www.e-rara.ch

[Commentarii a Philippo Beroaldo conditi in asinum aureum Lucii Apuleii]

Apuleius

[Venedig], [1501]

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: online

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-4595

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Visual Library

Seinem verehrten Lehrer
C. G. Jung
in Dankbarkeit: Allein.
26. Juli 1938.

Titelblatt fehlt:

Commentarij a Philippo Beroaldo conditi in asinū aureū Lucij Apuleij.

CH 16

Ad Maximum Antistitem. D. Petrum Archiepiscopū Colocensem Philippi Beroaldi Bononiensis Epistola.

MOS Fuit Antistites Amplissime Statuas eorum publice dicare: Qui aliqua Illustri causa ppetuitatem meruissent: Sūmiq; homines nō pauci Simulacra corporum suorum In propatulo collocata conspici uoluerunt. Ita nominis gloriæ consulentes sibiq; īmortalitatem prorogantes. Præclarum hoc sane negocium. Cuncta enim virtutis monumenta præclara esse censeo. Sed nimirum illud multo præclarius ē multoq; pennius Ingenioꝝ q̄ corporum effigies Relīquere. Animorum q̄ mēbrorum Expressa liniamenta Nepotibus posteriſq; disseminare. In memoriam sempiternā. Si quidem statuæ & imagines intereunt. aut ui conuulsæ. Aut vetustatis situ decoloratæ. Volumia vero: quæ sūt vera spirantiaq; hominum simulacra. Nulla ui cōuellūtur. nullo senio obliterātur. Fiuntq; vetustate ipsa sanctiora Durabiliora q̄. Ego iam pridem aliquot id genus effigies sub litteratoria icude procusas mihi ipsemet publice posui: Quibus nō minus opinor ingenii mei similitudo expressa cōspicitur: q̄ olympionicarum Simulacris pfecta corpoꝝ liniamenta spectabantur: Quæ Iconica Auctores appellāt. Hoc vero nouicium Animi nostri Simulacrum vario effigiatu cultuq; laborioso perpolitū sub tuo Nomine publicamus. Tibiq; nuncupati Dedicamus Archiepiscope Colocensis: Quē merito beatum censemus: Cuius Amplissime Religioni Luculenta doctrina cōiuncta est; quæ duæ Sociabili nodo Cōnexæ

Volūmia

BIBLIOTHECA REGIA HANNOVERANA

proculdubio sunt Beatitudinis effectrices. Quippe Religio uitiorum expultrix Deo nos conciliat & uinculo pulcherrimo connectit: Doctrina uero uirtutis indagatrix immo ipsa uirtus animos nostros exornat excolit uenustat. Tolle ex mortaliũ Commertio Religionem atq; doctrinam, quibus haud dubie uita constat: Cuncta conspicies incondita. Impolita. Squalentia: Nec minus tenebricosa q̃ si ex mũdo Solẽ Lunãq; sustuleris. Pytagoras ille philosophiæ primus nuncupator Inter plurima quæ humano generi saluberrima Documẽta præcepit Cumprimis monet, Deum Religione colendum esse. Animum disciplinis excolendum. Tu perĩde ac pythagorici Dogmatis obseruantissimus Cultor Ita Religione præcellis. Ita Doctrina præpolles, Vt nulli Antistitum Clarissimorum sis secũdus. Agisq; Archiepiscopũ ex omni prorsus parte absolutissimũ: In quo cõsertus Episcopaliũ uirtutũ chorus splendicat. & sacerdotalia ornamẽta collucent. Ecclesiæ Columen Euãgelii tuba. Et Doctrĩæ christianæ Prõptuariũ, Apostolus Paulus ĩ Episcopo pfectissimo desiderat, Sobrietatẽ. Prudentiã. Sanctitudinẽ. Cõtinentiã. Sanãq; doctrinam. Quæ oĩa ĩ te uno affatĩ cumulata Cõspiciuntur, Tu sobrius. Tu prudẽs. Tu moribus Defecatis ornatus. Tu castitate uitæ Sãctissimus. Frugalissimusq;. Doctrĩa uero tanta peculiariter excellis. ut non minus sis eruditiõe q̃ Archiepiscopatu memorãdus. Instar Iubæ Regis: quẽ studiorũ claritate q̃ Regno memorabiliorem Auctores Clarissimi prodiderunt. Tu ĩstar Cipriani Auro Argentoq; Suffarcinatus exiisti De ægypto Iuxta Dominicum p̃ceptum Despoliata: Tu mellis primicias hoc est prædulcem eloquii suauitatem domino obtulisti. tu sicuti diceris ita reipsa es Acrhiepiscopus. hoc est princeps primariusque episcoporum. Nam sicuti claritudo natalium non facit Matrem familias. sed boni mores. Ita neque Stẽmata neq; opes neque Nobilitas dãt primatum Apicẽq; summo sacerdoti. Sed religio doctrinæ copulata. Ecõtrario cõplusculi hac tempestate in ecclesia dei uisuntur: Qui cum episcopali dignitate sint summi, morum & ĩscitiæ dehonestamẽto sunt infimi. Quib⁹ magna lauticiæ Luxuriæq; cura est. maxima uirtutis ĩcuria. In quibus Episcopi nichil qcq̃ cernas p̃ter habitũ & nomen: Qui qd sit Episcopatus ignorãt, Instar phaniæ Pontificis propter Rusticitatem Quid esset pontificatus nescientis. Conditores ecclesiasticæ litteraturæ celeberrimi prodiderũt Cæcũ animal deo offerri quotienscunq; illitteratus sacris initiatur. fitq; Adscripticius militiæ Religosæ. Dii boni quot ceca animalia quotidie Deo dedicantur. Quot Antistites primarii. Quot Protomystæ. Quot Episcopi cecutiẽtes sũt Et prorsus Talpæ Hoc est ĩdocti ĩcultiq;. Lux enim sacerdotis & cultus doctrina est. Habent hii quidem domos exornatas opiparã supellectilem. familiã numerosam. Omnia splendentia preter ipsos dominos. qui uitiis decolorati & labe Ignorationis infecti, Sunt tenebricosi prorsusq; sordescunt. Et cũ Maiestas Episcopalis auro comparetur Non tã fulgore auri splendicant q̃ plũbi liuore pallescũt. Episcopus autem cũ greco uocabulo explorator siue speculator significetur Videre sane est tales Episcopos dignos tanto nomine, Dum curiose explorant & solerter speculãtur Redditus atq; uectigalia episcopatus: Qua qdẽ unica in re merentur Episcopi nominari. Hoc est exploratores diligentissimi. & speculatores solertissimi: Quos ut serio loquar & dicam quod sentio non tam episcopos q̃ pseudo episcopos merito appellaueris. Cum autem ignorãtia inter religiosos hoc maxime seculo Tanq̃ Grangrena serpat & perinde ac pestilentia late grasetur, Tu ab eius contagione longe resiliens Munisti temetipsum Alexipharmaco doctrinæ christianæ eloquen

La⁹ Archiepiscopi Colocẽsis.

Contra ĩdoctos episcopos

Episcopus explorator.

Ignorãtia ut cãcer.

tiæque medicamento: Quibus nihil põt esse potẽtius utiliusque. Et cũ aliorum animi in macie/Corpora in sagina sint/Tua mẽs adipibus doctrinarum Saginata pigueſcit: Qualis pinguitudo. quanto uberior tanto ſalubrior. Cæterũ cũ ex Apoſtolico pre/cepto Oporteat Epiſcopũ esse dei diſpenſatorẽ atque pediſequũ/Cũque in eccleſia hoc ſit epiſcopus. Quod in naui gubernator. in curru Rector in exercitu dux. Tu inſtar bo ni patris familias Tota eccleſiæ mẽbra circunſpicis. & neqd laſtabundum ruat Curio/ſe Procuras: ut uerum ſit: Qui bona fide Deũ colit/eundem & diuina diligenter exco lere: Inſtarque Boni paſtoris Eorum quibus præes commodis ſalutique Subſeruis. Tu eccleſiæ Rector exornator illuſtrator exiſtis: Et ſicuti ſacrarium ſanctitudinis ac Domicilium Dei eccleſia dicitur/Ita te Præſide eſſe cognoſcitur. Quæ uero ad tuum ſacerdotium pertinent diuina myſteria. ea tam diligenter/tam ſancte/tam ſolenniter celebrantur. ut omnia In his maxime caſta ſolemnia Religioſa ſint: Vt ſacerdotes alii ex inſtitutis tuis Religionis colendæ formulam mutuentur. Ad hæc cum hoſpita litas: Quæ præcipua uirtus eſt/Epiſcopum cumprimis exornet: Domus tua patet Illuſtribus humilibuſq; hoſpitibus Indiſcriminatim. Pauperes ad te perinde aci Aſy lum ſalutis confugiunt. Tuis erogationibus ſuſtentantur. Et profecto qui beneficus eſt In egeſtoſos: Deum promeretur. Imo ut uerius loquar deum ipſum computat de bitorem. Plautina illa ſententia/de mendico male meretur: qui ei dat quod edat aut bi bat: Tibi iure optimo ueluti in hoſpitalis ac deteſtanda Improbatur. Qui probe cal les humanitatis officium eſſe neceſſitati hominis egentis ſubuenire. Quantum ue ro illud eſt/Quo preconio. Qua laude memorãdum? Quod Militibus Regiis An nonam omnifariam calceos. pilea ueſtimenta large ſuppeditas/Qui oppoſiti ſunt ueluti obices Turcis Cohercendis. & ſane decet Epiſcopum Orthodoxum nulli in/pendio parcere ad cohibendos hoſtes chriſtianæ fidei ſempiternos: Qui ſanguinis noſtri ſitientes Chriſtianiq; nominis delendi cupiditate flagrantes/faciunt continen ter in regionibus Pannonicis incurſiones: oĩbuſque uiribus expugnare cõtẽdũt Pro pugnaculum in confinio Pãoniæ munitiſſimum: Cui Belgrado nomẽ. Verum illic p̃ſidium Regium in procinctu expeditum ſemper eſt ad illorũ ĩpetum retundẽdũ Et ferociam ſuffrenãdam. Hii autẽ bellatores Limitanei Tuis inuitamentis Excitantur. Tua largitate fiunt in arma promptiſſimi. Te opitulatorem Te parentem Conſono ore Appellitantes. inde fit ut te non minus Auxilio pollentem q̃ conſilio experiãtur. Cum autem ſũmus honos ſit notum eſſe tãtũmodo Ampliſſimis prĩcipibus: Tu apd Maximum Pontificem Alexãdrum es ĩpetrabilis. Tu Maximo Regum Regi Mathiæ/ Cuius laudes nulla ætas conticeſcet. Qui Alexandro Magno, Cæſari dictatori, Han nibali Pœno, uirtute ĩperatoria eſt comparandus/Tam carus/tam iucundus olim fuiſti: Vt apud Maximum Regum honoratior fueris q̃ apud Scipionem Panetius. Apud Alexandrum Ariſtander. Necimmerito. Ille enim res maximas compluſculas tuo conſilio. Auctoritate. Prudentia glorioſe confecerat. Quamobrem maximis ſi/cut Par erat/Te ornamentis ornauit. Et Archiepiſcopatus Apice meritiſſimo cõdeco rauit. Quem tu tamen ante merueras q̃ acciperes. Quippe uiri præcellentes ſtudent non tam ſuſcipere ſacerdotium q̃ mereri. Verum enim uero in ætate hominum agen da Vt inquit plautina matrona/uoluptati mœror comes cõſequitur/& Serenitati tẽ/peſtas proxima/Deniq; nulla tranquillitas poteſt eſſe diuturna: Nec ulla fere eſt tam

Calũniatores īaula regia.

solida fœlicitas. quam nõ fortunæ turbo Cõcuciat: quæ semper uirtuti aduersatrix est & coutnmax. Cuius spicula aculeata Cum aliubi/ Tum in Aula principali maxime perforant. Vbi inuidi calumniatores atque maleuoli criminatores dominantur: qui īcubiculo Regio Viperæ Linguas uirulentas uibrant in perniciem Bonorũ. qui fœlicitatem inuident beatis: Doctrinam eruditis: qui inuidentiæ stimulis irritati uirtutem præcellentem allatrare non cessant. omni prorsus pestilentia pestilentiores. in hoc maximi Principes. quod cum bona illorum uenia dixisse fas sit. identidem peccant. Vt uidelicet Neuo Credulitatis infecti Aures nimis patulas præbeant Delatoribus. quos ut sapiẽter Domitianus dicere solebat/ qui non castigat irritat. Horum itaque fictæ criminationes te Regi Mathiæ fecere suspectum/ ac ueluti procellæ turbulẽtæ uentos regios. qui tibi spirabant secundissimi/ immutarunt. in tantum ut Cymba tua retrorsum acta scopulo illideretur. tunc fortunæ fulminantis ictu nõ tam extinctus q̃ decoloratus docuisti uirtutem Afflari posse extingui non posse. cuius cũ proprium sit neque Rebus secundis immodice efferri Neque aduersis imminui. Tu sicuti in prosperis Modestus ita inaduersis constans procellã illam impetu uehementiore prosilentem patienter pertulisti Virtutis adminiculo fultus: & conscientia imaculabili subnixus. Q ui ad unicum calamitatis leuamentum studia confugiens id temporis maxime expertus es litteras sicut felicibus in rebus sunt maximo ornamento/ Ita īcalamitosis esse Maximo solatio/ Singularique perfugio. exquo uberrimus est fructus Iucũditasque sapienti. Verum cum maximum hominis propugnaculum inocẽtia sit. Cumque uirtus concuti possit excindi funditus non queat Tu pristino Mox fastigio restitutus clarior illustriorque emersisti. Instar solis quẽ nubecula obumbrauerit: qua mox dispulsa purior nitidior flagrantior emicare consueuit. Impresentiarum in maxima es sicut merito esse debes existimatiõe atque auctoritate apud Sacratissimum & omni cum honore mihi nominandum Regem Vuladislaum/ quem Religiosissimum sanctissimum indulgentissimum Regum omnium sciũt omnes qui nouerunt/ Et cõstans fama latissima prædicatiõe circunfert. Qui Regiis uirtutibus quasi compactus atque conglutinatus duorum Regnorũ Pãoniæ & Boemiæ habenas sapienter & salubriter moderatur: cui non secus ac Traiano alteri cognomentũ Optimi optime congruit. Quem mihi in animo est aliquando reuerenter salutare Sed non sine munere carthario: Sicuti parthorum Regem Nemo sine munere salutat. Tu apud summates & proceres Aulicos omnis es amabilis. Atque pro ea qua plurimum polles uirtute es uenerabilis. Te omnes uti parentem colunt/ Regiiq; status patronũ strenuissimũ cum laude suspiciũt: Cæterũ cũ pulcherrimũ sit ut inuita Ita in studiis seueritatẽ comitatemq; miscere Et ex dissonis facere cõcẽtũ. Tu austeriorem spiritalis doctriæ disciplinã misces lenioribus secularis sapiẽtiæ cõdimẽtis: post spicas ex salubriori Messe collectas racemos uidemiæ Oratoriæ suauissimos decerpis/ sine cuius suaueolentia Doctrinæ omnes inodoræ/ insuaues/ iniucũdæ sũt & prorsus Asperna biles. Oẽs q istinc ueniunt multa de tua æqtate tẽperãtia Integritate/ Doctrina cõmemorant. teq; Præconio Bonitatis extollũt. Q uid memorẽ q̃ probus q̃ splẽdid⁹ q̃ īculpatus existas in uita īteriore atq; domestica: Ex qua mores ppẽduntur & īteriorhõ dispicitur. Cũq; ex moribus ministrorum domini per sepe iudicẽtur. Domus tua tota bene Instituta/ Famulitium/ Quod pro dignitate copiosum ẽ/ ad mores dominicos mire formatũ. Nihil turpe dictu factuq; in domo tua neq; auditur neq; cernitur: Quod

Litterī īaduersis solatio.

Laus Regis Vuladislai.

Vita interior īculpabilis.

ſiqui aliquando improbiores exiſtunt/Difficile eſt enim in maxima Familia ad præ/
ſcriptum Cunctos innocenter degere/eos tu auſteriore Medicina ſeueritateque non
tam tetra qua tetrica/ad frugem bonam reuocare contendis. propiores uero indul/
genter Amplexaris ac foues. Ita ex malis Bonos. Ex bonis optimos efficiens. id quod
in. M. Antonii Imperatoris laudem plauſibiliter proditum eſt. Et cum in Familia nu
meroſa plures habeas egregie fideles/Inter cæteros probiſſimus eſt Martinus Attha
dinus: Quo in negociis dominicis obeundis nihil fidelius diligentius uigilantius
noui. Quem tu ex omnibus unum ut potę ſolertiorem maxime idoneum delegiſti
Cui Arcana committeres. & negocia per magna concrederes. quem ad pontificem
Maximum nuncium renunciumque impetrabilem es expertus. Et cum in te habun/
dent uirtutis & bonitatis exempla. Tu iuſti æquique pertinax religioſæque inſtitu/
tionis ſeruantiſſimus Penſum religioſum/quod quotidianum ſacerdos bonus Deo
debet/ſuis horis abſolutum incontanter reddis. in tantum diſſimilis iſtis: Quibus
pro Pſalterio pſaltria eſt. & pro ſancto breuiario ſcortum accubat. Et cum ex Home/
rica ſententia turpe ſit uiro primario totam noctem ſomno conſumere/Tu ſomni
parciſſimus uigilas de nocte bonaſque horas Bonarum artium ſtudiis impendęs/Ita Vigilax
uitam procudis prorogaſque: uita enim uigilia eſt/Denique agis Archiepiſcopum ſi archie/
ne ſuperſtitione religioſum: Sine ſimulationis fuco/ſincerum. Sine labe emaculatū piſcop⁹
ſine iactantia litteratum. Vt merito unus dici poſſis irreprębibilis. quod abſolute uir
tutis inſtar eſt: idque in epiſcopo depoſcit Apoſtolus. Age uero illud uetus uerbum
quod ait ſimilia ſimilibus lætari. non ne ſpectatiſſimum in te ueriſſimumque eę cō/
ſtat: Qui cum ſis litteratiſſimus conuictoribus litteratis delectaris. Habeſque in prā
dio & cœna eruditos fabulatores: Quorum ſermones conuiuales ſunt tibi pro pa/
bulo ſuauiſſimo: qua in re mehercules Alexandro imperatori Romano es ſimillim⁹
Qui in conuiuio doctos omnes adhibebat: dicens ſe litteratis fabulis recreari & pa/
ſci: Et profecto uiro Eruditiſſimo condimentum ſuauiſſimum eſt fabulatio litterata.
Contra cum inter ſe doctis indoctiſque ſit naturale diſſidium Tu prophanum uulg⁹
odiſti & indoctos eliminas. Bonos omnes inter ſe ut inquit Plato oportet amicos eę
Et ſi ſint minus noti: Quorum mores ſectæq; conueniunt: Tu platonici præcepti reti
nentiſſimus Bonos ois Hocę litteratos diligis ac foues. Et cū eruditis ſit amicitia tua
uel maxie Cōcupiſcęda: Tu eruditoꝝ beniuolętiā ſtudioſe expetis. mūeribuſq; cōcili Doctus
as. Nullus ītalia litterarū litteratorūq; Altrice ac parętę ęſtudiorū claritate paulo ce doctos
lebrior: Qui nō tibi ſit glutio amicitiæ copulatus. Tu me pīde ac ī ſtudiis hūanitatis amat
neq; poſtremum/Neq; imi ſubſelli profeſſorem mūeribus es proſequutus. Tu ad me Libera/
crebras litteras dediſti: Quo dii boni lepore. Qua uerborum atq; ſententiaꝝ Ame lis ī eru
nitate Refertiſſimas Prorſus ut perfectus Orator. Tu ad me ueluti ad præceptorem. ditos
neque moribus. neque doctrina penitendum Deſtinaſti neceſſarios diſcipulos ut do
ctrinis expolirentur/Et dolatorio eloquentiæ leuigarentur/Inter quos eminet Mi/
chael Cheſerius. quo in puero mirifica indoles uirtutis apparet. Et īgenii lumę Elu/
ceſcit. Qui ad comendam linguam & capiendum Facundiæ cultum eſt oppido q̄ do
cilis: haud quaquam degenerās a parętę Stephano Cheſerio uiro clariſſimo: qui ob/
probitatem atque uirtutem agit iſtic Viceplatinum: quod nomen eſt præfecturæ in
Pannonia honoratiſſimæ/Tertiaſque a Rege dignitatis partes gerit. Magnū hoc ego
duco/Quod Archiepiſcopo Maximo eloquentiſſimo/doctiſſimo/Noſtra quantu/
lacunque eſt doctrina non ſordet. Huiuſce autē inter nos Florentis in dies amicitiæ

Conciliator & quasi cõglutinator fuit discipulus meus Philippus Cyulanus Iuuenis Apprime Nobilis & impense doctus. qui Auro Pannonio merces latias hoc est litterariam supellectilẽ: Qua nil precio sius Comparauit. Et hac politiori eruditione Suffracinatus Pigmentisque Oratoriis bene coloratus in patriam ad suos nuperrime remeauit. Et sane me plurimũ iuuat cũ ex Gymnasio nostro litteratorio Scholasticos Conspitio: non solum Cismontanos Verum etiam Transmontanos Nobiles compluscul os bene litteratos prodiisse: quotidieq; prodire Repurgata linguarum Vitiligine omniq; Detersa Barbarie. Inter quos ad presens est Gemma Scholasticorum & illibatus eloquentiæ candidatorum Flos Iohannes Vartimbergensis Boemus Meus ut uulgo dicitur Compater: Quem Arctissime diligo: quo Amabilius elegantius splendidius Nihil quicq̃ reperiri posse cõtenderim: Hic me formatore ac magistro tãenixe colit eloqnẽtiam Tam diligenter indulget stilo latiali: Qui optimus opimusq; est dicendi artifex: ut ad genitales Terras in patrium larem sit elegantias Italicas haud dubie secum relaturus. Vt Tullianis ornamentis excultus possit inter suos non solum disertus uerum etiam eloquens haberi. Et doctrinæ nitidioris honestamento nobilitari. Ergo igitur ut hæc q̃ mihi tecũ felicibus auspiciis exorta ẽ amicicia Tã proba Tã sancta Tã splẽdida uulgo innotesceret: fieretq; apud posteros quoq; testatior Commẽtarios hosce Apuleianos tibi nominati Dedicaui Archiepiscope Petre inter Antistites primarios Doctissime. Inter doctos Religiosissime. Inter utrosq; Clarissime: Quod sane munus Neq; minus preciosum q̃ aureum Neq; minus fulgens q̃ argenteum tibi potissimum uideri debet. Qui optime nosti bona animi Tanto bonis extrariis præstare quanto animus corpori Antecellit. Quæ in Lucio nostro salebrosa ãte hac sẽtiebãtur ea leuigare: Quæ obscura illumĩare: Quæ tortuosa corrigere cõnixus non pauca quasi aliud agens de industria ĩterserui ad omnifariam interpretationem pertinentia: Quibus ueluti condimentis Nauseosus lassescentis cõuiuæ stomachus Reficeretur. & omne quasi fastidium abstergeretur. Multa medius fidius ex Secretariis Doctrinarum abdita eruere atq; expromere elaboraui: ut proiuuarem studiosos linguæ latialis prodessemq; posteritati. Spero haud indignos futuros Cõmẽtarios: qui in bibliotheca tua reponãtur: quã libris oĩgenæ Doctrĩæ copiosissimis habes instructissimã elegantissimãq;. Dii faxint ut testes sint mei Erga te amoris & obseruantiæ sempiterni. Vt nomen tuum meumq; iunctim latissime circunferant. Et sane impressor optimus operam dedit: ut Volumina Cõmentariorũ circiter duo milia formis excussa diuulgarentur. Mihi in Animo est In reliqua quoque Apuleiana Volumina Condere Annotationes Si hæc tibi non displicuisse cognouero: Te enim iudicem tanti facio quanti fieri debet doctissimus Maximus Amantissimus censor Et is cuius Nomini peculiariter Dicãtur. Opto ut Opus hoc musteum tibi priuatim missum quoq; nomini dedicatum omnibus Probis legatur: Male litteratos nihil moror. Vale decus Antistitum & Columen eruditorum. Meq; prout cœpisti Absentem absens Dilige. & cum a Seriis occupatiõibus fueris Feriatus: hæc qualiacũq; sunt Translegere spreueris.

Io Vartibergẽsis compater meus.

Cõpendiaria laus archiepiscopi.

PRAEFATIO PHILIPPI BEROALDI IN COMMENTARIOS APVLEIANOS PRAEFATIO.

MAgica Ars quæ in maxima fuit apud priſcos dignatione: Tres alias artes imperioſiſſimas humanæ mentis complexa in unam ſe redegiſſe creditur. Videlicet medicinam religionem atq; Aſtrologiam: Ita poſſeſſis hominum ſenſibus triplici uinculo in tantum faſtigium adoleuit: ut in oriente Regum Regibus imperaret: ſine dubio illic orta a Zoroaſtre Conditore: Quippe inter prima regalia docebatur: Nec ullus apud perſas regnare poterat niſi magiam calleret: Auctor eſt Plato. pueris regum doctores quattuor attribui: Quos regios pedagogos appellant: Quorum primus magicam peculiariter docet. Tota pene Homeri odiſſea. non alinnde q̄ ex magia conſtat: Siquidem protei tranſigurationes. & ſirenum cantus. & circes pocula. Et inferorum euocatio Magico intellectu conuelantur: primum de ea commentatum Hoſthanem eſſe memoriæ prodiderunt: qui Xerſen Regem bella Græciæ inferentem comitatus adrabiem non auiditatem modo huiuſce Artis græcorum populos egit: Tantaq; antiquitus claritas gloriaq; ex hac ſcientia pene ſemper petita eſt: Vt Pythagoras: Empedocles: Democritus: Plato: Lumina doctrinarum ad hanc diſcendam nauigauerint peregrinationibus ſuſceptis: hanc reuerſi prædicauerint: hanc in arcanis habuerint: Hiſtaſpes quoq; rex prudentiſſimus Darei pater cum indiæ ſecreta penetraret ad nemoroſam quandam uenit ſolitudinem: cuius tranquillis ſilentiis præcelſa brachmanum ingenia potiuntur: eorumque monitu edoctus puros ſacrorum ritus. ex his quæ didicit magorum ſenſibus infudit: quæ illi cum diſciplinis præſentiendi futura per ſuam quiſq; progeniem poſteris ætatibus tradiderunt: Ex eo per ſæcula multa una eadēq; proſapia multitudo creata deorum cultibus dedicatur. Quin etiam Moſes ille iudaicarum legum Conditor & famigeratus magices factionem illuſtraſſe proditur: Et plane quod inter auctores conſtat orbem terrarum magia peragrauit: Oceanum quoq; tranſgreſſa Et in Britaniam uſq; prouecta: quæ illam attonite celebrauit: Gallias quoq; poſſedit: Dryudis qui gallorum magi ſunt illuſtrata: Eſt autem magia ut interpretatur Plato Deorum cultura: ſic enim ait in alcibiade primo. μαγεία ἐστὶν τῶν θεῶν θεραπεία. Vnde ab Apuleio dicta celitum Antiſtita colendiq; eos ac uenerandi gnara. Duplicem magiam eſſe eruditi autumant quarum altera platonica eſt & philoſophica: quæ nihil aliud eſſe traditur q̄ naturalis philoſophiæ abſoluta conſumatio. Cuius cultor religioſo ſanctoq; uocabulo magus appellatur. Et enim perſarum lingua magus eſt qui noſtra ſacerdos. Altera demonum potentia conſtat. res mediuſſidius execranda inteſtabilis portentoſa quam nomine deteſtabili γοητείαν goetian uel horribiliori theurgiam uocant quanuis porphirius platonicus quandam quaſi purgationem animæ per theurgiam promittit. qui tamē hanc artem modo tanquam fallacem legibuſq; prohibitam cauendam monet. Modo utilem mundandæ animæ parti eſſe dicit: Cæterum uulgari more magum eum eſſe dicunt: qui communione quadam loquendi cum diis immortalibus ad omnia quæ uelit incredibilia quadam ui cantaminum polleat: & uulgo magi malefici ob facinorum magnitudinem nuncupātur: ut ſcribit diuus Auguſtinus & repetitum eſt in Decretis canonicis. xxvi. q. v. hii ſunt qui elementa concutiunt. mentes hominum turbant Violentia cantaminis citra tamen uenēni hauſtum: Ex quo cecinit Lucanus: mens hauſti nulla ſanie polluta ueneni Excantata perit. Magos dici arbitratur porphirio Commētator quaſi magnagos a magnis uidelicet rebus: quas ſe perficere poſſe gloriantur: Aitq; eos carminibus conuertere ſenſus animoſq; mortalium: hinc teſte Tertulliano ſunt phantaſmata caſtorum & aqua cribro geſtata. Et nauis cingulo promota. Et barba tactu irruffata. Magia legibus. xii. tabularum fuit antiquitus interdicta: Verba ipſarum legum decem uiralium ſunt hæc. qui fruges excantaſſet: qui malum carmen incantaſſet: & illud ne ue alienam ſegetem pellexeris. hac enim doctrina fructus alieni in alienos agros trāſferri poſſe credebantur. Ideoque in duodecim tabulis ei qui hoc fecerit ſupplicium ut Cicero memorat cōſtitutum fuit. hinc ait Dido uirgiliana Magicas ſe inuitam accingier artes. Species magiæ plures. Eſt enim ex aqua. quæ hydromancia nuncupat: ex ſecuribus. quæ Axinomantia: Alia fit per ſpecula: quam Catoptromantiam nominant de qua intelligi uoluit ſpartianus in Didio Iuliano his uerbis. Carmina prophana incantauerunt: Et ea quæ ad ſpeculum dicunt fieri. In quo pueri præligatis oculis incantando uentura reſpicere dicuntur. Iulianus fecit: Eſt & lecanomantia: quæ ex peluibus diuina promittit: Quas græci Lecanas uocant. Et apud perſas erant magi Strabone teſte in. xvi. lecanomantici cognominati. Quaſi ex peluibus diuinantes. pſellus quoque libro de demonibus tradit Lecanomantiam apud aſſyrios frequentatam ſcribens uaticinantes accipere peluim aqua plenam Dæmonibus cōgruentem in profunda repentibus: ubi autem Dæmon illapſus eſt aqua edi ſonum quēdam fatidicum. Præterea notiſſimæ ſunt pyromantia. Geomantia. Chiromantia uidelicet. per igue:m. terram. & inciſuras manuum factæ diuinationes. Necromantia ſiue Necyomantia ea eſt: qua umbrarum euocationes fiunt & inferorum colloquia celebrantur: a qua necromantici illi famigerati nomē ſortiuntur: quorum incantamentis mortui reſuſcitari diuinare ad interrogata reſpondere uidentur. Nec fit talis diuinatio ſine ſanguine. Talis eſt apud Homerum euocatio manium facta ab Vlyxe: Talis

apud filium a scipione. Apud Valerium Flaccum ab Esone. Apud Papinium a Tiresia. Apud Oratium a feminis ueneficis. Quidam Necyomantiam Sciomantiamq; ita distingunt ut Necyomantiæ ad erigendum Cadauer sanguis sit necessarius. In sciomantia uero sola sufficiat umbræ euocatio. Vnde & nomẽ. Est & Capnomantia ars quædam ex fumo aræ uerum prænidendi & ex motione fumi quæ sunt futura cognoscendi: Cuiusmodi diuinaculos a fumo Capnomantas appellant. Ex hoc magiæ fonte deriuati sunt apud Romanos Ethursci Aruspices: Apud indos Brachmanes & gymnosophystæ: Apud gallos Dryudæ. Et bardi: Apud siculos Galeatæ: Apud cunctas nationes planetarii: qui mathematici sunt: Et uulgo Astrologi nominantur. Plinius ubiq; alacriter oppugnat illuditq; placita Magorum atq; promissa Magicasq; fere semper uanitates appellat: nec ueritus est scribere magiam artem esse intestabilem irritam inanem: Quintus Curtius Magiam non artem eẽ profitetur. sed uanissimi cuiusq; ludibriũ: Ecclesiastici conditores magicas præstigias uocitant tanq̃ fallacia quadam præstringentes hominum mentes rerum ueritatem ementiantur: Et ita curiositati mortalium callenter illudant: Cæterum non parum multi credulitatem suam addixerunt magicæ doctrinæ: perinde ac rerum cunctarum potentissimæ: Inter quos ut cæteros præteream Lucius Lucianus patrensis Diuinationis gnarus nec minus Elegans sophista: q̃ mordax scripsit se petiisse Thessaliam desiderio noscendæ magiæ flagrans: ibique dum se in auem uerti cuperet in Asinum a palestra ancilla unguenti potentia esse demutatum: Et ita sub Asinali Effigie: humano tamen sensu & mente incolumi retenta, multas erumnas exanclasse: multiiugosq; labores tolerasse commorat: Donec gustatis rosis in pristinum Lucium reformaretur: hic igitur apud græcos stilo pereleganti lusit Asinum aureum: quem noster Apuleius Emulatus & ipse apud latinos Consimili argumento stiloq; nitidissimo condidit undecim uolumina de Asino aureo. sive metamorphoseon: In quibus elegans est. Eruditus. Emunctus. Et cum haud dubie ex racemis Luciani sibi fecerit uindemiam: Eoq; uno archetypo prope peculiariter sit usus: Magna tamen inter græcum Latinumq; Asinum differentia: Ille breuis. Hic copiosus. Ille uniformis & summatim ex homine in Asinum ex Asino in hominem transformationem reformationem perscribens. Noster uero multiplex & fabellis tempestiuiter intersertis omnem aurium fastidium penitus absterget. Græcus ille magiam primoribus labris gustasse uideri potest quanuis de se scripserit μαρτισ αγαθοσ. Vaticinus bonus. Hic uero noster plenis haustibus hausisse: In tantum ut Magorum maximus crederetur. Et ut auctor ẽ Augustinus. Apuleium & Apollonium dixere nõ minorem q̃ Christum fecisse miracula. Et ut Lactantius refert solent Apuleii & multa & mira memorari. Ipse tamen magi nomen respuens aduersus calumniatores: qui ei magicarum artium Crimen intenderant eloquentissime se defendit: Sunt p̃terea in Lucio nostro uerba nõ parum multa interseminata: quibus magis delecter q̃ utar. plurima uero quibus perinde utar ac delecter. Et sane nouator plerumq; uerborum est elegantissimus tanque cum decore & uenere. ut nihil decentius: nihil uenustius fieri possit: Deniq; hic noster Asinus sicut uerbo dicitur ita re ipsa aureus conspicitur: tanto dicendi lepore tanto cultu: tanta uerborum minime triuialium elegantia cõcinnatus compositusq; ut de eo id dici meritissimo possit: Musas Apuleiano sermone loquuturas fuisse si latine loqui uellent: & ut dicam quod sentio plurimum conferre Apulei frequens lectio ad excolendam linguam potest: & ad eam eloquentiæ partem quam sermonatricem appellant maxime est accommodata: Cuius Eloquentiam Sidonius Apollinaris uelut fulminantem p̃conio uirtutis extollit: & Diuus Augustinus in epistolis Apuleium eloquentissimum esse testatur: de quo sic scribit: Apuleius Afer honesto patriæ suæ loco natus & liberaliter educatus: magnaq; præditus eloquentia: Eundem in libris de ciuitate Dei Platoni cum græca & Latina lingua nobilem appellat. Quãobrem te lector. oro. moneo: Hortor: ut familiaris tibi fiat hic scriptor sitq; tuum quasi manuale & Enchiridion. In quo si quid durum uidebitur id nostrorum commentariorum expolitione emollietur: ac leuigabitur: quorum Ianuam repandet præcursoria hæc & ueluti prodromos enarratio cõpendiaria de Lucii Apulei patria ingenio. & libris. Solet enim & hæc quoque studiosis esse non iniucunda cognitio.

Sciomãtia.
Capnomantia.
brachmanes.
Dryudæ.
Plãetarii.
Luciãus ex patris. achaicis.
Ex racemis. Luciani Videmia Apuleii.
Miracula facta Apuleio.
Nouator Verbor.
Sermonatrix.
Prodromos.
Enarratio.

VITA LVCII APVLEII SVMMATIM RELATA.

LVcio Apuleio afro nobili Platonico: patria fuit Madaura Romani.Po.Colonia olim splendidiſſima.& ſub ſyphacis ditione collocata.quæ in numidiæ getuliæq; cõfinio ſita eſt.Ex quo ſeminumidam & ſemigetulum ſemet ipſe profitetur. Vnde & madaurenſis platonicus Sidonio dictus pater nomine theſeus cunctis in patria honoribus perfunctus. Mater nomine ſaluia.Inter fœminas probitate præcelẽs:Cuius nobilitas ſatis clara ut pote a Plutarcho illo inclyto cheronenſi:ac ſexto philoſopho Plutarchi nepote deriuata: Vxor pudentilla opulentiis uirtutibuſq;:quæ in fœminam cadunt dotatiſſima: ipſe uero ſucculenta proceritate:oculis ceſiis:Flauo capillitio ſpecioſus:Floruit carthagine:ſub Ioliano auito.& Claudio maximo.proconſulibus:Vbi pueritiam diſciplinis liberalibus excoluit: plurimũq; ſub doctoribus Carthaginenſibus profecit. Vnde haud immerito ſe ſe carthaginis alumnum gloriabundus prædicat: eamq; africæ muſam celeſtem & magiſtram uenerabilem appellat.Dein athenis unde omnium doctrinarum fluenta antiquitus hauriebantur:ebibit muſarum crateras multiiugas: poeticæ commẽticiam:Geometriæ lympidam:muſicæ dulcem: Dialecticæ auſterulam: uniuerſæ uero philoſophiæ nectaream:Nouẽq; muſas:hoc eſt nouem diſciplinas ingenuas magno ſtudio nec caſſo ſudore percoluit: Mox Romæ ſtudiorum latinorum cultor aſſiduus & uigilax ad id facundiæ Romanæ faſtigium peruenit ut eloquentiſſimus doctiſſimuſq; iuxta conſpiceretur: poſſetq; meritiſſimo polyhiſtor hoc eſt multiſcius nuncupari:ibiq; ſacris Oſiridis initiatus in numerum paſtophororum:quod ſacroſancti cõllegii nomen:cooptatus patrocinia forenſia ex dei præcepto libens obibat.Hic nõ minus eloquio pollens q̃ eruditione præpollens negocium agens poſteritatis non parum multa uolumina condidit.quæ partim incuria temporum intercepta deſiderantur: partim ad poſteros tranſmiſſa affatim declarant quantum uir ille ingenio doctrinaq; præſtiterit: quantumq; inter barbaras atq; incultas nationes uirtus elucẽſcat:ſic & olim apud ſocordiſſimos ſcythas anacharſis ſapiens natus: ex Apuleianis monumentis cum alia compluſcula.tum de conuiualibus queſtionibus de piſcibus.De genitu animalium.& epigramata.& hermagoras deſiderantur: ex his uero quæ hoc tempore extant.Circunferuntur libelli quattuor Floridorum.In quibus Florida facũdia: & odorata eruditio lectorem mirum in modum oblectat tenet amenat:Vbi ueluti ſaltuatim uarietas rerum contexta conuiſitur.Oratorias omnis uirtutes complectitur copioſiſſima & diſertiſſima oratio: qua crimen magiæ ab aduerſariis obiectum a ſe alienum eſſe defendit tantis eloquentiæ doctrinæq; uiribus.ut ſemet ipſum uiciſſe uideatur:Liber eſt unus de deo ſiue demonio Socratis inſcriptus. cuius teſtimonium identidem citat Diuus Auguſtinus in definitione demonum:& deſcriptione hominum.De Dogmate Platonis libri duo:Vbi quæ a Platone pluribus uoluminibus diſperſim lateque explicantur ſtrictim & in arctum collecta miro breuiloquio perſcribuntur:De coſmographia unus. non pauca continens ex meteoris Ariſtotelicis:Dialogus triſmegiſti ab eodem latinitate donatus. Ita ut non tam eleganter atticiſſare:q̃ latialiter diſertare uideatur.Cumprimis uero uolumina.xi.de Aſino aureo.tanto lepore tanta elegantia:tanta florulentæ narrationis uarietate condita ſunt. Vt nſhil lepidius floridius.amabilibus eẽ quicq̃ poſſit:adeo ut merito Aſinus aureus ob ſtilum bracteatum & nitidiſſimam pulchritudinem inſcribatur.quid enim pulchrius hoc Aſino uere aureo. uere bracteato? Quanq̃ non pauci ſunt.qui metamorphoſin hoc eſt tranſfigurationem: ſiue tranſformationem:ex rei argumento malint appellitare: Cæterum cum nitor huiuſce Aſini pleriſq; omnibus non aureus ac fulgens:Sed tenebricoſus ac pallens uideatur: exiſtimaui me facturum operæpretiũ conſulturumq; pro uirili parte ſtudioſis Apuleianæ eruditionis:Si commentarios excudiſſem ea in cude eaq; officina tornatos.ex qua commentarii in propertium:In Suetonium trãquillum formati in publicum iam pridem prodierunt:Ex qua annotationes.orationes.poematia.Ex qua innumera opuſcula fluxere:Itaq; non minus libenter q̃ diligenter ſuſcepi hanc commentandi prouinciam: ut meo labore aſpredines ſalebrarum ſiquæ ſunt in aſino Apuleiano leuigarentur:omniſq; noctur na caligo immiſſa luce diſcuteretur: Spero hæc noſtra qualiacunq; ſunt annotamenta minime futura ingrata minimeq; pœnitenda candidatis doctrinæ politioris. tibiq; potiſſimum:qui ſemper ſititor cupitorq; extitiſti Apuleiani leporis atq; facũdiæ.qui libellos meos in cœlum fers qui noſtros etiam neuos amare cõſueuiſti.hiſce autem commentariis de induſtria habenas modo laxiores dedi modo datas preſſi.prout res locus.tempeſtiuitas.exigere uidebantur. Interdum ex inſtituto prope peculiari.floſculos ex doctrinarum prato decerptos decenter intexui.& more pictorum parerga frequenter adieci.quibus laſſeſcens lector reficeretur:& ſane id genus additamenta. niſi amor inſtituti operis me fallit.non minus languidum ingenium refouent q̃ ſtomachum nauſeantem ſub amara & ſubauſtera eſculentioribus obſoniis immixta reficiunt.

Madaura

Pudẽtilla Vxor Apuleii.

Multiſci⁹ Apul.

Opera apuleii.

Floridi.

De Deo Socratis.

Dogmate.

Platonis Coſmographia.

aſinus aureus.

Opa Phi lippi beroaldi.

Parerga.

Scriptoris.

¶ Scriptoris intentio atq; consilium.

Consiliũ. Spectãdũ

¶ In exponendis auctoribus id quoq; spectari quetiq; solet: quæ fuerit scribentis intentio atq; consilium: Ego Apuleium quidem nostrum confirmo Lucianum græcum scriptorem argumento consimili immitari. Verum sub hoc trãsmutationis inuolucro naturam mortalium & mores humanos quasi transeunter designare uoluisse. ut admoneremur ex hominibus Asinos fieri: quando uoluptatibus belluinis immersi Asinali stoliditate brutescimus, nec ulla rationis uirtutisq; scintilla in nobis elucescit: sic enim homo ut docet origenes in libris periarchon, fit equus & mullus, sic transmutatur humanum corpus in corpora pecuina: Rursus ex Asino in hominem reformatio significat calcatis uoluptatibus exutisq; corpalibus deliciis rationẽ resipiscere: & hoiem interiorẽ qui uerus est homo ex ergastulo illo cenoso ad lucidum habitaculum, Virtute & religione ducibus remigrasse: Ita ut dicere possimus iuuenes illicio uoluptatum possessos in Asinos transmutari, mox senescentes oculo mentis uigente, maturescentibusq; uirtutibus exuta bruti effigie humanam resumere. Scribit. n. Plato in symposio q; tunc mentis oculus acute incipit cernere cum primũ corporis oculus deflorescit. Quin etiam proclus nobilis Platonicus monet multos esse in uita lupos multos porcos: plurimos alia quadam bruti specie circunfusos, Quod minime mirari nos oportet cum terrenus locus circes ipsius sit diuersorium: cum animæ aut unguentis delibutæ, aut pharmacis epotis inebriatæ transfigurentur in brutas animantes. Pharmaca autem sunt obliuio error, inscitia: Quibus anima consopita brutescit. donec gustatis rosis hoc est scientia, quæ mentis illustratio est, cuiusq; odor suauissimus, auide hausta in humanam formam hoc est rationalem intelligentiam reuerratur exuto asinali corio, ideſt depositio inscitiæ & rerum terrenarum crassiore uelamento. & sane reperiũtur animæ q̃ paucissimæ: quæ corporeis pedicis inuolute & brutalibus uoluptatibus irretitæ. existant sobriæ puræ imperturbatæ nulla in Asinum aliasq; brutas animantes facta transfiguratione. Potest & metamorphoseos causa referri ad multiiugos humanæ uitæ labores multiformesq; uarietates: quibus homo pene quotidie transmutatur. illa uero eruditioribus principalis huiusce transmutationis causa ualdeq; probabilis uideri potest. Vt uidelicet sub hoc mystico prætextu Apuleius noster pythagoricæ platonicæq; philosophiæ consultissimus dogmata utriusq; doctoris ostenderet & sub hac ludicra narratione palingenesiam atq; metempsychosim ideſt regenerationem transmutationemq; dissimulanter assereret. Et ut simul quanta eloquentia latiali homo afer quanta elegantia, Quanta rerum uerborumq; copia præditus esset, euidenter edoceret: Cæterum cum istæ præfationes libentius nos ad lectionem propositæ materiæ perducant eiusq; euidentiorem præstent intellectum, singulis libris ypothesim siue argumentum subiungam summatim breuiterq; cõscriptum: ut quid in quoque uolumine contineatur, statim lector intelligat.

Plato in sympo/sio.

Sentẽtia procli notabilis.

Palingenesia.

Metempsichosis

¶ Hypothesis siue argumentum primi libri.

ταυτὰ τα.

¶ Lucius Apuleius magiæ noscendæ cupiens thessaliam petit, ubi artes magicæ pollebant in itinere duobus uiatoribus se tertium comitem adiungit. narrantur intereundum mira quædam & incredunda de circulatore: De meroe & panthia Lamiis ac sagis, mox accessus Lucii ad hypatam ciuitatem hospitiũque milonis & hospes ipse describitur. Fuit opinor operæ pretium hæc carptim de gustasse ne illotis ut aiunt pedibus lector ingrederetur & ut tirocinium scholasticorum commodius instrueretur, libuit aliquantum euagari & quodam quasi thema futuræ interpretationis anteloquio isto præmittere, sed iam tempus est ut cum commẽtariis nostris Apuleium curiosius inspicias: quẽ in uita philosophum in scriptis amatorem res ipsa demonstrat & testatur ausonius.

Ex hoie. Asinus quid.

AT ego sermone. Lusurus Asinum aureum exorditur ab epigrāmate iambico bimēbri quo faustinū filium siue lectorē alloquēs instar poetarū summatim proponit quid sit toto in opere edissertaturus. Docilitas aūt captatur: & attentio colligitur. AT particula. Interdū inceptiua est: Ad ornatū pertinens ut docet seruius in nono cōmētario. Ait donatus principium esse increpationi aptū ut Virgilius. At tibi pro scelere exclamat pro talibus ausis: Consimile illud oratianum. At o deorū quicquid in celo regis. SERmone milesio. i. fabuloso lepido iocoso delicato ludicro hoc enī significat sermo milesius a milesiorum ioniæ populis dictus: qui deliciis luxuq; notabiles fuere quoꝝ est illud memoratissimū: Nemo nostrū frugi esto. alioqui cū aliis eiiciatur: hinc milesias prisci appellauerūt poemata & fabulas lasciuientes siue ut quidā putant milesiæ dicuntur fabulæ aniles & uanidicæ in quibus nec pes nec caput apparet nec instar apologorū epimythion ullum morale continentes. Iulius capitolinus in Clodio albino sic ait. Agri colendi peritissimus ita ut etiam Georgica conscripserit. milesias nōnulli eiusdem esse dicunt: quarum fama non ignobilis habetur: quāuis mediocriter scriptæ sint. Extat epistola seueri imperatoris ad senatum missa: in qua id quod ad hanc rem maxime pertinet scriptum legimus: sic enim ait: Maior fuit dolor quod illum pro litterato laudandum plerique duxistis: cum ille neniis quibusdam anilibus occupatus inter milesias punicas Apuleii sui: & ludicra litteraria cōsenescret: ex his seueri uerbis apparet milesias Apuleii significari fabellas huiusce Asini aurei: quas ipsemet sermone milesio contextas & conditas esse significat. Martianus quoq; capella in libro de nuptiis philologiæ: poeticæ inquit diuersitatis delitias milesias: Aristides poeta græcus composuit milesias. hoc est poema milesiacon perquam impudicum: cuius rei Plutarchns & appianus meminerunt: quod & Ouidius libro tristium secundo aperte docet sic scribens: iunxit Aristides milesia carmina secum: pulsus Aristides. nec tamen urbe sua est. Emaculandus est hoc loco maculosus diui hieronymi codex. Vbi de milesiis hisce fit mentio: & in sinceram lectionem restituendus: Namq; in libris contra Ruffinum sic passim legitur: quasi non curatorum turba milesiorum In scholis figmenta decantēt. Vbi non curatorum sed cirratorum legendum est: hoc est comatulorum puerorum. Iuxta illud uulgatissimum ten cirratorum centum dictata fuisse pro nihilo pendas: præterea milesiarum lego non milesiorum: quoniam ut iam docuimus fœminino genere milesias dicere maluerunt q̄ neutro milesia: nisi quis tutari uelit milesia neutraliter dici posse. ut georgica argonautica. & alia consimiliter.

At.

Milesiæ fabulæ.

Aristides scriptor. Milesiaꝝ.

Emaculatus locus hieronymi.

LEPIdo susurro. Eleganti quadam sermocinatione: Cuius sonus ueluti susurrus blandus & suauis aures permulceat. Potest & ob hoc uideri usus hac dictione susurro ut ostendat hæc non esse in uulganda neq; prophanis palam nuncianda sed clam apud aures religiosas promends: instar mysteriorum: quæ in sanctuariis & ut græci dicunt απορρητοις habentur. Lepidus dicitur qui politus est auctore dōato. ut λεπις idest lamina Plinius lepidas uocari tradit squamas æris minutissimas. Vnde & lepidotes gemma dicta: quæ squamas piscium imitatur. PAPYrum ægyptiam. Chartam papyraceam: est enim papyrum siue papyrus utroq; enim modo dicitur: frutex nascens in palustribus ægypti: aut quiescētibus nili aquis. Vnde niliacas papyros appellauit epigrammatarius poeta: brachiali erassitudine decem cubitorum longitudine. in gracilitatem fastigiatur. ex libro papyri texunt uestem & stragula. hinc illud satyrographi: succinctus patria quondam crispine papyro. ex hoc fiunt chartæ multiplices. Plinius in. xiii. quomodo fiant papyracee carthæ luculentur ut omnia soleat enarrat. a quo commendatur augusta charta: cui principatus fuit in epistolis ob tenuitatē: Quæ antiquitus appellata est hieratica quasi sacrata religiosis tantum uoluminibus dicata: Emporetica dicitur charta quasi mercatoria inutilis in scribendo: sed inuolucris usum præbet in mercibus: inter principales chartas fuere faniana Liuiana & prælata omnibus claudiana: in chartis spectantur tenuitas densitas Candor Leuor. Sacerdotes ægyptii calceos papyraceos gestant: nec alia calciamenta eis induere fas est. Auctor herodotus. Chartis legatis papyrum ad chartas paratum non continetur. Vt docet Vlpianus uolumine. iii. delegatis. ARGVtia. lepore & festiuitate & salibus ægyptiis: illi enim nequissimi mollissimiq; fuerūt. ex quo est illud Niliacis primum puer hic nascatur in oris. Nequicias tellus sit dare nulla magis idē aliubi sales niliacos memorat: scribit flauius uopiscus ægyptios esse uersificatores epigrammatarios: & ad cantilenas publicas propensos. Quintilianus delitias alexādrinas ut omnium mollissimas nominatim taxat. NILOtici calami. Calamos ægyptios ad scribēdum idoneos maxime probant: qui ut ait Plinius in. xvi. seruiunt chartis cognatione quadam papyri: probatiores tamen gnidii existimantur: Sagittis autem nullus aptior calamus est q̄ qui nascitur in Rheno Bononiensi Amne: Cui plurima est medulla: De calamis niloticis ait epigrāmatista: Dat chartis habiles calamos memphytica tellus: texantur reliqua tecta palude tibi.

Papyrū.

Vestis papyracea.

Emporetica charta.

Alexandrinæ deliciæ.

Calami Bononiēses ad sagittas.

IN ALIAS imagines conuersus. An homines in alias imagines ut luporum & Asinorum uerti possint magna inter eruditos & subtilis quæstio est: Vulgo enim in tãtum infixa est fama hæc. ut in maledictis habeant uersipelles. Ex quo est illud plautinũ Versipellem se se facit quãdo lubet: Plinius græcæ uanitatis hæc esse mendacia figmentaq; Asserit. Diuus quoq; Augustinus autumat hæc esse fabulosa & demonum ludificationes. Quidam nomine præstantius olim denarrauit patri suo contigisse ut Veneno magico in caseo sumpto fieret caballus annonã p; inter alia iumenta militibus baiularet. IN SE rursũ refectas. hoc ideo dicit: quia ex homine asinus factus est: mox ex Asino in pristinũ hoiem reformatus refectusq;. MVTVO nexu. Per quasdam quasi uicissitudines ut scilicet uicissatim ex homine Asinus ex Asino homo fieret mutua quadã cõuersione eadẽ subsistente materia. Quis ille. extrinsecus subintelligendũ sit. qui in alias imagines cõuersus & in se rursum refectus fuerit: significatur aũt ipsemet Apuleius. HYMEtos Attica. Post anteloquium epigrãmatis ingreditur narrationẽ prosa oratione Docens se magis græco q̃ latiuo sermone linguã exco luisse. Loca græciæ famigerata pcensẽt perinde ac ueterẽ prosapiã tanq̃ natus sit in aphrica sed oriundus fuerit ex græcia. hymetus mõs est in attica Inclytus marmore & melle. L. crassus orator colũnas habuit hymetias sex duodenũ pedũ longitudine: Mel hymetium: quod & atticũ appellatur primatũ obtinet bonitatis: Vnde Plinius & Galenus mel atticũ cumprimis probãt in medicamentis. Strabo quoq; libro nono mel hymetiũ reliquis anteponens id ait esse probatissimũ quod acapnistũ uocant quasi nullo fumo infectũ. quo & apes & mella inficiũtur. Ideoq; ait Plinius noster id mel seruari: qd' acapnon uocant quasi dicas sine fumo. Solinus de hymeto scribit hæc: hymeto meritissimo tribuit' principatus: q; apprime florulentus eximio mellis sapore & exteros oẽs & suos uincit. ISTHmos ephyræa. Angustiæ peloponessi inter duo maria egeũ & ionium cœrcitæ Isthmos appellantur. i medio Isthmo corinthus est: quã Cicero totius græciæ lumen appellat. Antea ephyre dicta. ex quo poeta. æra dixit ephyrea intelligi uolens corinthia. Isthmos ludis quinquennalibus & delubro neptuni inclytus perhibetur: quos ludos auctore solino ea propter institutos ferunt: Quod maria quinq; allarant oram peloponensem. Pinea corona uictores apud Isthmũ coronabantur. ut refert Plinius in. xv. Plutarchus tradit isthmia a Theseo primitus instituta fuisse In honorẽ neptuni Herculis emulatione: qui Ioui olympia primus instituit: alii isthmia in honorẽ palæmonis instituta fuisse dicunt ut Archias poeta: cuius extat nobile epigrãma græcũ inclyta græcoꝝ certamina cõplexũ. Athenienses ad spectaculũ isthmioꝝ accedẽtes. sedendo cæteris spectatoribus p̃ferebãtur: de isthmo quẽ perfodere tentauerũt dictator Cæsar. C. Caligula: Nero. & demetrius scripsimus affatim in trãquilli cõmẽtariis. TENAros spartiaca. In laconia promõtoriũ est tenaros & oppidũ: ẽ & spiraculũ eodẽ noie ex quo descẽsus ad inferos patet: est in ipso tenaro tẽplũ neptuno dicatũ: põponius mela. Et solinus auctores: dicit spartiaca a spartha ciuitate: q̃ lacõiæ metropolis est. Cõdita a spartho filio phoronei. ut docet eusebius chronographus: unde sparthani siue spartiatæ qui alio noie lacedæmõii celebratissimi: fuit aũt spartha priscis tẽporibus ut græci dicũt πολισ αστειχιστοσ. i. ciuitas sine muris tanq̃ uera urbis sepimẽta eẽnt armati uiri nõ saxa cõstructa: Vñ olim iterrogatus Agesilaus. Quãobrẽ spartha eẽt sine muris ostendens ciues armatos dixit ταυτα εστιν λακεδαι μονιων τειχη quod latine dicit'. hi sunt lacedæmoniorũ muri. Lacões & loqnẽdo & scribendo amatores fuerunt breuitatis prope peculiariter: Vnde & Laconismos breuiloquiũ significat de quo Cicero in epistolis lacõismo tuo nonutar: & a symmacho itidẽ in epistolis dictũ est memini breuitatẽ sparthanã quõdã laudi fuisse: annotanda hoc loco ẽ eloquutio Apuleiana. a quo genere fœminino isthmos tẽaros & himetos enunciãtur. Cũ cæteri fere masculino gñe usurpauerint: sed uidet'. L. noster nõ tã locos q̃ urbes ibidẽ cõditas signare uoluisse. GLEbæ fœlices. Sensus ẽ hæc loca p̃dicta ubere glebæ & fecunditate segetũ fœlicia credunt': quoniã ita libris scriptorũ proditũ ẽ. Qui haud dubie fœliciores sunt utpote ipsi æterni: & æternitatẽ donantes his de quibus sermocinantur. Glebæ autem patrius ẽ casus qui uulgo dicit' geniturus: sic enim loquimur latine & eleganter. fœlix animi. fœlix æui. Silius fœlix heu nemorum: & uitæ laudandus opacæ. PROsapia. Generis origo & familiæ dicta a proserpendo. Alio nomine p; sapies nominatur. Dictio est uetus: & ut ait Quintilianus ab ultimis: & iam oblitteratis repetita temporibus. IN atthide. Athenas significat atthis enim est athica regio: cui cranai filia nomine atthis nomẽ dedit: Quod & iustinus refert: de qua Strabo libro geographie. ix. sic refert. ab acteõe actică dicunt Atthidem uero & atticam ab atthide Cranai filia: a quo & inquilini Cranai uocantur: ipsa aũt ciuitas athenarum nomen sortita est a dea Minerua. quam græci αθηρηρ hoc est athenam uocant: PVEritiæ stipendiis: Signat se prima græcarum litterarum elementa athenis didicisse: quæ ciuitas domicilium fuit & ueluti officina ingenuarum disciplinarum.

Versipellis in maledictis.

Veneno magico factus.

Caballus.

Mel hymetium.

Acapnistum.

Acapnon mel.

Isthmos.

Isthmia corona.

pinea.

Spartha sine mutis.

Laconismos.

Prosapia.

in alias imagies cõuersas: & i se rursũ mutuo nexu refectas: ut mireris: exordior. Quis ille. paucis accipe. Hymetos Attica: & Isthmos Ephiræa: & Tenaros sptiaca glebæ fœlices: eternũ libris feliciorib9: creditæ: mea uet9 prosapia ẽ. Ibi iq̃ i Atthide: primis puericiæ stipẽdiis

MErui.

MErui.Militaui.militia autem puerorum militariaq; ſtipendia ſunt in gymnaſio litteratorio:mere re enim ſignificat militare:Varro.equo publico merent:& apud Suetonium in iulio Cæſare ſcriptū ē. meruit & ſub ſeruilio iſaurico in cilicia:merere interdum pro mereri uſurpatur:ut apud Plautum:& ſi aliter meres promereris:eſt etiam merere ſordidiſſimum quæſtum capere:hinc mercenarii & mere trices dicuntur:Aulus Gellius:Lais inquit Corinthia ob elegantiam uenuſtatemq; formæ grādem pecuniam demerebat. IN urbe latia.Romam ſignificat.non ſolum latii ſed & cunctarum terrarum caput:quæ communis patria au ctore Seneca dici poteſt. STV diorum quiritiū. Studia Romāe linguæ ſeſe didiciſſe in ipſa urbe Roma ſignificat: quirites autem Romanos dici nemo eſt qui ne ſciat:īdigenam ſermonem appel lat uernaculum & peculiarē Ro manorū:qui ſermo latinus eſt: Latinitas enim ut īquit Diomedes grammaticus eſt īcorrupta loquē di obſeruatio.ſecundū Romanā linguā:oēs antiquitus tā docti q̄ indocti:tā fœminæ q̄ uiri: tā pueri q̄ Senes apud Romanos latine loquebant:nec tamē grāmatice:Aliud enim eſt latine aliud grāmatice loqui.ut docet Quintilianus in prīo:qui libro.xii.prodidit fuiſſe quoſdā:qui illā tantū eē naturalē pu tarent eloquentiā:quæ ſit quotidiano ſermoni ſimillima:qua cum amicis:coniugibus:ſeruis loq̄mur nihil accerſiti elaboratiq; requirentes:itē.M.Tullius ait in bruto populū eloquentiæ & oratoris iudicē eē:qui in tertio de oratore tradidit uulgū in uerſu uidere ſi peccatū eſt:& ſi quid in oratione claudicat ſentire:Quod profecto facere nō poſſet inſcius latinitatis.itē nemo inquit unquā eſt oratorē quod la tine loqueret:admiratus:ſi eſt aliter irrident:neq; eū oratorē tantūmodo ſed hominē nō putant: hoc haud dubie nō diceret ſi latine loqui fuiſſet in paucis ſicut in præſentia eſt:idē refert mulieres conſer uare facilius incorruptā antiquitatē:Quod multoꝝ ſermonis expertes ea tenent ſemper: quæ prima didicerunt: Ex quo.L.Craſſus orator ſocrū ſuā leliā ſic audire ſe ſolutū teſtat: ut Plautū ſibi aut Neuiū audire uideret:quæ res euidentiſſime oēm dubitationē eliminat:ne dubitemus priſcos omnis latine loqui ſolitos indiſcriminatim:Quod eo copioſus rettuli:quia ſuper hac re altercatio nō modica fuit temporibus noſtris inter uiros eruditos:indigena autē ut ad propoſitū reuertamur opponit aduenæ & ſignificat inde genitū:nō alienigenā nō aduētitiū.ſed uernaculū,ppriū & quaſi peculiarē. ERVM nali labore.Difficili.moleſto.erumnæ enim labores oneroſos ſignificant:Maiores noſtri.ut auctor ē .M.Tullius in ſecundo de finibus labores nō fugiendos erumnas nominauerunt: Vñ labores Her culis erumnæ dicitur:Plautus īperſa ſuperauit erumnis ſuis erūnas Herculis. Auſonius prima Cleo nei tolerata erumna laboris:idē.M.Tullius in quarta Tuſculana.erumna īquit eſt ægritudo laborio ſa:erumnulas ὑποκοριστικως furculas appellauerunt:quibus reliquatas ſarcinas uiatores gerebāt: quarum uſum quia.C.Marius rettulit muli mariani poſtea appellabantur.Operæ precium eſt hoc in loco obiter Annotare ſuper mulis Marianis quædam digna cognitu nec indigna relatu. que apud Frontinum legimus.Qui libro quarto ſtrategematicon ſcribit hæc.C.Marius recidendorum impe dimentorum gratia:quibus maxime exercitus agmen oneratur.uaſa & cibaria militum in faſciculos aptata furcis impoſuit ſub quibus & habile onus & facilis requies eſſet: Vnde & improuerbium tra ctum eſt:Muli mariani:Aliam huiuſce prouerbii cauſam refert Plutarchus in mario. qui id quoque memorat,q; ſcilicet Marius imperator eadem ferebat obibatq; onera in re militari: quæcunq; militi bus imperabat:quare poſt hæc cum labores & iuſſa imperatoris milites libenter ſubirent,muli ma riani uocabantur.uulgus hodieq; hinc ut opinor ducta origine caballos marianos appellat homīes: qui pedibus ſuis ambulantes ſe in equo ſedere & uehi mentiuntur in ludicro ſpectaculo. NVLLO magiſtro præeunte.ſine doctore inſinuat ſe didiciſſe perinde ac fuerit αυτοδιδακτος.ſic enim græ co uocabulo dicitur:qui ſe ipſum magiſtrum habet.Talis fuit antiquitus manilius ſenator Romāus quem Plinius maximis nobilem doctrinis doctore nullo fuiſſe prodidit: Diuus quoq; Auguſtinus libro confeſſionum quarto gloriatur perſemetipſum ſolum citra doctorem legiſſe libros artium libe ralium & intellexiſſe:Ariſtotelica quoq; prædicamenta inquit quas appellant cathegorias ſolus legi & intellexi:fuit & ſyllanion ſtatuarius nullo doctore nobilis. EXOtici ſermonis:Exoticum ſermo nem appellat romanam linguam ueluti alienigenam ac inſitiam ſibiq; merito peregrinam,cum ip ſe natione affer atticiſſare didiciſſet:& in patria ſtridulam barbariam puerilibus labris deguſtaſſet ex oticus enim ſignificat peregrinum & externum:Vocabulo quidem græco ſed apud latinos uſitatiſ ſimo:hinc apud Plinium & plautum unguenta exotica apud gellium uinum exoticum pro alieni gena & peregrino. FOrenſis. Vel romani: quo oratores utuntur in foro:Vnde & forenſis eloquē tia & forenſes apud ſidonium rabulæ & forenſes apud Ciceronem litteræ quibus utimur in foro.uſ externi ab hoc aduerbio foris deriuatur.omnino romanus ſermo ſignificatur:apud Liuium foren ſis factio & turba accipitur pro humili ſordida in ſincera quam fabius excretam ab integro populo in quattuor tribus conuertit urbanaſq; eas apapellauit.

Merere militare.

Indigena ſermo ro manorū. Latine omnes. Loque bantur.

Incorrup ta latini tas in fœ minis. Indignea Erūnæ.

Erūnulæ

Muli ma riani.

Qui no biles ſine p̄ceptore

Exoticus

Forenſis. ſermo.

IPSA immutatio:Tanquam nunc primum latine cœperit scriptitare.cum prius eloquio græco uteretur.hinc in deo socratis ait satis oratio nostra atticissauerit. DE sultorie scientiæ: Decenti quadam translatione desultoriam scientiam appellat Ludicram uoluptariamq; ueluti desilientem a studio pristino seueriore:sicuti desultorii equi uocantur ex quibus homines agilitate corporis præditi repente desiliebant:De quibus lege quæ annotauimus in primo Suetonii cõmẽtario.illud enarrãtes: equos desultorios agitauerunt nobilissimi iuuenes.Relege illa quoq;:q̃ scripsimus in quarto propertii cõmentario super eo uersu. traiicit alterno qui leue põdus equo:ubi docuimus desultorem designari qui equos desultorios alit & exercet:illa transili pernicieq; saltatiõe. Marcianus quoq; eadẽ pene trãslatione usus qua & Apuleius decenter inquit leuitate pernix desultoria gestiebat:illd adde quod acassiodoro tradit equos desultorios repertos eẽ p quos circensiũ ministri missos denunciãt exituros:erit ergo hic sensus.ut desultores ex equo in equũ sic ego ex græca lingua & scientia in romanã desilio:põt & dici conducenter sciẽtia desultoria historia de asino in qua ex homine in asinũ desilit & uertit uidelicet in mores belluinos propensior:mox ab asino in hominẽ reformat:cũ relictis uoluptatũ pedicis duce ratione emergit in uiã uirtutis:& hominẽ se scẽ præstat.Verus autẽ homo est aius:apud scriptores qui transfigurant in belluas ad hunc intellectũ referri possunt.prouerbiũ illud ab asino cadere:Quod quidã huic loco agglutinare contendunt:mihi haud quaq; cõuenire uidet.cuius meminit aristophanes in nubibus & rettulit plato in gryllo:qui & in tertio de legibus sic tradit.cur hæc nobis dicta sunt repetendũ uidetur.ut oratio quasi equus retrahat:ne si os effrenatũ habeat dicendi concita impetu:ab asino ut prouerbio ferunt excutiat. FAbulã græcanicã.Ideo græcanicã appellat quia ad exemplar Luciani græci scriptoris condita ẽ.exquo asinũ aureũ pene transcribit uel quia in thessalia regione græca hæc res gesta est.differt autẽ græcãicus a græco:nã ut docet.M.Varro libro sexto de analogia græcanica aduenticia sunt de græcis ueluti notha ut Hectores:Nestores:Hectoras.& ita hæc fabula ex græco Luciano deducta deriuataq; est. THEssaliã.Fabulã Asini aurei auspicat ab eo principio a quo exortus est Lucianus:cuius initiũ est hoc.απηειρ ποτεεσθεττα λιαρ ideſt olim in thessaliã proficiscebar.Thessalia autem prisco sæculo pyrrhea & pyrrha deucalionis uxore denominabat.mox hemonia ab hemone a cuius filio thessalo thessalia uocata est.homerus argopelasgicon appellat. NAM & illic.Hoc per interpositionem:quæ græco uocabulo parenthesis:dictum est. ORIginis maternæ:Annotauimus in uita Apuleii matrem eius saluiam a plutarchi familia prognatam:fuit autem plutarchus cheronensis:quæ ciuitas est Boetiæ:quod & ipse testatur in sylla scribens patriam suam cheroneam ab archelai impetu incolumen euasisse prouidentia syllæ:qui eo in loco uictoriam ex hostibus uictis adeptus ẽ: idem in lucullo.ait cheronenses municipes suos luculli testimonio euasisse periculum:quod orchomenii per calumnias intentabant.ex quo statuam Lapideam in foro cheroneæ publica impensa lucullo dicauerunt:& ob id beneficium non solum confitetur sed etiam palam profitetur se plurimam gratiam debere Romano lucullo:idem ĩ demosthene refert quemadmodum apud cheroneam patriam suã Philippus macedoniæ rex prælio magno athenienses.uicit:finisq; libertati græcorum impositus est.ex quo prælio domesthenes qui alios ad pugnam animare solebat salutem fuga quæsiuit cũq; id ei q̃ fugerat probrose obiiceretur uersu illo notissimo elusit αρηρ inquit ο φευγων και παλιν μαχεσεται ideſt uir fugiens & denuo pugnabit:floruit autẽ plutarchus sub Traiano & Hadriano imperatoribus:Traiano libros apophthegmaton dedicat uir haud dubie primæ notæ inter eruditos:& multiiuga eruditione mirabilis.fecundus sane scriptor.& qui iure polygraphotatos nominari possit a copia uoluminum:Vnde nunc non immerito gloriatur Apuleius maternam originem a plutarcho deriuatam sibi gloriam parere. SEXto philosopho.Hic sextus philosophus doctor fuit marci antonini imperatoris de quo iulius capitolinus:audiuit & sextum philosophum cheronensẽ plutarchi nepotem.& ab eusebio in chronicis scriptum est plutarchus cherõeus & sextus philosophi insignes habentur adriani principatu. EX negocio petebam.Imitatus est Lucianum qui ait se thessaliam petiisse obnegocium quodam paternum cum homine thessalico. POST quam ardua montium:Exornatio rethorica est:quæ compar appellatur.& altera similiter cadens. in his autem figuris felicissime audax est noster Apuleius:& q̃is affectatiõe nihil odiosius sit:tamen talis affectatio ĩ hoc pene peculiariter est amabilis imitabilisq; ardua ät montiũ dixit:arduos montes intelligi uolens: sicuti per lubrica uallium lubricas ualles.& roscida cespitum roscidos cespites:& glebosa camporum. glebosos campos:sic Virgilius urbẽ pataui circũlocutõe usus pro patauio:fontẽ timaui.pro ipso timauo dixit. LVbrica uallium.Lubricus locus dicitur in quo facile labimur:lubrica res:q̃ labilis est & e manu elabitur Vixq; cõtineri potest ob leuorẽ.a Virgilio lubricus anguis.& loca lubrica dicuntur.

De sultoria scientia.

Desultorii equi.

Prouerbium. ab asino. Cadere.

Græcanicus.

Thessalia argo pelasgicon.

Plutarchus cheronensis

Scitum demosthenis.

Polygraphotatos plutarchus.

Sextus phs. Cõpar.

Lubricus

ROscida ceſpitum:Roſcidus ſignificat rorulentum & rore conſperſum:a Virgilio Luna roſcida ele ganter ſcienterq; dicta eſt ueluti roris humoriſq; parens fecundiſſima: ex quo ſydus lunæ femineũ ac molle nominatur ab eruditis:quæ nocturnum ſoluit humorem:& ut ait plinius cuncta humifico ſpiritu laxat.Rores exiſtunt neq; gelu neq; ardoribus neq; uentis nec niſi ſerena nocte. in confeſſo eſt roſcidas eſtate aphricæ noctes eſſe:ſcribit ariſtoteles in primo meteororum Rorem fieri ex uapo ratione modica cum pluuia ex largo uapore progeneretur:Apuleius in libro de mundo. ros inquit nocturnus humor eſt.quem ſere nitatis tenuitas ſpargit.græce. ἄροσσο dicitur ros & ἀροσερ/ος roſcidus:ceſpes autem terra ẽ cum herbarum radicibus circun/ciſa ferramentis ex ceſpitibus ca/ſtra circundant:& aggeres caſtrẽ ſes fiunt.ut docet Vegetius in ter tio de re militari:hinc illud plinia num ex libro.xxxv.ceſpitũ natu/ra caſtrorum uallis accõmodata/ contra fluminum impetus agge/ribus.ex ceſpite fiũt aræ dictæ ob

Roſcidus

Ros ex uapora tione.

& roſcida ceſpitum:& gleboſa cãpoꝝ emerſi:me equo indigena p albo uehẽs:iã eo quoq; admodum feſſo:ut etiam fatigationẽ ſedentariã:inceſſus uegetatione diſ/cuterẽ:in pedes deſilio. equi ſudorem:& frontẽ curio ſe extrico.aures remulceo. frenos detraho. ĩ gradũ le/nẽ ſenſim proueho:quo ad laſſitudis in cõmodũ:alui ſolitũ ac naturale præſidiũ eliquaret: Ac dũ is ientacu lum ambulatoriũ: prataq; p̃terit: ore in latus detorto

Ceſpes.

Aræ ceſpitiæ.

ĩd ceſpiticiæ:Iulius capitolinus centum araꝝ uno in loco ceſpiticiæ extruuntur:& ad eas centum ſues centum oues mactantur. GLEboſa:Glebis grandibus plena & extantia:columella id genus glebas appellat ſcanna:de quibus plinius in.xviii.ſcanna inter duos ſulcos cruda ne relinquantur:glebæ ne exultent:græce βωλαξ καὶ βωλος nominatur.inde ab homero.phthia ερυβωλαξ dicta ab ubere glebæ.Emerſi:difficulter ſe ſuperaſſe aſpredines locorum ſignificat. INdigena.Theſſalico quaſi inde genito.Nec aliunde aſcito:uel indigenam appellat equum patrium:ueluti uernaculum & domeſti/cum. FAtigationem ſedentariam:Eleganter ſedentaria fatigatio dicitur illa:qua ſedentes in equo ex diutina equitatione uexamur.columella in.xiii.ſcribit operam uillicæ non eſſe ſedentariam intel ligi uolens nõ eẽ deſidioſam:& ignauã:ut ſedens operet:a plinio quoq; panegyriſta decenter dicitur ſedentaria ſenatus aſſentiẽdi neceſſitas: qui ſedens aſſentiri cogebatur principi truculento:Quineti am ſedentarias artes & ſellularias eruditi appellãt quæ a ſedentibus per ocioſitatẽ exercent:quas nu mæ lex a peregrinis & ſeruis tantũ exerceri ſanxit ciuibus inter dictas.tãq; his animi uigor & corpo/ris pariter elangueſcat:plautus in aulularia ſedẽtarios nominat qua dictione ſignare illos uidet: qui ſedes fabricãt & ſellas. FRONtẽ extrico.Numeroſa oratione & ſimiliter deſinẽte indicat ſe oĩa illa fa ctitaſſe:q̃ fieri ſolent ab equitariis ſiue equiſionibus erga equos labore exhauſtos:& ſudore difluen/tes.ut.ſ.frontẽ extricaret.aures remulceret:frenos detraheret.fronte ãt maxie ſudãt aĩalia & potiſſimũ homines propterea qd caput humidũ laxũq; eſt.cerebro ãt humectiſſimo frons prima ſubdita ẽ ari/ſtoteles auctor in ſecundo problematũ.frontẽ a foratu oculorũ nominatã Varro exiſtimauit:& credi dit Lactantius in libro de opificio a fronte dicti frontones qd cognomentũ eſt nobilium romanoꝝ hinc ait Cicero in primo de natura deoꝝ.Silos & Flaccos frontones:capitões:quæ ſunt in nobis.Si li ut hoc quoq; in tranſcurſu declaremus dicti ſunt:quoꝝ naſus ſurſum uerſus eſt repãdus: Vnde ga leæ quoq; a ſimilitudine ſilæ appellãt:Flacci uero nominati:quoꝝ aures demiſſe erãt pendulæ & lan guidæ ac flacceſcentes:ab hiis.n.ut ait plinius ſunt flaccoꝝ cognomina. SENſim proueho. Nõ po tuit ſignificãtius exprimere id qd quotidie uſurpari uidemus in equis ex curſura diſſudantibus & laſ ſitudine defectis.qui.ſ.gtadu lentiſſimo dorſualibus operti ſenſim prouehunt:ne ex refrigeratõe pe riclitent. ALui præſidiũ.Excrementa ſignat:& urinã quo naturæ præſidio maxie equi fatigati recre/ant. ELIquaret:Emitteret redderet & ueluti liquidiora ſtercora fiſtulatim excuteret:q̃ ab antiquis foria dicebant:Vnde foriolus dictus:qui foria facile emittat ſolutioris.ſ. uẽtris. IENtaculũ ambula toriũ:Ientaculũ auctore fulgentio placiade dicit guſtatio:& eſt quaſi præguſtatiua comeſtio:eſt enim cibus matutinus.quaſi ieiuna anima ſumptus.& ientare uetus uerbum eſt quod ſignificat ientacu/lum carpere:afranius hæc ieiuna ientauit:Vitellius imperator epulas quadrifariam diſpartiebat. au ctore tranquillo in ientacula prandia cenas & comeſſationes.græci ientaculum. ακρατισμον Vo cant:καὶ ακρατισμα.Hinc ariſtoteles libro de animalibus nono ſcribit aquilam non operari: Sed quieſcere. ωεχρι ακρατισματος hoc eſt uſque ad horam ientaculi.in quibuſdam codicibus ariſto telicis legitur. ωεχρι αγορας quod plinius ariſtotelis interpres emunctus ita tranſtulit.donec im/pleantur hominum conuentu fora ignauæ ſedent.antiqui prandium ſiue prandiolum uocauere. ientaculum quaſi paruum prandium.quod.M.Tullius eleganti uocabulo prãduſculum dixit & ita legas in ſincerioribus codicibus epiſtolarum ad atticum. nunc oppido quam eleganter ab apuleio dicitur ientaculum ambulatorium:Quod ſenſim ambulando carpit equus i prato:ambulatoria ho/minis uoluntas uſque ad mortem eſt:ut tradunt iuriſconſulti.hoc eſt mobilis uaria mutabilis.pot ticus quoq; ambulatoria dicitur:quæ ambulationis cauſa extructa eſt.

Foria.

Foriolus

Ientacu/lum.

Ientare.

PRonus allectat: Solent equi os in latus detorquentes delectare & quasi demulcere. Allectat enim significat illicit & delectat. TERtium me facio: id est copulo adiungo me tertium comitem duobus comitibus progredientibus. ALter: Ex duobus scilicet comitibus. CAchinno: Risu soluto: qui reprehensibilis est. hic ait Seneca. sit risus sine Cachinno: præterea Cachinnus non risum tantum: sed sonum quoq; uehementiorem significat. sicut apud catullum ita scribentem: procedunt leviterq; sonant plangore cachinni. cachinnare etiam non de risu tantum. sed & de sonitu strepituq; maiore uetustas dici uoluit. hinc illud Accianum: sæua sonando crepitu clangentes Cachinant. Est autem cachinnus uerbum secundum. ορομαΤοποιαν fictum a sono risus.

IN uerba ista: Sub intelligendū est alterum ex duobus comitibus denarrauisse intereūdū multa de ui & potentia magices incredibilia. ita ut alter surdis auribus diceret supersedendum esse talib⁹ uerbis: quæ mera mendacia & imania portenta resonarent. ISTO accepto: Cum hoc audiuissem.

pronus adlectat: duob⁹ comitū: q forte paululū processerāt: tertiū me facio. & dū ausculto: qd fm̄ois agitatur? Alter exorto cacgino: Parce īqt ī uerba ista: hæc tā obsurda tāq; īmāia mētiēdo. Isto accepto: sitior alio qn nouitatis: imo uero īq; īpartite sermonē: nō qdē curio sū: sed q uelī scire uel cūcta: uel certe plurīa. simul iugi qd insurgimus asperitudinē: fabularū lepida iucunditas leuigabit. At ille qui cœpat. næ īquit istud mēdacium tam uerum est: q̄ si qui uelit dicere: magico susurramie amnes agiles reuerti. mare pigrū colligari.

SItitor nouitatis: Cupitor rerū nouarum. nam ut inquit Ouidius: est quoq; cunctarum nouitas gratissima rerum: & ut auctor est Seneca in declamationibus ad noua homines concurrunt. ad noua cōueniunt. idem scribit libro quæstionum naturalium nouissimo. Quod naturale est magis noua q̄ magna mirari. Qui sidere capræ oriente nascentur erunt curiosi omnium rerum. ut semper noua quæq; curiosa desiderii cupiditate sectentur: auctor iulius firmicus in. vii. matheseos. NON quidē curio sum: In libro annotationum nostrarū hic locus copiose satis opinor explicatus est: exquo poteris siquid amplius desideraueris mutuari. Vbi docuimus curionē pro ministro atq; præcone usurpari: in quo significatu. Plinius iulius capitolinus: martialis: eusebius. itidēq; Apuleius usurpant: Apud Plautū agnus curio significat macilentus: quasi nimia cura gracilis & emaciatus: sicuti econtrario incuriosū agnū dixit Apuleius in floridis intelligi uolens opimū. & suculētū. uidet ät curio hoc in loco a cura festiuiter deduci quasi curiosus: q curat & satagit nosse curiose res nouas. est itaq; sensus: nō sū ego qdē curiosus: cū curiositas sit signū loquacitatis. & nemo curiosus sit q nō sit maleuolus uerūtamē cupio nosse plurima: atq ipse tamē toto opere testat se genuina curiositate præditū fuisse. & in natura ut inqt Seneca nobis curiosū dedit ingeniū curiositatē ut noxiā taxat fulgentius mythologus his uerbis. curiositas semper periculorū germana detrimenta suis amatoribus nouit parturire q̄ gaudia. IVgi: Collis. & loci editioris. INsurgim⁹: ascendimus. LEuigauit: Hæc duo opponūt ueluti per antithetō asperitudo & leuigatio. est. n. leuigare læuore quodā expolire qd asperū est. in itinere ät comes facūdus ut dicere lolebat publi⁹ mimographus pro uehiculo est. unde fit ut asperitas uiæ sermocinatione comitis iucūda leuiget. NAE. certe græcū est aduerbiū latinis quoq; usitatissimū quo plautus. Terentius. M. Tullius. cæreri frequēter utūt.

ISTVD mendaciū. Quod scilicet dixisse uidebat ille assertor magicæ factiōis. q q̄dā incredenda ad comitē narrauerat: inter mentiri ät & mendaciū dicere distat. q. n. mentit ipse nō fallit. sed alterū fallere conat. q mendaciū dicit ipse fallit. auctor. Pu. Nigidius: q hoc quoq; addit uir bonus inqt præstare debet ne mentiat. prudens ne mendaciū dicat Diuus augustinus in libro de mendacio colligit octo genera eē mendaciorū: qbus abstinendū eē in totū præcipit. Vbi indiscriminati mentiri & mendaciū dicere usurpant. Quod & in decretis canonicis. xxii. q. ii. repetitū est. nati sub sidere ingeniculi erūt mēdaces. fugaces callidi. SVsurramine: Incantamēto: qd clā & uoce sūmissa ne prophani percipiant fieri solet. magia enim ut idē Apuleius asserit in apologia occulta res est plerūq; noctibus uigilata & tenebris obstrusa. & arbitris solitaria: & carminibus murmurata. cui pauciſſimi adhibeant. libro quarto institutionū Susurros magicos dici legimus incantamenta magorū & q̄ a Lucio nostro Susurrami na nominat. AMnes reuerti: Persuasū est ui magici cātaminis cūcta q̄ naturaliter īpossibilia fūt fieri posse. flumina ad fontes reuocari. mare glaciari. uētos trāqllari: deniq; oīa. q̄ hic memorat Apuleius posse cōfici. cui sniæ astipulat polypharmaca: hoc ē triuenefica illa meda: q̄ sic ait apd Ouidiū cū uolui ripis mirātibus amnes in fontes rediere suos: cōcussaq; sisto Stātia cōcutio cātu freta: nubila pello. nubilaq; īduco: uētos abigoq; uocoq;. Te quoq; lūa traho: illud quoq; marōianū ex eneidos quarto huc ptinet. Sistere aquā fluuiis & uertere flumina retro. MAre colligari: Id est cōgelascere cōtra naturā suā. mare. n. oē icōgelabile ē sicut philosophi autumāt: & memorat gellius in. xvi. noctiū atticarū: tāetsi Herodotus græce historiæ scriptor scribit ī quarto historiarū mare sciticū cōgelasce. Vnde a iuuenale dictus oceanus glacialis. auctor est plinius septētrionalē oceanū marimarusā. a cymbris uocari hoc ē mortuū mare. Hecatheus amalchiū appellat: quod nomē lingua scythica significat congelatum.

VENtos inanimes expirare:Id est uentos esse sine spiritu:quod impossibile est.uentus enim nomẽ uenti perderet cum esset inanimis id est sine anima & spiritus agitatione. a græcis dicitur ἀπὸ τοῦ ἄω. unde animus.& anima deducuntur.ex quo animæ interdum per uentis usurpantur.Oratius ipellũt animæ linthea thraciæ.Virgilius.Quantum ignes animæq; ualent. est autem uentus fluens aer:& agitatus ut Hippocrates in libro de flatibus Aristoteles.Seneca.& cæteri phiaꝝ physicarum condito res prodiderunt. Nihil autem est in rerum natura potentius spiritu.ignẽ spiritus cõcitat:Aquæ uẽtũ detrahas inertes sunt.põt spiritus dissipare spacia terraꝝ.& nouos montes extolere:qui est causa tremoris terræ:unde epicuro nullus motus placet pter spiritũ qui possit tanta conari. EXpirare: Spiritum exhalaĩ & mori:sicut animãtia expirant spiritu emisso deficientia:sine quo nihil uitale ẽ. SOlem inhiberi: Sol qui est mundi oculus.& cor celi:& iucũditas diei & celi pulchritudo:Naturæ gratia ut inquit Ambrosius i quarto hexameri:qui ut asserit plinius naturæ regimen ac numen est siderũ ipsorum celiq; rector. creditur potentia magici carminis posse inhiberi quominus cursũ suũ statum & nũquam erraticum circũagat. hinc Lucanus cecinit in.vi.pharsaliæ.cessauere uices rerum dilataq; mundi hesit nocte dies.prisca illa rudis & indocta mortalitas in deliquio solis ac lunæ stellarumq; defectibus.scelera aut mortem aliq; siderum pauebant. LVnam dispumari:Carminibus præstigiisq; magnorum lunã celo deduci possse creditum est:ex qua credulitate.est illud notissimum.carmina uel celo possunt deducere lunã:credebant quoq; lunam cantu magico depressam cogi.ut despumaret in herbas suppositas.& lunare uirus infunderet:quibus mox ad magicen utebãtur.Quod & idem Lucanus insinuat.cum sic ait i sexto de luna loquens.& patitur tantos cantu depressa labores:Donec suppositas propior despumet in herbas.item alibi& uirus large lunare ministrat:mortalitas ignara causarum naturalium in lunæ defectu ueneficia arguebat.& ob id crepitu dissono auxiliabatur.Auctor plinius in secundo.& Liuius. xxvi.dispositã inquit in muris campanorum imbellis multitudo tantum cum æris crepitu qualis in defectu lunæ silenti nocte fieri solet edidit clamorem:hinc illud satyrici poetæ una laboranti poterit succurrere lunæ.igitur luna despumatur quando spuma depurgatur:quam cogitur infundere i herbas subiectas a magis.itidem mel despumatum dicitur quando spuma detracta purum liquidum defecatum relinquitur.& ut ait plinius in.xxii.usus despumati mellis super aptior est. STELlas euelli: Marcianus capella in libro de Astrologia stellas a stando.sidera & considendo dicta fuisse cõmemorat:cum itaq; stellæ cælo affixe sint cantamine magico reuelli posse putantur.interdum stellas ex cælo labi & uolitare conspicimus.ex quo illud Maronianum:stellas uento impendente uidebis præcipites cælo labi:plinius in.xyiii.discurrere inquit stellæ uidentur interdum uẽtiq; protinus sequunt. in quarum parte ita præsagauere.inibi ex interuallo:si uolitare inquit plures stellæ uidebuntur:quo feruntur albescentes uentos ex his partibus nunciant:uulgus existimat aliquem extingui cum stella decidua:uerum ut inquit uerissime idem plinius non tanta cælo societas nobiscum est.Vt nostro fato mortalis sit ille quoq; siderum fulgor:uerum cum decidere uidentur id fit nimio alimẽto tracti humoris sicuti luminibus accensis id ex liquore olei notamus accidere græci aporrhoeas uocant defluxus quosdam ærios:qui ad terram labentes stellarum casus imitantur. DIem tolli:Tanquam arte magica possit dies mutato. canonico cursu interpellari:& nox congeminari iuxta illud Lucani. cessauere uices rerũ dilataq; longa hesit nocte dies.legi non paruit ether. ET ad alium. Conuersus scilicet ad illum:qui exorto cathino dixerat super sedendum esse talibus uerbis:tanquam absurdis & incredibilibus. MInus hercule calles:Sensus est profecto nescis multa quæ uera sunt ideo existimari mendacia.ob deprauatam hominum opinionem:quia sunt noua:& supra uires nostras sublimata.in hanc sententiam ait Salustius in Catilina:quæ sibi quisq; facilia factu putat.Aequo animo accipit supra ea ueluti ficta pro falsis ducit. VEspera:Hora uespertina:& ut ait Sidõius:Crepusculascẽte: Dies ciuilis:qui a media nocte incipit ita diuiditur:primum tempus dicitur mediæ noctis inclinatio deinde Callicinium:inde conticinium.Cum & galli conticescunt:& homines etiam tunc quiescũt: Cuius meminit Plinius in asinaria cum ait: uidebitur factum uolo redito conticinio: Deinde est diluculum: id autem est cum incipit dignosci dies: inde mane dum dies clarus. Legibus.xii. tabularum ortus tantum & occasus nominabatur. Post aliquot annos adiectus est & meridies. Nouissimum diei tempus suprema tempestas nominatur. hinc illud .xii. tabul. solis occasus

Animæ. pro uẽtis

Sol mũdi oculus

Lunam. despumare in herbas.

Stellæ Sidera.

Cur stellæ cadere uideant.

Diuisio diei.

Gallicinum.

Cõticinum.

Diluculum

Suprema tempestas. Vesperago. Crepusculum. Crepusci prima fax. Concubium.

suprema tẽpestas esto: q̃uis plurimi ex his uerbis supremã tẽpestatẽ post occasũ solis eẽ existimauerĩt: post supremã dicĩ uespera a stella quã græci hesperã plautus uesperuginẽ: Ennius uespere martialis phosphore: Virgili⁹ hesperõ appellãt: inde crepusculũ a crepero qd dubiũ significat dictũ: tãq̃ lux dubia id horæ sit: incertũq; existat id tẽpus noctis ne sit an diei: inde crepusci nominati a Sabinis: qui eo tẽpore erãt nati: & a Lucrecio dictũ est crepere bellũ: cuius anceps & dubius est euẽtus: oracula quoque crepera uocitarunt quasi ancipitia ambasiosa dubiosa hinc senes decrepitos dici quidã autumãt: quasi dubiæ sint uitæ: post crepusculũ id sequit tẽpus: qd a luminibus accensis prima fax dicĩ: Deinde cõcubia siue concubiũ q⁹ fere oẽs tunc curarẽt: alii ab eo qd siliret id tẽpus silentiũ noctis appellauerunt sicut liuius. Nouissimo loco intẽpesta nox dicta ex eo quod nõ habet idoneũ tẽpus rebus gerendis: Et eo tẽpore nil agi tẽpestiuũ est: Cassius: nocte intẽpesta nostrã deuenit domũ: hæc est diei ciuilis a Romanis obseruata diuisio quã pluribus uerbis explicaui. propterea q⁹ hæc enarratio est futura conducibilis studiosis antiqnarũ lectionũ: auctores. M. Varro Macrobius: Plinius. Censorinus. cæteri.

pollentæ caseatæ modico securius offulã grãdiorem

Polenta.

POlentæ caseatæ: Polenta cuius meminit plautus in asinaria cibus fuit antiquitus græciæ peculiaris. & ut ait plinius in. xyiii. uidet polenta tã ignota italiæ fuisse: q̃ puls græciæ. pluribus fit hæc modis græci perfusum aqua ordeũ siccant nocte una ac postero die frigunt. deinde molis frangunt: nec aliunde laudatior q̃ ex hordeo conficĩ: uicenis autẽ libris ternas seminis lini & coriãdri selibras miscẽt: Ouidius neutro genere polenta dixit illo uersu: dulce dedit testa quod coxerat ante polenta. placentam Apuleius caseatam uocat: uoluti caseo indito subactã: sicut libũ & placentã fieri docet cato in libro de re rustica: Ad eundẽ modũ & stribilita sit adhibito caseo coquiturq; de qua epigrammatista cit cunlata diu mensis stribilita secundis: plautus quoq; in penulo nunc dũ stribilitæ estuant occurrite: Videt autẽ Apuleius noĩe caseatæ polentæ significare obsoniũ cõsimile epityro est autẽ epityrũ uocabulũ cibi quo frequentius sicilia q̃ italia usa est: ut auctor est. M. Varro: de quo plautus in milite. si unum epityrũ edam apud illum esuriens insane: in plautinis codicibus coniunctim & intercisim implicata lectio. sic enim impressi codices habent epityredam pro epityrum edam. Dictum autem est epityrũ. ut ego opinor a caseo: Ex quo fit id cibi genus perinde ac caseatum sit τυρος enim græce caseus latine significatur: & τυροκρηστις dicitur id instrumentum coquinatorium: quo foraminato caseus minutatim disteritur: hinc illud calippi falsæ simul & dolenter dictum celebratur apud græcos: qui dũ catinam siciliæ ciuitatem capere adortus siracusas amisisset dixisse fertur Tyrocnestin habeo pro ciuitate: Non me peterit apud columellã libro rei rusticæ. xiii. epityrũ uocari genus condituræ ex oliuis fractis: concinatum: quod in ciuitatibus græcis plerũq; usurpabatur: quod qdam pityrum dicere malunt: Cato quoq; docet epityrum album nigrum fieri ex oliuis addito coriandro feniculo ruta menta citra caseĩ mentionem. Nõ inuitus in hæc interdum ueluti diuerticula transilio: ut ita uarietate reẽ fastidiũ abstergat: qd nulla res magis q̃ uniformis narratio parit. apud iurisconsultos taberna casearia decenter dicta: ubi fit caseus: sed anteq̃ digrediamur ab epityro & caseo: conducibile uidet explicare quid sit apud. M. T. tyrotarichus de quo multi multa per pauci bene: in epistolis ad papyriũ petum ĩ epistolis ad atticũ tyrotaricus & patina tyrotarichi. per sæpe memorat. qua dictione significari puto genus obsonii ex caseo salsamentisq; confecti. unde ex utroq; cõpositũ nomẽ. τυρος enim. ut iam diximus græce dicitur caseus ταριχος: salsamentum. proinde tyrotarichos legendum. ut sit nomẽ pẽtasyllabõ. Qui tyrotarichũ accipiunt pro nomine coqui siue uillæ a uero deuii halluciãtur. MORdico: Mordicare est morsu carpere: quidam legunt modico securius tanquam aduerbium sit significetq; paulo licentius frustum siue bucellam ex illa caseata polenta contruncasse: ego legere malĩ mordicus. uel si ita placet mordico ut aduerbium sit. quo significat cum morsu & dentibus: & ut ueteres dixerunt morsicatim: sensus autem sic ordinatur: cum morsu cõtruncare uoluissem bucellam ex polenta caseata grandiorem: propterea quod conuiue uoratores raptũ tuburcinãtes uorant: paulum ab fuit quin interirẽ dũ faucibus in hæret ac spiritum strangulat cibus ille glutinosus ex caseĩ mollicie & lentore. OFFVlã: Offula hic accipit pro bucea siue bucella & frustullo polẽtæ. Offa. n. cuius diminutiuum est offula & tertio gradu ofella significat frusta esculenta in q̃ potissimum caro concidit. colu mella de salsura suillæ carnis scribens ait. caro in libralia frusta cõcidit. deide offulæ carnis spisse componuntur & alternis sal ingeritur: claudius imperator cũ de laniis ageret exclamauit in curia: Rogo uos quis põt sine offula uiuere. Vbi offula accipi uidet pro esca scitissimi saporis quæ fit ex iecinore porcino in frustula conciso. uulgo iecuscula dicunt. p translationẽ dixit decenter satyrographus & patruo similes effunderet offas intelligi uolẽs impfectos fœtus. Et frusta carnis: qualia sunt in abortiuis: dicit offa quoq; de hiis quæ nõ manduntur: ut apud plinium offæ bubuli fimi. uulgatissimũ ẽ uetus prouerbium inter os & offam: quo pro bucella & frustulo cibi capitur: cuius meminit cato: idem ferme significans Quod græcus ille παροιμιωδης uersus πολλα μεταξυ πελει κυλικος και χειλεος ακρου. & quoniam incidimus in hoc prouerbium nõ ab re est notasse causam unde prouerbialis uersus factus est. quẽ nostri in transcursu attigunt. nec satis enarrãt. apd græcos talis narratur historia. Anceus neptũi filius cũ uineã plãtasset fãulorũq; uestigiis iterdixisset un⁹ ex illis dixit nõ eẽ fas dño fructum

Supremata tempestas. Vesperago. Crepusculum. Crepusci prima fax. Concubium.

Polenta.

Stribilita.

Epityrũ. τυροσ τυροκρηστισ.

Taberna casearia. Tyrotarichus. apud Ciceronem quid.

Mordico

Offa.

Offula. Inter os & offam.

Prouerbium inter calicem & labra

fructū uineæ carpere: neq; uinū nouū gustare: mox maturis uuis anceus gaudibundus cū poculū eēt labris admoturus iussit seruū meminisse uerbi qđ dixerat. interea uenit nuncius domino referēs uineā ab apro imenso uastari: tunc anceus abiecto poculo dum cōcitatus currit ad aprū perimendū ab eo pcussus occubuit: & ita ut seruus p̄dixerat gustare non potuit uinū: Quod iam habebat paratū. Labrisq; propinquum. Alii tradunt hāc paroemiā ab antinoi casu ortā esse unius ex procis penelopes: q cū poculū labris admoueret bibiturus: Corruit moribūdus ab Vlysse sagitta cōfixus. Quidā referunt

in conuiuas emulos contruncare gestio: mollicie cibi glutinosi faucibus inherentis. & ima gula spiritus detinentis: minimo minus interii. & tamen athenis proximo. & ante pœcilen porticum: isto gemino obtutu circulatorem aspexi equestrem. spatham p̄acutam

ad chalcātē: quē uites serētē qdā augur uicinus p̄teriēs dixit errare: nō. n. ei fas esse nouū uinū gustare: cōsimile est illud apud nostros minus notū. Inter manum & mētum. IN cōuiuas emulos. Solemus i cōuiuio hoc sæpe factitare: aut auide cibos transuoremus in frusta enormia concisos

Inter manum & mentū.

uixq; cōmāducatos: dū timēus ne cōuiuæ gulōes cūcta uoraciter i baratrū cōiiciāt: & ob hoc i emulos cōuiuas dixit Apuleius se cōtrūcasse mordicus offulā grādiorē: alii exponunt dū cibū uellet frustatim secare: ut singulis cōuiuis suæ partes distribuerētur. GEstio. Cupio alias gestire significat lætū esse. & gestu corporis læticiā significare: ut nonius seruiusq; notificāt: enarrātes illud uirgilianū: Et studio incassum uideas gestire lauādi: gestit ille: q ut ait festus Pōpeius subita fœlicitate exhilaratus nimio corporis motu p̄ter cōsuetudinē exultat. GLVtinosi. Vulgo talis cibus uiscosus appellat. IMA gulæ. sumū gulæ fauces uocātur: postremū stomachus. SPIritū detinētis. significat intercluſum fuisse a cibo deerāte spiritū meantē p fistulā spiritalē: Duæ. n. sunt fistulæ. & quasi canaliculæ a faucibus deorsū ꝓficiscētes p quarū alterā delabūtur i stomachū esculenta oīa & poculenta. Ex quo cibalis dicta. p alterā spiritus a sūmo ore i pulmonē atq; inde rursum in os & i nares cōmeat: perq; eādē uiā uocis quoq; fit meatus. a spiritu spiritalis hæc fistula noīatur: quā græci uocant τραχειαν αρτηριαν hoc est asperā Arteriā. M. Varro capite de capris & hædis Lactātius in libro de opificio Gurgulionē appellat: aliquādo cibus potusq; labitur in hāc fistulā. p quā spiritus reciprocatur. eaq; offensione itercluditur animæ meātus. Quod sibi accidisse significat Apuleius: dum ait cibū glutinosum retentasse spiritū. meātem & deerasse in alienum tramitem. ob hoc arte quadam & ope naturæ duabus fistulis cibali. s. & spiritali interposita est lingula: quæ dicitur epiglottis: quæ inter edendum bibendumq; operit canaliculam spiritalem: ne si cibus potusue in alienum deerrauit tramitem hominem torqueat: Auctores Aristoteles, Plinius. gellius. & erasistratus. MINImo minus. Vix minimum abfuit quin interirem. PRO ximo. Appropinquo. Verbum est. ANTE poecilen porticum. poecile porticus fuit athenis: in qua stoici philosophabātur: latine dici pōt uaria siue uariegata a pictura. s. multiplici: q̄ illic uisebatur. polygnotus pinxit gratuito porticū hāc poecilen. Cū parte eius mycō mercede pingeret: uñ maior fuit polygnoto auctoritas: Siquidē Amphictyones: Quod est publicū græciæ conciliū hospitia ei gratuita statuere. De hac porticu intellexit persius cū ait Bracchatis illita medis porticus. De eadē sic scribit Emylius p. bus. in hac porticu poecile cū pugna depingeretur. Marathonia tributus est hic honos milciadi: ut in decē ptoꝝ numero prima eius imago poneretur. In. vi. suetonii cōmētario scripsimus copiosissime de poecile porticu. Emaculantes maculosum sparciani locū illinc poteris mutuari: siqd ex curiositate uberius fuliusq; desideraueris: ποικιλος graeci uariū uocāt. ποικιλια uarietatē: uñ poecile porticus dicta a uarietate picturarū. hinc & pyropoecilon uocarūt lapidē punctis ignei coloris uariegatū & gēmā sidero poecilon q̄ ferro similis ē guttis uariātibus: fuit & i helide porticus poecile ut pausanias tradit: q̄ a Plinio heptaphonos appellat: qm̄ septies eadē uox In ea reddebat. GEmino obtutu aspexi. Ambobus oculis figura ē: quā grāmatici pleonasmon uocāt: q̄ fit ut auctor ē Quintilianus i. viii. cū superuacuis uerbis ōron onerat ut ego oculis meis uidi: sat enī ē uidi: & sic ore loquuta est: Cū utiq; sufficeret sic loquuta ē: obtutus alias significat aspectū ut illud. Dū stupet obtutuq; heret defixus i uno. dicitur aūt obtutus quasi obtuitus a uerbo tuor qđ significat uideo. Hoc gemino obtutu asseuerantis est. sic Terētius hisce oculis. CIRculatorē. Circulatores sūt circūforani: q p̄stigiis qbusdā magicis uidēnt deuorare gladios acutos: irritare serpētes uenenatas: & alia id gēus icredūda efficere maxia spectatoꝝ admiratiōe: pecuniarū maximi eruscatores. Ex hoc gñe sunt pharmacopolæ. & marsi q angulū uirulētoꝝ dormitores sūt: quos Iulius firmicus i. vii. matheseos nasci ait oriēte sidere opiocho: q sint circulatores docet Paulus Iurisc̄sultus Titulo de extraordinariis criminibus: sic scribēs. in circulatores q serpētes circūferūt & pponūt si cui ob eoꝝ metū dānū datū ē. p mō admissi actio dabit: a circulo & circūferēdo nomē circulatoris deductū ē: cuius fœmininū ē circulatris Ouidius i priapeis. hic qñ tenet Iuſa circulatrix. Videturq; fœmia circulatrix ea dici: q̄ lucri gratia urbē circuit & saltādo alioue ludicri gñe mercedulā aucupat. Circitores uero i re militari dicūtur q uigilias circūeūt ut renūcient si qua emerserit culpa: quos olim circuitores appellabāt ut auctor ē Vegetius. De circitore i priapeis qd me cū tibi circitor molestē. Vlpianus iurisc̄sultus titulo de istitoria actione: circitores quoq; eos dici uul

Pharmacopolæ.

Circitor.

go ostẽdit/q̃bus uestiarii dãt uestẽ circũferẽdã:& distrahendã. Plinius ĩ epistolis circulatorẽ eũ itelligit qui ĩ foro ĩ corona populariũ legẽdo canẽdoq; oblectat:quales hodieq; nõ parũ multi in foro nostro audiunt. SPAthã:multa sũt græca uel græcanica uocabula latinis notiora usitatioraq; q̃ nostratia: qd' oppido quã mirũ uideri debet:& ut exẽpli cã pauca q̃dã breuiloqua orõne succingã: nõ ne multa iter morboq; noĩa græcanica sũt notissima usitatissimaq; pinde atq; uernacula medicis nr̃i tpis: quorũ aures latinas eorũdẽ morboq; dictiões penitus aspnãt. Quid sit dysenteria q sint dysenterici norũ oẽs: q̃ græca sũt. At si tormina & torminosos dixeris:sic.n.latie di cunt:uerbi nouitate perculsi obstupescẽt. Itẽ qd sit apud Hyppocratẽ & Galenũ synãche norunt: quã tñ pperã squinãtiã dicere cõ ueuerũt: qd uero sit angina nesciũt: q̃ latina dictio ẽ synãchẽq; significat: lyenteriã q̃ itestinoq; leuitas ẽ & solutio ꝓbe callẽt: aluos nesciũt:Ita.n.latine lyenterici uocãtur:Epaticos sciũt dici q morbo laborãt epatario:q̃ græca dictio ẽ:iecorosos dici nesciũt: q̃ latia uox est:Cõsimiliter ut ad ꝓpositũ reuertar spathã tã uiri q̃ fœminæ uulgo noĩtãt. cũ dictio græca sit: q̃ latio sermõe dicit gladius ensis Mucro:sed illud græcũ q̃ hæc latina cognibilius uulgatiusq;. Vegetius gladios maiores spathas uocari docet minores uero semi spathas: ꝑterea spatha significat ramusculum palmæ cũ balanis hoc ẽ ipsis Dactylis:ut tradit Iulius pollux: hĩc apud Martialẽ Lẽma ẽ spathaliõ Cariotarũ:qua dictiõe significat ramulus cũ cariotis.i.dactylis palmarũ depẽdẽtibus: Itẽ ĩ leuitico scriptũ legius:sumetis uobis die prĩo fructus arboris pulcherrimæ:spatulasq; palmarũ:ꝑ eo qd' ẽ ramusculos palmarũ cũ fructibus:Sed qd' cũ pace bonaq; uenia eruditissimoq; uiroq; dictũ sit spathaliõ apd Pliniũ & Plautũ ut ego opĩor nõ a spathæ.i.palma deducit':sed a uerbo græco σπαθάω siue σπαθαλάω qd significat delitias ago & lasciuio/iclinat'.quo uerbo usus ẽ Aristophães cũ ait ĩ nepheles ὠγυμναίλιαμ σπαθᾶσ.ẽ.n.spathaliõ ornamẽtũ muliebre iter delitias fœmineas ãnnumeratũ. ne forte q̃ras ubi Plinius meminerit spathalii. sic ait in.xiii.spathalia eo facere & monilia fœminas:& Plautus in menechmis: Ambo menechme inauris da mihi faciẽdas põdo duũ nũmũ spathalia ut te libẽter uideã cũ ad nos ueneris:ꝑterea Plinio spatha ẽ istrumẽtũ & rudicula qua utimur ĩ uersandis rebus q̃ coquũtur. MVcrone ifesto. Cuspide noxia ac letifera/mucronatus dicit' a mucrõe:mucronis effigiẽ gerẽs. Plinius libro.xxxii.xiphiã piscẽ.i.gladiũ rostro mucronato eẽ ait.iterdũ mucro significat ipm gladiũ:& ut docet Quintilianus prosa oratio mucronẽ ꝓ gladio recipiet:Priscianus synoia sũt iqt:q̃ diuersis noibus idẽ significãt:ut ensis/mucro/gladius. EXIgue stipis:minimi ꝑcii icitamẽto. stipẽ pecuniã dicebãt.a stipãdo:ut iterꝑtat'.M.Varro:qa q asses hoc ẽ númos librales habebãt maiori nũero nõ ĩ arca ponebãt:sed ĩ aliqua cella stipabãt.i.cõponebãt/a stipe stipẽdiũ dictũ.& stipẽdiarii qd' stipẽ pendebãt. hinc dispensator ab stipe pendenda nominatus. hinc pecunia stipulari dicit' & restipulari ĩ obligationibus. LANceã. hispanicũ uocabulũ est. ut ait Varro.& repetit gellius: a lancea lanceatus.i.lancea ꝑcussus:qui habnerit horoscopũ in.xvii.parte Aquarii auctore firmico materno lanceatus morietur:Lancearios nostri uocãt quos græci λογχήτους καὶ λογχοφόρους appellãt:a λογχη.i.lancea gestãda. Qua parte.i.cuspide. PONE ferrũ:Post ferrũ. Virgilius põe subit cõiunx.& alibi pone sequẽs & ut ait Priscianus in.xvii.aduerbiũ ẽ:qd' soli accusatiuo adiungitur.ut pone tribunal.uel pone domũ. BAcillũ diminutiuũ a baculo Iuuenalis nullo dextrã subeunte bacillo. Liuius lictores cũ bacillis. INuersi teli. sensus est circulatorẽ illũ p̃stigiis ꝓpotentẽ ꝑ partes inguinũ infernas. perq; uiscera ĩmisisse ferrũ lanceæ:q̃ adacta usq; ad occipitiũ emersit ostentãs in mucrone puerũ saltatoriũ:q̃ res inter mira miracula referri põt:qualia ex portẽtosa uanitatis magicæ officina depromũtur. PER inguimẽ. Lego per inguẽ. Inguina aũt tã uiri q̃ fœminæ uerẽda significãtur:Martialis accedo quotiẽs ad opus mixtisq; mouemur inguinibus:inguina sunt sub scorpione:mãlius at scorpius inguine gaudet:hinc inguinaria dicta herba:q̃ sedat inguinis dolores quã qdã argemonem uocãt. cuius meminit Plinius in.xxvi. Ad occipitium:occiput & occipitium uocamus partẽ capitis posteriorẽ: occipitium ut docẽt philosophi & tradit Macrobius in ultimo saturnalium/nunquam caluũ uisitur ob siccitatẽ. sub arietis dominio caput collocatur. Mãlius in secundo astronomi cõ. aries caput est ante omnia princeps sortitus. IN molliciẽ decorus:in quibusdã decor est corporis iunctus fortitudini/& talis pulchritudo ornat ut ait. donatus uirũ fortẽ:in quibusdã forma est cũ mollicie copulata:& tales magis inter fœminas:q̃ inter uiros sunt numerãdi:qui nascentur orientibus pleiadibus corpus in fœminã trãsferrent effeminati. molliter ambulantes uestigia suspẽdẽt: penitebit eos qd' uiri nati sint. auctor maternus ĩ.viii.matheseos. ENERuã saltationẽ.decẽtiꝰ uocabulis saltationẽ molliculã ifractãq; depinxit. Enerua.n.& exossis:q̃si sine neruis & ossibꝰ significat':q̃les nõ paꝛiã mꝛtos uidimus:q sinuosis flexibꝰ & corpe plicatili oblectãt spectatores cũ admiratiõe. Nati subsidere leporis leuitate corpis aues supare uidebuntur.

Græca pleraq; latinis notiora.
Dysenteria.
Tormĩa.
Synãche
Angina.
Iyenteria
Epatici.
Iecorosi.
Spathæ.
Semi spathæ.
Spathalion.
Mucronatus.
Stipes.
Lanceatus.
Lãcearii.
Inguinaria herba
Occipitium.
Enerua Saltatio.

DEI medici baculo. Esculapius significatur: cuius gestamẽ est baculus serpẽte inuolutus: Apollinis filius: uetustissimus medicine repertor: Cũ tãtũ medicina cæteris ꝓstaret ut nõ satis ei uideret hoium dolores leuare nisi etiã mortuos ad uitã reuocaret: fertur hyppolitũ discerptũ ad uitã reuocauisse. Nõ nulli glaucũ minois filiũ eius opa reuixisse dixerũt ꝙ qua re fulmine iouiali incẽsus periit: qui deide inter sidera cõstitutus fuisse ꝓditur Anguẽ tenẽs. hac de cã anguẽ tenere dictus: Quod cum glaucũ sanaret manu bacilũ tenẽs. cũ qd ageret cogitaret dicit anguis ad bacillũ eius arrepsisse: quẽ esculapius mẽte cõmotus iterfecit bacillo sepius feriẽs fugiẽtẽ. Postea fertur alter anguis eodẽ uẽisse ore ferẽs herbã: & i caput eius serpẽtis ꝓposuisse: quo facto utroq; illinc fugisse: quare esculapius eadẽ herba usus glaucũ reuocauit ad uitã Itaq; inastris dicit collocatus eẽ anguẽ tenẽs: q græce ophiuchus latine anguitenẽs noiat: i tutela quoq; esculapii dracões cõstituti sũt: & ex hac cõsuetudine posteritas istituit. ut medici anguibus uterẽtur: auctor Higinius i libro de signis: Plinius uero libro. xxix. Ideo anguẽ esculapio dicatũ eẽ refert: qa ei inesse remedia multa credãtur: Macrobius i prio saturnaliũ auctor ẽ simulachris esculapii ideo subiungi draconẽ: qa sit acie acutissima & puigili: Vnde. απο του δερκειν. i. uidere nũcupet. medicũ ãt talẽ eẽ debere ꝓscribit: qui acie mẽtis uel cõmoda uel incõmoda i corpe mortaliũ ꝓnoscat: Vt. n. ait uerissime Hippocrates i ꝓgnosticis oportet medicũ dicere de egroto ꝓterita ꝓsentia & futura: Cornelius celsus scribit esculapiũ i deorũ nũerũ receptũ eẽ: cũ medicinã adhuc rudẽ. paulo subtilius excoluisset: illustrassetq;. Fabulãtur græci esculapiũ collegisse sanguinẽ fluentẽ ex uenis cesæ Gorgionis: Ita ut qui fluxerat ex sinistris uenis. eo sanguine ad hoium pniciẽ: qui uero ex dextris προσωτηριαν. i. ad salutẽ uteret. chirurgiæ quoq; iuẽrũ esculapio assignat Diodorus i. vi. Sensus Apuleii ẽ puerũ repẽtinũ ex magicis ꝓstigiis isurrexisse i lanceæ cuspide tã flexuosũ tã lubricũ. ut credere posses serpẽtẽ eẽ illũ: qui in baculo dei esculapii sinuosus figurat: Sidonius mẽtionẽ facit baculi. tãq; id peculiare isigne sit esculapii. sic. n. ait i secũdo epistolarũ: tenere nõ abnuit cũ Orpheo plectrũ. Cũ esculapio baculũ. cũ Archimede radiũ. cũ uictruuio ppẽdiculũ. Augustius i tertio esculapiũ appellat Archiatrũ: quasi pricipẽ ꝓsidẽq; medicoꝝ: græce. n. ιατροσ medicus & αρχιατροσ primus medicoꝝ. græci asclepion uocãt esculapiũ Vnde ait Martianus ascribit asclepio græcia medicinã. de hoc esculapii gestamine. sic scribit Ouidius: hinc mõ serpentẽ baculũ qui nexibus ambit pspice. Quod gerit. neutro gne baculũ ususpat sicut & ueteres factitauerũt. Silius pastorale deo bacuũ. Ouidius baculũq; tenẽs agreste siniſtra. CEDO: idẽ significat cedo qd' dic mihi ut ait Donatus & da. Verbũẽ comicũ. Plautus. Cedo manũ. M. T. i oratore: libẽter inquit etiã copulando uerba iungebãt. ut sodes ꝙ si audes: sis. ꝙ siuis. & capsis i quo tria uerba sũt. qd' significat cape siuis: est aũt sodes uox exhortãtis: ut ait Donatus i andria. Dyomedes dixit esse aduerbiũ ꝓcationis. STABULũ: hospitiũ significat: & stabulariũ uocãt ipm cauponẽ: qui uulgo hospes appellatur: Vlpianus iurisconsultus. Caupones ait & stabularios eos accipimus: qui cauponã uel stabulũ exercent: & caius ait stabulariũ accipere mercedẽ ut pmittat iumenta apud eũ stabulari: Custodiæq; noie tenet': Augustinus libro. viii. de ciuitate dei stabularias uocat mulieres: q exercent stabulũ. & uiatores mercede pascunt: stabularii sunt Catoni famuli uillatici: qui stabulario ꝓsunt: sic. n. inquit oportet habeat uillicus stabularios. iiii. obiter annotãdo græco uocabnlo stabularlũ dici παρδοχεα. ut intelligas illudiosephi ex libro tertio Antiquitatũ: neq; Ancillã neq; captiuã eis nubere uoluit: & eas q de cauponibus & pãdochibus uitã agũt. PRANdio participabo. i. mecũ prãdebis A symbolos & imunis: ego. n. pro te resoluã: & stabulario satisfaciã. M. Varro tradit locariã dici ꝓciũ: quod datur i stabulo. & taberna ꝙ loco ubi cõsistãt. HIC. pro hæc: loquutio ẽ frequẽs & prope peculiaris apuleii: iterdũ significat tũc: ut docet priscianus. EQui boniq; facio. ꝙ uerbialiter locutus qd' significat i bonã partẽ accipio. Ita enĩ loqui consueuimus. quãdo benignitate uerboꝝ prosequimur pollicitatores inuitatoresq;. põt accipi & eo itel lectu. ut exponas nõ magni pendo. Cui cõsimile est illud susq; deq; facio: Terentius cæterũ equidem istuc chreme æqui boniq; facio. Titus Liuius ne serpat latius cõtagio eius mali. nos æqui boniq; facimus. M. Tullius i epistolis ad atticũ sine pticula cõiunctiua qd' decẽtius ẽ. dixit æq bõi facit. PORro. i futurũ: deiceps futuri tẽporis aduerbiũ ẽ. alias cõiunctio ẽ expletiua. ut docet dõatus q alibi ait aduerbiũ eẽ mõ tẽporis mõ ordinis. DEIErabo. Valde iurabo de. n. iterdũ significat itentionẽ. ut demiror. Apud Terẽtiũ deamo te syre ꝙ ualde amo. Tertullianus i apologetico. Sacra laciebant ꝙ salute ipertoris. & geniũ eius deierebãt: hinc deiuriũ dictũ iusiurãdũ. Au. Gellius deiurio uincti forẽt. Deierare au tẽ siue iurare deũ ornatior elocutio ẽ ut ait seruius in. xii. cõmẽtario q̃ sit uelis addere ꝙ positionem: sic Virgilius: terrã mare sidera iuro hoc. n. elegãtius est q̃ si dicas ꝑ terrã iuro. ꝑ mare ꝑ sidera Plautus tamen elegãtissimus scriptoꝝ dixit ꝑ omnis deos & deas deierauit: occisurũ eũ hac nocte q cũ cubaret.

Esculapiꝰ cum baculo.

Angui tenens.

Ophiucꝰ

Cur esculapio dicatus.

Anguis.

Archiatros.

Asclepiꝰ.

Cedo.

Capsis.

Sodes.

Stabularius.

Pandocꝰ ꝛeus.

Locariũ.

Aeq bõi Facio.

Poro.

Deierare

Deiuriũ.

VIDENtē deū. Plinius de sole scribēs ait p̄clarus eximius oīa ītuēs oīa ēt exaudiēs: ab ouidio dictū est uidet hic deus oīa prius. græce dī: παρ τῶρ ῶρ καὶ παρ τἀκουῶρ hoc ē cūcta uidēs cūcta audiēs est enī Sol oculus mūdi tolle solē de mūdo cūcta nocteſcēt. hinc illud heracliti εἰ μὴ ἥλιος ἦν ἐφροῦν ἄρ ἦν. i. si sol nō eēt nox eēt. THessaliā. hic thessalia nō p̄ regiōe accipit sed p̄ oppido: qđ si legas thessalicā noīe adiectiuo significat hypata ciuitas thessaliæ. Quæ palā gesta sūt: Subitelligēdū est de his uel hoc. uel aliqd cōsimile. ut sit sensus. sermonē iactari p ora pp̄li thessalici sup his reb⁹ q̄ illic palā gestæ fuerant. CViatis. nomē ē gētile: & significat cuius gētis: Antiq. n. ut ait Priscianus noīa tiuū p̄ferebāt cuius & cuiatis cōmuni gne: Plautus rogitāt cuiatis sit. Questū. ad q̄rēdū lucrū ritu mercatorio. EAM. uadā. uerbū ē. EGInēsis qđē sū. Egina cuius hic se municipē eē ait īsula ē ab egina eaci matre dicta: Cum prius enopia noīaret. Ouidius enopiā ueteres appellauere. Sed ipse eacus eginā genitricis noīe dixit. æs egineticū teste Plinio fuit ī laude: ex quo cādelabrox supficiē elaborabāt: qdā codices hñt egiēsis tāq̄ ab egio deducto noīe. est. n. egiū oppidū peloponesi: quo ī loco Iouē a capra caprino lacte nutritū fabulātur: sicut aratus p̄didit. unde & loco nomē: ega. n. caprā uocāt: sunt & egæ euboice a quibus egeū mare dici autumat strabo. sunt & egæ achaice: penes quas cratis amnis labitur. ETHneo melle. i. siculo qđ bonitatis nota cēsetur: prima nobilitas ēattico. Quod himetiū uocāt: p̄xima siculo. Quod hibleū ab oppido nūcupat: mox calimne īsule. hinc ait Ouidius fecūdaq̄ melle calimne: Apuleius ethneū mel appellat ītelligi uolēs hibleū siue siculū ab ethna mōte q̄ ardet noctibus semp: quidā legūt enneo ab enna ciuitate siciliæ ī colle sita: in qua sacra cereris edes est. ut docet Strabo in. vi. hinc illud ī carmine obsceno: ænneæ cereré nurus frequētāt. CAVponaq̄ mercibus. esculētas merces significat: q̄ p̄tinēt ad edulia cauponarū: est aūt caupona. & mulier & taberna: pōt referri & ad cauponationē: quā ut illiberalē iprobat plato libro. xi. de legibus de qua suo loco mox plura. ETHOliā. etholia. Regio ē, p̄xia epiro: quā ab acarnāia dirimit amnis achelous. hic ouidius acheloū appellat acarnanū fluuiū illo uersu Amnis acarnanus lætissimus hospite tāto: ī etholia oppidū ē noīe naupactū a quo idē achelous: naupacteus ab eodē poeta dictus. etholiæ oppidū est calydon unde calydonius ille aper famigeratus. BOEtia. cū latini græcos ī oībus pene sequant. ut ait Priscianus Barbarismus fit boetiā boetiosq̄ scriptitādo, p̄nūciādoq̄: sicut obtinuit inueterauitq̄ falsa & p̄tinax cōsuetudo neotericoꝝ. boeotiā. n. & boeotios scribere ac p̄ ferre debem⁹ ex græcoꝝ ratiōe apud quos. Βοιωτία καὶ Βοιωτοὶ nec unq̄ aliter scribunt. & ita illud Flacci legēdū est: boeotū ī crasso iurares aere natū: Homerus ī catalogo Βοιωτῶρ μὲρ πῆνέλεως καὶ λήϊτος ἠρχέτην. auctoritatē tamē & rationē & regulā cōsuetudo supauit: q̄ ut ait Gellius domina rerū est maximeq̄ uerboꝝ. ī ore enī oīum est boetia cū boeotia insolēs ī auditū aspernabile uerbū esse uideat. Cæterū ego ipse sequar fabiū quintilianū. qui uocat cōsuetudinē sermōis cōsensum eruditoꝝ. nō usum triuialiū grāmatistarū. COMperto. cū cōperissem absoluta elocutio ē. apud ueteres usitatissima. cor. tacitus. igit zosines diu pēsitato mithridatis ne rebus externis. an patrio regno cōsuleret Silius. auditoq̄ furēs socias nō defore uires. HYPAten: Itidē Lucianus se hypatā accessisse cōmēorat: Thessaliæ ciuitatē: quā Apuleius signat fuisse metropolim: & quasi principalē totius regiōis: Liuius meminit hypatæ in. xxxvi. scribitq̄ cōsulē Romanū eē depopulatū agrū hypatēsem. CAseus sciti saporis. Caseo nemausem si: q̄ ciuitas galliarū ē. Laus fuit apud antiquos p̄cipua: & musteo tātū hoc ē recēti cōmēdatio: Caseus lunensis magnitudine cōspicuus celebrat. quippe qui ad singula milia pōdo p̄mebat. ut docet Pli. ī. xi. hinc illud epigrāmatarii poete. caseus ethruscæ signatus imaginæ p̄stabit pueris prādia mille tuis: Caseus a coacto lacte dictus ut iterp̄tat. M. Varro siue a coeundo ut ait festus: Casei recētes & molles sunt alibiles magis q̄ ueteres & aridi: iter cibos castrēses caseus quoq̄ numerat: Spartiāus de hadriano hæc. cibis etiā castrēsibus ī ppatulo libēter utēs hoc est larido caseo. & posca: exēplo scipiōis emiliani & metelli & auctoris sui traiani: Galenus libro de Alimētis tertio recētē caseū ueluti oīum p̄batissimū saluberrimūq̄: quē uocari ait a pgamenis municipibus suis oxygalacticū miro p̄conio extollit: ut aūt intelligas qd sit caseus oxygalacticus apud galenū scito oxygalā dici quasi acetosum lac. nam græci τὸ ὀξὸς acetū uocāt & γάλα lac. Vñ galactopotæ dicti populi. qbus lac uictū cōmodat: quoꝝ meminit & Columella ī. viii. oxygala aūt: ut docet Plinius uolumine. xxviii. fit elacte: qđ ī sūmo fluit addito sale: oxygala alio mō fit acido lacte addito ī recens: Quod dū aceſſit utilissimū ē stomacho. hippacē uocat antiquitas caseū equinū: Cui eosdē affectus quos bubulo caseo sestius assignat: gēus est casei: qđ saprū uocāt q̄si dicas marcidū: q cū sale & sorbis siccis e uino tritus potusq̄ medet coeliacis. ī uniuersū hæc de caseis tradūt stomacho utiles sūt. q nō sūt salsi. i. recētes: ueteres aluū sistunt. corpusq̄ minuūt.

De Sole

Dictū heracliti.

Thessalia

uidentē deū: me uera cōperta memorare. ne & uos ulterius dubitetis: si thessaliā proximā ciuitatē p̄ueneritis: q̄ ibidē passim p̄ ora populi sermo iactetur: q̄ palā gesta sūt. sed ut prius noritis q sim: & cuiatis: & quo q̄stū nūc eā: audite. aegiensis qdē sū: æthneo melle uel caseo & huiuscemodi caupōarū mercib⁹: p̄ thessaliā. etoliā. boetiā. ultro citro discurrēs. cōperto itaq̄. hypaten: q̄ ciuitas cūctæ thessaliæ antepollet: esset caseus recens:

Cuiatis.

Egina.

Μέδοπος Ἐνοπία

Egiū. op.

Melanthō ēt Ἐνώνη Ἔνια

Caupōa.

Ἔθολοι

Boeotia non boetia dicendum.

Cōsuetudo Dña uerborū.

Ὑπάτη

De caseo

Caseus lunensis.

Oxygalacticus caseus apd Galenū.

Galactopotæ.

Oxygala Hippace.

SCITI saporis: pbi iucūdiq; gustatus: scitus iterdū dicit' elegās: Terētius scitū puerū appellat pulchr: & elegātē: fiscellus dicebat' a priscis casei mollis appetitor. PRAecio distrahi. uēdibilē fuisse caseū signi ficat: q leui p̄cio coemi posset: distrahere. n. ē uēdere oratoribus & iuriscōsultis: ide merces distractæ: & distractio uēditio. VIpiāus titulo de trāsactionibus: si uni p'lib' ue fundus ad aliēta fuerit relictus ue lintq; eū distrahere necesse ē p̄torē de eius distractiōe. & trāsactiōe arbitrari. Alias significat disseparare atq; diuellere. PRAEstiaturus. ēpturus: p̄stiare uerbū uetus ē: qd' significat emere Plautus i epidico: & sciti saporis: admodū cōmodus p̄cio distrahi: festinus adcucurri. id oē p̄stinaturus. sed ut fieri assolet: sinistro pede profectū me spes cōpendii frustrata ē. oē. n. pridie lup' negociator magnarius coemerat. Ergo igitur inefficaci celeritate fatigatus: commodum uespera oriente: ad balneas processeram. Ecce Socratem contubernalem meum conspicio. humi sedebat: scissili palliastro semiamictus. pene alius lurore ac miscera macie deformatus: qualia solent fortunæ deterrima:

Scitus sapor. Fiscellus. Distrahere. Distractio. Præstinare. Destiare. Sinistro pede.

ut p̄sties argēto priusq; uēit filius: & apud eūdē sepissime: A quo destiare quoq; qd' iusitatius ē usurpat' i eodē significatu cū ait i psa. Dii deæq; te agitāt irati. & scelus q hāc n̄ ppes destiare. SINIstro pede. i. iprospo omie & i auspicato: Si. n. ut Dōatus Virgiliāus interps scite iquit. Dexter pes bōus ē, pcul dubio sinister malus accipiēdus ē: a cōtrario dixit Virg. in. viii. & nos & tua dexter adi pede sacra scdo. hoc ē ut seruꝰ iterptat' ppitius. & pspo omie. Diuus Augustius: Quod me hercules scitu mēoratuq; ē dignū. referri ep'is phāionē dici bōi pedis hoiem. cuius aduētus afferat a iqd felicitatis: sicut iquit solēus dicere scdo pede itroisse: cuius itroitū, pspitas aliqua cōsecuta sit. illud obiter ānotādū i auguriis sinistrū accipi, p, pspo & salutari. & sinistras aues: q portēdūt felicitatē. autumāt festus Pōpeius & seruius auspiciū sinistrū a sinēdo dici: qd' nos agere aliquid sinat. M. Varro i libro ep'icaꝝ q̄stionū ait ad sinistrā ptē eē mūdi exoriētes ad dextrā occidētes. uñ fcīi arbitrat' ut sinistra meliora auspicia q̄ dextra eē existimēt': idē fere sentiūt capito & cicius uetustissimi scriptōres: Pli. quoq; fulmina leua hoc ē sinistra refert, pspa existiari. qm̄ leua pte mūdi ortus ē. Idē donatus refert i sacris signis iccirco, pspa accipi. q̄ sūt leua qa sacrificātis ul' pcātis latus leuū dextrū ē eius: qui postulata largit'. ex hac augurii cōsuetudie dixit ennius. cōtonuit leuū bn̄ tēpestate serena: & ennium emulatus Virg. cecinit i serio ope. subitoq; fragore itonuit leuū. significari uolēs sinistrū hoc ē prospetū factū eē auguriū: E cōtrario græcis & barbaris dextra meliora uidēt' q̄ sinistra. Vñ hōericus aiax. nescio qd hoc mō nūtiat. p̄spa iupiter his dextris fulgorib' edit: quāq̄ haud ignorāus ut iquit. M. Tullius i scdo de diuinatiōe q̄ bōa sint sinistra dici etiā si dextra sint. SPES cōpēdii: lucri. cōtra dispēdiū significat detrimētū. LVpus. nomē, pptiū negociatoris: Alias dr̄ istrumētū uncinatū qd uulgus lingua uernacula graphiū uocat: palladius lupos serrulas māubriatas iterptat' nūeratq; iter rustica ferramenta: Alias lupos dicius frēos & lupata iuxta illud accipit ore lupos: de lupo pisce & aīali quadrupede nēo ē qui nesciat. MAgnarius. nō a regiōe q̄ magnesia dr̄ icliatū ē hoc nomē: sed a magno magnitudine q; negociatiōis ueluti famigeratus. claruscq; i obeūdis magnis mercaturis. COMmodū: nō paꝝ multæ pticulæ sūt i latina lingua usitatissime qdē: sed paucis bn̄ cognite itellectæq; sicut ē aduerbiū hoc cōmodū: Quod significat tūc id tpis. eo momto: qua dictiōe nō solū Apuleius nī sepicule. sed & Plau. &. M. T. gelli'. & ois classicoꝝ scriptoꝝ ordo usus ē. Dōat' enarrās illud terētianū ex phormiōe: id cū hoc agebā cōmodū dixit aduerbiū eē tpis. & tm̄ significare. idē aliubi aptius & plāius expōit cōmodū huc aduerterat ipso eodēq; tpe. AD balneas: pprie & significāter fœminīo gñe balneas publicas appellamus. cū priuata neutro gñe balnea appellitēt'. Quod docet. M. Varro: & ita fere sp apud idōneos auctores iuēies dici, p publicis thermis. Attn̄. M. T. balneas uocat balnea marci bruti priuata: sic. n. ait i scdo de oratore: quā multa de balneis: quas nup ille uēdiderat: Idē i oratiōe, p cluētio eas iquit balneas n̄ ex libris p̄ris sed ex tabulis & ex cēsu q̄rere. græci βαλαρια appellāt ab eo qd' anxietatē pellat ex aio. qd' & diuus Augu. testat' lib. ix. cōfessionū: & nos fusius scripsim' i cōmētariis Suetōii. uñ nīi balineū dīt: & p syncopā balneū. ECCE: ppriū Cice. & uirgilii hoc ē i reb' i, puisis & repētinis: ut ecce āt gēini a tenēdo. & ecce trahebat' passis priameia uirgo. PALliastro: a pallio: q̄ græcoꝝ uestis ē: ut toga Romānorū. icliat' palliastrū. Cuiuscemodi noīa autumāt grāmatici significare diminutionē: & pfecto q̄dā sūt inaster uel i astrū desinētia: q̄ diminutōis regulā seruāt: ut surdaster: quasi subsurdus. & recaluaster modice caluus. Ci. i. v. tusculana: Erat' iquit surdaster. M. crassus: i leuitico ait moses. & si a frōte ceciderit pili recaluaster & mūdus ē: uñ & recaluatio dcā nō plenū caluiciū sed pusila capilloꝝ deglabratio. itidē palliastrū accipi uidet', p pallio mutilo & breuiculo: cōpluscula tn̄ sūt ex hoc icliatu deriuata. q̄ imitationē poti' significāt q̄ diminutionē: ut piaster. q̄ n̄ pua pinus significat': sed ut ait Pli. i. xvi. nihil aliud ē q̄ pius silueſtris mira altitudie: Ita apiastrū. Quod herbe gēus melissophylō higius uocat: Ita mētastrū q̄ mēta silueſtris ē: cōsimiliter a ciceroē dr̄ fuluiaster & ātōiaster. cōtra priscīāi snīam: quasi fuluiæ ātōiiq; imitator: & a terētio i adelphis parasitaster dictus nō tā paru' pasit' q̄ emulus imitatorq; pasitoꝝ: de palliastro i floridis. Ni zeno, pcīctu palliastri magistrū i secreto defendisset. SCissili. lacero. & diuulso. alias

Surdaster. Recaluaster.

scissile dicit ut fissile. qđ facile scidi pōt. SEmiamictus: ex hoc apte liqt palliastrū pusillū & breue palliū
Luror. significare: quo Socrates ñ tot⁹ uestiebat: sed semiuestitus cōspiciebat. LVrore: squallore & pallore
buxāti: ē. n. luridus supra modū pallidus. Vñ rana lurina uarrōi. & uenēa Lurida poetis dñr. DEfor-
Defor mat⁹. sētus. icult⁹ & dehōestamēto formæ demutat⁹. Alias deformare ē figurare fabricare: & noua for
mare. ma īsignire: uictruuius ī. v. tragicæ scenæ deformāt colūnis. signis. & regalib⁹ reb⁹. STIpes erogare. si
gnificat cōtubernalē ad icitas hoc ē egestatē fortūæ fulminātis seuitia redactū eē adeo ut mēdicare co
geret: qđ gēus hoies Plau. elegā-
ter appellat mendicabula. & labe-
ri⁹ mēdicitatē dixit mēdicimōiū: ī
triuiis āt potissimū mēdici stabu-
lāt. ut pote locis frequētiorib⁹ pq̄
ultro citroq; cōmeāt hoies nego-
cia obeūtes. ¶ q̄q̄ necessariū. q̄uis
mihi necessitudie cōtubernalita-
teq; cōiūctū: & cōseq̄nter cognitis-
simū. Necessarii. n. dñr. q iure affi-
nitatis familiaritatis ue cōiuncti
sūt: ut docet Gellius li. xii. noctiū
atticarū. Quæ facies. Admirat ī Socrate cōtubernali tātā deformitatē. tātāq; uult⁹ ac totius corpis illu
uiē ē. n. facies forma oīs & modus & factura q̄dā corpis toti⁹ a faciēdo dicta auctor Gellius ī. xii. Plau.
quoq; ī pēulo faciē p toti⁹ corpis coloriscq; habitu dixit his uersib⁹: Sed eam nutrix q̄ sit facie mihi expe
di. statura nō magna. corpe aqlo ē: Aqlū āt a corp⁹a colore aqlo dcīm: q fuscus ē. & subniger ab aq̄ noia
tus: cæterū quottidiāæ locutiōis cōsuetudo faciē usurpat p oris spē qđ græci προσωπον dñt: i quo si
gnificatu ē illud Plinii ex. xi. facies hoi tū. Cæteris os aut rostra. DEfletus. deplorat⁹ delamētat⁹: pti
cipiū ab eo qđ ē fleor ut ait seruius. Virg. tū mēbra thoro defleta reponūt. CONclamat⁹ es. tāq̄ deui
ta tua trāsactū finitūq; sit. Dōatus enarrās illud Terētianū ex eunucho. Iā cōclamatū ē. mō iterptat trāsa
ctū ac finitū ut corpa. nihil reliq hñt ad uitæ officia. mō māifestū. ut ī cōclamatis fūerib⁹ nulla dilatio ē
doloris ac luctus. cōclamatū p satis deploratū satisq; uociferatū eē expōit: Seruius uero ī expositiōe il-
lius hemistichii ex sexto æneidos: ps calidos latices. ait morē fuisse apud ueteres. ut mortui calida aq̄
abluerēt. & p iteru alla cōclamarēt. ppea. q; solet plerūq; uitalis spūs excluſus putari. & hoies fallere: lō-
q; seruabāt cadauera septē dieb⁹. & calida aq̄ abluebāt. & post ultimā cōclamationē cōburebāt. & hinc
tractū eē refert illud Terētii. Desine iā cōclamatū ē: cōsimile ē illud Lucāi ex scdo pharsaliæ. Corpa nō
dū cōclamata iacēt. IVRIdici. puicialis. Iuridicus puicialis significat. is magistrat⁹. q ius diciti puicia:
siue is p̄tor sit siue. pcōsul. siue p̄ses. siue alius q puiciā regat. titulus ē. apd iurisconsultos de officio iuridi
ci alexādriæ: Vbi sic ait Vlpiānus. Iuridico qui alexādriæ agit datio tutoris cōstitutiōe diui Marci cōces-
sa ē. Sēsus ē datos eē tutores filiis Socratis: q demortu⁹ credebat. ex auctoritate decretoq; iuridici. q p-
uinciā illius prīā regebat: nā ut refert Vlpiānus titulo de iurisdictiōe iudicū. Ius dicētis latissimū est: nā &
pupillis nō hñtib⁹ tutores cōstituere pōt. Tutores āt sūt ut docet Paulus libro. xxvi. Digestoq; q uim ac
ptātē hñt tuēdi eū: q pp ætatē suā spōte se defendere neqt. dicti q̄si tuitores atq; defensores. mutus &
surdus tutor dari ñ pōt: Tutoq; alii legitimi: Alii fiduciarii. Alii honorarii nūcupati: Analogistos siue
Analogos appellat tutores Iuliānus iurisconsultus eos. q nō tenēt reddere rōnē Admistratæ tutelæ: Ius
dādi tutores datū ē. ut ait Vlpiānus oīb⁹ magistratib⁹ municipalib⁹. p̄tor ipse se tutorē dare nō pōt. Illud
semp cōstitit præsidē posse tutorē dare tā absentē q̄ p̄sentē: & tā p̄senti q̄ absenti: necnō ignorāti & inui
to. LIBEris: Liberū appellatione: nō solū filii sed & nepotes cōtinētur. ut tradit Vlpianus titulo de te-
stamentaria tutela. liberos secūdū cassium & ultra trinepotē accipimus. Antiqui oratores historiciq;
etiā unū filium filiam ue liberos multitudinis numero appellauerunt Sempronius Asellio libro rerū
gestarū quinto de Tiberio graccho ita scripsit. orare cœpit ut se defenderent. Liberosq; suos eū quem
uirilis sexus. tū in eo tēpore habebat produci iussit populoq; cōmendauit prope flens. FERAlibus
officiis. feralia officia appellamus: q̄ inferis defunctisq; exhibentur. scribit Ouidius in secūdo fastorū
feralia dici diē ln mense februario: qua ferūtur iusta manibus parētū. Et celebratis parētalibus placāt
aīas defunctorū: festus quoq; Pōpeius ait feralia esse festa sacrata diis manibus a ferēdis epulis: uel a
feriēdis pecudibus appellata: hinc federa feralia. & tedas ferales. & arma feralia dixit: Lucāus p mor-
tiferis & pnicialibus. Et ferales cultus Ouidius p funebres & lugubres: Vxor apd ueteres decē mēses
a funere maritali lugebat maritū. quia Annus id tēporis erat decimestris. ut docet Ouidius: scribit Se
neca libro septimo epistolarū. Annuū tēpus fœminis ad lugendū cōstitutū fuisse a maioribus nō ut
tādiu lugerent: sed ne diutius: Viris nullū lugendi legitimū tempus est. quia nullū est honestū: lugen
tes diebus luctus erant in pellibus. DEFORmata. deturpata. sordidataq;. DIFLEtis oculis Tādiu
tāq; cōtinenter defleuisse fœminā significat. ut pene luminū oculorū captiuitatem orbitatēq; patere-
tur: in hanc sententiā Quintilianus in declamatione quæ inscribitur insepultus sic inquit. Cognita
clade rarissimi uxor exēpli totos effleuit oculos, fontēq; illū perenniū lachrymarū tātū cecitas clusit.

A SVis parentibus.patre & matre.interdū parentes uulgari more ut ait diuus Hieronymus dicunt Parētes. affines.& cognati.& ita nos uulgo uernacula lingua sermocinantes usurpamus.in hoc significatu parentes appellat spartianus cū ait oībus parentibus suis tantā reuerentiā.quantā priuatus exhibuit:præterea appellatōe parentū oēs superioris gradus usq; ad tritauū quidā appellari aiunt. sed caius cassius cui Vlpianus astipulat oēs in infinitū dici parentes asseuerat. NOuaꝝ nuptiaꝝ gaudiis:Luctus finiebat nuptiaꝝ cā. HYlarare infortuniū.Ex hylarare.& discusso pectoris nubilo differenare:ac noua immissa hylaritate discutere:& in letitiā gaudiūq; demutare: hylaria ueteres diē appellauerunt.yiii. kalendas apriles:quo fit equinoctiū uernū:quo primū tēpore sol diem longioré nocte protendebat:perinde ac tūc primū exordiū leticiæ & hylaritudinis celebrareť.auctor Macrobius.hæc hylaria significa-

a suis sibi parentibus hylare cōpellitur. At tu hic larua le simulachrū:cū summo dedecore nostro uiseris. Aristomene inquit ne tu fortunarū lubricas ambages:& īstabiles īcursiōes:& reciprocas uicissitudies ignoras? & cū dicto sutili centuculo faciem suam:iam dudum

uit uopiscus sic scribens.in aureliano.hylaribus quibus oīa festa & fieri debere scimus & dici impletis solēnibus. SVis sibi.Vetus locutio est.ita Terentius suo sibi hunc gladio iugulo.ubi exponit Donatus ueteres sic solitos loqui. LAruale simulachrū.Augustinus in nono de ciuitate dei:Marcianus capella in nuptiis philologiæ.& noster Apuleius in demōio socratis laruas dici tradunt aīas hoīum deprauatas & malis uitæ meritis maculosas:q̄ a corpore seiugatæ terriculamentū sunt mortalibus & occursacula nocturna.hinc laruale simulacrū dicit deformatū pallēs luridū euisceratū ematiatū.ac prorsus horrēdū:sicuti larua ē.in priapeiis scriptū ē.ad me nocte solet uenire & affert pallorē maciēq; larua lē.ubi annotādū in carmine phalecio laruale ꝓnūciari debere p dieresim.a larua laruati dicūt furiosi & mēte moti quasi laruis exciti.Apuleius ī apologia:hūc deniq;.q laruā putat ipse ē laruatus idē tertiū īquit mēdaciū fuit macilētā uel oīo euiscerata formā diri cadaueris fabricatā,prīus horribilē & larualē: in hāc sniam ē illud sidōii apollinaris.facies ueluti umbris mestificata larualibus apud oratiū q; nescio an aliubi facile repias larua accipi ꝓ psōa sicut uulgo usurpat eo uersu.nil illi larua aut tragicis opus eē cothurnis. ARIstomene.uocatiuus casus é:qui apud ueteres salutatorius quoq; uocabat.uerba sūt socratis respōdētis amico aristomeni.ita.n.noiabat sermociator hic introductus a lucio nostro. FORtunaꝝ lubricas ambages.sæpe diximus.sæpeq; annotauimus fortunā uolubilē uagā incōstātē:Lubricā brutā appellari:quā antiqui sine pedibus eē dixerūt.eāq; ī pila stātē figurātes manuatā pēnatāq; fecerunt:q̄ cū manus porrigit pēnas quoq; cōprehendere nō sinit.fortunaꝝ at pluraliter dixit.quia multiplex est multinominisq; fortuna sicuti a nobis scriptū est in libro de felicitate:refert Macrobius simulacra fortunaꝝ apud antiū proueniri solita ad danda responsa papinius quoq;siluula quadā prænestinas sorores appellauit fortunas:q̄ apud ꝓneste sub effige soroꝝ colebant.Romæ fuit ara malæ fortunæ in ex quiliis.& nos olim ludētes scripsimus in libello ellegiaco.est fortuna mala.est conuertēs.est bene sperans:fortis habet nomē mascula culta dea est.ut tua multiiuga ē uaria & numerosa potestas sic sunt multa tibi nomina facta deæ.in cœlo ē ἀγαθὴ τύχη καὶ κακὴ τύχη .i. bōa fortuna & mala fortuna.auctor iulius firmicus:alias fortunæ prodiuitiis opulentiisq; accipiunt. CVM dicto.freqns & pene peculiaris Apulei locutio:q̄ significat statī:post uerba:& uix dū finito sermōe. SVtili cētuculo.qd supra palliastꝝ sciscile dixit:mō sutilē cētuculū appellat a cētōe ὑποκορισ τικῶσ .i. p diminutio nē deducto uocabulo.é at cēto uestis crassior uiliorq; ex pānis diuersorū colorū in unū cōlutis coagmētatisq;:cuius usus ī re militari apud ueteres fuit frequētissimus ad īcēdiū arcēdū:hīc ꝓcipit uegetiꝰ libro quarto tutes & uineas q̄ machiæ sūt militares cētōibus eē aut crudis coriis extrinsecus opiendas communiēdas ue.ne imisso cōcremēt īcēdio.Cæsar quoq; cōmentario belli ciuilis pōpeiāi secūdo refert ī oppugnatōe massiliæ turrī latericiā a suis structā fuisse:cui cētōes insup iniecerūt:ne aut tela tormētis missa tabulationē p frīgerēt:aut saxa excatapultis latericiū discuterēt:idē instructura musculi:q̄ & ipsa machina oppugnatoria ē.ait coria iducta fuisse sup coria cētōes iniectos.ne igni ac lapidibus corrumperet:Docet portius Cato cētōes fieri ex uestimentis familiæ ueteribus.cū ait quotiēscūq; tunicū aut saga familiæ dabis prius ueterē accipito.unde cētōes fiāt:Macrobius in primo saturnaliū cētōes accipit pro uestē stragula lectoq; opimēto.cū ait scrophæ cadauer sub cētōibus collocat.super quos uxor cubabat:laus sarcinatoris est si bene cētonē fuere nouerit:quia ex dissimillibus minutisq; consarcinat hinc illud lucianū sarcinatorē eē summū fuere cētonē optime:cōsimiliter cēto apud iuuenalē accipit ꝓ uestitu famulari crasso.& sordido.sic scribētē:intrauit calidū ueteri centōe lupanar.Centonibus enim inuoluta uestitaq; messalina ibat in lustra ne agnoscereť.seneca quoq; in.xi.epistolarum ait diurnum accipit in centuculo dormit.ubi centuculus pro uili.& plebeia uestē stragula usurpatur frontinus & liuius centunculos accipere uidenť pro dorsualibus & instratis iumentoꝝ.a similitudine uestis centūculi.herba centunculus dicta de qua scribēs plinius noster inuit centūculū eē penulā:cuius uerba subscripsi ex uolumine.xxiiii.q̄ sunt hæc.itali centunculū uocāt rostratis foliis ad similitudinē capitis pe-

Hylaria

Laruæ.

Laruale simulachrū

Laruati

Vmbræ laruales.

Salutatorius casus

Fortuna in pila stans.

Prenestinæ sorores.

Centuculus.

Cento.

Cento nuptialis Homero centões

nularũ iacentẽ in aruis: ꝓterea cento ut ſcienter docet auſonius eſt opuſculũ ſtructũ ex uariis diuerſiſq; carminibus. Cuius ſtructura ita ſolidat̃. ut coeant aut ceſi duo uerſus. aut unus & ſequens cũ medio: nã duos iuncti locare ineptũ eſt. ita ipſe centonẽ formauit nuptialẽ ex filis poematis maroniani conſutũ. hinc homerocentonas & Virgiliocentonas legiſſe ſe ſe diuus Hieronymus refert in prologo ueteris inſtrumenti ſignificare uolens opuſcula contexta ex Homeri Virgiliiq; carminibus tranſducta accõmodataq; ad ſenſum conditoris. Sutilis autem dicit̃ centuculus conſutus contextuſq; a ſuendo

Sutilis

cymbã charonis ſutilẽ uocat poeta hoc eſt ut exponit ſeruius itexta ſutãq;. PVnicã ꝑ pudore: Rubentẽ obuerecũdiã. puniceus. n. color ruffus eſt. & exuberãtiã ſplẽdorẽq; ſignificat ruboris. græce dicit̃ φοιϊκουν auctor Gellius in ſecundo. facies autẽ pudibũdi uerecundiq; hominis erubeſcentẽ conſueuit: qm̃ ut inquit Ariſtoteles in problematis ſanguis de corde in oẽs corporis partes diffunditꝰ pudentibus. ita ut ſuperficiem occuper: eſt autẽ uerecũdia bonũ ut dicit Seneca in adoleſcente ſignũ. & ut dicere ſolebat cynicus diogenes. Rubor uirtutis ẽ color. nihil fuiſſe mollius ore põpeii annotauerunt eruditi: qui nunquam non coram pluribus erubuit. utiq; & incõtionibus: plautus in aſinaria uerecundum eſſe decet adoleſcentem argyrippe: Quintilianus uerecundiam. uitium eſſe dicit ſed amabile. & quod uirtutes generet. PVbe tenus. Vſq; ad pubem. hæc particula iungitur cum ablatiuo ſingulari numero: ut capulo tenus abdidit enſem. plurali uero cum genitiuo. ut crurum tenus a mento palearia pendent. quo in loco ut priſcianus oſtendit. uſus eſt poeta helleniſmo. plinius quoq; dixit corporum tenus curioſus. FRVAtur tropea fortuna. Verba ſunt ſocratis erumnoſi ariſtomeni reſpondentis ſinendum eſſe fortunam de ſe ipſo triumphare & ipſo tropeo diutiſſime frui: tanquam ipſe ſit tropeum fixum a uictrice fortuna: ſicut tropea figi ſolebant a uictoribus ut eſſent monumenta uictoriarum ſempiterna. quæ uetuſtate conſumpta nephas erat refici ac reſarciri: ut docet plutarchus. in queſtionibus. De tropeis affatim ſcripſimus in primo tranquilli. commentario. illinc poteris ſiquid deſideras mutuari. EX duabus laciniis: Veſtibus. eſt autem proprie lacinia ut inquit feſtus põpeius pars ueſtimenti flexuoſa ſinuoſaq; unde lacinioſum deriuatur. Quod tortuoſum implicatumque ſignificat hinc lacinioſa oratio Hieronymo lacinioſus fibris ſpondios in oſtreis plinio lacinioſa conuallis Apuleio dicta & aduerbium inde fit laciniati. Quod ſignificat lacinias columella præcipit Gregem pecoris ouilli in lacinias diſtribuendum. hoc eſt in particulas & ut aduerbialiter dicam particulatim. Videlicet a laciniis: quæ partes ſunt ueſtimentorum: & interdum pro tota ueſte accipiuntur

Punicantẽ ꝑ pudore obtexit. ita ut ab umbilico pubetenus: cætera corporis rẽudaret. Nec deniq; ꝓpeſſus ego tã miſerũ erũnæ ſpectaculũ: iniecta manu ut adſurgat: enitor. At ille ut erat capite uelato: ſine ĩqt. fruatur diutius tropheo fortuna: quod fixit ipſa. effici ſequatur. Et ſimul unã ex duabus laciniis meis exuo. eũq; propere ueſtio dicã: an ne cõtegor̃. & illico lauacro trado. qd unctui. q; terſui ipſe ꝑminiſtro. ſordiũ enormẽ eluuiẽ operoſe officio. Probe curato: ad hoſpitiũ: laſſus ipſe fatigatũ egerrime ſuſtinãs perduco: lectulo refoueo. cibo ſatio: poculo mitigo: fabulis permulceo. Iam adlubẽtia procliuis eſt ſermonis & ioci: & ſcitũ ẽ cauillũ: Iã

Puniceus Color

Rubor uirtutis color.

Tenus.

Tropea monumẽta uictoriæ.

Lacinia

Lacinioſum.

Laciniati

QuOD curſui. Emenda quod terſui ſignificat enim ſe miniſtraſſe amico balnei utenſilia. Videlicet ampullam oleariam: & ſtrigilem. & lintea teritoria quibus ad tergendum utebantur. ENORmen eluuiem: immodicam ſpurciciam & illuuiem. plinius iuuenalis eluuiem dixere feculẽtiam cloacalẽ.

Eluuies

PRObe curato: cum diligẽter elotus curatuſq; eſſet. LEctulo refoueo: cibo ſatio omioteleutõ. Et omioptoton. q̃ latine dicũt̃ ſimiliꝰ deſinẽs ſimiliꝰ cadẽs exornatões ſunt. quæ rarenter iterſparſe conciniorem faciunt feſtiuioremq; elocutionem: in quibus nitidus eſt & præpollens Apuleius: ſi immodice hæc fiant tranſeunt in uitium ut in quarto Rhetoricorũ proditũ eſt. ideoq; dixit. Au. Gellius. inſipida & inertia & puerilia eſſe id genus in collocandis uerbis ſcitamenta: ſi immodice fiãt & rãcide: ſicut facetiſſime luſit lucilius. ſed ad propoſitũ. oĩs aĩ impetus oĩſq; triſtitia cibo molliꝰ. potuq; diſcutiꝰ. uinum diſſipat curas edaces. ut ait oratius. & plinio teſte ſomno eſt accommodatum ac ſecuritatibus & hoc fuit illud poculum nepentes. quod Helena illa homerica thelematho miniſtrauit: Quod obliuionem triſtitiæ ueniamq; afferebat. Quod utiq; foret cunctis mortalibus ab helena propinandum ſed de hoc nepenthe: quod ſine luctu ſignificat. plura in libro annotationum. AD lubentias. A lubẽdo ſiue libendo lubentia & libentia dicta eſt: ut docet. M. Varro libro ſecundo latinæ linguæ: plautus in aſinaria lubentiorẽ re faciã: q̃ lubentia eſt: lubẽtias appellat hilaritates læticias. & uoluptates ſermonum & iocorum: ad quas iam procliuem factum eẽ ſocratẽ ſeiugata pauliſper triſtitudĩe ſignificat. A. Gellius in. xiiii. Nã cui lubẽtiæ gratiæq; oẽs cõiuiorũ ĩcognitæ ſint. qq; illarũ oĩo exps ſit. SCItũ cauillũ. Elegans & faceta cauillatio iocatoq;. cauillũ. n. pro cauillatõe. & irriſiõe accipiꝰ. auctor feſtis & cauillari eſt iocari: Quæ græci ſophiſmata uocant Cicero & ſeneca cauillationes interpretantur.

Nepenthes.

Lubẽtiæ.

Cauillũ.

DICAcitas tinnula.dicacitas ſicuti docet Quintilianus in.vii.proprie ſignificat ſermonē cū riſu aliquos inceſſentē:ideo demoſthenē urbanū fuiſſe dicunt dicacē negant:adicendo ducta eſt:hac potiſſimū utunt ſcurræ:Vnde dicacitas ſcurilis appellata.q̄ oratori magnope fugiēda eſt.Duo ſunt gña faceciarū.ut inquit Cæſar & Ciceronē in.ii.de oratore alterꝝ fuſū:Alterū pacutū:illa a ueteribus ſupior cauillatio.hæc altera dicacitas noiata eſt:Vpud ueteres ganio p̄cōe nemo dicatior fuit:de quo multa lucilius:de quo nō pauca.M.Tullius in oratione pro.Cn.plāco.hic naſicæ nō pepcit.idē.Mar.druſū hoiem potentiſſimū dicacitate pulſauit. idem. Lu. Craſſi & Marci Antōii oratorꝝ uolūtates aſpioribus faceciis ſæpe p̄ſtrinxit ip̄ūe. TINnula.ſonora.& obſtrepa ſublatiore ſermōe.Tinnire ē ſonare uerbū fictū ex onomatopeia. Vnde tinit⁹ auriū plinius in.xxviii.qn & abſētes.tinitu auriū p̄ſentire ſermōes de ſe receptū ē. FRONtē replaudēs māu re pcutiēs retegēſq; capillis reiectis:quod in luctu triſtitiaque uſitatum eſt: plaudo enim quod & plodo dicitur manibus pulſo & ſtrepitū facio. unde plauſus dictus:quo bōi excipiebantur cum mali exibilarēt: hic cōplodere.ſupplodere.explodere.replaudere.deriuāt:q̄ iter ſe finitima.ut pote ab eodē fōte deriuata aliquo tm interſticio diſcriminātur:qd antiquarꝝ lectionū curioſo facile liq̄t.& a nobis pinde ut in legēdo fuerint obuia annotabūt. INfit.inquit alias incipit.in carmīe Neuiāo legimus fiere īpendio ifit pro fieri impēſe icipit. FAmigerabilis:iclytus.Clarus.opulētus.famigerabilis.n.& famigeratus i eodē ſignificatu pro cognobilis & fama notus uſurpat:famigeratores āt dicūt rumigeruli:quaſi famæ rumorꝝq; geſtores ſeminatores ue:de quibus plautus i trinūmo.ego de uerbis eorꝝ famigeratorꝝ inſcius,p ſilui amicū caſtigatū inoxiū:qd ſi exquirat uſq; ad ſtirpē auctoritas.Vnde quicqd auditū:niſi id appareat:famigerator næ ſit cū detrimēto & dāno. ERVMnas.Calamitates laboreſq;:aius equus optimū ē erūnæ cōdimētū.ut iquit plautius ſeruus. SEcūdū q̄ſtū:poſt factū lucrꝝ:ſcdm.n.aliq̄ ſignificat iuxta & poſt.Liuius ſcdm orationē p̄toris murmur ortū.idē i epiſtolis ſolitū ſcribi ſcdm ſalutē teſtis & hiſce uerbis p̄tores ſyracuſani Marcello ſcdm ſalutē ut aſſolet.p eo qd ē poſt ſalutē.M.Tullius i epiſtolis ad q̄ntū fratrē:ille mihi ſcdm te & liberos noſtros ita ē.ut ſit pene par.idē i ſcdo officiorꝝ,pxīe & ſcdm deos hoīes hominibus maxīe utiles eē p̄nt.i.poſt deos ſcdm flumia dixit Virgili⁹,p iuxta.ſcdm aurē pugiōe pcuſſū fuiſſe.M.Marcellū ſcribit ſeruius ſulpitius.Quod ſignificat iuxta aurē ſiue poſt aurē.Accipit aliq̄n ſcdm ,p eo qd ē pro.ut ſcdm te litē do.pro te.notiſſima ē illa ſignificatio ſcdm platonē ſcdm ariſtotelē. Lucaus ſcdm emathiā lis tāta datur.græci in hac ſignificatōe dicunt ut ait priſcianus.κάτα κὰι μετα. MAcedonia.caſus eſt ablatiuus olim emathia dicta duobus inclyta regibus.philippo.& Alexandro.quondāq; terrarꝝ imperio famigerata cui macedo deucalionis nepos nomen indidit.auctor ſolinus in polyhiſtore. NVMmatior.pecunioſior.& nummis ſaffarcinatus.Qui bene numatus eſtis more romano dicitur diues.ut feſtiuiter iocatur.M.Tullius in epiſtolis ad trebatium.ſtoici uero dicūt omnes eſſe diuites:qui cælo & terra frui poſſunt. LAriſſam.ciuitatem theſſaliæ ſignificat.quam penſilē & pelaſgi am cognominant.a qua lariſſeus achilles dictus.Multas autem fuiſſe lariſſas ex multiplici lectiōe didicimus.fuit enim lariſſa in creta.& in aſia altera iuxta cymam:in agro quoq; attico lariſſa eſt.Tralliāus quoq; uicus nomine lariſſa.a qua lariſſius iupiter cognomen ſumpſit.eſt & lariſſa pagus mōti hemo finitimus.quin etiam in peloponeſſo argiuorum arx lariſſa memoratur.quam cyclopes condiderūt. quos Gaſterochiras ideſt uentrimāos uocant quoniam ſuo artificio alebantur.ob hoc lariſſeus apex appellatur a ſtatio arx argiuorum.qui alibi dixit cyclopum fabricata manu. OBiturus.aditurus ſpectaturus. AVia conualle:inacceſſa & difficili:auia enim loca dicuntur ſine uia.& ob hoc imperuia minimeq; commeabilia.Lucretius auia peridum peragro loca nullius ante Trita ſolo & homo auius lōge a uia remotus.idem auius a uera longe ratione uagariis: hinc illud per annotationem ſiue traiectionē celebratum. auium dulcedo auium ducit. LAcinioſa.flexuoſa.& plicatili ſicut iam docuim⁹. VLtime affectus:ad extremam redactus calamitatem uel nimia laſſitudine defectus exhauſtus ue. MEroe:nomen eſt cauponæ ex re fictum:tanquam eſſet meroꝫbiba ſicut apud auſonium iocus eſt: de fœmina bibaciſſima.cui ideo meroes nomen inditum facetiſſime ludit:quia uinum dilutum nō bibebat,potare immixtum ſueta merumque merum:alias meroe inſula eſt clariſſima niliacarum inſularum.in qua & ciuitas cognominis a matre Cambyſæ regis nuncupata.

Dicacitas ſcurrilis

Faceciarꝝ genera.

Tinulus.

Replaudere.

Famigerabilis.

Famigerator

Secūdū ſalutem.

Lariſſa multiplex.

Gaſtero chires.

Lariſſeus apex.

auia.

Meroe.

SCitulã. Elegantẽ: & argutulã. nec. n. ad corporis formã referri põt: cũ eẽt anus: & interdũ hæc diminutiua urbanitatis & blandimenti causa usurpant. DEuorto. diuertor accedo. ueluti ad diuersoriũ: frequentissima apud Apuleiũ locutio. inde taberna diuersoria plauto. in quã uiatores deuertunt. M. Tullius diuersores decenter appellat eos: qui in tabernã cauponãq; diuertunt: & est proprie uerbũ uiatorũ. DOmuitionis: Cõponunt dictiones ex duabus integris: ut tribunusplebis. aut integro & corrupto. ut maleuolus extorris: aut ex corrupto & integro. ut noctiuagus. aut ex duobus corruptis. ut pedisequus. pinirapus. auctores Quintilianus. & priscianus. Domuitio copulat ex corrupto & integro quasi domũ itio. significat autẽ reditũ ad pẽates. itiones autẽ dici sicut reditiones & abitiones testis est Terentius. qui ait in phormione: hæc cine erant itiones crebræ & mansiones diutinæ: hac dictione deinde ac elegantissima utit &. M. Tullius qui sic scribit in primo de diuinatione. sed rhodiorũ classi, ppinquũ reditũ ac domuitionẽ dari. domiceniũ nouo uocabulo finxit ñ magis licenter q̃ decenter epigrãmatista marcialis pro cena domestica. SPOliatiõis diuinæ. Lego diurnæ diurnã. n. appellat spoliationẽ. quã de die passus erat: cũ rarenter hoies de die spoliari soleant nocturnæ uero spoliatões & grassaturæ sint creberrimæ. CEnæ gratæ: sensus sic ordinat. applicat me cene gratuitæ, p qua nulla merce dula exigebat. VRIgine percita: ardore libidinis extimulata: & tentigine ueluti quadã concita. est. n. urigo. Vredo quædã & pruritus libidinis ab urendo dicta. AB unico congressu. p udenter concubitũ significat. ANnosam ac pestilentẽ: cauponã intelligit: ex cuius uetulæ concubitu se contagione quadã pestilenti icestum esse significat. anatẽ ueteres appellauerunt morbum anuum ideſt uetularum. sicut senium morbum senum. anus autem dicta est ab annorum multitudine. uel q̃ iam sit sine sensu Quod græce dicitur. μονσ. anicularum enim propria est deliratio. IN eam contuli: significat se pro põcio concubitus quicquid uestium sibi reliquerant latrones dono dedisse cauponæ. OPErulas etiam scilicet contuli in cauponã. qua dictione significat reculas quasdam operose fabrefactas: quas acquisierat dum exercet sagariam negociationem. ab opera Hypocoristicos fit opella & opula: quid autem sit facere sagariam copiose explicauimus. in libro annotationum. ubi hic quoq; locus enarrat. uerum quia ut ait plato nõ nocet bis idem dicere. & græcũ prouerbiũ est δὶς καὶ τρὶς τοκάλοῦ. i. bis terque pulchra dicenda. scito sagariam nuncupari negociationẽ uocabulo a sagis inclinato. quando scilicet saga & alia id genus uestimenta emimus & distrahimus lucri faciundi causa. Quod iuris consulti euidenter docent: apud quos titulo pro socio talis casus explicatur. Quidam sagariam negociationẽ inierunt alter exhis ad merces comparandas profectus in latrones incidit. suamq; pecuniam perdidit seui quoq; eius uulnerati sunt. reſq; proprias perdidit: dicit iuliãus damnum esse commũe. titulo quoq; de tributoria actione sic scribitur. duas negociationes exercebat puta sagariam & lintheariam. dicitur autem sagaria simpliciter & significatur huiuscemodi negociatio sicuti nomine lintheariæ intelligit negociatio linteorum. itidem absolute dixerunt argentaria sequestrariam aliaq; consimilia sagariam autem q̃ saccariam legere malim quod si nihil placet immutare saccaria in eodem significatu accipietur. quasi a saccis deriuata: q̃ sunt uiliora uestimenta. aliquando sacci & per diminutionẽ saculi. & sacelli sunt nũmoꝝ receptacula. ut docet Pediãus Ascõius Saccariũ Vlpianus titulo de cõtrahenda emptione accipit non pro negociatione saccorum. sed pro baiulo scribens: siquid ex sacco saccarii cecidisset. MErebam. parabam. acquirebam. BOna uxor: ironicos caupona significatur: quæ illi fuit detrimẽtosa. cuius concubitu perinde ac uxoris potius est. MAla fortuna: propter latrocinalẽ spoliationem: Romæ fanum malæ fortunæ fuit in esquiliis græce dicitur κακη τυχη. EXtrema: suprema exitia. NOuissimo extremius. tanquam nihil peius deteriusq; inueniri possit ea labe cladeq; quam perceperat ex cõplexu cauponæ. quod facinus illi extremũ & pessimo peius fuit. quod & ultimo loco perpetratũ cõtigit: nouissimũ enim extremũ significat. quod uerbũ auctoꝝ. M. Varrõe Lelius & senes aliquot quod nimis nouũ eẽt uitauerunt: & sicut a uetere uetustus ac ueterimus: sic a nouo declinat nouissimũ: quod ẽ extremũ: sic ab eadẽ origine nouitas & nouitius autumat Gellius lib. ix. noctiũ atticarũ. M. Ciceronẽ noluisse uti isto uerbo tãq; nõ latino & iprobo. sed qd pace ueniaq; tãti uiri dictũ sit. M. Tullium usum eẽ hoc uerbo obseruauimus. sic scribẽtẽ in oratore. Nec in hac mõre: q̃ ad uulgi sensum spe

Domuitio.

Itiones.

Domiceniũ.

Anatis morbus.

Bis terq; pulchra dici.

Sagaria.

Casus iurisconsultorum.

Lintearia

Saccari'.

Nouissimum

scitulam: deuorto. eiq; causas & peregrinatiõis diuturnæ: & domuitiõis anxiæ: & spoliatõis diurnæ: apio. & dũ misere refero: q̃ mẽini: illa me q̃ humane tractare adorta: cene grate atq; gratuite: ac mox urigĩe p cita: cubi suo applicat. & statim miser: ut cũ illa acquieui: ab unico congressu annosam ac pestilẽtẽ cõtraho. & ipsas etiam lacinias: quas boni latrones cõtegẽdo mihi cõcesserãt: in eã cõtuli. operulas etiã quas adhuc uegetus: saccariam faciẽs merebam. quod me ad istam faciẽ quã paulo ante uidisti: bona uxor & mala fortuna perduxit. Pol quidem tu dignus inq̃es extrema sustinere. si quid est tamẽ nouissimo extremius: qui uoluptatẽ uenearem:

ſtet.& ad'autiũ uoluptatẽ:quæ duo ſunt ad iudicandũ nouiſſima.uerũ ſicut ille qui ſemel riſit nunquã riſiſſe tradit'.ita qui ſemel hac dictione uſus eſt haud immerito dici poterit:ea nunq̃ uſus fuiſſe. nã ut inquit Aſconius ſemel uicinũ eſt ad pene nũq̃. SCORtũ ſcorteũ.Scorta dici meretrices & ſcortari me tetriculas ducere nemo eſt qui neſciat:a pelle quod antiqui dicebant ſcortũ ducto uerbo:quia ſicut pel liculæ:ſubigant':ſcortea quoq; dicimus ea quæ ex corio ac pellibus ſunt facta.inde in aliquot ſacris ac ſacellis nefas erat aliquod ſcorteũ adhiberi.proinde Ouidius in faſtis ait.ſcortea nõ ulli fas eſt inferre ſacello. Scortari. Scortea.

& ſcortum ſcorteum lari & liberis prætuliſti. At ille digitum a pollice proximum:ori ſuo admouens:& iſtuporem attonitus:tace tace inquit:& circunſpiciens tumenta ſermonis:parce inquit in fœminam diuinam. ne quam tibi lingua intemperante noxam contrahas. Ain tandem inquam potens illa:& regina caupõa? qd mulieris eſt? Saga inquit & diuini potens.cælum deponere.terram ſuſpendere.fontes durare:montes diluere manes ſublimare. deos infirmare. ſidera extinguere. tartarum ipſum illumĩare. Ore te ĩquam:ore te ĩquã:

iantes ſcortari.

dici diobolaria:quæ duobus obolis hoc eſt uiliſſima mercedula cõducuntur:Vbi emendauimus locũ M.Varrõis mẽdoſiſſimũ.Feſtiuiter appellat Apuleius ſcortũ ſcorteũ meretricẽ Annoſã uietã deformẽ in amabilẽ:pinde atq; eẽt inſtar pelliculæ & corii.Rugoſa.Flaccida.Languida.Minimeq; ſucculẽta:meretrices ãt id genus ſordidæ duobus apud ueteres uocabulis elegãtibus appellãt' ſcractiæ & ſcrupeæ:dicũt' ãt ſcractiæ ab excreãdo:qd uitiũ ẽ in uetula.ſcrupeæ uero ſiue ſcrupidæ a duritia moleſtiaq; lapillo rũ:qui ſcruppi.& p diminutionẽ ſcrupuli dicũt':hoc ideo trãſeũter appoſui ut emẽdares ĩtelligereſq; illud plautinũ:Quod refert a Gellio ĩ tertio noctiũ atticarũ.ſtratæ ſcruppe deſtrato uuluæ ſordidæ:tu corrige ſcractiæ ſcrupeæ. DIgitũ a pollice proximũ.indicẽ ſignificat:quo ori ad moto ſilẽtiũ indicimus cõmonemus ue:qd maxime ſalutare ẽ.unde & ſalutarẽ dictũ eẽ a ueruſtis ſcriptoribus exiſtimo ſicuti a tranqllo.q ait auguſtũ habuiſſe digitũ ſalutarẽ ſiniſtræ manus imbecillũ:ubi nõ parũ multa digna ſcitu Annotauimus.Marciãus capella.& ipſe ſic ſcribit.uerũ quidã reditus puer ad os cõpreſſo digito ſalutari ſilẽtia cõmõebat.is digitus in exprobrãdo & ĩdicãdo:unde ei indicis nomẽ ẽ:plurimũ ualet:quo uſum eẽ optime craſſum orator Cicero Quintiliãuſq; notificãt. TVtamta ſermõis:ut tuto loqui poſſet.ne quiſpiã arbiter clãculũ arbitraret':ſic & captiuus.plautinus ſecede huc inquit ne arbitri dicta nõſtra arbitrari queant.ſæpe.n.dicũt' uoces:q̃ poſtea mortiferæ fiunt ipſis ſermocinatoribus: redeuntq; p iugulũ excipiẽtibus delatoribus.unde illud ĩ uſu uulgi frequẽs:plures necat lingua q̃ gladius.ſentẽtiæ uulgari ſubſcribit uerſus ille ſentẽtialiter,platus ηγλοσσα πολλους εισ ολεθρον ηγαγεν.id eſt lingua multos egit ĩ pniciẽ. PARce ĩ fœminã.Abſtine a maledictis fœmiæ:q̃ arte magica pollens merito ueluti diuina metuẽda ẽ. NE quã noxã.aliquod periculũ & detrimẽtũ alias noxa accipit',p culpa & delicto.ut alibi latius explicauimus. AIN.ais ne. REgina:tãq̃ regia poteſtate præſtãs. QuID mulieris eſt.ſcire te cõuenit.cũ interrogatio per obliquũ caſum maximeq; genitiuũ proferr'.cõtemptũ ſignificari.ut quid hoc ẽ hominis.Quid mulieris.quid ornatus auctor Dõatus. SAga:ſagas dici mulieres docet porphirio magicarũ herbarũ ſcientes tanq̃ ſatis agas & multũ agentes.tibullus pollicita ẽ magico ſaga miniſterio.Lactantius ſiue is lutatius eſt papinii ſtatii cõmentator ſagos clãgores ĩ octauo thebaidos interpretatur diuinos.unde pſagia prædiuinationes mẽtis dicta.Marcus Tullius libro primo de diuinatione ſagire inquit eſt acute ſentire:ex quo ſagæ.& ſagarii dicti qui ſcire multa uolũt. & ſagaces canes. CAElũ depõere. Quæ ipoſſibilia naturaliter ſunt.ait effici poſſe poſſibilia poteſtate & ui ſagæ mulieris.& hoc totum decenter poſitum eſt per antitheta ſiue contrapoſita.quæ in ornamẽtis elocutionis ut inquit Auguſtinus in.viii.de ciuitate dei ſunt decentiſſima:eſt & in hoc loco exornatio illa.quæ dicitur ſimiliter deſinẽs græce omioteleuton.eſt & figura grammaticalis diſſolutum ſiue diſiunctio:Quod græce dicimus dialyton.& aſyntheton. MONtes diluere:Quod eſt aquarum & liquoris. DEos infirmare.Mundior & purior lectio eſt infimare: Quod eſt infimos facere. idem ait in demonio.Socratis.ingenia illa ad beatitudinem ſublimata ſint.Hæc ad miſerias infimata: ſublimare ãt & ifimare iterſe oppoſita decẽter attẽde.ſicuti mães & deos.mães.n.iferni ſignificãt'.Dei uero ſupni.de mãib' ſatiſ multa ĩ cõmẽtariis.,pptiãis. TARtarũ.plato ĩ phedõe tartarũ eẽ ſcribit baratrũ ĩ pfũdo terræ & iferorũ:ex quo origo ſit oium aq̃tũ & fons:& quo cõfluãt flumĩa.qd ipoſſibile ait eẽ Ariſt. apte diſſidẽs a p̃ceptore lib.ii.meteororũ:poetæ tartarũ appellãt carcerẽ iferorũ.de quo Tertuliãus ĩ apologetico ſic: in imũ tartarum demerſerit:quẽ carcerẽ pœnarũ infernarũ cum multis affirmatis: A tartaro

Infimare

Tartarus

tartareus & tartarinus deducit. hinc illud corpore tartarino prognata palude Virago Tartari origo ut ait. M. Varro græca est. nãq; απο τησ ταραχησ. i. perturbatione dicit. quia illic oia perturbata. uel a ποτου ταρταριζειν quod significat tremere & frigere. ex tartaro ut ait plauto. nnnq; egrediunt nocẽtes. AVLeũ tragicũ. Magna caligo uerborũ. quibus subobscure significat talẽ de saga fœmina sermocinationẽ magis tragicã eẽ: q; narrationi familiari accõmodatẽ. ideoq; remouendam eẽ suadet: nã dũ auleũ tragicũ dimouẽdũ eẽ dicit & si parũ scenicũ cõplicandũ: intelligi uult talẽ narrationẽ eẽ seq̃stranda: quæ tragico argumento cõueniat tragicisq; portẽtis: auleũ. n. tragicũ dicit: quo scena in agẽdis tragediis exornat. Quod leuabit tollerabatq; cũ finita fabula cantor dicebat ualete plaudite: hinc illud oratii: si plausoris eges aulea manentis & usq; sessuri docet cantor uos plaudite dicat. ait Dõatus aulea in scena sterni solita. Quod pictus ornatus erat ex attalica regia romã usq; perlatus. annotauimus alibi ãlulea dici uela picta: quæ alio noie dicunt peristromata. & peripetasmata. ab aula attali regis asie qui populum romanum scripsit heredem: ait plinius in octauo attalum primum inuenisse aurum in texere in uestibus. unde nomen attalicis est. hinc illud propertii porticus auleis nobilis attalicis. SIparium scenicum: Festus & donatus scribunt siparium esse uelum minutum. ego existimo non minutum sed mimicum legendum esse. ut sit id quod Apuleius appellat scenicum. eo enim utebantur mimi scenicique artifices ad scenam uelandam quod populo obsistebat. & hæc siparia pro auleis etas posterior usurpauit. de hoc intellexit satyrographus poeta illo uersu cõsumptis opibus uocem damasippe locasti sipario significat enim damasippum mercedula conductum fecisse histrioniam. & egisse fabulas scenicas. idem Apuleius in. x. ait consimiliter auleo subducto & complicitis sipariis scẽa dispo nitur. impressi codices pro auleo subducto habent auleo subducto: quæ dictio mendosa expongẽda est quidam suparium legunt cum iter. u. &. i. maxima cognatio sit. Seneca in libro de tranquillitate uitæ appellat uerba cothurno & sipariis fortiora quæ grandia sunt & supra sublimitatem tragicã euehuntur. idem in. xi. epistolarum ait supara. unde per diminutionem suparia inclinari uidentur esse insigne nauium alexandrinarũ quibus solis licet suparum intendere quod in alto non oẽs habent naues & lucanus supara uelorum dixit alias suparum uestimentum puellare lineum est de quo affranius puella non sum si suparo induta sum eiusdem meminit plautus in epidico significat Apuleius. Symbolicos tollenda esse demedio sermocinationis ea: quæ ad tragediam pertinent. Cedo. Dic.

auleũ tragicũ dimoueto. & sipariũ scenicũ cõplicato. & cedo uerbis cõmunibus. Vis iquit unum uel alterũ: imo pluria eius audire facta? nã ut se amẽt efflictim: non mõ incolæ: uerũ etiam indi: uel ethiopes utrique: uel ipsi antichthones: folia sũt artis: & nugæ meræ. sed qd in cõspectu pluriũ ppetrauit audi. Amatorẽ suũ q; ĩ ali am temerasset: unico uerbo mutauit in ferã castorẽ. q; ea bestia captiuitati metuens: se ab insequentibus repreciſione genitaliũ liberat ut illi quoque simile: q; uenerẽ habuit aliã: proueniret. Cauponẽ quoque uicinũ: atq;

Auleum Tragicũ.

Attalica.

Sipariũ

Supara

COmunibus. Quibus in comuni quottidianoq; sermone uti solemus: Efflictim. Vehementer. & ardenter. ETHIOpes utiq; Homerus in primo odysse ethiopas bipartitos esse auctor est alteros ad orientem alteros ad occidentem spectare. sic enim ait οι. ωερ ανσσο. ωερου υπερϊορσ οιαριοργοσ. ideſt solis ad occasum quidam. quidam sed adortum super quo uersu non parum multa strabo in primo geographiæ. sunt autem ethiopes ut idem asserit εσχατοι αραρωρ. ideſt postremi hominum plinius in quinto. sic ait uerissima opinio est eorum. qui desertis aphricæ duas ethiopas superponunt & ante omnes Homeri qui bipartitos tradit ethiopas ad orationem occasumq; uersos. idem in sexto ethiopiam appellatam esse memorat ab ethiope Vulcani filio: alii a colore populorum quos solis uicinitas torret. Casus refert aristoteles i problematis cur etiopes sint blesis pedibus candidis dẽtibus longeuæ uitæ animo timidiore. ANthichthones. Qui habitant in zona chimerina hoc est hiemali: quos separat a nobis torridata appellantur antichthones ωστηρ ερατιοχθονα quasi contrariam terram habitantes. auctor probus: hos alio nomine græci αρτοεκουσ uocant de quibus multa Macrobius in secundo in sõnium scipionis. ex his colligimus antipodas nõ esse antichthões: quos transuersos nobis stare autumat. M. Tullius inferiorem zonæ nostræ partẽ tenentes: uerũ an eẽ possint hi antipodes multa questio est apud eruditos aliis astruentibus aliis destruentibus Marcianus antichthones seiungit ab anticis & antipodibus. cuius uerba hæc sunt ex libro zeometriæ antici habitãt contrariam zonam qui infernatem nobis obuersam habitant antipodes memorantur: qui contra illos quos anticos dicimus antichthones appellantur. FOlia sunt artis. ideſt leuia & nugatoria comparatione eorum: quæ maiora mirabilioraq; facit. ex artis magicæ potentia. IN aliam temerasset: cũ alia puella concubuisset. REprecisione genitaliũ. esopus ille e phrygia fabulator festiuiter refert Castora ex genere quadrupedum degere ερϊ. ω. ραισ ideſt in lacubus. cuius genitalia medicis utilia esse ferunt: qui ob id se peti gnarus abscindens sibi genitalia ita a persecutionibus salutem cõsequit:

Ethiopes Bipartiti.

Antichthones.

Antipodes.

Antici

hinc illud

hinc illud Satyrographi imitatus Castora qui se eunuchũ ipse facit cupiẽs euadere damno testiculi. Castor. Adeo medicatũ itelligit inguẽ: Plinius. &. M. Varro. fibros appellãt: q circa oras fluminũ extremas uideri solẽt. Vñ & nomẽ fibrũ eni Antiqui dicebãt extremũ: uñ & ĩ uestimẽtis fimbriæ. & ĩ iecore fibræ dictæ: q̃ sũt extremæ: Animal ẽ horrẽdi morsus arbores iuxta flumina ut ferro cedit hoĩs parte cõprẽsa nõ ante q̃ fracta cõcrepuerint ossa morsu resoluit: cauda piscĩũ Castori ẽ: cætera spẽs lutræ pilus molli or pluma: Germani biferã uocãt: ex gñe sunt amphibio. sic. n. philograeci uocãt animalia: qbus ĩ aqua & terra uictus est: illud annotatu scituq; dignũ. Quod a sestio diligẽtissimo medicinæ cõditore p̃ditũ est: Negat. n. testes amputari ab ipo Castore cũ capitur. quin ĩmo paruos esse ait substrictosq; & adherentes spinæ. nec adimi sine uita animalis posse: Verũ folliculos gemios ex uno nexu dependẽtes. qui amputẽtur. quorũ uis medica sit. Castorea uocant medici: q̃ medentẽ pluribus morbis & ĩprimis uertigini tremulisneruoq; uitiis. stomachicis: paralyticis ischiadicis: quos uulgus sciaticos appellat: & opisthotõis. Ita. n. dicũtur quoq; ceruix rigida & inflexibilis dolor est. qd' aliubi fusius uberiusq; enarrauimus. Castorea magnificat Galenus adhibetq; pluribus medicinis. Demiror Albertũ magnũ & Isidoq;. qui Castoris nomẽ a castrãdo deducãt: cũ dictio graeca sit. & ita a grecis passim noĩetur: Nomen aũt grecũ etymologiã latinã nõ recipere sat notũ est & grãmatici prodiderũt. memorãt quidã: qd' post amputationẽ genitaliũ si iterũ petatur a uenatoribus erigere se se ostẽtãtẽ nihil ĩ se pcisis testibus eẽ amplius expetẽdũ. Castor. Fiber. Bifera uocabulo Germanico. Amphibia. Castorea Opisthothoni.

OB id emulũ deformauit ĩ ranã. & nũc senex ille doliũ ĩnatãs uini sui: aduẽtores pristinos fece submissus officiosis roncis raucus appellat. Alium de foro qdẽ: q̃ aduersus eã locutus eẽt: ĩ arietẽ deformauit: & nũc aries ille cãs agit. Eadẽ amatoris sui uxorẽ. q̃ ĩ eam dicacule probrũ dixerat: iam ĩ sarcinã p̃gnationis obsepto utero: & repugnato fetu: perpetua p̃gnatione damnauit. Et cuncti numerant: octo annorum onere misella illa: uel ut elephãtum paritura distenditur. Quæ cum

Emulus

obid emulũ. Emulatio. n. & ĩuidẽtia ẽ ĩter uicinos eiusdẽ artificii professores. ut ĩquit hesiodus καὶ κέραμεὺς κεραμεῖ κοτέι καὶ τέκτονι τέκτων ĩuidet figulus figulo. & faber fabro. Emulũ aũt dici aliquãdo ĩuidũ aliquãdo ĩmitatorẽ sciunt oẽs. & tradit Donatus ĩ cõmẽtariis Eneidos: De emullatione. M. Tullius ĩ quarta Tusculana. SENEX ille. Caupo. DOlium ĩnatãs uini. Deformatus ĩ ranã caupo natabat ĩ uino cõtra naturã ranarũ: qb' ĩ aq̃ uita ẽ uinũ aspnãtibus. Vñ & παροιμία βατραχοῖσ οἰνοχόοισ. i. ranis uinũ ĩfundis. qd' puerbiũ dicitur de his qui ea p̃bẽt q̃ nulli usui futura sint accipiẽtibus. Cui cõtrariũ est alterũ prouerbiũ βατραχῳ ὑδωρ. i. ranæ aqua. de his qui ea dant: quibus maxime letantur & gestiunt accipientes. sicut aqua gaudet Rana. ADuentores. Viatores intelligit: qui in cauponis cauponã soliti erant deuortere. Hodieq; uulgo aduentores dicuntur: qui prope peculiariter frequẽtant officinam quãpiam ac tabernam: meretrices quoq; suos habent aduentores. hinc Plautina meretrix in Truculento. si æquum facias aduentores meos non incuses. OFFIciosis ronxis. ideſt coaxatione & nariũ sonitu ob strepero. Ronchos enim significat proprie sonum illum nasi qui a stertẽtibus fit dormiendo: a quo inclinatur uerbum rhonchisso. qd' est sterto & naribus insono. Plautus Dum dormit Ronchissat: & quia derisores solent talem naso sonitum in derisu conficere: inde fit ut ronchi pro derisionibus derisoribusq; usurpentur: Martialis maiores nusq̃ ronchi. hinc Ronchisonus. qui sonat Ronchos & derisor est: Sidonius Nec nos Ronchisono rhinocerote notat: quidã existimant uocabulum esse factitium a sono sicut tinnitus. & clangor. Ego dictionem græcanicam esse autumo. græce enim ῥογκος dicitur stertendi sonus καὶ ῥεγκω sterto: Vnde pararenchos dictus est Cipius is: qui simulabat dormientem: quo securius ĩpunitiusq; eius uxor meccharetur: Cuius meminit Lucilius: a quo natum est prouerbium non omnibus Dormio: Quod Cicero sciens inuertit: qui in epistolis ait nõ omnibus uigilo. ALIVM de foro. Forensem oratorem siue Rabulam significat. CAVsas agit. tanquam pristinum institutum obliuisci non possit. DICAcule. Aduerbium est. & significat mordaciter. & cum salsa dicacitate. PRObrum. Conuitium. Liuius occurſant portis probra ingerunt: alias probrum pro stupro flagitioq; accipitur. probrum uirginis uestalis. ut capite puniretur ueteres sanxerunt. OBSIto. Lego obsepto. quasi claustris quibusdam munito obturatoq;. VTEro. Vterus inforemina iunctus est ueficæ significatq; matricem: Alio nomine locos appellãt ut docet Plinius in undecimo: Inde loci in fœmina uirilosi dicuntur a Catone. qui appetentes sunt cõcubitus uirilis. Seruius Virgilianus ĩterpres uterus inquit est mulierum. aluus quo effluunt sordes. Venter. qui uidet: uter pro uterus dixit Cecilius: Nunc uter crescit non potest celari. REPVgnato fetu. Interdicta prohibitaq; partitudine: tunc enim fetus repugnatur cum iam maturus exire non potest ex utero materno quasi coercitus uinctusq;. DISTENditur. Impletur & turget. Virgilius. distendũt nectare cellas. Vnde distentus plenus. VELVT Elephantum paritura. Decem annis gestare elephantũ in utero uulgus existimat: ex quo est illud prouerbiale. Celerius elephanti parient: Aristoteles tamen. biennio tãtum ferre uentrem elephantum asserit: ab elephanto Alterum quoq; prouerbium impossibilitatis

Rõchos. Ronchisonus. Pararenchos. Non omnibus. Dormio Probrũ. Vterus. Matrix. Loci. Virilosi. Vter. Distẽtus. Celerius Elephãti. parient. Locusta lucam bouem

factum est apud priscos: Quod usurpat ennius. sic scribens. prius pariet locusta lucam bouem: Idest elephantum: Cur autem elephas dicatur luca bos docent Plinius. Solinus. &. M. Varro & nos alibi Annotauimus. SVBinde. Idẽtidem. frequenter. Alias significat mox. & deinde. NOCErentur. Lederentur. & nocumento afficerentur. passiuum uerbum est uetus: Quod & iurisconsulti usurpant: a quibus dicitur. Nisi ei nocitum sit ex quo aquam ducit. PVBlicitus. Publice aduerbium ẽ: Plautus

Publicitus.

hospitio publicitus accipiet. Cecilius ad plebem pergitur publicitus. defendendum est. SAXorum

Cantiones.

Iaculationibus. Lapidationem i fœminam magam. publice decretam fuisse significat. CANtionũ. Incantamẽtorũ. Alias cantões cãtilenæ dñr. In floridis. hãc putat cantionẽ. ubi oĩa q̃ didicit maledicta pcẽsuit. cantio græca: Plauto ĩ sticho dr cõuiuat. AN

Diecula.

teuertit. Præuenit. Anticipauit. DIEculæ. Diecula significat paruam diem: & tempusculum: Terentius in andria. Non sat est qd tibi dieculam addo. Vbi ait Donatus ὑποκορισμα est diecula hoc est tempusculum: & sumitur ab eo quod est hæc dies. Diecula mora. & quasi parua dies: Asconius dies fœminino genere tẽpus. & iõ diminutiue diecula dicitur breue tempus & mora.

Medea.

MEdea. Medea illa fabulosa prodito patre perempto fratre: relicta genitali patria secuta Iasonem est. Amoris estu flagrans: cum quo annos circiter decem uixisse proditur: filiosq; ex eo peperisse: Didimum thessalum: Alcimenũ: & Thisandrum. mox Iason captus amore glaucæ: uel ut alii tradunt Creusæ creontis filiæ Regis corinthiorum uirginem a patre uxorem petit: a quo Annuente certũq; nuptiarum diem constituente. Iason Medeæ nititur ultroneum diuortium suadere: quam id egerrime ferentem deosq; testes fidei datæ imploran-

Palla in secta ueneno.

tem urbe expulit. oblitus pristinorum beneficiorũ. Illa breuem fuge moram a creonte petit: qui dieculam dedit: qui apud Senecam sic ait. Vnus parando dabitur exilio dies: tunc ueneno infectam pallam misit ad nouam nuptam ueluti munus nuptiale: quo dono exiliens ignis regiam cum creonte & noua nupta deussit: baiuli tam exitialis doni fuerunt ipsius Medeæ filii. hinc ait Oratius in epodo. Cur dira barbaræ minus uenena medeæ ualent: Quibus superba fugit Vlta pellicem magni Creontis filiam: cum palla tabo munus imbutum nouam incendio nuptam abstulit. hoc idem memorat Seneca ĩ Medea. Diodorus uero auctor ẽ Medeam impetrato a Creonte diei unius tempusculo noctu regiam ingressam eẽ quibusdam medicamentis factam uersipellem: & radice quadam magica cuius ea uis est: ut ignis indidem factus extingui nequeat: Incendisse Regium domicilium: quo cõflagrante Iasonem euasisse Creonte & filia igne absumptis: Quidam prodiderunt Medeæ filios dona quædam sponsæ attulisse illita uenenis: q̃ cum illa corpori applicuisset incidisse in morbum: & patrẽ auxilio filiæ ferentẽ: cũ corpori illius hesisset illico expirasse: sed Apuleius noster. & Plinius coronã

naphtha

fuisse asserunt: quæ a Medea dono missa ad Iasonis sponsam sit: Cuiusque ueneno pellex cum regia cremata sit: Autumat Plinius in secundo uolumine uenenum id fuisse naphtham: Quod genus est bituminis: Cuius uis ardens ignium naturæ cognata transilientium protinus in eam undecunque uisam. Ita inquit ferunt a Medea pellicem crematam. postquam sacrificatura ad aras accesserat: Corona igne rapta. Idem in triginta quinque meminit eiusdem naphthæ: inter genera bituminis. Galenus libro tertio complexionum mentionem facit huiusce medicamenti: quo Medea

Asphaltũ Pissasphalton

usa est ad pellicem ulciscendam: aitque id ex sulphure & asphalto fuisse compositum: asphalton autem græci bitumen appellant & pissasphalton ex argumento picis & bituminis. hinc asphalthites lacus iudeæ dictus: qui nihil preter bitumen gignit.

Inducię:

INDVciis. Licaon primus inducias inuenit Auctore Plinio: sunt autem inducię pax in paucos dies ex eo dictæ: uel q̃ in diem dentur. uel q̃ in dies ocium præbeant: ut docet Donatus: Alibi locum mendosum apud gellium ex libro primo repurgauimus. græci ἐκεχειρίαν uocant ex eo quod tempore inducirum manus cohibeantur. Marcus Varro festiuiter indutiæ inquit sunt pax castrensis paucorum dierum. Item alio in loco.

Deuotiones.

Inducię inquit sunt belli feriæ. DEVOtionibus sepulchralibus. Seruius Deuotiones interpretatur imprecationes: Vnde Deuotor & Deuotrix dicti. qui imprecantur diris incantationibus magicisque carminibus. Deuotiones enim execrationes sunt: & diræ: & deuouere significat interdum

Deuotũ.

detestari execrarique: Ouidius illum ego deuoueo: quem mens intelligit ibin. hinc Deuotum dirum & execrandum. Idem ait uiuite deuoto fœmina uirque thoro. hinc carmina Deuotoria. apud Liuium & Macrobium: quibus homines urbesque deuouentur: Quibus Decii pater. filius. & nepos. se deuotauerunt. sepulchrales appellat: quibus uti solebant Sagæ fœminæ Euocatione manium ad sepulchra defunctorum: Tibullus manesque sepulchris. Elicit. consimiliter erictho illa apud Lucanum in. vi. pharsaliæ adhibet & deuotiones sepulchrales.

subinde: ac multi nocerentur: publicitus indignatio percrebruit: statutumque est. ut in eam die altera seuerissime saxorum iaculationibus uindicaretur. Quod consilium uirtutibus cantionum anteuertit. & ut illa Medea unius dieculæ a Creone impetratis induciis: totam eius domum: filiãq; cum ipso sene flammis coronalibus deusserat: sic hæc deuotionib⁹ sepulchralibus

IN scrobem procuratis. Tangit ritum magicum/Cuius meminit homerus. In. xi. odyssee referēs. Vlyssem scrobem cubitalem gladio feciſſe. ad euocandos manes/inibiq; melicraton ideſt mulsum cum aqua & polenta commiſcuiſſe. Dein cruorem uictimarum eodem infudiſſe quod emulatus Silius eſt in. xiii. punicorum. dum itidem memorat a ſcipione factam eſſe ſcrobem & illic procurato magico ſacro euocatos eſſe manes: ob id dixit Apuleius in apologia. nec ulyſſes ſcrobem piſculento medicauit. Apud Senecam. Valerium Flaccum. Oratium. Poetas fere omnis inuenitur id genus ſacrificii magici. quod in ſcrobem fit. CONſone. Cōcorditer. Cōmuniq; ſententia. DEierantes. ualde iurantes. nō ſolum grammatici. ſed & iuriſconſulti docēt titulo depoſiti. præpoſitionē hāc de augere in cōpoſitiones. AD mollituros: Nullam uiolentiam illaturos ſe ſe ſagæ illi deierabāt. Sacrum magicū ī

in ſcrobē procuratis: ut mihi temulenta narrauit: proxime cunctos: in ſuis ſibi domibus tanta numinū uiolentia clauſit: ut toto biduo: nō clauſtra perfringi: nō fores: nō deniq; parietes ipſi quiuerint perforari: quo ad mutua hortatione conſone clamitarent: q̄ ſanctiſſime deierātes: ſeſe neq; ei manus admoliturōs. & ſiqui aliud cogitarint: ſalutare laturos ſubſidium. & ſic illa propiciata: totam ciuitatem abſoluit. At uero cetus illius auctor rē nocte ītempeſta: cum tota domo ideſt parietibus & ipſo ſolo. & omne fundamēto: ut erat clauſa: ad centeſimum lapidem in aliam ciuitatem ſummo uertice montis exaſperati ſitam: & ob id ad aquas ſterilem trāſtulit. Et quoniā denſa inhabitantiū ædificia locum nouo hoſpiti non dabant: ante portam proiecta domo diſcedit. Mira inq̄ nec minus ſæua mi Socrates memoras. deniq; mihi quoq; nō paruam incuſſiſti ſollicitudinem īmo uero formidinem. iniecto nō ſcrupulo; ſed lācea: neq; numinis miniſterio ſimiliter uſa:

PROpiciata: Placata. & exorata. ABſoluit. Cum omnes ītra domos incluſos uiolentia magica coercuiſſet. CEtus illius auctori: Senſus ordinatur ſic. ſaga illa tranſtulit hoc eſt tranſportauit in ciuitatem longinquam illum qui fecerat cetum primuſq; ſuaſerat. ut ſaxorum iaculationibus fœmia uindicaretur: Cetus conuentus eſt uel congregatio a coeundo dictus. Quod & in decretis canonicis leges. D. xv. qui cetum fecerit ut inquit Seneca ī declamationibus capitalis ſit: cetus autem ut ipſe docet multitudinis magnæ nomen eſt coeuntis ex conſenſu quodam. NOCTE intempeſta. Media nocte. dicta ex eo quod non habet idoneum tempus rebus gerendis. Quod alii concubium appellarunt: quod fere omnes tūc cubarent: Alii ab eo quod ſileretur ſilentium noctis: Quod tempus a Plauto dicitur conticinium. ſed de hoc in ſuperioribus multa. ET ipſo ſolo. Terram ipſam: quæ alioqui immobilis eſt. una cum parietibus tranſlatam ſignificat: Membra autem domus ſunt. fundamentum. parietes. & tecta. quæ ſimul cōiuncta ut ait Boetius in commentariis Topicorum totum efficiunt. & domus dicuntur. cum fundamenta ſola domus uocabulo minime nuncupentur. neq; parietes neq; tecta. Cetus. Nox intē peſta. Silētium noctis.

AD centeſimum lapidem. Ad centeſimum miliarium: Antiqui enī miliaria lapidibus fixis deſignabant: auctor eſt Plutarchus. C. gracchum ſingulis miliariis columnas lapideas ſpaciis ſigna præferentes conſtituiſſe. Martialis. Ad lapidem torquatus habet prætonia quartum. Iuuenalis. Ad primum lapidem uectari cum placet hora ſumitur ex libro. VERtice motis: Vertex eſt ut docet Quintilianus in. viii. cōtorta in ſe aqua uel quicquid aliud ſimiliter uertitur. Inde propter flexum capillorum pars ſumma capitis uertex dicitur. ex hoc in montibus eminentiſſimum recte dicimus uerticem. Virgilius. accipiens ſonitum ſaxi. deuertice paſtor. antiqui Vortices dicebant per litteram. o. ſicut & uorſus cæteraque conſimilia: quæ primus Scipio affricanus in. e. litteram uertiſſe dicitur: Montibus dantur a ſcriptoribus latera. Iuga: uertices. radices. AD aquas ſterilem: Montana oppida & in uerticibus editis ſita fere ſemper laborant aquarum ſterilitate. Cuius in ædificando ratio cūprimis habenda eſt: quoniam ut auctor eſt Victruuius ſi animalia fuerint ſine humoris poteſtate exangui nata & exucta a principiorum liquore interrareſcent: ariſtoteles quoque in ſeptimo politicorum præcipit ciſternas in ciuitatibus facienda: ut aqua deeſſe non poſſit. & aquas ſalubres inducendas. Lapis nota miliarii. Vertex. montis.

ANTE portam. Saga ante portam ciuitatis illius montanæ proiecit domum. cum intra urbem ob frequentiam ædificiorum locus non eſſet recipiendo nouo domicilio nouoque hoſpiti. INiecto non ſcrupulo. Scruppi & per diminutionem ſcrupuli lapilli ſunt: qui preſſi ſollicitudinem faciunt. Vnde prouerbiale eſt illud Terentianum inieci ſcrupulum. pro ſollicitudine. & Plinius in epiſtolis ait exime mihi hunc ſcrupulum. Et ſcrupuloſa quæſtio: quæ difficilis eſt explicatu. NVminis miniſterio. Deum artis magicæ miniſterialem ſignificat: Tertullianus auctor eſt demonas præeſſe magicis præſtigiis. & Plato platonicuſque Apuleius. & proculus autumant magorum uaria miracula regi a demonibus: qui inter mortales celicolaſque ultro citroque portant hinc petitiones. Inde ſuppetias. ueluti quæpiam mediæ poteſtates inter homines ac deos. Scruppi. Demōes iternūtiſi

SERmones istos cognoscat:omnis Demon ales est.igit' ut ait Tertullianus in apologetico mo/mento ubiq; sunt.quid ubiq; geratur tã facile sciunt:q̃ enunciant merito ergo timet hic ne Anus illa maga cognoscat sermones suos nunciante uidelicet demõe:qui ubiq; p̃sto est. Cuius ministerium magos infatuat. SOMno leuata lassitudine.somnus donũ est deoꝝ mortalibus ægris cõcessus. ad refectionẽ.Vnde ait Seneca:Placidus fessum lenisq; foues pauidũ leti genus humanũ. cogis lõgam discere mortẽ. ADDVcta fore:Clauso cubiculi hostio:Antiqui singulari numero forẽ usurpabant. cũ nos fores pluraliter enuncie/mus. Plautus i amphytriõe ora/tionẽ cõprimã crepuit foris. ora/tius exclusus forẽ cũ lõgarenus foret itus.fores ex eo dici grãma tici tradũt q; foris aperiãtur: sicut apud ueteres usitatum.Fores do mus publicolarũ extra aperiebã/tur.& Ianua in publicũ reiicieba/tur.hoc erat ut uerbis Plinii utar clarissimũ insigne iter triũphales quoq; domos:Forculũ deũ prisci coluerũt: q foribus p̃esset:auctor diuus Augustinus:in quarto.

Foris.

Ianua foris aperiebatur.

Forculus Deus.

PEssulis.Pessuli sunt instrumẽ/ta.quibus hostia foresq; claudũt. Terẽtius in eunucho pessulũ ho stio obdo.Plautus in Curgulioe pessuli heu pessuli uos saluto lu/bens:& mox paulo. tãdẽ edepol mihi morigeri pessuli fiunt.inde pessulatas fores dicimus pessu/lis clausas munitasq;. GRAbatulo.Lectulo.quod Lucianus græce Clinidion uocat id Apuleius fe/re grabatulũ interp̃tatur. Martialis.ingrabatulis tegetibusq; cõcepti. Vox hæc quoq; græca est.illi enĩ κραββατον και υποκοριστικωμ κραββατιον uocãt nos grabatũ & grabatulũ:hinc illud ex euan/gelio cãtatissimũ tolle grabatũ tuũ & ambula. Quod græce dicit' ετειρε και αρομ σουτομ κραββα/τομ και περιπατει. Vbi annotãdũ qd' apud græcos hæc dictio scribitur dupplici. ββ. prima syllaba producta cũ apud nostros p simplex.b.scribatur prima correpta quod satis liquet uel ex illo maronia/no:Membra leuat sensim uili demissa grabato. PONE cardines.post hostii cardines.alio quodam diuerticulo significationis Cardo in agrorũ limitatione appellatur limes:qui p agrũ currit a meridie ad septẽtrionẽ:sicut decumanus uocatur limes ille qui secat agrũ ab exortu ad occasum:Auctores Pli/nius & Columella.fuit apud Antiquos Dea cardea:q̃ Cardinibus p̃erat. CIRca tertiã uigiliã.i.post mediã noctẽ:Nox enĩ in quatuor uigilias diuiditur:q̃ singulæ triũ horarũ spatio supputãtur: ut tradit Hieronymus in expositione psalmoꝝ:Quod ex disciplina castrensi factitatũ est:Nã qa ip̃ossibile uide/batur p totã noctẽ uigilantes singulos in speculis permanere:Ideo in quatuor partes ad clepsydram sunt diuisæ uigiliæ.ut nõ amplius q̃ tribus horis nocturnis necesse sit uigilare:a tubicine ut actor est Vegetius i tertio oẽs uigiliæ cõmittunt'.& finitis horis a carnicine reuocat':Tribuni idoneos eligebãt q uigilias circuirẽt:quos circuitores appellabãt. De i circitores dicti sũt:frequẽtissima apud historicos mẽtio ẽ primæ uigiliæ.secũdæ tertiæ.& quartæ:tot enĩ sũt:ob hoc dixit Lucanus i qnto pharsaliæ;Ter/tia iã uigiles cõmouerat hora secũdos:cũ significare uellet finita pria uigilia cuius horæ tres sũt excita/tos eẽ uigiles secũdæ uigiliæ. PAVlum cõniueo.oculos claudo nõ tã somno uacãs q̃ succũbẽs.Con/niuere enĩ ẽ oculos genis claudere.grauiores alites auctore Plinio iferiore gena cõniuẽt: colũbæ ue/ro & similia utraq; cõniuẽt. COMmodũ quieuerã.Sunt i latina lingua res paruæ qdẽ & minutæ.& hoibus male eruditis aspnabiles.sed ad ueterũ scripta penitus noscẽda cũprimis necessariæ ueluti est hæc dictio cõmodũ:Aduerbiũ ẽ tẽporis significat tũc tũc & ut ait Donatus tãtũ.Au.Cellius i secũdo no/ctiũ atticarũ Taurus sectatoribus cõmodũ dimissis sedebat p cubiculi sui foribus.M.Tullius i epistola ad atticũ.Cõmodũ discesseras heri.cũ trebatius uenit.qd' significat uix.& tũc.Idẽ Donatus exponẽs illud Terẽtianũ cõmodũ huc aduerterat.ait ipso eodẽq; tẽpore. REseratur.aperiũtur. IAnuæ:Ianua est primus domus igressus.dicta ut ait seruius.qa iano cõsecratũ est oẽ pricipiũ. IMMO uero.Correctio ẽ:q̃ exornatio.tollit id qd' dictũ ẽ.& p eo qd' magis idoneũ ẽ reponit hoc p̃acto.Si iste suos hospites rogasset imo inuenisset.hæc exornatio ut ait.M.Tullius in quarto rhetoricoꝝ rẽ facit insignioꝝ. VNO pede mutilus.iminutus.mutilare enĩ ut uit Donatus i ecyræ cõmẽtario.est iminuere. Vnde mutili dicti sũt boues & çapri sine cornibus:hinc illud ueluti prouerbiale apud Ouidiũ:Turpe pecus mutilũ.ait Plinius q; mutilis capris est lactis maior ubertas.i codicibus Plinianis inoleuit mendũ.nã

sermones istos nostros anus illa cognoscat. Itaq; ma/turius quieti nos reponamus.& somno leuata lassitu/dine noctis:ante lucẽ aufugiamus istinc q̃ putas lõgis/sime.Hæc adhuc me suadẽte:insolita uino lẽtia:ac diu/turna fatigatione pertentatus bonus Socrates iam so/pitus stertebat altius. Ego uero adducta fore:pessu/lisq; firmatis:grabatulo etiam pone cardinem suppo/sito:& probe adgesto:super eũ me recipio. Ac primũ/ præmetu aliquantisper uigilo dein circa tertiam uigi/liam paululum cõniueo.cõmodum quieueram. & re/pẽte impulsu maiore:q̃ ut latrones crederes:ianuæ re/secantur:immo uero fractis & euulsis funditus cardi/nibus prosternũtur.grabatus alioquin breuiculus:/& uno pede mutilus:ac putis:impetus tanti uiolẽtia/prosternitur.me quoq; euolutum:& excussum humi

Pessuli.

Clinidiõ

Cardo.

Decumanus.

Vigiliæ quatuor.

cõniueo.

cõmodũ.

Mutilare

pro mutilis passim legitur multis: Columella libro prio agricolatiõis aliter curari ait. Caprinũ pecus mutilũ & raripilũ. Aliter cornutũ & setosum. Idẽ i octauo meliorẽ eẽ ait arietẽ mutilũ q̃ cornutũ: Quia mutilus inqt: cũ se tãq̃ exarmatũ intelligat nec ad rixã prõptus & est in uenere mitior: Scurra Oratianus p festiuã trãslationẽ mutilus dicit: q altero oculo tãq̃ cornu execto erat deformatus: Verba Oratii hæc sunt, o tua cornu ni foret execto frons inqt qd faceres. cũ sic mutilus miniteris: at illi feda cita trix setosam leui frontẽ turpauerat oris. Mutulus uero i edificiis est proiectura prominẽs. & ut docet Victruuius i quarto i operibus lapideis & marmoreis mutuli icli natis sculpturis deformãtur: Mutulos capita trabiũ eminẽtia esse autumãt grãmatici. q & proceres dicũtur. Vnde & nos principes ciuitatis proceres noiamus. quasi eminẽtes i urbe: ut mutuli. quos proceres uocãt eminẽt i edificiis.

Mutilũ pecus.

Mutuli i edificiis.

Proceres

PEDE. ingẽs copia rerũ est sine noie: quas non propriis appellationibus notamus sed alienis cõmodatisq̃ ut refert Seneca libro secũdo de beneficiis: sic & pedem nostrũ dicimus & lecti. & ueli carminis. sic canẽ & uenaticũ & marinũ. & sidus. qa nõ sufficimus. ut singulis singula signemus. quotiẽs opus ẽ mutuamur. Plinius tradit i. xxiiii. herbã quãpiã noiari clinopodion. qa speciẽ lecti pedũ p̃beat.

Pes.

Clinopodion.

RECIdens i inuersum. Significat cũ inuerteretur grabbatus & quod erat i imo fieret sũmũ ex cõcussu: se fuisse coopertũ cõuelatũq̃. Quosdã affectus. Philosophi Latini. affectus uel affectiones uocãt animoq̃ motus: quibus afficimur. ueluti cupiditatẽ. Irã metũ. Amorẽ. odium. & ut latissime scribit Aristoteles i scdo. Ethicoq̃ affect⁹ nõ sũt neq̃ uirtute neq̃ uitia: Iõq̃ scdm affect⁹ neq̃ laudamur neq̃ uituperamur. græci πάθη appellãt: apud Quintilianũ libro sexto caput ẽ de affectibus. Vbi docet duas eẽ species affectuũ. Alteros cõcitatos. Alteros Mites dici: Cõcitatos tragediæ. Mites comediæ similes eẽ.

Affectus

SAEpicule. Aduerbũ est diminutiuũ a sæpe: sicut a sæpius cõparatiuo sit sæpiuscule: ut docet Priscianus i tertio Plautus i Cassina sepiuscule peccas. LAchrymæ p̃ gaudio prodeũt. Vulgatũ ẽ illud Terẽtianũ i hãc sentẽtiã o he lachrymo p̃ gaudio. & apud Liuiũ i quinto: certatim patribus plebiq̃ manare gaudio lachrymæ. Quintilianus in. xi. lachrymas natura mentis indices dedit: q̃ erumpũt dolore aut læticia manãt. DE Aristomene testudo factus. quia lecto inuerso ueluti tegumẽto quodã coopertus latebat: Ideo dicit se factũ testudinẽ: q̃ sub suo tegumento tota cõtegitur & quasi delitescit. pacuuius testudinẽ appellat domiportã. Ex eo qd domũ portet. Tardigradã a gradu tardo & lento. Vnde & plauto testudineus gradus dictus: Apud mythicon fabulatorẽq̃ illũ esopũ apologus ẽ: quẽadmodũ olim iupiter ad nuptias animalia cũcta inuitauerat: q̃ cũ intẽpore affuissent. p̃ter unam testudinẽ: q̃ nouissima oĩum uenit sciscitatur iupiter cãm tarditatis: illa ait οικος φιλος, οικος αριστος Domus dulcis domus optia. s. fuit lentitudinis cã: ex quo ĩdignatus iupiter affecit eã hac pœna. ut domũ semper circũferret. græci χελωφην uocãt. Vnde chelonophagi dicti populi testudinũ carne uescẽtes. quorũ tãta magnitudo ẽ ut singularũ supficie habitabiles casas itegãt. Et his nauigẽt cymbis: puerbiũ græcũ est. ἢ λεῖ χελωφης κρεα φαγεῖν ἢ ὠη φαγεῖν qd significat ex carne Testudinis uel multũ edendũ uel nihil edendũ: qm̃ modica i cibis dolores intestinoq̃ facit. Copiosa purgat & sanat. A testudinis similitudie dicit Testudo i edificiis. Virgilius media testudine tẽpli. testudinatũ edificiũ fornicibus structũ: qualia sub septẽtrione faciẽda eẽ p̃cipit Victruuius i sexto: In machinis Bellicis Testudo est arietia cognominata in qua ut ait Victruuius in decimo suspensus erat aries: q̃ auctore Vegetio uocabulum sumpsit a similitudine ueræ testudinis: qa sicut illa modo reducit: modo educit caput. Ita machinamentũ bellicũ interdũ reducit trabem interdũ exerit. ut fortius feriat. Testudo quoq̃ apud Poetas pro cithara usurpatur. INFImũ deiectus. In infimã partẽ. aduerbium est. infimatis dicitur qui in imo. est. sicut summatis. qui in sũmo. Plautus infimatis infimus. INsit. ait. OPErior. Expecto. attendoq̃.

Sæpiuscule.

Lachrymæ ex gaudio.

Domi porta.

Tardigrada.

Apologꝰ esopi.

Prouerbiũ de carne Testudinis.

Testudo arietaria.

Infimatis

ALTIOris ætatis. Magno natu longæuas. quarũq̃ ætas uergebat in senium. PANthia. Modo nomen est magæ: alias panthia fœmina fuit speciosissima. & uxor abradatæ: Cuius amore captus Araspas urebatur intimus: q̃ historia facundiss. me latissimeq̃ perscribitur a Xenophonte i pedia: ob hoc nos in libello erotico atq̃ uenerio. sub nomine panthie amicam ĩmo dominã celebrauimus. CAtus Endosmyon. Ironicos pronunciandum uidetur & legendum hedyosmion. Quod græce significat dulciculum. nomenq̃ est Amatori: conueniens: sicut a Plauto blandimenti causa dicitur dulciculus caseus. præterea ἡδυοσμον Vocant mentam herbam hortensem odoratam iucundãq̃. ut inde nomen amatoris deriuari posse uideatur: tãq̃ odoratus suauisq̃ Amicæ sit. ut menta est. Cuius odor ut ait Plinius in. xx. Animum excitat. & sapor auiditatẽ in cibis. usus est Plinius hac dictione aliquot

Hedyosmion.

in locis. subiiciam quod suppetit ad præsens illud ex. xxxv. utuntur & ad quartanas bituminis drachma hedyosmi pari pondere: cum myrrhæ obolo subacti. Quid si legas carus Endymion. ut ita appelletur Amator propter Endymionem illum famigeratum. quem Luna dilexit: de quo Propertius. Nudus & Endymion phœbi cœpisse sororem dicitur: & nudæ concubuisse deæ. Sunt auctores Endymionem primum hominum deprẽdisse naturam Lunæ multiformem. Et ob id Amore eius captum fama proditum: Lego apud eundem Plinium in decimo tertio Hedysmata dici unguenta

Hedysmata.

precioſa: ad quem intellectum nõ absurde referri posset hic sensus. Vt hedysmion uocetur nomine unguenti. perinde ac suauissimus Amasius p̃cioſissimusque. CATAmitus meus: Ganimedes meus. Delicium meum: nam dixerunt catamitum ueteres pro Ganimede. qui fuit iouis concubinus. & deliciolum auctor festus. hinc illud Lactantii ex libro primo. rapuisse dicitur in aquila catamitum. Plautus in menechmis. Vbi Aquila catamitum raperet. aut ubi uenus Adoneum. Seruis quoque grammaticus pueros meritorios: qui corpore prostituto quæstum faciunt catamitos interpretatur: hinc illa atrox. Marci Tullii in Marcum Antonium per oratio: o hominem nequam: quid enim aliud dicam magis proprie aliud possum dicere. Ergo te ut catamitum neque opinato cum ostendisses præter spem mulier aspiceret Id circo urbem terrore nocturno Italiam multorum dierum metu pertubasti. ILLVsit ætatulam: illudo tibi dicimus proprie per datiuum illudo te figuratum est. si credimus seruio ita scribenti in enarratione illius Virgiliani. Verbis uirtutem illude superbis. AETATVlam. Lepide dixit ætatulam: quæ est puellarum. Cum ipsa esset uetula atque annis obsita: sed quæ tamen appeteret lusus amoresque puellares. M. Varro. properate uiuere pueræ quas sinit ætatula ludere. esse. Amare. & ueneris tenere bigas: a Varrone pueræ dicuntur pro puellæ ex prisca locutione. SVBTER habitis. uel furtim usurpatis. uel posthabitis: & per contemptionem conculcatis. DIFFAMAT probris: Infamat conuitiis probrosis. FVGAM instruit: Parat: Veteres dicebant pedem struit pro fugam parat.

Catamitus.

Pueræ.

Pedem struit.

hic catamitus meus: qui diebus ac noctibus illusit ætatulam meam. hic qui meis amoribus subterhabitis: non solum me diffamat probris: uerum etiam fugam instruit. At ego scilicet Vlyxi astu deserta sum: & Calipsonis æternam solitudinem flebo. & porrecta dextera: meque Panthiæ suæ demonstrato. At hic inquit bonus consiliator Aristomenes: qui fuge huius auctor fuit. & nunc morti proximus: iam humi prostratus: grabattulo succubans iacet: & hic omnia conspexit: impune se relaturum meas contumelias putat: faxo eum sero: immo statim: ĩmo uero iam nunc: ut &

VLYSSI astu: Comparat Socratem amoris sui desertorem ulyssi qui calypsonem deseruit domũ itionem ad Penelopem desideranter capessens: Vlyssi autem casu patrio hoc est genitiuo dixit: sicuti ueteres usurparunt. apud quos ulysseus ulyssei proferebatur: ut docet Priscianus in. vi. oratius remigium uitiosum itacensis ulyssei: Ouidius neritius machareus comes experientis ulyssei: ex quo uidetur scribendum esse ulyslei: & per synaeresin proferendum: nisi dicere uelis ulyssi pro ulyssis. sicut Virgilius dixit Achilli pro achillis euphoniæ causa detracta scilicet littera: quæ plerumque ut ait Seruius pro sibilo habetur: & apud ueteres detrahebatur: Quintilianus in primo: sic genitiuus ulyssi & achilli fecit: sic alia plurima. ASTV. αστυ græci uocant ciuitatem ut Homerus persæpe: sic athenienses uocabant urbem suam. ut ait Donatus. & indicat Terentius in eunucho. cum ait. an in astu uenit. probus quoque emilius in alcibiade: postquam astu uenit Contione aduocata uerba sit fecit: hinc astutiæ astus astuti dicti. quoniam qui in urbibus degunt callidiores sunt in agro degentibus: interdum astu pro astute ponitur. & est aduerbium. nunc uero nomen: astutissimum autem fuisse ulyssem callidissimumque mortalium quis ignorat: qui a Virgilio scelerum inuentor dictus: ab Homero polytropos. a uarietate scilicet morum ingenioque uersatili. Cuius uita nihil aliud fuit q̃ uersutiarum conciliabulum. & dolorum officina: qui technarum architectus: totus erat ex fraudibus astuciisque conglutinatus. CALIpsonis. Vsus Antiquorum latinorum comprobat dici Didonem. Ionem. Calypsonem: Contra rationem græcam declinandi: quæ calypsus dicit pro calypsonis. calypso pro calypsone: Priscianus Auctor in sexto qui utitur auctoritate Liuii Andronici: a quo inodyssea scriptum est apud nympham Athlantis filiam calypsonem: quauis phocas grammaticus reclamet huic declinationi. Cæsar quoq; Calypsonem ita dicebat ut Iunonem media scilicet producta: sed ut auctor est Quintilianus. auctoritatem consuetudo superauit: fuit autem calypso ut ait Homerus filia Athlantis: quæ δια θε ἀεωρ hoc est generosa dearum in insula ogyzia ερσπε σιβγλα φυροισιν idest in Antris uoluptariis concauisque ulyssen retinebat amorabunda: quem iussu Mercurii abire & in patriam redire permisit: quamuis inuita & gemebunda: & ita in solitudine relicta Dolenter tulit abitum ulyssis. Ouidius ah quotiens illum doluit properare calypso. GRAbatulo succubans. Subiacens. FAXO. Faciam. uerbum uetus. IMMO statim. Correctio est.

Polytropos.

Calypsonem ut iunonẽ.

astu ciuitas.

Vlysseus

PRAEcedentis

PRAEcedentis dicacitatis:qua usus erat Aristomenes appellando scilicet scortum ipsam meroen. ACcepi:audiui. Sudore frigido:inter signa egrotantium est ftigidus sudor:ut inquit Cor.celsus in secundo peior si in capite & ceruice tantum eruperit ut refert Hippocrates in prognosticis.Virgilius i Georgicis sudor & ille quidem morituris frigidus heret.item frigidus e toto manabat corpore sudor haud absimile est illud plautinum.Non temere est quando qui sudat tremit. TREmore uiscera quatior:Metuentibus cor cui est uiscerum principatus cumprimis palpitare consueuit.unde plautus contiuo meũ cor cepit arte facere ludicrã atq; ipect⁹ emicare:idẽ i cassina festiuissime iq cor lyẽosũ opior habeo ita iã dudũ salit de laboꝝ pectũdit.scri.Aristo.i pblematis encycliis metuẽtes tremere:qm̃ deficit calor atq; cõtrahit:ex quo fit ut aluus pleriscq; ob tioꝛẽ soluat:hic illud satyrographi soluunt tibi cornua uẽtrẽ:cũ lituis audita:uẽtrem quoq; eoꝝ q metuũt crepe solitũ idẽ refert. SVCcussus sũ:susũ ex cussus agitatusq; p̃ formidie: succutere enim.& succussare est frequenter excutere succũ.unde succussores & succussatores eq dicti: q sesoꝛẽ cõcutiũt & uexãt ex gradu molesto & incõdito dissimiles gradariis:quoꝝ mollis ẽ gradus & sine succussatura.Lucilius succussatoris tardi rariq; caballi.idẽ cãpanus sonipes succussor nullus seq̃t.hic & succussatura dicta ipa agitatio uexatioq; q̃ fit ab equo succussore.gressũ quoq; ipsũ talis equi significat. AT bõa:irõicos.Terẽtius,ille ãt bõus uir nusq̃ apparet. BACchati diserpimus:dilaniamus more rituq; bacchãtiũ:q̃ furore bacchico extimulatæ oli orphea diserpserũt:& pẽthea obtrũcarũt.orgia.n.bacchi fiũt a bacchãtibus hocẽ furentibus fœminis.unde απο τησ οργησ.i.a furore orgia dicta sunt:unde & a bacchãtibus bacchum dictũ eẽ autumat diodorus.inde bacchari significat furere:Virgilius.iiii.eneidos.sæuit inops aĩ totamq; incẽsa p urbẽ bacchat.i. ut exponit Seruius furit more bacchãtũ.Loca quoq; in quibus sit debacchatũ bacchata dixerũt.Virgilius i scdo Georgicoꝝ & uirginibus bacchata lacẽis taygeta.plautus i aulularia bacchanal uocat locũ furoris & uesaniæ.sic scribẽs ad bacchas ueni i bacchanal cõqnatũ:& mox paulo apit baccbanal adest. MEMbris destinatis:deligatis.ppe peculiariter significat hoc apud Apuleiũ id uerbũ destinare sicut ifra frequẽter:iterdũ destinare significat emere.& idẽ qd p̃stinare:Lucilio plauto. REab se:corrigo reapse hocẽ re ipsa ut ueteres dicebãt pacuuius.si nõ ẽ ingratũ qd reapse feci.sensus ẽ ex re ipsa iquit magisq; ex fabulosa socratis sermocinatõe cognoui meroẽ merito noiari a mero .s. cuius eẽt auidissima. HIC:aristomenes. SALtẽ:particulã hãc saltẽ quidã autumãt.si aliter jdq; ipsum dici p defectionẽ.tãq; plẽa sñia sit si aliter nõ põt:fuerũt ẽt qui dicerẽt saltẽ dici.V.media littera extrita saluteẽ ante dictũ:qd nos saltẽ diceremus:nã cũ alia q̃dã petita & nõ ipetrata sunt.tũ solemus iquiũt quasi extremũ aliquid petituri qd negari minime debeat dicere hoc saltẽ fieri.aut dari oportere:tãq; salutẽ potẽtes.quã & ipetrari certe & obtineri sit æquissimũ.sed hæc Au.Gellio uidẽt eẽ cõmẽticia ideo ipse nihil habet religiõis priusq; iniecta gleba est tumulis . & tũc humatus uocat.& religiosa iura cõplectit.auctores.plinus &.M.Tullius libro secũdo de legibus:hoc gẽus sepulturæ tetigit.Virgilius.illo uersu.eripe me his inuicte malis.aut tu mihi terrã iniice.nãq; potes.in eãdẽ sñiam est illud Oratianũ: licebit iniecto ter puluere curras. PER iugulũ sinistꝝ:Plinius i.xi.terestiũ iqt solus hõ bipes . Vni iugulũi Hũeri cæteris armi:Duplex ãt ẽ iugulũ dextꝝ & sinistꝝ.Cor.celsus i.viii.a dextro iugulo.si id fractũ. ẽ ad alã sinistrã:a sinistro ad dextrã rursusq; sub ala sua fasciari debet.Oui.pq; lat⁹ sũmũ iugulo ẽ exacta sinistro.& qa iuguli locus maxie mortifer ẽ.ide fit iugulare qd nõ solũ de ferro dr.sed ẽt de morbo.idẽ celsus.q̃rtana neminẽ iugular.qd sit petere iugulũ i causis forẽsib⁹ i cõmẽtariis Suetõii leges explanatũ CApulotẽus.sic Virgi.& lateri capulo tẽus abdidit ensẽ.ẽ.n.capulus manubriũ gladii:ex eo dictus qd mãu capiat.tradit Pli.idos ex sardonyce gẽma capulos factitare.capulũ quoq; ueteres dici uoluerũt sarcophagũ.i.sepulchꝝ qd corpa capiat.Plau.i asinaria.ut osculat carnifex capuli decus & dicet mox Apuleius i.iiii.ibi capulos carie & uetustate cõtectos.qs ihabitãt puluerei mortui:ide capularis senex capulo dignus.& capulo pximus.Lucilius icedit capulare cadauer.idẽ plautus.capulare stamẽ appellat filum parcarũ pertinens ad Senem.& acheronticum hominẽ:sic enim ab eodẽ uocatur:qui iã iam acheronta & manes est ex senio petiturus.Quidam capulum accipiunt pro pheretro quo cadauera efferunt.

Frigidus Sudor.

Cor artẽ ludicram Cor lyenosum.

Succussatores eq

Succussatura.

Origa bacchi.

Bacchari Bacchanal.

Destinare.

Reapse.

Saltem

Humati.

Duo iuguli.

Capulus Capulat. stamen acherõticus.

Vterculꝰ. VTERculo. puſilum utrẽ ſignificat ſiue ueſicam. ſimiliter plinius uterculos uocat in apibus uentriculos. in quos congeritur mellis liquor aerius. STILla: gutta. interrogatus themius palemon quæ diferentia foret intergutam & ſtillam. gutta inquit ſtat. ſtilla cadit. ſtillaticiam reſinam Vocant q̃ ruſſo colore lenteſcit. ex eo opinor q̃ guttatim diſtillaret. A. Victimæ religione. i immolatione uictimarum ſolet uictimarius uiſcera interiora educere: ut aruſpex ex eorum contemplatu ac inſpectiõe prænoſcat prædicatq; futura. Quod diſciplinæ genus aruſpicinam uocant & extiſpicium. itidem nunc tã quam aruſpicina fiat expromitur ex interioribus uiſceribus cor Socratis. ſicut ex uictima reuellebat aruſpex. CONtubenalis mei. ſocratem ſignat. cum quo ſibi contubernalitas erat. ſic enim Cypria nus appellat ius contubernii.

Stillaticia Reſina.

Extiſpicium.

PROtulit: extulit in apertum. & ex penitioribus præcordiis exprõ pſit. TEli: mõ gladium ſignificat ut apud Virgilium. ſilium. & cæteros poetas frequenter uſurpatur: alias telum: quicquid lõge iaci poteſt ἀπο του τηλοθεν & ut ſcriptum reliquit Gaius iuriſconſultus ex interpretatione legum. xii. Tabularum. teli nomine ſignificatur oẽ quod manu mittit. unde lignũ & lapis. & ferrũ hoc noĩe continent. SPIritũ rebulliret: quaſi per bullas eſtuantes refunderet. Ebullire eſt ferueſcere & rebullire referueſcere. SPONgia effulciens: ſeptimus caſus eſt. & ſignificat panthiã ſpongia obturaſſe occluſiſſeq; ipſum uulnus. offulcire. n. eſt fulciẽdo ſarcire. ĩplere. obturare. SPONgia in mari nata: ſpongiarũ tria genera celebrant ſcriptores naſcunt ĩ petris: fracturæ & uulnera ſpongiis utiliſſime fouent: uulnerũ inflãmationibus ĩponunt. ſanguinis profluuiũ ſiſtunt ex aceto aut frigida. medici affricanas laudant: quarum firmius ſit robur & rhodiacas: q̃ ad fouendũ molliores ſũt. polybius auctor eſt: ſuper egrũ ſuſpenſã ſpongiã quietiores facere noctes. de his ſatis multa plinius in nono & in. xxxi. qui ſpongiã aĩal eẽ autumat: & inter aquatilia marina percenſet. ſenſus Apuleianus ẽ ait panthia o ſpongia q̃ marina es noli tranſire per fluuiũ: hac eſt cũ ad amnẽ bibendi cã acceſſerit Socrates. Egredere & exili: ne aqua amnica ſiue fluuiali cõtingaris: qđ infra factũ eẽ mõſtrabit. a ſpongia uerbũ fit ſphõgiare qđ ſignificat ſpongia extergere: quo frequenter utit apitius. VAricus reſidentes: auerbiũ eſt ſignificatq; cruribus diuaricatis diuiſiſq;: qđ fieri ſolet a fœmia micturiente. uaricare. n. ẽ crura aperire diungere extendere & in diuerſũ ſeparare: Quintilianus in. xi. uiaricare ſupra modũ & ſtãdo deforme eſt: & accedente motu prope obſcenũ. ide uarica fœmina dicta ab Ouidio q̃ nõ tã icedit q̃ ambulat gradibus prægrãdibus gradiẽs: qđ fœminã parũ decet: uerſus Ouidii ex poemate erotico hic eſt ambulat ingentes uatica fertq; gradus. Diuaricare quoq; ſignificat diſtẽdere & idiuerſũ ſeparare. qđ a proſtitutis meretricibus fit. hinc ait Hieronymus in epiſtola ad euſtochiũ. diuaricabit pedes ſuos omni tranſeunti. qđ tranſtulit ex ezechiele propheta. qui in iaſtrumẽto ueteri ſic inquit diuiſiſti: pedes tuos oĩ tranſeunti. & multiplicaſti formicatões tuas. Marcellinus. cruribus innexis diuaricatũ ſine ſpiramento ullo aduſq; prætoriũ traxere præfecti: uarri quoq; dicunt hoĩes obtortis plantiſ. unde & uarices uenæ dictæ in ſuris in uerſæ uel obtortæ. ut nonius Marcellus refert. M. Varro libro ſecundo de re ruſtica ſcribit canes eẽ debere cruribus rectis ac potiꝰ uariis q̃ uaciis. idẽ. M. Varro lib. y. latiæ linguæ ſi qs puerorũ inquit per delicias pedes male ponere atq; imitari uacias cœperit hos corrige oportere. ſi cõcidat, contra ſiquis conſuetudine ambulãdi iam factus ſit uacia aut cõpnis. uaciæ ãt. ut id quoq; Varronianũ uerbũ obiter explicemus cõtrarii ſunt uaris. & in exteriorẽ partẽ inflectunt. hic uaciæ apud romanos cognominati. ut refert plinius. quoꝝ. ſ. crura erãt obtorta. & ſeneca in epiſtolis moralibus meminit cuiuſdã ſeruillii uaciæ: qui nulla alia re q̃ ocio notus in uilla cõſenuit. & ob hoc unũ felix habebatur de quo dicere ſolebãt hoĩes ſynchroni hoc eſt cõtẽporanei o uaciatu ſolus ſcis uiuere. ualgũ ẽt itor tũ a ueteribus dictũ: & uatrax. & uatricoſus. qui erãt pedibus uicioſis. VEſicã exonerãt: onus ueſicæ eſt lotiũ ſiue urina q̃ exonerat micturiendo oĩa aĩalia: q̃ ueſicã habent aluũ ẽt habent: at uero q̃ aluũ habẽt nõ & oĩa ueſicã poſſident: humidi excrementi conceptaculũ ueſica eſt: ſicci aluus: auctor Ariſtoteles in primo de animalibus. ueſica membrana conſtatq; uulnerata cicatrice nõ ſolideſcit. in ueſica lupi lapillus reperitur qui ſirites appellat ueſicæ fœminæq; ut ait plinius iunctus uterus eſt: quam uulgo matricem uocant: ueſicæ morbum ſtrangluriam appellant: quo ueſica exonerari nõ põt & ægre lotium it: ſitque ſubſtillum. ita. n. appellat cato urinæ difficultatem. MAdore nomen: eſt a madendo inclinatũ. ut fluor a fluendo. ſe autem profluuio urinæ ueluti proſyphones emanantis madefactum ſignificat.

Vterculꝰ.

Stillaticia Reſina.

Extiſpicium.

Telum.

Offulcire

Spongia

uaricus.

uaricare.

uarica fœmina.

Diuaricabit.

uari.

uarices.

uaciæ.

ualgum.

ueſica.

Strangu/ria.

Subſtillũ.

Mador.

COMmodũ.uix.tunc tunc.eoq; ipo temporis momẽto.id.n.siguificat hoc aduerbiũ ut supra demõ strauimus. POstes ad repagula redeunt:in hostio duo sunt postes.qui cardinibus continent.& repagulis claudunt.sunt.n.repagula q̃ patefaciendi gratia ita figunt:ut cõtrario pangant. hæc & repages dicunt.M.Tullius in primo de diuinatione:herculis ualuæ clausæ repagulis subito se ipsæ aperuerũt inde repagula oro oĩbus claustris obicibusq; usurpãt:Lucanus.de equo cursore loquens.pedibusq; repagula laxat. ETIAM nunc:nitidior lectio est & tersior Etiãnum.quod ueteres usurpant pro ẽt. qua dictõe scatet plinius. INAnimis quasi sine aĩa nulla respiratõe nullo anhelitu:qui indicat aĩal uiuer: argumentũ.n.apud Dialecticos ẽ & oratores. quod recurit & retrorsum idẽ ualet. ut uiuere hominẽ qui spirat.& spirare qui uiuit.inanima ueteres dici uoluerũt:quæ sine aĩa sunt.nec spirãt:uulgo inanimatũ uocãt:græci ἀψυχοῦ.M. Tullius.q̃ ad uitã hominũ tuendã pertinent parti sunt inanima. ut auꝝ & argentũ:sic & homo inanimis:qui sine aĩa & spiritu est uegeto.& uitali:tales sunt intermortui & igenti pauore perculsi talẽ fuisse se significat Aristomenes. ET lotio perlitus:urina perfusus. lotiũ enim urinã uetereꝰ dixerũt:columella stercore suillo & humão lotio ueteri radices rigato. Suetonius in uespesiãno.hæc e lotio est:plitus ãt ea figura dicit qua illitus & delitus. sicut.n. a delino delitũ nascit: qd grãmatici probus & caper cõprobãt:sic ab interlino interlitũ inclinat.M.Tullius tulit moleste q̃ litteræ delitæ sũt mihi a te redditæ. idẽ ĩ q̃rto uerriaꝝ tabulæ sunt in medio:q se corruptas atq; interlitas eẽ clamant.Vlpianus titulo ad legẽ aquiliã defalsis legis Corneliæ pena dãnari scribit eũ qui testamẽtũ deleuerit.interleuerit.Resignauerit dolo malo. QuAsi recẽs:mõ aduerbiũ ẽ p recẽter. alias nomẽ: Virgilius in georgicis.sole recẽs orto.aut noctẽ ducẽtibus astris.Exposuit Seruius.recens stati:diuus Augustinus in libro de grãmatica citat hoc maronianũ & expõit recẽs idest recẽti tẽpore.uerbũ ẽ uet⁹ recẽtare.quod significat renouare & iteꝝ fieri recẽs.ut Nonius Gelliusq; notificãt.hic illud. Cn. Matii in mimi iambis.iã iã albicascit polus & recẽtat. VTEro matris editus:significat se ita madentẽ fuisse sicut infantes sunt cũ primũ ex utero materno egrediunt inuoluti secundis rubentes scilicet erũpẽte mẽstruo.& pliti pfluuio sanguinis pariter egrediẽtis:hic illud Satyrici poetæ mõ primos incipientem edere uagitus:& adhuc a matre rubentẽ:Albius imperator auctore iulio capitolino exceptus est utero candidissimus cõtra cõsuetudinẽ pueroꝝ:qui nascunt & solent rubere.unde albi⁹ ẽ dictus. SVperui uens:superuiuere is dicit.qui cũ iã mortuus uideret.refocillatus respiuit ac ueluti reuixit. ET posthumus:eleganter se posthumũ sibimet ait fuisse Aristomenes:tãq̃ post mortẽ rẽatus sit:sicuti posthumos illos uocãt:qui post mortẽ patris nascunt:quasi post humationẽ parẽtis nati sint ut interpretat Seruius enarrãs illud Virgilianũ ex sexto Eneidos Siluius albanũ nomẽ tua posthuma proles ceselius tñ in cõmẽtario lectionũ antiquaꝝ posthuma iquit proles nõ eũ significat.qui patre mortno sed qui postremo loco natus est. Ceseliũ refellit.Au.Gellius libro secundo noctiũ antiquaꝝ.hic fit uerbũ posthumare.qd significat postremo loco eẽ:quasi post humationẽ anteceſſoꝝ:Tertulliãus in apologetico ait cæteri quoq; Movsi posthumãt.idest movse posteriores sunt Sidonius apollinaris decẽter posthumã dixit ætatẽ: pro postera & sequẽte. CANdidatus:sicut candidati dicunt petitores magistratuũ a toga cãdida:quam petitores induebant.ita candidatus crucis eleganti translatione dicitur is qui petit crucẽ. hoc est qui futurus est iam iam crucifixus.& ut ueteres dicebant Dierectus.a Quintiliano dicitur candidatus eloquentiæ qui eloquentiam auspicatur:ab altero seniore Quintilliano candidata sacerdotii quæ petit sacerdotium:a Hieronymo candidatus fidei:qui ad fidem instruitur.a plinio panegyrista cãdidatus gloriæ & immortalitatis:de candidatis & toga candida affatim scripsimus in primo tranquilli commentario:unde munus candidatorium.M.Tullio dictum pro omni officio & labore petitorio ex plautino sale crucisalus dictus candidatus crucis quasi in crucem saliens. PAruerit:uisus fuerit.cõparauerit.nam parere idem est quod apparere alias obsequi. VERsimilia dicere. ex disciplina rethorica est.ut narratio sit uerisimilis credibilisq;.sunt enim plurima ut ait Quintilianus in quarto uera q̃ dẽ sed parũ credibilia.sicut falsa quoq; frequenter uersimilia. PROclamares saltẽ suppetiatũ.prosopopeia est.quæ latinæ cõformatio appellat.fit aũt hæc figura cũ aliqua q̃ nõ adest persona cõfingit quasi adsit.& ei Oratio attribuit.ut hoc in loco uerba memorant.q̃ dici possent ab aduersariis ita argumentibus sotiũ ab aristomene fuisse interfectũ.tãq̃ sic culpãtes dicant.Debuisses saltem si uera autumas inclamare auxiliũ & suppetias:nã suppetiatũ dixit pro auxiliatum.& suppetiæ dicuntur auxtlia.& sup-

Commodum limen euaserãt:& fores ad pistrinum stătum integræ resurgunt.cardines ad foramina residẽt. postes ad repagula redeũt.ad claustra pessuli recurrũt. At ego ut eram etiam nunc humi proiectus inanimis: nudus:& frigidus:& locio perlitus:quasi recẽs utero matris editus:immo uero semimortuus.uerũetiã ipse mihi superuiuẽs:& posthumus. uel certe destinate iã cruci cãdidatus:qd inq̃ de me fiet: ubi iste iugulat⁹ manẽ paruerit? Cui uidebor ueri similia dicere: perferens uera: proclamares saltem suppetiatum: si resistere.

Commodu.

Repagula.

Repages

Etiãnum

Viuere. spirare. inaniam

Lotium.

Perlitus

interlitus

Recens

Recentare.

albius uñ

Posthumus

Posthumare.

Posthuma ætas.

Candidatus crucis.

Crucisalus.

Confor-matio

Suppetias. Vir uirilis. Mulier mollis.

petiari est auxiliari: super quo uerbo satis multa in .x. tranquilli cōmentario: ubi ait consularem suppetias ferentē rapta aquila fugauerunt: Vbi exposuimus suppetiatū posse inclinari tāquā nomē quarti ordinis: ut arbitratus: ut allegatus: ut sacrificatus: ut multa cōsimilia inclinātur. VIR mulieri nequibas Antitheton est: quasi dicas fortis imbelli. Robustus infirmæ: parę enim probabile argumentū est uirū a fœmina uinci: cū mulier naturaliter imbecillis sit & meticulosa: Vir uero robustior & audentior: unde uir noīatus est ꝙ in eo maior uis est q̄ in fœmina: & hinc uirtus nomē accepit. ut docet Lactantius in libro de opificio. item mulier. ut uarro interpretatur a molicie dicta. ob hoc ait Aristoteles in problematis. mulierem interfecisse iniquius eē q̄ uirum: quāuis mas fœmina præstantior sit. quia scilicet fœmina imbecillior est. ideoque minus facere iniuriā potest: item eniti aduersus id quod lōge īfirmius est nihil uirile. immo stolidum atq; iniquissimum est. hoc signare uoluit Eneas: Virgiliāus. cum ait & si nullum memorabile nomen fœminea in pena est nec habet uictoria laudem. VEL pp indicium: sensus est. si contubernalis tuus ut asseris interfectus est crudelitate fœminea. Cur eadem crudelitas te quoq; non peremit. uel ob hoc ne tu arbiter & contēplator sceleris patrati posses indicare auctores homicidii. ARbitro: speculatori inspectorique homicidii: Arbitrari est inspicere & speculari plautus in captiuis ne arbitri dicta nostra arbitrari queant: arbiter dicitur iudex: qui rei arbitrium habet & facultatem. arbitrium dicitur sententia: quæ ab arbitrio statuitur: & arbitrari est iudicare. ut apud iuriscōsultos titulo de receptis. arbitrarium uero cum adhuc res apud arbitrum geritur: de arbitri iudicisq; differentia non indiligenter scripsimus in commentariis Tranquilli. & docet Marcus Tullius in oratione pro Roscio Comedo. NVNC illo redi: scilicet ad mortem regredere quam euasisti. IDENtidem frequenter. subinde. ANteluculo. hora antelucana hoc est matutina. & ante solis exortum. aduerbium est. Iustinus in primo ait Antelucano tempore ruri iter ingressus. Cvrus obuium habuit seruum de ergastulo. refert plinius mel uenire ex aere sublucanis temporibus intelligi uolens hora matutina: quæ sub lucem & aurorā est. Teērtius ī adelphis: cras Rus cum filio cumprimo lucu ibo hinc ubi exponit scienter Donatus. quod ueteres dicebant lucum pro luce masculino genere ponentes pro sole: sicut ergo apud Terentium cumprimo lucu significat cum primum sol ceperit illucescere: ita anteluculo quod aduerbium est significat antequam lux oriatur & sol tenebras illuminet: sicuti diluculo cū iā dilucescit: Diluculum enim est ut Macrobius docet cum iam incipt dignosci dies. LIcet trepido: Quāuis titubanti uel potius propero: cum formido homines uolaticos faciat & pinnatos. SVmo sarcinulam meā: Quod lucianus dicit græce τασκευη id Apuleius sarcinulam appellat. PESsulos reduco. Hostium cubiculi repando. Quod reductis retractisq; pessulis fit: in cantico legimus. pessulum hostii mei aperui dilecto meo ridicule exponit & cum delirio Nicolaus de lira pessulum esse hostiolum in magno hostio. DESserate: reseratæ patefactæq;. VALuas stabuli absolue: uerba sunt Aristomenis stabularium inclamātis. ut ianuam stabuli adaperiat: quæ ex ualuis constat: sunt autem ualuæ. ex eo dictæ ut Varro & Seruius interpretantur. quod reuoluūtur & se uelant. absoluere ualuas est liberare a claustris. repagulisq;: quibus alligatæ continentur: translatio a debitore. ANtelucio: aduerbium est idem significans quod anteluculo: de quo iam dictum est: sed hoc quasi ante lucum. sicut ueteres usurpabant. illud quasi ante lucem uideri potest inclinatum. PONe: post quod graui sono antiqui enuntiabant differentiæ causa. SEmisomnus: semisopitus: sicut exanimus dicitur & exanimis. inermus & inermis: ita semisomnus & semisomnis. secunda & tertia declinatione. HOC noctis: hac hora nocturna. hoc tempore. uetus locutio est. plautus in amphitrione: qui hoc noctis solus ambulem. FAcinoris cōscius: scius & cōscius. hoc differunt. quod sius secum conscius cum alio scius est. ut docet Nonius cui subscribunt iuuenalis cum ait. Quis nunc diligit nisi conscius. & martialis. uis fieri diues bithinice conscius esto. sed conscium indiferenter positum legimus ut hoc loco. namq; hic conscius accipitur pro eo qui secum scius est flagitii.

uir tantus mulieri nequibas. sub oculis tuis homo iugulatur: & siles? Cur autem te simile latrocinium non peremit? Cur seua crudelitas: uel propter indicium sceleris arbitro pepercit? Ergo quoniam euasisti mortem: nunc illo redi. Hæc identidem mecum replicabā. & nox ibat in diem. optimum itaq; factu uisum est: antelucu lo furtim euadere: & uiam licet trepido uestigio capessere. sumo sarcinulam meam. subdita claui pessulos reduco. At illæ probe & fideles ianuæ: q̄ sua sponte deseratæ noctæ fuerant: uix tandē: & egerrime tunc clauis suæ crebra immissione: patefiunt. Et heus tu inquā ubi es: ualuas stabuli absolue. antelucio uolo ire. Ianitor pone stabuli hostium: humi cubitans: & iam nunc semisomnus: quid tu inquit: ignoras latronibus infestari uias? quid hoc noctis iter incipis. Hem. & si tu alicuius facinoris tibi conscius scilicet mori cupis:

Arbitrari. Arbitriū. Antelu culo. Antelu canum. Subluca num. Lucu pro luce. Diluculū. Valuæ. Antelu cio. Semi somnis. Hoc no ctis. Scius. conscius.

NOS cucurbitæ caput nō habemus. Veluti prouerbialiter ſignificat capita hominū nō eē uilia obiici endaq; trucidationi. ſicuti cucurbitæ caput: quæ inter hortenſia uulgaris ē & plebeia. Plinius libro undeuigeſimo. duo tradit eſſe genera Cucurbitarū camerariū quod leui umbra cameras ac pergulas opē rit: Alterū plebeū. Quod humi crediť. Videť Apuleius ueluti alludens feſtiuiter id dixiſſe: quia ſemino ſæ ſunt cucurbitæ. & ita appellāť ab Ouidio impriapeis. ex quo fit ut ſingula ſemina ſingulæ quaſi animæ cucurbitarū uideri poſſint: ex quo fit ut cucurbita uicariā & quaſi ſuccedaneā pro aliena anima animam impendere poſſit. cum infinitas hoc pacto animas poſſideat quod ſecus eſt in nobis: Cucurbitæ quo longiores tenuioreſq; ſūt. eo gratiores: ſemina quæ proxia collo fuerint proceras pariunt: q̄ in medio rotundas. quæ in lateribus craſſas. auctores Columella & plinius a cucurbita fit cucurbitarium: accipiturq; pro loco in quo cucurbitæ ſeruntur: ſicuti cucumerarium ubi cucumeres. Eſaias ſicut inquit tugurium in cucumerario. Cyprianus. uſurpans hoc eſaiæ teſtimonium non dixit tugurium: ſed quod elegantius eſt cucurbitæ. cucurbitarium. cucumerarium: cuſtodiarium. cucurbitarii. cucurbitalæ. coloqntiſ paupies. pauperaſ

nos cucurbite caput non habemus: ut pro te moriāur. Non longe inquam lux abeſt. ſed & præterea quid uiatori de ſumma pauperie latrones auferre poſſunt? An ignoras inepte: nudum neca. x. paleſtritis te ſpoliari poſſe. Ad hæc ille marcidus & ſemiſopitus: in alterum latus euolutus: unde autem inquit ſcio: an conuecto reillo tuo: cum quo ſero deuerteras iugulato: fugæ mandes præſidium. Illud hore memini me terra dehiſcente: ima tartara: inq; his canem cerberū: prorſus eſuriētē mei proſpexiſſe. ac recordabar profecto bonā Meroen: nō miſericordia iugulo meo pepciſſe: ſed ſeuitia

§

cuſtodiariū. Hieronymus cucurbitarios uocat ueluti cucurbitæ amatores. dū diluit ac refellit in epiſtola ad Auguſtinū obiectā cucurbitæ calūniā. Cucurbitula uero nō tā paruā cucurbitā ſignificat q̄ uaſculū illud quo medici utunť ad ſanguinis detractionē. Cor. Celſus in ſecundo uſus inquit cucurbitulæ præcipuus eſt ubi nō in toto corpore ſed in parte aliqua uitiū eſt. idq; auxiliū ut minus uehemens ita magis tutū nec nunquā periculoſū eē autumat. in hanc ſnīam eſt illud ſatyrographi poetæ. Vacuūque cerebro iā pridē caput hoc uentoſa cucurbita querit: græci coloquintida uocant cucurbitā. a plinio coloquintis diciť cucurbita ſilueſtris: quā minorē eē ait q̄ ſatiuā. DE ſumma pauperie: pauperies immūda eſt. & mendicitas egeſtaſq; ſignificať. unde ait Oratius. pauperies ſimunda procul domus abſit: paupertas uero ut inquit porphirio honeſtæ parſimoniæ nomē eſt. & uſurpať pro fortuna mediocri: Laudes paupertatis graphice Apuleius noſter ut omnia ſpecioſeq; perſcribit in apologia: ubi ait: pauperta tē fuiſſe in Ariſtide iuſtā: in phocione benignā. in epaminunda ſtrenuā: in Socrate ſapientē: in Homero deſertā: Alias pauperies dānū ſignificat: Quod ſatis liquet ex titulo illo apud iuriſconſultos notiſſimo: ſi quadrupes pauperiē feciſſe dicať. Cōſimiliter apud græcos περιᾶ καὶ πτωχεῖα diſparātur. Cū appellatione περιᾶσ paupertas ſignificet: πτωχεῖάσ uero ipſa egeſtas. mendicitaſq; ſicut apud Ariſtophanē claret: qui i pluto ait πτωχείᾳ eē ἀλεληφὴ ideſt: Sororē τησπεριάσ. & πτωχοῦ ideſt egenū eē eum qui nihil hēt πένητα uero ideſt pauperē dici. Cui ſuppetunt neceſſaria. NEC a decem paleſtritis in hanc ſententiam ait Hieronymus. Nudus uiator nō timet latronis inſidias: qđ trāſtulit ex illo uulgatiſſimo. cantabit uacuus corā latrone uiator. cōſimiliter plautus in aſinaria. Nudo detrahere ueſtimenta me iubes appellatione autē paleſtritaq; robuſtiores exercitatioreſq; intelligi uult. ſunt. n. paleſtritæ magiſtri luctatōis. & gnari oīs paleſtricæ exercitatiōis. græci πάλην uocant paleſtrā & luctā. Vnde paleſtritæ: autumat Seruius paleſtrā dici poſſe ἀποτουπαλαίειν. i. a motu urnæ: qñ ducti ſorte luctabantur. luctatores incertamine paleſtrico nudabant corpora. & oleo ungebantur: quod primi lacedemonii factitarunt auctore Thucidide. apēleſtros græci uocant ignaros paleſtræ de quibus. M. Tullius in oratore. itaq; qualis eoꝝ motus quos apaleſtros græci uocant. talis horum mihi uideť oratio. qui nō claudunt numeris ſententias. Domicianus clinopalē uocabat aſſiduitatē cōcubitus ueluti lecti paleſtrā. Papinius & Sidonius apollinaris palen pro paleſtra uſurpant græca dictiōe. qđ uberius a nobis ſcriptū reperies in tranquilli cōmētariis. putat. Quintilianus ne illos quidē oratores reprendē dos eē qui. paulū ēt paleſtritis uocauerunt. ubi indicat paleſtritas nō ſolum dici: qui uitā parti in oleo. parti in uino cōſumūt: qui corpoꝝ cura mētē obruūt. ſed & eos quoq; a quibus motus geſtuſq; formatur. De paleſtritis magna ē mētio apud ciceronē in uerrinis. CONuectore: Socrates ſignificať. cōuectores dicimus eos: qui ſimul iter faciunt. ſimulq; uehunť. q̄ dictio proprie nauticoꝝ: qua iuriſcōſultus crebro utiť. DEuerteras: in ſtabulū hoſpitiūq; deueneras. ILlud horæ: illa hora. id tēporis eo tēpore archaiſmos ē. DEhiſcēte: patēte. CAnē cerbeꝝ: mythici fabulanť canē cerbeꝝ cuſtodē eē aulæ pluto nicæ: de quo ſilius. lachrimoſæ iāitor aulæ: quē latratu trifauci regna iſerna perſonantē hercules ad ſuperos traxerit reluctātē. hiſtorici uero ꝓdiderūt. Et memorat euſebius chronographus orcū regē moloſſoꝝ habuiſſe canē igētis magnitudinis noīe cerbeꝝ: qui pirrhitoū ad raptū ꝓſerpie eius uxoris uenientē deuorauerit: grāmatici terrā iterptāť. De tricerbero cāe neſcio qd idictū dicit fulgēti⁹ i mythologiis.

cucurbita caput non habemus

cucurbitæ genera

Ptochia ſoror peniæ.

Pauper Egenus

paleſtrite

Apaleſtros.

clinopale.

pale pro paleſtra

cerberus. canis.

CRVci me seruasse: ut perinde atq; homicida & Socratis cõtubernalis mei interfector. crucis suppli
Tumultuarium. cio afficerer. DE genere tumultuario mortis: tumultuariũ dici uoluerunt. qd tumultu quodã fit & si
ne cõsultatiõe festinãter & incõdite. Au. Gellius tumultuariũ studiũ noiat qd raptim & per succisiua tẽ
pora fit: Oratio quoq; tumultuaria dicta. quasi extẽporalis & tumultuose cõdita: tumultuarius dux A
Liuio dicit. L. Marcius tumultu militari creatus nõ formula legitima. itẽ tumultuariũ genus mortis
Tumult⁹ nunc appellat Apuleius: qd perturbate & tumultuarie parat: est. n. tumultus: ut docet. M. Tullius i. viii.
Antoniana. per turbatio tanta. ut maior timor oriat. unde etiam nomẽ dictũ est tumultus: ita ma
iores nostri tumultũ italicũ quod erat domesticus: tumultũ gallicũ. qd erat italiæ finitimus: præterea nullũ tumultũ noiabãt. grauius ãt fuisse tumultũ q̃ bellũ. hic intelligi licet. qd bello uacationes ualẽt tumultu nõ ualẽt. ERVMnas exã
Erũnas exãclare. clasti: tot labores exhausisti exuda
Antlare. sti per pessus es. id. n. est erũnas ex
Antlabra anclare. M. Tullius i prima tuscu
Antlia. lana. qd cũ exãclauisset omnes la
Phreãtles bores. tũ incideret in mortis malũ sempiternũ. anclare qd & antlare uerbo græco significat haurire: ex anclare exhaurire. hic anclabra ua

cruci me seruasse. In cubiculũ itaque reuersus. de genere tumultuario mortis mecũ deliberabam. Sed cũ nullum aliud telum mortiferum fortuna: q̃ solum mihi grabattulum subministraret. Iã iã grabattule inq̃ aio meo carissime: q mecum tot erũnas exãclasti: cõscius & arbiter q̃ noctæ gesta sunt: quẽ solũ i meo reatu testẽ inocẽtie citare possũ: tu mihi ad iferos festinãti: subministra telũ salutar. Et cũ dicto resti qua erat itext⁹: aggredior expedire. actigillo qd feneſtre subditũ altrinsecus promiẽbat. Iniecta atq; obdita pte funiculi: & altera firmiter i nodũ coacta. ascẽso grabattulo: ad exitiũ sublimatus: & misso capite laqueũ iduo. Sed dũ pede altero:

sa. quibus sacerdotes utebãt. & anclabris mẽsa ministeriis apta diuinis. græci αρταλαω dicunt pro hau
tio. unde & latini antlare usurparũt. & ita potius legẽdũ uidet exantlare. p litterã. t. q̃ p. c. Liuius floré an
tlabãt liberi ex carcheſiis: cũ signare uellet uinũ ex poculis hauriri. hic antlia accipit ꝓ uase accõmodo ad hauriẽdi ministeriũ: de quo epigrãmatarius. antlia tollit aquas: quo in loco labit opinor interpres hinc phreãtles cognomiatus ẽ cleãtes eo q̃ puteos hauriret. ARbiter q̃ noctæ. subintellige eorum. ut sensus integer sit spectator eax reax oium: q̃ gestæ sũt noctu: quasi dicere uelit lectulũ solũ eẽ cõsciũ suæ in nocẽtiæ. IN meo reatu. accusatõe: & causæ dictiõe. Messala prius auctore. Quĩtilião reatũ dixit reus
Reatus ãt unde reatus nomẽ ductũ ẽ. is dicit qui cãm dicit. qui arguit & itẽ qui quid ꝓmisit spopõdit ue. ac de
Reus qui bet. Gallus elius lib. ii. significationũ uerboꝝ q̃ ad ius ptinẽt. reus ẽ inquit. qui cũ altero litẽ cõtestatam habet siue is egit: siue cũ eo actũ ẽ: i eadẽ sntia ẽ capito atteius. reos oli ut refert. M. Tullius i scdo de orã
tore appellabãt nõ eos mõ qui arguũt: sed oĩs quoꝝ de re disceptat. reũ fieri quid ẽ iquit pediãus ascõi
us. nisi apud ptorẽ legibus iterrogari. agi dicit reus cũ accusat: pagi cũ dãnat. ut apud trãquillũ & ꝑptiũ explicatũ ẽ. ET cũ dicto: statim uix talibus dictis. cũ talia dixisse. frequẽs locutio apud Apuleũ & ꝑprie pe
Ad resti culiaris i hoc significatu: puerbiũ græcũ ẽ. α. μ. επος α. μ. εργον. qd dicit de his qui ocissime er cũ dicto
res redit. rẽ expediũt. sic. n. iterꝑtamur. simul uerbũ: simul opus. REsti. funẽ & ꝑuerbiale ẽ apud priscos ad restũ
Resti ducere. res redit: qd significat res depditas eẽ & de suspẽdio cogitãdũ. i saltatõe resti ducere dicũt chori pueroꝝ
puellarũq; mãu cõserti. ex quo sensu dictũ ẽ illud terẽtianũ. tu iter eas resti ductitãs saltabis itẽ liuius in
Resticula xxvii. p mãus reste data uirgies sonũ uocis pulsu pedũ modulãtes icesserũt. a reste fit υποκοριστικος
sicorum. resticula. a qua similitudine alliorũ cõnexa capita restes dicũt: plinius i. xx. alliũ ad serpẽtiũ ictus potum cũ restib⁹ suis: resticula ficoꝝ Varrõi decẽter dicta: sicut & uulgo nũcupat. qd ãt lecti restibus & sascis cõtineãt. indicat porphirio explicãs illud oratianũ: tẽta cubilia. tectaq; rũpit lectũ dici ait restib⁹ siue fascio
lis subtẽtũ: a reste fit restio: accipit q̃ apud plautũ oppido q̃ decẽter ꝓ eo qui se pensilẽ facit laqueo restis
Restio q. strãgulatus. sic. n. in molleſtaria loquit danista. illi erũt bucedæ potius q̃ ego sim restio: Quod significat
Bucedæ. illi potius cedẽt bubulis loris: q̃ ego me suspẽdã. TIgillo. trabi. a tigno fit tigillũ: tigni ãt appellatõe i le
Locus gibus. xii. tabularũ oẽ gẽus materiæ ex qua edificia cõstãt significat. idẽ docet iuriscõsultus. titulo de ti
plauti. gno i iũcto: ꝑterea tignũ i uineis antiquitus dicebat qd & festus docet: tigillũ sororiũ romæ fuit ex eo di
Tignum ctũ: quia trãsmisso p uiã tigillo Oratius sororicida adopto capite ueluti sub iugo missus ẽ: Liuius auctor

ALtrinsecus. aduerbiũ est. quod hic significare uidet in altiore parte: cũ alias ex utraq; parte. ex utroq;
latere utriq; dicat. OBdita: alligata: & firmiter apposita. FVniculi: quã modo resti dixit: nunc funiculum noiat: Diminutiuũ a fune: Quintilianus in primo diminutio genus ut funẽ masculinũ eẽ funiculus ostẽdit. Napuras prisci funiculos uocauerunt. ut in cõmentario sacrorũ usurpat: pontifex napuras
Napuræ nectito. idest funiculos facito illud adde funeta dici in uineis. cũ palmites interse funiũ mõ iungunt:
funiculi. & arcus fiunt quoꝝ neminit plinius i. xyii. reperio apud auctores Gratianum ualentiniani imperato
Funeta. ris patrem appellatum eẽ funariũ eo q̃ uenalitium funẽ portãti quiq; milites nequiuerint extorquere
Funarius AD exitium sublimatus: ad subeundam ultroneam mortẽ subleuatus. ut ita pensilis fieri posset.

FVLcimentum:

FVLCImentum:grabatulū ſignificat:quo ſuſtentabatur.fulcire.n.ſuſtinere ē & ſtabilire: fulcimentum & fultura proſtabilimēto. AD ingluuiem:ad gallam:& proprie intelligit gurgulionē ſiue aſperā arteriam:qua ſpiritus ab ore in pulmonem atq; inde curſum in os.& in nares.ultro citroq; ſemper cōmeat:quo tramite interſepto homo ſtatim extinguitur cum ſpirare nō poſſit.Ideoq; ait Hippocrates in libro de flactibus triplici alimento corpora nutriri.cibo. potu.& ſpiritu.qui adeo corpori neceſſarius eſt ut poſſit homo ſine eſca:& potione multos dies uiuere:ſine ſpiritu uero intra tēpuſculū moriatur:Idē elegāter dixit ſpiritū patrē eſſe & auū morboꝝ omniū.ob hoc dixit.Cor. Celſus uiſum eſſe Hippocrati oē uitiū ī ſpiritu eſſe. Plinius pœnā laquei ſcite prepoſterā uocat. quia ſcilicet ī cluditur ſpiritus. Cui queri debet exitus. Alias ingluuies ſignificat uētris capacitatē ſi credimus ſeruio ſic exponēti illud Maronianū iprobus īgluuiē raniſq; loquacibus explet ego exiſtio īgluuiē nō tā ad uētris q̄ ad gulæ capacitatē eſſe referēdū: ex quo īterdum accipitur pro gulonū helluatiōe & uoratrina. Au. gellius nomina. generaq; eduliū & domicilia ciboꝝ profūda ingluuies inueſtigauit:Macrobius ī tertio.Nec cōtenta illa ingluuies fuit maris ſui copiis. DISCLVderet excluderet diſſeperaret.Intercipere ret:Virgilius:Tū durare ſolū & diſcludere nerea pōto. Lucretius.cū paribus iūgi res & diſcludere mūdū. M. Tullius ſemotas a mēte & diſcluſas putat. EXerte clamitās: Voce ſublatiſſima: Aduerbiū eſt. Quod ſignificat apte & denudate qualis eſt uox ſublatior.exerere.& exertare ſignificat nudare. quadrigarius ī annalibus. Gallus irride cœpit atq; linguā exertare. STRAtis inuolutus:extrinſecus ſubintelligendū es.ut integerſit ſtratis inuolutus es.& nunc quieſcis in lecto. ABſono:barbaro incōdito.agreſti uociferatu.hoc.n.ē abſonū: qui ait abſonū dici parui & fere nullius ſoni fallitur. Quod hic ait clamore abſono.poſt ēt paulo dicit uaſto.ut abſonus & uaſtus clamor idē ſignificetur. NĒ imerito:Nō imerito. HOSPItes. aduētores: qui a ſtabulariis in ſtabulo hoſpitioq; recipiūtur. MARcidus. Vinolētus & ebrius.uina quoq; marcida dici q̄ marcidos faciāt homies teſtis ē pāpinus:qui ait ī ſiluis illi marcida uina largiūtur. a Martiale quoq; marcētes uuæ dictæ ſūt:epitheton ē bacchi quē Marcidū poetæ cognomināt. COmes & pater meus. noīa ſūt affectus noſtros teſtātia.quibus Ariſtōenes Socratē cōtubernalē ſuū appellat. CVNdicto.ab his uerbis. OLOre:odore & fetore ab oleo dictū:Alias olor ſignificat cygnū. SPVRciſſimi hūoris:Vrinæ ſiue locii. IN fecerāt:Fedauerāt.maculauerāt:Inficere.n.ſignificat tigere.īde īfectū tūctū infectores tinctores:infectus ipſa tinctura.ex quo īfectū dicimus pollutū & maculoſū maculis inelubilibus:Seneca uitiis inq̄ īfecti ſumus:alias īfectū dicit nō factū:ut illud. fūt auri pōdera facti īfectiq; michi:& illud Plautinū,puerbiale:qd uis fieri factū ē.fieri īfectū nō poteſt. LAmiæ.Lamias priſci magas & uoratrices pueroꝝ uocāt.Oratius ī arte poetica Neu prāſæ lamiæ pueꝝ uiuū extrahat aluo.λαμιοσ græce dicit īgluuies:unde lamiæ dictæ.ut autumat Porphirio.unde & lamiæ uoragines de quibus idē Oratius ī epiſtolis.uiribus uteris p cliuos flumia lamas.græci ſcribūt lamias terriculamēta eē puerilia:quibus oculi ſint exēptiles.Philoſtratus ī apollonia ait lamias a quibuſdā laruas & lemures appellari:eſſeq; ad Amorē & uenerē ppenſas:& carnes hūanas maxieq; formoſoꝝ eſurietēr appetere: q̄ libidinis cupiditate alliciāt eos quos poſtea cupiāt deuorare:Talē lamiā Apollonius Tyaneus olim coīthi deprehēdit:ī iſtrumēto ueteri ait Hieremias lamiæ nudauerūt māmā lactauerūt Catulos ſuos quo ī loco nō p fœminis ſed pferis lamiæ accipi uidēt. APAgete fetorē:remoueto & abducito apage & apagete dictio cōmica ē.ducta a uerbo græco απαγω qd ſignificat abduco.& abigo.& Plautus ī curguliōe.apage hāc cāiculā. LAtrinæ:Latrina cōceptaculū ē ī mundiciaꝝ.& excremētoꝝ. q̄ ī cloacas corriuātur:Columella īmūdis quæcūq; uomit latrina cloacis:qcūq; habuerit horoſcopū in. xxviii.pte Arietis latrias ſemp cloacaſq; mūdabit.Itē cuius horoſcopus fuerit.ī ſecūdo gradu Tauri baiulabit ſter

Fulcimentum.

Triplex alimētū.

Spirit⁹ pater & au⁹ morboꝝ. īgluuies.

Diſcludeſ

Liguā exertare.

abſonū.

Marcidus

Olor.

Inficere.

Infectores.

Infectum

lamiæ q̄

apagete.

apage.

Latrina.

fulcimentum quo ſuſtinebar repello:ut pōderis deductu reſtis ad ingluuiem adſtricta:ſpiritus officia diſcluderet:repente: putris alioquin & uetus funis diſrumpitur. Atq; ego de alto recidens: Socratem nā iuxta me iacebat ſuper ruo. cumq; eo ī terram deuoluor. Et ecce in ipſo momento:ianitor intro rupit: exerte clamitās. Vbi es tu:qui alta nocte immodice feſtinabas: & nunc ſtratis inuolutus? Ad hæc neſcio an caſu noſtro: an illius abſono clamore: experrectus Socrates exurgit prior. Et ne inquit īmerito ſtabularios hos omnes hoſpites deteſtantur. Nam iſte curioſus dum importune irrūpit:credo ſtudio rapiendi aliquid:clamore uaſto: marcidus alioquin me altiſſimo ſomno excuſſit. Emergo lætus:atq; alacer:inſperato gaudio perfuſus:& ecce iānitor fideliſſime:comes & pater meus: & frāter meus:quem nocte ebrius occiſum a me calumniabaris:& cum dicto Socratē deoſculabar amplexus. At ille olore alioquin ſpurciſſimi hūoris pcuſſus:quo me lamiæ illæ īfecerant:uehementer aſpernatur. Apagete inquit fetorem extremæ latrinæ.& cauſas cœpit huius oloris

Comiter. Comes q

cora latrinas purgabit. auctor Maternus i. vii. Matheseos. COMIter. Benigne suauiter. uel ut interp tat'. M. Varro hilare ac lubēter. aduerbiū ē ennius mēsa sermōesq; suos reg:q; suag; cōiter ipartit. M. Tullius i Oratiōe p. Cor. Balbo. Cōes iquit benigni faciles suaues hoies eē dicūtur: qui erranti cōitet mō

Mansio. Remāsio.

strat uiā bēigne nō grauate. LOco: lege ioco. MANsiōis: a manēdo māsio dicta sicuti a remanendo remāsio. M. Tullius i epistola ad. v. fratrē. primū tuā remāsionē ēt atq; ēt. pbo. Plinius i vi. sctibit māsio

Hydreū. Iubar.

nes eē dispositas aquationū rōe: q̄ camelis itur i Arabia. ex quo hydreū & hydrema ab aq̄ dicūtur. Itē i. xii. tradit regionē qua thus con uehitur diuidi i māsiōes camelo rū sexagita duas. Vbi pro māsiōi bus nō nūmos dāt: sed thus pen dūr. IVbaris exortu: Iubar dicit' stella lucifer: q̄ i fūmo habet lumē diffusū ut leo icapite iubā auctor. M. Varro. hic ante matutinū exo riēs luciferi nomē accipit. ut sol al ter diēq; maturās: claritatis quidē tātæ ut unius huius stellæ radiis umbræ reddātur. Plinius auctor. Itaq; merito ait exoriēte iubare cū cta illustrari & lucida fieri. Virgili' it portis iubare exorto delecta iu uētus. ubi expōit Seruius nato lu cifero. qui iubar dicit'. qd iubas lu cis effūdat. unde quicquid iā splē det iubar dicit': ut iubar auri argē ti: gēmag;. qua pp exortū iubaris accipe mali pro sole: cuius exorie tis splēdor cuncta collustrat: sicut poetæ appellāt iubar solis & Sene ca ait i hercule oeteo. dū lapsū titā mergat oceāo iubar. SEdulo at

comiter inquirere. At ego mire adficto extempore: ab surdo ioco: in alium sermonē ītentionem eius denuo diruo. & iniecta dextra: quin imus inq̄. & itineris ma tutini gratiam capimus? Sumo sarcinulam. & precio mansionis stabulario persoluto capessimus uiam. Ali quantum processeramus. & iam iubaris exortu cuncta collustrantur. & ego curiose sedulo arbitrabar iu gulum comitis: qua parte gladium delapsum uiderā. & mecum uesane aio: quin poculis & uino sepultus: extrema somniasti: ecce Socrates integer. sanus incolu mis: ubi uulnus? spongia ubi? postremo cicatrix tam alta. tam recens? & ad illum. Ne immerito īqua medici fidi cibo & crapula distentos: seua & grauia somniare autumant. mihi deniq; q; poculis uesperi minus tem peraui: nox acerba diras & truces imagines obtulit. ut adhuc me credam cruore & humano aspersum. atq; impiatum. Ad hæc ille subridens. At tu inquit non san guine: sed locio perfusus es. uerūtamē & ipse psomniū

Sedulo.

bitrabar diligēter ispiciebā. Dōatus sedulo itecpretat' sine dolo ipse & diligēter. ET mecū uesane aio. Sermocinās secū Aristomenes opinat' se crapula & uinolētia obrutū somniasse illa q̄ uiderat: cū Socrates iteger & illesus uiseret'. EXTREma sōniasti. portētosa tumultuosaq;: qualia temeto i gurgitatus aut cibo distētus sōniare solet: qd phātasma græci uocāt: qd Cicero uisū appellat: ī quo genere ē ut

Epialtes. Incubus.

ait Macrobius ἐπιάλτης: quē Auicena icubū noiat: quē publica psuasio opinat' quiescētes iuadere & pōdere suo pressos ac sentiētes grauare. SPONgia ubi: cū spōgia illa nusquā appareret: qua uulnus Socratis pāthia obfulciuerat: Ita secū p iterrogationē attonitus Aristomenes Sermocinat'. ET ad il lū: ad Socratē cōuersus dixi. DIstētos. plenos. & saturos: fartos. Vinū capitis dolorē & uertigines facit

Crapula. Brassica ad ebrietatem. autumāt. Socrates apud platonem de somnio. Quarta cratera ad īsaniam. Diræ imagines temulēti in somnis. Impiare Piare. Piatrix. Piacularis porta.

ab hoc ut inquit plinius in. xxiii. dicta crapula est: est autem crapula ut docet Aristoteles in problematis feruor quidam & inflamatio quæ plus conflictat q̄ temulētia. Crapulam eodem auctore sedat brasica: ex hæc Aristotelica dixit Cato i libro de re rustica. si uoles i cōuiuio multū bibere cenareq; libē ter ante cenā esto brassicā crudā quātū uoles. ex aceto. & itē ubi cēaueris comesto aliqua folia: q̄ reddēt te. q̄si nihil æderis biberisq; bibesq; quātū uoles. AVTVmāt dicūt. opināt'. cēsēt. id. n. significat autūo ut docet Gellius. i. xiiii. P. uero Nigidus id cōpositū eē ex ab ppositiōe & uerbo extio cōiectat. dictūq; in tercise autūmo. q̄si ab extio qd significat totū extio. tāq; ab nūero: sed Nigidianū hoc iterptamētū argu tius eē uidet' q̄ uerius. SEua & grauia sōniare: Socrates i Platōis politia dicit quū dormiētibus ea ps aī: q̄ mētis & ratiōis ē pticeps sopita lāgueat. Illa aūt i q̄ feritas q̄dā sit atq; agrestis īmāitas: cū sit īmodera to obstupefacta potu atq; pastu. exultare eā isōnio īmoderateq; iactari. Itaq; huic oīa uisa obiiciūt' a mē te ac ratiōe uaria: ut aut cū matre corpus miscer uideat'. aut Trucidare aliquē: & ipie cruētari multaq; fa cere īpura atq; tetra cū temeritate atq; ipudētia. Iubet igit' Plato sic ad sōnū, pficisci corpib' affectis. ut ni hil sit qd errorē ais pturbationēq; afferat. ex quo & pythagoras iterdixit ne faba uescerēt' q; is cib' hēt i flationē magnā & isōnia grauia facit. VEsperi. Hora uesptia & cēatica. MInus tēperaui: Sapiētis uiri sup mēsā celebre dictū ē: pria inqt cratera ad siti ptiet: secūda ad hilaritatē: Tertia ad uoluptatē: q̄rta ad ī saniā. DIras imagies. Vinolēti sæpe cū dormire uix cœperit aspicere uidēt' irruētes uel passim uagātes formas. a natura seu magnitudie seu specie discrepātes. Variaq; tēpestates regē uel ætas uel turbulētas iterdū ut Macrobi' ait temeto īgurgitatus aut distētus cibo extiat. se uel habūdātia pfocari. uel grauāti bus exonerari. iterdū esuriēs cibū. sitiēs potū iuenisse uidet'. IMpiatū: Cōtaminatū Impuratū: macula tū. Impiare enī maculare est: piare uero expiare. Vnde & piatrix dicebatur sacerdos: quæ expiare erat solita: quam sagam alii uocant. & piacularis porta Romæ dicta. propter piacula quæ ibidem fiebant.

IVGVlari uisus sum: Quod re uera passus erat Socrates id se per somniũ uidisse significat: tãq̃ totũ hoc negociũ magicũ phantasticũq; sit. & p̃ pstigias quasdã illudat hominibus: & hoc est qđ ait Augustinus in. xviii. de Ciuitate dei. phantasticũ hominis uarias formas carpere posse: memoratq; exẽplũ cuiusdã: Cui ui magica contigerat. ut iaceret in lecto suo quasi dormiẽs: nec ullo modo posset excitari: post aliquot aũt dies eũ euigilasse: & quasi somnia narrasse q̃ passus sit: Caballũ se. s. factũ annonam ĩter alia iumẽta baiulasse militibus: Quod ita ut narrauit factũ fuisse cõpertũ est: q̃ ramẽ illi sua somnia uidebãtur: ĩdicauit & alius se domi suæ p̃ noctẽ uidisse uẽiẽtẽ ad se quẽdã Philosophũ sibiq; exposuisse q̃dã Platõica: q̃ ãtea iterrogatus exponere noluisset: & cũ ab eodem Philosopho quæsitũ fuisset cur tũc fecerit: quod prius petenti negauerat: non feci inqt sed me fecisse somniaui: ac per hoc alteri p imaginẽ phantastica exhibitũ est uigilanti: quod alter uidit in somnis. NIHIL nã: Lego nihil nõ. ut sit nõ nihil: quod significat aliq̃d. & aliquãtũ. ISTVM. dicticos ẽ. SPIritu deficior: Annotauimus in cõmentariis Suetonii λειποψυχους dici qui Anima & spiritu deficiuntur: quos Plinius appellat defectos. lipothymia & lipopsychia græce dicitur latine defectus animi siue defectus animæ: Apud Pliniũ Syntectici esse uidentur in eodẽ significatu. accipiq; pro defectis. & syntexis. pro ipsa defectione animi siue defectu. GENVA quatior. Consimile est illud genua labãt. CIBAtus. Cibi. Casus patritus est: quẽ genitiuũ grãmatici uocãt. REfouendo spiritu. Cibo uinoq; refici corpora & roborari uires quis ignorat? Virgilius. Tũ uictu reuocãt uires. Homerus ĩ. vi. Iliados μεμοσ μεγα οιμοσ αεξει. i. robur magnũ auget uinũ. & Columella in. yii. roborãdũ eẽ p̃cipit largo cibo equũ admissariũ ut Veneri supersit. Liuius frequenter ait cibo corpora refecta eẽ: Lucretius capitur cibus ut suffulciat artus. IENTAculũ. Cibus matutinus. & gustulum. Antiqui prandicula dixere ientacula. & ientare pro ientaculum capere. super quo uerbo satis multa in superioribus & apud Suetonium in nono commentario. græci αχρατισμα uocant ientaculum. MANTIca. quod supra sarcinulam dixit nunc manticam appellat: est enim pera uiatoria: qua uiatores circunferunt utensilia: Esopus fabulator tradit homines duas manticas habere: unam ante alteram retro. In priorem aliena uitia mitti. In Posteriorem nostra: quo Apologo significat nos in alienis uitiis spectandis esse oculatos. in nostris cecutientes: ex hac esopia fabella est i Ind Catullianum uelut prouerbiale: Nemo uidet manticæ quod in tergo est. & illud Persianum. Sed præcedenti spectatur mantica tergo: Seneca uocabulo græco hippoperas appellat sarcinas quæ a tergo equi gestantur. quasi dicas peras & manticas equestres. hippos enim græce equus και πηρα pera. uerba Senece ex libro epistolarũ moralium hæc sũt. M. Cato censorius canterio utebatur hippoperis quidẽ ĩpositis. ut secũ utilia portaret. Idem mox Paulo. o quantũ erat seculi decus iperatorẽ triumphalem censoriũ & quod super omnia hæc est catonẽ uno caballo esse cõtentum. & ne toto quidem. partem enim sarcinæ ab utroq; latere pendentes occupabant. Ita nõ omnibus obesis mannis & asturconibus & tollutaribus præferes illum unicum equum ab ipso catone defrictum. libuit plura ex Seneca uerba transcribere: ut cognosceres uiros illos graues & imperatorios seculo illo prisco & sancto fuisse contentos unico equo: in quo ipsimet sarcinulas suas circunferebant: cum hac tempestate luxus efferuescens suaserit cardinalibus. ut nunquam minus ducentis equis antecedentibus egrediantur. idque pompabiliter: ipsi uero uehuntur Mannis & asturconibus qui sunt equi gradarii & molles. habent & mullas Tollutares. hoc est quæ tollutim ideſt uolubiliter & quadam pedum glomeratione gradiuntur. Ita enim appellantur equi tollutares ut alibi annotauimus: a mantica ut ad propositum reuertamur fit mãticula: Manticarum usus pauperibus in nũmis recondendis fuit: unde deductum est: uerbum uetus manticulari: Quod significat dolose quid agere. pacuuius ad manticulandum astu agreditur. Item deinde agrediar astu regem: manticulandum est hic mihi. IVXTA platanum. Arbor peregrina est umbræ græcia tantum ex alieno petita orbe. commendatio platani non alia maior est q̃ solem estate arcere hyeme admittere: mero infuso nntriuntur. Compertum id maxime prodesse radicibus. Docuimusq; ut inquit decenter Plinius etiam arbores uina potare: Idem aliubi tradit latissima folia esse fico. uiti. Platano: ab Ouidio genialis nominatur: quasi uoluptaria & ad delicias reperta. Chameplatani uocantur pusillæ & breues: qua si abortus platanorum. nam & ingenere arborum pumiliones sunt: sicuti chamedaphne dicitur humilis laurus. Chamemyrsine pusilla myrthus & breuitate spectabilis. platanonas uocant loca consita platanis. Hortensius Orator. auctore Macrobio platanos suas uino irrigare consueuerat. INdidem: Ex caseo & pane aduerbium est. ESITANtem: Ab edo frequentatiuum fit esito.

iugulari uisus sũ nihil. nã & iugulũ istũ dolui. & cor ipsum mihi auelli putaui. & nũc etiã spiritu deficior. & gẽua q̃tior. & gradu titubo. & aliqd cibatus refouẽdo spũ desidero. En inquã paratũ tibi adest ientaculũ. & cũ dicto mãtica mea humero exuo. Caseum cũ pane propere ei porrigo. & iuxta platanũ istam residamus ait. quo facto: & ipse aliquid indidem sumo. Eumque auide esitantem aspiciens: aliquanto interiore macie:

Phãtastico hoīs uarias formas capit. exemplũ scitu dignum.

Lipopsychi. Defecti Lipothymia. Syntectici. Syntexis Robur uino ciboq; augeri ientaculũ. Mantica Manticæ esopi. Hippoperæ.

Manni asturcões Tollutares. tollutim mãticule Mãticularii. Platanus uino nutritur. Genialis Chameplatani. Chamedaphne. Chamemyrsine.

PALLOre buxeo: Inter ea quæ pallore notabilia sunt maxime notabilis est buxus. & enī pallidissima est. unde in cōparationē palloris usurpatur. Ouidius in carmine obsceno. Buxo pallidior noua que cera: hinc pallorē buxantē & buxeum optimo epitheto dixerunt. Plinius in. xvi. buxū eē ait quadā duricia ac pallore cōmendabilem: Cuius materies honorata est. plurima nascitur in pireneis ac citoro montibus. unde a Catullo dictum est. Amastri pontica & citoreē buxifer Virgilius quoq; in georgicis. & iuuat nudantē buxo spectare citorum. ex buxo pecten fit laudatus indeq; citoriacus dictus ab Ouidio. q̄si buxeus a citoro mōte. sic enim ait in quarto Metamorphoseon. sæpe citoriaco deducit pectine crines. impressi codices habent cytheriaco. Quod grāmatici exponūt pro ueneno: sed tu lege citoriaco. & expone p buxeo ut docuimus. NOctur nas furias: meroen & panthiam magas intelligit: sic & oratius ue neficas fœmias & præstigiis magicis infames appellat furias illo uersu. Horruerim uoces furiarū & facta duarum. FRVstulum panis: bucella: diminutiuum est a frusto. quod significat particulam. Virgilius. pars in frusta secant: inde aduerbia sunt frustatim. & frustillatim. Plautus i curgulioē. Ego te faciam ut hic formicæ Frustillatim differant. NEque deorsum demeare: Non potuit significantius exprimere quod interdum usu uenire solet in egrotis & anxiis: ut scilicet cibus quodā ueluti lentore inhærens faucibus neq; descendere possit in stomachū. neq; superna repetere. Auctor est Plinius i. xxviii. Siquid e pisce hesterit faucibus demissis i aquam frigidam pedibus cadere: si uero panis hereat. ex eodem in utrāq; autem addito pane. quod inheserit decidere. BREuitas commeantium: Paucitas simul euntium. duo tantū erant. Abusio est. quæ græce catachresis appellatur: quæ uerba finitima usurpat hoc modo: uires hominis breues sunt. Oratio magna longum in homine consilium. paucus sermo: Ita breuitas commeantium. pro paucitas uiatorum. SINE alterius noxa: modo culpa. Alias periculum. damnūq; significat. ut in notis seruii fusius explicauimus. LENIS fluuius: Leniter & citra impetum fluens. IN speciem placide paludis: palustres aquas placidas esse & stagnantes uidemus quas merito damnant medici: utiliores quæ profluunt existimantes. quod & Plinius noster memorat libro. xxxi. IGNAuius: Lentius. Contatiusq; fluebat. EMVlus in colorem: Laus aquæ fluuialis. quæ ita lympida erat ut uel argentea uel uitrea uideri posset: Antiqui aquilum colorem dixere sub nigrum quasi inter album nigrumq; intermedium ab aqua: Cuius incertus est color. Tria nāq; elemēta sunt sine sapore. sine odore. sine succo. Aqua. Aer. Ignis. Aquilex elegāti uocabulo dictus aquæ uestigator & ductor. Plinius subesse aquis credunt & hoc habent signum Aquileges. EXPLEre Pro exple imperatiuus est passiuus: quem ueteres frequenter usurpant: pro actiuo. Ouidius. Cinge: re littorea flauentia tempora myrtho. LATIce lacteo: Aqua pura & nitida: latex ut ait Seruius grāmaticus proprie aqua est: ab eo quod intra terræ uenas lateat. Et uinum laticem dicimus. quod latet intra uuam: Denique omnis liquor latex dici potest. Sicut Lucretius dixit. Laticem absinthii: Et Ouidius latices palladios pro olei liquore: Et maro laticem lyeum: pro uino. Solinus quoque in Polyhistore licentius Paulo sic scripsit: non cohibunt in corpus unum latex uineus & latex aquæ. MARginem complicitus: Significat socratem manibus apprenhendisse tenacius marginem ripæ herbascentem. Instar eorum: qui aquam amnicam poturi apprehendunt herbam complicātq; marginem manibus: ne præcipites ruant in flumen. IN genua appronat se. Elegāter dictum. pro eo quod est inflectit genua. & ut ueteres dicebant ingeniculatur. In celo signum est: quod græco uocabulo engonasin. latine ingeniculus nominatur. de quo sic scribit maternus firmicus i. vi. ingeniculus qui engonasin in extremis partibus piscium oritur: hoc sidere nati erunt mendaces. fugaces. Callidi. Ouidius dixit in. viii. Metamorphoseon. qui medius nixiq; genu est anguemq; tenentis. Vbi nixus genu eleganter significatur ingeniculus. qui Hercules est ut docet Higinus. qui dextro genu nixus. Sinistro pede capitis draconis dextram partem opprimere conatur. eschilus. ait Herculem cum liguribus manus contulisse & complures eorum sagittis confixisse: sed cum iam deficeret defessum se atq; pallore buxeo deficientē uideo. Sic deniq; eū uitalis color turbauerat: ut mihi præ metu: nocturnas etiam furias illas imaginati: frustulū pāis qd primū sum pserā: q̄ uis admodū modicū: mediis faucibus inheret. ac neque deorsū demeare: neque surs̄ū remeare posset. Nā & breuitas ipsa cōmeantiū: metū mihi cumulabat. Quis enī de duob⁹ comitū: alterū sine alterius noxa perēptū crederet? Verū ille ut satis detrūcauerat cibū sitire ipatiēter cœperat. Nā & optimi casei bonā partē: auide deuorauerat. & haud ita longe radices platani lenis fluuius i speciē placidæ paludis ignauius ibat Argento uel uitro emulus in colorē. En inq̄ explere latice fontis lacteo. Adsurgit. & oppertus paululū: plani orē ripæ marginē cōplicitus in genua appronat se auidus adfectans poculum. necdum satis extremis labiis summū aquæ rorē attigerat: & iugulo eius uuln⁹

Buxo pallidior

Citoriacus pectē

Frustulū.

Frustullatim.

Abusio. catachresis.

Aquilus color.

Tria elementa sine sapore & odore.

Aquilex.

Latex.

Latex uineus.

igenicu/latur.

Engonasin.

igēiculus

Nixus genu.

ingeniculasse multis iam uulneribus acceptis. Iouem aũt misertũ filii curasse ut circa eũ magna lapidũ copia eẽt. quibus se Herculẽ defendisse & hostes fugasse. Ita iouẽ in similitudinem pugnantis inter fidera constituisse. De hoc intelligi uoluit Manlius in quinto Astronomicon. illo uersu. Nixa genu species & graio nomine dicta. Nam nixa genu ingeniculum signat: graio nomĩe dicta. Engonasin designat: qui græco nomine nixus genu interpretatur: ἐγγόυπαξο. ω. αι enim est flecto genua. Nixa gẽu species. Hyetare.

DEHISCit: uehementer aperitur: & pater: hiscere enim est hiare. i. aperire quod ueteres hietare & hiatare dixerũt: Laberius hietant fores dixit pro eo quod ẽ hietant. i. patẽt. Item celius. sequere me tu q mihi oscitans hietansq; restas. PATorẽ. hiatũ: & apertionẽ. nomẽ est a patendo deductũ. cui consimile est uagor pro uagitu: qua dictione usus est ennius. & fluor pro fluxu. SPONgia deuoluitur. Ne scilicet per flumẽ trãsiret. Quod panthia superius cauendũ esse p̃ceperat: cũ inquit heus tu spõgia caue in mari nata per flumen ne trãseas: a spongia uerbum est apitianum spongiare quod significat spongia extergere. EXanimatum. modo mortuũ: Alias conturbatũ: Inter exanimatũ & exanimũ ut ait Donatus hoc interest. Exanimatus est cõterritus. & conturbatus. ut illud Terentianum: Ibi tũ exanimatus Pãphilus: Exanimus est occisus. Vt Virgilius corpus ubi exanimũ. nõnunq; exanimatus accipitur pro extincto. Et mortuo ut hoc in loco. & apud Historicos persæpe. VIX & ægre: aduerbia sunt difficultatem conatũq; laborio sum significantia. PRO tempore: sunt res quædã ex tempore & ex consilio non ex sua natura consi derandæ: quibus in omnibus quid tempora petant. aut quid personis dignum sit considerandũ est & non quid fiat. Sed quo tempore fiat attendendum est: quod &. M. Tullius docet in secũdo Rheto ticorum. IN amnis uicinia: significat se in præripiis fluminis & iuxta fluuialem ripam humasse iter harenas defunctum Socratem. EXIMie: Valde: & excellenter. supraq; morem hominum. AVIAS solitudines: In accessas inuias. & uia carentes: Lucretius. Auia pieridum peragro loca. sic & homo dicitur auius extra uiam rationis. Idem auius a uera longe ratione uagaris. Notum est illud apud Rhetoricos doctores: auium dulcedo auium ducit. RELIcta patria & lare: Larem pro domo usurpant: sunt eni lares dei domestici. de quibus sic scribit Tertullianus in apologetico. Domesticos deos quos lares dicitis domestica potestate tractatis. de laribus & larario quod sacrarium domesticum est plura in secundo Tranquilli cõmentario: Apuleius noster in libro de deo Socratis. Lar inquit dicitur familiaris qui ex lemuribus posterico; suorũ curã sortitus: pacato & quieto numine domũ possidet. VLtroneũ: spontaneũ. hieronymus in epistola ad Marcellã tritũ quippe est prouerbiũ. ultroneas putere merces. NVNC etholiã colo. Inhabito. Deos nõ ob aliud appellant Celicolas ut auctor est Augustinus in. x. de Ciuitate dei. nisi quod celũ colant. nõ utiq; nenerãdo sed in habitando: quasi quosdã cælicolonos. HAEC Aristomenes. Scilicet sermocinatione satis lõga fabulatus est. SERmonẽ respuebat: Respuere sermonẽ hominis nihil aliud est q̃ nõ approbare. neq; recipere perinde ac uanum & fabulosum. VT habitus & habitudo demonstrat: Habitus formã corporis & liniamenta ipsamq; corporaturã significat: Liuius habitũ oris liniamẽtaq; intueri. Plautus qualis habitus oris: habitudo quo que ut tradit festus pompeius habitus corporũ significatur: habitior dicitur pinguior & corpulentior apud Plautũ. habitissimus pinguissimus. Au. Gellius i quarto equũ nimis strigosum & male habitũ: sed equitem eius uberrimũ & habitissimũ uiderũt. Vbi strigosus equus accipitur pro macro siue emaciato. strigosus enĩ quasi stringosus dictus ab eo q̃ corpora stringat: Liuius equos strigosiores appellat macriores & exiliores. præterea habitus dicitur uestitus. Plinius qui ad nos lugubri habitu aduenerat & capillatior solito. Apud Philosophos habitus in alia significatione usurpatur: græce dicitur ἕξις. de quo Aristoteles in secundo ethicorum satis multa. ipse autem habitus & habitudo sæpe declarant hominis conditionem & dignitatem: Vnde merito ornatum uirum uocat ex habitus elegãtis habitudinisq; ingenuæ coniectura. ubi habitus referri potest ad uestitum quoque: habitudo ad corporaturam. ACCEdis huic fabulæ? Credis ne hanc fabulam? Inter rogatiue legendum est.

dehiscit in profundũ patorẽ. & illa spõgia repẽte deo deuoluitur. eãq; paruus admodũ comitatur cruor. de niq; corp9 exanimatũ i flumẽ pene corruerat; nisi ego altero eius pede retẽto; uix & ægre ad ripã supiorẽ attraxi. Vbi defletum pro tempore comitem misellũ arenosæ humo; in amnis uicinia sempiterna contexi. Ipse trepidus & eximie metuens mihi; per diuersas & auias solitudines aufugi. Et quasi conscius mihi cedis humanæ; relicta patria & lare: ultroneum exiliũ amplexus; nũc aetoliam; nouo cõtracto matrimonio; colo. Hæc Aristomenes; at ille comes eius qui statim initio; obstinata incredulitate sermonem eius respuebat. Nihil inquit hac fabula fabulosius. nihil isto mẽdacio ab surdius. & ad me conuersus. Tu autem inquit uir; ut habitus & habitudo demõstrat ornatus accedis huic fabulæ? Ego uero inq̃ nihil impossibile arbitror. sed

Patẽor. spõgiare Exaĩatus Exanim9 Auius. Auiũ dulcedo ducit auiũ. Lares. Lares. Vltroneas putere merces. Celicolæ Habitus. Habitudo. Habitissimus. strigosus

VT cũq; fata decreuerint: In hanc ſententiã ait manlius. fata regunt orbẽ. Certa ſtant omnia lege: utcunque fata decreuerint: ita cuncta mortalibus pro uenire. Nam & mihi & tibi: & cunctis hominibus mul ta uſu euenire mira: & pene infecta: quæ tamen ignaro relata fidem perdãt. Sed ego huic & credo hercules: & gratas gratias memini: q; lepidæ fabulæ feſtiuitate nos auocauit. aſperam denique ac prolyxam uiam ſine la bore & tedio euaſi. Quod beneficium etiam illum uectorem meum credo lætari: ſine fatigatione ſui: me uſque ad iſtam ciuitatis portam: non dorſo illius: ſed meis auribus prouecto. Is finis nobis: & ſermonis & itineris communis fuit. Nam comites utrique ad uil lulas proximas leuorſum abiere. Ego uero quod pri mum ingreſſu ſtabulum conſpicatus ſum acceſſi. & de quadam anu caupona illico percõtor. Eſt ne inq; hypa ta hæc ciuitas? Annuit. Noſtri ne Milonem quendam

Fato ſtat iupiter ipſe.

Tertullianus in apologetico ſcite inquit fato ſtat iupiter ipſe. Idẽ ſignificat græcus ille in hanc ſenten tiã uerſus. fatũ ſũmũ exuperat Iouẽ: ſignificãter aũt & proprie decreuerint dixit. eſt enĩ decernere cõſti tuere ex poteſtate. unde decreta fatorũ & ſiderũ dicta. Iulius firmicus frequẽs eſt in hac elocutione: ut dicat ſidera decernere fœlicitates infœlicitateſq; mortalibus. & Plinius ait. deo ſemel decretũ ĩ oẽs fu turos unq;. hinc ſenatus decretũ. quod a cõſulto helius gallus ſic diſtinguit. ut decretũ dicat particulã quãdã eſſe ſenatus cõſulti: ueluti cum prouincia alicui decernitur idẽ Firmicus maternus ait in pri mo. fatũ nobis uitæ ianuas pan dit. finẽq; uiuendi fatalis legis ne ceſſitas ſtatuit. Et nihil nõ poſitũ eſt ĩ fati poteſtate: Seneca quoq; libro de mũdi gubernatione. fa ta inquit nos ducũt. & olim cõſti tutũ eſt quid gaudeas quid fleas.

Decerne re quid.

Senatus decretũ & conſul tum.

VSV euenire. Cõtigere. EVE nire. Archaiſmos eſt. PEne infe cta. Quaſi nunq; prius facta. & ob hoc icredibilia. HERcules: Cer te. medius fidius: aduerbiũ eſt iu ris iurãdi quod me Hercules dici tur quod ſolis uiris cõuenit: Fœ mine enĩ per Herculẽ nõ iurãt. & Herculaneo ſacrificio abſtinent. de quo in cõmentariis Propertii copioſius. AVOcauit. Amouit abduxit. abſtraxit a ſenſu laboris per uoluptariã ſermocinationẽ: Comes enĩ facũdus ut inquit pub lius mimographus. In uia pro uehiculo eſt. Auocare enim eſt remouere alienare. auertere. Virgilius. oblectat hortus auocat paſcit tenet. Caliſtratus iuriſcõſultus. Titulo de nũdinis. cũ auocẽtur iqt agro tũ cultores. ab opere ruſtico. & Põponius ait. Cũ cõſules auocarentur bellis finitimis. VECTOrem meũ: equũ ſignificat. qui merito letatus eſt ſe tantiſper exoneratũ fuiſſe ſarcina ſeſſoris ſui. dũ ille pelle ctus feſtiuitate fabulatoris ſititorq; audiendi prouectus eſt uſq; ad hypatã. MEIS auribus: Auribus prouehi dicimur elegãter & feſtiuiter quãdo audientes aliqd auditu dignũ & delectabile laborẽ pedũ nõ ſentimus tãq; aures nos uehãt nõ pedes. Dixit olim xerxes perſarũ rex animũ in auribus hominũ habitare: qui bene audit uoluptate perfunditur qui uero male is perturbat & excãdeſcit. FINIS ſer monis & itineris: Conſimiliter Oratius brunduſium nobis finis Carthæq; uiæq;. LEVorſum abie re: Siniſtrã partẽ petierũt: leuorſum enĩ ſignificat ad leuã partẽ. aduerbiũ eſt. ſicut & ſiniſtrorſum. Ora tius ille ſiniſtrorſum hic dextrorſum abit. Aliorſum dixit Cato & illorſum pro in aliã partẽ & in illam partẽ. INgreſſu. Pro ingreſſui Caſus dandi eſt. quo ita uſi ſunt ueteres. ut dicerẽt uictu p uictui. Anu dominatu pro anui & dominatui: Et cætera his cõſimilia. Lucilius quod ſumptũ atq; epulas uictu p ponis honeſto: Virgilius quoq; in georgicis ait quod nec cõcubitu indulgent. Idẽ teq; aſpectu ne ſub trahe noſtro. Cæſar dictator in anticatone unius inquit arrogantiæ ſuperbiæq; dominatuq;. Caput eſt apud gelliũ in quarto noctiũ atticarũ ſup hac re ſcienter cõditũ & grãmatici obſeruauerunt. STA bulum. Cauponã hoſpitiũ de quo ſupra. ET de quadã anu. Splendida locutio eſt ut dicamus percõ tor de te. Quero de te. pro a te ita. M. Tullius decẽter uſurpat. Quæſiui de mea tullia qd egiſſet: Ita uete res oẽs frequẽter locuti ſunt. Oratius in ſecũdo ſermonũ. Quærit de pueris nũ ſit quoq; fracta lagena. CAVpona: Cauponã tã mulierẽ dicimus q̃ tabernã: ut docet Priſcianus in quinto καπηλου hoc eſt Caupones appellat. Plato in ſecũdo de re publica qui ſe in foro ad uenditionẽ emptionẽq; conſti tuunt quos neceſſarios eſſe ait in ciuitatibus magnis beneq; inſtitutis: idem tamen in libris de legi bus interdicit ciuibus Cauponationẽ tanquã tota hæc res p peregrinos ſit exercenda: iuriſconſultus Titulo de nundinis meminit Platonicæ ſententiæ de cauponationibus. PERcontor. in rerrogo p quiro. uerbum eſt a conto deductũ quo nautæ utuntur ad loca nauibus oportuna: & ita ſcribitur p. o ſi uero pereunctor ſcribatur per. u. &. c. tunc dicitur ab eo quod a cunctis perquiratur. auctor Dona tus in Ecyræ cõmentario. ANnuit. nutu id eẽ ſignificauit: inter annuere & nutare. & nictare ueteres hoc intereſſe uoluerunt: ut annnere ſit narium uel labiorum: nutare capitis: nictare oculorum: & ita grãmatici uerſum illum Plautinum ex aſinaria interpretantur: Nec illa ulli homini nutet nictet. An nuat: ſed hæc grãmaticorũ ſubtilitas ſcrupuloſior eſt q̃ uerior. annuere enĩ eſt ipſo capitis nutu appro bare affirmareq;: Cuius contrarium eſt renuere. Vnde nutus & renutus. Plinius in primo epiſtola rum nam ego ſimili nutu & renutu reſpondere uoto tuo poſſum. græci dicunt νευω και αμαρευω.

Auocare

Aium in auribus habitare.

Leuorſũ. aliorſum

anu pro anui.

Quæro de te.

caupona caupões.

Caupo natio.

Percõtor

annuere

Nutare.

Nictare.

Renuere renutus.

EX primoribus:summatibus.& primi ordinis hominibus. ARrisit:quia scilicet Milonẽ e ptimo tibus hypatæ appellaueram. PRImus istic:ironicos dictum.cũ a contrario significare uelit infimũ & sordidum fuisse milonem:nec inter hypatinos ciues numerandum:cum esset exopolis ideſt extra muros urbis habitaret. EXtra pomerium:pomerium locus est circa murum: quem in condendis urbibus consecrabant.quod spatium neq; habitari neq; arari fas erat.cuius uerbi uim solum intuentes post mœnium interpretantur esse:Sed ut ait Liuius non magis quod post murum esset q̃ murus post id pomerium Romãi appellauerunt:pomerium augures romani ita diffinierunt:pomerium est locus intra urbem effatus p totius urbis circuitum pone muros regionibus certis determinatus qui facit finem urbani auspicii.ex septem urbis mõtibus auentinus solus extra pomerium fuit:quasi ominosus quod in eo monte remus auspicauerit aues q; irritas habuerit superatusq; a romulo in hospicio sit:uel ob id quod plebs eo secessisset:ut innuit seneca i libro de breuitate uitæ mos fuit apd antiquos proferre pomerium agro nõ prouinciali sed italico acquisito.legimus apud historicos seruiũ tulliũ regẽ romanũ luciũ syllã dinũ iuliũ diuũ augustũ protulisse pomeriũ:claudius quoq; ut inquit Cornelius tacitus pomeriũ urbis auxit more prisco:quo his qui protulere imperiũ etiã terminos urbis propagare dat. PArens optima:nomẽ ueneratõis:quo anũ cauponã appellat. VIdes ne inquit:dicticos est.demõstrat.n.mãu & gestu milonis diuersoriũ. ALtrinsecus:in altio ri parte uel ex altera parte uel potius ex utraq; parte.hoc.n.significat altrinsecus apud auctores. ANgiportũ:quod exitũ nõ habet:hac peruiũ nõ est id angiportũ appelarunt quasi angustũ ab angẽdo & portu.auctor.M.Varro in adelphis ait Terentius:id quidẽ angiportũ nõ est peruiũ.ideſt ut expõit Donat° angusta & curua uia quasi angiportus:ut angicia:alii qd inter portus sit locus angustus:hoc ẽ inter domos quas uel portus uel insulas ueteres dixerunt.de insulis in hoc significatu satis multa apud Suetoniũ.Oratius dixit angiportu tanquam nomẽ sit quarti ordinis sic enim ait in sapphico carmine. flebis in solo leuis angiportu.ubi cõmentatores exposuerunt angiportũ dici uicũ sine exitu angustũ & flexuosum in modũ anguis. DIuersat:habitat colit. AMpliter nũmatus:bene nũmatus græce dicit polycrematos & polyplusios:quod genus ait plautus eẽ honoratissimũ in captiuis. ET sordis infimæ ueteres hoies & deparcos merito sordidos appellant.cũ auaritia ad incuriã usq; corporis crassef:ut per illã unã neq; uirtutis neq; uiriũ.neq; corporis.neq; animi adsit cura:uictus autẽ sordidus a tenui uictu distabit ofello iudice ut ait Oratius. SVB arrabone auri:sub pignore arrabonem pignus ueteres dixerunt.quod alio nomine arram.Terentius ea relicta huic arraboni est pro illo argento:claudius quadrigarius in annalibus arrabonem dixit obsides & id maluit quam pignus dicere:quoniam uis huius uocabuli in ea sententia grauior acriorq; uisa est:ut curiose persitat Au. Gellius: sed nunc arrabo: ut idem gellius autumat in.xvi.in sordidis uerbis haberi ceptus ac multo rectius uidetur arra.De arra frequens est mentio apud iurisconsultos:& uersiculus ille notissimus:utilis hæc arram si dederitis erit.& nunc uulgo ita usurpatur.cum in quotidiano sermone negociatorum sit.da arram pro pignus plinius in.xxxiii.nõdũ inquit erat arra uelocior de annulo loquens.q ad sponsiones exilit:& p pignore opponitur:de arrabone ait.Marcus. Varro hac.arrabo sic dicta ut reliquum reddatur hoc uerbum a græco ἀρραβὼν. EXIGVO lare:domuncula & tuguriunculo:hoc proprium est diuitis sordidi:ut exiguo lare includatur:dissimulator opulentiæ simulator inopiæ. Saturnus auctore Firmico materno si fuerit in secundo signo ab horoscopo per diem reddit absconsos latentes & animo pauperes:& habere se aliquid semper negantes. infruniti est inquit seneca iactare diuitias. Timidi abscondere.

ERVgini intentus:rei nummariæ incubans inhiansq;.eruginem.n.pecũiam intelligi uoluit:quæ ex ære fit.ita Oratius ad hæc animos erugo & cura peculi cum semel imbuerit:iuuenalis si reddat uetera rem cum tota erugine follem:est autẽ erugo proprie rubigo æris sicut ferrugo ferri:eruginis magnus est usus pluribusq; fit modis.ut docet plinius noster in.xxxiiii.Vitruuius quoq; in.vii. ait ex lamellis æreis in aceto obturatis fieri eruginem:cum autem ex ære signato sit nummi usus & pecuniæ. unde & ærarium & tribuni ærarii:& æra militum & obærati dicti:hinc fit ut erugo quoq; pro ipsa pecunia accipiatur: cruda erugo uulneratiis emplastris miscetur & callum fistularum erodit. CALAmitatis: auaritiæ;Quid enim calamitosius auaro:qui in omnes malus est in se pessimus: cui tam deest quod habet:quam quod non habet:qui inter opes inops degit uitam calamitosam.

Exopolis.

Pomeriũ

Auẽtius. extra pomerium.

Mos proferendi pomeriũ

Altrinsecus.

Angiportum.

Domus. portus.insula.

Polyplusios.

Arrabo Arra.

Aerugo.

PRAEter unicã ancillulã:consimiliter Lucianus in asino aureo tradit se usum eẽ hospitio hypatini hipparchi:qui ωιαν θερρα παιμην τρεφει και την αυτου γαμετην μομας ideſt ancillam & uxorẽ solas domi alebat.cũ esset ut ipse ait φιλαργυρωτατος ideſt auariſſimus mortaliũ. BEnigne & perſpicue:liberaliter & nitide aduerbia ſunt ironicos legendũ. NEC nidoris nebulã:in domo auari & ſordidi nunquam culina colit nec edulia lautiora diſcoquunt:quoꝝ nidor nares pmeat:plautinus euclio.aridior pumice diuũ atq; hoium inclamat fidẽ de ſuo tigillo fumus ſi qua exit foras .idẽ minitans ſtaphilæ aniculæ iqt.ſi ignis uiuet tu extinguere exemplo.eſt autem nidor.odor qui ex edulis coctis olfactum excitat:intantum ut quandoq; deſideremus illud Catullianum.Quod cum olfacies deos rogabis.Totum ut te faciant fabulle naſum.de nidore epularum illud celeberrimum.Captũ te nidore ſuæ putat ille culiæ.græce dicitur:κνισσα.ut illud homeri ex pria iliados rhapſodia κνισσι λουραμομικεμ ελισσομενμη περι καπνω.iterdum nidor,putore uſtrinæ accipit.ut apd Virgilium occupat os flammis.illi ingens barba reluxit.Nidoremque ambuſta dedit. MOdico ſecus: non longe a caupona. OPpeſſulatam:clauſam & peſſulis imiſſis munitam. PVLſare uocaliter.Morem expreſſit uſitatiſſimũ ut ſcilicet qui pulſat hoſtium etiã forinſecus inclamet. Lucianus. εγωκο πτωπροσελθωμ τηθυραν.ego accedenſ ianuam pulto.

Philargyrotatos.
Nidor

præter unicam paſcit ancillulam.& habitu mẽdicantis ſemper incedit. Ad hæc ego riſu ſubiicio:benigne inquam:& proſpicue Demeas meus in me conſuluit:qui peregrinaturum tali uiro conciliauit:in cuius hoſpicio;nec fumi;nec nidoris nebulam uererer.& cum dicto;modico ſecus progreſſus hoſtium accedo.& ianuam firmiter oppeſſulatam pulſare uocaliter incipio. Tandem adoleſcentula quædam procedens. Heus tu inquit:qui tam firmiter fores uerberaſti:ſub qua ſpecie mutuari cupis? An tu ſolus ignoras:præter aurum argentumq; nullum nos pignus admittere? Meliora inquam ominare:& potius reſpõde:an intra edes herũ tuum offenderim? Plane inquit.ſed quæ cauſa queſtionis huius? Litteras ei a corinthio Demea ſcriptas ad eũ reddo.Dũ annũcio iquit:hic ibidẽ opperi minor. et cũ dicto rurſũ foribꝰ oppeſſulatis intro capeſſit. modico deinde regreſſa:patefactis edibꝰ.Rogat te iquit.iutili me. eũq; accubãtẽ: exiguo admodũ grabattulo; & commodum cenare incipientem inueni o.aſſidebat pedes uxor:

SVB qua ſpecie mutuari cupis ſub quo pignore:quorum multæ ſunt ſpecies:uſus eſt uerbo iuriſconſultoꝝ.qui ita ſcribunt titulo de rebus creditis mutuũ damus recepturi nõ eandẽ ſpeciẽ quã dedimus.alioquin aut cõmodatũ erit aut depoſitũ.ſed idẽ genus:hoc aũt iõ dixit puella:tãq; nullus unq; accederet domũ milonis niſi qui pecuniã mutuaticã:uel potius fœnaticiã oppoſitis pignoribus ſumere uellet:mutuũ aũt a fœnore hoc diſtat.qd mutuũ ſine uſuris fœnus cũ uſuris ſũmit.hinc ait plautinus amator in aſinaria:nã ſi mutuas nõ potero certũ eſt ſũmã fœnore.paulus iuriſconſultus mutuũ ait appellatũ ab eo qd de meo tuũ fit:mutui datio conſiſtit in his rebus:quæ pondere numero menſuraue conſiſtunt.mutuari aũt nõ ſignificat mutuã pecuniã dare ut ſemidocti litteratores opinãt:ſed mutuũ ſumere.Macrobius ait de Virgilio.quod.ſ.ad excolendũ ſe q̃dã ab antiquioribus mutuatus ſit.i.mutua uſurpauerit.& hæc eſt proba & erudita eloquutio.aduerbiũ ẽ mutuo uſitatiſſimũ:eſt & mutuiter minus frequens:qd idẽ ſignificat:Varro uiue meq; ama mutuiter. MEliora ominare:nõ ſolũ deoꝝ uoces pithagorei obſeruauerũt:ſed etiã hoium.q̃ uocãt omĩa:q̃ maiores noſtri ut ait.M.Tullius plurimũ ualere cenſebant:ideo ait Apuleius ad ancillã:dic quæſo meliora uerba.itidem apud Macrobium:bona uerba quæſo prætextatus ait.antiqui ominare:& ominari dixerũt in eadẽ ſignificatõe Põpõius ita ſit & tibi bñ q recte ominas:ẽ ãt ominari quaſi uerbis diuinare & augurari. Offenderim inuenturus ſim. Quæſtionis:inquiſitionis.Terentius.caue in quæſtione ſis.

Mutuũ dare.
Mutuo
Mutuiter.
Omina.
Ominari

A corinthio demea:imitatur Lucianum qui ad hoſpitem hipparchum litteras decriani ſophiſtæ deferebat. OPEriminor:elegantius leges operitor:quod ſignificat expecta & præſtolare. MOdico deinde.poſt paulum. ACcubantem:accubare uerbum eſt conuiuale.Marcus Tullius qui mihi accubantes inconuiuiis:fuit enim mos priſcorum ut cubantes in lectulis cenitarent:qui mos apud græcos Turcaſq; hodie quoq; eſt uſitatiſſimus:unde diſcumbere & accumbere & accubare recumbere uſurpata.ſcribit Valerius maximus fœminas cum uiris cubantibus ſedentibus cenitare conſueuiſſe.

Accubãt.
Fœmine ſedentes cenabãt.

COMmodum:tunc tunc id horæ eo momento de hac dictiõe in ſuperioribus ſatis multa. EXI guo grabattulo:Lucianus conſimiliter κατεκειτο επικλινιδιουστερου ideſt diſcumbebat in lectulo admodum Anguſto. ASSIdebat pedes:ſedebat ad pedes.ego autem corrigo penes pro pedes. ut ſignificet uxorem penes ideſt iuxta maritum milonem aſſediſſe:conueniatq; cum uerbo Luciani qui ait γυνηαυτουκαθηστοπλησιον.ideſt uxor autem ipſius prope aſſidebat.

Clinidiõ lertulus

MENsa uacua: ex luciani filis textura concinnatur. ille. n. ait καὶ τράπεζα ὠμὴ ἐπεκεῖτο. i: mensa nihil continens adiacebat. BEne ego: quasi dicat gratias ago pro hospitio oblato. ILlico: statim. EIS: lege ei scilicet Miloni. PROsperiter: legendū properiter: quod significat propere & festinanter. catullus animula miserrima properiter abit. EAM: corrige etiā. VErecundia contantē. pudor & uerecundia hoies facit contabundos & renitentes. nec nō fari prohibemur ex pudore: unde nō in eleganti epitheto dictus infans ab oratio. quia nos infantes efficiat & mutos. infans nāq; pudor prohibebat plura profari. LAcinia: ueste de lacinia & lacinioſa conualle iā dictum est. Pudor infans.

& mensa uacua posita: cuius monstratu: En inquit hospitiū. Bene ego. & illico ei litteras Demeæ trado. Quibus properiter lectis: amo inquit meum Demeam: qui mihi tantum conciliauit hospitem. Et cum dicto: iubet uxorem decedere. Vtq; in eius locū assideā: iubet: meq; etiam nunc uerecundia contantem: abrepta lacinia detrahens: adside inquit istic. Nam præ metu latronum: nulla est fibula: anne sufficientem supellectilem parare nobis licet. Feci. Et sic: ego te inquit etiam de ista corporis speciosa habitudine: deq; hac uirginali prorsus uerecundia: generosa stirpe proditum. & recte cōiicerem. Sed & meus Demeas eadem litteris pronūciat. ergo breuitatem Gurgustioli nostri ne spernas peto: erit tibi adiacens: & ecce illud cubiculum. honestum receptaculū: fac libenter diuerseris in nostro. Nam & maiorem domum dignatione tua feceris: & tibi specimen glorioſū arrogaris. sis contentus lare paruulo: Thesei illius NVLla est fibula. cā reddit cur uocauerit apuleiū. ut assideret in uxoris sella: quoniā inquit nihil satis clausum satisq; munitū est abī cursu latronū. qui nullas nobis sellas reliquas fecerunt: & ita fibula accipiet pro claustro & obiice: sed elegantior lectio est & uerior. Sellula siue sessibula: ut sit sēsus nullā aliā domi suæ sed sellā siue sedile p̄ metu latronū qui sunt in cā ne supelex idonea pareat. est. n. sellula diminutiuū a sella quasi parua sella: sedes autē & sedile & sella & subselliū & soliū a sedendo dicunt. d. littera in. l. conuersa. M. Varro & Festus pōpeius auctores. selliquastra quoq; sedilia ab idoneis scriptoribus appellāt a sedendo & ipsa dicta: higinus cassiopea sedens in selliquastro collocata est: idē alibi ait iter sidera sedēs ī selliquastro cōstituta ē. mēda ēī codicibus īpressis ī quibus passim legit silliquastro p̄ selliquastro. magna. n. diferētia ēī significatu iter silliquastr̄ & selliquastr̄: quis ī scripto sit pusillū dissidiū. ē. n. selliquastr̄ ut iā docuimus sedile: silliquastr̄ uero herba ē hortēsis: q̄ alio noie piperitis appellat cuius meminit. plinius ī. xix. & ī. xx. libro naturalis historiæ. FEci: ut iussit milo. assedi ī uxoris sella. qm̄ icidit mētio sedilis. declarādū ē Gellianū uerbū: ī quo pleriq; oēs hesitāt. ī decimo octauo noctiū atticarū sic scriptū ē: offendimus eū cubātē ī symphodio greciēsi: tu lege ī scimpodio & expōe ī sedili uel potius i grabatulo. græci. η. σκιμποδα uocāt scabellū & grabatū: cuius diminutiuū ē scimpodiō Lucius. τῶ σὲ παιδί σου σκιμποδιον αὐτου παραθησω. i. seruo tuo grabatulū ipsi cōueniēs apponā. ET sic: lege & si uerba sunt milōis ad Luciū. VIRginali uerecūdia. laudamus ī iuuene uerecūdiā ē. n. uirtutis color. plautus adolescētē decet eē uerecūdū. argyripe. sed ī sene ut ait Aristoteles ī. iiii. ethicorū dignā laude nō ē: cū nō oēm deceat ætatē uerecūdia. optimū autē uerecūdiæ epithetō ē ut uirginalis appellet. ē. n. uirginū prope peculiaris pudor. claudiāis flāmea sollicitū puelatura pudorē Maro quoq; de lauinia uirgie scribēs affectū naturalē decēter expressit flagrātes perfusa genas cui plurimus ignē subiecit rubor & calefacta per ora cucurrit. REcte cōiicerē: cōiectarē & cōiectatorie cognoscerē. EAdem te: scilicet eē generosa stirpe genitū. GVRgustioli: tuguriūculi casulæ domūculæ. gurgustiū. n. cuius diminutiuū ē gurgustiolū significat genus habitatōis angustū: a gurguliōe dictū. DIgnatōe tua: domus nō solū domino honestat: sed etiā hospitū dignitate nobilitat hodieq; gloriari solemus domi nostræ fuisse hospites illustres. ut uerū sit illud sidonii gloria magna uiri gratia patua loci. SPEcimē arrogatis: gloriā tibi uindicabis ex humanitate qm̄ laudaberis nō spreuisse tenue hospitiolū. CONtētus lare paruulo. in hāc sentētiā est illud uirgilianū: aude hospes cōtēnere opes & te quoq; dignū finge deo: rebusq; ueni nō asp egēis. & illud nasōis subiere mīores sæpe casas superi. THEsei illius cognominis patris tui. Hīc liquet patrē Apuleii appellatū eē theseū: ē autē sensus si hospitiolū meū nō spreueris: uideberis eē imitator thesei illius īclyti & famigerati q̄ oli nō erubuit uti hospicio hecales rusticæ uetulæ: q̄ illi apposuit olera uel potius herbas siluestres pro eduliis ueluti sonchō & crethmō ut scribit Callimachus. & rettulit. plinius: corrige autē pro ales anus hecales anus sicut in libro annotationum corrigēdū eē docuimus. hæc ē illa hecale: q̄ in carmie obscēo signat cū ait æqualis tibi quā domū reuertens theseus repperit in rogo iacentē. hecales meminit & plutarchus in theseo. de hac opinor intellexit Ouidius in libris de remedio sic scribens. cur nemo est hecalen nulla est quæ ceperit Irtū. Nēpe qd alter egens. Altera pauper erat. scio in codicibus Ouidianis hecatem legi non hecalen. Sellula. selliquastra. Silliquastrum. Locus Gellii de scīpodio. Virginalis pudor Gurgustium. Hecale hospes thesei.

Cognomines. COgnominis.cognomines dicuntur eiusdem nominis.ut docet Seruius enarrans illud Virgilianum. Gaudet cognomine terra. hinc plautus in bacchidibus. quid agunt duæ germanæ meretrices cognomines. Theseum appellat cognominem patris Apulei.quia & ipse pater dictus est theseus.

Emulare EMVlaueris.imitatus fueris.locutio uetus antiquitus enim emulare pro emulari dicebatur sicut luctant dixerunt pro luctantur.& præliant pro præliantur.& conuiuant pro conuiuantur.& hoc genus prope infinita.quod multorum exemplis satis liquet & grammaticorum obseruatione declaratur.

Emulatio. Emulari autem est imitari.& inuidere. Vnde emulatio dicit imitatio uirtutis cū laude. est & egritudo si eo quod quis concupiuerit alius potiat ipse careat. PHOtis.apud Lucianum ancilla hospitis hipparchi palestra non inscite appellat. Tanquam omnis luctæ uenerie scia.& gnara.photis uero Apuleiana uideri pōt dicta απο τουφωτος quod significat lucē. & lumen tanq̄ esset lucida puella & ardescens in uenerem. CVM fide conde.fideliter repone. IN illud cubiculum.Lucianus græce inquit. δος κοιτωμα. i. da cubiculum.interpres Luciani hallucinatur interpretatus da tunicam uidelicet deceptus ꝓximitate uocis & litteraꝝ. si quidem græce χιτωμ est tunica κοιτωμ uero cubiculū.in significatu autē tam distat κοιτωμ & χιτωμ quantū hypāis ueneto dissidet eridāo. EX prōptuario. cellariū significat.exquo promūt usui necessaria a promēdo dictū:sicut & ꝓmos dici uoluerūt ministros qui ꝑsunt cellæ prōptuariæ ut promāt de intus usuaria.sicut cōdos qui cōdāt auctor fulgētius placiades.hinc plautinū illud sum promus cōdus procurator peni Apuleius in apologia promū librorū elegāter uocat ministrū a libris symachus prōptuariū decenter appellat ingeniū perinde ac repositoriū Thesaurū; doctrinaꝝ. uerba symachi ex epistolis hæc sūt utinā mihi falsis laudibus blādiaris cū ais aliqd ex nostro desiderare prōptuario: plautus dixit carcerem prōptuariā cellā. VNctui:ad ungendū.in balneis.n.oleo corpora perungebāt:Quod in lecytho cōtinebat.sic.n.uocauerūt ampullā olearia:quā cyprianus capsacē noīat iuuenalis guttū.cuius meminit. M.Tullius in libris de finibus:& nos scripsimus in libro annotationū:loti distringebāt strigilibꝰ mox tergebāt linteis q̄. M.Varro appellat termētaria qd corpore terāt:de qbus epigrāmatarius poeta:non tā sæpe teret lintea fullo tibi. TERsui:ad tergēdū plinius in epistolis:nā dū distrigit tergit q; audiebat aliqd aut dictabat. Eldē usui:scilicet balneatorio.ad balneare autē instrumētū pertinebāt & strigiles: de qbus plurima mētio est apud scriptores. OCIter.uelociter. SAtis arduo itinere fatigatus:Lucianus πεμπε αυτον εις βαλαμειον:ου χι μετριαν γαρ ελη λυθε ροδον produc inqt ipsum ad balneū.nō.n.paruā uia cōfecit. ITIneris ubiq;:in oī itinere.sic.n.dicimus ubiq; locoꝝ.ubiq; gentiū:ipse alibi dixit qd minus frequēs est ubiq; imaginū pro in oībus imaginibus. STRenue nauiter.& perniciter.strēua mors dicit a curtio.q̄ cito cōficit. ORdeū emito:Luciāus κριθιδιον τιμης εις τον ιππον.i.preciū ordei pro equo.græce.n.κριθος dicit ordeū:& υποκοριστικως κριθιδιον quasi ordeolū ordeum autem quadrupedum refectibus uita tradidit:ut auctor est plinius iuuenalis & infundens iumentis ordea lassis.ex ordeo fit ptisana Hippocratis preconio celebrata.apud indos panis ex ordeo precipuus fit:& gladiatorum cognomine.qui ordearii uocabantur apparet. antiquissimum in cibis ordeum fuisse:ex quo polentam græci præcipuam conficiebant.de panibus ordeaciis meminit Gallenus libro de alimentis primo.plinius sic ait.panem ex ordeo antiquis usitatum uita damnauit.

Photis unde.

Error luciani interpretis.

Prōptuarium. promos. Condus Prōptuaria cella Lecythꝰ. Capāsce. Guttus Terrēta ria.

Vbique imaginū Strenua. Mors. Ex ordeo ptisana. Ordearii gladiatores.

FORVM cupedinis: numerius cupes siue cupedius.& Macellus consules Romani ob latrocinium damnati actique in exilium sunt: bona eorum publicata.& edes dirutæ: ibique edificatus est locus. in quo uendebantur ea. quæ uescendi causa in urbem erant allata: itaque ab altero macellum. ab altero forum cupedinis appellatum est. Auctores Marcus Varro:& Donatus: Alii a cupidita te forum cupedinis dici Autumant locum ubi esculenta & poculenta uenerunt. Alii forum piscarium hoc nomine significari tantummodo arbitrantur: de foro cupedinis Festus Pompeius cæteri: inde cupedinarii: quorum meminit Terentius dicti omnes qui esculenta uendunt & pocu-

Forum cupedinis macellū. Cupedinarii.

cognominis patris tui uirtutes emulaueris: qui non ē aspernatus Alesanus hospitiū tenue. Et uocata ancilla. Fotis īqt sarcinulas hospitis susceptas cū fide cō dē illud cubiculū. Ac simul ex promptuario oleū unctui: & lintea tersui: & cætera hæc eidē usus profer ociter. Et hospitem meum produc ad proximas balneas. satis arduo itinere: atq; prolixo fatigatus est. His ego auditis: mores atq; parsimoniam ratiocinās Milonis: uolensque me artius ei conciliare. Nihil inquam rerū istarum: quæ itineris ubique nos comitantur: indigemus. Sed & balneas facile percontabimur. Plane qd est mihi summe principium: æquo qui me strenue peruexit: fenum atque ordeum: acceptis istis numulis tu Fotis emito. His hactis: & rebus meis in illo cubiculo conditis: pergens ipse ad balneas: ut prius aliqd nobis cibatui prospicerē: forū cupedinis peto. Inq; eo

lenta.Symachus forum cupedinarium appellat.Coempta iquit ex foro cupedinario: Cupedias Antiqui lautiores cibos nominabant.siue a cupiditate.siue a cupidinis foro.Au. Gellius inseptimo. atq; has undiq; uorsum indagines cupediarum maiore detestatione dignas censebimus. Idem in sexto. Conuectabamus ad cenulam non cupedias ciborum.Sed argutias questionum. Marcus Tullius ut sentit Nonius cupediam dixit pro cupeditate. Cum ait in Questionibus Tusculanis. Auaritia ambitio.Mulierositas.Peruicatia.Ligurritio.Temulentia.Cupedia & si qua sunt similia:sed quod cū uenia Nonii dictum sit.Cupedia dicitur a Cicerone non simpliciter quecunq; cupiditas. Sed opinatio uehemens de ganea. tamq; lautiores cibi sint ualde expetendi.Forū aūt a ferēdo dictū. quo ferūt. quæ uēdere uelit: ubi qd generati: Additū ex eo cognomē. ut forū olitoriū.Forū piscariū. Forū boariū PIscatū oppiparē: Pisces copiosos & pretiosos.opiparum enim copiosum significat. opipare epoiose & abūdanter.Marcus Tullius in tertio officiorum opipare a pythio apparatum conuiuium: dicitur opiparus & opiparis.In secundo & tertio ordine. INDicaret: Extimaret. & ut uulgo dicitur appretiaret: utendum enim interdum est uulgaribus uerbis & uernaculis dictionibus ad rem dilucidandam. Iuxta græcū uetus uerbum & peruulgatum quod ait. ἁπλούστερον πόσ εἰπε καὶ σαφέστερον hoc est indoctius loquere & apertius.Indicare autē uerbum negotiationis est & rebus uenalibus accomodatum.Quod in mercibus distrahendis usurpatur:quando ille cuius est merx precium facit rei quam uenundat.& in hunc signficatum accipiunt latinissimi uetustissimiq; scriptores: Plautus in aulularia. Venio ad macellum rogito pisces.Indicant caros.Idem in persa indica fac precium: & mox age indica prognariter.Marcus Tullius in tertio de officiis.cum postulasset ut sibi fundus.Cuius emptor erat semel indicaretur.Idq; uenditor Ita fecisset dixit se pluris estimare: Nonius marcellus parum prospicienter pensitauit uerbum Ciceronianum.exponens indicare pro addicere & promittere: cum non tam uendere significet.q̄ estimare & precium facere rei uenalis:quæ res proprie pertinet ad uenditorē ut ipse dicat quanti mercē suam uendat:unde ait Plautinus leno in persa. Tua merx est tua indicatio est.ubi indicatio accipitur pro estimatione ac precio.& ut dici solet appreciatione:quæ & idicatura nominatur:Plinius in prohemio.Na.historiæ:hæc fidutia operis hæc est indicatura. Itē libro nouissimo: neq; est hodie murrini alterius prestantior indicatura.Idē in uigesimo octauo signate ut omnia iquit Eadē ex causa emilyenē uituli quāti indicatus sit iubēt: Quod significat quanti estimatus.& quautum a uenditore precium petitū sit:Sed ut ad Apuleium reuertamur:sensus est piscatorem petiisse centum nūmos pro precio piscatus expositi:quod cum immodicum Apuleio uisum foret emit piscículos uiliores precio uiginti denariorum: PREstinaui.Expone emi: ut supra. COMmodum: Ipso eodemq; tēporis momento. CONtinuatur:subsequitur. APVD athenas atticas:Emphaticoteron.atticas dixit.uel differētiæ causa:Cum Trinæ fuerint athenæ:ab una dicti athenei.ab altera atheniēses.a Tertia atheneopolitæ.auctor Marcus Varro in libro de analogia primo. INuadit:Aggreditur.& in bonam partem accipitur. COMmiter:Hilare.Suauiter:benigne. MIluci: Pernomē apuleii est Lucius. quo prisci nominatim quempiam appellantes utebantur. Oratius quinte puta ant publi gaudent pernomine molles auriculæ:eos qui luce nati essent lucios dicebant:sicut manios qui mane:auctor Marcus Varro in libris de Analogia.pueris non prius q̄ togam uirilem sumerent. puellis non ante q̄ nuberēt pēnomina imponi moris fuisse auctores tradunt. Liber homo ut Quintilianus docet pēnomen. Nomen:cognomen:tribum habet:hinc a Iuuenale dictum est tamquam habeas tria nomina.hoc est tamquam liber sis & ingenuus.Cui sententiæ subscribit illud Ausonii tria nomina nobiliorum. Romulus & Remus conditores urbis Romæ neque prenomen ullum neque cognomen habuerunt. SAT pol diu: Satis longum tempus est: & interponit iusiurandum pol. quod significat certe quasi per pollucem Deum.sicut edepol.Quod iusiurandum ut inquit Gellius. & uiro & fœminæ commune est.quamuis Marcus Varro asseueret Antiquissimos uiros neque per Castorem neque per pollucem deierare solitos.sed id iusiurandum fuisse tantum fœminarum. INTERuisimus: Quasi ex interuallo inuisimus:Alias interuiso significat totum uideo. hæc enim particula inter totum significat: ut itercipit apud Terentium:pro totum: capit.Interbibere apud Plautum pro totum bibere.Interlegere uero agricolationis scriptoribus est poma per iteruallа decerpere ne turba oneret parētem: Palladius si spissa poma ramos onerabūt interlegēda sunt queq; uitiosa. ut alimētum cæteris succus æquiparet. HERcules:mediusfidius.Hercules me hercules.Iusiurandum. per herculē p quē soli uiri deierāt sicut fœminæ solæ per castorē:mox fuit antiquorū Romanorū:ut pueri per herculē deierantes id sub dio facerēt nō sub tecto.Causam refert Plutarchus in problematis:qa scilicet herculem ferūt non umbraticā

piscatū,opiparē expositum uideo:& percōtato precio: q̄ centū numis indicaret aspernatus.xx.denarios presti naui.Inde me commodum egredientem: continuatur Pythias cōdiscipulus apud athenas athicas meus. qui me post aliquātulū multum temporis amanter agnitum iuadit.amplexusq; accomiter deosculatus. Mi luci ait:sat pol diu est:q̄ iteruisimus te, At hercules exide

Cupedia

Eoror nonii.

Forum:

oppipa

indicare.

indica

fac p̄ciū.

halucinatio nonii marcelli.

indicatio.

idicatura.

athenæ.

athenei

atheneo/

politæ.

lucii luce

nati/mãi

mane.

tãq̄ hẽas

tria noia.

ituisimus

it̄ p totū

iter bibe.

iterlege.

sub dio

iurãt per

herculē.

uitam domi egisse sed foris ac sub dio semper uixisse: uel illud potius p hanc rē occulte agitur ne pueri insuescant deierare sicut fauorinus existimabat. hoc enim dū sub dio progrediūtur & in propatulum. Hercules quasi de industria moram efficit: & deliberādi dat spatiū: præterea proditum est herculem cumprimis semel iu rauit. religiosum fuisse. & ad iusiurandum uerecundissimum. quippe qui semel in omni uita iurauerit.

CVM a uastio magistro: post digressum ex scola litteraria in qua fuerūt cōdiscipuli: nūq̄ nisi in horæ se Apuleium inuisisse significat: Vastius nomen est doctoris sub quo in condiscipulatu litteras græcas didicerāt. SED quid istud ex cultu crebroq; famulitio: quod circa pythiam condiscipulum uidebat sic interrogat. VOTI gaudeo: Ex animo gaudeo. Te uoti compotē factum esse lætor. Constructio prisca. Ita Virgilius in xi. Nec ueterū memini lætor tue māloꝝ. quod ex figura græca dictū esse ait seruius:

e Vastio magistro digressi sumus. Quæ autē tibi causa peregrinationis huius? Crastino die scies inq̄. Sed quid istud? uoti gaudeo. Nam & lixas & uirgas: & habitum prorsus magistratui congruentē in te uideo. Annonā curāus ait. & edilē gerius. & siqd obsonare cupis: utiq̄

Voti gaudeo.

Lesæ. q.

LIxas: modo ministros magistratui seruientes. Alias lixæ ministri sunt militares: quorū officium est. ut militibus aquam subministrent: quam ueteres lixam uocauerunt. Vnde elixum dicimus aqua coctum. Alii lixas a lica herculis puero appellatos dicunt quidam a liguriendo questum: Cuius gratia exercitum sequātur. apud Liuium miles gregarius seditionis princeps appellatur a Scipione semilixa quasi semimācipium: nomine sordido & ignominioso: Quod & in secūdo Suetonii cōmentario annotauimus: Silius ait lixarū uulgus esse iutile marti: Lixula uero quāuis diminutiuū a lixa esse uideatur non tamē paruū lixam seruulumq; significat: sed ut docet. M. Varro lixulæ & semilixulæ dicūtur cibi ex farina. Caseo. & aqua cōmixtis uocabulo sabino. VIRgas: quas ministri magistratuū preferunt. querit plutarchus in questionibus cur magistratuū uirgæ securibus alligatæ preferātur: An quia signū est non oportere magistratus iracundiā dissolutam esse sed cohibitam. An dum uirgæ dissoluūtur ad plectendum interea mora & tarditate ira magistratus infringitur. & impetus mitigatur: ex arbore betulla. quæ cādore atq; tenuitate precellit: fiebant hæ uirgæ. Ideoq; Plinius in xvi. Betullam appellat terribilem magistratuum: uirgis. HAbitum: Vestitum. qui in magistratibus cōspectior erat. & probe peculiaris. ut toga pretexta: de qua sic ait Liuius in. xxxiiii. magistratibus in coloniis municipiisq; toge pretextæ habendæ ius est. nec id ut uiui solum habeant tantum insigne. sed etiam ut cum eo crementur mortui. preterea tunica palmata. & toga picta erāt cōsulum triumphantiumq; gestamina. ANnonā curamus: De prefecto Annonæ scribit Liuius in quarto: aitq; Lucium minutium primum creatū Annonæ prefectum. Cum fame laboraret res Romana. hic non tā significatur prefectus ānonæ frumentarie: q̄ macelli. Annona enim non solum ad fruges sed etiā ad obsonia refertur. Vnde Annonā macelli dixit Trāquillus. & a Marco Tullio scriptum est. putarem annonā in macello cariorē fore: Satyrographus quoq; licenter quidem. sed decēter dixit. his opibus nūq̄ cara est annona ueneni. Cesar in cōmentariis Naues annotinas uocat. quibus Annona frumētaria comportatur: Ab annona lex annonaria dicta pertinens ad annonā. olim Clodius legem tulit annonariā: quæ ut inquit Pedianus Asconius summe popularis fuit: Vegetius annonarias expēsas uocat eas frugū pabuliq; speties. quas prouinciales militibus expendunt. EDilem gerimus. Edilitatem siue ut ueteres dicebant edilatum agimus. de edilibus relege. quæ scripsimus in primo Trāquilli cōmentario. In hoc loco significatur edilis: qui edictiones edilitas habet: ad moderāda precia cibariorum: qui agoranomus dicitur: Ita enī græci appellāt prefectū fori & obsoniorum: quæ in foro uenduntur: ut iusto scilicet & moderato precio diuendātur. ἀγορα forum græcæ. & ρο.ος lex. Vnde agoranomos. quasi lex & regula fori rerumq; in foro uenalium: Plato in sexto de legibus curatores appellat rerum uenalium eos magistratus. qui fori uenditionisq; curam habuerint. In hanc sententiam est illud Plautinum ex captiuis: euge edictiōes edilitias hic quidem habet. mirumq; adeo est nisi hunc fecerunt sibi etoli agoranomum. Idem i curgulione. Nec strategus nec tyrannus quisquam nec agoranomus. Vbi strategus significatur dux exercitus græco uocabulo. scribit Dionysius allcarnaseus ediles tribunorū ministros fuisse: eosq; & ānonæ forēsis. ut affatim suppeteret: curam habuisse: similesq; inquit quodāmodo sunt apud græcos agoranomis: Pomponius iurisc̄snltus prodidit Iuliū cesarē ediles duos cōstituisse qui frumento pessent & a cerere cereales appellatos. perant ēt ediles cibariis quæ in popinis cocta uenduntur. ob hoc dixit Seneca in libro ad gallionem de uita beata. Voluptatem iuenies latitantē sæpius ac tenebras captantem. circa balnea & sudatoria ac loca edilem metuētia. Ediles sacrosanctos & dici & esse Liuius festusq; notificāt. ABSOnare: legendū est obsonare. quod significat obsonia parare. Vnde obsonatores dicti coemptores obsoniorū: de quibus copiose diligēterq; pscripsimus i libro Annotationū. Dixit Seneca obsonatoribus noticiā esse subtilē dominici palati. apud plautū i mostelaria obsonare pollucibiliter significat parate obsonia lauta & copiosa: pollucibiliter idē pollet quod splendide & magnificenter & pollucibilē cenā appellat Macrobius itelligi uolēs lautā adiicialē esculētam: pollucibilitas quoq; dicta pro lautitia & epularum magnificentia: Demiror fulgentium in mytilogiis pollucibilitatem

interpretari

Semilixa.

Lixulæ. semilixulæ.

Virgæ ex betulla.

Pretexta.

Palmata.

Picta.

Annona Macelli.

annona ueneni.

annotinæ naues

annonaria lex.

annonariæ expēsæ

Agoranom⁹

Strateg⁹.

Ediles tribunoꝝ ministri

Cereales ediles

Sacrosancti ediles.

Obsonari

Obsonatores.

Polluciliter

Pollucibilis cena

Interpretari humanitatē nisi forte humanitatē capit pro benignitate ac largitate: qua in apparatu cō uiuali uti solemus: Plautinū testioniū qđ fulgētius citat: nihil admodū fulcit roboratq; hois interpre tamentū cū Plautina uerba a nobis sint nō a fulgētio: polluctū quoq; Herculis Antiqui dixerūt sacrifi ciū qđ herculi decuma data fiebat. qđ erat splēdidū. & pollucere est libamenta herculi in arā porricere. Corrigēda ē obiter apud Macrobiū dictio mēdosa: sic. n. passim i tertio saturnaliū scriptū est. pprie autē catilōes dicebātur. qui ad pollutū herculis ultimi catilos liguribāt. Tu illud ad pollutū imissa littera. c. lege ad polluctū. sic enī significat herculis sacrificiū. cū pollutū dica tur maculosum & fedū: Catilōes autē. ut id quoq; Macrobii uerbū itelligas antiqui gulosos appella bāt a carne uidelicet catulia: quā esitauisse hoc est comedisse Ro manos. Plauti fabule sunt iditio Plinius quoq; in. xxix. auctor est catulos lactentes existimatos eē adeo puros ad cibū. ut etiā placā dis numinibus hostiarū uice ute rent his: Catulināq; i cenis deoꝝ poni solitā: unde Lucilius catilo nē appellat piscē lupū quasi ligu ritorē & gulosum qui stercus se

Pollucibilitas.

Error fulgentii.

Pollucere.

Polluctū.

Catilōes qui.

catulina in cibis.

cōmodabimus. Abnuebā: quippe q iā cene affatim pi scatū prospexeram⁹. Sed enī Pythias uisa sportula: succussisque in aspectū planiorē piscibus. At has quisquilias quanti parasti? Vix inquam piscatori extorsimus accipere. xx. denarios. Quo audito statim adrepta dextra postliminio me in forum cupedinis reducens. Eta quo inquit istorum nugamenta hæc comparasti? Demonstro seniculum. in angulo sedebat. Quem confestim pro edilitatis imperio uoce asperrima increpans. Iam iam inquit necamicis quidem nostris: uel omnino ullis hospitibus parcitis? Quid tam magnis pciis

ctaretur. COMmodabimus: potest & qui edilis est facere ut minoris obsonia amicus cōparet cū ip se presit rebus uenalibus. Plato libro octauo delegibus pcipit censoribus uenalia curæ eē. neqd uēdatur ematurq; pluris minoris ue q̄ lex iusserit: q̄ rerū uenaliū mēsuræ & pcia cōstituta sint. AFFAtim. copiose admodū habundāter. aduerbiū est: Salustius in iugurta frumētū & alia oīa q̄ usui forēt affati pbita. hāc dictionē prima acuta nō media ueteres pronūciabāt ut docet Gellius: necnō probus grāma ticus hūc Plauti uersum prima acuta legere solebat: aliorū est affatim qui faciant. cōiungitur sæpe cū genitiuo: ut apud Liuiū habetis affatim lignoꝝ. SVCcussisq;: Concussu & agitatu eiectis. Quisqui lias: Verba sūt pythie edilis. qui piscículos uiles cōspiciēs friuolosq; coemptos ab Apuleio. Eos qsquilias appellat quasi spurcicias piscium & purgamenta. quisquiliæ enī purgamēta dicūtur ut docet Seruius in primo cōmētario georgicoꝝ. & ut auctor est Pōpeius festus. quisquiliæ putātur dici quicquid furculoꝝ foliorūq; minutim cadit ex arboribus. uelut qcqd cadiæ. Neuius abi deturbate saxo quisquiliæ. qd est: Plinius uolumine sexto decio qsquiliū uocari tradit frutices paruos aqfoliæ ilicis. POST liminio: Verbū iuris. Titulus est apud iurisconsultos de captiuis & postliminio reuersis. ubi Plautus qd sit postliminiū sciēter explicat his uerbis. postliminiū est ius amissæ rei recuperādæ ab extraneo. & in statū pristinū restituēdæ Inter nos ac liberos oēs populos regesq; moribus legibus cōstitutū: Nā quod bello amisimus aut etiā circa bellū hoc si rursus recipiamus dicimus postliminio recipere: Idq; natura li æquitate itroductū: ut qui p iniuriā ab extraneis detinebatur: is ubi infines suos redisset pristinū ius suū reciperet: in bello & in pace postliminiū est: postliminio redeunt. homo nauis. mulus clitelarius. equus. equa. q̄ frena recipere solet. i. domita. ut auctor est Boetius in cōmētariis Topicorū. Marcellus iurisconsultus negat Arma postliminio reuerti. qđ turpiter amitātur: De postliminio receptis copiose scribit Gallus libro primo significationū: q̄ ad ius pertinēt: qd aūt sit ipm postliminii ius pōt ex ipsius nois interptatione cognosci: postliminio enī redit. quisquis captus ab hostibus ad patriā remeauerit: Nāq; dū captiuitatē hostiū patitur ius ciuiū amittit. oīa autē iura recipit si postliminio reuertatur. Itaq; postliminii uocabulo q̄dā reuersio significatur ut docti autumāt. qui ex aduerbio post uim nois interpretantur: reliquam uocabuli partem protractionem solam & additamentum esse ostendentes. tanquam liminium nihil significet. sicuti Tullium supplemētum est in meditullio. Igitur Apuleius post liminio scite & decenter dixit per aduerbium: quasi reuersionem quandam & reditum significans in forum cupedinis. de quo paulo ante satis multa. NVGAmenta: Quod supra quisquilias. dixit. nūc nugamenta appellat ex uarietate elocutionis elegantiam captans. sicut Virgilius in tertio Eneidos. nunc siluam. nunc nirgulta. nunc uimina. nunc arborem dicit. pro eodem. Plinius in. xvi. Nucamēta per litteram. c. appellat paniculas quasi quasdam dependentes ex ramis abietis. & piceæ. Verū Nugamenta a nugis. Nucamenta a nuce inclinari uidentur. SENIculum: Senecionem. a sene enim fit diminutiuum seniculus & senecio: Afranius. Tu senecionem hunc satis est si seruas anus. PRO edilitatis imperio. Pro potestate magistratus. magna est in oratione latina uarietas huiusce particulæ pro: aliter enim dicitur pontifices. pro collegio decreuisse aliter testem pro testimonio dixisse. Aliter pro rostris. Aliter pro tribunali. Aliter magistratum pro potestate intercessisse. Istam autem uarietatem eiusdem quidem fontis & capitis. non eiusdem tamen esse finis non insubtiliter disserit Gellius in. x. & ita facile putabit siquis habeat bonorum scriptorum noticiam celebriorem.

Affatim.

Quisquiliæ

Postliminium.

Postliminio redit

Postliminiū unde

Nugamēta.

Nucamenta.

Seniculus.

Senecio.

Pro.

PISCES friuolos indicatis. supra docuimus quẽadmodũ indicare nõ tã significat uẽdere q̃ estimare: & p̃ciũ facere rei uenalis: Castigatio est edilis in piscatores. quod magnũ nimis p̃ciũ petãt pro piscibus uilioribus nugatoriisq; id enĩ est friuolum. cũ friuola sint proprie uasa fictilia quassa. Vnde dicta

Friuola.

uerba friuola: q̃ minus sunt fide subnixa. & res friuolæ. quæ nullius p̃cii sunt cõtẽptibiles. ſ. & abiicien dæ. FLOrẽ. hypatã significat: q̃ ueluti flos & metropolis erat Theſſaliæ. INſtar ſolitudinis: Senſus est ciuitaẽ: q̃ alioqui florentiſſima est & primaria facitis ueluti deſolatã uiduatãq; cultoribus caritate cibariorũ: illa enĩ loca naturaliter frequentant' ab hominibus. Vbi annona uilis est. & edulia minimo cõſtant. EDIlium: Corrige edulium. hoc est cibariorũ. CAritate: Precii enormitate. FAxo: Faciam. SVB meo magiſterio: Magiſtratu. & edilitate: Magiſterium enĩ aliquãdo accipitur pro ipſo magiſtratu. ut apd Plinium dicitur magiſteriũ equitũ pro ipa dignitate magiſtri equitũ. Ita magiſtri dicũtur maiores magiſtratus: unde magiſter populi. apud Antiquos is dicebatur: quẽ nos dictatorẽ dicimus: Auctores. M. Tullius. Seneca: & Varro. Magiſtrare enĩ moderari est & regere. Vnde magiſteria. & magiſtri. & magiſtrat9 dicti. M. Varro & Paulus iuriſcõſultus. autumãt magiſtratus dici. quaſi per diminutionem a magiſtris: tãq; minores hi magiſtri ſint. OFFIcialem: Miniſtrũ: Antiqui p̃tores qa cũ officio mittebantur in p̃uincias. officia prouinciæ nominauerũt: Vnde officiales dicti apparitores miniſtriq; ipſorũ magiſtratuũ: & hæc ẽ uera uerbi ſignificatio: Vulgo officialis accipitur pro ipſo magiſtratu. Julius capitolinus officia palatina appellat intelligi uolens officiales. hoc est miniſtros iperatorios. ſic enĩ ſcribit i Gallienis: cũ iret ad hortos noĩs ſui oĩa plautina officia ſequebantur. OBterere: Conterere. Cõculcare Ignominiæ cauſa: Plautus in rudente euidenter oſtendit edilis officiũ hoc fuiſſe. ut merces uenales. ſi iprobæ forent iactaret Conculcaretq; ſic enĩ ſcribit: Neptunus quãuis faſtidioſus edilis est: ſi quæ iprobæ ſunt merces iactat omnes. SEVEritudine: ſeueritate acerbitateq; caſtigatoria: ſicut quicq̃ nihil intereſt ſuauitudo dicas an ſuauitas: ſanctitudo an ſanctitas: acerbitudo an acerbitas. Caſtitudo an caſtitas. Ita nihil refert ſeueritudo dicas an ſeueritas. Plautus in epidico. quid illuc est quod illi caperat frons ſeueritudine: ubi caperare ſignificat rugis frontem contrahere & aſperare: unde caperata frons dicta. pro triſti & ſeuera. O LVCI: Apuleius ſignificatur. SENIculi: Piſcatoris a ſene diminutiuum nomẽ: Cui ſubeſt occulta cõtemptio. PRVdentis. Ironicos. Intelligi enĩ uult a cõtrario iprudentẽ fuiſſe pythiã edilem. qui tali conſilio Apuleium priuauerit & nũmis quos ipenderat piſcatori: & cena. cum piſces pedibus miniſtret obtriuiſſet. LAVtus. modo lotus in balneis. alias ſplendidus & nitidus. Vnde & lauticia dicitur epularũ magnificentia. Epigrammatarius poeta. Lauta quidem cena est fateor lautiſſima. locus extra urbem Romam dictus est lautulæ: quia cum illuc aqua flueret lauandi uſum exercebant. HOSpes. Milo ſignificatur. hic enim hoſpes accipitur pro eo qui recipit alias pro eo qui recipitur. hinc illud notiſſimum. Non hoſpes ab hoſpite tutus, græce xenos dicitur. Vnde xenios iupiter hoſpitalis. quem inuocat Dido uirgiliana. illo uerſu. Iuppiter hoſpitibus. Nam te dare iura locuntur.

Magiſterium.

Magiſter populi.

Magiſtrare.

officialis.

Officia palatina.

Seueritudo.

ſeueritas

caperare.

Capera ta frons.

Lautus.

Lauticia.

Lautulæ.

Hoſpes.

Xenios iuppiter.

piſces friuolos indicatis: & florẽ theſſaliæ regionis inſtar ſolitudinis: & ſcopuli edulium caritate deducitis: ſed nõ ipune iã enĩ faxo ſcias: quẽadmodũ ſub meo magiſterio mali debeãt coherceri. & profuſa i mediũ ſportula: iubet officialẽ ſuũ inſup piſces iſcẽdere. ac pedib9 ſuis totos obterere. qua cõtentus morũ ſeueritudine: meus Pythias: ac mihi ut abirẽ ſuadens, Sufficit mihi o Luci inquit ſeniculi tãta hæc cõtumelia. His actis: cõſternat9 ac prorſus obſtupidus. ad balneas me refero: prudentis condiſcipuli ualido cõſilio: & numis ſimul priuatus & cena. lautuſq; ad hoſpitiũ Milõis: ac dehic cubiculũ: me reporto. Et ecce Fotis ancilla: rogat te inquit hoſpes. Ato iam inde Milonis abſtinentiæ cognitor: excuſaui comiter: q̃ uiæ uexationẽ nõ cibo: ſed ſomno cenſerẽ diluendã. Iſto accepto pergit ipſe. & iniecta dextra clemẽter me trahere adoritur. Acdũ cõtordũ modeſte renitor'. Nõ priusinquit diſcedã: q̃ me ſequaris. Et dictũ iureiurãdo ſecutus iam obſtinationis ſuæ: me ĩgratis obediẽtẽ pducit ad illũ ſuũ grabattulũ:

ABSTInentiæ: Parſimoniæ uel potius auaritiæ. modo ad uituperationem. alias ad laudem ponitur. SOMNO diluendam. Moraliter locutus. Contingere enim fere ſemper ſolet: ut laſſitudo magis ſomno diſcutiatur. q̃ cibo. Et ut homo delaſſatus ex itinere magis ſomnum cupiat q̃ cœnam.

Ingratis. Ingratus Pronomina ad cõtẽptũ.

ISTO accepto: Cum hæc accepiſſet: audiuiſſetq; ex photide milo. DVM contor: remoror. & quaſi reſiſto. INGRAtis. Inuitum & nolentem. aduerbium est. & ut ait Donatus ſignificat non ultro. ſicut ingratus ſignificatur inuitus Et coactus: quæ enim ultronea ſunt grata ſunt. ingrata uero quæ ab inimicis fiunt ac recuſantibus: Plautus in amphytrione. hæc heri immodeſtia coegit me: qui hoc nocte is a portu ingratis excitauit. GRAbatulum: græce clinidion Lucianus appellat. AD illum. Quaſi contemptibilem & faſtidiendũ. hæc enim pronomina. Iſte & ille. ut ſcienter inquit Donatus. ſæpe

ad contemptum.aut ad fodium referuntur. In pronominibus magnum est pondus. Virgilius ille Salue.
ficheum impius ante aras.ille hoc est sceleratus & nepharius. ut Donatus exponit. RESIDENti:
mihi. Quam salue: Quam prospere q̃ feliciter. aduerbium est in hac loquendi consuetudine fre-
quens: apud Liuium quærit maritus de Lucretia. Satin salue.illa respondens minime inquit: quid
enim salui est mulieri amissa pudicitia. Apud eundem in.x. satin salue inquit appius luci uolumni.
ut se se in sanniores habent. Quid uxor? Breuis interrogatio: quæ tamen multa complectitur: dum Vernæ.
quærit qd agat uxor demeæ qd Vernacu
filii.quid tota familia. Quid uer li.
naculi? Scilicet agũt. Vernas au-
tem seruos dici uoluerũt: qui ut
ait Pompeius festus ex ancillis
nati eẽnt uere.quod tempus an-
ni maxime naturalis feturæ est.
Inde uernula. & uernaculus uo- Vernacu
ce diminutiua.seruus dictus. hic la uerba.
uernaculum domesticũ appel-
lant: Et domi quasi nostræ natũ
ac peculiare. Marcus Varro. Li-
bro de Analogia nouissimo. tria
genera uerborum esse prodidit.
Vnum uernaculum ac domi na
tum. alterum aduenticium. Ter-
tium nothum. Vernaculum est
inquit domi natum. ut sutor. &
pistor. Idem in tertio de re rusti-
ca. Præterea quoque uolucres cum partim aduenæ sint ut hirundines & grues. partim uernaculæ. ut Vernali-
gallinæ ac columbæ: Columella in gallinaceis probat fecũditatem uernaculam. hoc est nostratium ter.
& domesticorum gallorum. a uerna fit aduerbium uernaliter. quod significat seruiliter. Oratius in se
cundo sermonum. Necnon uernaliter ipsis fungitur officiis. prælambens omne quod affert. Vbi ex
posuit Acron. uernaliter ideſt luxuriosæ. quæ interpretatio an satis proba sit ipe uiderit: Nonius Mar
cellus uernaliter exponit proadulatorie a uernis. quibus hæc uiuendi ars est. A Cicerone dicta est fe-
stiuitas uernacula. pro urbano lepore salibusq; Romanis. CAVSAS peregrinationis: Consimili-
ter hipparcus Lucianum interrogat. quæ illa sit uia. & quo proficiscatur. PERtuli: Enarraui atq; per
censui. PRAEside. Quis scilicet sit præses prouinciæ nostræ. Romani enim præsides prouinciarũ Præsides
rectores mittebant quo nomine & proconsules & legati Cæsaris. & omnes prouincias regentes ap
pellantur. est enim præsidis generale nomen. Vt iurisconsulti prodiderunt: præsides autem prouin-
ciæ suæ Celebrat Apuleius in Floridis & apologia. orbitum & seuerianum. & maximum Claudium.
SOMnulentum desinere: Expressit id quod naturaliter accidere solet. ut somnulenti & iam dor-
mitantes ĩ mediis uerbis deficiamus ueluti balbutientes. nec explicate satis explanateq; loquamur.
VERborum salebra: Asperitate: Verba enĩ salebrosa & asperata merito dici possunt in balbutien- Salebra.
te & somnolento. propterea q̃ neq; facile neq; expedite. neq; tota enunciantur: quasi aspredine qua-
dam & salebra atq; offensaculo fistulam spiritalem offendentia. salebras appellant asperitates & loca
aspera. Marcus Tullius in quinto de finibus. uenit ad extremum heret in salebra. Idem de oratore. al
ter sine ullis salebris quasi sedatus amnis fluit. hinc salebrosum asperum dixere: Virgilius nõ tam sa- Salebro-
lebrosus ut ante. RANcidi senis: rancidum senem festiuiter. necnon & mordaciter appellat hospi sum.
tem milonem uocabulo inamabili. & auaritiæ sordes exprimente. Oratius Rancidum aprum ap- Rãcidus.
pellat insuauem: Item a Marco Tullio caro rancida dicitur in eo significatu. quo uulgus usurpat.
LOQuax & famelicum conuiuium: Tales sunt cenæ sordidorum & deparcorum. ut plus loqua-
citatis habeant: q̃ liquaminis esculenti. CENAtus solis fabulis: Ioculariter tanquam in cena uer-
ba tãtum & fabulas propinauerit uice obsoniorum: cenatus autem & pransus & potus diuersum ua
lent q̃ indicant. ut doeet Quintilianus in primo.

& residenti: q̃ salue agit ĩquit Demeas noster. qd uxor.
quid liberi. quid uernaculi? Narro singula. percuncta
tur accuratius causas etiam peregrinatiõis meæ. quas
ubi probe pertuli: iam & de patria nostra & eius pri-
moribus: ac denique de ipso præside scrupulosissime
explorans: ubi me post itineris tam seui uexationem
sentit. fabularum quoq; serie fatigatum: in uerba me-
dia somnulẽtum desinere: ac nec quicquam defectum
iam incerta uerborum salebra balbutire: tandem pati
tur cubitum concederem. Euasi aliquando rancidi se-
nis loquax & famelicum conuiuium. somno nõ cibo
grauatus. cenatus solis fabulis. & in cubiculum reuer
sus optatæ me quieti reddidi.

LIBER SECVNDVS.

Argumentum Libri Secundi.

VM hypatæ loca singula curiosius cõtemplatur byrrhenam matronam opulentam re-
cognoscit. statuãq; in eius domo faberrimæ factam explicat. aqua cõmonitus. ut ab uxo
re milonis hospitis caueat. perinde ac maxima magarum In ancillæ fotidis amorẽ pro-
pensus labitur. Cum qua complexus & colluctationes ueneriæ referuntur. Cenaticus
byrrhenæ apparatus describitur. Inibi inseruntur & fabellæ conuiuales licentiosiq; Ca-
chini constrepentes: mortui custodia. Custodis nares aureſque prosectæ: mox regressio Lucii noctur
na ad hospitium. non sine sudore & cede: qua non tam homicida factus est q̃ utricida.

UT primum: Apuleius post somnum excussum in milonis hypatini hospitio singula loca illius ciuitatis cœpit curiose contemplari: utpote magiæ noscendæ cupidissimus. & cum uideret se se esse in media Thessalia. Quod domicilium & officina est magicarum uanitatum: Existimabat quicquid spectaret id totum ui cantaminũ esse in alias effigies transfiguratum: Ex hac contemplandi curiositate incidit in matronam summatem nomine byrrhenam: Cuius opulentia & cultus graphice referuntur. SOL nouus: Recenter exortus: Virgilius. Carpamus dum mãe nouum dum gramina canent.

EMErsus: Optimo nerbo usus tanq̃ homo sopitus mersus sit ĩ barathrum obliuionis. ANXIus alioqui. Ordinatio uerborũ sic struitur. Anxius curiose singula considerabam. MEdia thessaliæ loca: Tãq̃ hypata in meditullio Thessaliæ sita sit. NAtiua cãtamina: Significat Artem magicam sedes habere originales ĩ ipsa Thessalia: Perinde ac ibidẽ nata sit non aliunde aduecta: Item Lucanus in sexo Pharsaliæ cãtamina hoc est incantamenta magica ueluti natiua atq; uernacula peculiariaque Thessaliæ fuisse demonstrat: Menander quoque apud græcos Thæssalam cognominauit fabulam. Complexam ambages fœminarum detrahẽtium Lunam. Autumat Plinius magiam in perside inuentã azoroaste: Transisseq; illinc ad Thessalas urbes. hinc Plautus Thessalum ueneficum scite dicit: Intelligi uolens maximum præstigiatorẽ omnisq; magici ludibri gnarissimum. FABVlamq; illam: Subaudi reputans. hoc est recolens. CIuitatis: hypatæ. ID esse crederem quod esset: Lucius habens persuasissimum in Thessalia plurimũ pollere magicas artes Credebat quæcũq; uidebat ea esse omnia ui cantaminum transformata demutataq;. FErali murmure: Magico cãtamine susurramineq; pestifero. LApides de homine duratos: Lucianus in hanc sententiam θεασασθαι τι παραδοξον η πετομενον ανθροπον η λιθομενον cupiebam inquit spectare aliquid inopinabile. uel hominem uolaticum uel lapideum. INdidem: Ex homine. FOliatas similiter: Scilicet ex humanis corporibus. tanq̃ homines potentia magica in lapides in aues in arbores in fontes tranfigurari possent: sicuti metamorphosis poetica multiformiter tradit. LAtices: aquas. supra dictum est laticem dici omnem liqnorem. FLVxos: Solutos liquefactosq;. allusit ad naturam aquarum fluidam. ac fluentẽ. Alias fluxus dicitur mollis & effeminatus. ut Martialis. Cinedo euiratior fluxo. A Cipriano fluxura accipitur pro libidine & mollicia ueneria: scribit enim castitatem exarmaturam eẽ fluxurarum hoc est libidinum. STAtuas & imagines: Statua proprie lapidea est: siue ænea. & ex quacũq; materia solidiore. Imago cerea est & picta. Sed sæpe in discrimanatim ponũtur: sensus est ex persuasione magicæ disciplinæ credebam in credibilia: & ut Lucianus dixit græce. paradoxa. hoc est inopinabilia: Quod imagines ambularent. boues pecudesq; loquerentur. Quod sane prodigiosum est & contra naturam. INcessuras: ambulaturas. ID genus. Huius generis. Eloquutio elegans scriptoribusq; usitatissima. Id genus. hoc genus. pro eius generis. & huius generis. PECVA: Vetustissimi hoc pecu singulariter. & hæc pecua pluraliter dicebant. ut docet Priscianus in. vi. Nonius Marcellus. pecua inquit & pecuda ita ut pecora ueteres dixerũt. Plautus in mercatore. nec pecua ruri pascere. nec pueros nutricare. Idem in rudente. squamosum pecu. pro piscibus posuit. & solinus in polyhistore sic refert. Ita pabulosa. ut pecua nisi interdum estate a pastibus arceantur ad periculum agat sacietas: mendosi codices non pecua habent sed pecuaria: Neuius in gymnastico. homines pecua belluasque. hinc pecuarius homo dictus a. M. Tullio: qui habet pecuarias grandes. hoc est qui pascit armenta. & greges. ex quibus exuberant uberes questus. M. Varro in secundo de re rustica. & ipse pecuarias habui grandes in apulia ouiarias: & in reatino equarias. & hoc est quod intelligi uoluit portius Cato agricolationis totius scientissimus. qui quærenti quid maxime in re familiari expediret. respondit bene pascere. quid secundum satis bene pascere: hoc enim uerbo declarauit rem pecuariam esse in agricolatione questuosissima.

Thessalia domicilium

Magiæ.

Thessalus ueneficus.

Fluxus. Fluxura. Statua. Imago. Paradoxa.

Id genus

Pecua Squamosum pecu. Pecuari⁹.

Pecuariæ.

VT primũ nocte discussa: sol nouus diẽ fecit: & somno simul euersus & lectulo: anxius alioquin & nimis cupidus cognoscẽdi: q̃ rara miraq; sunt: reputãsq; me media thessaliæ loca tenere: quo artis magicæ natiua cãtamina totius orbis consono ore celebrantur. fabulãq; illã optimi comitis Aristomenis: de situ ciuitatis huius exortã: suspẽsus alioquin: & uoto simul: & studio curiose singula cõsiderabã. Nec fuit in illa ciuitate: quod aspiciens: id esse crederem: quod esset. sed omnia prorsus ferali murmure in aliam effigiem trãslata. ut & lapides: quos offenderẽ: de homine duratos: & aues: quas audirem: indidem plumatas: & arbores quæ pomerium ambirent: foliatas similiter: & fontanos latices de corporibus hũanis fluxos crederẽ. Iã statuas & imagines incessuras. parietes locuturos: boues & id gẽus pecua

DIctura presagiũ: Apud priscos in prodigiis erat bouẽ loquutũ eẽ: quo nũtiato senatũ sub diuo haberi refert plinius: qui aliubi quoq; sic tradit canẽ loquutũ in prodigiis: quod qdẽ annotauerim accepimus & serpentẽ latrasse: cũ pulsus ẽ regno Tarquinius: Inuenit' in annalibus olĩ ĩ uilla galeri loquutũ esse gallinaceũ semel: q̃ oĩa quia fiunt cõtra quã est nota natura. prodigiosa existimãtur. Credũturq; facere presagiũ hoc est prognosticon rex futurarum. IVbaris orbe: Solis globosum corpus significat. VENturũ oraculũ: quæcũq; incredibilia ĩpostibiliaq; naturaliter sũt: ea credebat Apuleius fieri posse

Bouem: Canẽ loquutos. Gallinaceum.

dictura presagium. de ipso uero celo: & iubaris orbe: subito uenturũ oraculũ. Sic attõitus. immo uero cruciabili desiderio stupidus: nullo quidẽ inicio: uel omnino uestigio: cupidinis meæ reperto: cũcta circuibã. tamẽ dũ ĩn luxu nepotali simul hostiatim singula perlustro: repente me nescius forẽ cupedinis intuli. Et ecce mulierẽ quãpiam frequẽti stipatã famulatione: ibidẽ gradientẽ. adcelerato uestigio: cõprehendo. Aurẽ in gẽmis & ĩ tunicis ibi iflexũ: hic intextũ matronã profecto cõfitebatur. huius adherebat lateri senex: iam grauis ĩ annis: qui ut primũ me cõspexit. Est ĩquit Hercules hic Lucius. & offert oscũlũ. & statĩ: incertũ qdnã: ĩ aurem mulieris obgãniit. Quin ĩquit ẽt uel ipsã parẽtẽ tuã accedis. & salutas? Vereor inq̃ ignotæ mihi fœmĩæ. & statĩ rubore suffusus: reiecto capite restiti. At illa obtutũ ĩme cõuersa: En ĩquit sãctissimæ Saluiæ matris genero sa probitas. sed & cætero corporis exeq̃biliter adregulã: q̃ diligẽter aliqd adfigũt: sũt cõgruẽtia. Inenormis

attonitus qui.

apoplexia.

Cupido.

Nepotalis luxus Nepotat' Nepotat' Hostiati. Famulatio. Famulatium.

aurum. Margaritis cedere attalica.

Gãnitus. Gannire.

Parẽtũ nota ĩ filiis. Saluia. Saluiatũ. amussis.

hypata magici cãtaminis ui atq; potentia. ATTOnitus: stupefactus. Attonitos proprie appellamus ut auctorẽ Cor. Celsus quorũ & corpus & ꝰ oẽs stupet. Quod genus mali fit interdum ictu fulminis. Interdum morbo hũc apoplexiã græci appellãt: De attonito seruius sic. Attõitus proprie dicit': Cui casus uicini fulminis & sonitus Tonitruum dãt stuporẽ. IMmo uero Correctio est. CVPIdinis meæ: Cupiditatis. s. magiæ noscendæ: Interdũ masculino genere cupido accipitur pro cupiditate Ora. cupido sordidus aufert. ldẽi sermõibꝰ: At bõa pshõinũ decepta cupidie falso. In luxu nepotali: luxus nepotalis significat immodicã pfusionẽ & uictus largitatẽ: nepos. n. ꝑdigus dicit'. Vñ nepotalis deriuat'. Elegãter a Tertulliãno dictũ ẽ Aristippus in purpura nepotat': pro eo qd est luxuriat': & sautius uiuit: Nepotatus quoq; ut apud Trãquillũ annotauimus dicit' ipe luxus atq; prodigẽtia. HOstiati: p singula hostia. aduerbiũ ẽ cõsimilia sũt tẽplati. uicatim. pagatim. & id genus ꝑpe infinita. Quintilianus. i. v. scrutãda singula & uelut hostiati pulsãda. FOrum cupedinis: forꝰ piscariũ. & ĩquo esculenta uendũtur. relege q̃ in primo cõmentario copiosius annotata sũt: sm hac dictiõe. FAMVlatiõe: famuloꝝ Ancillarũq; multitudine qd & famulitiũ dicit'. ut idẽ Apuleius ait ĩ floridis: freq̃ns famulitiũ domus amplo ornata uestibulo. græce ait Luciãus. πολὲσσυχρον. i. frequẽtes ministri. AVrũ ĩ gẽmis. Luciãus. i. μαρτια αρὸιρα καὶ χρυσιορ πεπιτορ. i. uestimẽta florida & auꝝ copiosũ. INflexũ. s. ĩ gẽmis: Sabinus iuriscõsultus. ait gẽmas iclusas auro cedere: Ei. n. cedit cuius maiorẽ species: Vñ si margaritæ auro ornãdi gratia adhibitæ sũt auro cedũt: si cõtra Auꝝ margaritis cedet. Idẽ ut Vlpianus inquit & in gẽmis est anulis inclusis. sed si gẽmæ ut habiliter geri possint inclusæ auro fuerint/Tunc Auꝝ gẽmis cedere Autumat paulus. HIC intextũ: scilicet in tunicis. Auꝝ intexere uestibus inuenit Attalus rex. Vnde nomẽ attalicis. auctor Plinius in. viii. fiũt ex auro textili uestimẽta sine alia materie. quali paludamento ĩdutã agrippinã uidisset se refert idẽ Plinius: netur enĩ aurũ ac texitur lanæ modo & sine lana. Tũica aurea triumphale Tarquiniũ priscũ Verrius tradit. MATRONam confitebatur. Ex cultu ornatuq; matronali apparebat eã esse matronam sũmatẽ. Cultus magnificus. ut græco uersu testatum est addit hominibus auctoritatem. HERcules: Certe. LVcius: Apuleius. IN aurem obganiit: Ita martialis gannis in aurẽ semper oĩbus cinna. Vnde & obganire ductũ est quod significat murmurare. Et gãnitio apud ueteres significat Canũ querulã murmurationẽ: Gãnitũ quoq; nõnulli humanã uocẽ uocauerũt. Vnde obgãnire in aurẽ est secreto loqui. & ueluti immurmurare: Afranius. gannire ad aurẽ nũq̃ didici. VEL ipsam parẽtem: uerba sũt senis hortantis. Apuleiũ. ut matronã salutet. ueluti parẽtẽ ac matrẽ: id. n. uenerationis nomen est. IGNOtæ mihi fœminæ: extrisecus subintelligẽdũ me offerre uel tradere uel aliquid simile. OBtutũ conuersa: Oculis in me defixis. EN inquit: uerba matrõæ byrrenæ ad Apeleiũ: quem recognouit ex liniamentis uultuq; materno. nihil. n. dubiũ est ut columellæ uerbis utar: quin ipsa natura sobolẽ matri similẽ esse uoluerit: & parentum notæ plerũq; natis inherent. SALuiæ: nomen est matris Apuleii: Alias herba est cana odorata mentæ similis: uulgo nota: herbarii græce Elelisphacõ uocãt: aqua fortassis saluiatũ deducit' qd genus ẽ aliquaminis siue potionis: cuius Columella & Plinius meminerunt: quidam nõ saluiatũ legũt/Sed saliuiatũ a saliua hoc ẽ succo inclinata dictione. AEquabiliter ad regulã: q̃si dicat cũcta corporis ĩ Apuleio mẽbra cõgruere maternis mẽbris uelut ad amussim: q̃ regula ẽ fabrorꝝ: q̃ architecti utũt ad opꝰ ꝑbãdũ. d' q̃ ait & maro. Nil ut deliret. amussis

SVCculenta proceritas: dictiões præpoſteræ. quæ ita i ordinẽ redigẽdæ ſunt. Inenormis proceritas. Succulenta gracilitas. ut quaſi per antitheton. ſingulis ſingula opponãtur. q̃ locutio ſplẽdida ẽ: uult. n. ſignificare i Apuleio fuiſſe corporis proceritatẽ. ſed inenormẽ hoc ẽ moderatã: nõ imodicã. & ob hoc decorã fuiſſe: gracilitatẽ ſed ſuccoſã. ut ita ex cõtrariis fiat tẽperamẽtũ formoſitatis: Tale. n. corpus habi liſſimũ ẽ ut ait Cor. Celſus. nã lõga ſtatura ut in iuuenta decora ẽ. ſic matura ſenectute cõficitur. Graci le aũt corpus infirmũ. obeſũ hebes eſt: Talis ſtatura quadrata ab eruditis nũcupatur: de qua ſcripſimus in. x. cõmẽtario apud Suetõium: qui tradit Veſpaſianũ ſuũ ſe ſtatura quadrata: i nenormis ſignifica tur nõ enormis hoc ẽ non nimia neq; imodica: Cicero in Topicis priuatiua appellat q̃. græce στερητικὰ dicuntur i quibus adiecta ẽ propoſitio i. hæc. n. ſyllaba cum fuerit apoſita demit fere aliquid ex ea ui. quã eẽt res q̃libet habitura. ſi i ſyllabã p̃poſitã nõ haberet: ut humãitati ihumanitas dignitati idignitas: In nãq; apposita id de quo dicitur humanitate ac dignitate priuauit. Vñ & boetius ſciẽter. hãc oratiõis pticulã priuatoriõ ſyllabã uocat i quarto cõmẽtario tõdicoꝝ. Sicut aũt enormis dicitur grãdis & prolyxus: Ita inenormis proceritas ſignificatur. ſtatura qui dẽ lõga: ſed nõ enormitate deformis. & quæ mediocritatis tẽperamẽto decora ſit: cõſimiliter gracilitas ſucculenta dicitur: cũ neq; nimis gracile neq; nimis obeſũ corpus ẽ quæ res hominẽ uenuſtat. Succulẽtũ dicimus ſucci plenũ. & quaſi ſuccoſũ: qd tamẽ neq; obeſũ neq; pigue ſit: qualis habitudo laudatur. Sidõius apolinaris tradit Theodoricũ regẽ fuiſſe colli nõ obeſi. ſed ſucculẽti. RVbor tẽperatus: Galẽnus i microtechni. Inter ſigna craſeos. hoc ẽ cõplexiõis. uel ut latinius loquar cõſtitutionis bonæ enumerat colorẽ ex rubore cãdoreq; cõcretũ: Capillos flaueſcẽtes & modice criſpos. CAPILlitiũ: Coma & capilli: ſic enĩ a capillo dicitur capillitiũ. ut a famulo famulitiũ. a ſatellite ſatellicium. IN affectatũ: Ipſe i apologia capillos ſe ſe habuiſſe tradit nõ ameos ac delicatos nec ad lenociniũ decoris promiſſos: quales affectati dicũtur: cũ affectatiõe q̃dã & cura ſtudioſe colãtur ab his: qui ut ait Seneca ſollicitiores ſũt de capitis ſui decore q̃ de ſalute: qui iter ſpeculũ pectinẽq; occupati ſũt: qui cõciniores eẽ malũt q̃ honeſtiores: qui rẽpublicã ſuã turbari minus curarẽt q̃ comã: Archigenes medicus coſmotica hoc ẽ medicamenta ad capillos uenuſtãdos cõpoſuit: quibus docet flauos & criſpos capillos fieri ſpuma ſalis myrrha cõmixta. Galẽus quoq; nõ paꝝ multa cõmemorat coſmoticoꝝ: q̃ nigricãt: cãdicant. ruffãt capillos: quæ fœmiaꝝ effemiatorũq; peculiaris cura ẽ: aitq; uidiſſe mulieris cõpluſculas i modica affectati capillitii curioſitate defunctas: cũ caput huiuſcemodi pharmacis medicamentiſq; letifera frigiditate uexarint: Caliblephara dicuntur a græcis & a Plinio noſtro medicamenta: quibus oculoꝝ palpebræ & ſupercilia uenuſtantur: & capilli inficiunt quod & alibi annotauimus. OCVli ceſii: Cerulei uiridiſq; coloris: Ceſius. n. color uiridis ceruleuſq; ſignificatur. quẽ & alio nomine glaucum nuncupant: a latinis ueteribus ceſia dicta eſt: quæ græcis glaucopis dicitur. ut Nigidius ait de colore celi quaſi celia. Catullus: ceſium leonem appellat a colore oculoꝝ ceruleo. Cor. Celſus in. vii. pupillæ inquit color uel nigre eſt uel ceſius. cum ſũma tunica tota alba ſit. Ariſtoteles in primo de aĩalibus ceſiũ i oculis colorẽ aliis eẽ tradit aliis caprinũ. qd moꝝ optimoꝝ ĩdiciũ eſt: & ad cernendi claritatẽ primatũ obtinet. & hoc ẽ qd itelligi uoluit Plinius cum ait in. xi. conditos oculos clariſſime cernere. ſicut in colore caprinos. MICANtes: fulgentes. & mobiles. IN aſpectus aquilinos. aquila clariſſima oculoꝝ acie p̃cellẽs ẽ ut Plinius i. x. & Apuleius i floridis prodiderũt. uñ aſpectus aquilinus dictus quaſi acutiſſimus clariſſimuſq; antiqui aquilũ colorẽ qui eſt fuſcos & ſubniger ab aquila dictũ eẽ autumãt: alii ab aqua denominauerũt cuius icertus eſt color. Ariſtoteles in nono de aĩalibus aquila inquit acie oculoꝝ ualẽs ſedulo aduolat. Halietus qd aquilaꝝ genus ẽ & iterp̃tari põt marina aquila iter cæteras clariſſima oculoꝝ acie p̃ditus ẽ: pulloſq; adhuc ĩplumes cogit ituĕri aduerſus ſolis radios: & ſi cõniuẽtẽ flentẽq; animaduertit p̃cipitate nido uelut adulterinũ. ac degenerẽ illũ cuius acies firma cõtra ſteterit educat. hoc itelligi uoluit Silius cũ ait. phœbea dubios explorant lampade fœtus.

Quoquo uerſũ floridus: Ex oĩ parte corporis ſpetioſũ. & decẽter amabilẽ Apuleium fuiſſe ſignificat & hic erit diſtiguẽdũ. ut floridus ad hominẽ referat. i hãc ſententiã eſt illud Tibulli in laudem ſulpitiæ deprõptũ: illã quicquid agit quoquo ueſtigia mouit. Cõpõit furti ſubſequiturq; decor: potes cõnectere & cũ ſubſequẽtibus. uĩ ita ſenſus ordinetur. Quoquouerſũ floridus iceſſus. poſt laudationẽ ſupioꝝ mẽbroꝝ laudat. & iceſſus ex eo qd floridus eẽt nec affectatus: quãcũq; i parte ueſtigia mouerentur: ipudicũ enĩ ut inquit ueriſſime Seneca oſtẽdit iceſſus & relatus ad caput digitus. M. Tullius p̃cipit in primo de officiis cauẽdũ eẽ ne iceſſu molliores ſimus: ne ſimiles põpaꝝ ferculis uideamur. quin ẽt in decretis canonicis. D. xli. monẽtur ſacerdotes ut i inceſſu ornati ſint: ut grauitate itineris mentis maturitatẽ oſtendãt: Incõpoſitio. n. corporis. ut auguſtinus ait. qualitatẽ ĩdicat mentis: uñ ſaluſtius inter cætera hoc quoq; catilinæ probo dedit qd eius iceſſus mõ citus mõ tardus foret: laus ergo inceſſus in homĩe ẽ. ut ĩmeditatus. ſit neq; affectiõe ifractus: ſuſpenſuſq; ſcribit Iulius firmicus eos qui pleiades

Corpus habiliſſimum.

Quadrata ſtatura inenormis.

priuatiua in ſyllaba priuatoria.

ſucculenta proceritas. gracilitas. rubor temperatus. flauum & inaffectatum capillicium. oculi ceſii quidẽ: ſed uigiles: & in aſpectus micantes prorſus aquilinos. quoquouerſũ floridus: ſpecioſus & ĩmeditatus inceſſus. & adiecit. Ego te o Luci meis iſtis mãibus educaui.

Succulẽtum.

Capillitium.

affectatũ capillitiũ.

Coſmatica.

Caliblephara.

Ceſius color.

Ceſia.

aquilina acies.

aquilus color.

halietus.

Exiceſſu mores.

habẽt in horoſcopo molliter ambulantes ueſtigia ſuſpẽdere: eoſq; penitere qđ uiri nati ſint: Ambroſius oli clericũ: ne ſibi unq̃ piret cõmonefecit. qa uelud quodã ſolẽtis ĩceſſus uerbere oculos ſanctiſſimi hominis feriebat. q mox ab eccleſia receſſit: In cuius ĩceſſu lucebat imago q̃dã leuitatis: ſcurriliſq; diſcurſatio. greſſus aũt, pbabilis ẽ: ut idẽ Ambroſius refert ĩ primo de officiis ĩ quo ſit ſpecies auctoritatis, grauitatis põdus. Trãquilitatis ueſtigiũ. Quidni: dictio comica ẽ q̃ ſignificat cur nõ: Oratius. militia ẽ potior: qdni: Cõcurrit horæ momẽto. EANdem nutricẽ: Idẽ lac nutriciũ hauſimus. uult ĩtelligi ſe fuiſſe collacteas. collacteus. n. dicit: qui uno eodẽq; lacte educatus eſt. auctor cap grãmaticus. INnexu: uiculo. una dictio eſt. VNA coalauimus: ſimul creuim⁹ adoleuimuſq; hoc. n. ſignificat coaleſcere: ſicut ĩ oleſcere ẽ coaugmenti: exoleſcere euaneſcẽtis. ut docet agreti⁹. DIſcernit: diſeparat diiũgit. ILla. mater. ſ. Apulei. PRIuatas nuptias ſemel poſitũ nuptias. bis debem⁹ accipe. ut ſit ſenſus. illa mater tua clariſſimas nuptias fecit: ego uero priuatas nuptias. fœminæ aũt nubẽtes clariſſimis pſonis clariſſimarũ pſonaꝝ appellatione cõtinẽtur ut ſcribit VIpianus: Radiis eni maritoꝝ coruſcare uxores dicuntur.

In ĩceſſu leuitas.
Quidni?
Collacteas.
Coaleſcere.
Inoleſcẽ
Exoleſcere.
Dignitas fœminæ ex marito.

quidni parẽtis tue: nõ modo ſanguĩs: uerũ alimoniarũ ẽt ſocia. Nã et familia Plutarchi ãbæ prognataꝝ ſumus: & eandẽ nutricẽ ſimul bibimus. & ĩnexu germanitatis una colauimus. nec aliud nos q̃ dignitas diſcernit. quod clarſſimas illa: ego priuatas nuptias feceri-mus. Ego ſum Byrrhena illa: cuius forte ſepicule nomen inter tuos frequentatum educatores retines. Acce de itaq; hoſpitium fiducia: immo uero iã tuũ propriũ larem. Ad hæc ego iam ſermonis ipſius mora: rubore digeſto: Abſit inq̃ parens: ut Milonẽ hoſpitem: ſine ulla querela deſeram. Sed plane quod officiis ĩtegris poteſt effici: curabo ſedulo: quotiens itineris huius ratio naſcetur: nunq̃ erit: ut non apud te deuortar. Dũ hunc & huiuſmodi ſermonem altercamur: paucis admodum confectis paſſibus: ad domum Byrrhene peruenimus: Atria longe pulcherrima columnis quadrifariam: per ſingulos angulos ſtantibus: attollebant ſtatuas Palmaris deæ. facies quæq; pinnis explicitis: ſine greſſu pilæ uolubilis: ĩſtabile ueſtigiũ plãtis roſcidis

BYRrenã illã: apud Lucianũ cõſimilis matrõa αβροια. hoc ẽ abrodea. nuncupat. q̃ amicã familiarẽq; Luciani matris ſeſe fuiſſe demonſtrat. FIducia: eũ fiducia: hoc ẽ fidẽter. & ut uulgo dicitur fiducialiter. Lucianus in hanc ſentẽtiã τι οὖν οὐχὶ παρέμοι καταλυείσ. i. qd igit apud me nõ deuorteris. RVbore digeſto: Se q̃ſtrata uetecũdia. & diſpulſo rubore. q faciẽ occupauerat. PArens. Mater. Reuerẽtiæ nomen: ſic & Lucianus. ω μῆτερ. OFficiis ĩtegris: tãq̃ officiũ mutilet ſi hoſpes deſeratur. DEuortar Verbũ ẽ hoſpitale. ſic & plautus: In pſeudolo. ego deuortor extra portã huc in tabernã tertiã. ALtercamur. Altercatiõe q̃ſi quadã uſurpamus. uiciſſati intẽdẽtes depellẽteſq;. Altercari pars ẽ rethoricæ diſcipliæ. cõſtans aut ĩtentione aut depulſione: p̃cipit Quĩtilianus i. vi. ut bonus altercator uitio iracũdiæ careat: & ne turbidus & clamoſus ſit: Valet in altercatione plurimũ acuĩ. ATRIA lõge pulcherrima: deſcriptio ẽ byrrhenæ domus. cuius atria cũprimis extollit quæ, pxima ianuis ſunt. Indicat. M. Tullius epſa q̃dã ad Quĩtũ fratrẽ: atriolũ q̃ſi minuſculũ atriũ fieri ſolitũ ĩ maioribus edificiis ĩqbus ẽ atriũ maius Atriorũ lõgitudines & latitudies. quomõ formari debeãt: docet uictruuius: Grãmatici atriũ ab adriatibus populis. ſiue ab atro fumo deduci autumãt: græci ĩ edificiis nõ utebãtur atriis. COlũnis q̃drifariã ſtãtibus: q̃dratũ atriũ fuiſſe ſignificat: ſicuti ĩ magnis domibus cauũ ediũ. piſtylonq; cõſpicimus Vndiqꝫ colũnis ſeptũ: q̃ q̃drifariã hoc ẽ i quatuor ptes excurrũt: Colũnæ aũt ĩ angulis ſtãtes hoc eſt ultimæ dicũtur antes: qbus fabrica maxime ſuſtinet: p̃cipit Victruuius ĩ tertio. Colũnas angulares craſſiores faciẽdas ee q̃ medianas: ꝓpterea ꝙ graciliores eẽ uident aſpitiẽtibus: Colũnaꝝ. genera q̃tuor: Doricæ, Ionicæ. Tuſcanice & corinthiæ: quæ cæteris graciliores: præter has ſunt atticæ. quaternis angulis quadratæ græci στυλοι columnã dicũt. Inde tetraſtylon decaſtylon a numero colũnaꝝ. Inde & pycnoſtylon dictum edificium in quo dẽſæ ſpiſſaꝝq; ſunt colũnæ. DEæ palmaris: uictoria ſignificatur: quæ a palma arbore palmaris noĩat: quã icertamibus uictoriæ ſignũ placuit eſſe: A uguſtinus ĩ quarto uictoriæ deæ meminit: qua fauẽte & ꝓpitia ait gentes oẽs ſubditas futuras ẽt Ioue feriato. Idẽ alibi ludens. uel potius illudens ait ſi uictoria dea eſt. cur deus non & triũphus. & uictoriæ iũgitur. uel maritus uel frater. uel filius: a palma quoq; manus. dicitur palmaris. ut apud Quintilianũ ĩ pariete palmato. palmare ueſtigiũ dictũ. qd ex palmæ impreſſæ nora factũ ſit. PINnis explicitis: In ſingulis colũnis angularibus ſingula erant ſimulachra uictoriæ. ex lapide effigiata. tã fabre tãq; eleganter: ut pennis expãſis uolare uiderentur: Idq; decenter. figuratur eni uictoria alata pinataq;. Vnde & p̃pes cognominata. a poetis: uictoriolas aureas ſimulacrorum porrectis manibus ſuſtineri ſolitas. M. Tullius ualeriuſq; notificant.

deuortor
altercari
atria.
atriolum
Columna.
antes.
Pycnoſtylon.
uictoria dea.
Palmare.
ueſtigiũ.
uictoriolæ ĩ manibus.
ſtatuarũ.

PIlæ. Columnæ. a pila fit aduerbiũ pilatim. Quod per colũnas ſignificat. quo utit Victruuius. VOlubiles. laus ſtructuræ. ut uolubiles uolaticeq; uiderentur effigies uictoriarũ: cũ tamẽ pilæ eſſent ſtabiles.

Pilatim

Decitantes. DECItantes:noue dictum sed elegãter.pro eo quod est decorãtes uenustãtesq;. forma frequẽtatiua ab hoc uerbo decet:Decitat. Vñ decitãtes iclinauit. LApis parius.paros insula est una ex cycladibus marmore nobilis quã primo plateam.postea minoida uocauerunt: auctor Plinius in quarto. Idẽ scribit in.xxxvi.marmor parium fuisse candidũ.cœptũq; appellari lapidẽ lychnitem:quoniã ad lucernas i cuniculis cederet ob candorẽ lapidis parii Virgilius Niueã paron appellauit:qui alibi quoq; ait. pariusq; lapis circũdat auro:de lapide pario sic refert Strabo.i.x.paros lapidẽ pducit quẽ pariõ appellãt.ad marmoreas sculpturas aptissimũ.

pariꝰ lapis lychnites. archilochꝰ pariusꝰ

Quintilianus i secũdo & si praxiteles signũ aliqd ex molari lapid conatus esset excudere parium marmor mallem rude:ex paro fuit Archilochus poeta. Iambici carmis repertor.mendũ ẽ apud strabonẽ. apud quẽ ñ archilochꝰ sed antilocꝰ pariꝰ fuisse legit: ob hoc dixit Oratiꝰ In epistolis.parios ego primꝰ iãbos ostẽdi latio.ubi exposuit porphirion:parios iãbos dici quasi archilochios q̃a parius fuit archilochus:iãbici carminis repertor. IN dianã.Simulachrum Dianæ. SIgnũ:Statua simulachrũ. LVculẽtũ.Nitidum pulchrũ perspicuum. a luce dictũ. lutulẽtum uero cenosum sordidũq; a luto. VEste reflatũ. Quasi flante uento renudatũ: cõsimile ẽ id quod scribit Plinius Venerẽ reiectã nudãq; a praxite e factã fuisse:Inter cæteras statuas famigeratã:Reflatus nomẽ ẽ quarti ordinis:quo significat flatus cõtrarius & noxius.M.Tullius in epistola ad atticũ nauis relata i uticã reflatu. PROcursu uegetũ.Laus statuæ:quæ procurrere:& moueri uidebat. CAnes utrinq; secus.a lateribus statuæ erãt fabre facti ex eodẽ lapide canes:quasi latrones hoc ẽ latera deæ cingentes: Dianæ enĩ sunt dicati canes utpote deæ uenatrici:hic turba diania dicunt poetica periphrasi: Laribus quoq; canes assignãt.ut docet Ouidius in fastis. HIS oculi:Laus artificii manuũq; artificis:q̃ ueritatẽ sic fuerãt imitatæ:ut mutæ ac ianimales formæ uiuere ac moueri uiderent.q̃si fiãt ex natura.q̃ fieri uidentur ex arte.Canes aũt hi potissimũ laudãtur ueluti generosiores.q oculis sunt nigrãtibus aut rauis.Columella uillaticũ canẽ describẽs ait eũ esse eligẽdũ.q cõspectu terreat.q deiectis &ppendentibus auribus sit Vasti latratus sonoriq;. NAres hiãt.Patulæ sunt nares aũt appellari putãt qd per ea nasi foramina odoris cuiusq; nari hoc est periti fiamus.sed melius dici a græco uidẽtur per inuersionem litterarũ qd latinis consuetum est: ut ῥὶρες nares. τερηρ tener & multa huiusmodi. ad uestigandas feras accommodatissimus est canis nare sagax. SIcũde.si ex aliqua parte ex aliquo loco:aduerbium est:ut alicũde apud Plautum.quod significat ex aliquo loco. SIGNIfer.Corrige signifex.hoc ẽ statuarius & signi hoc est simulachri fictor:ut enim ab arte artifex:ab auro aurifex:sic a signo faciendo signifex denominatur.alio nomine significus dicitur ab eodem sic scribente in demonio Socratis sed non pudet me esse significum.nisi forte uelis legere significem:ut artificẽ.A marciano quoq; in nuptiis philologiæ signifex usurpat prostatuario.& artifice signorũ cõsimiliter sidonius apollinaris i. vi. grætia cemẽtariis pictoribus significibusq; illustris.Diuus Augustinus in libro de grãmatica sic refert ad hãc formã decli nabis aurifex artifex carnifex signifex & alia. SVBlatis canibus.Signifex ita figurauerat canes ex lapide:ut sublatis pedibus prioribus ipetũ facere &,pcurrere uel uideret:pedibus uero posterioribus ĩnixi cõsistebãt:q̃ oia ad laudẽ signoꝝ miriq; artificii dicta sunt. POne tergũ.Post tergum a tergo. DEæ. Dianæ ex pario lapide effigiatæ. MVscis:sicut a Virgilio muscosi fontes dicti sunt:qa naturaliter muscо herba obumbrant.ita & spelũcæ lanugine musci uiridiore & arbusculis uestitæ cõspiciũt: a musco fit uerbũ muscare.quod significat cõuelare.& contegere musco:quo prope peculiariter usus est Columella.Idẽ scriptor in quto:muscum ferro distringendũ & eradendũ eẽ:q more cõpedis cura uitiũ deuicta comprimit.situq; & uterno macerat:Idem in.vi.supra insitos surculos muscũ imponẽdum esse tradit: & ita alligandũ ne pluuia dilabat. muscus q in aqua fuerit Plinio teste podagris illitus prodest.

Lucullẽtũ Lutulẽtũ

Reflatus

Canes turba Dianæ

nares uñ Sicũde. alicũde.

Signifex

Muscare.

SPLENdor.purior lectio est splendet.ut sit sensus umbram signi.hoc est ipsius statuæ propter nitorem lapidis parii qui purissimus est ĩtus splendescere. SVB extrema margine:dicit hic margo.& hæc margo masculino genere.& fœminino.hinc fit uerbũ elegans emargino.quod significat extremitates superuacaneas auferre.& margines ulcerum erodere quo uerbo utitur noster Plinius. Margã Britanni & galli uocãt pinguem terrã:qua iniecta aluntur agri:cum sit quidã terræ adeps:& pinguitudo.

Margo emargiãt Marga.

FAbetrime:elegantissime perfectissimeq;.aduerbium est.deductum a fabre quod significat polite & nitide.ad fabre quod ualet ualde fabre nitideq; pronunciatur prima acuta:sicuti admodum & ad p be dicuntur.quod annianus poeta sentiebat & probat Gellius:ediuerso in fabre dicitur in elegãter & impolite.Oratius.quod sculptum in fabre quod fusum durius eẽt. ARS emula naturæ: imitatrix studiosa effectrix:ars enim naturam imitatur eamq; usquequaq; effingere ac representare contendit libro tertio rethoricorum ad herennium.imitatur inquit ars naturam.& quod ea desiderat inueniet. si quod ostendit sequatur.celebra tum est eupompi pictoris responsum qui interrogatus quem seq; retur antecedentium.dixisse fert. demonstrata hominum multitudine naturam ipsam imitandam esse non artificem.plato uolumie decimo de legibus tradit omnia natura & arte fieri:artemq; ipsam simulacra ueritatis genuisse. Me ista condente artem emulam naturæ esse euidenter ostendit municeps meus Francia.inter pictores aurifex maximus.inter aurifices pictor absolutissimus.utroq; in opere mirandus artifex atq; fecundus.cuius tabulæ multæ oculos tenent animosq; spectantium.palmam habet tabulam Franciæ illa:quæ dici potest exopolis idest extramurana eam namq; extra muros in ede misericordiæ suburbana:dedicauit sidus aureum nostrum & decus antistitum protonotarius Bentiuolus Antonius Galeacius:qui non omni uitæ colore terssimus liberalissimusq; in primis religionis cultor illustris.cum peregrinatiõem Hierosolymariam fœliciter obiisset euestigio curauit.ut tabula hæc manu Franciæ picta omniq; prætioso cultu exornata dedicaretur:qua nihil absolutius pleriq; omnes iudicant.in templo quoq; diui iacobi spectatur tabula altera eodem artifice nobilitata:quam illustrissimus princeps noster Io.Bentiuolus & ipse religiosi cultus seruantissimus.in sacello suo dicauit:quam emuli artifices nõ sine liuore suspiciunt.in his Frãciæ tabulis ars emula naturæ in tantum cognoscitur.ut uultus imaginum spirantes uiuere & anhelare uideantur.hæc obiter dicta sint de artifice nunquam satis laudato.cuius manus certantes cum manibus priscorum:tam in pictorum q; aurificum opificio naturam in primis representant.artes autem ipsæ naturam imitantes ex imparibus paria faciunt.pictura uero peculiariter ex discordibus pigmentorum coloribus confusione modica temperatis imagines his:quæ imitatur similes facit. MVstulẽtus autũnus: optimum autũni epitheton.ut mustulentus dicatut propterea q; hoc tempore spumat plenis uindemia labris ut ait poeta:& ab Ouidio decenter dictum est.stabat & autũnus calcatis sordibus uuis. ciprianus uerborum nouitate luxurians antũna dixit neutraliter sic scribens. in epistola ad demetrianũ.nec adeo arboreis fetib⁹ autũna fecunda sũt.nec mius uenuste portius Cato autũnitatem autũni tempestiuitatem.sicuti antiqui oliuitatem dixerunt quando olea legebãt.& ficitatem fructus fici & maturitatem.Fidicula occasu suo autumnum inchoat. ut ait plinius in .xviii. Autumat Festus. Pompeius autumnum dictum esse ab augendo:quod tunc maxime augeantur hominum opes:coactis agrorum fructibus:consensus medicorum autumnale tempus infamat ueluti postiferum:noxiumque.Causas refert Galenus in expositione Aphorismorum duasq; potissimas:quarum altera quia eadem die aliquando frigus est aliquando calor:altera quia mali chimi hoc est mali succi in corporibus id temporis exuberant: ex pomorum fructuumque esu largiore.Cor.Celsus in secundo ex tempestatibus inqt optimæ æquales sunt. siue frigidæ. siue calidæ: pessimæ: quæ uariant maxime: quo fit ut autumnus plurimos comprimat. Nam fere meridianis temporibus calor nocturnis atque matutinis simulque etiam uespertinis frigus est. corpus ergo & æstate. & subinde meridianis caloribus relaxatum subito frigore excipitur. ob hoc dixit Ouidius.inæquales autũni. idem alibi ait. Cum modo frigoribus premimur modo soluimur æstu. Aere non certo corpora langor habet. dicitur autem mustulentus ea formula. qua uinolentus. feculentus. Turbulentus. plautina dictio est. sic enim scribit ille. ita mustulentus uentus nares obtigit. VTRVRE.tanquam in uite pendulos. RAcemos.non solum de uitibus:sed de aliis quoq; plantis Racemos dici testis est plinius in.xvi.de hedera scribens.aliis inquit densus a cinus & grandior racemus in orbem circunactis.qui uocantur corymbi.a racemo fit racemosum quod significat racemis plenum.inde & racematio:qua dictione significãtur uindemiarum reliquæ.sicut in messibus peractis supereſt spicilegium.Tertullianus scite usurpat hoc uerbum translatione oppido quam decenti.cum ait in apologetico.post uindemiam parricidarum racematio superstes. De spicilegio ait. Mar. Varro prouerbialiter. Nemo reprensus qui e segete ad spicilegium relinquit stipulam. idem in primo de re rustica. ad corbem messi facta spicilegium uenire oportet. ait domi legere stipulam. NEC AGITATIOnis: sensus est. racemi lapidei ueros racemos ita representabant. ut in undis subiectis agitari. ludere moueri uiderentur. FRONDES lapidis:frondes ex lapide fabrefactæ significantur.

faberrime polite dependẽt:quas ars emula naturæ:ueritati similes explicuit.Putes ad cibum inde quædam: cũ mustulẽtus autũnus maturũ colorẽ afflauerit:posse decerpi.& si fontes:q deæ uestigio discurrẽtes ĩ lenẽ uibrãtur undã:pronus aspexeris:Credes illos:ut rure pendentes racemos: inter cætera ueritatis: nec agitationis officio carere. Inter medias frondes lapidis

Ad fabre in fabre

Ars emula nature

Dictum eupompi.

Laus frãciæ aurifi cis Bononiensis.

Exopolis tabula.

Laus protonotarii Bẽtiuoli.

Tabula dicata.

a principe Bentiuolo.

Mustulẽtus autũnus.

Autũna.

Autumnitas.

Oliuitas

Ficitas

Cur autũnus pestilens.

Chimi. succi.

inæquales autũni.

Racemi racematio.

Spicilegium.

ACTEon:acteonē a diana in ceruū deformatū fuisse quia nullā uiderat in fonte lauantē:& a canibus suis deserptū mordicus. quis ignorat? fabula apd poetas notissima:laudat ab apuleio inter cætera byrrhenæ domus ornamenta:simulachrū acteonis ex marmore factū:tā fabre:tā sciēter:tā graphice:ut obliquato aspectu.& in tergū reflexo iā ceruus factus uideret:expectare dianā se se in aqua fontana la uaturā:Mythologi tradunt ideo fingi acteonē in ceruū eē transfiguratū:quia timidus fuerit:quasi cor de ceruino præditus:ideo a canibus deuoratū:quia dū uenaticos canes pascit:uenatiōis studiosissimꝰ oēm substātiā perdidit.plinius noster acteonē & cippū in latia historia fabulosos ret. IN ceruū ferinus:lego ferinus.ut ita eleganter noiet acteon quasi in ferinā cerui nāq; effigiē transfiguratus. a fera enim ferinus dictus. IN fonte: fōtē:quo se lauit Diana:ira describit Ouidius fons sonat a dextra tenui per lucidus unda margine gramineo patulos succinctus hiatus. IDENtidē:frequenter subide. RImabundus:speculabundus:uehementerq; contēplās:nomina.n.in bundus desinētia: nō tā significāt similitudinē ut grammatici hallucinant:q̄ uim & copiam:& quasi habundantiā rei:sicuti in notis seruii citatis classicorū: scriptoꝝ testimōiis diligenter annotauimus. SERmōe secreto: ne arbitri dicta eoꝝ arbitrari possent:itidē plautus in captiuis: ut sine hisce arbitris nobis detis locū loquēdi. DIspulsis:ī diuersa semotis amādatisq;. PER hāc deā:dicticos ē:dianā āt significat:cuius signū i meditullio domus byrrhenæ uisebat. VT anxie:quā sollicite:quā uehemēter:ita Virgilius. ut uidi & perii.ut me malus abstulit error. TIbi metuo:metuimus homini quē diligimus ne periclitet tāq̄ amico.metuimus hoiem ne nobis noceat tāq̄ inimicū. VTpote pignori meo.tāq̄ filio ex me ipsa nato.filii.n.pignora sūt:& nexus qdā.ut tradit aristoteles i.yiii.ethicoꝝ. CAue a malis artibus pāphiles.cōsimiliter Luciāo suadet matrōa abroea.ut caueat ab uxore hipparchi i magia p̄cellēte φιλλατ τουμοι εφητηρ ιπταρχου γυμαικα παση.μηκαμη.μαγοσ γαρεστιλειμηκαι μαχλοσ. caue iqt tibi ab uxore hipparchi oī studio.maga.n.est potēs & ipudica. CARminis sepulchralis:sepulchrale carmē magicū ē:quo utebat ad sepulchra ad māes eliciēdos i necyomātia.quale ē illud Lucā. quod erictho magaꝝ maxia imurmurat ad sepulchrū.eumēides.stigiūq; nephas umbræq; silētum. tibullus māesq; sepulchris elicit. SVRculis & lapillis:scite surculos dixit & lapillos qm talibus rebus uis magica iest:pithagoras atq; democritus cōsectati magos herbas magicas nō paucas celebrauere: portētosa tradētes i primis aglaophotī quā & marmaritidē uocāt:magos ea uti cū uelit deos euocare.Gelotophilida quoq; herbā memorāt:q̄ si bibat cū myrrha & uino uarias obuersari spēs ridēdiq; fidē nō fieri.unde & nomē.gēmæ quoq; & lapilli a magis cōpluscli memorāt.ut anāchitis.qua i necromātia dicūt euocari imagies deoꝝ:ut atizoe necessaria magis regē cōstituētibus:ut heliotropiū porracei coloris:quam gerētē admixta herba heliotropio cōspici negāt:ut glossopetra linguæ similis humānæ:q̄ lenocināti necessaria creditꝫ i numera sūt ppe surculoꝝ & lapilloꝝ genera:qbus magicæ uanitates fulciūt:quas plātōici quoq; nobiles adstruūt.& i primis ,pclus:q scribit sympathia quadā mutua & cognatōe reꝝ terrenaꝝ ad celestia posse talia effici.iōq; sacerdotii ueteris auctores miscebāt plura iuicē:qa uidebāt simplicia nō nullā habere numinis ,pprietatē:nō tamē singillati sufficiētē ad numinis euocationē:quā obrē ipsa multoꝝ cōmixtiōe attrahebāt supnos ifluxus:nō nūq̄ herba una.uel lapis unus sufficiebat ad diuinū opus.sicut carduus credebat sufficere.ad subitā numinis alicuius apparitionē.ī lapidibꝰ.n.& herbis luminū supernorū participatio est. INhalatis:afflatis anhelitu uerborū magicoꝝ saturatis.inhalare enim est ueluti halatum inspirare:ut exhalare halitum emittere.qd morientium est.M. Tullius i pisonem.cū isto ore fetido teterrimā nobis popinā inhalasses. CHAos:chaos.qd carminibus poetaꝝ cancatissimum est de quo ait.Lucanus & chaos innumeros auidum confundere mūdos appellatur confusa quædā ab initio informisq; materia.hians patensq; in profundū. SVmit.capit.illaqueat.

Fabula acteonis

Ferinus.

Rimabūdus.

Metuo. tibi.

Filii nexꝰ perentū.

Sepulcrale carmē. Magicæ. herbæ

Glossopetra.

Inhalare.

Chaos.

Acteon simulachrum:curioso obtutu in dorsum proiectus:iam in ceruum ferinus.& in saxo simul.& in fōte loturam dianam opperiens uisitur:Dum hæc idem rimabundus eximiē delector.tua sunt īquit Byrrhena:cuncta:quæ uides.Et cum dicto cæteros omnes: sermōe secreto decedere præcepit.Quibꝰ dispulsis omnibus:Per hanc inquit deam o Luci carissime:ut anxie tibi metuo:& utpote pignori meo longe prouisum cupio. Caue tibi.sed caue fortiter a malis artibus:& faci noro sis illecebris Pamphiles illius: quæ cum Milone isto:quem dicis hospitem:nupta est.magna primi nominis:& omnis carminis sepulchralis magistra creditur.quæ furculis:& lapillis:& id genus friuolis inhalatis omnem istam lucem mundi sideralis:imis tartari & in uetustum chaos submergere nouit. Nam simul quemquam conspexit speciosæ formæ iuuenem uenustate eius sumitur. & illico in eum & oculum & aium

VEnustate.pulchritudine.a cyrologia est:uenustas enim proprie fœminis assignat sicut dignitas uiris.M.Tullius in primo de officiis.cū pulchritudinis duo genera sint:quorū in altero uenustas sit ī al

tero dignitas.uenuſtatē muliebrē dicere debemus.dignitatē uirilē.a uenuſtate fit uerbū uenuſtare qđ ſignificat decorare & exornare.Ambroſius in primo exameri.ideo primū fecit Deus poſtea uenuſtauit:ut eundē credamus ornaſſe qui fecit. DEtorquet:deflectit. OCVlū:qui in amore dux ex amoris origo eſt.oculus impudicus impudici cordis nuncius.oculi ut ueriſſime ſcribit Quintilianus in declamatione. quæ inſcribit cecus in limine.nos in oīa quotidie uitia præcipitant mirant.adamant.cō cupiſcunt.Lucianus in hanc ſententiā.και παϲι τοιϲ μεοιϲ επιβαλλει ηομ οφθαλμομ.ideſt omnibus adoleſcētioribus iniicit oculū. PEdicis:laqueis quibus ſicut pedes illaqueant:ita amatoris animus alligat.Virgilius.Tunc gruibus pedicas & retia ponere ceruis Liuius libro .xxi. ut pleraq; uelut pedica capta hererent in dura& alta concreta glacie. INſaxa in pecua.Lucianus.και πολλουϲ με τα.ωορφοϲεμεϲ ζωα.i. multos tranſformat in animalia. TREpido.timeo:uerbū eſt.uel expone feſtinanti ut ſit nomē. PVERætatem:ætate puerili ut ſit archaiſmos:ſincerior lectio eſt per ætatē.

A cautela abfui:tam procul erā ut mihi cauerem ab illecebris pāphiles:ut ultroneus cuperem:me illius dedere diſciplinæ:tanta magicæ artis cupiditate rapiebar.

GEſtirem:cuperem geſtire.n. cupere eſt.geſtire eſt letum eſſe.& leticiam habitu corporis ſignificare:ut Seruius & Nonius prodidērūt.& iam ante dictum eſt. TAli magiſterio:diſciplīæ ſcilicet magicæ:cuius magiſtra & ſciens erat pāphile. INipſum barathrū:in ipſam artis magicæ uoratrinā & profundū.trāſlatio ſūpta ab eo qui ſe præcipitat in uaſtā infernāq; profunditatē.Barathrū locus apd iferos eſt profundus:proprie autē apud atheniēſes Barathrū eſt locus in quē noxii præcipitabant:ut docet Diomedes grāmaticus:hinc barathrū ab alia quoq; tranſferē.hinc epigrāmatarius poeta:nō mius ſcite q̄ lepide barathrū fœmineū dixit pro locis mulieribus.itē ſtomachi imū hiatū appellauit barathr.illo uerſu extremo ructus ſi uenit a barathro.Oratius quoq; in ſermonibus ait:quid.n. differt barathro ne dones quicquid habes.An nunquā utare paratis:ubi barathrū accipit pro ingluuie & uoragine uētris.unde & baratrones dicti Gulones qui in barathrū gulæ mittunt totū patrimoniū. VEcors animi.uetus locutio.ut in fœlix animi:præſtans animi:falſus animi pro animo.per figuram antiptoſim uecors animi dicitur inſanus.turbati ac mali cordis auctor Feſtus.M.Tullius in prima tuſculana.aliis cor.ipſum aīus uideē exquo excordes.uecordes.concordeſq; dicunt.contra qui ſapiētia præſtiterūt ob id cati corculi apud Romanos cognomiati ſunt.ut refert plinius in ſeptimo. SALue addito.uerbū ē tā abeūtis quā adeūtis.ideſſu.n.& iacceſſu uſurpat.hic.M.Tullius i epiſtolis ad tironē iūcti locat uale.ſalue.iō mortuis ſalue & uale dicebat.ut ſcribit.M.Varro.& repetit Seruius:qđ ab his recedimus eos nūq; uiſuri.i hāc ſētētiā auſonius.dicto aue.dic uale.& actutū redi. PERniciter:celeriter.uelociter pnix.n.uelox ē.ſilius gēs pnicibus ignea plātis.catullus uidē ut pniciter exiliere.pnix quoq; dicit perſe uerās a pnitiēdo ſi credimus ſeruio cōmētatorio maroniano. AMENti ſimilis:ſaluſtius ad notādū catilina uecordiā dixit eius iceſſū mō citū mō tardū eē.habitus.n.mētis ut iqt ambroſius i corporis motu cernit.ut plerūq; feſtinātes celerare ueſtigiū uidemus.qbus nemus amētiæ & furoris ſubeſt. OLucilius ſecū ſermociat. FAbulis miſeris:corrige miris.hoc ē mirādis icredūdiſq;:q̄les ſūt magoꝝ pſtigiæ uel potius lege mileſiis.de qbus repete q̄ annotauimus i pricipio cōmētarioꝝ explicātes qđ ſignificet ſermo mileſius. COmius:ppe cuius cōtrariū ē emius.qđ ſignificat lōge & pcul. GNAuiter:ſtrenue uigilāter celeriter.a gnauo.n.q dī iduſtrius & uegetus.& celer:ſit aduerbiū gnauiter.qđ & nauiter dicit ſicut nauus ſtrēuū celerēq; ſignificat a nauiū uelocitate dict⁹.cui⁹ cōtrariū ē ignau⁹. HOſpitis:pāphiles. GEnialē thoꝝ.cōiugalē lectū:q nuptiis ſterni i honorē gēii ut Fe.refert.M.T.i oſone,p cluētio lectū illū gēialē quē biēnio añ filiæ ſuæ nubēti ſtrauerat i eadē domo ſibi ornari & ſterni expſſa atq; exturbata filia iubet Ora.Lectus gēialis i alua ē.de gēio & gēiis alibi plura ex auctoritate Augu.Mar.& Cēſorini.

Vēuſtas. Venuſtaſſē.

pedicæ.

Geſtire.

Barathr.

Baratrones.

Vecors animi.

Corculi.

Salue.uale.

pernix.

Comius.

Gnauiter.

Nauus.

Sanctifi. SVſpice:uenerare & cole tanquã inuiolabilẽ.& caſtitate religioſa uallatũ. VErũeni uero:particula ratiocinatiua eſt ut grãmatici dicunt. ANnixe uehementer oĩq; nixuq; & uiribus. SCItula:elegãs pulchra.uenuſta.græce ſcitus ωραιοσ dicit. FORma:ſeptimus ẽ caſus. ARgutula:loquacula dica cula uenuſtula:argutari dixerunt ueteres loquaciter loqui.Neuius totũ diẽ argutat quaſi cicada: argutos dici ait probus grãmaticus.qui multũ ac celeriter locunt:ut arguta hirũdo.undeυποκοριστικωσ argutula. CVM ſõno cõcederes:ſuccũberes ſõno:& ob hoc ires cubitũ.ſermocinatio eſt.cũ ipſomet qua cãm ſuã tutat:& ſe fotidi nun quã ingratũ neq; iamabilẽ uideri colligit. VVLtu prodidit:ſignificauit.uultu.n.& oculis & nutu & ſuperciliis interiora aĩ produnt amatores. REtrorſa.reflexa ob liquata:retro cõuerſa qd ab amor abunda puella fieri ſolet. cui conuenit illud Virgilianũ: & fugit ad ſalices & ſe cupit ante uideri:inclinato uocabulo ab aduerbio ſtrorſũ Oratius retrorſũ uela dare atq; iterare curſus.dictio eſt in uulgari ſermone frequens: Quod bonũ fœlix.M.Tullius in primo de diuinatiõe teſtis eſt. maiores noſtros in rebus oĩbus agendis p̃fari ſolitos:q; bonũ fauſtũ fœlix fortunatũq; eẽt:quia.ſ.ualere cẽſebãt uoces q̃ uocãt oĩa. PEdibus i ſẽtentiam uado. ex more Romano ſumptũ apud quos ibat pedibus in ſententiã quã probabãt: hĩc ait Liuius:ſed tũ quoq; aut uerbo aſſentiebat:aut pedibus in ſententiã ibat:idẽ alibi quibus hæc ſalutaria uident agite dũ:in dextrã partẽ pedibus tranſire:oẽs tranſierunt:ſenſus eſt mihi aĩo uolutanti approbat ea ſententia:ut abſtineam ab uxore milonis.& fotis ancilla tentetur. IVſcum.pulpamentũ minutatim conciſum:eleganti uocabulo iuſcum appellat:quod uulgo ius nominitant: hinc Ciceronis ille iocus Amphibologicus ego coque tibi iure fauebo.& apud.M.Varronem in tertio de re ruſtica cõ ſimiliter:ſic hos piſces nemo coquus in ius uocare audet.Tria genera Ganeatorum ciborum traduntur.Primo aſſa.Secundo elixa.Tertio ex iure uti cæpiſſe natura docet:unde iurulentum dictum quaſi iure conditum.quod & iuſſulentum uocatur.Cor.celſus in ſecundo.Tum res eadem magis alit iuru lenta q̃ aſſa:magis aſſa q̃ frixa:iurulentam condituram intelligi uoluit Satyrographus cum ait.& eodem iure natantes mergere ficedulas didicit nebulone parente.a iure fit iuſcum & hypocoriſticos iuſculum.M.Cato in ſeruefacito pauliſper:poſtea iuſculum frigidum ſorbere:& ipſam braſſicam eẽ:apius ſcribens de pulmentario ad uentrem.iuſculum inquit facere & potare melius etiam ſi in eo pulus ſit decoctus. FARtim:a farciendo aduerbium fartim ducitur hoc eſt congeſtim: & cumulatim: talia autem condimenta fiunt in gallia ut caro minutim conciſa immo fruſtulenta. cum ouis & aromatibus in cacabum iuris optimi coniecta diſcoquatur.fitq; pulmentarium ſcitiſſimi ſaporis inter inſtrumenta ganeæ precellens:apitius porcellum farſilem leporem farſilem piſces farſiles uocat qui in eduliis farciuntur uariis condimentis. PVLpam:inter apiciana cibaria eſt & minutal ex eo dictum quod minutatim hoc eſt fruſtatim:& teſſellatim conciditur caro:aliaq; ſcitamenta:cõciduntur. Quod multiformiter fit appellaturq; aliud minutal apicianum.aliud matianum.aliud dulce.fit & ex iocinori bus & pulmonibus lepuſculorum ex ſpatulis porcinis fruſtatim teſſellatimq; confectis hoc eſt per fruſtula & teſſellas: q̃ ſunt fruſta quadrata: unde aduerbium fruſtatim fit quod ſignificat per fruſta & minutatim.hoc pulmenti genus ſignare uidetur plautus in curgulione cum ait.uin aquam ſi fruſtulenta eſt da obſecro hercle obſorbeã. idem fruſtillatim dixit diminutiua forma quaſi per fruſtilla.iã ego te faciam ut hic formicæ fruſtillatim differant. ABAcum:modo menſam potoriam ſignificat alias tabulam geometricam:alias ornamentum colũnarum:alias calculos ſupputatorios.de abaco in quinto tuſculanarum quæſtionum commentario ſatis multa. PAſcue:opipare laute abundanter aduerbium eſt. HIrulentã.quidam corrigunt iurulentam:cuius ſignificationis iam mentio facta eſt: ego lego uinulentam ut ſit epithetõ menſæ uinariæ accõmodatũ.quæ oĩ uinorũ genere copioſe inſtructa ſit. NAribus ariolabar.ſagax naſus & acutior olfactus præſentit. & quaſi ariolat hoc eſt ex nidore diuina apperatũ epularũ:ariolari.n.eſt uaticinari.& ariolus dictus qui diuina mente uaticinatur quaſi fariolus & fatis & a fando ſiue ab halãdo.nã halitu ſolent iſtiuſmodi hoies excludere uelut mortalem aĩam:ut diuinã recipiant auctor.Donatus.præcipit.M.Cato ne uillicus ariolum conſuluiſſe uelit.

TVcetum.

ſuſpice. Verum enimuero Fotis famula petatur anniſus argutula eſt. Veſperi quoq; cum ſomno cõcederes: & in cubiculum te deduxit comiter & blande lectulo collocauit. & ſatis amãter cohoperuit. & oſculato tuo capite q̃ inuita diſcederet: uultu prodidit. Dẽique ſæpe retrorſa reſpiciens ſubſtitit:quod bonum:fœlix & fauſtum ſit.itaque inſalutare nõ erit:Fotis illa temptetur. Hæc mecum ipſe diſputans:fores Milonis accedo.& qd aiunt:pedibus in ſententiam meam uado. Nec tamen Milonem domi uel uxorem eius offendo. ſed tantum caram meã Fotidem. quæ ſuis dominis parabat iuſcũ fartim circũciſum. & pulpã fruſtatim confectam. Abacũ paſcue hirulẽtã.& quidẽ naribus iã mihi ariolabar.

Retrorſa

Ire pedibus i ſententiam.

Iuſcum ius.

iurulentum.

iuſſulentum.

iuſculum

Fartim.

Farſilis porcellus

Minutal.

Teſſellati

Fraſtati

Fruſtillatim.

Abacũ

Paſcue.

ariolari.

ariolus.

TVcetū: Tuceta dicūtur escæ regiæ: ut callimachus Ambrosio redolēt tuceta sapore: ut Persius pingues patinæ tucetaq; crassa. obiter annotādū inter militares cibos eē bucellatū. ex eo opinor dictū qđ in bucellas & quasi tessellata frusta consecutū fit: de quo. xii. codicis uolumine legimus milites expeditionis tēpere bucellatū primis diebus mox lardū & carnē ueruecinā pcipere debere. āmianus uidetur inuere bucellatū id eē ꝓprie: qđ biscoctū dicimus: qđ bucellatim ut ita dicā tessellatimq; formaī. Verba amiani hæc sunt ex libro. vii. frumētū ad usus diuturnitatē excoctū. bucellatū. ut uulgo appellāt humeris īposuit libētium militum. Tucetū. Bucellatum.

tucetum per quā sapidissimū. Ipsa linea tunica mundu le amicta: & rursus sea fasciola prenitente altiuscule: sub ipsas papillas succintula: illud cibarium uasculū

PER quā sapidissimū. attende locutionis genus cōtra morosas & prācidas grāmaticoꝝ obseruationes: q duas hasce particulas ꝓ quā iungi semp ꝓcipiūt positiuo ut dicas pquā sapidū. sed idonei scriptores elegātiæ magis q̄ ꝓscripto grāmaticali īdulgētes dicūt ꝓ quā maximū. ꝓ quā breuissimū. ꝓ quā sapidissimū. Qu. curtius scriptoꝝ elegantissimus bessum inqt quoq; bactrianoꝝ ducē. ꝓ quā maximo posset exercitu coacto descēdere ad se iubet. Pōponius iurisc̄ōsultus. quo pene nihil limatius. Titulo de origine iuris sic scriptū reliquit: Nā ante eū seruius duos libros ad brutū pq̄ breuissimos ad edictū subscriptos reliqt: ex hoc colligimus latinitatis elegātiā: qua nihil fusius uberiusq; ē haud quaq̄ coercēdā eē ītra cācellos normæ grāmaticalis: nec astringēdā regulis dōatistarū. cū & grāmaticos ipsos uideamus regulas fulcire oratorū poetarūq; fulturis: & ad auctoritatē ueterū scriptorū ueluti ad anchorā cōfugere. Perq̄ sapidissimū. MVNdule: elegāter mitide. & sine sordibus. aduerbium ē. Mūdule.

TVNIca linea. uestimētū puellare lineū. quo īduta erat fotis. qđ qdā iterulā. qdā camisiā. qdā suppatū appellāt. Iuxta illud Afranii. puella nō sū supparo si īduta sū. Subucula quoq; dicīt. de qua ē illd Oratianū. si forte subucula pexæ Trita subest tunicæ: & hieronymus aduersus Iouinianū. tūc pexa tunica & nigra subucula uestiebaris. sordidatus. & pallidus: sed qđ cū bōa pace sanctissimi scriptoris dictū sit. q̄ Oratiū emulari uolēs pexā tunicā ꝓ lacera & sordida accepit: qđ lōge secus est: pexa. n. tunica signi catur elegās ꝓciosa cōcinna: uñ & pexatus dictus uestibus pexis indutus: Martialis pexatus pulchre ri des mea zoile trita: A Quintiliano quoq; pexus doctor decēter accipiī ꝓ elegāti terso: & exculto. Plini us ait in. viii. lanā histriæ uestibus pexis alienā eē. Idē Martialis: emi seu puerū togā ue pexā: deniq; ut breuiter multa fīniamus. pexū uestimētū opponīt trito. tāq̄ ꝓciosum abiectissimo: & ita īrelligi uoluit Oratius: tāq̄ inconciniter reprēsibiliterq; copuleī uestis pexa cū trita subucula: nec enī aliter Oratiana sentētia elegātiā satyricā redoleret. uideri pōt hallucinatus eē diuus Hieronymus. ut crederet pexā tunicā accipi ꝓ lacerata & uili ex illo Terētiano: adeo depexū dabo. ut dum uiuat meminerit semp mei: Vbi grāmatici exponūt depexū ꝓ laceratū: sed lōge aliud pexa uestis ē. aliud hō depexus. hæc. n. particula de. mō auctiua ē: mō priuatoria. ut depexū dicamus pexo cōtrariū. sicut dehonestū uerbū dicitur turpe & cōtrariū hōesto. & mille alia. quis tñ apud Terētiū uerbū illud depexū accipi cōducēter posset ꝓ expolito & exculto: sicut hodie quoq; ī cōi loquēdi cōsuetudīe usurpaī ut minitabūdi dicamus. ego comā tibi pectā. atq; exornabo. Et ita ego autumo hoc sensu dictū illd Terētianū: ego næ si uiuo adeo depexū. ut dū uiuat meminerit semp mei. nā exornatū & depexū ī eodē significatu accipiūtur. q̄uis cōtrariū subitelligi uelit. hæc iudicēt uolētes: q̄ a me dicūtur cā iuuādi nō obtrectādi: Dii. n. mētē meliorē mihi. Et rursus se a fasciola: mēdosus locus: quē ego sic emēdo. & russea fasciola: ut sit sensus Fotidē succinctā fuisse fasceola rubētis coloris. Russus enī & Russeus appellationes sunt ruffi coloris: Sicut enī fuluus & flauus & rubidus. & pheniceus. & rutilus. & luteus. & spadix Ruffum colorē significant quadā uarietate distātes. Ita Russeus uocabulū ē ruboris: qđ ī uernacula lingua hodie quoq; uulgo ē usitatissimū. Catullus. dētē. atq; russam defricare gingiuā. qdā apud Catullū legere malunt ruffam. re formidātes uidelicet uetustā dictionē perinde ac inelegātē. Flauius uopiscus. Tunicas ducales russas quartuor: pallia ꝓcōsularia duo. ī epistola Valeriani scriptū legimus tunicas russas militares annuas/ sagos chlamides annuas duas. hinc aurigas russeos siue russatos dictos eē opior a russo. s. colore. quo utebantur. sicut factiones Aurigarū ueneta. & prasina nomē a coloribus sortiūtur. de qbus apud Suetoniū affatim. Et in libro Annotationū nō idiligēter explicaui demōstrās qd sit apud Plautū Thalassi cus ornatus. apud Pliniū mentio fit russei siue russati aurige: De auriga russato dictū est illud a Satyrographo poeta. parte alia solū russati pone lacertæ: & si Aliter legimus exposuimusq; locū hūc in libro Annotationū. Tamen uerior lectio & sensus purior hic uideī: ut ad aurigā Russatæ factionis noie lacertā referaī q lucrosior erat & opulētior ex aurigādi studio q̄ causidici ex actione causarū. Fas enī est mutare sentētiā. Vbi posteriores cogitatiōes meliores sunt prioribus. & post inuēta magis quadrāt. Est & ruseus color a rusco uirgulto dictus. Vnde ruscea facies infecta colore rusci. Cato libro. vii. originū. Mulieres opertæ auro purpureaq; ruscea facie. PREnitente: Valde splendente. & fulgente. Tucetū. Bucellatum. Perq̄ sapidissimū. Elegantia latinitatis. Mūdule. Interula. Supparū Hallucinatio diui Hieronymi. Pexa tunica. Pexatus. Depexū. Dehonestum. Russea fasciola. Russæ tunicæ. Russati aurigæ. Retractatio loci ex annotationibus. Ruscea facies.

SVB ipsas papillas: Videtur signare strophiū. hoc est fasciā pectoralē: qua papillæ cohibentur. Turpilius. me miseram quid agam inter uias epistola excidit mihi inter strophium ac tunicam collocata de strophio in hoc significatu ait Catullus. non tereti strophio lactentis uincta papillas: ālias antiqui strophia coronas tenuiores appellitant. unde nata strophiola. auctor Plinius in. xxi. præterea græce Strophiū strophiola.

Stropp'. Strup pearia.

στροφιον uocatur quod latine stroppus: Id autē insigne capitis sacerdotale est: quidā coronā esse cū cunt. ideoq; apud faliscos festū fuit nomine struppearia: quia coronati ambulabant: Nostri uernacula lingua adhuc stropū uulgo uocitāt: qđ in usu utilium est & coronamenti rusticani uicē repsentat.

FLOridis palmulis: uenustis manibus. Ideo autē per υποκοριστικα dixit palmulis. ut ostenderet in fœmina tales manus esse elegantiores cū enormitas sit inamabilis ac inuenusta. uidetur neuius dixisse manciolas diminutiuo uocabulo quasi paruas manus. Manciolis inquit tene illis pro manibus. CREbra succutiēs: expressit gestum motūq; puellæ Coquinariā facientis: quæ sæpe succutitur. rotans pulmentarium in cacabo: siue lebete coquinatorio: & ollula escaria. crebra autem dixit pro crebro: nomē pro aduerbio: ut Virgilius pede terrā crebra ferit. ILLVbricans: Lubricitate q̄dam insinuans: simul Allusit ad lubricū puellæ corpus leuorēque mēbroꝝ pnitētium: Lubricus autem dicitur locus ī quo labimur. & corpus. ut pauimentū lubricū anguis lubricus. VIBrantibus: Fluctuātibus. SPInā mobilem: Spina tereti structura cōpacta est per media foramina. a cerebro medulla descendente: quæ Animali hoc est quod naui carina. ex medulla hominis spinali anguē gigni proditū est. quod & pythagoras apud Ouidium tradit his uersibus: sunt qui cū clauso putrefacta est spina sepulchro mutari credāt humanas angue medullas. INVNdabat: Vndatim agitabat. quidā legunt nudabat. STEterūt & mēbra: Honestis uerbis genitalia Arrecta fuisse designat: quæ mēbra nominitāt. hinc in carmine obsceno. Priapus dictus mēbrosior æquo. hoc est mentulatior iusto: hinc anneus cornutus in illo carmine Virgiliano optatos dedit amplexus. placidūq; petiuit coniugis infusus gremio per mēbra soporē: dixit mēbra Paulo incautius nominata esse: tāq; per mēbra signarentur genitalia. seminale mēbrū dicitur ab Ouidio a semine & genitura. OLLVlam: Inter. o. & au. cognatio non parua est: unde plostrū & plaustrū. Cotes. Cautes. Lotus. Lautus. E cōtrario austrū pro ostrū. ausculum pro osculum antiqui dixerunt. sic ollam & aulam indiscretim usurpant. Vnde exta aulicoctia dicta: quæ in ollis coquebantur. i. elixa. auxilla dicitur ollula. i. olla paruula. ab olla. ollares uuæ dictæ. quæ in ollis fictilibus optime conduntur. Statius in siluula ollares rogo nō licebat uuas. In ollis pultes coquebantur. hinc dixit. M. Varro oculis obseruate ollam pultis ne aduratur. de qbus epigrāmatista. Imbue plebeias clusinis pultibus ollas. ab olla ollera dicta. quia in ea decoquebātur: Græco uocabulo chytropodas appellant ollas: quæ pedibus sustentantur: In leuitico mendose legitur: siue clibani siue sytropodes destruentur & imundi erunt. Tu lege chytropodes. & accipe pro ollis pedatis. Nicolaus de Lyra. super eo loco deliramenta loquitur. CVM natibus intorques. Lucianus. ω καλη παλαιστρα τηι πηγυι τηι χυτραοωδουσυμπεριφερεισι και κλιμεισι. PVLmentū: A pulte. qua longo tempore Romani uixerunt: pulmenta & pulmentaria dicuntur: Auctores. M. Varro. & Plinius. ILLIC. In olla. quāuis symbolicos referri posset ad fœminæ genitalia. INTingere: hinc intinctus. oppido q̄ eleganti uocabulo: uocatur liquor: quo intingimus obsonia: ut cōmendatioris iucundioris q̄ saporis sint. Ideoque uulgo sapor nuncupatur. Plinius in. xv. ait plerūq; ad intinctus addi baccas myrti. græco uocabulo Embāma noiatur απο του εμβαπτω quod significat intingo: Columella libro nouissimo. hoc sinapi ad embamata nō solum idoneo sed etiā speciosо uteris. In euangelio scriptū est. qui intinxerit mecū manū in parapside græce dicitur: εμβαψας μετεμου εις το τριβλιω cōsimiliter ex eadēq; aeschrologia Lucianus μακαριος οστις ερταυθα εμεβαψατο. i. fœlix quicunq; illic intinxerit.

Lubricū.

Ex spinæ medulla serpens.

Membra Plostrū. plaustrū.

Auxilla ollula. Ollares uuæ. chytropodes. correcta dictio ex leuitico. Intinctus Embammata.

DICAcula: Dicacitas a dicendo ducta est: quæ proprie significat sermonē cū risu aliquos incessentē. ut antedictū est: hinc dicax & dicaculus. qui dicacitate & iocorū mordacitate præpollet: Demosthenē urbanū fuisse dicunt dicacē negāt: multi ut auctor est Quintilianus in cōuiuiis & sermonibus dicaces sunt. hic dicacula puella significatur loquacula. petulans uenustula. & in uerbis faceta. græce dixit Luciāus. σφοδρα γαρ ημιτα μοι και χαριτων μεστον τι κορασιον. i. erat puella ualde pterua. & plena uenustatis. AFOculo discede. Elegāter foculus dictus pro puella: qa amator uritur. Et amor ignis est: sic & Terentius. accede ad ignē hūc iam calesces plus satis. Diomedes grāmaticus ait Acyrologiam esse apud terentium. accede adhunc ignem. ubi nomine ignis significatur meretrix.

Dicaculus.

amor ignis.

MEVS igniculus. Amoris flamma & uredo. Virgilius At mihi se se offert ultro meus ignis amin thas. Cyrus apud xenophontem: amorem ostēdit igne esse longe potentiorem. qđ ignis urit homines tangentes. At amor formæ eos etiam accendit. qui procul spectant in tantū ut ardenter estuent.

Amor igne terrentiorē.

floridis palmulis rotabat ī circulū: & ī orbis flexibus
crebra succutiēs: & simul mēbra sua leniter illubricās
lūbis sensim uibrātibꝰ: spinā mobilē quatiens placide:
decēter inūdabat. Isto aspecto defixus obstupui & mirabūdus steti. Steterūt & mēbra q̄ iacebāt ante. & tādē
ad illā q̄ pulchre: q̄q; festiue inq̄. Fotis mea ollulā istā
cū natibꝰ intorques. q̄ mellitū pulmētū apparas. fœlix
& certius beatus: cui permiseris illuc digitū intingere.
Tūc illa lepida alioquin & dicacula puella. discede inquit misellē q̄ procul a me: a foculo discede. nam si te
uel modice meus igniculus afflauerit urereris ītime.

NVLLVS extinguet: Lepidius sane uenustius q̄ id totū apud Lucianū græcū est. Vbi ait palestra. Μοῦμα. θεραπευσαί σε οὐδεὶς ἄλλος οὐδὲ θεὸς ἰατρὸς ἀλλὰ κατακαυσασά σε μοῦμη ἐγώ. i. sanabit te nullus alius. neq; medicus deus. sed ego sola quæ te combussi. & mox Paulo. ἀμφοτέρους οἰδα ἐγωγε καὶ σφάττειν καὶ ἀερεῖν καὶ κατακόπτειν. i. ego hominē noui & iugulare & excoriare. & trucidare. ET ollam & lectulū quatere: Fotis quatenus coqua est ollam rotare nouit & quatere. quatenus amorabūda est lectulū cōcutere: qui instrepere solet ex coluctatiōe ueneria. Catullus tremuliq; quassa lecti argutatio inambulatioq;. HABItudinē: Corporis filiū habitū & mēbraturā. habitior apud priscos dicit pro pinguiori habitissimus pro pinguissimo. & corpulento usurpatur: e cōtrario male habitus pro emaciato attenuatoq;: Gellius equū nimis strigosum & male habitū. sed eq̄ tē eius ubertimū & habitissimū uiderūt. Vbi annotādū est strigosum dici promacro exhaustoq; quasi stringosum. sic enim apud ueteres dicitur cuius corpus strīgit aut fame aut macie. aut alia uitii causa: sic apud Liuiū strigosiores equi pro exhaustis & macie attenuatis. POstea perstrui: Aperrior sensus si legas perfrui.

Habitissimus.

Male habitus.

Strigosus.

Nullus extinguet ardorem tuum: nisi ego. quæ dulce condiens & ollā & lectulum: suaue quatere noui. Hæc dicens in me respexit. & risit. nec tamen ego prius inde discessi: q̄ diligenter omnem eius exploraſſem habitudinem. uel quid ego de cæteris aio? Cum semper mihi unica cura fuerit. caput capillumq; sedulo: & publice prius intueri: & domi postea perstrui? Sicque iudicii huius apud me certa & statuta ratiōe: uel q̄ præcipua pars ista corporis in aperto & perspicuo posita: prima nostris luminibus occurrit. & quod in cæteris membris floride uestis hylaris color: hoc in capite nitor natiuus operatur. Denique plerequeindolem gratiasq; suas probature. lacinias omnes exuunt amicula dimouent. nudam pulchritudinē suā præbere se gestiūt magis de cutis roseo rubore: q̄ de uestis aureo colore placituræ. At uero quod nefas dicere: nec q̄ sit ullū huius rei tam durū exemplū: si cuiuslibet eximiæ pulcherrimæq; fœminæ caput capillo spoliaueris: & faciē natiua specie nudaueris: licet illa celo deiecta: mari edita: fluctib⁹ educata: licet inq̄ uenus ipsa fuerit: licet omnia purpurea & aurea cōuenire turpi mulieri. Cesaries aūt speciosa & crinita cūprimis decet fœminā. quæ ut auctor est Ambrosius in. vi. exameri reuerenda est in senibus. Venerāda in sacerdotibus terribilis in bellatoribus. Decora in adolescentibus cōpta in mulieribus dulcis in pueris. Tolle arboris comā tota arbor ingrata est. Tolle humani capitis capillū tota pulchritudo flaccescit. hic ornatus ē capitis obuius oībus. & pspicuus quo cerebrū munitur. & uestitur. ne aut frigore uexetur. aut estu. sicut nihil sedius est in fœmina. q̄ caput capillitio depopulatū: ita nihil uenustius cesariato comatoq;. In capite homini plurimus est pilus. Inde cognomina capillatis Alpiū incolis galliæ comatæ. Myconii populi insulani carētes capillo gignuntur: Defluuiū capillorū in muliere rarū. In spadonibus nō uisum: tāta ē decoris affectatio i mulieribus ut aliena quoq; coma caput exornēt: adeo liquet capillū eē amabilē illicibilēq;. Ouidius sentētialiter scribēs ait turpe pecus mutilū. Turpis sine gramine cāpus. & sine fronde frutex. & sine crine caput. AMIcula dimouēt: Vestimēta oīa amouēt. ab amiciēdo amictus. Amicimē. amicula dicta. DE cutis roseo rubore: Iuxta sentētiā plautinā. fœmina nuda pulchra ē qua purpurata pulchrior. NEQue sit exēplū: Vtinā iqt nulla calua & sine capillo repiat: ut nullū extet exēplū caluitii fœminei. & sane mulieres naturaliter nō calueſcūt: qm̄ natura earū similis puerorū naturæ est: unde & spadones nō calueſcūt qm̄. fœminā imitātur. Auctores Aristoteles Hippocrates. Galenus cæteri. Annotatu dignū ē obiter id qd̄ Seneca scripsit libro epistolarū moraliū. xv. qui luxū carpēs mulieres tradit & caluas & podagricas fieri ex intēperātia. ut ita maximū medicorū Hippocratē faciāt mēdacē: q̄ i aphorismis, pdidit fœminis nec capillos defluere: nec pedes laborare: uerū natura fœminarū mutata nō est: sed uita sed uictus sed inguluies in causa ē ut calueſcāt fœminæ. cōtra Hippocratis sententiā qd̄ & galenus refert. NATIua specie: Natiuo decore. & pulchritudie capillorū. qui homini cōgeniti sunt. In homine enī pili partim simul. partim postea gignūtur: hos cōgenitos appellant: qui uidelicet auctor est Plinius nō desinūt sicut nec fœminis magnopere. LICET illa celo deiecta: Sensus est. si uenus calua foret & comæ honestamēto uiduata haud quaq̄ placeret. fieretq; inamabilis. adeo capillamenti decor fœminā decet. uenus autem ex spuma maris orta & celo deiecta esse fertur. aiunt mythici saturnū celii patris pudenda abscidisse: quibus in mare deiectis uenerem procreatam: quæ a spuma. Vnde coaluit ἀφροδίτη nomen acceperit. ἀφρον enī græci spumam uocant: hoc autem ideo

Cesaries reuerēda

Laus comæ.

Gallię comatæ.

Myconii calui.

Amicula

Mulieres non calueſcere.

Quomodo mendax hippocrates.

Congeniti pili.

uenus ex spuma.

Aphrodite.

Sperma spumosũ

fictum esse creditur: quia dicũt physici sudorẽ salsum eẽ: quẽ semp elicit coitus. Aristoteles uero cuius inuentis nec ipsa natura dissentit libro de generatione animaliũ secũdo autumat genitura esse spumosam. Ideoq; deã. q̃ rei ueneriæ p̃est ab ipa spuma aphroditẽ noiatã: Annotãdũ est herodotũ græce historiæ principẽ errore fœdo lapsum eẽ: qui scripsit libro tertio historiarũ genituram ethiopũ eẽ nigrã. & ob id ethiopas nigros existere. Cum eodẽ teste Aristotele oium animãtiũ sperma hoc est semẽ genitale albũ sit: De uenere: q̃ celo deiecta mari ꝓcreata sit scribũt Poetæ & meminit Ausonius his uersibus. Orta salo suscepta solo patre edita celo. Eneadum genitrix hic habito Alma uenus. GRA

Gratiæ Charites

tiarum choro: Gratiæ quas charitas græco uocabulo appellitãt: in comitatu ueneris eẽ produntur: ex quo ẽ illud Oratianũ feruidus gratiarũ choro stipata: & tota cupidinũ populo comitata: & balteo suo cincta: cinnama fragrãs: & balsama rorãs: calua proesserit: placere nõ poterit. nec uulcão suo. Quid cũ capillis color gratus: & nitor splẽdidus tecũ puer & solutis gratiæ genis ꝓpereq; nymphæ. Nudæ gratiæ & sine nodis: Ideo figurãtur. q̃a amici animos solutos ac nudos & apertos iter se habere debeãt. quidã gratias liberi & ueneris filias eẽ tradunt: nec imerito: gratiæ enĩ per horũ fere numinũ munera cõciliantur: quarũ una auersa pingitur

Quomodo figurãtur gratiæ.

dnæ nos respicientes ꝓpterea q̃ ꝓfecta a nobis gratia duplex solet reuerti. Docet Seneca q̃re tres gratiæ. & qualiter sorores sint: & quare manibus iplexis: quare ridentes. quare iuuenes. & quare Virgies. soluta ac plucida ueste. Alii q̃dẽ uideri uolũt unã q̃ det beneficiũ. Alterã q̃ accipiat. Tertiã quæ reddat. Alii tria beneficiorũ genera promerentiũ. reddentiũ: simul. & accipiẽtiũ reddẽtiũq;. Consertis mãibus in se redeũtiũ chorus. ob hoc est. q̃a ordo beneficii p manũ trãseuntis nihilominus ad dãtẽ reuertitur & totius speciẽ perdit si unq̃ interruptus est. pulcherrimus: si coheserit & uices seruat. hilares sunt quales solent eẽ qui dãt uel accipiũt beneficia. Iuuenes q̃a nõ debet beneficiorũ memoria senescere. Virgines q̃a icorrupta sunt sincera & omnibus sancta: In quibus nihil alligati eẽ decet neq; ascripti solutis itaq; tunicis utũtur. perlucidis aũt: quia beneficia cõspici uolunt. Hesiodus Aglen. maximam natu appellat a splendore. mediã euphrosinẽ a leticia. Tertiã thaliã. a uiriditate. Homerus uni nomẽ mutauit

Nomina gratiarũ.

pasitheã appellãdo libro Iliados. xiiii. Chrysippus ait gratias tres iouis & eurinomes filias eẽ. Etate autem minores q̃ horas sed meliuscula facie. & Ideo ueneri datas comites. Diodorus auctor est ad grarias beneficii & gratiæ retributionẽ ptinere. & ob id eas coli. Socrates sculptor charitas fecit in propyleis athenienſium ꝑimis inclytas. CVPIdinũ populo: Plato i sympoſio. duos tãtũ cupidines celebrat. Alterũ celestẽ. alterũ plebeium. de quibus & nos olim lusimus. In carmine amatorio: Verũ poetæ innumeros cupidines assignãt ueneri: sic propertius alios cupidies faculis. alios sagittis: alios uinculis instructos sibi obuios factos eẽ cõmemorat: sic Statius in siluulis. de cupidinibus numerosis loquens inquit: pharetrati presſere silentia fratres. Et silius cecinit in septimo punicoꝝ. Cupidines com

Cur plures cupidines.

plusculos. ut merito uenus dicat ab Apuleio cupidinũ populo comitata: Quin etiã Alexãder aphrodiseus in problematis refert plures eẽ cupidines. quãdo quidẽ aliter atq; aliter quis cõcupiscit: & ut inquit Diuinus Plato amorẽ beluam eẽ multorũ capitũ certũ est. uel q̃ multis amoribus unus & idem sæpe succũbit: Arcesilaum magnificat uarro qui leenã fecit marmoream. Et cũ ea aligeros cupidines ludentes. quorũ alii religatã tenerent alii e coruu cogerent bibere. alii calciarẽt soccos. omnes ex uno lapide. BALTEO suo cincta: Ceston significat. qui balteus ueneris est discolor. & uariegatus: Cui

Balteus ueneris.

insunt blandiciæ omnes cupidines. suadelæ. fraudulẽtiæ. omnia deniq; amatoria ueneficia: quæ uel prudentis deliniant mẽtẽ: auctor Homerus in. xiiii. Iliados cuius hi uersus sunt. ελυσατο κεστον ἱμαρτὰ ποικίλον ἐμθαλέ οἱ θελκτήρια πάντα τετυκτο. ἐμθερί. μεν φίλοτης ἐρατε ἱμερος ἐρλοαρίστυς παρφάσις ητε κλέψε μοορ πυκάπερ φρονεοντων ab hoc cesto autumãt grammatici adulteria dici incesta q̃si sine cesto i quo copulæ ex matrimonio uis est. de hoc Epigrãmatarius poeta. collo nectę puer meros amores ceston de ueneris sinu calentẽ: Idem sume cytheriaco meo

Incesta. unde. Cestos.

dicatũ nectare ceston. Vsſit amorẽ balteus iste Iouem. CINNAma fragrans: Idest odorem cinnameũ redolens. Cinnamũ idẽq; cinnamomũ frutex est odoratissimus. duorũ cubitorum altitudine. ꝑcipua bonitas est in tenuissimis uirgultorũ partibus. Vilissimũ quod radicibus proximũ summa gratia in cortice ipsum lignũ in fastidio est: quod Xylocinnamũ uocatur. Ex cinnamo fit unguentum Cinnaminũ dictũ inter cætera crassissimũ. summa unguẽtorũ cõmendatio est: ut transeuntem fœminã odor inuitet etiã aliud agentẽ. BALsama rorans: Instar quasi roris guttas balsami fuudens. balsamũ aũt omnibus odoribus ꝑfertur: succũ balsami opobalsamũ uocãt eximiæ suauitatis: Xylobalsamũ lignũ dicũt surculũq; balsami. quod & ipsum pro succo sustituerũt officinæ. præcipua gratia balsamo est. secunda semini. Tertia cortici. minima ligno. Summa balsami probatio. ut lac coagulet & in

Cinnamũ

Opobalsamum. Xylobalsamum

ueste maculas nõ faciat. NEC uulcano suo: Si uenus calua placere nõ poterit uulcano. a quo ardẽter Amatur. Tantominus reliquis placebit. Merito uenerem uulcano coniungunt: quia sine calore & ignis uires ueneria peragi nõ potest. & qnia incidit mentio ueneris caluæ. Scire debes Romanos ueneri caluæ edem consecrasse in honorem matronarum. cum urbe agallis occupata obsessi in capitolio ex mulierũ capillis tormenta fecissent. Auctores Lactantius & Iulius capitolinus. e contrario

Venus calua.

Venus armata.

lacedemonii coluerunt uenerē armatā. quā græce dicūt ἀφροδίτην ἐνοπλίου ex historia mulierū: quæ messenios hostes fuderūt: armatæq; obuiam exiuerūt uiris. hinc illud Ausonii. Armatā uidit uenerē lacedemone pallas. ILLVcet: Resplendet. & radiat. ECCE solis: Corrigo & contra solis aciē. GRAuem: Lego gratiā. IN mellis umbrā: Sunt capilli in qbus mellis color placet Vmbroso quasi fulgore perspicuis: Galenus in microtechni ait capillos flauos & rubētes Crisposq; significare bonā corporis cōstitutionē. Domitius nero capillos cōiugis suæ popeæ succinos appellabat a succini colore. q in melle cognoscit. COrui na nigredie: Capillus coloris nigricātis expetitur a matronis. cū illa nigricia nō parū uenustet faciē cādicantē. In demonio Socratis cū duo inquit colores pstabiles forent. piceus & niueus. qbus inter se nox cū die differunt: utrūq; colorē apollo suis alitibus donauit candidū olori. Nigrū coruo.

Succini capilli.

illucet? Ecce solis aciē uegetus fulgurat: uel placidus renitet. At in contrariam grauem uariat aspectum, & nunc aurum coruscans: in mellis lenem deprimitur umbram. Nunc coruina nigredine cerulus columbarum collis flosculos emulatur. uel cum guttis arabicis obunctus: & pectinis arguti dente tenui discriminatur. Et pone uersū coarctus: amatoris oculis occurrens: instar speculi reddit imaginem gratiorem: quid cum frequēti sobole spiritus cumulat uerticē? uel pro lyxa serie porrectus dorsa permanat. Tanta deniq; est

CERVlus: Cerulus color uiridis est. & subniger: qualis in mari cōspicitur: unde cerula maria a poetis dicta. ob id thalassicō quoque nūcupatus quasi marinus a Plauto: græci glaucū appellant. quo & nostri utuntur. Latinis ueteribus cesia dicta est: q̄ a grācis glaucopis dicitur. ut Nigidius ait: de colore celi quasi celia. ferrugineus color ceruleus est. sup quo in libro annotationū plura.

Cerulus.

Thalassicus color

COlumbarū collis: Columbarū pluma: quæ in collo est radians in sole uarii coloris incertiq; conspicitur. modo enī rubra. modo uiridis & uarietate quadā mutat colores. sicut & pauonis cauda. sup qua re Lucretius libro secūdo luculēter scribit. Cuius hi sunt uersus. Pluma columbarū quo pacto i sole uideatur: q̄ sita ceruices circū collumq; coronat nāq; alias fit uti claro sit rubra pyropo. Interdū quædā sensu fit uti uideatur inter ceruleū uiridis miscere smargdos: hinc Arcesilas nobilissimus philosophus uarietate ista columbini coloris motus asserere cœpit ἀκαταλήψιαν. i. incomprensibilitatem & hoc est quod intelligi uoluit Martianus. Libro de nuptiis philologiæ Arcesilas colum intuens columbinū dubitabat: Hieronymus quoq; rei huiuscc cōmeminit. Seneca libro primo quæstionū. Columbarū ceruix speciem falsi coloris & summit & pōit ubicūq; deflectitus. De quo Nero cesar disertissime lusit. Colla tiberiacæ splendent agitata columbæ. Plinius in. x. tradit columbis in esse quēdā gloriæ intellectū. ut noscē credantur suos colores uarietatēq; dispositā: nūc Apuleius colorem in capillis gratū eē & amabilem significat: qui uarietatē illam colli columbini imitatur & reddit.

Pluma colli columbæ.

Arcesilas intuens collum colūbinū

GVTTIS arabicis: Vnguento nardino. uel potius myrrhæ lachryma quæ in arabia laudatissima progignitur. sudat aūt myrrha sponte priusq; incidatur guttam stacten dictam. Cui nulla præfertur. auctor Plinius in. xii. a uerbo græco stazo. quod significat stillo stacte nominata. qua dr̄ctione gutta si ue lachryma liquoris significatur. de qua in expositione Psalmorum Hieronymus sic scribit. stacten. idest stillam uel guttam exhibent domino: Narrant & qui Aromatum nouere uirtutes stacten florē esse myrræ: huius quoq; meminit collumella in carmine de cultu hortorum. Myrrhæ ungnēto hoc est stactes liquore capilli ungebantur causa deliciarum. Ouidius In epistola sapphus. Non arabo noster rore capillus olet. Idest unguento myrrhæ. de quo Plinius noster in. xiii. myrrha & per se unguētum facit sine oleo. stacte duntaxat. Arabiæ peculiaria sunt multa odorata & ad unguenta pertinentia. ut thus. Myrrha. mastice. Ladanum. & alia compluscula. propter quæ fœlix appellatur græco uocabulo Eudemon dicta.

Stacte.

Eudemō Arabia.

DISCRIminatur: Distinguitur. digeriturq; positura quadam uenustiore. discrimen uocant diuisionem capillorum. quo mulieres imprimus utuntur. de quo Ouidius cōposi tum discrimen erit. discrimina lauda. Discerniculum dicitur acus: quæ capillos mulierum ante frontem diuidit. atq; discriminat. dictum a discernendo: eo enim discernitur capillus: sicut dente pectinis explicatur: quem argutum appellat. uel quasi paruū & breuitate elegantem. uel quasi sonorum: dum pectitur coma.

Discrimē Discerniculum.

ET pone: A tergo in ceruice. solet enim post ceruicem coma nodari. & nodo quodam in sūma parte constringi: ex quo fit ut capillus spissior densiorq; fulgorē reddat specularem: Virgilius de Camilla. Vt fibula crinē auro internectat. Idem de didone. Crines nodantur in aurū. græci κροβίλην appellāt retiolū illud siue reticulū: quod comā cōtinet. quod ut ait. M. Varro a rete dictum. Capital quoq; ueteres dixerūt fasciolam. qua capillum in capite colligarent.

Reticulū Capital.

SPIrisus: Corrigo spissus: nā densitas & spissitudo capillorū gratiā augēt. sicut raritas est dehonestamēto.

Dossum dorsum.

DORsa perma nat. Decurrit explicaturq; p Humeros. & spinā dorsualē. Antiqui dossum dicebāt q̄d nūc dorsum. & ita uulgo usurpatur. Inde dossuaria iumēta a. M. Varrone dicta q̄ dosso uehunt: Dorsualia appellant uelamēta. siue opimēta. qbus bouū & equorū dorsa cōuelantur. Iulius capitolinus processerūt etiam altrinsecus cēteni albi boues cornibus auro iugatis. & dorsualibus sericis discoloribus præfulgētes.

Dossuaria iumēta.

Dorsualia.

Capillamentū. CApillamentū: Capilli siue capillitii & comæ. scribit Plinius setarū capillamenta innasci quibusdā hominū. in uesica. Idē auctor est tubera nullis fibris nixa. aut salte capillamentis gigni. Idem nouissimo uolumine inter uitia gemarū numerat capillamentū quod rimæ simile sit. CAEtero mundo: Ornatu muliebri. mundus enim ornatus muliebris dicitur: nomine a mundicia ducto. ut docet. M. Varro. de quo Vlpianus sic scribit. mundus muliebris est. quo mulier mūdior sit. Continentur & eo specula. matulæ unguenta uasa unguentaria. & si qua similia dici possunt: unguenta uero quibus ualitudinis causa ungimur mūdo nō cōtinēt: Liuius libro. xxxiiii. mūdiciæ ornatus & cultus. hæc fœminarū insignia sunt. his gaudent & gloriātur: hūc mūdū muliebrē appellauerūt maiores nostri: Lucilius mūdū neutro genere appellauit non masculino ut cæteri illo uersu. Legauit quidā uxori mūdū omne penūq;. illud adde mundū quo omnia cōtinētur a perfecta absolutāq; elegantia mūdū a nostris dici: quē græci cosmon noīe ornamēti appellauerūt. DISTINxerit. Quasi discerniculo digesserit & decēti positura discreuerit. NON operosus: Capillus iterdū inordinatus incōpositusq; i fœmina luculenta gratior est & amabilior q̄ operosus. hoc est multa opera cōcinnatus. sicut eni pulchra fœmina nuda est. q̄ purpurata pulchrior. Ita capillus quoq; passus prolyxus circa caput reiectus negligēter. ut ait Terētius in formoso corpore decētior est. q̄ cōpositus discriminatusq;. VBEres: Spissi nā ut dudum dictū est capillus densitate fit cōmendatior. sic autē textus ordinatur. nodus astrinxerat uberes crines & per colla dispositos. SINVAto patagio: Patagiū aurea chlamis est: q̄ p̄ciosis uestibus īmitti solet: Inde patagiata fœmina a Plauto in epidico dicta. q̄ patagio induta est. & ab eodem in aululari. patagiarii artifices patagii nominati. Neuius pallis patagiis crocatis malacis: In codicibus nonianis, p malacis mendose scriptū est manicis. malacū aūt appellant uocabulo græcanico molle & delicatū. malacū pallium dixit Plautus in bacchidibus. pro molli & delicato. & mollicino. Verbū uetus est malacissare. quod significat mollire. mitigare māsuefacere. Idē ait malacissandus es. i. mitigandus molliēdusq;: Sinuatū appellat a sinu uestimenti. quasi flexuosum & crispum. festus ait patagiū id dici quod ad summā tunicā assui solet: quæ & patagiata dicitur. Quod & uidetur uerius. tāq̄ sit patagiū id ornamenti genus: quod mulieres in sūma camisiæ parte circa ceruices assuunt Crispissimū. & ut inquit sinuatū. patagus uero morbi genus ē. MELlitissimū illud sauiū: Significatur capillo se fotidis īpressisse basium illud dulcissimū. quod condimentis ueneriis conditū. & ut inquit Catullus dulci dulcius Ambrosia est. Tria autē sunt osculandi genera. auctore Donato. osculum. basium. & suauiū. oscula officiorū sūt. basia pudicorū affectuū. suauia libidinū. uel amorū. In pronominibus autē magnū est dicendi pōdus magnusq; ex his intellectus nascitur. nā dicendo illud sauium. uult intelligi illud dulcissimū. illud q̄d amator amicæ ardenter infingit. illud quo Labella labellis feruminantur: illud q̄d uenus quinta parte sui nectaris imbuit. Deniq; illud quod libidinis est suscitabulum. & subantis anteludiū. LIMIS: Obliquantibus. & transuersis. nā limis ut docet Donatus significatur transuersus. Vnde limen quoq; dicitur in hostio. quod ingredientibus egredientibusq; transuersum est: & limi dicuntur obliqui generaliter: hoc tamen ꝓprie de oculis dicitur ueneriis scilicet & Amasiis Plautus in milite aspice limis oculis. scribit Solinus de leonibus nunquam limo uident minimeq; ita se uolunt aspici. Vbi limo significat obliquis oculis & transuersis. q̄d Plinius apertius dixit & planius. Cum ait. nec limis intuentur oculis aspiciq; simili modo nolunt. Limare: uerbum uetus est quod significat cōiungere ut apud Plautum: nunq̄ cū illa limaui caput. & turpilius in leucadiā. Veritus sum. ne amoris causa cum illa limasses caput. MORsicantibus: significatissimo uocabulo uim uenustorū oculorū expressit. qui illices sunt ueneris & potentissimū amoris incitamentū. quoꝝ fulgor & amabilis intuitus. quodā quasi morsu uitalia populatur: & morsicatim medullas depascitur: expertus loquor sensi ipse nec dissimulabo. sensim inquam oculos in panthia & martia morsicantes: quibus nihil uenustius. amabilius speciosius nouit uetustas nec noscet ipsa posteritas. Natura exhausit cuncta narthecia & omnes pulchritudinis pyxidiculas in formandis duabus mulieribus: quas Zeusis uel singulas contentus fuisset inspicere. Qui crotoniatarū uirgines nudas. ut. M. Tullius uel agrigentinorum ut Plinius sentit inspicere uoluit. picturus helenæ simulachrum: ut quod in quaque laudatissimum esset pictura redderet.

Capillamentū

mundus mliebris

Vnguēta in mūdo muliebri

Cosmos

Patagiū. Patagiarius.

Malacū pallium. Malacissare.

Patagus morbus.

Osculū Basium Suauiū.

Limis.

Limo uident.

Limare.

Morsicātes oculi in pathia & martia

capillamenti dignitas. ut q̄is auro: ueste: gēmis: omniq; cætero mundo exornata mulier incedat: tamen nisi capillum distinxerit: ornata non possit uideri. sed in mea Fotide: nō operosus: sed inordinatus ornatus addebat gratiam. Vberes enim crines: leniter emissos. & ceruice dependulos. ac deinde per colla dispositos sensimque sinuato patagio residentes. paulisper ad finem conglobatos: in summum uerticem nodus adstrinxerat. Nec diutius quiui tantum cruciatum uoluptatis eximiæ sustinere. Sed pronus in eam qua fine summum cacumen capillus ascendit: mellitissimum illud sauium impressi. Tum illa ceruicem intorsit. & ad me conuersa limis & morsicantibus oculis. Heus tu

SCHOlastice:scholastici diminutiuū est scholasticulus:qua dictione significat.qui scholæ operam dat & in scholasticis controuersiis exercet.plinius secundo epistolarū annū sexagesimū excedit.& ad huc tantū scholasticus est. DVLce & amarū:sententia plautina ex cistellaria.amor & melle.& felle ē fecundissimus:gustu dat dulce amarū ad satietatē usq; aggerit. BIlis amaritudinē:per antithetō de centissimū significat in amore plus eē amatoris:q̄ dulcedinis.sicut enim mel dulcissimū est.ita bilis amarissima.ex felle ut physici tradunt:& memorat plinius noster bilis est.& magnū in hac parte uir⁹. hinc itī mores crimē bilis nomine cum se fundit in aīum de atrabili quā græci melancholiā uocāt de citrina.uitellina prasina adusta scripsimus in cōmentariis.Tusculanarū quæstionū & copiose disertant.plato Galenus.Albertus magnus cæteri. SVper hunc ignē:cū de igne elementali:quo cena a fotide coquebat loqui simpliciter uideat:nō infestiuiter referri pōt ad ignē meretriciū.iuxta aliud terentianū.accede ad ignē hunc:iā calesces plus satis:ibi enim nomine ignis meretrix thais significat id genus locutionis per acyrologiā fieri autūat Diomedes.a Virgilio quoq; decenter dictū est. At mihi se se offert ultro meus ignis amithas. ASsari:torreri. uri ex coqui.sicut assę carnes percoquūtur.primo ut auctor est.M.Varro fuit assa caro secundo elixa.Tertio iurulenta.dictum assum quod id igni assuedescit.sudando enim assum distillat calorem alii assum dici interpretantur.quasi solum.quoniam in obsoniis sine pigmento saporis alieni assę carnes inferebantur.antiqui enim assum solum dixerunt.unde assa uox dicta. Non admixtis aliis musicis concentibus.Laudes maiorum assa uoce cantabantur:idest ore prolata. & sine mixtura musices:ab asso assaturæ dictæ.Flauius uopiscus scribit aurelianum imperatorem cōuiuium de assaturis maxime dedisse.cibaria iurulenta hoc est iure condita auctore Cor.Celso magis alunt quam assa:magis assa quam frixa. CVM dicto:cum hæc dicerē.& loquerer.Locutio apuleii prope peculiaris & frequens. SAuiari:basiare osculari:catullus os oculosque suauiabor.Tria sunt ut proxime diximus exosculandi genera:osculum scilicet suauium & basium.oscula officiorum sunt basia pudicorum affectuum.suauia libidinum & amorum. CONgermanescenti:uetusto uerbo congermanescens libido dicta:quæ compar est:& quadam quasi germanitate consimilis:alii a cōgerminando.id deducere malunt.quod nō placet:nam congermanescere est coalescere & consociari.unde congermanescens libido eleganter pro coalescenti & consociata usurpatur.Quadrigarius facit exempla eorum ut uos cum illis congermanescere sciatis. INhalatu cinnameo:anima & anhelitu odoris suauissimi qualis est cinnami.amator enim amicæ animam anhelitumque suaueolentia quadam fragrantem & odoramentis commixtum esse sensit.& nos olim osculum panthiæ præcōio suaueolentiæ extollentes sic lusimus in idyllio.cinnama quod fragrant quod olet cynireia myrrha. ILlisu nectareo:oppido q̄ festiuiter expressit mores amasiorum.qui linguam linguæ interosculandum illidere consueuerunt:quæ suauiatio mellitissima est:& nectaris dulcedine perfusa.necnon maximū quoq; ueneris suscitabulum:in hanc sententiā est illud plautinum.fac proserpentem bestiam me duplicem ut habeam linguam. AD lubescente:ad lubescere uerbum uetus.quod significat placet aut placere incipit.plautus in milite hercle uero iam adlubescit primulum palestrio.sicut a lubet lubescit ita & adlubescit dicitur. PEreo inquam:uerba deprompta ex intimo amoris promptuario.quibus amantes in complexu amicorum subinde uti consueuerunt. PROpitiaris:placata sis.& propitia. ESTO:sis. MVtua uoluntate:mutuum in amore dicitur.ubi par uoluntas accipitur.& redditur MANcipata:obnoxia:& quodā quasi mancipii nexu obligata atq; addicta. PRIma face:horā uespertinā significat qua faces accenduntur.Macrobius in primo saturnaliū scribit q̄ post uesperā prima fax dicitur.Deinde concubia. PRElior:prelia.s.uenereo.de quo Virgilius at non inuenerem seu pugnas nocturnaq; bella.& epigrāmatista.o quæ prelia quas utrinq; pugnas fœlix lectulus & lucerna uidit.sua est amori militia ut marti:sua prelia.sui bellatores.& ut inquit ille.militat oīs amans.& habet sua castra cupido. OBgannitis sermōibus:imurmuratis.magisq; clara uoce enuntiatis.Gānire eni & obgannire obmurmurare est.unde & Gānitio canum quærula murmuratio significatur.

Scholastice ait:dulce & amarū gustulū carpis.Cauene nimia mellis dulcedine diutinā bilis amaritudinē trahas.Quid isticinq̄ est:mea festiuitas.cum sim paratus:uel uno basiolo interim recreatus:super istū ignē porrectus assarī?Et dum dicto artius eā cōplexus cœpi suauiari.Iāq; emula libidine in amoris paritatē congermanescenti mecum.Iā patentis oris inhalatu cinnameo.& occursantis linguæ illisu nectareo:prona cupidine adlubescente:pereo inq̄:immo iam dudum perii:nisi tu propiciaris.Adhæc illa rursū me deosculato bono aio esto inquit.Nā ego tibi mutua uoluntate mācipata sum.nec uoluptas nra differetur ulterius.sed prima face ī cubiculum tuum adero.Abi ergo:acte cōpara.tota n.nocte tecum fortiter:& exaio præliabor.His & talibus obganniris sermonibus:inter nos discessum est.

Schola sticus.
Bilis ex felle.
Ignis meretrix.
assū solū. assa uox. assaturæ.
Suauiari
Congermanescenti
Amasiorū oscula.
ad lubescere.
Prima fax.
Prelia ueneris.
Gannire
Gānitio.

COMmodū:tunc tūc:id horæ.eo mometo.ut sæpe diximus. MITtit xeniola:morē signat prisco
Xenia. rū:q hospitibus munera esculenta missitabant:q̄ xenia.i.hospitalia appellauerunt.nā ut auctor est Vi
truuius in.vi.cū fuerunt græci delicatiores.& a fortuna opulentiores hospitibus aduenientibus in-
struebant cubicula & triclinia & cū penu cellas.primoq; die ad cenā inuitabāt.postero mittebāt pullos
Xenios iupiter oua.olera.poma reliq̄sq; res agrestes:q̄ xēia ab hospitibꝰ appellauerūt.ξενιοσ .n.græce hospes ξενιοσ
hospitalis quo cognomēto iupiter colit̄ ut mēinit dion:de quo itellexit poeta cū ait iupiter hospitibꝰnā
te dare iura locuntur: hinc xenia
munera dicta hospitalia & υπο-
Xeniola. κοριστικωσ xeniola. xenia uti
qt eccleſiastes excecant oculos iu
dicū.iurisconsultus xeniis nō to
tū abstinendū eē p̄cipit. Martialis
celebrat xenia & apophoreta.ubi
annotandū.apophoreta nō tā di
ci munera q̄ remittunt̄ ab his: q
xenia accepere.q̄ uasa & id genus
alia q̄ conuiuis apponebant̄:ut se
cū post conuiuiū ea auferrent do-
noq; haberent.hæc.n.apophore-
apopho ta uocabant̄.ut auctor est Athene
reta. us:& apud nostros diuus Ambrosius id plenissime enarrat in libro de cohortatiōe Virginū: scribens
hæc:q ad conuiuiū magnū inuitant̄.apophoreta secū referre consueuerunt.ad hunc intellectū referri
debet illud suetōii ex caligula.agitatori citico comessatōe quadā in apophoretis uicies sestertiū contu
lit:scio me aliter tradidisse in cōmētariis:sed cū liceat quotidie meliora inuenire p̄teritis.& posteriores
cogitatōes prioribus sint sapientiores uolui obiter retractare:id qd in Tranqlli cōmētariis poterā uide
ri dormitās cōniuētibusq; oculis inspexisse.uerū id a me aliubi quoq; fiet quotiēscūq; repastinādi refor
mādiq; editos iā cōmēratios in meliorē sententiā dabit̄ occasio.hoies.n.sumus.nec ullus inuentus ē.
Retracta ἀψεωδαρτητοσ hoc est īpeccabilis.Hippocrates errores suos ingenue cōfessus est. Augustinus libro
tiones in retractationū maculas priorū uoluminū repurgauit.&.M.T.nō dubitauit aliquot iā editos librosaliis
genuæ. postea scriptis ipse dānare:sed ad propositū.idē Ambrosius apophoreta accipe uidet̄ p muneribus cū
Vinū ue- de uitali & agricola martyribus scribens ait hæc:apophoreta qdē plena sanctitate & gratia mecū detu
tus p̄cio- li:qd tū p translationē de uasis dictū uideri pōt. IN ætate p̄ciosi:uina generosa uetustate censent̄.pha
sus. lerni ætas media a quintodecimo anno incipit:ut docet plinius in.xxiii.solomō in ecclesiastico.Vinū
Vinum nouū inueteraſcet:& cū suauitate bibes illud.& plautus quoq; in casina inqt.q utunt̄ uino uetere sapi
edētulū entes puto.idē in penulo.uinū edentulū eleganter appellat:qd uetustū intelligi uult.& ob id p̄ciosum
sicut senes ob uetustatē senēq; edentuli fiunt hoc est sine dentibus. VEneris hortator: liber hoc est
Bacchus. bacchus.cuius noīe uinū significat̄ maximū haud dubie est libidinis incentiuū.ut merito armiger.&
Priapus. hortator ueneris dici mereat̄.fabulant̄ antiqui filiū liberi ac ueneris priapū fuisse ducti cōiectura ueriſi
ueneris mili.ꝓterea q̄ q uino indulgeant sint natura ad uenerē,ꝓpensiores:ut āt uulcanū,p igne p tropicam
& liberi fi- locutionē uulgo usurpamus sic & uenerē,p coitu liberū & cererē,p uino & pane nō minus decēter q̄ li-
lius. center dictitamus:qd & Quintilianus refert in.viii.hinc illud uulgatissimū sine cerere & libero friget.
Venus:apostolica sententia interdicit̄ sacerdoti uinū in quo est luxuria.& qui altari seruit.uinū & si-
Sicerra cerā bibere prohibet̄.uenter enim mero estuans facile despumat in libidines:sicerra autē ut īquit Hie
quid. ronymus.& in decretis canonicis.repetitū est. hebreo sermone oīs potio nuncupat̄:qua quis inebria
ri pōt.liberū autē bacchū ex eo dictū autumat Seneca qua liberat seruitio curarū aīum:asseritq; & auda
Liber uñ tiorē in oēs conatus facit quidā ob licentiā linguæ & libertatē loquitādi liberū dici opināt̄:tāq̄ ex ebrie-
tate fiant hoīes linguæ liberioris petulantioriſq;:si plutarcho credimus liber ex eo dictus.ꝙ ꝓ græciæ
libertate pugnauit.augustinus quod annotatu dignum est libro.vi.de ciuitate dei liberum ex eo dici
refert.ꝙ mares in coeundo per eius beneficium emissis seminibus liberentur:hoc idem dicunt in fœ
Libera minis agere liberam:quam etiam uenerem putant.& ob hoc libero uirilem corporis partem in tēplo
uenus. poni.fœmineam liberæ.& ob hoc addunt mulieres attributas libero.& uinum propter libidinem cō
Diōysia. citandam.diem festum dicatum libero patri liberalia uocant & græco uocabulo Dionysia. PVdo-
ris ignauiā:inuerecundus deus liber nuncupat̄ a priscis ex eo quod inuerecundi per uinolentiā homi
nes fiant.Oratius simul calentis inuerecundus deus feruidiore mero arcana,pmorat loco. HAEC
enim sitarchia nauigio:emunctior lectio & tarsior est.hæc enim sitarchia nauigium ueneris indiget
sola.ut sit sensus per Metaphoram a nauigantibus ductus.uenerem egere hac sola annona & alimē-
to.Sitarchiam enim dici uoluerunt pro commeatibus & re annonaria ut illud ex libro Regum pri-
Σιταρχια mo panis defecit in sitarchiis nostris.& sportulam non habemus. dictio ex græco ducta: siquidem
apud græcos σιτοσ cibus σιτοσ frumentum σιτοσ esculētus.significatur:Hieronymus libello quē
condidit de captiuo monacho apertius id explicat his uerbis:ascensis camellis & noua sitarchia idest

Cōmodum meridies accesserat:& mittit mihi Byrrhēa
Xeniola porcum optimum:& qnq; gallinulas:& uini
cadum ī ætate p̄cioſi. Tunc ego uocata Fotide. Ecce inq̄
ueneris hortator & armiger liber: aduēit ultro. uinū
istud sorbeamus hodie oē. qd nobis restinguat pudo-
ris ignauiā:& alacrem uigorem libidinis icutiat. hæc
.n.sitarchia nauigio ueneris indiget sola:ut in nocte p
uigili:& oleo lucerna:& uino calix abundet. diem cæ
terum lauacro ac dehinc cene dedimus. Nam Milonis

annona refocillati.ut autē ſitar chiæ ideſt cōmeatus ratio cūprimis habeſ in nauibus a nauticis:ſic ue neris nauigiū eget uino & oleo perinde ac ſitarchia:nā uino libido extimulaſ.Oleo lucernæ lumē aliſ qua amatores gaudent.tāq̄ plēiores ſint uoluptates nocturnæ.quas lucerna ardēte oculis quoq; uſurpant.nā ut inquit ille.ſi neſcis oculi ſunt in amore duces.& ab epigrāmatiſta dictū eſt.o q̄ prælia quas utrinq; pugnas.fœlix lectulus & lucerna uidit. BOni:ironicos:ſic Terentius.uirū æquū parmenonē.hinc uirtutes prouitiis interdū uſurpamus. CONcinnaticiā menſulā:breuiculā.modicā.deparcā.cōcinnare.n.eſt apte conficere. & quā ī arctū breueq; colligere.unde cōcinnaticiū deducit pro breui & collecto.& apte cohibito.ſupra dixit exiguū grabatulū.Lucianus græce ait.κλινιδιον στερον.i. lectulū ſiue menſulā cōcinnaticiam Concinnaticia.

boni cōcinnaticiā menſulā rogatus accubuerā:q̄ potetutus ab uxoris eius aſpectu:Byrrhenæ monitorū memor.& perinde in eius faciē oculos meos: ac ſi in auernū lacū formidans deiecerā:ſed aſſidue reſpiciens præminiſtrantē Fotidem:inibi recreabar animi. Cū ecce iā ueſpera:lucernā intuens:Pamphile:q̄ largus īqt hymber adherit craſtino.& percontanti marito:qui cōperiſſet iſtud:Reſpondit ſibi lucernā prædicere. Quod dictū ipſius Milo riſu ſecutus.grandē inquit iſtā lucernæ ſibyllā paſcimus:quæ cuncta cæli negocia:& ſolē ipſū de ſpecula candelabri cōtuetur. Ad hæc ego ſubiiciēs. Sunt aio prima huiuſcemodi diuinatiōis experimēta. nec mirū: licet modicū iſtū igniculū:& manibus humanis laboratū:memorē tamē illius maioris:& cæleſtis ignis:uelut ſui parētis:qd eēt editurꝰ in etheriſ uertice:diuīo p̄ſagio:& ipſū ſcirī:& nobiſ enūciaſ.Nā & corithi:nūc apd noſ paſſim chaldeꝰ q̄dā hoſpeſ miris totā

REcreabar aī elocutio uetus.& uſitatiſſima.ita pēdeo aī: fœlix aī. & præſtans aī frequenter dictū.

ADErit craſtio: eā diuinationē magicæ artis ſignat: q̄ per lucernas fit.de qua intelligi uoluit plinius cū libro.xxx.ſic inquit.ſpēs magicæ plures ſunt. nāq; ex aqua & ſpheris & ex aere & ſtellis & lucernis ac peluibus ſecuribuſq;:& multis aliis modis diuina promittit: quod autē ait plinius ex peluibus & ſecuribus promitti diuinationē a magica ſignat lecanomantiam. & axinomantiā:de quibus dixius in principio commentariorū.ſic græce dicit diuinatio.quæ fit per pelues.& per ſecures.λεκανομ.n. peluim & αξινομ ſecutim dicunt hinc apud ſtrabonē libro.xyi.lecanomantici accipiunt pro magis p Magia ex lucernis. Lecanomantia Axinomantia Igniſpicium

ſarum.per ſecures ſiue dolabras diuinantibus præſagia autē ſiue prognoſtica ex ignibus terrenis fieri nemo nō nouit:& obſeruant eruditi:unde orta pyromatia:& quæ noſtri uocant igni ſpicia:quæ amphiraus primus inuenit.nāq; pallidi murmuranteſq; ignes tempeſtatum nuncii ſentiuntur pluuiæ etiam ſi in lucernis fungi.ſi flexuoſe uolitet flamma.uentos præſagant:& lumina cum præ ſe flāmas elidunt:cum in ea pendentes coaceruantur ſcintillæ.uel cum tollentibus ollas carbo adhereſcit.item cum carbo uehementer perlucet. LVcernæ ſibyllam:ideſt diuinatricem.ſibyllas enim dici fœmias deo plenas uaticinaſq; tradunt omnes. PARcimus.lego paſcimus. DE ſpecula candelabri:attende candelabrum & lucernam indifferenter uſurpari cum proprie candelabrum a caudela dictum ſit.

LIcet modicum iſtum igniculum.ignis iſte Terrenus.qui inuſu eſt mortalium cognatione quadam igni cæleſti & ethereo copulatus.poteſt nobis enunciare.quod diuinus ille portendat.theologorum enim & philoſophorum una uox eſt mundum hunc inferiorem ſuperioribus motibus eſſe contiguū.& hæc craſſiora per corpora ſubtiliora regi atq; moueri:unde dubiū nō eſt igni illi celeſti igniculū hunc terrenū elementariūq; ancillari & ſubſeruire:qd autē ignis hic noſter immortalis illius & celeſtis ignis cognatis ſit argumēto ē iſtitutū priſcoꝝ.q ut auctor ē plutarchus ignē ī lychno nō extiguebāt ſed per ſe lāgueſcere ac emori pmittebāt:quaſi ĩextiguibilis etherei ignis cognatiſſimū.de ſympathia hoc eſt cognatōe & cōcordia:q̄ ē rebus terrenis cū celeſtibus ſubtiliter ſcribit pclus platōicus. COrinthi:ciuitas ēi pelopōeſo achaiæ caput græciæ decus:ĩter duo maria ioniū & egeū:quaſi ſpectaculo expoſita:quā Romani ut inquit.M.Tullius dirruendā eē cenſuerunt:p ĩde ac p̄potentē & aliquādo romāo imperio nociturā:alio noīe ephyre dicta.unde æra ephyreia pro corinthia apud poetas ut ſupra dixi⁊ mus. CHALdeus:aſſiriorum magi ex gentis uocabulo chaldei nominantur:qui diuturna obſeruatōe ſyderū ſcientiā putant effeciſſe.ut p̄dici poſſet qd cuiq; euēturū.& ex quo quiſq; fato natus eēt chaldeorū aſtronomicorum genera multa ſunt:nā quidam orcheni dicuntur quidam borſipeni.& alii cō plures:qui per ſectas diſtincti ſunt.hi per oīum uitam philoſophant.multa fntura p̄dicentes:qui tum auguriis tum ſacris.tū aliis quibuſdā ĩcantamētis & mala uertere ab hoībus.& bona afferre:ſōnia ĩſup & prodigia interpretari conſueuerunt.de quibus non parum multa Diodorus.Strabo.&.Marcus Tullius.aduerſum chaldeos qui & genethliaci appellantur phauorinus Philoſophus olim diſſeruit egregia atque illuſtri oratione. Vulgus ut inquit Gellius quos gentilitio uocabulo chaldeos dicere

Cognatio ignis terrēi ad celeſtem. ignem in lucerna nō extingui. Sympathia. Cornthꝰ ephyre. Chaldei re. Genethliaci

oportet.mathemathicos dicit:De his poeta satyricus.chaldeis sed maior erit fiducia quicquid dixerit astrologus credent a fronte relatum hammonis.in chaldaico sermone se etiam laborasse testatur diuus Hieronymus in tantum.ut uix posset anhelantia & stridentia uerba proferre. CIuitatem:corinthum. TVRbulenta:lego turbulentat.ut uerbū sit quod significat perturbat uexatq;. STIpibus emerēdis:lucro parādo:& nūmis cōgerēdis:stipē enī nūmū a stipando appellauerunt:nam cum asses librales essent eos in aliqua cella stipabant.idest componebant:ut inquit.M.Varro.quominus loci ac ciperēt:hīc stipulari & restipulari hīc stipēdiarii dicti:q stipē pēdebāt erant autem stipes æreæ cuius nūmi ponderandi pensatores auctore plinio libri pendes dicuntur.

Chaldaici sermonis sal/bra.
Turbulē/tat.
Stipes.
Stipem diarii.

DIes nuptiarum:plena sunt inquit Augustinus in enthiridio cō uenticula nostra hominibus:qui tempora rerum agēdarum a mathemathicis accipiunt.iam uero ut aliquid inchoet aut edificiorū. aut huiusmodi quorūlibet operū diebus quos ægyptiacos uocant sæpe etiā nos monere non dubitant:hinc ī decretis canōicis.xxyi. q.yii.præcipitur. ne obseruent dies qui dicunt ægyptiaci.ne tēpora aut lunæ cursus:quia quicunque has diuinationes obseruat aut cōsentit obseruantibus.inutiliter sine causa magis ad sui damnationem q̄ ad salutem tendit: idem Augustinus.uolumine quinto de ciuitate dei uaniloquia mathemathicorum illudens o stultitiam īquit singularem:eligitur dies ut ducatur uxor.credo proterea quia potest in diem non bonum nisi eligat incurri.& infeliciter duci.a nonnullis prædicatur quod quidam sapiens horam eligit quæ cum uxore concūberet.unde filium mirabilem gigneret.persuasum fuit ueteribus ex uana quadam superstitiōe mensem maium copulæ nuptiali esse infelicem ac infaustum.hinc illud poeticum.prouerbii uice celebratum mense malum maio nubere uulgus ait.econtrario mensis iunius nubētibus fœlix & accōmodus existimabatur:causa autem huiusce superstitiosæ obseruatōis illa fuisse uidetur:q̄ cū maius a maioribus natu nominatus sit.iunius uero a iunioribus:nuptiis haud dubie accōmodatiores fūt iuniores q̄ seniores.nam ut inquit poeta frigidus in uenerem senior.quod & plutarchus refert in pblematis. FVNdamenta mœnium:ita sua sunt ciuitacibus fata:sicut & hominibus:& antiqui non solum diem sed & horam.& momenta captabant in auspicanda urbium edificatione:quod satis liquet exemplo seleuci.a quo acciti sunt magi qui diem & horam qua fundamenta urbis seleuciæ iaceret:eligerent:qui horam ementiti sunt.uerum incumbenti fatali:hora.qua ciuitas illa erat ex edificāda opifices a nullo commoniti ultro ad opus aduolarunt urbis fundamenta iacientes.Tunc magi cognito uim fati esse ineffugibilem a seleuco rege ueniam deprecantes,fatalem inquiunt sortem o rex siue bonam siue malam neq; hominis neq; urbis fas est permutare:quædam enim urbium quēadmodū & hominum sors est auctor appiānus in syraicis. Qui negociatori cōmodus:solent negociatores.uiatores nautici:negociationem.iter nauigationem auspicaturi consulere mathemathicum super hora felici:tanquam alii dies & horæ aliis sint fortunatiores ifortunatioresq;.hinc,pgnostica illa maronia na.ipsa dies alios alio dedit ordine luna fœlices operum:& mox paulo.septima post decimam fœlix & ponere uites.& prensos domitare boues.& licia telæ addere.Nona fugæ melior.contraria furtis:hesiodus quoq; nouissimam mensis diem feriatam esse præcipit.& genialem.quarta die uxorem ducēdam.octauam fœlicem esse castrationi.nonam plantationi.undecimam putationi. Compluraq; id genus cōmemorat:ex cuius racemus uberibus uindemiam sibi succulentam fecit maro noster. OPpido mira:ualde miranda. INcredendam fabulam:signat sibi a chaldeo prædictum fuisse quod in asinum ex homine transfiguraret.& q̄ libros hosce de hac historia cōpōeret.q̄ res haud dubie incredibilis est:& uix apud posteros inuenit fidem. REnidens.ridens.ita catullus.renidet usquaquaq;:luatius papinii interpres.renidens exponit pro labra contrahens porphirio cōmentator oratianus enarrans illud ex sermonibus.nasum nidore supinor.exponit nidorem pro risu.unde inquit fit renideo.alias renidere.est splendescere. HAbitudine.habitu corporis.ut ante dictū est & corporatura. SVFfusculus:facie nigrāti.& cū tēpamēto modice declinante in fuscū colorē.hæc enim particula sub in cōpositōe ut sæpe diximus significat tēperamentū. AIT.scilicet milo. OPtimas.lege optimas.significat enim.Diophanē suis p̄dictionibus opulentas mercedes.& uberes diuitias consecutum esse.

Dies ægyptiaci.
Eligitur dies uxori ducendæ.
Maio malum nubere.
Iunius fœlix nuptiis
Fata ciuitatum ut hominū
Historia de origie seleuciæ.
Prognostica ex georgicis Hesiodus
Renidēs
Subfusculus.

SEuerã an sæuã: annominatio elegans ex dictionũ proximitate: q̃ est inter seuerã & sæuã. CIRculo septus: corona populari circundatus. sicut sæpe uidemus circunforanos hoies & pharmacopolas atq; uaticinos circunuallari turba uulgi satagentis ad huiusmodi uaniloquia & præstigias. quibus subinde illudunt & cũ dispendio. FAta donaret: tãq̃ fata in manu sint & potestate chaldei. ut illa disponere possit prout uelit. Quod longe secus est si philosophis credimus. qui tradunt fatũ eẽ imutabile in exorabile. in effugibile: quo stet & iupiter ipse. uel expone fata donaret. i. prædiceret singulis q̃ fata tã bona q̃ mala sint futura singulorũ. CERdo: græce cerdos lucrũ dicit. unde cerdones dicti q latino uocabulo lucriones noiantur: sunt aũt artifices sordidi: quorũ frequens mentio apud poetas & Oratores: uulgo cerdonẽ uocitant sutorẽ ueterũ calceorũ: quem a Tranquillo diximus nuncupari ueteramentariũ. NOmine negociator: tãq̃ hoc noie appellitare tur: ab excellentia negociationis: sic. n. solent aliquanti uulgo negociatores nuncupari: quo noie nõ secus q̃ proprio noscitãt. CENtũ denariis: denarius ex argento erat. & ut inquit plinius placuit p decẽ libris æris. sicut quinarius p quinque: postea Hannibale Romanos urgente placuit denariũ. xvi. assibus permutari. quinarium octonis: in militari tamẽ stipẽdio semper denarius pro. x. assibus datus. nota denarii argentei fuere: bigæ: atq; quadrigæ: & inde bigati: quadrigatiq; dicti fuit & uictoriatus nũmus argẽteus. uictoriæ nota insignitus. unde & nomẽ: hoc ideo annotaui quia mentionem sæpe fieri inuẽies uictoriati apud scriptores idõeos. Quos mihi cedẽ: corrige mercedẽ. significat. n. p mercede diuinatõis dinumeratos fuisse denarios: quos chaldeus auferret. LAcinia: parte uestis: de qua iã dcm ẽ. CONuersus: lege & cõuersũ amplexus: ẽ. n. sẽsus cõuersũ eẽ chaldeũ exprẽsiõe laciniæ: quẽ amplexatus ẽ adolescentulus.

PRAEsẽtis negocii oblitus: inopiatus amici superuẽtus sæpe cã ẽ. ut p̃sentis negocii. qd gerimus oblitus est liuiscamur. qd accidit chaldeo: q attonitus. stupefactusq; uisiõe repẽtina amici adolescẽtuli oblitus est pecuniã capere: quã cerdo dinumerauerat. INfit: loqt̃: alias icipit. Virgilius infit eo dicẽte deũ domus alta scilescit. ILle alius: adolescẽtulũ significat: q lacinia p̃hẽderat chaldeũ: q dixit se aduenisse hora uespertina tũc primũ exoriẽte: hoc. n. significat cõmodũ. superqua dictõe iã satis ac super. FRAter: nom̃ affectus & charitatis. certe quotiẽs blãdiri uolumus amicis nulla adulatio procedere ultra hoc nomẽ post: q̃ ut fratres uocemus. EVboia insula: boetiæ auulsa euboia ẽ ante uocitata calchodotis & maris: ut Dionysius & ephorus tradũt dicta quoq; chalcis ẽ ære ibi primũ repto. qd græce chalchos dicit. a poetis abãtias noiata. MENte uiduus. p uiduuatus. i. priuatus. significat ãt ipos mẽtis insensatus ac brutus: cõpar elocutio ẽ illa oratiana: uiduus pharetra risit apollo. VLYssea peregrinationẽ: inter duras & erũnosas peregrinatões iprimis memorat. ulyssis peregrinario q diutino errore uexatus pertulit illa oia decẽnali pegrinatõe: imo ut uerius loquar naufraga iactatõe: q̃ i odyssea canit Homerus. ut merito ulysses exẽplũ sit tolerãtiæ & laborũ: & ulyssea pegrinatio p laborioſa accipiat̃: ac plẽa periculorũ. TVRbinibus p cellarũ quassata: uẽtus circũactus & eũdẽ ambiẽs locũ ac se ipsa uertigine cõcitãs turbo est auctor Seneca libro. v. quæstionũ. Apuleius noster in cosmographia breuius turbo inquit dicitur: qui repentinis flabris prosilit atq; uniuersa pturbat de quo plinius turbinẽ uocãt proxima queq; prosternentẽ. procella uero fit ex flatibus. ui maiore cõtortis q̃ uocatur a græcis Ecnephias de qua aristoteles in tertio meteororũ plinius & cæteri procellã ab eo q̃ oĩa percellat dictam eẽ autumant grammatici. quæ a Seruio diffinitur uis uentorum cum pluuia: qui & turbinem exponit uim eẽ uẽtorũ: sed hæc ex secretariis philosophorum magis eruenda sunt q̃ ex promptuariis grammatistarum.

Fatum ineffugibile.

Cerdões Lucriões

uetera mẽtarius

Denari⁹. Quãriuſ

Bigati. Quadrigati. uictoriat⁹

Fratris nomen amabiliſsimum

Euboia chalcis ære.

ulyſſea peregrinatio.

Turbo Procella.

Ecnephias.

Clauus gubernaculum. Trudes.

VTRO que regimine: remorũ: & uelorũ. hoc. n. duplex est nauiũ regimẽ. clauus quoq; qđ gubernaculũ est nauigii: quẽ rector tenet regimẽ est nauticorũ: ex quo illud. dũ clauũ rectũ teneã. & illud sedebamus in puppi clauũq; tenebamus. DEtrusa: trudes uocant. quibus inherens saxo nauigiũ trudi & retrorsũ reuocari põt: de quibus poeta æratasq; trudes & acuta cuspide cõtos expediunt. VEL ignorũ miseratõe: ex affectu dictũ. cũ etiã ignoti & alieni hoies miseratõe quadã prosequant naufrago: & liberalitate refoueant: tunc. n. ut saluberime percipit persius. de cespite uiuo frange aliqd largire inopi ne pictus oberret cerulea in tabula. Quoq; audacia: attende elocutionẽ. ná cũ præmiserit miseriæ latrocinalis mãus: subiunxit quotũ. intelligi uolens latronũ. e contrario Salustius. sed ante itẽ pauci cõiurauere cõtra rẽ. pu. in quibus catilia fuit. de qua q̃ uerissime potero dicã: nã cũ dicere debuisset de quibus. s. cõiuratoribus dicã: subintulit. de qua. s. cõiuratiõe. SVB istis oculis: cũ oculorũ sẽsus accerrimus sit. acerbiora ipendio sunt: q̃ uidemus: q̃ q̃ audimus. hinc illud quæq; ipse miserrima uidi: & quoq; pars magna fui. EXpergitus: excitatus. & euigilãs. CIRcunsecus: ex oi parte circunstãtes.

Astrologi in propriis negociis talpæ.

SENsit labẽ: ex hoc cõmonefacit nos apuleius: astrologis & chaldeis nõ eẽ credendũ: qui ĩ alienis negociis uideri uolunt oculatissimi: cũ in suis rebus sint hebetes & talpæ. qui dũ abdita fata scrutant: q̃ sunt ante pedes nõ prospiciunt fiuntq; ridiculi. LVci: ait milo ad apuleiũ se optare ut illi chaldeuera dixerit. & ut apuleiana peregrinatio fit fœlix & fortunata. luci ãt uocatiuus est casus quẽ antiqui

Salutatorius casus

Honorifica prænominis appellatio

Persius.

Lucius a luce.

Manius.

Nom̃i domini ut maledictum.

Dñatio principatus.

Dños salutamus

Ignetos.

Dextrũ pspe.

Acopa. medicamenta. acopis

salutatoriũ dixerũt. noiaṫ ãt Lucius Apuleius. siqdẽ honorificẽtior appellatio fit p p̃nomẽ: q̃ p nomen. hic illud Oratianũ Quite puta aut publi. gaudẽt p̃noie molles auriculæ. liber ut iqt Quitiliãus i. vii. hẽt p̃nomẽ. Nomẽ. Cognomẽ. qbus caret seruus. ideoq; psius cũ de libertate p mãumissionẽ facta loquetur. satyrice dixit: momẽto tẽporis exit Marcus dãma. & mox paulo. Marcus dixit ita est assigna mare tabellas: seruus. n. mãumissus repẽte p̃noie patrõi insigniṫ nominaturq;. Lucius autem p̃nomẽ est apud Romanos frequens a luce dictus. Nã qui Luci natus eẽt Lucius: sicut qui mane manius dicebaṫ auctor. M. Varro. gens domitia p̃noia nulla præterq; Cnei. & Lucii usurpauit: Nam primum secundũq; ac tertium. ænobarborum Domitiorum. Lucios continua serie nominatos accepimus. DOmine honoris causa dominum appellat: Augustus tamen ut in commentariis. Suetonii Annotauimus domini appellationem. ut maledictum & obprobrium semper exhorruit. Dominumq; se serio uel ioco appellari prohibuit. Alexander quoq; Romanus imperator dominum se dici uetuit & sane dominatio & principatus diuersa natura sunt: ut docet plinius panegyrista nec aliis est princeps gratior: q̃ qui maxime dominum grauentur: scribit Seneca in epistolis moralibus. quod relatu scituq; dignum est obuios salutari a nobis dominos solere: si nomen nobis non succurrit: ex quo ductus uidetur sensus ille epigrammatarii poetæ. cum te non noscem dominum regemq; uocabam. PORrigas: lego pergas: optat enim ut pergat iter dextrum hoc est proprium & faustum. dextrum enim passim usurpaṫ pro proprio & prospero. SVCcensebam. irascebar mihi ipsi: succensere irasci est iusta de causa. VEsperæ: horæ uespertinæ. FRVctum: cõcubitũ cõplexũq; fotidis significat. CONferat mari ac terre cum ait mari referṫ ad naufragiũ: quo in mari diophanis nauis turbinibus procellaq; quassata rebus omnibus amissis demersa est terræ uero inquit propter latrocinalẽ manũ q̃ in terra inuasit reliquias diophanis bonoq;. FAtigatõis saucio: Noua locutio. ut dicas saucius fatigatõis hesternæ. pro eo qđ est defessus labore pegrinatõis pridiãæ. Medici & plinius noster acopa appellãt medicamẽta lassitudis ĩpositio ex re uocabulo. hĩc acopis quoq; gẽma dicta ẽ cũ q̃ oleũ suffer uefactũ pũctis lassitudinẽ soluit.

utroq; regimine amisso: egre adulterioris ripæ margi nẽ detrusa: præcipicio demersa est. & nos oĩbus amissis uix enatauimus: quodcũq; uel ignotorũ miseratione. uel amicorũ beniuolentia extraximus. id omne latrocinalis inuasit manus. quorũ audacie repugnans etiã noĩe Arisuatus unicus frater meus subistis oculis miser iugulatus est. Hæc eo adhuc narrante mœsto: cerdo ille negociator correptis numulis suis. quos diuĩationis mercedi destinauerat: protinus aufugit. ac dehinc. tunc demũ Diophães expergitus. sensit impuditiæ suæ labẽ. Cũ etiã nos oẽs circunsecus adstantes: in clarum cachinnũ uideret effusos. Sed tibi plane Luci domine: soli omnium chaldeus ille uera dixerit. sisq; fœlix. & iter dexterum pergas. Hæc Milone diutine sermocinante: tacitus ingemiscebam. mihiq; non mediocriter succensebam: q̃ ultro inducta serie in opportunarum fabularum: partem bõam uespere: eisq; gratissimum fructum amitterem. & tandem denique deu oratopudore: ad Milonem aio. ferat suam Diophanes ille fortunam: & spolia populorum rursum conferat mari pariter ac terræ. mihi uero fatigationis hesternæ etiam nunc saucio: da ueniam maturius concedã cubitũ. Et cum dicto

FAcesso

FAcesso. Abscedo in cubiculū. Alias facessere ē facere ut illud iussa facessunt. NAM & pueris: Sēsus ē seruius istratū fuisse lectulū extra limēcubiculi sui: sibi uero ꝓcul ab his. ne illi subauscultare posset nocturnas coeūtiū uoces. ex Luciano sumptū qui græce ait τῶν παιδίων ἔξω ὑπεστρωτο. i. seruo extrisecus stratus erat lectus: appellatiōe aūt puerorū seruos significari quis ignorat: ex quo illud Plautinū. pueri mēsam appōite. & illud puere pulta. inde apud priscos marcipores. & publipores nominati qua si pueri hoc ē serui marci & publii. ARBItrio: speculatu cōtemplatuq;. Arbitrari enī ē spectare Plautus ne arbitri dicta nīa arbitrari queant: hinc arbitrū uocamus iudicē qui totius rei habeat arbitriū & facultatē quia scilicet arbitratur hoc est spectat & explorat diligenter cōtrouersiā litigatorū & arbitriū dicitur sententia: quæ ab arbitro statuit. & arbitratiū cū adhuc res apd arbitrū geritur. quidā qui nō legere quæ a Luciano scripta sunt: pro pueris emendarunt prius. Alii ut pueri: sed male. cum sentētiæ Luciani Vnde hæc mutuatur nostra lectio ad amussim quadret. potest & hoc de pueris extra limen non

pueri serui. marci por publi por. arbitrari. arbiter. arbitriū. arbitratiū

facesso. & cubiculū meū cōtendo. Atq; illic deprehendo epulas & dispositiōes satis cōcinas. Nā & pueris extra limē credo ut arbitrio nocturni gānitū ablegarētur: humi: q̄ procul distractū fuerat grabattulū meū. assistit mēsula cæne totius honestas reliquas tolerās: & calices boni: iam infuso latice semipleni solam temperiē sustinentes. & lagena iuxta orificio cessim deascēto patescēs facilis auritu. prorsus gladiatoriæ ueneris antecænia. Cōmodū cubuerā: & ecce Fotis mea iā domina cubitū reddita: iacta proximat rosa serta. & rosa soluta ī sinu

in docte neq; ineleganter referri ad seruulos liminis custodes: quos limiarchas uocāt. de quibus sensisse uidetur silius in primo punicorum famuli turbato ad limina somno expauere trucem per uastā silentia uocem. Vbi famuli ad limina signantur liminarchæ hoc est liminis prefecti cubiculiq; custodes: Attamen apud iurisconsultos titulo de muneribus & honoribus liminarchæ ponuntur pro militibus. qui imperii limitibus atq; confinio preficiuntur: quos limitarchas dicere possis. quasi limitum prefectos. qui & limitanei nominantur ab historicis. uolumine quoq; codicis imperatorii. xii. mētio fit de limitaneis militibus & limitaneis agris. Vbi limitanei agri dicuntur. qui sunt in limitibus. hoc est collimitio atq; confinio collocati: Limentinum deum uocant: qui limini præest. Quam procul distractū. Videtur legendum distratū. ut a sternendo distratum intelligas. non a distraendo distractū ut sit sensus. stratum fuisse lectum & mensam pueris q̄ procul a grabato. Apuleii. ASSIstit mēsulæ. Lego mensula. ut sit rectus casus. & hoc totū colon cū inferioribus iungendū grabatulum meum assistit mensula. Est enim sensus. grabatulo assistebat mensula. Cum reliquiis cenæ & poculis: ex Luciano totum qui scribit τράπεζα δὲ τῆ κλίνη παράστηκεν ποτήριον ἔχουσα: καὶ οἶνος αὐτοῦ παρέκειτο: καὶ ὕδωρ ἕτοιμον καὶ ψυχρὸν καὶ θερμόν hoc est mensula iuxta lectum astabat. poculum habens. & uinum adiacebat. & aqua frigida atq; calida erat in promptu. LAtice. Latex dicitur omnis liquor. Vnde & latex uini. Latex aquæ. olei absinthii: apud poetas frequentissime. hic laticē pro uino accipimus significat enim calices bonos hoc est capaces semiplenos fuisse infuso uino preparatos ad temperiem aquæ sustinēdam: mos enim fuit ueterum. modo frigida: modo calida aqua mixta potiones temperare: ex quo illud epigrāmatarii. frigida non desit. non deerit calda petenti. Item me conuiua leget mixto quincunce sed āte incipiat positus q̄ tepuisse calix: & apud satyrographum. Calide gelideq; minister. M. officilius comediarum histrio cum in cæna calidam potionem in pulsatio popo scissēt repēte expirauit rigens nullo sentiente: Donec Accubātium proximus tepescere potionem admoneret. LAgena. ποτήριον id est poculum significat. hoc est uas uinariū: Quiotilianus occidissemus te nisi nos lagena defecisset: Diminutiuū est laguncula: Plinius ī epistolis. proinde cum uenabere licebit auctore me ut panariū & lagunculā: sic etiā pugillares feras. OFFIcio cessim. Mendosissimus locus. qui ut sentio ita emendandus est. orificio sensim dehiscēte patescēs: significat enī lagenā fuisse ī orificio. & ī sūma parte patētiorē ī imo angustiorē. sicut sūt pleraq; id gēus uasa uinaria. Ex quibus facilior hausturus: Igitur patescebat lagena & patula fiebat sūmo orificio dehiscēte id est se se expandēte atq; aperiēte: sensim tn̄ ob uenustatē. Orificiū autē dicimus ut opificiū ab ore. ē enī sū mū os. & hiatus ac pator: scribit Macrobius duo eē uētris orificia. quoq; superius erectū recipit deuorataq;. & ī follē uētris recōdit. īferius uero demissū itestinis adiacētibus īferitur. & ide uia ē egerendi. ANTEcænia. Nouator uerboq; nō minus elegāter q̄ licenter: appellat lagenā ueneris antecæniā: tāq; ꝓgustatio quæ dā sit & præludium. ac præparatio ad palestrā ueneriā exercendam. uinum enim subsequitur libido. Nam sine cerere & baccho friget uenus: Vnde Oratius scitissime crateram uini sodalem ueneris appellat: Dicitur autem antecænia quasi ante cænam sumpta dictione composita ex integro & corrupto: sicut Marcialis finxit. Domicenium quod domicenare significat. VEneris gladiatoriæ: Tāq; palestra ueneris sit pugna quædam gladiatoria. & amatores inconcubitu prelientur atq; confligant.

Commodum. Vix. tunc primum. ROsa serta: Lucianus. τῶν στρωμάτων ῥόδα πολλὰ κατεπάστο. id est rosæ multæ per strata spargebantur.

lagena. lacūcula. orificiū. duo uentris orificia. añcænia. cratera sodalis ueneris. domicenium.

Nec mulieri nec gremio credēdū.

TVBErante:Tumescente.Rosæ enī solutæ in sinu & gremio extuberare ac tumescere uidētur. pro uerbiū uetus obiter referendum est.quod ait.nec mulieri.nec gremio credi oportere.Cum & illa incerti & leuis animi sit:& plerūq; in gremio posita.cum obliuionem uenerunt exurgentium procidant.

Pressim. Sutiles coronæ. Coronas bibebant Strophia Seruiæ. Corollæ. Aquam niuibus refrigerare. Decocta neronis. Sorbillare. Mors sorbētis ouū Onum forbile. Cicero filius bibax. Sapientiam uino obūbrari. Vt bibat natus bonosus. Amphoram pēdere nō hominem. Phagōes Infundibulum Dignum scitu. Auditores similes infundibulo. orca. orca aleatoria. Locus pessii.

PRESsim.cū pressura.quod amantium est ut scilicet oscula insignant imprimātq; pressis labellis ad uerbiū est. COrollis reuincto:Hoc totum amatoris specimē est & argumentū:Vt coronis amator ab amica reuinciatur: ac floribus oppleatur.Sutiles coronæ ut auctor est Plinius solemnes in cænis fuerunt.& in potu atq; hilaritate precipue usurpabantur.Interdū & coronas ipas bibebant:Quod exemplo Cleopatræ satis liquet:quæ in conuiuali hilaritate inuitauit Antonium.ut coronas biberent:strophia Antiqui appellarunt: Vnde nata strophiola.Cum uero ex floribus fierent serta a serēdo seruiæ appellabantur: a coronis corollæ diminutiuo uocabulo ꝓpter gracilitatē nominatæ. Vnde & corollaria de quibus apud Tranquillū copiosius.& mox suoloco dicemus. AQua calida iniecta:Dudū diximus:q; mixtura calidæ pocula temperabātur. omnem decoctā aquā utiliorem esse: conuenit.Itē calefactam magis refrigerari subtilissimo inuento.ut tradit Plinius noster libro.xxxi.Neronis principis inuentū est decoquere aquā ultroq; demissam in niues refrigerare:Ita uoluptas frigoris contigit sine uitiis niuis.hic illa in deserpatioue apud Suetonium uox.hæc ē decocta neronis. PAVlulati:Minutati.& ut īquit Plautus ducti. quod cū quadā iterbibendū cūctatione a potoribus fieri solet. SORbiliat:Sorbillo haurit.plautus in penulo.hem mihi iā uideo ꝓpe uictādum sorbillo.hoc est sorbitione:ex animātibus alia sugūt:alia lambunt.alia sorbēt. appius aufeius repentina morte obiit cū sorberet ouū.ouū sorbile uel molle ibeciliſſimæ materiæ ē.ut inquit celsus.q crassiorē quoq; pituitam fieri tradit ouis sorbilibus. SEqués:& tertiū.Prima uini cratera ad sitī ptinet. Secunda ad hilaritatē. Tertia ad uoluptatē: Quarta ad insaniam.nihil sic inflāmat medullas.& titillat membra genitalia sicut uinum.Cui natura est exausto accēdendi calore uiscera intus:quo nihil est pernitiosius si modus absit:gloriā bibēdi uirtute parthi quærūt.famā hīc apud græcos Alcibiades meruit Cicero.M.Ciceronis illius inclytissimi oratoris filius auidissime apprehendit gloriā ebrietatis:qui binos congios simul haurire solitus erat:a quo oli Marcido ac temulento sciphus impactus est.M.agrippæ.prouerbium uetus est.sapientiam uino obumbrari:quo nihil potest esse fedius. cum uino mens hominis obbrutescat.Et uertigine caliget. Libet interdum talia transcursu interspargere ad castigandos non paucos:qui ad uina perdenda geniti sunt:qui ob hoc tantum se natos esse arbitrantur ut bibāt:Quod olim de bonoso imperatore Romano Aurelianus dictitabat:non ut uiuat inquit natus est sed ut bibat.qui bibit quantum hominum nemo:In quo fuit hoc mirabile. ut quantumbibisset tantum mingeret:qui cum laqueo uitam finiuisset talis extitit iocus Amphoram pendere non hominē: Fuit quidam ex numero phagonum siue comedonum quo uehementissime delectatus est Aurelianus.qui ut refert Flauius uopiscus bibebat infundibulo plus orca:est autē īfundibulū ut id quoq; trāseunter Annotemus instrumentū uinariū:quo uinū in dolium infunditur.precipit Cato.ut uilicus habeat infundibula duo.Legitur in monumentis hebreorum quosdam esse ex his qui audiunt sapientem similes infundibulo:Tales nihil continere:qui sicut īfundibulum quantū hauriunt tantundem transmittunt.Orca autem uas est ficariū teres atq; uniformi specie dicta a similitudine orcæ marinæ beluæ.precipit Columela in orcas picatas meridiano tempore calentem ficum condi & calcari diligēter oportere:Plinius quoq; in.xy.ubi copia inquit ficoꝝ abundat īplentur orcæ.M.Varro orcam capit pro uase uinario.cum in primo de re rustica sic scribit.quod sæpe ubi cōditum nouum uinum orcæ. ut in hispania feruore musti ruptæ:nec non & dolia ut in italia ne uinum proluerent: apud persiū pro uase salsamentoꝝ capitur illo uersu.Menaq; ꝙ nōdum prima defecerit orca.& hæc notiora. illud remotius:orcā dici uasculum aleatorium:quo coniectæ agitataq; tesseræ & tali mittuntur in aleam. ad euitandas aleatorum imposturas.a Marciale dicitur turricula.ab Oratio pyrgus.In hoc significatu accipitur apud persium.sic scribentem.Angustæ collo non falier orcæ.Vbi grāmatici meras nugas effutiunt:huic sententiæ nostræ euidenter astipulatur illud pomponii.Iterum dum contemplor orcam taxillos perdidi. CORpore ipso:Aliquando ut inquit uerissime Augustinus cum in animo concupiscentia ferueat.friget in corpore:& ille libidinis motus destituit inhiantem: ex quo fit ut libidini libido non seruiat.Nunc ait Apuleius & animo & corpore se se ad libidinem fuisse incitatissimum.

Inquies animus.

INquiens. Lege inquietus. uel inquies. ut Antiqui dictitabant: quo uocabulo idem significatur quod inquietus. & est adiectiuum. Liuius.Iam sibi satis gloriæ quesitum: & potuisse se desinere in

tuberante:ac me pressim deosculato: & corollis reuincto . ac flore prosperso : arripit poculum ac desuper aqua calida iniecta : porrigit bibam . idq; modicum. prius q̄ totum exorberem : clementer inuadit. Ac relictum paululatim labellis minuens:meq; respiciēs sorbillat dulciter:sequensq; & tertium inter nos uicissim & frequens alternat poculum.Cum ego iam uino madens : nec animo tantum : uerum etiam corpore ipso ad libidinem : inquiens alioquin : & petulans : etiam

Animus inquies paſceretur opere:a Plinio dicitur inquies pro inquietudine.ſi mō fas ē latino hōi ni īquietudinē uſurpare.ſic enī īquit in.xiiii.furiales ſomni & īquies nocturna. SAVtius īguinū,p ī guinibns.figurate locutus ē.Veteres enī genitiuū pro ablatiuo frequenter uſurpāt.ut præſtās Animi felix animi ita & Sautius inguinū dicitur oppido q̄ eleganter habēs īguina tumētia.ſicut enī mēbra in hōine ſautio intumeſcūt.ſic Sautius inguinū dicitur.cuius turgēt genitalia.ex libidinis deſiderio. Oratius tumēt tibi cū inguina: SIne: Terſior lectio ē ſane. SIne finali officio:Tāq̄ nullus finis uenēris prelii eſſet futurus:quidam legūt ſine feriali officio.quod perinde ē ac ſi dicas ſine ceſſatione:uerbū ē iuriſcōſultorū ut in cā finali.

Inquies animus. Inqes nocturna. Sautius īguinum. finalis.

ſautius pauliſper inguinum ſane: lacinia remota,impatientiam ueneris Fotidi meæ monſtrans: miſerere inq̄.& ſubueni maturius. Nam ut uides: præſto quod nobis ſine finali officio indixeras: iam proximante uehementer intentus:ubi primam ſagittam ſeui cupidinis īima præcordia mea delapſam excœpi:arcum meū & ipſe uigore tetendi.& oppido formido ne neruus rigoris nimietate rumpatur ſed ut mihi morem plenius geſſeris:ineffuſum laxa crinem: & capillo fluente undantur edecōplexus amabiles. Nec mora:cū omnibus illis cibariis uaſculis raptim remotis. laciniis cunctis ſuis renudata:crinibuſq; diſſolutis ad hylarem laſciuiā:in ſpeciē ueneris: quæ marinos fluctus ſubit pulchre reformata: pauliſper ētglabella fœmīa:uel roſea palmula potius obumbrans deinduſtria:q̄ tegens: uerecūda preliare inquit:& fortiter preliare. Nec enim tibi cedam nec terga uortam cominus in aſpectum: ſi uires dirigere.& graſſare gnauiter.& occide moriturus. hodierna pugna non habet miſſionem. Hæc ſimul dicens:inſcenſto grabattulo:ſuper me ſenſim reſidens:ac

arcum tēdere īobſcena ſignificatione

Ouidius de arcu.

IN effuſum laxa crinem:Petit a fotide.ut comam ſoluat ut capillos habeat effuſos diſſoluto ſq̄:quī undanter fluant:uerbum eſt imperantis.laxa. LAciniis renudata:Exutis ueſtimentis omnibus.etiā interula.ſiue camiſia depoſita.In amore enim uix ulla etiam nuda ſat nuda eſt. In ſpeciem ueneris reformata:Laus magna photidis.cuius nudæ formā cōparat ueneri .q̄ nuda ſubit marinos fluctus. & nuda illic exit.ut pote ex maris ſpūa genita:Venerē nudā e mari exeūtē pinxit appelles: quæ Anadyomene uocat:quo opere nihil abſolutius iudicāt eruditi:Anadyomenæ aūt græca appellatiōe dicīt emergēs.ſiue exiēs.ſiue egrediēs ex mari. Glabella:Delicata.& leuore cutis uenuſta.glaber & p diminutionē glabellus dicīt læuis politus & ſine pilis.Verbū uetus ē deglabrare.qd ſignificat depilare & glabrū facere.glabreta.Antiqui loca dixerūt.q̄ſi caluata:q̄ fruticibus nuda fūt.ut pote nihil gignētia.q̄ græci phalacras uocāt a ſimilitudie caluitii.qd phalacrō dicūt.Vnde phalacrocoraces calui corui hinc apud Suetoniū uicus ī quo natus ē ueſpaſianus phalacrine nomē dixiſſe uideri poteſt.qd ea loca eſſēt phalacra hocē calueta ſiue glabreta.Idēſt fruticibus uiduata.& penitus ſterilia:quāuis īcōmētariis cōiectatorie tradiderimus nomē phalacrie īditū uideri poſſe ex eo q̄ hōines calui illic naſcerēt: quos græci φαλακρους uocāt.De glabretis ait Columella.& glabreta ſignis adhibitis notari cōuenit.ut ſuo tēpore eiuſmōi uitiis medeamur: ab eodē decēter dicīt.glabreſcit area.p eo q̄ ē fit glabra & ſine herbis.q̄ tegēs,uerecūdia:Lego uerecūda.ut ſit ſēſus photidē manu expāſa nōtā texiſſe q̄ obūbraſſe uerecūda hocē genitalia:qui mos ē mulieribus prope peculiaris.ut pudēda cōſpici nolint:quorū mēbrorū nuditas erubeſcēda:& ut auctor ē auguſtinus uolumīe.xiiii.de ciuitate dei.oēs gētes adeo tenēt ī uſu pudēda uelare:ut qdā barbari illas corporis ptes.nec ī balneis nudas habeāt:ſed cū eaꝝ tegumētis lauēt:apd Romāos nudi iuuenes corpora ī cāpo exercētes pudēda opiebāt: Vñ ita ſuccīctos uulgus cāpeſtratos appellat. PREliare:Cogreſſu ſcilicet.& pugna uenerea. NEC terga uortam: Traſlatio a bellatoribus.qui comīus & aduerſo pectore depugnāt:neq; tergiuerſātes.neq; cedētes:cū eius ſit terga uertere.q timidus ē:& fugere malit q̄ mori. MISſionē:Hoc ē qd ſupra dixit plīū nobis ſine finali officio īdixerat:perſtat ī metaphora plīi militaris. GRASſare gnauiter. Strenue depugna. Graſſari antiqtas pōebāt,p adulari.nūc latrociale uerbū ē.nā graſſari dicūt latrōes uias obſidētes uidelicet ab impetu gradiēdi.Vnde graſſatores dicti & graſſaturæ.mars & luna in.viii.ab horoſcopo loco

anadyomene uenus. Glaber Glabellus. Deglabrare Glabreta. Phalacra. Phalacro coraces. Phalacricaui. Glabreſcit. Pudēda uelari. cāpeſtrati Graſſari Graſſator Graſſatura.

Add Cur l. 5. of. t. 9.

simul collocati grassatorē efficiēt: qui latrocinātem manū profusione sanguinis cruētabit. Interdum grassari honesta significatione significat ire & gradi: ut illud silii italici grassādū ad clara periclis. & Salustii. animus ubi ad gloriam uirtutis uia grassatur habunde pollens potensq; & clarus est: gnauiter autem dicitur industrie strenue. celeriter. quod & nauiter: cuius contrarium est ignauiter: Nauus autem celer ac strenuus a nauiū celeritate dictus. grāmatici ,ptheſin figurā appellāt: quādo appositio quedam litteræ fit ad pricipiū dictiōis. Vt gnatus pro natus. gnauus pro nauus. gnauiter pro nauiter. Noti inquit erant. M. Tullius & naui. & nari: quibus cum in preponi debet dulcius uisum ē ignoti. ignaui. & ignari dicere q̄ ut ueritas postulabat. CREbra: Crebro nomē pro aduerbio. Virgilius. & pede terrā crebra ferit. MObilē spinā quatiēs: In te uenerea exigitur motus & agitatio: ut illæ merito dānētur q̄ imobiles iacēt. hēt enī mobilitas illa nescio qd icētiuū & illiciū. efficitq; uenerē uiris cōcinniorē: ex quo est illud Epigrāmatistæ. nec motu dignaris op' nec uoce iuuare. Cōtra sapho ouidiana iquit crebraq; mobilitas aptaq; uerba ioco. Lucretius motū illū icōcubitu efficere ait uenerē cōcinniorē. qui tamē sit cā ne fœminæ cōcipiāt. sic enī refert in quarto. idq; sua cā cōsuerūt scorta mo-

Gnauiter
Nauiter
Nauus
Prothesis

crebra subsiliēs: lubricisq; gestibus mobilē spinā quatiēs: pendule ueneris fructu me satiauit. usq; dū lassis animis: & marcidis artub⁹ defatigati: simul ambo corruimus: iter mutuos amplexus animas anhelātes. his & huiusmodi colluctatiōibus ad cōfinia lucis usq; peruigiles egimus: poculis iterdū lassitudinē refouentes & libidinem incitantes & uoluptatem integrantes. Ad cuius noctis exemplar similes adstruximus alias plusculas. Forte quadā die mecum magnope Byrrhena cōtendit: apud eam cænulæ interessem. & cum impendio excusarem: negauit ueniā. Ergo igitur Fotis erat adeū da: deq; nutu eius consilium: uel ut auspiciū petēdum: que q̄q̄ inuita q̄a se ungue latius digrederet: tamen comiter amatoriū militiæ breuem cōmeatum indulsit. Sed heus tu inquit caue: regrediare cæna maturius. nā

Venerē motus
Motus venere affert animo rem.
Lucretī.

ueri. ne cōplerētur crebro grauidæq; iacerēt: & simul ipsa uiris uenus ut cōcinnior esset: spina aūt dorsualis a medicis lōgū cerebrū uocat. ex spiali medulla pudēdis atq; ēt matrici: ut suū ministeriū ipleant nerui ministrāt. PENdulæ ueneris: Elegāter pēdulā uenerē uocat. q̄ fit a fœmina supstāte: de quo cōcubitu iquit Ouidius parua uehatur equo qd erat lōgissima. nūq; thebais hectoreo nupta resedit equo pleriscq; quadrupedū ut iquit. Plinius fœmiē coitu superueniūt. ARtubus: Lāguēribus mēbris. quid ē iquid? Aristoteles i problematis q̄ hō iter cætera Animātia a cōcubitu dissoluitur. & lāguescit? An q̄ semē pro sui corporis proportiōe plurimū emittit: qui uero multū genituræ siue spmatis emittit pallescit ac debilitatur: nō secus q̄ debilitaret. si q̄dragies tātū de sāguīe emitteret: Quod ideo fit quia spma siue gēitura gignit ex sāguīe optime digesto quarta uouissimaq; digestiōe. auctor Albertus magnus. Dicere solebat pythagoras tūc aphtodisia. i. uenerea exercēda eē cū te ipo infirmior fieri uis. Venerem dānat Democritus: Cuius raritatem utiliorē esse uerissime sentit Plinius noster. & añ Pliniū dixerat. Cor. Celsus prope ex oraculo. Cōcubitus rarus corpus excitat: frequens soluit: ab artubus mēbroq; deriuatur artuatus. quæ dictio significat dissipatū. & quasi per artus laceratū: Maternus in quinto ut sic artuatis uisceq; partibus mēbra oia crudelis artificii p̄sidio proferantur: fit & uerbum deartuare. quod ē quasi p artus cōcidere: Plautus deartuatus sū miser. SImul ambo corruimus: Illa ē oībus nūeris soluptas qua uir & fœmia coeūtes simul cōmoriūtur. Ouidius Ad metā ,pperate simul tūc plena uoluptas: cū pariter uicti fœmia uirq; iacēt. Vulgo credit ad cōcipiēdū necessariā eē utriusq; coeūtis cū uoluptate pariq; cōcursu seminis ,pfusionē: qd negat Aristoteles. qui libro primo de generatiōe animaliū fœmias sæpe numero cōcipe affirmat. sine ea q̄ p coitū fit uoluptate: qd & reliqui pipatetici testātur. COLLVctatiōibus. Tāq̄ palestra q̄dā & luctatio sit uenerius concubitus. Ideoq; Domitianus clinopalē uocabat libidinis assiduitatē: uelut palestrā lecti & exercitamētū. LIBIdinē icitātes: Isocolon est. qua figura prope peculiariter ubiq; loco⁹ utitur Apuleius. latine dicitur cōpar. IMpēdio. Valde. aduerbiū ē. NEGAuit ueniā: Dixit se mihi nō ignotūrā. nec ueniā daturā. ni si promisissem me apud eā cenaturū. CONsiliū uelut auspiciū petēdū: Quēadmodū p̄sides & magistratus regūtur auspiciis: sine quibus nihil militiæ domiq; agebatur. Ita mihi inquit cōsiliū erat petēdū a photide: ut magistratus auspicia ab auspicibus peteī cōsueuerūt: Plinius de Gallis gallinaceis scribēs sic refert. Hi magistratus nostros quotidie regūt Domusq; ipsi suas claudūt aut referāt. hi fasces Romanos ipellūt aut retinēt. Iubēt acies aut prohibēt uictoriarū omniū toto orbe partaq; auspices. VNgue latius: Vnguē latū. & digitū transuersum prouerbialiter usurpamus ad significādū iteruallū oppido q̄ pusillū: quāta scilicet ē latitudo unguis & digiti trāsuersi: Plautus in aulularia. Digitū trasuersum aut unguē latū. Excesseris. Hieronymus & Cicero hac Prouerbiali locutione decenter utuntur. COmiter. Hilare. ac lubenter. ut exponit Varro: aduerbiū ē. Cōes. ut iquit Cicero dicimus hōines faciles & bēignos. AMAtoriæ militiæ: Ouidius militiæ species amor ē. discedite segnes: itē militiat oīs amās & hāt sua crasta cupido.

Spia lōgū cerebrū.
Pendula uenus.
Hō ex coitu maxie languet.
Scitū pythagoræ de coitu.
Cor. celsus.
Artuatus.
Deartuat.
Concipe fœmias sine uoluptate.
Clinopale.
Isocolon compar.
Impēdio.
Galliacei magistratus regūt.
Vnguē latū Digitū trāsuersū.
Comiter
Comis.

VESAna factio:Malorũ cõsensus & cõspiratio dicitur factio.alias factio signat opulẽtiam.ut illud Plauti ex aululatia.Istas magnas factiones nihil moror:olim factio honestũ erat uocabulũ.unde factiones histrionũ & quadrigariorũ dictæ:modo noĩe factionis seditio & arma uocãtur:& hoies factiosi dicti:Salustius:erat.Cn.piso eodẽ tẽpore adolescẽs nobilis sũmæ audaciæ:egenus factiosus:Tertullianus ĩ apologetico.at e cõtrario illis nomẽ factionũ accomodandũ est q in odiũ bonoꝝ & ꝓbozꝝ cõspirãt. INFEcta.Lego infecit.hoc est polluit.fedauit.pturbauit. PER medias plateas:Non clã sed palã & ĩ propatulo cedes a factione uesana fieri solitas significat: platea aũt media ꝓducta enũciatur.si Donato credimus.q enarãs illud Terẽtianũ in hac platea dicunt habitasse chrysidẽ.hoc innuit cũ ait:græci πλατειαν dixerũt:quã nos plateã dicimus.secũdũ formã eiusmodi μηλειαν & medeã:σπονδειον & spondeũ scribimus:tamẽ apud Oratiũ & Ausonium platea profertur.media correpta.sic.n.ĩ epistolis Oratii legit:puræ sũt plateæ:nihil ut meditãtibus obstet. PRæsidis auxilio:Congruit bono & graui ꝓsidi ut Vlpiãi uerbis utar.Curare ut pacata & quieta ꝓuincia sit quã regit.qđ nõ difficile obtinebit si sollicite agat.ut malis hoĩbus ꝓuincia careat.eosq; conquirat:nã & sacrilegos.latrones.plagiarios.fures.cõquirere debet.& prout quisq; deliquerit ĩ eũ animaduertere ꝓses ꝓuinciæ ut inquit Paulus in sua prouincia tãtũ ĩperiũ habet:& habet iterdũ ĩperiũ aduersus extraneos hoies.si qui malũ cõmiserint.nã & in mãdatis principũ est.ut curet is qui ꝓuinciæ ꝓest:malis hominibus carere ꝓuinciã.ꝓsidis aũt nomẽ generale est.quo oẽs prouincias regẽtes appellantur.Quod aũt dixit Vlpianus plagiarios cõquiri a ꝓside debere.scito noĩe plagiarii.nõ tã eum significari qui furripit alienos seruos ut autumat Acursius.q eũ qui liberum hoiem asserit ĩ seruitutẽ:quiq; hoiem emit. quẽ scit liberũ esse:& qui huiusmodi hoiem sciens uendit aut pro seruo tenet.Dictus plagiarius:q; lege phania plagis dãnatus eẽt.ipsa uero lex plagiaria:crimẽ plagiũ uocatur.Martialis decẽti metapho ta plagiariũ appellat furẽ librorũ suorũ:qui illos tãq; suos tenet in seruitute.Ego opinor potius plagiariũ a uocabulo græco duci.i.πλαγιω qđ significat obliquũ.& transuersum.& πλαγιαξω dicitur obliquo:nã qui plagiarius est quasi ex obliquo & trãsuerso ĩ seruitutẽ trahit illũ qui liber sit.ꝑterea ĩ plagio syllaba prima corripitur.In plaga producitur. CONtemptus peregrinationis.Peregrini dũ cõtemnũtur insidiis magis obnoxii sunt.Cũ naturaliter ciues nostros magis q̃ peregrinos foueamus. Cuius rei argumẽto est exẽplũ illud agoracriti & alcamenis atheniẽsis.nã cũ duo hi sculptores ĩ marmore scalpẽdo clarissimi uenerẽ fecissent.uicit Alcamenes nõ opere.sed atheniẽsium suffragiis.q cõtra peregrinũ suo fauerũt.ꝯcipit Plato libro.viii.de legibus peregrinos post exactos uiginti annos aligatis sarcinulis ex ciuitate in qua habitauerint migrare debere:ídẽ libro nono.peregrinũ ob homicidiũ maiori multa afficiẽdũ eẽ q̃ indigenã. Itẽ libro.xi.iubet ut peregrini duntaxat & aduenæ cauponarias exercitationes faciãt:cõtẽptus ponitur pro cõtẽptione. NEC incomitatus:Comes fidissimus est gladius quo comitatũ iturũ se se spõdet Apuleius. GLAdiolo.qdã ex ueteribus gladia neutraliter dixerũt genere excidẽtes.ut notat Quintilianus gladiola dixit messala.Gladiũ a clade.C.in.G.cõmutato dici autumat.M.Varro.quia fit ad hostiũ cladẽ.Lacedemonii primi auctore Plinio gladiũ iuenerũt. ALtrinsecus:Altiore corporis parte.Aduerbiũ ẽ:uel ab altero latere:sic enĩ macherophori gladiũ ad latus alterũ alligatũ gestare cõsueuerũt. CAEnæ.Ad quã.s.inuitauerat me byrrena. EPVlonũ: Cõuiuarũ.ab epulis epulones dicti & ꝓ cõuictoribus accipiunt:Antiqui epolonos dicebãt quos nũc epulones dicũt & significabãtur hi qui habebãt indicendi epulas ioui ceteriscq; diis potestatẽ:põtifices ueteres ut auctor est.M.Tullius ĩ tertio de oratore tres uiros epulones eẽ uoluerũt:a qbus fieret ludorũ epulare sacrificiũ.Mox nũerus epulonũ auctus & ꝓ tribus septẽ eẽ cœperũt.de qbus intelligi uoluit Lucanus illo uersu septẽ uirq; epulis festus.titiiq; sodales.Plinius quoq; iunior scribit mariũ bethicũ fuisse septẽ uirũ epulonũ.Sodales aũt titii ut id quoq; trãseunter attingã.apud Lucanũ.significant sacerdotes.dicti ab titiis auibus.quas ĩ auguriis certis obseruare solẽt:Coepulonus Plauto dictus cõuictor:& hisdẽ epulis uescẽs.sic enĩ ait in persa.o mi iupiter Terrestris & coepulonus.cõpellatiuus. Vbi Annotandũ q; copulatiuus q̃ compellatiuus emendatius quadrat Plautinæ sententiæ.Prisci scitissime facetissimeq; epulones Deos parasitos iouis appellauerunt:& ad illius mensam constituerunt. Lex conuiualis præcipit nẽ in conuiuio epulones hoc est conuiuæ plures sint q̃ nouem:nec paucio

uesana factio nobilissimorum iuuenum. pace publica infecta: passim trucidatos per medias plateas uidebis iacere. Nec præsidis auxilia longinqua leuare ciuitatem tanta clade possunt. Tibi uero fortunæ splendor insidias: contemptus etiam peregrinationis poterit afferre. Fac sine cura inquam sis Fotis mea. Nam præter ꝙ epulis alienis uoluptates meas anteferrem: metum etiam istum tibi demam: maturata regressione. Nec tamen incomitatus ibo. Nam gladiolo solito cinctus altrinsecus. ipse salutis meæ ꝓsidia gestabo. Sic paratus cæne me committo. frequens ibi numerus epulonum. & utpote apud primatem fœminam flos ipse ciuitatis.

Platea.

Officiũ boni præsidis.

Præsidis nomen.

Plagiarius qui.

Plagium unde plagiarius

cõtra uulgatã opinionem.

Exemplũ agoracriti & alcamenis.

peregrini & caupõnationẽ exerceãt.

Gladia.

Epulões

Epoloni.

Locus Lucani.

Septẽuiri epulões.

Sodales titii.

Coepulonus.

Epulões parasiti iouis.

Nūerus cōuiuaꝝ. Septē cōuiuium. opipares Opipari. Opipare

res q̄ tres. oportet enī numerū cōuiuarū a gratiarū numero incipere & progredi ad musarū. Id est proficisci a tribus & cōsistere in nouē: nā multos esse inquit. M. Varro nō cōuenit: q; turba plerūq; est. turbulenta. notissimū dictū est de numero cōuiuarū prout meminit Iulius capitolinus. septē cōuiuiū. nouē uero cōuitiū: Archestratus poeta grǽcus cōuiuæ inquit aut tres aut quattuor. aut nō plures quinq; sunto. alias mercenariorū & rapto uiuentiū cōuentus fuerit: Atheneus quoq; auctor est olim nō plures quinq; in cōuiuiū adhiberi solitos. OPIpares lecti: Dicimus opipares. & opiparos: ut exanimes & exanimos. ut inermes & inermos. In secūdo & tertio ordine. opiparū aūt antiqui dicebāt magnarū opū apparatū, ut opiparū cōuiuiū. a Plauto in persa. opiparæ athenæ dictæ. pro opulētæ & māgnificæ. a quo opipare abunDanter & copiose: hic lecti opipares significātur mensæ magnificæ. ac p̄ciosæ: ut pote ex citro & ebore cōfectæ: nā ut inquit Plinius mensis citreis nihil erat p̄ciosius. olim cethegus mensam citreā permutauerat fundi taxatione. Rotundæ erāt & orbiculatæ. mensis citreis p̄cipua dos in uena crispis: tigrinæ & pantherinæ uocabātur: mulsi color in his maxime probabatur: de quibus Lucanus. Martialis. Iuuenalis. Seneca. scriptores oēs. harū mensarū pedes ex ebore fiebāt: ob id dixit Plinius. Eodē ebore numinū ora spectari & mensarū pedes: Iuuenalis. Latos nisi sustinet orbes grande ebur. Epigrāmata rius poeta. Tu libycos indis suspendis dentibus orbes. HIC uitrū fabre sigillatū. Vitrū aliud flatu figuratur. aliud torno teritur. aliud argēti modo celatur. Sidon officinis quōdā uitreariis nobilis. usus uitri ad potādū argenti metalla & auri pepulit. Ferūt Tyberio principe excogitatū uitri tēperamentū. ut flexibile esset. & totā officinā eius artificis abolitā. ne æris. Argenti. Auri. Metallis p̄cia detraherētur auctor Plinius libro. xxxvi. græci hyalon uitrū uocāt: Vnde hyalinus color uitreus. Virgilius carpebāt hyali saturo fucata colore: Galienus iperator aspernatus est calices uitreos dicēs. nil uitro cōmunius. FAbre. Elegāter & ad amussim celatū. CRYstallum ipictū: crystallū glaciē esse certū est: Vnde & nomen græci dedere κρυσταλλος eni græce glacies. & κρυσταλλωδης glacialis. hinc illud ī obsceno carmine. Rigetq; dura barba uincta crystallo. auctor est xenocrates uas amphorale ex crystallo uisum. Poculis crystallinis maxima auctoritas: Nero amissārū rerū nuncio accepto. duos calices crystallinos in supma ira fregit illisos. Materfamilias olim mercata est trullā crystallinā sextertiis cētū quinquaginta millibus. ipictū aūt crystallū apellat. uel quasi nō pictū. & sincerū quale dicitur asyntheto. uel qa pingi solitū est: qđ & Plinius refert. scribēs ex crystallo tingi smaragdos aliasq; trāslucentes gēmas: in rigido potu maxime crystallina cōmendantur. cū materia illa sit caloris ipatiēs. ARgētū alibi clarū. argētea suppellex. & argētea uasa in apparatu mēsarū regiaꝝ usurpātur: ut pote p̄ciosissima: lāces ex centenis libris argēti sup quīgētas numero Romæ fuisse cōstat. Cornelius nepos tradit triclinia Romæ argētea fuisse: repositoriis argētū addi sua memoria cœptū fenestella dicit. lectos operuisse argēto totos primus traditur carbilius pollio eques Romanus: qui & aureos fecit. uasa coquinaria ex argento caluus orator fieri q̄ritur: anaglypha uocāt uasa: q̄ in asperitatē excisa sunt: ut Plinius ostendit in. xxxiii. de qbus epigrāmatista: & mensis anaglypta de paternis. Dixit maro cymbiaq; ex auro perfecta atq; aspera signis. interpretatur Seruius anaglypha significari: in argento aūt clarioꝛē colorē esse q̄ in auro. magisq; diei simile tradit idē Plinius: ideoq; militaribus signis familiarioꝛē quoniā is lōgius fulget. græci αργυροπ argētū uocāt. unde argyraspides a clypeis argentatis dicti milites alexandri: & apollo argyrotoxos aqud Homerū cognominatus. ab arcu argenteo: & gēma argyrodamas: quam & androdamanta uocāt: qm̄ ipetus hoium & iracūdias domat. AVrū fulgurans. Querit Plinius cur aurū p̄latū sit cæteris metallis. qa inquit rerū uni nihil igne deperit quin imo quo sepius arsit proficit ad bonitatē: auriq; experimēto ignis est: Idq; ipsum obryzum uocant: quasi sincerū: Quod ualde p̄ciosum est: Idq; ecclesiastici scriptores ophir appellant: ut docet fortunatus: altera causa p̄cii maior ī auro est. quod minimū usus deterit. sup cætera nō rubigo ulla est nō erugo non aliud ex ipso quod consumat bonitatē minuatq; pondus: Messala orator prodidit antoniū triū uirū aureis usum uasis ī oībus obscenis desideriis Ptolomeus olim mille conuiuas totidem aureis poculis saginasse fertur: īmutās uasa cum ferculis. SVCCInum mire cauatum: Prisci crediderunt succum arboris succinum eē: & nomen argumento est: ut auctor est Plinius. a germanis appellatur glessum: & ob id insularum una in septentrionali occeano glessaria nominata. Liquidum primo distillare indicio sunt quædam in tus translucentia ut formicæ. Culices lacertæ. Candidum odoris præstantissimi. fuluo maior auctoritas, summa laus phalerno Ita a uini colore dicto. attritu digitorum accepta ui caloris attrahit in se paleas & folia aprida. ut magnes lapis ferrum: Vnde harpaga a rapiendo uocitarunt. Taxatio succini in deliciis maxima est in tantum ut hominis quāuis parua ex succino effigies uiuorum hominum: Vigentiumque precia superet. Domitius Nero princeps Capillos uxoris suæ popeæ succinos appellabat. alio nomine electrum appellant a sole: ex fabula uulgatissima. uocant & electrum metallum ex auri argentique mixtura. Cui auctoritas fuit apud priscos Homero teste: qui Menelai regiam

Citreæ rotundæ. Pedes mensarū ex ebore. Sidō icly ta officinis uitri. Vitrum flexibile. Hyalon. Hyalius color. Dictum Galieni. Crystallū a glacie. Calices crystallini Neroniani. Trulla. asynthe/ton. Lāces cēnariæ ex argēto Triclinia argentea Anaglypha. argyraspides. argyro toxos. argyro/damas. androdamas. Cur auꝝ p̄ciosius metallis. Obrizū. Ophir. Succinū. Glessum. Harpax a rapiendo. Succini. capilli. Electrū.

electro

electro fulgere tradit: Helena in templo Mineruæ sacrauit calicem ex electro: mammæ suæ mensura: iurisconsultus. si quis inquit electrum ex alieno auro argentoq; miscuerit. iulius capitolinus auctor est Cornelium Macrum pateram electrinam habuisse quæ per conuiuas circunferretur: in cuius medullio effigies Alexandri expressa uisebatur: quod id circo posui. quia dicuntur iuuari i omni actu suo qui Alexandrum expressum uel auro gestitant uel argento. CAuatum: scilicet in pocula electrina. ET lapides: significat uel lapides pretiosos in conuiuio byrrhenæ fuisse excauatos ad pocula. uel calices potorios lapidibus & gemmis ornatos de quibus Martialis gemmatū scythicis ut luceat ignibus aurū: aspice quot digitos exuit iste calix & satyrographus: nam uirro ut multi gemmas ad pocula transferta digitis plinius quoq; sic inquit. Turba gemmarum potamus. & smaragdis teximus calices quod autem ex lapidibus pocula figurarentur docet idem plinius. q tradit uasa potoria ex onychyte lapide & ex murra escaria facta: aliorum quoq; lapidum cõmeminit ex qbus pocula fierẽt qn ẽt. M. T. i uerrinis autũat trullã ex una gẽma ex cauatã fuisse. DIriui tores plusculi: antiq diribitoꝝ appellatõe itelligi uoluerũt ministros distributoresq;: qua dictõe preterea copiosa. scitule subministrata: pueri calamistrati. pulchre inclusiati. gemmas formatas in pocula uini uetusti frequenter offerre. Iam illatis luminibus epularis sermo percrebruit. iã risus adfluens. & ioci liberales. & cauillis hic ide. Tũ ifit ad me Byrrhẽa q̃ cõmode uersaris inr̃a patria. qd sciã: tẽplis: & lauacris. & cæterisopib9; lõge cũctas ciuitates ancelim9; utẽ filiũ pterea cauatum: & lapides ut bibas. & quicquid fieri non pótest: ibi est. diriuitores plusculi splendide amicti. fercula copiosa. scitule submiſtrata: pueri calamistrati. pulchre inclusiati. gemmas formatas in pocula uini uetusti frequenter offerre. Iam illatis luminibus epularis sermo percrebruit. iã risus adfluens. & ioci liberales. & cauillis hic ide. Tũ ifit ad me Byrrhẽa q̃ cõmode uersaris inr̃a patria. qd sciã: tẽplis: & lauacris. & cæterisopib9; lõge cũctas ciuitates ancelim9; utẽ filiũ pterea

Electrũ ex auro & argẽto

patera electrina.

Iuuari gestãtes effigiẽ Alex.

Gemmati calices.

Diribitores qui.

Diribitorium.

Scitule.

Scitus

Scitulus.

Calamistrum.

Calamistratus.

Cierariusꝰ

Ciniflo

Induſiati

Induſiũ

minit ex qbus pocula fierẽt qn ẽt. M. T. i uerrinis autũat trullã ex una gẽma ex cauatã fuisse. DIriui tores plusculi: antiq diribitoꝝ appellatõe itelligi uoluerũt ministros distributoresq;: qua dictõe preterea Apuleiũ usi sunt amianus Marcelius & Cicero. i antiqssimo latio lexico scriptũ legit diribitoriũ a diribẽdo. hoc ẽ distribuẽdo noiatũ fuisse locũ: i quo stipẽdia militibus numerarẽt. fortasis hic uocabulũ diribitoris: sup qua dictõe nõ pauca annotauimus i. y. Suetõii cõmẽtario sic scribentis: cũ æmiliana p tinatius ardẽt i diribitorio duabus noctibus mãsit. SCitule: decẽter & pulchre: i cõuiuio. ut. hoc maxime spectat ut fercula nõ tã sint copiosa: q̃ elegãter & nitide mensis iportata. illataq;. ubi structores ex arte structoria decẽter secẽt altilia & pisces: scitus elegãs & pulcher apud priscos dicit diminutiue scitulus apud plautũ i rudẽte sunt facie scitula. ide aduerbia. scite. & scitule. PVeri calamistrati. calamistꝝ ẽ acus maior: q̃ calefacta torq̃t capillos. uñ calamistratus puer. p crispulo cirratoq;: & calamistrata coma: quã. M. T. pbro dat Gabinio: delicataꝝ. n. ẽ & molliũ capillos iurere calamistro: Tales ut iqt uerisime Seneca suã mallẽ rẽ publicã turbari q̃ comã. M. Varro refert calamistꝝ parari ob ornatũ qd calefactũ i cinere capillos ornat: q calamistꝝ ministrabat a cinere cinerarius & ciniflo ẽ appellatus: ciniflonũ meminit. Oratius: apud plautũ p broso cõuicio dictũ ẽ. Cinede calamistrate. hic ministri significãt crispa coma & anulatis calamistro capillis cõspicui quales i cõuiuiis regũ eẽ decet: papinius celebrãs Domitãi saturnalia ita laudat ministeriũ. ideos totidẽ putes ministros. PVLchre iclusiati: hoc ẽ elegans uestiti: legere malo idusiati ẽ ãt iclusiũ uel potius idusiũ uestimẽtũ corpori adherẽs: quasi itusiũ. plautus i epidico idusiatã patagiatã caltulã: aut croculã. quo uersu significãt uestis idusiũ & patagiũ de quo supra diximus. caltulæ uero noie & croculæ demõstrãt uestis coloris caltæ & croci ab herba calta cui color luteus ẽ. caltula dicta de qua Virgilius. mollia luteola pingit uaccinia calta: hic ab eodẽ plauto i aululari dicti idusiarii & caltularii patagiarii. p cõfectoribus hoꝝ uestimẽtoꝝ: q̃uis i plautinis codicibus nõ caltularii scriptũ sit sed cerinarii. quasi a colore ceræ noiati. M. Varro itusiũ dicere maluit: q̃ idusiũ: qui de idutu siue amictu scribẽs sic iquit unũ qd foris ac palã palla alteꝝ qd intus a quo intusium.

Caltula. Crocula. Caltularii.

OFferre: p offerebãt. ifinitiuus. p idicatiuo. quo & historici. & poetæ utunt. EPVlaris sermo: ex p scripto legis cõuiualis oportet cõuiuas. nec loquaces eẽ nec mutos. quia eloquẽtia i foro silentiũ uero i cubiculo eẽ debet. sermo ãt epularis hoc est: qui iter epulas seritꝰ. & debet eẽ iucundus atq; iuitabilis & cũ quadã illecebra & uoluptate utilis: dũ uescimur tunc tacendũ est. ob hoc dixit Gelius interea puer uenerat: & olla deferbuerat. Tempusq; esse ceperat edendi & tacendi. IOci liberales. nõ dicteria omnia & scõmata acõmodata sunt conuiuali hilaritati. sed ioci minus asperi & edentatæ belluæ morsus in conuiuio dici & debent & solent. apud græcos ledoria & scomma nominantur ioci mordatiores. & urbanitas amarulenta. sapiens ut inqut Macrobius inter mensas & pocula præcipuæ exercet id scõmatis genus hoc est morsum figuratum: quod urbanitate tegitur. nec semper ad amaritudinem pergit: ueteres nostri iocos dicteria dicebant plautus comicus. & Tullius orator iocorum uenustate cæteris præstitisse memorantur. Tyro Tullius Ciceroꝝ libertus libros tris de patroni iocis composuit: iocum id accipimus ut docet Quintilianus in. vi. quod est contrarium serio. M. T. in primo de officiis duplex inquit est iocandi genus: unum illiberale. petulans: flagitiosum obscenum: alterum elegans urbanum. igenioſum. facetum: illiberali ioco abstiere. igenuo uti debemus. tunc autem ioco uti licet cũ seriis rebus satis fecerimus. CAuillũ hic ide: ex oi parte conuiuii cauillatões resonabant. est eni cauillus siue cauillatio irrisio & iocosa calũniatio. ut supra diximus. TEMplis & lauaeris: Cõsimiliter Sidõius apollinaris. Narbonẽ Galliæ ciuitatem a delubrorũ & thermarũ magnificentia commendat.

Sermo epularis.

Dicteria. conuiualia.

Ledoria. Scoma

Iocus illiberalis & igenuus.

Cauillus

Affatim. POLLEmus affati: copia utẽ ſiliũ habũdamus affati aduerbiũ ẽ qđ admodũ habũdãter & copioſe ſignificat: ut grãmatici autumãt: cuius dictiõis ſybilla prima acuit. & ita ꝓbus grãmaticus. & ueteres ꝓnũtiabãt. & teſtis ẽ Gellius. Cõiungit fere ſemp cũ genitiuo. ut affati lignorũ. affati eopiarũ. affati pecuniæ ẽ. apud eruditos frequẽtiſſimũ: & nos ĩ ſupioribus annotauimus. CERta libertas: laus illa ẽ maxĩa ciuitatis ĩ qua ſit libertas certa æquaq; tã ciuibus q̃ pegrinis. uult ĩqt ariſtoteles libro quarto politicorũ lex popularitatis pares eẽ diuites & paupes: & utroſq; iuxta æquales. popularis. n. libertas eſt: & ut idẽ in. vi. refert ꝓpoſitũ popularis Rei. pu. ẽ libertas: q̃ ut iuriſcõſulti memorãt ieſtiabilis res ẽ: de qua plautinus leno ſic. edepol libertaſ lepida es: priſci feſtiuitatẽ libertatis colebãt eleuteria quaſi dicas liberatoria appellãtes: plautus ĩ perſa baſilice agito eleuteria. OCioſa: purior ſenſus ẽ ſi legas ocioſo. & negocioſo qdẽ aduenæ hocitel lectu ocioſis hoĩbus ĩ hypata ẽ certa libertas: negociatoribus uero aduẽis: q̃ frequẽtia gaudẽt hic uideꝫ eẽ tã frequẽs multitudo: q̃ Romæ cõuiſiꝫ uel qđ hypatã negociatores quoq; Romãi frequẽtes colerẽt. nihil tñ ĩmuto ex priori lectiõe. cuius ſenſus ſubſiſtit. Quies uillatica: mirificũ optiæ urbis ꝓcõniũ ĩ qua hoſpites & aliẽigenæ ea qete & ocio degũt: qua ĩ uilla ꝓfruũt: officiũ ãt pegrini & icolæ ẽ ut ꝓcipit. M. T. nihil ꝓter ſuũ negociũ agere. minime ĩ aliẽa eẽ Re. pu. curioſũ. PROuicia: theſſaliã ſignificat: ubi erat hypata. MAgna: lego magis. OPpido: ualde ueteres antigerio dicebãt ĩ eadẽ ſignificatiõe: ſed uerba q̃ ab ultimis & iã oblitteratis ſũt repetita tẽporibus ea omittere debemus: ſi Quitiliano ꝓcipiẽti credimus: q ait nihil eẽ odioſius affectatõe. EX buſtis & rogis: buſtũ ꝓprie ẽ locus ĩ quo mortuus ẽ cõbuſtus & ſepultus. diciꝫ buſtũ quaſi bñ uſtũ: aliqñ buſta ſepulchra uocamus. Seruius pyras buſta & rogos ĩta diſcrimiat. pyra ĩqt ẽ lignorũ cõgeries rogus cũ ardere cœpit buſtũ uero iã exuſtũ uocat quẽ ordinẽ ſeruat Virgilius dicẽs ter circũ accẽſos decurrere rogos. itẽ ſemiuſtaq; ſeruãt buſta. Dõatus uero ſic refert ĩ. xi. Eneidos cõmẽtario. buſta ſũt ĩqt loca ĩ qbus buſta arſerũt. prio. n. pyra diciꝫ & rogi. poſtea buſta uocitãt ubi arſerũt: apud ſolonẽ pœna ex lege cõſtituta ẽ ſiqs buſtũ uiolauerit: deiecerit. Buſtũ putat appellari. M. T. qđ græci tũbã uocãt: a buſto buſtuarii gladiatores: dicti q ante ſepulchra depugnare ſolebãt. CAdauerũ: apud Lucanũ erictho magarũ famoſiſſima oſſa ardẽtia ex mediis rogis rapit. ferales quoq; ueſtes colligit. eadẽ deſeuit ĩ artus defunctorũ: ĩmergitq; mãus oculis: gaudetq; gelatos effodiſſe orbes: & ſiccæ pallida rodit excremẽta mãus. ubi annotãdũ a Lucão excremẽta mãus dici: q̃ alii reſegmia uocãt & ꝓſegmia. hoc ẽ excreſentia purgamẽta: q̃ ex unguibus eminulis ſubide reſecãt. magi ut tradit plinius libro duodetrigeſimo reſegmia unguiũ ex pedibꝰ mãibuſq; cera ꝓmixta tertiãæ uel quartanæ febri mederi dicũt: idẽ iubet reſegmia unguiũ ad cauernas formicarũ abiici eãq;: q̃ prima cœpit trahere correptã ſubnecti collo. & ita diſcuti morbũ febris idẽ plinius ait magos oĩa eẽ ꝓſecutos uſq; ad reſegmia unguiũ plautus ĩ aulul© ria: qn ipſi pridẽ torſor unges dẽpſerat colligit oĩa abſtulit ꝓſegmia. ꝓterea Democritus cõmẽtatus eſt. & apollonius ſcripſit oſſa defunctorꝫ eẽ efficaciſſima ad quoſdã morbos. arthemõ ait caluaria ĩterfecti aquã fontanã ſiquis ꝓpinet comitialibus morbis mederi: quidã ex eadẽ caluaria ſuſpẽdioſi hominis catapotia fecerunt cõtra canis rabidi morſus. CHOragii funeris: apparatus funebris. penſitata diligenter & ſolerter ſignificatione huiuſce uocabuli animaduerti. choragiũ generali uocabulo dici inſtrumentũ atq; apparatũ. unde choragiũ gloriæ in quarto Rhetoricorum ad herennium: choragium ſcenæ apud feſtum. choragium funeris apud Apuleiũ pro inſtrumento. ſ. & apparatu fulgentius placiades. nõ ſatis ſcienter & recte choragium accipit ꝓ uiginali funere ſuper quo copioſius in ſecundo Suetonii cõmentario: choragus autem ſignificat perfectus choragii. ꝓ expenſe ſuppeditator choreæ princeps nec nõ chori cõiuiiiq; magiſter: ut apud plautum in perſa ſcribentem. ornamenta ab chorago ſumito. item in trinũmo ipſa ornamenta ab chorago ſumpſit ſuo periculo: Apuleius in apologia choragium thymelicũ appellat intelligi uolens inſtrumẽtum ſcenicum & hiſtrionicum apparatum. Victruuius in. v. de architectura præcipit porticus poſt ſcenam conſtituendas eſſe: uti cum imbres repentini ludos interpellauerint habeat populus quo ſe recipiat ex theatro: choragia laxamentũ habeant ad cõparandũ uti ſunt porticus pompeianæ. PERpeti: perpetua continua durabili: perpetem. n. ueteres pro perpetuum dixernnt plautus in amphytrione niſi item unam uerberatus quã perpendi perpetem. ſed hoc in loco legere malim ꝓpeti celeritate: quaſi ueloci & ſtrenua: ſicut a Virgilio dictũ eſt: prepetibus pẽnis. itẽ alibi & prepetis oĩa pẽnæ: quod uocabulum augurale eſt: ut higinus tradit: prepetes. n. uocantur aues: quæ uolatu futura prædicunt: qua

populatis libertas.

Libertas ineſtimabilis.

Eleuteria quid.

Antigerio.

Buſtum. pyra. Rogus

Siquis buſtum uiolat buſtum tũba.

Buſtuarii

Excremẽta.

Reſegmina. præſegmina.

Catapotia ex caluaria.

Choragium quid

Choragꝰ

perpetẽ ꝓpetuum.

prepetes Aues.

si superiora petētes: quæ cū sint boni augurii. ut docet Seruius. Ideo dixit maro. prepetibus pēnis pro felicibus. higinus ait prepetes aues ab auguribus appellari: quæ aut oportune preuolant. aut idoneas sedes capiunt. Locos quoq; prepetes. q; idonei felicesq; sint augures appellant. Et ennius in annalib⁹. dixit prepetibus hilares sese pulchrisq; locis dāt. Item brūdusiū pulchro precictū prepete portu: Trimatius poeta uictoriam uolucrem prepetem appellauit hoc uersu. dū dat uincēti prepes uictoria palmā: Discrepāt a prepetibus auibus inferæ aues: auctore Nigidio figulo. ex quo est coniectare. ut Auligellii uerbis utar p̄petes appellatas: quæ altius sublimiusq; uolitent. Homer⁹ p̄petes alites appellat τυμυπτερυγοσ. i. ingentibus alis patulas atq; porrectas. ANteuortunt: Sensus est. Aniculæ magia pollentes celeritate quadam pernicissima. dū apparatus funebris instruitur. dū necessaria ad funerādum præparātur: præripiūt anticipātq; alienā sepulturā. IStic. Hypatæ. & in tota Thessalia. NEscio quis: De ignoto homine. & ignobili sic loqui consueuimus: Plaut⁹ certe enī hic nescio quis loquitur. M. Tullius. In Orationib⁹. Nescio quis iste ligus additamentum inimicorū meorum. Omnifariam: Ex omni parte. aduerbiū est omnifariæ disciplinæ dicūtur omnis generis. sicut & multifariæ: multifariam dixerūt Antiqui. quod uidelicet in multis locis fari poterat. DEformato: Dehōestato. de uenustato. deculpato. alias formato figuratoq;: deformare enim modo est polluere & dedecorare: alias per formas designare: ut apud Victruuiū oppido q̄ frequēter in hac significatione: Cicero in tertio de Oratore deformatā Rem. Publicā dixit: Virgilius horrida uultū: Deformat macies. LIcentiosis cachinis: Solutiore risu. & sonantiore. OBtutus. Oculi. SEcubantē. Seorsum. seiunctiq; cubantē. Id enim significat secubare: Amatores secubant. hoc est seiūcti disseparatiq; dormiunt causa religionis. & castitatis. ouidius: secubat in uacuo sola puella toto. Liuius: Nolle eā mirari q; per aliquot noctes secubuisset. OBstinatione. Idest aspectu obfirmato & īmobili. INdigna murmurabundus: ob indignatiōem murmurās. Archaismos ē. murmurabundus autē ut alibi docuimus: nō tā dicitur murmurāti similis q̄ īmodice & intemperāter murmurās. sicuti noīa ībundus desinētia fere semper demōstrant largā copiā & fluentē & quasi habundantiam rei unde inclinantur. SVbsiste paulisp: Cum telephron uellet exurgere merito dixit matrona byrrhena subsiste. hoc est cohibe te & cōtine. REmetire: Renarra. repete. Ttranslatio ab his: que pondere & mēsura metiri solemus ac remetiri. dixit Virgilius pelagoq; remēso improuisi aderunt. FIlius meus: Nomen Amoris & affectus. LVcius. Apuleiū intelligiti SIc ille cōmotus: sic telephron dixit īdignatione pcītus & bile cōmotus: Ingratis. Non ultro & nolentē. & quasi reluctantem adegit ut fabularetur. ultronea ut inquit donatus: grata sunt ingrata quæ ab inimicis fiunt ac recusantibus. Ingratus dicit̄ inuitus & coactus ut apud Terentium. In eunucho. opus faciā ut defatiger. usq; ingratus ut dormiam. EFfultis in cubitū: Mos est sermocinaturi in cōuiuio ut sese cōponat ad dicendū: ut aggerem q̄si quēdā faciat ex ueste stragula & mēsali. Cubitūq; effulciat: sicut apud poetā. Eneas medio stās aggere fat̄. Cōformat articulū: Manus oratoris: sine quibus ut inquit uerissime Quītiliāus trunca est actio ac debilis: ī numeros mot⁹ habēt: ipsā uerborū copiā p̄sequētes. īmo ut ita dicā ipsæ in oratore māus locūtur: cui⁹ gestus ille maxīe cōmunis est: quo medius digitus ī pollicē cōtrahitur explicitis tribus. duo quoq; medii digiti sub pollicē ueniūt: & ē hic adhuc priore gestu instātior prīcipio & narrationi accommodat⁹: īterdū tres cōtracti pollice p̄mūtur. digitusq; ille index noīat⁹ qui ē pollici proximus: q ī exprobādo & īdicādo unde & nomē ē. potissimū ualet. explicari solet. quo usū optime crassū Cicero dicit. nūc luci⁹ noster ait ita cōformatā oratoris manū: ut duo digiti īfimi. minim⁹. s. & minīo ꝓxim⁹ Clauderent̄ Cæteris discapedinatis & exporrectis. nā talis quoq; gest⁹ dicturo cōuēit. INfesto pollice: Erecto & quasi mināte: pollet. n. plurimū ī tota manu pollex: unde & nomen: ab eo q; polleat accepit: apud græcos ματιχειρ uocat̄ quasi man⁹ altera: p̄cisis pollicib⁹ a malitia remouent̄: ut iutiles: hic apud Rhethoricos oratores famigerata ē illa achronos idest sine colore cōtrouersia. decem millites: belli tpe pollices sibi

anteuortunt. His meis addit alius. īmo uero isticnec uiuētibus quidem ullis parcitur. & nescio quis simile passus ore undiq; omnifariā deformato: truncatus est Inter hæc. conuiuiū totū in licēciosis cachinnis effunditur. omniūq; ora et obtutus: in unū quēpiā angulo secubantem conferunt. qui cōctorum obstinatione cōfusus: indigna murmurabundus: cnm uellet exurgere. Immo mi Telephorō Byrrhena īquit. et subsiste paulisper. et moræ tuæ urbanitatis fabulā illam tuā remetire. ut et filius meus iste Lucius lepidi sermonis tui p̄fruatur comitate. At ille: tu qdē domīa ait ī officio mones sanctæ tue bonitatis. sed ferēda nō ē quorūdā īsolētia. sic ille commot⁹. Sed īstāti Birrhene q̄ cū adiuratione suæ salutis: īgratis cogebat effari. p̄fecit ut uellet. Ac sic aggeratis in cumulū stragulis. et effultis ī cubitum suberectusq; ī torū: porrigit dexterā: et īstar oratoꝝ cōformat articulū duobusq; īfimis consulis digitis: cæteros emin⁹ porrigēs: et īfesto pollice clemēter subrigēs

Prepetes loci.
Prepes uictoria.
Inferæ aues
Nescio quis.
Oīfariæ disciplīæ.
Multifariam.
Deformatus.
Deformare.
Secubat̄.
Archaismos.
Murmurabund⁹.
Ingrat⁹.
Gest⁹ oratorius.
Index digitus ī exprobando.
Pollex un.
Precidere pollices.
Achromos.

amputauerũt ne militare possent:rei sunt lesæ rei.publicæ.scribit Amiãus Marcellinus.q̃ nemo ex gallis pollicẽ sibi precidit unq̃ mun°martiũ ptimescẽs.hos ioculariter murcos appellãt:quasi ignauos ut opinor & desides.nãq̃ & prisci murceã deã uocauerũt:quæ faceret hominẽ.ut ait Põponius & narrat Augustinus murcidũ idest nimis desidiosũ.olĩ ut apud historicos scriptũ legimus atheniẽses pollices precidi iusserũt eginetis.ut rei nauticæ inhabiles redderentur:classe enim ualebant. INfit.Modo incipit.modo loquitur significat.Virgilius infit eo dicente:Deum domus alta silescit:Item & uẽulus dicto parens ita farier infit.apud Plautũ In rudente.infit lenoni suadere:

Murcus qui.
Murcea dea.
Murcid°.
Infit.

infit Telephrõ.Pupillus ego mileto profectus ad spectaculũ olympicũ:cũ hæc etiã loca prouincie famigerabilis adire cuperem:peragrata cuncta Thessalia: fuscis auib⁹ lariſſã accessi.ac dũ singula perrans: tenuato admodũ uiatico:pauptati meæ fomẽta conqro:cõspicor medio foro procerũ quẽdã senem.ĩsistebat lapidẽ: claraq̃ uoce p̃dicabat.Si q mortuũ suare uellet.de precio liceretur.& ad quẽpiã prætereuntiũ.Quid hocinq̃

Miletos. Mileto.Ciuitas est ioniæ caput. lelegeis antea & anactoria nominata.super octoginta urbium genitrix.ex mileto fuerunt thales. unus de septem sapientib°:& anaximander.& anaximenes. Item echateus historic°:& Eschines orator prouerbium est apud Aristophanem & græcos de milesiis ποτε αλκιμοι μιλησιοι olim fortes fuere milesii:cum amplius nõ essent:ut pote luxu emolliti eneruatiq̃:Altera quoq̃ paroemia celebratur οικοι μαλησια ideſt domi milesia de his:qui delicias intempestiuiter::neq̃ ubi conuenit obstentant:nam cum Aristagorias milesius lacedemonem uenisset rogans ferre suppetias ionibus bello persarum pressis: contionabatur indutus ueste delicata & preciosa.Tunc unus ex laconibus ephoris ad illum uersus dixit οικοι τα μιλησια hoc est Domi deliciæ milesiæ usurpandæ sunt:non apud nos:quando uidelicet cupitis imperare auxilium:non enim conuenit calamitosis delicatus apparatus. AD spectaculum olympicum. Olympiacis ludis apud scriptores fere omni nihil celebratius:de quibus copiose apud Seutonium:p scripsi.Ideoq̃ in presentia supersedendum. Famigerabilis:Clarus & inclytus.hoc uocabulo significatus sicut & famigeratus:famigeratores uero dicuntur hi.qui famam rumusculosq̃ disseminant ac circumferunt:uanidici & mendaci loqui.quos senex Plautinus in Ttrinũmo malo & damno dignos cẽset. Fuscis auibus.malo augurio.& improspero:fuscæ enim aues nigriq̃ coloris ominosæ fere sunt. & infortunium portẽdunt:sicut a contrario.candidæ aues accipiuntur pro bonis.& felicitatem predicunt.In hanc sententiam Oratius.Mala soluta nauis exit alite.dixit pro infelici:&·diro augurio.Cornix.cornus.bubo.nigro colore & fusco inter in auspicatas aues numerantur a Plinio. ln.x. Naturalis historiæ. Lariſſam.Ciuitatem Thessaliæ clarissimam.Vnde achilles larisseus.dictus est.& lariſſa argiuorum arx.Cyclopum opus.qui gasterocheres.i.uentrimani appellantur:ut ante diximº.Lariſſa quoq̃ ossæ locus est pensilis nominata:est & alia in creta:fuit & lariſſa in asia iuxta cymam:in agro quoq̃ attico lariſſa & trallibus uicus nomine lariſſa. Insistebat lapidem:preconem fuisse significat:siquidẽ exmore prisco solebant precones ex lapide facere preconium.ubi mancipia quoq̃ uenalia preconis uoce uenalia proclamabantur.ob id seruos de lapide emptos dici reperies. Plautus in bacchidibus. o stulte stulte nescis nunc uendi te.atq̃ in eo ipso adstas lapide.ubi preco predicat.M.Tullius in oratione coutra Pisonem translatione decenti tribunos de lapide emptos esse ait: quia ut interpretatur Asconius pedianus mercede id faciebant:De hoc genere seruorum.qui de lapide empti sunt intelligi uoluit Columella his uerbis:quæ ex libro quarto agricolationis subiecimus:non tamen excedunt septem iugera unius operam uinitoris quem uulgus quidem parui æris uel de lapide noxium posse comparari putat:hic de lapide noxius.haud dubie significatur uenalis de lapide emptus:corrector columellæ uir alioqui eruditus:quem nominari in hac parte inqua reprenditur inhumanum est. In amentis quæ in scriptores agricolationis annotauit.de lapide noxium interpretatur de capitolino lapide deiectum.errore non dubio.cum ut alia omittam emi non possitis qui ob noxam de saxo tarpeio ad mortem precipitatus sit. Non inficior de saxo tarpeio solitos deiici ob atrox delictum sontes ut olim.T.Manlius.& alii.sed ad sententiam Columellæ hoc adeo non pertinet.ut sit penitus contrarium. DE precio liceretur:Indicaret:precium faceret quantum sibi dari uellet. qui mortui cadauer sese seruaturum esse promitteret.hoc enim preconium illic fieri solebat ad defendendas scilicet margarum prestigias quæ mortuis irrepentes sub habitu bestiolarum corpora demorsicabant: & frusta amputantes subducebantur.liceri autem proprie est precium deferre pro re emenda.ut sibi potius q̃ alteri uenalia addicantur. Vlpianus si res eius uenierit.& exiſtat qui plus liceatur.An in integrum propter lucrum restituendum sit preceptum est.M.Tullii in officiis.ne licitatorem uenditor. nec contra se qui liceatur emptor apponat.Apud curtium Alexander in epistola ad Darium impia inquit bella susciptis & cum habeatis arma licitamini hostium capita.hoc est precium offertis pro capite meo.darius enim persarum rex pro capite Alexandri mille talenta percussori daturum sese promiserat.Plautus in sticho iocos ridiculos uendo age licemini.

Prouerbia
De Milesiis.
οικοι μιλησια.
Famigerabilis.
Famigeratus.
Famigerator.
Fuscæ aues in auspicate
Lariſſa pensilis.
De lapide ẽptis quid.
Loc° Columellæ.
Liceri.
Ne Licitatorem uenditor

COMperior Pleraq; uerba utroq; modo faciendi scilicet & patiendi apud priscos efferebãtur: ut luxuriat luxuriatus luxuriat fluctuatus fluctuat: assentior assentio. cõperior comperio. auctor Quintilianus i no- luxuriat.
no. OPpido puer: Valde puer & puerilitatis insciã preditus. Talia merito dicuntur ad ignarũ Thessa
lici moris. SAgæ: Incãtatrices. & scientes artis magicæ super qua dictione in primo cõmentario satis sodes.
ac super. DIC sodes. Dictio comica est. & ut auctor est Marcus Tullius in oratore ex copulatis uerbis custodela
coagmẽtata. dicitur eni sodes pro si audes. sicut sis pro si uis. CVstodela feralis: Mortui custodia. dimi- fugela.
nutiuũ est: Cui consimilia sunt fu- feralia.
gela. Catela. Axela. Mãdatela: Vm
bela. & hiusmõi alia. de quibus Pti
scianus i tertio: FEralis: Ad mor-
tuos pertinens: feralia dixerũt dis
manibus sacrata festa. PERpe-
tem noctẽ: Nocte perpetua: & inte
gra: perpetẽ eni ut supra diximus
perpetuũ dici uoluerũt. EXertis exertum.
oculis: Vigilãtibus. & incõnitentibus: sicut. n. exertũ dicitur quod denudatum ẽ. Ita exertus oculus elegãter appellatur aptus. & uigil: talis eni denudatus itectusq; est. uersipel-

cõperior: hiccine mortui solent aufugere? Tace respõ-
dit ille. Nam oppido puer. & satis peregrinus es: meri
to q; ignoras thessaliæ te consistere. ubi sagæ mulieres
ora mortuorum passim demorsicant. eaq; sunt illis ar
tis magicæ suplementa. Contra ego: & quæ tu ĩquam:
dic sodes custodela ista feralis? Iam primum respon-
dit ille: perpetem noctem eximie uigilãdum est. exertis
& inconuersis oculis: semper in cadauer intentis. nec
acies usquam deuertenda. immo ne obliquanda qui-
dem. quippe cum deterime uersipelles in quoduis ani-
mal ore conuerso latenter obrepant. ut ipsos etiã ocu-
los solis & iusticiæ facile frustrentur. Nam & aues &
rursum canes: & mures. immo uero etiã muscas indu-
unt. Tunc diris cãtaminibus somno custodes obruũt.
nec quisq; definire poterit: quantas latebras neqssimæ
mulieres pro libidine sua cõminiscuntur. nec tamẽ hu
ius tam exitiabilis operæ merces amplior q; quaterni
uel seni ferme offerũtur aurei. Ehem & quod pene pre
terieram: siqui non ĩtegrum corpus mane restituerit:
quicquid inde decerptum diminutumque fuerit: id
omne de facie sua defectum sarcire compellitur. His co
gnitis animum meũ cõmasculo. & illico accedens pre
conẽ. Clamare inq; iam desine. adest custos paratus. ce-
do premiũ. Mille inquit numi deponentur tibi. Sed he
us iuuenis caue diligẽter. prĩcipũ ciuitatis huius filii

ACIes. s. oculoꝝ. VERsipelles: lesĩ male
Magas siue sagas. ĩtelligit: quæ po dictis.
tẽtia magica trãsfigurãtur: i uarias
effigies Animaliũ. Versipelles eni
dicti sunt quolibet genere se se cõ
mutãtes: Plautus i Amphitrione.
Versipellẽ sese facit quãdo Iubet.
Plinius ex opinione fabulosa. ho
minestradit ĩ lupos uerti rursusq;
restitui sibi dicit: inde factũ esse ut
in maledictis uersipelles habeant
OCVLOS solis & iustitiæ: Nihil
sole oculatius ẽ. quippe qui oĩa in- soloĩa in
tuens. oĩa ẽt exaudiẽs esse dicit ab tuens.
Homero & Plinio. Ambrosius i
examero solẽ esse ait mũdi oculũ: osiris-
iucũditatẽ diei. Celi pulchritudinẽ multio-
A græcis dicitur πανοπτης. i. oĩa culus.
uidẽs. osiris q ẽ sol ĩterpretat mul- oculus
tioculus: ut Diodorus & Eusebius iustitiæ.
pdidere: Iustitia quoq; oculatissima eẽ fingitur. oculo uegetissimo: acie pspicaci. & cũcta pspiciente: quã iustitia
chrysippus fieri solitã esse pdidit aspectu formidabili lumĩbus oculoꝝ acribus. neq; humilis neq; atro specula-
cis. sed reuerẽde cuiusdã tristitiæ dignitate. Plato uolumĩe de legibus nono iustitiã omniũ speculatricẽ trix
atq; uidicẽ appellat: & ita dici a priscis sacerdotibus tradit. Lucius noster itidẽ in. iii. iuncti ponit. Solis ppẽsa dio-
& iustitiæ testatus oculũ qd aũt qdã dicũt de oculo iustitiæ mẽtionẽ fieri a diodoro & iter sacras egyptio dori uer-
rũ litteras referri. id haud utiq; uerũ ẽ. &. n. Diodorus. i. iiii. bibliothecæ disserẽs de litteris hieroglyphicis ba.
ait ĩ illis oculũ hoĩs scribit: q significat iustitiæ seruatorẽ. & toti° corpis custodẽ: nulla facta mẽtiõe de ocl'o induit
iustitiæ: lege & pẽsita diligẽter uerba Diodori: aptissime cognosces ita esse & significare uti nos docui- mucro-
mus. MVscas ĩduunt: In muscas & aues trãsfigurãtur: ĩduere aũt ẽ in auẽ trãsformari. a Virgilio dictũ nem.
ẽ ĩduit mucronẽ. pmucrõe cõfodit. PEne pterierã. Sic Plin°: pñ pterii qd minie ptereũdũ fuit. COR cõmascu-
pus. Defuncti. qd custodiendũ recepit. MAne. Hora matutina. SARcire cõpellitur: Tãq talionis pe- lare.
næ subiiciatur. quæ oculum pro oculo. Dentem pro dente. membrũ pro membro reposcit. COM- fortiores
masculo: Roboro. firmo. & mascula quadam uirilitate te perfulcio: nam quæ mascula sunt. ualentio- mares
ra sunt & robustiora. Vnde masculum pro forti & uehementi usurpat Antiquitas. & testatur Nonius: fœs.
Arboribus imo potius omnibus quæ terra gignit herbisq; etiam utrũq; sexum esse diligentissimi scri- mascules-
ptores tradunt: Maresq; in omni genere fortiores eẽ pterq; i pãtheris & ursis. Masculescere uerbũ plinia cere.
nũ est. p eo quod est masculinũ fieri. masculera quoq; in uineis dicta cũ palmites induruerũt per peda masculi-
menta propagati. ADEST custos paratus. i. ego adsũ: nã de nobis ut auctor est Quintilianus loqmur. ta.
tãq de aliis: ut dicit Seruius: negat Tullius. pro eo quod est ego Seruius dico. ego Tullius nego. CE-
do. Dic. da premiũ: Verbũ comicũ. & apud Plautũ frequẽtissimũ. CLAmare desine: Tam din el amat.

preco in re aut uẽdenda aut locãda.q̃ diu nõ adest emptor.uel cõductor.quo parato clamare desistit.

Harpyæ.

CAdauer a malis harpis: Precipit pco cadauer illud primarii iuuenis solerter custodiendum esse a neqssimis mulieribus:quas scite appellat malas harpyas quoniã istar harpyarũ rapiebãt & raptu imũdo furtiuoq; cũcta prophanabãt:harpyas iouis canes dictas esse tradũt:quas appollonius duas esse dixit.alii tres:quas poeta iclytus luculẽtis uersibus ita describit:Virginei uolucrũ uultus fœdissima uentris proluuies. Vncæq; manus & pallida semper ora fame.ab ἁρπάζω quod est rapio harpyas nominari autumãt:quas quidã neptuni filias esse prodiderũt: quia fere prodigioꝝ omniũ pater est. Alii dicũt harpyas filias thaumãtis & electræ.Nomie harpyarũ rapaces furtifici Auari significãtur. HOminẽ ferreũ: Semetipsũ telephrõ signat.qui loquendi modus ẽ usitatissimus. INsomnẽ: puigilẽ ac sine somno.Isomnia dicitur uigiliarũ & isomnis uigil.Vñ apud Virgiliũ grãmatici ita legunt. Anna soror:quæ me suspensam insomnia terret:ut isomnia generis fœminini.& numeri singularis uigiliã significet.Ipso lynceo:Valerius Flaccus.in primo Argonauticon lynceũ memorat ĩ catalogo argonautarũ:quẽ dicit fuisse oculatissimũ perspicacissimũq; mortaliũ.his uersibus.fluctibus & mediis terras dabit ille magistro & dabit Astra rati cũq; ethera iupiter umbra pdiderit solus trãsibit nubila lynceus autumat Plinius.fabulã cernẽdi lynceo inde ortã.q̃ nouissimã primãq; lunã in ariete primus eadem die cõspexerit.qd nullo alio in signo cõtingit.de lynceo sic scribit Hieronymus cõtra iohãnẽ origenistã.Lynceus ut fabulæ ferũt uidebat transparietẽ.hinc prouerbialiter lynceus pro oculatissimo.& acutissimi uisus usurpatur.M.Tullius quis est tã lynceus.qui in tãtis tenebris nihil offendat:Oratius. nõ oculo possis quantũ contendere lynceus:Item ne corporis optima lynceis contemplere oculis:quidã oculos lynceos a lyncibus:q̃ clarissimæ oĩum q̃drupedũ cernũt falso deducũt ARgo: Argũ totũ stellatum oculeũq; fuisse nullus ignorat:qui uel illud nasonis notissimũ:legerit: Centũ luminibus cinctũ caput argus hẽbat.huic custodi ionis uigilantissimo Mercurius falcato ense caput amputauit:Cuius oculos excepit iuno eosq; collocans in pẽnis pauonis caudã gẽmis stellãtibus implet:hinc argiphontes poetis dictus Mercurius quasi argi peremptor:mystice autẽ argus ẽ celũ stellarũ luce distinctũ.quibus ineſſe quedã species celestiũ uidetur oculoꝝ.Gelũ autẽ argum uocari placuit a cãdore & uelocitate.hic ergo ambitus celi stellarũ luminibus ornatus existimatur enectus esse a Mercurio:quia sol qui & Mercurius ẽ diurno tẽpore obscurãdo sidera ueluti enecat ui luminis sui cõspectũ eoꝝ auferẽdo mortalibus. ILlico:Stati. OBSEptis:Occlusis.obfirmatisq;. POsticulã:Hoc ẽ per postes a tergo relictos.& Posteriorẽ domus partẽ:quod & posticũ dicitur.Diminutiue posticulũ.Plautus in trinũmo.posticulũ hoc recepit cũ edes uẽdidit:Seruius grãmaticus ait posticã fœminini generis a postico defferre. eo q̃ postica uerbũ augurale sit & ad augures tãtũ pertinet Quæ ĩ celo designatur:de qua.M.Varro tẽpli i celo quattuor partes dicũtur. Sinistra ab oriẽte.Dextra ab occasu antica ad meridiẽ. postica ad septẽtrionẽ:annotauimus in Trãquilli cõmẽtariis pseudothyron perq̃ elegãter & scite pro postico usurpari abamiano marcellino.M.Tullio.Paulo orosio.aliisq; scriptoribus luculentis. CONclaue quoddã: Cõclauia dicũtur loca:quæ una claue claudũtur.Cõclauata quoq; dicebãtur apud ueteres:quæ sub eadẽ erãt claue.Marcialis:in oĩbus uacerra quod cõclauibus. FVsca ueste: Nigra uestimẽta lugentibus accomodata sunt.a Varrone amiculum nigellum dicitur uestitus lugubris :prisci anthracinum nigrũ dici uoluerunt:antrhax enim græce carbo appellatur: unde antracina lugentiũ uestis.illud notabile quod tradit Plutarchus i problematis:mulieres scilicet in luctu albis uestibus indui solitas.ut quẽad modũ motui corpus albis uestibus uelabat:Idẽ & ppiquos factitare uoluerũt.Alba autem uestẽ id circo cadauer exornabãt:qa solus albus color sincerus ac purus minimeq; iquinatus ẽ.& ob id mortuis aptissimus.De nigris aũt uestibus nõ minus q̃ purpureis illud dici merito potest.Dolosæ uestes.dolosi colores. PROpter:Prope iuxta ut.Virgilius.ppter aquæ riuũ. AVctoratus.Idest auctoramẽto obligatus.& mercede cõductus & præcio emptus ad custodiẽdũ cadauer.Interpres Oratiãus illud ex sermonibus auctoratus eas haud quaq; iscite iterpretat.tali interpretamẽto:adictus cõdemnatus:qui se uẽdũt ludo auctorati uocãt.In tertio Suetõii cõmẽtario nõ pauca multa perscripsi sup auctoramẽto.& auctoratis gladiatoribus.porphyrion signans gladiatorẽ inquit auctorabitur i ludũ:illud adde quod auctorãdi potestatẽ hoc ẽ uouẽdi cõsecrãdiq; nisi patres nõ habebãt.ẽ enĩ auctorare obligare.auctoratus obligatus.quod nomen maxime ad gladiatores refertur:qui auctoramento.& mercedis obligatione

Infõnia.

Lynceus oculatissimus.

arg⁹ oculeus.

argiphõtes.

arg⁹ celũ.

Posticulũ Postica.

antica.

Pseudothyron.

cõclaue.

amiculũ nigellũ.

anthracinus.

mulieres in luctu albatæ.

alba uestis defũcto cõgruens.

auctorat⁹

tione ad dicuntur mancipanturq; gladiaturæ:& ꝓprie auctorati ad periculũ cõducunt.cõtra exauctorati dicũtur milites quasi exobligati solutiq; a militari cõsecratione obligationeq;:qd interdũ p ignominiã:cõtingit:ut legiones exauctorentur ab ĩperatore:nõ nũq; citra ignominiã.Plinius in.xiiii.Vindemitorẽ auctoratũ decẽter dixit mercede cõductũ.& sublimitate uitis periclitãtẽ.Itẽ.xxxvi.populum Romanũ decẽter auctoratũ appellat.in spectaculis periclitãtẽ instar gladiatorũ.qui auctorati.i.cõducti sunt admortẽ:de auctoramẽto mẽtio est apud Senecã.M.Tulliũ. & Suetoniũ.in hãc ferme sententiã. Exauctoratus.

crinibus antepẽdulis hincinde dimotis: etiã ĩ meroreLuculentã proferẽs faciẽ:meque respectans. Videoro inqt q̃ expergite munus obeas.Sine cura sis inq̃ modo corollariũ idoneum cõparas. quo placito ocius surrexit.& ad illud me cubiculũ inducit.ibi corpus splendẽtibus linteis coopertũ:introductis quibusdam septẽtestibus:manu reuelat.& diutine uisu præfleto: obtestata fidẽ p̃sentiũ.singula demõstrat anxie. uerba cõcepta deindustria quodã tabulis p̃notantẽ. Ecce inquit nasus integer.ĩcolumes oculi.salue aures.illibatæ labiæ. Liuius i.xxxvii.Eo uero pignore uelut auctoratũ sibi proditorẽ ratus ẽ:Põponius poeta Bononiẽsis scriptor Attellanarũ:fabulam scripsit cui titulus est auctoratus: Cuius testimonia grãmatici idẽtidẽ aduocãt: Quintilianus quoque senior in declamationibus. unã cõdidit:q̃ inscribitur auctoratus. ubi hoc legimus. illũ maiores ꝓhibuerũt theatro:q uilitate. qui gula se auctorasset. CRInibus antepẽdulis.Caproneas dici uoluerũt ueteres capillos.q ante frontẽ sunt.quasi a capite pronos:qui alio noĩe antiæ noĩantur.quos in p̃sentia Apuleius antepẽdulos uocat:quos alibi anteuẽtulos dixit.& propẽdulos.In floridis iã primũ inqt crines eius p̃mulsis antiis.promulsis caproneis anteuentuli & propẽduli. ETIAM in mœrore luculentã:Mira profecto & exuperãtissima eẽ creditur formositas illa:q̃ etiã in mœrore & egritudine luculenta cõspicitur. Quã expergite munus obeas: Vt uigilãter officiũ iniunctũ peragas.obire munus est officiũ facere.Nãq; hac ꝓpositione ob.Antiqui usi sunt pro ad.ut obos.ad os.ob moueto ꝓ admoueto.occensos dixit ennius pro accẽsos.& ĩ iphigẽia. Acherontẽ obibo inqt pro adibo.Itẽ ob Romã dixit pro ad Romã.illo uersu. ob Romã noctu legiones ducere cœpit.obire diem significat mori.quasi ire ad diẽ fato destinatũ apud Suetoniũ &.M.Tullium obire diẽ significat adire diẽ.& in tẽpore esse ad munus obenndũ die p̃stituto. MODO corollariũ:Sensus.est oẽm curã exue & sollicitudinẽ missam facito.o matrona. modo mihi ꝓpares aliquod quasi auctariũ & munusculum.ꝓrer legitimã cõstitutãq; mercedulã.nã corollariũ dixerunt antiqui id qd additũ foret legitimo p̃mio.ac mercedi p̃terq̃ quod debitũ:uocabulũ a corollis ductũ. quod hæ cũ placuerunt actores in scæna dari solitæ:auctor.M.Varro scribit Suetonius quod augustus corollaria. p̃mia in alienis quoq; muneribus ac ludis & crebra & grãdia de suo offerrebat. super quo loco pauca quædã annotauimus.Apud scriptores idoneos corollarii mẽtio fit in hoc significatu. ut accipiatur ꝓ quodã additamento & re tenuissima.cũ corollæ:quæ & ipsæ corollaria noĩantur.minimi ob gracilitatẽ precii dari soleant histrionibus.de qbus Plinius hæc in.xxi.paulatim & Romæ & subrepsit appellatio corollis inter initia propter gracilitatẽ nominatis.mox & corollariis. Itẽ i.ix.Corollariũ pro re minimi p̃cii usurpauit.sicut.M.Tullius corollariũ nũmoꝝ dixit ĩ uerrinis: quasi ut ita dicã pro accessorio atq; appendicula infra Apuleius festiuiter appellat puerile corrolariũ.ꝓposterũ cõcubitũ:Plinius neoteros operæ theatralis corollaria posuit pro mercedula & p̃mio laboris theatrici. SPLENdentibus linteis:Supra diximus q̃ color albus ob sinceritatẽ puritatẽq; defunctis est accõmodatissimus: uelamenta quoq; linea non modo indutui & amictui sanctissimis ægyptioꝝ sacerdotibus:sed optui quoque ĩ rebus sacris usurpãtur:i euãgelio scriptũ legimus corpus domini sindone indutũ fuisse:quo uocabulo significatur lineũ uelamẽtũ. SEPTEM testibus:Alluſit ad numerũ testiũ:qui ex constitutionibus legũ.& edicto p̃toris adhiberi solent & debent:faciendis testamentis:quorum signacula & subscriptiones necessariæ sunt:possunt autẽ septẽ testes omnes signare uno Annulo testamẽtũ. Quod si quis sine scriptis uoluerit ordinare testamentũ iure ciuili.septem testibus adhibitis.& sua uoluntate corã eis nuncupata sciat hoc perfectissimũ esse testamentũ. REVElat:Discoperit:renudat:retegil. VSV perfleto:Legendum uisu:hoc est diffletis oculis. VERba concepta:Dicimus uerba concepta:quæ prout enunciantur q; ita perscribi solent:nec aliquid præposterum dici fas est:sæpe iusiurandum offerri solet conceptis uerbis:Plautus in Asinaria:ubi uerbis conceptis sciens periuraris. TAlis prænotante:Notarium siue tabellionem significat:quem & libellionem uocãt: Papinius in siluis de capsa miseri libellionis:ex eodem ordine uidentur eẽ nouatæ:quorum meminit Oratius illo uersu.De re cõmuni scribæ magna atq; nouatæ:titulus est apud iurisc̃sultos de nouationibus: unde & nouatis nomen. ECCE nasus integer:Matrona corã testibus mẽbra defuncti integra assignat custodi:q̃ ille ex pacto integra & illibata debet representare.peracta custodia. ILLIbatæ labiæ:integra labra:labia & labias neutro & fœminino gñe indifferẽter apud antiquos usurpata reperies. proinde qdã inanẽ facere discretionẽ uoluerũt.ut uirorum labra.Mulierũ labia eẽ dicerent:antiquus uersicu- Exauctoratus. Caproneæ. Antiæ. Obire munus. Ob ad. Ob ro mam. Obire diem. Corollarium. Corollarium nũmorum. Sindon uelamẽtum linteum. Septem signatores testes Testamẽtum sine scriptis. Verba concepta Libellio. Tabellio Nouatæ. Labia. Labiæ. Labra.

lus est memoratu dignus. qui ait aĩa ægra & saucia cucurrit ad labias mihi: Dõatus ĩ eunuchũ labra ĩquit sunt supiora. labia iferiora. labiæ asinoꝝ ꝓprie dicũtur. MENtũ: Nulli ꝓter hoiem mentũ ẽ: Antiquis græciæ ĩ supplicãdo mentũ attingere mos erat: auctor Plinius. De feris quoq; dici mentũ posse scripturæ canonicæ testãtur: Apud quas libro Regũ prio scriptũ legimus. Leo & ursus cõsurgebãt aduersum me & apprẽdebã mẽtũ eoꝝ & suffocabã iterficiebãq; eos. uetus ꝓuerbiũ ẽ iter manũ & mẽtũ. Idẽ fere significãs qđ illud iter os & offam. de quo supra dixius. CONsignatis: Signo. ſ. septẽ testiũ.

Mẽtũ in supplicãdo attigi. Inter manum & mentum

mentũ solidũ. uos ĩ hãc rẽ boni quirites testimonium phibetote. & cũ dicto ꝛ cõsignatis illis tabulis facessit. At ego. Iube inq̃ domina: cũcta q̃ sunt usui necessaria: nobis exhiberi. At q̃ inquit ista sunt? Lucerna aio ꝓgrãdis. & oleũ ad lucẽ: luci sufficiens. & aqua cũ ænophoris. & calice; cenarũq; reliquiis discus ornatus. Tunc illa capite quassanti: abi inqt fatue. q̃ domo funesta cænas & partes reqris: ĩ qua tot iugis iã diebus ne fumus qdẽ usus ẽ ullus. An istic comesatũ te uenis credis? qn sumis potius loco congruentes luctus: & lachrymas? Hæc simul dicẽs respexit ancillam. Et Myrehene inquit lucernã & oleum trade confestim. & incluso custode cubiculo protinus facesse. Desolatus ad cadaueris solatium perfrictis oculis: & obarmatis ad uigilias: animum meum permulcebã cantationibus. Cum ecce crepusculũ: & nox prouecta: & nox altior: & deinde concubia altiora: & iam nox intempesta. mihique oppido formido cumulatior quidem: cũ repente intro repens

FAcessit. Abiit. recedit. uerbũ comicũ. OLEum ad lucem sufficiẽs. Petit tãtũ olei sibi exhiberi ad noctẽ illuminãdã. lucẽq; in loco tenebricoso faciendã: q̃tũ ꝓ totã noctẽ durabile sit usq; ĩ lucem. matutinã. Decẽter ãt dcm̃ ad lucẽ Luci. quoꝝ alterũ refertur ad lucẽ diei ueniẽtis. alterum ad lucẽ illuminationis. quam facit lucerna.

OENOphoris: Vasis uinariis: ænophorũ. n. ut nois argumẽto liq̃t significat uas uiariũ. apđ Iu. & Martialẽ reliquosq; : Augustinus ĩ. vii. de ciuitate dei auctor ẽ In liberi ede œnophorũ sisti solere. qđ significaret uinũ. per id qđ cõtinet id qđ cõtinet: praxiteles iter cætera opa: q̃ pcẽset Plinius fecit & oenophorũ. qđ ut opinor nõ tã uas uinariũ significat: q̃ ministrũ uini poculũ inferẽtẽ. DIscus. Discũ uocãt uas escariũ: unde discophoros dictus. q ĩ disco ĩ mẽsã prãdiũ refert: Diuus Hieronymus discophorũ scito elegantiq; uocabulo appellat abacuch quia. ſ. prãdium Dãieli deportauit in lacũ leonũ cõiecto. legius ĩ euãgelio caput Iohãnis. Baptistæ allatũ ĩ disco. & puellæ datũ fuisse: apđ antiquos aristophoꝝ quoq; dicebat uas ĩ quo prãdiũ offert. alias discus ꝓ massa plũbi siue ferri accipitur qđ gẽus ẽ ludi. quo iuuenes ĩ ludo cõtẽdebãt. Disco periit iacynthus deliciolũ apollinis poetæ frequẽter disci meminerũt: aliter posſinaculũ uocãt: Inde discobolos dictus. q discũ iaculat. ĩ quo significatu accipit apud auctores scribẽtes discobolõ factũ eẽ a myrõe aliisq; artificibus. CAPIte quassanti: iidignãtis specimẽ ẽ. ut apud Virgiliũ de turno ĩ. xii. ille caput quassans. & apud Plautũ ĩ trinũmo. qđ quassas caput. PARtes. significãter locutus. nã ptes dicũtur eduliꝝ ĩ mẽsa: quas amoris testificãdi cã solẽt pricipes cõuictoribus dare: ut apud Suetoniũ. & xenophõtẽ legius. & ifra apud luciũ quoq; euidenter ostẽdit: græce .ω. ἐρὶ Δεσ dũr: scribit dicearchus nõ fuisse moris apud antiquos in cenis ptes distribuere. postea obtinuit cõsuetudo ut deficiẽtib⁹ eduliis ptes uiriti darẽt: cũ prius potẽtiores ĩmoꝝ alimẽta corriperẽt. & ide cõtingeret ut ex uoratrina suffocarẽt. Vñ factũ ẽ ꝓuerbiũ. ω. ερὶσ ουπρ ιγ ει. i. pars nõ strãgulat. hæc ex monumẽtis græcoꝝ secretariisq; deprõpsimus studioſoꝝ utilitati cõsulẽtes q frequẽter legẽt ptes ĩ cena dari solitas. TOT iugis diebus. i. tot diebus: nã q̃ forma multiiuga pro multis. eadẽ tot iuga ꝓ usurpam⁹. & sicut ĩ postliminio & legitio illud liminiũ. & illud timũ. nihil significãt: sed ꝓ nois supplemẽto ponũt: Ita multiiuga & tot iuga ad hoꝝ nominũ opinor eẽ ꝓducta. ut iuga ꝓ additamẽto supnacue põat. In apologia: Legisti aristotelis multiiuga uolumiã. M. Tullius ad atticũ scribẽs ait se multiiugas litteras accepisse. COmessatũ. Cõuiuatũ. epulatũ. cõpotatũ. ut. ſ. & gulæ uẽtriq; genialiter idulgeas. De comessatiõibus & comessatoribus scripsi affati ĩ nono Suetõii cõmentario: ubi id quoq; ãnotauim⁹ comessari ꝓprie dici post cenã epulari: & cõpotare. MYrhene. Nomẽ ancillæ. .μ. υρ ιμη græce dicit Myrthus. .μ. υραι μα murena. CVstode: Isto. ſ. telephrone: q se custodẽ cadaueris futurũ spopõdit. FAcesse: abi. discede. DEsolatus: q̃si solus solitariusq; relictus. PER frictis oculis: Moris ẽ oculos digitis pfricare ad sõnũ repellẽdũ: qñ reluctãtes & iuitos placidissimus ille deorũ cogit cõniuere: Et ramũ letheo rore madẽtẽ: supra capita dormitantiũ quassat. CREpusculũ: Post occasũ solis dicit tẽpus illud crepusculũ a crepero. qđ uocabulo sabino significat dubiũ: a quo res dubiæ dictæ creperæ: & a Lucretio dictũ ẽ. creperi certamia belli: est. n. crepusculũ. id tẽpus. quo dies sit an nox multis dubiũ. crepusculi apud antiquos noiati q eo tẽpore erãt nati: ut lucii pria luce. manii hora matutina. a Sidõio apollinari crepusculascẽs hora elegãter dicta. ꝓ uesptina tẽporeq; crepusculi. ALtior. pfũdior. CONcubia: apud macrobiũ dies ita diuidit. ut post uesperã pria fax dicat. Deide cõcu-

Oenophorum

Discus. Discophoros.

aristophorum Discobolos.

Caput quassans

Partes in mensa.

Prouerbiũ pars non strãgulat.

Tot iuga

Multiiuga.

Comessati.

Crepusculum. Creperũ. Crepusci Lucii. manii.

Anti partitus

bia.& ide itepesta:q̃ nō hēt idoneū tps gerēdis rebus.M.Varro noctē itepestā.ab aliis cōcubiū appellari docet.ab eo q̃ fere oēs cubēt:ab aliis q̃ sileret silētiū noctis.qd idē tepus cōticiniū Plautus uocat: hic apd historicos.maxieq; apd Liuiū idētidē leges silētio noctis eductas copias. ubi accipe pro nocte itē pesta:siue cōcubia.sup q̃re i supiorib⁹ quoq; nō idiligēter scripsi.Scito aūt me nō tā ex obliuiōe q̃ exanimi sūtia nō pat̃ multa bis terq; repetet.ut.s.satisfaciā ueteri prouerbio.qd iqt.Δὶς καὶ τρὶς τὸ καλὸν quo significat.q̃ pulchra sūt.bis & ter.& sepi⁹ dici oportere. MVstela.significat maga.q̃ i mustelā trāsfigurata itrorepsit itra cubiculū:placita magoꝝ.uel poti⁹ uāiloqa existimāt ui magica hoīes potissimū q; mlieres trāsformari i mustelas mures.feles. & id gēus bestiolas. qd& uulgus credit:cui id quoq; p suasū ē fœmias certis qbusdā die⁹ equitare sup bestiolas.& cū diana siue herodiade silentio noctis loca mīta pagrare.Cui⁹ rei mētio fit i decretis cānonicis.xxvi.q.v.Cæterꝝ hæc oīa falsa eē cōfidēter existiare debēus.&.n. ut docet Diu⁹ Augustinus. nō pōt hō imutari i aliā effigiē. sed illusiōes sūt & phātasmata demonū.qui ludificatores sūt mortaliū:qui istar ptei oīa trāsformāt sese i miracula reꝝ:quibus hmōi pstigiæ difficiles eē ñ possūt.Dēiq; huc referūt ecclastici scriptores oīa illa:q̃ de circe. q̃ sotios ulysis mutauit i bestias:q̃ de arcadib⁹.qui i lupos trāsfigurabāt.q̃ de his qui i iumēta uersi Annonā baiulabāt.memorāt.sed ad propositū:mustelaꝝ duo sūt gēra.distāt magnitudie.greci uocāt ictidas.dicit & γαλη. ē q̃dā mustela dōestica:q̃ i dōib⁹ nris oberrat & catulos suos ut auctor ē Cicero quotidie trāsfert mutatq; sedē:ob hoc dixit Plautus.i sticho.certū ē mustelæ post hac nūq̃ credet.nā certiorē nullā noui bestiā:qui & ipa decies i die mutat locū.Pli.& solius tradūt mustelaꝝ uirus exitio eē basilicis:quos iterficiūt i cauernis sola tabe.necāt illi simul odore cōmoriūturq;.& naturæ pugnā cōficiūt.Fel stellionū tritū i aq̃ mustelas cōgregare dicit:scribūt grāmatici mustelā dici quasi murē lōgū.a lōgitudie. Vñ & telū dictū.gēitalia ossea sūt mustelis.Catulus mustelæ efficax ē cōtra mala medicamēta. TANtillū aialis:Elegātius dicius tātillū aialis.pro pua bestiola q̃ tātillū aial.Ita.n.enūtiatū refert ad cōtēptū. Annotat Dōatus hac elocutione p obliquū.ut quid ē hōinis.quid mulieris cōtēptū significari:qd si recto casu p:fera tur nō eē cōtūelioſū. IMpurata bestia:ipura.maculosa. feda.ipurus aliquo uitio maculatus dicit & improbus:Plautus ipurate leno. MVsculos. tāq̃ & mustela ipsa ex musculoꝝ genere sit.iecustula musculoꝝ bruma dicūtur augeri.auctor.M.Tullius i secūdo de diuinatiōe:iter ea.q neq; placida sūt neq; fera.sed mediæ iter utrāq; naturæ:numerāt a Plinio mures domoꝝ icolæ:qui tradit musculis inesse pfagia.ut.s.ruinis iminētib⁹ p̃migrēt:hīc festiuiter.M.Tullius.Reliq; tabernæ rimas agūt itaq; nō solū Catonis iquilini sed mures migrauerūt: Scitū ē illud.M.Catōis.Cōsultus a quodā.qui sibi a soricib⁹ siue musculis eroſas caligas diceret respōdit illud mōstrū nō eē:sed mōstrū illud habēdū fuisse si forices a caligis:quod eret.de musculis qui i hōine sūt inumeri:suo loco mox plura dicēt. PREsentariā. Quæ nūc & i p̃sētia sine procrastinatiōe exhibebit:p̃sentaria remedia:q̃ illico sanāt:& p̃sentaria pecūia.q̃ p̃sens nūeratur:uenenū nō p̃sētariū ab.Au.Gellio dictū.qd nō statī necaret.mortēq; i diē pferret. Plautus i mostellaria:ubi in erit factū a me argētū petito p̃sentariū:Plinius remedia p̃sentissima idētidē ea uocat:q̃ ocissime auxiliāt. SOMnus pfūdus.Intelligi uult hūc somnū altissimū ui magica imissū eē ab illa maga: q̃ sub specie mustelæ itrorepēs fuerat exterminata eiectaq;. INimū barathrū:In ipsā quasi mortis & maniū profūditatē.poetæ celebrāt.barathrū pro iferoꝝ profūditate:proprie apud atheniēses barathrū locus erat i quē noxii p̃cipitabāt.Cuius meminit Diōedes:ad quē referēdū ē illud Plautinū ex bacchidib⁹.o barathrū ubi nūc es. ut ego usurpē te lubēs:p trāslationē ad alia quoq; dicēter usurpat: ut apud Martialē fœmineū barathrū pro locis mulierib⁹.aliubi & pro stōachi profūditate.cū ait extrēo ructus cū uenit a barathro:barathrū pro uoragie & uētre usurpat Oratius cū ait i scdo sermonū.qd.n.refert barathro ne dōes quicquid habes:An nūq̃ utare paratis male litterati grāmatistæ barathrōe legūt.ut unā sit dictio tātū.Cū seiūctim legēdū sit barathro ne.hoc itellectu.an barathro.idest uentri & gulæ dones patrimoniū.Inde barathōes dicti.qui bōa sua lacerāt idest i barathrū gulāq; demittūt.apud eūdē.Oratiū legere malim mēdici mirnmæ barathrōes.hoc genus omne: q̃ ut uulgo legitur balatrōes:quos a balatu & uaniloquētia dici iterpretātur iterpretes Oratiāi.de barathro & barathrōibus.& si iā dictū sit. tamen nō ab re ē & itegꝝ dixisse.nūq̃ eni nimis dicitur quod nūq̃ satis. DEVS delphicus:Appollo:qui deus ē diuinationis.Delphis fuit clarissimū in terris oraculum apollinis:sub monte Parnaso.ubi medium & umbilicus terraꝝ eē traditur.quod negat uarro. INAnimis:Quasi sine Anima & spiritu.hoc ē exanimis. M. Tullius in hortensio solertia effici dicit.ut inanima q̃ sunt uiuere & spirare uideantur.

mustela contra me constitit. obtutūq; accerrimū in me destituit.ut tantillū animalis præ nimia sui fiducia mihi turbarit animū.deniq; sic ad illam. Quī abis inq̃ impurata bestia.teq; ad tui similis musculos recondis:anteq̃ nostri uim presentariā experiaris:quin abis? Tergauortit.& cubiculo protinus exterminatur. Nec mora cū me sōnus profundus i imū barathrū repente demergit.ut ne deus quidē delphicus ipse: facile discerneret: duobus nobis iacētibus.quis esset magis mortuus. sic inanimis & indigens alio custode: pene ibi non eram.

Cōcubiū intempesta nox. Silentiū noctis. Paroemia. Pulchra bisterq; repetēda Fœmias equitare super bestias. Hō transformari non potest. Demōes ludificatores. ictides. Gale. Mustela mutat locum. Mustela unde. Tantillū animalis. Quid est hominis? impūratus. Musculorū psagia Scitum Catonis Presentaria pecunia. Presentarium uenenum. Presentissima remedia. Barathrū Quomō legēdus. Oratii uersus. barathro nes. Balatrones:

Appollo delphis.

Inanimis.

Inanima Galli uigiles nocturni. ambrosi de galli cantu. Gallicinium. Inducie belli feriæ. expergeres. rimari. Philodespotus. Sedulus Sedulo. Ventilare frumẽta. aliquot fariam. Multifariam. Omnifariam. doctrinã. exertare. exerto humero cethegi. Fabula adonidis Flos adonium alsiosum quid Cur sues in uisque ueneri. adonia. ezechiel ppheta.

COMmodũ.Iã iam:illo horæ momẽto:ut sæpe diximus.aduerbiũ est. CANtus cristatæ cohortis: Gallos gallinaceos significat qui ut Plinius noster eloquẽter tradit Vigiles nocturni sũt: atq; excitãdis ĩ opa mortalibus rũpẽdoq; somno geniti.norũt sydera.& ternas distĩgunt horas cãtu: quartaq; castrẽ si uigilia ad curas laborẽq; reuocãt. Ambrosius ĩ.v.exameri de galli cãtu hæc refert.ẽ galli cãtus suauis ĩ noctibus. nec solũ suauis sed ẽt utilis.qui quasi bonus cohabitator & dormientẽ excitat.& sollicitũ admonet.& uiantẽ solatur.processum noctis canora uoce protestãs:hĩc tẽpus post mediã noctẽ auctore Macrobio galliciniũ dictũ. noctis ĩducias non minus scite q̃ eleganter appellat horas nocturnæ quietis:quibus per quasdã quasi inducias animãtes tuto dormiunt. qescũt ociãtur.id quod induciis datis fieri solet:inducię aũt sũt.ut docet.M.Varro pax castrẽsis paucorũ dieꝝ:Item alio in loco inducię inquit sunt belli feriæ: Dõatus inter grãmaticos classicus.atq; emũctæ naris.Inducias dici ex eo autumat.uel quod ĩ diẽ dentur. uel qd in dies ocium prebeãt.Aliter Aurelius opilius.& Au. Gellius.sup ĩ duciarum etymologia. græci ἐκεχειρίας ab abstinẽdis manibus appellarunt.nã per cessationẽ istã pugnæ pacticiã nõ pugnat & manus cohibẽtur.Inducias primus ĩuenit lycaon. EXPERgitus.Euigilans apud antiquos expergere accipitur pro expergefacere. & excitari.Idem dicebãt expergiscerer. pro expergiscereturPomponius ut si quis dormitaret expergiscere. REVElata.Retecta.discoperta. RImabar: curiose scrutabar. Rimari enim est scrutari & quærere:Rimari proprie dicuntur sues ut grãmatici tradunt. cum pascentes cibi gratia glades rimãt de rimis terrarũ:Vnde rimari significat pascere:Virgilius dulcibus ĩ stagnis rimãtur prata caistri. HEsternis:Qui hesterno die euocati ĩtroductiq; fuerãt ab heri hesternus nõ ab extra. SVB arbitrio luminis.Sub speculatu.& ĩ spectiõe.q̃ facta ẽ adhibita Lucerna. PHILOdespotũ:Nomẽ propriũ ẽ ex duabus dictiõibus græcis cõpositũ:qd significat domini siue dominæ amatorẽ. HERcules.Iusiurãdũ ẽ. SEdulũ Nauũ.diligẽs.industriũ:sedulo aduerbiũ est.qd significat sine dolo. & impẽse.auctores Donatus & Nonius. IDENtidẽ uẽtilabã:Frequẽter agitabã:signate locutus.Ita.n. facere solemus.ut nũmos mãu tractãtes quasi uentilemus: Columella p̃cipit:ne frumenta in horreo uẽtilẽtur:Notissimũ:illud:Ventilat estiuũ digitis sudãtibus aurũ. OMnifariã Ex omni parte aliquot fariã dixit uarro.In primo de Re Rustica: pro ex quod est ĩ aliquot partibus & locis.Tradit Festus antiquos dixisse multifariã.q̃ uidelicet ĩ multis locis fari poterat:omnifariã doctrinã uocãt omnigenã:& omni disciplinaꝝ genere cõfarcinatã. EXertis.Eductis.expositisq;: exertare enĩ denudare est: Claudius Quadrigarius Gallus irridere cœpit atq; linguam exertare:peculiare fuit & gentilicium cethegorũ.ut Humero exerto irẽt in expeditionem. Vñ nudi Poetico epitheto appellati. Silius ille Humero exertus gentili more parẽtũ. OFFENdere:Pro offendebat:Infinitiuus pro indicatiuo.apud historicos & poetas frequentissimus. IMpĩgere. Impigebat.cõtũdebatq;:Hieronymus impegi nouissime in danielẽ. IN modũ adoni laceratus:Adonis myrhæ filius.ueneris delicium: formositate p̃cellens aprugno dente sub ĩguine percussus laceratusq;:pternitur leto:ut canunt nostri.Greci uero tradunt martẽ sub specie apri ob Zelotypiã id factitasse.Venus miserata ĩ florem adoniũ trãsformauit:qui sanguineo ẽ colore.scribit Plinius in. xxi.adonium florẽ eẽ alsiosũ.ubi annotãdũ dici alsiosum. id quod frigore ifestatur:& algorẽ ferre nõ potest:M. Varro pecus caprinũ alsiosũ eẽ ait.ob iterfectum ab apro adonim suillũ genus iuisũ ueneri eẽ prodiderũt.adonis i mysteriis arcanis symbolũ ẽ frugum & fructus pfectos significat:auctor Eusebius ĩ.iii.pparatiõis euãgelicæ.adõia antiqui dixerũt diẽ festũ & solẽnia adõidi dedicata:q̃ cũ plãctu colebãtur:ob plãctũ ueneris repsentãdũ:hĩc ait uenus apd Ouidiũ.luctus monumenta mãebũt semp adõi mei.Ezechiel quoq; ppheta:Ecce iquit ibi mulieres sedebant plãgentes adouidẽ.Physici tradæt adonin esse solẽ ab aproq; intereẽptũ fingũt.Herculis imaginem ĩ

cõmodũ noctis inducias cãtus pstrepebat cristatæ cohortis. Tandẽ expergitus: & nimio pauore pterritus: cadauer accurro.& admoto lumine: reuelataq; eius facie rimabar singula quæ cuncta cõuenerũt. Ecce uxor misella flens:cũ hesternis testibus introrupit anxia. & statim corpori superruẽs; multũq; ac diu deo sculata: sub arbitrio luminis recognoscit oĩa: & conuersa Philodespotum requirit autorẽ.ei precipit:bono custodi redderet sine mora premium.& oblato statim: Sumas inquit.tibi iuuẽis gratias agimus.Et hercules ob seduliũ istud ministerium: ĩter cæteros familiares dehĩc numerabimus. Ad hæc ego inspato lucro: diffussus ĩ gaudiũ.& in aureos refulgẽtes:quos idẽtidẽ manu mea uẽtilabam attonitus:immo inq̃ dña:de famulis tuis unũ putato.& quotiẽs operã nostram desiderabis:fidenter impa. Vix effatũ me statim familiares omnifariã exertis raptim cuiusq; modi telis insequuntur. Pugnis ille malas offẽdere.scapulas alius cubitis ĩpingere.palmis iniectis hic latera suffodeř.calcibus ĩsultar.capillos distrahere. uestẽ discĩdere;sicĩ modũ supbi iuuẽis Adõi:

hoc animali figurãtes: qđ. ſ. aper hiſpidus & aſper gaudet locis brumalibus. ꝑprieq; hiemali fructu paſcitur glãde. Hiems aũt ueluti uulnus ẽ ſolis. q̃ & lucẽ eius nobis minuit & calorẽ: Auſonius adoneũ uocat aitq; eũ hoc noĩe coli a gente Arabũ: qui idẽ ſit oſiris & bacchus. & Dionyſius. De his Amianus Marcellinus uolumnine. xxii. ſic refert. euenerat hiſdẽ diebus Annuo curſu cõpleto adonia ritu ueteri celebrari amato ueneris ut fabulæ fingũt. apri dente ferali deleto. qđ in adulto flore ſectarũ ĩdiciũ eſt frugũ. Adon dicit fulgẽtio recto caſu. q a cæteris adonis. a Plauto adoneus: Adon græce ſuauitas dicit. & qa myrrha odore ſuauis eſt adonẽ dicitur genuiſſe: Ideo aũt ueneré amaſſe dicũt: qđ hoc genus pigmẽti ſit ualde fetuidũ: Lego apud Lucianum ĩ libro de dea ſiria adonin fluuiũ ex libano mõte ꝓfluẽtẽ ſingulis annis ſanguinolentũ fieri. ꝓ eos dies maxime. qbus adonis fuit ĩterfectus. & ſanguinẽ in aquã ꝓfluẽtẽ imutaſſe fluminis colorẽ. Itẽ tradit orgia fieri ĩ honorẽ adonidis: qbus cedũtur lamentãt: & capita radũt apud græcos ꝓuerbiũ ẽ ακαρποτεροσ ει αλωριλοσ κηπωρ. i. infructuoſior es q̃ adonidis horti: de his qui nil pariunt genero ſum. Hortoꝝ Adõidis meminit Plato ĩ phedro/ Attamẽ Plinius: noſter tradit Antiquitatẽ miratã eẽ hortos adonis & alcinoi. Extat apud eoſdẽ græcos epitaphion ſiue nenia de morte adonidis: cuius principium eſt. αιαξω τον αλωριν απωλετο καλοσ αλωριϛ.

uel muſtelatis peplis laceratus. atq; diſcerptus: domo proturbor. Ac dũ in proxima platea refouens animũ: infauſti atq; ĩprouidi ſermonis mei ſero reminiſcor: dignũq; me pluribus etiã uerberibus fuiſſe merito conſentio: ecce iam ultimũ defletus atque cõclamatus proceſſerat mortuus. rituque patrio: utpote unus de optimatibus: põpa funeris publici ductabatur ꝓ forũ. occurrit adanxius qdã meſtus: ĩ lachrymis genialẽ caniciẽ reuellẽs ſenex. & manibus ambabus inuadẽs torũ: uoce contenta quidem: ſed aſſiduis ſingultibus ĩpedita. Per fidem ueſtrã inquit quirites: per pietatem publicam perempto ciui ſubſiſtite: & extremũ facinus in nefariam ſceleſtãque iſtã mulierem ſeueriter uindicate.

Adonia. Adon adonis. adoneus adõis fl. Horti adõidis ſterileta/tis proꝓuerbium

Muſtelatis piletis: Lego muſtelatis peplis hoc ĩtellectu. ut dicat ueſtimẽta quibus erat indutus ſanguine ſuo perfuſa fuiſſe ad inſtar muſtelini coloris: peplũ ueſtẽ dici nullus ignorat: qua dictiõe ſcatẽt libri græcoꝝ. & latinoꝝ. hinc Homerus. ελκεσιπεπλουσ uocat fœminas ueſtes trahẽtes: autumat Seruius peplũ proprie dici pallã pictã fœmineã. Mineruæ cõſecratã. hodie tamẽ multi abutuntur hoc noĩe: muſtelatis aũt dixit a colore muſtelino: Terentius. Senex ueternoſus colore muſtelino. Vbi ex Peplos. Muſteli nus color.

noĩe ponit Donatus muſtelinũ colorẽ dici ſubliuidũ ac lentiginoſum: Talis color fieri ſolet ueſtibus: q̃ ſanguineis guttis inſperſæ: quaſi lentiginoſæ fiunt & maculoſæ. In uetuſto codice manu ſcripto emẽdatius legitur. Muſæ uatis pimpleidos: q̃ lectio probabilis eſt referturq; ad Orpheum. hoc intellectu puro & congruente. Ego domo proturbor. laceratus diſcerptuſq; in modũ adonis: quẽ aper diſcerpſit: & ad inſtar Orphei: quẽ a fœminis diuulſum dilaniatũq; fruſtatim ſciunt oẽs. & canũt Poetæ: Ita ergo legetur diſcerptus in modũ uatis muſæ pimpleidos. i. Orphei filii muſæ Calliopes: ex græca loquẽdi formula: illis enĩ familiare eſt ſic loqui. ut dicãt κλεο. μβροτοσ οπαυσαμιου. i. cleombrotus pauſaniæ. & ſubintelligat filius λεωνιδασ ο αρχιδαμιδου Eudamidas archidami. uidelicet filius. Ita & hic: uates muſæ dicitur Orpheus. muſæ ſcilicet filius: pimpleidas autem uocari muſas poetico nomine quis ignorat: ſiue a loco pieriæ regionis ſiue fronte muſis dicato: ubi & calliope Orphea genuiſſe fertur. IMPROuidi ſermonis: Quo ſcilicet ĩpuratã beſtiã muſtelã appellauerat. eiq; uim ꝑſentariã nĩ abiret fuerat cõminatus. VLTImũ conclamatus: Vltimo clamore & nouiſſimis lachrimis deplotatus. nã per interualla mortui idẽtidẽ conclamabantur: & poſt ultimam tandem conclamationem efferebantur: cremabanturq;. ut ante diximus. DEFLEtus. Participium eſt ut inquit Seruius. ab eo qđ eſt fleor. ſi tamen inueniatur: alias ſine uerbi origine eſſe dicemus: Virgilius. ſit gemitus/tum membra thoro defleta reponunt. PRO ceſſerat: Efferebatur. Ritu naturæ ut auctor eſt Plinius capite hoĩem gigni mos eſt. Pedibus efferri: hinc perſianum illud. in portã rigidos calces extendit. POMpa funeris: Vlpianus titulo de religioſis: ſumptus funeris profacultatibus uel dignitate defuncti faciendos eẽ præcipit. per forum hodieq; ducũtur funera nobilium. & antiquitus duci ſolita ſignat Oratius cũ ait: plauſtra ducẽtaq; cõcurrãtq; foro tria funera magna ſonabit. ADANxius: Valde anxius. qdã codices habẽt ad latus: lucidiore ſenſu. INuelleras: Corrige reuellẽs. hoc enĩ intellectu fieri ſolet ut crines reuellant & caniciẽ turpẽt: Iuxta illud Virgilianũ. Caniciẽ in mũdo perfuſam puluere turpãs genialẽ appellat. uel quaſi uoluptatiã tãq; ſenex canicie gaudeat. perinde ac ex illa uenerabilis: uel genialẽ expone pro ingenitam. quaſi genitalẽ. CONtenta. Exerta & clamoſa. Vnde cõtentio uocis apud ſcriptores. & cõtentio. ut ĩ Rethoricis traditur ẽ Oratio acris ad cõfirmãdũ & cõfutãdũ accõmodata. SVBſiſtite: opẽ ferte. & ſuccurrite. ISTã mulierẽ: Vxorẽ ſignat defuncti: Cuius pr̃ eã arguit ueneno filiũ extinxiſſe. ut ad adultero gratificaret. & hereditatẽ mariti occuparet. hæc enĩ proxima ſunt. & quadã quaſi cognatiõe cõnexa.

Pimpleides. Defletus Pedibus efferri mos. pompa Conten/tio uocis

Impudica uenefica. ut mulier q̄ ipudica ē. eadē quoq; sit uenefica. Nā. M. Cato. Nullam adulterā nō e ādē eē uenefica dixit. Quod & Quintilianus tradit ī qnto. Istā aūt dixit pessimā itelligi uolēs: nā ī ꝓnoibus ut ante dictū est. Dictum catonis. maximū ē pōdus. SCEuire: Sceuiebat. locutio usitatissima. CRudelitatē: Emēda. Credulitatē. Narratio enī q̄ ꝓbabilis ē & uerisimilis facit criminis credulitatē. EMEditatis fletibus: Fœminarū hoc ꝓpe peculiare ē. ut fletus & lachrymas habeāt paratas. ac uelut in prōptuario positas: ut cū uelint ꝑsto sit fecūdus lachrymarū fons: iuxta illud: uberib⁹ sempq; lachrymis semp paratis ī statiōe sua. ABNVEbat: negabat ificiabat. depellebat cōtrouersiæ. n. & lites cōstāt ex intētione & depulsione: itētio ē qd accusator ꝓpōit: q̄ facit litē ut occidisti aiacē. Depulsio ē. qd defensor respōdet ut nō occidi: Id græci uocāt apophasin. q̄si dicas abnuentiā criminis eius qd accusator intenderit: auctor fortunatianus. merito ergo dixit abnuebat quasi ꝑ apophasin. i. abnuētiā crimē obiectū ificiabat: ac negabat.

In pronomiē pōdus. Intentio. Depulsio Apophasis abnuētia.

Hæc enī nec ullus alius miserū adolescētē sororis meæ filiū ī adulteri gratiā: & obꝑdā hereditariā extinxit ueneno. Sic ille senior lamentabiles q̄stus singulis instrepebat. Seuire uulgus interdū: & facti uerisimilitudine ad criminis credulitatē ipelli. cōclamātignē. requirūt saxa. paruulos ad exitiū mulieris hortantur. Emeditatis ad hæc illa fletibus: q̄q; sanctissime poterat adiurās cūcta numina: tātū scelus abnuebat. Ergo igitur senex ille: ueritatis arbitriū in diuinā prouidentiā reponamus. Zachlas adest egyptius: propheta primarius: q̄ mecum iam dudum grandi premio pepigit: reducere ab inferis spiritum. corpusque istud postliminio mortis animare. Et cum dicto: iuuenem quempiam: linteis amiculis intectū: pedesque palmeis baxeis indutum &

EGYptius ꝓpheta: Egyptii diuinoꝝ oium cōscii dicūt: a qb⁹ clarissimi ī studiis litteraꝝ disciplias ingenuas hauserūt: apud hos sacerdotes fuerūt & Prophetæ reꝝ celestiū sciētia ꝑcellētes: q̄ mystici erāt. & ut græci dicūt. ακοινωνητο. i. icōmunicabiles: q cū arcana doctrinarū occultarēt: uix pauca q̄dā cōmunicarūt cū Platone & eudoxo. q ānos. xiiii. ī egypto cōmorati sūt. Pythagoras quoq; egyptias disciplinas petiisse memorat: atq; ibi a sacerdotibus cerimoniarū icredēdas potētias didicisse: Apollonius Ille Tyaneus egyptios ꝓphetas accessit eruditiōis cā. Hermes trimegistus. egyptū uocat celi imaginē. Zachlas nomē ꝓphetæ. apud Pliniū Zachlias babylonius celebrat. q ī libris quos scripsit ad Regē mythridatē hūana gēmis fata attribuit: ī canonicis scripturis Zachariæ ꝓphetæ nomē est celeberrimū. POSTliminio mortis: Reuersione a morte & post mortē. nā postliminiū ex notatiōe nois ita claresce pōt auctore Boetio. ut qa semp post id significat qd retro relinq̄t. postliminii uocabulo q̄dā reuersio ligificet. qd & Seruius ꝓbat. q ex aduerbio post ui nois iterꝑtat: reliquā uocabuli ptē ꝓtractionē solā eē significās: nā ī eo qd ē postliminiū. ex eo q̄ post dictū ē iterꝑtatiōe nois sumit. Liminiū uero putat eē ꝓductū ea forma qua meditulliū. legitimū editimū dūt illud. n. Tullius. & timū nihil oīno designāt: Alii postliminiū a post & limine deduci uolūt: ut cū extra liminia. hoc ē terminos ꝓuiciæ ī captiuitate deꝛeptus rursus ad ꝓpria limia reuertat. is iure postliminii ī statū pristinū restitutus eē dicat: Paulus iurisc̄sultus titulo de postliminio reuersis. postliminiū inq̄t est ius amissæ rei recuperādæ. postliminio redeunt. hō. nauis. mullus clitellarius. equus. equa. q̄ frena recipere solet. i. domita. Quæ gña rerū ab hostibus ad nos postliminio redeunt: eadē gña rerū a nobis ad hostes redire possunt: duas species postliminii Papinianus esse autumat: ut aut nos reuertamur. aut aliqd recipiamus. In bello & ī pace postliminiū ē ut docet Triphonius iurisc̄sultus. ILLEctū: Lego intectū. ut significet sacerdotē linea ueste & cādida indutū. ab integēdo dictū: Amicula aūt ab amiciendo uestimēta noiamus. qbus linteis sacerdotes uestiuntur. est enī lineū textū purissimū rebus diuinis uelamentū: quod nō modo indutui & amictui sanctissimis egyptioꝝ sacerdotibus. sed opertui quoq; in rebus sacris usurpat. Idq; ex Orphei & Pythagoræ decretis. hinc apud Iuuenalē. Martialem. Ouidiū. Cæteros. linigeri dicti sacerdotes egyptii quasi gerētes linea uestimēta. Apollōius Tyaneus apud philostratū accusatur q̄ uestitu linteo amiciatur: seq; inibi ratione reddita defendit: erat enī pythagoricus & ad pythagoræ ꝑscripta uiuebat. De isiacis sacerdotibus. qui lineo amictu uestiebantur affatim in Suetonii cōmentariis. PALmeis baxeis: Baxeæ sunt calciamenta. de quibus Plautus in menechmis. quis iste est peniculus qui extergentur baxeæ: mendosæ ī codicibus Plautinis ipressum est bexe pro baxeæ: peniculo quoq; ut id transeunter attingam baxeas extergi dixit: alludens ad spōgiam. nomine peniculū. qua & ad mensas calceosq; extergendos utebātur: De baxeis ait in floridis. Vestem de texterna emere baxeas istas de suterna præstinare: Vbi annotandum texternam pro textrino. suternam pro sutrina. præstinare pro emere decenter usurpari: Item in ultimo huius operis docet baxeas esse calceos proprie philosophorum. INDVtum. Calciatum. Plinius consimiliter in secundo: Diuus Augustus leuum prodidit sibi calceum præpostere indutum. Dicimus ut ait Seruius Induo illare. & illam rem. Catachrestico dixit Virgilius in. x. An se se mucrone ob tantum dedecus Amens induat: quidam illud Plinii indutum legunt inductum. quoniam & calcei induci dicuntur.

Quæ rediēat postliminio. Amicula lineū textū purissimum. Linigeri. apollōius liniger. Baxeæ. Emaculatus Plauti locus. texterna. Suterna.

ADVsq;

ADVſq; licenter aduſq; & abuſq; uſurpantur. ut notant grãmatici. Virgilius atrides prothei Menelaus aduſq; columnas. DEraſo capite: ſacerdotẽ deſignat. cuius uertex deradi ſolet. ob hoc ait ſatyrographus. Qui grege linigero. circundatus & grege caulo: ſcribit plinius ſacerdotes egypti deraſis capitibus mærere. & in luctu eſſe ex morte apidis: qui in egypto numinis uice colitur: auctor eſt Herodotus in euterpe: Sacerdotes egyptios totũ corpus eradere ueſtẽ tantũ lineã induere calceos papiraceos geſtare. hinc opinor fluxit ritus noſtrorũ ſacerdotũ: qui iubentur caput radere. & comã nutrire prohibentur Hieronymus quod & in decretis canonicis. xxii. q. i. ſcriptũ legas raſionem capitis & coronam deſignare autumat temporaliũ oĩum depoſitionem. Capilli uero qui remanent deſignãt aliqua ſacerdotibus eſſe retinenda ad ſuſtẽtationem: paulus apoſtolus in cẽchris totondit comam: raſit caluicium: exercuit nudipedalia. GEnua: aduſque deraſo capite: producit in medium. huiꝰ diu manus deoſculatus: & ipſa genua contingens: Miſere reait ſacerdos. Miſerere per cæleſtia ſydera. per infirma numina: per naturalia elementa. per nocturna ſilentia: & adepta coptica. & per incrementa nilotica. & arcana memphitica. & ſiſtra phariaca. da breuem ſolis utpote miſericordiæ conſecrata. homini inquit plinius. genibus q̃dã & religio ineſt obſeruatõe genti um: hæc ſupplices attingũt. adhæc mãus tẽdũt. hæc ut aras adorant. PER nocturna ſilẽtia: q̃. ſ. plena ſũt ueneratõis. alludere uideꝫ ad illud uirgilianũ. loca nocte ſilẽtia late. & tacite p amica ſilẽtia lunæ: pterea noctu cũcta ſilẽt. & ut idẽ iqt tũc tacet oĩs ager pecudes pictæq; uolucres: ariſtoteles i pblematis tradit ideo p noctẽ melius q̃cũq; audiri q̃ p diẽ: qa tũc nullus ẽ ſtrepitus. & ut anaxagoras ait. aer q iterdiu ſtridet a ſole cõcalefactus noctu reqeſcit: pterea tẽpus id nocturnũ. qd qdã cõcubiũ: Alii itẽpeſtã noctẽ appellãt. ſilẽtiũ noctis uocauerũt: ab eo qd id tẽporis ſileret. ut docet. M. Varro: i hoc ſignificatu ſilentiũ noctis frequẽter a liuio uſurpat: dicit & ſilẽtiũ i auſpiciis: qd oĩ uitio caret. qd̃ itelligere pfecti auguris ẽ. Silet cælum plinio ſignificat ſerenũ & trãqllũ. ſicut Columellæ ſilet herba: q̃ nõ germiat. COptica: ſic. n. legẽdũ ẽ: ſignificat ãt aggerẽ hirũdininũ: quẽ. ſi egypto iuxta oppidũ coptõ hirũdies muniũt opere perfici nõ poſſet auctor plinius in. x. ob hoc dixit papinius i ſiluis. Ripã nili luto cecropio. i. nidis hirũdininis ſignatã eẽ & coercitũ: qd & in libro annotationũ copioſe explicaui. nũc apuleius adepta coptitica uocat illud incrementũ & opus qd muniunt hirundines iuxta coptõ: q̃ res religione quadam prædita eẽ uidetur illud adde qd legimus in libris iuriſconſultoꝝ. ubi Vlpianus ad titulũ de extraordinariis criminibus ſcribit. Cõmata dici aggeres: qui oppoſiti ſunt coercendo euaganti nilo. quos q rumperit extra ordinẽ plectitur. mendoſæ ſunt dictiones in uoluminibus impreſſis. inquibus paſſim legitur: aggeres ſolent aquã inlotitã cõtingere. tu uero lege ſolent aquã nilotica continere: ideo enim illi aggeres extruuntur. ut aquam nili euagantis coerceant atq; contineant. PER incrementa nilotica nilus coloni uice fungens quotãnis euagatur a ſolſtitio. ac primo lente creſcit: deinde uehementius: quãdiu ſol in leone eſt: mox pigreſcit ſole in uirginẽ tranſgreſſo. in totũ reuocat intra ripas in libra ut tradit herodotus centeſimo die. incrementa eius per puteos menſuræ notis deprendunt: nilometria uocant. iuſtũ incrementũ eſt cubitoꝝ. xvi. minores aquæ nõ oĩa rigant: in duodecim cubitis famẽ ſentit egyptus in tredecim etiãnũ eſurit: quattuordecim cubita helaritatem afferunt: quindecim ſecuritatem ſexdecim delicias. maĩora incrementa maiores prouentus denunciant. minora ſterilitatem. cauſas huiuſce incrementi uarias prodidere. ſed maxime probabiles ex repercuſſu eteſiarum: qui uẽti ſũt anniuerſarii: de incremento nilotico. & cauſis affatim ſcripſere. herodotus. Diodorus. plinius. Strabo Seneca & crimine luculentiſſimo Lucanus: qui multiiugas cauſas explicaturus ex philoſophorum ſecretariis depromptas ſic cecinit in. x. ſic iuſſit. natura parens diſcurrere nilum. ſic opus eſt mundo. philoſophi uero. qui de nilotico auctu ſcripſerunt ferme ſunt hi. Thales. Anaxagoras. Democritus. ephorus. agatarchides. & Timeus mathematicus: memphitici quoq; philoſophi rationem huius incremẽti reddere conati ſunt magis quod non reprehendi quam quod probari poſſit: referentes. Dixerunt enim nili fontem eſſe in zona nobis oppoſita. ibiq; hiemem eſſe nobis eſtatem agentibus. ideoque ingentem aquarum uim eo tempore manantem cauſam præbere incremento. ARcana memphitica: memphitici ſacerdotes arcana cerimoniorum myſteriorumq; cum nullo communicant. ob id ἀκοινώνητοι. i. incõmunicabiles dicti: ob hoc ipſum inuida mẽphis dicta papinio in ſiluis: eſt autem memphis ciuitas magna & populoſa. & poſt alexandriam ſecunda: ubi multæ pytamides fuerunt regum ſepulturæ: plinius memphim quondam arcem egypti regum fuiſſe tradit. SIſtra phariaca: ſiſtrum inſtrumentum eſt ſtridulum & ſonabile. iſiacorum peculiare: qui ob id ſiſtrati nominant: Martialis linigeri fugiunt calui ſiſtrataq; turba: iſis maxima egyptiorum dea ſiſtrum in dextra gerens figuratur: quo nili acceſſus ſignificatur: Valerius: Flaccus in quarto argonauticon de iſide ſcribens ſic

Aduſq;.
Deraſi ſacerdotes.
paulus totondit comam.
Genua ut aras adorant.
Noctu oĩa ſilentioſa.
Silentiũ noctis
Silentiũ in auſpiciis
Silet cælum.
Coptitica.
Cõmata.
Correcta uerba iuriſcõſultorum.
Nilometria putei.
Eteſiæ uẽti.
Mẽphis inuida.
Siſtrum geſtat iſis.

inquit.aſpide cincta comas & ouanti perſona ſiſtro.& Ouidius iſim deam deſcribens cecinit in nono

pharos

cornua fulſerunt crepuitq; ſonabile ſiſtrum.phariaca appellat a pharo egypti notiſſima cæſaris dicta-
toris colonia olim iuncta ponte alexãdriæ.ubi fuit turris & ipſa pharos nominata.aptholomeo rege
facta talentis.dccc.cuius ſtructuræ architectus fuit ſoſtratus.quæ nocturnis ignibus curſum nauium
Turres. nocturnum regere ſolebat.tales turres incompluribus locis extructæ priſcis temporibus uiſebantur.
phari. quas pharos uocant:de quibus ſcripſimus affatim in propertii.& mox tranquilli commentariis.ege-
ſippus autumat pharon dici qua-
ſi phanon.quia procul appareat.

Vſura VSVram:uſum.M.Cicero hu
ic latroni unius diei uſuram non
dediſſem: itẽ audita uatinii mor-
te cuius parum certus dicebat au
ctor:interi inquit uſura fruar.uxo
Vluraria. rem uſurariam dixit plautus:Cu-
ius uſuram & uſum capiebat iupi
ter. IN æternum conditis. Mor
te ppetua clauſis. Virgilius i æter-
nam conduntur lumina noctem

PROpitiatus:placatus exoratuſ
quæ.ille tres lineolæ ſignificãt ter.
Ternari⁹ ternarium autem numerum py-
numeruſ thagorici potentiſſimum eſſe pro
poteſtas. diderunt. eo q; ad cerimõias deo
rũ utebant.ut docet Ariſtoteles libro primo de cælo & mundo.idẽ numerus i rebus magicis plurimũ
pollebat.& ut auctor eſt plinius terna deſpuere deprecatione in omni medicina mos eſt:atq; effectus
adiuuare:hinc tibullus.ter cane.ter dictis deſpue carminibus.& poeta in cantamentis amatoriis ceci-
nit necte tribus nodis ternos amarili colores.Martianus.Plutarchus.cæteri triada ſiue ternionẽ hoc ẽ
Trias. ternarium numerum.qui maſculus eſt & efficax.extollunt. HERbulam quampiam:de qua herba
Ternio loquatur ambigi poteſt cum eam nominatim non deſignet.forſan intelligit balin:qua xantus hiſto
riarum auctor tradidit occiſum Draconis Catullum reuocatum ad uitam a parente:eademq; thilonẽ
quem draco occiderat reſtitutum ſaluti.& iuba in arabia herba hominem reuocatum ad uitam tradit
Homo pleriq; exiſtimant nihil non herbarum ui effici poſſe.Ab herophilo dictum ferunt. quaſdam etiã cal-
reuocat⁹ catas herbas prodeſſe.Orpheus de his herbis curioſius aliqua prodidit.poſt eum muſeus.pithagoras
herba ad quoq; & Democritus de magicis herbis uolumina compoſuerunt:de quibus & plinius noſter nõ pa
uitam. rum multa.in.xxiiii. ORIentem obuerſus:adoratoris hoc proprium eſt ex myſtica regione. ut in
adorando ac ſalutando deo ad orientem conuertatur: totumque corpus circunagat: ſic enim apud
Adorato antiquos factitabant adoratores ad ſolem reſpicientes:mundi enim ortus a leua eſt. unde ſiniſtrum
res uerti & leuum fulmen inter proſpera eſt:in cælo templum eſt locus auſpicii:cuius partes ſunt quattuor.ſi-
ad orien niſtra ab oriente dextra ab occaſu.Antica ad meridiem poſtica ad ſeptentrionem:Hermes trimegiſt⁹
tem. præcipit cum quis deum orare uoluerit reſpiciendum eſſe in auſtrum ſole occidente.Sole uero orien
Auguſt⁹ te in eum qui ſubſolanus dicitur. AVguſti:uenerabilis & ſancti ſolem mundi totius animũ ac pla-
ſol. nius mentem & principale naturæ regimen ac numen pleriq; credidere opera eius exiſtimantes:un-
de merito auguſtus dictus:quaſi ſanctus diuinuſq;. TAcitus imprecatus:non uoce ſed corde oran-
dum deum eſſe præcipit Diuus Hieronymus & in decretis canonicis.d.ultima de conſecratione ſcrip
Secreto tum legimus:non uerbis ſed corde adorandus deus eſt.Cyprianus in expoſitione illa orationis do-
adorãdũ minicæ iuculenta ſecrete adorandum eſſe ex dominico præcepto demonſtrat.in abditis & ſecretis uſ
& in ab- ſemotis locis:quia deus non uocis ſed cordis auditor eſt.nec admonendus eſt clamoribus:qui cogita
ſcondito tiones uidet.hoc declarat ſcriprura diuina:quæ dicit.loquebatur in corde ſuo & labia eius mouebant
& uox eius non audiebatur.& exaudiuit eam deus.item legimus in pſalmis dicite in cordibus & i ſtra
tis ueſtris.& tranſpungimini.Hieremias quoq; hoc idem docet dicens.in ſenſu tibi debet adorari de-
us. IMprecatus:in bonam partem hic accipitur imprecatus:cum aliubi fere ſemper malum ſignifi-
Impreca- cet. SCEna:apparatu & ſpectaculo. POne:poſt aduerbium eſt:ita Virgilius.pone ſubit coniunx.
tus. LEctulum:in quo defunctus iacebat. ARbitrabar:ſpectabam ac rimabar. EXtolli:extollebatur
põe poſt. ſignificat autem defunctum illum potẽtia ægyptii prophetæ animatum reuiuiſcere cœpiſſe.ita ut pe-
Vene ctus iam intumeſceret ex anhelatione pulmonis. VEna pulſari: medici recentiores uenas pulſati-
pulſatiles les appellant:quibus pulſus exploratur:quas antiqui arterias uocant:ſunt autem arteriæ ſpiritus ſemi
arteriæ. tæ:ſicut uenæ ſanguis riui.arteriarum pulſus gubernacula uitæ temperat. Herophilus medicinæ con
pulſus in- ditor ſubtilliſſimus deſcripſit leges & modulos:quibus pulſus per ætates citacior aut tardior moueat
dex mor- qui euidens index fere morborum eſt.græce dicitur:σφυγμος.
borum.

LEthea pocula: Animæ mortuorum. ut Poeta nobilissimus canit lethei ad fluminis undã securos latices. & lõga obliuia potãt: cui succinit filius uersu cõsimili. letheos potãt latices obliuia mẽtis. Philosophi autumant animã cum cœperit in corpus descẽdere. potare stultitiã & obliuionem. Alias uero magis alias minus. Ideoq; qui minus obliuionis hauserunt: hii magis uerũ inueniũt: & hoc est quod uetares letheũ fluuiũ uocauerunt: ut elegãter & scite refert Macrobius i somnio Scipionis: apud antiquos i funeribus: indictiuis dicebatur. ollus letho datus est qđ significat illũ qui mortuus est datum esse λήθῳ ideſt obliuioni. MOmẽtariæ uitæ. tẽporariæ: & breui momẽto duraturæ. uidelicet tãtisper dũ enũciet ipsius mortis causam & auctores.

aĩa potat stultitiã & obliuionem.

Lethe⁹ fl.

Ollus letho dat⁹.

lethea pocula: iã stygiis paludibus ĩnatantẽ. ad momẽtariæ uitæ reducitis officia? desine iã præcor: desine. ac me in meã quitẽ permitte. Hæc audita uox de corpore. sed aliquãto propheta cõmotior. Quĩ refers ait populo singula: tuæq; mortis illuminas arcana? an nõ putas deuotionibus meis posse diras inuocari? posse tibi mẽbra lassa torqueri? Suscipit ille de lectulo: & uno congestu populum sic adorat. Malis nouæ nuptæ peremptus artibus: & adductus noxio poculo: torum repente adultero mancipaui. Tunc uxor egregia capit pẽsentem audatiam. & mente sacrilega coarguenti marito: resistens altercat. Populus æstuat: diuersa tendẽtes: hi pessimã fœminam uiuentem statĩ cũ corpore mariti sepeliẽdam. Alii mẽdatio cadaueris fidem non habẽdam. sed hanc contationem sequens adolescẽtis sermo distinxit: nã rursus altius ĩgemiscens. Dabo inquit: dabo uobis intemeratæ ueritatis documenta perlucida. & quod prorsus alius nemo cognouerit ĩdicabo. Tũc digito me demonstrans: nam cum corpis mei custos hic lagacissimus: exertam mihi teneret uigiliam: cantatrices anus: exuuiis meis imminentes: atq; obid reformate frustra læpius: cum industriã sedulã eius fallere nequiuissent: postremũ iecta somni nebula: eoq; ĩ profundã quietẽ sepulto me nomine ci ere non prius desire: q̃ dũ habetes artus: & mẽbra frigida: pigris conatibus ad artis magicæ nitantur obsequia. hic ut pote uiuus quidẽ. sed tantũ sopore mortuus: q̃ eodẽ mecũ uocabulo nũcupetur: ad suũ nomẽ ignarus resurgit. Et inexanimis umbræ modũ ultroneus gradiẽs: q̃q̃ foribus cubiculi diligẽter obclusis: per quod dã foramẽ prosectis naso prius: ac mox auribus: uicariã pro me lanienã suscitauit utq; fallaciæ reliqua conuenirent. cerã in modũ prosectarum formatam auriũ ei applicant

Deuotiones.

DEuotionibus: Magico cãtamine. Deuotiones enim execratoria sunt carmina: uulgo accipimus in bonam significationem. Deuotũ quoq; pro detestabili & execrãdo: de hoc aliubi plura. DIras. Virgilius in. xii. dicũtur geminæ pestes cognominæ diræ: hæ una cum furiis uno eodemq; partu ex intempesta nocte progenit. ædiras dici autumant grammatici q̃ non nisi ante iratum louem uidẽtur: præterea diras dici uoluerunt ĩ precationes quasdam horẽdas quibus deos quosdã ĩauditos & formidãdos inuocabant. quibus quicũq; deuot⁹ dãnatusq; fuisset eũ maxio infortunio affici necesse erat quãobrẽ ñ temere in quẽq̃ nec leui de cã diraꝝ uti obnuntiatiõe cõsueuerũt: Atheius Trib. plebis crassũ ad expeditionẽ parthicã ꝓperantẽ hisce diraꝝ ĩpcationibus deuotauit. auctores Plutarcus & apianus: qđ & Lucanus signat in tertio sic scribẽs. crassumq; ĩ bella secutæ sæua tribunicæ uouerũt Funera diræ.

Diræ.

Loc⁹ Lucani.

ADorat alloqt̃ oraĩ. n. diceĩ é: uñ & adoraĩ. MAlis nouæ nuptæ. significat defũctus se piisse ueneno ab uxore sacrilega sibi ꝓpinato: ut ita adultero liberior potiretur. nã quæ ipudica est: eadẽ uenefica esse solet. ut dicebat. M. Cato. ADductus: coactus nitidior lectio est addictus: quidã exponũt adduct⁹ quasi ad adin ideſt plutonẽ duct⁹ qđ & si sniæ quadrat: tñ elegãtiæ latiæ nõ cõuenit. EGregia. Ironicos pnũciandũ. ALtercat: Altercatione repugnat. apud Quintilianũ cap ut ẽ de altercatiõe Vbi præcipit ne altercator sit clãmosus ne ue iracũdus. DIuersa tendẽtes. Iuxta populi uulgiq; cõsuetudinẽ: nã ut illo uersu notissimũ est: scidit incertũ studia ĩ cõtraria uulg⁹. Figurata aũt locutio é popul⁹ diuersa tendẽtes. ADolescẽtis defũcti. MEdemonstrans. dẽ se ipso loqt̃ telephron. a quo oĩa ista dicunt. EXertã: insomnẽ sedulã oculisq; incõniuẽtib⁹ pipicacissimam. REformatæ: trãsfiguratæ ĩ mustelas. & alias bestiolas ĩpuratas. CIere: uocare: Sopore mortu⁹: supra dixit telephrõ se sõno ꝓfũdo ĩ imũ baratrũ repẽte demersũ: ut uix discerni posset quis ex duob⁹ iacẽtib⁹ eẽt magis mortu⁹. EOdẽ uocabulo: significat ãbos fuisse cognomies. & eodẽ telephrõis uocabulo nũcupatos. VIcariã, pme lanienã. significat defũctus telephronẽ uiuũ laniatũ mutilatumq; fuisse uice ipsi⁹met a cãtatricib⁹ ãiculis: uicaria enĩ laniena dicit̃ oppido q̃ elegãter laniat⁹ siue laniatio ĩ alienã uicẽ substituta. ꝓprie laniena significat locũ ubi caro uendit̃. uulgo macellũ uocitant: cũ macelli

Ollus letho dat⁹.

Vicatia laniena.

pelle. Sutrina. significatia sit latior: & ad oia esculeta uenalia extendatur: ut alibi docuimus. lanienā dici locum ubi caro uenit sicut ubi pelles pellesuinā ubi calcei sutrinā docet. M. Var. libro de analogia primo. Examussim examussim. Examinate deceter optime. é. n. amussis regula fabroꝝ: quā architecti cū opus ꝓbant rubrica illinunt hīc amusitatū deriuatur: qd significat examinatū probatūꝙ. Plautus ī milite in hoc amussitata sua sibi ingenua īdoles. In Plautis codicibus ꝓ amussitata ꝑperā legitur emussitata dictione elegātissima cōta minata iterpollataq; quē locū alibi nō insubtiliter ꝑpendimus. SEqtur. qa cereus erat nasus: facilisq; ex amussim. nasoq; ipsius similē comparāt. Et nunc ad

Amussis. amussita ta. Sequax. natura. ceræ. Denasati. ob hoc sequelæ. est enī ceræ lēta se quaxꝙ materia. RIsus ebullit. fer uescit cachinatio. Liteolo agglu tinato: quo sdā uidi q cū essent de nasati nasum subditicium aggluti nauerūt tā deceter ut uerus uidere tur. POsuit: finiuit deposuit. desi uit. oratoꝝ: propriū est cām pone re ut apud rethoricos frequenter.

fistit miser hic. præmiū nō īdustriæ: sed debilitationis cōsecutus. His dictis pterritus tēptare aggredior: inie cta manu nasum præhendo: sequitur aures pertracto deruūt: ac dū directis digitis: & detortis nutibus præ sentiū denotor. dū risus ebullit: iter pedes circūstantiū frigido sudore deffuēs: euado. nec postea debilis: ac sic ridiculis: lari me patrio reddere potui. sed capillis hīc i de laterū deiectis: aurium uulnera celaui: nasi uero de decus linteolo isto pressim adglutinato: decenter ob texi. cum primū Telephron hāc fabulā posuit: cōpoto res uino madidi: rursum cachinū integrāt. dūꝙ bibere solidariū postulant. sic ad me Byrrhena. solēnis inquit dies a primis cunabulis huius urbis cōditæ crastinus aduenit: quo die soli mortaliū sanctissimū deū risum: hylaro atq; gaudiali ritu propiciamus: hūc tua ꝑsen tia nobis efficiet gratiorē. atq; utinā aliqd de proprio lepore letificum honorando deo comminiscaris: quo magna pleniusq; tāto numini litemus. Bene inq;: & fiet ut iubes. Et uel hē hercules materiā reperire aliquam q

Solitariā bibere. BIbere solitariā: ex more & ex so lito bibere. a solito enī bibere soli tariā noua dicēdi elocutiōe dedu cit: a quo solitarius a solitate ac soli tudīe dictus iuxta illud Ciceronis natura nihil solitariū amat. A pri mis cūabulis: a primordiali origi ne sunt enī cunabula lectuli & cu næ inqbus īfantes iacere cōsueue rūt. uel loca inqbus nascūtur quasi

Cūabula cynabula nā κυειν græce est eniti. ide cunabula ꝓ primordiis aliarū

Cūabula uerborū cunina. dea. quoꝙ rerū usurpātur ut apud for tunatianū: q cunabula uerboꝝ de cēter dixit ꝓ originibus apud iuris cōsultos cunabula legū ꝓ institu tionibus & primitiis legalibus. cu ninā deā prisci coluerūt: quæ īfan tiū cunis siue cunabulis ꝑsidebat.

uagitan murcea. a gēorea. risus ge los. Hilaria. ꝓuerbiū. de sardo nio risu. DEVM risum ꝓpiciamus. Antiq; qd & Augustinus memorat singulis rebus singulos deos attribue rūt: ut uagitanū infāciū uagitibus: ut murceā ꝺ faceret hominē murcidū. ut agenoreā: quæ ad agendū excitaret: ut a stimulis stimulā. cōsimiliter hilaritatis ꝑsidē & gaudii risum uocauerūt q̄ græci Gelota nū cupāt: legimus apd scriptores Idoneos hilaria quoꝙ festa solēnia a ueteribus celebrata fuisse: qui dies erat ad. viii. kl. Aprilis tāq; tūc cūcta hilaritate mulceātur. quo primū tēpore sol diē lōgiorē nocte proten dit. hoc itellectu accipiēdū est illud flauii Vopisci sic scribētis ī Aureliano. hilaribus qbus oia festa & fie ri scire debemus & dici ꝑletis solēnibus. herodianus insinuat hilaria matri deū dedicata fuisse quo die passim oībus ludēdi licētia lasciuiēdiq; pmissa. igitur ut ad propositū redeamus: risus deus hilaritate & gaudio ac ridiculis rebus erat ꝓpiciādus: illiq; ad festiuitatē celebrandā merito uocabātur q urbanitate & salibus pollētes ad risum facile ꝓuocarēt. Ille tñ risus ē cauēdus: q græco ꝓuerbio dicit σαρδονιος γελως sardonius risus: ab īsula sardinia: ī qua nascit herba quædā apiastro similis: nomie Sardonia. quæ si iedulio fuerit ꝛneruos contrahit diducit ora ritu & ita γευσαμενοι μετασπασμου και γελωτος αποθνησκουσιν ideſt gustātes cū spasmo & risu moriūt. hīc illud Cicerōis ex epistola ad Fa bium Gallū. Rideamus γελωτα των σαρδωνιων graeci παροιμιαν ideſt prouerbiū de risu Sardonio ua rie interprætātur: nā Eschylus tradit īcolas Sardiniæ colonos extitisse Carthaginensium: Ideoq; satur no imolasse senes qui ānos septuaginta excessissent. Idq; fecisse ridētes seq; inuicē amplexātes tanq; in decorum foret lachrymare & lamētari. Vnde simulatus risus dictus est Sardonius. Aliter Timeus. ali ter simonides. alii quoꝙ alia ꝓdiderunt. uerū illud de herba Sardonia tā nostris q̄ græcis usurpatū ui detur probabilius. DE proprio lepore genuīna & natiua urbanitate. pronunciandum est media pro

Lepor. ducta ab eo quod est lepos. Catullus de uersiculis qui tum deniq; habēt salem ac leporem: si sint mol

Lepidus. liculi ac parum pudici: Item est leporum disertus puer ac facetiarū. Inde lepidus dictus. quāuis Don

Lepides. tus lepidum qui politus est dici uelit: a λεπις ideſt lamina siue squama. de quibus Plinius in. xxxiiii.

squamæ. Excutiuntur inquit uelut milii squamæ. quas uocant lepidas. LETIficum: Quod leticiā faciat. Alias

Letificū. mortiferum. quod letum ideſt mortē afferat. NVmini litemus: Risum deum propiciemus. Litare

Litare. enim proprie est deum: propiciare: & sacrificio facto numē pīacare: Auctores Macrobius & Nonius hinc illud Plautinum ex penulo. Tum me Iupiter faciat ut semper sacrificem. nec unq̄ litem.

DEus tantus: scilicet risus. NOctis admonebat: qui aduesperascere iã. ac noctescere significabat. est enim uerbum uetus noctescere: quod significat noctem fieri: & in noctis modum obscurari. quod furius uetus poeta primus finxisse creditur: illo uersu: omnia noctescunt tenebris caliginis atre. DIstentus: uino ciboq; fartus ad saturitatem. PROspere: lego propere: ut dicat se raptim & festiuiter allocuta byrrhena domum repetiisse. TItubante: lapsante uacillante nutabundo: quod proprium uinolentorum est: nam ut inquit scite & eleganter plautus. Vinum luctator dolosus est pedes captat primulum. DOmuitionem capesso: idest itionem ad domum capio: est enim dictio composita quasi domus itio: ab eundo domum: non tam Apuleianum uocabulum q̃ Cicerõianum. Namq; ante Apuleium. Marcus Tullius in primo de diuinatione. sic scripsit. Sed rhodiorum classi propinquum reditum ac Domum itionem dari a Martiale Domiceniũ eleganter fictum est uocabulũ pro eo quod est cenare Domi. DEtonsis: contusis: oblisis impactis.

Noctescere.

Vinum luctator dolosus.

Domuitio.

Domicenium.

OB lapides: ad lapides. ob enĩ pro ad antiqui dixerunt: nam propositionem ob pro ad antiqui ponebant. & testis est ennius cũ ait. ob Romam noctu legiones ducere cepit. VAst⁹: uastis & enormibus: ac magnis: sed cũ mediocritate. TANtillum: minimum paulumq; aduerbium est: AD hoc usq; idest usq; in id temporis momentum: Codex manu scriptus habet ad hos usus. ut sit sensus se eduxisse gladium: quem ad tales usus paratum habuerat: & domo secum eduxerat. COLLVctantem: compugnantem: cõcertantemq; ac resistentem. PERlutus: madens. aspersusq; quidam codices habent perlitus: alterum a peluor: alterum a perlinior: inflexum est. GErioneæ cædis: ita inquit fatigatus sum pugna trium latronum: sicut Hercules. Tergemini nec gerionis: geriones enim tricorpor fuisse fingitur: quia Tribus insulis præfuit balearius duabus & ebuso: aduersus hunc terna atma mouenda: ter læto sternendus erat: quem Hercules extinxit qui ideo fingitur ad eũ olla ærea trãsuectus esse: quod habuit nauem fortem. & ære munitam historici autumant ideo triplicis naturæ fuisse gerionem. quia fuerunt tres fratres bellatores. Robustissimi: tantæq; inter se concordiæ. ut uno animo oẽs regi uiderẽt. ut pro tribus unus noĩaret geriõis armẽta speciosa illo exticto Hercules Diodorus. Iustinus. Liuius. Virgilius. Cæteri omnes. hinc plautinum illud ex genere geryonaceo.

Ob ad

Ob romam.

perlitus.

Geriones tricorpor. cur.

deus tantus effluenter indueret. Post hæc monitu famuli mei: qui noctis admõebat: iam & ipse crapula distẽtus: protinus exurgo. & appellata prospere Byrrhena: titubante uestigio domuitionem capesso. Sed cum primam plateam uadimus: uento repẽtino lumẽ: quo nitebamur: extinguitur. ut uix improuide noctis caligine liberati: digitis pedum detunsis ob lapides: hospitium defessi rediremus. dumq; iam iunctim proximamus: ecce tres quidam uegetis & uastulis corporib⁹: fores nostras: & summis uiribus irruentes. ac ne præsentia quidem nostra tantillum conterriti: sed magis magisq; cum emulatione uirium crebrius insultantes: ut nobis ac mihi potissimum non immerito latrones eẽ: & quidem seuissimi uiderentur. Statim deniq; gladiũ: quem ueste mea contectum ad hos usus extuleram: sinu liberatum arripui: nec contatus medios latrões in uado. ac singulis: ut quẽque colluctãtem offenderam: altissime demergo. quo ad tandẽ ante ipsa uestigia mea uastis: & crebris perforati uulneribus: spiritum efflauerint. Sic preliatus iam tumultu eo: Fotide suscitata: patefactis ædibus anhelans: & sudore perlutus: ĩrepo. meque statim: utpote pugnantium latronum inuicem gerioneæ cædis fatigatum. lecto simul: & sõno tradidi.

LIBER TERTIVS.

ARGVMENTVM TERTII LIBRI.

EXorto die magistratus cũ ministris Domum apuleii petunt eũq; tanquã homicidam in iudicium tradunt: Turba populi confluentis & cuncta stipantis describitur. accusator homicidii reum agit. Reus innocentiam suam tutatur: Causamq; agit argumentis oratoriis. inter hæc anus aduentat: tãq̃ parens necatorũ. quos iussu magistratus reuelat Lucius. ut res eẽ apparent. exoritur cachinus ĩmodicus. & sic dei risus celebrata cum hylaritate solemnia photis causam docet facti utricidi. Mox adhibet Lucium spectatorem pamphiles in auem se transfigurantis Vnguine magico delibutæ. qui & ipse tali desiderio flagrans dum in bubonem gestit immutari per errorem pyxidis unguentariæ in asinum transfiguratur: in calce latrociale furtum refertur: quo asinus cum cæteris iumentis onustus gazis Milonis hospitis abducitur.

Chrono graphia. Mythici.

OMmodū:chronographia eſt.deſcribit.n.horā matutinā:qua ſolet aurora e cubili croceo ſurgens cælū inequitare almāq; lucē efferre mortalibus: mithici fabulāt aurorā bigis p cælū uehi.iuxta illud Maronianū.Aurora in roſeis fulgebat lutea bigis.ob id appellat Apuleius phaleras auroræ punicantes ob colorē.ſ.croceū:qui in exortu auroræ conſpicit:nā puniceus color Ruffi coloris ſpēs eſt:quē græci φοινικουν uocāt exuberantiā ſplendorēque rubotis ſignificans.auctor Gellius in ſecundo:cōmodū autē aduerbiū eſt.eo ſignificatu dictū quo antea perſæpe. ROſeū lacertū:poetica magis q̄ oratoria locutio:alludit ad epithetō auroræ:q̄ ab Homero dicta eſt Rhododactylos q̄ ſi Roſeos digitos habens.talis.n. color exorientis auroræ conſpicitur. AEſtus:agitatio curarū:ita Virgilius.& magno curarū fluctu at æſtu trāſlario a maritimis æſtubus ducta. VEſpertini homicidii ſub horā ueſpertinā facti:quo .ſ.tres inſtar latronū irruentes ob truncauerat. COMplicitis pedibus:expreſſit habitu:quo ſe cōformare ſolet homo anxius ſollicitusq;. IN alternas digitorū uiciſſitudines:ſignificat digitos pectinatim iunctos.de quibus plinius in.xxyiii. ſic ſcribit aſſidere grauidis.uel cū remediū alicui adhibeatur digitis pectinatī inter ſe ſe amplexis ueneficiū eſt: idq; cōptū tradunt alcumena Herculē pariente peius ſi circa unū amboue genua itē poplites alternis genibus īponi:ex hac pliniana ſententia iā ſatis liquet.id qd ab Ouidio nō minus ſcite q̄ decenter dictū eſt libro nono Metamorphoſeos.dextroq; eſt poplite leuū p̄ſſa genu digitiſq; iter ſe pectie iunctis ſuſtinuit partus:dixit poeta digitos pectie iunctos qd plinius pectinatī iter ſe amplexos:& nunc Apuleius ī alternas digitorū uiciſſitudīes cōnexas māus. COſſin iſidēs:pro ī coxas ſedēs aduerbiū eſt dictū.quaſi coxin .i.ī coxas pōponius.hoc ſciunt oēs quātū ē q coxin cacāt hoc geſtu ſutores ſarcinatoreſq; ſedere ſolent ad hoc referri pōt plautinū illud.quaſi claudus ſutor domi ſedet totos dies. VBERtī:large & habundāter.ſic Catullus ubertī thalami quas ītra limia fundūt. IMAginabundus:imaginatiōe. & mentis uiſiōe cōſpiciēs. AN mihi qſq̄:hæc iqt aīo meo uolutabā.me cūq; ruminabar. PERlitū:iſperſū:perfuſūq;:a plino naſcit plitū:ſicut a delino delitū.ab oblino oblitū:ſublino ſublitū:Cicero tuli moleſte q̄ litteræ delitæ ſūt a te mihi redditæ.idē ī uerrinis.Tabulæ ſunt ī medio:q̄ ſe īerlitas & oblitas eē clamāt. DElibutū:madētē ecōtrario dicimus unguēto delibutū.p unctū.Vnguentūq; ſolinus nā & proconſul africæ flauianus impator eū cōtigit unguentis & delibuit dixit Terētius ī phormiōe ſatī eſt.ſi te delibutū gaudio reddo ubi ſcite exponēs Donatus iqt ad aīum tranſtulit:qd eſt corporis.nā delibutus unctus dicit. PROnunciare:uerbū forenſe ē:nā ꝓprie iudices ꝓnunciare dicūt.cū ſentētiā dicunt:Quintilianus ī quarto niſi forte etiā tā hebes futurus ē iudex ut ſecundū id pronunciet qd ſciet narrare te uoluiſſe. HIC idētidē:hæc frequēter. EIVlabā:cū eiulatu & lamētatōe proſequebar:eiulatū & eiulatiōnē dixerūt gemitū flebilē.eiulatus:ut īqt.M.T.ī ſecunda Tuſculana ne mulieri qdē cōceſſus eſt:& hic nimiꝝ ē fletus:quē.xii.tabulæ ī funeribus adhiberi uetuerunt:quē leſſū uocāt:ſuper quo ī ſecundo cōmētario tuſculanarū q̄ſtionū copioſe ſcripſi:unde & ab Oratio dictū ē ī epodo:hic & illa nō uirilis eiulatio. Quati:quatiunt:ſiue quatiebāt.tēpus pro tēpore frequens apud auctores elocutio. PERſtrepi:perſtrepunt ſine perſtrebant. TVRbæ miſcellaneæ:miſcellanā turbā eleganter uocat idiſcretam apparitoreſq; magiſtratuū.qui colluuione uariarum gentium commixti eſſe ſolēt.Au.Gellius miſcellam doctrinam nuncupat oppidoq; decenter:quæ multifaria eſt:& ex mixtura multiugarum diſciplinarum quaſi confuſanea.De miſcellis ludis apud Tranquillum in quarto cōmentario ſcriptum leges ad quos referendū eſt illud ſatyrographi poetæ:ſic ueniunt ad miſcellanea ludi.M. Varro miſcellum appellat genus columbarū:qd ex agreſtibus columbis & domeſticis mixtū ē: qdē codices habēt turbæ miſelaneæ nomine a miſeria ducto:miſera enim & miſella & conſequenter miſellanea eē ſolet turba eorum

Rhodo dactylos aurora.

Digiti pectinatim iuncti.

Digitis pectine iunctis.

Coſſin ſedentes

Vbertim

Delitum Interlitū.

Delibut° unguēto

Delibut° gaudio.

pronunciare.

Eiulatus.

Eiulatio.

Leſſum

Miſcellanea turba.

Miſcella. doctrina.

Miſcellanea.

OMmodū punicātibus phaleris:aurora roſeū quatiens lacertū:cælum inequitabat:& me ſecuræ quieti reuulſū:nox diei reddidit.æſtus inuadit aīum:uel ueſpertini recordatiōe facinoris.Cōplicitis deniq; pedibuſ: ac palmulis in alternas digitoꝝ uiciſſitudines ſuper genua cōnexis. ſic grabatū coſſin inſidens ubertim flebā.iā foꝝ & iudicia:iā ſententiā ipſū deniq; carnificē imaginabundus. An mihi quiſq̄ tā mitis tāq; beniuolus iudex obtinget:qui me tetre cædis p litū cruore:& tot ciuiū ſanguine delibutū: innocentē pronunciare poterit? Hanc illā mihi glorioſā peregrinationē fore chaldeus Diophanes. obſtinate prædicabat.Hic idētidē metū replicās:fortunas meas heiu labā quati fores īterī:& frequenti clamore ianuæ nr̄æ p̄ſtrepi.nec mora cū magna irruptiōe patefactis ædibus:magiſtratibus eorūq; miniſtris:turbæ miſcellāæ cūcta cōpleta.ſtatīque lectores duo de iuſſu magiſtratuū īmiſſa manu trahere me:ſane nō renitentē.ac dum primum

eoꝝ q̃ apparẽt ac p̃sto sũt iuridicis magistratib⁹: q̃les hoc quoq; tpe p̃toꝝ familiæ cõuisunt: Fumidæ. s. & pãnosæ & ex miseriæ gurgustio erutæ. misellæ uuæ dicũt Catõi. & Varrõi p nigris. Trahere: trahũt. uel trahebãt. ANGIportũ: Quod exitũ nõ hẽt ac puiũ nõ ẽ angiportũ appellarũt. Ab angẽdo & portu ut iterp̃tat. M. Varro. sentẽtiæ uarrõiane astipulat illud Terẽtianũ ex adelphis. id qdẽ angiportũ nõ ẽ puiũ. Vbi Dõat⁹ angiportũ expõit p angusta & curua uia. Alii qd iter portus sit locus angustus hoc ẽ iter domos: q̃s portus ueteres dixerũt. IMMO ad ipsos iferos: Correctio ẽ p hyperbolẽ: q̃ cũcta uero maiora facit: nam correctio exornatio ẽ. q̃ pro eo qd dictũ ẽ: Id qd magis idõeũ uidet repõit. q̃ ut libro. iiii. Rhetoricorũ ad herẽniũ tradit. rẽ facit isignioré. LVstralib⁹ expiamẽtis: significat se circũductũ fuisse p angulos ois: sicut hostiæ circũduci solẽt i ãburbiali sacrificio & ambaruali: qñ. s. urbs. agriue lustrant. Nãq; ambaruale sacrificiũ id appellauerũt. qd arua ambiat uictia: de quo iteliigi uoluit poeta i georgicis illo uersu. terq; nouas circũ fœlix eat hostia fruges. fieri aũt sæpe cõsueuerat de porca fœcũda & grauida: portius Cato hoc sacrificiũ signat cũ p̃cipit. qd facere debeas si agrũ lustraueris. ubi sollitaurilia circumagi solita docet. & porco p̃cipue fundũ lustrãdũ expiãdũq; : cuius uerba p̃catoria sũt hæc ad deũ. uti uiduertatẽ uastitudinẽq; calãitates itẽperiasq;. phibeslis. defẽdas auerũcesq; : ubi uiduertas significatur calamitas. ex eo dicta q̃ bonis uiduet: sicut Auerũcare significat auertere. ppulsare. depellere. uñ & auerũcus deus dictus q̃ mala auerũcaret hoc ẽ auerteret abigeretq; sup quare i notis seruii scripsimus. nõ idiligẽter. Amburbale uero siue amburbiũ dicit sacrificiũ qd ur bẽ circuit & ambit uictima. Lucãus amburbiũ signat cũ sic inqt in primo pharsaliæ. Mox iubet & totã pauidis a ciuibus urbẽ ambiri. & festo purgãtes mœnia lustro: hinc piamẽta lustralia dicunt q̃bus expiatoriis lustramus. i. expiams agros urbeq; lustrare eni expiare ẽ. Vñ & lustratus. p expiatus. Liuius i primo lustrale sacrificiũ refert: apud Pliniũ lustrata urbs sæpe & lustratũ capitoliũ. Lustralia uero exta apud Virgiliũ & Statiũ significãtur pinguia: moris. n. fuerat. ut grãmatici annotauerũt cõpleto lustro. i. quinquenali tẽpore uictimas sacrificari. i. p fecte ætatis. & ob hoc pĩgues. Homerus quoq; dixit. Βοὺς πεμπαετῆρους. i. bouẽ quinquenalẽ quẽ lustralẽ uocãt. MINas portẽtoꝝ: qcqd diri portẽta minãtur. ac denunciãt. HOstiis circunforaneis: circunforaneæ hostiæ dicuntur nõ tã q̃ circum fora & cõciliabula ducuntur. q̃ q̃ circum agros & urbes in ambaruali amburbaliue sacrificio circũducunt circũagunturue. a circũferendo dictæ. M. Tullius i oratione p cluẽtio. pharmacopolã uocat circũforanum qui circuit fora. & circũagitur. quales cõplusculi i nostro foro quotidie cõuisuntur hoies. s. nugatores ipostoresq;. Itẽ Hieronymus. Gatulum nescio quẽ rumigerulum circũforaneum. ANGVlatim: Per omnes angulos. aduerbium est ea forma factum: qua oppidatim. uicatim. regionatim. q̃ significant per oppida per uicos. per regiones. templatim dixit Tertullianus quasi per templa. ASTItuor: ad tribunal iudiciale sistor statuorq;. SVGGEstu: Pulpito. SILENtium clamante: Plautus in penulo exurge p̃co. fac populo audientiam: nam dicere solet p̃co. silete & tacete atq; animum aduortite. PREssuræ: Pressionis sustentatiuum est. sic Lucanus. Coricii pressura croci. PERIclitaretur: Historici, p diderunt Clodiam appii ceci filiam iactatã & male habitã esse turba undiq; cõfluentis confluctuantisq; populi i theatro. quin & ad cæsaris dictatoris spectacula tãtum undiq; cõfluisse hominum fertur. ut pre turba elisi exanimatiq; plurimi sint. CAueæ cõseptum: Theatri consessum significat. Cauea enĩ in theatro est. ubi spectat populus. ut docet Seruius sup illud Virgilianum. cõsessu caueæ magnis circensibus actis. Plautus in amphitrione. eant per totam caueam spectatoribus. alias cauea dicitur septũ. quo Animalia inclusa continentur. Idẽ Plautus in curgulione. quia enĩ in cauea si forẽt incluſi. Itidẽ ut pulli gallinacei. Plinius auctor ẽ augustũ ostẽdisse tygrim Romæ in cauea mãsuefactã cauea theatri scauri eodem teste cœpit hominum. lxxx. milia. FARtim: Confertim. stipatim. a farciendo deriuatũ aduerbiũ. COlumnis iplexi: Euidentia est siue representatio: q̃ græco uocabulo dicitur enargia. res enim ita clare describitur. Ita tota imago uerbis quasi depingitur: ut cerni uideatur.

Miſellæ uuæ.
Angiportum.
Domus portus.
correctio
Ambaruale sacrificium
Verba captionis.
Viduertas.
Aueruncare.
Aueruncus.
Amburbium.
Piamẽta lustralia.
lustratus
Lustralia exta.
Circũforaneæ hostiæ.
Pharmacopola.
circũforanũs.
angulatim templatim.
Pressura.
Clodia conflicta turba.
Cauea.
Fartim.
Euidẽtia enargia.

SEMIcōſpicui:Expreſſit ſignificāter ac decēter id'qđ' ī ſpectaculis fieri uidemus.ut.ſ.dimidiati hoīes.

Proſcænium. & ut'hic noſter ait ſemicōſpicui ex feneſtris appareāt:uiſendi ſtudio interdū piclitātes. PROſcæniū: Locū q eſt ante ſcænā,pſcæniū dixere:quaſi an te ſcænā:auctor Diomedes.ex,pſcenio actores fabulas agebāt. PVBlica miniſteria:Publici miniſtri.quales ſūt apparitores.lictores & accenſi. Apud lacedemonios Elotæ uocabāt' publica famulicia:apud theſſalos peneſtiæ. de qbus Plutarchus Ariſtoteles. Dionyſius. ORcheſtræ:Locus ī theatro ex quo ſenatores & legati honoratiorū gētiū ſpectare cōſueuerāt:De orcheſtra affatim ī Suetonii cōmētariis. BOatu:Sonitu.& clamoſa uoce.boare enī clamare eſt:uñ uerbū ductū eē autumāt etymologici a uerū boando hoc eſt uerū ſonādo.Virgilius reboāt ſiluæq; & magnus olymp⁹. dixit,p reſonant.reſultant.remugiūt.M.Varro a boue boātes dici tradit.alii a uerbo græco deducūt:p̄cones aūt ſolēt & debēt eſſe. μεγαλοφωνοτατοι.i.uocaliſſimi & uoce ſonātiſſima boātes: unde a p̄canēdo.i.ualde canēdo noīati. VAſculo quodā:Clepſydrā ſignat.ē autē clepſydra uaſculū uitreū.p qđ' guttati defluit aq̄ icluſa.ſtillicidioq; exhauriť.noie ducto.αποτου κλεπτειν qđ' ſignificat furari.& abſcondere.και το υδωρ.i.aquā cōſimilia clepſydris ſūt uaſcula illa apud nos uſitatiſſima:q̄ ſpacia horaria metiūtur puluiſculo p foramē anguſtū minutati delabēte. Tale ē illud:qđ' affabre factū & ex argēto p̄cioſū nuprime ad me miſiſti dono munifice antiſtes:q ut cæteris uirtutibus fulges/ Ita liberalitate quoq; clariſſimus es:& ,pfecto nihil pæq̄ exornat extollitq; opulētos antiſtites/q̄ munificētia:qua hoīes diis ſimillimi efficiūť/ qua cūctis mortalibus fiunt amabiliſſimi.qua litterati p̄cōes excitāť.ſed ad ,ppoſitū:apud ueteres actoribus cāq; forē ſiū p̄ſcribebať orādi tēpus datis clepſydris.qbus exhauſtis amplius dicere uetabanť.qđ' iſtitutū dānat Plinius ī epiſtolis ſcribēs paucioribus clepſydris cās p̄cipitari.q̄ antiqtus pluribus diebus explicabanť illa īcrebruit paſſim inualuitq; cōſuetudo binas uel ternas clepydras iterdū & dimidias.& dādi & petēdi:Itē aliubi.dixerā horis pene qnq;.nā tribus clepſydris.quas ſpacioſiſſime accœperā ſūt additæ quatuor:clepſydrā ut iqt Seneca.ñ extremū ſtillicidiū exhaurit:ſed qcqd āte defluxit. relege q̄ ſcitu digna ānotauimus ī ſecūdo cōmētario Tuſculanarū ſup clepſydra.ſenſus Apulei ē. accuſatori definitū dimē ſūq; eē dicēdi ſpaciū:ad modulū uaſculi aquarii hoc ē clepſydræ:ut.ſ.tāti ſp oraret dōec efflueret aqua. cui⁹ exhauſtu actio finireť. INuicē coli:Cola uaſa ſūt lintea a colādo dicta.p̄q̄.ſ.uinū defluēs p̄colatur. Virgi.colaq; p̄loq; fūoſis deripe tectis.Martialis.Frigidior colo nō ſalit unda tuo.Idē colū uinariū celebrat ī apophoretis.figurať aūt colū.a fūmo patulū & ſatis latū.ī imo āt faſtigať ī acutā graciliita ē:q̄ſi in metæ modū.Tali figura dicit fuiſſe uaſculū.qđ' accuſatori datū ē.ad tēpus dicēdi p̄finiēdū. GVttati:p guttas cūctāter fluētes & q̄ſi p ſtillicidiū. ADOrat:alloqť.adorare apd ātiquos ſignificabat agere.Vt & legati oratores dicti qa mādata agūt. Quirites:Ex more romano ſūptū.Vbi Oraturi ad populū quirites appellitāt.ut ī oratiōib⁹ Ciceroīs ſæpiſſime:ſic pſius.qd deide loq̄re qrites. Quiritare dī is q qritū fidē clamās īplorat:ut qritare urbāoq; ē ſic iubilare ruſticorū. TOtā ædiū lamē:Mēdoſus locus & deformatus.q ī priſtinā elegātiā ſic reformari p̄ōt. Tot cediū lāienā.hoc ītellectu ut dicat accuſator,puidēdū eſt.ne Apuleius.ut pote nefarius hōicida īpūe cōmiſerit lanienā.i.laniatū ſæuitiāq; triplicis cedis:ē.n. laniena locus ubi caro uēdiť.ut docet Varro.qn etiā accipiť,p laniatiōe īpa & trucidatione.uidetur laniena a laniando dici.unde & lanii ſiue laniones.qui laniant pecora.& laniſtæ:q laniandis p̄ſunt gladiatoribus.legato lanionis inſtrumēto menſæ:pondera.ferramēta.& alia quoq; quæ laniādæ carnis causa parata ſunt cōtineri docet Plautus iuriſcōſultus:Nefarius dicitut ſceleratus.a farre quo ſceleri uti nō debeāt:hinc qui indigni ſunt qui uiuant nefarii uocantur.auctores.M.Varro.& Nonius.Denefario ſic ſcribit Aſconius.nefariū eſt.quod ſacra polluit farre pio ſolita celebrarii.Ergo nefarii ſacrilegi. SIMVLtatibus:Inimicitiis/& odiis:ſimultas dicta eſt ex contrario quia minime ſunt ſimul interquos odium eſt.poteſt & a ſimulatione dicta exiſtimari.quia ſimulata locuntur adinuicem. NOcturnæ cuſtodiæ præfectus: Ex diſciplina militari.idonei & probatiſſimi eliguntur.qui uigilias nocturnas circūeant:& renuncient ſi qua emerſerit culpa:quos circuitores appellabant: At nunc

Prælcōes uocaliſſimi.

Clepſydra.

Horologiū munus Archiepiſcopi collocenſis

Cola.uaſa.

Adorat.

Quiritare.

Laniena Lanii. Laniſtæ.

Nefarius

ſimultas

auctore Vegetio militiæ factus ē gradus. & circitores uocātur. apud iuriscōsultos scriptū legimus triū uiros nocturnos eē ab eo qđ excubias agebāt nocturnos dictos. hosce oīs nocturnæ custodiæ præfectos itelligere merito possumus. Fuit & p̄fectus uigilū. de cuius officio titulus ē libro prīo Digestorū: ad quē ptinet q̄stio de urbis custodibus. q p totā noctē uigilare debet. & coerrare calciatus cū armis & dolabris. CVM fide perferā: Oratio ē ex p̄ceptiōe Rethorica Oratoriis numeris cōpōsita: nā post exordiū subiūcta narratio ē: q̄ ut Rethorici Doctores p̄cipiūt debet eē dilucida breuis & ꝓbabilis. TERcū fide pferā. Nā cū fere iā tertia uigilia scrupulosa diligētia cūctæ ciuitatis hostiatim singula cōsiderās circū trē: cōspicio istū crudelissimū iuuenē mucrone districto passim cedibus operātē. Iamq; tris numero sæuitia eius interemptos: ante pedes ipsius spirātes adhuc corporibus in multo sanguine palpitātes. & ipse quidem cōsciētia tāti facinoris merito permotus: statim profugit. & in domū quādā p̄sidio tenebratū elapsus: perpetem noctem delituit. Sed prouidētia deum: quæ nihil impunitum nocentibus permittit: prius q̄ iste clandestinis itineribus elaberetur: mane præstolatus: ad grauissimū iudicii uestri sacramētum. eum curaui perducere. habetis itaque reum tot cedibus impiatum. reum corā deprehensum. reum peregrinū. Constāter itaque in hominem alienum ferte sententias de eo crimine: qui etiam in uestrum ciuem seueriter uindicaretis. Sic

Circitores.

tia uigilia: Vegetius & modestus tradūt uigilias nocturnas in quatuor partes diuisas fuisse: ut non amplius q̄ trib⁹ horis nocturnis necesse sit primos uigiles uigilare: a tubicie oēs uigiliæ cōmittūt & finitis horis a tubicine reuocātur. Apud historicos frequēs mētio est. de Prima. Secūda Tertia. Quarta uigilia: Hieronymus in expositiōe Psalmoꝝ. nox inqt in quatuor uigilias diuidit. q̄ singulæ triū horarū spacio supputātur. apd Lucanū secūda uigilia significat illo uersu tertia iā uigiles cōmoueret hora secūdos. & hæ uigiliæ Castrenses noiant. Plinius i x. de gallis loquēs sic inqt. cū solent cubitū. Quartaq; Castrensi uigilia ad curas laboremq; reuocāt hic p tertiā uigiliā significat tempus id qđ a media nocte mox incipit. HOstiatim: Quasi p singula hostia. Quintilianus. Eloquētia hostiatim petēda. MVcrōe districto Educto gladio. prosa Oratio

Vigiliæ nocturnæ quatuor.

Tertia vigilia

Hostiatim.

mucronē ꝑ gladio. & tectū ꝑ domo recipit auctore Quintiliano. ꝑprie aūt mucro ē cuspis teli. hinc dixit Seruius cuspidē abusiue posuisse Virgiliū ꝑ hastæ mucrone: hinc mucronatū deriuat. ꝑ eo qđ est acutū. & mucrōis habēs effigiē. Plinius libro. xxxii. scribit iter pisces xiphiā id est gladiū rostro mucronato eē: a quo naues perfossæ mergūtur i oceano. INterēptos. Repete uerbū illud cōspicio zeugma est a supiori. PRAEsidio tenebrarū: Consimiliter Virgilius. Dentensi tenebris & dono noctis opacæ. PERpetē: Perpetuā. ac totā. ppetē ꝑ ppetuo dixerūt ueteres & annotāt grāmatici: pacuuius. fac ut cœpisti hāc operā mihi perpetē oculis traxerim. NIHIL impunitū nocētibus: Verbū uetus ē deos iratos pedes lanatos habere. qa nōnūq; tarde ueniunt nocētibus. hinc illa apud Valeriū uulgata sententia. Lēto gradu ad uindictā sui diuina ꝑcedit ira. ex quo satis liquet deoꝝ ꝑuidētiā nocētes nunq; impunitos dimittere. & si iterdū sero puniāt: ideoq; scripsit Oratius raro antecedētē scelestū deseruit pede pena claudo. Cesar quoq; in cōmētariis auctor ē cōsuesse deos īmortales. quo grauius hoies ex cōmutatione rerū doleāt: quos ꝑ scelere eoꝝ ulcisci uelint: his secūdas iterdū res & diurnā impunitatē concedere. græce προνοια dicitur prouidentia deorū. qua stoici dicūt cuncta regi: prouerbiū græcoꝝ est. σιν θεων ωτακηλοεμι. ad aures deorū uenit qđ dicitur de hoibus q nō latēt deos in suis actionibus.

Mucro. Mucronatum. Xiphias.

Perpetē pro perpetuum. Deos habere pedes lanatos.

CLANdestinis itineribus: Occultis & deuiis. clandestinū penultima longa enūciandū est. ut filius māliusq; notificāt. MANE p̄stolatus: Matutinā aurorā expectans. p̄stolari. n. ē expectare uel manere: alias p̄stolari est. p̄sto esse. & apparere: hoc est obsequi. ut docet Donatus. cōiungitur cum datiuo. & ablatiuo. Terētius quē p̄stolare parmeno. M. T. qui tibi ad forū aureliū p̄stolentur. IMpiatū: Pollutū. maculosumq;. REVM: Epanaphora est. siue anaphora. quā nostri repetitionē dicūt. siue relatio nē: q̄ fit quotiens per singula mēbra. eadē pars orationis repetit. hoc modo. uerres calumniatores apponebat. Verres de causa cognoscebat: uerres pronūciabat. auctores Martianus. Diomedes. &. M. T. in Rhetoricis ad hereniū. PEREgrinū: tāq; peregrino minus fauēdū sit q̄ ciui: & alienus constanter dānari debeat: nā ut docet. M. Tullius in primo de officiis. propior est societatis gradus eiusdē nationis & linguæ. arctior uero colligatio est eiusdē eē ciuitatis: hinc scribit Plinius in. xxxvi. agoracritū patiū & alchamenē athenien sem phidiæ discipulos inter se ambos certauisse in uenere facienda: uicisseq; alchamenē nō opere sed ciuitatis suffragiis cōtra peregrinū Ciui suo fauētis. atqui peregrinos tamen despicere nō debemus: quinimo ut præcipit Plato. libro. viii. de legibus: peregrini uiginti ānos in aliena ciuitate permaneant artium aliquā exercentes. sine uectigalium solutione: cū autē. xx. anni exacti fuerint: accipiat rem suam & abeat: Lex quoq; mosayca præscribit allophylos sic enim græco uocabulo peregrini dicuntur. non esse uexandos: nam & uos inquit peregrini fuistis in alieno solo.

Pstolari.

Epanaphora Relatio.

Atheñ. fauent ciui cōtra peregrinū allophyli

Status iu ridicialis Intentio Depulsio

NEC ipſe ignoro: Defenſio eſt: cuius ſtatus ſiue Cõſtitutio iuridicialis ſiue qualitatis nũcupat: nõ enĩ factũ qd obiicitur negat. ſed id iure factũ eẽ demõſtrat: utĩ cã oratii ſororicidæ intẽtio accuſatoris: eſt ſororẽ occidiſti. depulſio defenſoris: occidi: ſed iure occidi. q̃ſtio eſt nũ iure occiderit: inſidiatorẽ au tẽ cũ occidere fas ſit: & qd quiſq; ob tutelã corporis ſui fecerit id feciſſe iure exiſtimetur: tris a ſe inſidia tores iure cæſos argumẽtat. Orditur aũt a pronoĩe: quoniã magna uis ẽ in ꝓnominibus. EXPOſi tis: neci datis: ſenſus aũt eſt: ſcio eẽ difficile eũ: q cõfiteat crimẽ de quo arguit: uelle tamen pſuadere ſe ſe eẽ innocẽtẽ. AVdientiã. Ita Plautus exurge ꝓco fac populo audientiã. EVENtu fortuito. Cædes enĩ illoq; triũ fortuito nõ cõſulto fuerat ꝓpetrata. A Cœ na: Foris enĩ apd byrhẽnã cœna uerat. ut ſuperius demonſtrauit. Elocutio pliniana ẽ. a cœna a ci bo. a ſomno. pro eo quod ẽ poſt cœnã. poſt cibũ. poſt ſomnũ. de ui & ſignificatiõe huius particu læ a ſup Suetoniũ affatim. SE rius. hora ſeriore tardioreque.

A cœna.

POtulentus: Vinolẽtus & be ne potus apud plautũ uitio uini atq; amoris noxã cõmiſſam pur gat. VErũ crimen. Nõ negabo inquit me ebriũ temulẽtũq; fuiſ ſe. DEuorto: Dicimus deuor tor. & deuorto i eodẽ ſignificatu nã & deuortori ꝑterito actiuã ha bet declinationẽ deuerti: ut do cet phocas. uerbũ aũt eſt proprie hoſpitale. Plautus in pſeudolo. Ego deuortor extra portã. In ta bernã tertiã. Itẽ i trinumo inſanũ eſt & malũ in hoſpitium deuor ti ad cupidinẽ. M. Tullius i ſecũ do rethoricoq; quare cũ in quãdã tabernã deuortiſſent ſimul cœ nare & in eodẽ loco ſomnũ cape uoluerũt. GEſtientes cupiẽtes: geſtire enĩ mõ cupe ẽ: alias lætũ eſſe. CORpore uaſtior: maior enormior horrẽtior: uaſtũ enĩ di citur magnũ horrẽs. & ferox. ue tus uerbũ eſt uaſteſcere. qd ſigni ficat deſertũ & uaſtum fieri. uaſti cies & uaſtitudo & uaſtitas pro horrore & deſolatiõe & cõtagiõ accipiuntur apud ſcriptores ido neos. AFFAtibus. alloqo & uer bis: q̃ magnũ pſæpe hũt ĩcitamẽ tũ i utrãq; partẽ tã ad ſcelus capeſſendũ: q̃ ad uirtutẽ pcolẽdã: Oratius hortari cœpit eũdẽ uerbis: q̃ timi do quoq; poſſent addere mẽtẽ. MARibus animis: maſculis & plane uirilibus. CVNctatio: horta

Deuorto Deuor tor.

Geſtire.

Vaſtum.

Vaſteſce re.

Cũctatio Cũctator Mora ſæ pe me lior. Faceſſe rae. Extema malitia.

profatus accuſator acerrimus ĩmanẽ uocẽ repreſſit. Ac me ſtatim ꝓco ſi quid ad ea reſpõdere uellẽ: iubebat incipere. At ego nihil tũc tẽporis amplius q̃ flere pote rã. Nõ tã hercules truculẽtã accuſationẽ intuẽs: q̃ meã miſerã cõſcientiã. Sed tamẽ oborta diuinitus audacia: ſic ad illa. Nec ipſe ignoro q̃ ſit arduũ: trinis ciuiũ cor poribus expoſitis: eũ q cædis arguat: q̃ uis uera dicat: & de facto cõfiteatur ultro: tñ multitudini tãtæ q; ſit in nocẽs pſuadere. ſed ſi pauliſper audiẽtiã publicã mihi tribuerit humanitas: facile uos edocebo me diſcrimen capitis: nõ meo merito: ſed rõnabilis ĩdignationis euẽ tu fortuito: tãtã criminis inuidiã fruſtra ſuſtinere. Nã cũ a cœna me ſerius aliquãto reciperẽ: potulẽtus alio quin: qd plane uerũ crimẽ nõ diffitebor: ante ipſas fo res hoſpitii: ad bonũ aũt Miloneẽ ciuẽ ueſtrũ deuorto. Video quoſdã ſeuiſſimos latrones adytũ tẽptantes: & domus ianuas cardinibus obtortis euellere geſtiẽtes: clauſtriſq; oĩbus: q̃ accuratiſſime adfixa fuerãt: uiolẽ ter euulſis: ſecũ iã de inhabitãtium exitio deliberãtes, unus deniq; & manu prõptior: & corpore uaſtior: his affatibus cæteros incitabat: heus pueri q̃ marib9 aĩs & uiribus alacrib9 dormiẽtes aggrediamur. Oĩs cõtatio ignauia oĩs faceſſat e pectore: ſtricto mucrõe p totã do mũ: cedes ambulet. qui ſopitus iacebit: trucidetur: qui repugnare tẽptauerit: feriatur. ſic ſalui recedemus: ſi ſaluũ i domo neminẽ reliquerimus. Fateor quirites ex tremos latrões boni ciuis officiũ arbitratus: ſimul exi mie metuens. & hoſpitib9 meis & mihi: gladiolo: q me pp hmõi picula comitabat: armat9: fugare: atque pro terrere aggreſſus ſũ. At illi barbari prorſus & ĩmanes hoĩes: neque fugã capeſſunt. & cũ me uiderẽt ĩ ferro: tã mẽ audaciter reſiſtũt. dirigit p̃liaris acies. Ipſe denique

bat comites ut morã oẽm & cõtationẽ eiicerẽt ab ſeſe eliminarẽtq;: ſæpe enĩ cũctatio diſpẽdioſa eſt. ex quo illud ſilii. pelle moras breuis ẽ magni fortuna fauoris, pſæpe uero utilẽ cũctationẽ tarditarẽq; eẽ ꝓcipimus. uñ ait idẽ filius. In rẽ cõtari ſuerit. & Fabius ob id cũctator dictus: q cõtãdo reſtituit rẽ. Dictũ uetus ẽ cuius ſidonius quoq; cõmeminit pſæpe morã eẽ meliorẽ: & ut auctor ẽ marcellinus. cũctatio ꝓcipuũ bonũ ẽ ĩ magnis ductoribus. FAceſſat. recedeat abeat ut illud faceſſite hinc oẽs: alias faceſſe re ẽ facere. ut Virgilius iperio læti parẽt ac iuſſa faceſſunt. FAteor quirites: Ex ritu oratorũ romano rũ: qui ad quirites cõtionãtur. EXtremos latrones. Ita ordinãdus ẽ textus aggreſſus ſum gladiolo fugare extremos latrones tãq; id officiũ foret boni ciuis. extremos aũt appellat: itelligi uolẽs perditiſ ſimos nequiſſimoſq; ſic ab. Au. Gellio. extrema malitia dicta pro maxima & ea: ultra quam nihil ſit.

DVX & signifer. Vexillariũ. Antesignanũq; ac ueluti principẽ latronũ significat. CERta manu. Dicit mãus certa. cuius ictus nõ oberrat: sicut incerta. q̃ nõ semp ferit destinata. Quintiliãus ĩ quarto. ut certa mãus uno telo possit eẽ cõtẽta ĩcertæ plura spargẽda sũt. ut sit & fortũæ locus: NEq; fugã capes sunt: Narratio credibilis. & plane oratoria: q̃ ex p̃cepto Quintiliãi nõ fuerit inutile semina q̃dã ꝓbatio nũ spargere. nõ nũq̃ etiã argumẽto aliquo cõfirmabit: cũ aduersarii dicũt fuisse robusti armati cõtra infirmos. plures cõtra unũ. Aliqñ cõfitebimur uix eẽ credibile. qd factũ ẽ. nos tñ id uerũ eẽ ꝓbaturos: sicuti nũc uix uidet eẽ credibile. tres ab uno peremptos fuisse. tã aũt subtiliter narrat tã ꝓbabiliter. ut qui audit ſtatĩ credat. MORdicus: morsu. & dẽtib⁹ aduerbiũ ẽ. mordicibus quoq; ueteres dixerũt in eodẽ significatu. Plautus ĩ Aulularia. Asini me mordicus scindãt boues ĩcursent cornib⁹: a morsu etiã morsicati ludũt. PER scapulas: Scapulæ posteriores dorsi partes & Humeroꝝ significãt. hĩc interuallũ illud mediũ iter scapulas iterscapulũ dictũ. In floridis. cũ interscapulũ crates retexisset. quidã iterscapiliũ legere malũt apd higinũ crebra mẽtio est iterscapilii: a quo ĩ scapulo quoq; usurpat. ꝓiterscapilio siue ꝓĩ scapulis. IMpunẽ: Impunitũ. & penæ exortẽ. declinat ipũis ut ĩmunis. HOSpitis. milõis. PROtecta: defẽsa.

Dux & signifer cæterorũ ualidissime aggressus: illico manibus ambabus capillo abreptũ: ac retro reflexũ effligere lapide gestit. quẽ dũ sibi porrigi flagitat: certa manu p̃cussũ fœliciter prosterno. At mox aliũ pedib⁹ meis mordicus inherẽtẽ: p scapulas ictu tẽperato: tertiũq; ĩprouide occurrẽtẽ pectore offenso ꝓmo. sic pace uindicata: domoq; hospitis: ac salute cõmuni protecta: nõ tã ĩpunẽ me: uerũetiã laudabilẽ publice credebã fore. q ne tãtillo qdẽ unquã crimĩe postulatus: sed probe spectatus: apud meos semp ĩnocentiã cõmodis cunctis antetulerã. Nec possum reperire cur iuste ultiõis: qua cõtra latrones deterrimos cõmotus sum: nũc istũ reatũ sustineã. cũ nemo possit mõstrare. uel proprias ĩter nos inimicitias p̃cessisse: ac ne omnino mihi notos illos latrones usquã fuisse. uel certe ulla p̃da monstretur. cuius cupidine: tantũ flagitiũ credatur admissum. Hic profatus rursum lachrymis obortis: porrectisq; ĩ p̃ces manibus: per publicã misericordiã per pignorũ charitatẽ: mœstus: tunc hos: tunc illos depcabar. Cũq; iã humanitate cõmotos: misericordia fletuũ adfectos omnes satis credere: solis & iusticiæ testatus oculũ cãsumq; præsentẽ meũ cõmendans deũ prouidẽtiæ: paulo altius aspectu relato cõspicio prorsus totũ populũ

NE tãtilllo qdẽ: ne minimo quidẽ. POStulatus: Accusatus. Titulus ẽ apud iurisc̃õsultos de postulãdo. Cæsar ut scribit Trãquillus dolobelã repetũdarũ postulauit. REatũ: accusationẽ. messala orator prius reatũ dixit: ut docet Quintiliãus ĩ. yiii. reus uñ reatus ducit. nõ solũ est is q cãm dicit. & itẽ q qd ꝓmisit spopõditue ac debet. Verũ etiã qui cũ altero litẽ cõtestatã hẽt. siue is egit. siue cũ eo actũ est: Reus ut scribit gallus helius stipulãdo est idẽ qui stipulator dicit. sicut reus ẽ ꝓmittẽdo. q suo noie alteri quid ꝓmisit. M. Antnoius apud Ciceronẽ ĩ secũdo de oratore. reos inquit appello. nõ eos mõ qui arguũt: sed oẽs quoꝝ de re disceptat reũ fieri ascõio nihil aliud ẽ nisi apud p̃torẽ legibus ĩterrogati. agi dicitur reus cũ accusatur: pagi qñ dãnatur. Plinius ĩ epistolis ĩterea dũ pagitur reus. Vulpiãus ad legẽ iuliã d adulteriis sic ĩfert. nisi reũ pegerit pegisse. ãt ñ alias qs uidet. nisi & cõdẽnauerit. Idẽ ad legẽ iuliã maiestatis. is inquit qui ĩ reatu decedit ĩtegri status decedit: extinguit enĩ crimẽ mortalitate: reis apud priscos moris fuit sumittere capillũ: & uestẽ sordidã ĩ publico habere. ad misericordiã cõciliãdã.

PROprias inimicitias: Maleficiũ sine cã susceptũ ferme eẽ nõ solet: ut rhetorici doctores prodiderũt: qui p̃cipiunt in omni lite causam potissimũ spectari oportere: causa aũt ois aut ipulsiua ẽ. ut ira odiũ: aut ratiocinatiua. lucrũ hereditas. Impulsiuã græci uocãt ορεικτικην αιτιαν. ratiocinatiuã uero τηϱ λογικην αιτιαν. ꝓterea cã ẽ aut efficiẽs cũ dicimus illa ratiõe ꝓuocatus est: qd ϱοετικον αιτιον græci uocãt. aut adiuuãs: ut cũ dicimus. & iam illa causa accessit: qd υπεϱοετικον αιτιον uocãt: aut prohibens. ut ĩmo habui causam nõ faciendi ne ad inimicũ meũ hereditas peruenirẽt. quod κωλυτικον αιτιον græci uocãt. nunc Apuleius impulsiuã causam signat cũ ait inimicitias nõ p̃cessi me: ratiocinatiuã uero cũ negat nulla predæ cupiditate admissum eẽ flagitium. CVPIdine: Cupiditate: Oratius at bona pars hoĩum decepta cupidine falso. PORrectis in p̃ces manibus: adorantes manus attolimus. ut docet Quintilianus. sine manibus trunca ẽ actio ac debilis. Cæteræ partes eloquẽtẽ adiuuãt: heæ: prope est ut dicã: ipsæ locuntur. manibus poscimus. minamur. supplicamus. manus uouẽtium leuiter pãdata est. PIGNOrũ: Filiorũ. sunt enĩ filii ueluti pignora charitatis iter cõiuges & ut. xxxii. q. ii. scriptũ legimus cõiugii p̃mium & gratia nuptiarũ est partus: obsecratio autẽ illa iudiciũ p chariſſima pignora utilis erat. ut inquit Quintilianus in. yi. IVSTIciæ oculũ: In secũdo dictũ ẽ. ipsos etiam oculos solis & iusticiæ facile frustrentur. Vbi de oculo iusticiæ & solis nõ indiligenter annotauimus.

Postulare.

Reus q.

Agi reus

Peragi reus.

Causa in lite spectanda.

Impulsiua causa.

Ratiocinatiua.

Pignora filii.

RISV cachinnabili: Sonoro. soluto. maximo qualis est cachinnus. PArētē: Nomē ē reuerentiæ.

Reus capitis.

REVS capitis: Cuius cā capitalis ē is reus capitis dicit. ut reus furti. reus maiestatis: qui de furto & maiestate accusat. ASSIstendi: Patrocinādi. fauēdiq; a assistere enī. qñq; significat defendere patrocinari. adesse. qđ prisci adesse & supesse dictitarūt: sic enī elegāter & scite loqmur. Tibi adsū. tibi supsum. p eo qđ ē aduocatus tibi sū. cāmq; tuā defendo.

Adsistere tibi adsū

Tibi supsum.

CAchinat: Cachino risuq; solutiore, pseqt. ATRAueste: Nigra uestis ē lugētiū: pullatos dicius & atratos: q lugēt & uestibus nigris obsoletisq; luctū testāt

Pullati.

Atrati.

apud antiquos nefas erat atratū accūbere ī epulo. hīc. M. Tullius Vatinio, pbro dat q cū toga pulla. i. nigra in epulo qnti Arii accubuerit. & q cœnauerit atrat°. An

Anthracin° color anthrax.

thracinus color dicit apud ueteres niger. q̄si carbōarius. Anthraces enī carbones latine appellāt. M. Varro. amiculū nigellū appellat lugubrē uestē. POne. Post. Virgilius pōe subit cōiūx. PANnis obsita: Ita Terētius. Video sē tū squalidū ægrū pannis, anniscq; obsitū. a Virgilio dictus ē obsitus

Obsitus æuo.

æuo, p senex. & ut interptat. Dōatus. obsitū dicius metaphora ab agro sūpta. OLEAginos: Oleārios. ab olea oleaginus deducit.

Oleaginus.

sicut a faba fabaginus. hinc a Catōe acus fabaginū dictū, p purgamēto quisquiliisq; fabarū. q item pcipit taleas oleaginas tripedaneas eē decidēdas. Itē codicillos oleaginos amurca pspergi iubet ita neq; fumosi erūt & bene ardebunt. Ramus olearū pacis signū: Arbor enī pacifera est olea Virgilius. placitā paci nutritor oliuam hinc a græcis elea dicta. qa græce ελεος misericordia. q̄ quia cōtigit eis qbus pax dat. ut inqt probus pax datur. ut iquit, pbus grāmaticus: Olea pacis signū ē. LV

Fabaginū acus.

Pacifera olea.

Elea.

gubriter eiulantes: Flebiliter lamētantes. Eiulatus & eiulatio flebilis est lamētatio. Eiulare est flebiliter more fœmineo cōplorare: ī legibus decēuiralibus lessum dicitur hæc lugubris eiulatio. Legis uerba sunt hæc mulieres genas ne radūto. neue lessum funeris ergo habēto: qbus uerbis ut lelius interptat tollit lex lamētationē. Id totū a nobis latius explicatū ē in secūdo Tusculanarū cōmētario. PARuuli huius: Magis naturaliter mouēt exēpla q̄ uerba. hinc Sergiū Galbū accepimus euasisse iudicii flāmā miseratione excitata. dū nō suos modo liberos paruulos incontione produxerat: sed galbæ etiā sulpitii filium suis etiā manibus circūtulerat. & ut auctor est Quintilianus nō solū dicēdo sed etiā faciendo lachrymas mouemus. Vnde & producere illos qui peticlitentur squalidos atq; deformes. & liberos. & parentes institutū est. LAtronis: Inuidiose latronē Apuleium ipsum appellat. LITAte: Sacrificate. & quasi parētate. quid litare & sacrificare inter se differant sæpius diximus. DIFFIteri: Negare. & inficiari. SVBsiciua sollicitudo: Reliqua & sola. subsiciuū enī id uocant quod quasi reliquum subductū subtractūq; est. M. Varro. Ab hoc principio Mensores nōnūquam dicunt in subsiciuum esse unciam agri aut sextantem: quidam subsiciuum quasi a subsecando alii succisiuum quasi a succidendo: deducere malunt eodem tamē intellectu: & significatu. Au. Gellius. M. Tullius. Plinius. tempora succisiua appellitant: quasi dicas subsecta subductaq; a negotiis: quæ litteris sunt impartienda. In primo de legibus ait. M. Tullius subsiciua quædam tempora incurrunt: quæ ego perire non patior: Apuleius infra quoq; dictionē hanc decenter usurpat insignificatione consimili. EVItasse: uita spoliasse. Euitare enī ē uerbū uetus. nec omnibus obuium. quod significat uita priuare: & ita legere malim q̄ enecasse: quod quidā insolentiā huius uerbi reformidātes fecerūt: sed elocutioni Apuleianæ magis congruit euitasse q̄ enecasse: cū alterū sit oppido quā eruditū. Alterū protritū. Item actius poeta apud Ciceronē in tertia Tusculana. hæc omnia uidi inflammari. Priamo ui uitam euitari ideſt uitalitate spoliari.

Lessum.

Galba paruulos produxit

Subsiciuum.

Subsiciua tempora.

Euitare uita spoliare.

TORmentis

TORmentis ueritas eruenda: inter probationes quas græci ατεχνους nostri inartificiales uocāt tormenta sunt. apud rhetoricos doctores. cōmunis locus est a tormentis dicere & contra tormenta: cū pars altera questionē uera fatendi necessitatē uocet. altera autē sæpe causam uel falsa dicendi: plenæ sunt orationes ueterꝝ oratorꝝ huiuscemodi q̄stionibus. apud maiores nostros q̄stiones & tormēta de seruiis habebāt: diuus augustinus ut auctor est Vlpianus nō eē a tormentis incipiendū constituit. neq; adeo fidē q̄stioni adhibendā: est enī q̄stio res fragilis & piculosa. & q̄ ueritatē fallat: nā plerique patientia siue duritia tormentorꝝ ita tormenta cōtēnunt: ut exprimi ab eis ueritas nullo mō possit alii tanta sunt impatiētia & adeo recentes in dolore: ut in quouis mentiri q̄ pati tormenta uelint. De minore quattuordecī annorꝝ q̄stio habenda nō est: ut diuus pius cecilio rescripsit. tormenta ut docet archadius iurisconsult⁹ habenda sunt nō quanta accusator postulat: sed ut moderatæ ratiōis temperamenta desiderant: sed senatus cōsultū svllanianū ex Vlpiani p̄ceptiōe impuberes torqueri nō debent: sed terreri tantū. & habenda uel ferula cedi: alias tormēta significāt machias bellicas. scribit plinius cretas inuenisse in tormentis scorpionē. PER q̄stionē: q̄stionē ut inquit Vlpianus sic accipimus nō tormenta tātū. sed oēm inq̄sitionē. & defensionē. alie sunt q̄stiones oratorꝝ: & dialecticorū. RItu græciensi: ea forma dicit̄ græciensis: qua hispaniēsis. corinthiensis: Romanensis. q̄ in ueterꝝ libris diligēs lector frequenter īueniet: & nos hisce cōmētariis īspersimus. & apud Suetoniū nō īdiligēter annotauimus. qd differat hispaniēsis ab hispāo. & alia id genus. IGNIS & rota: inter tormenta antiquorꝝ sunt cruces eculei. Carcer. Vncus. & adactus p mediū hominē stipes: & tunica alimentis igniū illita & ītexta quā molestā uocāt: de qua ītelligi uoluit satvrographus cū ait. ausi qd liceat tunica punire molesta. & epigrāmatarius illo uersu. nā cū dicat̄ tunica p̄sente molesta: de ungula qd tormētigēus ē meminit Ciprianus Eusebius Tertulliāus. q & ascias & runcinas inter īstrumenta seuitiæ pcenset: præterea inter cruciatus est ignis & rota: utrūq; nō minus notū q̄ crudele suppliciū: tormentū rotæ germanorꝝ prope peculiare est. apud quos noxii rotæ inserunt̄ & membratim radiis rotarꝝ conuulsi lentitudine mortis cruciabiliter perimuntur: de quo scripsimus in commentariis tusculanarum. ī decimo quoq; huius operis uolumine sic scriptum est. nec rota uel eculeius more græcorꝝ tormentis ei⁹ apparata iam deerant. FLAgitiorum. corrige flagrorum. ut sit sensus omne genus flagellorum uerberumq; illatum importatumq; fuisse. OPpido: ualde. IMmo duplicatur: exornatio est quā correctionem uocant. ut illud ex libro quarto rhetoricorum ad herennium. Quod si iste suos hospites rogasset immo uenisset modo. hoc facile perfici posset. INtegro: timebat enim ne lacerato discerptoq; per cruciatus corpore mutilatus truncus minime integer moreretur: iuuenalis hoc cruciatu lentulus hac pena caruit. ceciditq; cethegus integer. & iacuit Catilina cadauere toto. PIGNOrum perempto rum: filiorum meorum interfectorem: pignora enim filios dici sat notum & superius explicatum ē. REuelari: detegi denudari. PRO modo facinoris: pœna facinori par irrogari & solet & debet. nā ut docet Marcianus iurisconsultus respiciendum est iudicanti nequid durius. aut remissius. cōstituat̄ q̄ causa deposcit: nec enim aut seueritatis aut clementiæ gratia affectanda est. sed perpēso iudicio ꝓut quæq; res postulat statuendum est. plane in leuioribus causis proniores ad lenitatem iudices esse debent ingrauioribus pœnis seueritatem legum cum aliquo temperamento benignitatis subsequi. REnitentē: recusantē. PRAEcedens facinus: triplex homicidiū. EREgione lateris: eregiōe ad uerbialiter dicimus ex opposito. & ex parte cōtra respiciente. hic significat ex parte laterali percutiētes lictores impulisse ut manum super cadauera porrigeret. INgratus: idest inuitus: & coactus: & cōtra. animi mei uoluntatem. sic Terentius opus faciam. ut defatiger usq; ingratus ut dormiam. ultronea enim ut inquit Donatus grata sunt. ingrata quæ ab inuitis fiunt: ac recusantibus.

tormētis ueritas eruēda. Nā & q comitabat̄ eū clāculo profuit. & res adhoc deducta ē: ut p q̄stionē sceleris sui participes īdicet. ut tā diræ factiōis formido funditus perimat̄. Nec mora cū ritu græciēsi ignis & rota tū oē flagitiorum genus inferunt̄. Augetur oppido: immo duplicatur mihi mœsticia. quod integro saltem mori non licuerit. Sed anus illa: quæ fletibus cuncta turbauerat: prius inquit: optimi ciues: q̄ latronem istum miserorum pignorum meorū peremptorē cruciandum adfigatis: permitite corpora necatorum reuelari: ut & formæ simul & ætatis cōtemplatione. magis magisq; ad iustam indignationem arrecti: pro modo facinoris sæuiatis. His dictis applaudit̄. & illico me magistratus ipsum: iubet corpora quæ lecto fuerāt posita: mea manu detegere. luctantem me ac diu renitentem præcedens facinus instaurare noua ostensione: lectores iussu magistratuum q̄ instantissime compellunt. manum denique ipsā e regione lateris tundentes: in exitiū suum super ipsa cadauera porrigunt. Euictus tandē necessitate subcūbo. & ingratus licet: arrepto pallio:

Locus a tormētis
Questio res periculosa.
impuberes torq̄ri non debent.
Tunica molesta.
Apud poetas
Vngula tormenti genus
Runciæ.
Supplicium.
Pignora filii.
proniores ad lenitatē iudices.
E regiōe.
ingratus inuitus.

REtexi:reuelaui.apperuiq;. bar.nunc utricida conſpicerer. REpentina mutatio: ut qui prius triplicis homicidii reus mihi uide/ IN peculio proſerpinæ:oppido q̃ eleganter dicit quiſpiã numeratus

In pecu/ lio proſer pinæ.

eẽ in peculio proſerpinæ:qui fuit proximus morti.& iã iã iturus ad manes.& auĉturus familiam. plu/ tonis:nã ſicut peculiũ dicit qd ſeruus ſeorſum a rationibus dominicis ſeparatũ habet.ita peculiũ pro/ ſerpinæ & orci familia tranſlatione decentiſſima ſignificant aiæ defunctoꝝ:hæc enim ſola ſunt deo/ rũ infernorũ bona & opulentiæ.aſſerunt poetæ mortuoꝝ capita furiaꝝ lampade luſtrari.& eaꝝ noĩa a

peculiũ. peculia res res. peculio ſus.

proſerpina in inferiorũ poſte con ſcribi.peculiũ proprie ſeruorũ ẽ.ſi/ cut patrimoniũ & bona patris fa/ milias.unde ſeruile peculiũ a iuriſ conſultis dictũ. & res peculiares: ad peculiũ pertinentes peculioſũ appellat plautus opulentũ ſeruũ ſuffarcinatũq; peculio. orcũ autẽ

Orcus.

plutonẽ dici quis ignorat? hic or/

Orcinia/ na ſpõda

ciniana ſponda.apud epigrãmati ſta uſurpat pro lecto funebri.Ver rius Flaccus.Vragũ ab antiquis di ctũ ait.quẽ orcũ dicimus. quaſi ab urgendo.qd is deus maxime nos

Orcinus libertuſ q

urgeat. ab orco orcinus libert⁹ ut opinor dictus.qui fit ipſius teſtato ris defuncti & in orci familiã aſcri pti:de orcino liberto meminerũt. iuriſconſulti.titulo de fidei cõmiſ ſariis libertatibus. & libro ſecũdo

Vtres fluitant

iſtitutionũ. VTres inflati: quæ rit ariſtoteles in problematis cur utres inflati ualeant fluitare: qui inanes deoſum inflati ſuperne fe runt.hoc autẽ ideo cõtigit: quod ab aere ſuſtinent. ſcribit plinius hircini utris uinarii cinere ſangui nẽ ſiſtri.Vtribus inflatis incuban/ tes barbari flumina tranſnatãt: q apud hiſtoricos frequentiſſimũ ẽ.

Hiat. Hiſcit.

HIantes: aperti.patẽteſq; ſic pa/ pinius.uulnus hiat. plus eſt hiſce/ re q̃ hiare ſi Diomedi credimus hi at enim qui ore patulo eſt uel taci tus/hiſcere uero eſt incipere loqui.Veteres hietare.& hiatare dixerunt laberius hietant fores dixit:pro

Hietare

eo qd eſt hietant.i.patent. COhibitus:cõpreſſus.coercitus.ſuffrenatus. LIbere exarſit:natura cõ/

Cleophã tus in ri ſum effu ſior.

paratũ eſt:ut riſus aliquãdiu coercitus mox obiicibus refractis liberrime erumpat q̃ cleophãto accidiſ ſe ſcribit ariſtoteles.ut ſcilicet aliquãtiſper riſum cohibuiſſet.mox in largiſſimũ ſonorũq; cachinnũ effũ/ dere⁹. GRAtulari:gratulabant. SEdare ſedabant:frequentiſſima locutio. DOloꝝ uentris:ex/ preſſit id qd ex naturali affectiõe prorũpit:nãq; ex nimio riſu dolor uentris interdũ exorit.quẽ manu/ um cõpreſſiõe mitigare ſolemus. LAEticia delibuti:ad aĩum tranſtulit:qd eſt corporis. nã delibu/ unctus dicit.ſic & Terentius delibutũ gaudeo dixit. FAceſſunt:abeunt.recedunt:Luciniã: palliũ ſu/ gnat:quo cadauera illa fuerant conuelata.contectaq;. IN lapide:tãq̃ lapideus factus ob ſtuporem.

Theatrũ ſcauri. promica/ re.

THEAtri ſtatuis:moris fuit apud antiquos theatra ſtatuis exornare Mar.ſcaurus tria milia ſignoꝝ ad ornatũ tẽporarii theatri poſuiſſe memorat.cui triplex fuit ſcena.altitudine.ccc.lx.colũnaꝝ:ſummæ colũnæ tabulis inauratis ſpectabiles uiſebant. PROmicantibus:manantibus profluentibuſq;.pro/ micare ut inquit nonius eſt porro iacere & extendere.neuius:ſiquid loqui uis:nõ perdocere multa lo/

Cui do/ let memi nit.

ge promicando oratio eſt. CLEmenti uiolentia:declamauit a contrario:nã cũ uiolentia inclemen/ ter fiat.tamen hic clementem uiolentiam ſcite dixit.intelligi uolens quadam quaſi ui leni tamen & beniuola Apuleium tractum eſſe a milone:qui hoſpiti prodeſſe uolebat non obeſſe. IN heſcrat alci/ us:prouerbialis illa ſententia eſt:cui dolet meminit.cui placet obliuiſcitur.Iniuriarum enim memoria

Inſignia.

ſempiterna eſt.cum beneficii recens ſit obliuio.hinc illud cantatiſſimum.maneãt alta mente repoſtũ/ iudicium paridis. CVM ſuis iſignibus:magiſtratuũ pene ſingulorũ inſignia quaſi peculiaria ſũt uer/ bi cauſa lictores. & uirgarum faſces cum ſecuribus & prætexta ueſtis inſignia ſunt conſulum. Tu/

retexi corpora:dii boni.quæ facies rei:quod monſtrũ: quæ fortunaꝝ meaꝝ repentĩa mutatio? quãquã enim iam in peculio Proſerpinæ & Orci familia numerat⁹: ſubito in contrariã faciem obſtupefactus heſi.nec poſ/ ſum nouæ illius imaginis rationem idoneis uerbis ex pedire.Nã cadauera illa iugulatoꝝ hoĩum erant tres utres inflati:uariiſq; ſecti foraminibus.& ut ueſperti/ num prelium meum recordabar:his locis hiantes:qui bus latrones illos uulneraueram.Tunc illis quorũdã aſtu pauliſper cohibitus riſus: libere iam exarſit in ple bem.hi gaudii nimietate gratulari.illi dolorem uẽtris manuum compreſſiõe ſedare. Et certe lætitia delibuti: meq; reſpectantes cuncti theatro faceſſunt. At ego ut primum illam laciniam præhenderam:fixus in lapide ſteti gelid⁹.Nihil ſecus:quam una de cæteris theatri ſta/ ſtuis:uel columnis.nec prius ab inferis emerſi:quã Mi lo meus hoſpes acceſſit. & iniecta manu. me renitentẽ, lachrymiſq; rurſum promicantibus:crebra ſingultien tem: clementi uiolentia ſecũ attraxit. & obſeruatis uiæ ſolitudinibus:per quoſdã anfractus domũ ſuã perdu xit.mœſtũque me atque ẽt tũc trepidũ:uariis ſolaſtaſq; tibus.Nec tamen indignationẽ iniuriæ q̃ inheſerat alti us meo pectori: ullo modo permulcere quiuit. Ecce illico ẽt magiſtratus ipſi cũ ſuis inſignibus domũ no/

nica palmata & toga pcta.cum quadrigis albis triumphantium.Diadema regibus.paludamenta im peratoribus galerum pontificibus.lituus auguribus insignia sunt. LVci domine:uerba sunt magistratuum ad Lucium Apuleium:quem & nomine domini & prænomine Lucii honoris causa compellant.nam ut inquit Oratius gaudent prænomine molles auriculæ. PROuinciam totam:thessaliam significat:ubi originis maternæ apuleianæ fundamenta a plutarcho & sesto plutarchi nepote,p dita gloriam apuleio faciebant. TRIstitudinem mitte:tristiciam omnem mœroremq; procul abige:tristitudo enim pro tristitia:sicut mestitudo pro mestitia:& lætitudo pro lætitia usurpatur. ANgorem:angor est ut docet.M.Tullius egritudo premēs. PERannua reuerticula:item in floribus siderum inquit obliqua curricula solis annua reuerticula.quodam enim circuitu tēpora anni recurrunt:reuertunturq; ad præstinas metas:& ut inquit poeta.in se sua per uestigia uoluit annus:ex hoc ueteres annum uertentem uocauerunt:qui confit ex solis uerrigine:dum ad id signū se denuo uertit:ex quo digressus est:ateius capito:annum a circuitu temporis putat dictum.M.Varro annum significat circū autumat:unde parui circuli annuli dicunt. COMmenti:inuentionis:excogitationisq;. DEus:risus. AVctorē suum:scilicet eum qui ridendi iocādiq; materiam suppeditauerit.

diadema regis. Galerus pōtificis.

Tristitudo. Mestitudo. angor.

uertēs annus.

anni circi. anuli circuli.

LEtabit:noue dictum pro eo quod est hilarabit lætificabitq;:ac læta faciet:sic enim ueteres locuti sunt.Liuius in egisto iam ne oculos specie lætauisti optabili:accius in pelopidis:& te triplici lætarē bono. CIuitas:hypata. PAtronū scripsit:mos fuit ueterum:ut unaquæq; ciuitas patronos peculiares romæ haberet:ut docēt Dionisius & apuleius:hinc apud Suetonium annotaui Bononiēses fuisse in clientela antoniorum. Lacedemonios in clientela Claudiorum:Fabius quoq; sanga patrōus allobrogū romæ fuisse memorat:p quē catiliāe cōiuratōis idiciū factū:sic & sieuli patronos Marcellos habuerūt:& Scipiōes. VTi ea restes:mēdosus locus:quē sic emēdo:ppēsis curiose litteris & sensu:ut ære stet imago tua decreuit:significat.n.decreuisse hypatēos statuā ex ære dicādā apuleio pinde ac patro:nā ut auctorē plinius sic cliētes istituerūt colere patronos qbus statuas ex ære dicabāt i domib⁹ atq; i atriis:cū i municipiis ornamētū fori statuæ eēt. GRAtiā memini:quasi dicat habeo qdē tibi gratiā tā tā quātā merēt hæc tua i me ultronea beneficia sed me tali honore haud eqdē dignor.cū statuæ honoratioribus dedicādæ sint meisq; maioribus.mali legere mei.ut sit sensus statuas reseruādas eē his:q maiores fuerīt dignioresq; ipo apuleio. RENidēs:subridēs.catullus rēidet usq;quaq;:rēidere ē labra cōtra here auctore.lutatio grāmatico.labra āt cōtrahi solere a subridētib⁹ palā ē. LEtiorē me refingēs:q̄is ceinerit poeta.cōsiliū uultu tegit.& spē frōte serenat.attn difficillimū hoi ē tristi & mœsto letiorē uultū in ducere:& cū itrisecus aius angat:forisecus ostētare letitiā. COmiter:hilare.lubēter.benigne.suauiter comes benigni suaues.faciles hoies dicūt.auctores.M.Varro.&.M.Cicero. APpello:familiariter alloquor. PARēs:reuerētiæ maternæ nomē:nullū.n.uenerabilius ē q̄ parētū nomē & appellatio. DEspōderas:quasi p despōsionē obligaueras:ad cænā iqt Seneca ibo qa,pmisi etiā si frigus erit:non quidē si niues cadent. NVmen:risum deum significat.cuius hilaria solemnia illo die celebrabantur.

Lætabit.

Bononienses in clientela antoniorum Marcelli patroni siculor. Statuæ patronis dicabant

Renidēs

Comiter

Comes

oppignerare
Repignerare
Vadimonium.

PIGNErarer:quasi manciparer obligarerq; quēadmodum subinde promittimus nos ituros ad cænam:uel pignore depositō. Oppignerare est pignus dare fœneratori: ob pecuniā mutuaticam: sicut repignerare pignus recipere est.resoluta cum fœnore pecunia:quo uerbo utunt iurisconsulti. EPVlare uadimonium:qui uadimonium promisit solet se ad tempus sistere: uadimonium sponsio est & actio ad certum diem se sistendi in iudicio idest comparendi quod non sine causa deseri debet.aut diferri solet.hinc illud plinianum:inscriptiones propter quas uadimonium deseri possit. Seneca uadimonium inquit promittimus. & tamen deseritur.Quintilianus in declamationibus. nisi tamen ad uadimonium legate negasses:nō multorum dierum commeatum habebamus.apud Ciceronem in oratione pro quintio longa ē dissertatio de uadimoniis desertis. ac dilatis.sicut ergo in forensi causa & iudiciali uadimonia interdū differebantur.ita oppido q̄ decenter.per uenustam translationē petit Apuleius. ut uadimōium epulare differat:idest ut cæna. ad quā iturum se se spoponderat & quasi uadimonium promiserat differatur.differre uadimonium epulari est hoc mō: ut exempli cā res colliquescat.promisi iturum me ad cænam. mox uel penitentia ductus uel negocio distentus.dico conuiatori ut cæna condicta in crastinum uel perendimum diem differatur:sicut differt uadimonia p̄tor:ad hanc de uadimōiis formulam.referenda est fere illa plautia translatio ex curgulione:ubi tu es qui me conuadatus ueneriis uadimoniis.ubi tu es qui me libello uenereo citasti:ecce me sisto.ades contra sisto ego tibi me & mihi cōtra itidem ut sistas suadeo. BAL

Differre uadimonium epulare
Vadimonia uenenia.

pignerarer.nec ipse discedit.nec me digredi patit: prohinc epulare uadimonium differamus. Hæc adhuc me loquente: manu firmiter iniecta Milon:iussis balnearibus adsequi:producit ad lauacq; proximū. At ego uitans oculos oīum: & quē ipse fabricaueram risum obuioq; declinans: lateri eius adambulabā obtectus. Nec qui lauerī.qui terserī. qui domū rursum reuerterim:præ rubore memini. Sic omnium oculis.nutibus:ac denicq; manibus denotatus: impos animi stupebam. raptim denicq; paupertia Milonis cænula perfunctus:curatusq; capitis acrem dolorem:quem mihi lachrymarum adsiduitas incusserat: cubitum: uenia facile tributa: concedo. & abiectus in lectulo meo: quæ gesta fuerant singula: mœstus recordabar. quo ad tandem Fotis mea dominæ suæ cubitu procurato: sui longe dissimulis aduenit. Non ex læta facie: nec sermone dicaculo: sed uultuosam frōtem rugis insurgentib⁹ ad seuerabat cōtāter ac timide. Dēique sermōe prolato: Ego īqt ipsa cōsiteor ultro: ego tibi cā huius molestiæ fui. Et cū dicto loq; quēpiā sinu suo depromit: mihique porrigēs: cape inquit: oro te: de perfida muliere uindictā. immo uero licet: maius quoduis suppliciū sume. nec tamē me putes oro sponte angorē istum tibi

balnearia.
Paupertina cænula.
Vultuosum
Vultuose

nearibus:nō tam balneatoribus.q̄ balnearum utensilibus.balnearia autem generaliter significat oia ad usum balneoq; pertinentia.ut strigiles.ampulla olearia.lintea.& alia hoc genus:quæ oia iussit milo se subsequi ducentē Apuleiū ad balneas proximas. FAbricauerā:cū ipse fuerim auctor risus illius solutioris. OBtectus:delitescens.& quasi oculos nutus risum obuioq; fugitans. DEuotatus:legedenotatus.idest designatus demonstratusq;. IMpos animi:quasi uecors attonitus.alienata mente ob uerecundiā animiq; stuporē. PAVpertina cænula:sic sidonius.angulus iste patet paupertinusq; recessus. INcusserat:naturalē expressit affectū.quo ex lachrymarū ubertate dolor capitis concitatur.

CVbitū:dormitum eo:uillicus ut præcepit.M.Cato primus cubitu surgat: postremus cubitū eat.

CVbitu:lectulo.& ut ita dicā cubatione:ubi molliter cubaret. SVIlōge dissimilis:mœsta.s.& uultuosa:quæ alioqui lætabunda erat & hylaris. VVLtuosā frontē:uultuosū tristē significat.M.Tullius in oratorē.neqd ieptū sit aut uultuosū:Dōatus idētidē ait.hoc ē uultuose ,pnūtiādū.quasi dicas uultu indignabundo.& tristi pronuntiatio uultuosa & gesticulationibus molesta in oratore reprēdit a Quintiliano in.xi. ASseuerabat:seueritudine contrahebat.& ut ueteres dicunt capiebat. CONtāter:primo inquit photis contabunda ac meticulosa conticuit:Mox sermonē protulit. qui subsequit. LOcū quēpiā:Multa sunt apud nos uocabula neutri generis:quæ apud priscos masculino genere dicebāt ut gutt.ex quo illud plautinum etiam ne obturat inferiorem gutturē.ut corius ut collus qua dictione tormenti quoq; genus e corio significat:idem plautus.collus collaria caret:sic lorus pro lorum.masculine dicitur.pari modo diuerso genere dicebant.hæc ludus.hæc metus.hæc amnis.hic frons.lupū fœminam dixit.M.Varro.ennium & fabium pictorem secutus.a loro uerbum loreare ductum est:quod significat loro loreisq; uerberibus conscribillare.signareq;.plautus in milite. ego uestra faciam latera loreare. a loro lorarii dicti in scenicis fabulis serui:qui loro uinciebant.aut uerberabant quos erat iussi uincire.aut uerberare.M.Cato id genus homines brucianos dixit.his uerbis. decēuiros brutiāi uer-

Vocabula.n.&.m generis
Corius.
Collus.
Lorus.
Hæc ludus
Hic frōs.
Loreare.
Lorarii q
Brutani.

berauere:causa autem nominis hæc est.cum brutii primi totius italiæ populi ad Hannibalem desci-
uissent:id romani egre passi postquam hannibal italia decessit superatiq; peni sunt:brutios ignomiæ
causa magistratibus in prouincias euntibus parere & præministrare seruorum uice iusserunt & quia
ex brutiis erant appellat sunt brutiani. CONcinnasse:molestiam anxietatemq; confecisse. VEL
tantillum scrupulum:dii procul inquit photis auertant.ut tu uel minimam anxietatem egritudinēq;
propter me patiaris. MEO luatur sanguine:consimile est illud Virgilianum:quod dii prius omen
in ipsum conuertant:& olim Camillus ut historici tradunt. præcatus est deos.ut si cui hominū deorumq; nimia sua fortuna populique romani uideretur:ut eam inuidiam lenire suo priuato incomodo liceret.luere soluere est. reluere resoluere.quibus uerbis utūtur frequenter iurisconsulti. FAmiliaris curiositatis:signat se curiositate quadam prope peculiari peditum fuisse:ait firmicus maternus.Quicūq; oriente capræ sidere nati erunt curiosus omnium rerū fore:ut semper noua quæq; curiosa desiderii cupiditate sectēt. plautina sententia ex sticho est. curiosus nemo est.qui non sit maleuolus. NVdari gestiens:aperiri demonstrariq; cupiens. SVscipio loquor. LOrus iste:masculino genere dixit ut paulo ante: plautꝰ corios dixit masculio genere pluraliter ī penulo. hieri ī tergo meo tris facile corios contriuisti bubulos. PLVmeam lacteamq;:ob mollicem & teneritudinem plumea:ob candorem lactea cutis dicitur. SOEuitas:non tam crudelitas significari uidetur q̄ sinisteritas.& aduersa fortūa.sceuū quasi sceō idest sinistrum dici autumāt:

Dictum. Camilli. Luere. Reluere. Capra sidus curiosū. Curiosus maleuolus. Corios contriuisti. Sceuum sinistrū.

cōcinnasse.dii mihi melius:q̄ ut mei cā uel tātillū scrupulū patiare:ac siqd aduersi tuū caput respicit:id omne protius meo luat sanguine.sed quod alterius rei cā facere missa sum:mala quadā mea sorte ī tuā recidit iniuriā.Tunc ego familiaris curiositatis admōitꝰ.factiq; causam delitescentem nugari gestiens:suscipio.Omnium quidem nequissimus:audacissimusque lorus iste:quē tibi uerberandæ destinasti:prius a me concisus atque laceratus:interibit ipse:q̄ tuam plumeā lacteāque contingat cutem. Sed mihi cum fide memora. quod tuum factum sœuitas cōsecuta:ī meum cōuertit exitium? Adiuro.n.tuum mihi clarissimum caput:nulli me prorsus:ac ne tibi qdē ipsi adseuerāti posse credere qd qcq̄ ī mea cogitaueris pnitiē. Porro meditatꝰ innoxios casus īcertus:uel etiā aduersus culpæ non potest adiicere.Cum isto fine sermonis:oculos Fotidis meæ udos ac tremulos & prona libidīe marcidos:iam iamque semiadoptulos admissis:& sorbilliantibꝰ sauiis sitiēter hauriebam.Sic illa leticia recreata.Patere inquit oro:prius fores cubiculi diligenter obcludā:ne sermonis elapsi:profana petulātia:cōmittam grande flagitium.Et cū dicto:pessulis iniectis:& uncio firmiter īmisso:sic ad me reuersa:colloq; meo manibus ambabus

& uulgus sceuum in bona atq; mala re uocat.quæ autem sceua sunt idest sinistra ea noxia esse creduntur.quanuis in auspicando sinistrum auspicium.ꝓ leto & prospero apud antiquos accipitur. de quo alibi copiosius. ADiuro tuum caput:iusiurandum græcorum est iurare per caput.Homerus.πατρι οσ κεφαλην μηγαν ορκον ομουμαι. hinc illud satyrographi nondum græcis iurare paratis per caput alterius.a Virgilio quoq; dictum est.per caput hoc iuro.per quod pater ante solebat:euangelica præceptio interdicit ne per caput nostrum iuremus.cum ait.neq; per caput tuum iuraueris quod græce dicitur.μητε ερτη κεφαλη σου ομωσησ. MEditatus innoxios:sensus est cogitationes innoxie etiam si male euentuq; contrario ceciderint.non esse criminosas.neq; culpæ confines existimandas.cum non semper euentus rei sit spectandus.sed consultatio quāuis ut docet.Marcus Tullius hoc plerūq; faciamus.ut consilia euentis ponderemus.ut quod male cecidit id male cōsultum putemus meditatus autem expone pro meditationes:accusatiuo casu. VDOS:lachrymis madentes. MARcidos:bacchus optimo epitheto marcidus nominatur quasi ebrius.& uina marcida & marcētes uuæ poetis dictæ:statius.marcidus edomito bellum referrebat ab hemo liber:Lutatius papinii interpres marcidum pro lasso atq; ebrio exponit.item in primo siluarum.illi marcida uina largiuntur.& apud epigrammatistam marcentes tibi porrigentur uuæ sic & oculi marcidi:quasi ex uinolentia propensi languiduliq; in libidinem ueneriam.sympathia autem quædam est oculis cum genitalibus.& ut inquit Aristoteles sedes oculorum maxime omnium locorum capitis spermatica est. SEmiadopertulos:talis oculorum habitus maxime uenerius est.& libidinis pro luuium designat. SORbillantibꝰ sauiis:eleganter expressit amantis affectum:qui impressis basiis quasi sorbet & haurit puellæ osculationes.instar eius qui ouum sitiēter exorbet:& profecto ut inquit plinius oculos cum osculamur animum ipsum uidemur attingere. PEssulis:ianuæ claustris:de quibus supra. VNcino:uncinus curuatura sua firmiter continet occlusas fores.

Iusiurandum per caput. Consilia euentis ponderamus. Bacchus marcidꝰ. Vina marcida. Vuæ marcentes.

IMplexa:implicata:& ut inquit ille lasciuis hederis ambicioſior. INIciatus:ſacratus & religiõibus imbutus:inicia ſunt myſteria:de qbus ſuo loco mox plura. SANctã ſilenti fidẽ:orpheus ab his quos iniciabat exigere ſolebat.ne prophanis auribus religiones proderẽt.platonici quoq; ſecretaꝝ diſputationũ ueneranda cõmenta impitis intimari nolunt.pythagoras & porphirius aĩos ſectatoꝝ ſilẽtio religioſo conſecrabant.M.V.& auguſtinus auctores ſunt græcos myſteria taciturnitate parietibuſque clauſiſſe.Tertullianus in apologetico.ſilenti fides religionibus debet. INtra conſeptũ:intra ſepimẽtũ& clauſtra pectoris:cõſeptũ.n. id dicimus qd undiq; clauſũ mũitũ ac ſeptũ eſt.Liuius in.x. ibi mediis fere caſtris locus eſt conſeptꝰ cratibus pluteiſq; & linteis contectus: ſepire ſignificat circundare munire intercludere dictum a ſepibus:quæ obiectæ intercludunt. unde ſeptũ.conſeptũ.& circunſeptũ inclinant. SIMplicitatẽ:quæ ſimpliciter &apte citra dolũ & ſtrophã ſubdolã cuncta profiteor:hinc mulieꝝ mores denotant: q̃ ſuapte natura nihil occulũt nihil occultãt ſed oẽs ferme largiloquæ ſũt & multiloq̃.ex quo illd plautinũ i aulularia.ná multũ loquaces merito omnes habemur. nec mutá profecto repertã ullam eſſe hodie dicunt mulierem ullo in ſæculo. itẽ in ciſtellaria: ſub fœminæ perſõa largiloquæ exemplo ſumus:plus loquimur q̃ fas eſt: proinde portius Cato nõ immerito dicebat ſe penitudine duci: ſi mulieri quicq̃ aliquando credidiſſet: eſopus ille egregius fabulator ſalubriter monens ita præcipit τῃ γυναικὶ μὴ δεσποτεπιστεύσῃσ ἀπορρητα ideſt mulieri nullatenus arcana cõcredito. κουφον γαρ το τῶν γυναικῶν ἐστι φυλον Leue eſt enim genus fœminarum:uetus prouerbium eſt.qd̃ ſit ait.nec mulieri nec gremio credi oportere:qd & illa incerti & leuis aĩ ſit.& plerũq; in gremio poſita cũ in obliuionẽ uenerint exurgentiũ procidãt.ad hoc de gremio puerbiũ.ni miꝝ referendũ eſt illud totũ catullianũ:ut miſſũ ſponſi furtiuo munere malũ pcurrit caſto uirginis e gremio qd̃ miſere obliræ molli ſub ueſte locatũ. dũ aduentu matris proſilit excutit. OBaudiunt:audiendo obſecunt.ac obediunt.nã ut docet feſtus obedire obaudire eſt:ſic & eccleſiaſtici ſcriptores hoc uerbũ frequẽter uſurpant. COgunt numĩa:itidẽ Lucanus.an habẽt hæc carmina certum imperioſa deum: qui mundum cogere quicquid togitur ipſe poteſt. ARtis huius ſcilicet magicæ. SCItulæ:uenuſtulæ elegantioris. BOetium:nomen eſt proprium.uel ex boetia hominem ſignificat:annotandum obiter eſt boetia quidem uulgo uſurpari.cum boetia ſcribendum ſit & pronunciandum.ex græca ratione.apud græcos enim Βοιωτια Βοεοτια ſcribitur.nec unquam aliter:& ita ueteres ſcriptitarunt.ſed conſuetudo perperam loquentium & conſenſus indoctorum inualuit irroborauit:ut boetia,p boeotia:& boetii,p boeotii paſſim uſurpẽt a doctis indoctiſq; peræq;.

EFflictim depit:uehementer deamat:in apologia efflictim te amabat. ARtis manus:magiæ apparatum.& poteſtatem:nomine enim manus plerũq; uis & poteſtas ſignificat.Lucanus in manibus ueſtris quãtus ſit ceſar habetis:dare manus eſt cedere & fateri ſe uictum eẽ.cæſar tandem dat mãus cotta. HIS auribus:pleonaſmos eſt.q̃ fit cũ ſuperuacuis uerbis oratio onerat ut ego oculis meis uidi.& meis auribus audiui.ſat enim eſt dicere & uidi & audiui. RVíſſet:conſimiliter Virgilius.ruit oceão nox. NOctiq;:nox fecunda opeꝝ eſt.pulchræq; accomoda fraudi.ut inquit papinius:& nox impromis idonea eſt ad exercenda magiæ ſecreta:q̃ minime inuulganda ſunt.ſiquidem magia res eſt plerũque noctibus uigilata.& tenebris obſtruſa.& arbitris ſolitaria & carminibus murmurata.cui pauciſſimi adhibentur. BALneis rediret:ita diſtinguas.cum e balneis rediret ipſa: ut ſit ſenſus pamphilen cum rediret ex balneis ritu uetuſto ſpectaſſe iuuenem boetium in tonſtrina ocioſe reſidentem.

implexa:uoce tẽui:& admodũ minuta: Paueo inqt: & formido ſolide domus huius opta detegere:& arcana domĩæ meæ reuelare ſecreta.Sed melius de te doctri naque tua pſumo:q pter generoſam nataliũ dignitatẽ pter ſublime ingenium ſacris pluribus iniciatus profecto noſti ſanctã ſilentii fidẽ:quæcũq; igitur cõmiſero huius religioſi pectoris tui penetralib9: ſemp hæc intra cõſeptũ clauſa cuſtodias oro.& ſimplicitatẽ relatõis meæ tenacitate taciturnitatis tuæ remũerare.Nam me:quæ ſola mortalium noui:uis amoris:quo tibi teneor:indicare cõpellit. Iam ſcies omnem domus noſtræ ſtatum.Iã ſcies dñæ meæ mirãda ſecreta:qb9 obediunt mães. turbãt ſydera. cogunt numĩa.ſeruiunt elemẽta.nec unq̃ magis artis huius uiolẽtia nitit: q̃ cum ſcitule formæ iuuenẽ quẽpiã libẽter aſpexit. qd̃ quidẽ ei ſolet crebriter euenire.Nunc ẽt adoleſcentẽ quẽdam Boetium ſumme decoꝝ efflictũ depit.totaſq; artis mãuſ machĩas oĩs ardẽter exercet. audiui ueſpi meis his inq̃ auribꝰ:audiui:q̃ ni celerius ſol celo ruiſſet:noctiq; ad exercendas illecebras magiæ maturius ceſſiſſet:ipſi ſoli nubilã caliginẽ & ꝑpetuas tenebras cõminãtẽ. hunc iuuenẽ: cum e balneis rediret ipſa tõſtriæ reſidentem: heſterna die forte conſpexit. Acme capillos eius: q iã

CAEde cultroꝝ: Vt cædes fit hominũ cæterarũq; animantiũ. Ita decenter dicitur fieri cædes capillorũ: cũ ferramentis tonsoriis forficulisq; capilloꝝ p̃segmina succiduntur. CVLtroꝝ: Ferramenta tonsoria intelligit. de quibus Plinius in septimo. primus omniũ radi cottidie instituit africanus. sequens diuus augustus semper cultris usus est: Oratius quoq; cultrũ tõsoriũ intelligi uoluit. sic scribẽs i epistolis: abrasum quẽdã uacua tonsoris i umbra. cultello proprios purgãtẽ leniter ungues. PRAECIpitauit: Præcipitãter & raptũ iussit furripere atq; ad se deferre. SEdulo. Industrie. ac nauiter. aduerbiũ ẽ. quasi sine dolo dictum. PVBlicitus: Publice. Põponius dat fullonib⁹ publicitus cibaria. MALEfice disciplinæ: Magiã signat: q̃ malefica ars ẽ & legibus iterdicta uñ & magi uulgo malefici dicũt. hodieq; fœminæ pinfames habentur ob huiusmodi maleficas artes uulgo i maledictis striges uocitãtur.

Cultri tõ sorii.

Sedulo.

publicitus.

cæde cultrorũ defecti hũi iacebãt: clãculo p̃cepit ferre. quos me sedulo ac furti colligẽtẽ tõsor iuenit & q̃ alio qn publicitus maleficæ disciplĩæ pinfames sum⁹: adrepta ĩclemẽter ĩcrepat. Tu ne ultima nõ cessas subinde lectorum iuuenum capillamẽta furripere. qd scelus nisi tãdẽ desines: magistratibus te ĩcõtãter obiiciã. & uerbũ facto secutus: imissa manu scrutatus: e mediis papillis meis: iã capillos abscõditos iratus arripuit. Quo gesto grauiter affecta. mecũq; reputãs dominæ meæ mores: q̃ huiusmodi repulsis acriter cõmoueri: meq; uerberare seuissime cõsueuit: iã de fuga cõsilium tenebam. sed istud quidem tui contemplatione abieci statim. uerum cum tristis inde discederẽ: ne prorsus uacuis mãibus redirẽ: conspicio quendam forficulis tondentem caprinos utres: quos cũ probe constrictos: inflatosq; & iam pendentis cernerẽ: capillos eorũ humi iacentes: flauos: ac p hocilli Beotio iuueni cõsimiles: pluscu los aufero. eosq; domiæ meæ: dissimulata ueritate: trado. Sic noctis initio: priusq; cœna te reciperes: Pamphile mea: iam uecors animi: tectum scandulare conscendit. quod altrĩsecus ædium patore perflabili nudatum ad

TV ne ultia: Vltimæ sortis fœmina infamissima scilicet pditissimaq;: Talis a graccho dicitur postremissimus. qui ĩ oratiõe ad populũ sic scribit biẽniũ fui in prouincia: si meretrix domũ meã itroiuit aut cuiusq; seruulus pp me sollicitatus ẽ: omnium nationũ postremissimũ nequissimũq; estimatote. In apologia quoq; scriptũ legimus. cũ adolescẽtulis postremissimis iter scorta agitat. SVbinde: Frequẽter & crebro. alias accipit subide pro eo qd est deide. mox. stati. CAPILlamenta. Capillos. scribit Plinius tubera nullis fibris capillamẽtisq; nixa esse. Idẽ refert Hortẽsia quædã niti capillamẽtis.

postremissimus.

Subinde

Capillamenta.

SCElus desines: Elegãs & absoluta lectio ẽ Desinere artẽ Desine re scelus pro dimittere. omittereq;. M. Tullius ĩ epistola ad caiũ mariũ. libenter mehercle artẽ desinerẽ. tecũq; & cũ similibus nostri uiuerẽ. Au. Gellius ea res cũ per crebuissẽt otium tũ athenienſiũ cõsensu disciplina tibiis canẽdi desita est. CONstãter. Animo cõstanti. & firmo. fidelior lectio incõtãter hoc est si ne cõtatiõe & mora. AFFEcta: tristis. mœsta: affecta res familiaris a Liuio elegãter dicta pro attenuata debilitataq;. Proptius iupiter affectæ dixit prolãguẽtis egrotãtisq;. sic apud Celsũ. Lyen afficitur. pro lãguet & male habitus est. VERbũ facto secutus: iuxta prouerbium græcum: ἀωεπος ἀωαεργος. REpulsatis: emẽdo repulsa satis: isto itellectu qd dña Pãphile satis acriter inflamãterq; cõmoueri sole ret ex talibus repulsis. Istud Scilicet cõsiliũ: de fuga. INde: A tronstrina FORficulis: Ferramẽta sunt ad tondendũ accõmodata: forcipes uero ferramẽta sũt fabrilia. ex eo dicta qd his forua. i. calida capiũtur. IAM pẽdẽtes: Vtres ubi iflati sunt pẽduli fiũt. nã ut iquit aristoteles in problematis inflati fluitãt. propterea q̃ ab aere sustinẽt. cũ inanes deorsũ ferãt. Vtrẽ uẽtosissimũ aliubi appellat. utrẽ illũ Homeri cũ quo uẽti icluſi dati sũt ulyſſi. CApillos eoꝝ: Pilos utriũ. capillũ nõ solũ de hoie dici sed propilis alio rũ quoq; animaliũ usurpari testãt scriptores idonei. ut Gellius. qui capillũ pro hedino pilo decẽter ponit. sic scribẽs: nã si ouiũ lacte hedi. aut caproꝝ agni alerẽtur cõstat ferme ĩ his lanã duriorẽ ĩ illis capillũ gigni tenetiorẽ: COEna recipes: Anteq; domũ redires a cœna byrrhẽnæ. TEctũ scãdulare: Scãdulæ sũt tabulæ angustæ & oblõgæ: i laminas q̃si crassiores scissæ ex magnis arboribus. a scindendo dictæ quasi scĩdulæ. ut qdã autumãt: ego existimo scãdulas a scãdendo deduci. qm̃. sin columinibus tectorũ ad tegulas imbricesq; sustinẽdas collocãtur. quo ascẽdentes scãdere solemus. Inde tectũ scandulare dictũ pars domicilii supior qd scãdulis cõmunitũ ẽ. & quo scalis scãdimus. Cor. nepos auctor est. Romã fuisse. scãdula cõtectã usq; ad bellũ Pyrrhi: scãdulæ ut inquit plinius e robore aptissimæ. mox glandiferis aliis fagoq;. facillime ex oĩbus q̃ resinã ferũt. sed minime durãt: pterq; e pino. lingua uernacula nostrates Làbricias uulgo nominitãt: ex eo opinor qd ĩbricibus fulciẽdis adhibeãt. & accõmodatæ sint.

Scãdulæ.

Scãdulat tectum.

ALtrinsecus ædiũ: In altiore ædiũ parte. alias exutraq; pte. PAtore: Aptura. siue aptione latissima. & oĩum uentoꝝ flatus exposita. hac quoq; tẽpestate talia tecta in epium fastigio extruuntur. patentia p uiaq; ad omnes mundi partes in quibus fœminæ linteamina elota explicare siccareq; consueuerũt.

pator.

HIS artibus.magicis ſcilicet. APPAratu ſolito:Apparatus iſtrumẽtũq; artis magicæ ſignificaʒ. FEralẽ officinã:Officina feralis elegãter dicta pro loco in quo inſtrumẽta magica parãtur confiũtq;.q̃ oĩa nimirũ feralia ſunt.peſtifera exitialia. OMne genus aromatis: Sic ordinanda cõſtructio.Inſtruxit officinam aromatis hoc eſt Aromatibus oẽ genus.idẽ oĩs generis elocutiõe uetuſta & peræq; eleganti. ẽ enĩ aromatis hoc in loco ſeptimus caſus.qđ apud Antiquos uſitatiſſimũ.qui epigrãmatis.poematis proplematis.& mille alia hoc genus uſurpãt pro epigrãmatibus. poematibus proplematibus.nãq; ut omnis oriẽtales:cæteroſq; aſpectus paruium:maxime his artibus ſuis commodatum ſecreto colit.priuſq; apparatu ſolito iſtruxit feralem officinam. omne genus aromatis:& ignorabiliter laminis litteratis: & infœlicium nauium durantibus clauis defletorum: ſepultorum etiam cadauerũ expoſitis multis admodum membris:hic nares:& digiti.illic carnoſi claudi pendentiũ.

aromatis ſeptimus caſus.

Epigrammatis.

Auctor ẽ Priſcianus ĩ neutris nominibus tertiæ declinatiõis A finitis. Antiqui frequẽter protulerũt datiuũ & ablatiuũ Plurales ĩ is. ut Cicero frequẽter ĩ Verrinis dicit toreumatis & pipetaſmatis.& emblematis. prototoreumatib⁹ pipetaſmatibus.emblematibus.ſũt aũt toreumata.ut ueluti in trãſcurſu Ciceroĩs uerba explicẽtur.opa celata ſculptaq;. απο του τορευειν qđ ſculpure & celare ſignificat.ducto uocabulo.Vnde ars toreutice dicta.quã phidias primus apuiſſe atq; demõſtraſe iudicatur:pipetaſmata aulea ſũt & uela.quibus cubicula & triclinia ornatus cauſa cõtegũtur:q̃ alio nomine periſtromata nominãt.& attalica.Emblemata uero ornamẽta ſũt uaſoq; q̃ ĩ meditullio iſerta cũ inſignibus cõſpiciũt απο του εμβαλλω dicta qđ ſignificat ĩmitto.iteroq;. Vnde & ĩ ſtructuris pauimẽtoq;.& ĩ opere tignario emblemata nũcupantur.q̃ inſerta ſũt intextaq; graphice & decẽter.Verres emblemata oĩa ex uaſis ſiculoq; reuellebat auferebatq;. ſcribit Plinius pitheã feciſſe phialã ĩ cuius emblemate erãt ulyſſes.& Diomedes palladiũ ſurripientes. IAM minis. Corrige laminis.hoc intellectu.pãphilẽ apparaſſe inter cætera magiæ iſtrumẽta laminas æneas ſiue ferreas litteris magicis & ob id ignorabilibus ṕnotatas: quas nõ minus elegãter q̃ ſcite litteratas appellat:ſic & Plautus ĩ rudẽte urnã litteratã decẽter dixit.q̃ litteris ĩſcriptũ nomẽ domini cõtinebat/ ſũt aũt lamiæ teſſelæ q̃dã & quaſi folia metallica iſtar bracteaq;.q̃ interdũ oblõga effigie formãt quãuis proprie bracteæ ſubtiliores ſint:laminæ craſſiores.dicitur gradati lama. lamina lamella. Oratius inimice lamæ. criſpe ſaluſti. Alias lama pro uoragine accipitur.Idẽ Oratius.uiribus uteris per cliuos flumina lamas. unde & lamiæ uoratrices pueroq; dictæ.de quibus ſupra copioſius. DVRANtibus:Reliquias intelligit naufragoq;:quibus pãphile inſtruxerat fetalẽ officinã.Democritus cõmẽtatiões cõdidit quibus ṕdidit oſſa hoĩs noxii ex capite plus prodeſſe ad alia remedia.Amici uero & hoſpitis ad alia. Arthemõ caluaria iterfecti igneq; cremati propinauit aquã e fõte noctu cõitialibus morbis.Antheus ex caluaria ſuſpẽdioſi catapocia fecit cõtra rabidi canis morſus.Apollonius efficaciſſimũ eẽ ſcripſit gingiuas ĩ dolore ſcarificari dente hoĩs ui iterẽpti:Deniq; magoq; ſũt cõmẽta mẽbra hoĩs eẽ medicatiſſima ĩ magicis ueneficiis:qui reſegmina unguiũ quoq; expedibus manibuſq; humanis.tertianæ uel q̃rtanæ uel cotidianæ febri remediũ eẽ tradũt. HIC nares & digiti:Subintellige extrinſecus erant/ uel uiſebãtur aliquid tale.ericto magicæ artis cõſultiſſima apud Lucanũ ora rapit rogis/oculos eruit defũctis.ex cremẽta manus unguiũ pallẽtia rodit.laqueũ nodoſq; nocẽtes ure.ſuo rũpit pẽdẽtia corpora carpit.Abraditq; cruces/pcuſſaq; uiſcera nibis uellit. CLAui pendentiũ:Clauus genus ẽ ulceris.qui nõnunq̃ quidẽ ẽt alibi ſed ĩ pedibus maxie naſcitur:p̃cipue tñ ex cõtuſo.quãuis ĩterdũ aliter:doloreq; etiã ſi nõ alias tamen ingrediẽti mouet.Clauũ ſubinde deradere cõmodiſſimũ ẽ:nã ſine ulla ui.ſic emolleſcit.ac ſi ſãguinis quoq; aliquid emiſſũ eſt ſæpe moriť. Tollit ẽt ſiquis eũ circũpurgat.deinde ĩponit reſinã cui miſcuit puluꝛis paulũ:quẽ ex lapide molari cõtritũ fecit.auctor Cornelius celſus in quĩto.Clauo periit ſilius italicus.pedũ clauos ut ſcribit Plinius circũſcarificatos ferro laſer ceræ mixtũ extrahit.ſunt quidã claui pedũ.qui uulgo morticini appellantur.quibus idẽ laſer medetur nitro mixto.in alia ſignificatione clauus eſt ueſtis ſenatoria.qui & latus clauus dicitur.unde laticlauius ſenator. ſuper quo copioſe.in Tranquilli cõmẽtariis: quietiã clauus nauis gubernaculũ ſignificat.de quo eſt illud notũ. Dum clauum rectum teneã.M.Tullius in Catone ille autẽ clauũ tenens quietus ſedet in puppi.ſunt & claui caligares nominati a caligis militaribus:quibus ſuffigebãť.agomẽcelus alexãdri magni prefectus. Clauis aureis crepidas ſuffigebat:Plinius de ferro ſcribens.aliud inquit breuitate ſola placet clauiſq; caligariis. Item ĩ nono exiſtunt ſquãmis cõſpicui crebris atq; præacutis clauoq; caligarium effigie. de hoc caligari clauo intelligendũ eſt apud iuuenalẽ illo uerſu.In digito clauus mihi militis heret:& alibi quoq; offendere tot caligatos milia clauoq;.uiſuntur & hac tẽpeſtate calciamenta turchaq; clauis talibus ſuffixa.auctor eſt feſtus calciamẽta clauata dici clauis cõfixa.ſicut clauata nominatur ueſtimẽta clauis intexta:ex hoc itellectu illud ẽ Martialis.& lato uariata mappa clauo.fuit apud priſcos clauus annalis cognominatus.qui figebatur in parietibus ſacrarũ ædiũ per annos ſingulos:ut per eos numerus colligeretur annoq;.Legimus apud Liuiũ dictatorẽ creatũ fuiſſe cã tantũ figendi claui ad peſtilentiam ſedandã.Plinius in.xvii.Theophraſtus in quarto de plantis memorant oleam infeſtari clauo

Toreumata.

Toreutice.

Peripetaſmata.

atralica.

Emblemata.

Laminæ litteratæ.

Vrna litterata.

Lama lamella.

Lamiæ.

Catapocia ſiue pilulæ ex caluaria.

reſegmia unguiũ ad febrẽ.

Ericto maga.

claui pedum.

claui morticini

lat⁹ clau⁹.

laticlaui⁹.

Dũ clauũ rectũ tenearn.

Claui caligares.

Locus iuuenalis.

Clauata ueſtimẽta

Clauus annalis.

clau⁹ mor b⁹ arboꝛ

morbo:quē alii fungū alii patelā dicere malūt:Clauos quoq; naribus in nasci testis est idē Plinius.qui in.xxiiii.ait clauos in naribus purgari succo pixachanti. PENdentiū:Suspēdiosos.& laqueo pendulos signat. TRVcidatoꝝ cruor:Sanguinē gladiatoꝝ bibunt auctore Plinio.ut bibētibus populis procul sint comitiales morbi:Magi ex homine ipso sorberi efficacissimū putāt:Calidū spirantēq;. Faustina Antōini pii filia Marci imperatoris uxor gladiatoris amore succēsa ex cōsilio chaldeoꝝ lauit corpus sanguine adamati gladiatoris:quē occidi iusserat maritus atq; mox ita cū uiro cōcubuit:quo facto solutus ē amor natusq; Comodus. qui nō tā princeps fuit q̄ gladiator. CALuaria:Os capitis superius caluaria nominatur:q̄ ut docet Cornelius Celsus in. viii. interiore parte cōcaua ē. extrinsecus gibba.utriq; leuis simplex ab occipitio & temporibus. duplex usq; in uerticē a fronte est. Arthemon ex caluaria interfecti hoīs igneq; cremati propinauit aquā e fonte noctu comitialibus morbis ex ea dē suspēdio interēpti catapocia fecit antheus cōtra rabidi cāis morsus: refert Plinius terrā ex caluaria pūlothrū esse palpebraꝝ.ē autē

Alibi trucidatorū seruatus cruor:& extorta dētibus ferāꝝ trūca caluaria. Tunc decātatis spirātibꝰ fibris;litat uario latice:nūc rore fōtāo:nūc lacte uaccio.nūc melle mōtāo.libat & mulsa sic illos capillos ī mutuos nexus obditos:atq; nodatos:cū multis odoribꝰ dat uiuis carbonibus adolendos. Tūc protinus inexpugnabili magicæ disciplinæ potestate:& ceca numinū coactoꝝ uiolētia:illa corpora quoꝝ fumabant stridētes capilli:spiritum mutuantur humanum:& sentiunt:& audiūt:& ambulant. Et qua nidor suaꝝ ducebat exuuiarum ueniunt.& pro illo iuuene Boetio aditū gestientes;fores

pūlothrū medicamētū depilatoriū.alio nomine nūcupatur caluā.ut testatur caper grāmaticus: sic scribens Calua uocatur uel cranion.licet Celius & Varro caluariā dicāt:Liuius caluā auro celauerūt idq; sacrū uas ē quo solemnibus libarēt:κρανος siue κρανιον græce dicti:hinc:hemicranea morbus quo dimidia pte capitis laborāt.quēadmodū cephalea:quo totū caput infestat.Plinius Eterocranas memorat talē uidelicet dimidiatū capitis morbū significās. DEcātatis:Incātamētis & deuotionibus magicis cōsecratis:Decātare enī fibras dicitur maga quādo cātamine magico inhalat & imbuit.ut ita uī quādā arcanā cōcipiāt magicis arcanis cōgruentē. FIbris spirātibus:Virgilius spirātia cōsulit exta.fibræ sunt iocineris & pulmonis in extis extremæ partes. LACte uaccino:Lac uaccinū siue bubulū medicatius ē caprino.quo aluus maxie soluitur.phthisici synthecticiq; lac uaccinū bibūt pinde ac medicatissimū. ut tradit Plinius in.xxyiii.synthectici aūt significantur exhausti uiribus.debilitatiq;:quos & defectos latino elegātiq; uocabulo eruditi frequēter appellāt.ipsæ quoq; defectiōes synthexes dictæ. Idē Plinius l.xxii.tali sorbitionis genere emēdātur synthexes. Firmicus Maternus tradit hominē interiturū Dysēterio & sintexi si Saturnus per Quadratū cū sole fuerit inuētus. ubi syntexis accipitur pro egritudine abscōsa.& latente.sicut & Dysenteriū:quo nomie intestinoꝝ morbus & tormina significātur. MVLsa:Septimus casus ē aūt mulsa aqua melle cōcocta.cuius duo esse genera prodidit Plinius alteꝝ recentis alteꝝ inueteratæ.repētina despumato melle preclarā utilitatē habet in cibo egrotātiū leui:inuenio apud auctores hūc potū bibendū alsiosis item micropsychis.sunt autē alsiosi.qui algorē ferre nō possūt:& frigore infestātur.ut apud Pliniū Ambrotonū & adoniū alsiosa esse memorātur.M.Varro capri nū pecus stabulari melius ait ad hibernos exortus si spectat propterea quod est alsiosū.micropsychos quoq; ut & id trāseūter attigā:animi humilis & præparci dixerūt:mulsa ut ad propositum reuertamur longa uetustate trāsit in uinū.tussientibus utilis traditur:calefacta incitat Vomitiones.mulsum uero ex uetere uino & recētissimo melle utilissimum concorporatur:alsū mollit corpora auget.multisenē ētā longā mulsi tantū nutricatu tolerauere.pollionē romulū cētesimū Annū excedentem.cum Diuus Augustus interrogasset.qua ratione uigorē illum animi corporisq; custodisset respondisse ferunt.intus mulso foris oleo:Plautus mulsam appellat puellā a mellea dulcedine:frequenter leges adiectiuo nomine dici lac mulsum acetum mulsum:quod scilicet mello concinatur. OBditos: Stipatos.colligatos.implexos.connexionibus quasi uncinatis.obdere est operire & opponere. ADOlendos:Cremandos.urendosq;.Virgilius in bucolico ludicro. Verbonasq; adole pingues & mascula thura.uerbum est proprie sacra reddentium. VIuis carbonibus: Prunis ardentibus. græcæ Anthrax dicitur carbo.unde Anthracinus color pro nigro & lugubri.si tollentibus ollas ex foco carbo adherescit: Item si carbo uehementer perlucet tempestates præsagat.In carbonibus tāta firmitas est: ut nullo humore corrumpantur.nulla ætate uincantur:usq; adeo ut eos infodere soleant.qui limites figunt: ad conuincendum litigatorem:si quis post quantalibet tempora extiterit fixumq; limitem non esse cōtenderit.auctor Augustinus in.xxi. CAEca: occulta & ignorabili. COActarum: Ante dictum est. numina quepiam cogi magico cantamine. Auctor est proclus Platonicus commixtione rerum plurimarum numina euocari attrahiq; supernos influxus.& ita sacerdotes per mutuam rerum cognationem demones euocabant. ILLA corpora:Vtres hircinos intelligit. STRIdentes:Flammæ crepitu. NIdor:Vstrina & uredinis uirus.a nidore existimat porphirion duci uerbum renidere.

Clauus naribus.

Faustina amat gladiatore.

Caluaria

Pūlothrū

Calua. Cranion Hemicranea. cephalea Eterocranas. Decātare Fibræ. Synthecti. Defecti. Synthexes. Dysēteriū Mulsa. alsiosi. Micropsychi. Mulsum. Reſpōsū pollionis Romuli. acetum mulsum. Obdere. adolere. anthracinus color carbo in limite. Proclus platonicus.

INSIliunt Quasi saltu impetuq; irrũpunt. CRApula madens: Vinolentus: & ebrius. INinsani aiacis: Aiacẽ furor egit ĩ mortẽ: ira in furorẽ: cũ in iudicio achillis armoꝝ impatiẽter ferret: sibi ulyssem eẽ ꝓpositũ: qua ex re furore pcitus βοσκηματα ε.μασTιγε. Arméta loro cedebat exiſtimãs græcos ſe cedere: Duos uero eximios tauros: uel ut alii tradũt arietes alligatos flagellabat: dictitãs alteꝝ esse ulissem. alteꝝ uero Agamẽnonẽ: ex hoc arguméto tragedia cõdita est a sophocle cui titulus est αιασ μαστιγοφορος ideſt aiax ſcutică ferẽs. hic illud oratianũ: mille ouiũ insanus letho dedit inclytũ ulyſſẽ & menelaũ: una mecũ occidere clamãs. hĩc & illud alterius satyrographi. hic boue pcusso mugire agamẽnona credit aut itacũ. Cornelius Celsus. tradit in tertio insaniæ genus esse: qua affecti imaginibus nõ mẽte falluntur: qualẽ ĩquit insanientẽ aiacẽ uel horestẽ poetaꝝ fabulæ ferũt: Aiax postq; resciuit quæ fecisset p insaniã. gladio incubuit. Cuius rei rethorici quoq; doctores meminerũt: prouerbiũ ẽ apd græcos αιαντειος γελως. ideſt risus aiacis. de his q insipiẽter rident. Aiax enĩ ut ante dictũ est. Duos maximos Arietes apprehẽdit alligauitq;: perinde ac agamẽnonẽ & menalaũ: quos cũ flagro cederet deridebat uidelicet furens & insaniens. VTRIcidã: Elegãter formatum uerbũ ab utribus cedendis. eodẽ iclinatu: quo homicida. parẽticida. matricida. sororicida. & alia id genus iclinãtur. CAuilatus: Illusus. irrisusq; uel potius ludẽs irridensq;. ut actiue significatiõis sit. quod autẽ fuerit Apuleii Cauillũ sequentia demõstrant. VIRtutis adoriã: Sensus ẽ. possum istud meũ facinus cõparare erũnis herculis. nã ut ille & tergeminũ gerionẽ & tricipitẽ cerbeꝝ letho dedit. Ita ego quoq; tres utres uno cõflictu exanimaui: & ita uicissim. Apuleius cũ fotide cauillabatur: Adoriã laudẽ siue gloriã dixere. quia glorioſũ cũ putabãt esse. qui adorei ideſt farris copia habũdaret. Plinius: gloriã deniq; ipsã a farris honore adoriã appellabãt. Oratius ĩ carmine lyrico. qui primus alma risit adorea. Vbi expõit Porphirion adoriã dici laudẽ bellicã fortassis q̃ adorãdi sint: qui laudẽ ex bello reportant. DVOdeni labores: Duodeci labores Herculeos siue erũnas famigeratas. inclytasq; nullus ignorat: quibus Poetæ omnes & mythistoriæ ideſt fabulosæ historiæ scaturiũt. TRIgemino corpore: De gerione inuulgata sunt omnia: quẽ tricorporẽ finxit antiquitas. armentis nobilibus copiosum: quæ hercules Domino interfecto fertur abduxisse. Trogus. Diodorus & alii. Ideo gerionem trigeminũ fabulis proditũ fuisse autumant. quia tres fratres chrysei filii extiterũt in hiſpania tãtæ cõcordiæ ut uno animo oẽs regi uiderẽtur: quos subſtulit hercules abactis armentis. a Plinio geriones pluraliter dicti. cũ ait in quarto in erithrea geriones habitasse. a quibusdã existimãtur quoq; arméta hercules abduxerit. Plautus facete ludens dixit senis manibus genere gerionaceo. opinatur seruius Maronianus interpres gerionẽ hiſpanũ regẽ ideo fingi tergeminũ. quia tribus ĩsulis præfuerit. sane sciendum est: declinari hic geriones gerionæ tãq; primi ordinis nomẽ ut anchises anchisæ: unde ẽ illud ter gemĩni nece gerionæ. alii uero gerion gerionis secundũ formam tertii ordinis inflectunt. TRIplici formæ cerberi: Poetæ fabulantur tricipitem cerberũ esse canẽ apud inferos tartari custodẽ. qui latratu trifauci manes pertereat. physici aiunt cerberum dici terram: quæ in tris partes diuisa consumptrix corporum est. unde & cerberon dici quasi κρεοβορον ideſt carniuorum hunc ab inferis hercules traxit uinculis implicitum. EX animo: Sinceriter uere. & ex animi sententia: Catullus: atq; id sincere dicat & ex animo. REmittam: Condonem. DIuinæ disſplinæ. Videlicet magicæ. CORam: Vt non tam audiã q̃ ꝑsens uideam. Certior aure arbiter est oculus. & ut inquit Plautinus miles. pluris est oculatus testis unus q̃ auriti decẽ. MATRonaliũ amplexuũ: Ex ꝑcepto Oratii sic monẽtis. desine matronas sectarier. Vñ laboris plus haurire mali ẽ. q̃ ex re decerpe fructus. RVbẽtibus buculis: Genis nõ tã purpurissatis q̃ rubenti natiuo colore purpurãtibus ĩfra malas ĩ hoĩe sunt buccæ &

aiax insanus loro cedebat arméta.

prouebiũ Risus. aiacis.

Vtricida.

adoria.

Mythistoriæ.

degerioẽ tricorporĩ.

Triceps. cerberus

oculatus

Buccæ.

Bucculæ.

infiliunt. Cũ ecce crapula madẽs: & ĩpro uidæ noctis deceptus caligine: audacte mucrõe districto in insani modũ aiacis armatus: nõ utille uiuis pecoribus infestos: tota laniauit armenta. sed lõge fortius: qui tres ĩflatos caprinos ut res exanimasti. ut ego te prostratis hostibus: sine macula sanguinis: non homicidam nunc: sed utricidam amplecterer. At ego sic lepido sermone Fotidis inuicem cauillatus: ergo igitur iam & ipse possum ĩquam mihi primam istam uirtutis adoriam: ad exemplũ duodeni laboris herculei numerare: uel trigemino corpori Gerionis: uel triplici formæ Cerberi: totidem per emptos utres coæquando. sed ut ex animo tibi uolẽs omne delictum: quo me tantis angoribus implicasti remittã: præsta quod summis uotis expostulo. & dominam tuam: cum aliquid huius diuinæ disciplinæ molitur ostẽde: cum deos inuocat: certe cum reformatu uideam. sum nanq; coram magiæ noscendæ ardentissimus cupitor. quãquã mihi necĩpa tu uideare taliũ rerum rudis: uel expers. Scio istud: & plane sentio. cũ semper alioquin spretorem matronalium amplexuũ. sic tuis istis micãtibus oculis. & rubẽtibus bucculis. &

per diminutionē bucculæ hilaritatis & risus idices. ut Plinius tradit: quas fœmlæ purpurisso & medicamine inficiūt. tāta est decoris affectatio: in epistolis ad atticū scribe inquit Cicero quicquid in buccā uenerit. Vbi bucca pro ore sicut uulgo usurpatur. fuluiæ Marci antonii uxori bucca altera erat īflatior. ut docet Trāquillus ī libro de grāmaticis. a bucca bucculētus Plauto dictus: cuius buccæ tumētes sūt: ab eodē buccōes dicti quasi buccis enormibus p̄diti: & pro stultis accipiūtur. RENIdētibus: Splēditā tibus Oratius. ut puro renidet luna mari. Alias renidere ridere ē. HIANtibus oscūlis: Basiis. ore patulo. & rictu puio īpressis. semihiulcū suauium dixit elegāter ille qui scripsit. dū semihiulco sauio meū puellū sauior. ADdictū Deuictū obligatū. obnoxiū. Instar eoꝝ qui p̄toris sentētia creditoribus addicūtur: de quibus alibi copiosius. & explicatius ānotaui. DOmuitionē paro: Reuersionē ad lares domesticos. dictio composita ex domo & itōe. ut ātē dixius. NOcti isti: noctē qua ē ī cōplexu photidis beatissimā: iudicat utpote plenā solidæ uoluptatis. OLVci: Luciū Apuleiū itelligit. VT īmo: Corrige ut initio. GARriētibus: Mutuo quasi garritu sermocinātibus. Inuicēꝝ obstrepētibus. garrire ē inepte strepere. Cicero ait Philosophos ī gymnasiis garrire cœpisse: gānire uero proprie canes dicūtur. Vñ & gānitio dicta. canum q̄rula murmuratio. M. Varro asinos rudeī. cāes gānire. pullos pipare dixit. quāuis in mēdosis codicibus nō gānire scriptū legas. sed garrire. hūanā quoꝝ uocē nonnulli gānitū uocauerunt. & gānire p̄ maledicere usurpatū ē: A frānius gānīī ad aurem nūq̄ didici. MEMbra: Speciati gēitalia mēbroꝝ nomie significātur. ut supra. stererūt mēbra q̄ iacebāt antea: hīc priapus ī obsceno carmie mēbrosior æquo dictus. Poeta quoꝝ ī serio ope īcautius dixit placidūꝝ petiuit cōiugis infusus gremio p̄ mēbra soporē. ABIEctis amiculis: ītelligi uult tūicā quoꝝ iteriorē. quā camisiā uocāt: sese abiecisse. ut nudi ueneriæ palestræ obluctarēt: nā ut iquit ille. At mihi nuda satis nulla puella patet: & Proptius. merā nuditatē ī amore expetēs. & oē uelamērū fastidiēs minat̄ se uestē cynthiæ discissurū laniaturūꝝ cū ait. qd si ptēdes aio uestita cubare: Scissa ueste meas expiere manus. INtecti: Denudati. & sine ullo tegumēto. BACchamur: Furore quodā q̄si bacchico extimulati ruimus ī coitū. & subātes libidinamur. PVErile corolarium. Symbolicos & uerecunde signat posticum cōcubitum. & auersā uenerē. & puerile diuerticulum sibi a fotide oblatum fuisse. ueluti p̄ auctario quodā. Corrollarium eni ut sciēter docet Varro id est. qd mercedi & māu p̄cio addit̄ p̄terq̄ qd debitum. uocabulum a corollis factum ē: qd hæ cum placuerāt actores ī scena dari solitæ sint. Vñ & corollarium apud Ciceronē. & Trāquillum pro munusculo ultra legitima p̄mia exhibito. & quodā quasi additamēto debitæ mercedis. cū autē id gēus corollaria p̄tii haud magni sint: hīc factum ē ut corollarium pro re leuiori ac appēdicula usurpet̄. Plinius ī nono: at illa corolarium id ēē cōsumpturumꝝ ea ī cena taxationē cōfirmās. Idē corollaria corōas dici Auctor ē ī. xxi. cuius uerba sunt hæc. paulati & Romæ subrepit appellatio corollis īter initia pp gracilitatē nomiatis. mox & corollariis. postq̄ e lamina ærea tenui inaurata aut inargētata dabāt̄. PERcita: Cōmota. excita. NIhil promoueret: Nihil proficeret & efficaciter polleret ad amores suos cōciliādos. & amasium pelliciēdum. PLVmatură. sumptis plumis reformatură. CVpitum: Amasium. PROin. M. Tullius ī oratorē: deī ēt sæpe & exī pro deīde. & exinde dicimus. sic & proin pro proīde frequēs ē. qd signi cat ideo. Ideoꝝ. SPEculā: Cōtēplatum. & speculationē. locus unde speculamur uocabulo q̄ eleganti Cyprião dicit̄ speculatorium. PRImā uigiliā. i. primis nocturnis horis: de quattuor uigiliis noctis: q̄ ex militari disciplia sūt & singulæ triū horaꝝ spacio supputāt̄ dixi affati ī supioribus. SVpius: Id an-

renidentibus crinibus. & hiātibus oscūlis & flagrantibus papillis: in seruilem modū addictum: atq; mācipatū teneas uolētē. Iā deniq; nec larē requiro. nec domuitionē paro. & nocte ista nihil antepono. Quā uellē inquit respondit illa p̄stare tibi o Luci: qd cupis: sed propter īuidos mores: ī solicitudinē semp abstrusa: & omniū p̄sentia uiduata: solet huiusmodi secreta perficere. Sed tuū postulatū præponā piculo meo. idq; obseruatis opportunis tēporibus sedulo pficiā: mō ut initio p̄fata sum: rei tātæ fidē: silentiumq; tribue. Sic nobis garriētibus libido mutua: & animos simul: & membra suscitat. omnibus abiectis amiculis Hactenus deniq; intecti bachamur in uenerē. Cum quidē mihi iā fatigato de propria liberalitate Fotis puerile obtulit corollariū. lāq; luminibus meis uigilia marcidis īfusus sopor: & iam in alium diem nos attinuit. Ad hunc modū transactis uoluptarie paucis noctib⁹: quadā die pcita Fotis: ac satis trepida me accurrit. Indicatq; dominam suam: q̄ nihil etiā tūc in suos amores cæteris artibus promoueret: nocte proxima in auem sese plumaturā: atq; ad suum cupitum sic deuolaturam proin memet: ad tantæ rei speculam caute prepararem. Iamq; circa primam noctis uigiliā: ad illud superius cubiculū: suspenso: &

Bucculē tus.
Buccōes.
Rēidētes
Semihiulcum suauium
Addict⁹.
Garrire.
Gannire
Gānitio
Gānitus.
Membra
Corollarium.
Corollæ ex lamia.
Dein
Exin
proin.
Speculatorium.

insonũ. absonũ. arbitrari.

tea scãdulare appellauit. INsono:minime obstrepo.nullũq; sonũ faciẽte.Insonũ.n.quasi sine sono & strepitu dictũ:sicut & absonũ dici sine sono Nõius interpretat. De uestigio sonoro dixit Tibullus. Neu strepitu terrete pedũ. ARbitrari:Spectare.Rimari. Interdũ pro auscultare accipit. Plautus ĩ captiuis ne arbitri dicta nra arbitrari queãt:ueteres arbitro dicebãt:Idẽ in sticcho.probiores uero arbitrabunt si probis narraueris.Arbitrari apud iuriscõsultos accipit pro iudicare:& sententiã dicere sicut & arbitriũ pro arbitri sententia. LAciniis:Vestimentis. SE deuestit:Despoliat exuitq;. DEpromit:Educit ex

arbitriũ. Deuestit. promus. Condus. promus librorũ prõptuaria cella. prõptãriũ pyxides.

trahitq;.inde promus dictus. qui præest cellæ prõptuariæ. ex q̃ penora expromũt usiõis cã: cui contrarius ẽ cõdus.Plautus sũ promus cõdus procurator pẽi apud Oratiũ foris ẽ promus.Ausonius pro musq; q̃ cõdus magis. In apologia. promus librorũ dictus q̃ pest libris expromẽdis:Idẽ Plautus festiuiter scitaq; trãslatiõe cellã prõptuariã usurpat pro carcere ĩ Amphitriõe.cũ ait:idecras ex prõptuaria cella depromar ad flagrũ. prõptuariũ a Boetio. & Ausonio decẽter dictũ pro cõditorio litterarũ & ĩgẽii cella. Vnde eruditio promitur. PYXIdes:Vascula:q̃ ferme ex buxo fiunt.uñ & nomẽ.Pyxos enĩ græce buxũ significat. Attamẽ. Quintilianus i.viii.ait pyxides dici cuiuscũq; materiæ.Notissima ẽ illa apud Lactãtiũ sententia. Medicorũ tituli remedia habent pyxides uenena.A pyxide ὑποκοριστικῶς fit pyxidcula.Inde pyxidatũ quoq; deducitur.Plinius.xxxi.cõmissuris pyxidatis.Ita ut superior intret calce uiua. exoleo leuigatis.

pyxidcula. pyxidatũ.

ARcula:Lucianus.κυβωτιον uocat. DE quis:De quibus. OPERculo: Tegumẽto.ab opculo fit uerbũ opculare qd ẽ opculo tegere.Columella ab eo tẽpore quo primũ dolia opculaueris. ab eodem uas opculatũ.dictũ opculo clusũ. INdidẽ:Ex ea pyxide.egesta unguedĩe.educto exprõptoq; medicamẽto. Vnguedo unctio.unctura.unguen ab ungẽdo oĩa deriuata:Virgilius. & odoras unguĩe ceras.

Opculaĩ. opculatũ. unguen.

ADfricta:Quasi fricticõe quadã cõtrectata. PERlinit:Inspgit pungit.Virgilius ĩ georgicis.ardẽtes auro & paribus lita corpora guttis. lita expõit Seruius pro illita & dictricta.a lino cõpositus sũt.Illino perlino:& relino.qd recludere significat & apire.& regypsare.apud Terentiũ releui dolia oĩa.serias oĩs.contra dixit Oratius cõditũ leui datus ĩ theatro cũ tibi plausus.pro eo qd ẽ gypsaui.clausi opculaui.ab eodẽ fit collino.quod ẽ fedo.& ĩquino.Plautus:ĩ penulo pulchrũ ornatũ turpes mores.peius ceno collinũt.Lucianus græce.χριεται ολη.i.ungitur tota. AB imis unguibus:Lucianus ἀπο των ονυχων ἀρξαμενη.i.abunguibus ĩcipiẽs. SVCcussu:Ex cussiõe.agitatiõeq;.succussare enĩ ẽ frequẽter excutere.unde succussus.pro succussiõe.i.excussõe. & succussator caballus & succussor dictus.qui ĩterdũ succutit uexatq; sessorẽ. Quis:Quibus. PROmicãt: Prorũpunt exiliũt.extẽdũt. PINnulæ: Disparauit distinxitq; Pinulas a plumis scite & significãter.pinnæ.n.sũt duriores.plumulæ uero molliores delicatioresq;.præterea ĩteriores sũt plumæ exteriores pinnæ. DVratur:Durescit durus fit. Lucianus. ηρῖπ κερατινη και γρυπη εγενετο.i. fit nasus corneus & incuruus. ex Luciano hoc totum.qui scribit se spectasse dominam palestræ suæ.nudato corpore thus ardenti lucernæ imposuisse:& stantem multa cũ lucerna collocutã esse intellectus aũt huiusce rei refertur ad eã magiæ speciẽ:quæ ex lucernis futura promittit.cuius meminimus in præfatione. FIT bubo:Quæ auis ab Apuleio dicitur bubo a Luciano nominatur καραξ νυκτερινος. tanq̃ bubo & corax nycterinos idem sit.sed si uerbum ex uerbo græco ductum exprimere uelis.Coruus nocturnus significabitur. κοραξ enim coruum &. νυκτερινον nocturnum dici qui ignorat:quid ergo dicet quispiã nesciuit apuleius buboně a coruo differre.Idmihi docte & sciẽter ut oĩa eruisse uidetur ex secretariis interiorum litterarum.secutusq; illos esse scriptores:qui nycticoraca bubonẽ significare cõtendunt.uaria est enĩ super hæc re apud doctos disceptãtia.in psalmis Dauiticis illud est cãtatissimum.factus sum sicut nycticorax in domicilio: In hebreo pro nycticorace uerbum bos scriptũ est.qd aquila & septuagĩta ĩterpretes & theodocion nycticoracẽ interpretati sunt.Symachus upupã esse autumat: Sexta editio nycticoracẽ noctuam interpretatur. quod & diuus Hieronymus sequitur scribens.Vbi apud latinos & græcos legitur factus sum sicut nycticorax in domicilio.apud hebreos dici.factus sum sicut noctua in ruinis: pleriq; qd idem quoq; memorat putãt bubonem significari:quos hoc in loco sequitur apuleius noster.qui ait pãphilen.factam esse bubonẽ:qui Luciano est:κορακ νυκτερινος.Interpres Luciani fede labitur.qui nocturnam corniceẽ interpretatur.nã cornix græce nõ corax sed κορωνη nominatur. Idq; adeo liquet ut res probatione nõ egeat:bubo autem funebris abominatusq; est.publicis maxime auspiciis. deserta ĩcolit.nec tantum desolata.sed dira etiã & inaccessa noctis monstrũ.nec cãtu aliquo uocali sed gemitu:itaq; in

Lita Relino Releui Leui Collino.

Succussare. succussus. succussor.

pinnulæ. plumæ.

bubo. Corax. Nyctico-rax.

nictico-rax noctua uel bubo.

Erratũ interpretis Luciani.

bubo. abomiatus.

insono uestigio me perducit. Ipsaq; per rimã hostiorũ quãpiã iubet arbitrari: quæ sic gesta sũt. Iam primum omnibus laciniis se deuestit Pamphile. & arcula quadã recluſa pyxides pluſculas ĩde depromit. de quis unius operculo remoto:atq; ĩdidẽ egesta unguedĩe diuq; palmulis suis adfricta:ab imis unguibus sese totã: aduſq; sũmos capillos plimit. multũq; cũ lucerna secreto collocuta:mẽbra tremulo succussu quatit. quis lẽiter fluctuãtibus promicãt molles plumulæ: crescunt &. fortes pĩnulæ:duratur nasus ĩcuruus:coguntur ungues aduncĩ:fit bubo Pãphile. sic ædito stridor querulo: iã

urbibus aut in luce uisus dirum ostētum est. Ouidius ignauus bubo dirum mortalibus omne refert
plinius bubonem oli intrasse cellā capitolii: propter quod urbis lustrata est. inter portēto sa magicæ ua
nitatis mendatia hoc quoq; tradunt magi. Cor bubonis impositum māmæ mulieris sinistræ effice Cor bu
re ut omnia secreta pronuntiet. SVI periclitabūda: De semetipsa periculū faciens. experimētum ca bonis in
piens. an in auem demutata uolitare posset: periclitari. n. est præter notam significationem experimē magia.
tum facere: Sisena. periclitantur tormenta ac tela multaq; genera machinamētoꝝ. VOlens: Cum li piclitari.
buit. REformatur: In pristinam
figuram. & humanam formā re
uertitur. DEcantatus carmine:
Nullo cantamine siue incantamē
to deuotus pressusq;. Quid uis
aliud: accidit Apuleio ex miranda
rei nouitate id quod pleriscq; om
nibus solet accidere. ut ex inspectio parado
ne eorum quæ para. doxata sunt. xotata.
hoc est inopinabilia supraq; fidē:
attoniti stupentesq; adeo fiant: ut
alia quæcūq;: potius esse uideātur
q̄ id qd sunt: nec sibi ipsis satis cre
dāt. EXterminatus animi: Impos
animi amēs: & animo quasi extra
terminos suos abalienato. VIgi uigilans
lās somniabā: Ita Plautus. uigilās somniat.
somniat. Ité in penulo. certe hæc loc' plau
mulier cātharidum ritu astās som ti.
niat: quē locum Plautinum ita le cātharidū
gere soleo. ut cantharino pro can ritu ,p cā
tharidum emendē. illo intellectu fœminam somniare astantem ritu cāthari uasis uinarii: q ea forma tharino.
figuratur ut rectus astet cōsistatq; quæ de cantharidibus uermiculis produntur futilia sunt. & nihil ad pupula.
Plautinam elegantiā. DEfrictis pupillis: perfrictis oculis multa frictione qd facere solemus ad som pupilla.
num excutiēdū. Lucianus εξωλε ομαρ εκειρο οιο ω ε μοσ ορομ τοισ λακτυλοισ τοισεμαυτου duplex
βλεφαροιν ιπτο μην: hoc est ego somniū illud uidere me existimās digitis palpebras oculoꝝ meoꝝ pupilla
perfricabā: est aūt pupula: & p diminutionē pupilla oculorū media: in qua uis speculi adeo absoluta est noxia.
ut totā imaginē reddat hominis. fœminas oēs ubiq; uisu nocere quæ duplicis pupillas habeāt aucto dictare.
res sunt Plinius. Cicero: Solinus. hīc illud Nasonis oculis quoq; pupulla duplex fulminat. DIctat oc eucætia.
casio: Præscribit. suadet cōmonet. alias dictare ē cōponere altero exscribente excipiēteq;. Quintilianus
dictandi delicias improbat. cum impropria effluāt: & alia incōmoda subsint. quanta aūt occasionis uis
sit & tēporis opportunitatis polleat in rebus obeūdis nemo ē q nesciat: græce dicitur ευκαιρια quod &
M. Tullius docet primo de officiis: Dixit Liuius non minus uere q̄ elegāter. in. xxv. si i occasionis mo
mento cuius præter uolat opportunitas cūctat' paulum fueris nequicq̄ mox omissam queraris. occa
sioni comes est metanoea id est penitentia: super qua re Nobile est Ausonii Epigrāma. pittacus mityle metano
neus unus ex septem sapientibus dicere solebat γρωθι καιρον id est nosce tēpestiuitatem: siue occasio ea comes
nem: quæ rerū omnium potissima est: super quo latissime diserui in libello septē sapientū. IMpartire: occasiōis.
Impartias. dicimus impartio & impartior. in actiua significatione id iscriminati: est aūt ē ipartire partici dictū' pit
pare & partem dare. Oratius siquid nouisti rectius istis candidus imperti. si non. his utere mecum. An taci.
notant grāmatici partio & impertio usurpari pro partior & impertior. Lucilius suspitat impertit salutē liber septē
plurimam & plenissimam: INdidem: Inde ex eadē pyxide. PApillas: Obsecrātis est. papillæ capitula sapiētū cō
māmarū dictæ: q̄ papularum sunt similes. & pro mammis usurpantur. MELlitula: Blandimenti no dit' a phil. Mellitus
men: quo fotidem appellat quasi dulciculam. PIgnera: Obliga & pignore quasi quodam debitorem Impartio
cōcilia. PIgnoratus assistā tibi: Ego ita corrigo. ut meæ ueneri cupido pinatus assistā tibi. Vt sit sinia mū papillæ.
diter pureq; explicata hoc itellectu. pfice inqt ut ego ita hoc unguie trāsfigurer i auē: sicut pāphile in bu
bonē reformata ē. ut ego pinatus alatusq; fiā apud te haud secus q̄ cupido. ueneri pinātus assistit. optat
eni pinatus & uolaticus factus assistere fotidi pinde ac suæ ueneri: sicut cupidines alati pōsto sunt matri uulpiari.
AIN: Ais ne. VVLpinaris amasio. Vulpinari uetus uerbū ē. qd significat fraudibus & mēdaciis uera uulpiaris
puertere. ac fraudulēter agere: dictū a fraudulētia uulpiū cursuq; itorto: uñ uulpiaris amasio elegāter di amasio.
ctus amator fraudulētus: subdolus ac ipostor. inclinat aūt amasio amasiōis ,p amasius & amator Vul uulpio.
pionē quoq; ueteres dixere ,p doloso & palpatore ac ueteratore: qd uocabulū lingua quoq; uernacula
tetinemus. Apuleius i magia ēt cū matri blandirere: tñ iā tū uulpionē & impium fuisse. uulpe nullum
animal solertius. nullū fraudulētius Esopi fabulæ testātur. & uulgo quoq; creditur ob hoc ait. M. Tul
lius i primo de officiis cū duobus modis. i. aut ui aut fraude fiat iniuria. fraus q̄si uulpeculæ. uis leōis uī

Scitū lysandri.

Scitu dignū.nec relatu indignū est illud Lysandri lacedemonii. qui ad eos a q̄bus culpabatur q̄ pluri/ma fallaciis ageret doloq̄ maxime falleret:subridēs dicitabat οπου μη εφικνειται τηλεουτκπροσ απτεσθαι τὴ αλωπεκηp.i.quo leonis pellis puēire nō posset. Vulpinā pellē assuēdā esse.puerbiū est græcoq̄.αλωπεκιζειν προσ ετεραν αλωπεκα de his q̄ dolosi dolosos fallere aggrediūtur. ē & illa

puterbia de uulpe.

de uulpe paroemia αλωπηξ ουλωροδοκειται.i.uulpes munere nō capit. de his q̄ nō facile donis ca/piūt: Vulpē solerti auditu esse tradūt:obseruatuq̄ eā aure ad glaciē appositā cōiectare crassitidinē gelu.

ASIa:Emēdo ascia: ut sensus ex il/la uulgata usitataq̄ sentētia eliciat uis ut egomet mihimet malū cōfi/cia.simq̄ ipa auctor mei:doloris si/n.te fecero uolaticū pinatūq̄.tuq̄ mox alio deuolaueris:quē potero tūc ego icusare nisi me ipam de in/fortūio meo? Nā q̄ sibi suisq̄ met cruribus suapte spōte ascia inpigit illiditq̄ neminē nisi se pōt accusa/te:cum ipe crurifragii sibi met au/ctor extiterit.est.n.ascia ferramētū fabricæ materiariæ. quā primus i/uenit dedalus ut docet Plinius:q̄ solet iterdū materiarius faber p in curiā sua ipsius crura cōcidere. Hie/ronymus asciā eleganti uocabulo dolatoriū nūcupat:a dolādo.s.leui/gādoq̄ ab ascia exasceatū opus di/xit Plautus.p pfectū expolitūq̄.in hāc ferme sentētiā ē illd Plauti ex milite.temere haud edolas tabulā/tuis nūc cruribus. SIginer:Dictio iusitata ignobiliq̄.& ut sētio nul/lius significatus.pin legere malin saginer:quasi a sagina & piguitu/dine ducto uocabulo. ut amatorē hoc noie cōducēter appellet quasi sagiatū pauloq̄ habitiorē curatio/rēq̄ nā & supra ostēdit Apu.se fuis se succulētū. LVpulis:Meretricibus.& allusit ad lupas feras. quæ opimiora saginataq̄ cibaria sectātur

Ascia. dolatoriū

saginer.

celites apathes

tā solicitāt apathes perhibēt.hoc est sine passionū turbellis.auctor Martianus. PVgnarū:Lego pinnā/tū.est enī sensus dii inquit a me prohibeāt tantū scelus.ut ego non mox reuolē ad meum nidulū. hoc est ad meā fotidē post illā uolaturam.pinantāq̄ deformationē.ēt inquit si Aquila fierē.& altiora celi pe/terē.tū ad te o mea fotis uellē remeare. ARmiger:Quis nescit aquilā nunciū & armigerū supmi Iouis nominitari:uel ob fabulā:qua in bello aduersus titanas Ioui i auspiciū aduolasse fertur. uel ut Plinius tradit.qa nūq̄ fulmie exanimat. VINxisti:Quia pmisit nodulū capilli deo uixisti subiūxit cōgruenter & decēter:spiritus.n.noster ꝑprie uinculo quodā isolubili uicitur alligaturq̄ amatæ puellæ & ut iquit Plautus.Amica anima est amanti. MEæ fotidi:Attendenda noua elocutio: qua significat nullam se magis uelle q̄ fotidem. PERuctus:Illa scilicet unguedine magica.& ui transfigurationis præpollen/te. q̄q̄ festino:Lege q̄q̄ festiuo:Irouicos pronūciandum. LArem quēpiam:In aliquod domicilium.

aquila Iouis armigera

uesptlio/nes a uesꝑe nycte/rides

FOribus uidemus affigi:Inter nocturnas aues sunt noctuæ.bubo.ululæ.sunt & uespertiliones: qui/bus a uespertino tempore inditum nomen:Ouidius nocte uolant seroq̄ trahunt a tempore nomen. græci quoq̄ a nocte hoc est αποτησ νυκτοσ νυκτεριδασ uocant:nocturnæ aues auctore Plinio un/cos ungues habent.noctis monstrum est bubo.magi tradunt uespertilionem si sit circū latus domui uiuus & per fenestram inuerso capite infigatur amuletum esse. significat autē amuletū omne genus remedii aduersus cūcta mala medicamēta.ab amoliendo nominatū:græci:αποτροπαια hæc uocant αροτου αποτρεπειν qđ est amoliri submouere depellere. Amuletū dictio apud Plinīū frequēs i hoc significatu ac prope peculiaris:nec apud scriptorē alium facilis repertu. SVis luant cruciatibus: Cau/sam subnotat:propterquam nocturnæ aues foribus affigantur:ut uidelicet in eas regeratur quicquid ditum domibus illis portendunt:in quas penetrauerint. Dicimus nt Annotant grāmatici luo pœnā

Amuletū quid.

Luo pœnā luo peccatū reluere.

& luo peccatū. pro eo quod est pēdere penas & soluere ꝑ noxa. reluere dicebāt Antiqui ꝑ resoluere & repignerare. AD meū Luciū:Reuertar reformaborq̄ in pristinā mei ipius Apuleii formā. ES:Sis.

aſciam cruribus meis illidere compellis? Saginer meū
ipſa lupulis conſeruo theſſalis. huncalitem factū ubi
quæram? Videbo quando? Ame ſcelus iſtud depellant
celites inquam: ut ego quamuis ipſius aquilæ ſublimis
uolatibus toto celo peruius: & ſupremi Iouis certus
nuncius uel lætus armiger: tamen non ad meum nidu
lum poſt illam pinnarum dignitatem ſubinde deuo/
lem? Adiuro per dulcem iſtum capilli tui nodulum:
quo meum uinxiſti ſpiritum: me nullam aliā meæ Fo/
tidi malle. Tūc etiam iſtud meis cogitati onibus occur/
rit: cum ſemel auem talem perūctus induero: domus
omnis procul me uitare debere. Quam pulchro.n.q̄q̄
feſtiuo matrone perfruentur amatore bubone? qđq̄
iſtas nocturnas aues: cū penetrauerīt larem quēpiam
ſollicite p̄hēſas: foribus uidemus adfigi: ut qđ īfauſtis
uolatibus: familiæ minātur exitiū: ſuis luant cruciati
bus? Sed qđ ſciſcitari pene p̄teriui: quo dicto factoue
rurſum exutis pīnulis illis: ad meū redibo Luciū. Bo/
no aīo es: qđ ad huius rei curā ptinet: ait: nā mihi dīna
ſingula mōſtrauit: quæ poſſunt rurſus in facies homi
nū: tales figuras reformare: Nec iſtud factū putes ulla
beniuolētia ſed ut ei redeūti medelam ſalubrē poſſem

SVBſiſtere:Suppeditare.& opitulari.frequens uerbū apud Apuleium in hac ſignificatione. FVtilibus:Friuolis nugatoriiſq;.Futiles dicuntur homines.qui ſilere tacenda non queūt: ſic & uaſa futilia a fundendo dicta:quæ lato ore fundo anguſto ſunt.quibus i ſacris ueſtæ utebātur:propterea q̄ aqua ad ueſtæ ſacra pertinēs i terra nō ponitur:quod ſi fiat piaculum eſt: Vnde excogitatum uas quod ſtare nō poſſet:ſed poſitum ſtatim funderetur. HERculis:Lege hercules. ut ſit aſſeueratio per herculem qua/le eſt illud me hercules.& mediuſfidius. ANEti modicum:Anetum ructus mouet.& tormina ſedat. ſingultus cohibet. ſemen aneti feruens olfactu ſumptū ex aqua ſedat cruditates oculos & genitu/ram hebetat. RORE fontano: Aqua fōtana.rores neq; gelu neq; ardoribus. neq; uentis nec niſi ſerena nocte exiſtere tradunt. ro/ſcidas æſtare aphricæ noctes eſſe autumat Plinius.pluuia & ros ut inquit Ariſtoteles in primo Me/teorum.ferme idem ſunt ſed alte/rum copioſum.alteq; modicum. Ros nocturnus humor ē. quem ſerenitas tēuiter ſpargit ut docet Apuleius in coſmographia.græ/ce droſos nominat. LAVAcrū & poculum:Senſus eſt quicunq; uult reformari i priſtinum habi/tum opus eſt uel ut corpus lauet. uel bibat ex: hoc liquore lauri/nis foliis & aneto cōcinnato.lau/rus aūt ut docet Proclus Platoni/cus.igneā ſolis naturā imitat & i magia pollet ad cuſtodiā numi/nis. ABIEctis laciniis: Ex deſide/rio immodico ſignat ſe repēte nō tā exuiſſe ueſtimenta oīa q̄ abie/ciſſe:ut ſtatim nudus perūgi poſ/ſet unctulo illo magico & demu/tatorio. HAVrito:Hauſto.edu/cto deprompto. SIMIlem:Scilicet buboné:in quam pāp)hile fuerat tranſfigurata. PLVmulæ:Quæ ſūt molliores. PINnulæ:Illæ duriores. CRASſantur:Hoc ē craſſeſcūt dureſcūtq;. IN ſetas:pilos aſi/ninos ſignificat.ſunt enī ſetæ uilli craſſiores ut equoꝝ.Plinius refert elephāto ſetarum nullū tegumē tum eſſe.Idē caudā ueterinis ſetoſam eſſe tradit:ſunt autem ueterina aīalia omnia quæ uehere quid poſſunt:unde ueterinarius dictus:ueterinoꝝ medicus qui græco uocabulo κτηνιατροσ dicitur quē firmicus maternus mulomedicum interpretatur. Vulgo mareſcalchum nuncupāt.refert idem Pli/nius omnibus in genere ueterino animalibus eoſdem morbos eſſe:qui homini ſint Cribrorum ge/nera ex ſetis equorum a gallis inuenta idem memorat:libro duodeuigeſimo. COguntur: Contra/huntur. EXtimis:Digitos.qui in extrema parte palmularum hoc eſt manuum ſunt ſignificat coa/ctos eſſe in ungulas aſini:eſt enim aſinus ex genere ſolidipēdum.ſic eruditi appellant.animalia quo/rum ungula eſt ſolida:ueterino tantum generi ut inquit Plinius ungulæ renaſcuntur.ſues in illyri/co ſolidas habent ungulas.Solida ungula & bicorne nullum eſt animal. extimæ autem palmulæ ſi/gnificantur extremæ ſummæq; partes manuū Apuleius alibi in extimo mundi tergo degit. CAV/da: caudæ præter hominem ac ſimias omnibus fere animalibus.ſetoſæ equis. bouum caudis lōgiſſi/mus caulis.idem aſinis longioq; equis: ENORmis.īmodica.& prægrandis. Lucianus dixit το προ/σωπον μεγα. HIANtes:Patulæ.& follicantes. LAbiæ pendulæ:dicimus labia & labias.ut balnea & balneas.fere īdiſcriminatim.hīc elegās ille uerſiculus aīa ægra & faucia cucurrit ad labias mihi. Au/gellius.labias ſenſim primores emouemus.quidā uiroꝝ labra.mulierū labia diſcretione inaniſſima eſſe exiſtimant.alabris labeones dicti.ut docet Plinius.& hoc uerius eſt.q̄ qd Priſcianus prodidit.qui a labe labeonem deduci autumat:chilones antiqui dixere homines enormibus labiis præditos.græ/ce:το χειλοσ labrum.Eſopus fuiſſe dicitur προχειλοσ hoc eſt labro tumēti prominuloq;. HOR/ripilāt:horridiore aſperioreq; pilo fructificant. AVctibus:Incrementis. NAtura creſcebat:Symboli/cos & opte genitalia ſignificat:quæ in aſinis ſunt enormia & īmodica. Querens: Conquerens muſ/ſanſq;. POſtrema labia.Poſteriore parte labri inferioris.Lucianus. το λεχειλοσ εκτὸς κατω.

subſiſtere:ſpecta deniq; q̄ paruis. q̄q; futilibus tāta res procuretur. Herculis Anthei modicum cum lauri fo/liis immiſſum:rore fontano datur lauacrum:& pocu/lum.Hæc identidem adſeuerans ſumma contemplatio/ne irrepit cubiculum:& pyxidē depromit arcula:quā ego amplexus:ac deoſculatus priuſ:utq; mihi proſpe/ris faueret uolatibus deprecatus:abiectis propere laci/niis totis:auide manus īmerſi & haurito pluſculo un/cto:corporis mei membra perfricui. iamq; alternis co/natibus:libratis brachiis:in auem ſimilem geſtiebam: nec ullæ plumulæ:nec uſq; pīnulæ. ſed plane pili mei graſſant in ſetas.& cutis tenella duratur in coriū. & in extimis palmulis perdito numero:toti digiti cogunt īſingulas ungulas.& de ſpinæ meæ termiō grādis cau/da procedit.iā facies enormis.& prolixū:& nares hiā/tes.& labiæ pēdulæ. ſic & aures īmodicis horripilant auctibus. Nec ullū miſeræ formationis uideo ſolatiū: niſi quod mihi iam nequeūti tenere Fotidem:natura creſcebat. ac dum ſalutis inopia cuncta corporis mei conſiderans.:non auem me ſed aſinū uideo. Querens de facto Fotidis:ſed iam humano geſtu ſimul:& uoce priuatus:quod ſolum poterā poſtrema deiecta labia:

Suſiſtere
Futiles.
Futilia.
anetum.
Rores ſe/reno.
Lārlauru
ra ignea.
Setoſa cauda.
Veterina
ueterina/rius.
Mulome
dicus.
Cribra ex
ſetis.
Solidipe/
des.
Extimū.
Labiæ.
Labeōes
unde.
Chilōes
qui.
prochilos
eſopus.
Natura p
genitali.

HVmidis:Quasi lachrymis ex indignatione profusis. OBliquū:Oblique:hoc est toruo obliquatoq; aspectu.nomē pro aduerbio. EXpostulabā:Conquerebar.accusabāq; fotidem.græce dixit Lucianus. ητιωμην.i.accusabam:expostulare est querelā apud eum ipsū deponere. de eo ipo qui fecit iniuriam. postulare autem querelā dicēr de altero apud alterum: auctor Donatus:hīc apud iurisconsultos titulus de postulando.Terentius in hāc sentētiam.ut cum eo hāc iniuriā expostulem. MIsera:Græce.τα λαι μα ειπερ εγω. PIxydum similitudo:Signat pixydas adeo fuisse consimiles: ut eas internoscere non

Expostulare
Postulā.

querit: quarum altera continebatur unguedo ad trāsfigurandū in auem: altera in asinū deformatū.

FAcilior medela: ραον γαρη τουτου θεραπεια. ROsis dmorsicatis :Lucia: ῥοδα γαρ μορμυρει φαγοισ απο λυσ μεν αυτικα τοκτηροσ.i. si rosas tñ esitaueris statī exues iumētum. POstliminio:Postea ex īteruallo: aduerbiū est.super qua dictione in superioribus copiosissime disserui. GOrollas.Signat coronas ex rosa.Cuius usus.ut inquit Plinius i xxi.In coronis ppe nimius est:hinc rosæ genus quodā accœpit nomē coroneolæ: centifoliā rosam cepio negauit in coronis addi. DIluculo: Græci ορθρον uocāt. SIC mœrebat:Sic tristabat q̄rebaturq;. Alias merere prima correpta significat. militare.Interdū meret,p meretur usurpat Antiquitas.Plautus iculcus fit ut meret. SENsum humanū:Lucianus quoq; asserit se in asinū deformatū: mētem pristinā & sensum humanum retinuisse.sic enī inquit εγωλε τα μεν αλλα, ομοσ ημην τασ δε φρενασ και τον νουν ανθρωποσ εκειν ος λουκιοσ δι χαιτησ φωρησ.i. ego quidem cætera asinos erā. aīo autem & mente homo:Lucius ille citra uocem:Augustinus quod memoratu scituq; dignum est.libro.xviii.de ciuitate dei refert uiatores a mulieribus quibusdam stabulariis in iumenta prestigiis magicis deformatos fuisse & onera baiulasse.inquibus tamen non mens fieret brutalis sed rationalis humanaq; seruaretur:sicut Apuleius in libris quos asini aurei titulo inscribit.sibi ipsi accidisse. ut accepto ueneno humano animo permanente asinus fieret:aut indicauit aut finxit. MORdicus.Morsu & dētibus.aduerbium est. SAlutares suppetias:Auxilium rosarum salutare significat: quo erat curaturus fotide interempta. Quassanti capite:Indignationis & iracundiæ specimen est concutere caput. sic & Virgilius.in.xii. ille caput quassans. non me tua feruida terrent dicta ferox. DEmussata contumelia:Tacite mecum.& cū murmuratione cōquestus.Terentius in adelphis accipiēda & mussitāda iniuria adolescentium est:Vbi ponit Donatus patienda & cum silentio perferrenda.mussitare.enim proprie dissimulandi causa tacere.dictum uel a muto uel ab.M.quæ littera est nimiū præsse uocis ac penē nullis hic Demussata cōtumelia eleganter & scite dixit pro dissimulata.& cū scilentio indignationeq; transmissa. VEctorē:Qui me nehere solebat.alias uector pro eo qui uehitur accipitur.ut apud Lucanū.Causa est hæc sola timoris uectorē nō nosce suū sic iurisconsulti uectores appellāt eos qui nauibus uectāt. PRObissimū:Ironicos. STAbulātē:Dicimus stabulo & stabulor.ut grāmatici tradūt: Virgi. cētauri i foribus stabulāt dixit,p habitāt & stabulant. IVpiter hospitalis: græci xenion hospitale iouē uocant.q ab Ouidio hospes dictus:de quo poeta intelligi uoluit illo uersu.Iupiter hospitibus nam te dare iura locuntur. FIdei secreta numina: Sic filius de fide:Iustitiæ consors tacitumq; in pectore numen.uidetur alludere ad fidei simulachrum.quod in capitolio uicinum iouis optimi maximi ut in catonis oratiōe est maiores nostri esse uoluerūt.De fide ennius o fides alma apta pīnis & iusiurādū iouis

Corōeola rosa.
Merere.
Viatores i iumēta deformati.
Diuus Augustinus de trāsfiguratione Apuleii.
Mussitaī.
Demussata cōtumelia.
Vector.
Stabulo
Iupiter xenios.
Fides iuxta iouē.

humidis cū oculis: obliquum respiciēs: ad illam taciturn expostulabā.Quæ ubi me primum talē aspexit percussit faciem suam manibus infestis: & occisa sum misera clamabat.Me trepidatio simul & festinatio fefellit & pyxidum similitudo decæpit. sed bene q facilior reformationis huius:medela suppediat.Nam rosis tantum demorsicatis exibis asinū.statimq; īmeum Luciū: pustliminio redibus.Atq; utinā de more uespi parasse nobis corollas aliqs. nec morā talē patereris: uel noctis unius. sed primo diluculo: remediū festinabitur tibi.sic illa mœrebat. Ego uero quāq pfectus asin9; & pro Lucio iumentū:sensum tñ retinebā hnmanū. Diu deniq; ac multū mecū ipe deliberaui. An neqssimā facinorossimamq; fæminam illā:spissis calcibus feriens & mordicus adpetens:necare deberē.Sed ab incepto temerario:melior me sentētia reuocauit. nec morte mulcta Fotide:salutares mihi suppetias rursus extinguerē. Deiecto itaq; & quassanti capite: ac demussata tēporali cōtumelia:durissimo casui meo seruiēs:ad equū illū uectorē meū probissimū in stabulū cōcedo. ubi alium etiā Milonis quōdā hospitis mei asinum stabulantē īueni.Atq; ego rebar si qd inesset mutis animalibus tacitum ac naturale sacramentū: agnitiōe ac miseratione quadā inductū equū illū meū: hospitiū ac loca lauta mihi præbiturū;Sed proh Iupiter hospitalis: & fidei

præterea fidei mysteria ut reliquorum deorum sunt in operto. nec inuulgari fas est: fides iusticiæ fundamentum est, ut inquit Marcus Tullius. Fides ut docet Quintilianus in declamationibus supremũ rerum humanarum uinculum est. sacra inter hostes. sacra inter piratas. Numma põpilius Auctore Liuio sacratium & sacerdotes fidei instituit. CApita conferũt: Quasi consilia cõmunicaturi. hoc fieri solet abhis. qui iter se soli seductiq; cõsultant. ne arbitri arbitrari queant. Lucianus itidem scribit equum suũ. & hiparchi hospitis asinũ τα ωτα κατα κλιμακτερ ideſt auribus deiectis timẽtes. ſ. ne fenũ ips paratũ præriperet. calcibus põptos ipsum incursasse. ABIgor: Amoueor. ppulsor. hic abigei dicti abactores aliẽi gregis. & abageatus ipm crimẽ. apud iuriscõsultos fusius uberiusq; ista trãctãtur. ILLIgatissimo: Solutissimo. uel lege illi gratissimo. ut sine duæ dictões. famulũ aũt gratissimũ appellat ironicos equũ uectorẽ illũ suũ. AFfectus: Male mulctatus calcibusq; contusus. COLlegarũ: festiuiter collegas suos uocat iumẽta asinũ. ſ. & equũ. tãq; i eodẽ magisterio officioq; consociatos. sic statius stellã ut opinor collegã noiauit. quia eodẽ poeticæ disciplinæ studio teneret. ne ratius iuriscõsultus tres facere collegiũ existimat, apud oratores duo collegiũ faciũt. hinc a Liuio & Amiano Marcellino collegium consulum duorũ dictũ. PIlæ mediæ: Signat in medio stabulo fuisse pilam hoc est colũnã stabuli contignationem. & camerã fulciẽtẽ. In hoc significatu syllaba pilæ prima producitur. cum alias corripiatur: a pila pilati aduerbiũ fit. quasi p pilas: quo utitur uictruuius. Inde oppilare deduci quoq; autumo. tãq; pilarũ oppositu obfirmare occludereq;: sicut a. M. Tullio oppilatæ tabernæ dicũt: De pila Virgilius. saxea pila cadit. & oratius: nulla taberna meos habeat neq; pila libellos. græci στυλον appellãt colũnã. Catullus a pileatis nona fratribus pila ubi noie pilæ taberna significari uidet. MEditullio: Medio: meditulliũ a medio dictũ autumãt eruditi. & iprimis boetius. q; illud tulliũ q̃si, pductionẽ quãdã esse uult. sicut ĩ postliminio. Hieronymus contra pellagianos scribit hoiemũ meditullio positũ eẽ ut de uirtutũ culmie ad uitia labat: & ex uitiis ascẽdat ad sublimia. HIPpõæ deæ simulachrũ: Hippõa equoꝝ & stabuli dea ẽ. Argumẽto nomẽ. hippos. n. equus. Tertul. ĩ apologetico. Vos tñ ñ negabitis & iumẽta oĩa & equos cãterios cũ sua hippõa coli a uobis. illd scitu dignũ ẽ & Annotatu: deos eẽ quosdã: quos antiq; semonas dici uoluerũt: quos nec celo dignos ascriberẽt ob meriti pauptatẽ. nec terrenis eos deputare uellẽt, p gr̃iæ ueneratiõe. quo ĩ numero sunt priapus. hippona & uertũnus. auctores. M. V. & placides. apd. Iuue. uersus ẽ ille uulgatissimus iurat solã hipponã. & facies olida ad p̃sepia pictas. quẽ uir sæculi nr̃i doctissimus ita legit solã hippo. ut sicut dido. & mãtho. pro didonẽ & mãthonẽ. Ita, p hipponẽ hippo. accusatiuo casu dicamus. ex formula uidelicet græce declinatiõis. Ego de magnoꝝ uiroꝝ iuditio: quoꝝ auctoritas, p rõe habẽda ẽ: ut nihil ausim temere, pnũciare: Ita illd afferere nõ dubitẽ qd hippona. ut pomona. ut bobona secũdũ formulã primi ordis usurpat apd scriptores idoneos. AEdiculæ: appellatione ediculæ significat receptaculũ & quoddã q̃si loculamentũ ac repositoriũ: quo simulachra deoꝝ cõtineri solẽt. ĩ hãc ſniam Pli. i. xxxvi ædicula eius tota apit ut conspici undiq; possit effigies deæ fauẽte ip̃a ut credit facto. nec minor ex quacũq; pte admiratio ẽ. Satyrographus quoq; dixit. si qs ĩ ædicula deus unicus. FVErat ornata: Scribit Plinius qd corõæ deoꝝ honos erãt. & lariũ publicoꝝ priuatorũq; & sepulchroꝝ & maniũ. PROnus spei: Sic felix animi. securus Amoꝝ & mille alia similiter: NIxu: Conatu Cãteriũ patiremur istũ Pronũciatiõe adiuuãdũ ẽ ut uultuose & idignãter a seruo dictũ uideat: Cãterius aũt significat equũ. & eũ, pprie cui testes absciſſi sunt: sicut maialis distat a uerre: cap⁹ agallo Veruex ab ariete. Ita cãteri⁹ distat ab equo. hæc. n. oĩa testiculis amputatis castrata fiũt. Plau. ĩ captiuis. q; aduehũt q̃drupedãti cruciãti canterio. Idẽ ĩ aulularia. Ego faxĩ mali p̃cio qui supant equos sient uiliores. Gallicis cãteriis Canterii quoq; in ædificiis noiantur de quibus.

Sacratiũ fidei.

abigeus. abigeat⁹.

tres collegiũ faciũt collegiũ. cõsulũ.

pila pilatim oppilare. meditullium. homo ĩ meditullio. hippona dea semones dii.

ædicula. canteriuſ equus. maialis. ueruex. cãterius quid.

Victruuius.quin etiã canterius Columellæ & Plinio est genus uineæ:quæ simplici iugo constat ordine porrecto.optima hæc uino quando sibi ꝑa non obumbrat.assiduoq; sole coquitur.& afflatũ magis sentit & celerius rorem dimittit.Cauterium uero ferramẽtum ignitũ dicitur.quod ui caustica ulcera & putridas carnes curat hinc illud apud Hieronymum prouerbiale.putridæ carnes ferro curantur.

Cauteriũ Cauteres Cauteria

& cauterio:a palladio cauteres nominantur.quos habẽdos esse instrumẽto rustico præcipit. Inde cauteriata cõscientia ab Apostolo dicta. SImulachris infestum:Propter roseas corollas hoc dicit:quas

ta cõsciẽtia.

quanto maxime nixu porerat appetenter inuaserat.nullo habito deæ respectu: SAcrilegum:merito sacrilegum dicit q coronas deæ dedicatas surripere contenderat. Apud Quintilianum & Rethoricos Doctores ex statu finitionis q̃ri solet quid sit sacrilegiũ.quid uel sacrilegus.Quidã ita finiunt.sacrilegium est surripere aliquid de sacro.alii sic:sacrilegium ẽ surripere aliquid sacri.hĩc questio an is qui priuatã pecuniam de templo surripit sacrilegii reus fieri possit.

Sacrilegium quid

simulachris deorũ ĩfestum:quin iã ego istũ sacrilegũ: debilem:claudũq; reddã.& statim telum aliquod quæritans eruere:fascẽ lignorũ positũ offendit rimatusq; frondosum fustẽ:cunctis uastiore: nõ prius miserum me tundere desiit:quã sonitu uehemẽti:& largo strepitu percussis ianuis: trepido etiã rumore uiciniæ cõclamantis latrones:profugit territus. Nec mora cum inpatefactis ædibus:globus latronum inuadit omnia & singula domus mẽbra cingit armata factio. Exauxiliis hincinde cõuolantibus: obsistit discursus hostilis. cuncti gladiis ac facibus instructi:noctẽ illuminãt.coruscat in modũ ortus solis ignis & mucro. Tunc horreũ quoddã satis ualidis claustris obseptũ obseratũq; qd mediis ædibus constitutũ:gazis Milonis fuerat refertum:securibus ualidis aggressi:difindunt. quo pacto sim recluso totas opes uehunt. Raptimq; cõstrictis sarcinis singuli partiuntur.Sed gestaminum modus numerum gerulorum excedit. Tunc opulẽtiæ nimiæ nimio ad extremas incitas deducti:nos duos asinos:& equũ meum:productos e stabulo:q̃tum possunt grauioribus sarcinis onerant.& domo iam uacua:minãtes baculis exigũt:ũnoq; de sociis ad speculãdũ:q de facinoris ĩquisitiõe nũciaret relicto:nos crebro tũdentes;

EMEre:Lego eruere.hoc est educere expromere.& quasi ex abditu efferre. Vliciniæ cõclamantis:lũcti legendũ:uiciniæ conclamãtis latrones.illo intellectu.quod tota uicinia cõclamare cœpit latrones adesse:ut ita cuncti accurrerẽt suppetiatum. INpatefactis:Corrigo ui patefactis. IGNIS & mucro: Hoc dixit,ꝓterea q̃ gladiis ac facibus corruscãtibus instructi latrones inuaserãt milonis domum.

Horreũ quid.

HORreum:Nõ solum frumeti & frugum repositorium est horreum sed aliarum quoq; rerũ:sicut hoc loco & apud idoneos auctores accipitur:Iuriscõsulti titulo de emptione & uẽditione. Clauibus traditis ita merciũ in horreis cõditarũ possessio tradita uidet:Si claues apud horrea traditæ sunt.Item paulus.dolia ĩ horreis defossa si nõ sunt nominatati ĩ uẽditione excepta horreoꝝ uẽditioni cessisse uideri.Itẽ titulo locati:Dominus horreoꝝ effractis & cõpilatis horreis nõ tenet:nãq; ut scriptũ legimus libro q̃rto codicis: Dominꝰ horreoꝝ piculũ uis maioris uel effractura latronũ cõductori ꝑstare nõ cogit. Autumant grãmatici & memorat Fortunatianus in libro de dialectica horreum ab ordeo mutata littera nominatum:Antiqui farreum a farre dixerunt: Diuus Augustinus quid sit horreum planissime ostendit sic scribens in libro de opere monacorum:Apothecæ uel horrea uerbum ex uerbo repositoria dici possunt:Ab horreo horrearius elegãti uocabulo dictus:qui pro horreorum conductore ponitur apud iurisconsultos Titulo de his:qui deiecerunt his uerbis:si horrearius aliquid deiecerit uel effuderit.Romæ fuerunt Sempronia horrea ad custodiam frumenti publici. Entheca quoq; eadem pene significatione ponitur:qua apotheca & horreum uidelicet pro loco gazæq; repositorio:idẽ Augustinus in libro de uita Clericorum:Enthecam nobis habere non licet:non est Episcopi seruare aurum:& post paulo:Non habeamus enthecam.hæc Augustini uerba ĩ Decretis canonicis.xii.q.prima percensentur:Ab Entheca enthecatum deriuatur:pro eo quod in repositorio conditum & cellario inclusum:Enthecam memoriæ pro thesauro & cella ponit fulgentius. GAzis:Gaza ligua persica significat diuitias gaza ut scribit Põponius mella ciuitas ẽi palestina ex eo dicta qd ſ̃ps̃e ærariũ uocãt.nã cũ cambyses armis egyptũ peteret huc belli & opes & pecuniam intulerat:hĩc Gazophylaciũ gazæ repositorium dictum:de quo apud ecclesiasticos scriptores mentio creberrima.Iudei corbonã uocãt sacrũ thesaurũ auctores Iosephus:Eusebius.Heronymus. Recluso:Patefacto.& aperto. Gerulos:Maiorĩ quit erat copia rerum gerendarum q̃ quibus geruli illi numero exigui sufficicerent.græci βαστάζοντας uocant.quos nostri baiulos dicunt & gerulos.Ad extremas incitas:ad extremam necessitatem egestatẽq;.sic enim antiqui loquebantur.uerbum est apud Plautum frequentissimũ.Lucianus scribit.

Domin⁹ horreoꝝ.

Farreum apotheæ: horreari⁹

entheca. entheca tum. entheca. memoriæ. Gaza. gazophilacium. Corbõa. Geruli. ad icitas.

latrões hipparchi domũ ingressos ipm una cũ palestra ãcilla. & seruo suo cõprẽsos colligasse. Domũ expilasse. pecũias uestes equũ & asinũ alterũ se quoq; sarcinis onerasse: baculis mox feriẽtes ipulisse usq; i mõtes. PER auia mõtiũ: Per mõtes iaccessos inuiosq;. Luciãus στρατοπ οδον dixit. exẽplũ prosonomasiæ ẽ apud Rethoricos Doctores. Auiũ dulcedo auiũ ducit. nã & loca auia dicũt: i qbus uia ẽ nulla uel infrequẽs. & hõ auius dictus auia rõnis aberrãs. Lucreti⁹. Auius a uera lõge rõne uagaris. SVB uenit. In mẽtẽ uẽit. succurrit. AD auxiliũ ciuile: Implorãdo. s. cæsaris auxiliũ ad qd pinde ac asylũ ciuiliter decurrere solẽt. ex quo est illud: puoco ad cæsarẽ. & appello cæsarẽ usitatissimũ. Luciãus quoque cæsaris nomẽ maxia se uoce inclamasse significat. quo ruditu absono offensis latronũ auribus effectum ẽ ut ob hoc ipm magis uapularet. tãq; ita pderet nocturnos fures. NVNdinis celebrẽ: significat emporiũ forũq; nũdinariũ illic fuisse. GEmino sermõe: Lego genuino sermõe. hoc ẽ natiuo ac peculiari. AVgustũ. Venerabile. græci augustum σεβαστον uocãt. Vñ sebastia ciuitas augusti noi & numini dedicata. ET. o. qdẽ: Per uocatiuũ casũ invocãtes quẽpiã frequẽter. o. ppõimus. ut. o. cæsar. o. priceps. o. auguste: & mille hmõi: significat se illud primum. o. plane ac diserte enũciasse. cũ asini rudẽtes suo ruditu. o. potissimũ rudere uideãt. DIsertũ: Planũ aptũ. explanatũ. CLAmorẽ absonũ: Vastũ asperũq; : & sine legitimo sono. absonũ eni id, pprie ẽ. qd nõ tã sine sono est: q; qd soni duri & absurdi. Vñ absoni uoce dicti. M. Tullio. qb⁹ nulla i, pnũciãdo suauitas inest.

per auia mõtiũ ducũt cõcitos. Iãq; rex tãtaq; põdere. & montis ardui uertice: & prolyxo satis itinere. nihil a mortuo differebã. sed mihi sero qdẽ: serio tñ subuenit ad auxiliũ ciuile decurrere: & interposito uenerabilis principis noĩe: tot erũnis me liberare. Cũ deniq; iã luce clarissima: uicũ quẽpiã frequentẽ. & nũdinis celebrẽ p̃ teritrem⁹: iter ipsas turbulas græcoq;: genuino sermõe nomẽ augustũ cæsaris iuocare tẽptaui. & o qdẽ tantũ disertũ ac ualidũ clamitaui. reliquũ aũt cæsaris nomẽ enũciare nõ potui. aspnati latrões clãorẽ absonũ meũ: cedẽtes hincinde miseq; coriũ: nec cribris iã idõeũ relinquũt. Sed tãdẽ mihi iopinatã salutẽ Iupiter ille tribuit nã cũ multas uillulas: & casas amplas p̃terimus hortulum quẽdã prospexi satis amænũ. In quo p̃ter cæteras gratas herbulas: rosæ uirgĩes matutino rore fluebãt. his inhiãs: & spe salutis alacer ac lætꝰ propius accessi: dũq; iã labiis undãtibus affecto: cõsiliũ me subit lõge salubrius: ne si rursũ asino remoto prodirẽ in Luciũ: euidẽs exitiũ inter manus latronũ offenderẽ: uel artis magicæ suspitione: uel indicii futuri criminatiõe. Tũc igitur a rosis: & quidẽ necessario temperaui. & casum præsentem tolerans in asini faciem fœna rodebamus.

NEC cribris iã idoneũ. Insinuat se tot ictibus fuisse cõfossũ cõscissũq;. ut nec qdẽ cribris faciẽdis coriũ suũ foret idoneũ. Cribra enĩ ex pellibus corioq; asellorũ cõfici qs ignorat? κοσκινον græce dicitur. unde cosinomãtia diuinatio q̃ p cribrũ fit. galli ex setis equorũ cribra inuenerũt. egyptii ex papyro. atq; iũco hispani ex lino. excussoria & pollinnaria. sũt aũt pollinnaria qbus pollin qui ẽ tritici flos purgatior excernitur: Vñ & pollintor dictus qui pollinẽ facit & farinã. alias pollinctor accipit, p cadaueris curatore quasi pollutorũ. i. mortuorũ unctor. ROsæ uirgines: Illibatæ intactæ icorruptæ. sic a Martiale uirgo cartha accipit, p ea q̃ nõdũ cõtrectata inuulgataq; ẽ. Plinius terrã uirginẽ dixit sincerã intactã. neq; a metallicis refossam attamiatãq;. Iosephus ait terrã q̃ uirgo ẽ eẽ rubẽtẽ. Oratio Philosophorũ. Auctore. M. Tullio casta ẽ uerecũda uirgo icorrupta. quodã mõ. Hinc uerbũ fit Deuirginari. qd ẽ corrũpere: Vnde puella deuirginata q̃ pflorata cõstupratag; exuit uirginitatẽ. Alias deuirginari dicebantur pueri cũ ex ephebis decesserãt. & deuirginatũ puerũ dixere ex ephebis excedẽtẽ. HIS inhiãs: Rosas sitiẽter appetẽs. dicimus in hio huic rei: & hãc rẽ. Statius fraternos inhiantẽ obitus: Plautus. hereditatẽ inhiat quasi esuriẽs lupus. VNdantibus: Labia undantia decẽter dixit, p mobilia flexibilia & undarũ istar sinuosa: qualia eẽ solent ex appetẽtia & desiderio. PROdirẽ in luciũ: Idest reformarer in pristinã hominis formã: fierẽq; iterũ Lucius Apuleius. VEL indicii futuri: Sensus est. salubrius consilium mihi uisum est ab esu rosarũ ad pẽsens temperare. ne a latronibus interficerer. uel dum me magum suspicãtur: uel dum uerentur ne indicium faciam illorum furti & expilationis. FOEna rodebamus: Pabulum iumentorũ est fœnũ: græci corton uocant. a fœtu dictum. quot annis enĩ nouũ parit & fetificat: fœnum cordum uocant autumnale & serotinũ: fœnisex qui fœnum secat nũcupatur: Plinius in. xviii. igitur cornu propter oleum ad crus ligato fœnisex incedebat. Collumella. necubi ferramentum fœnisecis possit offendere. sicilire est secare: quæ fœnisecis præterierunt. fœnisecium tempus sectionis & pro ipsa sectione accipitur Plinio Columellæ cæteris: metas fœni appellant strues ita figuratas. ut ab imo latiores in angustum uerticem exacuãtur: qualis est metæ forma. Collumella strigam in fœno nominat ordinem & quandam quasi connexionem coarctationemq; a stringendo ducto uocabulo.

Auia. Auius homo. Sebastia. Absonũ. Diserte. Virgines rosæ. Virgo terra. Deuirginari. Deuirginatus. Inhio hereditatẽ. Fœnum cordum. Fenisex. Sicilire. fenisecii Mete fœni. Striga

LIBER QVARTVS

HYPOTHESIS SIVE ARGVMENTVM.

EMutatus in asinū Apuleius erūnas laborioſas eloquēter enarrat: quas ſub Aſinina forma.humana mēte retēta.pegrinatione multiplici perpeſſus eſt: interſerūtur tēpeſtiuiter uarii latronū caſus.deſcribit & ille q effigiē urſæ ſubiens inſtruxit apparatū gladiatoꝝ: Deinduſtria inſerit fabulā pſyches: q & uoluptate & eruditiōe ē refertiſſima.cuius myſticus intellectus ſuo loco explicabit. APVD notos diuertimus: Latine & eleganter dicitur deuerto ad te: & apud te: Plautus in pſeudolo. ego duortor extra portā i taberna tertiā apud anū illam doliarē claudā craſſam chryſidē.

Deuortor apud te.

Deuortor ut inqt phocas grāmaticus i pterito facit deuorti: ſicut actiua & neutra pferūtur. PRImus aditus. Acceſſus. & itroitus.

Quāuis aſino: Cōſimile illud. ut quāuis auido parerēt arua colono. Sēſus ē. ego & ſi aſinina tarditate & brutali ſtupore pditus erā. tamē facile ſentire poterā ex mutuis oſculis. & plixo ſermōe & largitione ſenes illos ad quos deuertimus fuiſſe familiares ac notos latrōibus noſtris: qui nos abegerāt. MVnerabātur. Donabāt. & muneribus pſequebātur: Vñ & remunerari. p munera repēdere. & grātiā referre: Catullus teq; his ſuppliciis remunerabor: græco uocabulo infrequēti qdē. ſed elegātiſſimo: Antidora dicūt remuneratiōes. VIpianus iter iuriſcōſultos eloquētiſſimus Titulo de petitiōe hereditatis ſcite & decēter utit hac dictiōe ſic ſcribēs. Plane ſi antidora accœperūt dicēdū ē ea tenus locupletiores factos. q̄tenus accœperūt. uelut gēus quodā hoc eēt pmutatiōis. puerbiū græcoꝝ ſcitu relatuq; dignū ē. ἐχθρῶν ἀλῶρα λῶρα. καὶ οὐκ ὀρθῶς ἀλλ' ὡς. Ideſt inimicoꝝ Dona nō ſunt dona minimeq; utilia. Dixit & euripides κακοῦ ἀρ' ἀρότου λῶρον ὀρθῶς ἰρὸν οὐκ ἔχει. Improbi uiri Donū minime iuuat. ex hac paroemia ductū eſt illud Maronianū. Timeo danaos & dona ferētes. DORſo meo: Seſarcinoſum & pda onuſtū fuiſſe ſignificat. GANnitibus: Suſurris. & murmurillis ut dixit Plautus. idē i Aſinaria inqt. quin cēties eadē iperē atq; oggannia. PARtæ: acqſitæ & paratæ: partū, p parato dixerūt. M. Tullius i ſecūda antoniana. ut ē apud poetā neſcio quē male parta male dilabūtur. Poeta aūt ille fuit ſi id ſcire deſideras Neuius. qd' grāmatici docēt. Cōſimile ē illud Plautinū ex penulo. male partū male diſperit. LIBEro paſtu: Liberæ paſtioni. ut ſoluti exoneratiq; paſceremus. COMpaſcuus cœtus: agrū cōpaſcuū dixerūt cōmunē uicinis ad paſcēdū. In quo mihi atq; uicino ſimul paſcere liceat pecus. hinc apud Ciceronē i topicis & Quintiliānū & Boetiū ex cōiugatis ducitur argumētū. ut ſicōpaſcuus ē ager cōpaſcere liceat. hoc mō. hic de quo q̄rit' ager cōpaſcuus ē: i cōpaſcuo aūt licet cōpaſcere. cōpaſcere eni & cōpaſcuū iugata ſūt: i hoc igit' agro licet cōpaſcere qa cōpaſcuus eſt: & ita a cōiugatis ſumptū ē argumētū: Nūc ſcire & feſtiuiter cōpaſcuus locus dicit' ab Apuleio: qui ſibi cū altero aſino & equo cōmunis erat ad paſcēdū: & in quo ſimul cōpaſcere poterāt. Cœtus aūt dicitur quaſi cōmunis locus. Quidā codices habēt cōpaſcuus locus itellectu ſimpliciore apertioreq;. PONē ſtabulū: Poſt ſtabulū. ſic Virgilius pone ſubit cōiunx: Lucianus ὀπίσω τῆς αὐλῆς κήπον uideo inquit hortū pone diuerſoriū. AFFatim: Large habūdanter. admodū. qd' aduerbiū prima acuta nō media amnianus poeta pnūciabat in litteris oppido q̄ peritus. & ita ueteres locutos ac grāmaticū probū teſtis ē Gellius. OLEribus crudis. Lucianus. εἰχε λάχανα πολλὰ καὶ καλὰ habebat iqt hortus olera multa & decora. CANdens roſariū: albicās. a cādore dictū. alias ignitū. Differūt roſæ multitudine foliorū. aſperitate. leuore. colore. odore. alabādica roſa albicantibus eſt foliis. Celeberrima roſarū genera fecere noſtri ſcriptores pneſtinā & campanā. addidere alii mileſiam. cuius ſit ardētiſſimus color. eſt roſa a numero foliorū dicta cētifolia. Nec odore nec ſpecie probabilis. Oleū ex roſis rhodinū uocant. græce eni rhodon roſa noīatur. Rhodini hoc eſt roſacei olei meminit Plinius in. xv. Idē in. xiii. celebrat unguētū rhodinū. tradēs diuulgata maxime unguēta eſſe ex roſa. roſarium dicitur græce, ῥοδῶνια locus roſis cōſitus. quod & roſetum quoq; appellant: ut lilietū. & Citretū. palladio dictū. qui pcipit roſatia menſe martio eſſe percolenda. ſi roſam temporius

Remunerari. Antidora quæ.

Prouerbium. ἐχθρῶν ἀλῶρα λῶρα.

Murmurillum.

Partum.

Male partum male diſpit.

Compaſcu' ager

Ex coniugatis argumētū.

põe poſt. affatim.

Candēs.

Centifolia roſa.

Rhodinū oleū.

habere uolueris aqua calida bis rigabis in die. DEuius: Auia publica & loco frequẽti semotus seque stratusq;. DE inmẽti quadrupedis: Idest asini. appellatione iumẽtoꝝ. an omne pecus. contineatur quærit Vlpianus ad edilitiũ edictũ. aitq; boues hac appellatione nõ cõtineri. iumentũ ut inq; Gellius nõ solũ animalia significat. sed uectabulũ etiã. qd' a iunctis pecoribus trahebatur. ueteres enĩ nostri iumentũ a iungẽdo dixerũt. Collumella a iuuãdo iumẽta dici autumat: ex eo qd' nostrũ laborẽ uel onera subuectãdo uel arãdo iuuẽt: quo dicto dissentire uidetur ab Vlpiani sentẽtia. tãq; iumentoꝝ appellatione boues quoq; cõtineri possint: qui nos arãdo maxie iuuãt. asinũ aũt inter iumenta numerãdũ merito censemus. qui subuectando onera laborẽ mortalium iuuat: Cuius rusticarũ reiũ auctores in emẽdis tuendisq; iumẽtis pcipuã rationẽ uolũt eẽ. plagatũ & penuriæ tolerãtissimus est. qn & oẽrus tãq; maxime necessariũ instrumẽtũ desiderat asellũ. q pleraq; utẽsilia & uehere i urbẽ. & reportare collo uel dorso cõmodepõt. M. Varro libro secũdo de re rustica elegãti uocabulo dossuaria iumẽta uocat qd' onus dorso ferre possint. Idẽ assellis dossuariis cõportari refert oleũ. uinum. Itẽq; frumentũ. aut qd aliud. Portius cato præcipit i uillatico istrumẽto habẽdos eẽ asinos clitellarios. & plostrarios. & molarios. græce iumẽtũ κτηνοσ̃ noiatur. Inde κτηνιατροὶ medici iumentoꝝ. quos nostri ueterinarios appellant. & mulomedicos. & medicinã pecorũ ueterinariã apud Varronẽ & Columellã. SALO fluctuatẽ: Trãslatio a mari. qd semp fluctuat. & estibus reciprocis fluit refluitq;. sic Virgilius magno curarum fluctuat estu. In demonio Socratis tradit demones salo mẽtis ad omnes cogitationũ estus fluctuare. VIREta: Loca plena uiroris uirẽtiũq; herbarũ. uireta noiant. Maro deuenere locos lætos & amœna uireta. Vbi Seruius exposuit uirentia. MINIVS color: Rosa ut auctor ẽ Plinius paulatim rubescens dehiscit ac se se pãdit. In calicis medio sui stantis cõplexa luteos apices. Inter genera rosarũ: qdã sunt ardentissimi coloris minioq; simillimi. ut rosa milesia. minĩũ inter pigmẽta magnæ auctoritatis est. Auctor est Verrius Iouis simulachri faciem diebus festis minio illini solitã. triũphantiũq; corpora. sic Camillũ triumphasse. Cansores imprimis iouẽ miniandũ locabant. Ethiopũ populi maximeque procetes toti minio tingebantur. ut refert Plinius. Milton uocãt græci miniũ. Homerus dixit μιλτοπαρῆιουσ̃ naues minio siue rubrica tinctas. miniariũ metallũ in bethica celeberrimũ olim fuit: minium in uoluminũ quoq; scriptura usurpatur. Clarioresq; litteras uel in auro uel in marmore facit. Arena ex qua fit cocci colorẽ habet: cocci color in rosis micat. gratius nihil traditur aspectu. RENIdebat: Splendebat. alias ridebat. ut ante dictũ est. VENEris & gratiarum lucum: Nemoris amœnitatem significanter expressit. dum inquit se credidisse locum illum ueneris fuisse & gratiarum: quibus luci amœni conualles geniales uireta lætissima ex omni parte uoluptatia summe conueniunt: Claudianus graphice uenusteq; describit ueneris & cupidinum mansionem omnibus delitiarum amœnitatumq; numeris absolutissimam. GEnialis: Voluptarii. & decentis. REgius nitor: alludere uidetur ad flores. qui inscripti nomina regum nascuntur in pratis. qualis est hiacynthus. & adonium: amaracus quoque regius puer fuisse fertur. qui in amaracum siue sansucum herbam odoratissimam uersus esse traditur: Vnde amaracina unguenta dicta. est & iouis flos cuius meminit Plinius in. xxi. qui colore commendatur ac placet. INVOcato euentu: Inter duodecim deos. qui maxime agricolarum duces sunt. quos consentes uocant est euentus deus. hinc. M. Varro. in primo de re rustica. necnon precor bonum euentum: quoniam sine successu ac bono euentu misera est agricultura. Plinius in. xxxvi. refert Romæ fuisse boni euentus & bonæ fortunæ simulacra in capitolio praxitelis opera. Colitur autem euentus ut omnia nobis eueniant prospere & feliciter: unde. Donatus exponens Terentianum uerbum euenit. proprie inquit euenit. ideo & bonorum euentus dicitur. PROprio: Lego proripio. uerbum est: concitato enim cursu se se proripuisse designat. EQuum curulem: Pernicem. s. & cursu uolaticum. quales equi in curruli certamine conspiciuntur. SCEui tatem: Sceuitiã. asperitatem: & ut ueteres dixerũt sceuitudinẽ. GVTtis roris: Virgilius in idyllio cui titulus est rosæ: Rosaria roscida cognominat: quasi rore madentia & roscido humore gaudentia.

iumentũ quid.

Asinus inter iumenta.

Dossuaria iumẽta.

Asini plostrarii clitellarii.

Veterinarii.

Fluctuat salo mentis.

Minio illini simulacrum iouis.

Milton.

Renidebat.

Amaracus puer in herbã. iouis flos.

Euentus deus.

Sceuitudo.

Rubi ꝓpaginē docuerūt. Cynosbatos. Sentis canis. Margo. Emargino. Agria daphne. Rhododaphne. Rhododendron. inodorū. inori. Astomi. Gestire. Cepurica hortēsia. attiguus. Attigere.

RVBI: Spinæ. Plinius in hāc sentētiā. Rosa nascitur spina citius q̄ frutice. In rubo quoq; ꝓueniens. Rubi auctore Plinio propaginē docuerūt: nāq; curuati gracilitate & simul proceritate nimia defigunt rursus in terrā capita. Iterūq; nascuntur ex se se. repleturi omnia ni resistat cultura. prorsus ut possint uideri hoīes terræ causa geniti. Rubi mora ferūt. & alio genere similitudinē rosæ. græce uocat cynosbatos. hoc est rubus caninus. siue ut interpretatur Collumella sentis canis. ex rubo uiua sepes durabilis efficitur: Ruborū rosa alopecias cū axungia emēdat. MARginē septā: Masculino & fœminino genere marginē dici testis est antiquitas. & docēt grāmatici: significat aūt cuiuscūq; rei extremitatē. Inde uerbū emargino: qd' est extātia in extrēo tollere: recidereq;: sicut medicamētis excrescētes in extremis partibus carnes tolluntur: Plinius i. xxviii. Item equarū ꝑterq̄ uirginū errodit emarginat ulcerat. IN lauri faciē. Luciāus agrian daphnen uocat hāc arborē. i. siluestrē laurū: cuius cibus letalis sit equo & asino: Luciāi uerba sunt in hāc sententiā: ουκ ην ροδα αληθινα τάδην εκτησ αγριασ δαφνησ φυεμενά ροδα εκεινα δαφνην αυτην καλουσιν ανθρωποι. κακον αριστον ονω τουτο παντι και ιππω. i. nō erāt rosæ ueræ: sed ex siluestri lauro procreatæ rosæ illæ. laurū ipsam uocāt hoīes pestiferū cibū omnibus asinis. & equis. Plinius uero rhododaphnen appellat cū Apuleo ad amussim cōgruēs. Idē enī est græco uocabulo rhododaphne. qd' latino rosa laurea. Alio noīe rhododendrō quoq; noīatur. quasi rosæ arbor. Plinius in. xvi. eadē memorās: q̄ Apuleius & Lucianus tradit Rhododaphnen hoc est rosam laureā. iumentis caprisq; & ouibus uenenū esse: e cōtrario homini remedium aduersus uenena serpentium. huic arbori folia nūq̄ decidūt: q̄ rosæ similitudinē representāt: Strabo in. xv. quadā tenus meminisse uidetur rosæ laureæ his uerbis: erat arbor lauro similis qua gustata iumenta omnia cū spuma in morē comicialis morbi emoriebātur. FLOris inodori: Carentis odore. minimeque odorati: Inodorus flos inodorum pomum dicitur: quod sine odore est: Inora dicuntur animalia sine ore quales sunt Astomi indiæ populi halitu tātum uiuentes & odore. CALIculos: In fruticibus satis multis. quidam quasi calices & per diminutionem caliculi conspiciuntur: de quibus mentio frequēs apud Plinium. nec quispiam existimet inter Plinianam Apuleianamq; sententiam esse dissidio ex eo: quod Plinius dixit hanc arborem caulibus esse fruticosam: tanq̄ caliculis potius legendum sit: nihil enim obstat eandem arborem fruticosam esse caulibus & calicibus fœcundam. tanq̄ eadem in stipite & in imo fruticibus exuberet. & caliculis inter frondes & in sūmo sit copiosa. PVnicātis: Rubentes colore puniceo purpureoq;. RVrestri: Rusticano. ILLVD uenenū rosarium: id quidē uenenū est ut iam diximus. iumentis & cuncto pecori: uerū homini cōtra uenena remedio. GEstiebā: Cupiebā gestire enim modo cupere est: modo lætari. CONtanter: Cum quadā cōtatione & mora. Hortulanus: Græce. κηπουροσ dicitur. κηποσ enī hortus. Vnde & cepurica hortensia. i. olera hortorū. de quibus Plinius in undeuigesimo. Sabinus librū scripsit cepuricon. i. de hortensibus. quē Mecenati dicauit: qui habuerint horoscopum in. xiii. parte aquarii erunt hortulani. ut docet firmicus maternus. BACVlo: Lucianus. ξυλον αρπασε baculum siue lignū rapuit. PLAgis obtundit: Lucianus. με συνεκοψε ξυλω μητε πλευρων φεισαμενοσ μητε μηρων idest me baculo contudit. neq; costis neq; femoribus parcens. MVLctato grauiter: Significat se crebris calcibus male mulctatum hortulanum ad terram prostratum deiecisse. & ita saluti fuga cōsuluisse. MONtis attigui: Proximi. ab attingendo dictus attiguus: ut a contingendo contiguus. Ouidius contiguas habuere domos. ueteres attigere dicebant. pro cōtingere. Plautus. Ne attigas puerum ista causa quando fecit strenue. ILLICO: Statim.

rubi fœlices beatæ spinæ generāt: Ac ne cōuallē quidē: usq; iā. nisi tantū ripæ fluuialis marginē densis arboribus septā uideo. heæ arbores in lauri faciē prolyxe foliatæ pariūt in modū floris inodori: porrectos caliculos: modice punicātis. quos equidē fragrātis minime rurestri uocabulo: uulgus indoctum: rosas laureas appellant. quarūq; cuncto pecori cibus lætalis est. Talibus fatis īplicitus. etiam ipsam salutem recusans spōte illud uenenum rosarium sumere gestiebam. Sdd dū contanter accedo decerpere: iuuenis quidā ut mihi uidebatur: hortulanus: cuius omnia prorsus olera uastaueram: tanto damno cognito: cū grandi baculo furens decurrit. abreptumque me totum plagis obtūdit adusque uitæ ipsius periculum: nisi tandem sapienter alioquin ipse mihi tulissem auxilium. Nā lumbis eleuatis in altum: pedum posterioribus calcibus iactatis in eum crebriter. iam mulctato grauiter: atque iacente contra procliue montis attigui fuga me liberaui. Sed illico mulier quæpiam: uxor eius scilicet simul eū prostratum: & semianimem ex edito despexit: ululabili cū plangore ad eum statim prosilit: ut sui uidelicet miseratione mihi præsens crearet exitium. Cuncti enim

PAGAni:Ruſtici.& aggreſtes.alias pagani dicti urbici qui ſacramento militari aſtricti nō ſunt:ſup quo apud Suetoniū copioſius: Vbi explicatū leges uerſum illū Satyrographi.citius falſum ꝓducere teſtē cōtra paganū poſſis:De paganis qui ciues ſunt nec militant frequēs mentio apud iuriſcōſultos. Pagani.

CONclamāt canes:Ruſticorū mos eſt cōclamare canes & canibus defenſoribus ſe ſe tutari aduerſus inimicos.Fideliſſimi ante oīa homini canes ſunt:ꝓp bella collophonii itēq; caſtabalenſes cohortes canū habuere.hæc erāt fidiſſima auxilia.nec ſtipēdioꝝ indiga.Canes defendere cymbros.pugnaſſe aduerſus latrones canē ꝓ dño teſtis eſt Plinius. qui de canibus nō paꝝ multa memoriæ ꝓdidit. Canes ut inqt Cato iterdiu clauſos eē oportet. ut noctu uigilantiores & alacriores ſint.canū gña duo eſſe tradit. M.Varro unū uenaticū qđ ptinet ad feras alterū paſtoriciū.qđ cuſtodiæ cā paratū. & ptinet ad paſtorē. Collumella triſariā canū gña diuidit:unū uillaticū qđ uillā quæq; iuncta ſunt uillæ cuſtodit. Alterū paſtorale. qđ domi obſeruat ſtabulū. foris pecora paſcētia: Tertiū uenaticū probātur canes qui ſemp excāde ſcant in exteros.pecuarius canis neq; ſtrigoſus neq; pernix nimis debet eē ſed robuſtus. ac ſtrēuus ſtrigoſum aūt intelligimus macrū & male habitū.quaſi ſtringoſum. eo q̄ is morbus corpora ſtringit aut fame aut alia uitia cauſa.apud Liuiū ſtrigoſiores equi.apud Gelliū ſtrigoſus equus. apud ueteres ſcriptores dictio frequētiſſima:ꝓcipit Columella.ne nominibus ſōgiſſimis canes appelletur. quo celerius quiſq; uocatus exaudiat:qualia ſunt canū noīa.σκυλαξ ferox.lacon celer.tigris.a canibus ductū eſt uetus uerbū catulire.qđ ſignificat libidinari.& cupidine ueneris geſtire & coitū ſitienter appetere.M.Varro:fetutæ principiū admittēdi faciunt ueris principio.tū etiā dicūt catulire.i.oſtēdere ſe uelle maritari.Ariſtoteles in.vi.de aīalibus canes inqt eodē illo mō affectæ canire dicūtur.Latinius purius ſignificātius dixiſſet interprex catulire q̄ canire:hinc laberius lupā catulientē dixit prolibidinātem. & maritari deſiderātē:Lucianus in hāc ſententiā.αμεκραγελυσαι τουσ κυρασ.i.exclamauit ut canes ſoluerētur. LEOnibus idoneos:In albania canes tā generoſi ſpiritus naſcūt.ut leones elephātoſq; proſternāt.Clariſſimū eſt Alexandri Magni exēplū. qui canē albanū obiecit elephāto:quē aſſi dua rotatū uertigine afflixit.ad cuius caſum tellus cōcuſſa eſt. pertinacia canis leoni mordicus inhērētis ſuis pro re nata non incommodum. Quam ualido:Validiſſimo.ſubtilis grammaticorum obſeruatio per ualidum dici uult.& q̄ualidiſſimum.ut hæc particula quam ſuperlatiuo ſemper copuletur. Verum iſta confuſe licenterq; uſurpari apud auctores idoneos curioſius lector reperiet:grammatica illa ſcrupuloſitate poſthabita ſuper quo aliubi annotamenta confecimus. AD anſulam: Vacerram Antiqui dicunt ſtipitem ad quem equi religantur. Marcus Tullius in lelio. quin etiam neceſſe erit cupere & optare ut q̄ ſepiſſime peccet amicus.quo plures det ſibi tāq̄ anſas ad reprēdēdū.ab anſa anſata uaſa dicta.& feſtiuiter apud Plautū i pſa.Anſatus hō.q glorioſe ambulat: brachiis ſubnixis.& iſtar anſarū extātibus.eminētibuſq;:Carcheſiū iqt Macrobius uas ē anſatū mediocriter. anſis a ſūmo ad iſimū ptingētibus. DEſtinatū:Deligatū ut ſupra. CONfeciſſent:Extinxiſſent:iteremiſſentq; ide cōfectores ferarū dicti.q feras cōtrucidāt. ALVVS:Per quā excremēta emittūt:alii ſūt ut iquint Celſus aluo aſtricta.alii ſoluta iterdū aluus ꝓ ipſis excremētis accipiť.ut apud eūdē Celſum: Aluinos quoq; & cœliacos nūcupāt ꝓfluuio alui affectos.fluxura ipa uētris & ſolutio elegāti uocabulo græco dicť κοιλιολυσια quo utiť &.M.T.i epiſtis ad atticū. CRVdis oleribus:ωμαλαχα dicuntur. FIMO fiſtulatim excuſſo:Exꝑſſit i re qđē obſcena id tū qđ uſu uēire ſolet ab aluo lubrica & cita:ut.ſ. quaſi ꝓ fiſtulā &.ſyphonē ſtercora liquidiora egerāt.& quaſi eiaculētur.foriolus ab antiqs.dictus q foluti uentris eſt:foria ſtercora liquidiora.laberius foriolus eſſe uideris in coleos cacas.feram quæ bo-

pagani fletibus eius exciti ſtatim cōclamant canes:utq; ad me laniandum rabie perciti ferrent impetū: paſſim cohortantur. Tū igitur proculdubio iam morti proximus cū uidere canes modo magnos:& numero multos: & urſis ac leonibus ad compugnandum idoneos in me conuocatos exaſperari. ex re nata capto conſilio:fugā deſino:ac me retrorſus celeri gradu: rurſum in ſtabulum quo deuerteram recipio. At illi canibus iam egre cohibitis: arreptum me loro q̄ ualido:ad anſulam quandam deſtinatum: rurſum cedendo confeciſſent profecto: niſi dolore plagarum aluus artata: crudiſq; illis oleribus abundans: & lubrico fluxu ſaucia:ſimo fiſtulatim excuſſo: quoſdā extremi liquoris

Cohortes canū. Villatice canis. Paſtoralis Venatice Strigoſus canis Catulire. Catuliē tem lupā Elephas a cane cōfectus. Sub manu conſilium naſcatur. Ere nata. Pro re nata. Vacerra. anſata uaſa. anſatus homo. Carcheſium. Confectores aluus. aluini Coeliaci Coelio lyſia. Foriolus

nasus uocetur. apud idoneos scriptores inuenio interfugiēdū reddere fimum. ĩterdum & trium iugerum lōgitudine: cuius contactus sequentes ut ignis aliquis comburat. & ita sibi excremētis auxiliari

Fimeta. sterquilinia. a fimo fimeta dicta. quæ alio nomine sterquilinia. Plinius fimeta sub diuo concauo loco intecta stramento. ne in sole arescāt palo e robore depacto fieri iubet. De multiplici fimi differentia apud eūdem atq; Columellam & cæteros rerum rusticarū cōditores. illud adde. quod asinini pulli fimum quod primum edidit polean siue polion uocant: cuius medica uis lyenem sedat. ASPERgine: Aspersione.

Polea. stercus hominis fetidum. NIDOris: Graueolentia stercoris excremētiq; significatur fetorem nidoris dixit lāpridius in cōmodo. Alexander aphrodiseus. q̄ritī Problematis. cur stercus siue fimus hominis maxie fetidi odoris sit: cum quorūdam animaliū & maximæ caprarum aromaticā suaueolētiam fragret. quoniam ĩquit homines multiformi & hūecto cibo affati uescūtur. minusq; exercentur. Ideoq; non bene concoctum tetri odoris cumprimis est. IVbare: Sole. qui iubas lucis effūdit: Alias iubaris nomine lucifer significatur. auctor. M. Varro. & Seruius. a pacuuio dictū est exorto iubare noctis de curso itinere. pacuuiū imitatus Poeta inquit it portis iubare exorto delecta iuuentus. DEfectus: Exhaustus ac languens. defectos uocat Plinius resolutos. debilitatos & sine uiribus: quos græci dicunt παραλυτους qui & syntectici uocātur: quorum mentio est apud eundē Plinium. qui & syntexes uocat ipsas defectiones. ICTIbus fustiū: Suppliciū fustium eleganti uocabulo fustuarium appellant. M. Tullius. & Liuius. VNgulis extritis: Plautus in Asinaria. nempe hos asinos prædicas uetulos claudos. quibus subtritæ ad fœmina iam erant ungulæ. SCIte: Pulchre & condecenter. MAchera: Gladio. nam machera græco uocabulo & latinis usitatissimo gladius nominatur: Macherophorus ensifer. macheropius faber gladiorum. M. Tullius macherophoris centum sequētibus miros risus nos edere. pater demosthenis auctore Plutarcho. macheropios est cognomi-

Iubar. Defecti q. syntectici fustuariū. Macheta machero phorus. machero pius. natus ab officina gladioꝝ: quam athenis exercuit illud Satyrici poetæ de demosthene scribentis: quē pater ardentis massæ fuligine lippus: a carbone & forcipibus gladioſq; parante. Incude & luteo uulcano ad rhetora misit. CAVsæ remissionem: Corrigo causariam missionem. & ita aliquot ab hinc annis corrigendū docui. cū priuati ĩtra cubiculū discipulis familiarioribus Apuleiū enarrarē. sunt. n. tria

Causaria missio. honestissimo. missionū genera hōesta causaria ignominiosa. honesta est. quæ militiæ tēpore ipleto datur. Causaria cū quis uitio animi uel corporis minus idoneus militiæ renūtiat: ignominiosa cū quis propter delictū sacramēto soluit. Auctores iurisc̄sulti titulo de re militari. & titulo de his qui notantur ifamia. hic

Ignomi niosa. Causarii. Causaria causarii dicti ualitudinarii: Plinius ĩ. xxv. scribit helleboꝝ minime dādū esse sāguinē excreātibus causa riis uel latere uel faucibus. Liuius in. vii. Tertius inquit exercitus ex causariis senioribusq; a Tito quintio cōscribat qui urbi mœnibusq; præsidio sit: Vbi causarii significant milites. q pp ualitudinē a labori bus militiæ soluti missiq; sūt. spartiānus quoq; ĩ hadriāo post hæc ĩquit profectus ĩ gallias oēs causarios liberalitatibus subleuauit. dicit & causaria nomine substātiuo pro ipsa missiōe simpliciter libro Codicis. xii. ubi sic scriptū legimus. causaria missus nulla existiationis macula aspergitur. sensus est Apuleii opinabar ĩquit. me cū essē uerberibus fatigatus ungulis extritus claudicās ualētia debilitatus mereri missionē causariā: quā scilicet milites ualitudie ipediti cōseq̄ solēt a laborib⁹ militarib⁹ feriati: renūtiātq; militiæ ueluti minus idonei. palladius. causationē posuit. p uitio ĩteriore & egritudie cū ait ĩprio si saluo capite ĩ pulmōib⁹ ac thorace. aut nulla ē aut rara causatio. Moræ: Contatiōis q̄ plerūq; maxieq; la-

Causatio. trōib⁹ detrimētosa ē. DISTRIbuturos: Scilicet rebar. hoc ē opīabar. BELlū cōsiliū: Scitū elegāsq; iro aspergīe: alios putor e nidoris fœtidi a meis iā quassis scapulis abegissem. Nec mora: cū iam ĩ meridiē prono iubare: rursum nos: & præcipue me lōge grauius onustum producūt illi latrones stabulo. Iamq; cōfecta bona parte itineris: & uiæ spacio defectus: & sarcinæ ponderе depressus: ictibusq; fustium fatigatus: atq; etiā ungulis extritis: iā claudus & titubans riuulū quēdā serpētis leniter aquæ prope insistens: subtilē occasionē fœliciter nactus cogitabā totū memet flexis scite cruribus pronū abiicere. certus atq; obstinatus: nullis uerberibus ad ingrediēdū exurgere. immo ēt paratus: nō fustitantū: sed machera percussus occūbere. rebar enim iam me prorsus exāimatū: ac debilē mereri causæ remissionē. Certe latrōes partī impatiētia more. partim studio festinate fugæ: dorsi mei sarcinam duobus cæteris iumentis distributuros. meq; in altioris uindictæ uicem lupis & uulturibus predam relicturos. Sed tam bellū consilium meum preuertit sors deterrima. Namq; ille alius asinus: diuinato: & añcapto meo cogitatu: statim emmentita lassitudine cum rebus totis effunditur. Iacensq; ĩ modū mortui: nō fustibus: nō stimulis: ac ne

Macheram machera. machera. machera.

CAVda quidē: sic fieri solet ut scilicet cauda auribus. cruribus cōprensis iacentes asini exurgere cogant. POsthumæ spei: sunt posthumus dicit. qui post mortē & humanitatē patris natus est. sic eleganter & scite spē posthumā appellat serotinā nimis & tardā. & quasi post mortē iumenti irritā & cassā. Verbū posthumare Tertuliano est pro post nasci. & posteriorē eē: sic enim scribit in apologetico. Cæteri quoq; prophetæ & si moysi posthumant. idest post mosem nati sunt. & illo posteriores existunt. posthuma quoq; ætas decentissime dicit Sidonio pro futura & postera sic scribēti ī epistolis: sciat ætas uolo postuma nihil tua fide firmius. LApideo: qui immobilis permanebat ut lapis simulacrūq; lapideū. Luciāus. εκειτο δε ωσπερλιθος iacebat ut lapis.

Spes posthuma. posthumare. posthuma ætas.

cauda quidē & aurib9: cruribusque undique uersū eleuatis tēptauit exurgere. quo ad tandē posthumæ spei fatigati: secūque collocuti: ne tā diu mortuo imouero lapideo asino seruientes fugā morarent: sarcinis eius mihi equoque distributis: districto gladio poplites ei9 totos amputant. Ac paululū a uia retactū p altissimū p̄ceps in uallem proximam etiam nunc spirantem præcipitant. tunc ego miseri commilitonis fortunam cogitās: statui iam dolis abiectis: & fraudibus: asinum me bone frugi dominis exhibere. Nā & secū eos aīaduerterā colloquentes: q̄ in proximo nobis esset habēda mā sio. & totius uie finis quieta: eorūque esset sedes illa. & habitatio. clementi denique transmisso cliuulo: peruenimus ad locū destinatū. ubi rebus totis exolutis: atq; intus conditis: iā pondere liberatus: lassitudinē uice lauacri: pulueris uoluptatibus digerebā. Res ac tempus ipsū locoꝝ: & speluncæ illius: quā latrones inhabitabant descriptionē exponere flagitant. Nā & meū simul periclitabor ingeniū. & faxo uos quoque an mente etiam: sensuque fueri asinus sedulo sentiatis. Mons horridus: siluestrbusque frōdib9 umbrosus: & ī primis altus fuit. huius p obliqua deuexa: qua saxis asperrimis & ob id inaccessis cingit: cōualles lacunosæ cauæq; nimiū: spīetis ageratæ: & q̄q̄ uersus repositæ naturalē tutelā p̄bētes ambiebant: de summo uertice. fons affluēs

DIstricto: educto. & ut dicit eua ginato. POplites: neruos cruꝝ posteriores flexurasq; suffragium Elephas ut auctor est plinius poplites intus flectit hois modo. cætera animalia in diuersum. Lucianus idē memorās τωξιφει υποτεμνουσιν εκ τωνσκελων gladio inquit crura amputarunt.

Elephas.

ALtissimū præceps: idest præcipitiū: quod græci κρημνον uocāt Luciāus ωθουσιν εσ τον κρημνον idest impellunt in præcipitiū

COMmilitonis: asini eodē cōmilitio iumētario mecum sociati commilites dixit plinius pro cōmilitones & una militātes. BOnæ frugi: utilē & bonum cum laude dicimus. hominem esse frugi bonæ. quasi ꝓbum utilem & necessarium: frequēs est locutio ad bonam frugem redire hoc est ad bonos mores probitatēq;. CLEmēti cliuulo: modice clemēterq; surgenti: tales cliuos non asscendere nos sed asscendisse cognoscimus. PVLueris uolutatib9: uolutationibus. iumentis uolutatio ī puluere uicem lauacri & balneatū representat. id qd quotidie passim conspicimus: plinius in. xvii. ueterina īquit a iugo. & canes a cursu uolutatio iuuat. idē in. x. solidipedū inquit propria est uolutatio. M. Varro tradit sues in luto uolutari. hæc. n. illoꝝ requies. ut lauatio hois ideoq; uolutabra a Virgilio dicta loca: inquibus se apti uolutant cū ait in Georgicis. sæpe uolutabris pulsos siluestribus apros. uetus prouerbiū est apud Hieronymū & in decretis canonicis relatū. sus lota est in uolutabro luti: Heraclitus ait sues cœno cohortales aues puluere uel cinere lauari. RES ac tēpus flagitāt: pulchꝝ est ut uersu græco testatū est. nosse tēporis oportunitatē: siquidē καιρος εστι των νομων κρεττων πολυ. i. oportunitas & occasio longe melior est legibus. PEriclitabor: experiat tētabo. nā & piculū facere ē experimētū dare: si sena piclitāt tormenta ac tela multaq; gn̄a machinamētoꝝ: dicit āt se uelle facere piculū īgenii & eloquētiæ Topographia. i. loci descriptōe. ex quauis īgenii elucescit. & elegātia māifeste cognoscit: dū locus graphice specioseque descriptus sub oculos. ita subiicit. ut cerni magis q̄ legi uideat. FAxo: faciā. SEdulo: studiose & diligēter dictū quasi sine dolo. DEuexa: procliuitates īclinatōesq;: cōuexa quoq; de mōtibus & celo dicūt. LAcunosæ: lacunæ sunt fosse. ī qbus collecta aqua stare cōsueuit a lacu dictæ: quas alii lamas uocāt. Oratius. Viribus uteris pcliuos flumīa lamas. cū āt in conuallibus crebræ sint huiuscemodi uoragines & lacunæ: merito lacunosæ nuncupant. M. Tullius oppido q̄ decenter dixit lacunā in auro factā. intelligi uolēs exinanitionē auri & quasi uoraginē quandā ex furto & rapina & alibi ut illā inquit lacunā rei familiaris explerent. NAturalē: spineta interdū naturali tutela sepiunt loca redduntq; tutissima interdū de industria fiunt. uetusti auctores uiuā sepē appellāt: quā ut inquit columella structili prætulerunt. cū diuturnior pmaneret: ea fit ex uastissimis spinis maximeq; ex rubo & cynosbato: nos sentē canis appellamus. columella & palladius præcipiunt hoc sepimento hortos esse claudendos.

Commilites. Bonæ frugi.

Volutatio solidipedum. Volutabra. sus lota in uolutabro luti. periclitari. Topographia. sedulo. Deuexa. Lacunæ. Lamæ. Lacuna ī auro. Viua sepes.

Bullæ. BVLlis:bullantibus aquis:sunt enim bullæ tumores:qui in aqua fiunt:& repente euanescunt.hīc il
Hō bulla lud apud Varronē prouerbiū.homo bulla est:quo significat hoiem bullæ instar momento deficere ac
est. emori:uerbū est bullare.qđ signat bullas facere.Cor.Celsus inter notas male ualitudinis ait eē si uri
Bullare na bullat & male olet:Diminutiuū bullæ est bullula.idē si quasdā quasi maculas representat.aut si bul
Bullula lulas excitat.Bullantes aquas appellant Calphurnius & plinius quasi bullis tumentes scaturientesque
Bullātes. bullatas nugas dixit persius pro charactere tragico tumenti & sufflato.alias bulla ornamentum esti
aquæ. genuorum puerorū:de quo apud Suetoniū copiosius: bullæ quoq; sunt quibus fores ornantur & ua luæ:ut apud plautum in asinaria iussin in splendorem dari bullas has foribus nostris? M. Tullus p̄bro dat uerri quod bullas aureas ex ualuis templi ob p̄cium abstulerit. ARgenteas.a nitore & p̄spicuitate argenteas dixit argenti enim color candidissimus est.& ideo ut inquit plinius militarib⁹ signis familiarior q̄ auri.quoniam is longius fulget. IN modū stipati maris:signat fontem per riuos plures dispersum ualles illas adeo repleuisse: ut maris quædā quasi effigies uiseretur:cuncta cohibentis. CAVla firma: caulas
Caulæ. dicunt munimenta ouiū & sæpta Virgilius cū fremit ad caulas uentos perpessus & himbres: ubi caulas ut interpretat Donatus dixit ambitū ipsum:quo tutæ oues aduersus insidias continent:græcū nomē est.c.littera detracta.nā græci αυλαϲ uocant aīalium receptacula quas nostri caulas:qđ & Seruius docet.quidā caulas a cauo dictas autumāt:antiquitus.n.ante usum tectorū oues in antris claudebant sic Lucretius caulas corporis & caulas palati ponit pro caua & foramina.
Caulæ palati. SOlitis cratibus:lego solidis hoc est firmis & robustis.a crate dictus cratitius paries:quo utimur instructura rusti ædificii.palladi
Craticius paries us memit craticioꝝ podioꝝ:quibus granaria discernenda præcipit. ATtendunt:obtendunt oppo nunturq;:signat.n.ex cratibus factū parietē:quē ob id craticiū appellant scriptores idonei. EA tu bono:prouerbialis locutio hoc intellectu:me duce & auctore poteris illa latronū atria nominare.& siqđ ex hoc periculi urget & noxæ id meū sit cōsimiliter in libro de demōio socratis haud scio an bono cer te qđē meo periculo poteris geniū uocare:sicut ātatria in nobiliū domibus dicūt.ita hæc latronū atria
Cāniciæ cameræ. dici possunt ex similitudine. CANnulis contecta:palladus cānicia cameras uocat in agrestibus ædificiis ex cāna cōstructas plinius in.xvi.tegulo arūdinū iqt domos suas septētriōales populi operiunt:in reliquo uero orbe & cameras leuissime suspēdunt.ob id ait epigrāmatarius poeta: texāt reliqua tecta
Cānetū Donax auleticus calamus. palude tibi:cānetū uocāt locū cānis cōsitū:q̄ palladius mēse februario ponēda p̄cipit.græce Donax dicitur harūdo.hīc apud pliniū calamus fructicosissimus Donax dictus est:& tibialis calamus quē auleticō uocāt græce.n.αυλοϲ tibia:unde monaulon apud Martialē pro una tibia:cuius inuentorē Mercuriū fuisse testis est plinius. SPEculatores:græci episcopos uocāt:speculare significationē Troiano bello si nō inuenit.speculatoriū Cypriāo locus eminēs accōmoduscq; ad speculādū.M.T.scribit se episcopū a
Monaulon. Epiſcopꝰ. M.Tul. Speculatorium Epſcopiū Cataſcopium. Silicernii ſenes. Silicernium. Pōpeio destinatū eē oræ cāpanæ & maritimæ in principio ciuilis belli:hoc est exploratorē speculatorēque.idē ait quadā ad atticū epistola.cōscendi in phaselū epicopiū:corrigo episcopiū.significat.n.se nauē exploratoriā cōscendisse:q̄ græcis uocabulis dicit episcopiū & catascopiū.qua dictiōe Cæsar. &.Au. Gellius utunt. DEstinatis:deligatis iumentis.quo in numero erat apuleius. CVRuatā grauī senio:silicernios dici uoluerunt senes iā incuruos.quasi silices ex incuruitate cernētes: silicerniū uero dicit cæna feralis ex eo q̄ silentibus hoc est defunctis exhibet.M.V.ad sepulchra:antiquo more silicernium cōfecimus:alii tradunt silicerniū esse genus farciminis quo fletu familia purgat qa cuius noie ea res instituebat is:iā silentiū cerneret hoc est mortuus eēt.cecilius credidi silicerniū eius me eē esurē:apud Terentiū cū contumelia dictū est:in adelphis.sane te exercebo hodie ut dignus es silicerniū qđ exponens Donatus ait silicerniū cænā eē:q̄ his manibus inferī:qđ ea silentes cernant.i.umbræ possideant silicerniū sit senex q iā iāq; silentibus umbrisq; cernendus sit:nec probat silicerniū dici senē quasi silicē cernendum incuruus est:at placiades id probat silicerniiq; uocabulum inde deducit:quod sane etymon probatur. INfesti:infensi & male animati. COMpellant:uerbis obiurgatoriis allocuntur.sic autē ordinandus est textus.latrones alloquuntur anum:cui eorum aula & curatio commissa erat.

bullis ingentibus scaturibat: perque prona delapsus euomebat undas argenteas.lāq; riuulis pluribus dispsus ac ualles illas amnibus stagnātibus irrigās:in modū stipati maris:uī ignaui fluminis cuncta cohibebat: isurgit spelunca:qua margines mōtāæ desint. turris ardua:caula firma:solitis cratibus:ouili stabulatōe cōmoda:porrectis undique lateribus. ante fores exigui tramites:uice structi parietis attēdūt.ea tu bono certe meo piculo:latronū:dixeris atria.nec iuxta qcq̄:q̄ par ua casula:cannulis temere cōtecta: quo speculatores e numero latronū:ut postea cōpari:sorte ducti:noctib⁹ excubabāt.Ibi cū singuli irrepsissent stipatis artubus: nobis ante ipsas fores loro ualido destinatis:anū q̄dā: curuatā graui senio:cui soli sal⁹ atq; tutela:tot nūero iuuenū cōmissa uidebat.sic infesti cōpellāt:etiam ne tu

BVsti cadauer: probra latronũ sunt congruentia in uetulã cadauerosã atq; annis obsitã tãq; polycronia fœmina ac annosissima: sit busto digna: sit uitæ dedecus. & plutonis fastidiũ: cũ alioqui pluto gaudeat manibus defunctoꝝ ad ipsũ cõmigrantibus. LVsitabis: ludes & perdesidiã ociaberis frequẽtati uũ uerbũ est. Lucianus. ηρομτο τηι γραυι λια τι ουτο καθιζη. και ουπαρασκευαζεισ τον sic iterrogabant anũ. cur sic sedes ociosa? nec prandiũ paras. DErepsissent in caulã & latronũ spelunca quasi repentes itroissent de tã sera refectõe idignãt latrões sibi post ex hausto labores præsto nõ eẽ prãdii solatiũ qua refectione uires recreant & corpus refouet. uetus uerbũ est a lasso rixã queri. itẽ a sitiente & esuriente: sumpto autẽ cibo ois ai ipetus mollit. AViditer ingurgitare: apud plautũ anus merobiba & multibiba ingurgitat in se meꝝ auiditer faucibus plenis: & quasi in barathrũ effundit ingurgitare dictũ ẽ. quasi ingurgitẽ atq; uoraginẽ imittere. Au. Gellius crebris & ingentibus poculis omne ingeniũ ingurgitabat. VOcula attenuata uoce. HOspitatores: emendatione unius littere lego sospitatores: sic. n. purior est intellectus: dicimus autẽ sospitatores. nos sospitant faciũtq; incolumes quibus uitã acceptã ferimus. AFatin: large copiose affluenter.

busti cadauer extremũ: & uitæ dedecus primũ: & orci fastidiũ solũ: sic nobis ociosa domi residens lusitabis. nec nostris tam magnis tamq; periculosis laboribus: solatium de tam sera refectione tribuas: quæ diebus ac noctibus: nil quicq̃ rei q̃ merũ seuiẽti uentri tuo soles auiditer ingurgitare. Tremens ad hæc & stridenti uocula pauida sic anus: at uobis fortissimi fidelissimiq; mei hospitatores iuuenes affatim cuncta suaui sapore percocta pulmenta: præsto sunt. panis numerosus. uinum probe calicibus effricatis affluẽter immissum. & ex more calida tumultuario lauacro uestro p̃parata. In fine sermõis huius statĩ sese deuestiũt: nudatique & flãmæ largissimæ uapore recreati: calidaque pfusi: & oleo puncti: mẽsas dapib⁹ largiter ĩstructas accũbunt.

Ingurgitare.

Sospitatores.

PAnis numerosus: apud lucianum sic inquit anus αρτοι παλλοι οιψου παλαιου πιθοι και τα κρεα λευμιρτα αγρια σκευασασα. i. panes copiosi uini ueteris dolia carnes siluestres uobis p̃sto sunt. ET calicibus effricatis: ex præcepto Oratii. qui ait in epistolis. nec non & cantarus & lanx ostẽdat tibi te: item alter satyrographus. hic lauet argentum uasa aspera tergeat alter. Consimiliter plautinus leno facite inquit ut offendam parata. uorsa præstergastrata. lauta coctaq; omnia sient. EX more calida priscorum hic mos fuit pene quotidianus ut ante cænam in balneis lauerentur. nam ut docet Victruuius architectus tempus lauandi a meridiano ad uesperum est maxime cõstitutum. ahena supra hypocaustum hoc est ut ego iterpretor uaporariũ. tria sunt cõponẽda unũ caldariũ. alterũ tepidarium tertium frigidarium & ita collocanda uti ex tepidario in caldarium de frigidario in tepidarium aqua ifluat laconicum sudationesq; sunt coniungendæ tepidario ex aduerso laconici caldam lauationem collocanda esse præcipiunt. est autem lacõicum i thermis structura orbiculata. sudatorium: iquo sudor sicco calore elicitur quod & Cor. Celsus ĩsinuat libro secundo his uerbis sudor autem duob⁹ modis elicitur aut sicco calore aut balneo siccus calor est & arenæ calidæ & laconici. Dion laconicum dicit appellatum ex eo quod lacedemonii nudi unctiq; præcunctis exercebantur in hisce sudatoriis cruditatem coquebant & cænatoriæ fami præparabantur: Quod & Columella apertissime idicat sic scribẽs in luxum ganeonum mox ut apti uenianus ad ganeas quotidianam eruditatem laconicis excoquimus & exusto sudore sitim querimus non solum calida lauacra: sed & ardentes balneas placuisse prius scis seueriſſime rependit plinius. cuius uerba operæprecium fuit subtexere ex libro undetrigesimo quæ hæc sunt: illa prodidere imperii mores illa quæ sani patimur. luctatus ceromata ceu ualitudinis causa instituta: balneæ ardentes quibus persuasere in corporibus cibos coqui: ut nemo non minus ualidus exiret obedientissimi uero efferentur: idem in. xxv. ait ante non erat mos nisi calida tantum lauari sicut apud Homerum etiam inuenimus. antonius musa augusti medicus & euphorbius frigidis: frigida etiam hibernis temporibus lauari persuasit: mersit ægros in lacus qua de re extat etiam annei senecæ astipulatio: qui psychrolutrem se se nominat quasi frigidis balneis utentem: super quo in appendicula Suetonii commentariorum: annotaciunculam condidimus. TVMVLtuario: rapidus festinãter: & tumultu quasi quodam præparato. sic apud Liuium tumultuarius exercitus: & apud Gellium tumultuarium studium: apud alios pleraq; consimiliter usurpata: quod & supra enarratum est. DEVESTIunt: uestes exuunt & despoliant. VAPORE recreati: communia sunt ut inquit. Cor. Celsus omnibus post fatigationem cibum sumpturis: si balneum non est calido loco uel in sole uel ad ignem ungi: atq; sudare: scribit plinius in tertio epistolarum: spurinam in sole solitum nudũ ambulare: ubi hora balnei nunciata esset quæ hyemæ erat noua: æstate octaua. Dein lotum accubare apposita cæna non minus nitida quam frugi. ET oleo peruncti: duo sunt liquores corporib⁹ humanis gratissimi intus uini foris olei: oleo natura est tepefacere corpus: & contra algores munire. usũ

Mos balneiquotidianus.

Hypocaustum

Vaporarium.

Laconicum.

Sudatorium.

Balneæ ardentes

Frigida astringi corpora.

Psychrolutres.

Deuestiunt.

Duo liquores gratissimi.

Græci uitioꝫ genitores Solium. adæque. attalica. Babylõica. polymita. polymitarius.

eius ad luxuriã uertere græci uitioꝫ oĩum genitores: in gymnasiis publicando: oleo multo apud uetares perungebant corpora in balneis: leniterq; perfricabant: crebra mentio apud celsũ de usu olei i balneis: qui præcepit i tepidatio sudando ibiq; inungendũ: mox i soliũ descendendũ: qđ uas est balneatoriũ. COMmodũ: uix tunc. iã iã. INcontanter: sine contatione & mora: nã res illæ quibus erãt onusti haud dubie demonstrabant eos eẽ latrones: & exercere latrociniũ. ADæque: per æque & pariter. plautus in cassina: neq; est: neq; fuit me senex quisquã amator adæque miser. INtextæ filis aureis: auꝫ intexere uestibus in asia inuenit attalus rex. unde nomẽ attalicis. colores diuersos picturæ intexere babylon maxime celebrauit & nomẽ imposuit: babylonica. n. dicta sunt: plurimis uero liciis texere: quæ polymita appellant alexandria instituit. græce. n. πολυ multũ και μιτος: filum & liciũ. unde polymitarius i exodo significat textor uestis polymitæ: acu facere idei phryges inuenerũt: in deq; phrygiões appellati sũt: Quorũ mentio apud plautum in menechmis: uestẽ intextã filis aureis

Commodum coquerant: & ecce quidem longe plures numero iuuenes aduenium alii: quos incontanter ad equæ latrones arbitrarere. Nam & ipsi prædas aureorum argenteorumq; nummorum: ac uasculorum uestisq; seriæ: & intexte filis aureis: inuehebant. hii simili lauacro refoti: inter foros sociorum sese reponunt.

Tunc sorte ducti ministerium faciunt. Estur ac potatur incondit: pulmentis aceruatim: panibus aggeratim: poculis agminatim ingestis. clamore ludunt. strepitu cantilant. conuiciis iocantur: ac iam cætera semiferis

phrygiones.

signat Virgilius illo uersu. fert picturatas auri subtegmine uestes: idẽ phrygionũ artificiũ. innuit cũ ait & phrygiã ascanio chlamidẽ nec cedit honori textilibusq; onerat dõis. refert: plinius uidisse se sese agrippinã claudii principis indutã paludamẽto. auro textili sine alia materie. SEricæ: de serica uestẽ alibi copiosius. unde & oloserica: q̃ tota serica ẽ. scribit Flauius uopiscus tacitũ Romanũ principẽ interdixisse uiris oĩbus oloserica uestẽ. est & subserica: q̃ nõ ex toto textura serica contexit. alexander Romanus imperator auctore iãpridio uestes sericas raras habuit olosericas nũq̃ induit: subsericã nũq̃ donauit.

auro textili paludamentũ Oloserica. Subserica. Fométa. Focillationes Fori qui. Ministeria. Estur. Comesa patina Incõdite. Isocolon Compar Omioptoton.

REfoti: recreati refocillati calefacti fomenta ut auctor est festus & focillatiões a forendo. i. calefaciendo dicunt. FOros: sedilia. proprie autẽ foros dicimus in nauibus sedilia nautaꝫ & tabulata: quo i significatu apud Virgiliũ. M. Tulliũ. Lucanũ. Cæteros inuenit. alias fori significant circenſia spectacula. quoꝫ meminit Liuius in primo. Quidã nõ foros legunt sed choros intra tot cœtus & turbã. TVNC sorte ducti: quando inter æquales uni pluribus ue iniungendus est labor. sorti res cõmittit. ut ita omnis querela tollat. sic apud Virgilium dido. partibus æquabat iustis aut sorte trahebat. FAciunt ministeriũ: ministrant & ministroꝫ funguntur officio. ministeria pro ministris usurpant scriptores. ministeriũ quoq; plinio est pro ipsis ministris: cũ scribit in. xii. quindecim conuiuaꝫ ac ministeri capax fuisse tricliniũ. ESTVR: ideſt edunt ac potant incomposite inordinateq;. impersonale uerbũ est: ab edo: nã ut docet Diomedes instans tempus impersonalis est estur: dicimus a comedor comesum & comestũ didimus ait comesta patrimonia: a ualgio dictũ comesa patina. INcondite: incomposite nullo ordine nulla concinnitate seruata sic apud Virgiliũ. Liuiũ. cæteros inconditũ dicimus incõpositum. & incultũ incõditũ carmẽ incõdita oratio. in hãc sentẽtiã ait. M. Tullius in secunda antoniana ab hora tertia bibebat ludebat uomebat. PLVmẽtis aceruatim: exornatio est: scriptori huic prope peculiaris cõpar siue isocolõ noĩat: ex eodẽ genere sunt omioteleutõ & omioptotõ. i. similiter desinẽs & similiter cadẽs scitamẽta huiusce locutõis fugiẽda p̃cipiũt rhetorici doctores. & Gellius mõet exẽplo luciano si imodice fiãt iſipida & ꝓpe puerilia iudicari. ueꝫ si modice & tẽpestiuiter iterserãt orationẽ reddũt uenustiorẽ atq; cõciniorẽ. CLAmore ludũt. M. Tullius i antoniũ. personabãt oĩa uocibus ebrioꝫ. natabant pauimenta: uino madebãt parietes. Lucianus. ην αριστον δαψιλες και λογος πολυς εν τω συμποσιω αμβροφορωρ. i. erat prandiũ copiosum & multus sermo inconuiuio homicidaꝫ.

Ter bibe ut ter tria Scitũ de parchis bibacib⁹. Cantilat. Scomata. Loedoriæ. Exemplũ loedoriæ Exemplũ scomatis

POculis agminati igestis: ex lege cõuiuali a tribus ad nouẽ poculoꝫ munerus producit. ausonius i grypho. Ter bibe: uel totiẽs ternos sic mystica lex est. uel tria potãti uel ter tria multiplicãti: ueꝫ i cænatronũ & cœtu itẽperatissimoꝫ: nõ tria nõ ter tria sed ter nouẽa pocula singulis uix sufficiũt: cũ faciant qđ pthi: de qbus ẽ illud scitũ: q̃to plus biberit tãto magis sitire pthos: cõsuetudo. n. auget bibẽdi auiditatẽ. CANtilãt: canũt: i floridis anacreõteũ amicitiæ gratia cãtilat. CONuiciis iocãt: cũ potus loquaces efficiat merito iter pocula & mẽsas latronũ cõuicia & ioci petulãtiores efferuescere cœperũt: scomata & loedoriæ græcis uocabulis dicũt huiuscemodi cõtumelioſæ exprobratões & morsus figurati quidẽ sed amaruleti. quibus facilis est ad iracũdiã prouocatio ideoq; scriptores clarissimi suadẽt i cõuiuio bonoꝫ abstinẽdũ eẽ. scomate: qd tectã itra se habet iniuriã: cũ loedoria ad directã cõtumeliã tẽdat. ẽ. n. loedoria huiusmodi oblitus ne es? q̃ salsamẽta uẽdebas scõma autẽ in quo celata cõtumelia est tale est. Meminimus quando brachio te emungebas: nam cum res eadem utrobiq; dicta sit illud tamen loedoria est: quod aperte obiectum exprobratumq; est: hoc scõma. quod figurate. Lycurgus instituit: ut adolescentes scõmata sine morsu dicere & ab aliis in se dicta perpeti discerent.

LApithis: talia inquit agebant in mensa latronū: qualia in conuiuio lapitharū. & centaurorū per furorē & uinolentiā agitata eē canunt poetæ: ubi conuicia & rixæ mox pugna atrox & cedes: ubi pocula & mensæ telorū uicē representabant: & ut inquit Flaccus crateres mensæq; uolant araq; deorū. semifer os appellat a crudelitate & forma: quos ex equo & homine cōpactos ferunt: quales natura copulari nō quit. Lucretius dixit de centauris qui neq; sunt usq; neq; possunt eē profecto: autumat Diodorus lapithū ac centaurū apollinis filios fuisse: a quibus lapithar & centaurorū propagatū sit genus: & ductū nomē: atq; hinc natā fabulā grammatici tradūt centauros dici απο του κεντειν ταυρους quasi gregē taurorū sagittis confixerint semiferos eē: quia primi equitare & equos inscendere ausi sint: plinius quoq; auctor est Centauros primos pugnare ex equo docuisse. lapithæ pelethroni dicti a loco qui subiectus est pelio monti ab eo q medicamentorū magna uis ibi nascat: quæ græci glossematici φορμα uocant: pelion autē eē ea dē lingua luridū. sed occurrit scopulosus locus ex quo uix dat enatare: quid sit qđ ait telamib⁹. Qui dā emēdat thebanis tāq lapithas a loco thebanos nominet. ego uideo si coniectatorie res agēda est. non duriter nimis legi posse telamonibus: ut comparatio sit triplex lapitharum. scilicet telamonum & centaurorum. Telamones autem dicuntur gigantes ab atlante: de quo Ouidius quantus erat mons factus atlas. hunc latini Telamonem uocant: quod Seruius docet in quarto æneidos cōmentario: hinc in edificiis telamones appellantur signa: quæ uirili figura mutulos aut coronas sustinent. Victruuius existimat rationem ex historiis non inueniri quid aut quare dicantur tales statuæ telamones. demiror uirum eruditissimū id nescisse: quod grammatici nō ignorauerunt: græci hos atlantes uocant. ex eo quod atlas mundū sustinere deformatur a pictoribus & statuariis. atlas autē & telamen idē est: super hoc loco diu me torsi nec adhuc melius quippiam inueni. debebo his. qui ingenii bonitate uberiora excogitauerint: communicauerintq; dicam quod origenes & augustinus ingenue fatentur. ignorantiam nostram nō ignoramus. Nec pudet me fateri nescire quod nescia elaborataq; nō abscondimus. sed in propatulum deprimimus longe ab illis dissentientes. qui pauca aliqua nouere & ea recondunt in secretario perinde ac arcana misteria: uidelicet inuidentes bona mortalibus: quibus ut inquit plinius noster neminē docere in auctoritatem scientiæ est. NOstra uirtute: cum uirtus in malos non cadat. hic nomine uirtutis audacia & temeritas latrocinalis designatur. HYpatini: hospes apulei significatur ab hypata hypatinus & hypatensis deducitur. OCTO pedibus auctores: propter duo scilicet iumenta namq; asinus apuleius & eius equus significatur. BOEtias urbes: supra annotauimus ex græca eruditione pronūtiandum scribendumq; esse boeotiam non boetiam & boeotias urbes non boetias. illud addē puerbium esse græcorum. βοιωτια αἰνιγματα hoc est boeotia enigmata: de his quæ minime intelliguntur. uidelicet propter enigma. sphingos. quod illa thebanis proponebat. quod œdipus enodauit. erat autem tale. quod nam. animal esset. τετραπουν δυπουν και παλιμτριπουν. idest quadrupes bipes. & iterum tripes. est autem homo. INTER inclytos: annotandum dici inclytissimum in superlatiuo: cum comparatiuum haud facile repertu sit. A. Gellius. inclytissimum poetarum Homerum uocat. a Columella inclytissimus dux dictus. M. Regulus. scribi autem debet perypsilon: cum græce scribatur: κλυτος. MEMORIA celebratur: sententia plautina est. qui per uirtutem peritat non interit. & uita mortuorum: ut inquit Cicero in nona Antonianarum in memoria uiuorum est posita: multorum memoria celebratur ob uirtutem: non paucorum ob flagicium. & qui tramite uirtutes angusto grassari non potest ad in mortalitatem: is uia uitiorum latissima præceps fertur: ut herostratus qui dianæ ephesiæ templum inter septem spectacula mundi numeratum: ob id solum incendit: ut nomen eius per totum orbem terrarum diffunderetur: ut pausanias. qui philippum regem interemit. ut ita clarus euaderet: & gloriam apud posteros consequeretur. VOS bonæ frugi latrones: ironicos pronuntiandum uidetur: est autem castigatio ad latrones: qui bonæ frugi uoluerint uideri: & furtis minutulis contenti abscesserint: id quod minime est ex more & disciplina latrocinali. cum latronibus nihil unquam in rapinis sit modi aut modestiæ. PER balneas reptantes: furtes balneares furta nequaquam luculenta præciosaq; conficiunt: sed furtim rituq; seruili. uestimēta &

lapithis: thebāis: cētauriscq; similia. Tunc iter eos unus qui robore cæteros antistabat? Nos quidem inquit Milonis Hypatini domum fortiter expugnauimus. pter tantam fortunæ copiam: quam nostra uirtute nacti sumus: & ic olumi numero castra nostra petiuimus. & si quid ad rem? octo pedibus: auctiores remeauimus. At uos q boetias urbes appetistis: ipso duce uestro fortissimo Lamatho diminuti: debilem numerum reduxistis. cuius salutem merito sarcinis istis quas aduexistis omnibus certe antetulerī. Sed illum quidem. utrūque nimia uirtus sua peremit: iter inclytos reges: ac duces præliorum tanti uiri memoria celebrabitur. Enim uero: uos bonæ frugi latrones inter furta parua: atq; seruilia timidicule. p balneas: & aniles cellulas reptātes?

Pugna lapithar.
Semiferi.
Cētauri esse non possunt
Cētauri unde.
Pelethroniū unde.
Telamones.
Atlantes ī edificiis.
Hallucinatio Victruuii.
Ignorātiā nostram nō ignoramus.
Boeotia non boetia.
Prouerbium.
Boeotia enigmata.
Enigma sphingos
Inclytissimus.
Vita mortuorum in memoria uiuorum.
Herostratus clarus flagitio.
Pausanias philippi interemptor.
Fures balneares.

Thermopolium. Condalium. Symbolum. Vngulũ. Capsarii. Apodyterium. Scrutatiã facere. Scruto. Famulus Elote seruitia lace. peruci. ambacti. Tunica pallio ꝓpior. Genu crure uicinius. Quot serui tot hostes Quot hostes tot serui Infrunitꝰ Frunitus Thebæ heptapyli. Ogygia. porta. Hecatõpyli. Thebæ lucanæ Munera patrimonii.

id genus uilia subducunt In trinũmo plautinus seruus sibi in thermopolio condaliũ fuisse ereptũ a fu
ribus graphicis conquerit:ubi termopoliũ significat taberna siue caupona.ubi cibaria calida uenerũt
condaliũ uero annulus est:quẽ & condvlũ & symbolũ & ungulũ prisci uocitabant:scribunt iuriscõsul
ti:præfectũ uigiliũ iudicẽ eẽ constitutũ.aduersus capsarios.qui seruanda in balneis mercede uestimen
ta suscipiunt:ut siquid in seruandis uestimentis fraudulenter admiserint ipse cognoscat: apud eosdẽ
titulus est de furibus balneariis.ubi scribit Vlpianus fures balnearios extra ordinẽ eẽ puniendos.mi
les quoq; qui in furto balneario
deprensus ẽ ignominia mitti de
bet.locus ĩ balneis ubi loturi ex
uebant uestimenta dicit apodite
rion.qd latine spoliariũ interpre
tamur:cuius meminit.M. Varro
in secundo de re rustica.& plinius
in epistolis ait inde apoditerion
balinei laxũ & hilare excipit cella
frigidaria.reptẽntes autẽ dixit.q̃si
furtim ac latenter irrepentes: qd
latrũculoꝝ est. SCRVtariã faci
tis:idest more furũculoꝝ minuta
queq; & uilia furtim angulatimq;
perquiritis.cũ egregius latro non
tã scrutari latenter soleat q̃ dirripe
re uiolenter.ueteres scruto dice
bant nos scrutor.qd est inquirer
& uestigare etiã mĩutissima.plau
tus in aulularia postremo hũc iã
perscrutaui:hinc scrutaria dicta ipsa scrutatio uestigatioq;.ut sagaria.ut cenacularia ut lintearia & alia
compluscula eodem inclinatu formata. LIcet:quãuis. FAmilia:frequẽs famulicium: famuli ori
go ab oscis dependet.apud quos seruus famel nominabatur:unde & familia uocata.seruitium primi
inuenere lacedemonii.qui elotas siue elotia sua appellant mancipia.cretenses perucos.quorum me
minit aristoteles in politicis:Galli ambactos seruos gallice nominant hinc cæsar in.vi.commentario
loquens de gallis inquit eorum ut quisq; est genere copiisq; amplissimus ita plurimos circũ se amba
ctos clientesq; habet. MAgis suæ saluti:uetus uerbum est.omnes sibi melius esse malle q̃ alteri.& ut
inquit plautus in trinummo tunica pallio propior est.παροιμια quoq; græcorum celebratur.γονυ
κρημησ εγγιον.genu crure propius est de hominibus magis se q̃ amicos amantibus.prætera in ꝓ
uerbio est quot serui tot hostes.tanquam dominus quilibet totidem domi habeat hostes.quot habet
seruos.sed ut inquit seneca.non habemus illos hostes.sed facimus:dum illis non tanquam homini
bus.sed tanquam iumentis abutimur:antiqui sisinius capito.quod annotatu dignum est:de hoc pro
uerbio existimat errorem hominibus interuenisse primis præpostere enuntiantibus:uero enim simi
lius esse dictum.initio:quot hostes.tot serui ex eo quod captiui hostes fere ad seruitutem adducebantur.unde etiam dicta mancipia. FRVgi:parci.Oratius parcius hic uiuit frugi dicatur:quid sit fruga
litas & frugi.& unde ductum nomen copiosissime annotaui in tertio Tusculanarum commentario
DIssimulanter obtectam:dixit seneca libro de beata uita. ad gallionem :quod sapiens nec diuitias
iactabit:nec abscondet:cum alterum infruniti animi sit alterum timidi & pusilli:infrunitus autem:ut
id quoq; transeunter attingam: is dicitur:quem græci uocant απειροκαλον.idest insolẽtem & αφρο
να:id est imprudentem:infrunito opponitur frunitus idest prudens & modestus:qua dictione antiq
& cumprimis Cato usi sunt. THEbas heptapylos:thebe boeotiæ significantur duorum numinum
liberi atq; herculis patria:nec cedentes ut inquit plinius athenis claritate.a numero portaꝝ cognomi
nant heptapyli.quas septem habuisse tradit hæc ciuitas.statius hemoloidas thebanas portas celebrat
illo uersu.per ingentes hemoloidas exeat hemon.interpres statii frequenter thebas heptapylos:qua
si septem portarum cognominatas refert:una ex septem ogygia porta nuncupabatur.ab ogyge rege
in egypto fuerunt thebæ ecatompyli.hoc est centum portarum Homeri præconio inclytæ hinc illud
satyrographi:atq; uetus thebæ centum iacet obruta portis.tradit plinius.hoc totum oppidum pensi
le fuisse.idem meminit thebarum lucanarum in italia.quas interisse Cato auctor est.& thebæ ĩ cilicia
memorant:patria andromaches.ex qua ciuitate capta fuit chryseis:auctores strabo Homerus cæteri.
DIsciplinæ:scilicet latrocinali.est enim disciplina των μεσων.unde disciplinosus in repensione di
ctus gladiator a Catone. CHRYseros nũmularius:nomen conueniens nũmulario.uidelicet ab au
ro ductũ:quod græce chryson dicunt. MVneꝝ publicoꝝ:timebat ne munera oneraq; publica ipsi
ut diuiti in iungerentur.Liuius libro primo refert oĩa in dites a paupibus inclinata onera fuisse:ex or
dinatõe.Seruii Tullii.Muneꝝ ciuiliũ ut scribit Hermogenes iuriscõsultus. quæda sunt patrimonii ut
rei uehiculars

rei uehicularis.itē nauicularis:munus aut publicū aut priuatū ē. publicū munus ē ut docet caliſtratus qđ i adminiſtrāda Re.Publica.cū ſúptu ſine titulo dignitatis ſubimus.grammatici oratores.medici & Philoſophi uacationē habēt munerū ciuiliū. DOmūcula:Caſula.diminutiuū a domo. MVnita cōtentus:Prouerbiū apud græcos celebre eſt.Δειλοσ οπλουτοσ.i.timidæ ſūt diuitiæ.qm̄.ſ. diuites dos mos muniūt.& canes formidādos alūt.& multas adhibēt cuſtodias. metus.n.plurimū cōfert ad diligentiā cuſtodiendi:Merito ergo chryſeros diues fenerator domū muniuerat. Diuitias diſſimulabat: munita domuncula contentus:pannoſus alioquin ac ſordidus aureos folles īcubabat. Ergo placuit ad hūc primum ferremus aditum. ut concepta pugna manus unicæ: nullo negocio cunctis opibus ocioſe potiremur. Nec mora:cum noctis initio foribus eius preſtolamur:quas neq; ſubleuare:neq; dimouere:ac nec perfrigere quidem nobis uidebatur: ne ualuarum ſonus cunctam uiciniam noſtro ſuſcitaret exitio. Tuncitaq; ſublimis ille uexillarius noſter lamathus.ſpectata uirtutis ſuæ fiducia.q̄ clauis īmittendæ foramen patebat. lenſim īmiſſa manu. clauſtrū euellere geſtiebat. Sed dum ſcilicet omnium bipedum nequiſſimus chryſeros uigilans & ſingula rerum ſentiēs.lenem gradum. folles aureos īcubabat. uidelicet ne uſpiā furtificæ manus irrepere nec graſſator inſidiari. nec harpax quicquam ītus harpagere poſſet.

Munus publicū. oratores ī munes a munerib⁹ ciuillibus.

Timidus plutos.

PANnoſus:Cōſimile ē illud Terentianum. uideo ſentū ſqualidū ægrū.pānis anniſq; obſitū. panni cularia appellāt iuriſcōſulti.titulo de bonis dānatoꝝ ea q̄ ī cuſtodia receptus ſecū attulit ſpolia:qbus ī dutus eſt.cū quis ad ſuppliciū ducitur ut: & ipſa appellatio oſtēdit. peniculamentū a ueteribus pars ueſtis dicit. AVreos folles:Follē ꝑter alias ſignificatōes pro Marſupio crumena,receptaculoq; nummoꝝ accipimus Iuuenalis. ſi raddat ueterē cū tota ærugie follem itē & tēſo folle reuerti. pro plena crumena dixit.hīc follitus elegāti uocabulo dictus a Plauto ī epidico pro bene nūmatus: opulētuſq; & follibus nūmariis ſuffarcinatus.Pediano Aſconio numerātur inter pecuniaꝝ receptacula: ſportulæ ſportellæ.ſacci ſacculi ſacelli.crumenæ.ueleiæ.ſcorteæ.manticæ marſupia fiſci fiſcinæ fiſcellæ.ſpartea loculi:quibus adde & folles & bulgas:ſicut autem folles ex numero pilaꝝ uento tumeſcūt. ita crumenæ pecunia turgent:a qua ſiſitudine īditū nomē:ex diſciplina militari decem folles hoc eſt decem ſaccis:ut Vegetii uerbis utar:per cohortes ſingulas exponebantur:in quibus militum pecunia condebatur.Auguſtinus.libro de Ciuitate Dei nouiſſimo.folles nō tam pro repoſitoriis nūmoꝝ. q̄ pro ipſis nūmis pōnere uidetur ſcribens Hipponenſem quēdam ſenem. coquo uendidiſſe piſcem prægrādē follibus trecentis:in cuius uentriculo Anulus aureus eſt inuentus. INCVbabat:Expreſſit auari morē. qui īcubat gazā & nūmos:q gratius ītuet aurū q̄ ſolē.cuius mens ſemper aurū uidet. Cōſimile illud auguſtini ex ſecūdo de ordine.defoſſæ pecūiæ īcubat macer & ſcabioſus fenerator. Trāſlatio ſumpta ab auibus:quæ incubatu fouēt oua & excludūt fetus.incubationi gallinaꝝ datur initiū poſt nouā lunā.plus uicenaquina ī cubāda.ſubiici uetāt.alias incubare dicūtur hii qui ī tēplis dormiūt ad accipiēda reſpōſa:ſuper quo fuſius ī Suetonii cōmentariis. CONcepta:Cōcipi dicitur pugna cum manus cōſeruntur.& hæc putior lectio:q̄ ſi legas cōtēpta:tāq̄ unicæ manus.i.unius tm̄ hoīs pugna cōtēnēda ſit: neq; metuendū aduerſus unū depugnare. NVLlo negocio:Nulla difficultate.uetus uerbū ē. negociū facēſſere.pro eo qđ eſt moleſtiā exhibere.qđ græce dī πραγματα παρεχειν.Plautus ī caſſina.n.ueſtro pragmata .uoi παρεχεισ.i.negociū mihi faceſſis & moleſtiā exhibes.ī hoc ſignificatu accipit apd iuriſcōſultos ſic ſcribētes.in eū qui calūniæ cā negociū faceret.i.moleſtiā alteri exhiberet.Itē pecuniā ac cœpit ut faceret negociū.uel nō faceret:leguleii tam nō itelligūt.q̄ intelligere nō curāt:qđ ſit facere negociū qbus de itellectu uerboꝝ nulla eſt cura.qui illud lactāticuli dictitāt.ſcire leges eſt nō eaꝝ uerba tenere ſed ui & poteſtatē:atqui ſæpiſſime nō magis ī uerbis q̄ in percipiēda legū poteſtate cecutiūt & hallucinātur. FOrib⁹ eius ꝑſtolamur: Præſto ſumus ad fores.dicimus ꝑſtolor tibi.& præſtolor te.ut grāmatici docēt.ē aūt ꝑſtolari ꝑſto eē & expectare.ꝑſtolor tibi ꝑſto ſū tibi appareo obſequor.ꝑſtolor te expecto te. VALuaꝝ ſonus:Valuæ ſūt ut dicit uarro & repetit Seruius:quæ reuoluūtur & ſe uelāt.fores ꝓprie dicūtur.quæ foras apiūtur.ſicut apud ueteres fuit uſitatū:ide forculus deus dictus qui præeſt foribus:ſicut cardea cardini.limentinus limini. SOnus:Sic Virgilius. foribus cardo ſtridebat aheneis.

Munus publicū. oratores ī munes a munerib⁹ ciuillibus. Timidus plutos. Pannicularia.q̄. Penicula mentū. Follis. Follitus. pecuniōſus. Sacelli Scorteæ. ueleiæ Spartea Bulgæ. Folles ꝓ nūmis. Pecuniæ incubat. negociū facēſſere Leguleii ī uerbis. ſomniculoſi. præſtolor tibi.te ualuæ. Fores. forculus. Cardea Limētinus. uexillarii uexillationes. Rorarii. uexillum roſeum ceruleū. Bipedū nequiſſimus.

VExillarius:Ductor ac ſignifer.uerbū militare:uexillatōes equitū alæ ſūt uegetio. ordo in Romana militia.ſexagenos milites.duos cēturiōes uexillariū unū habebat:ut docet Liuius libro. viii. tribus ex uexillis cōſtat ordo.primū uexillū rrariōs ducebat:ſecūdū rorarios Tertiū accēſos. ſūt aūt rorarii mili tes qui leui armatura primi prælū cōmittebāt.dicti a rore. qđ fere ante rorat q̄ pluit.uexillū roſei colo ris erat quo pedites euocabāt.ceruleū uero equites.autumat Seruius uexillū dici a ueli diminutiōe cōtra.M.Tullius ī oratore uelū ex uexillo factū cōtractiōe uerbi docet.litterā eni uaſtiorē ut uerbis eius utar ex maxillis & axilis. & uexillo & pauxillo conſuetudo elegans latini ſermonis euellit. OMnium bipedū nequiſſimus:Ex illo ſaluſtiāo ducta elocutio.Iugurtha hō omniū quos terra ſuſtinet ſcele

ratissimus. Plinius i epistolis. Regulus inquit oium bipedũ. nequissimus. ab aliis dicitur de homie im-
Ob ad. probo. nõ solũ bipedũ sed etiã quadrupedũ neqssimus. OBnixum silentiũ: Omni nixu conatuq; cu-
Ob os. stoditũ. sine ullo sonitu & anhelatiõe cohibita. NIxu: Conatu & impetu: OFfigit: Affigit. cõnectitq;
Patibulũ. ob enĩ pro ad i frequẽti usu est eruditorũ. Vnde oborit᷑ pro adnascitur. & ob os. ad os. & obmoueto p
admoueto. dicebatur: oẽs occisi occẽsiq; dixit ennius. p accẽsi. PAtibulũ relinquẽs: Idest ita affixũ. quẽ-
Quala. admodũ i patibulo affigi sontes solẽt: patibulũ ẽ crux uocabulo notissimo. Salustius patibulo eminẽs

affigebatur: alias patibulũ serta significat᷑: qua hostia occludũtur: ex eo qd hac remota ianuæ pateant: hoc significatu accipi uideť a cato ne cũ ait. fiscinas: corbulas. quala scalas. patibula oĩa. quis usus erit. ĩ suo quoq; loco repõito. Vbi qua-
Gurgu- la intelligit caniſtra. GVRgustio li. Tuguriũculi: & domũculæ. de
stiolum. quo supra: Plautus ligellũ dixit p
Ligellũ. tuguriolo i Aulularia hisce uerbis
Locᵒ plau- Tu a ligello fuisti qua exis foras.
ti ppẽsus. id Plautinũ testimoniũ aduocat Nonius. qd nusquã extat ĩ Plautis codicibus. nisi forsã legebať is uersus ĩ ea pte fabulæ q̃ ĩtercipit. ẽ. n. aulularia mutilata. Ego existimo uerba hæc Plautina a Nonio citata eẽ illa: quæ uulgo sic leguntť. clamat cõtinuo fidẽ de suo tigillo fumus si qua exit foras. nã si syllabati ppẽdas singulas dictiones facile liquebit iuersa esse & deflexa uerba ab archetypo. & illa p tigillo legemus ligello ĩ plautina fabula. si
Cõtẽtio. Nonio credimᵘ. CONtẽtissima:
Sermo. Sublatissima. uocalissimaque. duplex uis oratiõis ẽ. altera cõtentionis. altera sermõis. Cõtentio quæ
diffamat. acrior est & cõcitatior ttibuit᷑ actio
Ere nata. nibus forẽsibus. Sermo ĩ circulis cõgressionibusq; familiariũ uersať. cõtẽptionis rhetoꝝ p̃cepta sũt nul-
la sermonis. q̃q̃. M. Tullius quædã ueluti p̃cepta dat ĩ primo de officiis SAlutis cõmunis: Oratius. nã
Antesi- tua res agitur paries cũ p̃ximus ardet. DIFfamat: Diuulgat. SVPpetiatũ: Auxiliatũ suppetias auxili
gnanus. um dicimus de quo uerbo supra affati & apd Suetoniũ. MEdiũ. Corrige remediũ. Ere nata: Ex oc-
Cãpigẽi. casione rei p̃sentis capto cõsilio ut iã dictũ ẽ. COMmissimus. Lego cõminiscimur. i. excogitamus. in-
Chirurgᵘ uenimus. ANtesignani. Quẽ supius uexillariũ nominauit: mõ antesignanum appellat uocabulo p
mãu sta- æque militari: antesignanos enĩ ut uerbo ipso declaratur. milites dicũt: q ante signa sunt: quos tãq; du-
bili, uul ces reliqui secũtur. apud Vegetiũ antesignani dicũtur Cãpigeni ideo sic nominati: quia eorũ opa atq;
nerarius. uirtute exercitii genus crescit ĩ cãpo. TEmerato. Corrige tẽpato. q̃si tẽperamẽto quodã librato. PER
articulũ mediũ: Ex disciplina sectiõis ita mẽbra abscindũtur ferramento: p articulũ tẽperato. ut reliquũ
corpus seruetur ĩcolume: Ideoq; chirurgus ut scite p̃cipit Celsus eẽ debet adolescẽs. manu strenua. sta-
bili nec unq̃ ĩtremi scẽte: Archagatᵘ peloponẽsis a fæuitia secãdi urẽdiq; uulnerarius uocatus fuisse fer-
tur. MVLtis laciniis: Signat uulnus obligatũ obuolutũq; fuisse atq; cõstrictũ multis pãnis liteolisq;
ne guttæ sanguis ad terrã p̃cidẽtes facinus detegerẽt & secutioribus p̃derẽt: uestigia. CAEtex. Sine
brachio trũcũ trũcatũq; REligiõis: Purior lectio ẽ regiõis: Cõsimiliter Virgiliᵘ ignari hoĩumq; locorũq;
Sacramẽ erramus. AFfatibus: Allocutiõibus: Virgilius: Quo nã ambire furentẽ audeat affatu. PFR fidẽ sacra-
ta militũ. mẽti: Sacramẽto militari obligati milites iurãt oĩa se strenue facturos quæ p̃ceperit ĩpator. nũq̃ desertu-
ros militiã. nec mortẽ recusaturos p romana Re. Pu. hic sacramẽta p militibus usurpãt eruditi. Iuuena-
lis cõmoda nũc alia atq; alia emolumẽta notemus sacramentoꝝ: autumãt eruditi militiã eoꝝ p̃prie le-
Cõmili- gitimã eẽ: q singuli iurabãt p Re. Pu. se cũcta facturos. nec discedebant. nisi cõpletis stipẽdiis: idq; sacra-
tes. mẽtũ uocabať. nũc parili sacramẽto latrocialis societas obstrĩgit᷑. COMmilitonẽ: Cõmilites & cõmi-
cõmani- litões dicti una militãtes. Cõmanipulões quoq; q̃si eiusdẽ manipli. & cõmanipulatio dicta societas cõ-
pulones. manipulonũ. Spartianus idẽ ob unius gallinacei dirreptionẽ decẽ cõmanipulões. q raptũ ab uno co-
cõmani- mederant securi p̃cuti iussit. Itẽ iussit ut tota ĩ expeditione in cõmanipulatione nemo focum faceret.
pulatio.

MAnu:Pro manuī.declinatio uetus.& frequēs.hīc apud Maronē cōcubitu indulgēt:Teq; aspectu ne subtrahe.nostro:est autē sensus:se nolle superuiuere: nec supstitē esse manui præ mortuæ abscissæq; a reliquo corpore:sine qua mācuses homo.nā nt Aristoteles & cæteri tradūt:manus ē organō organorum.instrumētum instrumētorum: Anaxagoras dicere solebat hoiem prudētissimū omniū animalium eē:quoniā unus oīum manuatus esset: cōtra Aristoteles libro.xiii.de animalibus recta inqt ratio exigit.ut quoniā prudētissimus omniū ē hō ideo manus recœperit: quid dicat inqt Lactātius de manibus rationis ac sapiētiæ ministris: quas solertissimus artifex planas ac modice cōcauo sinu fictas. ut siquid tenēdū sit apte possit insidere ī digitos terminauit:Manus ut auctor ē Galenus .libro primo de iuuamētis mēbroq; datæ sunt homini uice omniū instrumētoq; & armorū:quibus utiť in omnibus artificiis. OCcumberet:Moretur. Manus organō. Hō prudētissimꝰ qa manuatus.

manu:quæ rapere & iugulare sola posset:fortē latronem superuiuere? sat se beatum: qui manu socia uolēs occūberet. Cumq; nulli nostrū spontale parridicium suadens: persuadere posset manu reliqua sumptum gladium suum: diuq; deosculatus: per mediū pectus: ictu fortissimo transadiit. Tūc nos magnanimi ducis uigore uenerato:corpus reliquum uestę linea diligēter conuolutum mari celandum commisimus. & nūc iacet noster Lamathus elemento toto sepultus. Et ille quidem dignū uirtutibus suis uitæ terminum posuit. Enimuero Alcimus sollertibus cœptis: tamen sæuum fortunæ nutū nō potuit abducere qui cum dormiētis anus perfacto tuguriolo cōcendisset cubiculū superius:iamq; protinus oblisis faucibus iterstiguere eā debuisset prius maluit rerū singula per latiorē fenestrā foris inspecus nobis stilis rapiēda dispergere. Cūq; iā cuncta rerū gnauiter emolitus:nec toro quidē aniculæ quescentis parcere uellet.eaq; lectulo suo deuoluta: uestē stragulam subductam scilicet iactare similiter destinaret.genibus eius profusa sic nequissima illa deprecat: Quod oro fili pauptinas pannosasq; resculas miserrimę anus donas uicinis diuitibus? quoq; hæc fenestra domū prospicit? quo sermōe:callido deceptus astu: & uera q̄ dicta sūt credēs Alcimus: uerēs scilicet:ne & ea: quæ primus miserat:quæq; postea missurus foret: nō SPONtale: Vltroneū.& sponte nostra factū:a spōte enī spōtale deducitur:cuius rectus casus ē spons ut docet Ausonius illo uersu. spōte ablatiui casusq; rectus erit:spōs & apud.Cor.Celsum scriptū est.sanus homo.q & bene ualet & suæ spōtis ē: nullis se obligari legibus debet:græce spōtalis mors dicitur. αυτοματοθανατος. TRansadiit:trāsmisit.transiodit. traiecit. Virgiliꝰ trāsadiit costas. MAgnanimi:Magnanimū appellat:quasi mortis contēptorē: nā & Aristoteles ī quarto Ethicoq; magnāimus inquit cū in periculo uersatur uitæ suæ nō parcet: quasi non sit dignū oīo non uiuere. VIgore uenerato.adorata uirtute sic Virgilius.uenerata sacerdos passiue dixit. To to elemēto:Scilicet maris.dixit diserte mœcenas.non tumulum curo sepelit natura relictos,Dii boni q̄ multorum sepulchrum est mare.quanti quotidie mortales in mari moriuntur:& in mari sepeliuntur.Propertius.pro tumulo carpathium omne mare est. ALcimus:Nomen proprium est:a fortitudine ductum:Alcimos enim græce fortis est. ABducere:Subducere.subtrahere.eripere.abducimus iuitos.ducimus uolētes. OBlisis faucibus:Suffocatis.oblidere eni & elidere est uolentes prefocare strangulareq;.M.Tullius pro scauro.Libertus patronum non occidit sed duobus digitulis gulam oblisit. Iuterstinguere: Penitus extinguere. FOrinsecus:Foris extrinsecus.eadem enim forma intrisecus extrinsecus.forisecus.altrisecus & alia hoc genus dicuntur. GNAuiter:Srenue.& uelociter contrarium est ignauiter.a nauiū uelocitate nauus dictus.qui & gnauus,cuius cōtrarium ē ignauus. ANIculæ:Vetulæ & per simplex:N:scribit ptima correpta.alias annicula geminato.N.dicitur unius anni. VEstē stragulā:Qua scilicet instratus erat torus. GEnibus profusa:Ad genua alcimi procūbens:ea enī sunt misericordiæ cōsecrata: genua supplices attingūt:ad hæc manus tendūt.hæc ut aras adorant. PAVpertinas:Penultima,pducta pro nunciandū esse docet Sidonius:qui ait Angulus iste placet paupertinusq; recessus. REscusas: Legēdū reculas ex auctoritate Prisciani q scribit noia quitæ decliatois fœminina abiecta.s.assumete cula.& facere diminutiua.ut dies inqt diecula.res recula.Plautus ī ciistellaria.siqdē īperes,p copia.,p recula.noīe reculaq; pānosarū expsit significāter tēuiculū patrimoniū.& suppellectilē oppido q̄ pusillā.nā appellatione rei opes significātur:Oratius ut rē facias rē si possis recte sinō quocūq; mō rē.& apud Ausoniū:nō auxi nō minui rē pterea nomine rei notatur impium.lis & coitus.Ausonius impium litē:Venerē:cur una notet res?refert.M.Tullius. nōdum inter iuriscōsultos esse cōstitutū.utrū rē an litē dici oporteat. Spōtale. Spons. Mare sepulchrū. Oblidere Forisecus Genua miseri. cordiæ. Recula. Res.

CALlido astu:Astutia uafriciaq; anili.græci uocant asty ciuitatem.unde illud Terentianū.iā ī astu uenit:inde astus pro astutia,& astuti homines dicti:quoniā. qui habitant in urbibus hi callidiores ferme Asty Astutus

Rupzroab-

sunt rusticis & rupiconibus: astu pro astute aduerbio usus est Terētius ī eunucho: ut interpretatur Donatus: SOciis suis: Qui forinsecus excipiebāt. quæ ab alcimo deiiciebātur. SVspēdit. Librauit: & uoluti suspensum ac pendulū se se fecit causa perspiciēdi. ATtiguæ: Proximæ & cōiunctæ. FORtunas arbitrari. arbitraturus: Opulentias diuitiasq; inspecturus. contēplaturusq; arbitrari enī est interdū speculari. uū arbitri dicti spectatores. Plautus ne arbitri nostri dicta nostra arbitrari queāt. SEnile illud facinus: aspius significantiusq; appellauit senile: facinus. q̄ si uetulā facinorosam dixisset: sic lucilius: carcer uix carcere dignus: sic & epigrāmatarius poeta. nō. uitiosus homo es zoile sed uiriū. PRAEceps inegit: Egit in p̄ceps atq; p̄cipitiū: p̄positionē addidit uerbo: q̄ nomini fuerat copulanda. DIFfusa: Corrie diffissa signat. n. costas alcimi decidentis fuisse dirruptas: dissipataq;. Crate costarū: Virgilius. & crate pectoris ense transadiit. Ouidius quoq; in. xii. quæ laterū cratem perrupit. costæ homini tantū octonæ sunt: suibus denæ. Cornigeris. xiii. serpētibus triginta. pectus homini tātū latū reliquis carinatū qd costarū quasi crate numinat. VItā euasit: Mortuus ē. PRIoris exēplo sepulturæ. Denotat alcimū quoq; ī mare deiectū fuisse habuisseq; sepulturā lamathi sepulturæ cōparē. ut inqt Oratius. exitio ē auidū mare nautis. DVplici plaga: Ob iactu tā. s. duoq; lamathi & alcimi. PEtiti: Percussi. uū & cornupetæ boues dicti: q cornupetūt. i. feriūt appetūtq;. & petitiones dicimus ipetus isultusq; gladiatoq;. M. T. quas ego tuas petitiones ita cōiectas. ut uitari nullo mō possent leui declinatiōe defugi. ABnuētes. Quasi dicat iā dānātes cōatus nostros apd thebas ut ī prospos ifaustosq;: p fecti sumus ad ciuitatē p̄xima platearū. sunt. n. plateæ ī boetia sub cithe rone mōte haud lōge a thebis: quas ἐπικωσ. i. singulari numero p̄tulit Homerus. a latitudine remoq; Plateas appellatas autumat Strabo. aitq; plateenses remigatiōis q̄stu uictitare: cui scribere uidet Plinius q ait plateas iueniſſe remi latitudiuē: nā grace πλάτη remus. πλάτος latitudo. ide & πλατέα platea dicta. quia lata. interdū media plateæ syllaba producti, pnunciatur. interdū corripitur: ut apud Oratiū puræ sunt plateæ nihil ut properātibus obstat. hinc ausonius festiuiter ludens dixit nomē plateas perdere. cū significare uellet plateas quæ a latitudie nomē mutuāt. præturba angustas fuisse & arctas: adeo ut nomen suum hoc est latitudinis perdere uiderentur. MVnus editurum gladiatorium: Editores spectaculi gladiatorii scito uocabulo munerarii nominātur: quia & id munus uocatur. tanq; eo spectaculo perinde ac munere donoque gratissimo populus capiatur deliniaturque: scribit Lactantius libro. vi. diuinarum institutionū. uenationes saturno attributas esse: quæ munera uocātur. apud scriptores omnes hæc loquendi elegantia usurpatur. ut munerum nomine spectacula ferarum. & ludi. gladiatorii significentur. super quo apud Suetonium satis multa. Cipryanus perorans in ludū gladiatorium: homo inquit occiditur in hominis uoluptatem: Disciplina ē. ut perimere quis possit & gloria est quod peremit: celebritatem hanc gladiatoriam omni solitudine ait esse tristiorem: Tertullianus quoq; damnans ethnicorū mores. de uestris inquit semper bestiæ saginātur. De uestris semper munerarimoxiorum greges pascunt editurum autem pro exhibiturum perditurumq; dixit significanter cū munerarii exhibentes ludos edere dicantur: Vnde editores dicti. qui exhibent ludos. Suetonius in cæsare. edidit spectacula uarii generis. Spartianus edita munera. ī quibus elephantos. & corocoetas exhibuit. item centum leones una missione edidit: Quod autem ait corocoetas exhibitas corrige crocutas est enim crocuta Plinio. Solino: cæteris. fera nascens in Ethiopia dentibus omnia frangens. protinusq; deuorata uentrali calore conficiens. ex cane & lupo concipi tradunt. FORmæ. Purior lectio & cōgruentior est fortunæ q̄ formæ. MVLtiiugi: Multiplicis & uarii. multiiuga. n. dicimus multa & numerosa. ubi Annotandū. sicut ī postliminio meditullio & legitio illud liminiū. & Tulliū. & timū. nihil omnino designat: sic in multiiugo. prima pars multū significat: reliqua uocabuli pars protractionē so-

Crates costarum.

Cōnupetæ.

Petitiōes gladiatorum.

Plateæ.

platea:

Noīū plateas pdeī

Mūerarii

Munera.

Editores ludorū.

Crocuta.

Multiiuga.

socciis suis: sed ī alienos laresiā certus erroris abiiceret: suspēdit se fenestra: sagaciter p̄specturus oīa: p̄fertū domus attiguæ: quā dixerat illa: fortunas arbitraturus. qd eū strenue qdē: & satis īprouide conantē: senile illd facinus: q̄q̄ iualido: repentino tñ: & inopinato pulsu nutantē: ac pendulū: & ī prospectu alioqn attonitū p̄ceps inegit: q p̄ter altitudinē nimiā sup quendā etiā uastissimū lapidē prope iacētē decidēs: p fracta: diffusaq; crate costarū: riuos sanguinis uomens: primitus narratis nobis quæ gesta sunt: nō diu cruciatus: uitā euasit: quē prioris exemplo sepulturæ traditū bonū secutorē Lamatho dedimus. Tunc orbitatis duplici plaga petiti: lāq; thebanis conatibus abnuentes plateas: proximā conscendimus ciuitatem. ibi fama celebrem quēdā noīe Democharem munus editurum gladiatoriū deprehendimus: Nā & genere primarius uir: & opib9 pluribus. & liberalitate p̄cipuo9. digno fortūæ suæ splēdore. publicas uoluptates instruebat. Quis tātus ingenii quis facundiæ. qui singulas species apparatus multiiugi uerbis idoneis possit explicare? gladiatores isti

lam esse demõstrat. eadem forma dixit ausonius teriuga milia podon. pro tria milia pedũ metricorũ

FAmosæ manus: Propriũ gladiatorũ est ut famosi dicãtur qd' magis ad infamiã q̃ ad famã refertur. tales. n. qd' & iuriscõsulti docẽt notãtur ifamia: sunt aũt i gladiatoribus mãus: q̃ secũdæ uocãt': si prima ad euocãdũ aduersarii ictũ, plata erit. fiunt & tertiæ & quartæ: si geminata captatio est. hinc apud Plinĩũ secũdanus & tertianus accipiũtur ab recẽtioribus. p gladiatoribus secũdarũ & tertiarũ manuũ: ex eo uidelicet: q̃ festis primis secũdi. secũdis tertii i gladiatura succederẽt: gladiatorꝝ aũt multa gña & uaria nomia, pdũtur. nãq; alii myrmillões alii thraces dicti. q iter se, pprie opponũtur: qd' & Ausonius docet illo uersu. Quis myrmilloni cõtẽdit? æqmanus thrax: a thrace gladiatore threcidicus gladi⁹ & arma threcidica dicũt'. obiter corrigẽdus est explicãduſq; apud Ciceronem locus. q i. vii. Antonianarũ ita scribit. myrmillo i asia depugnauit cũ ornassẽt theciditis comitẽ & familiarẽ suũ, pximo ãno cũ publice, pfiterer luculẽtas illas orationes cõmonui auditores. ut meo qdẽ piculo, p theciditis emẽdarent threcidicis. dixitq; a. M. Tullio taxari Luciũ Antõiũ quẽ myrmillonẽ uocat hocẽ gladiatorẽ asiaticũ. q̃ threcidicis. i. gladiatoriis armis & armatura gladiatorꝝ: qui thraces peculiari uocabulo noiantur ornauerit comitẽ & familiarẽ suũ: eũq; mox i gladiatoria pugna iugulauerit: adstipulatur huic opinioni nostræ idẽ ipse Cicero q i supiore philippica i eũdẽ Luciũ Antoniũ dixerat. o ipudẽtiã icredibilẽ. tãtũ ne sibi sũpsit qa mylassis myrmillo thracẽ iugulauit familiarẽ suũ. iterpretes philippicarũ p incuriã labũtur. Ausonius scribẽs de cõmodo iperatore: q̃ fuit gladiator inqt. Threcidico priceps bella mouẽs gladio. pterea i ordine gladiatorꝝ secutores retia tii. harenarii. bestiarii. meridiani noiant'. BEstiarꝝ saginas. Dãnatos ad bestias designat: de qbus paulus iurisc̃sultus sic scribit ad bestias dãnatos. fauore populi pſides dimittere nõ debẽt: sunt & gladiatores qdã bestiarii noiatim ex eo qd' aduersus bestias i spectaculis depugnãt: auctor ẽ Vlpiãus eos q̃ operas suas locauerũt ut cũ bestiis depugnarẽt notari i famia: bestias aũt accipe debemus ex feritate magis q̃ ex aialis gñe: Tertullianus i apologetico. nõ i publico liberalius discũbo. qd' bestiariis. supma cenãtibus mos ẽ: Ludus erat apud ueteres. i quo bestiarii erudiebantur ad pugnã bestiarũ: Scribit Seneca qd' dignũ scitu ẽ i decimo epistolarꝝ. in ludo bestiariorꝝ unũ cũ admatutina spectacula pararetur se cessisse ad exonerãdũ corpus. Ibiq; lignũ id quod ad emundanda obscena adherẽte spongia positũ est totũ ingulã farsisse: & ita pclusis faucibus spiritũ emisisse. apud appionẽ qui polihystor appellatus ẽ historia luculente graphiceq; explicatur Andronodori serui: qui ad pugnã bestiarꝝ a dño datus est. Nati sub sidere caniculæ erũt uenatores arenarii parabolarii. & qui sub cõspectu populi i caueis cũ feris pugnẽt: auctor Iulius firmicus in. viii. matheseos. apud quẽ uerbũ illud parabolarii existimo legẽdũ eẽ pyrobolarii unius tãtũ littere imutatione. ut significẽtur iaculatores pyrobolorꝝ: sunt aũt pyroboli tela ignita. & ardentia: q̃ cũ flãma mittũtur: quorꝝ meminit Plutarchus i Dione scribẽs pyrobolorꝝ incẽdio cõplures extinctos. Qui ad bestias dãnabantur largiores cibo iplebãtur. ut pingues & saginati instruerẽt saginã ferarũ: hinc illud Cypriani. ipletur in succũ cibis fortioribus corpus & aruinæ toris mẽbrorꝝ moles robusta pinguescit. ut saginatus i pœnã carnis pereat. Quintilianus quoq; i gladiatore in hãc sentẽtiam. illebat inquit deuotũ corpus grauior omni fame sagina: in quarto Propertii cõmẽtario scripsi uersum illũ ad hũc itellectũ esse referẽdũ: qui dabit imũdæ uenalia fata saginæ. sagina aũt pinguitudinẽ significat. & saginare pingue facere: saginariũ apud Varronẽ accipitur pro auiario locoq; saginæ: ubi aues inclusæ saginãtur: & saturitate pergliscunt: Sagena uero genus est retis piscatorii. cuius mentio fit i euãgelio. CONfixilis: Erat inquit machina sublicis siue longuriis cõpacta. cõfixaq;. & ob id confixilis dicta sublicas aũt perticas uocamus. & palos ligneos. Vnde pons Romæ sublicius dictus. qui ex sublicis structus. totus erat ligneus sine ferreo clauo. Ita cõpactus ut trabes sine fulturis eximerentur: qd' factũ esse uideri uult Plinius. postea q̃ Oratio coclite defendẽte ægre reuulsus est: Cæsar i descriptiõe rhenĩ pontis inqt nõ sublicæ modo directe ad perpendiculũ sed pronæ ac fastigatæ. ut secundũ naturã fluminis procũberẽt. CIRcũforaneæ domus: Circũforanea domus a circũfereudo dici uidetur accipiturq; pro ea: q̃ mobilis & ambulatoria est faciliſq; ad circũferẽdũ: uel uersatilis i circuitũ. circũforanei uero hoies dicũtur q circa fora & cõciliabula uagãtur. fucis & strophis captãtes quæstũ: quales sunt pharmacopolæ. M. Tullius i Oratione pro cluentio. tũ repẽte anconitanũ quẽdã. Lu. Clodiũ pharmacopolam circũforanũ qui casu tũ larinũ uenisset aggreditur: Hieronymus quoq; in epistola ad Domnionẽ. scribẽs inqt eos imo nescio quẽ de triuio dec õpitis. de plateis circũforanũ monachũ rumigerulũ cõcionari aduersum me. PRAEterea numerus: Pronũciatione adiuuãdũ est: significatur enĩ quãtus & q̃ copiosus. STVdio forẽsi: Sensus ẽ: democharis munerarius secũ aduexerat reos sentẽtia iudicum

Famosi gladiatores.
Manº secũ dęæ et tertiæ in gladiatoribus.
Secũdãi.
Myrmillones.
Thraces.
Threcidicº gladiusſ
Locº Ciceronis.
Bestiarii.
Mors bestiarii.
Locus materni,
Pyrobolarii.
Pyroboli.
Sagiabãt bestiarii.
Sagina.
saginariũ.
Sagena.
Sublicæ.
Sublicijº põs sine ferro.
Circũforanea domus.
Circũforanus.

damnatos in actione forensium causarum: ut eos mox exhiberet ad gladiatoriã pugnã. uel quod uerius puto. intelligit generosos etiã damnatos aduectos eẽ a democrate: dum ille tenetur præcipuo studio forensi. hoc est gladiatorii spectaculi desiderio trahitur. Quod studium forense appellat propterea qđ

In foro gladiatores.

inf oro talia munera dabantur: Quod Victruuius. & Pedianus Asconius docent. MVneris suppellectilem: Apparatũ ludi gladiatorii. IMMAnis ursæ: Pro ĩmanuũ ursarũ. singularis ꝓ pluratiuo. qđ genus elocutionis est usitatissimũ. PARtas: Paratas. PVBlicæ uoluptatis: Talia enĩ spectacula ad

Democharis populo gratiosus.

uoluptatẽ maxime publicã pertinent: & plebeculæ oculos pascũt: Vnde & democharis nomẽ scitefictu uidetur quo gratia populi significatur. INVIdiæ oculos: Ouidius toruos oculos & aciem obliqua dat inuidiæ: quæ ut ipsius uerbis utar. nõ fruitur somno. uigilãtibus excita curis: Sed uidet ingratos ĩtabescitq; uidendo successus hoĩum: carpitq; & carpitur una: in uidiæ nomẽ ductũ esse autumat.

Torui oculi in uidiæ.

Inuidia unde.

M. Tullius animis intuendo fortunã alterius. ex quo illud actianũ quisnã florẽ liberũ inuidit meum. pro eo qđ est. quisnã flori inuidit meoꝝ filiorũ: Veteres enĩ ut uidere sic inuidere florẽ rectius dici existimabant q̃ flori. quod & Quintilianus annotat. & nos ĩ tertio que

Inuidere florem.

munera suppellectilẽ: totis utcunq; patrimonii uiribus ĩmanis ursæ comparabat numerũ copiosum. Nãpter domesticis uenationibus captas: præter largis emptionibus partas: amicorũ etiã donatiõibus uariis certatim oblatas: tutela sumptuosa sollicite nutriebat. Nec ille tã clarus: tanq; splendidus publicæ uoluptatis apparatus: inuidiæ noxios effugit oculos. Nã diutĩa captiuitate fatigatæ: simul & æstiua flagrãtia maceratæ pigra ẽt sessione lãgudæ: repẽtina correpræ pestilẽtia pene ad nullũ rediuere numerũ. passim per plateas plurima cerneres iacere semiuiuorum corporũ ferina naufragia: Tũc uulgus ignobile: quos inculta pauperies: sine delectu ciborũ: teũato uẽtri cogit fordẽtia supplemẽta: & dapes gratuitas cõquirere: passim adiacentes

Inuidentia distat ab odio.

stionũ Tusculanarũ cõmẽtario explicauimus. est enĩ inuidia siue ĩuidẽtia egritudo ex alterius rebus secundis. distat ab odio. quoniã odimus malos: inuidemus fortunatis. odisse nos palã profitemur: inuidiã dissimulamus. odium ex alieno uitio: inuidia ex aliena uirtute & bonis exoriũtur: odium cadit in brutas animãtes: inuidia in hoĩem tãtũ ut subtiliter disparauit distinxitq; Plutarchus. in libro de in-

Inuidiã pinxit apelles.

uidia & odio. græci βασκανιαν appellant: olim appelles imaginẽ inuidiæ graphice & scienter pinxit in tabula: cuius rei Lucianus quoq; cõmeminit: & nos mentionẽ fecimus in libello de optimo statu.

Hyems amica iuuenibus æstas mihi inimicissimam.

AESTIua flagrãtia: Calore æstiuo. & æstu flagrãtissimo uexatæ. flagrãtia aũt caloris corpora macerari dissoluiq; testatur & Galenus ĩ cõmẽtario Aphorismoꝝ: & nos quot annis experimur. nã cum hieme & frigidis temporibus sim habitior æstiui caloris impatiẽs fio emaciatus. Sentioq; id eẽ ueerissimũ quod Galenus & ante Galenũ. Cor. Celsus prodiderunt: æstatẽ iuuenibus esse inimicitiorẽ. Senibus amiciorẽ. sicut e cõtrario. hyems senibus inimica iuuenes fouet & roborat. SEssione languidæ: Dũ sedendo & ociãdo ĩ cauea cõtinẽtur langorẽ cõtraxere: Ignauia enĩ ut inquit ueerissime Celsus corpus hebetat: & ut auctor est Galenus ĩpossibile ẽ corpora sessione desidiaq; torpẽtia diu bene ualere: adeo

Pigra corpora languere.

exercitatio necessaria est: cunctis nõ solum hominibus sed etiã brutis animalibus. qua cuncta cõualescunt: & ut refert Vegetius. plus quotidiana exercitia ad sanitatẽ creduntur prodesse q̃ medici: e cõtrario ociũ & desidia langorẽ pro generant: iuxta illud cernis ut ignauũ corrũpant ocia corpus: Nil igitur

Exercitatio salubertatẽ.

mirũ si ursæ: quaꝝ natura alioqui agitabilis est: ex captiuitate: & æstu nec nõ ex sedentaria ignauia languentes pestilentia extinctæ sunt. scribit Plinius noster Vrsos ueterno pingueścere. iualidissimũ ursoꝝ caput: ideoq; sæpe ĩ arena colaphis inflictis exanimãtur. Annotauere Annales Domitiũ ænobarbũ in

Vrsos ueterno pingueścere.

edilitate ursos numidicos centũ in circo dedisse. COReptæ pestilẽtia: Obseruatũ est pestilentiã magna ex parte ĩcipere a brutis animalibus. sic apud Virgiliũ Ouidiũ cæteros prima strages bestias populatur. ita apud Homerũ. primo canes mox reliqua. cõficiuntur pestilentia. Causæ aũt pestilẽtiæ plures tradũtur. Nãq; aut ira deum. aut intẽperie celi. aut corruptis aquis. aut noxio terræ halitu exoritur pestilentia. nimietatẽ frigoris aut caloris uel humoris. uel siccitatis. pestilẽtias gignere Philosophi & illustres medici prodiderunt. Pandemos appellat ꝑ species luis siue pestilentiæ: q̃ efficit ĩ aridioribus locis

Pestilentiã orditi a brutis.

Cãæ pestilentiæ.

agẽtes caloribus crebris iterpellari: est & Loimodes. q̃ tẽporaria qđẽ est sed uolucri uelocitate letabilis. Lucretio pestilitas dicitur pestilentia: in quã aĩalia. ꝑter hoies cætera proniora sunt. ut inqt Amianus marcellinus. FERIna naufragia: Decẽti trãslatione ferina naufragia dixit stragẽ ursaꝝ: q̃ pestilentia correptæ aĩam agebãt semiuiuis uixq; spirãtibus corporibus: sicut naufragi subinde piclitãt. INcultaPandemos lues

λοιμος.

Pestilitas

pauperies: Egestas duris ĩ rebus urgẽs cogebat egẽstosos sordidãq; plebeculã accurrere ad cadauera ursaꝝ iacentium. & inde dapes inẽptas uentri esuriẽti latrãtiq; ingerere. Talis enĩ pastus est mẽdicitatis & eoꝝ quos Plautus appellat hoium mẽdicabula. paupies significat egestatẽ mẽdicitatẽq;: pauertas uero honestæ parsimoniæ nomẽ ẽ: quã ĩ apologia Apuleius noster ꝑconio laudis extollit. Oratius

Paupies.

Pauptas.

pauperiẽ imundã cognominat: eãq; deprecat illo uersu. Pauperies imunda domus procul absit. apud græcos

græcos πενίᾳ significat pauptatẽ. πτωχίᾳ uero mẽdicitatẽ. pauperiẽq; hic scite Aristophanes ĩ pluto πτωχου μεν γαρ βιος ζην εστι μηδεν εχοντα τουδε πενητος ζην φειδομενον mendici in quit uita quidẽ ẽ nihil habẽtẽ uiuere: paupis uero uiuere ad parsimoniã: alias paupies damnũ dicitur ut apud iuriscõsultos liqt & iã dictũ est. EPVlas accurrere: Ad epulas currebãt. TVNC nacti: Idest excogitãtes: Sed ego legere malim. Tunc e re nata: q̃ locutio Apuleiana ẽ. & sentẽtiæ cõgruẽs. de qua supius scripsi. BABVlus. Nomẽ ꝓpriũ latrõis. qd si legas bardulus ducto a tarditate noie: bardus. n. stultus appellat. dictione inflexa a græco. illi. n. βραδιστος dicunt: qd si barbulus a barba. tãq; barbatulus. nã & barbula Romani Cõsulis nomẽ est apd Liuiũ. Quasi cibo parãdo: Vt ex ea cibum pararemus. & ursino pastu saginaremur. ADVsq; confinium: Vsq; ad cõfinium. sic Virgilius attrides ꝓthei Menelaus aduſq; colũnas: aduſq; autẽ sic est dictũ quẽadmodum abusq; Nã cum ꝓpositio præpositiõi nunq; cohereat abusq; & & aduſq; licenter admissum est.

Penia. Ptochia. Bardus. Barbulꝰ. Barbãla. Aduſq;. Abusq;.

epulas accurrere. Tunc e re nata subtile cõsiliũ ego & iste babulus tale cõminiscimur. ursam: q̃ cæteris sarcina corporis preualebat: quasi cibo parãdã: portamus ad nostrũ receptaculũ. eiusq; probe nudatũ carnibus coriũ: seruatis sollerter unguibus: ipo etiã bestie capite: aduſq; cõfiniũ ceruicis: solido relicto: tergũ oẽ rasura studiosa tenuamus. & minuto cinere perſperſum: soli siccandũ tradimus. Ac dũ celestis uaporis flãmis examur gatur: nos interdũ pulpis eius ualẽter saginã tes: sic instãti militie disponimus sacramentũ: ut unꝰ e numero nostro: nõ q corporis adeo: sed animi robore cæteris antistaret: atq; is ĩprimis uoluntarius: pelle illa cõtectus ursæ subiret effigiẽ domũq; Democharis illatus: popportuna noctis silẽtia nobis ianue faciles ꝓstaret aditus. Nec paucos fortissimi collegii sollers species ad munus obeundũ arrexerat. quoꝝ p cæteris

RAsura: Vt tõsura. sic rasura dicta pro ipsa ut ita dicta rasione.

Rasura.

TERgum: Pellẽ. & corium. Virgilius dixit. tergora dirripiunt costis ꝓ coria & pelles detrahunt: caper grãmaticus. Tergum a tergore sic distiguit. terga ĩqt hois sunt. tergum singlariter facit. Quadrupedum erit tergus pluralis tergora. i. coria: qd si uera est capri obseruatio: tergum ꝓ tergus ἀκυρῶσ. i. ĩproprie posuit. sed finitiones grãmaticas usq; quaq; ne spectaueris: quas nõ minus scite q̃ uere fetutinas & p̃rancidas appellat candidissimus scriptor Au. Gellius. auctoritas eni ĩ sũmoꝝ ĩ eloquẽtia uiroꝝ qui indiscriminatim talia usurpant pro ratione habẽda est: & ad eã ueluti ad Anchorã cõfugiendum. EXamurcatur: Repurgat. sicce scit sanie ac madore sanioso quasi amurca exuitur: liberatur. examurcare eni uerbum est cõmẽticium & pinde elegãs oleo cõueniẽs: qd examurcari dicit: qñ ab amurca liquatur defecatumq; fit: Amurca autẽ quã sup oĩa celebrauit laudibus Cato: sanies olei est. Amurca fit ex aquis: ideo siccitatibus minima riguis copiosa. Plinius ait oleum ĩ amurca deterius fieri. & fractibus: q̃ sunt oliuaꝝ carnes. ideoq; sepius in die decapulandum: est autẽ decapulare Plinio ut id ĩ trãscursu Annotemus/deplere. dehaurire euacuare. a capulis ducto uerbo. q̃ sunt uasa ansata: Vnde & capulator Catoni & Collumellæ qui concha & capulis oleum deplet ac tollit intorculario ex labris plumbeis. quod uasis genus est. & ĩ labra fictilia diffunditur. apud Columellam uerbum est exaniatur. quale hoc examurcatur. neq; intellectu absimili. est enim exaniari exudando siccari. sic enim ait in. xiii. compositis supra tabulatũ tergoribus aut frustis nasta pondera imponito. ut exanietur hoc est quasi sanie salsuræ ex purgetur. Cor. quoq; Celsus i quinto ait sanie exaniare uulnus pro eo quod est sanie educta siccare. SACRAmentum: Sicut i legitima militia obstringebantur sacramento: ita latrones ait sacramento latrocinali obstrictos disposuisse quid agendum' forer. INSTANti: Præsenti ĩminenti. grãmatici instans tempus appellãt præsens. NON qui corporis: Ad magna negocia obeunda. nõ tam opus est corpore robusto. q̃ animo firmo intrepidoq; iuxta illud Virgilianũ. nunc animis opus ænea. nunc pectore firmo. & enim animi robur omni telo præstantius est. omnibusq; uiribus corporis anteponendum. ANTIstaret: Præstaret. antecelleret. Catullus. antistas mihi millibus trecentis. Antistitium elegãti uocabulo dicitur excellentia quasi quædã & fastigiũ dignitatis. Marcianus Cappella. antistitio p̃minebat athanasia. NOctis silentia: Nox ut inquit Papinius. fecunda operum est. & pulchræ accõmoda fraudi. Disponunt latrones inter se. ut ex eo cætu animosior sub ursæ specie uelut ursa dono deferatur ad democharem cupitorem talium ferarũ: ut mox noctu ianuã repandat sociis. ut ita ĩpune furari possint. COLLEgii: Scilicet latronũ. est eni collegiũ τοῦ μεσοῦ. apud iurisconsultos titulus est de illicitis collegiis. ubi Marcianus sic inquit. Collegia si qua fuerint illicita mãdatis & cõstitutionibus & Senatus cõsultis dissoluũtur. in ibi quoq; sodalicia interdicũtur quo uerbo significant opinor comessationes & cõuiuia socialia qualia erãt apud cretes Syssitia. quorum meminit Strabo in. x. nã græce. συσσίτος latine sodalis. & hoc est quod dixit Caius iurisconsultus eodẽ titulo: sodales sunt qui eiusdem collegii sunt quos græci συσσίτους uocãt: in libris iurisconsultoꝝ uocabulum pro græco barbarũ fuit substitutum. nullo in

Grãmaticæ finitiones rancidæ. Auctoritas pro ratione. Examurcare. Amurca. Fraces. Decapulare. Capulæ. Capulator. Labra Exaniare Instãs tẽpus. antistitiũ. Collegiũ. sodalicia. Syssitia. Verbum iurisconsultorũ.

tellectu.quidã codices integrũ ſpaciũ habẽt inani loco & lacunoſo. Attamẽ nõ ſemp ſodalicia ſunt inhoneſta.illicitaq;.nec enĩ dixiſſet Ouidius iure Sodalicii qui mihi iunctus erat.Notũ eſt illud Catullianũ fraternũ uere dulce ſordaliciũ.Cato apud.M.Tulliũ narrat ſe epulari ſolitũ cũ ſodalib⁹:ſodalitateſq; ſe quæſtore cõſtitutas eẽ:in quibus mutitare.qđ uerbũ gellianũ eſt.ſup quo aliubi annotamẽta copioſe cõſcripſimus. THRAſileon:Nomẽ audaciſſimo latroni cõgruẽtiſſimũ.græci enĩ θρασσοσ appellant temeritatẽ & ferociã:unde & thraſillus temerarius & audax.ſup quo ĩ cõmẽtariis Tuſculanaꝝ explicatus locus ille Oui.buſta thraſilli. Turpillus comicus fabulã cõdidit titulo thraſileonis.cuius teſtimonium aduocant grãmatici.

mutitare
thraſileõ.
thraſillus

FActionis optione: Electione collegii latronũ: eſt enĩ factio maloꝝ cõſenſus & cõſpiratio. alias factiones opulentias fortunaſq; dicimus.ut apud Plautũ frequenter leges. optare uero interdũ eligere unde optio dicta.in alia ſignificatione q̃ remotior ẽ optio dicitur miles quaſi optatus.hoc ẽ electus aſcituſq;.is adiutor dabatur centurioni a Tri.militũ. ex hoc itellectu illud Plautinũ ĩ aſinaria. optionẽ tibi ſumito leonidã.Autumãt eruditi optionẽ dici quoq; accenſum de optione milite dictũ eſt illud a iuriſconſulto titulo de poenis dãnatorũ: ita neq; Spiculatores ultro ſibi uẽdicẽt nec optiões ea ſibi deſiderẽt.

Factio.

Optio miles.

thraſileõ factionis optiõe delectus: ancipitis machinæ ſubit aleã. lãq; habili corio:& mollicie tractabili: uultu ſerẽo ſeſe recõdit. Tũc tenui ſarcimĩe ſũmas oras eiꝰ adeq̃uimus.& iũcturæ rimã licet gracilẽ:ſetæ circũfluentis dẽſitate ſepimus.adipſum cõfiniũ gulæ:q̃ ceruix fuerat exacta:thraſileonis caput ſubire cogimus:parũiſq; reſpiratui.circa nares & oc'os: datis foramĩbus fortiſſimũ ſotium noſtrum: prorſus beſtiam factum ĩmittimus caueæ:modico præſtinate precio:quã conſtãti uigore feſtinus inrepſit ipſe ad hunc modũ priorib⁹ ĩchoatis.ſic reliqua fallaciæ peregimus.Sciſcitati nomẽ cuiuſdã nicanoris: q genere thracio proditus ius amiciciæ ſũmũ cũ illo democharẽ colebat: litteras affingim⁹:ut uenatiõis ſuæ primitias bonꝰ amicꝰ uideretur ornando muneri dedicaſſe,lãq; prouecta ueſpa:

SVBIT aleã: Thraſileon nõ recuſans ſub urſæ ſpecie & ferino habitu grãdia moliri ſubit piculũ & diſcrimẽ machinæ piculoſæ:ut ꝓ hoĩe tranſſiguratus ĩ urſam ĩ caueã.ad democharẽ muneratiũ pinde quaſi beſtia deportetur. Subire aleã eſt piclitari & obiectare ſeſe fortunæ dubiæ & ancipiti extrãſlatiõe aleatoꝝ:q̃ ĩ alea foroq; aleatorio uarie agitãt. & repẽte uictores.repẽte uicti dubio euentu exanimãt.Liuius ĩ dubiã ſeruitii iperiiq; aleã imus.& apd Lucanũ.placet alea fati alterutrum merſura caput.aleatores a ueteribus aleones dicti.Catullus. Quis hoc põt uidere qs põt pati.niſi ipudicus & uorax & aleo.ita apud Saluſtũ legẽdũ ẽ illud ex Catilina quicũq; ipudicus adulter.Ganeo.aleo.manu.uẽtre.pene bona patria lacerauerat.ſincerior enĩ lectio ẽ & terſior ut legat aleo.q̃ alea:ſicut ĩ puulgatis codicibus ſcriptũ inuenit. REcõdit:Induit urſinã faciẽ.corio urſæ tectus ueſtituſq;. ACVmine:Quidã codices habẽt ſarcimĩe.qđ graphice quadrat.ſignat enĩ oras hoc ẽ extremas corii partes ſutura quadã tenuiſſima fuiſſe cõnexas cõpoſitaſq;.ut uix ueſtigiũ ſectionis internoſceret: ſarcimine aũt poſitũ ẽ ꝓ ſutura quaſi a ſarciẽdo. Vñ ſarcinatores dicti.& ſarcinatrices.quãuis nõ deſint qui ſarcinatricẽ non tã a ſarciẽdo q̃ a ſarcinis dictã uelint: Sartores quoq; nõ ſolũ a ſarciẽdo. uerũ etiã a ſariendo dici autumãt ſcriptores idõei.quo itellectu.illud Plauti ex captiuis ẽ accipiẽdũ.ſartor ſatorq; ſcelerũ.& meſſor maxie ſarire aũt ẽ fodere.& apire.qđ ĩ agricolatiõe utiliſſimũ eẽ docet Columella. & reliqui ruſticatiõis cõditores. RESpiratui:Scribit Hippocrates ĩ libro de flatibus.adeo neceſſariũ eẽ corpi ſpiritũ: ut ſine reſpiratione ad breuiſſimũ tẽpus uix uiuere poſſit:itercepto enĩ ſpiritu animãtes illico pereunt. idẽ autumat cãm egritudinũ eẽ ſpiritũ.Cuius illud celeberrimũ.ſpiritũ patrẽ eẽ & auũ morboꝝ omniũ. merito ergo foramina parua ait eẽ data reſpiratui. hoc eſt reſpirationi ne obturato meatu & itercepto ſpiritu ſtrãgularet. BEſtiã factũ.In urſam reformatũ. CAueæ.receptaculo ferarũ. PRAEdiſtiatæ.Legẽ ꝓſtinatæ hoc ẽ empte.ſup quo uerbo ſupra ſatis multa.ſignat aũt latrões emiſſe paruo ꝓcio caueã:qua ĩcluſus thraſileõ tãq; urſa ad dẽocharẽ deferret. REliqua fallaciæ.reliquã fallaciã.elocutio ueteribꝰ uſitatiſſima:Pli.exeq̃mur reliqua,ppoſiti. NICAnoris:nicator.& nicanor.nomẽ ẽ a uictoria ductũ: Seleucũ celebrãt hiſtorici:q̃ a uictoriaꝝ fœlicitate nicator cognominatus ẽ:quaſi dicas uictoriоſus.a quo Nicephoriõ.& nicopolis ciuitates cõditæ fũt uocabulo a uictoria ducto. Dẽochares quoq; nomẽ exte & cã ficticiũ ẽ.quo ſignificat popularis & gratioſus:Δημοσ.n.græce ppꝰ καὶ χαρισ gratã q̃ is q̃ ſpectacula exhibet ppꝰ noiandus merito ſit Democharis. PROditus:Erat iquit hic nicanor oriũdus ex Thracia ſtẽmate gñis ,pditus uel traditus uel ,ppagatus.,pdere enĩ iterdũ ,ptẽdere.,ppagare,platare eſt. Virgilius genus alto a ſanguine teucri ,pderet.ac totũ ſub leges mitteret orbẽ. Dixit Terẽtius ĩ Andria ut nuptiis aliquot ,pdat dies pro differat.,platet.proferat. AFFIgimus:Adulterinas ficticiaſq; cõmini ſcimur.pinde quaſi Anicanore ad democharẽ ſcriptas. MVNEri: Spectaculo ferarũ. PROuecta ueſpera: Cum iam magis ac magis incipit noctеſcere: & ueſpertinũ tempus it in noctẽ obſcuriorem.

Subire aleam.

Aleones

Sarcinatores.

Sarcinatrix.

Sartores

Sarire.

Spiritus pater & auus morboꝝ

Nicanor a uictoria

Nicopolis.

Democharis popularis.

Prodere.

ABVsi. Quasi in malam partem. De usu & abusu quid proprie significēt & quantum inter se distēt alibi copiose diligenterq; annotauimus: cum usus sit earū rerum: quæ nobis utentibus permanēt: Abusus earū: quæ nobis utentibus pereunt: cui legatus est bonorum usus. illi non est legatus abusus. sunt enim hæc inter se cōtraria. ADVLterinis: Falsis. fictitiis. & alieno nomine compositis. hīc & adulterinus denarius dictus. falsus & reprobus: interdū ut iquit Plinius denarius adulterinus emitur pluribus ueris denariis. Eteni facta ē ars probandi denarios. dū falsi denarii spectatur exemplar: Adulterare Plinio frequentissimū est pro corrūpere. & uitiare. quod Diascorides græce dixit λοιχᾶται hoc ē adulteratur. lege Cornelia Cauetur eū qui nūmos argenteos falsos conflauerit falsi crimine teneri. DEmiratus: Valde miratus: De enim ualde significat: ut deamo & defessus. apud Terentiū. pro ualde fessus ut Donatus exponit. CONtubernalis Nicanoris. tāq; inter democharem & Nicanorem contubernalitas esset: iusq; sodalitatis.

Vsus. Abusus. Adulterinum. adulterat

Defessus

abusi præsidio tenebrarum: thrasileonis caueā demochari cum litteris illis adulterinis offerimus. Qui demirat⁹ bestiæ magnitudinē: suiq; cōtubernalis opportuna liberalitate lætatus: iubet nobis protinus gaudii sui gerulis: decem aureos: ut ipse habebat: e suis loculis adnumerati. Tunc ut nouitas consueuit ad repentinas uisiones animos hominū pellere: multi numero mirabundi bestiā confluebant. quorum satis callenter curiosos aspectus thrasileon noster: impetu minaci: frequenter inhibebat: cōsonaq; ciuiū uoce satis fœlix: ac beatus demochares ille sæpe celebratus: q; post tantam cladem ferarum nouo prouentu: quoquo modo fortunæ resisteret: iubet noualibus suis confestim bestiam ire. iubet summa cum diligentia reportari. sed suscipiens ego. caueas inq̄ domine flagrantia solis: & itineris spatio fatigatā cetui multarū: & ut audio nō recte ualentiū cōmittere ferarū. quin pomrius dous tuæ

Opportūa. Pro opportūe. liberalitas omnis grata: illa gratior: quæ opportuna & tēpestiua est. ex quo fit ut nummus uel unus tempestiuiter datus pro beneficio sit: hīc parasitus plautinus gloriatur quod cōmoditatis omnis articulos probe nouerit: Seneca in libris de beneficiis panis inquit unus esuriēti datus beneficium ē. EX suis oculis: Ita Suetonius. galbā refert chorauæ mire placēti denarios quiq; donasse prolatos manu sua. ex peculiaribus loculis suis. sunt enim loculi quod notissimū est receptacula pecuniarū: de quibus apud omnes mētio. Soter hoc ē Seruator nostre iudæ loculos pecuniaq;. quas paupibus errogaret cōmisit: ne uideret aut quasi inhonorus: aut quasi genus dominū pdidisse. loculamēta Columelæ & Victruuio sunt receptacula & quasi thecæ M. Varro loculatas piscinas elegāter nūcupat. quasi loculis. siue loculamētis distīctas Vbi dispares diuisi haberi pisces possint. De loculis & locellis pro repositoriis pecuniarū extāt disticha epigramatistæ.

Loculi.

Loculamenta. loculatæ. piscinæ.

PEllere: Lego pellicere: pro pelliciebat: ut sit sensus. Animos hominū pellectos esse tractosq; ad uisendā ut sam enormē. id quod in rebus nouis accidere solet. ad noua enī cōueniūt homines. ad noua cōcurrūt. ut inqt Seneca i declamationibus. idē in questionibus ait. naturale ē magis noua q̄ magna mirari hic illnd notissimū ē quoq; cūctarū nouitas gratissima rerū. pellicere aūt ē illicere. quod & perlicere dicit usitatissimū Liuio. pellicationē Cato dixit a pellicēdo quasi inuitamentū. & ut inquit Marcus Varro illicium ab illiciendo. MIrabundi bestiam: Valde mirātes magnitudinem ursæ adulterinæ. CALlenter: Astute: solerter: calide: aduerbium est. sic rarenter: pro raro: Et ualente pro ualide. ueteres quoq; dā ut sam enormē. id quod in rebus nouis accidere solet. ad noua enī cōueniūt homines. ad noua cōcurrūt. ut inqt Seneca i declamationibus. idē in questionibus ait. naturale ē magis noua q̄ magna mirari hic illnd notissimū ē quoq; cūctarū nouitas gratissima rerū. pellicere aūt ē illicere. quod & perlicere dicit usitatissimū Liuio. pellicationē Cato dixit a pellicēdo quasi inuitamentū. & ut inquit Marcus Varro illicium ab illiciendo. MIrabundi bestiam: Valde mirātes magnitudinem ursæ adulterinæ. CALlenter: Astute: solerter: calide: aduerbium est. sic rarenter: pro raro: Et ualente pro ualide. ueteres quoq; iracunditer. inimiciciter. Temeriter. mūditer. duriter. Et id genus sexcenta similiter desinentia dixere.

Magis noua q̄ magna miramur Pellicere pellicatio Callēter. Rarēter.

CVriosos inibebat. Impetu minaci Thrasileon cauebat. ne q̄spiam nimis curiose aspectans dignosceret se hominem esse non ursam: quam emenciebatur. NOualibus suis: Iussit Demochares thrasileonem sub bestiæ corio delitescentem deportari in noualia rusticaq; prædia. ut illic diligenter aleret. Noualē est ut plinii uerbis utar. quod alternis annis seritur. Seruius noualia interpræratur noua rura quæ per singulos ānos renouantur per semina: quod totum Plinianæ diffinitioni hoc est ipsi uerita-ti contrarium est. & errore fœdissimo labitur Virgilianus interpres: Argū enim qui per singulos ānos renouatur seriturq; sine ītermissione restibilē uocāt Rei Rusticæ scriptores: Noualē uero. qui intermittitur. & alternatim seritur. M. Varronis uerba hæc sunt ex libro primo latinæ linguæ: Ager restibilis q̄ restituitur ac seritur. quotquot annis. Contra qui intermittitur a nouando noualis ager. COEtui multarū: In pestilentia nihil aquæ salutare est q̄ loci mutatiō: & gregis separatio. cum contagione pecus maxime uexetur. hīc Columella præcpit gregē pecoris ouili In lacinias separati. pticulatiq; distribuendū esse sic enī facilius conualescit: quia ipsius morbi halitus minor est ex exiguo numero: Idē censet in oibus morbis ac pestibus mutādas eē regiones maxieq; salutare p̄sensq; remediū esse asseuerat: Si pabula mutemus. & aquatiōes totius regionis. si aliū atq; aliū q̄ramus statū cœli. hic ergo dehortari uolens democharē. ne ī noualia mitteret bestiā. cauēdū esse ait: ne cœtui multarū ferarū lāguidarumq; committatur. propterea q̄ ex contagione morbus uulgari poterit atq; infestare recentem bestiam.

Restibilis

In pestilētia loci mutatio salutaris.

Auicena cõtra pestilentiã.

PAtulũ ac pflatilẽ locũ: In loco perflatili ac patẽte aer agitabilis uersabilisq; purior hauritur. & sincerior: Ideoq; talis cœli ſtatus maxime salutaris ẽ: & aduersus pestilentiã efficax medella. Auicenna docet quomõ obuiã eundũ sit pestilẽtiæ ex corrupto cœli tractu, pueniẽti odoramẽta cũprimis, pbat. tãq; pluri mũ. cõducẽtia ad aeris cõtagionẽ, ppulsandã. sic & oli Cõmodus impator auctore Herodiano pestilẽtia ĩtra ciuitatẽ Romanã sceuiẽte laurentũ seceſſit: q; frigidior ea regio siluisq; lauroq; opaca sit. ualere eni plurimũ aiebãt medici ab aeris euitandã contagionẽ tũ odores lauroq;. tũ amœnitatẽ umbraq;. In ipſa quoq; urbe de Medicoq; ſentẽtia pleriq; unguentis suauiſſimis nares atq; aures opplebãt: q suffictu & odoramẽtis aſſidue utebant. q; meatus ſenſuũ odoribus illis occupari haud q̃q̃ admittãt aera tabificũ. LVcos cõsitos: Opacitas umbraq; recreat urſas. & id genus beſtiarũ maxime iuuat: ꝓcipit Columella ſi ex calore & æſtu concepta peſtis iuaſit ut opaca rura. ſi iuaſit ex frigore ut eligãt aprica. FONtes icubare. Aq̃ fontana aliis melior ſalubriorq; ẽ. ut docet Auicena: puteanã aquã improbat tãq; noxiã cõparatione fontiũ. Cõtra Pliniuſ maxime, pbabilẽ eſſe cẽſet aquam puteanam ex his potiſſimũ puteis quibus exercitationis ratio crebro hauſtu cõtingit. & illa tenuitas colãte terra. Victruuius aquã q̃ ex ĩbribus colligit ſalubriores habere uirtutes autumat: eo qđ collecta ex fontibus per aeris exercitationem pcolata tempeſtatibus liqueſcẽdo peruenit ad terrã: ſunt nonnulli fontes calidi ex qbus, pfluit aqua ſapore optimo ĩ potione ſuauiſſima. Philoſophi nõ pauci & ſacerdotes Egyptioq; ex poteſtate aq̃ oẽs res cõſtate crediderũt. & ,pfecto aqua nõ ſolũ potus: ſed infinitas uſui animãtiũ præſtat utilitates. ẽ eni maxime neceſſaria. & ad uitã & ad delectationes & uſum quottidianũ. Aquaq; ſalubriũ ſapor. odor nullus eẽ debet. ex gallice. niuibus. grãdine. peſtilẽtiſſimũ potũ eẽ cõuenit. & ex uitio aquaq; morbi plurimi, pueniũt & iprimis guttura itumeſcũt. Vñ gutturoſos alphinos apẽnicolaſq; frequẽtiſſimos quottidie uſitam. ex quo illud Satyricũ. Quis tumidũ guttur mirat ĩ alpibus? refert Vlpianus ſiqs natura gutturoſus ſit. nõ uideri morboſum. uel uitioſum. ADſenſus. Tota una dictio. ſignificat eni democharẽ facile aſſenſiſſe iuiſſeq; ,pcliuiter ĩ ſentẽtiã latronũ. Dicimus aſſentio & aſſentior idifferẽter. CAueã. Qua thraſileon ſub urſæ ſpecie cõtinebat. LOcaremus: Collocaremus poneremusq;. M. Varro. locus ẽ ubi qd locatũ eſſe poteſt ut nũc dicũt collocatũ. ueteres id dicere ſolitos apparet apud Plautũ: filiã habeo grãdẽ caſſã dote atq; illocabilẽ neq; eã queo locare cuiquã. Locariũ dicitur preciũ qđ dat in ſtabulo & taberna. uidelicet a loco: ubi locare hoc eſt te collocare poſſis. PRO ceuea: Vel ,p defenſione caueæ in qua eſt urſa: uel ante caueã: pro eni interdũ ſignificat ante ut grãmatici Annotant. & innuit Virgilius ſcribẽs ſoli pro portis meſappus & acer atinas ſuſtentãt acies. Vñ & pro ſceniũ locus dictus ante ſcenã. alias ſignificat in. ut cũ dicimus pro roſtris ,p tribunali. EXcubare: Excubias agere atq; euigilare: Inde excubitores dicti. autumat Seruius excubias eſſe diurnas uigilias nocturnas quod an recte dictum ſit ipſe uiderit: cũ excubias non minus nocturnas q̃ diurnas apd eruditos inuenias. CIbum tempeſtiuũ: Oportunũ medicamentũ eſt ut inqt Cor. Celſus oportune cibus datus. POtum ſolitũ: Ariſtoteles in problematis cibi & aquæ mutationẽ grauẽ eſſe & noxiã tradit: pterea quod aqua corporibus alimẽto eſt. hĩc pegrinatoribus egritudo metuẽda eſt. cũ in aquis uarias uerſari cõtigat: ꝓterea mutatio aquaq; pediculos gignit. efficitq; ut q nullos pediculos habebat multos iam habere icipiat. REſpõdit ille: Demochares. POST hic: Poſt hæc uſitatiſſima Apuleii locutio. VAle facto: Verbũ eſt diſcedentiũ. Auſonius dicto aue dic uale: & actutũ redi. MOnumẽtum: Hic ſignificatur non tã ſepulchrũ q̃ ſepulchretũ. hoc eſt ſeptũ cõceptaculũq; plurimũ ſepulchroq;. monumentũ generaliter res ẽ. ut iuriſcõſulti uerbi utar memoriæ cauſa ĩ poſterũ, pdita. in qua ſi reliquæ uel corpus inferantur. fieret ſepulchrũ. ſi uero nihil horũ iferatur erit monumentũ memoriæ cauſa factũ: qd græci cenotaphium appellant. eſt autẽ cenotaphiũ græca dictione ſepulchraq; uacuũ. Cenotaphiũ ſignat Poeta cum. ait hectoreum ad tumulũ uiridi quẽ ceſpite inanẽ: munimentũ uero ſepulchri id eſſe diuus Hadrianus ſcripſit. quod muniẽdi eius loci cauſa factũ ſit. In quo corpus ĩpoſitũ ſit. monumentũ ſi purũ ẽ non uidetur eſſe religioſum: poteritq; quis hoc uẽdere: & donare: ſicut & cenotaphium. uenire hoc eſt uendi poſſe dicendũ eſt. PORtam egreſſi: Ex ritu priſcorũ & præſcripto legũ. extra urbes cadauera ſepeliebantur. lex. xii. tabularũ in urbe inquit ne ſepelito. ne ue urito. Iuriſcõſulti pluribus in locis oſten-

patulum ac perflatilẽ locum: immo & lacu aliquo cõterminum refrigerãtẽq; proſpicis. An ignoras hoc genus beſtiæ: lucos conſitos: & ſpecus roridos. & colles frigidos & fontes amœnos ſemper incubare. Talibus monitis democharis pterritus: numerũq; perditarũ ſecũ recenſens: nõ difficulter ad ſenſus: ut ex arbitrio noſtro caueã locaremus: facile permiſit. Sed & nos inq; pati ſumus hic ibidem pro cauea iſta excubare noctes: ut æſtus: & uexationis incõmodo beſtiæ fatigatæ: & cibum tempeſtiuũ: & potum ſolitum accuratius offeramus. Nihil indigemus laboreiſto ueſtro: rñdit ille. lã pene tota familia per diutinam conſuetudinem nutriẽdis urſis exercitata eſt. Poſt hic uale facto diſceſſimus: & portam ciuitati s egreſſi: monumentũ quoddam cõ

Odoramẽta aduerſus aera tabificũ.

Cõmodꝰ iperator.

aqua puteanea ꝓbatur.

Pluuia aqua.

ſalubris.

Vtilitas. aquæ.

Nullus odor ſapor aq̃.

Gutturoſi aq̃ uitio

Locariũ. Pro. ꝓſceniũ.

Excubiæ.

Mutatio uictus grauis.

mutatio aq̃ pediculos gignit.

monumẽtum.

Cenotaphium.

munimẽtum.

iurbe ne ſepilito.

dunt ſepulchra in agris fuiſſe:& Plato iubet ī ea pte agri ſepulchrū fieri quæ ſit ſterilior. IBI capulos referamus:Sepulchra repādimus.apimuſq;.Capulū ſepulchr̄e dici ueteres uoluerūt:ab eo qđ corpora cadauera efferūt: ſicut grāmatici Annotauerūt. ide capularis ſenex dictus q̄ſi capulo uicinus.reos quoq; capulares dixerūtq capulo digni eſſent.Alias capulū accipi ꝓ mantubrio gladii nullus ignorat. CArie ſemitectos:Auſonius miremur piſſe hoīes monumēta fatiſcūt. mors etiā ſaxis noībuſq; uenit:Caries ē uetuſtas.uel putrilago: Vnde cariouſus dictus uetuſtate corroſus .& carie putridus: Aphranius nemo uiuit illa carie cariouſior.Cariē uetuſtatēq; nō ſentiūt ut Plinius refert cupreſſus.cedrus.buxus iunipus. olea. idē remedia tradit adcarioſos dētes. CIneroſi mortui: Vulgatiſſima eccl̄aſticæ monitionis illa ſnīa: qua monentur hoīes meminiſſe ſeſe eſſe cinerē & puluiſculū & ī cinerē reuerſuros cui ſubſcribit illud Perſianū. cinis & manes & fabula fies.& illd Oratianū: puluis & umbra ſumus: Quid eſt hō inqt Seneca. quaſſū uas & fragile.nudū & ſua natura ierme alienæ opis idigēs:ad oēm fortunæ cōtumeliā ꝓiectū frigoris æſtus.& laboris Impatiēs.uis noſce hominis fragilitatē:exitiū ſpecta.quē modo uidiſti florētiſſimū: mox fato cōſumptū eūdē uidebis puluereū.ac cineroſum.& tñ cū nec miſerius.nec fragilius hoie ſic qcq̄ eodē nihil eſt ſupbius.Tu q corporis uiribus fidis.tu qui fortunæ munera amplexaris. Tu qui te deū credis aliquo ſucceſſu tumēs:Tu cui animus carnifex ē & mēs tyrānica:Cineroſus fies.& uelis nolis ī puluiſculū redigeris.Nā ut īqt ille mors ſola fatet quātula ſunt hominū corpuſcula.inqt Phocylides apud græcos λυομεθ̄ ειροι κονις εσμεν ſoluti ſumus puluis.priſci cinefactū elegātiſſime dixerūt in cinerē diſſolutū.Lucilius.cinefactū te ꝓpe cubet. EX diſciplina ſectæ:Scilicet latrocinalis. ſicut enī ſectæ Philoſophorū ſua habēt dogmata.peculiarēq; quāpiā diſciplinā:ſicut ī ſecta collegioq; latronū.ē q̄dā ueluti uernacula ac peculiaris diſciplina.ſine dogmate nō ſunt ſectæ: quas a ſecādo ideſt tenēdo dictas grāmatici tradūt:eo ꝙ propoſitū teneāt.alii a ſectādo hoc eſt ſequēdo:Vñ & ſectari Philoſophos dicūtur diſcipuli:& cōſectanei eiuſdē ſectæ ſectatores.Eſt aūt diſciplina τορωθωρ & tā malæ artis q̄ bonæ. Vnde diſciplinoſus gladiator dictus a Catone.uidelicet ab arte diſciplinaq; gladiatoria. ILlumino tēpore:Obſcuro.& ſine lumine quod tēpus maleficiis occultādis accōmodū ē:a Plinio in epiſtolis illunis nox dicta pro obſcura.ac tenebroſa quaſi ſine luna.& oī lunari ſplēdore uiduata.Somnus obuius:Illā noctis horam ſignificat:qua primo ſomno mortaliū corda ualidiſſime præmūtur. de quo Virgilius: Tēpus erat quo prima quies mortalibus ægris incipit.& dono diuū gratiſſima ſerpit. VElut expilatiōis uadimonium ſiſtimus:Nos inquit cohortē noſtrā latrocinalē præſentē exhibemus / ſiſtimuſq; ante fores democharis ad domū eius expilandā ſicut in iuditio p̄ſentes ſiſti ſolemus ad uadimoniū & hoc locutionis honeſtiſſime genus ex foro & iure medio totū decenter tranſlatū eſt: Vadimonia enī ſponſiones ſunt ſiſtendi ſe in iuditio ideſt comparēdi.ut citati ſiſtāt ſe aduerſario ad præſtitutā diē: de quo mētio freqūēs apud auctores.uadimoniū promiſſum deſerere neq; id obire ſcelus eſt maximū:hinc illud Plinianum inſcriptiones propter quas uadimonium deſeri poſſit. ſignificanter autē & ſcite dicimus ſiſto uadimoniū.& ſiſtitur uadimoniū.M.Tullios uenit Romā quintius uadimonium ſiſtit. M. Cato quid ſi uadimonium capite obuoluto ſtitiſſes.ubi annotandum uerbum ſtitiſſes dictū a Catone tāq; duktūm a ſiſtendo nō a ſtādo :quoniā ſiſteretur uadimoniū nō ſtaretur. Plautus quoq; ꝓ conſimiliter tranſlationē decenter dixit in curgulione.ubi tu es qui me cōuadatus Veneris uadimoniis. Vbi tu es qui me libello uenerio citaſti:Ecce me ſiſto.Ades cōtra:ſiſto ego tibi me.& mihi cōtra itidē ut ſiſtas ſua deo.ſicut ergo uadimonia ſiſtuntur uariorum criminū.uariarūq; cauſarū.Ita hic īquit uadimoniū ſiſti mus expilationis.perīde quaſi citati preſto eſſe uelit ad expilationem dirreptionemq; domus opulētæ peragendā.apud iuriſconſultos mentio eſt expilatæ hereditatis.& expilatorū.Sunt aūt expilatores docente Vlpiano atrociores fures.Nam compilare ſupplicāre ab eodem ſignificatu haud longe diſſident:ſignificat enim dirripere depōdari furari.quaſi ne pilum quidem ī corpore reliquære: ſcribit Maternus ſi luna a Mercurio defluēs feratur ad matrem ī diurna genitura:faciet effractores fures .& qui tēpla ſemp ſacrilego furore expilent:ꝓterea illud quoq; adde. Quod ſiſtere fana dicebāt ueteres ꝓ eo qđ eſt conſtituere loca ī oppido fanoq; futuroq;.Antiſtius labeo ait fana ſiſtere eſſe lectiſternia certis locis & diis habere. NEC ſecius:Nec minus nec tardius.uidetur.n. a ſero dictū ſecius.ut actius in Amphitrione ſi forte paulo q̄ ueniam ſecius.ſecus uero aliter ſignificat. EX amuſſim .Regulariter examinate diligenter.aduerbium eſt uiſitatiſſimum ab amuſſi deriuatum. amuſis enim regula fabrorum eſt. quā architecti cum opus probant rubrica illinunt.uel ut alii uolunt ferramentū quo ī poliēdo utūtur

ſpicamur:procul a uia:remoto & abdito loco poſitū ibi capulos carie:& uetuſtate ſemitectos:quis inhabitabāt puluerei & iam cineroſi mortui paſſim: ad futuræ prædæ receptacula reſeramus.& ex diſciplina ſectæ ſeruato noctis illumino tpe: quo ſomnus obuius:ipe tu primo: corda mortalium ualidius inuadit ac p̄mit cohortem noſtram:gladiis armatam: ante ipſas fores democharis: uelut expilationis uadimoniū ſiſtemus. Nec ſecius thraſileon ex amuſſim: capto noctis latroci

Capul' capularis capularei. caries. carioſus.

Puluis & umbra ſumus. Homo uas q̄ſſū. nihil hōine fragilius & ſupbius.

cinefact'.

Sectæ uñ cōſectānei diſciplīoſus.

Illuminū tempus.

Illūis nox

uadimonia.

Siſtit uadimoniū ſtitiſſes.

Vadimoniū expilationis.

Expilatores qui

Expilare.

Siſtere fana.

Secius Secus.

examuſſim.

Amuſſis

Amussitatus. hinc amussitatus quoq; deducitur quasi examinatus probatusq;. Plautus in milite ineſt ihoc amuſſita ta ſua ſibi ingenua ídoles. Au. Gellius. iuditiũ eſſe factũ ad amuſſim dixit ſignificare uolẽs pfectũ rectũq; & quaſi ad regulã exploratũ: græce amuſſis dici poteſt σταθμη: unde apud græcos paroimia ẽ ſiue adagiũ explicatu ἐμ λευκῳ λευκη σταθμη: in albo/alba linea: de his q nihil intelligũt diſcernuntue. Nãq; in lapidibus albis albæ lineæ ſiue fila nihil queũt demõſtrare. ſicut facit filum rubrica illitũ. ex hoc puerbio fluxit illud Gellianum ex nouiſſimo uolumine: Græci multa & uaria lectitãtes in quas res cũq; inciderãt/alba ut dicitur linea ſine cura diſcrimis ſolã copiã ſectari conuertebant. Male litterati incurioſiq; ſi rogẽtur/Quid ſit Alba ut dicitur linea/fiẽt ſimiles hallucinantibus. huiuſcæ puerbii memit Plato quoq; in charimide his uerbis pfecto perinde ſum erga honeſta indole claros, ac albũ filum in lapide albo. in Platonicis codicibus p filum perperam legitur filiũ. AD unũ omnes. i. oẽs nec uno quidẽ excepto. hiſtorica loquutio. Cõficit: Trucidat. REpandit: Aperit.

Proverbiũ de alba linea.

Locus Gellii.

Correcta dictio apud. Platonẽ.

DOmus alueo: Sicut nauis & fluminis alueus dicitur ita domus alueũ elegãter uſurpat, p receptaculo & parte interiore penitioreq;.

HORreũ: Supra docui copioſe horreũ non tã frugum dici repoſitoriũ q̃ oĩs gazæ. CONfertæ manus: Dẽſe frequẽtiſq; multitudis. ſic & Liuius cõfertiſſimã aciẽ dicit p dẽſiſſima frequẽtiſſimaq;. AEdibus mortuoꝝ: Capulos ſtelligit & ſepulchra: quibus mortui cineroſi ut dudũ diximus ihabitabãt.

Iterare. ITErare: Iterũ repetere. Oratius cras ignes iterabim æquor. Pro domus limine: Ante limẽ domuſ uel in limine utraq;. n. ſignificatio quadrat. Ego iqt dixit me pro ueſtibulo cõſiſtẽtem ſingula diligenter exploraturũ. & qd ex uſu hoc eſt cõmodo & utilitate foret curioſe perfecturum. DE familia. ſ. democharis. VIſitata: Comſpecta uiſaq;. OBdito peſſulo: imiſſo oppoſitoq; clauſtro & repagulis. obdere. n. opponere ẽ quod & teſtus Pompeius indicat: apud Oratiũ obdit poſitũ ẽ pro obiicit atq; offert illo uerſu. Nulli latus obdit apertum: de peſſulo ſupra copioſius. SVſpenſus: Sollicitus & anxius Virgilius ſuſpẽſi euripilũ ſcitatũ oracula phebi mittimus. OPErior: Expecto. STREpitus iquietus. i. qui ob ſtrepitũ excitatus quieſcere nõ poterat: caſu genitiuo dictio hæc ſtrepitus enunciat: figura archaiſmos. PROſerpit: More reptiliũ & eorum quæ ſine pedibus ſerpunt. COMmeabat: Vltro citroq; ibat: OBnixum ſilentium: Expreſſit morem eorũ. qui aliquid clanculũ furtiq; molientes ſilentium premunt. & anhelitũ cohibent. omni nixu conatuq;: ut nec eos quidem ex reſpiratione quiſpiã perſentiſcat. REplicat. Ideſt per eadem ueſtigia retro cedit. recalcans eaſdem pedũ notas repetenſq; ueſtigia. TEdis: Domum democharis ſignat ueſtigio completã fuiſſe numeroſa multitudine: quæ accenſis uariis luminum generibus. nocturnas tenebras illuminabat: Tedæ ſunt lumina pagnorũ ut docet Auſonius illo uerſu. fumãtes oſidum paganica lumina tedas. Apud Plinium in. xvi. teda ſextum genus eſt arborũ: quæ picem gignũt: habundantior ſucco q̃ reliqua: flãmis ac lumini etiam ſacrorum grata. inde faces factæ nominantur tedæ. & tediferi q ferunt faces: quos græci daduchos uocant. tedæ decoctæ in aceto dentium dolores efficaciter colluunt. ut docet idem Plinius in. xxiiii. CEreis: Diſcreti ſeparatiq; ſingula enunciãda. Cereos autem quis neſcit nocturni luminis uicem repreſentare: Vnde & illud epigrãmatarii/hic tibi nocturnos præſtabit cereus ignes. Aras ſaturnias priſci excolebãt accẽſis luminibus: inde meos per ſaturnalia miſſitandis cereis cœpit: quidam cereos non: ob aliud inter ſaturnalicia munera mitti putant. q̃ Saturno principe ab incomũ & tenebroſa uita quaſi ad lucem & bonarum artium ſcientiam editi

Tedæ.

Tediferi. Daduchi.

Cerei cũ ſaturnalibus mittantur.

nali momento: prorepit cauea. ſtatimq; cuſtodes: quipope ſopiti quieſcebant: mox ad unũ omnes: etiam itinitorem ipſum: gladio cõficit. clauiq; ſubtracta: fores ianuæ repãdit: nobiſq; prõpte cõuolãtibus: & domus alueo receptis: demonſtrat horreũ: ubi ueſpera ſagaciter argentũ copioſum recõdi uiderat: quo protinus pfracto: confertæ manus uiolẽtia: iubeo ſingulos cõmilitonũ aſportare quantũ quiſq; poterat auri: uel argẽti: & in illis ædibus fideliſſimorũ mortuorũ occultare propere. rurſũ cõcito gradu recurrentes ſarcinas iterare. qd enĩ ex uſu foret oĩm me ſolũ reſiſtentẽ pro domũ limine: cũcta rerũ exploraturũ ſollicite dũ redirẽt. Nã & facies urſæ: mediis ædibꝰ diſcurrẽtis: ad proterrẽdos: ſiq de familia forte uigilaſſent: uidebatur opportuna. Quis. n. q̃uis fortis & intrepidus: ĩmani forma tãtæ beſtiæ: noctu præſertim uſitata nõ ſe ad fugã ſtatĩ cõcitaret? Non obdito cellæ peſſulo pauens: & trepidus ſeſe cohiberet? His omnibus ſalubri conſilio recte diſpoſitis: occurrit ſeuus euentus. Namq; dũ reduces ſocios noſtros ſuſpenſus opperior: quidam ſeruulus: ſtrepitus. ſ. diuinitus inquietus: proſerpit leniter: uiſaq; beſtia: quæ libere diſcurrẽs: totis ædibus: pmens obnixũ ſilentiũ: ueſtigiũ ſuũ replicat. & utcũq; cunctis in domo uiſa pronũciat. Nec mora cum numeroſe familiæ frequẽtia domus tota completur tedis lucernis cereis

fumus. ſolis autē ditioribꝰ cereos miſſitabāt in ſaturnalibus Tenuiores. quod inſtituit publicius Triplebis. In uſu pauperum cādelæ: locupletū uero cerei: i decretis canonicis. D. xxi. acolithi dicūtur. quos ceroferarios uulgo appellāt a deportādis uidelicet cereis: quādo euāgeliū legendū eſt itē. xxiii. acolitus inquit accipiat ceroferariū cum cereo ut ſciat ſe ad accendenda lumina mācipari. Vbi ceroferariū accipitur pro eo inſtrumento: quo cereus fixus cōtinetur. Corſi teſte Liuio a Romanis ſubacti. obſides dederunt & ceræ centum milia pōdo. quomodo fiat cera Plinius & Columela demōſtrant. optima ē punica proxime bōitatis fulua odoriſq; mellei: cādida fit cera inſolata & poſt inſolationē recocta græce dicitur. κηρος. & κηριον fauus: quo nomine quidā libros ſuos īſcripſere a dulcedie uidelicet mellea reꝛ ſuauiſſimarū. eſt & cerion ulceris genus. a faui ſimilitudine nominatū. SEpaceis inſtrumētis: A ſepo. quod & ſeuum dicunt ſepaceus deriuatur. ſepum autē ſiue ſeuum fit ex adipe ruminātiū. ut īquit Nonius Marcellus. quod ueꝛ eſt. & Plinii auctoritate fulcitur. qui. ī. xxviii. ſic refert. Quæ ratio adipis eadē in his quæ ruminant ſeui eſt. perficitur oē exemptis uenis aqua marina. uel ſalſa lotū. mox in pila tuſum aſperſum urina: crebro poſtea coctu donec oīs aboleatur odor: Mox aſſiduo ſole ad candorē reducitur: A renibus oē laudatiſſimum eſt. auctor eſt idē Plinius in. xi. ſeuo pigueſcere cornigera & quæ in pedibus talos habent. biſulca ſciſſis ue in digitos pedibus. & nō cornigera adipe. a ſeuo fit ſeuoſum quaſi ſeuo plenū. ſeuoſa eſt cornigeris medulla. Inde quoq; fit uerbū ſeuare quod ſignificat ſeuo concinnare. Columella in ſecūdo: feriis ritus maioꝛ etiā illa permittit farpinſere faces incidere. Cādelas ſeuare Auſōius mercis ſepaceæ meminit illo uerſu. albētis ſeui globulos & pinguia cerææ pōdera. MVniunt aditus: Sepiūt claudūt exitus oīs & introitus: nequis ingredi nequis egredi poſſit. CAnes uenaticos: Autumat Columella uenaticū canē nihil ptinere ad uillaticā profeſſionem: tāq; agricolā auocet. deſidēq; ab opere ſuo reddat: ſeparatq; eū a uillatico cane & paſtorali. AVritos: Modo auribus magnis præditos. ut Virgilius. auritoſq; ſequi lepores. Alias ſenſu audiendi præcellēte. ut Oratius. Doctū & auritas fidibꝰ cāoris ducere quercus. M. Varro canes inquit debent eſſe capitibus & auriculis magnis ac flaccis. ubi flaccæ aures ſignificātur languētes ac pendulæ. ab his ut inquit Plinius Flaccoꝛ ſunt cognomina. Flaccere ē languere ac deficere: Apuleius ī apologia. Cur ueſtra oratio rebus flaccet ſtrepitu uiget? hinc & flaccidū languidū molle ac ſine uiribus. HORricomes: Villis cōſi comarum inhorrentes: ac formidoloſos: GLIſcente: Creſcente: gliſcere creſcere ē: Plautus in Aſinaria. pulchre hoc gliſcit prælium: Virgilius gliſcit uiolentia turno. ſilius gliſcit eliſeo uiolentior ira tyrāno. autumāt grāmatici glires a gliſcendo dici eo quod ſomno gliſcāt. & pingues efficiātur. Columella quoq; de gallinis farciēdis ſcribens: quæ inquit prima luna ſaginari cœpta ē. uigeſima pgliſcit. hoc ē ut ego interprætor ad ſummā pinguitudinē excreſcit. & quaſi extuberatur: idē ait q; turtur per hyemē difficulter gliſcit pro pingueſcit. quæ enim prepinguia fiunt adoleſcunt: craſſeſcuntq;. hinc priſco uocabulo gliſceræ dictæ mēſæ lautæ. & pluribus ferculis opulētæ: quaſi gliſcentes ideſt creſcētes per inſtructionē ſcilicet epularū. RETROgradi fuga: Nomē ē quaſi dicas retrogradienti & ceſſim eunti. ceſſim enim ire ſignificat regredi & retro cedere. retro redire. Iuſtinus ī ſecūdo epitomes. cōmiſſo prælio ite ceſſim. inhibete remos. & a bello diſcedite. Impſli codices habēt ite ceſſum. Ego ueriorē lectionē eē puto ite ceſſim. ſicut & apud iuriſconſultos Titulo ad legē aquiliā illud legitur. In cliuo capitolino duo plauſtra honuſta Mulæ ducebant prioris plauſtri muliones cōuerſū plauſtrū ſubleuabāt. quo facile mullæ ducerēt. interī ſuperius plauſtrū ceſſim ire cœpit. acurſius ſcienter exponit ceſſim ideſt retro quod equidem demiror. cū in interpretatiōe uocabuloꝝ fere ſemper ſoleat nō accurrere ſed tardigradus recurrere & ſtupēs hallucinari. FAceſſo: Diſcedo. POne ianuā: poſt hoſtiū OBIret: Adiret accederet. VItæ metas: Ideſt ad extremū uitæ finē: curriculūq; iā aduētaret. & morti proxius eſſet: De metis copioſe diſſerui in cōmentariis Trāquilli & propertii. metā ex tranſlatiōe ſpectaculi currulis de cēter uſurpamus pro fine & termino. ſilius. Tormētis finē metāq; laboribus orat: meta uiuēdi inquit Macrobius creditur cū decas eptadi iūgitur. Ideſt aut decies ſeptē aut ſepties deni anni cōputāt. a poeta dictū ē hic labor extremus lōgaꝝ hec meta uiarū. HIANtis cerberi: Ex figmēto poetico. tāq; cerberus triceps Trifanci latratu & ore patulo excipiat animas moriētū: cui reluctatur is. q morti reſiſtit. nec fato ſuccūbit. RELVctabat: archaiſmos ē. nos reluctor dicimus: nō diſſimiliter a plauto dictū ē cōtēples. p cōtēpleris. a Vir. populat. p populat. a Varrōe ſortirēt. p ſortirēt. & polliceres. p pollicereris. id. n. habitum eſt ut inquit Gellius inoratione facienda elegantiæ genus. ut uerba mutuo inuerterentur.

ceroferarii. cerofera rium. cādida fit cera inſolatione. cerion ulcus. ſepū ſeuū. cornigera ſeuo pigueſcere. ſeuoſum ſeuare cādelas. auritus. Flaccæ aures. Flacet. Flaccidū. Horrico mis. Gliſcere. pergliſcit Gliſceræ menſæ. ceſſim ire. acurſius in uerbis hallucinatur. Meta profine. Meta uiuendi. Reluctocōtēplo.

Scena. SCEnā retinēs: Effigiē & Scenicā quasi personā ac habitū ursinū. sic histrio in scena & actione fabulæ quā pſonā induit eā retinet ad extremū. scena pro apparatu ut supra. & apud Ausoniū. scena timoris.

SCEnis: Mutationibus: & quasi adumbrationibus ac fraudibus. nāq; apud græcos σκηνη dicit scena tentoriū. inūbratio fraus. ANGIportu: Secūdū quartā declinationē inflexit. sicut Oratius. Flebis i solo leuis angiportu: alias angiportū neutro gñre secūdiq; ordinis usurpatur: de angiporto supra satis ac sup. FEri: Truculēti & ferino ipetu truces. in quocūq; genere animaliū ē ullū placidū. i eodē iuenit & ferū. aristotele & plinio auctoribus. COMmodū: Tūc tūc. iam iam. SPEctatū: Nitidior lectio ē spectaculū. tāq; thrasileon morsu canū laniatus pbuerit spectaculū miserum prorsus ac funestum.

ubi placidū sibi & ferum.

Turbula Turbella

TVRbulis: A turba diminutiuū fit turbula. & tertio gradu turbella. CElatum: Occultum ne scilicet i manifesta noxa reus deprēderet. INdaginis. Inquisitionis translatio sumpta a uenatoribus qui feras inquirentes: uestigantesq; saltus indagine cingunt. Indaganter aduerbium apud Columelam. DEHORtabar: Dissuadebam reuocabamq;. hortari enī & dehortari cōtraria sunt. M. Cato multa inquit me dehortata sūt huc, pdire. Anni: ætas: uox: uires: senectus. Ennius i xiii. annalium Hānibal audaci dum pectore dehortatur ne bellum faciam hec n. particula de interdum intēsionem significat. ut deamare quod est uehementer āmare. & de magis ualde magis. interdum minutionem: ut dediscere depudescere: & dehortari. ARtes. Doli & astutiæ. INCONtanter. Sine cōtatione Et mora. LANceā. M. Varro & Gellius lanceam dixere non latinum sed hispanum uerbum esse: lanceati a Iulio firmico dicuntur ictu lanceæ uulnerati. ὑποκοριστικα est lanceola. libro quarto Regum proditum ē Prophetas lucorum lanceolis semet incidisse donec sanguine perfunderentur. apud scriptores idoneos lancearii usurpantur pro stipatoribus lanceaq; in bello pugnantibus. VRsæ præcordiis: Thrasileon significatur: qui sub specie ursæ per præcordia confossus occubuit. præcordia alio nomine exta dicuntur. græci phrenas uocant. Cornelius Celsus quæ græce ab Hippocrate hypocundria nominantur. ea præcordia interpretatur. in præcordiis uitalitas maxime consistit. NEC secus alius: Exemplo unius prouocati sunt alii: qui & ipsi ursam telis īpetere cœperunt. NOstræ factionis: Latrocinalis scilicet: significanter autem & scite locutus est. cum factio consensus malorum & conspiratio proprie dicatur. NEq; clamore: Laudat thrasileonis patientiam. atq; animi fortitudinem. qui laniatus ferro. laceratus canum morsu constanter silenterq; necem pertulit. fidemq; latrocinalis sacramenti nullo clamore. nulla ululabili uoce prodidit. OBnixo: Obluctanti: & quasi nixu quodam cohibito atq; coercito. obniti est contra aduersa obluctari. unde aduerbium obnixe apud Terentium. GLOriam reseruit. Tanq; post mortem futurus glorioſior nominatorq;: cum uiuentium gloria obscurior sit. generosa mors homini gloriæ ianuam repandit. & ut inquit Plautus qui per uirtutem peritat non interit. MVLtum diem. In multam diei partem. Quanuis iacentem: Ita Vigilius ut quamuis auido parerent Arua colono. LAnius: Laniones. Et lanii dicūtur. qui exercent lanienam. a laniatu scilicet animalium.

Indaganter. Dehortari. demagis Depudescere.

Lancea. Lanceati Lāceola. Lācearii. præcodia Exta Phrenes Hypocōdria. Factio. Obnixū. obniti Lanius Lanio

scenā denique quā spōte sūpserat: cū aīa retinens: nunc fugiēs: nunc resistēs: uariis corporis sui scēis: ac motibus: tādē domo prolapsus est. Nec tn̄ quis publica potius libertate: salutē fuga quærere potuit. Quippecūcti canes de proximo angiportu satis feri: satisque copiosi: uenaticis illis: q cōmodū domo similiter īsequētes processerāt: sese cōmiscēt agminatim. miserū funestūque spectaculū aspexi Thrasileonē nostrū cateruis canū seuiētiū cinctū: atque obsessū: multisque numero morsib9 laniatū. Dēique tāti doloris īpatiēs: populi circunfluētis turbulis īmisceor. & in quo solo potērā celatū auxiliū bono ferre cōmilitōi: sic. Indaginis prīcipes dehortabar. O grāde inq̄: & extremū flagitiū: magnā & uere preciosam perdimus bestiam. Nec tamē nr̄i sermōis artes: īfelicissimo profuere iuueni. Quippe qdā procurrēs e domo: procerus: & ualidus: incōtanter lāceā mediis iniecit ursæ præcordiis. nec sec9 alius. & ecce plurimi iā timor discusso certati gladios: & iā deproximo cōgerunt. Enim uero thrasileō egregiū decus nostre factionis: tandē immortalitate digno illo spiritu expugnato. magis q̄ patiētia neque clamore ac nec ululatu quidē: fidē sacramenti prodidit: sed iam morsibus laceratus. ferroque laniatus obnixo mugitu: & ferino fremitu: præsentē casum generoso uigore tolerans: gloriam sibi reseruit. uitā fato reddidit. Tāto tn̄ terrore: tantaque formidie cetū illum turbauerat: ut usque dilucu lum: immo & in multum diem: nemo qsq̄ fuerit ausus. q̄is iacentem bestiam: uel digito cōtigeī: nisi tandem pigre ac timide qdam lanius:

PAtilo. Lege paulo fidentior. A gloria. Non periuit. sic Plautus in captiuis. qui per uirtutem peritat non interit. Fideles mortui: Capulos signat quibus pro receptaculo predæ usi sunt: quos fideles optimo ex re epitheto dixit. cum quantum acceperant. tantum reddiderint. PLAteæ. Supra pluraliter declinauit. plateas: quod nomẽ est ciuitatis. ut iam diximus. Quod ad manes demigrauit: Sensus est. cũ animis nostris recogitabamus. acruminabamur. q̃ nulla fides apud uiuentes reperiretur: ut potẽte. quæ iam a supis migrauerit descenderitq; ad inferos odio scilicet pfidiæ mortaliũ. tãq̃ fides relictis nobis habitet apud mães. quod totũ ex eo scite introductũ ẽ. quia prædixit sarcinas a fidelibus mortuis fuisse fideliter seruatas custoditasq;. cũ fides inter uiuẽtes subiesta sit & fluxa. apud Silium in secundo punicoꝝ ait fides liquisse sese terras ob fraudes homiuũ & innumera flagicia mortaliũ. TRIbus desideratis: Scilicet la matho. Alcimo & thrasileone: desiderantur eni amissi: uerbũ historicũ est. Fides apud manes. De sideratis.

paulo fidentior: utero bestiæ resecto: ursæ magnificum despoliauit latronẽ. Sic ẽt thrasileõ nobis perimitur: sed a gloria nõ periuit. Cõfestim itaque cõstrictis sarcinis illis: quas nobis seruauerant fideles illi mortui: plateæ terminos cito gradu deferentes: istud apud nostros aĩos idẽtidẽ reputabamus: merito nullã fidẽ iuita repperiri. q̃ ad manes iam: & mortuos odio pfidiæ nostræ demigrauit. Sic onere uecture: simul & asperæ uiæ toti fatigati: tribꝰ comitũ desideratis: istas q̃s uidetis: p̃das adueximus. Post istũ sermõis terminũ pocu lis aureis memoriæ defũctoꝝ cõmilitonũ: uino mero libãt. de hĩc canticis quibus dã marti deo blanditi: paulũ cõquiescunt. Etenim nobis anus illa recens ordeũ affatim: & sine ulla mẽsura largita est. ut equus quidẽ meus: tãta copia. & q̃dẽ solus potitus: saliares cœnasse cœnas crederet. Ego uero q̃q̃ alias ordeũ tunsum mutatim: & diutina refectõe uirulẽtum: semp eserĩ: rimatꝰ angulũ: quo pãis reliqæ totiꝰ multitudis cõgestæ fuerãt: fauces diutina fame saucias: & araneãtes uehemẽter exerceo. Et ecce nocte promota: latrões expgiti castra cõmouent. Instructique uarie: partim gladiis armati in Quas uidetis: Dicticos ẽ. VIno mero: Sine aq̃ mixtura. quoniã i sacris uinũ meracũ adhiberi solet & debet prolibare diis nefastum habetur ex uino imputatæ uitis & fulmine tactæ. Itẽ nefas ẽ libare uino græcæ uuæ. quoniam aquam habeat. Plinius auctor est Romulũ lacte nõ uino libasse. Lucius Papirius impator: aduersus samnites dimicaturus. uotũ fecit siuicisset ioui pocillũ uini: Quod Plinius ait pocillũ uini uouisse papirium. Liuius i. x. pauxillũ mulsi dixit: quare aut hic legẽdum erit pocillũ mulsi. aut illic pauxillũ uini: ut i dictione cõueniãt. MARti deo. Significat latrões hymnũ ceciniss̃e ad martẽ quem ueluti præsidẽ ac tutelarem deum uenerabãtur. i hymnis homericis est hymnus marti dicatus. AFFAtim: Large copiose. SAliares cœnas: Lautas & opulẽtas. a saliis sacerdotibus saliares cœnæ appellãtur amplæ. & esculentæ. ampliss̃imiq; apparatus: quia per dies festos salii luxuriosas cœnas facere dicebantur. unde in prouerbio ẽ saliares cœnas dicere opiparas & copiosas: quaꝝ mẽtio apud oẽs: ex eodẽ genere sũt cœnæ adiniales põtificales. dubiæ noiate: de quibus plura aliubi. Cyprianus epulares cœnas pro affluẽtibus dixit & saliaribus i prouerbio græcoꝝ est συβαριτικη τραπεξα. i. sybaritica mẽsa. plauta & saliari. ex eo quod sybaritæ ἐμπολυτελεια. ideſt in luxu nutriti sunt deliciisq; notabiles. Illud quoq; alterũ consimile est adagiũ. συρακουσια τραπεζα. ideſt syracusana mensa. quoniam syracusani delicatiores in uictu lautioresq; aliis omnibus fuisse traduntur. honesta autem locutio est cœnaui cœnam. prandii prandium. sicut uiuo uitã. seruio seruitutem. pugno pugnã. COGItatione: Emenda agitatione. uel refectiõe. VIRulentũ: Significare uolens hordei cibatũ sibi asino paꝝ gratũ fuisse dixit uirulentũ quasi ingratũ iniucundiq; saporis imo quasi uenenatũ: Virus eni uenenũ ẽ. Vnde uirulentũ ductũ nomen. quod propriũ ẽ serpẽtiũ ut uirulenti dicãtur. quasi uenenati. Au. Gellius. tradit marsis hominibus ĩgenitum esse ut serpẽtũ uirulẽtoꝝ domitores sint. Idem orationẽ eschinis uirulentam appellat criminosã & quasi uenen plenã: ac maledicentiæ. atra eni hominũ maledicoꝝ ceu serpentium lingua uibrat. ut inquit Plinius. Nõ placet ut hoc in loco legas iurulẽtum. tãq̃ iure madẽs. Virus Plinio põitur. mõ pro aspero odore. modo pro acerbo sapore modo pro uigenitali. FAVces araneãtes: Nõ potuit famelicus inanis esuriens significantius denotari. nã fauces araneantes ex esuritione cõfiunt. ut uidelicet quædam quasi araneæ tela intra oscitãtis hiatum & esurientis os patulum extendi uideatur. Plinius uomitus araneosos uocat. quos intelligi uult. quasi plenos telæ aranearum. quales subinde conuisuntur in excrementis uomitionum. parasitus Plautinus ad esuritionem parasiticam significantissime exprimendam sic inquit. perii prospicio parum. os amatum habeo. dentes plenos. lippiunt fauces fame. EXpergiti: Somno exciti. atq; euigilantes. CAstra cõmouent: Ex translatione rei militaris dictum. in qua imperatores castra mouent. idẽtidẽ. Virgilius nos castra mouemus. præcipiunt Doctores bellicæ Virulẽtum. Virulẽta oratio. Virus. Fauces araeãtes. Vomit araneosi. Lippiunt fauces fame.

Castra se pissime mouēda. disciplinæ. Castra sepissime loco mouenda. eo quod ex frequēti mutatione castroꝝ morbus prohibetur. quem multitudo militū. in eisdē locis diutius consistens ex contagione. & odore feditatis facile contrahit. laudat Liuius Fabium & deciū Consules Romanos. qui spatio quinq; mensiū totū sanniū euastarunt: cū quadraginta & quinq; locis decii castra fuerint. Fabii sex & octoginta. LEMVres reformāt: Trāsfigurāt se ī simulachra manium & terriculamenta laruaꝝ: ad maiorē terrorē. mortalibus ī cutiendū. Lemures enī umbræ defūctoꝝ uagantes dicūtur. Lemures dici putant quasi remures a remo cuius occisi umbras frater romulus cū placare uellet lemuria ī stituit idest parētalia: quæ mense maio per triduū celebrari solebāt. auctores Ouidius. Porphirio. cæteri. de lemuribus. in demōio socratis sic refert. Animus humāus exutus & liber stipendiis uitæ corpore suo ab iuratis. hūc uetere latina lingua reperio lemurē dictitatū. Marcianus lemures appellari dicit manes. qui post uitā iisdē corporibus delectantur. & cū his manēt qui si uitæ prioris adiuti fuerīt honestate in lares urbium domorūq; reuertuntur: si autē deprauāt excorpore laruæ perhibentur: ac manie. Augustinus in nono animas hominū lares uocari tradit. si meriti boni sunt. lemures si mali.

lemures. Lemuria Lares Laruæ.

lemures reformāt. cōcito se gradu proripiunt. Nec me tñ īstāter ac fortiter māducātē: uel somnus īminēs īpedire potuit. Et q̄q̄ prius cū essem lucius: unico uel secūdo pane cōtentus: mēsa decederē: tunc uentri tā profundo seruiēs: iā ferme tertium qualū rumigabā. huic me opi attonitū clara lux opp̄ssit. Tādē deniq; asinali uerecundia ductus: egerrime tñ digrediēs riuulo proximo sitī lenio. Nec mora cū latrōes ultro anxii atq; solliciti remeant. nullā quidē prorsus sarcinā: uel oīno licet uilē laciniam ferentes: sed tantum gladiis: totis manib⁹: immo factionis sue cunctis uiribus: unicam uirginem filo liberali: & ut matronatus eius indicabat: summatem regiōis puellā: me hercules & asino tali cōcupiscēdam: moerentem: & crines cum ueste sua lacerantē: aduehebāt: eam simul ītra speluncam: uerbisq; quæ dolebat minora facientes: sic alloquūt. Tu quidē salutis &

Māducū obsoniū. Manducones Rumigare. Remandere Cōmāducatus cibus. Mansus. Lentissime mandit asinus Qualū. calathus Quasilū. Panariū Cana Canistra Cāistella Cāephori. aquaꝝ tediū asinis Filum ī oratione Matronatus.

MANducantē: A mandendo. deriuatur manducare. ut docet. M. Varro. a quo in athelāis fabulis uocant manducū obsonium. Vnde manducones dicti comedones helluones gulones. TERtiū qualū rumigabā: Verba non pauca sunt uernacula ac plebeia: atq; in opificū sermōibus usitata. quæ cū dehonesta deculpataq; uideantur. tamen latina sunt & in usu quoq; eruditoꝝ frequētantur. quo ex genere est istud rumigare. quod & rustici & fœmīæ usurpāt. quod ferme idē significat. Quod ruminare. & qd Quītilianus ait remādere qd & Plinius noster usurpat sic scribēs ī. x. pōtici mures simili mōremādunt. eidē Plinio cōmāducatus cibus dicitur multa iteratiōe mollitus. ac prope lique factus. quem māsum Quītilianus uocat. & cōmāducare hōesto uerbo. ē idē ferme. quod rumigare: & ut uulgari uerbo utar mastigare: propriū autē asinoꝝ ē. ut lentissime mādāt. ideoq; auctore Columella. stercus asininū optimū existimatur. agroꝝ ī stercoratiōe. quia asinus lente mādendo facilius cōcoquit. & bene cōfectum atq; idoneū protinus agro fimū reddit: qualum autem dicunt uas & per diminutionē quasillū: qui & alio nomine calathus appellatur. uas utiq; lanificiis aptum ut grāmatici tradunt: Vnde qualū metonomycos pro lanificio dixit Oratius. mulieres ut inquit Porphirio υποκοριστικωσ uasculum hoc usurpant quasilum dicentes: hoc autē ē in quo pensa uel trama uoluūtur: hic qualum accipimus pro canistro & panario. hoc est uase quo panis seruatur. ut enī granariū dicunt ubi granū frumēti cōdunt: sic panarium ubi panē seruant. ut docet. M. Varro. Cana dicūt græci uasa. quæ nos canistra. & p diminutionem canistella: Vnde canephori in sacris dictæ sacerdotes quasi cistiphoræ: de quibus suo loco plura. ASInali uerecundia: locularitet dictum cum ī asino nullus sit pudor. LEuitio: Puriot lectio ē leuo uel lenio. pro eo quod est mulceo & sedo. Asinis auctore Plinio aquarum tedium maxie est. Ideoq; asinæ fœtæ. per ignes ad fœtus tendunt. at si riuus minimus intersit horrēt: ita ut pedes omnino caueāt tingere: nec. nisi assuetos potāt fōtes. & q̄uis sitiāt tñ si mutent aq̄ ut bibāt cogendæ sunt exonerandæ ue. FActionis: Gladiatoriæ scilicet & latrocinalis. FIlo liberali: Au. Gellus forma atq; filo uirginali dixit imaginē iustitiæ fieri solitā. idē tradit Pythagorā explorare solitū discipulos ex toti corpis filo atq; habitu. Trāslatio ē a textoribus. q tela tēuissimo filo cādidissimoq; texētes probatissimā laudatissimamq; conficiunt: honesta hæc locutio. quæ & adscriptionē quoq; transfertur: idē Gellius amaui inquit in utriusq; epistola breuitatis elegātissimæ filū tenuissimū. Itē ait uocū filo tereti & candido fabulā arionis scriptā esse ab herodoto. accipimus hoc in loco filum pro liniamentis faciei. & uenustate pulchritudinis: quæ liberā decet & ingenuam. Lucianus de eadem loquens sic ait: μορην παρθερον ωραιαν σφοδρα καλην κλαουσαν και κατασπαρα γ μερην τηυεσθητα και την κομην. i. ducebāt unicā uirgine luculēta: & ualde hōesta facie flētē lacerātēq; uestē & capillos. MATRONatus: Dignitas matrōalis & grauitas. nomē ē q̄rti ordīs. diciturq; matronatus. ut patronatus. cōcubinatus. ASIno tali: Sub cui⁹ effigie latebat hō. q fuerat elegās spectator formaꝝ. & puellaris formæ ap

petentissimus. MOErētē:Flentē. PVDiciæ ſecura:cōſolatio latronū:qua puellæ pudicitiā illibatā impollutāq; futurā pollicētur:cuius fœmina cūprimis debet eſſe ſeruātiſſima:qua amiſſa ut inquit Hieronymus oīs uirtus in fœmina ruit:nec mirū latrones uim nullā iferre puellari caſtitati:ut pote quos libido p̄dæ q̄ pudiciciæ magis laceſſat,pritetq; :qui nō tā uenerē q̄ lucrū inhiāt. COMpendio:Lucro feras īquiunt patiēter hāc captiuitatē ad breue ſaltē tēpus. quoniā ita futura es nobis quæſtuoſa & diuitiarū cōciliatricula:Quas.ſ.parētes tui afferēt nobis pro filiæ redēptione. SVI ſanguinis:Filiæ: qui parētū ſāguis dicit: Virgilius proiice tela manu ſanguis meus. amiſſa pudicicia oīs uirtus ruit.

pudicicie ſecuta:breuē patiētiā noſtro cōpēdio tribue. Quos adiſtā ſectā pauptatis neceſſitas adegit. Parētes tui de tāto ſuaq; diuitiaq; cumulo:q̄q̄ ſatis cupidi tñ ſi nemora parabūt:ſcilicet idoneā ſui ſāguinis redēptionē.his ſimilib⁹ blatteratis:nec qcq̄ dolor ſedat puellæ. qd ni q̄ iter genua ſua depoſito capite ſine mō flebat. at illi itro uocatæ anui p̄cipiūt:aſſidēs eā blādo: q̄tū poſſet:ſolaret alloqo. Seq; ad ſectæ ſueta cōferr̄. Nec tamē puella quit ullis aniculæ ſermōib⁹:ab icœptis flectib⁹ auocari. Sed altius eiulās ſeſe: & aſſiduis ſingultibus ilia quatiēs mihi ēt lachrymas excuſſit. At ſic. Ango ī qt miſera tali domo:tāta familia tā caris uernulis:tā ſāctis parētibus deſolata:& ī fœlicis rapiæ præda:& mācipiū effecta:inq; iſto ſaxeo carcere ſeruiliter clauſa. & oībus delitiis:qs inata atq; innutrita ſim:priuata:ſub īcerta ſalutis & carnificiæ laniena:inter tot actales latrōes & horrendū gladiatoq; populū. uel fletū deſinere:uel oīno uiuere potero. Lamētata ſic & aīmi dolor & fauciū tendore & corporis laſſitudine iam fatigata: Blateraſ. Blatero nes. Locutuleii. Quid ni. Eiulatus: Leſſum. Singultſternuta mento ſi nitur. Miſerum ſeruire ubi didiceris dominari.

Leſſū noīabatur:de quo ſæpe diximus. ILlia quatiens:īmodicus fletus cōcitat ſingultū:cuiꝰ agitatu ilia quatiūtur:ſingultus ut inquit Celſus ſternutamēto finiť: ideoq; docet Plato ī ſimpoſio nares eſſe extimulādas.ut ſternutatio irritetur.Ita enim ſingultum ſedat itē refert ſingultum deſiturū ſiquis ſpiritum cohibeat uel ſi aqua multa fauces intus foueat. ANgo miſera: Querimonia eſt & lamentatio puellæ:qua ſuā infœlicitatem cōqueritur:ex bonoq; priuatione:& malorum copia.ut inquit Seneca triſtiores uidebis:quos fortuna deſtituit:q̄ quos nūq̄ aſpexit:heu q̄ miſerum eſt diſcere ſeruire:ubi ſis doctus Dominati. SAxeo carcere:Domiciliū latronū ſaxeū carcerē appellat empliaticos ad cōditionē.In qua erat deteſtandā:ita Virgilius clauſo uentoq; carcere regnet. SVB incerta ſalutis: Legere malim ſub incerto.quaſi ī dubio ſalutis in icerto. SVB carnificinæ laniena. Ex apparatu latrocinali gladiatorioq; cōfectat quibus in malis ſit poſita.nā cū ante oculos habeat horrēdū quaſi carnificis. & carnificinæ inſtrumētū.de uita deſperat.ne laniena & excarnificatio ipſi miſeræ impēdeāt.nā ut inquit Cyprianus nemo ſatis tutus piculo p̄ximus. VIuere potero:Percūctatiue p̄nūciandū.quaſi dicat in ter gladiatoriā turbā:neq; lachrymaq; pauſā facere poteto.nec diutius uiuere.male enī cōuenit uirgo ingenua latronū cōtubernio. FAVciū tēdore:Fauces ex lamētatōe & eiulatu tēduntur ac diuexātur Tendor autē nomē eſt noue dictū:pro extēſiōe:ut caldor.mador.leuor.eſt.n.Apuleius noſter uerboq; opifex elegantiſſimus.& ī uerbis oppido q̄ audaculus Talis fuit apud priſcos laberius:qui mechimonium dixit pro adulterio.& depudicauit.pro ſtuprauit:& manuariū pro fure.& guberniū. pro gubernatore.& planū pro ſycophāta:quo &.M.Tullius uſus eſt:& Oratius in epiſtolis.cū ait fracto crure planū.ubi planus ſcurrā ſignificat ſiue ſycophātā.qui locus a recētioribus interptibus magis cōtaminari ſolet q̄ enarrari:& quoniā incidimus ī laberiana uocabula.obiter illud annotādum ēq̄d,p̄ferno Catoniū uſurpat illo uerſu. Tollet bona fide uos orcus:nudas in catoniū.fuit tēpus cum exiſtimarem legendū eſſe in caconium quaſi malorū domiciliū:ſed uerius eſt catoniū.nā uerbū ductū eſt.ut opinor ab aduerbio græco κατω qd ſignificat īfra.ut catonium quaſi infernum iterpteris.ſicut catogeon ſub terraneum domicilium.pēſitemus & illud ī p̄ſentia apud ſpartianum ī Adriāo.Doctores bonorum ſuorū ſi ſuæ auctoritatis eſſent catomidiari i amphitheatro.& dimitti iuſſit.qd ſit catomidiari quid uelit ſignificet ingenue neſcire me fateor.uerbū inauditū.Illectū inuſitatū. Ego opinor legendum eē catonudari.& pro doctores bonorū corrigo decoctores.ut ſit ſenſus.Hadrianum iuſſiſſe decoctores patriarū. Nemo ſatis tutus periculo proximus. Tendor. Verborū opifex. mechionium. planus,p ſycophāta. Catoniū p̄ferno. Catogeō Catonudari.

Decoctores. monii catōudari.i.iferiori parte corpoꝝ nudara oſtētari.uel i ima amphitheatrali ſede nudati. qd ſiue hoc ſiue illo mō probroſū ſane erat.& ignominioſū.decoctores aūt dici eos qui bona ac patrimōia cō minuunt ut ſoluēdo nō ſint quis ignorat? Decoctoribus ut ait.M. Tullius i Antōiana certus i theatro locus erat lege roſcia cōſtitutus.qui.ſ.fortunæ uitio nō ſuo decoxiſſent: Ad hunc itellectum referēdus

Locus cicer. tenebricoſus. Ciceronis ex epiſtolis locus mēdoſus tenebricoſuſq; qui me duce ita emendari & illuſtrari poteſt: in epiſtola ad Fabium gallum ſic ſcriptum legitur: uereor ne in Catonē catonīnos mi galle: tu meo periculo emēda uereor ne in catoniū Cato nos mi galle: hoc itellectu: Timeo ne nos Cato trudat in catoniū:& quaſi præcipitet ad orcū: ſitq; cauſa calamitatis aſpgitur autē ſal facetoſus ex nominis ſimilitudine: tāq; catone ſit catoniū. Dii boni q̄ portēta. quas nugas blaterāt cōmentatores & effutiunt grāmatiſtæ triuiales ſuper hoc loco: quē in lucē abſit iuidia uerbo: ut ſexcenta alia prius protuli & in poſterū pferā ſi mō deus uitā ſuppeditauerit: q̄ tātiſp mihi opto, progari. dū ero utilis huic negociatōi litterariæ poteroq; ſtudioſis eloquētiæ & cādidatis doctrinaꝝ i cōmune cōſulere. MERcētes oculos lāgue

marcētes oculos dimiſit ad ſoporē: iā cōmodū cōniuerat: nec diu cū repente lymphatico ritu ſomno recuſſa: lōgeq; uehemētius afflictare ſeſe & pectꝰ etiam palmis

Recuſſus ſomno. tes. SOMno recuſſa:, p excuſſa: Virgilius uteroq; recuſſo dixit:, p cōcuſſo: ut ſit p̄poſitio, p̄poſitione ſicut expōit. Seruius excutiť ât ſiue recutiť qs ſōno cū terriſica ſōniat aut ſtrepitu obſtrepero tumultuario excitať. ſic Virgilius excutior ſōno qd ut īqt ſeruius terroris ē nō facietatis. LYMphatico ritu:

Lymphati. nympholapti. more furētiū iſaniētiūq;. nāq; lymphati dicūť furore pculſi:& iſaniētes. memoriæ, pditū ē. qcūq; effigiē nymphæ q̄ & lympha diciť uiderit furēdi finē nō facere. Vnde apud poetas idētidē lymphati, p furentibus.& cōmotæ mētis hoibus accipiūť. græci μυμφόλημπτους appellāt ide fit lymphare uerbū: quod

Lymphare. Ceriti. Laruati Tetanos Opiſthotonos Emproſthotonos. ſignificat lymphatico furore corripe: ut apud Flaccū deus ancipitē lymphauerat urbē:& apud ſtatium it lymphāte deo: tales quoq; ſunt fere hi q ceriti & laruati dicunť quaſi cereris ira aut laruaꝝ occurſatōe uexati apud plautū certe laruatus es. aut ceritus.& alibi iube hāc, p cerita circūferri. de lymphaticis ait plinius i. xxy. ſcribēs helleboꝝ mederi melācholicis iſaniētibus lymphaticis elefantiæ & tetano. ē āt tetanos ut uerbū plinianū obiter explicemus ceruicis morbus. q rectā & imobilē ceruicē rigore neruoꝝ itēdit ex quo gñe quoq; ſūt opiſthotonos: & emproſthotonos. opiſthotonō plinius dolorē ceruicis inflexibilē uocati tradit. q, pprie fit quādo caput ſcapulis annectiť. ſicut e contrario emproſthotonos dicitur. ubi mētū pectori ex neruoꝝ rigore annexū ē. οπιſθεν græcæ retro diciť εμπροσθεν ante και προσ. contentio. unde opiſthotonos.& emproſthotonos. quidam non tam ſubtiliter q̄ platice idiſcretis his nominibus utuntur. elephantia uero morbus eſt diu in italia ignotus: quo ſumma pars corporis crebris maculis. crebriſq; tumoribus deformatur. de qua Celſus & Auicenna. elephas a quinto ſo

Elephantia. Elephas morbus. Elephantiaſis. reno nominatur ſic referente: eſt elephas morbus triſti quoq; munere dirus. plinius elephātiaſim appellat: aitq; ante pōpeii magni ætatē non accidiſſe in italia a facie ſepius incipientem egypti peculiare malum & cum in reges incidiſſet populis funebre. quippe in balneis ſolia temperabantur humāo ſanguine ad medicinam eam. penſitatis curioſe interſpectiſq; ſoleriter plinii &. Cor. Celſi uerbis facile ad

Morbus gallicus. ducor ut credam uideri elephantiam eſſe morbum illum: qui haud pridem totam ferme inuaſit italiam qd malū uulgo gallicū appellant: nā a facie ſepius incipit tanta feditate. ut quæcūq; mors præferenda ſit: quo mirabilius quid pōt reperiri aliqua gigni repēte uitia & ea quidē ignota medicis. uix eni hu

Mentagra. Lichenes ic morbo medelæ ſalutares inueniuntur. ut ueꝝ illud a plinio perinde quaſi ab oraculo dictum ſit medicinas morboꝝ nouitatibus ſubinde uictas eē. nō fuit hæc lues apud maiores patreſq; noſtros: ſicut mētagra morbus fuit īcognitus æuo priſcoꝝ. quē & lichēas appellauere: q primū tiberii claudii Ceſaris principatu irrepſit in italiā: quodā perſino equite romano ex aſia cōtagionē eius īportāte: nec ſenſere id malū fœminæ. aut ſeruitia. plebeiiq; humiles: ſed proceres ueloci tranſitu oſculi: quoniā āt a mento fere oriebať mētagra appellauere occupantē mūltis & intuitus totoſq; uultus: oculis tantū immunibus: deſcēdentē uero & incolla pectuſq; ac māus: fœdo cutis furfure. hic uero Gallicus morbus maculis luridis & enormibus fœdat faciē & corporis cutē puſtulis deformat. interdum citra dolorē ullū: ſed

De morbo gallico. ſepius cū cruciatu. qui articulos torquet & uitalia populať idq; potiſſimū noctu adeo ut nulla quies detur: noctesq; inſōnes agāť: & cū eiulatōe. lentus eſt & lenta labitudine corpora conficiens: uixq; ullo nē pore aut medicamēto ſanеſcit. Quidā hūc morbū nō elephātiaſim aſſerunt appellādū: ſed ſpeciē ſoræ & lepræ. & iter epidemiæ & puſtulaꝝ genera numerandū eē cōtendunt. ego nihil nec refello. nec aſſitmo ut dogmatiſtes: ſed cōiectatorie ut opinator iſta ſubtexui Cæteꝝ quocūq; noie morbū hūc peſtiferū fœdū diuturnū appellari libeat libet exclamare. dii prohibete minas diis talē auertite peſtem. ualeat abeatq; dira hæc lues oī peſtilētia peſtilētior in barathꝝ & Catoniū. nos deo iuuante uegeti & incolumes & a teterrimo hoc malo immunes inſtitutos cōmentarios peragamus. PEctus tondere. dolentis & ſe afflictantis ſpecimē. Virgilius unguibus ora ſoror fœdans & pectora pugnis. PALmis a palma fit ſpecioſum uerbum depalmare. quod eſt manu uerberare. Au. Gellius. neratiū ſeruus ſequebať crumenam aſſium portitans.& quēcūq; depalmauerat numerari ſtatim ſecundum. xii. tabulas quīq; & uiginti aſſes iubebat. a palma palmipedes dictæ aues uti ſūt anſeres & aquaciæ fere omnes.

Depalmare. palmipedes aues

LVCVlentam

LVCVlentã:Pulchrã splendidã formositate cõspicuã.a luce dictũ luculentũ: sicut a luto lutulentũ. Quod pro cenoso & sordido accipit:luculẽtitatẽ dixerũt ueteres pulchritudinẽ & splendorẽ.Laberius Dñs tua luculentitate captus. HEM nũc certe:Fœmine ut docet Aristoteles libro de historia animaliũ nono.Despatiores sunt:q̃ mares:ac pauidiores:& hæc quasi desperãtis puellæ lamẽtatio est:qua de semet ipsa actũ eẽ p̃dicat:uerba sũt despantibus accõmodatissima. LAquens.Ausonius hæc laqueũ tenet hæc speciẽ mucronis inanẽ:ingerit illa cauos amnes rupẽq; fragosã.phedra laqueo se peremit. Dido necẽ sibi gladio cõsciuit.hero se p̃cipitẽ dedit ex turre sestiaca.Sappho ex petra leucate desiliit:apud Oratium puella europe de mortis genere eligẽdo desperãter agens sic ait:Quid mori cessas.potes hæc ab orno pẽdulũ zona bene te sequuta ledere collũ:siue te rupes & acuta letho saxa delectãt:age te procellæ crede uelociq. Quod malũ: Interiectio est indignantis.ut docet Dõatus.apd M.Tulliũ:q̃ malũ ẽ ista ratõ:apud Plautũ in menechmis.q̃ hæc malũ ipudẽtia est:hõesta locutio & frequens apud scriptores idoneos.

Luculẽtũ
Lutulẽtũ
Luculẽtitas.
Variæ mulierũ mortes.
Malũ interiectio idignantis.

infestis tundere:& faciem illam luculentam uerberarẽ incœpit.& aniculæ q̃q̃ instantissime causas noui & instaurati mœroris requirenti Sic adsuspirans altius infit.Hem nunc certe: nunc maxime funditus perii nunc spei salutifere renuncianui:laqueus:aut gladius aut certe præcipitium procul dubio capessendum est.Ad hæc anus iratior:dicere eam seuiore iam uultu iubebat:qd malũ fleret. uel qd repente postliminio pressæ quietis lamẽtationes licẽtiosas refricaret. Nimirũ inqt: tanto cõpẽdio tuæ redẽptõis defraudare iuuenes meos destinas:q̃ si pergis ulterius: iã faxo lachrymis istis; quas parui pẽdere latrões cõsueuere:insup habitis:uiua exurere. Tali puella sermone deterrita:mãuq; eius exosculata; parce inquit mi parens; & durissimo casui meo: pietatis humanæ memor:subsiste paululum.Nec.n.ut reor æuo lõgior.maturæ tibi i ista sãcta canicie misera tio prorsus exaruit.spectа dẽiq; scenã meæ calamitatis. Speciosus adolescens inter suos principalis quẽ filiũ publicum omnis sibi ciuitas cooptauit; meus alioquin

POSTLIminio quietis. Idest post quietẽ.postliminii uocabulo quædã reuersio significatur: q̃a sẽper post id significat.qd retro reliquitur:De postliminio i supiorib' copiose disserui. REfricaret:trãslatio ab obducta cicatrice: quãre fricando recrudescit uulnus. M. Tullius in philippicis cũ aũt illam pulcherimã facti memoriã refricat.

Postlimi nium.
Subsistet

COMpẽdio.Lucro:qd ex redẽptione tua cõficeretur. IVuenes:Ex modestia & officio ministerii maluit iuuenes dicere:quam dehonesto ueroq; uocabulo latrones. INsuper habitis:Posthabitis sp̃tis neglectis. EXVrere:Exureris.cremaberisq;. MIparẽs Mea mater nomen reuerẽtiæ est:& blãdimẽti.ita Hieronymus mi domina mi Eustochium. SVBsiste:Inusitate dictũ pro succurre.& opẽfer.alibi quoq; dixit tu meis iã nunc extremis erũnis subsiste. Nec temere inuenies id uerbum in hoc signifieatu. PIEtatis memor:Iuxta illud comicum homo sum nihil a me humani alienum puto.

maturus.

MAturæ tibi:senescenti & uetulæ:nomen est.ita enim maturitas quædã ætatis est ut fructuum:& maturus dicitur homo magno natu.ut poma i arboribus matura. SANcta.canicie: Venerabili senecta tãq; canicies afferat senescenti ætati nescio quid uenerationis tamen dixit apud.M.Tulliũ Cato. quod non cani non rugæ repente auctoritatem afferre possunt.calistratus iureconsultus titulo de iure immunitatis.semper inquit in ciuitate nostra senectus uenerabilis fuit:nãq; maiores nostri. pene eundem honorem senibus quem magistratibus tribuebant.Canicies:quæ græce.πολιοτης.exinopia & exilitate caloris trahitur:Senectus autem cum frigida sit & sicca merito canescit: Canicies homini tantum & equis.Ruffi homines celerius q̃ nigri canescunt:auctores Aristoteles.Plinius. Albertus magnus cæteri:Tempora primo canescunt.Ideoq; Homerus πολιοκροταφους uocat. quasi tẽporibus canescentes:quod & Maro noster scienter signat eum ait æmula nec dum temporibus gemis canebar sparsa senectus. SCEnam:Spectaculum imaginẽ.Apparatũ. ut supra diximus. FIlium publicum:Laus adolescentis:qui ob speciem. & pulchritudinem adeo fuerit amabilis.ut esset publicus amor & ab omnibus perinde ac filius diligeretur.Gordianus a senatu filius dictus:eundem militer filium appellarunt:quem oĩs populus delicias suas noĩabat.non absimile illud Persianũ:hũc optẽt generũ Rex & Regina puellæ hũc rapiãt.Plato p̃cipit matrimonia nõ priuatim maritanda esse sed fieri cõmunia curãtibus magistratibus:ne dispares iter se copulentur.exhac cõfusione promiscua utilitatẽ illam prouenturã autumat:ut patres dum suos liberos nesciũt oẽs quos uiderint eius ætatis suos credãt:& ueluti cõmuniũ liberoꝝ oẽs oium sint parentes.hoc totũ trãstulisse uidetur Plato ex institutis lycurgi legum cõditoris:qui sanxit uxores cõpluribus cõmunicãdas esse:filiosq; non proprios patrum sed cõmunes ciuitatis habendos. COOPTAuit:Quasi adoptione quadã asciuit delegitq;: uerbum est ad electionẽ magistratuũ proprie pertinẽs.M.Tullius in xiii.Antoniana in paternum auguratus locũ ma cooptatione cooptabo:Idem in bruto cooptatũ se ab Hortẽsio in collegium augurũ refert.

Senectus uenerabilis.
Causæ caniciei.
Poliocrotaphi.
Gordianus dictus filius a senatu.
Sententia platonis.
matrimonia communia.
Scitũ lycurgi.
Filii communes.
Cooptauit.

Consobrini. amitini Sobrini. Tãtulũ. Quãtulũ

CONsobrinus: cõsobrini ex duabus editi sororibus dicunt: ut tradit Nonius. & Caius iurisconsultus probat titulo de gradibus. qui cõsobrinos dici tradit quasi cõsorinos: qui ex duabus sororibus nascunt: amitinos uero qui ex fratre & sorore propagant: sicut patrueles: qui duobus ex fratribus progenerant. sed uulgus fere oẽs istos cõmuni appellatõe cõsobrinos uocat. sobrini uero uocãt cõsobrino tãtulo: paruo triennii spacio. tantulũ. n. & quantulũ minutionẽ paruitatẽq; significat. M. Tullius. ex fici grano. plautus in penulo: quantæ ex quantulis iã sunt factæ plinius noster de apibus scribens quantulũ tñ eẽ in tantulis potest.

consobrinus tantulo triennio maior in ætate: qui mecum primis ab annis nutritus & adultus. in diuiduo contubernio domusculæ immo uero cubiculi thorique: sanctæ caritatis affectione mutuo mihi pignoratus: uotisq; nuptialibus pacto iugali pridem destinatus consensu parentũ: tabulis etiã maritus nuncupatus ad nuptias: officio frequenti cognatorũ & affiniũ stipatus: templis & ædibus publicis uictimas immolabat: domus tota lauris obsita. tedis lucida cõstrepebat

IN diuiduo contubernio: inseparabili sodalitate. & indiuulsa cõtubernalitate. De cõtubernio castrensi & cõtubernalib⁹ apud suetoniũ satis multa. DOmusculæ pusillæ domus. THOri: signat se cũ illo adolescente in eodem lectulo cubitare cõsueuisse. SANctæ caritatis: ad amouendã adulterii suspitionẽ dixit hoc. PIgnoratus: mancipatus. & quodam quasi pignore cõiugali deuinctus: sicut anuli pro nubi arrabõe obligãt oppignorant⁹q; maritus & uxor: tertullianus. cũ aut nulla norat præter unico digito quẽ spõsus oppignorasset pronubo anulo. PActo iugali: quo cõiuges copulãt. de hoc iuuenalis cõuẽtũ tñ & pactũ & spõsalia nostra tẽpestate paras. q̃ oĩa sunt uerba legitima. titulus est apud iurisconsultos de pactis dotalibus ubi dicit⁹ pacto cõuento stari oportebit: alludere uidet⁹ ad uinclũ iugale: de quo Virgilius. Ne cui me uinclo uellẽ sociare iugali. autumãt grãmatici uinculũ iugale & pactũ iugale ideo dici quia iugũ imponebant matrimonio cõiungẽdis. unde ẽt iuno iuga dici credit: de qua mox plura. DEstinatus: uerbũ conueniẽs nuptiis ita ulpiãus proide si patrõus sibi despõderit aliã uel destinauit. CONsensu parentũ: ex pscripto legũ nuptiæ legitimæ nõ sũt nisi ex cõsensu parẽtũ fiãt: ĩ quo potestate sunt liberi: preterea ut iq̃t ulpiãus titulo de regulis iuris nuptias nõ cõcubitus. sed cõsensus facit. TAbulis: dotalibus.

Anulus ꝓ nubus.

Vinclũ. iugale Iuno Iuga.

Nũcupat⁹ Nũcupata pecũia.

NVNcupatus: noiatus, pnunciatus siue, pmissus: nã pecunia nuncupata. ut ait cincius dicit⁹ noiata certa noibus, ppriis, pnunciata. Sathra libro secundo de uerbor⁹ antiqtate uota nuncupata significare ait nõ tã noiata q̃, pmissa. & quasi testificata.

Officiũ. Officiũ ĩpudicicia Officiosi impudici Cator thoma. pæti⁹ de officio. M. Tul. de officiis pone domi lauros. Laureate litteræ Laurea ĩ gremio iouis. Laureati milites. Daphnõ Chamedaphne. Obsitus æuo. Faces nuptiales quinq;.

OFficio frequẽti: officiũ generali uocabulo appellat⁹ois honesta actio ad unũquẽq; cõueniẽs, p cõditõe psõæ. quasi efficiũ dictũ: peculiariter officiũ dicimus id qd nuptiali festiuitati ipẽdit⁹ iuuenalis officiũ cras primo sole mihi peragendũ ĩ ualle quirini. q̃ cã officii⁹ qd q̃ris nubit amicus. Suetõius ĩ Caligula: Liuiã orestillã Caio pisoni nubẽtẽ. cũ ad officiũ & ipse uenisset. oli atherius orator. ut apud Tãqllũ annotauimus cũ defenderet reũ libertinũ: cui obiiciebat. q̃ patrõi cõcubinus fuisset. dixisse fert. ĩpudicicia ĩ igenuo crimẽ ẽ. in seruo necessitas. ĩ liberto officiũ ex eo ĩpudici & obsceni aliquãdiu officiosi uocati sunt. pfectũ officiũ. qd cadit ĩ solũ sapientẽ. græco uocabulo catorthoma noiat⁹. de mediis officiis philosophi & maxime. M. Tullius atq; Ambrosius copiosissime differuerũt. ubi annotãdũ q̃ cũ panetius περὶ τοῦ καθήκοντος. i. de officio libros luculẽtos: inscripserit uisa ẽ. M. Tullio ĩscriptio plenior de officiis pluraliter ĩscribere: q̃ de officio singulariter. LAVris obsita: hac quoq; tempestate Domus nuptiales auleis exornant⁹: lauro hedera aliisq; frõdibus uestiunt⁹ fores: & uestibula coronant⁹. iuuenalis nec te coronã postibus & densos p limina necte corymbos. itẽ lauros adhiberi solitas causa gaudioꝝ & festiuitatis indicat cũ ait põe domi lauros duc in capitolia magnũ cretatũq; bouẽ Tertullianus quoq; sic inquit. cur die leto nõ laureis postes obumbramus plinius libro. xv. laurus inquit, ppriẽ triũphis dicat⁹. uel gratissima domibus. ianitrix cæsarũ põtificũq; q̃ & sola domos exornat & ante limina excubat Romãis præcipue letitiæ uictoriaꝝq; nuncia fuit laur⁹, addebat⁹ militũ lãceis pilisq; addebat⁹ & litteris: q̃ ob id laureatæ noiant⁹ apud historicos. super qua re diligenter opinor & scite scripsimus ĩ Trãquilli cõmẽtariis fasces quoq; ĩperatorũ lauro decorabãt. quin ẽt in gremio iouis optimi maximi depõebat⁹ quotiẽs uictoriã nouã attulisset. Laureati milites triumphãtem sequebantur. & ipsum laureũ ramũ tenentẽ. Coronãq; lauream capite gestantem. græci daphnẽ uocant & daphnona laureũm unde chamedaphne a plinio dicta humilis laurus. OBsita: inuoluta coronataq;. apud Terentium: pannis annisq; obsitum apud Vir. ibat rex obsitus æuo. metaphora ẽ ab agro. ut inquit Donatus: exponitur a Seruio obsitus æuo. pro inuolutus ætate. TEDIS: facibus quæ ad nocturna lumina adhibentur. & in nuptiis peculiariter usurpantur. scribit plutarchus in problematis. quinque faces in nuptiis accendi solitas. propterea quod pentas ideſt quinarius numerus ex omnibus unus potissimum nuptialis sit tanquam ex mate & fœmina constans. uel quia mulier non plures q̃ quinq; geminos uno partu gignere potest: cui sententiæ astipulatur aristoteles. qui finem multiugæ partionis quinque esse dixit neq; pluris unquã simul genitos. Tradit plinius noster

in.xvi.faces nuptiarũ ex spina alba fieri solitas tãq̃ auspicatissima: quoniã inde fecerint pastores qui rapuerunt sabinas. hinc illud Catullianũ spineã quate thedã: quæ lectio apud Catullũ. purior & uerior uidet̃ q̃ si legas pineã. sicut uulgo legit̃ pueri tres patrimi & matrimi: ita enim uocantur qui patrẽ habẽt & matrẽ adhibebant̃ antiquitus: unus qui facem præferret ex spina alba. quia noctu nubebant. duo qui nubentẽ tenebant: fax autem illa rapi mox solebat ab amicis sponsi & sponsæ. ne aut uxor eã sub lecto uiri ea nocte poneret aut uir in sepulchro comburendã curaret: quo utroq; mors propinqua alteruttius putabatur. HYmeneum: nuptialem deum & nuptiale carmen. GREmio mater: rapi simulabatur uirgo ex gremio matris cum ad uirum ducebatur. q̃ uidelicet ea res feliciter Romulo cessit fabinas in spectaculis rapiẽti. MVndo nuptiali: ornatu quo noua nupta ornari solet: mũdus muliebris est: quo mulier mundior fit. eo continentur ut inquit ulpianus specula unguẽta uasa unguentaria: & siqua similia dici possunt. separatq; ornamenta muliebria a mundo muliebri. tãq̃ mulier possit esse munda nec tamẽ ornata: ut solet contingere in his q̃ se mundauerint lotæ in balneo neq; se exornauerint: & contra ẽ aliqua ornata. nec tñ mũdata. sed qd cũ honore multo ulpiãi dictũ sit. argutius hoc uidet̃ eẽ q̃ uerius appellatõe enĩ mũdi muliebris apud oratores historicos poetas nõ solũ illa qbus mũdior fit mulier. sed ea quoq; qbus ornatior: significãt̃. qd & nomẽ indicat. nã quẽ cosmõ græci noĩe ornamẽti appellauerũt eũ nos a pfecta absolutaq; elegãtia mũdũ. Liuius nõ aũs mõ his sed & postremo uestẽ mũdũq; omnẽ muliebrẽ ademit. Lucilius neutro gñe appellauit his uersib⁹ legauit qdã uxori mũdũ oẽ penũq; Quod mũdũ atq; penũ: nãquis diiudicet istuc. SAuiis: basiis diminutiuũ ẽ suauiolũ. quo utit̃ Catullus sauiolũ dulci dulcius ambrosia: tria sunt ut iqt Dõatus oscũlãdi gña oscũlũ. basiũ & suauiũ oscula officiorum sunt basia pudicoꝝ affectuũ suauia libidinũ uel amoꝝ. INcertis: lego insertis. Mucrões. n. stricti inserunt̃ ingerũt̃q; a macherophoris. CVneo: multa sunt uocabula militaria a rebus ipsis trãslata quarũ i acie istruẽda imagines ostẽdũt̃. ut globus. forfices. serra cuneus. nã cũ cunei. qd instrumẽtũ ẽ ad ligna scidẽda excogitatũ: figura sit i sũmo acutior i imo latior: ide multitudo peditũ cuneus dicit̃: q̃ pria parte angustior deide latior, pcedit. & aduersarioꝝ ordies rũpit simplicitas militaris porcinũ caput appellat. auctores Marcellinus & Vegetius. Cõtra cuneũ opponit̃ ordinatio. quã forfice uocãt: globus ãt q a sua acie separatus uago superuẽtu icũsat inimicos. cõtra quẽ alter populosior uel fortior imittit̃. itẽ serra noiat̃. q̃ a strenuissimis directa ante frõtẽ opponit̃ hostibus. ut turbata acies reparet̃. hic serra ꝑliari dicit̃: cũ assidue accedit̃ & recedit̃: neq; ullo tẽpore cõsistit̃: Cato de re militari: siue forte opus sit cuneo aut globo. aut forfice. aut serra uti adoriare cuneus quoq; i theatro gradus & ordies significãt̃. de qbus iuuenalis Martialis Trãqllus Cæteri. hic theatꝝ cuneatũ a poeta dictũ. docet Victruuius i. v. quẽ admodum cunei in theatro diuidantur. TANtillum: minimum. SIC instar attidis uel prothesilai: historia siue fabula obscurior signatur: quæ ut ingenue fatear nondum mihi liquet nec de ea satis constat. ideoq; amplius quærendum est: sed uideo dictionibus solerter pensitatis locum hunc conducenter & congruenter sic corrigi posse: instar athracidis uel pirithoi. ut sit sensus disturbatas esse puellæ captiuæ nuptias sicut olim hyppodamiæ & pirithoi disturbatæ fuerunt. pirithous enim cum uxorem duceret hippodamen centauroscq; ad nuptias inuitasset: illi uinolẽtia libidineq; simul extimulati nuptias disturbarũt: ex quibus eurithus hippodamen rapuit alii alias. hinc inter mensas nuptiales atrox pugna pugnata: qua centauri sunt partim cesi partim in fugam pulsi rem canit Ouidius luculente in xii. hippodame dicta est athracis figura patronymica: a patre athrace: qui primus artem magicem apud thessaliam constituit. hinc ars athracia pro magia dicitur papinio: cum ait Athracia rubet arte labor. Ouidius quoque athracida hanc appellat scribens: Athracis æmonios Traxit in arma uiros: instar ergo athracidis expones instar hippodames siue hippodamie athracis̃ filiæ. est & athrax oppidum in thessalia plinio ptolomeo cæteris. hanc nostram emendationem plausibiliter probat codrus collega meus in professione litteraria homo impense doctus. & utriusq; linguæ callens. qui plus habet in recessu: quam ostentet in fronte: qui in pensitandis tam priscorum q̃ recentiorũ libris iudicio est præcellenti præditus: cui hæc mea qualiacũq; sunt, pbari uehemẽter gaudeo: pluris enim facio iudiciũ unius eruditi, q̃ sexcentorũ male litteratoꝝ contentus doctis præconi-

Teda spinea.
Patrim⁹ matrim⁹.
Rapi spõsa ex gremio matris.
Mundus muliebris.
Sententia ulpiãi non satis proba
Cosmos
Mundũ omne
Suauiolum.
Cuneus.
Porcinũ caput.
Forfex.
Globus
Serra pliari
Cuneatũ theatrũ.
Disturbatæ nuptiæ pirithoi.
athracis.
athracia.
ars magica.
La codri

bus:imperitoꝝ tumusculos & uituperonũ linguas liuoris cote acuminatas flocci nõ facio. Sed ut domũ repedemus.quo mõ prothesilai nuptiæ disturbatæ sint nõ dispicio.nec usq; qd equidẽ memineri scriptũ legi de prothesilai quidẽ obitu & laudomiæ eius coniugis amore exuperantissimo nõ pauca tradunt & ea quidẽ cognitissima: sed de disturbatis nuptiis nihil adhuc cõptũ.erit ergo hic locus: ita castigandus.ut castigandũ docuimus diis hoibusq; plaudentibus: aut fabula remotior q̃renda: sicut Au.Gellio historia oraculi arietini.ob plautinos uersus fuit uestiganda:inquirendaq;. VIsa sum: in somniis scilicet & per quietẽ. iter genera insomnioꝝ.unũ est quod Cicero uisum uocat græci phantasma.est & uisio cũ id quis uidet qd eodẽ mõ quo apparuerat euenit.græci ὁραμα uocãt. AVIas:inaccessas & penitus remotas homo quoq; dicitur auius a uia recta deuius:Lucretius.auiꝰ a uera longe ratione uagaris:hinc illa annominatio apud.Quintilianũ & in rhetoricis ad herẽnium:auiũ dulcedo ducit auium. VIDVAtus:priuatus spoliatusq;. PEdibus alienis: hoc somnium ꝓprie uisio est:uidet enim quod euenturum est:nam pedibus asini apuleiani mox fugiet. RAptũ: rapinam. INteremit:interemisse uisus est somni exitus erit hic ut puellæ sponsus ab amico perfidiosissimo lancea confossus interimat

phantasma uisũ

auius.

uisa sum mihi de domo: de thalamo: de cubiculo: de toro deniq; ipso uiolẽter extracta: ꝑ solitudies auias infortunatissimi mariti nomẽ iuocare.eũq; ut primũ meis amplexib9 uiduatus est:adhuc unguẽtis madidũ:coronis floridũ:cõseq uestigio me pedib9 fugiẽtẽ aliẽis. utq; clamor̃ ꝑcito formosæ raptũ uxoris cõquerẽs:populi testat auxiliũ:qdã de latronib9 iportune ꝑsecutionis indignatiõe permotus:saxo grãdi propedib9 abrepto:misellũ iuuenẽ maritũ meũ ꝑcussũ interemit. talis aspect9 atrocitate ꝑterrita.sõno funesto pauẽs:excussa sũ. Tũc fletib9 ei9 adsuspirãs anus:sic icipit. Bono aio esto me hercules:nec uanis sõnioꝝ figmẽtis terreat̃. Nã ꝑter q̃ diurnæ quietis imagines falsæ perhibent̃: tum etiã nocturnæ uisiones contrarios euentus nonnunq̃ pronuntiant. Denique flere:& uapulare:& nonnunq̃ iugulari:lucrosum prosperumq; prouẽtum nunciãt

PRO pedibus:ante pedes. annotauimus iã sæpe particulã pro mõ in mõ ante significare. ASPEctus:uisionis. ME hercules:annotanda est ipropria nec fœminæ congruens adiuratio:nãq; si credimus.Au.Gellio:sicut uiri non dierant per castorẽ.ita mulieres per herculẽ nõ deierabant:causa minime obscura:herculano.n.sacrificio abstinent qd apud propertiũ in quarto cõmentario copiosissime explicat̃.nusq̃.n.ut Gellii uerbis utar scriptũ inuenire est apud auctores idoneos.aut me hercules mulierẽ dicere:aut me castor uiꝝ. tũ apuleius inter scriptores nõ proletarius sed classicus morosa illa diligentia haud quaq̃ obseruata:nonnã inscite q̃ eleganter fœminã per herculẽ adiuratã inducit. SOMnioꝝ figmẽtis: philosophi tradũt somniis nõ eẽ credendũ:qd idẽ asserit Hieronymus ostẽdens illud uulgatissimũ:qd indocti pro oraculo quotidie aduocãt sõniũ fuisse.quo iurauit in cœli cõsistorio se libros seculares nũq̃ deinceps lecturũ cũ illi obiiceret̃ qd Ciceroianus foret magis q̃ christianus:nãq; in apologia contra ruffinũ apte idicat id fuisse somniũ: docẽsq; inibi ex prophetaꝝ auctoritate sõniis minime eẽ credẽdũ:subaccusat ruffinũ ꝙ a se sõnii exigat sponsionẽ qdã oli sõniauit siue is alexander magnus fuerit siue alius.ne sõniis crederet.ex quo scholastica controuersia proponi solet in genere asystato ꝙ inconsistens nostri dicunt.si.n. crediderit tũ sequit̃ ut nõ sit credendũ.si autẽ nõ crediderit cũ sequit̃ ut credendũ sit.sic inducit̃ declamatio sibi repugnans seq; dissoluens.uersiculo græco somnioꝝ fides eleuat̃:cui concinit illud Tituli.sõnia fallaci ludũt temeraria nocte & apud maximũ poetaꝝ scriptũ ẽ. sed falsa ad supos mittunt in sõnia manes somniatores dicti interpretes somnioꝝ in deuteronomio sciptum est:non audies uerba somniatoris insomniosus dicitur Catoni:qui multum somniat.oĩs inquit qui insomnioſus ẽ hac eadem curatione sanũ facies.M.T.libro secundo de diuinatione.sõnia sõnioꝝq; significatiões illudit fatet̃q; nihil a deo sõniis significari:Homerus tũ dixit in primo illiados.ΤΟΙΟΝΔΕΚΑΙΟΣΕΣΤΙΝ.i. ex ioue sunt somnia.græci enim ὀνειρον somniũ uocant.hic locus ut plinii uerbis utar.diuersis est refertus documẽtis utrum ne sint aliqua prescita animi quiescentis:qua fiant ratione:an fortuita res sit ut pleraq; : & si exemplis agatur profecto paria fiant:a uino & a cibis proxima:atq; in redormitione uana eẽ uisa ꝓpe eẽ conuenit. IMAgines falsæ:ex academica disciplina hoc dictũ est.quæ nihil affirmat:ideoq; academici.philosophi ἀπορητικοι noiati quasi ambigentes dubitantesq;.nihil enim cõprẽdi putãt:& imaginibus quas phantasias uocant mortales falli asserunt.super qua re apud philosophos & augustinũ academicis & Ciceronẽ in hortensio subtilissme argutissimeq; disseritur:si igitur diurnæ imagines fallunt quanto nocturnæ uisiones fallaciores uanioresq; uideri debent:Gallenus improbat incomprẽsibilitatẽ academicoꝝ:asserens credi oportere oculis & palato.& ut ipse inquit.an hoc pomum hanc cum eẽ nõ credis̃. CONtrarios euentus:plinius in epistolis:refert iqt euẽtura soleas an cõtraria sõniare.interdũ.n.diræ uisiones portendũt felices euentus.ex hac sententia anus puellã sollat̃. tanq̃ tri-

pro.

Mulieres nõ iurãt perhercules. Classic⁹. proletarius scriptor. Sõnium Hieronymi. Ciceronianus es non christianus. somniat alexãdrine sõniis credat. asystatõ incõsistẽs. Somniatores. insomnioſus. a uino a cibis sõnia uana

ste somniũ ex contrario euentu denunciet meliora. sitq; futuꝝ auspic
gulari uerberatiq;: qđ mox portendit lucꝝ: & felicitatẽ: sicut e contrari
tibus cibariis: uel rei ueneriæ operã dare: mox ex sõnio optabili afficin
in calamitatibus. pleriq; libros de obseruatõe sõnioꝝ cõposuerũt: tãq; le
irridet synesius platonicus. iudicans prodesse perpaꝝ: q in libro de sõni
genter docet leges ĩsomnioꝝ statui haud quaq; posse cunctis æque cõ

lũ hõ sõniat se iu
nos uesci dulcio
xietate sumusq;
ui possent: quos
liter: neq; indili
nemonoe & me
osse & ordinare
et potius uniuſ
iasi artis habere
oria scribere po
quales euentus
uisq; penes se ip

Euentus sõnioꝝ cõtrarii.

Synesius platonicus librũ de sõniis condidit.

Sibi qsq; det' regulã sõnioꝝ

cõtra ridere: & mellitis dulciolis uentrẽ saginare: uel ĩ uoluptatẽ ueneriã cõuenire: tristitiæ aĩ: lãgori corpo ris: damnisque cæteris. uel anxiatũ iri p̃dicãt. Sed ego tenarrationibus lepidis: anilibusque fabulis protinꝰ euocabo: & icipit. Erãt ĩ quadã ciuitate rex & regina. hi tres numero filias: forma cõspicuas habuere. sed maio res qdẽ natu q̃is gratissima specie idõeæ: tñ celebrari posse laudibus humanis credebãt. At uero puellæ iunioris. tã p̃cipua tã præclara pulchritudo nec exprimi ac ne sufficiẽter qdem laudari sermõis humãi penuria poterat. Multi dẽiq; ciuiũ & aduenæ copiosi: quos exi mii spectaculi rumor studiosa celebritate cõgregabat

sum mꝛras hmõi artis regulas cumulabit. nã sicut qui frequenter nauigant. si qñ scopulũ aliquẽ ob uiũ hñt: in quẽ ascendentes urbẽ aliquã inde prospiciant: quotiens eundẽ scopulũ uiderint eandem agnoscunt demonstrantq; ciuitatẽ. eadẽ ratõe hõ somnians in eadẽ uisionẽ sepius incidens sibi de signare põt quẽ potissimũ euentũ portenderit. præter hoiem sõniare equos canes boues pecora capras palãẽ: Credit & sõniare oĩa uiuipara. i. q̃ aĩal patũt: de ouiparis. i. his q̃ oua gignũt icertũ ẽ: q̃uis dormire ea certũ sit. CIR. ca ridere: corrige cõtra ridere: ut expõas e cõtrario risũ ĩ sõnis significare merorẽ

Viuipara somniaꝝ. ouipara.

MEL litus dulcioli: lego mellitis dulciolis: ut referat ad cibaria: q̃ mellita noiant a mellis cõditura. De qbus apud Suetoniũ. ĩ nerõe de qbus apud Varronẽ. Macrobiũ Gelliũ. ẽ illud memoratissimũ. Bellaria ea maxie sũt mellita: q̃ mellita nõ sũt. dulcibus. n. cũ pepsi societas ĩfida: quo dicto significat: cibaria mellã cõcinnata nõ facere ad stomachũ. neq; satis cõducere cõcoctiõi: quã græci uocant πεψιμ: unde dispepsia Catõi p̃ mala digestiõe. PRA Edicãt: portẽdũt denũciãtq; aĩ tristitiã corporis lãgorẽ: & cætera fortunæ detrimẽta. VEL axatũ iri: legẽdũ puto anxiatũ. quasi ab anxietate siue ab angore ducto uocabulo: qd si legas uexatũ: qđ latinũ uerbũ ẽ & quadrat. ANIlibus fabulis: mos ẽ aniculaꝝ: ut fabellas alumnis comiter denarrẽt: quibus illoꝝ mẽtes mulcẽt & puerilis tristitia discutit. Quintilianus fabulis nutriculaꝝ. pxio loco succedere debere esopi fabellas p̃cipit: cũ ãt senectus sit natura loquatior: & senilis sit. ꝓprie macrologia seruat scitissime τοπρεπον & decoꝝ. Lucius noster. ut macrologiã. i. multiloquiũ det anniculæ lingulacæ: & loquaci: eãq; inducat fabula longioræ & lepida mulcentẽ puelle lamentantis mestitudinẽ. EVOcabo: electabo. mulcebo. uel lege auocabo. pro eo qd est abducã amoueboq; a tristitia: quã cõceperat uisione somnioꝝ. ERANT in quadã ciuitate: fabula est oratio ficta uerisimili dispositiõe imaginẽ exhibens ueritatis: qua usi sunt uetustissimi auctores. ut Hesiodus. Archilochus. Oratius. Hesiodus quidẽ luscinĩæ. archilochus uulpis. Oratius muris: noiant autẽ ab inuentoribus. oẽs tamẽ cõmuniter esopiæ nuncupatæ. qm̃ in cõuentibus frequenter solebat esopus his uti fabula q̃ moralis est & ad uitæ utilitatẽ maxime pertinẽs dicit apologus. a quo ex p̃cepto. M. Tulli ad herennĩũ exordiet orator si erunt iudices audiẽdo defessi. festiuos delectabilesq; apologos cõmẽtus ẽ. esopus fabulator. quibus ut inquit Au. Gellius: res salubriter ac prospiciẽter aĩ aduersas in mẽtes aĩoꝝ hoium cũ audiendi quadã illecebra induit. plautus in sticho. perge obsecro p̃sens hic qdẽ ẽ apologus q dãnõ sane recepto ĩ usũ noĩe apologationẽ uocãt qđ docet. Quitilianus. i. v. fabula græce μυθος dicit & fabulator μυθοποιος και μυθικος. macrobius mythicos uocat reꝝ fabulosaꝝ scriptores q fictionibus historias obuoluunt. quidã scripserũt mithystorias hoc est fabulares historias. spartiãus citat restimõiũ ex mithystoriis. epimythiõ noiat ĩ fabulis esopiis particula nouissima: qua utilitas ipsius fabulæ retegit. qđ nostri affabulationẽ iterp̃tãt apud oratores fabula ẽ ĩ qua nec uera nec uerisimilis res cõtinet. argumẽtũ uero ẽ ficta res q̃ tñ fieri potuit quales sũt plautinæ terẽtiæq; comediæ. & hoc ẽ qđ ait. Quitiliãus. nã & fabulæ ad actũ scenaꝝ cõpositæ: argumẽta dicunt. ego igit inducit anus cõsolatrix referẽs puellæ captiuæ fabulã lepidissimã. nõ minus scienter q̃ eleganter concinnatã. de psyche & cupidine. cuius interpretamenta extant a fulgentio uiro apprime docto composita: qui ex physica subtilitate & sensu allegorico illam cõmentatus est: a quo hæc tota res ad aĩam refertur: quæ græce dicitur ψυχη. scribit enim in mythologiis ciuitatẽ poni pro mundo regem & reginam pro deo & materia: qui tres filias habebant. ideſt carnem libertatem arbitrii & animam quam ideo iuniorem uoluerunt. quod corpori. iam facto post iditam esse dicebant. eandem ideo pulchiorem. quod & a carne nobilior. & libertate superior. huic inuidet uenus. quasi libido: quæ ad illam perdendam cupidinem mit-

Bellaria mellita nõ mellita.

Pepsis. dispepsia fabellæ aniles.

Macrologia senilis.

fabula quid.

esopiæ fabulæ.

apologus.

apologatio.

Mythici. mythistoriæ.

epimythion.

affabulatio.

argumẽtum.

Mysticus sẽsus psyches fabulæ.

Psyche anima.

ste somniũ ex contrario euentu denunciet meliora. sitq; futuꝝ auspicatius: sicut interdũ hõ sõniat se iugulari uerberariq; qd mox portendit lucꝝ: & felicitatẽ: sicut e contrario dũ sõniamus nos uesci dulcibus cibariis: uel rei ueneriæ operã dare: mox ex sõnio optabili afficimur uigilãtes anxietate ꝛumusq; in calamitatibus. pleriq; libros de obseruatõe sõnioꝝ cõposuerũt: tãq; leges sõnioꝝ statui possent: quos irridet synesius platonicus. iudicans prodesse perparꝝ: q in libro de sõniis neq; insubtiliter: neq; indiligenter docet leges ĩsomnioꝝ statui haud quaq; posse cunctis æque cõmunes: quas phemonoe & melãpus definire se posse & ordinare pfessi sũt. sed debet potius uniusquisq; se ipsum quasi artis habere materiã: & ĩ memoria scribere potest qualia uisa in quales euentus inciderint & ita quisq; penes se ipsum mltas hmõi artis regulas cumulabit. nã sicut qui frequenter nauigant. si qñ scopulũ aliquẽ ob uiũ hñt: in quẽ ascendentes urbẽ aliquã inde prospiciant: quotiens eundẽ scopulũ uiderint eandem agnoscunt demonstrantq; ciuitatẽ. eadẽ ratõe hõ somnians in eadẽ uisionẽ sepius incidens sibi designare põt quẽ potissimũ euentũ portenderit. præter hoiem sõniare equos canes boues pecora capras palãẽ: Credit & sõniare oĩa uiuipara. i. q̃ aĩal parũt: de ouiparis. i. his q̃ oua gignũt ĩcertũ ẽ: q̃uis dormire ea certũ sit. CIR. ca ridere: corrige cõtra ridere: ut expõas e cõtrario risũ i sõnis significare merorẽ

Euentus sõnioꝝ cõtrarii.

Synesius platonicus librũ de sõniis condidit.

Sibi q̃sq; det' regulã sõnioꝝ

Viuipara somniaĩ.

ouipara.

MEL litus dulcioli: lego mellitis dulciolis: ut referat ad cibaria: q̃ mellita noĩant a mellis cõditura. De qbus apud Suetoniũ. ĩ nerõe de qbus apud Varronẽ. Macrobiũ Galliũ. ẽ illud memoratissimũ. Bellaria ea maxie sũt mellita: q̃ mellita nõ sũt. dulcibus. n. cũ pepsi societas ĩfida: quo dicto significat: cibaria mellã cõcinnata nõ facere ad stomachũ. neq; satis cõducere cõcoctiõi: quã græci uocant πεψιν: unde dispepsia Catõi p mala digestiõe. PRA Edicãt: portẽdũt denũciãtq; aĩ tristitiã corporis lãgorẽ: & cætera fortunæ detrimẽta. VEL axatũ iri: legẽdũ puto anxiatũ. quasi ab anxietate siue ab angore ducto uocabulo: qd si legas uexatũ: qd latinũ uerbũ ẽ & quadrat. ANIlibus fabulis: mos ẽ aniculaꝝ: ut fabellas puerilis tristitia discutiãt. Quintilianus fabulis nutriculaꝝ pxio loco succedere debere esopi fabellas pcipit: cũ ãt senectus sit natura loquatior: & senilis sit, pprie macrologia seruat scitissime τοπρεπον & decoꝝ Lucius noster. ut macrologiã. i. multiloquiũ det anniculæ linguacæ: & loquaci: eãq; inducat fabula longioræ & lepida mulcentẽ puelle lamentantis mestitudinẽ. EVOcabo: electabo. mulcebo. uel lege auocabo. pro eo qd est abducã amoueboq; a tristitia: quã cõceperat uisione somnioꝝ. ERANT in quadã ciuitate: fabula est oratio ficta uerisimili dispositiõe imaginẽ exhibens ueritatis: qua usi sunt uetustissimi auctores. ut Hesiodus. Archilochus. Oratius. Hesiodus quidẽ luscinĩæ. archilochus uulpis. Oratius muris: noĩant autẽ ab inuentoribus. oẽs tamẽ cõmuniter esopiæ nuncupatæ. qm̃ in cõuentibus frequenter solebat esopus his uti fabula q̃ moralis est & ad uitæ utilitatẽ maxime pertinẽs dicit apologus. a quo ex pcepto. M. Tulli ad herennĩũ exordiet orator si erunt iudices audiẽdo defessi. festiuos delectabilesq; apologos cõmẽtus ẽ esopus fabulator. quibus ut inquit Au. Gellius: res salubriter ac prospiciẽter aĩaduersas in mẽtes aĩoſq; hoĩum cũ audiendi quadã illecebra induit. plautus in sticho. perge obsecro p̃sens hic qdẽ ẽ apologus q dãnõ sane recepto i usũ noĩe apologationẽ uocãt qd docet. Quitilianus. i. v. fabula græce μυθος dicit & fabulator μυθοποιος και μυθικος. macrobius mythicos uocat reꝝ fabulosaꝝ scriptores q fictionibus historias obuoluunt. quidã scripserũt mithystorias hoc est fabulares historias. spartiãus citat restimõiũ ex mithystoriis. epimythiõ noĩat ĩ fabulis esopiis particula nouissima: qua utilitas ipsius fabulæ retegit: qd nostri affabulationẽ iterpt̃at apud oratores fabula ẽ i qua nec uera nec uerisimilis res cõtinet. argumẽtũ uero ẽ ficta res q̃ tñ fieri potuit quales sũt plautinæ terẽtiãæq; comediæ. & hoc ẽ qd ait. Quitiliaus. nã & fabulæ ad actũ scenaꝝ cõpositæ: argumẽta dicunt. ego igit inducit anus cõsolatrix reterẽs puellæ captiuæ fabulã lepidissimã. nõ minus scienter q̃ eleganter concinnatã. de psyche & cupidine. cuius interpretamenta extant a fulgentio uiro apprime docto composita: qui ex physica subtilitate & sensu allegorico illam cõmentatus est: a quo hæc tota res ad aĩam refertur: quæ græce dicitur ψυχη. scribit enim in mythologiis ciuitatẽ poni pro mundo regem & reginam pro deo & materia: qui tres filias habebant. idest carnem libertatem arbitrii & animam quam ideo iuniorem uoluerunt. quod corpori. iam facto post iditam esse dicebant. eandem ideo pulchiorem. quod & a carne nobilior. & libertate superior. huic inuidet uenus. quasi libido: quæ ad illam perdendam cupidinem mit-

Mellaria mellita nõ mellita.

Pepsis.

dispepsia fabellæ aniles.

Macrologia senilis.

fabula quid.

esopiæ fabulæ.

apologus.

apologatio.

Mythici. mythistoriæ.

epimythion.

affabulatio.

argumẽtum.

Mysticus sẽsus psyches fabulæ.

Psyche anima.

tit:sed quia cupiditas est boni & mali cupiditas:animam diligit.& ei uelut coniunctione miscet quam persuadet ne suam faciem uideat.idest ne cupiditatis delectamenta discat: neue suis sororibus ideat carni & libertati de suæ formæ curiositate perdiscenda consentiat.sed illarum impulsu percita lucernã de sub modo eiecit ideſt desiderii flammam in pectore absconsam depalat & inuulgat: uisam talitet dulcem amat.quam ideo lucernæ ebullitione dicitur incendisse.quia omnis cupiditas quantum diligitur tantum ardescit:& peccatricem suæ carni cõfigit maculam.ergo quasi cupiditate nudata psyche ex potenti fortuna eruitur.& periculis iactat: & regia domo expelli tur:mox post erumnosos labores exanclatos cupidini cõnubio copulatur:& ut inquit Marcianus capella.psyche opima muneribus deoꝝ adamantinis nexibus a cupidine detinetur.idem auctor est psychen a philologia expolitam fuisse.quin etiã aristophanes atheneus fabulam hanc psyches enormi uerborum circuitu discere cupientibus ꝓdidit. & sane ecclesiastici conditores in canonicæ scripturæ interpretamento arcana mysteria allegorico inuolucro inuoluta repandunt ac re[illegible].qui tradunt multiplicem esse intellectum scripturarum:historicum siue litteralem:tropologicum siue allegoricum & spiritalem siue anagogicũ in historia eorum quæ scripta sunt ordo seruat in tropologia de littera ad maiora consurgimus.& quid carnaliter factum est iuxta moralem interpretamur locum.i spiritali θεωρίᾳ qui & anagogicus dicitur sensus.ad sublimiora transimus terrena dimittimus.de futurorum beatitudine & celestib⁹ disputamus:& ut res exemplo magis colliquescat hierusalem historice significat ciuitatem iudeæ metropolim allegorice.ecclesiam:moraliter animam.spiritaliter celestem ciuitatem:ad quam cunctorũ uota suspirant:& illius coloni effici concupiscunt.sed nos non tam allegorias in explicatione huius fabulæ sectabimur q̃ historicum sensum.& rerum reconditarum uerborumq; interpretatione expedabimus:ne philosophaster magis uidear q̃ cõmentator. IN ACcessæ formositatis:sicut locus in accessus dicit ad quem nullus accedit:quiq; in accessibilis est:sic formositas inaccessa eleganter:noiarum ad quam propter exuperantiã nullus accedit:quæ propter reuerentiã & quãdã quasi maiestatẽ mortalibus inadibilis est:qualia sunt numina deoꝝ deaꝝq;. ORIbus dexterã admouentes: designat tãtã formositate fuisse ꝓditam puellã:ut ab oibus perinde ac Dea uenus adoraret:mos enim adorãtiũ est:& is quid est usitatissimus:ut manũ dexterã ori admoueant:in uenerationedeorum & cultu in apologia in hunc sensum sic scribit.si fanũ aliquod prætereat nefas habet adorandi gratia manum labris admouere:plinius in.xxviii.in adorando inquit dextrã ad osculum referimus:totũq; corpus circunagimus: idẽ in.xi.refert religionẽ quãdã eẽ in dextra quæ in fide porrigitur:quæ osculis auersa appetitur:& nunc quoq; solent principes:& antistitio sacerdotali præcellentes dextram auersam adeũtib⁹ religiose osculandam porrigere Hieronymus callens linguæ hebraicæ ueritatem in psalterio quod dicitur deosculamini interpretatus est adorate:quia ut eius uerbis utar:qui adorant solent deosculari manũ:& capita sũmittere:qd se beatus iob elementis & idolis feciſſe negat dicens.si uidi solẽ cũ surgeret & lunã incedẽtẽ clare & letatũ est in abscondito cor meũ & osculatus sum manũ meã ore meo:quæ iniquitas maxima est:& negacio contra deũ altissimũ.& hebrei iuxta linguæ suæ proprietatẽ Deosculationẽ ponũt ꝓ uenerationeꝓ. PRIOre digito:Quintilianus in.xi.diuersos eẽ gestus referẽs ait adorantes attollere manus.pacificator quoq; habitus in statuis est manũ infesto pollice protẽdẽs:qn etiã uouẽtiũ mãus leniter pãdata est.hic gestus ille significat:quo in adoratione digitus index super pollicẽ residens crucem quasi figurat:eũq; exosculari solemus. ATtiguas:finitimas proximas:ab attingendo ductũ nomen: sicut a cõtigẽdo cõtiguũ. Quã cerulũ ꝓfundũ:uenerẽ piphrasticos describit:quã fabulæ tradunt ortã eẽ ex maris spuma & pudendis celii in mare deiectis quæ ob id apud græcos aprodite nomen accepit aphron enim spumã dicunt:quod ideo fictũ a mythicis ideſt fabulatoribus autumat aristoteles in secundo de generatione aialium:quia scilicet genitura spumosa est. TRIbuta uenia:sensus est:fama inuulgauerat uenerem e celo descendisse in terras.& sui numinis cunctis mortalibus sub specie puellæ iam facere potestatem uel potius alteram uenerem terrenam ui siderali esse procreatam. GERmine stellarum:ex opinione philosophorum hoc dictum est:qui opinantur cuncta in terris pro generari ui stellarum & siderali positura ac radiatione:nam ut inquit plinius noster decidua sunt ex celo rerum omnium semina.& inferiora superioribus ancillantur. PVLlulasse:progenerasse:pullulare dicuntur arbores quando pullulos emittunt & germina.unde & repullulare. tradunt auctores arbores quasdam cesas nunquam repullulare.plinius pullulos appellat in arboribus sobolem pullulantem.

inaccessæ formositatis admiratione stupidi: & admouentes oribus suis dexteram: priore digito inerectum pollicem residente:ut ipsam prorsus deã uenerem religiosis adorationibus uenerabantur. Iamque proxias ciuitates: & attiguas regiones fama peruaserat deam: quã cerulũ profundũ pelagi peperit.& ros spumantiũ fluctuũ educauit: iã numinis sui passim tributa uẽia: i mediis cõuersari populi cetib⁹. uel certe rursũ nouo celestiũ stellarũ germie.nõ maria: sed terras. uenerẽ aliã: uirginali flore ꝓditam pullulasse.sic imensũ procedit

psyche expolita a philologia.
Sensus historicꝰ.
Tropologicus.
Allegoricus.
Anagogicus.
Hierusalem mystice qd. philosophaster
Mos adorantium ori manum admouere.
Dextra osculãda porrigit.
Deosculamini adorate iob.
Deosculatio pro uenerationeꝓ.
pacificator habitus.
Attiguꝰ.
aphrodite.
Spma spumosũ
Ex celo rerum semina decidua.
pulluli i arboribus

IN dies: Quotidie magis. SPEcimẽ glorioſũ: Oēs iquit cõfluebãt ex diuerſis orbis partibus ad uiſen
dã puellã hãc: q̃ ꝓpter pulchritudinẽ uenus haud dubie credebaꝫ. PAphon: Nullus amplius ea pete
bat loca. ĩ quibus uenus colitur: ſed ad hãc cũcti adibãt: pinde ac uiuẽtẽ uenerẽ ẽ enĩ paphos oppidũ cy
pri cuius numẽ & regina ẽ uenus: Vñ paphia a Poetis dicta. Gnidos quoq; inſula ẽ ueneri dicata. Ora
tius o uenus regina gnidi paphiq; praxiteles ſtatuarius uenerẽ fecit ex marmore quã gnidii: ut pote
ueneris cultores emerũt: quo ſigno gnidos nobilitata ẽ. ut inquit Plinius: ferũt amore captũ quẽdã no
ctu ſimulacro coheſiſſe: eiuſq; cu
piditatis eẽ ĩdicẽ maculã. CYthe
ra: Inſula ẽ ueneri cõſecrata. uñ ue
nus cytherea poetis dicta nomi
ne notiſſimo: Dicimus autẽ hæc
cythera in plurali: ſicut hæc ſoly
ma: & artaxata: Virgilius eſt ama
thus. ẽ celſa mihi paphos atq; cy
thera: inde cytheriacũ nectar. pro
ſuauitate ueneria. SAcra deæ ꝓ
ferũtur: Adeo: iquit pulchritudo
pſyches erat uenerabilis adeo ſpe
cies adorãda: ut uenus ꝑpſyches
maieſtate cõtẽneretur. ut ſacra ue
neris negligerẽtur: Nã ſacra deæ
ꝓferũtur duplici ĩtellectu. uel qd
procraſtinãtur differũturq; p con
tẽptionẽ. uel q̃ publicãtur: & ĩ pro
patulũ educũt: qd fieri nefas ẽ. cũ
in arcano cluſa cõditaq; ſacra ſint
habẽda. ꝓferre enĩ ambifariã dici
tur ꝓ educeꝛ & oſtẽtare & ꝓ differ
re ac ꝓcraſtiare: hĩc iocus ille plau
tinus in captiuis. Vbi res prolatæ
ſunt cũ rus homines eũt ſimul prolatæ res ſũt noſtris dentibus. PVLuinaria proferũt: Lectuli inqt
ſimulachris ueneris dicati habẽtur neglectui: nec cũ ſanctitudinis reuerẽtia ĩ ſecretariis cuſtodiũt: ſed
palã & cõtẽpti depromũtur: de puluinaribus aliubi plura. INcoronata: Sine coronis & intrinſecus ſub
intelligẽdũ ẽ uerbũ ſũt. Simulacra aũt deoꝝ coronari. ſolẽt a cultoribus religioſis: q̃ irreligioſi ſine coro
nis ꝓ irreligioſitatẽ neglecta & iculta deſtituũt. Plinius ĩ. xxi. coronas refert deoꝝ honorẽ fuiſſe & lariũ
publicoꝝ priuatorũq; & ſepulchroꝝ & maniũ. plautinus ſenex teſtatur ſe coronas floreas emiſſe ad co
ronãdos lares. Aræ uiduæ: Orbatæ deſerte derelictæ. trãſlatio ſũpta a fœmina uidua: q̃ ſolitaria ẽ: per
abuſionẽ dixit Oratius uiduus pharetra riſit appollo. IN hũanis uultibus: Venus ĩquit colitur. & nu
mẽ Deæ placaꝫ ĩ uultibus pſyches. peride ac pſyche uẽus ipſa ſit: q̃ ĩ terras deſcẽderit: & mortales cõſpe
ctu ſuo dignata ſit atq; ſub hũana effigie coli uelit. VEneris abſentis: Venus qdẽ ẽ abſens: ſed tñ uelu
ti pſens propiciaꝫ pſyche ꝓgrediẽte: quã ueluti uenerẽ adoratiõibus ꝓſecũtur. COMmeãtẽ: Gradiẽtẽ ĩ
cedẽtẽ ĩnãbulãtẽ. FLOribus certis: Lege ſertis. flores. n. ſerti dicũtur ĩ coronamẽtis cõtexti Lucanus
accipiũt ſertas nardo floręte coronas. & ut auctor eſt Plinius cũ ex floribus fierẽt ſerta a ſerendo ſeruiæ
appellabãtur. apud priſcos coronæ fuerũt parti pactiles parti ſutiles dictæ ſũma auctoritas pactili coro
næ habita ẽ: ſubtiles ĩ cenis ſolẽnes extiterũt. ſerti flores dicũtur q̃ſi iũcti cõtextiq;. nã ſerere apud Anti
quos iũgere ẽ: uñ fruges ſeri dicũt. qa terræ iũgũtur. & ſertorem ꝓ aſſertore dixerunt: a ſerẽdo. ſ. cũ petẽ
do aliq̃ ſeũat ĩ libertatẽ. i. iũgat hĩc ſerilla quoq; nauigia appellari autumat uerrius Flaccus q̃ ſparto
aclino cõdẽſant: a cõſerẽdo & cõtexẽdo dicta. IN modica trãſlatio. ꝓlatio alterius ut inquit ueriſſime
Tertullianus ꝓcedere nõ põt ſine alterius cõtumelia: tãto magis trãſlatio celeſtis honoris. ad cultũ al
terius bilẽ mouet & animũ ĩcẽdit: itaq; merito uera uenus ĩdignatõe ſucẽſa ẽ: & ſtimulo excãdeſcẽtiæ
icitata cũ honores ſibi debitos ĩmodice nimis trãſferri uideret ad cultũ pſyches. & adorationẽ. nã ut ait
ſulmonẽſis poete unicus ẽ de quo ſollicitamur honos. CApite quaſſãti: Indignatiõis ſignũ: ſic Virgi
lius ĩ. xii. ille caput quaſſans nõ me tua feruida terrent dicta ferox. FREmẽs altius: Cõcepto dolore
medullitus. & ĩtra ꝑcordia dignaꝫ ſecũ uenus q̃ cũ ſit ipſa maxĩa deaꝝ. & origo reꝝ primigenia tñ ho
norẽ participet cũ puella. ENreꝝ naturæ priſca parẽs. ex ſecretariis philoſophiæ deprõpta locutio q̃ re
cũ naturæ parẽs merito dicit. cũ ex officio ueneris cũcta ꝓ gñerẽt. hĩc Lucretius libroꝝ ſuoꝝ initiũ fecit.
eneadũ genitrix hoĩum diuũq; uoluptas. alma uenus ꝓ te qm̃ genus oẽ aĩantiũ cõcipit. uiſitq; exortũ
lumina ſolis. plinius ĩ ſecũdo ſideris ĩqt ueneris natura cũcta gñerãt iterris. nãq; ĩ alterutro exortu ge
nitali rore cõſpgẽs nõ terræmõ cõceptus iplet ueꝝ aĩantiũ quoq; oĩum ſtiulat. uẽus ut iterꝑtaꝫ. M. Tul
lius lib. iii. de natura deoꝝ ex eo dicta. qa uenit ad oĩa. merito uenus naturæ reꝝ antiqſſima mr̃ noiaꝫ:

in dies opinio: ſic inſulas iã proximas & terræ pluſcu
lũ: prouinciaſq; plurimas fama porrecta puagaꝫ. Iam
multi mortaliũ lõgis itineribꝫ: atque altiſſimis maris
meatibꝫ: ad ſeculi ſpecimẽ glorioſũ cõfluebant: paphõ
nemo: Gnydõ nemo. Acne ipſa quidã cithera: ad cõſpe
ctũ deæ ueneris nauigabãt. Sacra deæ proferũt. tẽpla
deformãt. puluinaria proferũt cerimõiæ negligunt.
incoronata ſimulacra: & aræ uiduæ frigido cinere fœ
datæ. puellæ ſupplicaꝫ & in humanis uultibus: deæ tã
tæ numĩa placãt. & ĩ matutĩo progreſſu uirginis: uicti
mis & epulis ueneris abſcentis nomẽ propiciaꝫ. iãq; p
plateas cõmeãtẽ populi frequẽter floribꝫ ſertis: & ſolu
tis adꝑcãt. Hic honoꝝ celeſtiũ ad puellæ mortalis cul
tũ ĩmodica tranſlatio. ueræ ueneris uehementer incen
dit animos. & ĩpatiens indignationis: capite quaſſanti
fremens altius: ſic ſecum diſſerit. En rerum naturæ pri
ſca parens. En elementꝝ origo initialis: en orbis totiꝰ

paphia uenus. Venus praxiteli ca. Cythera. Cytheria cũ nectar. proferre. prolatæ res plau to. Coronæ deoꝝ ho nor. Viduus pharetra Flores ſer ti. Seruiæ. pactilis corona Sutilis. Serere. ſertor, ꝓ aſſertore ſerilla. prælatio unius cõ tumelia alterius Venꝰ pa tẽs reꝝ. Initiũ Lucretii. Venus quia ue nit ad omnia.

& elemẽtoꝝ origo primordialis:tãq̃ a uenere generatio reꝝ oĩum sit & initium:tãq̃ sine uenere sterilia cũcta flaccescãt:tãq̃ elemẽta sine copulatiõe hoc ẽ uenera nihil separata parturiãt. Quæ iugabili quadã cõpetẽtia & iter se deuicta cuncta ꝓgenerẽt. ALma uenus:Optio epitheto.alma dicit ab alẽdo.uidelicet pinde ac ueneris potẽtia genitabili alãt oĩa:Almã lucẽ almũ diẽ.ꝓ Trãquillo accipit Dõatus apd Virgiliũ. PARtiario honore:Partiarius honor dicit.q exparte dimidia.cũ altero cõmunicat:partiario agimus cũ ex dimidia parte diuidimus.pars enĩ dimidiũ apud doctos significat.Iuriscõsulti Titulo de usufructu partẽ,ꝓ dimidio accipi euidẽter ostẽdũt sic scribẽtes ẽt partis usufructus legari põt:si spetialiter nõ sit facta partis mentio. Dimidia pars bonoꝝ cõtinet:Cato ait in libro de Re Rustica calcẽptiatio coquẽdã q̃ dãt ita dãt. ubi partiario accipit ꝓdimidiata portiõe.ut.s.calcarius.i.qui calcẽ coqt dimidiã partẽ calcis coctæ ipe habeat/reliquũ dño ꝓbeat. ueteres appellauerũt pticulones cohæredes ex eo qd ptes patrimonii sumãt. PROphanat:Polluit. VIcariæ ueneratiõis:Vicaria uenerario elegãter appellat:q uicẽ alienã iplet:sic uicariæ epistolæ apud Cyprianũ:q̃ ꝓ nobis uicẽ supplẽt:sic uicariæ manus Apud Quintilianũ i glodiatore q̃ ĩ pugnã ꝓ altero dãtur:& uicaria mors.q̃ ꝓ altero subit.uicarius uulgo dicit q uice & loco alterius substituit:Apud iurisconsultos. Oratores poetas uicarius usurpat ꝓ seruo serui maioris ĩ familia. De quo Oratius ĩsermõibus siue uicarius ẽ qui seruo paret. uti mos uester ait seu conseruus:hĩc illud epigrãmatistæ eẽ sat ẽ seruũ. Iã nolo uicarius eẽ. docet iuriscõsultus titulo de peculio legato eẽ & dici uicarios uicarioꝝ ĩ hoc seruoꝝ significatu. INcertũ Incerti iquit mortales erũt utrũ ego An psyche ꝓ uenere colẽda sit: ubi annotãdũ dici ĩcertũ pro dubio dubitatiõeq̃ nomine.s.substãtiuo. PAstor ille:Paris significat. cuius iudicio ꝑlata ẽ uenus Iunonis & palladi:de quo Poeta.manet alta mẽte repostũ iudiciũ paridis: Luciani libellus extat de hoc paridis iudicio festiuiter cõcinatus:De quo & ĩ decimo huius operis uolumine uberior mẽtio. DIGNItatis & patrimonii:Oĩbus bonis uiduatũ eẽ cupit:sũt enĩ bõa triplicia apud philosopho.prima animi.ut uirtutes secũda corporis.ut ĩcolumitas.Tertia fortunæ.ut dignitas & opes. FAxo:Faciã. PINnatũ:Alatũ cupidinẽ.pĩna acutũ securis dicitur:ĩde utriq̃ habẽs aciẽ bipẽnis.pinas auiũ quoq̃ dici uolũt:unde pinnatus cupido ꝓ aligero & pẽnas habẽte dictus:ideo aũt alatũ cupidinẽ finxit antiqtas. quia nihil amantibus leuius.nihil mobilius.nihil uolaticũ magis. Nãq̃ ut auctor ẽ alexãder aphrodiseus ĩ Problematis cupido amatoris nõ diuturna ẽ.nec oĩo stabilis:sed euagat.ac mutabilis ẽ.& ut scite cãit Propti⁹: Nõ frustra uẽtosas alas addũt cupidini.s.alterna qñ iactamur ĩ unda. FLAMmis & sagittis armatus: Cupidinẽ faces tenentẽ & sagittis armatũ figurãt ꝓpterea q̃ exurit cor amatoris.sagittas aũt ideo gestat q̃ radios emittit tãq̃ sagittas amatori ĩ amasiã:ipsa porro iaculo similis ẽ qd ĩ amãtis corpus iaculet. q̃rit ĩcõtrouersiis auctore Qui.cur cupido puer.cur uolucer:cur sagittis & face armatus sit. GENuina: Natiua.ĩsita.ĩgenita. ET tota illa plata:Cũ uenus ad filiũ cupidinẽ fabulã illã totã ptulisset:q̃ de emulatiõe pulchritudinis iter ipsã & psychen diuulgabat:filiũ ꝑcata ẽ.ut hãc iniuriã uindicaret.& psycen ĩfortunio amotis male mulctaret. PER ego te iquit: Deꝑcatio ẽ matris ad filiũ q̃ exorabula oĩa & ad ipẽ trãdũ potẽtissima cõtinẽt.Rogat enĩ per maternos affectus ꝓ sagittas cupidineas uulnere amabili fordicantes per melitta ardentis facis incendia. Vredines:Ardores & ustrinas mellea dulcedine medicatas.urit quidem amor sed cũ dulcedine:uulnerat sed cũ suauitudine.plautus de amore ĩquit amor melle & felle est fecundissimus gusto dat dulce amarum ad satietatem usq; aggerit:plinius. in.xxi.refert succum trifolii ĩfusum corpori facere uredinem:ambrosius ustriginem appellat quas Lucius nosster uredines. TVAE parenti:Mihi ueneri. CONtumacem:Rebellem & mihi reluctantem.

alma uenus.
partiari⁹.
pars dimidium.
partiario.
Calcari⁹.
particulones.
Vicatiæ epistolæ.
Vicarius seruus seruui.
Vicarii uicariorũ:
Bona triplicia.
pinna.
Bipẽnis.
alatus cupido.
cur armatus facib⁹ & sagittis
Exorabula ueneris.
Vredies.
Vstrigies

VIRgo:Psyche. EXtremi:despicatissimi postremissimiq;. COMprobauit iupiter: Canũt poetæ & narrat Lucianus Mercuriũ ioue missũ ad paridẽ:ut iudex esset & disceptator litis deaꝝ. HIANtibus: Patulis ac plenioribus:hiãtẽ orationẽ itelligi uult.M.Tullius lapsabũdam & fluctuãtẽ:nec ullis uiculis astrictã. ORAS:Loca littoralia & extremas regiões soluere orã ẽ ex ora & littore nauigiũ i mare deducere & enauigare:sublatis anchoris & funibus nauticis resolutis.errãt q orã funẽ nauticũ iterpretãtur. VDO resedit uertice:Sicut fastigiũ & sũmæ & ifimæ ptis dici põt:sicut altũ & mare & celũ dicimus: ita uertex pro altitudie sũma & ifima usurpaꝝ: sicut hic põit uertex pro pfũdo & imo maris.pprie uertex ẽ cõtorta i se aqua:quo ẽt itellectu hic locus accipi posset.ps sũma capitis uertex nominaꝝ:auctor Quintilianus.uertices hoi bini tñ sunt ut docet plinius. Vortices & uorsus dicebat antiqtas:Scipio africanus p littera.e.uertices & uersus prim⁹ dicit ptuliſſe. ET ipsũ qd incipit uelle: Sẽsus ẽ numina marina statũ põsto sũt & id obediẽter execũt:qd uenerẽ uelle itelligũt: peride ac si iã pridẽ pceperisset. NErei filiæ:Nereides / Hesiodus Hõerus. Maro noster Poetæ oẽs nominatim nereidas i numeras pẽsent.

Hiãs oratio.
Soluere oram.
Fastigiũ.
Vertex.
uortices:
Chorus.
Chorea:
Ino mutata leucothea.

uirgo ista amore flagrantissimo teneaꝝ hoĩs extremi. quẽ & dignitatis: & patrimõii: simul & incolumitatis ipsi⁹ fortuna dãnauit:tãq; infirmi: ut per totũ orbẽ nõ inueniat miseriæ suæ cõparẽ. Sic effata & oscu|lis hiantibus filiũ diu ac præssule sauiata: proxĩas oras reflui littoris petit. plãtisq; roseis uibrãtiũ fluctuũ sũmũ rorẽ calcauit. Ecce iã profundi maris udo resedit uertice. & ipm qd incipit uelle:statĩ quasi pridẽ pceperit:nõ morat marinum obsequm. ad sunt nerei filiæ:chorꝝ canẽtes. & portunus cerulis barbis hispidus: & grauis: piscoso sinu solatia: auriga paruulus delphini palemõ. iã passim maria pscultãtes:tritonũ cateruæ. hic cõcha sonaci leniter buccinat. ille serico tegmine flagrantiæ

CHOrũ canẽtes: Multorꝝ uocibus cõstat chorus.ita ut ex plurimis una reddaꝝ fiatq; cõcẽtus ex dissonis: auctores Seneca & Macrobius.chorꝝ a chara.i.leticia dici autumat plato.libro secũdo de legibus: Chorea uero tripudiũ simul & cõcẽtus significaꝝ. PORtũnus:Deus ẽ marinus q portubus pẽst fabula notissima:Athamas enĩ post furorẽ a iunone imissũ cũ occiso learcho melicertã quoq; alteꝝ filiũ una cũ uxore noie ino pseqreꝝ:illi se i mare pcipitarũt & uolũtate numinũ i deos uersi sũt.ino i matrẽ matutã:q̃ græce dr leucothea melicerta i portunũ:qui græce palemõ appellaꝝ.a portuno portunalia dicta.sũt aũt feriæ & dies portuno dicatus: cui eo die edes i portu tyberino facta ẽ. CErulis barbis: Colore ceruleo dii marini figurãtur ut mari sint cõcolores. SOlatia:Corrige salacia.error litteræ minutulus quidẽ ueꝝ sẽtentiæ disparilitas maxĩa.Salaciã aũt finxit antiquitas eẽ neptuni uxorẽ:quã inferiorẽ aqua maris eẽ dixerũt uenilia quoq; neptuno adiuncta ẽ & ut interpretatio fabulosæ theologiæ demõstrat uenilia unda est ex eo dicta: qd ad littus ueniat:sicut salacia qd i salũ redeat auctor diuus augustinus i septimo de ciuitate dei:qui i quarto quoq; sic scribit:Quid ẽ qd mare neptuno tribuiꝝ:terra plutonii:& ne ipsi quoq; sine cõiugib⁹ remanerẽt:additur neptuno salacia.plutoni proserpina.inferiorẽ maris partẽ salacia tenet:terræ inferiorẽ proserpina.M.Varro salaciæ uenilieq; breuiter cõmeminit his uerbis.Salacia neptuni a salo uenilia a ueniẽdo. PAlemon:Portunus melicerta:de quo iã dictũ est in cuius honorẽ isthmia celebrari tradũt græci auctores:quibus nictor corõa pinea coronabaꝝ.palemonẽ delphino uehi scite dicit:cũ cõflet delphinos pueꝝ per mare uectores extitisse:cũ arion fidicinio nobilis delphino insidẽs in tenaꝝ platus sit.res clara multorꝝ mõumẽtis. PERsultãtes:Quid si legas psulãtes quasi sulco quodã atq; uestigio iter natãdũ signãtes.potest tñ persultãtes legi.utraq; enĩ lectio proba ẽ utraq; recipiꝝ. TRItonũ: Tritonis effigies sic a poeta describitur.frõs hominẽ pfert.in pistrin desinit aluus.Tiberio pricipi nuntiauit olysiponẽsiũ legatio uisũ auditũq; i quodã specu cõcha canẽtẽ tritonẽ:qua noscitur forma.sũt autẽ Tritones ut poetæ docẽt tubicines neptuni.sũt auctores tritonas cũ buccinis fastigio saturni ędis superpositos:quoniã ab eius cõmemoratiõe historia clara.& quasi uocalis facta ẽ cũ ante muta fuisset & obscura. CONcha sonaci:Inter genera cõchaꝝ q̃ multifaria sũt conchæ q̃dã memorãtur ad buccinãrecuruæ.ut docet plinius.his tritones buccinãt de hoc cõchaꝝ geuee sic scribit Ouidius. Caua buccina sumitur illi tortilis in latũ q̃ turbine crescit ab imo:Nos quoq; tales curiose sumus cõtẽplati figura uidelicet turbinatiore:uidetur aũt imitatus eẽ in geniosissimũ poetã sic scribẽtẽ in prio metamorphoseos ceruleũ tritona uocat cõchaq; sonaci ispirare iubet.qdã codices nasoniani.nõ sonaci habẽt sed sonãti.ueꝝ hoc elegãtius.tersius nitidius ẽ. BVCcinat:Buccinare ẽ tuba cãere/buccina ut scribit caper grãmaticus tuba ẽ:qua signũ dat buccinator:buccinus uero ipse cãor significaꝝ.Hieronymus i epistola ad dardanũ buccã uocari apud hebreos asserit organi genus:q̃ p diminutionẽ buccina dicatur:apd Vegetiũ lego buccinã dici tubã:q̃ i semet ipsã æreo circulo flectitur.a buccina buccinatores dicti.q ut idẽ refert ornamẽtũ erãt totius legiõis i igressu cõflictus & eius reditu.hic p metaphorã decẽtẽ buccinator ususpaꝝ.p laudatore ac pcone.M.Cicero filius i epistola ad tyronẽ.qd polliceris te buccinatorẽ forte existiatiõis meæ firmo id cõstãtiq; aio facias licet.apd pliniũ buccinũ ẽ tuba & cõcha/sic enĩ scribit in.

Isthmia i honorẽ palemonis.
Effigies tritonis.
Tritones cum buccinis i fastigio edis saturni.
Concha sonax.
Bucciare
Buccinus
Bucca.
Buccina.
Buccinator.

viiii.buccinū minor cōcha ad ſimilitudinē eius buccini.quo ſonus editᵉ.Vñ & cā nomini rotunditate oris ī margine inciſa. SOlis inimici:Sol inimicus ē diis aquaticis:Cuius flagrātia infeſtatᵉ. Ideoq; tri-

Bige. tonū unus ſerico tegmīe ardorē ſolis defēdebat:ſicut iuſu priſcoꝝ fuerūt umbellæ.quibus ſoli obſiſte bāt. DOminæ:Veneris. PRAEgerit:Antegerit & p̄fert. BIges:Bigas ſignificat:ſic enī appellāt equi duo iuncti:Quidā codices habēt currus biiuges q̄ lectio purior ē & uſitatior:Eodē tñ itellectu. CVpiēs

ſitiēs glo riæ. uuptiaꝝ:Quædā nomina ut iquit Diōedes forma participioꝝ genitiuo caſu iūgunᵗ:ut fugitās litiū.& ſitiēs gloriæ: appetēs pecuniæ:& alia id genus ſexcēta. FAbre poli

Concubi tores ſta tuarum. procare. tum:ſimulacra abſolute effigiata mirāᵗ qdē mortales. ſed nulla cupiditate ueneria.niſi forte quiſpiā ſimilis ſit alchidæ rhodio: q amore captᵘ cupidīs praxitelicī ſimulacro coheſit:atq; ī eo cupiditatis īdi cē genituræ maculā reliquit. Alter quoq; ſic adamanit uenerē a paxitele fabrefactā: ut ī ea ſimile amoris ueſtigiū extaret. DIFFamarāt: Diuulgarant:rumorēq; diſſipauerāt. PROcis regibus græci μνηστηρας pcos uocāt:ē eni pcare poſcere. Vñ proci uxoꝝ petitores. & meretrices pcaces dictæ.hīc antiqui reciprocaᵗ dixerūt pro ultro citroq; poſcere. DEſpōſæ:Deſpō ſatæ ex ritu formulaq; ſpōſaliorū: nā ut ſcribit Seruius ſulpitius in libro dedotibᵘ:qui uxorē ducturus erat:ab eo uñ ducēda erat ſtipulabaᵗ eā ī matrimoniū ducturū iri:q daturus erat itidē ſpōdebat datuꝝ: is contractus ſtipulationū ſpōſionūq; dicebaᵗ ſpōſalia.tū q̄ p̄miſſa erat ſpōſa appellabaᵗ:q ſpopōderat ducturū ſpōſus:ſpōdere ut docet M.Varro ē dicere a ſpōte ideſt uolūtate:Vñ reſpōdet: Deſpōdet deſpōſor.& deſpōſa iclināᵗ:hīc cōſpōſus quoq; dictus:qui ut idē facinat ſimul obligaᵗ. Qui ſpopōderat filiā deſpōdiſſe dicebaᵗ: q̄ de ſpōte eius ideſt uolūtate exierat.ſic deſpōdiſſe animū quoq; dicitᵘ:ut deſpōdiſſe filiā.pro eo qd ē mori uelle.& ſue ſpōtis ac uitæ ſtatuere finē: Liuius ī tertio:nec ipſi ſolū deſpōderāt animos:ſed cōtemni cœpti erāt a finitimis populis. Plautus.M.Varro.Seneca aliiq; ex priſcis ſcriptoribus hoc uerbū ī hoc ſignificatu decērer uſurpāt:& a Columela dictū ē:Deſpōderis ſapiētiā pro deſperaueris. VIdua:Nō q̄ olī uirū habuerit ſed quæ uirum inuenire non poterat:& ita ſola ſine coniuge in uiduo thoro ſolitudineq; degebat. AEgra corporis:Honeſta locutio.& apud ueteres uſitatiſſima. æger animi æger corporis.ſauꝫ tius animi.pro animo & corpore archaiſmos eſt. SVSPEctatis odiis. Cum ſuſpecta haberet odia deorum & ex ira ſuperum id filiæ ſuæ infortunium accidere ſuſpicaretur. DEI mileſii.Ideſt appollinis miletos ioniæ aſiaticæ caput eſt lelegeis antea & anactoria nominata:ubi fuit oraculum apollini didymeo ſacrum.Quod brancidarum appellant.id a xerxe incēſum eſt:quemadmodum cætera templa omnia.excepto epheſiæ Dianæ delubro.poſtea mileſii templum conſtruxerunt omnium maximum.quod propter magnitudinem remanſit ſine tecto. appollo autem in oraculo mileſio colebatur.cognomine didymeus.Quod copioſe nec indiligenter explicatum leges in Suetonii commentariis.Mileto nomen indidit conditor miletus appollinis filius: De quo Ouidius.Mœnia conſtituit poſitoris habentia nomen. INgratæ:Inamabili & nulli gratæ:ut pote quæ a nemine expetere tur. Quamquam græcus & ionicus.Athenienſes ex reſponſo apollinis delphici communi conſilio totius ellados.i.græciæ colonias duodecim uno tempore in aſiam deduxerunt:ſummam imperii poteſtatem dantes iono:quem apollo delphicus.ſuum filium in reſponſis eſt profeſſus. is coloniās eas in aſia deduxit.a cuius nomine ionia regio eſt appellata.auctor Victruuius in quarto: hinc merito apollo mileſius dicitur græcus & ionicus.Lingua ionica inter quinque græcorum linguas una eſt notiſſima. CONditore.Paulo ante diximus miletum apollinis filium conditorem fuiſſe & nū cupatorem mileſiæ ciuitatis.Strabo uero a neleo.qui pylius fuit miletum conditum eſſe tradit:Victruuius refert ab iono epheſum mileton & reliquas ioniæ ciuitates conſtitutas fuiſſe.id plane conſtat mileti conditorem græcum extitiſſe. LATſna ſorte: Latino oraculo reſponſoq;.ita. M.Tullius libro ſecundo de diuinatione ſors ipſa referenda ſit ad ſortes. item ſors edita eſt opulentiſſimo regi

ſolis obſiſtit inimici.aliᵍ ſub oc̄lis dñæ ſpeculū p̄gerit: cuiᵍ biges alii ſubnatāt.talis ad oceanū p̄gētē uenerē comitaᵗ exercitᵍ.iterea pſyche cū ſua ſibi p̄ſpicua pulchritudie: nullū decoris ſui fructū p̄cipit:ſpectaᵗ ab oībus laudaᵗ ab oībus.nec quiſq̄:nō rex:nō regius:nec deplebe ſaltem:cupiens eius nuptiaꝝ petitor accedit. Mirāᵗ quidē diuinā ſpeciē.ſed ut ſimulacꝝ fabre politū mirātur oēs. oli duæ maiores ſorores:quaꝝ tēperatā formoſitatē nulli diffamarāt populi: procis regibᵍ deſpōſæ:iā beatas nuptias adeptæ. Sed pſyche uirgo uidua domi reſidēs deflet deſertā ſuā ſolitudinē:ægra corporis.aī ſaucia.& q̄uis gētibus totis cōplacitā.oditī ſe ſuam formoſitatē.Sed ī fortūatiſſimæ filiæ miſerrimᵍ pr ſuſpectatis celeſtibᵍ odiis & iræ ſuperꝝ metuēs:dei mileſii uetuſtiſſimū p̄cōtaᵗ oraculū. & tāto numīe p̄cibᵍ & uictīs īgrate uirgini petit nuptiaſ & maritū.Sed apollo q̄q̄ græcᵍ & iōicᵍ pp mileſiæ cōditorē: ſic latīa ſorte reſpōdit.Mōtis īexcelſi ſcopulo:deſiſte puellā: ornatam

ſpōſalia. ſponſa. ſponſus. Cōſponſus. Deſponſſe animum. quid. quid. deſpōderis ſapientiam. Miletos. Oraculū apollinis mileſii ciuitates iōiæ.xii. Ionia ſors oraculum.

asiæ.Idem eleuans fidem oraculorum:Latine inquit a pollo nũq̃ locutus est negatq; credendũ apollinis ex oraculo pyrrho eẽ responsũ.Aio te eacida Romanos uincere posse. MVNdo.Mundum ornatum muliebrem uocãt.de quo supra sensus est oraculi.ornetur inquit psyche non ornatu feliciũ nuptiarum.sed mundo cõnubii funebris & infortunati tãq̃ uirum habitura sit ferum sceuũq; ac funereũ hic autem cupido significatur:qui stirpe non mortali sed diuina procreatus furit bacchabundus per pectora medullasq; mortaliũ:qui ueneno uipereo & dulci melle conditus gustu dulcedinẽ propinat. Latine apollo nũq̃ locutus.

mundo funerei thalami. Nec speres generum mortali stirpe creatum:Sed sæuum atq; ferum uipereumq; malum.qui pinnis uolitans super æthera cuncta fatigat. flamaq; & ferro singula debilitat. quem tremit ipse iouis:quo numina terrificãt.fluminaq; horrescũt:& stigiæ tenebræ.Res olĩ beatus affatu sãctæ uaticinatõis accepto:piger tristisq; retro domũ pgit. suæque cõiugi pcepta sortis enodat ifauste:mœret fletãt.lamẽtãt.diebus plusclis.sed dir sortis iã urgẽt tetri effectꝰ.iã feraliũ nuptiarũ miserimæ uirgini choragiũ struit. iã tedæ lumẽ atræ fuligĩs cinerẽ arcessit.& sonus tibiæ gygiæ mutat amarum autẽ uenenatũq; uirus ad sacietatẽ usq; aggerit. CVNcta fatigat:In hãc sententiã ait propertius hic Deus & terras & Maria alta domat.& ab ouidio de cupidine decenter dictũ est:Tu superos ipsũq; Iouem tu numina põti uicta domas.ipsũq; regit qui numina.terræ Tartara quid cessant.

FLAMma:Ob facem. FERro: Ob sagittas: IOuis:Qui nunc iuIouis. piter dicitur apud priscos iouis recto casu dicebatur nãq; a iuuãdo iouem appellauerunt:& quod est Diiouis. in elisis aut immutatis quibusdã Veiouis. litteris iupiter:id plenum atq; integrũ est iouis pater.Simili quoq; nomine diiouis dictus est & ueiouis:uerum diiouis a iuuando nominatus:quasi nos die ac uita ipsa afficeret & iuuaret.contra ueiouis dictus:qui non iuuandi potestatem haberet sed uim nocẽdi.In uersu illo enniano iouis pro iupiter recto casu dicitur: Mercurius iouis nepotus.Vulcanus appollo. ET stigiæ tenebræ:Tamquam dii quoq; inferni amore possessi ac capti sint.sicut pluto proserpinam deamauit. REX.pater psyches. AFfatu accepto:Cum sortem responsumq; uaticini apollinis accepisset. ENOdat:Bene enodat.sunt enim nodosa & flexiloqua apollinis oracula:Vnde & loxias cognominatus.idest obliquus.cum uera obscuris inuoluat:Diuus Hieronymus meminit apollinis loxiæ.quidam loxiam cognominari solem tradunt.q; obliquum circulum ab occasu ad orientem peragit. MOEretur:Fletur:uerba impersonalia ad omnes generaliter pertinent ideoq; plusq̃ passiua uerba significant:ut apud Virgilium:undiq; totis usq; adeo turbatur agris.& illud itur in antiquam siluam nõ ne ut inquit Quintilianus proprie cuiusdam rationis est? cui simile fletur accipimus. TEtri effectus:Lego teter effectus ne soloecismo & imparilitate de honestetur oratio.teter autem effectus accipitur pro impio crudeli.& euitabili.Lucretius absinthia tetra dixit amara intelligi uolens. CHOragium instruitur:Instrumentum apparatur: choragium enim generali uocabulo dici potest instrumentum cuiuslibet rei.& apparatus.a uerbo græco χορηγεω quod significat suppedito expensas subministroq;.Vnde & choragus pro exhibitore:cuius apud Plautum & Tranquillum mentio est:& id nos in commẽtariis latissime explicauimus Festus Pompeius choragium esse dicit instrumentum scenarum.quod itidem funeris dici commodissime potest. Libro quarto Rhetoricorum ad herennium choragium gloriæ pro apparatu gloriæ ακυρωσ & duriter usurpatur. THEdæ lumen:Fax inquit nuptialis.in facem funeriam demutatur. SOnus tibiæ zygiæ:Tibiam nuptialem.qua in solemnitate nuptiarum uti solemus:zygiam scite ac eleganter appellat quasi coniugalem sicut & iuno zygia nominatur:quæ iuga & iugalis a nostris dicitur:cui uincla iugalia curæ.oratori licet per synecdochen ponere nuptiales tibias:pro totis nuptiis.in quarto Rhetoricorum ad herennium.De parte totum sic intelligitur. Non illæ te nuptiales tibiæ eius matrimonii cõmonebant?Nam hic omnis sanctimonia nuptiarum uno signo tibiarum intelligitur.apud uetores.& inuptiis & in funeribus tibiæ tibicinesq; adhibebãtur.hic illud apud Ouidium in.vi.fastorum cantabat phanis cantabat tibia ludis cantabat mœstis tibia funeribus. Annotant grammatici tibias canere sollitas in funere puerorum sicut in funere uirorum canebant tubæ.Siticines appellatos accipimus qui apud sitos canere soliti essent hoc est uita functos:& finitos:& sepultos:quos sicinnistas quoq; dixerunt:sicinnium enim genus ueteris saltationis fuit:saltabundi autem canebant in funere defuncti:Lucius actius appellari sicinnistas ait nebuloso nomine.Ideo autem nebuloso dixit q̃ sicinnium cur diceretur obscurum esset:Quidam non legunt zygiæ tibiæ.sed gigrinæ ex festo & solino. qui tradunt gigrinas tibias esse breuiores.quæ subtilioribus modulis insonant. Dici autem hoc nomine a uerbo gingrire.quod est anserum uocis proprium gigeriator quoq; tibicem a priscis dictus: sed uerior lectio est & congruentior tibiæ zygiæ q̃ gigrinæ.infra suo loco de iunone zygia dicetur. Impersonalia uerba. abſinthia tetra. Choragium. Choragus. Choragiũ gloriæ. zygia tibia. zygia iuno. Siticines Sicinnistæ Sicinniũ Gigrinetibia. Gingrire Gigeriator.

lydia musica q̃rula Dorica bellicosa phrygia religiosa.

INquerulũ lydii modũ: Musica q̃ appellatur lydia luctui & flebili q̃timoniæ accõmodata ẽ: Dorica uero cõstãs ac bellicosa: & uirilitate q̃si quadã p̃dita: cõtra phrygia mollis ẽ atq; animũ distrahit religiõiq; potissimũ cõueniẽs: auctor Aristoteles i. viii. politicoꝝ: Quod & Apuleꝰ noster i Floridis significanter ostẽdit cũ ait. seu tu uelles eoliũ simplex. seu asiũ uariũ seu lydiũ querulũ seu phrygiũ religiosũ: seu doriũ bellicosũ. lydios modulos primus iuenit amphiõ dorios thamiras thrax phrygios marsias phryx. Plinius auctor. Plato libro tertio de re publica armõias lydias q̃rulas eẽ tradit easq; una cũ ionicis iprobat

flãmeũ flãmearii crocotarii

tãq̃ molles & enerues. é ẽt sensus sonus iqt tibiæ nuptialis demutatur i modulos lydios: q̃rulos. s. & lamẽtis accõmodatos: tãq̃ nuptie psyches ferales sint futuræ & lugubres. SVo flãmeo: flãmeum uelamẽtũ nuptiale ẽ: quo amicit noua nupta: flãmearii a plauto dicti infectores flãmei coloris: sicut crocotarii ifectores coloris crocei plini⁹ i. xxi. lutei iqt coloris uideo honorẽ antiqssimũ i nuptialibus flãmeis totũ fœmis cõcessũ: apud poetas oĩs crebra mẽtio ẽ flãmeo rũ nuptialiũ. i decretis quoq; canonicis. xxx. q. i. traditũ ẽ fœmias. dũ maritãt ideo flãmeo uelari: ut se nouerit semp suis maritis subditas eẽ: quietiã uitta nubẽtes iuicẽ copulãt: q̃ cãdido purpureoq; colore cõtexta ẽ: quippe cãdor ẽ ad mũditiã uitæ purpura ad sanguis posteritatẽ significãdã: psyche uero detergens lachrymas suo flammeo p̃sagiũ facit cõnubii ifortunati. illud obiter annotatu dignũ uittã siue tegumẽtũ capitis muliebre

inquerulũ. lydii modũ. cãtusq; lætus hymenei: lugubri finit ululatu. & puella nuptura: deterget lachrymas ipso flãmeo. sic affectæ domus triste fatũ: cũcta ẽt ciuitas congemebat. luctuq; publico confesti congruens edicit iusticiũ. Sed monitis celestibus parenti necessitas. misellã psychẽ ad destinatã pœnã efflagitabat. perfectis igit feralis thalami cũ sũmo mœrore solẽnibus: toto prosequente populo: uiuũ producit funus & lachrymosa psyche comitat: nõ nuptias: sed exequias suas. Ac dũ mœsti parentes. & tanto malo pciti. nephariũ facinus pficere contant: ipsa illa filia talib⁹ eos addortat uocibus. Quid infelicẽ senectã fletu diutino cruciatis. Quid spiritũ uestr̃: q magis me⁹ ẽ: crebris eiulatibus fatigatis: Quid lachrymis iefficacib⁹: ora mihi uenerãda fœdatis: qd laceratis i uestris oculis mea lumĩa qd caniciẽ sciditis: qd pectora: qd ubera sancta tõditis:

Hic erunt uobis egregiæ meæ formositatis præclara

Calãtica.

dici latine calãticã græce κρηδεμνον. Homerus i. v. odisseæ canit inonẽ siue leucotheã deã κρηδεμνον ulysси naufrago accõmodasse ad euadẽdũ maris piculũ. ausõius i piocha hõerica. qd ille κρηδεμνον dixit calãticã iterpretat. uerba ausonii apposui q̃ sũt hæc. ino calãticã capiti suo demptã natãti accõmodat: cuius ille substẽtatu ad pheacũ littus euadit. calãticæ meminit & M. T. i Clodiũ.

Iustitium

EDicit iustitiũ: luctus publicus dicit iustitiũ ut docet fulgẽtius placiades. apud Liuiũ frequẽter leges i rebus aduersis idictũ eẽ iustitiũ: qd mox ex rebus ꝓsperioribus remittebat.

Necessitas insuperabilis

MILEsiã: legẽdũ uidet miselã: qd epitheton psyche cũprimis cõuẽit: uel lege necessitas milesia: ut ad sortẽ oraculi milesii referat. necessitati autẽ quã nec deus qdẽ superat parẽdũ eẽ præcipiunt. plato & plotius parcas αμαγκηους. i. necessitatis filias dixere. puerbiũ græcũ ẽ: dignũ scitu mẽoratuq; αμαγκηουδεοι μαχονται. i. aduersus necessitatẽ nec dii qdẽ pugnãt.

Procedit funus.

FEralis thalami: feraliũ nuptiarũ lugubrisq; cõnubii. VIVVM funus: attende elocutionis elegantiam: nam cum funus nisi defuncti non sit tamen uiuum funus eleganter appellat: cum ipsa psyche uiuens perinde tamen ac mortua efferri: nec tam in nuptias iri q̃ in exequias uidebatur. PERciti: commoti. PROsequente populo: respexit ad ueram pompam funebrem in qua more prisco procedit funus homines sequuntur: quasi post ipsum defunctũ morituri sub sequuturiq; a quibus dicebatur. uale nos te sequemur. hinc exequias dici autumat Donatus enarrans illud Terentianum: funus interim procedit nos sequimur: uerum enim uero hoc tempore ordine præpostero præcedunt homines in pompa funebri subsequente cadauere: isq; mos apud municipes meos solemnis fere est. qui tamen auctoritate defenditur. Namq; Diuus Hieronymus scribens ad paulam super dormitione blesillæ indicat. ordinem pompæ funereæ præire solitu ante cadauer & sãdapilam sic enim inquit: ex more parantur exequiæ. & nobilium ordine præeũte. aureum feretro uelamen obtenditur. MEA lumina: Laceratio oculorum in parentibus quasi redundat ad oculos filiæ: & expietatis affectu quicquid parentes torquet id peræque discruciat natos. Quid caniciem scinditis. Moris est in luctu comam diuellere. & capillos discindere: apud Homerum in. x. iliados inducitur agamennon Homericus & idem actianus scindens dolore identidem intonsam comam.

Procedit funus. sequũtur deductores exequiæ a sequendo. scindens i dolore comam.

TVNditis: Plantu scilicet & manuum percussione. HIC. Pro hæc locutio Apulei peculiaris.

PRAEmia

PRAEmia:Penæ.s.& angores.nã πρὸ μὲν πρμia sũt.ut ĩ bonã & ĩ malã partẽ accipiãt pmiatores apd Antiquos dĩ nocturni pdões. LEtali plaga:nimiq; plage & uulnera ĩuidiæ letalia sũt & mortifera:de qua apd siliũ Hãnibal hæc o dirũ exitiũ mortalibus.o nihil unq̃ crescere nec magnas patiẽs exurgere laudes ĩuidia. TVNC dolere:Sic apud Liuiũ Hãnibal.Risus hic nequaquã adeo ẽ ĩtẽpestiuus q̃ uestræ istæ absurdæ atq; abhorrẽtes lachryme sũt.tũc flesse decuit cũ adepta nobis arma icẽsæ naues interdictũ extremis bellis ẽ:illo enĩ uulnere concidimus. NOmine ueneris:Dum psychen nomine ueneris appellabãt:& prorsus ut deã uenerẽ religiosis adoratiõibus uenerabãt. SORS addixit: Oraculũ apollinis milesii adiudicauit assignauitq; FEstino:Exornatio ẽ: q̃ ĩ rhetoricis repetitio nominat. græce anaphora dicta.ut illud: scipio numãtiã sustulit. Scipio Carthaginẽ deleuit:Scipio pacẽ peperit. PROfata uirgo. Sic locuta psyche. ITVR:Sic Virgilius itur ĩ antiquã silnã. CONstitutũ:Præscripto sortis & oraculi. DEsete: Lego deserũt:hoc ẽ reliquũt & soli tariã quasi dimittũt. PRAEluxerãt:Ante tẽpus.s.illuxerãt cum prius q̃ nuberet faces cõiugales inflãmassent dicit seruus domino plucere:q ante dominũ noctu gestat cereũ accẽsũ:apd Plautũ est.Luces cereũ p eo qd ẽ luceẽ facis & baiulas lucẽtẽ cereũ. DOMVitionẽ: Domũ regrediũt:domuitio enĩ dicta quasi itio domũ de hoc ante dictum ẽ. PERpetuæ nocti:In luctu ac squalore tenebrisq; nocturnis ex mœrore parentes psyches

p̃mia ĩuidiæ nefariæ letali plaga pcussi:sero sẽtitis. cũ gẽs & populi celebrarẽt nos diuinis honoribus:cũ nouã me uenerẽ ore cõsononũcuparẽt:tũc dolore:tũc flere:tũc me iã q̃si pẽptã lugeẽ debuistis.iã sẽtio.iã uideo. solo me noĩe uenerĩs periisse.Ducite me & cui sors addixit scopulo sistite.Festio fœlices istas nuptias obire.Festio gñrosũ illũ maritũ meũ uideẽ:qd differo.qd detrecto ueniẽtẽ:q totĩ orbis exitio natũ ẽ:sic profata uirgo cõticuit. ĩgressuq; iã ualido põpe populi prosequentis sese miscuit.itur ad cõstitutũ scopulũ mõtis arduiscui ĩ sũmo cacumĩe statuã puellã cũcti deserũt.tedasq; nuptiales qbꝰ p̃luxerãt ibidẽ lachrymis suis extictas relign tes:dejectis capitibꝰ domuitionẽ parãt.Et miseri quidẽ parẽtes eiꝰ tãta clade defessi:clausæ domꝰ abstrusi tenebris:ppetuæ nocti sese dedidere.psychẽ autẽ parentẽ ac tripidã:& ĩ ipso scopuli uertice deflẽtẽ:mitis aura molliter spirãtis Zephiri uibratis hĩcĩde laciniis:& restato sinu sensim leuatã:suo trãqllo spũ uehẽs: paulatĩ p deuexa excelsæ uallis subditæ: florentis cespitis gremio leniter delapsam reclinat.

anaphora

Luces cereum.

Mors Sisigambis zephyrus genitalis aura fauoni. chelidõia Ornithia

fuisse significat.Sinõ apd Virgilũ.afflictus uitã ĩ tenebris luctuq; trahebã.mors ẽ dolẽtium ut fugiẽt. Luce & ĩ tenebris degãt.M.Tullius ĩ exilio moerẽs & lugẽs.sic scribit ad Atticũ:odi iquit celebritatẽ: fugio hõines.Lucẽ aspicere uix possũ.Sysigãbis darii mater audita Alexãdri morte: sese ppetuæ nocti dedit & cibo pariter abstinuit & luce. MItis aura zephyri:zepyro q fauonius a latinis nominat maritãt uiuiscẽtia e terra:hic ẽ genitalis spiritus mũdi a foueẽdo dictus:ut pdit:& ut refert Plinius Ver ichoat.apetitq; terras.tẽui frigore saluber.Aristoteles ĩ Problematis Fauoniũ eẽ autumat.Illustrẽ serenũ. gratissimũ.uẽtorũ omniũ eũdẽq; lenissimũ:qui duobus potissimũ tẽporibus spirat uere.& autumno.Igit meritõ dixit Apuleius.Vectabulo zephyri leuatã psychen. & ĩ gremio cespitis illius aura leniter reclinatã eõ.Flat aũt zephyrus ab occasu æquinoctiali.Quidã Chelidoniã uocãt ab hirũdis uisu:q̃ græce dicit chelidõ.Nõnulli ornithiã ab aduẽtu auiũ q̃s græci oppiθαc appellãt.Flat.n.ad.viii. calẽdas Martii quo tpe hirũdo uisit & aues aduẽtãt apd.Pliniũ mẽdose leges orithiã p ornithiã ĩ scdo.Na.historiæ. VIBratis laciniis:Expressit id quod uenti ui fieri uidemus: ut scilicet uestis & potissimum muliebris reflato sinu expandatur:& in orbem quasi sustollatur. SVBditæ:scopulo illi subiectæ: Inquo psyche constiterat.

Torus. Stibadia

PSyche:hic.y.liber cõtinet psyches dõiciliũ.cupidis amorẽ soroꝝ psyches usitationẽ: earundẽ subseqt̃ ĩuidia.cuiꝰ ĩpulsu psyche credula maritũ cupidinẽ uulnusculo pcutit:ex quo deuoluta e culmĩe beatitatis fit erũnosa q̃ uenꝰ ifesta atrociter exagitat.tãdẽ post multiplices exhaustas erũnas fit cõiũx sui cupidis.nuptiæ celebrãt ĩ cœlo iter cœlicolas. TOro roscidi gramis:psyche aĩo saucia & æstu mẽtis pturbata tãdẽ dulciter qesciti toro herboso & sõni illice ac suo sabulo: alludere uĩ ad tori ethĩologiã:q ut autumãt a tortis herbis dict ẽ.uñ & stibadia tori siue cubilia ex herbis fcã noiant q̃s græci stibadas uocãt: stibadii mẽtio ẽ apd Sidoniũ.Martialẽ.Seruiũ. GRAmis: gramẽ inter herbas est uulgatissimũ

agrostinũ oleũ.

SYche teneris & herbosis locis:ĩ ipo toro roscidi gmis:suaue recubãs:tãta mtis pturbatiõe sedata:dulce cõqeuit.iamq; sufficiẽti re creata sõno:placido surgit aĩo.uidet lucũ iumentis herba non alia gratior græce agrostis dicitur unde agrostinum oleum:quod ex gramĩe factitium est. DVLce.dulciter.ut suaue pro suauiter nomẽ pro aduerbio locutione usitatissima.

Abies crassissima.

PROceris arboribus.quædã arbores proceritate maxime cõmendant & uastitate:ut in hircinia ista fuit uastitas roboꝝ celebrat:procerissimæ arboꝝ abietes eẽ ferunt refert plinius abietẽ admiratiõis p̃cipue uisã eẽ in nauigio Cai principis:cuius quoq; crassitudo quattuor hoium ulnas cõplectentiũ implebat:& trabs & larice longa pedes centũ uiginti bipedali crassitudine æqualis: quo intelligebat uix credibilis reliqua altitudo fastigiũ ad cacumẽ estimantibus. MEditullio:ante dictũ est meditullium dici loci mediũ:quod & medianũ dici potest: nãq; Victruuius medianas columnas. medianã testitudinem.mediana epistilia: quæ in medio sunt domus appellat.

Meditullium.

Mediãæ. colũnæ.

proceris & uastis arboribus cõsitũ: uidet fontẽ uitreo latice placidũ. medio luci meditullio prope fontis ad lapsũ domus regia est:edificata nõ humanis manibus: sed diuinis artibus:iã scies ab itroitu primo:dẽ cuiusq; piã luculẽtũ:& amœnũ uidere te diuersoriũ. Nã sũma laquearia citro & ebore curiose cauata subeunt aureæ colũnæ parietes oẽs.argẽteo celamĩe cõtegũt. bestiis & id genus pecudibus occurrentibus ob os introeuntiũ. mirum prorsũ: magnæ artis homo:imo semideus uel certe deus:qui magnæ artis subtilitate tãtum efferauit argẽtum. Enĩ uero pauimẽta ipsa lapidẽ p̃cioso celsim diminuto:in uaria picturæ genera discriminant uehementer. Iterũ ac sepius beatos illos:q̃ sup gẽmas & monilia calcãt. Iã cætere ptes lõge latæq; dispositæ domus

Descriptio. põticulãi Roscioꝝ

NAM sũma laquearia:descriptio est graphica luculenti domicilii:quo psyche diuinitus accipitur cæterum cum egressiones tempestiuæ maiorem in modum reficiant recreentq; lectores. tempestiuum uidet & oportunum hoc potissimum loco Roscii mei Mini ponticulanum summatim explicare:cuius topothesia haud sane multum distat ab hac cupidinei diuersorii descriptione.uilla ẽ pulcherrima magnificentissimaq; uillarum in Bononiensi territorio. secessit ab urbe plus minus septẽ millibus passuum.Quod iter uel homini ignauo commodũ ẽ: sex quihoræq; curriculo peragitur potesq; peractis q̃ agenda in urbe fuerint matutinis negociis illuc trãscurrere:ad horã prãdii;extructa ẽ in ualle quã Rhenanã uocãt:aditꝰ uia nõ unã ptereuntibus uiatoribus p̃bet forinsecus effigiẽ nõ tã ptorii q̃ castelli.pinnis turriculisq; cõspicui:statiꝰ ab ipso introitu haud dubie asseuerabis principis id cuiuspiã & sũmatis uiri luculentũ eẽ diuersoriũ.introeuntibus a uestibulo statiꝰ occurrit cauũ ædiũ ampliſſimum qd a lateribus utrinq; habet ambulacra fornicata a fronte scalas binas q̃ laterculo structæ latissimæ expatiantes in areolã quãsi cõeunt:ubi in sũmũ peruenieris.qd miꝝ est in plano cõsistis:& cũ alte ascẽdere te putes sentis te nihil ascẽdisse.ẽ.n.in cliuo clemẽter & sensim surgente cõstructa. multa in hac uilla ut pote cãp̃issima sunt mẽbra:ex archytecturæ symmetria subtiliter & magnificẽter extracta:nõ minus ad hospites comiter & laute accipiẽdos q̃ ad usũ patris familias.magnã capit uoluptatẽ nec minorem admirationẽ qsqs hãc uillã angulatĩ lustrat.nec paꝝ multi tã aliẽigenæ q̃ idigenæ uisendi studio perũt põticulanũ.idq; mirabũdi cõtẽplãt. ubi cœnatões cubicula.ambulatões gynecea andronites.pergulæ oculos reficiunt ac oblectãt:q̃ sigillati describere nõ est opis instituti:q̃ uolumine priuati dicato forent explicãda:illud in p̃sentia minime ptereũdũ:nec minori admiratõe dignũ q̃ ispectõe:qd ex oĩbus uillæ mẽbris supnæ ifernæq; iuxta scaturiũt aquæ saliẽtes erũpũtq;.ubiq; lymphæ p̃sto sunt tã usibus uillaticis q̃ uoluptariis seruiẽtes i areæ uiridarii meditullio fons ẽ marmore excultus extructusq;.uñ aqua perẽnis cõtinẽter emicat & fistulati excussa sese i auras ptubos ducta eiaculat.ppe fontẽ subest piscina piscẽta.i qua pisces de mãu hois cibũ capiũt itra uillæ septũ canalis structilis ex rheno deriuatus itra sẽpimẽta lapidea cõclusus fluit.ubi molæ molẽdinariæ frumẽta cõficiũt:& serræ aquariæ materiã sectilẽ mechanico artificio assulati dissecãt.cũq; sit nauiculaꝝ patiẽs.i eo ambulãt cymbæ:& ludibũdos uectores uehũt.iter cætera illud spectatissimũ:qd maceria atq; adeo murus crassitudie tãta ut bini iuncti eunt es ociose inãbulare possint altitudine fere decẽpedali:lõgitudie stadioꝝ circiter quaternũ:instar aggeris & munimẽti obiectus est uiolẽtiæ furẽtis rheni cohercẽdæ:q̃ hac obire cohercitus fuffrenatusq; itra alueũ labi cogit.nec uineã latissimã ptorio annexã põt populari q̃ illo sepimẽto uallata uberrinos uicos fructus quotannis fundit.nemo nõ talia spectãs censet ipẽdia regũ talibus substructõibus uix sufficere potuisse.sepissime ego inambulans supra hoc sepimentũ una tantum ambulatõe ac redambulatõe nauseam discutere consueui:& stomachum cœnatoriæ fami præparare antequam uillam ingrediaris est area laxissima:intra cuius macerią est equile centũ fere equoꝝ capax:quo cõmodissime stabulat equitiũ principale.Et enim cũ magnificus sit & hospitalis Roscius meus quotannis illustrem principẽ nostrũ Iohannẽ bentiuolũ cũ comitũ principali.nec non & principis filios hospitaliter laute elẽganter accipit in angulo eiusdem aree est peristerotrophium:uulgo columbarium uocãt luculentitati uille respondens:quod pipiones affati suggerit:adde cœli temperiem:qua oĩs estatis flagrãtia mitigatur:iclementia canicularis clementissima aura lenitur:unde fit ut diuersoriũ sit maxie estiuum qa minime est estuosum:sit libet piscari præsto sunt oĩa istrumenta piscatoria.& rhenus piscosus subest. si libet aucupari planicies lata aucupantium uotis respondet.uis religiose deũ matutinis oĩbus saluta

Saliẽtes aq̃ ex uilla. piscia.

Canalis.

Maceria. obiecta rhenane uiolẽtiæ.

Equile Eqtium.

pricipale.

peristerotrophium.

re? ad nexum pene est lateri uillæ delubrũ religiosũ: ubi sacerdos ad nut … icum mysteria obit: cui minuscula uilla cum horto olitorio ancillatur. cum uero discreta lu … bseruatio uitã homi num quasi ordinatam reddat & negocia digerat atq; disponat. in fasti … ulani prætorii horo logium longe conspicabile positum est: quod horas diurnas nocturn … nce describens tũti nabuloq; denuncians. non patitur obrepere errorem satagentibus. n … icit ocio disponen do & excitandis in opera mortalibus. Hæc obiter dicta sint de pontic … ut carptim summa timq; describerem subinuitauit occasio: & Roscii mei mutuus amor a … ans: quo nihil elegã tius absolutius. quo mihi nemo est amicior nec iucũdior. nec carior. ic … ullius de attico suo scribit & enim Roscius mihi alter est atticus. & sicut ille Ciceronem si … hic mihi unicũ est præsidium amicusq; auxiliarius consiliarius & peculiaris patronus. h … inus Roscius ubiq; librorum meorum celebratus nec pro merito unquam satis laudatus. … us naturæ ac fortu næ bonis cumulatus. qui prudentia consilio præsentissimo fecundia ex … octrina hac elegan tiore perpolitus nulli nostrorum ciuium est secundus: quem illustres prin … ei Bẽtiuoli cum ma ximo patre clarissimi filii tanti faciunt quanti præterea neminem. de qu … endecasyllabo ue riissime lusi. dici meritissimo potest orator bonus & bonus senator: Qui … roemiis græcorum cum sit αγαθωρ θαλαττα: αγαθοπρωρος ideſt bonorum mare & … cumulus. haud du bie dominus est ponticulano dignissimus. dicereq; uere & merito poss … illa magnifica q̃ pa ti Domino dominaris. Cæterum cum lex rusticationis sit ne uilla fundum quæ … at ne ue liceat Mius arare q̃ uerrere: uillæ ponticulanæ subseruiunt laxissima latifũdia: quibus fruges uberrimæ & uina ge nerosa progignuntur: & cum quattuor sint uinis colores albus fuluus sanguineus niger uinum illic sanguinei coloris haud dubie ad principatum peruenit estq; inter uina dulcia primæ notæ hoinmq; paucorum. Hoc quotannis peculiariter Roscius meus ut est munificus condonat Regũlis Bentiuolis patri filiisq; seiunctim. Me quoq; principibus æquiparans eadem: uinaria libertate prosequitur. huic ego uino sicut liuia Augusta pucino acceptos refero annos uitæ plusculos. idem me quotannis pro pe solemniter in illum amœnissimum secessum: quo nihil amœnius noui euocat post indictas ferias litterarias. ubi & genialia colimus & uoluptati meracissimæ indulgemus. tum corpus tum aĩum uicis satim reforentes: non tamen sine suauissimo librorum commitatu & pastu sine quibus nulla est soli da uoluptas libuit in hoc diuersorium de industria diuertere: ut tu qui libellos meos omnis studiose lectitas. ut per te cæteri lectores norint qui sit Roscius in meis uoluminibus: cuius prætorium ponticu lanum: non absurde domicilium uoluptatis atq; hospitium psychas uideri potest: quod graphice: & luculenter hoc in loco Asinus noster. non asinali philosophica curiositate perscribit. Sed nos institu tas iam commentationes exequamur cum non abre sit in transcursu amicis satisfacere uarietatibus commentarios distinguere & legentibus uelut amœna diuerticula quærere. Cæterum quæ hoc i lo co a Lucio nostro dicuntur ex auro & argento celata in hac imaginaria domo. ea magis luxuriantis ingenii fertilitate quadam dicta sunt. q̃ ex historica ueritate: quamuis Homerus Menelai regiam au ro electo argento ebore fulgere prodiderit. laquearia autem ut ad commentatoris officium reuerta mur sunt cameræ cubiculorum triclinioruinq;: alio nomine lacus & laquearia nuncupata. CItro: theophrastus & post theophrastum. plinius prodiderunt templorum contignationes ex citro arbore apud ueteres factas fuisse ob immortalitatem materiæ in tectis contra uitia omnia incorruptæ. men sis citreis nihil apud eruditos celebratius. inter pauca nitidioris uitæ instrumẽta arbor citri est. SV beunt: fulciunt ac sustentant. ARgenteo celamine: celatura argentea: lectos totos operiri argento luxuria commenta est. Miratur plinius in auro celando inclaruisse neminem argento uero multos.

OB os. ad os ad faciem. EFferauit. lego effigiauit. hæc enim purior mundiorq; lectio est. ut effi giauit exponas uariis figuris simulacrisq; effinxit argentum: ad ornamentum diuersorii. quod si le gas efferauit expone in feras & ferarum imagines effinxit. Quod uero ait homo immo semideus. ut certe deus amplificatio est qua per incrementum decenter crescit oratio. CEsim diminuto. pauimenta nominata lithostrota signare uidetur quæ ex paruulis crustis testulisq; fieri solent. celeberrimo fuit in pauimentis conficiendis xenodorus qui pauimentum fecit paruis e testulis tinctisq; in uarios colores: in quo purgamenta cenæ quæ tollerri solent ueluti relicta fabre fecerat. ob id asaroton uocatur quasi uerri non possit & hoc intellectu accipienda sunt uerba pliniana ex libro .xxxvi. quæ aliquã multi peruerse legunt & perperam interpretantur. DIscriminantur. distinguntur uariantur. ITE rum ac sepius. sensus est non solum semel: sed bis ter ac sepius dicas illos esse beatissimos: qui pedib gemmas conculcant: tanquam aurum & gemmæ sint summum humani generis bonum: sicut uul gus opinatur: ille autem calcare dicitur gemmas & monilia. qui graditur super pauimenta precio sa sic statius in siluis: calcabam nec opinus opes illi quoq; gemmas calcare dicuntur. qui calciamentis addunt margaritas. plinius taxans luxum fœminarum sic scribit in nono. neq; enim iã gestare mar garitas nisi calcent ac per uniones ambulent satis est. DIspositæ: digestæ: & per membra ordinatæ. omnium edificiorum probationes tripartito considerantur. ideſt fabrili subtilitate magnificentia. & dispositione: cũ magnificenter opus perfectum aspicitur. Dominus impensæ laudabitur. cũ subtiliter officinatoris ꝓbabit exactio. cũ uero dispositæ & secũdũ symmetrias tunc erit gloria architecti.

Horologium solarium.
Laus Mini Roscii
puerbia.
agathon thalassa.
agathon soros.
Secessus mihi anni uersatius.
Diuerticula legẽtibus amena.
Regia menelai ex auro & argẽto
Laqãria.
Citræ mensæ.
Celamẽ.
Effigiauit.
Lithostrota.
Xenodor.
Asarotõ pauimtũ.
Incalciamentis margaritæ.
probatio edificii tripartita

rei adnexum pene est lateri uillæ delubrū religiosū: ubi sacerdos ad nutum dominicum mysteria obit: cui minuscula uilla cum horto olitorio ancillatur. cum uero discreta lux & certa obseruatio uitā homi num quasi ordinatam reddat & negocia digerat atq; disponat. in fastigio ponticulani prætorii horologium longe conspicabile positum est: quod horas diurnas nocturnasq; æqua lance describens titinabuloq; denuncians. non patitur obrepere errorem satagentibus. mireq; conducit ocio disponendo & excitandis in opera mortalibus. Hæc obiter dicta sint de ponticulano. quod ut carptim summatimq; describerem subinuitauit occasio: & Roscii mei mutuus amor aurem uellicans: quo nihil elegātius absolutius. quo mihi nemo est amicior nec iucūdior. nec carior. id quod. M. Tullius de attico suo scribit & enim Roscius mihi alter est atticus. & sicut ille Ciceronem sustentauit. ita hic mihi unicū est præsidium amicusq; auxiliarius consiliarius & peculiaris patronus. hic est ille Minus Roscius ubiq; librorum meorum celebratus nec pro merito unquam satis laudatus. qui omnibus naturæ ac fortunæ bonis cumulatus. qui prudentia consilio præsentissimo fecundia extemplari doctrina hac elegantiore perpolitus nulli nostrorum ciuium est secundus: quem illustres principes mei Bētiuoli cum maximo patre clarissimi filii tanti faciunt quanti præterea neminem. de quo: ut olim endecasyllabo uerissime lusi. dici meritissimo potest orator bonus & bonus senator: Qui ut est in paroemiis græcorum cum sit ἀγαθοῦ θαλάσσα: ἀγαθοῦ σωρός ideſt bonorum mare & bonorum cumulus. haud dubie dominus est ponticulano dignissimus. dicereq; uere & merito possumus. Ouilla magnifica q̄ pati Domino dominaris. Cæterum cum lex rusticationis sit ne uilla fundum quærat ne ue liceat Minus arare q̄ uerrere: uillæ ponticulanæ subseruiunt laxissima latifūdia: quibus fruges uberrimæ & uina generosa progignuntur: & cum quattuor sint uinis colores albus fuluus sanguineus niger uinum illic sanguinei coloris haud dubie ad principatum peruenit estq; inter uina dulcia primæ notæ hoinmq; paucorum. Hoc quotannis peculiariter Roscius meus ut est municus condonat Regūlis Bentiuolis patri filiisq; seiunctim. Me quoq; principibus æquiparans eadem: uinaria libertate prosequitur. huic ego uino sicut liuia Augusta pucino acceptos refero annos uitæ plusculos. idem me quotannis prope solemniter in illum amœnissimum secessum: quo nihil amœnius noui euocat post indictas ferias litterarias. ubi & genialia colimus & uoluptati meracissimæ indulgemus. tum corpus tum aīum uicissatim reforentes: non tamen sine suauissimo librorum commitatu & pastu sine quibus nulla est soli da uoluptas libuit in hoc diuersorium de industria diuertere: ut tu qui libellos meos omnis studiose lectitas. ut per te cæteri lectores norint qui sit Roscius in meis uoluminibus: cuius prætorium ponticulanum: non absurde domicilium uoluptatis atq; hospitium psychas uideri potest: quod graphice: & luculenter hoc in loco Asinus noster. non asinali philosophica curiositate perscribit. Sed nos institutas iam commentationes exequamur. cum non ab re sit in transcursu amicis satisfacere uarietatibus commentarios distinguere & legentibus uelut amœna diuerticula quærere. Cæterum quæ hoc i loco a Lucio nostro dicuntur ex auro & argento celata in hac imaginaria domo. ea magis luxuriantis ingenii fertilitate quadam dicta sunt. q̄ ex historica ueritate: quamuis Homerus Menelai regiam auro electo argento ebore fulgere prodiderit. laquearia autem ut ad commentatoris officium reuertamur sunt cameræ cubiculorum triclinioruinq;: alio nomine lacus & laquearia nuncupata. CItro: theophrastus & post theophrastum. plinius prodiderunt templorum contignationes ex citro arbore apud ueteres factas fuisse ob immortalitatem materiæ in tectis contra uitia omnia incorruptæ. mensis citreis nihil apud eruditos celebratius. inter pauca nitidioris uitæ instrumēta arbor citri est. SVbeunt: fulciunt ac sustentant. ARgenteo celamine: celatura argentea: lectos totos operiri argento luxuria commenta est. Miratur plinius in auro celando inclaruisse neminem argento uero multos.

OB os. ad os ad faciem. EFferauit. lego effigiauit. hæc enim purior mundiorq; lectio est. ut effigiauit exponas uariis figuris simulacrisq; effinxit argentum: ad ornamentum diuersorii. quod si legas efferauit expone in feras & ferarum imagines effinxit. Quod uero ait homo immo semideus. ut certe deus amplificatio est qua per incrementum decenter crescit oratio. CEsim diminuto. pauimenta nominata lithostrōta signare uidetur quæ ex paruulis crustis testulisq; fieri solent. celeberrimus fuit in pauimentis conficiendis xenodorus qui pauimentum fecit paruis e testulis tinctisq; in uarios colores: in quo purgamenta cenæ quæ tōuerri solent. ueluti relicta fabre fecerat. ob id asaroton uocatur quasi uerri non possit & hoc intellectu accipienda sunt uerba pliniana ex libro .xxxvi. quæ aliquā multi peruerse legunt & perperam interpretantur. DIscriminantur. distinguntur uariantur. ITErum ac sepius. sensus est non solum semel: sed bis ter ac sepius dicas illos esse beatissimos: qui pedibus gemmas conculcant: tanquam aurum & gemmæ sint summum humani generis bonum: sicut uulgus opinatur: ille autem calcare dicitur gemmas & monilia. qui graditur super pauimenta preciosa sic statius in siluis: calcabam nec opinus opes. illi quoq; gemmas calcare dicuntur. qui calciamentis addunt margaritas. plinius taxans luxum fœminarum sic scribit in nono. neq; enim iā gestare margaritas nisi calcent ac per uniones ambulent satis est. DIspositæ: digestæ: & per membra ordinatæ. omnium edificiorum probationes tripartito considerantur. ideſt fabrili subtilitate magnificentia. & dispositione: cū magnificenter opus perfectum aspicitur. Dominus impensæ laudabitur. cū subtiliter officinatoris ꝓbabit exactio. cū uero dispositē & secūdū symmetrias tunc erit gloria architecti.

Horologium solarium.
Laus Mini Roscii
puerbia.
agathon thalassa.
agathon soros.
Secessus mihi anni uersarius.
Diuerticula legētibus amena.
Regia menelai ex auro & argēto
Laqaria.
Citræ mensæ.
Celamē.
Effigiauit.
Litho strota.
Xenodog.
Asarotō pauimtū.
Incalciamentis margaritæ.
probatio edificii tripartita

SIne ꝓcio ꝓciosæ:ꝓciosã domũ sine ꝓcio fuisse dicit:qm̃ satis nullo ꝓcio taxari poterat. uel qa fictitiã erat.ut ꝓciosa nõ tã eẽt q̃ uideret. DIEM suũ:domus nostræ diẽ habẽt & lucẽ beneficio solis.hæc uero domus suo,pprio splẽdore luminosa peculiarẽ sibi diẽ & quasi suũ faciebat.ut etiã citra solis lumen lucida foret:cõsimile est illud Ambrosii ex quarto exhameri.habet.n.& dies suã lucẽ q̃ ꝓcessor est solis Sidonius:diuersoriũ inquit in aquillonẽ patescit habet diẽ nõ habet solẽ. OPES cætere:qualis erat domus talẽ fuisse suppelectilẽ instrumentũq; domesticũ significat.domus.n.pro dignitate instruenda est. PROlectãte:alliciẽte. ALtrinsecus:in altiori domus parte. horrea autẽ suspẽdi & in editiore domus parte extrui ꝓcipiũt supra diximus horrea nõ tã frugũ q̃ gazæ & opũ eẽ repositoria.qd & iuris cõsultus euidẽter ostẽdit. Titulo de officio ꝓfecti uirgiliũ: his uerbis.i.horreis hoies ꝓciosissimã partẽ fortunæ suarum reponunt.

Altrinsecus.

præciosa i horreis.

COR poris sui nuda.hocẽ sine corpore.& ut græce dicit Asomatos.i.incorporea.nunc autẽ ασωματον intelligi uolo ipalpabile. ꝓut uulgus intelligit.nãq; asomaton.i.incorporeũ auctore origine dicit id qd solidũ & palpabile nõ fuerit. PROhinc:ideoq;. uide an proin potius sit legendũ ꝙ usitatius est. nec corporis curatæ qd si legas corpus curate hoc intellectu:ubi curaueris corpus lauacro & balneis ꝓsto tibi erunt regales epulæ paratæ.annotandũ ẽ ꝙ corpus curare hic accipit pro lauacro & balneis refouere:alias curat corpus est cibo reficere:Seruius enarrans illud uirgilianũ ex quarto georgicoꝝ:tũ tecta petunt tũ corpora curat sic exponit sane curat corpus si de hoibus dicimus & cibo & lauacro intelligimus.aut alterutro:si de apib⁹ tm̃ cibos accipimus apud Liuiũ & historicos fer semp curare corpus ad cibũ refert. sidonius.archimagirus iquit aduẽtãs q̃ tps istat curãdi corpora mõeret. hic illud quoq; mẽoratissimũ:qd ẽ qd tu habitior sis q̃ equus tu⁹ qm̃ iqt ego me curo. statі⁹ seru⁹ equũ meũ curat.Cato boues curatiores dixit,p pinguiores habitioresq;. INformes.sine forma iuisibiles:si icorporeas. DILVit:resoluit tollit diluet crimia dr orator i actõe forẽsi refutãs refellẽsq; obiecta diluit uinũ aqtũ dicũt.q̃si aq̃ mixtura resolutũ:debilitatũq;:diluis helleboꝝ dixit psius dilutũ absinthiũ Lucr i potionẽ resolutũ. SEmirotũdo:hẽicyclõ signat ur:de quo.M.T.i lelio cũ sæpe multa narraret tũ mi ni dõi i hẽicyclo sedẽtẽ.uerbũ de uerbo exꝑssũ ẽ.nãlatio uocabulo semirotũdũ.idẽ ẽ qd græco hẽicyclõ uocãt.ẽ ãt cẽatio effigie circuli dimidiati.uñ & nomẽ. Cõsimꝛ signa mẽsa.ul poti⁹ cẽaculũ ẽ istar semirotũdi & lũatæ testudis a similitudie lĩæ græce ducto uocabulo.de quo epigrãmatari⁹.septẽ signa capi sex sum⁹ adde lupũ.itẽ exꝑssi⁹.aspice lũata scriptũ testudie sigma & si pperã multi legũt signũ. lãpridius heliogabalo sigma iqt de croco strauit.cũ sumos uiros uocaret ad prãdiũ.eadẽ dictõe idẽ sæpe utit.qd hẽicyclõ accipiũt,p sella.q̃ dimidiati circuli formã hẽt sed male.sidõius soliі capacis hẽicyclõ põit itẽ gi uolẽs uas balneare fuisse sẽirotũdũ istar spheræ mediæ & figura orbis dimidiati. PROpter:ppe ita sic Vir.Lucretius.cæteri hãc pticulã usurpãt. COEnatoꝝ:lego cœnatoriũ nã istrumẽtũ cenatoriũ dicimus qd ad cœnã istruẽdã ẽ accõmodatũ.& ita istrumẽti cœnatorii appellatõe cõtinebit oĩs cœnatii apparatus,sicut de istrumẽto rustico.& istrumẽto histriõico,p apparatu crebra mẽtio ẽ apud auctores.

Asomaton.

Curare corpus.

Ego me curo.

Boues curatiores.

Diluerit.

Semirotundum Hemicyclon.

sigma soliũ hemicyclõ.

INuisus: nõ uisus nec spectabilis ulli. M. Tullius in oratõe de aruspicũ respõsis occulta & maioribus nõ inuisa solũ. sed ẽt inaudita sacra inexpiabili scelere puertit. alias inuisus odiosus significat: fulgenti us inuise dixit p aduerbiũ, p eo qd uulgo dicit. inuisibiliter. uerba fulgentii sunt hæc. ex mythilogiis. nocte aduenies maritus ueneris pliis obscure peractis ut inuise uesptinus aduenerat ita crepusculo ẽt incognitus discedebat. Quæ uidebat: iuncti lege. ut sit unũ colõ. q uidebat nec ipsa: est enim sẽsus aliũ cithara pulsasse: q & ipsa sicut citharedus erat inuisa minimeq; uidebat. Cõferta uox: Choꝛ intelligit: de quo seneca. & macrobi° sic referũt. nõ uides q̃ multoꝝ uocibus chorus constet: unus tamen ex oĩbus sonus reddit: aliqua illic acuta est aliqua grauis aliqua media: accedunt uiris fœmiæ iterponunt tibiæ: singuloꝝ illic latent uoces oĩum apparẽt. fit cõcẽtus ex dissonis. choꝛ a chara. i. leticia nominatũ eẽ auctoritate platonica iã docuimus. PAreret: appareret: uiseret. signare ãt uidet demonas ministeriales. q cũ sint corpore aerii minime cõspiciũt: ex quo est illud homericũ de minerua. soli cõspicua est alioꝝ nemo tuetur oĩs spiritus teste Tertulliãõ ales ẽ. atq; uolaticus: ideoq; momento ubiq; sũt: quoꝝ opatio ẽ hoĩs euersio. Quod ignorat: ex naturali affectu hoc dictũ ẽ: quo fit ut ignota pl° timeam° ẽt si minus metuẽda sint. IGNObilis maritus ignotus icognituſq;: alias hũilis ac sordidus. nobilẽ antiq, p noto ponebãt & qdẽ p. G. litterã, pnuntiãtes. actius i Diomede. ego me argos referã. nã hic sũ gnobilis: sicut e cõtrario ignobilis, p ignoto accipit plautus in pseudolo pegria facies uidet hoĩs atq; ignobilis. Liuius poeta ornatu icedũt gnobili ignobiles. INcẽderat: corrige iscẽderat. significat enim maritũ ascẽdisse in thorum genialem. sic enĩ dicitur lectus nuptialis. VXOrẽ fecerat. honesto uelamento indicat cupidinem cum psyche cõcubuisse: tanquam non solus cõsensus faciat nuptias sed & concubitus. VOces: quæ famularum ministerio fungebant: quod totũ ut diximus ad opationẽ demonũ uidet referẽdũ. PRAEstolate: pst̃o astãtes apparẽtes obseqbiles: p stolari. n. mõ significat pst̃o eẽ iũgit q; cũ datiuo alias expectare. & tũc exigit accusatiuũ. REDditũ: cõparatũ istitutũq; naturali affectõe. SOlitudinis solatiũ: qa. s. uoces ille supplebãt uocẽ cõtubernaliũ. INdefesso: i exhausto nec unq̃ desinẽte. CONsenescebãt. itidẽ plautus macesco cõseneseo tabesco miser seniũ quoq; antiq, p trisficia & merore & luctu ponebãt. M. T. ciuitas senio cõfecta ẽ. AFfatum colloquiũ atq; cõgressũ. INsit. loquit. PRAEter oculos. sentiebat. n. tactu corporali. sed oculis minime poterat uideri. ADEre. legẽdũ ẽ aderũt. CVM nocte dilapso. euolauit cupido cũ nox iã finiret. dicimus eleganter surgo cũ sole. ideſt hora matutina. dilabor cũ nocte ideſt abscendente nocte & ipse abscedo. BEAti carceris. beatũ carcerẽ appellat Domiciliũ illud luculentũ & amœnũ. sed quo tamen pinde ac carcere incluſa cõtineret. itidẽ statius de psitaci cauea loquens inquit uacat ille beat° carcer. & angusti nusq̃ cõuitia recti. ego carcerẽ beatũ & honoratũ appellare soleo mansionem magistratuum bimestrium in palatio. unde de die egredi non datur nisi pompabiliter egrediantur.

in uisus

inuise.

Chorus ex multorum uocibus

Omnis spiritus ales.

ignobilis

Gnobilis

Obsequibiles. præstolari.

Senium pro tristitia.

Surgo cũ sole.

Beatus carcer.

Vbertim Expostulare. Postulare. perdius pernox.

VBERti:habūde & large:Catullus:Vberti thalami quas ītra limina fundūt. REfectiōe:īter refectiōes corporis optima ē cibus & balneū. EXpostulat:accusat.& q̄rit:nā expostulare ut docet Donatus ē q̄relā apud eū ipsū deponere de eo ipso q fecit iniuriā.postulare autē q̄telā dicere de altero apud alterꝝ:Terentius.ut cū eo hāc iniuriā expostulē. HICcine:hæc ne talia ne. ET pfida:corrige pdia.perdius.n.pdia pdiū dicit p totū diē ptinax & pmanens.sicut pnox p totā noctē pseuerans:unde & luna pnox in plenilunio dicta est:tota nocte collucens.Au.Gellius in secundo Socrates inquit pdius & pernox hisdē i uestigiis stabat. nunc psyche accusat a marito q̄ dies totos noctesque lachrymis cruciatibusq̄ cōsumat. DAMnosa poscenti:pmissio est cū occulta inhibitōe:nā poscit psyche congressū sororꝝ & p̄sentiā: q̄ res illi dāno sa futura est. SEro pœnitere:seræ penitentiæ comes est dolor & lachrymæ:cū nulla præsto est medela:q occasionē pingūt illi comitē iungunt metaneā.hoc ē penitētiā q̄ dea ē facti & nō facti pœnas exigens. CVpitis annuat: īpetrat a marito.ut desideriis suis & petitiōibus assentiat. cupita enī q̄ cupimus dicūt. NOuæ nuptæ:psyches. IDENtidem: frequenter.

penitētia cōes occasionis.

FORtunaꝝ suggestu: diuitiarū bonoꝝq̄ fastigio & culmine.

Efflictim

EFflictū: legendū est efflictim: qd̄ aduerbiū est.significans uehementer:& enixe. SImili uectura:facito īqt ut Zephir⁹ quēadmodū huc meuexit molliter lēiterq̄ sic & sorores quoq̄ meas parili uectatōe huc deportet. SIstat: exhibeat collocetque. OSCVla sua soria:exornatio est:quæ latine cōpar dicitur:græce isocolon. inibi quoque est omioteleuton idest similiter desinens: qua exornatione similes exitus sunt: similisque structura. COhibentia: quasi uinculo nexuque alligantia.

Compar Isocolon.

TVæ psyches dulcis anima:allusio est ad psyches nomen: quo anima significatur: quasi anima animæ maritus sit:plautin⁹ amator īquit: anima est amica amāti.

aīa amica amāti. planctus

DEflebant oculos: longo largoque fletu.& ubertate lachrymarum oculos fedabant.& quasi perdebant. PLANgebant: palmis tundebant plangere enim p cuterē & plāct⁹ ipa pcussio sili⁹ līuētia plāctu brachia Oui. plāgebant corpor terrā. EIVlatib⁹:lamētatōib⁹ & fœmīeo ululatu.qd̄ lessū ueteres dixerūt:hīc lex illa.xii.tabulaꝝ mulieres ne lessū fūeris ergo habēto.q̄ uox significat.ne mulieres lugubrē eiulationē lamētationēq̄ infūer habeāt:sup q̄ re iā satis ac sup. PArilē sonū resultarēt:echo quā Ausōius scitissime dixit aeris & linguæ filiā resultat redditq̄ uoces reciprocas īter cautes & mōtiū flex⁹:i cōcauis ualliū sinib⁹: ubi aer scīditur:īæqualr resultās.olympiæ arte mirabilr fuit porticus q̄dā eptaphonō appellāt:qm̄ septies eadē uox reddit. Cyzici quoq̄ sūt turres septē.q̄ acceptas uoces numerosiore repcussu multiplicabāt nomēq̄ huic miraculo echo ē a græcis datū ηχεω.n.græce resono dr & ηχω sonus.fabulāt echo amorē & delicias rurestris

Lessū qd.

Echo. Heptaphonos. echo amor panos.

colloquio uiduata.ne sororibus quidē suis de semerētibus: opē salutarē ferre: at ne uidere eas quidē oīo posset.nec lauacro: nec cibo: nec ulla deniq̄ refectōe recreata: flēs ubertim decessit ad sōnū. nec mora cū paulo maturius lectū maritus accubans eāq̄ etiā nūc lachrymātē cōplexus: sic expostulat.hiccīe mihi pollicebare psyche mea? quid iā de te tuus marit⁹ expecto? quid spero? & perfida: & pernox: nec inter amplexus coniugales desinis cruciatus. Age iā nunc ut uoles.& aīo tuo damnosa poscenti paret o: tn̄ memineris meæ seriæ monitionis: cū cœperis sero penitere: Tunc illa præcibus: & dū se moriturā cōminat: extorquet a marito cupitis annuat ut sorores uideat. luctus mulceat. ora conserat. Sic ille noue nupte precibus ueniā tribuit.& insup quibuscūque uellet eas auri: uel moniliū donare cōcessit. Sed identidē monuit: ac sæpe terruit: ne qn̄ sororꝝ pnicioso consilio suasa de forma mariti quærat.neue se sacrilega curiositate: de tanto fortunaꝝ suggestu pessū deiitiat.nec suū postea contingat amplexū.gratias egit marito.iāque lætior aīo.sed prius inquit senties moriar: q̄ tuo isto dulcissimo connubio careā. Amo enim & efflictim te: te quicūque es diligo atque ut meum spiritum.nec ipsi cupidini cōparo. sed illud etiā precibus meis oro largire: & illi tuo famulo præcipe Zephiro: simili uectura sorores huc mihi sistat. & īprimēs oscula suasoria: & ingerēs uerba mulcentia.& iungens mēbra cohibentia: hic etiā blanditiis astruit. Mi mellite: mi marite: tuæ psyches dulcis aīa. ui ac potestate ueneris usurus: inuitus succūbit maritus. & cūcta se facturum spopondit. At etiam luce proximante: de māibus uxoris euanuit. At ille sorores percontatæ scopulum: locumque illum quo fuerat psyche deserta: festinantes adueniūt. ibique deflebāt oculos.& plangebant ubera quoad crebris eorum heiulatibus: saxa cautesque parilem sonū resultarēt. iāque noīe proprio sororē miserā

as rurestris panos eē: qđ mystico itellectu significat Armoniā cœli q̄ soli amica est. quasi omniū sphera tū de qbus nastitur moderatori. pana autē solem esse prudētiores itelligunt. Alexander aphrodiseus ideo echo a pane adamatā fingi interpretatur: quoniā pan pastor quidam fuit qui primus echus ratio nem causamq; uestigauit. sicut endymion lunæ: Vnde eius amore captus fama traditur. CIEbant: Inuocabant clamabātq; Cit. Plinianū uerbū ē pro mouet euocatq;. PENEtrabili. Autumat Seruius penetrabile dici quod penetratur: penetrale uero id quod penetrat: quæ differētia an satis proba sit nō discutio: eruditi fere omnes pene trabile id dicūt quod penetrat ut penetrabile telum. & penetrabilis sonus. Virgilius: Aspicenum ma ge sit nostrum penetrabile telum Oratio quoq; prosaica: q̄ necessi tate metrica soluta est & libera pe netrabile mauult dicer q̄ penetra le. cum penetralia dicātur loca in teriora penitioraq; i ædibus. GE nas. Significanter locutus est: nā genæ lachrymis proprie madent quæ sunt oculorum tegumenta: insecta nō habent genas. De quibus aliubi suo loco satis multa.

Cit. penetrabile. penetrale

Genæ.

INNOxia uectura. zephyrus ci tra noxā ullam & periculū uexit sorores ad psychen. FEstinanti bus sauiis. ακυρωσ & improprie: nam sauia sunt libidinū. uel amo rū: sicut oscula officiorū: basia pu dicoꝝ affectuum: Suauiari est im pudico bassio & uenerio exoscu larit Diminutiuū sauii est sauiolū. Catullus sauiolū tristi tristius hel leboro. SEdatæ. Cohibitæ retē tæq;. POstliminio. Postea & ex iteruallo posteriore q̄dā reuersio ne. De postliminio supra copio sissime. PROlectāte gaudio: Iux ta illud: lachrymo præ gaudio: & ut inquit seneca an habet lachry mas magna uoluptas. TEctum succedite: per datiuū a Virgilio di ctū ē: Quare agite o tectis iuuenes succedite nostris. ANImas cum psyche: Tāq̄ animæ ab anima fo ueāt recreent. LOcūq;: Subscribe uerbū ostēdit: ne trūca & defectu uerbi claudicās oratiōis structura sit. AVribus. hoc ideo dicit qa uoces famulabātur. q̄ oculis minime uisibiles. auribus tātū sētiebātur. IN hūanæ. Nō hūanæ ac p hoc diuinæ celestisq; mēsæ: alias inhumanus crudelis dicit. & inamabilis. LAVticiis: Lauticiā dicūt epulaꝝ magnificētiā & apparatū. ut sæpe dixius. NVtrirent iuidiā: Inuidia nutriri dicit p̄cordiis hōinū: qñ i dies imo i horas. uel potius i momēta gliscit atq; exuberat & quasi ex alimonia icremētū capit. CVriose pcūctari: ex sentētia catholica ē illud. nemo curiosus qui nō fit ma leuolus. CONiugale p̄ceptū: Mādatū mariti erat ne de forma cōiugis q̄rere uelit. EXIgit: expellit eii citq;. ERE nata: ex occasiōe & rei oblatæ cōsilio. COMmodū: Iā iā. tūc tūc pubescētē. LAnosti: emē dolanoso. ut iuncti legas lanoso barbicio. hoc itellectu: q; erat iuuenis pria barbæ lanugine & flore ge nas uestiēs: id eni lanosū barbiciū significat: alibi barbiciū quoq; pro barba decēter usurpat. hircino iqt barbicio philosophū mētiebat. RVrestribus: rusticis & agrestibus. AVro facto: auꝝ & argētū factū id dicius: qd n; missa n; i lamia. n; i signato n; i suppellectili n; i mundo neq; i ornamētis sit. Si factū aurū legatū ē oē ad eū ptiet cui legatū ē. ex quo auro aliqd ē effectū siue id sua siue alterius usiōis cā paratū eēt. ueluti uasa aurea. emblemata signa auꝝ muliebre: & cætera q̄ his rebus sūt similia: sed si ifectū auꝝ le gatū ē. qd eius ita factū ē. ut eo ad rē ad quā cōparatū ē nō possit uti sine refectiōe: qdq; ab eo patre fami lias ifecti numero fuerāt id uidet legatū eē: auctor Vlpiāus. de auro facto ifectoq; meminit poeta illo uersu sūt auri pōdera facti ifectiq; mihi. Serui ita existimat aurū uel argētū factū id uideri quo cōmo

Suauia. Oscula Basia. suauiolū

Lauticia.

Lanosū barbiciū. Rurestris aurū factum. Infectū aurum.

Gēmosū. de uti possumus. GEMmosis plenis ex gēmi sq̄ cōtextis. gēmosū monile quasi totū e gēmis dici ui/
Gēmatū. det. gēmatū uero gēmis distictū ornatūq;. EGRegie: irōicos. GLIscētis/crescētis gliscet. n. i. crescet. Si/
Gliscere. lius gliscit eliseo uiolētior ita tyrāno hīc glires dicti sūt. q sōno gliscūt: & pigues efficiūt. glisceras antiq
Gliscerae mensae. nōinauerūt mēsas lautas. & opiparas: q̄si gliscētes. i. crescētes p istructionē epulaꝝ. FELle: Ouidius in
descriptiōe iuidiae sic inquit pectora/felle uirēt lingua ē suffusa uenēo. ORba: Fortunā cæcā exoculatāq;
Cæca fortūa surda Inlapide rotundo fortuna. fingi nullus ignorat. Aristoteles ī pblematis. diuitias refert ab hōinibus prauis potiusq̄ bōis haberi.
ob fortunā cæcā: q̄ discernere qd melius ē nō pōt: pacuui⁹. cecā inqt fortunā ob eā rē eē uolūt: quia nil cernat quo sese applicet. græce di:
Bona fortuna. τυχη τυφλη. και κωφη. tāq̄ ñ so/
Mala. lū cæca sed ēt surda sit: q̄ ut scriptū
Primogenitus honoratior Maxius natu imperat. legim⁹ ī tabula cebētis lapide quo
dā rotūdo cōsistit. ꝓpterea q̄ incer/
ta atq; istabilia sūt illi⁹ mūera Qui
a fortūa subleuāt hi αγαθη τυ/
χη. i. bonā fortunā nūcupāt: ab
illis uero q pessū deiiciunt. τυχη
κακη. i. mala fortūa noīāt. HOC
Nihil diuiduum in domo cōiugali. cīne. Hoc ne. VTROq; parēte:
Domesticus labor matronarum. Hisdē parētibus & natalib⁹ pares
sorte dispares sumus. NAtu ma/
Vxores nō ancillentur. iores: Priuilegiū quasi quoddā &
ꝓgatiua primogenituræ est: ut
utar uerbo ecclesiasticoꝝ: ut ma/
ior natu & primogēitus miorib⁹
natu honoratior sit: hīc ī canoni/
cis scripturis scriptū legim⁹ quēad
modū Esau uendidit fratri iacob
primogēita. & priatū. apd uniuer/
sos hōines teste herodoto īstitu/
tū ē. ut maxius natu liberoꝝ obti/
neat pricipatū. sed iterdū plus pōt
polleteq; uis q̄ ius. ANcille deditæ: Indignato ē mulieribus: q; nō uxoꝝ loco sed q̄si ancillaꝝ sint apd
maritos. cū ī maritali cōiugio iucūdissima uitæ societas iniri debeat: & ut xenophō & mox Cicero nō
iutiliter differuerūt: & a Columela repetitū ē: nihil ī domo cōiugali apd priscos diuiduū cōspiciebat: ni
hil qd aut maritus aut fœmia ꝓprie iuris sui eē diceret: sed ī cōmūe cōspirabat ab utroq;: & fere dōesti/
cus labor fuit matrōalis. eū forēsib⁹ exercitatiōibus & extraneis maritus distineret: auctor ē plutarchus
ī problematis ex ueteri Romanoꝝ īstituto uxores maritis. nec molere nec coquinariā facere oportere:
q̄ ministeria ancillaria prorsus sūt & seruilia: nō paꝝ multi sūt q uxores habēt nō ut uxores: sed ut an/
cillas: q̄ iperiosissimos dōinos agūt nō maritos: Vñ fit sæpe. ut oīs amor cōiugalis ī odiū exitiale uertat.
Societas coniugalis aristocratica. Caput mulieris uir. Nouissimus fœtus deterior. Consuetudo auget beniuolentia. Glabrū. glabrior glabreta. Societas uiri & uxoris. ut auctor ē aristoteles ī. viii. ethicoꝝ. similis est aristocratico impio. uir. n. impat
uxori ꝓ dignitate. apd Barbaros ut idē refert īprio politicoꝝ. fœmia & seruus eodē gradu habēt: caput
mulieris ē uir: & existiare debet uxor mores mariti eē legē uitæ suæ ipositā a deo: p cōiūctionē matri/
mōii. ꝓterea ut ī oeconomicis traditū ē. oportet matrē familias dōinari oībus: q̄ itra domū sūt: nec uiro
decoꝝ uidet eē ea scire: q̄ intra ædes fiat. EXtorres: extra gēitale solū amādatæ & q̄si exules. LONge
parētū: procul a parētibus. POstremus ptus. Cōquestio ē: qd psyche cū sit nouissima & postrēo fœtu
ꝓgēita beatior sit sororibus primigēiis: eruditi autumāt deteriores eē fœtus. q nascūt nouissimi: ad qd
Virgilianū illud grāmatici referūt. extremā ut phibēt ceo enchelado; sororē ꝓgenuit. ubi extremā ex
posuit seruius pro pessimam: tamq̄ pessimi sint ultimo loco geniti. Quāta: Ob magnitudinē & pon/
dus. Qualia. Ob materiæ ꝓciū. SPLENdicāt. splēdēt & radiāt. AFFEctiōe roborata. Cōsuetudo ut i
qt Lucretius cōcinat amorē ex cōsuetudīe affectio cōiugalis roborat: amor pfētia glisicit absētia fit. cuia
nidus. Lelius apd ciceronē auxit inquit bēiuolētiā ꝓsuetudo: & a proptio decēter dictū ē. crescit. n. assidue
spectādo cura puellæ: Quātū oculis aīo tā ꝓcul ibit amor. Surſū respicit. Diuia meditat & ad cœlestia
mētē uertit. Deā spirat. Diuios spiritus. & ferociā deæ cōgruētē p se fert. sic filius & fratrē spirat ī armis.
SEnioreꝝ maritū. & nupta & uidua ē q̄ nubit seni ut inquit scitissime plautus. CVCVRbita caluioreꝝ
Fulgētius placiades hūc ex apuleio locū citās legit cucurbita glabrioreꝝ. & quouis puero pumilioreꝝ. q fo
ne lectio nitidior ē. ut expōas glabrioreꝝ ꝓ depilatioreꝝ cutisq; nitidioris: glabrū. n. depilatū dicius. & læ
uē: tales sūt senes calui. s. & oī capillitio depopulati: instar cucurbitaꝝ: q̄ ut nemo ñ uider glabræ sūt & le
uiore polituraq; lubricæ: plautus ī aululariā. tu gallū si sapis glabrioreꝝ reddes q̄ uolsus ludi⁹ ē. glabreta

egregiæ domū redeuntes lāq; glisicētis īuidiæ felle fla/
grātes: multa secum sermōibus mutuis pstrepebāt. Sic
deniq; insit altera. En orba & sæua & iniqua fortuna:
hiccine tibi cōplacuit: ut utroq; parente prognatæ di/
uersam sortē sustineremus: & nos qdē quæ natu maio
res sumus. maritis aduēis ancillæ deditæ: extorres: &
lare & ipsa patria degam⁹: lōge parētū uelut exulātes.
Hic aūt nouissima quā fœtu satiāte postremus partus
effudit: tātis opibus: & deo marito potita quæ nec uti
recte tāta bonoꝝ copia nouit. Vidisti soror q̄ta in do/
mo iacēt: & qualia monilia: quæ prenitent uestes: quæ
splendicant gemmæ: q̄tum præterea passim calcatur
aurū: quod si maritū etiā tam formosū tenet: ut affir/
mat: nulla nunc ī orbe toto fœlicior uiuit. fortassis tñ
procedēte consuetudine: & adfectione roborata: deā
quoq; illā deus maritus efficiet. Sic est hercules. sic se
gerebat. ferebatque: lā iā sursum respicit: & deam spi
rat mulier quæ uoces ancillas habet: & uentis ipsis im
perat. At ego misera primum: patre meo seniorem ma
ritū sortita sū. deī cucurbita caluioreꝝ: & quouis puero

Columellæ dicũt loca denudata arboribus. & herbis uiduata: glabrescere ẽ glabrũ fieri. idẽ Columella herbæ ẽt ungulis atterũt atq; ita glabrescit. & fit idõea frumẽtis area. quadrupedũ ut iquit Plinius dorsa pilosa sũt uẽtres glabri. PVmiliorẽ: Molliorẽ atq; eneruatiorẽ: pũilos. n. dicũt auctore Placiade molles atq; enerues. alias pumilos: q & pumiliões. dici paruulos coactæq; breuitatis nullus ignorat: quos uulgo græco tñ uocabulo manos uocãt. memorat Plini⁹ pumilionũ genus i oĩb⁹ aĩalib⁹ cẽ atq; ẽt iter uocres. idẽ auctor ẽ pumilionũ ĩfelicitatẽ i arboꝝ quoq; genere dici-

Glabrescere.

Pumilli. Pumilio. nes.

Nani.

pumiliorem. cunctam domum ferris & cathenis obdi
tam custodientem: suscipit alia. Ego uero maritum ar-
ticulari etiam morbo complicatum: curuatumque ac
per hoc rarissime uenerem meam recolentem sustĩeo.
plerunque detortos: & duratos in lapidem digitos ei⁹
perfricans fomentis olidis: & pannis sordidis: & fœti-
dis cataplasmatibus manus tã delicatas istas adurens.
nec uxoris officiosã faciẽ: sed modice laboriosã psonã
sustinẽs. Et tu quidẽ soror uideris q̃ patiẽti: uel potius
seruili: dicã enĩ libere qd sentio: hic pferas animo. enim
uero ego nequeo sustiere ulterius tã beatã fortunam

Quicũq; horscopũ habuerit ĩ tertia pte Scorpii erũt Nani gibbosiri diculi. SEris & cathenis. In hãc sententiãẽ illud Satyrographi põe serã cohibe. Nã zelotypoꝝ & seniorũ fere hic mos ẽ. ut seris obdãt fores. & pessulis. cathenisq; cũcta diligẽter occludãt. cũ tñ ipudica seruari nõ possit pudica nõ debeat. Ignorãt uidelicet miseri mariti ioué p ipluuiũ descẽdisse ad danen quã pater iclauserat ĩtra turri æneã uallaueratq; sepimẽto iexpugnabili. OBditã: Occlusã obseptãq; obdere oppõere ẽ operiẽ occludere. apd Oratũ latus obdit aptũ. dictũ ẽ, p obicit & offert. ARTIcu lari morbo: Senes ibelles egroti

Obdere.

ficinamabiles uxoribus iniucũdi. ut pote qui paꝝ diligẽter fũdũ uxoriũ colere possint: quo ĩ numero primis sũt podagrici. & articulari morbo cõplicati: qbus ex pscripto medicoꝝ uenere ĩterdicit: scribit. Cor. Celsus quosdã articuloꝝ morbo laborãtes cũ toto anno a uio. mulso. uenere. sibi rẽperassẽt securitatẽ totius uitæ cõsequutos. uitia aũt articuloꝝ ĩ manibus pedibusq; freqaẽtiora largioraq; sũt q̃ ĩ podagris chiragrisq; eẽ cõsueuerũt: Ennius poeta articulari morbo piit. ut Eusebius chronographus docet: de quo quitus serenus sic memorat. Ennius ipse pater dũ pocula siccat iniqua hoc uitio tales fert mer nisse dolores. Plinius reꝝ omniũ & peculiariter Mediciæ curiosus cõdidit opusculũ de Medicia ĩ quo docet Berã ex melle & ficu ipositã morbis articularibus mederi: ĩtẽ folia uitiũ trita admixtaq; farinæ ordeaciæ. CVRuatũ. Distortũ & ui morbi icuruũ factũ. DVratos ĩ lapidẽ digitos. ob id chiragra lapidosa nõ minus uere q̃ decẽter nũcupat: psi⁹. sed cũ lapidosa chiragra fregerit articulos. Fomentis olidis. ferfomẽta podagræ fœtida ẽ fimus pauonũ: qui ut refert Hieronymus ĩ secũdo cõtra louinianũ podagræ feruorẽ mitigat. podagræ quoq; medet lapago herba aspi succi grauis odoris: q̃ & mollugo uocat. præcipue uero phycos thalassiõ idest fucus marinus nõ podagre mõ. sed oĩbus articuloꝝ morbis impõit. priusq; arefiat. tradit Plinius ĩ libro medicinæ. bubulũ fimũ cũ aceti fece & fimi caprini cinerẽ cũ axũgia uetere podagris auxiliari. auctorẽ Celsus fomẽtis calidis opus eẽ. ubi podagræ dolor uehemẽs nr get citra tumorẽ. scribit Galenus se curasse podagricos sãguis missiõe hoc ẽ phlebotomia. Plinius nofher podagræ morbũ peregrinũ eẽ tradit qui ĩsanabilis nõ ẽ credẽdus: quippe qm̃ ĩ multis & spõte desinit. & i plurib⁹ curat sũt podagræ frigide: q̃ fomẽtis calidis curãt: sũt rubẽtes idest calidæ quas refrigerationis medicamẽta demitigãt: ĩ hãc sẽtẽtiã cõsimiliter ait Sidõius apollinaris taceo iquit chiragricas manus uictas cataplasmatũ pãnis tãq; cestubus iuolutas. i uigesima octaua Aquarii parte quicũq; habuerit horoscopũ auctore materno podagricus erit. fœmias neq; calescere neq; podagricas fieri scribit Hippocrates ĩ aphorismis. Quod tñ ĩ quibusdã secus cõtingere solet ex luxu & itẽperãtia. idq; Seneca castigatiõe cẽsoria taxatĩ fœminis. FOEtidis cataplasmatibus. Cataplasmã dicit emplastrũ. hoc. n. genẽ malagmata pastilli. quos trochiscos græci uocãt cõtinẽt: de quoꝝ differẽtia subtiliter disserit. Cor. Celsus ĩquinto: qui ĩ q̃rto iponẽdũ cataplasma pcipit articularibus morbis. qd refrigeret: hæc aũt cataplasmata bono epitheto fetida dicũt: cũ sint oĩa fere talia fetutina & graueolẽtia: meritoq; dixit Hipocrates ĩ libro de flatibus medicinã artẽ eẽ sordidã. cũ medicus res fedas fœtidasq; tractare cogat. refert Plinius pluribus malagmatibus eos uti qui podagræ malo laborãt. VXOris faciẽ: Quæ nupta ẽ. ut iqt Apostolus. ĩ epistola ad corinthios. cogitat q̃ sũt mũdi quo mõ placear uiro. VIderis. Accẽtu acuto prima syllaba pronũtiat: ut uideris expõas pro uidebis: q̃ locutio apud eruditos ẽ frequentissima: sicut in Euãgelio quoq; legi debet. quid ad nos tu uideris. qd male litterati sacerdotes latinitatis prorsus ignarĩ quoꝝ labris solecismi barbarismiq; scaturiũt perperã enuntiant media producta in propatulo i ecclesia recitantes: Quos ego dum tã putide tãq; barbare fringutiẽtes inaudio mecum dicere soleo tu uideris scilicet bestia: & insensatus. uerum sicut in Decretis canonicis commonemur. & ab Augustino præcipitur in sacerdote malle debemus ueriores q̃ disertiores audire sermones: nec antistites irridere: si aliquos forte animaduerterimus. uel cũ barbarismis uel solecismis deũ inuocare. uel eadem uerba quæ pronuntiant non itelligere. perturbateq; distiguere. HIC. Hæc locutiõe Apuleio ppe peculiari.

Vẽus inimica podagricis.

Articulari morbo ennius periit.

Liber plinii de medicina.

lapidosa chiragra.

Medicamẽta ad podagras podagræ rubẽtes.

Cataplasmata. trochisci.

Madame perdida

Tu uideris.

Barbarismi i ore sacerdotum.

COllapsã indigne: Tãq ad psychen tãta fœlicitas accesserit. imerentẽ indignãq; fortunæ bõis. Efflari exibilariq;: Quia a zephyro uento reportatæ sũt amãdatæq; ideo ait decẽter & nitide sese efflari. exibilariq; iussas quasi flatu uenti & sibilo asportari. Sine flatu enĩ & sonore: qd græci ψιθυρισμα uocãt: uenti nõ spirãt: alias efflare est animã instar flatus exhalare. & exibilare sibilis explodere. & isectari: nã sicut bõi plausu excipiebãt: ita mali exibilabant: hinc illud Oratianũ. populus me exibilat: At mihi plaudo ipse domi: quod nos dicimus sibilare. ueteres sifilare dicebãt: cuius uerbi maledica significatio est: & cõtumeliosa inde sifilatores dicti q sibilis explodũt. NEC sũ mulier. Mulieq; est pptiũ inuidere irasci furere ultionẽ parare: iuxta illud uindicta nemo magis gaudet q̃ fœmina. PESsum deiecero. Pessum dedero deiecero q; i ꝓcipitium. Lucanus sidentia pessũ corpora. INAcuit. Pupugit excitauit indignatienem. Quæ uidisse penituit: Mos est iuidoq; ut alienis bõis tabescãt: & ex alienæ fœlicitatis inspectiõe macerẽtur: iuxta illud Orationũ iuidus alteri⁹ macrescit rebus opimis: Ouidius de iuidia: itabescitq; uidẽdo successus hõinũ. DIFFEramus ꝓconium. Inuulgemus publicemusq;. differe. n. diuulgare ẽ & diffamare: Plautus ego hic te pipulo differã: ubi pipulum accipitur pro cõuicio decliatũ a pipatu pulloq;. NON sũt beati: Sententia ex opinione uulgi ducta est: existimantis diuitiaq; fructũ esse splendorẽ & noticiam. ex precepto Senecæ diuitiæ neq; ostentãdæ sunt neq; dissimulãdæ quoniã iactare diuitias infruniti animi est. abscondere timidi: Diuitiæ apud sapientẽ uirum in seruitute sunt apud stultum in ꝑperio. fœlicitas illoq; bracteata persona supparata decẽtissime dicit: qui uulgo. & forinsecus diuites uidentur cũ sibi & intrinsecus pauperes sint: beatitas hominis non in opinione uulgi sita est: sed in ipso. multi tamen ad opinionẽ uulgi uiuẽtes ostentant iactantq; diuitias: ut ex illis uulgo notis beati uideantur: hinc est quod preciosã uestem nemo terme induit domi. quam nullus sit ispecturus. NON ancillas: Inuidiose dictũ tãq; ancillarum loco nõ sororq; habitæ essent apud psychẽ. LAres paupes: Domicilia nostra: q̃ si ædibus psyches cõparẽtur. sint oppido pauprima. DVAbus malis malũ cõsiliũ. Sicut duo bõi uno meliores sũt. qd & aristoteles refertũ tertio politicoq;: ita duo mali. & potissimum fœminæ peiores uno sũt efficacio resq; ad malũ cõsiliũ obeũdũ. nõ caret effectu. qd uoluere duæ: Hercules ille robustissimus. non ualuit pugnare simul aduersus duos hydrã. s. & cancrũ: a qbus cũ angeret iolai nepotis sui iplorauit auxiliũ cui⁹ rei meminit Plato ĩ euthydẽo, puerbiũ quoq; apd græcos ẽ freqns, ουδε ηρακλης προς δυο. neq; hercules cõtra duos: sup quo ita fabulãt: herculẽ cũ olympicũ agonẽ istituisset fidẽtẽ, ppriis uiribꝰ aduersus duos depugnasse uictũq; eẽ: fuerũt aũt illis noia laius. & pherãdrus: quos quidã creatũ & eurytũ uocãt: Duæ ergo malæ fœminæ malis cõsiliis instructæ accingunt ad sororẽ psychẽ pessũ deiiciẽdã. & ex tãtis fortunis eliminandã. VT merebãt ora. ut uideret ex affectu sororio pietatẽ colere. Sed. ex iprobitate gẽuina merebãt eẽ ore lacerato & facie discerpta. REDVLcerato dolore. Renouato metaphora ab ulcere: qd obductũ rescinditur: & nouo quasi ulcere recrudescit. Quẽ nescit: ideo psyche maritũ nescire dicit: qa formã eius oculis nõ usurpat: sed tactu 'tãtũ sentit. VElitat. Obiectat & ĩ te iaculat: ab exẽplo uelitaris pugnæ trãslatũ uerbũ. Vñ & uelitatio dicta cõtẽtio & ultro citroq; ꝓbroq;. obiectatio. Plautus nescio quid uelitati estis inter uos. turpilius cõparce uerbis uelitare ad rẽ redi: de uelitibus: qui sũt milites leuis armaturæ uñ uelitari & uelitatio ĩclinãt Vegetius. Liuius: Salustius. cæreri. ab Oui

Efflare. Exibilare. Sifilare. Sifilatores. Pessum dare. Differre. pipulum Iactare diuitias infruniti. Felicitas. bracteata psonata. Hydra & cãcer uincunt herculem. prouerbium. Redulceratus dolor. Velitatio Velites.

dio dictũ ē: nōdũ calefacti uelitis hasta solũ: Velitares hastas primus tyrrhenus inuenit. EMInus: Procul. COminus. Prope. PERfidæ lupulæ. A lupa ꝑ diminutionē dicit̃. nomē ē probrosum: in sororibus psyche. NON uidebis si uideris. Psyche si maritũ uidisset illũ amplius uisura nō erat: & qd mirũ ē illo tātisper frui poterat donec non uideret. cũ uidere cœpisset usu priuabat̃. LAmiæ. Infames ꝓbrosæq; sorores: de significatu lamiaꝝ: In primo cōmētario fusius uberiusq; pscripsi. GEnuina. Insita & ingenita. Ouidius tātaq; simplicitas puerilibus affuit annis. A. Gelius fabulā Plauti genuinā uocat quā ītelligi uult maxime Plautinā & ab ipo plauto quasi generatā INfantulus uterus Vteꝝ psyches appellat īfātulũ ob annos puellares & ætatē pene īfantilē. SED texeris. Lege si texeris. DIuinũ: Hic distinguēdũ ē ut sit sensus. psychen cōcepisse in utero infantē: qui diuinus futurus est: si secreta cupidinis silentio religioso condiderit: mortalis uero si arcana inuulgauerit: detexeritq;. hoc. n. significat ꝓphanare. quasi polluere cermoniaꝝ secreta. & inter prophanos enarrar̃. DIuinæ sobolis. Tāq̃ paritura esset in mortalē & deũ. GEstiebat. Letabatur alias cupiebat: Gestire enī mō cupere: mō lætũ eē exornatio Rethorica est: q̃ latine cōpar dicit̃: græce isocolō. SARcinæ. Pregnationis. & cōcepti fœtus. PVNctulo: Rē obscenā opculo decēti cōuelauit: nā sicut ictu serpentis extuberatũ fit corpus: sic uulnusculo & punctiōe genitaliũ uterus fœminæ ītumescit & locuples fit. ac fecundus ex conceptu. PEstes illæ: Sorores psyches: q̃s condigne & pestes & uiperas uocat: cũ nihil pestilentius: nihil uenenatius eē possit: fœminis in sororē furentibus. & exitium sorori meditantibus. TETERrimæ. Crudelissimæ īpiissimeq;. MOmētarius. Eleganter momētatiũ maritũ uocat cupidinem. qui momēto aderat mom̄to sentiebatur momētum dicimus tēpusculum hic a Quītiliano momentosa apis rapina dicta. plinius momētũ thuris momētũ resine aliarũq; reꝝ frequēter usurpat ꝓ modico & pauxillo: īterdũ momētũ accipit̃ ꝓpōdere & efficacia ī rebꝰ ob eundis. Lucanus non pōdera reꝝ nō momenta sumus. SExus infestus: Fœmineus. & ad sorores psyches referendũ. CAstra cōmouit: Translatio omnis est a remilitarii: in qua arma sumuntur. castra mouentur: acies dirigitur. & classicũ canit: dicimus autem classicum. & tubam bellicā. & sonũ bellicum: Virgilius classica iāq; sonāt it bello tessera signũ. classici uero homines dicti sunt primæ classis. & qui amplissimo censu censebātur: unde ꝑ trāslationē classici scriptores ꝓ clarissimis primariisq; accipiuntur. CONtinentia. Vt te ipsā contineas a ꝓdēdis arcanis. & mariti facie reuelāda. ISTVM paruulũ: Quē. s. in utero gestas. PRIVS. Corrige post. INterneciuũ: Exitiale pestiferũq; plinius scribit aspidas habere īterneciuũ bellũ cũ ichneumone internectionē dicimus extinctionē occidionēq;. A. Gellius in tertio is cũ omni domo familia fortunisq; omnibus suis ad internectionē usq; deperiret. SANguinis: Sororiæ necessitudis. MOre sirenũ. De sineribus fabula notissima: quas poetæ tradũt suauitate cātus pellexisse nauigātes ī perniciē: hīc epigrāmatista sirenas uocat hilarē nauigātiũ pœnā. & crudele gaudiũ. apud Homeꝝ sirenes ulixē īuitāt hoc carmīe: quod. M. Tullius latinitate donauit: o decus argolicũ qui puppi flectis ulixes auribus ut nostros possis agnoscere cātus. idē. M. Tullius libro quīto de finibꝰ autumat nō nocũ suauitate sirenas. aut nouitate q̃dā cātiũculaꝝ reuocare solitas eos eē: qui præter uehebantur

uelitares hastæ.

Genuina

Gestire.

Momentarius.

Momentosa rapina.

Momentum.

Classicũ.

Classicus homo.

Interneciuum.

Interuectio.

De sirenibus.

sed quia multa se scire profitebãtur. ut homines ad eaꝛ saxa discendi cupiditate adhererescerent. cõmemorãt cosmographi iiulas sirenussas. i quibus sirenes habitauerit quas alii i tractu pelorio cõsedisse fũt: nõ eni satis cõstat in sicilia. an in italia fuerit sirenũ domiciliũ. Statius opinat i sicilia cõstitisse: a quo

sículæ uirgines. sículæ uirgines nominãt: cũ ait in secũdo siluaꝛ: Nec si tergeminũ sicula de uirgine carmen: tres aũt sirenes fuisse credũtur: quaꝛ una uoce: altera tibiis. Tertia lyra cõcineret: secũdũ ueritatẽ meretrices fuisse credunt q̃ trãseuntes. quoniã ad egestatẽ deducebãt fictæ sunt illis inferre naufragia. has ulixes obturata ceræ crassamẽto aure trãsisse dictus. quia meretricias blãdicias cõtempsit: hinc illud Satyrographi.

Tractoriæ. Qui siculos cãtus effugit remige surdo. fulgẽtius mythologus sirenas græce tractoꝛias latie dici autumat. tres aũt ideo fingũt qa amoris illecebra tribus modis trahit aut cãtu aut uisu aut cõsuetudie.

SCOpulo ꝓminẽtes. sic sirenes i scopulis mãsisse ꝓdũt: Virgiliꝰ. Iã q̃ adeo scopꝛos sirenũ aduecta subibat. a Hieronymo, puerbialit dictũ sirẽbꝰ scopꝛos obrurata auꝛ trãsito. Incertãs ifrigẽs nec explicãs. neq; absoluẽs uerba ꝑ singultu & lachrymis. FIderi. Legẽdũ fidei.

Fœminæ ligulacæ. Parciloquium. PARciloq. scio. iqt te iã expimẽto didicisse me neq; largiloquã nꝫ multiloq̃ eẽ: sed sermõis deparcã: & nihil effutiẽtẽ qd rebꝰ tuis obsit fœmiæ. n. natura sũt loquutuleiæ & ligulacæ. & ut a poeta antiquo dictũ ẽ. nulla i uẽta ẽ muta i oi sæculo. hic ꝓceptũ illd salubertimũ. γυναικὶ μηδὲποτε πίστευσε ἰσαπόρρητα. i. fœmiæ nũq̃ arcana crediderís. κουφον γὰρ τὸ γυναικῶν ἐστὶ φύλον. leue ẽ genus fœmiaꝛ. pciloquiũ a pcitate loq̃læ dictũ. sicut pauciloquũ. & e cõtrario mꝛtiloquũ: q̃ uitia i amatorib⁹ eẽ asserit plautꝰ. IN uicẽ imaginis. i locũ imagis tuæ quã mihi denegaſ cõtẽplari: uicaria succedat soroꝛ ɔspectio. CIN nameos. Odoratissimos. suaueolẽtiã cinami spirãtes. MEI similes. Sicut in psyche erãt genæ læuoꝛ dcẽtes & iuestes: sic & i cupidie tales sẽtiebãt cuiꝰ flosculus ẽ perẽnis & genæ sine barba. IN hoc puulo. Optat filiũ nascituꝛ patri ɔsimilẽ fore sic Dido Virgiliana: si qs mihi puulus aula luderet eneas q te tñ ore referret. EROgatꝰ. rogãdo exoratꝰ. CERmãi ɔplexꝰ. sororii. Psyches aĩa. alluſio ad nom̃ psyches: quo aĩa significat. DEcãtatꝰ. Quasi cãtamĩe quodã puictꝰ pssusq;. PRAEuertie lum̃ discessu suo ãticipauit pueritq; exortũ diei: ne i die lũinoso ɔspicuꝰ foret & spectabil. Iugũ sororiũ elegãter noie iugi sororii sorores duæ significãt. ais corpibusq; sociatæ sicuti iugũ boũ dicius: alluſio uꝛ eẽ ad iugũ oratiæ sub quo capiꝛ adopto missus ẽ oratiꝰ sororicida: qd sororiũ tigillũ uocãt: d quo Liuiꝰ dicit sicæteri. Cõspõsæ. colligatæ ɔnexæq; mutua pactõe: ɔspõsos ãtiq dicebãt ade mutua colligatos. RECta. s. uia absoluta locutõ: i obscẽo carmĩe ñ assis faciũt eũtq; recta. Optæ: expectãtes pstolatæ. IN altũ altitudinẽ ifimã. & pcipitiũ: altũ. n. dicius dimo & sumo INcõtatæ: ñ moratæ sine cõtatõe ulla & mora.

iugum sororium. boues binos iunctos. adulat. pera gestamen cynicoꝝ. Hilaritudo. Hilarescere. Hilaria. Prædã: psychẽ: q̃ ueluti pdã iuadebãt. Thesauꝝ fraudis. sicut i thesauro diuitiæ abditæ reponũt. sic i pectoribꝰ istaꝝ ueluti i thesauro abditæ latebãt fraudes & doli. Adulãt. adulãt blãdiũt ueteres adulat dicebat: qd nũc dicius adulat: lucretiꝰ lõge alio pacto gãitu uocis adulãt. M. T. i scda tusculana i carmĩe eschili sublĩe aduolãs pinata cauda nꝛu; adulat sãguinẽ: uerbũ ɔpositũ ẽ ex accedẽdo & ludẽdo. In ista pula: i utero & uẽtre: q uicẽ pæ pbet: receptaculũq; ẽ fœtꝰ ɔcepti. pa cuiꝰ dimiatiuũ ẽ pula gestamẽ ẽ cynicæ fãliæ id. n. diogẽi & ãtisthẽi cynicis philosophis: pa ẽ & baculus. qd regibꝰ diadẽa. qd ipatoribꝰ paludamẽtũ: qd põtificibꝰ galerus. crates uillas ornatissimas. una pula mutauit. & supellectilẽ cynicã hocẽ baculũ & perã ultro diuitiis abiectis appetiuit. Hylarabis: Gaudio & hylaritate pfundes / hylaritudinẽ ꝓ hylaritate ueteres dixerũt: plautꝰ onera te hylaritudie: hilarescere quoq; ꝓ hilarari & lætũ fieri usurpãt hilaria apud antiquos dictus est dies festus. in æquinoctio uerno: quo tempore iam omnia exhilarescunt: hinc uopiscus in aureliano hilaribus inquit omnia festa & fieri scire debemus & dici.

scopꝛo prominẽtes: fũestis uocibꝰ saxa pſõabũt: Suscipit psyche singꝛtu lachrymoso ſmonẽ icertãs. iã duũ. qd sciã: fidei atq; pciloqmei ppẽdisti documẽta. nec eo sed ciꝰ adprobabiſ tibi. nũc ẽt firmitas aĩ mei. tu mõ Zephyro nro rursũ ꝑcipe: fũgaſ obseqo. & iuicẽ denegatæ facroſãctæ imagis tuæ: redde saltẽ cõspectũ soroꝝ: pistos cinameos & undiq; pẽdulos criestuos. p teneras & teretis & mei similes genas: p pectꝰ nescio q̃ calore feruidũ. sici hoc saltẽ puulo cognoscã faciẽ tuã: supplicis anxiepiis ꝑcibꝰ erogatꝰ: germãi cõplexꝰ idulge fructũ. & tibi deuotæ dicatæq; psyches animã gaudio recrea. nec qcq̃ ãpliꝰ i tuo uultu reqro. iã nil officiũt mihi. nec ipsæ nocturnæ tenebræ. teneo te meũ lum̃. his uerbis & amplexibꝰ mollibꝰ decãtatꝰ maritꝰ. lachrymasq; eiꝰ suis crinibus detergẽs: factuꝝ spopõdit: & ꝑuertit statĩ lumẽ nascẽtis diei. iugũ sororiũ cõspõsæ factõis: ne parẽtibꝰ q̃dẽ uisis: recta de nauibꝰ scopulũ petũt illũ ꝑcipiti cũ uelocitate. nec uẽti ferẽtis optæ pſẽtiã: licẽti osa cũ temerita te prosiliũt i altũ. nec ĩmẽor zephyrꝰ regalis edicti: q̃uiſ iuitꝰ: suscepꝛas eas grẽio spirãtis auræ solo reddidit. At ille icõtatæ: stati cõferto uestigio: domũ penetrãt. cõplexeq; suã ꝑdã. sorores noie mẽtiẽtes: thesaurũq; pœnitẽ abdite fraudis: uultu læto testẽtes: sic adulãt. psyche: ñ ita ut pridẽ paruula: & ipsa iã mater es. quãtũ putas bo

AMF.

LAEtabunt:lætas facient.& lætificabũt:Liuius in egysto.iã ne ocu ptabili. AFfe Lætare.
ctõe:dilectõe sororia.& germanitatis affectu. VAporosis:calidis & us.quales ĩ bal Medica/
neis expetimus. auctor est Victruuius medicamentosas eẽ aquas oi dulibus. ideo mentosa
mira edulia uocat.qa pst̃o parata erant:nec tamẽ apparebat qbus mi rẽt. oĩ numa calida aq̃
põpilius uocatis cõuiuis.ui magica effecit.ut repẽte fercula oĩfaria pl i apparatu cõ Mixe de
uiuali instructissimæ spectarent:qd sane mixe mirandũq; apparuit. s cibis & escis conuiuio
us. Cltharã numæ.
loqt̃ muneris psalloci/
cũ. PSAlit: thariſtæ.
e apud sueto/ pedicæ.
nẽtes. CHO sectacula
oxe uocibus Dictum.
faciunt atq; Domitia
aqueũ & ten ni.
laquei qbus Canicies
gilius tũc grui
põere ceruis.
aliũ: q̃rebant
ortus eẽt ma/
secta ꝓ paga/
cula deriuat:
agatio nata/
ogitatũ fictũq;
sermonis ob
ẽdacẽ memo
er sparsũ rara
omã inqt in
ẽ forti aĩo fe
uarietate ca/
cie iter sparsũ
pfusã niuẽ mulso dixit.canicies te
ste plinio homini tm̃ est. & equis.
sed homini sẽp a priori pte capitis
tẽpora.ut alexãder aphrodiseus &
aristoteles tradũt prĩo canescunt.
hic illud Maronianũ. tẽporib⁹ ge/
minis canebat sparsa senectus.cõ
trahit ãt canicies ĩopia & exilitate
caloris. Ruffi hoies celeriusq; ni Ruffi cĩ/
gri canescũt. TANtillũ:minimũ. to cane/
tu ne adolescẽs:sccũ malæ sorores scunt.
bonã sororẽ criminãt.tãq̃ menda
cẽ. & uanidicã: q̃ cũ prius dixisset
maritũ suũ iuuenẽ eẽ speciosũ:nũc
repẽte eũdẽ dicat senescẽtẽ cãescere.
VENtoso uehiculo: zephiri
uectaculo. AETAte media:æta
tẽ mediã uocãt.q̃ media ẽ iter iuuẽ
tã & senectã:q̃ auicẽna.noiat ætatẽ
pulchritudis:q̃ fere ẽ a.xxx.usq; ad ætas cõsi/
xxxx.ãnũ eadẽ ætas cõsistẽdi noia stendi.
tur Hipo.ĩ aphorismis scdo cõsistẽ Media/
tes facile ĩediã ferĩ autũat quos græce appellat. Δευτερου κακεσ τικοτεσ media ætas.ut tradit Celsus uxor.
tutissima ẽ:q̃ neq; iuuẽtæ calor neq; senectutis frigor ifestat. plaut⁹ ĩ aulularia post mediã ætatẽ q medi Nexilis
am uxorẽ ducit domũ/ nom̃ẽ libero posthum⁹. CANdẽti:albicãte. ET deũ gerit.ex deo.n.& immorta uestis.
li deũ & immortalẽ geri cõsectariũ ẽ.fili⁹ tũc o nate deũ diuosq; datũ beatos. HIC mĩ audierit:hæc dei mĩ Tedulus
appellabit:& se matrẽ diuini filii noiari audiet. NExili.a nectẽdo nexilis ſ ſq̃us dictus:sic & uestis nexi
lis.cui⁹ usus fuit ante uestimẽta textilia.Lucreti⁹ nexilis ante fuit uestis q̃ textile tegmẽ. Quã colores:
purior lectio ẽ & plãior si legas cõcolores q̃si cõsimiles cõgruẽtesq;. FAstidiẽter: cũ fastidio fastidiose
aduerbium est:a ntiqui tedulum interdum pro fastidioso interdũ q̃ oibus odio eẽt ponere soliti sunt.

LAEtabunt:lætas facient.& lætificabũt:Liuius in egysto.iã ne oculos ſpecie letauiſti optabili. AFfe ctõe:dilectõe ſororia.& germanitatis affectu. VAporoſis:calidis & uapore mulcentibus.quales ĩ balneis expetimus. auctor eſt Victruuius medicamentoſas eẽ aquas oĩs calidas. MIris edulibus. ideo mira edulia uocat.qa p̃ſto parata erant:nec tamẽ apparebat qbus miniſtrantibus ĩportarẽt. oĩ numa põpilius uocatis cõuiuis.ui magica effecit.ut repẽte fercula oĩfaria p̃ſto eẽnt.& menſæ oĩ apparatu cõuiuali inſtructiſſimæ ſpectarent:qd ſane miꝛe mirandũq; apparuit. TVcetis. regalibus cibis & eſcis de qbus ante diximus. CItharã loq:ſic Virgilius.obloqt̃ muneris ſeptẽ diſcrimina uocũ. PSAlit̃: canit̃ pſalocithariſtæ apud ſuetoniũ dicũt̃ cithara canẽtes. CHOros canere:q ex multoꝛ uocibus diſſonis ſymphoniã faciunt atq; concentũ. PEdicã:laqueũ & tendiculã:ſunt.n.pedicæ laquei qbus pedes illaqueãt̃.Virgilius tũc gruibus pedicas & retia põere ceruis.

Lætare. Medicamentoſa calida aq̃ Miꝛe de conuiuio numæ. pſalocithariſtæ. pedicæ. ſectacula Dictum. Domitiani. Canicies

NOtaliũ:lege nataliũ: q̃rebant enĩ qbus natalibus ortus eẽt maritus pſyches:& qua ſecta p̃ pagatus:nãq; a ſecta ſectacula deriuat: quaſi ſeq̃la q̃dã.& p̃pagatio nataliũ. COMẽtũ:excogitatũ fictũq; mẽdaciũ. PRIſtini ſermoniſ oblita:uetus uerbũ ẽ.mẽdacẽ memorẽ eẽ oportere. INter ſparſũ rara canicie:Domiciãus comã inqt in adoleſcentia ſeneſcẽtẽ fortũ aĩo fero.idẽ caput cuiuſdã uarietate capilli ſubrutilũ & canicie iter ſparſũ pfuſã niuẽ mulſo dixit.canicies te ſte plinio homini tm̃ eſt.& equis. ſed homini ſẽp a priori pte capitiſ tẽpora.ut alexãder aphrodiſeus & ariſtoteles tradũt prio caneſcunt. hic illud Maronianũ. tẽporibꝰ geminis canebat ſparſa ſenectus.cõtrahit̃ ãt canicies ĩopia & exilitate caloris. Ruffi hoies celeriuſq; nigri caneſcũt. TANtillũ:minimũ. tu ne adoleſcẽs:ſccũ malæ ſorores bonã ſororẽ criminãt̃.tãq; mendacẽ.& uanidicã: q̃ cũ prius dixiſſet maritũ ſuũ iuuenẽ eẽ ſpecioſũ:nũc repẽte eũdẽ dicat ſeneſcẽtẽ cãeſcere. VENtoſo uehiculo: zephiri uectaculo. AETAte media:ætatẽ mediã uocãt.q̃ media ẽ iter iuuẽtã & ſenectã:q̃ auicẽna.noiat ætatẽ pulchritudis:q̃ fere ẽ a.xxx.uſq; ad xxxx.ãnũ eadẽ ætas cõſiſtẽdi noiatur Hipo.ĩ aphoriſmis ſcdo cõſiſtẽtes facile ĩediã ferĩ autũat quos græce appellat.ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΚΑΚΕΣΤΙΚΟΤΕΣ media ætas.ut tradit Celſus tutiſſima ẽ:q̃ neq; iuuẽtæ caloꝛ neq; ſenectutis frigoꝛ ifeſtat̃.plaut̃ ĩ aulularia poſt mediã ætatẽ q medi am uxorẽ ducit domũ.nomẽ ẽ libero poſthum̃. CANdẽti:albicãte. ET deũ gerit.ex deo.n.& imortali deũ & imortalẽ geri cõſectariũ ẽ.ſili⁹ tũc o nate deũ diuoſq; datũ beatos. HIC mĩ audierit:hæc dei mĩ appellabit̃:& ſe matrẽ diuini filii noiari audiet. NExili.a nectẽdo nexilis ſ̃ſus dictus:ſic & ueſtis nexilis.cui⁹ uſus fuit ante ueſtimẽta textilia.Lucreti⁹ nexilis ante fuit ueſtis q̃ textile tegmẽ. Quã colores: purior lectio ẽ & plãior ſi legas cõcolores q̃ſi cõſimiles cõgrueteſq;. FAſtidiẽter:cũ faſtidio faſtidioſe aduerbium eſt:a ntiqui tedulum interdum p̃ faſtidioſo interdũ q̃ oĩbus odio eẽt ponere ſoliti ſunt.

Ruffi cito caneſcunt. ætas cõſiſtendi. Media uxor. Nexilis ueſtis. Tedulus

ni nobis geris ĩ iſta perula: quãtis gaudiis totã domũ hylarabis. o nos beatas q̃s in tantis aureis nutrimenta letabũt. q ſi parẽtũ ut oportet pulchrytudini reſpõderit:protius cupido naſcet̃. Sic affectõe ſimulata paulatĩ ſororis iuadũt aĩum. ſtatiq; eas laſſitudie uie: ſedilibus refotas:& balneaꝛ uaporoſis põtibꝰ curatas: pulcherrie triclinio:miriſq; illis & beatis edulibꝰ:atq; tucetis oblectat. iubet citharã loq. pſallit̃. tibias agere. ſõat̃. choros cãere. cãtat̃. q̃ nullo p̃ſẽte cũcta dulciſſimis modulis:aĩos audiẽtiũ rẽulcebãt. Nec tamẽ ſceleſtaꝛ fœminaꝛ neq; tia: uĩ ipſa mellita cãtus dulcedie mollita cõque uit. ſed ad deſtiatã fraudiũ pedicã: ſmões cõſerẽtes: diſſimulãter occipiũt ſciſcitari: q̃lis ei maritꝰ: & uñ notaliũ ſectacula prouẽiret. Tũc illa ſimplicitate nimia: priſtini ſmõis oblita:nouũ cõmẽtũ ĩſtruit. Aitq; maritũ ſuũ de prouicia maxia magnis pecũiis negociatẽ iã mediũ curſũ ætatis ageꝛ. iterſpſũ rara cãicie. ne ĩ ſmõe iſtotãtillũ morata:rurſũ opiparis mũeribꝰ eas hõuſtas:uẽtoſo uehiculo reddidit. Sed dũ zephyri trãq̃llo ſpũ ſublimatæ domũ redeũt:ſic ſecũ altricãtes. qd ſoror dicius de tã mõſtroſo fatuæ illiꝰ mẽdacio:tũc adoleſcẽs mõſtio rẽti lanugĩæ barbã ĩſtruẽs: nũc ætate media candẽti cãicie lucidus. quis ille: quẽ tẽporis modici ſpatiũ repẽtia ſenecta reformauit: nil aliud repies mi ſoror. q̃uel mẽdacium iſtã peſſimã fœminã cõfingere. uel formã mariti ſui neſcire. quoꝛ utꝛ ueꝛ eſt: opibꝰ iſtis q̃ primũ exterminãda eſt. qd ſi uiri ſui faciẽ ignorat:ideo profecto denup̃ſit:& deum nobis prægnatõe iſta gerit. certe ſi diuini puelli:quod abſit:hic mater audierit. ſtatim mela queo nexili ſuſpendam. Ergo interim ad parentes noſtros redeamus. & exordio ſermonis huius quam concolores fallacias adtexamus. Sic ĩflammatæ. parẽtibꝰ faſtidienter appellatis:& nocte turbatis uigiliis perdite:matutino ſcopulum puolãt. & ĩde ſoliti uẽti præſidio uehemẽter deuolãt. lachrymiſq; p̃ſſura palpebraꝛ

COactis:sic Terentius hæc uerba,una me hercle falsa lachrymula quã oculos terendo miſere uix

appellat creditor. debitorẽ. uì exp̃ſſerit reſtinguet. PRAEſſura:exp̃ſſiõe. APpellãt:alloquũt:alias appellare dr̃ creditor debitorẽ:qñ creditã pecuniã repoſcit.Alphius fœnerator dicere ſolebat bona noia fieri mala ſi nũq̃ appelles: Quitilian⁹in.v.& paup eras & tu maxie a creditoribus.appellabaris.hoc intellectu eſt illud poſitũ a Satyrographo.ſed penſio clamat poſce:ſed appellat puer unicus:alias appellare ẽ idẽ qd prouocare.ut appello cæſarẽ.prouoco ad populũ:notiſſimus ẽ apud iuriſcõſultos titulus de appellatõib⁹. TANti ma

li ignorãtia:ſorores aiunt pſychẽ beatã ſibi uideri ex eo q̃ mala ſua ignoret neſciatq; qbus piculis obnoxia ſit apud Senecã ait ædipus iners malo⁹ remediũ ignorantia

coactis hoc aſtu puellã appellãt. Tu qdẽ fœlix. & ipſa tãti mali ignorãtia beata:ſedes ĩcurioſa piculi tui.nos aũt q̃ puigili cura reb⁹ tuis excubamus:cladibus tuis miſere cruciamur.Pro uero nãque cõperim⁹:nec te ſocie ſcilicet doloris:caſuſque tui:celare poſſumus. ĩmanẽ colubrum multinodis uoluminibus ſerpentem ueneno noxio colla ſanguinantem:hiãtem ingluuie profunda tecũ noctibus latenter acqeſcere.nunc recordãt ſortis pythice.q̃ te trucis beſtiæ nuptiis deſtinatã eẽ clamauit.& multi coloni.qque circunſecus uenant:& accolæ plurimi:uidere eũ ueſpa redeũtẽ e paſtu.proximique fluminis uadis innatantẽ.nec diu blãdis alimoniarũ obſeqis te ſagiatũ oẽs affirmãt:ſed cũ primũ prægnationẽ tuã plenus matura uerit uterus opimi oꝝ fructu p̃ditã deuoratuꝝ.At hic iã tua ẽ exiſtimatio:utꝝ ſororibus pro tua cara ſalute ſollicitis adſentiri uelis.& declinata morte nobiſcũ ſecura piculi uiuere:An ſeuiſſimæ beſtiæ lepeliri uiſceribus:qd ſi te ruris huius uocalis ſolitudo:uel clandeſtiæ ueneris fetidi:piculoſique cõcubitus:& uenenati ſerpẽtis ãplexus delectãt:certa piæ ſorores noſtꝝ fecerim⁹.Tũc pſyche miſella:utpote ſimplex:& aĩ tenella:rapiẽ uerboꝝ tã triſtiũ formidine:extra terminũ mẽtis ſuæ poſita.prorſus oĩum mariti mõitionũ:ſuarũq; promiſſionũ memoriã effudit. & ĩ profũdũ calamitatis ſeſe p̃cipitauit.tremẽſq; & exãgui colore lurida.tertiata uerba:ſemianimi uoce ſubſtrepens:ſic ad illas ait. Vos qdẽ cariſſimæ ſorores:ux

Olympias cũ ſerpente cõcubuit.

olympiade alexandri magni matre traditũ ẽ cũ ſerpẽte cõcubuiſſe ex eoq; cõcubitu alexãdꝝ magnũ eẽ cõceptũ:cõſimilis fabula,pdidit Scipionẽ diuinæ ſtirpis uiꝝ,pgẽitũ eẽ ex i mãis anguis cõcubitu:q cũ põpõia matre creditus ẽ concubuiſſe. MVLtinodis:iũcti legẽdũ.ut uolumĩa multinoda accipias,p nodoſa.& nodis multis ĩplicata. VOluminibus:ſpiris ſinuoſis.Virgilius ſinuatq; ĩmẽſa uolumie terga. COLla ſanguinãtẽ: habẽtẽ collũ ſãguineũ.figura poetica. HIãtẽ:ore patulo.& ut uetteres dicebãt hietãti.

Ingluuies.

INgluuie:ingluuiẽ uẽtris capacitatẽ eẽ iterp̃tat Seruius enarrãs illud Virgilianũ:i prob⁹ igluuiẽ rãiſq; loquacibus explet.ego opĩor ĩgluuiẽ,pprie dici ſinũ gutturis & capacitatẽ:i auibus potiſſimũ: quo mergũt recẽtia cibaria:ut gallinæ palũbes. colũbæ. pdices hñt.cætera fere carẽt eo ſinu:ſed gula patentiore utunt:ut

pappa

gracchuli.corui.cornices.albertus magnus recẽtioreſq; ſcriptores pappã id ĩ auibus appellãt plinius ſinũ:& ĩ onocrotalis uteꝝ igluuies,p uoratria & guloſitate uſurpat. SORtis pythice:oraculi apolinei

accolæ

BẼſtiæ nuptiis:uerba oraculi ſũt hæc.nec ſperes geneꝝ mortali ſtirpe creatũ:ſed ſæuũ atq; feꝝ uipereũq; malũ. CIRcũſecus:ĩ circuitu a lateribus huiuſce loci & regiõis. ACcolæ:uicini cõtermini.accolas,pprie dicimus fluuioꝝ & mõtiũ.ut accola padi.& accipit,p eo q̃ habitat,ppe locũ deſcriptũ. MAturauerit:maturã fecerit.exactis mẽſibus legitiæ partõis:& maturi fœtus. HIC:hæc. VOcalis ſolitudo:pp uoces quas pſyche famulas habebat ſine corpore.& ita callidiſſime eleuãt bõa:qbus illa beata uiſebat. CLANdeſtiæ ueneris.qa furtĩ cupido nec ulli cõſpicuus coibat cũ pſyche. NOſtꝝ fecerimus.exiſtimabimur fũctæ officio noſtro qd pias ſorores decet. ANImi tenella:aĩo puellari tenero

archaiſmos.

molli.archaiſmos ẽ. MEmoriã effudit:cõſimiliter plautio ſoſiæ exciderũt p̃ formidie mãdata dominica. LVrida:pallida & lurore deformata. EXangui colore:ex metu ſanguis & calor in imũ perfugiunt deſerẽtes loca exteriora.ut docet ariſtoteles ĩ problematis.unde fit ut metuẽtes palleſcant.& quaſi exangues cõſpiciãt:ex eodẽ timoris affectu uenter ſoluit & libido urinæ laceſſit.quia uidelicet calor ex ſuperis in ima defluens & ex ſũmis ad intima penetrans aluum mouet & ueſicã. TERtiata uerba:eleganter uerba tertiata appellat imperfecta.lapſantia & ex pauore nutabunda.qñ ſcilicet hõ exanimatus.nõ integra uerba enuntiat.ſed uix tertia quæq; profert mediis ex perturbatõe quaſi deuoratis ſuppſſiſq;.ẽ.n.affectus hic naturalis. SEmianimi uoce,attenuata.& quaſi iter mortua ex formidie.

Metuẽtes palleſcũt. Metus ſoluit uẽtrem.

PAR:æquũ & iuſtũ. CVIatis:cuius gentis.& patriæ nomẽ gẽtile eſt:cuias dĩ & cuiatis priſcianus in.xii.nõ ſolũ cuias ſed etiã cuiatis proferebant:cõmuni gñe.plautus in penulo.qd ſit cuiatis. unde ſit ne parſeris. Lucifugã:lucifugos & lucifugas dicimus fugitantes lucẽ.alumnos tenebraꝝ & tenebri coſa uita gaudentes.M.Tullius libro prĩo de finibus.Lucifugi maledici.monſtroſi etiã alii amatoriis leuitatibus dediti.Seneca lucifugas hoies appellat q cõtra naturã uiuunt:hoc eſt de die dormiunt.no cte uigilant.& ad cæreos ac lumina uiuunt.Quos eleganti uocabulo lychnobios quoq; appellat quaſi lucernarios.& ad lucernã uiuentes. Fulgentius Quãuis ille cõiũx. lucifuga ſororios ei cõminando uetaret aſpectus. MArito:lege maritũ conſentio inquit maritũ meũ eẽ beſtiã aliquã prout uos recte aſſeritis. NEq; corrige me:ẽ enim ſẽſus.abſterret me quo minus eũ aſpiceĩ poſſim. PEriclitãti:in picula conſtitutæ alias picu/lũ hocẽ expiñtũ facienti. SVB ſubſiſtite:ſuccurrite ſubuenite. IN curia:negligentia & ignauia:ſcitũ Catonis tuſculani illud eſt cultus inqt magna cura:magna uirtutis incuria apud priſcos ſiqs paſſus eẽt agꝝ ſuũ ſtetileſcere.eũq; habuerat derelictui.is notabat incuriæ hocẽ ĩpoliciæ. GLAdiis fraudiũ:tota locutio ẽ ex trãſlatõe ducta.ut & latibula machinaꝝ.& gladii fraudiũ & portæ aĩ patentes.p metaphorã decẽtẽ dicta ĩtelligãt.

Cuias.
Cuiatis.
Lucifugi
Lychnobii.
ſubſiſtite
Incuria.
ſcitum catonis

par erat:in officio ueſtræ pietatis permanetis:ueꝝ & illi:qui talia uobis affirmant:nõ uidenť mihi mendaciũ fingeř.nec.n.unq̃ uiri mei uidi faciẽ.uel oĩo cuiatis ſit: noui.ſed tantũ nocturnis ſubaudiens uocibꝰ:maritũ incerti ſtatus:& prorſus Lucifugã tolero.beſtiãq;aliq̃ recte dicentibus uobis marito cõſentio.meq; magnope ſempa ſuis terret aſpectibus.malũq; grãde:de uultꝰ curioſitate p̃minať.Nunc ſi quã ſalutarẽ opẽ piclitanti ſorori ueſtræ poteſtis afferre:iã nũc ſubſiſtite.cæteꝝ ĩcuria ſequens prioris prouidentiæ beneficia corrumpit. Hunc nactæ:iã portis patentibꝰ nudatũ ſororis aĩum facinoroſæ mulieres:omiſſis tecte machinæ latibulis: deſtrictis gladiis fraudiũ:ſimplicis puellæ pauẽtes cogitatões inuadunt.ſic deniq; altera. Q m̃nos originis nexus pro tua incolumitate:piculũ qdẽ ullũ ante oculos hr̃e cõpellit:uitã:q̃ ſola deducit iter ad ſalutẽ:diu diuque cogitatã:monſtrabimus tibi.Nouaculã p̃acutã ad pulſam etiã palmule lenientis exaſperatã tori qua parte cubare conſueſti:latenter abſcõde. lucernamque concinnem completam oleo. claro lumine premicantem:ſubde aliquo claudentis aululæ tegmine. omniq; iſto apparatu tenaciſſime diſſimulato:poſtq̃ ſucatos

ORIgis nexꝰ uiculũ cõiũctioq; neceſſitudis ſororiæ:nexũ rẽotiõ/ri quadã ſignificatõe & uulgo paꝝ nota dixerũt ueteres obligationẽ oĩem.q̃cũq; p æs & librã fit.idq; ne q̃ dicebať.auctores Helius gallus M.Varro & feſt°:hoc itellectu illd M.Tullii ex prĩo de oratore accipiendũ eſt.nexoꝝ iura uerſanti cauſis centũ uiralibus.cõmentator icutioſe inſciteq; locũ Ciceronis exponit.nexũ æs uocať pecunia quæ per nexũ obligať.& nexus homo:q cũ liber eſſet.pro pecunia quã debebat. operas ſuas in ſeruitute locabat donec ſolueret.de nexis ob æs alienũ longa mentio apud Liuiũ. NOuacula:ferramentũ tonſoriũ eſt.uulgo notiſſimũ.de quo epigrammatarius:hoc ſalamandra notet uel ſceua nouacula nudet. AD pulſũ:ut uel minia mãus ĩpulſione ſecet uitalia.ut pote acie acutiſſima acerrimaq; exaſperata. EXaſperatam:cote exacutam.ſic ſilius ſaxoq; exaſperat enſem/ſic & tacitus ſaxo exaſperatur ferrum:auctor eſt plinius cotes ferro acuendo laudatas fuiſſe creticas ſecundo loco laconicas.quæ utræque oleo indigebant:inter aquarias naxiæ laus maxima fuit.ex oleo & aqua cilicie cotes pollent:repertæ ſunt & in italia aqua trahentes aciẽ acerrimo effectu:concinna breuitate complectilem. PRAEmicantẽ:ſplendicantem ac lucentem.

Nexum obligatio.
Nexus homo.
Cotes ferro acuendo.

OLEO:oleum e nucibus iuglandibus:qd uſibus lucernaꝝ hoc maxime tempore accõmodũ eſt cariynon uocant. AVLVlæ:lego auleæ ut ſit ſenſus.Lucernæ lumẽ occultandũ eſſe contegendumq; tegumento auleæ undiq; ſepientis.auleã enim fœminino gñe ſic dicimus.ut auleum neutro:Quitus curtius.nec qcq̃ eoꝝ q̃ inuicem iactata erãt rex ignorabat cum poſt auleã q̃ lectos obduxerat ſtaret. ſũt autẽ aulea p̃ni & uela picturata:& uerſicoli textura ſpectabilia:q̃ græcis quidem uocabulis ſed apud latinos uſitatiſſimis peripetaſmata.& periſtromata nominantur aulea autem dicta eſſe tradunt ab aula atthali regis inqua primum inuenta ſint:poſtq̃ is populum romanum ſcripſit heredem.hinc atthalica a ꝓpertio cognominata.illo uerſu nobilis auleis porticus atthalicis.plinius auctor eſt atthalum recẽ primum iueniſſe auꝝ ueſtibus intexere.unde iqt eſt nomẽ atthalicis:aulea purpureo colore diſtincta & ſimulacris hoĩum intexta fuiſſe teſtis eſt poeta cum ait purpurea ĩtexti tollant aulea britãni:beluata tapetia dixit plautus a textura belluaꝝ.q̃ in auleis hoc genus dicenter graphiceq; intexuntur.

Auleum peripetaſmata.
periſtromata.
Attalica
belluta tapetia.

SVLcatos:perinde ac maritus pſyches ſit colubra ſinuoſis uoluminibus ſerpens & in inceſſu ſulcũ faciens.qm̃ de ſulco fit mentio nodus auſonii enodandus eſt.q inter gryphos idiſolubiles merito habetur quẽ nos olim plauſibiliter diſſoluimus emaculauimuſq;.uerſus auſonii eſt hic in epigrammate

Nodus auſonii enodatus

ad paulū.& si pietias patiť litare sorores.nūq̄ ipse torquet aulica.in duabus dictiōibus singulaꝝ litteraꝝ corruptela totū corrūpit idecoratq; sensū poeticū.& maxias tenebras lectoribus offūdit. Ego uero uerbū illud litare emendo litare:cū alioq litare eliminet claudicās metrica cōpago: & illud aulica corrigo aulaca hoc intellectu.& sensu.phebus īquit iubet ueꝝ loqui:quī q̄is iterdū musas delirare p̄mittat.& a recto sulco discedere.ipse nūq̄ flectit sulcū.nec aberrat.lirare:qđ & lerare dicūť rustici cū arāt tertia aratiōe iacto semie.i.ut Varrōis uerbis utar.cū tabellis ad uomerē simul & satū frumtū opiūt ī porcis & sulcant ī fossas.quo pluuialis aq̄ dilabať.liras uocari a rusticis tradit columella cū sic aratū ē ut iter duos latius distātes sulcos medius cumulus siccā sedē frumētis p̄beat. Dicamus planius & explicatius lirare & sulcare qđ dū fit ab agricola sæpe sulcus paꝝ rectus ducit sæpe que colonus a recto tramite deuius aberrat. unde ut docet plinius noster appellata deliratio est: q̄ senilis est stultitia & delirare dicim⁹ īsanire senes.quasi a recto recedētes.& deliriū ipsa īsaniā. musæ ergo lirāt a recto sulco de errantes cū ipse phœb⁹ nūq̄ torq̄at aulaca.i. nūq̄ flectat sulcū.nec fiat erraticus sulcus/græco uocabulo dī αὐλαξ αὐλακος aulax au lacos: ex hac nīa iterptatōe eluescit iā opior locus ausōii tenebricosissim⁹:& squalore deterso splēdescit. INtrahēs trahēs. SOMni p̄mētis.altior q̄es & uehemētior sōnus ē prius q̄ nouissimus.īplicatq; p̄ssius grauius que corpora mortaliū:de quo poeta. Tēpus erat quo prīa q̄es mortalibus agris īcipit & dono diuū gratissima serpit. Soporē flare:sic Vir.extructus toto ,pflabat pectore sōnū.M.T.i epīs ad attīcū Marcellus īqt cādidatus ita stertebat:ut ego uicius audirē.M.Celii in antoniū ē illa luculēta descriptio.Nāq; ipsū offēderūt tēulēto sopore ,pfligatū totis p̄cordiis stertētē.Ructuosos spūs gemiare:obiter Satyrici poetæ uersus ē discutiēdus.quē grāmatici p̄curiā trāsmittūt:nihil occultioris itellectus subesse suspicantes uersus ex prīa satyra.iuuēalis notissimus ille ē doctus & ad calicē uigilāti stertere naso.q̄s nō expōit doctus stertere uigilāti naso.q̄ simulet maritus se dormire cū uigilet/ut īpūitus mechet uxor. Veꝝ attēde qđ ego ī eū sensū excogitaueri.hō q̄nto altiore sōno dormit.tāto sonātius stertit.sōus āt ille stertētis & rōchus fit naso.uñ festiuiter.nec mius elegāter & scite dī hoīs dormiētis & stertētis nasus uigilare cū clamosus sit& obstrepus.hoc ex plautia lectōe obseruauimus:sic.n.ī milite scriptū ē.an dormit sceledrus iste:nō naso qđē nā eo magnū clamat.tetigit calicē euidēter docet plautus.nasū uigilātē dici & eē ī hoīe dormiēte.nā cū dormiēs q̄etus taceat nasus ipse nō tacet.sed clamat.& q̄ clamat uigilare dī nō dormire.ex hac plautia elegātia & sensu nimiꝝ trāstulit id satyrographus uigilāti stertere naso:qđ totū urbanissime dictū ē:q̄to.n.magis maritus uxoris moechæ stertebat uel stertere se simulabat tāto magis naso clamabat:ut ita fidē faceret sōni.talis āt nasus uigilās scitissime dīq̄ aure ē neq; surda nec hispida elegātia poetica p̄cipit& iuētis nīis plausibliter assurgit. PENsilē gradū: suspēsū liberatūq; ne.s. strepitu pedum & sonitu excitari possit.pēsilia appellat.M.Varro.poma q̄ suspēsa sūt ex lacunari:q̄ mox ad edēdū descēdere cogimus.plinius uuas pēsiles ,pbat:q̄ decerptæ diu pepēdere:qua uētilatōe ēt utiles fiunt stomacho ægriq;.nā & refrigerāt leuiter.& fastidiū auferūt.idē balīneas sergii oratæ pēsiles fuisse dicit. idē hortos pēsiles tradit thebis egyptiis fuisse extructos.Curtius strabo cæteri celebrāt hortos pensiles babylōios memorātq; iter mūdi miracula.q̄ i edito supra muꝝ arcis positi uisebāť sostratus architectus prius oium pensilē ambulationē gnidi feciſſe tradiť. PAVlulati:a paululo aduerbiū fit paululatī.idē significans quod paulati minutati.pedetenti. MVtuare:cape sume. ANcipti telo:nouaculā præacutam intelligit cuius ictus anceps est & mortiferus.dici etiam potest telum anceps duplicem habens aciem & utrinq; acutū.ut est bipennis. AVdaciter:quod nos audacter dicimus dixit audaciter/qđ ex regula grāmatices elegantius est/de quo caper grāmaticus sic.audacter latinū est sed audaciter melius est:quia noia in.x.littera terminata in aduerbiis iter assumunt.ut atrox atrociter.ferox ferociter ue lox uelociter sic & audax audaciter.uerum consuetudo dña reꝝ & maxime uerboꝝ obtinuit ut audacter passim dicať. NIxu q̄ualido:conatu ualentissimo. NOdū ceruicis:Quo.s.caput ceruici cōnectit. ISTIS sociis:familitium intelligit neq; tactile neq; uisibile.qđ psyche ancillabať præstoq; erat.

HOminē te:appellatione hominis mas & fœmina continetur. Seruius sulpitius in epistola ad Ciceronem.paucis post annis tamen ei moriēdum fuit.quoniam homo nata fuerat.illud satyrographi quis ignoratus clames licet & mare cœlo confundas homo sum. CONfinium:proximitatem.

Litare Lirę in agris.

intrahēs gressus:cubile solitū conscenderit:iāq; prorectus:& exordio sōnio p̄mētis īplicitus:altū sopore flare cœpit:toro delapsa:nudoq; uestigio pēsilē gradum paululati minuēs:cecæ tenebræ custodia liberata lucerna:p̄clari tui facioris opportūitatē:de lumīs cōsilio mutuať.& ancipiti telo illo:audaciter priꝰ dextera sursū elata:nixu q̄ualido: noxii serpētis nodū ceruicis & capitis abscide.nec nostrum tibi deerit subsidium. sed cūprimū illius morte salutē tibi feceris:anxie p̄stolabimur: cūctisq; istis sortiis tecum relatis: uotiuis nuptiis hoīem te iungemus homini. Tali uerboꝝ incēdio flāmata uiscera ororis:iā prorsus ardētis deserētes:ipsæ protius tanti mali conscīū sibi:etiā eximie metuentes;

Deliratio Delirare. Deliriū.

Locus iuuenalis curiose pensus. Vigilāti stertere naso. Naso magnum clamat. pensilia poma pensiles uuæ. pensiles horti.

Homo fœmina.

FLAtus alitis:zephyrus significat cuius flatū alitē uocat.ob celeritatē:& qa uenti fingunt a poetis alati & uolatici. PERnici:ueloci & rapida.alias pernix dicit pseuerans. SOla nō est:psyche sola erat & nō sola.nā ex habitu soroꝝ sola relicta uidebat:sed cū a furiis intrinsecus uexaret sola dici nō poterat. pernix.

FLVctuat:sic Virgilius magno curarū fluctuat estu plautinus amator elegāter ait se maritimis motibus agitari a cupidine.sic.n.curæ huc & illuc rapiunt mentē ut æstus fluctuant & agitant. DIFfert audet:uarii affectus.& inter se cōtrarii miserā psychē dissipabāt:q decēti uerboꝝ uarietate explicant in fœmina sic apud plautū alcesima chus affectibus multiiugis distrahit in cistellaria. BEstia:sic enī credebat pfusa inductaq; uafrā tis sororiis. VEneris p̄liis uelitatus:decenter & satis opte significat cupidinē cū psyche primos cōcubitus exercuisse.nam ut uelites milites hastis uelitaribus plerianꝰ tur pugna mauortia.sic bellatoꝝ res ueneris p̄lio uenerio cōgrediunt.náq; & ueneri sua sunt bella uidelicet nocturna.& conflictus amatorii:de qbus poetaꝰ atq; non in uenerē segnes nocturnaq; bella:& a martiale dictū est o q̄ prelia quas utriq; pugnas fœlix lectulus & lucerna uidit:de hac re sic fulgētius:nocte aduenientis maritus ueneris p̄liis obscure peractis. SExū audacia mutauit:q̄ ob sexū fœmineū infirma & meticulosa esse debebat.hæc ex audacia i uirum reformata eē uidebat.& quasi uirago facta.dū facinus uirile capescit.fœminæ.n.naturaliter pauidiores sunt.uiri aiosiores.uñ mulier ut Varro iterpretat.& memorat Lactantius imutata littera uelut molier.sicut uir a ui noiatus ē. qd maior in eo uis est q̄ in fœmina. DVLcissimā bestiā:nulla inter aiantes oīs dulcior nulla mitior est cupidie cuius mellitæ blādiciæ & illicia dulcissima illaqueant aios mortaliū.& possessos in mācipatu tenent. LVmē increbuit:ex hoc intelligi uult miram pulchritudis exuberantiā in cupidie: cuius aspectu & splēdore splēdor lucernæ fieret hilarior fulgentioꝝ & nouacula magis ac magis splē descenderat. PRAEnitebat:ualde nitebat splendebatq;. PALlore defecta:ex aiata.& p̄ fortitudie uiribus destituta & quasi lipothymia.hoc est aīo linquente deficiens.Marcidū aūt pallorē appellat ab affectu.cū ex metu marcescerēt.& lāguidior facta eēt.nec sui cōpos. IN imos poplites.in hanc sententiā est illud Ouidianū poplite succiduo genua intremuere.fugitq; & color & sanguis:aiusq; reliqt euntē. REcreat aī:refouet aīo ac refocillat.archaismos est.sic.n.ueteres loquebāt: & taliū locutionū referti sunt eruditoꝝ libri. GEnialē cæsariē:descriptio graphica luculentaq; est formæ cupidis.a quo uelut canone & lege quadā liniamenta oīs pulchritudis petēda sunt:sicut oli a statua polycleti artifices liniamenta artis petebāt uelut a lege quadā quē ob id canona uocāt.huiusce canonis polycletei mētio quoq; fit a galēo.sed uulgus medicoꝝ id paꝝ recte pcipit. AMbrosia temulentā:ut significaret cupioso ungnēto pfusā fuisse cubidis comā & quasi igurgitatā emphaticos temulētā dixit.sicut.n.temulētus hoc ē ebrius hō fit uini largitate sic cæsaries larga unguēti copia madēs & satura dici pōt temulenta:Temulētū āt ebriū dici qs ignorat & temulētiā ebrietatē.a uino qd antiqui temetū appellauerūt.auctores plinius.Gellius cæteri.scripsit Cato iō ꝓpinquos fœminis osculum dare:ut scirēt an temetū oleret.i.uinū. AMbrosia:α μβροσιος dicitur imortalis.unde ambrosiā.pro

flatus alitis īpulsu solito porrectæ sup scopulū ilico pernici se fuga proripiunt.Statīque cōscensis nauibus abeūt.At psyche relicta sola:nisi q̄ infestis furiis agitata:sola nō est:æstu pelagi similis:merendo fluctuat.& q̄is statuꝰ cōsiliꝰ:& obstinato animo:iam tū facinoꝛosas manus admouēs:adhuc incerta consilii titubat. multisq; calamitatis suæ distrahit affectibus.festinat. differt.audet.trepidat diffidit.irascit.& qd ē ultimū:in eodē corpore odit bestiā.diligit maritū.uespa tamē iā noctē trahente.p̄cipiti festinatiōe:nefarii sceleris īstruit apparatū.Nox aderat.& maritus aderat:primisque ueneris preliis uelitatus altū sopore dēscenderat.Tūc psyche & corporis & aīmi alioquin infirma:fati tamē seuitia subministrante:uiribus roboratur.& prolata lucerna:& arepta nouacula:sexum audacia mutauit. sed cum primum luminis oblatione tori secreta claruerunt:uidet omnium ferarum mitissimam:dulcissimāque bestiam:ipsū illū cupidinē formosū deū.formoseq; cubantē.cuius aspectu lucernæ quoque lumē hylarātū increbuit.& acuminis sacri legi nouacula prænitebat.At uero psyche tāto aspectu deterrita:& imposaī: marcido pallore defecta:tremēsque decedit in imos:poplites.& ferꝝ quærit abscondere.sed in suo pectore.qd profecto fecisset:nisi ferrum timore tanti flagitii:mānibus temerariæ delapsum eu olasset.iamque lassa salute defecta:dum sepius diuini uultus intuetur pulchritudinem recreatur animi.uidet capitis aurei genialem cesariem ambrosia temulentam:ceruices lacteas:genasque purpureas:pererrantes criniū globos:decoriter

Bella uenetia.

Mulier a mollicie.

Lipothymia.

archaismos.

Canon polycleti

Temulētus.

Temulētia.

Temetū.

ambrosia

deoꝝ unguento usurpãt poetæ & pabulo diuino. Martialis. iuppiter ambrosia sat̃ est & nectare uiuit. Ouidius de equis solis scribens ait. ambrosiam⁊ ꝓ grãmine hñt: apud Ciceronẽ in secundo de oratore iocabat̃ ĩqt Catulus ꝓserti cũ ita dicat ipse ut ambrosia alendus eẽ uideat̃ plinius libro. xxv. ambrosiam herbã eẽ refert: quã qdã botryn uocant simplici caule odore nõ iniucundo. ambrosius choraules. ambrosiæ comæ. ambrosius liquor a poetis usurpant̃: oĩa. s. ab eodẽ fonte deducta. ex quo ambrosius deriuat̃. i. ĩmortalis. & diuinus. IMpeditos: decenter ĩplicatos nodatosq;. ANtependulos: hos capillos antiqui antias appellauerunt q̃ in fõtẽ demissi sunt. alio noie capronei noiant̃ quasi a capite ꝓ ni. apuleius infloridis iã primũ inquit crines eius ꝑmulsis antiis ꝑmulsis caproneis anteuentuli & propenduli. VOlatilis dei cupidinis quẽ aligeꝝ. & uolatilẽ poetæ fingunt: causam refert alexander aphrodiseus in problematis. qm̃. s. cupiditas amãtiũ nõ diuturna est. nec oĩo stabilis sed uolatica & mutabilis euagat̃ ꝑterea q̃si alis aĩ amantiũ attolunt̃. ROscide quasi rore cõsperſæ uel potius colore roseo splẽdicantes. ALiis: corrige alis: alas. n. qescẽtes & immotas ĩ cupidie sopito fuisse significat: cũ tñ plumulæ illæ tenerioresq; mollioresq; tremore quodã agitarẽt̃. EXtime: exteriores sicut intimus dicit̃ iterior: ita extimus exterior. & ꝓ extremo põit̃ & in apologia extimo mundi tergo degit Au. Gellius circulos minimos. q axẽ extimũ tãgũt. INqete: mobiles. GLAbellũ: sine pilis ac leuore tersissimũ. LEctuli pedes: ingẽs copia ẽ reꝝ sine noie: quas nõ ꝓpriis appellatõibus notamus sꝫ aliẽis. ut canẽ & uẽaticũ & marinũ & celestẽ dicim⁹ sic pedẽ & nostrũ & lecti. & carmis: mutuamur enĩ aliẽa quotiẽs singulis singula assignare nõ possumus. auctor Seneca. lib. iii. de bñficiis. MAgni dei. cupidis plato ĩ symposio: Magn⁹ de⁹ ẽ amor. & apud hoies deosque mirãdus idẽ post paulo amorẽ magnũ demonẽ eẽ autũat. RImat̃. explorat. PEriclitabũda: ptẽtãs. ac ꝑiculũ faciẽs an sagittæ cuspis foret penetrabilis. NIsu. cõatu. ROrauerit. ĩstar roris manauerit fluxeritq;. rorarii apud antiquos appellãt̃ milites q primi ꝑliũ cõmittebãt a rore dicti q añ rorat q̃ pluit IN amoris amorẽ. alteꝝ deũ cupidinẽ. alteꝝ dilectionẽ significat. ex eadẽ elegãtia ẽ cupidie cupidis flagrãs. i. cupiditate dei amoris exestuãs. AFflicti ihiãs. uehemẽter ac ĩmodice desideras. qd. n. desiderãter nimis appetimus id ore hiãti & patulo iuadere solẽus. DE sõni mẽsura: ne sõnus quo soporatus erat cupido fieret breuior. EVOmuit stillã olei. fulgẽtius. scĩtilãtis olei desputamẽto maritũ succẽdit ex nimio ãt olei alimẽto notãus accidere ĩ lucernis accẽsis. ut stilla liquoris decidat. sicut sidera ut ĩquit plinius igneã uĩ reddũt abũdatia alimẽto tracti hũoris cũ decidua uisũt̃. ꝓsagiũ ẽ futuræ hyemis scitilas lucerna. uñ ait poeta. testa cũ ardẽte uiderẽt scĩtilare oleũ & putres cõcrescei fũgos plinius quoq; ait pluuiæ nũtios eẽ ĩ lucernis fũgos. IGNIS deũ aduris. qd ĩcredibile uideri põt. id a lucerna fatigatũ ẽ ut. s. ureret cupidinẽ. q deus ẽ uredinũ. & ignis numẽ: q cæco igni carpit uitalia amatoꝝ. & occĩta iflãmatione p̃cordia populat̃ ĩ tñ ut hõ uere amãs totus ignis fiat. iuxta illud q̃ritis ignẽ: ite huc. q̃ritis ignis hõ ẽ merito ãt lucerna fingit̃ iteruenire reb⁹ cupidieis. siqdẽ amor. ut ĩqt fulgẽtius mythologus. qd aliud nisi flãma fert̃ ẽ extinguit̃ lucerna amatoria. qñ uapore ætatis extĩcto libido cõmorit̃ & ois calorate iuuẽtutis igniculus tepidæ ueternositatis algescit igẽio. AMAtor ĩuenerit: lucernã festiuiter ait ab amatore iuẽtã. ut ad illius lumẽ uoluptate ueneria p noctẽ potiret̃. iuuat. n. lux & lumẽ amatores ĩ collucta tõe ueneria de hac lucerna ait ꝓpertius quã mꝛta opposita narramus uerba lucerna. de hac Martialis quam

antiæ. caproneĩ

Cur uolaticus cupido.

axis extimus.

pes lecti & ueli.

Magnus deus amator.

Rorarii.

Scintilas

cerna præsagat hyemen.

Cupido deus ignis.

ignis hõ.

Extĩctio lucernæ amatoriæ.

impeditos. alios ante pendulos. alios retro pendulos: quoꝝ splẽdore nimio fulgurãte: & ipsum lumẽ lucernæ uacillabat. p humeroꝝ uolatilis dei pinnæ roscidæ micãti flore cãdicãt: & q̃is alĩs qescẽtib⁹: extimæ plumulæ tenellæ: ac delicatæ: tremulæ resultãtes: ĩquietæ lasciuiunt. cæteꝝ corpus glabellũ: atq; luculẽtũ: & quale pepisse uenerem nõ pœnitet. Ante lectuli pedes iacebat arcus: & pharetra: & sagittæ magni dei propitia tela. quæ dum insatiabili animo Psyche satis curiosa rimatur. atq; ptractat. & mariti sui miratur arma: depromit unã de faretra sagitam. & pũcto pollicis extremam aciem periclitabunda trementis etiam nunc articuli nixu fortiore pupugit altius: ut per summã cutẽ roraverint puulæ sanguinis rosei guttæ. sic ignara Psyche spõte ĩ amoris ĩcidit amorẽ. Tũc magis magisq; cupidine flagrans cupidinis: prona in eum efflictim inhians: patulis ac petulantibus sauiis festinanter ingestis desomni mensura metuebat. sed dũ bono tãto percita: saucia mente fluctuat: lucerna illa siue perfidia pessima: siue ĩuidia noxia: siue quod tale corpus contigere & quasi basiare & ipsa gestiebat: eu omuit de summa luminis sui stillã feruentis olei: super humerũ dei dextrũ. Hẽ audax & temeraria lucerna. & amoris uile ministeriũ ipsũ ignis totius deũ aduris: cũ te. s. amator aliqs. ut diutius: cupitis etiã nocte potiret̃: primus iuenit: sic

quā cubicularē uocat dulcis cōscia lectuli lucerna qcqd uis facias licet tacebo. inuētū. amatoris idoneū lucerna est: cū totus ardescit totus sit flāmiuomus. celebratur scriptoribus Lucerna appellata polymyxos a multitudine nariū siue angulorꝝ qbus ellychnia cōpluscula sic. n. funiculi dicūtur ī lucernis accē sa illustrāt triclinia. Tales sunt lychni pensiles laquearibus depēdētes. quorꝝ flāmis noctis tenebræ illuminantur. de lucerna polymyxo. est illud epigrāmatarii distichon. Illustrē cū tota meis cōuiuia flāmis totqꝫ gerā myxos una Lucerna uocor. Ab hac lucerna lychnidē puellā psychen appellat fulgētius quasi Lucernariā. INVstus: Exustus ustulatusqꝫ. COLLuuiæ: Fœditate flagitioqꝫ. EVEctiōis appēdix: Appēdix dicitur qd' est adiunctum. quasi ex alio pēdeat. M. Tullius ī hortēsio corpus eē tradit appendicē animi. υποκοριστικωσ appēdicula noīat'. psychen ait fuisse appēdicē cupidinis dū euehitur sustolliturqꝫ uolatu qñ eius inherens pedibus pendula uisebatur.

Lucerna cubicularis. amator flammiuomus. Lucerna polymyxos. Lychnis psyche. appēdix. appendicula.

inustus exiluit deus uisaqꝫ detectæ fidei colluuie: prorsus ex oculis & māibus īfelicissimæ cōiugis tacit⁹ auolauit. At Psyche statī resurgētis eius crure dextro manibus ambabus arrepto sublimis euectiōis appendix miseranda & ꝑ nubilas plagas pēduli comitatus extrema consequia: tandem fessa delabitur solo. nec deus amator humi iacentem deserens: inuolauit proximam cupressum. deniqꝫ eius alto cacumine: sic eam grauiter cōmotus affatur. Ego quidem simplicissima Psyche parētis meæ ueneris p̄ceptorum īmemor: quæ te miseri extremiqꝫ hoīs deuictā cupidinē: īfimo matrimonio addici iusserat: ipse potius amator aduolaui tibi. Sed hic feci leuiter scio: & præclarus ille sagittarius ipse: me telo meo ꝑcussi. teqꝫ cōiugē meā feci: ut bestia. s. tibi uiderer: & ferro caput excideres meū: qd istos amatores tuos oculos gerit? Hic tibi identidē semꝑ cauēda censebā Hic beniuole remonebam: sed ille quidē consiliatrices egregiæ tuæ: tam ꝑniciosi magisterii dabūt actutū mihi pœnas. te uero tātū fuga mea puniuero. cū termino sermonis: pīnis in altū se proripuit. Psyche uero humi prostrata & quantū uisu poterat: uolatus mariti prospiciens: extremis affligebat lamentationibus animū. Sed ubi remigio plumæ: captu maritū proceritas spatii fecerat alienum: per proximi fluminis marginem præcipitem sese dedit. Sed mitis fluuius: in honorem dei scilicet: qui & ipsas aquas urere consueuit: metuēs sibi: confestim eam īnoxio uolumine: super ripam florentem herbis exposuit. Tunc forte pan deus rusticus iuxta superciliū amnis sedebat. complexus hic humo

CONsequia: A cōsequendo dicta quasi sequela quædā & cōsecta trix. CVpressum: Arborē. s. feralem. & diti sacrā. & ideo funebri signo ad domos positā. SIMplicissima: Castigatio q̄ cupido psychen incessit: q̄ ob simplicitatē fallacibus sororibus nimiū credidisset: a qbus inducta circūscripta decepta est: dū simpliciter nimis & ꝓcliuiter credulitatē suā illis addixisset oblita mariti mādatorꝝ. est aūt credulitas deceptionū mater. ut īquit fulgētius. PArētis: Matris.

Cōseqa. Credulitas mater deceptionū.

ADDIci: Mācipari. & addictam obnoxiāqꝫ tradi. ut nō tā libero q̄ seruili matrimonio iungereris.

PERcussi: Cupido q alios pcutere solet sagittis urētibus. se ipm eodē telo percussit. dū ī amorē psyches exardescit. TELO meo: Prouerbiū græcū ē. πυραυστου μοροσ de his q se telo suo percutiunt. sibiqꝫ ipsi exitiū parāt: est enī pyrausta. bestiola uolucris: q̄ lucernis ultro aduolat igniqꝫ crematur uñ eschylus scite dixit μορον πυραυστου μορον. i. stultā pyraustæ mortem: quæ scilicet ultronea se cremat. CAput excideres: Sic enī suaserant sorores: ut psyche caput abscinderet nouacula serpētis. AMAtores oculos: Oculi ī capite cupidinis siti amatores merito psyches dicūtur: qm̄ amor ꝑ oculos delabit': Nā ut īqt Proptius. si nescis oculi sunt ī amore duces: & ab ecclesiasticis scriptoribus oculi mechationū pleni eē tradūtur. Quintilianus quoqꝫ ī ea declamatiōe cui titulus ē cæcus ī limine: sunt īqt oculi tota nostra luxuria. hi nos ī oīa quotidie uitia p̄cipitāt. mirāt' adamāt. cōcupiscūt. apud Philosophos amoris diffinitio ē pulchritudinis fruēdæ desiderium. hac aūt ꝑ oculos fruimur. HIC: Hæc. IDENtidē: Frequēter. CONsiliatrices egregiæ: Cū irōia dictū. ACTVtū: Cōfesti sine dilatiōe aduerbiū tpis ē. Virgilius. tū cætera reddet actutū pius æneas. Ouidi. quos eqdē actutū. sed qd p̄dicere pœnā attinet. CAptu: Remigiū īqt alarꝝ cū ī altū cupidinē sustulisset alienū fecerat acaptiōe ne iterꝝ māibus psyches p̄hēdi posset: Dixit āt remigio plumæ ex uirgiliana trāslatiōe. q canit ī. vi. Remigiū alarꝝ posuitqꝫ īmania tēpla. captu dixit. quasi captiōe prēsiōeqꝫ. qdā legūt raptū. prior lectio uenustior. AQuas urere. Cū aq̄ elemētū ignis cōtrariū sit & ignē suapte natura restinguat: elegāter dictū ē aquas exuri flāma cupidinis. q nymphas aquaticas psæpe iflāmauit: & amoris incēdio flagrātes reddidit. ut poetæ canūt. INNOxio uolumīe: Vertigīe & uolubilitate nihil psychē pēit⁹ ledēte. SVpciliū: Altitudinē sūmitatēqꝫ marginis amnicæ: sic Virg. ecce supcilio cliuosi tramitis undā elicit.

Prouerbium. πυραυστου μοροσ. Stolida pyraustæ mors. amor ꝑ oculos. Oculi luxuria hominum. Actutū. Captu ꝓ captione. Supciliū

Arundo syringia.

CANnã deã: Fabulã signat. q̃ canit nymphã noie syringa amatã fuisse a pane deo pastorali. eãq; in arũdinẽ demutatã esse cũ amatorẽ insequentẽ fugitaret. Tũc pan fistulã ex cãna glutino cetæ cõpegit. Auletic⁹ calamus

græco uocabulo συριγξ fistula noiat. Pli. syringiã calamũ uocat fistulis utilissimũ: qui totus cõcauus est: Auleticon uero tibialẽ. græce. n. αυλος tibia. Idẽ ait calamos aucupatorios uocari zeugitas nescio Ixeugitæ calami.

an mesius ixeugitæ dicat. nã ιξευω aucupor ιξος uiscũ. ιξευτης aucupem significat: Ab eodẽ Plinio donax. calamus noiat. qui fructicosissimus est. græce. n. δομαξ calamus & harũdo significat. a cãna fit. Donax. Cannetũ

cãnetũ. qd ẽ harũdinetũ. REtine cãnam deam: eãq; uoculas omnimodas edocens retine re. Recanũt

re: Cõmodior lectio est recinere/ cãna enĩ fistularis recinit hoc ẽ ca/ nendo reddit uoces oĩmodas. ad marẽ Recanũt dixit Pli. de pdicib⁹ scribẽs. VAgo pastu: Libera pa/ stiõe. proxime ripam uago pastu lasciuiunt comã fluuii tondentes capellæ. hirtuosus deus: sauciam Psychen atq; defectam: utcũq; casus eius non inscius clementer ad se uocatam: sic permulcet uerbis lenientibus. Puel/ la scitula: sum quidẽ rusticanus & opilio: sed senectu/ tis prolyxæ beneficio multis experimentis instructus. Verum si recte coniecto: quod profecto prudẽtes uiri diuinationẽ autumãt: adisto titubante: & sepius uacil lante uestigio: deq; nimio pallore corporis: & assiduo suspiritu: imo & ipis meretibus oculis tuis: amore ni/ mio laboras. Ergo mihi ausculta. nec te rursus præci/ pitio: uel ullo mortis accersito te genere pimas: luctũ desine. & pone mœrorẽ: precibusq; potius cupidinem deorum maximum percole. & utpote adolescentem delicatum luxurioso umq; blãdis obsequiis promerere sic locuto deo pastore: nulloq; sermone reddito: sed adorato tantum nũmine salutari: Psyche pergit ire. Sed anteq̃ multum uiæ laboranti uestigio pererrasset:

De pane deo.

HIRtuosus: Pan significat qui uillosus & hirtus pingit. nam pan ĩ naturæ similitudinẽ forma/ tus esse tradit. uñ & pan dictus. Id est oẽ. habet cornua in radios solis & cornu lunæ similitudinẽ: ru/ bet eius facies ad ætheris imita/ tionẽ. in pectore nebridẽ hẽt stella tã ad stellaꝝ imaginẽ. pars eius in ferior hispida ẽ pp arbores uirgul ta & feras. caprinos pedes habet. ut ostendat terræ soliditatẽ fistulã ex septẽ calamis cõpactã pp armo niã cœli ex septẽ tonis cõstantem auctor est Herodotus pana inter octo egyptios deos noiari. cuius simulachrũ capria facie hircinisq; cruribus figuret. Mendesii pana ĩ primis uenerantur. apud quos ca prarii in pcipuo sunt honore: pan uocatur mendes lingua egyptiaca. olim audita est uox a nauticis in mari magnũ pana mortuum eẽ.

Mendes pan.

TONdentes capellæ: Carpentes. & enĩ a carpendo capræ noiatæ quaꝝ saliua & morsus est arborũ uenenũ. oliuãq; quã lamberit capra stati sterilescere. M. Varro & Plinius prodiderũt. apud græcos pro uerbiũ est αιξ ουρανια capra cœlestis de fortunatis. qbus psto est qcqd cõcupiscũt. cui cõsimile est illud quoq; κερας αμαλθειας. i. cornu copiæ. PVELLA scitula: Verba panos rusticani dei. ad psychen/ quã scitulã appellat. quasi dicas uenustulã & elegãtẽ: Terẽtius in Andria scitus puer est natus pãphilo. ubi a donato exponit elegãs & pulcher: quẽ græci ωραιον dicunt: hinc aduerbiũ scite qd est elegantet & pulchre. OPIlio: Opiliones pastores ouiũ dici quis ignorat qui illud tãtũ legit uulgatissimũ. uenit inquit elegãter Plautus sapientiæ cõdimẽtũ est. DIVInationẽ autumat: Coniectura diuinatio qđã est. dicta coniectu. i. dirrectione quadã rationis ad ueritatẽ: unde etiã somnios atq; oĩum interptes cõ iectores uocãtur. auctor Quintilianus. TIT Vbante uestigio: Titubans uestigiũ pallor ĩmodicus su spiria crebra indicia sunt amoris. olim herasistratus medicus ex cõiectura cõsimili amorẽ deprendit in clusum antiochi medullis: qui egritudine amatoria tabescens in lecto cubans accedente stratonicea uisendi causa ad eũ frequenter uentitabat. tanta repente pturbatione occupat. ut defectũ uocis rubo/ rẽ uultus intuitũ oculos sudores acutos motũ incredibilem uenæ cũctaq; alia signa. q̃ sappho de ama toribus refert intueri in adolescente liceret: statimq; post hæc deficiente pedetentim sensu ingens pal lor toto corpore diffundebat. hæc obseruãs cõsultissimus medicus sciẽter cõiectauit stratonices amo re captũ esse Antiochũ. & uafricia quadã atq; astu circũueniens seleucũ effecit. ut antiocho stratõica nu/ beret. Medicinã coiecturalẽ esse autumant. & ex cõiectura quasi addiuinantes medicos salutariter me/ deri. SVspiritu: Suspiratu: suspirio. ACCERsito: Euocato adhibitoq;. CVPIdinẽ deos maxi/ mũ: Iuppiter maximus quidẽ dicitur sed tamẽ a cupidine uincitur: cui cũcta succũbũt. apud Ouidium aiãtũ. OBSEquiis promerere: Concilia tibi cupidinẽ illi pstando obsequia blanda. & beninolum redde: nã ut inqt Ouidius flectit obsequio curuatus ab arbore ramus. obsequiũ tigresq; domat tumi/ dosq; leones: cõsimile ẽ illud Quintiliani. ut pleniore obsequio demererer amãtissimos mei. NOmi/ ne salutari: Lego numine: psyche enĩ cum adorasset numẽ panos salutare & propitium ire pertexit.

Amoris Cupidinis

Coniectura diuinatio. Coniectores. Amor antiochi cognit⁹ a medico. Medicina coniecturalis.

Obsequium

INscio tramite: Ignoto & latente. Virgilianum est. pastor agens telis liquitq; uolatile telum nescius hoc est ignoratus. & latens. Vocabula enim sunt compluria quæ utroque uersum accipiũtur habentq; ancipitem significationem. ut formidolosus. qui timet & qui timoti est: ut infestus qui nocet & cui nocetur. INducta: introducta intra ædes sororias. Alias inductus fraudatus. alias cancellatus. & expunctus. ut inductum decretum apud Tranquillum. inductum testamentum apud iurisconsultos. PERCVNctanti: Scisciti exquirenti sorori. HAVriret: Voraret absorberetq;. AEque: pariter PERcita: Commota perculsa. REBVLliuit: Bulliendo refudit euomuitq; stillam feruentis olei. super humerum cupidinis dextrum. mystico intellectu psyche lucernã quæ sub modio contecta erat deregit: ideſt desiderii flammam in pectore absconsam depalat. Cuius ebullitione incenditur cupido. quia omnis cupiditas quantum diligitur. tantum ardescit. & peccatricem suæ carni configit maculam. RECussus: Excussus experectusq;. Virgilius excutior somno. FERro & igni: Nouacula & lucerna.

Nescius pro ignorato Formidolosus. Infestus. inductũ testamẽtum.

inscio quodã tramite iã delabente: accedit q̃dã ciuitatẽ: ĩ qua regnũ maritus unius sororis eius obtiebat. Qua re cogĩta psyche nuntiari p̃sentiã suã sorori desyderat. mox inducta: alternis amplexib⁹ mutue salutatõis expletis: pcõtanti causas aduẽtus sui: sic ĩcipit. Meministi cõ filiũ uestr⁹. s. quo mihi suasistis: ut bestiã q̃ mariti mentito noĩe: mecũ qescebat: prius q̃ ĩgluuie uoraci me misellã hauriret: ancipiti nouacula perimerẽ. sed cũ primũ ut æque placuerat: cõsci o lumĩe uultus ei⁹ aspexi: uideo mir⁹ diuinũq; prorsus spectaculũ ipsum illum deæ Veneris filiũ. ipsum ĩq̃ cupidinẽ leni qete sopitũ.

Ac dum tãti bõi spectaculo pcita: & nimia uoluptatis copia turbata: fruẽdi laborarẽ inopia: casu. s. pessimo. lucerna feruẽs oleũ rebuliuit ĩ eius humer⁹: quo dolore stati sõno recussus: ubi me ferro & igni conspexit armatã tu qdẽ ĩquit: ubi istud tã dir⁹ facius: cõfestĩ toro meo diuorte. tibiq; res tuas habeto. ego uero sororem tuã: & nomẽ: quo tu cẽseris aiebat. iã mihi cõfestĩ arra: atq; hiis nuptiis cõiugabo. & statĩ zephyro p̃cipit ultra termĩos me domus eius efflaret. Nec dum sermonẽ psyche finierat: illa uesane libidis: & ĩuidiæ noxiæ stimulis agitata: p̃cõcinato mẽdatio: fallẽs maritũ: quasi de morte parẽtum aliquid cõpisset: statĩ nauẽ ascendit: & ad illum scopulum protius pgit. & q̃is alio uento flãte: cæca spe tñ ihians: accipe me dicens: cupido dignã te cõiugẽ: & tu zephyre suscipe dñam. Saltu se maxio p̃cipitẽ dedit. nec tñ ad illũ locum: ul' saltẽ mortua: puenire potuit. Nã p saxa cautiũ mẽbris iactatis: atque dissipatis: & p ĩde ut merebat: laceratis uisceribus suis: alitibus bestiisque obuiũ ferẽs pabulũ ĩterit. Nec uindicte

THOro meo diuorte: Ex matrimonio meo discede fiatq; inter nos diuortium. matrimoniũ enim dirimitur. diuortio morte captiuitate. ut tradit Paulus iurisconsultus: Dictum autem diuortium est uel a diuersitate mentiũ. uel quia in diuersas partes eunt. qui distrahunt matrimonium. Diuortiũ unde.

RESq; tuas habeto: Verba sũt solemnia: quibus in diuortiis utebantur. nam ut docet Caius iurisconsultus in repudiis ideſt in renuntiationibus comprobata sũt hæc uerba. res tuas tibi habeto: item tibi res tuas agito: sic & matrona plautina diuortens a marito inquit. Tibi habeto res tuas. & apud Martialem mense nouo iani uererem proculeiia maritum deseris atq; iubes res sibi habere suas. in sponsalibus quoq; discutiendis placuit renuntiationem interuenire oportere ĩ qua re hæc uerba probata sunt. conditione repudia. Verba repudiii. res tuas tibi habeto.

tua non utar. NOmen quo tu censeris: Quasi dicat tu diceris psyche. quod anima sonat. illa mihi erit anima & uita. plautus ait amicam animam esse amanti. uel sicut tu nomine uxoris & matris familias censeris. hoc est in precio es apud me. eodem hoc nomine sororem tuam mihi copulabo. ut illa mihi sit uxor: & mater familias. uel expone nominatim te nuncupauit. ad differentiam alterius sororis. ARra: pignore. alio nomine arabonem nuncupamus. dictio frequens est utraq; apud auctores. Quadrigarius obsides in fidei pignus datos a sannitibus Romanis decenter appellat Arrabonẽ. in obsceno carmine scriptum est: utilis hæc arram si dederitis erit. EFflaret: Flatu suo exterminaret expelleretq;. PRAEconcinnato mendatio: Præparato. & ante contexto confutoq;. ALIO uentO: Non Zephyro illo salutari: cuius uectura molli & tuta uti solebãt. CAEca spe: Dum sperat. quod nusq̃ uidet quod ignorat. INhians: Desideranter cupiens. AT illum locum: Domicilium scilicet illud beatissimum: quo psyche fortunata prius fruebatur. PER saxa cautium: per aspera saxorum. ALitibus: Sic Vir. alitibus liquere feris: aut gurgite mersum unda feret piscesq; ipasti uulnera lãbẽt.

arra. arrabo.

Errabundus. Secius: Secus. Gauiæ aues aq̃ticæ.

SEquẽtis:alterius.ſ.ſororis. ERRAbũdo erratico diu multũq; errãte:Catullus errabũda regẽs tenui ueſtigia filo. NEC ſecius:Nec tardius.nec ſegnius.Virgilius currit iter tutũ nõ ſecius æquor claſſis.Secus aliter ſignificat.ſecius uero tardius & ſegnius.& uidet a ſero dictũ.ut grãmatici notãt: Accius ĩ amphitrioe ſi forte paulo q̃ ueniã ſecius. INq; ſimile:Sicut extincta fuerat prior ſoror.ſic ſimili eodẽ quoq; gñre mortis & exitio altera occubuit dũ.ſ.ſe p̃cipitẽ dat ex ſcopulo. ILle:Cupido. AVIS gauia:gauiæ aues ſũt aquaticæ:q̃ bella gerũt diſſidiaq; cũ anatibus.Plinius ĩ.x.diſſidẽt ĩquit aquaticæ anates & gauiæ:idẽ auctor ẽ gauias ĩ petris nidificare:nũc memorat Apuleius gauiã ĩ imã pelagi,p̃funditatẽ ſeſe demergẽtẽ idicaſſe ueneri:quemadmodum cupido lucernæ uulnere aduſtus cum dolore decũbebat.

COMmodũ:eo momẽto id hore.tũc tũc.ſup hoc aduerbio ſatis multa ĩ ſupioribus explicata. LAuãtẽ:Merito uenerẽ natãtẽ lauãtẽq; corpus,iduciti ĩ imo oceano,p̃pterea qd dea maris eſt.& ex ſpũa maris gẽita ferũt.qd ideo finxit antiqtas:qa ſpmatis ſiue genituræ natura ſpũoſa ẽ:ut docet ariſtoteles libro ſecũdo de generatiõe animaliũ. PROpter:prope.pp aquã ,ppter aq̃riuũ dixerũt Lucretius & Virgilius. MAle audire:uituperari ĩfamariq;:ſicure e cõtrario bene audire ẽ laudari celebrariq;.M. Tullius ĩ epiſtolis ad atticũ. me id circo putẽt bene audire uelle ut ille male audiat:& recte facere non meæ laudis.ſed illius cõtumeliæ cã. MONtão ſcortatu:ait Gauia auis ad uenerẽ familiã ueneris uituperari ipſũq; ĩprimis cupidinẽ ĩ famari.q; ob amorẽ p̃ſyches meretriciũ ſeceſſerit,p̃cul a cõmerciõ mortaliũ:& q; ipa quoq; uen° ſeſe ſubduxerit ex cœtibus hũanis:dũ natabula aquaq; mariaq; expetit: qua ex re fieri ait.ut uenere cupidineq; ſublatis ſqualeãt oĩa:horrida & iculta ſint:huic ſẽtẽtiæ haud abſimile ẽ illud Senecæ ex tragœdia q̃ ſcribit hippolytus excedat agedũ rebus hũanis uenus,orbis iacebit ſqualido turpis ſitu.ſcortatu autẽ pro ſcortatiõe amoreq; meretricio põit d ictus ſcortatus ea forma qua cõcubinatus pellicatus.aliaq; id genus. NON uoluptas ulla:Veneris & cupidinis cõites ſũt uoluptas,gratiæ,lepiditates oẽs. Claudianus ĩ epithalamio ſcribit ĩ cõitatu ueneris eẽ delicias oĩs.Dõatus leporẽ uenuſtatẽ eẽ autumat: Vnde lepidus dictus ĩ quo leporis ẽ plurimũ.græci lepida ſquamã uocãt.unde lepos deriuat.ſubducta uenere nulla uſq; uoluptas,nullæ gratiæ cõuiſũt:q̃ ſine uenere igratæ ſũt. NVptiæ cõiugales:Sine uenere nõ cõiugia nõ amicicie nõ amores filioq; eẽ poſſũt:ſed cũcta ſqualẽtia.& ſitu deformata ſint neceſſe ẽ. GLVuies:Lego eluuies,qd ad ſordes & dehoneſtamẽta referẽdũ ẽ. AVIS:Gauia. GANniebat: In ſuſurabat ĩmurmurabat:gãnitio ,pprie canũ ẽ q̃rula murmuratio. SOlidũ exclamat:ſolida uoce firma magna durabili.nom̃,p aduerbio.ſic Vir.torũq; repẽte clamat. BOn° fili°:irõicos,pnũciãdũ. PRome:enũciã exprõe demõſtra.ab hoc uerbo ,pmus dictus.q exprõptuaria cella ,pmit ciboria:Plaut° ego ſũ ,pmus.cõdus ,pcurator pẽi. Nomẽ ei°.ſ.puellæ. INueſtẽ:cupidinẽ ſignificat q ĩgẽu°& iueſtis figurat hocẽ iberbis.antiq.n.ueſtẽ barbã dixerũt uñ ueſticipes barbati.iueſtes q ſine barba ſũt nõiãt.ũ apologia iueſtẽ anobis accepiſti ueſticipẽ ilico reddiſti.arrogari ñ poterat ut ĩqt Gelli° niſi ueſticeps. DE nymphaq; populo:Multa ſũt gñra nymphaq; Nymphæ nũina ſũt fluuioq; a fõtib° ducẽtes originẽ uñ Virgilius.Nymphæ laurẽtes nymphæ gen°annibus unde ẽ.Nymphæ mõtiũ oreades dicuntur.ορος.m. græce mons eſt.Dryades ſiluarum:quoniam græce.δρυς quercus. Amadryades. quæ cum ſiluis nauſcuntur.ſunt enim quædam nymphæ.ut auctor eſt Plutarchus uiuentes una commorientesq; cum arboribus.ſunt & napeæ quæ floribus & uirgultis delectantur.ναπη græci dicunt ſaltum locoſum,q; ſiluoſum.Naiades fontium. nereides maris. Memoriæ proditum eſt quicunq; effigiem nymphæ

propter prope. Male audire. Bene audire. Scortat°.

ſequẽtis pœna tardauit. nã pſyche errabũdo rurſ9 gradu puenit ad ciuitatẽ aliã.ĩqua pari mõ ſoror moratur alia.nec ſecius:& ipſa fallacie germãitatis ĩducta:& ĩ ſororiſ ſceleratas nuptias,ſ.emula feſtĩ auit ad ſcopulũ Inq; ſimile mortis exitiũ cecidit. Interĩ dũ pſyche q̃ſitõi cupidis ĩtẽta:populos circuibat. At ille uulnere lucernæ dolẽs:ĩ ipſo thalamo matris iacẽs ĩgemebat. Tunc auis palba illa gauia:q̃ ſup fluctus marios pĩnis natat: demergit ſeſe prope ad ocẽai profũdũ gremiũ.ubi cõmodũ Venerẽ lauãtẽ natãtẽque pp aſſiſtẽs:ĩdicat aduſtũ filiũ eius graui uulnere:dolore merentẽ:dubiũ ſalutis: iacere.iãque p̃cũctoq; ora populoq; rumoribus cõuitiſque uariis oẽm Veneris familiã male audire:q; ille q̃ dẽ mõtão ſcortatu tu uero mario natatu ſeceſſeritis.ac phocnõ uoluptas illa:nõ gratia nõ lepos. ſed incõpta: & agreſtia:& horrida cũcta ſint. nõ nuptiæ cõiugales. nõ amicitiæ ſociales: non liberq; caritates: ſed enormis gluuies.& ſqualentium fœdeq; inſuaue faſtidium. hic illa uerboſa & ſatis curioſa auis: in auribus Veneris filium lacerans:exiſtimationem gãniebat. At Vẽus irata ſolidum exclamat repente. ergo iam ille bõus filius meus habet amicam aliquam.promelage tu: quæ ſola mihi ſeruis amanter:nomen eius:quæ puerum ingẽuum & inueſtẽ ſollicitauit;ſiue illa de nymphaq; populo:ſeu de deaq; numero:ſeu de muſarum choro. uel de

Lepor: Lepidus. Lepis. Gãnitio Promus. Condus Inueſtis. ueſticeps nymphæ oreades. dyrades: amadryades. Napeæ Naiades. nereides

uiderit eũ furendi nõ facere finẽ. hos græci νυμφολήπτους latini lymphatos appellant. nymphea a nymphis dicta q̃ balnea & lauacra significant: ioſephus nymphea lacus & balneas interp̃tat. cũ ſic ſcribit libro primo iudaici belli. apud aſcalonã cõdidit nymphea ſiue lacus. & balneas. νυμφη græce dicit ſponſa νυμφος ſponſus. MEAꝝ: græciæ q̃ græco uocabulo charites dicũt merito famulæ ueneris. & miſtræ eẽ dicunt: qm̃ ſine uenere gratia oĩs ingratia eſt inamabilis & p̃ſus inuenuſta. græci charita uocant uenerẽ illã ſiue uenuſtatẽ: quã appelles ſibi peculiariter uendicabat ĩ pictura qua ſola ſibi neminẽ parẽ eẽ dicebat. LOquar: corrigo loquax gauia enĩ auis loquax merito noĩat quã & ſupius uerbo ſã appellauit: q̃ ueneri cuncta denarrauit. Tales lingulacæ loquuleiæ blateratrices elegãter dicũt

meaꝝ gratiaꝝ miſterio. Nec loquax illa cõticuit auis. Sed neſcio ĩqt dña: puto puellã ſi probe mẽini: pſyches noĩe dicit: efflicte cupe. Tũc ĩdignata Vẽus exclãmauit. uel maxie pſychẽ illã meæ formæ ſuccubam: mei nomiis emulã: uere diligit: nimiꝝ illd ĩcremẽtũ lenã me putauit: cui⁹ mõſtratu puellã illã cognoſceret. Hic q̃ritãs properiter emergit a mari. ſuũq; protinus aureum thalamum petiit. & reperto: ſicut audierat ægroto puero. laminde a foribus q̃ maxime boans.

Oneſta ĩqt hic: & natalibus nr̃is: bõæq; tuæ frugi cõgruẽtia. Vt primũ qdẽ tuæ parẽtis: ĩmo dñæ p̃cepta calcares: nec ſordidis amorib⁹ inimicã meã cruciares: Veꝝ ẽt hoc ætatis puer: tuis licẽti oſis & imaturis iũgeres ãplexib⁹: ut ego nuꝝ. ſ. tolerarẽ inimicã. ſed utiq; p̃ſũis nugo: & corruptor. & ĩamabilis te ſolũ gñoſũ: nec me iã per ætatem poſſe cõcipere. uel ier go ſcias multo te meliorem filium alium genitura. immo ut contumeliam magis ſentias. aliquem de meis ad optaturam uernulis. eiq; donatura miſtas pĩnas. & flãmas. & arcũ. & ipſas ſagittas. & oẽm meã ſupellectilẽ: q̃ tibi non ad⁹ os uſus dederam, nec. n. de patris tui bonis,

Lympha ti. Nymphea. nympha ſponſa. Verbũ apellis. Deeſſe illis charita. Lingulæ tæ. Loquuleiæ. Efflicte. Succuba

Quritare proquiritata lex.

Boare Reboare Verbum unde. Bombus pedum Id ætatis. Nugões. annus quinquagesimus. meta gignendi Mãnmiſſi accipiunt nom̃ patronorum. Locus ciceronis. adoptio clodii p̃ poſtera

uſurpat: auctores. M. Varro & Diomedes. Lex fuerat p̃quiritata dixit Sidõius p̃ eõ qd eſt p̃mulgata & p̃cõis boatu denũciata publicataq;. A foribus: anteq̃ cubiculũ itroiret. BOãs: clamãs uociferanſq;. boare. n. eſt ſonare & clamare. uñ reboãt ſilue apud Virgiliũ p̃ reſultãt & remugiunt. nõ nulli dialectico rũ uerbũ dictũ eẽ autumãt a uex boãdo: hoc eſt uex ſonãdo. Ennius ſonũ pedũ bõbũ pedũ dixit. ex hoc ãt q̃ boãs alta uoce filiũ cõpellat cognoſcere potes q̃ ſera & ſeria & ſeuera obiurgatõe ſit cupidinẽ caſtigatura. HOneſta hæc: caſtigatio ueneris ad filiũ orſa ab ironia. BOnæ frugi: hominẽ bonæ frugi dicimus tẽperatũ utilẽ neceſſariũ: laudant ſerui qui bonæ frugi ſunt. SORdidis amoribus: petierat uenus a filio ut pſyche amore flagrãtiſſimo hoĩs extremi ac ſordidiſſimi teneret: nũc dolẽter afficit mãdatũ ſuũ a filio poſthabitũ p̃ cõtẽptionẽ fuiſſe. HOC ætatis: iſta ætate puerili. q̃ nõdũ rebus amatori is uĩ idõea: multa ãt ẽ copia talis loquutõis apud ueteres ſcriptores. iteri uno Ciceroĩs exẽplo cõtẽti erimus. qd obuiũ ẽ: ſic. n. ſcriptũ ẽ ĩ p̃rio de oratore peto igit ĩquit craſſus a te qm̃ id nobis antoni hoĩb⁹ id ætatis oneris ĩpoĩt. NVgo: nugonẽ ut paulo poſt quoq; appellat filiũ. noĩe p̃broſo. & obiurgatorio. quaſi nugaꝝ plenũ & nulli rei bõæ idõeũ. PER ætatẽ cõcipe: arbitraris ĩqt me uetulã eẽ. & ob ætatẽ nõ poſſe alteꝝ cupidinẽ p̃generare. ſed diis & deabus nullũ ſeniũ nulla annoſitas obẽ cũ euiterni ſint. nec unq̃ emoriũt. mulieres uero mortales poſt q̃nquageſimũ annũ nõ gignũt. maiorq; p̃s quadrageſimo p̃fluuiũ gẽitale ſiſtit: nõ nullæ ut ĩqt ariſtoteles ſexageſimo ãno peperũt. cornelia ex ſcipionũ gẽte poſt ſexageſimũ ſecundũ annũ ut plinius refert genuit uoluſiũ ſaturniũ. Lucretius: deſtitit ut mulier ſpatio deſeſſa uetuſto. ADoptaturã: iure ĩqt adoptõis aliq̃ ex ſeruis dõeſticis mihi filiũ aſciſcã. q̃ uicari⁹ ſit ſuccedatq; ĩ nom̃ & bõa ſupellectilẽq; cupidis: iuſ. n. adoptõis trãſit adoptiu⁹ ĩ nom̃. ĩ fãiliã ĩ hereditatẽ adoptatoris. ſeru⁹ quoq; mãumiſſus patrõi nom̃ accipit. qd & Lactã. mẽorat lib. iiii. iſtitutionũ. ſic põpo. at. ticus a cecilio adoptat⁹ deiceps dict⁹ ẽ Ce. põpõ. d quo. M. V. ĩ. ii. de re ruſtica: q̃ tũc ĩqt tit⁹ põpo. nũc. v. Ce. cũ noĩe eodẽ. M. T. p q̃ elegãt ob hãc noĩum uſurpationẽ ĩ epl̃is ad atticũ ſcri. Dio. tãq; adoptatũ a ſe ipo & attico ſimul noĩandũ eẽ. M. põpo. Dio. uerba Cice. h̃ ſũt: de eutychide gratũ: q uetei p̃noĩe nouo noĩe tit⁹ erit Ce. ut ẽ ex me & ex te iũct⁹ Dio. M. põpo. ĩ adoptõe ſeruat ut naturã imitet ide rephẽſus Clo. q̃ ſe C. fõteio natu mĩori adoptãdũ dederit. MEã ſupellectilẽ: mĩ mĩna bõa ereptura filio ſe minitat & alteri donaturã: cũ iure ciuili poſſit mĩ ſupellectilẽ ſuã legare cui uelit: cũ paterna bõa ad filium pertineant.

AD istructionē legale uerbū est sicut & instructus fundus & instrumentū legatū. PVLsasti uiolasti infamasti. nec. n. ad sagittæ cupidineæ ictū est id tm̄ referendū: sed ad oēm infamiā & suggilationē iulius firmicus pulsatus infamia: Virgi. pulsatos referens infecto fœdere diuos. INductus: hic expone ꝓ institutus educatus cōformatus: tāq̄ educatio illa primigenia plurimū polleat ad mores formandos. PERcussisti sepius: qa uenus amauit adonē martē anchisen. & alios. qd sine cupidis sagitta fieri nō potuit. & ita subtiliter mi̇ iputat filio. qd ipsa sponte cōmisit. deriuatq; crimē. qñ ita cōparatū est. ut hoies malint uitia sua excusare q̄ excutere. Quasi uiduā: filius sub matre uidua liberius degit: & securius agit. uident̄q; uiduæ matres natis cōtēptibiliores eē q̄ nuptæ. nā ut scribunt iurisc̄sulti. fœmiæ in potestate liberos nō hñt uidq; ut imperiosæ a scriptoribus tex̄at Martialis ꝑia uiduaq; procul. iuuenalis uidua ē locuples: q̄ nubit auaro: Oratius ut piger ann⁹ pupillis: quos dura præmit custodia matq;. Vlctricū tuū: martē signat ueneris maritū: de quo Ouidius uictricus & gladiis & acuta dimicet hasta. Quidni. quare nō comica locutio. Oratius qdni? cōcurtiꝫ horæ momēto. Dōatus ē iqt qdni? aut qd nisi. aut curnō ꝙa uereres ni ꝓ ne pōebāt. & ne ꝓ nō. PVellas ꝓpinare. sēsus ē. ut ego magis angar & crucier ob pellicatus suspitionē puellas exhibes cōciliasq; Marti cōiugi. nihil āt grauius ferūt acerbiusq; fœmiæ q̄ pellices. iuuenalis tūc ficta pellice plorat. ꝙ āt mars amauerit ꝑter uenerē alias quoq; docēt poetæ. & exēpla testant̄ q̄ bus inuulgatū ē inter cætera. Romulū Romæ cōditorē ex marte & ilia eē ꝓgenitū. idē nerienē amasse fert eāq; iustæ uxoris loco habuisse. qd & plautus indicat. sic scribes ī truculēto. mars pegre aduenies salutat nerienē uxorē suā. & i annalibus Gellii hersilia ita p̄cat. Nerio martis te obsecro pacē dare ut liceat nuptiis ꝓpriis & ꝓsperis. uti de tui cōiugis cōsilio cōtigit de tui iqt cōiugis cōsilio martē. i. significans PELlicatus. ut cōcubinatus. ut scortatus sic & pellicatus dī uidelicet a pellicibus. q̄ inuisæ infestæq; sunt maritis fœmis. uñ ex lege Numæ pōpilii pellex uetabat̄ tēplū iunōis ītroire. q̄ odio semp ītercedit uo pellices ē i sequta. uerba legis antiquissimæ sunt hæc pellex ædē iunōis ne tāgito si tāgit iunōi crinibus dimissis agnū fœminā cedito refert. M. T. uolumie de Officiis scdo alexādq; ꝓhereū ab uxoꝛ interfectū eē ꝓp pellicatus suspitionē. PROpiare: porrigere. & quasi ꝓgustādas tradere sup quo uerbo apd Suetoniū satis multa. FAxo: faciā. SiTELlionē cohibeā: pbroso noīe & maledico filliū stellionem appellat. ē. n. stellio bestiola miꝛ lacerta ore maculoso. & ut ī quit Ouidius. uariis stellatus corpora guttis. uñ a stellaq; quasi pictura & uarietate stellio dictus. nullū aīal stelliōe fraudulētius. inuidere hominī tradūt. inde stellionū nomē aiunt in maledictū trāslatū stelliōes tuniculā exuunt & seniū more cæterorū serpētiū stātis tēporibus. has exuuias theophrastus plinius cæteri autumāt remedio eē morbo comitiali: sed nisi cōfesti eripiāt̄ malignio ne ꝓfagio. an naturali appetētia. illico cōuertūt & deuorāt. ideoque cū exuiæ mēbrana a stelliōe obseruāt̄ cubile: ubi uere icipiēte fixis harūdinib⁹ textas opponūt casas. ꝙs angustiis gaudet eo facilius exuēs circūdatū senectæ torporē eoq; derelicto nō pōt remeare: arbitrant eruditi stelliōes uulgo uūc tarātulas uocitari græci ασκαλαβωτας uocāt tradit. idē plinius uolumie undetrigesimo stellionē Scorpionibus eē contrariū in tm̄ ut uisu quoq; pauorē his afferat. & torporē frigidi sudoris. græci coloten uocant & ascalaboten & galeoten. aristophānes meminit ascalabotes i comedia quæ inscribitur nephese. hic plenus est lentigine stridoris acerbi. hinc stellionatus crimē. cuius apud iurisconsultos multa mentio est. nomē sumpsisse credit̄. stellionatū autē obiici posse his: quidolo qd fecerint sciendū est: & ubicūq; titulus criminis deficit illic stellionatū obiiciemus ut ī quit Vlpianus. maxie aūt in his locū habet siquis forte alii rē obligatā dissimulata obligatiōe ꝓ calliditatē alii distraxerit. itē siquis merces suppoſuerit. uel corrupit. & si quis ipostura fecerit stelliōatus reus erit. & ut generaliter dixeri deficiēte titulo criminis. hoc crimē locū habet. pœna autē stelliōatus nulla legitima est. cū nec legitimū crimē sit: qd ait Vlpianus. si quis ipostura fecerit. scito ut id quoq; in transcursu annotemus iposturam dici fraudem: fallatiā deceptionem. iulius capitollinus i Gallienis: ipostura fecit & passus est. iponere est decipere. & fallere. quo uerbo utunt̄ iuuenalis. Marcialis. M. Tullius oīs denicq; scholia eruditorum. apud eccleſiasticos quoq; scriptum est. cur nobis iposuisti? ide ipostores pro fraudatoribus circunscriptoresq;. & apud statium mens cunctis iposita manet pro fraudulenta & fallax. Consimilis significatus uerbū illud iplanare Cypriano qd ille prope peculiariter usurpat pro decipere seducereq;. abeodē iplanator dicitur seductor & ipostor. ACIdas nuptias: a sapore aspero. & amaro facta translatio. saporum genera multa repiuntur. dulcis suauis. piuguis. amarus. austerus. acer. acutus. acerbus.

pulsatus infamia.

Fœmine i potestate liberos nō hñt.

Quidni.

Pellices dicte quasi pellicibus.

Neriene uxor martis.

pellicat⁹. pellex ædē iunonis ne tāgito.

De stellione & stelliona tu nota bilia.

ascalabores.

Impostura.

Imponer

Impostores.

Impostamens.

Implanare seducere.

Implanator.

Saporū genera.

acidus.salsus.credo acidū eē illū saporē:quē medici pōticū uocāt & stipticū. Nā Galēus pōticū a styptico uix seiungit:nostri ui stypticā astrigētē & astrictoriā iterptāt. Obiter enarrādū qd significare uoluerit Plinius scribēs de alumīe libro.na.hi.xxxv.his uerbis. Oium generū uis ī astrigēdo. Vñ nomē a græcis. ait Pli.a græcis īpositū nomē alumini.a ui astringēdi. Quod aūt sit id nomē supprimit. Scito a græcis dici στυπτηρια & ita appellat Galenus ī libro de simplici medicina.a ui.s.& potētia stiptica siue astrictoria.apud eūdē frequēter usurpat pōticitas & stypticitas uocabulis usitatioribꝰ q doctioribus. SObrietate:Nihil ē tā inimicū ueneri q sobrietas frugalitasq;.Nā sine cerere & baccho friget uēus. Quæ uoluptatis comites describūtur a Silioeædē ueneri ascribi possunt: sic.n. īqt libro.xy.punicoꝝ. ebrietas tibi fida comes tibi luxus & atris circate semp uolitās īfamia pēnis. Sobrioſus eleganti uocabulo dictus Cypriano sobrietatis cultor & frugi. RVstice:Rusticitas oīs sordes squallor illuuies ,pcul sunt a ueneris cōtubernio. ILla mihi adhibē da:tādē deliberat adhibeī opitulatricē sobrietatē. ad cupidinē mctā dū. nec.n.ulla res magis exarmat īfrigitq; cupidinē q sobrietas:q ab stinētia.q frugalitas. NVGonē istū: cōtūelioſe dcīū.ī cupidinē tāq odioſū iā & molestū: Nā ꝟ significat istū sic Terē. istū emulū.quoad poteris ab ea pellito.Proptius.iste qd ē ego sæpe fui.Virg.aut qd petis istis.hæc.n.,pnoīa ut docet Donatus spernētis sūt odiētq; demōstrantis. EXplicet:Relaxet resoluatq; Ita ut fiat fluxura sagittarū. DEarmet:Exarmet & ui noxia uiduet:a Liuio dr dearmatus exercitus. ARcū denodet:Nodaī arcus qñ intendiī denodaī qñ relenteſcit:significatissimis aūt uerbis singula cola & mēbra exequit. THEdā deflāmet:Facē restinguat flāmisq; despoliet:hæc.n.pticula de inhisce oībus uerbis significat priuationē.Interdū hēt uim actiuā.& ualde significat.ut defessus sum.pro ualde fessus & deamo te syre ,p ualde amo. INiuriæ litatū:Sicut q litat diis.,ppitiat deos placat. & uotū īpetrat:ita ait uēus litatū iri iniuriæ suæ.hoc est satissieri posse & placari:si comā deraserit cupidini.& pēnas detotōderit:qbus ille supbiens & fastosus.cūcta cōculcat:sacrificare est oīum: litare est paucorū. SVBinde:frequēter. AVreo nitore: Vinculo aureolo comā cupidinis filii se sæpe nodasse atq; pstrinxisse significat. STOmachata biles uenerias:Indignabūda & bili pcita:q uēus stomachabūda turgere solet & cōcitari.græci melancholiā uocāt:quā nri atrā bilē:q hoiem facit furētē & insanū:adeo magnū ineſt bili uirus cū se fūdit in aīum.de uarietate effectuq; multiplici atræ bilis luculētū,pblema est apud Aristotelē. TVmido:Ingnatione iracūdiāq; p se ferente.Ira.n.ut īqt Seneca se ,pfert.& ī faciē exit dixit quoq; Plautus festiui ter.nec minus elegāter ī fermento esse fœminā.Intelligi uolens irascentē: ut.n.fermento turget pāis. sic ex bili & ira turgent pcordia:& uultus ī ruborē tumorēq; efferuescit.fit fœda uisu facies deprauātiū se atq; intumescentiū.hæc.n.iraꝝ signa indiciaq; sūt:auctores Seneca.Gellius.Plutarchus.cæteri. VEnustatē coherceret:Ira formā deformat uenustatē deuenustat.flagrāt oculi.os turbidū fit.labra quatiūtur.dentes arietant.capilli subrigūtur manus cōplodūtur: nescias utrū magis detestabile sit an deformē uitiū iracūdiæ. VIOlentiam:Tanq nō spōte sed ui cōpulsa uenus ardorē ab imis pcordiis estuantem sedatura sit.ideo aūt ardenti pectore dixit quia ut philosophi tradunt. ira mouet expectore effertescente circa cor sanguine.causa aūt cur hic potissimū assignet itæ locus nō alia est q q in toto corpore calidissimū est pectus. VOLAticam:In fuga pernicem.& quasi uolatu aufugientem.Seneca ministi dixisse me uolaticū esse ac leuem.& te nō pedem eius tenere sed pennam.M.Tullius in epistolis ad Atticū.O academiam uolaticam & sui similem mō huc mō illuc. FVGItiuam:Alludit ad fugitiuū seruū:quem inquirere uolentibus/Senatus cōsultū & lex fannia prospexit:mulcta etiam in magistratus statuta.si inquirentes nō adiuuent:sed & in eum.qui quæri apud se ,phibuit eadem pœna statuta est.etiam generali epistola Diuorū Marci & cōmodi. quæ declarat & præsides & magistratus adiuuare debere in inquirendis fugitiuis.scite igitur & significanter dixit.fugitiuam mihi requirite.

Pōticus sapor. Styptica. Locus plinii. Alumen ſtypteria

Veneri & comites.

Sobrioſus.

Iſte nomen cō tumeliæ.

Dearmare. De.

Denodare arcum Deflammet. Deamo. Litare.

Colon

Melancolia. atra bilis In fermēto est.

Deformitas iracūdiæ. Domicilium iræ pectus. Volaticꝰ.

Inquirēs fugitiuū adiuuandus.

FAmosa fabula: Infamis rumor.& fabula infamiæ plena de cupidine. IGNare:Melius legas gnaræ tãq̃ callẽtes sciẽtesq; qcqd cõtigisset.Deoꝝ enĩ ẽ cũcta nouisse.Vñ & demões a sciẽtia nũcupati sunt. Demões quasi sciẽtes. qua p̃dita ẽ eoꝝ natura.Nõ facit ad stomachũ fulgẽtii iterp̃tatio scribẽtis Demõas dici ex eo qd̃ populos subdere cupiebãt:ΔΗΜΟΣ enĩ græce populus dicit̃.argutiola hæc uanior q̃ uerior credit̃. Contra fulgẽtiũ. PALpare irã:Mitigare.mulcere.palpate ꝓprie ẽ manu mulcere.ex hoc iterdũ accipit̃ ꝓ adulari Oratius. cui male si palpere recalcitrat undiq; tutus.apud Plautũ palpo pcutit:ꝓ adulatiõe & blãdimẽtis palpat̃ dixerunt ueteres ꝓ palpat.Lucilius. Palpare. Palpo pcutit. hic ubi me uidet subblãditur palpat̃ caput scabit. DOmina:Nomĩe ueneratiõis Venerẽ dominã appellãt. ut pote deã potẽtissimã: cuius dominatu cũcta superãt̃.uel irõicos dictũ accipe ab his deabus q̃ ifensæ ifestæq; ueneri fuisse traduntur: altera ob mariti cõcubinas altera ob ꝓserpinæ raptũ.cuius cõciliatrix.& architecta fuit uenus. Palpatur

PEruicaci:Peruicaciã a ptinacia hoc distare grãmatici extimãuerũt: ut puicatia iterdũ sit bonaꝝ rerũ pseuerãtia. ptinacia semp malarũ.huic distinctiõi. subscribit illud accii ex myrmidõibus puicacẽ dicis me eẽ:facile patior: ptinacẽ nihil moror.hoc fortes seqr̃. Illã idocti possident.ueꝝ hæ grãmaticoꝝ obseruatiões iterdũ p̃cidæ sunt: nec ad æquilibriũ ppensæ:E cõtrario enĩ & ptinacẽ ĩ malõ apud scriptores idõeos idẽtidẽ licet repire: supsedeo exẽplis q̃ ĩfinita sunt: & a nobis aliubi recitata. Quot annoꝝ:Tãq̃ ex ephebis iã excesserit.sitq; merito eximẽdus ex materna tutela: ac iã possit ipunius lasciuire:usurpãs illud Plautinũ.ætas mea iã excessit ex magistratu tuo. Peruicacia. Pertinacia.

BELLVle: Scite ac decẽter:dicitur aũt cupido ætatẽ belle portare qa si formã eius spectes .puer semp eẽ uidebit̃.est enĩ inuestis .& puerili ætate spectabilis. CORdata mulier:Prudẽs circũspecta sagax.i corde enĩ ut iqt Plinius habitat mẽs & secũdũ Aristotelẽ cor fons est uenaꝝ arteriaꝝ & sensuũ. Auicẽna.Galenus. Cor.fontẽ uitæ & radicẽ nec nõ prĩcipiũ uirtutis uitalis eẽ autumãt:& qbusdã cor.auctore.M.Tullio aius uidet̃: Vñ merito cordati dicti prudẽtes.sicut e cõtra uecordes & excordes.pro uesanis:ex quo Nasica ille prudẽs corculũ ap pellatus.ab ennio dictũ egregie cordatus hõ catus helius sextus: sup qua re ãnotamẽta fecimus i prio cõmẽtario Tusculanaꝝ:Plinius refert Catos corculos apud Romanos cognominatos eẽ q sapiẽtia p cellebãt.i uulpe:qd̃ cœli sidus ẽ habẽtes horoscopũ erũt cordatissimi. SEMper explorabis:Castigat uenus.tãq̃ nõ deceat matrẽ obseruare nimis curiose uoluptates & lusus filii:cũ parẽtes plerũq; debeant cõniuere i negociis filioꝝ:alioq retorquebit̃ i illo illud comicũ.q̃ iniqui sunt parẽtes i filios iudices: quiq̃ æquũ eẽ cẽsent.nos iã a pueris illico nasci senes.neq; illaꝝ affines reꝝ:quas fert adolescẽtia.Detur ut inquit uerissime elegãtissimeq;.M.Tullius aliqd ætati:sit adolescẽtia liberior.nõ oĩa uoluptatibus denegentur:uincat aliquãdo cupiditas uoluptasq; rationẽ. REuinces:Redargues.refutabis.tanq̃ amori surdũ uidetur eẽ qd̃ parẽs reprẽdat i filio eas artes atque delitias:quaꝝ ipsa magistra est: & quas profiteretur.ridiculũ enĩ foret si luscus luscũ.Claudus claudũ cõuicio isectaret̃: qd̃ i illũ subito retorqueri posset: si clodius accuset mechos catilina cethegum. illud quoque sæpe fit:ut quæ ipsi fecimus in aliis reprendamus:sicut i scolis luxuriatẽ patrẽ luxuriosus ipse Iuuenis accusat:qd̃ q̃ decenter fieri possit.equidẽ ut Quintiliani uerbis utar nõ inuenio. CVPIdines:De populo cupidinũ numeroso Ante dictum est. PVBlicã officinã:Domiciliũ ueneris & cupidinis officina ẽ uitioꝝ.maxime muliebriũ: Tolle exrebus humanis uenerios amores ex magna parte mulieres fient ĩpecabiles. METu sagittarũ: Timentes ne sagittis cupidineis deurerentur inflãmarenturque. PREuersis illis:Iunone & cerere iã cõuersis in aliud iter.atque abeuntibus:uel expone preuersis.posthabitis & quasi relictis deabus.Venus ad undas unde orta est flexit iter.mariaque sulcauit.

famosa fabula: & nõ dicendi filii mei facta latuerunt? Tunc ille ignaræ quæ gesta sunt: palpare ueneris iram seuientem sic adortæ.

Vid tale dña: deliquit tuus filius: ut animo puicaci uoluptates illius ĩpugnes: & quã ille diligit tu quoq; pdere gestias: qd̃ aũt oramus: isti crimẽ: si puellæ lepide libẽter arrisit? An ignoras eũ masculũ & iuuenẽ eẽ uel certe iã quot sit annoꝝ oblita es? An qd̃ æta tẽ portat bellule: puer tibi semp uidet̃? Mater autẽ tu: & ꝓterea cordata mulier: filii tui lusus semp explorabis curiose: & ĩ eo luxuriẽ culpabis: & amores reuinces: & tuas artes: tuasq; delicias in formoso filio reprẽdes quis autẽ te deũ: qs hoĩum patietur: passim cupidines populis disseminantẽ: cũ tuæ domus amores amare coherceas: & uitiorum muliebrium publicam præcludas officinam? Sicillæ metu sagittarũ patrocinio gratioso cupidini q̃uis absenti blandiebantur. Sed Venus indignata ridicule tractari suas iniurias: peruersis illis: alte rursus concito gradu pelago uiam capescit.

Bellule scite. cor fons mẽtis & sãguinis. Cordati. excordes Corculicati. VVpes facit eos cordatos. Cõniuere parentes in nequitia filiorum. Luxuriã tẽ luxuriosus accusat.

Explicit. LIBER QVINTVS.

INterea Psyche: Post anxiam disquisitionē: post cereris suasionē: post Iunonis refragrationem: Psyche ultronea ueneri se se offert: Veneris ascensus in cœlū & numinū iplo ratio describitur. Eiusq; in psychen iussa īperiosissima memorātur: ut. s. aceruū omni fariæ frugis: granis seiugatis dispōeret: ut Floccū uelleris pcioſi quæsitū afferret: ut liquorē stygiū urnula deferret: ut a proserpina pyxidē formositate repletā referret: qbus omnibus diuino adminiculo confectis nubit psyche in concilio deorū cupidini suo. celebrāturq; ī cœlo nuptiæ: ex quo matrimonio nascit uoluptas. ET Iratū: Cupida erat psyche mitigare cupidinē q̄uis iratū: & ex iusta cā succēsentē: quē si lenire nō quiret blādimētis uxoriis: seruili pce & obseqo famulari ppitiare decreuerat. DEfectū: Exhaustū debilitatūq; lipothymia dicitur græco uocabulo defect⁹ animi cuius frequenter meminit inter cæteros Galēus. GRAuiter: Lego gnauiter. hoc ē strenue impigre perniciter. PVLuinaribus: Puluinaria in templis lectuli significātur simulachris deorum dicati: qui sterni in templis consueuerunt: abusiue pro templis ponuntur: De quibus affatim in cōmētariis Trāquilli. VIDET spicas: Signa sunt ex quibus colligit id templū cereri dedicatū eē: spica ut inqt. M. Varro a spe uidetur noiata: eā enī rustici q̄ sperāt fore serunt: spica mutica dē q̄ nō hēt aristā: dē ātur & hic spicus. & hoc spicū. Cicero ī Arateo spicū illustre ferēs īsigni corpe uirgo. Nāq; ī cœlo spica ē oriēs ī uirginis pte decīa. Q uicūq; ī ortu spicæ natus fuerit auctore matemo erit ruralibus officiis sp applicatus: & mītas fruges horreis cōdet: a spica spicilegiū dictū ad qd̄ facta messe accedūt rustici legētes. s. spicarū reliquias: quas messores p̄terierūt: hinc illud apud Varronē puerbiale. nemo reprēsus qui ex segete ad spicilegiū reliquit stipulā: qd̄ in messe frumētaria est spicilegiū. hoc in uindemia ē racematio: qñ. s. a uindemitoribus racemi rari interuallatiq; p̄tereūtur: hinc illud Tertuliāi ex apologetico. post uindemiā paricidarū racematio supstes. FLExibiles in corona: Spiceas coronas cereri deæ dicari solitas testis est Tibullus cū ait: Flaua ceres tibi sit nostro de rure corona: spicea q̄ tēpli pendeat ante fores. Fuit Romæ collegiū fratrū arualiū: qd̄ Romulus īprimis instituit nūero duodecim: cuius sacerdotii insigne est spicea corona. Auctores Plinius & Gellius. Cererē spiciferā deā appellāt poetæ. FALces: In rustico instrumēto multa falciū gña: nā sunt falces putatoriæ qbus ī arbore utimur & uite. Itē messoriæ. Itē fœnariæ stramētariæ siluaticæ arboratiæ: de quibus apud Columellā: Catonē: Palladiū cæteros crebra mētio. M. Varro falces adoreas appellat a farre secando. q̄ ador ueteres dixerunt. lumariæ uero falces qd̄ ob scrius ē & ignotius: sūt qbus secāt lumecta. sic enī spinas in agris serpētes agricolæ uocāt: sirpicu læ falces a sirpādo. i. ab alligādo uocatæ sunt: sirpare enī ligare est. uñ sirpea dicta p uehiculo quæ uirgis sirpatur. i. colligādo iplicatur: in qua stercus aliudue qd uehitur. OPEræ: Operarū appellatione ipsi q̄ñq; operarii significātur. De operis Clodianis: de operis cāpestribus in libro Annotationū: & in Trāquilli cōmētariis satis multa. Columella pcēset ī secundo quot operæ exigātur in rusticatiōe: a quo occatoria sarritoria: messoria seorsum describunt: sexquiopera Columellæ ē opa una & dimidiata. sarritoriā operā itelligimus eā: qua sarritores agrum sarriunt hoc ē fodiunt: sarrire enī apire ē: occatoria uero ab occādo dicta. occare ē glebas cōminuere. & quasi occidere. Vñ occatio dicta: auctor. M. Varro: alii occationē quasi occecationē iterpretātur: qd̄ sentire uidet. M. Tullius sic scribēs ī Catone: q̄ cū gremio mollito ac subacto semē sparsū excœpit primū id occecatū cohibet: ex quo occatio q̄ hoc efficit noiata ē. A sereno quoq; dictū ē: occatio occecatio ē: nāq; semīa quasi occecari uidētur cū ī occato mollitoq; gremio terræ recōdunt. INCVria: Per īcuriā hoc est negligētiā septimus ē casus. DISCRetim: Separatim: seiunctim: diuisim: aduerbium est: a discernēdo dictū: ab eodē uerbo discerniculū deriuat: qd̄ significat acū: qua capillus mulierē ante frontem discernit diuiditurq; Discerniculū. Au. Gellio est p differentia atq; discrimine. sic enī scri

INterea Psyche uariis iactabatur discursibus: dies noctes mariti uestigationib⁹ inqeta: aīo tāto cupidior & iratū licet: si nō uxoris blādiciis lenire: certe seruilibus pcib⁹ ppitiare. & pspecto tēplo quodā ī ardui mōtis uertice uñ āt īqt scio: an istic meus degat dominus: & ilico dirigit citatū gradū: quē defectū prorsus assiduis laboribus spes īcitabat: & uotū. lāq; gnauiter emēsis celsiorib⁹ iugis: puluinaribus sese pximā intulit. uidet spicas frumētarias ī aceruo: & alias flexibiles in corona: & spicas ordei uidet. erant & falces: & operæ messoriæ: modus omnis: sed cuncta passim iacentia & incuria cōfusa: & ut solet æstu: laborantium manibus proiecta. hic singula Psyche curiose diuidit. & discretim remota: rite componit rata scilicet nullius dei fana cerimonias negligere se debere.

Lipothymia.
Puluinaria.
Spica a spe.
Spicus.
Spicum.
Spicilegium.
Spica in cœlo.
Racematio.
collegiū fratrum arualiū.
Spicifera ceres.
Falces
mītisarie
Adoreæ falces.
lumariæ.
lumecta.
sirpiculæ.
Sirpare.
Sirpea.
Operæ.
Sarritoria opera
Occatoria.
Occare.
Occatio unde.
Discreti.
Discerniculum.

deūs nullus negligendus

bit libro.xvi.tū cōperi duas ſpecies hellebori eē diſcerniculo coloris īſignes.cādidi & nigri. OMNIVM miſericordiā:Ex hoc admonemur ī cultu religiōis nec minutos qdē deos eē negligēdos ſed & medioxymos & patellarios eē ꝑpitiādos.cōtra Plauti ſententiā ſcribētis ī caſina : cū ſit tibi ꝑpitius Iupiter.tu iſtos mīutos deos floccifeceris. CERES alma:Ex uirgilio ſūptū epitheto.qđ

Almus.

cereri maxie cōuenit cuius frugibus hoies potiſſimū alūtur:Almū diē ꝑ Trāqllū debemus accipe ut inqt Donatus apud poetā ſcribētē ꝑterea ſi nona diē mortalibus almū aurora extulerit. LONGVM:E lōginquo.uel lōga uociferatōe aduerbiū ē. AIN:Elegātius eſt.ah.tāq̄ dolēter hoc ꝑ nūciet ceres. DISQVIſitiōe: Inqſitiōe iueſtigationeq̄ ſolicita. & ꝑ diuerſas orbis partes facta. Diſquirere enī inquirere eſt per diſiuncta: & diſſidētia loca. apud Liuiū Trāqllū cæteros fit mētio diſqſitionis. FVRENS animi:Aīo furēti cōcita ac cōcitata.archaiſmos ē. TVTelā geris: Quia pſyche id tēporis occupata erat ī rebus cerealibꝰ cōponēdis curādiſq̄ : cū ſollicita eē deberet de ſua ipſius ſalute:q̄ miſeris mortalibus nihil eſt carius. VBERI fletu:Larga ubertate lachrymarū. VERRENS crīnibus : Liuius.matrone circa deū delubra diſcurrūt.crinibus ſparſis. aras nerrētes nixæ genibus ſupinas mānus ad cœlū ac deos tendētes:uerrere enī ē trahere & mūdare.inde uilla a Catone uerſa dicit ꝑ mūda purgataq̄. uetres auctore auguſtino deā colebāt noie deuerrā ab officio ſcoparū nūcupatā: qbus pauimēta uerrūtur.q̄ dea mulieri fœtæ adhibebat. MVLTIiugis p̄cibus:Plurimis p̄catiōibus.Dictio ē cōpoſita:ut multiformia multi coloria:ꝑ ut oſtēdit Gellius.frequēs locutio ē apud eruditos. REGO: Lege.ꝑ ego.p̄cat.n.pſyche.Cererē deā ꝑ frugiferā dextrā & cætera oīa ad numē cereris ꝑtinētia.

Diſqrere

Verrere.

Villa uerſa.

Deuerra dæa.

mꝛtiiuga

PER tacita ſecreta ciſtaq̄:Apud priſcos ſecluſa ſacra dicebāt:q̄ græci myſteria appellāt ab eo qđ ſepata:ſepoſitaq̄ ac ſeorſum clauſa a nobis pp ſanctitatē aliquā eē debeāt: hinc Plinius ſacra q̄dā appellat optanea.ꝙ.ſ.i opto occulta ſint.ne oculis ꝓphanoꝝ obuia polluāt: ad optanea īqt ſacra nigræ gallinæ puræ nō uidēt.M.Varro & Auguſtinus auctores ſūt græcos telatas ac myſteria taciturnitate parietibuſq̄ clauſiſſe. De teletis ſuo loco mox plura:ſymbola ī ſacris ethnicoꝝ ñ parū multa pcēſet Euſebius ī libris de ꝓparatiōe euāgelica:qbus arcana myſteria cōtinēt:īprimis uero ſacra cereris ciſtis cōdita celati deportabāt:a ſacerdotibus:q̄ ob id canephoroi q̄ſi dicas ciſtiferæ ſiue ciſtillatrices noīabāt.græci.n.dicūt cana.q̄ nos caniſtra.& ꝑ diminutionē caniſtella: de hiſce canephoris q̄ ī ciſta baiulabāt ſecreta ſacroꝝ ānotamēta a nobis facta ſūt ī libro annotationū. Ciſta hæc aliubi ab Apuleio dicta ſecretoꝝ capax . De his ſacrificalibus ciſtis Catullus.pars obſcura cauis celebrabāt orgia ciſtis:orgia:q̄ fruſtra cupiūt audīre ꝓphāi:Tibullus: & leuis occultis cōſcia ciſta ſacris. DRAconū p̄nata curricula: Mythici fabulāt cererē curru uehi ſolitā tracto a p̄naris uolaticiſq̄ dracōibus:quē mox triptolemo dedit iubēs ſemina diſpgere.De his draconibus Claudianus:& iuga cerulei ſubeāt actea dracōes.M.Varro.& Auguſtinus tradūt multa īcerealibus myſteriis tradi:q̄ ad fruges maxie ꝑtineāt.ꝓſerpinā raptā īterptāt fœcūditatē : q̄ cū deſuiſſet quoddā tpe:exortā eē opinionē ꝙ filiā cereris.i.ipſā fœcūditatē:q̄ a ꝓſerpēdo,ꝓſerpina dicta ē:orcus abſtulerat.& apud inferos detinuerat:Ceres a gerēdis frugibus auctore Varrone dicta ē tāq̄ geres. Fulgētius cererē ex eo dictā ſuſpicat.ꝙ græce χαρα gaudiū dicit.& ideo illā frumenti deā hīri ꝙ ubi plenitudo fructuū ſit gaudia ſemp ſupabūdēt neceſſe ē:ꝓſerpinā uero q̄ſi ſegetē.i.terrā radicibus ꝓſerpētē:q̄ & hecate dicit.Ecatō enī græce cētū ſūt.& ideo hoc illi nomē iponūt. qa cētuplicatā ceres ꝓferat frumētū.græce ceres ΔΗΜΗΤΗΡ nūcupat ab ipſa alimentorū largitione. ut īterpretat Plato ī cratylo.q̄ſi ΔΙΔΟΥΣΑ ΜΗΤΗΡ.i.exhibēs mater.M.Tullius ſecūdo de natura deoꝝ uolumine refert ꝙ a græcis demeter prima littera īmutata ſit noīata: quaſi gemeter hoc eſt terra mater.Sulcat a noſtris ceres quaſi geres a gerēdis frugibus. SVLCAmina:Ceres auctore Plinio frumenta īuenit & utinqt Ouid.ptia dedit fruges alimētaq̄ mitia terris:cōſtat antiquiſſimis græcoꝝ latinorūq̄ litteris atq̄ monumētis inſulā ſiciliā totā eē cereri ac ꝓſerpinæ cōſecratā : Arbitrāturq̄ ſiculi natas eē has in his locis deas:& fruges:in ea terra primū repertas. CVRRVM rapacē:Proſerpinā quā eādē liberā uocāt:raptā tradūt ex ennēſiū nemore:q̄ locus ꝙ ī media ē inſula ſitus umbilicus

Hecate unde.

demeter

umbilicꝰ ſiciliæ

ſiciliæ nominatur.ibi enĩ ſpelunca eſt quædã conuerſa ad aquilonẽ infinita altitudine:qua ditẽ patrẽ ferunt repente cũ curru extitiſſe:abreptãq; ab eo loco uirginẽ ſecũ aſportaſſe. & ſubito nõ longe a ſyracuſis penetraſſe ſub terras:merito itaq; currus orci ſiue plutonis rapax dicitur a rapina ſcilicet proſerpinæ.phyſiologi proſerpinã eſſe interpretantur uirtutem ſeminũ:quã ſol in hyeme foluet:quẽ Plutonẽ uocant:ideoq; raptã ab eo proſerpinã autumant: quã ceres ſub terra latentẽ queriter cuius rei cõmeminit Euſebius in præparatione euangelica.

cur rapta ꝓſerpina

& terrã tenacẽ:& illuminarũ proſerpine nuptiarũ demeacula:& luminoſarũ filiæ inuẽtionũ remeacula: & cætera quæ ſilentio tegit eleuſis atticæ ſacrariũ:miſerã de Pſyches animæ ſupplicis tuæ ſubſiſte. inter iſtam ſpicarum congeriem patere.uel pauculos dies delitescam quoad deæ tãtæ ſeuiens ira: ſpacio temporis mitigetur.uel certe meæ uires diutino labore feſſæ:quietis interuallo leniãtur.Suſcipit Ceres:tuis quidem lachrymoſis precibus:& cõmoueor: & opitulari cupio.

TENAcem:Ex tempore & negotio tenacem terrã appellat:a qua uidelicet retẽta ſit ꝓſerpia: Ouid. uiã tellus in tartara fecit & pronos currus medio cratere recepit. ILLVminarũ:Tenebricoſarũ:eleganter enĩ illuminas appellat ꝓſerpinæ nuptias quaſi ſine lumie obſcuras:quæ apud manes in locis caliguntibus. ubi omnia nigrantia conſpiciuntur celebratæ ſunt. DEMEAcula: Deſcenſiones ad loca ſcilicet ſubterranea:demeare enim eſt deorſum penetrare deſcẽdereq;. unde demeacula dicta. REMEAcula:Tangit fabulã:quæ tradit cererẽ remeaſſe poſt longã filiæ diſquiſitionẽ ad ſuperos.hac conditione.ut proſerpina eſſet ſuperis inferiſq; cõmunis.uidelicet cũ matre ſex menſes totidẽ cũ marito:Plutone apud manes: Ouidius nunc dea regnorũ numen cõmune duoꝝ cũ matre eſt totidẽ.totidẽ cũ coniuge menſes.ut a demeando demeacula . ſic a remeando remeacula dicenter nũcupantur:pro reditu & reuerſione ad ſuperos. LVMInoſarum inuentionũ:Ceres cũ inueſtigare & inquirere uellet raptam proſerpinã dicitur inflãmaſſe tedas ex his ignibus qui ethnæ uertice erũpũt quas ſibi cũ ipſa præferret orbẽ omniũ peragraſſe terrarũ:Canit Claudianus cererẽ inflãmaſſe geminas cupreſſos hiſq; duabus facibus filiã quæſiuiſſe:Ouidius pineas faces fuiſſe tradit.Igitur ob lumẽ & flãmas facularũ inuentiones luminoſas appellat . Mythologi tradũt cererẽ cũ lampadibus raptã proſerpinã quærere dictã . illa uidelicet ratione.ꝙ hoc tempore cũ lampadibus.i.cũ ſolis feruore ſeges ad metendũ cũ gaudio requiratur. unde & lampadũ dies cereri eſt dedicatus. ELEVſis:Ciuitas eſt in attica myſteriis cereris inclita:Auguſtinus in.vii.in cereris ſacris prædicantur illa eleuſina quæ apud athenienſes nobiliſſima fuerunt.frumenti ſatio apud eleuſin a triptolemo reperta eſt.auctor Trogus.in cuius muneris honorẽ noctes initiorũ ſacrate ſũt.Paroemia græcoꝝ eſt αγελαστοσ πετρα.i.mœſtus lapis diciturq; de rebus triſtitiã cõcinnãtibus. eſt enim petra hæc in attica iuxta eleuſin: Vbi ceres ſedit mœſta.& triſtis ex raptu filiæ quã p orbem terrarum accenſis facibus dies noctesq; queribunda ueſtigauerat.inde inditum petræ nomen . ut αγελαστοσ uocaretur.græci enim αγελαστοι mœſtum appellant: Addamus & illud tanquã auctarium.quemadmodum triptolemus . cui ceres currum draconibus uinctum & fruges propagandas dederat.poſt orbem terrarum frugibus ſatum cõſtituit oppidum . & ex patris ſui nomine appellauit eleuſinum: Vbi cereri ſacra primus inſtituit.quæ theſmophoria græco uocabulo nuncupantur.quaſi dicas cerealia cum & ipſa ceres dicta ſit theſmophora ideſt legifera a legibus quas dedit mortalibus.in theſmophoriis . quorum non infrequens mentio apud eruditos . Matronæ caſtitatem cuſtodientes cubitus ſibi ſternebant foliis uiticis: quem alii agnon a caſtitate nuncupant.præterea cum ceres in eleuſine eximie coleretur.inde ſacra eius eleuſina uocantur.& ipſa mater eleuſina Virgilio dicta. SILENTIO tegit.Inter cætera myſteriorum cereris arcana erat papauer.quod fertilitatis ſymbolum eſt.Ideo autem ſilentio tegi dixit.quia ut tradit Tertullianus myſteriis omnibus ſilentii fides adhibetur. SVBSISTE:Succurre opitulare alibi in hunc ſenſum.tu meis inquit.iam nunc extremis erumnis ſubſiſte. SPICArum:Ceres feracis & planæ terræ uirtutem deſignat. ideoq; eius imago ſpicis decoratur ipſaq; ſpicifera dea cognominatur . In cœlo:eſt ſpica quo ſidere nati erunt dulciarii . DEæ tantæ:Scilicet ueneris. SPACIO temporis:Seneca maximum inquit remedium iræ dilatio eſt ut primus eius feruor relãgueſcat : Ariſtoteles in ethicis iras illas improbat quæ diu cohibitæ continentur:eas probat quæ effunduntur.& mox repente deſiſtunt:ira breuis eſt furor qui ſpacio deferueſcit.& mora lenitur . OPITVlari : Opem ferre & auxiliari:ueteres opitulo dicebant.qd nos opitulor. Liuius in tragœdia quæ inſcribitur equus Troianus:da mihi haſce opes.quas peto.quas precor porrige opitula. Iupiter cognomento opitulus colebatur:ex eo dictus.quod opem indigentibus ferret.auctor Auguſtinus in.vii.grammatici Annotant opim nomem nymphæ ſignificari opem auxilium dici opes diuinas & potentiam:ops uero dea eſt.a qua dies feſtus dictus opalia.quæ Romæ celebrabantur. die tertio poſt ſaturnalia.

Illuminæ nuptiæ.

De meacula.

Remeacula.

Tedæ inflãmatæ a cerere.

Mythologi.

Lampadum dies Eleuſis.

Prouerbiũ mœſta petra.

agelaſtos mœſtus.

eleuſis cõdita a triptolemo

Teſmophoria.

Theſmophora.

Ex agnicaſto foliis ſtrata in cerealibus.

caſtitatis.

Eleuſina ceres.

Papauer ſymbolũ fertilitatis.

Sub ſpica nati dulciarii.

Opitulo.

Iupiter opitulus.

Opis.

Ops.

Opes.

Opalia.

COGNAtæ meæ:Venerē ſignificat:quæ cognatione cereri iuncta eſt.ut pote filia Iouis.quē ſratrē cereris fuiſſe tradūt:& ita ceres amita ē ueneris : Refert Diodorus in.vi.bibliothecæ ex ſaturno & rhea progenitos eſſe iouē.neptunū.ac Plutonē cererē & iunonē:Ceres tanq̄ geres a gerēdis frugibus noīata eſt:quæ a græcis demeter quaſi gemeter.i.terra mater nūcupatur: hinc apud Galenū libro ſecundo de Alimentis demetria ſemina poni pro cerealia.obſeruaui & frumentaria. Quod quēadmodū intelligāt Medici noſtri nō diſcutio:eādē Theſmophorā dicūt.quaſi legiferā.prima enim leges mortalibus dediſſe fertur : Vnde & Theſmophoria feſta cereris appellantur.ut dixi mus. FOEDVS amicitiæ:Pōt hoc referri ad amorē cereris qñ ſcilicet Amauit iaſiona . ſiue iaſium de quo Ouidius quæritur caneſcere mitē iaſiona ceres: & aliubi uiderat iaſium cretea dia ſub ida uidit & ut teneræ flā ma rapuere medullæ. p̄terea ex ioue genuit proſerpinā:ut merito dicat ceres ſibi cū Venere antiquū eē fœdus amicitiæ. OPTIMI cōſule:Accipe iudicaq̄ in bonā partē puerbialis locutio. Quintilianus in primo : ſit enī cōſul a cōſulendo uel a iudicando.nam & hoc cōſulere ueteres uocauerunt. unde adhuc remanet illud.Rogat boni cōſulas.i.bonū iudices:in carmine obſceno.cōſule poma boni:apud Columelam.ut boni cōſulat. DVPLIci mœſticia:Et ob cupidinis deſiderium & ob cereris repulſam.

Amita.

Demetria ſemina apud. Galenū.

Iaſius dilectus cereri.

Boni cōſule.

SVBSItæ:Subiacētis. SVBLVcidū:Parū lucentē:nā & lucus a cōtrario dictus: quia umbra opacus:parū luceat qđ & Quintilianus memorat : Subluſtris nox dicitur Oratio: & ſubluſtris umbra Virgilio.q̄ habēt aliqd luminis.ſic &. A.Gellius ſubluſtria uerba decēter dixit nō ex toto lumine ſa.ſed aliqd luminis habētia & aliquātiſper ſplendicātia.ſublucare uerbū uetus eſt qđ ſignificat ramos arborū ſubputare:& ueluti ſubtus lucē mittere:Collucare aūt ſuccisis arboribus locū luce implere.hoc intellectu accipiēdū eſt illud Catonianū.lucū collucare Romano more ſic oportet. Plinio inter lucatio eſt idē fere qđ ſublucatio:quaſi p interualla ſuccisio ramorū qui in denſitate ſunt ſuperuacui.& in.xvii.interlucatio inqt arboribus prodeſt: apud eūdē legitur interlocata denſitate ramorū.corrige interlucata.hoc eſt ſupputata ſucciſaq̄. FANVM:Templum. SOLERti fabrica ſtructū:Dixīus ante:quēadmodū probatio ædificii cōſideraē ex ſubtilitate officinatoris.ex diſpoſitione architecti:& ex domini magnificētia. VEniā:Pacē beniuolentiā propiciationē.uerbū proprie pontificale eſt. Vnde apud Virgiliū : Tu modo poſce deos ueniā.dicta aūt uenia ad eliciendā miſericordiā:metetur enī beniuolentiā numinū qui licet īnocens ſit:ueniam tāq̄ peccauerit petit. PROXImat:Propinquat. LACInias:Veſtes uel potius ueſtium partes litteris aureis intextas.refert Plinius zeuxim pictorē.nomen ſuū ſolitū oſtentare intextū aureis litteris in palliorū teſſeris. QVAE cū gratia facti:Senſus eſt litteræ ex auro intextæ laciniis teſtabātur ſpolia illa uotiua eē & ex uoto Iunoni Deæ cōſecrata ob īpetratū beneficiū . ſic enī hodieq̄ fieri ſolet: ut hoies uoti cōpotes in tabella.uel alia re uotiua declarēt cauſam dedicationis.& gratiā facti teſtentur. POSTIbus ſuffixas:Alludit ad ritū priſcorū qui in foribus affigere ſolebāt hoſtium ſpolia:q̄ nec emptori refigere liceret:q̄ etiā dominis mutatis domus ornamenta erāt.hinc Tibullus. & Domus hoſtiles præferat exuuias:Silius īn primo punicorū refert pro curiæ Romanæ foribus & limine pepēdiſſe currus.Clypeos.Arma.deniq̄ ſpolia hoſtilia omne genus. GENV nixa:Ingeniculata. TEPENtem. Adhuc ſacrificio calentē. MANIbus amplexa:Expreſſit ritū ſacrificātiū.is enī qui deos p̄cabatur:etiā arā manibus apprēdebat:inde. M. Varro:& Macrobius tradūt aras primū anſas dictas q̄ eſſet neceſſariū a ſacrificātibus eas teneri.Cōmutatione dein litterarū aras dici cœptas . qđ nō biliſſimus poeta ſcienter expreſſit illo uerſu.Talibus orantē dictis araſq̄ tenentē . necnon & alio. Talibus orabat dictis araſq̄ tenebat. Germana & cōiuga:Deprecatio eſt pſyches ad iunonē:q̄ ſoror & cōiunx magni iouis eſſe perhibetur.cauſam phyſici referūt : Qui iouē ætherē i.ignē intelligi uolunt iunonē uero aerē. & quoniā tenuitate hæc eleméta paria ſunt dixerūt eſſe germana . & quia iuno hoc eſt aer ſubiectus eſt igni ideſt ioui iute cōiugata maritali uinculo prodiderūt : ſupquare:Auguſtinus ī quarto de ciuitate dei ſcribit hæc:cur ioui etiā iuno uxor adiungitur:q̄ dicat ſoror & coniunx quia iouem inquiunt in cœlo accipimus:in aere iunonem:& hæc duo elementa

ſed cognatæ meæ: cū qua etiā antiquū fœdus amicitiæ colo: bonæ p̄terea fœminæ malā gratiā ſubire nequeo:decede itaq̄ iſtis ædib⁹ ,ptinus. & q̄ a me retēta cuſtoditaq̄ nō fueris:optimi cōſule. Cōtra ſpē ſuā repulſa Pſyche:& afflicta duplici meſticia:iter retrorſū porrigēs īter ſubſite cōuallis ſublucidū lucū proſpicit fanū: ſollerti fabrica ſtructū.nec ullā uel dubiā : ſpei melioris uiā uolēs omittere:ſed adire cuiuſcūq̄ dei ueniā:ſacratis forib⁹ ,pximat:uidet dona ſpecioſa & lacinias auro līratas ramis arborū poſtibuſq̄ ſuffixas:q̄ cū grā facti nomē deæ cui fuerāt dicata teſtabantur. Tūc genu nixa:& manib⁹ arā tepētē āplexa:deterſis antelachrymis:ſic adp̄cat. Magni Iouis germana.& cōiuga:

Subluci dum.

Sublu. ſtris nox

Subluca re.

Colluca re.

lucum.

Interlu catio.

Interlu cata.

Corre ctum in Plinio

uerbum.

uenia pō tificale

uerbum.

Spolia re figere nō licebat.

Arā tene ri a ſacri ficante.

Aræ an. ſæ.

cur iuno ſoror & uxor io uis.

coniuncta sunt: alterum superius. alterum inferius. M. Varro iunonem iouis coniugem ideo dici autumat: q iupiter cœlũ sit. iuno uero terra: quæ eadem & tellus. Vnde a Virgilio scienter dictum est: ex hac uarroniana sententia: tum pater omnipotens fœcundis imbribus æther coniugis in gremium læte descendit. ideſt in gremium telluris. aut terræ: id quod & Augustinus quoque interpretatur. aer ut stoici disputant interiectus inter cœlum & mare iunonis nomine consecratur: quæ est soror & coniunx iouis. q & similitudo est ætheris. & cum eo summa coniunctio: iunonem a iuuando nominatam credo iquit. M. Tullius quam. græci appellant ἥραν unde heretum oppidum ilatio quasi iunonium: quod in honorem heræ ideſt iunonis a græcis conditum est. auctor Solinus. illud adde quod Theopõpus & hellanicus prodiderũt Iunonem ab ioue uinctam cathenis aureis. & deprauatam incudibus ferreis intelligi uolentes q aer igni cœlesti coniunctior duobus deorsum elemẽtis miscetur: ideſt aquæ & terræ. quæ elementa. duobus superioribus grauiora sunt. SIVE tu sami: Loca percenset. inquibus iuno religiose colitur. quis enim ignorat samon insulam iunoni ddicatã fuisse: quæ in mari icario sita est: quam. M. Varro & lactantius scribunt prius nominatam esse partheniam. q ibi παρθένιος ideſt uirgo iuno adoleuerit. ibi educata sit. ibi etiam ioui nupserit. samum iunonis nobilissimum & antiquitus famigeratum fuit sami. ubi donarium deæ perq opulentum uisebatur. & simulachrum ipsius in habitu nubentis figuratum: & sacra eius anniuersaria nuptiarũ ritu celebrabantur. Samon perinde ac feracissimam laudantes prisci non dubitant illud ei prouerbium accommodare quod etiam ferat gallinæ lac. Ibiq reperire possis lactis gallinacei hausturn: qđ Plinius decenter usurpat in prohemio naturalis historiæ. pauones e samo ꝓbãturq ad ganeãs. VAGItu: Vagitanum deum prisci coluerunt quem præesse uoluerunt uagientibus. hic & uaticanus nominatus. Vagorem uagitum dixit antiquitas. SIVE celsæ carthaginis: Carthaginem iunoni dilectam fuisse nemo non nouit: qui uel illud Virgilianum tantum legerit: Quam iuno fertur terris magis omnibus unam posthabita coluisse samo. olim Caius Gracchus carthaginem coloniam Romanam fecit deductis colonis italicis & iunoniam nuncupauit. Carthagine fuit templum. currus Arma Iunonis. carthago hæc magna nominatur: cum altera hispaniæ spartaria dicta sit græce καρχηδὼν unde Carchedonii dicti carbunculi. ob opulentiam magnæ carthaginis. VECTVra leonis: Ex fabula dictum hoc est: quæ tradit iunonem a leone per cœlum uectam consedisse carthagine: posset hoc referri ad leonem cybeleium. quoniam ut theologia ethnicorũ docet unus est deus res plures. & plura uocabula: quando quidem ut auctor est Augustinus. matrem magnam. eandem cererem uolunt quam nihil aliud dicunt esse q terram eãq perhibent & Iunonem. Ideo autem magnæ matri siue Iunoni leonem adiungunt solutum atq manſuetum. ut ostẽdant nullum genus terræ. tam remotum ac uehementer ferum quod nõ subigi coliq conueniat. ARGIuorum præsides mœnibus: Mycenæ sparthæ. argos græciæ ciuitates inclytæ Iunoni sacratæ sunt. hinc ait iuno apud Statium: scis semper ut arces cyclopum magniq phoroneos inclyta fama. sceptra uiris opibusq iouem: quibus uersibus argiuorum mœnia significãtur. Vbi phoroneus primus dicitur iunoni templum dicasse. & sacrificiorum instituisse solemnia. Cyclopes autem quos gasterochiras ideſt uentrimanos appellant numero septem mœnia & arcem argiuoꝝ aliaq complura extruxisse produntur: quorum meminit Strabo in. viii. argos autem apud Homerum multiplex est: a quo modo priscum. modo iasium: modo acheum: modo pelasgicum memoratur ab eodem dictum est argos hippion hoc est equestre καὶ ἄργος ἱππιον ideſt equorum nutricium. ex quo fluxit emulatio illa oratiana: plurimus in iunonis honorem aptum dicet equis argos ditesq mycenas. Homericum quoq est argos dipsion. ideſt siticulosum: & aquarum indigũ. Argos quidem pelasgicum significat thessaliam Homero sicut nomine achei peloponesus demõstratur generali uocabulo argiuos uocat græcos omnis. Argiuũ agrum percurrit fluuius inachus de quo apud poetas crebra mẽtio. Vnde inachidæ argiui græciq nuncupati. Plinius in quarto. inter inachum & erasinum amnes situm esse docet Argos hippium cognominatum. & mox paulo appellatum est inquit inachium alias argos hippium: Auctor est Strabo templum dicatum iuno ni iuxta mycenas fuisse argiuis. myceniſque commune: in quo fuerunt polycleti simulachra artificio præstantissima. Argos ab initio magis ac magis extitit potentia opibusq præpollens: Vbi floruit regnum pelopidarum. apud Argiuos inachidas iuno colebatur iam nupta & regina celitum: cum samii uirginem & infantem uenerarentur. Cyprianns in libello quod idola dii nõ sint: ostẽdit iunonẽ deã esse argiuoꝝ: samioꝝ & Carthaginensium. a quo argiua samia & pœna nũcupat.

siue tu sami quæ querulo partu uagituq: & alimonia tua gloriat: tenes uetusta delubra: siue celsæ carthaginis: q te uirginẽ: uectura leonis: cœlo cõmeantẽ pcolit: beatas sedes frequẽtas: siue ꝑ ripas Inachi q te iam nuptam tonantis & reginam dearũ memorat, inclytis Argiuorũ præsidis mœnibus: quam cũctus oriens

iuno tellus. Versus uirgilii ex geor gicis. Hera iuno unde heretum

iuno uincta catẽis a ioue.

Samos p thenia.

Lac gallinaceum fert.

Vagitanus deus Vagor. uagitus.

carthago iunonia.

Carchedon. Carchedonii.

unus deꝰ nomina plura.

Arces cyclopum argos.

cyclopes. gastero. chires.

Argos multiplex hippobo ton.

Dipsion argos.

inachidæ.

Zygia iuno.

ZYGIAM ueneratur:Optimo epitheto Iuno zygia noiatur qnasi iugalis ab eo qđ pest maritali cõiugio.cuiq; sunt uincla iugalia curæ.ut inqt poeta. ζυγοσ.græce iugũ dicit. Vnde zygia iuno quasi iugatiua.sine iuga.sic enī a latinis nũcupat:Auctor est Vitruuius carpinũ arborẽ a græcis zygiã appellari.q; ex ea materia fiunt iuga mẽtis q̃ apud eos zyga uocitãtur. Romæ fuit iugarius

Iuga iuno.

uicus sic dictus qa ibi fuerat ara iunonis iugæ:quã putabãt matrimonia iungere. Seruius grãmaticus in ennarratiõe Virgiliani carminis.ne cui me uinclo uellẽ sociare iugali.sic exponit iugali pp

Iugalis.

iugũ.qđ iponebatur matrimonio cõiungẽdis.unde etiã iuno iugalis dicit. Deus quoq; iugatinus ob hoc noiatus ī nuptiali solẽnitate inuocabatur:Quando sponsus sese spõsæ cõiungebat:iugũq; maritale pariter subibãt. apud priscos cũ iunonis numen nuptialibus ministeriis multiiugis adhiberetur:cognomẽtis quoq; uariis nũcupabat. unde interducã. & domiducã. Vnxiã & cinxiã iunonẽ puellæ nubẽtes in nuptiis ad uocabãt: ut uidelicet eoꝝ itinera proteget & in optatas domos duceret.& cũ postes maritales ungerẽt fausti omen affigerẽt:& cingulum ponẽtes in thalamo nõ relinqueret:auctor Martianus.qđ diximus cognomie unxie Iunonẽ a nubẽtibus coli scito nouas nuptas ītrãtes domũ cõiugalẽ solitas eẽ pungere postes adipe suillo ut inqt Plinius.uel lupino.ut Masurius tradit.unde uxores ab unguẽdo noiatæ sunt. OCCIdens:Populi occidẽtales. Lucinã appellãt:Iunonẽ lucinam a parturientibus inuocari nemo est q nesciat.Lucinã aũt ideo nũcupãt.q; lucẽ nascẽtibus tribuat:a luce quoq; lucecia noiatur.sicut & Iupiter.lucetius dictus & q; lucis cã sit: qđq; nos luce quasi uita ipsa afficiat & iuuet.Marcianus Gellius festus auctores.Plinius autumat lucinã a lõco nominari.ī quo Romæ cõdita est ædes lucinæ: Ouidius utrũq; etymon cõplexus est his uersibus:gratia lucinæ dedit hæc tibi noia:lucus.uel qa principiũ tu dea lucis habes:Supcilia in Iunonis tutela eẽ pro diderũt.q; his ꝓtegãtur oculi ꝓ quos luce fruimur: quã lucẽ tribuere putabãt Iunonẽ lucinã.qđã tradũt lucinã.Iunonis eẽ filiã:græci mystico noie ilithian uocãt:qua dictione usi sũt & nostri.Ouidius.ꝓposita timidis parientibus ilithian Oratius in carmine seculari: Lenis ilithia tuere matres:ſi ue tu lucina probas uocari seu genitalis.M.Varro sentit Junonẽ lucinã: eẽ lunã eãdẽ & ꝓserpinã dianãq;:q̃ ideo uidetur lucina dicta.uel q; lucet.uel q; lucẽ nascẽtibus ꝓbet:Luna.n.nascẽtiũ dux. a quo parientes eã inuocãt. IVNO sospita:Sospitatrix salutaris.opifera.alludit ad cognomen iunonis sospitæ.hoc enī cognomine in Ianuuino municipio colebat:cui oẽs consules sacrificare necesse erat.ut docet.M.Tullius ī Oratione ꝓ murena.Liuius auctor est in.viii.Ianuuinis ciuitatẽ dãtã.sacraq; sua reddita.ea cõditiõe ut ædes lucusq; sospitæ iunonis cõmunis Ianuinis municipibus cũ.Po.Romão eẽt.refert Ouid.ī fastis calẽdis februarii delubrũ iunoni sospitæ dedicatum fuisse apud eũdẽ Liuiũ leges decẽ uiroꝝ monitu decretũ eẽ ī secũdo punico bello ut Iunoni sospitæ Ianuini maioribus hostiis sacrificaret:mẽdũ inoleuit ī codicibus liuianis.nã ꝓ Ianuini.passim legit Ianuiniis.sicut altera quoq; mẽda cõsimilis & cõpar libros Nasonis occupauit. apd quẽ ī.vi.fastoꝝ ꝓ Ianuuiũ.uulgo scribit & legit Lauiniũ syllaba repugnãte & refractaria. sic.n.loquit iuno sospita & populus laurẽs Ianuuiuq; meũ:Sospitare uerbũ uetus est.qđ saluũ facere significat: Ennius Regnũ nostrũ sospitẽt:uñ sospitator sospes.& sospita:inclinãt.prisci quoq; iunonẽ soticenã nũcupauerũt:ut docet Marcianus Capella:quasi dicas salutarẽ & sospitatricẽ. TOTIVS sui numinis:sicut multiiuga sũt iunonis noia. Ita multiplex ẽ numẽ & potestas:numẽ enī dicũt esse iperiũ dei a nutu:nã ꝑter cognomẽta iunonis iã explicata.eãdẽ nũcupant reginã & selectã.fluoniã quoq; colunt fœminæ ꝓ fluoribus mẽstruis præsit:qn etiã februalẽ februã.februatã nũcupãt: ex eo q; ipsi iunoni mẽse februario sacra fiebãt:& mulieres februabãtur.i.purgabãt.populonã plebes curetum bellãtes memorabãt. AVGusta:Sancta ac religiosa. PER fidẽ:iusiurãdũ ẽ ꝑ deã fidẽ:cui Numa ꝓpilius solẽne īstituit:ī cuius sacrario flamines mãu ad digitos usq; iuoluta rẽ diuinã faciebãt:significãtes fidẽ tutãdã sedẽq; eius etiã indextris sacratã eẽ:apud auctores frequẽs ẽ ista locutio ītrã iploro fidẽ pro auxiliũ:qđ codices habẽt nõ ꝓ fidẽ: sed psyche tãq; iuno nũcupatim psychen appellet:ut sit uocatiui casus o psyche. NVTVM:Fauorẽ nutus enī numinũ suffragatio significatur.sicut renutus refragat:Plinius in epistolis:Nã ego quoq; simili nutu ac renutu respondere uoto tuo possum. NVRVS meæ:Venerem nurum suam iuno appellat uel quia uxor est Vulcani iunonis filii. uel quia martis eadem iunone progeniti: utrunq; enim coniugem habet uenus.

Zygiã uenerat: & omnis occidens lucinã appellat: sis meis extremis casib⁹ iuno sopita:meq; ī tãtis exãclatis laborib⁹ defessã: īminãtis piculi metu libera. qđ sciã soles prægnãtibus piclitãtibus ultro subuenirī. Ad istũ modũ supplicãti statī sese luno cũ totius sui numinis augusta dignitate præsẽtat. & ꝓtinus: quã uellẽ īquit per fidem nutum meum precibus tuis accomodare. sed contra uoluntatem Veneris:nurus meæ:quam filiæ semper dilexi loco: præstare me pudor non sinit.

Domiduca.
Vnxia.
Cinxia.
Vxores ab unguendo.
Lucina.
Lucetia
Luceti⁹.
Supcilia in tutela iunonis.
Ilithia.
Sospita iuno.
mẽdũ de Ianuuio & Lauinio.
Sospitaī
Soticena luno.
Numen.
Fluonia.
februalis
Februa.
Populõa
Fides auxilium.
Nutus.
Renutus

LEGibus prohibeor:Titulus est apud iurisconsultos de seruo corrupto quo ait prætor qui seruũ seruãue.alienum alienamue recepisse persuasisseue quid ei dicetur dolo malo:quo eum eamue deteriorem faceret.in eum quanti ea res erit induplum iudicium dabo:quod ait prætor recepisse.ita Vlpianus accipit.si suscepерit seruum alienum ad se in alieno loco edificioue.Item titulo de fugitiuis scriptum legimus.qꝑ is qui fugitiuum celauit seruum fur est.Senatus censuit ne fugitiuum admittãt.ne protegantur a uillicis.his autem qui intra.xx.dies fugitiuos uel dominis reddidisset uel apud magistratus exhibuissent.ueniam in ante actum dedit. QVIens:Potens. ualens. De seruo corrupto De fugitiuo.

tũc ẽt legibꝰ.q̃ seruos alienos ꝓfugos ĩuitis dñis uetãt suscipi;phibeor.Isto quoq; fortũæ naufragio Psyche pterita:nec ĩdipisci iã maritũ uolatilẽ quiẽs:tota spe salutis deposita:sic ipsa suas cogitatiões cõsuluit.Iã quæ possunt alia meis erũnis tẽptari uel adhiberi subsidia: cui nec dearũ qdẽ:q̃q̃ uolẽtiũ potuerũt ꝓdesse suffragia:quo rursũ itaq; tãtis laq̃is ĩclusa uestigiũ porrigã: qbusq; tectis:uel ẽt tenebris abscõdita magnæ Veneris ĩeuitabiles oculos effugiã:qn igiꝭ masculũ tandẽ sumis aĩum:& cassæ speculæ renũtias fortiter:& ultroneã te dñæ tuæ reddis:& uel sera modestia seuiẽtes ĩpetus eius mitigas:q scias:an ẽt:quẽ diu q̃ritas:illic ĩ domo matris repias?S3 ad dubiũ obseqũ:ĩmo ad certũ exitiũ ꝓparata:prĩcipiũ futuræ secũ meditabaꝭ obsecratõis.At Vẽus terrẽis remediis ĩq̃sitiõibꝰ abnuẽs: cœlũ petit iubet cõstrui currũ.quẽ ei Vulcãus subtili fabrica studiose poliuerat.& ante thalãi rudimẽtum: nuptiale munus obtulerat.lũæ tenuãtis detrimẽto cõspicuũ.& ipsiꝰ auri dãno ꝓciosũ.de multis q̃ circa cubiculũ domĩæ stabulãt:procedũt quattuor candidæ INdipisci. Consequi ac usurpare:ueteres dicebant:ĩdipisco. pro peto & usurpo.Plautus.nec partem tibi adeo cui sit indipisces neq; furem excipies. COgitationes consuluit:Habuit cogitationes in consilio tanquam consiliarias & secum sic sermocinata est. QVAMquam uolentium:Ceres & Iuno uolebãt quidem posse suffragarĩ erumnis psyches. sed non audebant reueritæ ueneris potestatem. Indipisco

OCVlos effugiam? Percũctatiue pronuntiandum.uidet psyche nullum esse tam tenebrosũ latibulũ.tãq; reconditum: quo possit effugere ueneris oculos. qui cuncta pertentant penetrãtq;.& hoc totũ physice dictũ:uis enim ueneris ac potentia nihil intactum.nihil in accessum relĩquit:hic deus & terras & maria alta domat.Quĩtilia.ĩ declamatiõe.q̃ iscribit apes papaueris.ñ illas libido ꝓ generat domitrix oĩum aĩaliũ uẽus. CAssæ speculæ:Irrite & uãe spei.specula a spe dimĩutiuo uocabulo deriuat. quo utiꝭ Plautus ueteres pluraliꝭ dicebãt spes.enniꝰ spo si spes.qcq̃ ꝓdesse.potis sũt. MAsculũ:Virilẽ & ĩpauidũ. VLtroneã:Volũtariã & tuapte spõte.Vetus ꝓuerbiũ ẽ.VItrõeas putere merces cuius meminit Hieronymus. QVi scias?Vnde scias. IN domo matris:Probabile uñ & satis credibile cupidinẽ filiũ reperiri posse in materna domo cũ matres in filios sint longe q̃ patres indulgentiores. DVbiũ obsequiũ:Nescibat psyche.an ueneré eẽt obsequio mitigatura.& an a uenere in famulatũ reciperet. TERrenis remediis:Venus recusans inqrere psychen ope terrena & humão remedio cœlũ petit ĩploratura diuinas suppetias. CVRrũ poliuerat:Credibile ẽ carrucam ueneris oĩ ornatu cultuq; fuisse politissimã ꝓciosissimãq;:cũ eã fabrilis deus idẽq; maritus fabrefecerit.Matronaꝝ Rõanaꝝ carrucas ex argento celatas fuisse Plinius censoria castigatione reprendit.luxũ uidelicet taxans.heliogabalus habuit gẽmata uehicula & aurata. inter currus priscorũ delicatiores ẽ Pãpillũ:de quo lãpridius iũxit & quaternas mulieres pulcherrimas & bias ad pãpilũ uel ternas & sic uectatus ẽ.celebrãt iter uehicula matronalia & basternas:qbus similia dixit Seruius eẽ pilẽta enarrãs illud Maronianũ.pilẽtis matres ĩ mollibus.De basternis Amiãus marcelli nus sic meminit.matrõæ cõplures opertis capitibus & basternis p latera ciuitatis cũcta discurrũt. basternaꝝ mẽinit & palladius q̃dã tẽus. ANte thalãi rudimẽtũ:Primũ cõcubitũ cõiugalẽ decẽter & uerecũde significat. NVptiale munus:Apud Iuuenalẽ de nuptialibus mũeribus.mẽtio fit illo uersu.Nec illud qd̃ prĩa ꝓ nocte daꝭ:cũ lãce beata dacicus & sculpto radiat germãicus auro. Vulcãus curꝝ hũc ueneri dono dederat ꝓ mũere nuptiali.post prios cõcubitus maritales. ná cũ uirgitas uxoris oĩbus maritis acceptissima sit ꝓ ea erepta.q̃ reddi neq;.munus repẽtiꝭ. tãq̃ ꝑmiũ sit deuirgiatæ puellæ: cui nihil uirgitatis flore ẽ ꝓciosius. LVnæ detrimẽto:Significat curꝝ ueneris arcuatũ fuisse & ad effigiẽ lũæ corniculatæ Figuratũ.Lũa.n.ĩ cornua curuaꝭ:tenuaꝭ: sentire q̃ uideꝭ detrimẽtũ.cũ uero peruenerit ad orbiculata rotõditatẽ pleno orbe nihil patiꝭ dispẽdii. Scite autem dixit auri damno preciosum.Nã cum aurꝝ in effigie currus corniculata deesset.put fabrica talis deposcit.damnũ auri fieri ĩ uehiculo dicebaꝭ.idq; ex tali detrimẽto fiebat uẽustius. Nuptialia mũera Pilenta. Basternæ. Pãpillũ quid.

Colũbæ ueneri dicatæ.

COlumbæ candidæ:Columbas tutelæ ueneris assignãt poetæ & nullus ignorat.cui uel illud tã tũ notũ sit.Tũ maxius heros maternas agnoscit aues lætusq; p̃cat.Autũant eruditi colũbas ueneri cõsecratas eẽ propter fœtũ frequẽtẽ & coitũ. Mythici de colũbis ueneri dicatis hæc fabulãt. Venus & cupido cũ quodã tẽpore uoluptatis gĩa ĩ quosdã cãpos descẽdissẽt lasciua cõtẽtiõe certare cœperũt qs sibi plures gẽmãtes colligeret flores.quo ĩ certamie ludicro uictus ẽ cupido.Si quidẽ nympha noĩe peristera subito accurrit.& adiuuãdo uenerẽ superiorẽ effecit ex quo indignatus cupido puellã demutauit in colũbã:q̃ a græcis peristera appellatur.Sed pœnã honor miuit:uenus nãq; ĩ cõsolationẽ trãsfiguratiõis colũbã ĩ tutela sua esse uoluit. Albertus magnus. homo eruditior q̃ eloquẽtior.colũbos ex eo appellari opiat. q̃si colẽtes lũbos:sed male:nam ut docet .M. Varro. a columĩbus uillaꝛ colũbæ dictæ:græci peristerotrophiũ & peristereona uocãt:quod nr̃i colũbariũ:quãuis apud.M.Varronẽ columbaria proprie sint loculamenta. q̃ singulis paribus itra peristerotrophion assignantur colũbari us uero columbarum custos& educator nominatur . Nihil columbis fœcundius . Nam diebus quadragenis concipiunt pariũt ĩcubãt educãt.& hoc fere totũ annũ faciũt.Illud adde colũbar significare genus uĩculi apd ueteres.unde Plautus ĩ rudẽte festiuiter iqt.In colũbari collus haud multũ post erit. HIlaris : Hilarus ĩ secũdo ordie.& hilaris ĩ tertio declinat.sicut exaius & exais hilarescere ẽ hilarẽ fieri & lætum hilarari ẽ iucũdari.& hilaritate pfundi.ueteres hilaritudinẽ pro hilaritate dixerũt.Plautus honora te hilarĩtudĩe hilarodos apud antiquos dictus lasciui & delicati carmĩs cãtor. PIcta colla:Torquatã colũbã appellat Propertius illo uersu. At tu torquatæ uenus o regina colũbæ. a torq̃ uidelicet quo circa colla insignitæ cõspiciunt. Arcesilas philosophus intuens colũbinũ collũ probabat ĩcõprẽsibilitatẽ.siqdẽ colũbaꝛ ceruix uariis coloribus nitet.quotiẽs aliquo deflectit . ut auctor ẽ Seneca in prĩo quæstionũ.hĩc cæsar uero disertissime;colla tiberiacæ splẽdẽt agitata colũbæ . Lucretius quoq; de multiplici uarietate coloris circa colla colũbaꝛ facũdissime scribit:huiusce rei nõ ignarus Hieronymus cõtra Iohãnẽ origenistã sic iqt.colũbaꝛ colla ad singulas cõuersiões colorẽ mutãtia. PAsseres:Nõ ĩmerito passeres in famulitio sunt ueneris quos cõstat eẽ libidinosissimos Plinius in.x.refert salacitatẽ colũbaꝛ & passeꝛ eẽ cõparẽ.hinc illud uernis passeribus salatiores. Annotatu dignũ ẽ priscos strutheũ dixisse uirile mẽbꝛ a salacitate passeris.qui græce στρουθος dr̃. MELleis modulis:Democritus noĩat aues quasdã quaꝛ cõfuso sanguine serpens gignatur quẽ quisquis ederit intellecturus sit;alitũ colloquia:Apollonius tyaneus sermonẽ auiũ callebat:q olim spectans ad passeres in arbore cõsidentes. Venisse unũ aliunde passerculũ gãnitu & uoce obstrepentẽ:cõstosq; illũ secutos euolasse:dixit ad socios passer ille reliquis nũciauit se inuenisse frumẽtum sparsum ĩ angiportu:& cibi affati.his uerbis per multi cõmoti iure spectatũ & ita factum eẽ,put ille p̃dixerat mirabũdi iuenerũt. CEdũt nubes:Aduẽtu ueneris cũcta differenãt: omnisq; cœli tristitia discutit. COElũ filiæ pãdit:Myrthici fabulãt uenerẽ ex pudẽdis cœli abscissis ĩ mare;q; pectis,pcreatã q̃ a spũa.unde coaluit aphrodites nom̃ accœpit. CAnora:Nõ mius decẽter q̃ elegãter canoram ueneris familiam appellat ĩtelligi uolẽs auiculas dulciſono cãtu cõstrepentes comitãtesq; uenerem dominam ĩstar famularum. PEtitu:Petitiõe. VOcalis operæ:Sensus est. petit uenus a mercurio ut sibi paulisper usum præcõis accommodet fungaturq; præcõio ĩ psyche disquirenda.præconis autem opera uocalis est.& ministerium uocalissimum.mercurium autem præconem nuntiumq; deorum esse tradunt:cui sermonis potestas tributa perhibetur.ideoq; mercurius quasi medius currens dicitur appellatus:q; sermo currat inter homĩes medius.ideo hermes græce:q; sermo uel interpretatio:quæ utiq; ad sermonẽ pertinet hermenia dicitur ideo & mercibus præesse.quia inter uendentes & ementes sermo sit medius.ideo alas ei in capite & pedibus ponunt uolentes significare uolucrem fieri per aera sermonem.ideo nuntium dicunt quoniam p sermonem omnia cogitata enuntiantur.græce dicitur διακτωρ quasi internuntius: fulgentio furatrinus Deus nominatus q; furtis præsit. VSVram:Vsum.M.Tullius huic uitæ usurã eripẽ uis Inde usuraria fœmina Plauto ab usura hoc ẽ usu noĩata.iuriscõsulti usuariũ ab usu nũcupãt:eum cui usus legatus ẽ.Apud eosdẽ usuarius seruus & usuariæ ancillæ dicunt:quorum usus sit legatus.

colũbæ.& hylaris ĩcessibus picta colla torquentes: iugũ gẽmeũ subeunt.Susceptaq; domina lætæ subuolant:currũ deæ prosequentes:gannitu cõstrepenti lasciuiunt passeres.& cætere q̃ dulce canticant aues melleis modulis suaue resonantes:aduentũ deæ ,pnunciant.cedunt nubes.& cœlum filiæ panditur . & summus æther cum gaudio suscipit deam.nec obuias aquilas:uel accipitres rapaces : pertimescit magnæ Veneris canora familia. Tunc se protinus ad regias louis arces dirigit.& petitu superbo Mercurii dei uocalis operæ necessariã usurã postulat.Nec renuit Iouis

Colũbus unde.
Peristerotrophiũ.
Colũbarium.
Colũbarius.
Colũbar.
Hilarescere.
Hilarari.
Hilaritudo.
Hilarodos.
Torquata columba.
Colla columbarũ uersicoloria.
Passeres ĩ famulatu ueneris.
Strutheũ Struthos passer.
Apollonius intelligebat uoces auium.
Aphroditen.
Ministerium p̃conis uocalissimum Mercurĩ unde.
Hermes.
Hermenia.
Furatrius
Vsuraria.
Vsuarius

CErulũ ſuperciliũ:Ex Homero ſumptũ epitheton ſupercilii iouialis:qui ait κυανεοισιν επ' οφρυσι νευσε κρονιων ideſt annuit iupiter cerulis ſuperciliis.nã cyaneus color eſt græco uocabulo ceruleus ſubuiridis ſubniger qua dictione frequenter utit Plinius. Cyaneus color.

FRAter arcadi: Fratrẽ arcadiũ mercurũ ex eo appellat qđ in arcadia natus ſit.Nãq; in cyllene arcadiæ monte maia ex ioue mercuriũ enixa eſt.ex ioue quoq; natã uenerẽ.& dione fabulatores tradunt.

SINE mercurii præſentia:Hoc ex ſiderali doctrina & aſtrologico apoteleſmate ſumptũ.nãq; mercurii ſidus proximum ſtellæ ueneris inferiore circulo ferẽ.& ut auctor eſt Iulius Firmicus ſi ueneri in horoſcopo conſtitutæ mercurii ſe ſtella cõiunxerit:& ĩ eodẽ ſigno & hiiſdẽ partibus partiliter fuerit cõſtituti coronatos facient & muſicos: quì omniũ admiratione laudentur:itẽ mercurius & uenus in horoſcopo partiliter conſtituti in diurna genitura facient pfectos theſauroꝝ regioꝝ.Oratores.grãmaticos.legũ inuẽtores.ſi uero per noctẽ ĩ horoſcopo partiliter fuerint inuenti facient acutos ingenioſos.& qui oĩa quæcũq; agere uoluerit facile cõſequant. quorũq; oratio ac ſermo plenus ſit leporis ac gratiæ:præterea ueneris ſtella: nunquã longius quadraginta ſex partibus.mercurius uero uiginti a ſole abſcedunt. Mercurius ĩ horoſcopo Venus.

ANcilla:Pſychen. TVO præconio: Mercurium deoꝝ nunciũ dici nullus ignorat. utpote ſermonis deũ.qui ideo mercurius.quaſi medius currens creditur appellatus qꝝ ſermo currat inter homines medius.ſicut Hermes græce.qꝝ ſermo uel interpretatio ſignificatur. hinc Plautinus mercurius ait. Nam uos quidem ſcitis conceſſum & datũ mihi eẽ ab diis aliis nuntiis preſim & lucro.Diodorus auctor eſt in.vi. bibliothecæ præconia & præcones mercurio aſſignari.qui internuntii eẽ ſolent.ipſum uero præconẽ deorũ eẽ: & q mandata diligenter exequat.Martianus capella famã præconantẽ nõ inſcite facit uocare nominatim deos in conſiſtoriũ cœleſte cũ nullũ ſit pconiũ maius q̃ famæ uocaliſſimæ. Mercurius. Præcõia aſſignant Fama p̃conans.

PVBlicitus:Publice. OCcultationis illicitæ:Qui occultat alienũ ſeruũ in eũ pœna conſtituta eſt.& ut inquit Vlpianus.is qui fugitiuũ celauit ſeruũ.fur eſt.epiſtola quoq; generali diuorũ Marci.& cõmodi pœna in eũ ſtatuta eſt.qui apud ſe quæri prohibuit:quæ declarat & præſides & magiſtratus & milites Stationarios adiuuare debere dominos in inquirendis fugitiuis & ut inuentos reddant: & ut hi apud quos deliteſcant puniant.ſi crimine contingant. Qui fugitiuũ celat fur eſt.

IGNOrantiæ excuſatione: Ariſtotele Punitur ignorantia. libro tertio ethicoꝝ cõmiſſa p ignorãtiã puniẽda eẽ cẽſet:ſi ipſe cõmittẽs cã ignorantiæ ſuiſſe uideat.puniunt & ignorantes aliqd ex his quæ legibus continent.quæ utiq; ſcire oportet nec difficilia ſunt.& q̃ p negligẽtiã ignorãt.in lege moſayca dãnat ignorãtia & punit:ſup qua re ſubtiliter & copioſe ſcribit diuus Hyeronimus aduerſus pelagiãos:apud Oratores.ĩ ptibus purgatõis ẽ Exemplũ rhetoricorum. iprudẽtia:p quã is q arguit aliqd ſciuiſſe negat.& ignorãtiæ excuſatiõe defẽdit. ut apud quoſdã. lex erat ne qs diãæ uitulũ imolaret.nautæ qdã cũ aduerſa tẽpeſtate ĩ alto iactarẽt uouerũt ſi portu potiti eẽnt ſe ei deo q ibi eẽt uitulũ imolaturos.caſu erat ĩ eo portu fanũ diãæ eius.cui uitulũ imolare nõ licebat.iprudẽtes legis cũ exiſſẽt uitulũ imolauerũt accuſãt qꝝ cõtra legẽ fecerit. Defẽdũt ignorãtiæ iprudẽtiæq; pſidio.apud iuriſcõſultos lata culpa dr nimia negligẽtia.i.nõ itelligere qꝝ oẽs itelligũt. Lata culpa.

LIbellũ:Ex ritu pcõis:q uel ex libello pconiũ facit.uel ſcriba ſubiiciẽte proclamat. OBſequiũ.M.Tullius exiſtimat obſequiũ eẽ uerbum Terentianum:& ab ipſo Terentio primitus uſurpatum.Donatus.M.Tullium refellit.cum & Plautus & Neuius ante Terentium dixerint obſequium.obſequibiles dicti officioſi & ad obſequium propenſi. Obſequiũ ĩ quo repn ſus cicero

MANdatæ prædicationis: Iniunctũ a nenere præconii. Obſequibiles.

METas murtias:Venerem priſci murtiam cognominarunt. a myrto uidelicet.quæ arbor ueneri dicata eſt.& ut refert Plinius in.xv.ara fuit Romæ uetus ueneris myrteæ: q̃ nunc murtiã uocant.murtiæ deæ ſacellum erat ſub monte auentino:ut apud ſcriptores idoneos reperio.in libro Annotationum enarratum reperies illud Liuianum ex libro primo hiſtoriarum ad murtiæ datæ ſedes: ubi ſcripſimus murtiæ Veneris templum ſignificari elocutione apud Murtia Venus.

eruditos usitatissima. nunc scite scienterq; Apuleius alludens ad cognomentū hoc murtiæ ueneris simulq; ad sacellū illi sub auentino monte dedicatū. ait eū qui indiciū facturus sit inuentæ psyches conuenire debere ipsū mercurio ad metas murtias. hoc est ad sedē domiciliūq; deæ ueneris: q̄ murtia quasi myrtea cognominabat ut illic capiat mercedulam indicii. Murcea uero dea ē desidiosorū sicut strenua uegetoꝛ. ex eo nominata. q̄ præter modū faceret hominē murcidū idest nimis desidiosū: auctores Pōponius & augustinus. illud addendū murcos appellari homines qui munus mar-

Strenua.
Murcid⁹.
Murci q.

tiū pertimescentes pollicē sibi præcidunt. ex eo opinor dictos q̄ murcidi sint & ex formidine desidiosi. ad res bellicas obeundas. PRAEdicatorē: Præconē præconiūq; factitatē. Septem suauia savia: Idest septem oscula mellita & dulcia. Ideo autem septē dixit ꝓpter septenariū numeꝛ. qui plenissimus potentissimusq; est: de quo plura ī libello septē sapientū. NOmine indicii: Moris est ut indici ob rē ī dicatā præmiū constituat: sicut uindicio illi proditionis indici: pecunia ex ærario. & libertas & ciuitas data sunt pro præmio.

Mercuriū prædicatorē accepturus indicii noīe: ab ipsa Venere. vii. savia suauia. & unū blandientis adpulsū linguæ lōge mellitū. Ad hunc modū pronuntiante Mercurio tāti p̄mii cupido: certatī oīum mortaliū studiū arrexerat. Quæ res nūc uel maxīe sustulit Psyches oēm cōtationē. lāq; fores eius dn̄æ ꝓximāti: occurrit una de famulatiōe Veneris: noīe cōsuetudo stātiq; quantū maxīe potuit exclamat: Tandē ancilla nequissima dominam hr̄e te scire cœpisti: An pro cætera morum tuorum temeritate: istud quoq; nescire te fingis: q̄tos labores circa tuas īq̄sitiōes sustīuerim⁹: Sed bn̄ q̄ meas potissimū māus īcidisti: & īter orci cācros iāip sos adhæsisti: datura. s. actutū cōtūatiæ tantæ pœnas.

Indicina. Alio nomine indiciū dicit indicina. ADpulsū: Adpulsionē uibrationēq;: & ferruminationē linguæ: cū lingua. labelli cū labello. Quod suauiolum est dulci dulcius ambrosia. quod gēus basiationis intelligi uoluit Plautus cum ait. fac me proserpentem bestiam duplicem ut habeā linguam. alias appulsus est pecorum accessus. ad aquam ut apud iurisconsultos. CVpido: Cupiditas.

Appulsus

SVstulit: Remouit abstulit. PROximanti: Psychæ appropinquanti ad fores dominæ ueneris.

Misteria. DE famulatione: De famulitio ministerioq;. interdum ministeria pro ipsis ministris ponuntur. sicut & ministerium pro ministratoribus quoq; posuit Plinius. CONsuetudo: Scitissime cōsuetudinē ueneri ministram facit. quoniam ut inquit Lucretius consuetudo cōcinnat amorem. & ex consuetudine ueneris incentiua & æstus efferuescunt. Lelius apud Ciceronem auxit inquit beniuolentiam consuetudo. Consimiliter Martianus. consulto dat periergiam philologiæ pedissequam & agrypniam ancillam. siquidem περιεργια dicitur sedulitas. & agrypnia. uigilia interpretatur. sine sedulitate autem & uigiliis ad philologiam aspirare nō possumus. ANcilla nequissima. Obiurgatio est seria & criminosa in psychen. quæ ancilla nomine probroso a consuetudine nominatur. cum uenerem dominam habeat. ancilla enim & domina relatiua sunt nomina. ut patronus & libertus. ut rex & parasitus. uetus uerbū est. ex moribus ancillaꝛ dominas persæpe perpēdi. SED bene: Scilicet est uel habet uel quippiam consimile. Intra orci cancros. Cancri dicebantur ab antiquis clastra & septa. nunc diminutiuo uocabulo cancelli. fiunt autem lignis in transuersum per modica interualla connexis. ad similitudinē retis. quibus sæpe sacella. & ediculæ sacræ sepiunt ne profanis pateant fenestræ quoq; his muniuntur & scenæ. M. Tullius in Oratione ꝓ quintio & me facile reuocatione uestra reuocabitis si extra hos cancellos egredi conabor quos mihi ipsi circū dedi. Sidonius excluſa uelis inclusa cancellis. M. Varro in libro de uillaticis pastionibus posituꝝ cancellorum subiicit oculis legentium. his uerbis. præterea & perticis inclinatis ex humo ad partem & in eis transuersis gradatim modicis interuallis perticis annexis ad speciem cancelloꝛ scænicorum ac theatri. Cancellare uerbum est in ore uulgi & indoctorum frequentissimum: quod tamen a latinitate nō abhorret. Nam sicut ex transuerso ducunt ligna in cancellis. ita in delendis scripturis inducuntur transuerso calamo notæ lineæq; atramentariæ. iurisconsultus titulo de his quæ in testamento delentur. cancellauerat quis testamentū. uel induxerat. inde cancellarii hodie quoq; nominantur. Dictione uulgaria quidem: sed tamen latina. quoꝛ officiū est scribere & scripta delere cancellareq;. Flauius uopiscus in carino. præfectum urbis unum ex cancellariis suis fecit. Plinius scribit cancellatā cutem eē elephantis. eaq; extenta recipi examina muscaꝛ. mox artatis in rugas repente cancellis cōprehensas enecari. idē refert quēpiā prodigiosis uiribus præditum habuisse neruos rectos & transuersos cancellatim in toto corpore. sensus est Apuleii. psychen intra claustra & cancellos Plutonis adhæsisse: tāquam significet nullum illi effugium amplius superesse. cū orci q̄si faucibus forcipibusq; inclusa contineatur. cancellos autē orci quis euadere possit? quis p rumpere? cum sint adamantini & ineffugibiles. ACTVtum: Statim. confestim. sine dilatione.

Cancri.
Cancelli.
Cancelli scænici.
Cācellaſ.
Cancellarii.
Cācellata cutis.
Cācellati
Cancelli
orci ineffugibiles.

AVDAciter:Cõtra Quitiliani ꝓceptũ audaciter dicere maluit q̃ audacter.uerba Quintiliani ex libro prĩo hæc sũt.inhærẽt tamẽ qdã molestissima diligẽtiæ puersitate.ut audaciter potius dicãt q̃ audacter:licet oẽs oratores aliter sequãtur. CACHInũ:Risum solutiorẽ:Galẽus ĩ libro de motibus negat se scire cãm risus.& cachini erũpẽtis ex alarũ titillatu:Decachinamur dixit Tertullianus ꝑ deridemur. SCALpẽs aurẽ:Signũ est furẽtis.ĩdignatisq; quassare caput.& scalpere aurẽ.refert Plinius post aurẽ dextrã eẽ locũ nemesios deæ:quo referimus tacto ore proximũ a minimo digitũ:ueniã:sermõis a diis exposcẽtes. est autẽ Nemesis dea græca ultrix ipioꝝ:præmiatrix bonoꝝ puniens supbos regina cãꝝ arbitra reꝝ:q̃ latinũ nomẽ nõ hẽt: quãuis eius simulachrũ Romæ fuerit in capitolio de q̃ Marcellinus.Macrobius.Plini. Antimachus. Catullus:cæteri. Rhãnusiã poetæ frequenter appellitãt dicit:& adrastia.pinnas nemesi fabulosa uetustas aptauit:ut adesse uelocitate uolucri cunctis existimet:hæc uolũtatũ nostrarũ exorsa multipliceſque actus permutãdo cõuoluit.nũc erectas mentiũ ceruices opprimens eneruat. nunc bonos ab imo susciãs ad bene uiuẽdũ extollit. Sed ad ꝓpositũ:q̃ irascit & ex ĩdignatiõe sub sanat.aurẽ scalpit.cõtra de effeminatis & ĩpudicis ꝓditũ ẽ.qd uno digito caput scalpũt:sicut olim de Põpeio dixit caluus mordaciter.digito caput uno scalpit quo crẽdas hũc sibi uelle uirũ: ex quo illud Satirographi trãslatũ:q̃ digito scalpũt uno caput.Seneca ĩ epistolis ad Luciliũ ĩpudicũ iqt oñdit relatus ad caput digitus. INter uisere:Quasi ex iteruallo uilitare:qd & iuisere dicius:Dõatus uisere iqt officii ẽ:uidere q̃rẽtis aliquẽ. BOnã nuꝝ:Irõicos:iter socrus & nurus: qddã q̃si genuinũ & naturale dissidiũ ẽ:ĩ lepti urbe semibarbara moris ẽ:ut nurus altera die socꝝ ollã mutuã postulet:cui illa stati negat ut scias illud ueꝝ eẽ Terẽtii.qd cõsulto ambigue protulit:qd ẽ hoc.oẽs socrus oderũt nurus. SOLlicitudo atq; tristities.Nõ iscięter neq; ĩsubtiliter ancillas ueneris sollicitudinẽ atq; tristitiã eẽ autũat. Catullus de uenere spĩosas etycia ferẽs ĩ pectore curas.Plautus i ciſtellaria. Amor & melle & felle fœcũdissimus gustu dat dulce. Amaꝝ ad sacietatẽ usq; aggerit.idẽ Plautus ĩ mercatore curã & egritudinẽ sectari amorẽ memorat.Merito ergo psyche tradit a uenere torquẽda sollicitudini tristitiæq;:q duo tortores aĩos amãtiũ torquẽt cruciabilitatibus ĩpatibilibus. Amor.n. apud hoĩes carnificinã cõmẽtus ẽ:ut uere credit Plautinus amator.q iactor iqt crucior.agitor.stimulor. uersor ĩ amoris rota miser. HErile ꝓceptũ:Veneris heræ.& dñæ. VENtris lenocinio:Vterus fœminæ turgidus.& ꝓgnatio cõciliat fauorẽ.& quodã q̃si lenocinio blãdimẽta cõqrit:idq; potissimũ apd socꝝ q̃ futura ẽ auia. Tales.n.ĩprimis fœmiæ nepotuloꝝ desiderio capiunt. VOcabor auia: Thetis apud Papiniũ optat fieri auia.& sinu portare nepotulũ.ẽ.n.nomẽ aui & auiæ optatissimũ parẽtibus ĩter exẽpla fœlicitatis memorat diuus augustus:q neptis suæ nepotẽ uidit.M.syllanũ. AVdiet:Nõinabit diceturq;.id.n.audius qd dr. IMpares nuptiæ:Argumẽtat uenus legitias nuptias nõ uideri ĩter cupidinẽ & psychen ob disparilitatẽ.& ꝙ res acta ẽ furti sine testibus. sineq; patrẽtis uolũtate.Vnde cõsequẽter colligit eũ q ex tali cõcubitu nascet minime legitimũ futuꝝ: sed spuriũ & nothũ.Boetius ĩ cõmẽtariis Topicoꝝ tradit nuptias nõ eẽ iure cõtractas.q̃ nõ aut ĩter ciuẽ Romanũ ciuẽq; Romanã iũgebãt.aut cui prĩceps populus ue ciuitatẽ uel cõnubiũ nõ ꝑmisit & ex impari mrimonio suscepti non patrem sed matrem secuntur.hic in Topicis exẽplum hoc est, quædam Romana uel cum latino.uel cum peregrino.uel cum seruo.uel cum quo ius cõnubii nõ erat nuptias fecit. Dotem contulit factoq; inter eos diuortio contenditur: an nuptæ mulieris cum eo cum quo ius connubii non erat apud uirum dotis pars post diuortium debeat permanere.Decem uiri qui leges Decem uirales condiderunt lege sanxerunt ne patribus connubium cũ plebe esset: tanquam tales nuptiæ impares sint: & ob hoc minime legitimæ: Sed cum contu-

Audaciter

Decachinamur.

Nemesis dea.

Rhannusia.

Adrastia.

Vno digito caput scalpunt.

Scitũ calui ĩ põpeium.

Mos leptitanoꝝ.

Amphibolon.

Socrus oderunt nurus.

Sollicitudo & tristities ancillæ ueneris.

Amor carnifex.

Nepotẽ neptis uidit augustus.

Nuptiæ iuſ cõtractæ.

Exẽplum ĩparis matrimonii.

cõnubiũ nõ est patricio cũ plebeio.

melia hæc plebis insignis esse uideretur. lege canuleia cõnubia iter patres & plebẽ promiscua facta sũt: ut copiose explicat Liuius i quarto: ꝓterea legimus apud iurisco sultos lege papia caueri ne senatoribus eorũq; liberis libertinã uxorẽ habere liceat. PRAEterea i uilla: Nõ uideo cur i uilla facta nuptiæ nõ sint legitimæ cũ & ipse in apologia scribat uxorẽ multo auspicatius in uilla q̃ i oppido duci: In solo uberi q̃ in loco sterili. nec lex Iulia de maritãdis ordinibus ad hũc modũ usq; sic interdicit uxorẽ i uilla ne ducito: forsitã nuptias i uilla factas iprobat. ob solitudinẽ. Vbi nullis testib⁹ qd nefas é: psyche cupidini copulata é. PATre ñ cõsẽtiẽte: Scribit Paulus iurisco sult⁹ nuptias cõstare ñ posse nisi cõsentiãt oẽs. i. q coeunt: quorũq; i ptãte sũt: & ut auctor ẽ Vlpianus: si nepos uxorẽ uelit ducere auo furẽte: oĩmõ pris auctoritas erit necessaria: ſ̃ si pr̃ furiat: auus sapiat sufficit aui uoluntas. Si ita pr̃ absit: ut ignoret ubi sit: & an sit: qd faciẽdũ sit merito dubitat: & si triẽniũ effluxerit postq̃ aptissime fuerit patet ignotus ubi degit & an supstes sit: nõ ꝓhibẽtur liberi eius utriusq; sexus matrimoniũ uel nuptias legitĩe cõtrahere.

& ꝓterea in uilla: sine testibus: & patre nõ cõsentiente factæ: legitimæ nõ possunt uideri. Ac per hoc spurius iste nascetur: si tamẽ partũ oĩno perferre te patiemur. His editis inuolat i eã. uestẽq; plurifariã diloricat: capilloq; discisso: & capite cõquassato grauiter affligit: & accepto frumento: & ordeo: & milio: & papauere

Spuri⁹ q. Dictio mẽdosa i prio istitutionũ.

SPVRius: Vulgo cõcepti solẽt spurii appellari: uel quasi sine patre filii: uel a græca uoce: σπορος qd significat pudẽda. & ita legẽdũ ẽ libro prio istitutionũ: ubi mendosa dictio passim repitur: & perperã exponit ab acursio. auctor ẽ Plutarchus in problematis sabinos uxoris pudẽda sporion appellare. & inde spuriũ dictũ: purior illa iterꝓtatio ẽ: ut spurius dicat quasi sine patre: neq; enĩ hi patrẽ hr̃e intelligũtur. iter ꝓnoĩa antiquos duabus litteris. Sp. spurius notat: qd apud historicos sæpissime ĩuenies.

Sp. Vola

INVOlat i eã: Vola mãus & pedis media pars dicit auctores Donatus & Seruius. uñ & ĩuolare dicimus cũ aliqd furtim uola manus subtrahitur: & inuolare rursus cũ uiolẽtæ manus i aliquẽ dirriguñt: Terẽtius i eunucho uix me cõtineo qn inuolẽ i capillũ. & minæ istæ ꝓprie fœminarũ sũt: unguibus sæuiẽtiũ: Nã ut inqt Lucretius. arma antiqua manus ungues dentesq; fuerũt.

Inuolare

Diloricat

DILORicat: Discindit dilacerat. discerpit. M. Tullius i secũdo de oratore. nõ dubitauit excitare reũ cõsularẽ & eius diloricare tunicã. & iudicibus cicatrices aduersas senis ĩperatoris ostẽdere: Quod diloricat dixit: alibi idẽ exẽplũ memorãs inqt. Tunicã a pectore discidit: ut itelligamus diloricare & discindere eodẽ itellectu usurpari. Egesippus i q̃rto. momẽtanei bellatores gladios occultentes quẽcũq; reperiebãt diloricabãt. uidet dici diloricare. quasi loricã dissoluere: atq; discludere: sicut diffibulare ẽ discingere & fibulã resoluere: Statius i. vi. Thebaidos. & torto chlamydẽ diffibulat auro.

Diffibulare.

PLVRIfariã: Pluribus i locis: & ptibus.

CONfusis i unũ glomulũ: Venus aceruauit cõglobauitq; hæc oĩa cõfusaneo aceruo facto: & uix sepabili: ut ita grauius torqueret fatigaretq; psychen i discernẽda cõgerie: glomus accipit ꝓ glomere: siue glomeratiõe: & quadã quasi aceruatiõe. Plinius tradit i. xxxvi. si qs iproperet itra labyrinthũ sine glomere lini exitũ inuenire nõ queat: glomus i sacris appellat crustulũ cimbii figura. qd obsonii genus est.

Glomus. Glomer.

Grumus. Exgrumantes.

grumus uero dicitur agger: siue collectio terræ minor tumulo. a cõgerie dictus. hinc exgrumãtes decẽtissimo uocabulo Varroniano dictæ cochleæ. quasi grũmos eruẽtes & ex grũmis exilientes.

Fruměta Legumĩa Frumen. Hordeacii.

ACCEpto fruměto & ordeo: Ex Pliniana distinctiõe frumẽti appellatõe hordeũ cõtinet: duo. ꝓria frugũ gña facit Plinius. fruměta ut triticũ & hordeũ: legumĩa: ut faba & cicer. uidet hic Apuleius frumětũ pro tritico posuisse speciali quodã significatu. fruměta aũt & fruges a fruẽdo dicta: frui ẽ uesci a frumine. q̃ est sũma pars gulæ. p frumẽ enĩ esculẽta delabũt. hordeũ uero antiquissimũ i cibis sicut atheniẽsiũ ritu menãdro auctore apparet: inde gladiatores hordearii appellati. polentã græci ex hordeo ꝓparãt: panẽ hordeaceũ antiqs usitatũ uita dãnauit. Plinius hordeũ inter genera fruměti nũerat: aitq; id ex oĩ fruměto minime calamitosũ ee & frugũ oĩum mollissimũ: q̃ solet cur a Columella hordei genus exastichũ sit noĩatũ. & aliud qd distichũ uocãt. dicit ãt exastichũ id cuius spicæ senos ordines hñt. sicut distichõ q̃ binos. græce dicit κριθη ordeũ & κριθιρος ordeacius.

Exastichõ Distichõ Panis e milio. Puls miliacia.

ET Milio: Quidã putãt miliũ cœpisse nomẽ a maxia nũero sũma q̃ ẽ mille. græci κεγχρον uocant: panis e milio fit. q ante q̃ refrigescat sine fastidio põt absumi. Milio cãpania gaudet: pultẽq; cãdidã ex ea facit: Sarmatarũ quoq; gẽtes hac maxie pulte alunt: Ethiopes nõ aliã frugẽ q̃ milii hordeiq; nouere: milii purgamẽta apludã uocãt: auctore Plinio. Gellius uero & Nõius tradũt rusticos ueteres dixisse apludã fruměti furfurẽ: sicut floces uini fecẽ: Miliariæ auiculæ sunt: ex eo dictæ ꝙ milio fiãt pingues.

Apluda quid Floces. Miliariæ

ET PApauere: Papaueris satiui: & spõte nascẽtis gña & medicinas pcenset Plinius in. xix. &. xx. græce ωμηκων dicit: uñ meconiũ succus papaueris uocat: multũ opio ignauior: Meconiũ quoq; uocãt sordes infantiũ aluo editarũ: qd Aristotelis interpres papauerculũ interpretatus est: qd colore cruẽtũ atq; admodũ nigrũ: & piceũ est: κωλεια caput papaueris noĩatur a græcis. indeq; medicamẽtũ diacodion dictũ: qa ex papauerũ capitibus cõficitur: cuius Plinius & Galenus meminerũt. papauer cereri attribuitur ꝓp fertilitatẽ unde Epitheto poetico cereale

Mecõiũ quid. diacodiõ

reale papauer ſymbolũ ciuitatis:Euſebio teſte ẽ papauer. CICER:Columella quoddã ciceris genus arietinũ appellat:qd' ut inqt Plinius arietino capiti ſimile eſt. religio colũbinũ qd' alii ueneriũ uocãt peruigiliis adhibet. ſiliquæ ciceri rotũdæ ſunt:inde ciceronũ cognomina. græci ερεβινθον appellãt. ediles ĩ celebratione floraliorũ cicer & fabã. aliaq; id genus populo ſpargebãt:inde illud Oratianũ:in cicere atq; faba bona tu perdaſq; lupinis. Quod emulatus perſius dixit. Cicer ingere large rixanti populo. LENTE:In ægypto laudatiſſima lens naſcitur. q̃ ob id a poetis peluſiaca cognominata. ſũt auctores æquanimitatẽ fieri ueſcẽtibus ea: ĩde lentulorum cognomina. græci φακην dicunt:lens optima q̃ faciliime coquitur. aciẽ qdẽ oculoꝝ obtũdit & ſtomachũ inflat ſed aluum ſiſtit in cibo magiſq; diſcocta cœleſti aqua. ET FAba: Inter legumĩa maximus honos eſt fabæ:lomẽtũ appellatur farina fabacea: quo ad erugãda corpora uſa eſt antiquitas: hinc illud epigrãmatiſtæ. lomẽto rugas uteri qd' cõdere tentas. a faba inſulæ ĩ oceano ſeptẽtri onali fabariæ nominantur. græce κυαμος dicit'. Cur pythagorica ſentẽtia fabæ damnẽtur cãs referũt. Plinius. M. Varro. Gellius. Cicero. illud. Annotatu dignũ mẽorat Plutarchus. enygma uidelicet pythagoricũ de abſtinentia fabarũ. ſignificare abſtinẽdũ eẽ a re publica: ut abſtine a fabis:nihil aliud ſit q̃ abſtine a rei publicæ adminiſtratiõne:neq; publica tractes. fabis enĩ priſcorũ ſuffragia cõtinebãt'. ſilente luna fabã uellendã eẽ p̃cipit Columella. eſt aũt luna ſileus interluniũ: ſiue coitus lunæ:qd' græci μεσα μηνη hoc ẽ neomeniã dicũt. Synodicã lunã frequẽter appellat firmicus maternus quãdo ẽ cõiuncta cũ ſole in coitu uidelicet. ab eodẽ perſæpe ſynodica radiatio ponitur pro ea radiatione:q̃ eſt in cõiunctione errãtiũ ſtellarũ. ualuoli ſabæ folliculi appellantur. quaſi ualliuoli:qa uallo fracti excutiũtur. GLOmulũ:Acceruũ. glomerẽ. globũ. glomus in ſacris cruſtulũ appellatnr ex oleo coctũ. glumã uero folliculũ ſiue runiculã in hordeo. & tritico appellãt auctor. M. Varro. SEDVlo miniſterio: Non ſolũ forma. ſed etiã dexteritas ſtrenuitaſq; in puella amoris ẽ cõciliatricula:& ſedulitate miniſterii laudat' puella apud Ouidiũ his uerſibus:una miniſtrat media de plebe galãthis. flaua comas aderat:faciẽdis ſtrẽua iuſſis officiis dilecta ſuis. PROmereri:Cõciliar':& obſeqo demereri: Dixit poeta ĩ ope ſerio. nũq̃ regĩa negabo. p̃meritã: exponũt grãmatici p̃ſtitiſſe bñ geſſiſſe. Terẽ. ita me ueli ames. p̃merẽtẽ pr̃. i. bñ agẽtẽ. E cõtrario cõmereri ẽ male agere & delinquere. ut illud qd cõmerui. aut peccaui pr̃. FRVgẽ tuã piclitabor. i. piculũ faciã tuæ uirtutis. piclitari enĩ ẽ expiri. alias piculũ ſubire:hĩc illud amphibolõ apd epigrãmatiſtã piclitat' capite ſotades nr̃. DISCerne:Diuide:diſcrimia nã diſcrimĩare ẽ ſpeciẽ a ſpecie ſepare:qd' & Donatus docet ĩ. xi. Eneidos cõmẽtario. PASSIuã cõgeriẽ:Indiſcretã & cõfuſaneã uocabulo a paſſim deducto. ſic paſſiua uenus. paſſiua libido. apud Iuliũ firmicũ uſurpat' pro publica & cõmuni ac p̃miſcua. & paſſiui amatores ab eodẽ dicũt'. q paſſim ac indifferẽter fœminas oĩs amãt. SEiugatis:Sepatis ſepoſitiſq; p ſpecies. MOLI:Acceruo. glomulo. & declinat' hæc moles. INConditæ:Incõpoſitæ indigeſtæq;. FORmicula ruricola:Optimũ formicæ epithetõ:ut ruricola dicat' quaſi ruris cultrix diutina. & oparia ſedula. Plinius in. xi. de formicis loquẽs ſcribit hæc. iã ĩ ope q̃ labor q̃ ſedulitas? ſilices itinere earũ attritos uidemus. & in ope ſemitã factã ne quis dubitet quãlibet in re qd poſſit quãtulacũq; ſedulitas. operãtur noctu plena luna:interlunio ceſſant:& ut inqt Oratius exemplo magni laboris formica eſt. unde Solomon in prouerbiis. uade ad formicã inqt piger & cõſidera uias eius & diſce ſapiẽtiã:q̃ cũ nõ habeat ducẽ. nec præceptorẽ. nec principem parat in æſtate cibum ſibi:& congregat in meſſe:quod comedat:græce dicitur μυρμηξ & forma diminutiua μυρμηκιον. hinc prouerbium græcorum αγαθων μυρμηκια de copia fœlicitatis & bonorum affluentia. alias myrmecia dicuntur ulcuſcula: quorum meminit Cornelius Celſus.

CONtubernalis magni dei: Contubernalem cupidinis pſychen intelligit. cuius laboris miſerta eſt formica: magnus autem deus. non tam iupiter hoc in loco ſignificatur. q̃ ipſe cupido. de quo Plato ſic memorat. in ſympoſio. Magnus deus eſt amor & apud homines deoſq; mirandus. SOCRVS: Venetis: quæ in pſychen nurum atrociter nimis ſæuiebat. GNAuiter: Strenue uelociter.

Papauer ſymbolũ ciuitatis.
Cicer arietinũ.
Cicer ſparſum in ludis.
Lentuli a lente.
Lomẽtũ quid.
Fabariæ.
Abſtinere a fabis quid.
Silẽs lũa Interluniũm.
Neomenia.
Synodica radiatio.
Valuoli.
Gluma.
Promereri.
Commereri.
Periclitari.
Diſcriminare.
Paſſiua uenus.
Paſſiui amatores.
Formica ruricola:
ſedulitas qd poſſit.
Agathõmyrmecia.
Myrmeciũ ulcus.
Amor magnus deus.

CLAssem formicarũ:Totũ ordinẽ populosamq; familiã formicarũ.quæ illius loci cultrices erãt

Classis. Classes ĩ scholis. appellatione classis significat ordo & multitudo. Liuius narrat Romã fuisse distributã in classes a Seruio Tullio. Classes quoq; in scholis sunt ordines discipulorũ. Quintilianus in primo auctor ẽ a ꝓceptoribus suis pueros in classes distributos.ordinẽq; dicẽdi secũdũ uires ingenii datũ:ea nobis inqt ingens palmæ cõtentio:ducere uero classem multo pulcherrimũ.de hac classe scholastica

classici q intellexit Satyrographus illo uersu.cũ perimit sæuos classis numerosa tyrannos. Classici ut docet Gellius dicebãtur. nõ oẽs qui ĩ classes erãt.sed primæ tãtũ classis hoies:qui centum milia æris amplius ue censi erãt: infra classem aũt appellabantur secundæ classis:Cæterarũq; oĩum classiũ qui minore sũma censebantur: ex hac trãslatione decenter a Seneca dicũtur scriptores primæ. & secundæ classis hoc est primi & secũdi ordis & loci. ALVM

Infra classem.

Animantes alũne telluris. næ:Conducẽter & cõmode animãtes oẽs dici possunt alumnæ telluris: cũ oĩa ab ea alantur indulgenter perinde atq; nutrice & matre . cui eximia ꝓp merita cognomẽ indidimus maternæ uenerationis. hæc ut Plinii uerbis utar benigna mitis indulgens usuſq; mortaliũ semper ancilla.

Plinius ĩ laudem telluris. Oĩparẽs. terra mr. Masculina uis. Tellumo Altor. Rusor. Q uæ coacta generat:quæ spõte fundit? quos odores saporesq;? quos succos:quos tactus quos colores? quã bõa fide creditũ reddit fenus : q̃ nostri cã alit? merito terra oĩparẽs a scriptoribus dicta sicut a Virgilio scribente:Necnõ & ticion terræ oĩparẽtis alũnũ cernere erat. Augustinus i.vii.de ciuitate dei.Tellurẽ matrẽ dici tradit ꝙ plurima pariat:magnã ꝙ cibũ pariat.M.Varro terræ uim geminã masculinã.s.& fœmininã ineſſe prodit:Masculinã.s.ꝙ semina ꝓducat & fœmininã ꝙ recipiat.atq; nutríat:inde a ui fœminæ dictã eẽ tellurẽ a ui masculi tellumonẽ. põtifices faciebãt rẽ diuinã telluri & tellumoni addentes ꝓterea duos terræ deos.altorẽ.s.& rusorẽ : altor aũt dicebat ꝙ ex terra aluntur oĩa q̃ nata sunt:Rusori uero nomẽ erat ex eo qđ rursus cũcta eodẽ reuoluũtur.

Formica olim hõ. AMOris uxori:Psyche. PROMpta uelocitate:Esopus ille fabulator elegãtissimus.fabulaſ formicã olim hoiem fuisse:q̃ nõ propriis laboribus cõtenta uicinoꝝ quoq; fructus auferebat: ex quo indignatus iupiter trãsfigurauit eã in bestiolã formicã: q̃ formã qdẽ ĩmutãs pristinũ affectũ pristinãq; parcitatẽ retinuit:unde & nũc quoq; rura perlustrãs colligit alienos labores recõditq; in thesauro. SEPEdũ:Idest populosus numerus formicarũ instar undarũ & fructuũ undatim ruebãt in

Sepedes formicæ auxiliũ psyches.Virgilius mane salutatũ plenis uomit ædibus undã. Sepedes aũt elegãti uocabulo dicũtur a numero pedũ:formicis enĩ seni pedes sunt: sicut ĩsectis fere oĩbus:ĩsecta uero fũt ea

Insecta. Anulata. entoma. animalia:q̃ Albertus Magnus anulata appellat: Aristoteles & græci ἔντομα Plinius in.xi.oĩbus inquit his seni pedes.plerq; uermes duodenos habẽt.aliqua & centenos.numerus pedũ ĩpar nulli est. GRANAtim:Per grana speciesq; granoꝝ. DISSItis:diuisis separatis discretis. PERniciter:

Priapus ex bacco & uenerẽ. Celeriter. VINO madens:Vinũ & unguẽta decenter ueneri copulantur.cũ sint incentiua libidinis:meritoq; prisci ex uenere & baccho priapum genitũ finxerũt cõiectura satis proba:ꝙ qui uino indulgent sint ad uenerẽ propensiores ꝓcliuioresq;. FRAgrans:Spirans redolens. REVINcta:

Rosa ueneri dicata. Circundata coronataq;. ROsis micantibus:Venerẽ rosis reuinctã scitissime memorat:nãq; rosa ueneris flos est.id qđ & Virgilius testatur in elegidio.cui titulus est rosæ: cũ ait Sideris & floris ẽ domina una uenus.apud Aphthoniũ fabella est.quẽadmodũ olim uenus latura suppetias adonidi delitiolo suo:quẽ mars necare tendebat.in rosas incidit:quarũ spinis pedem perforatur.ex quo uulnusculo.manãs cruor rosam:q̃ prius cãdida erat colorauit. hinc Claudianus significare uolẽs rosas a uenere colligi ita ĩquit.sic fata cruoris carpit signa sui.i.rosas decerpit uenus: suo ipsius sanguine coloratas.ĩfectasq;. Epigrãmatista quoq; ueneri gratã eẽ rosam illo hendeca syllabo demõstrat.sis fœlix rosa mollibusq; iertis nostri cinge comas Apollinaris quas tu nectere candidas.sed

rhodinũ Frustatĩ. Frustillatim. Frustulẽta aqua. ollm sic te semp amet uenus memento.græci rosam Rhodon appellant:inde rhodinon unguẽti dictũ ex rosa cõfectũ:de quo Plinius in.xiii. ILlius:Cupidinẽ intelligit. FRVsto panis.M.Cato frusto inquit panis conduci põt uel uti taceat:uel uti loquatur hinc aduerbiũ frustatim. qđ significat ꝓ frusta.& minutatim:qđ & ὑποκοριστικῶς frustillatim dicitur:Plautus in Curgulione iam

Cibarius panis. ego te faciã ut hic te formicæ frustíllatim differãt:idẽ frustulẽtã aquã appellat ĩtelligi uolẽs iusculum cõcinnatũ ex carne minutim cõcisa. CIBArii panis:Cibariũ panẽ dicimus sordidũ plebeiũ

secũdarĩ? prorsusq; uiliorẽ.qui & secũdarius nũcupatur.apud Suetoniũ nõ pauca Annotauimus.sup gene-

tibus panis ubi tradit secũdariũ panẽ mire augusto expetitũ esse:Plinius ī.xviii.cibarii inqt.qđ se cũdariũ uocãt sestarios quatuor:idẽ paulo mox.cibariũ a secũdario seiungere uideť cũ ait.Secundarii panis quinas selibras.totidẽ cibarii & surfurũ sestarios sex. Cor.Celsus cibariũ panẽ dicit eẽ infirmissimũ.sic enī uocat.in quo ẽ minimũ aliměti . sicut ualẽtissimũ id in quo plurimũ aliměti est:De cibario pane.M.Tullius ī.v.Tusculana.cũ cibarius inqt in casa panis datus eẽt.nihil uisum illo pane iucũdius:cibariũ quoq; uinũ dici posse ꝓ ignobili:testis est.M.Varro qui ait potus meus uinũ cibariũ . idẽ dixit tuus frater cibarius fuit aristoxenus:ubi cibarius hõ ꝓprie qdẽ sed scite accipiť ꝓ sordido & plebeio ac ꝓpetario. CVBItũ facessit:Itdormitũ ꝓceptũ.M.Catonis est uillicus primus cubitu surgat. postremus cubitũ eſat. PETVlãti luxuriæ: Luxuriẽ & luxuriã idifferẽter usurpari apd scriptores idõeos sat liquet. CVPIta: Psyche dilecta desiderataq;. SEPAratis amatoribus : Psyche & cupidine. TETRA nox:Nigra crudelis amara ob dissidium.ſ. amatoꝝ:alias tetrũ uitabile illuuiosũ fœdũ dicit. EXAnclata: Quasi cũ erũnis & laboribus exhausta.trãsfactaq;.græci uerbi ꝓprietas exigere uideť: ut exãtlare potius ꝓ litterã.t.q̃ exãclare dicamus:qđ & ī prio cõmẽtario annotaui : illud adde qđ anclabris siue antlabris mensa uocaťq̃ in sacrificãdo diis anclatur.ī. hauritur ministraturq;. ATtenditur:Iuxta & ꝓpe explicaťextẽditurq;. NItẽtes:Splẽdẽtes. INcustodito pastu:Libera & soluta pastione. FLOccũ afferas:Floccus ꝓprie dicit ī pãno siue ī uellere particula eminẽtior:q̃ forficibus recidit: cuius diminutiuum ẽ flocculus.Plinius ī.xvi.de robore loquẽs ait.nascũť ī eo & pilulæ nucibus nõ absimiles ītus habẽtes flocculos molles:lucernarũ luminibus aptos.idẽ ī.x.hirũdines īqt nidũ mollibus plumis flociscq; cõsternũt.Cor.Celsus ĩter notas & signa mortiferi morbi eẽ scribit.sigs ī febre & acuto morbo manibus ī uestẽ floccos legit fimbrias ue diducit:inde fit uerbũ floccifacio ꝓ cõtẽno nihilipẽdo.nec plutis facio q̃ sint flocci.apud Plautũ ī epidico Anceps ẽ scriptura . nã a qbusdã legiť duo deflaccati senes. Alii legere malũt defloccati.quasi attriti uetuli.ut pãnus & uestis sine flocco . Demirtor Noniũ Marcellũ sic scripsisse deflaccare ẽ atterere tractũ a uestibus sine flacco:fateor equidẽ deflaccare accipi in eo significatu quẽ ille tradit.sed a flacco uestimẽti deriuari id plane diffiteor. nõ enī flaccus ī uestibus dicit.sed floccus.ut iã doceuimus & uulgo quoq; usurpat.flaccus uero ucabulo prisco latino significat languidũ uietũ & mollẽ.qđ & flaccidus noĩat. Plinius autumat cognomina flaccoꝝ ducta eẽ ab auribus flaccis.hoc ẽ mobilibus.flaccidis lãgnidulis.est & uerbum uetus flaccet.qđ significat lãguet deficit.īde deflaccare & inflaccare : Apuleius ī apologia cur uĩa oratio rebus flaccet:strepitu uiget . FVNtať:Peragit fungi enī agere ẽ.defungi pagere.ut docet Agretius.purior lectio ẽ.si corrigas functura sicut uerbũ illud.habitať.corrigo habitura est.n.sensus psyche libẽter ultroq; prexit nõ qdẽ ob obsequm iniunctũ pactura. sed requiẽ maloꝝ habita iuẽturaq; ex morte:quã subire destinauerat ex rupis ꝑcipitio. MVsicæ nutricula:Harundinem musicæ nutriculã elegãter appellat:nã ex harundíne pan.fistulã cõpaginauit:ex harũdine tibiæ cõficiunť:īde calamũ auleticõ uocãt græci:quẽ nũi tibialẽ.Plí.ī.xvi.docet quẽadmodũ harũdines ꝑparãdæ sint ī usum tibiaꝝ. INSpirata:Quasi spiritu quodã aĩata.& uocalis facta. EXercita:Fatigata agitata:Virg.nate iliacis exercite fatis:iterdũ exercitus dť cõtẽptus.neglectusq;:ut docet Fulgẽtius placiades . allegãs illud Plautinũ.nos nostrãq; familiã hẽs exercitã. A.Gellius dixit ī prio: Aderat ibi forte amicus noster lectiõe multa exercitus.ꝑ exercitatus . & ita frequẽter repias apud auctores. ISTIus oræ:Regionis & loci. FORmidabiles oues: Sunt oues quas feras uocãt:nã in quoq; gñe aĩaliũ ẽ placidũ:eiusdẽ iueniť & ferũ.ait Pli.camelo pardalin appellatã eẽ ouis feræ noĩe cũ aspectu magis q̃ feritate cõspicua sit.græce προβατον dicit.uñ ꝓbatica piscina ī euãgelio

Infirmissimum.
Valentissimum.
cibarium uinum.
Cibarius homo.
Tetrum.
Exãtlare.
antlabris mensa.
Floccus.
flocculus
Floccisacio.
Locus plauti.
Deflaccati.
Deflocculati.
Deflaccare.
Flaccus.
Flaccet.
Fungi.
Defungi
Harũdo
nutricula
musicæ.
auleticus
calamus.
exercitus
pro exercitatus.
Oues feræ.
Probatica piscia.

cubitũ facessit. Interim cupido solus:ĩterioris domus unici cubiculi custodia clausus coercebať acriter partĩ ne petulãti luxurie uulnus grauaret . partim ne cũ sua cupita cõueniret: Sic ergo distĩctis & sub uno tecto sepatatis amatorib⁹:tetra nox exãclata. Sed aurora commodũ ineqtãti:uocatæ Psychæ Venus ĩfit talia. Vides ne illud nemus:q; fluuio prætĕluẽti: ripisq; lõgis attẽdiť:cui⁹ imi gurgites uicinũ fõtẽ despiciunt:oues ibi nitẽtes:auriq; colore florẽtes incustodito pastu uagãť. Inde de cõa ꝑcios uelleris floccũ mihi cõfestĩ quo quo mõ q̃situ afferas cẽseo.Perrexit Psyche uolẽter:nõ obsequiũ quidẽ illa functura:sed requiẽ malorũ præcipitio fluuialis rupis habitura. Sed īde de fluuio musicæ suauis nutricula leni crepitu dulcis auræ:diuinitus ĩspirata:sic uaticinatur arũdo uiridis. Psyche tãtis erumnis exercita : neq; tua misertima morte meas sanctas aquas polluas : nec uero contra formidabiles oues istius oræ feras aditum: quoad de solis flagrãtia

Apicæ. Melotes uestes. Serpẽtes calore excitãtur rigore torpentes. Calore dissoluimur. Ferrum igni mollescit aq̃ redurescens.

dicta.qua ꝓbata.i.oues lauabãtur:apicas uocãt oues:qbus nudus est uẽter & sine lanicio:quas dã. nãt. μηλοπ quoq; ouẽ græci nũcupãt.uñ melotes uestes ex ouinis pellibus factæ apud ecclesiasti cos scriptores appellãt. MVtuato calore: Quod Calorẽ & uim excitet solis seruor exẽplo sũt ser pẽtes:q̃ ꝓ calorẽ accerrime mouẽt: ꝓ brumalia aũt & hiberna tẽpora mutatiõe cœli refrigerate i. motæ sũt stupore.auctor Victruuius:& a Salustio ꝓditũ ẽ in fugurta calore & siti serpẽtes magisq̃ re alia accẽdi:& in rabiẽ efferari. Cõtra i hoibus corpora calore fiunt ibecilla & seruore dissoluũt: cũ a refrigerationibus solidẽt atq; cõfirmẽt:nã calor exugẽdo eripit naturales uirtutes dissoluitq; eas. & mollescentes efficit atq; ibecillas ut etiã in ferro animaduertimus. qd quãuis natura sit durũ:tñ i fornacibus ignis calore ꝓcalefactũ ita molescit: ut in oẽ genus formæ facile fabricet:idẽ frigida aqua tinctũ redurescit.& restituit i pristinã ꝓprietatẽ. FROnte saxea:Dura ĩdomabili.& quasi lapidea. PE

mutuato calore:truci rabie solẽt efferri.cornuq; acuto: & frõte saxea:& nõnũq̃ uenenatis morsib⁹ i exitiũ sæui re mortaliũ.Sed dũ meridies solis sedauerit uaporẽ:& pecua spirit⁹ fluuialis serenitate cõquieuerint; poteris sub illa proceriſſima platano: quæ mecũ simul unum fluentũ bibit:latẽter te abscõdeꝛ. & cũ primũ mitigata furia laxauerint oues animum: percussis frondibus attigui nemoris lanosum aurum reperies: qd passim stirpibus connexis obhæresçit. Sic arundo simplex & humana:Psychen egerrimam salutem suam docebat. Nec auscultatu pœnitendo diligenter instructa illa cessauit. Sed obseruatis omnibus furatrina facili:flauentis auri mollicie: congestum gremium Veneri reportat.nec tamen apud dominã saltẽ secundi laboris periculũ secundũ testimoniũ meruit.sed cõtortis supciliis subridẽs amarũ:sic inqt, Nec me præterit huius quoq; facti auctor adulterin⁹.sed iã nunc ego sedulo

Pecua. Pecuatas stultus. Nilus anauros.

cua: Oues:ueteres enĩ.ut tradũt grãmatici & ãnotat.i.v. Prisciaꝰ hoc pecu singulariter. pecua pluraliter dixerũt Plautus i mercatore. nec pecua ruri pascerẽ: nec pueros nutricarꝰ. & Solinus ita pabulosa inqt ẽ ut pecua nisi iterdũ a pastoribus arceãt ad piculũ agat facietas. pecuatũ dici uoluerũt stultum. Antidamas i moralibus. hoiem quis ferat sic pecuatũ? SPIritus:Auræ ex flumine manãtis.Homerus.e flumine auras antelucanas semp insalubres eẽ tradit. Nilus solus oĩum fluuio ꝛ.auctore herodoto nullas ex se auras remittit spiratq;:Lucãus annẽ celebrat noie anauron q̃si sine aura.& nullũ spiritũ exhalãtẽ. PROceriſſima:Editissima.amplissimaq;.Pli.de magnitudie arbo ꝛ scribit i.xvi.aitq; uisas eẽ arbores admiratiõis ꝓcipue lõgitudinisq; icredibilis:idẽ in. xii.refert platanos celebratas fuisse athenis i ambulatõe academiæ:fabulositas græciæ narrat Iouẽ

Platanus ob ũbrã expetitur Vina portant arbores.

sub platano cũ europa cõcubuisse i insula creta.q̃ nũq̃ folia dimittat:umbræ cã tãtũ hæc arbor exꝓtiꝰ:cuius nõ alia cõmẽdatio maior ẽ:q̃ ꝙ solẽ æstate arcet:hyeme admittit: Gẽialis ab Ouidio dicta.q̃si uolũptaria.platani radices mero ĩfuso nutriũꝰ.docuitq; luxuria priscorũ arbores uina potare. ABscõdere:Tãta ẽ platano ꝛ capacitas. & amplitudo ut q̃dã celebreꝰ domicilii modo cãa octogita pedũ specu:tã digna miraculo:ut licinius mutianus ꝓdiderit epulatũ intra eã se cũ decẽ & octo comitibus:Caius quoq; prĩceps i ueliterno rure epulatus ẽ sub platano qndecim cõuiuarũ ac ministro ꝛ capace:quã cœnã appellauit ille nidũ. ATTIgui:ꝓximi. LANOsum:uellus aureũ

Obhæresçit.

significat.i quo au ꝛ ẽ lanæ plenũ.& floccis lanicii fulgidũ. OBhæresçit:Adhæresçit.atq; ĩplicat ob enĩ antiq ꝓ ad ponebãt.ut obiurare pro adiurare:& ob os qd significat ad os.ob Romã ad Romã.Ennius ob Romã noctu legiões ducere cœpit.ab eodẽ dictũ ẽ oẽs occisi occẽsiq; i nocte sere

Oh. Auscultare.

na.i.accẽsi. NEC pœnitẽdo.Auscultatiõe salutari.& optimo documẽto:Auscultaꝰ enĩ significat obedire.nec tã audire ẽ:q̃ diligẽter attẽdere:hĩc illud Catonianũ. auditis enĩ nõ auscultatis.tanq̃

Furatria. Moletrina Furina. furinalia

pharmacopolã. FVRAtrina:Furto & rapina.eodẽ enĩ inclinatu furatrina dr quo moletrina feratrina fetutrina.est ãt moletrina pistrinũ a molẽdo dicta:antiqtas deã coluit noie furinã:in cuius honorẽ feriæ furinalia dñt.cui etiã flamẽ fuit attributus dictus furinalis. FLAuẽtis auri:A colore & flauũ & fuluũ dr au ꝛ.qd ãt distet flauus a fuluo docet Gellius. DOMInã:Venerẽ. CON.

Supbia i supcilio.

tortis:Toruis supbiã fastũq; idicãtibus:hoi enĩ i supciliis ut ĩqt elegãter Pli.tristitiæ hilaritatis clemẽtiæ seueritatis ĩdiciũ ẽ.fastus supbia aliubi cõceptaculum. sed hic sedẽ hẽt:ĩ corde nascit hic sibit.hic pẽdet.Supcilia i iunõis tutela eẽ putabat antiqtas ꝙ his ꝓtegãt oculi ꝙ quos luce fruimur

Supcilia iunoni.

quã tribuere putabãt iunonẽ uñ & lucina dicta ẽ.M.Varro lunã lucinã eẽ interptaꝰ: quã ait ducẽ nascẽtiũ eẽ eiq; deæ mulieres potissimũ supcilia attribuisse.qa supcilia i altissima corpis pte collocata sunt ide supciliũ ꝓ loco edito abruptoq; accipit.ut añ dixius.supciliosos dicius supbos & feueros. AMa ꝛ:Subrisit qdẽ uenus.sed eo risu q magis amaritudinẽ aĩ ttisticiãq; pseferret q̃ hilaritatẽ:ama ꝛ dixit ꝓ amare & idignãter. ADulterinus:Sicut ĩqt aliena ope usa es i digerẽdis frugi

qus aceruatī cōmixtis.ita ī hoc quoq; negotio alienas ſuppetias: alienūq; adminiculū adhibuiſti
ſuitq; tibi opitulator adulterius uidelicet arūdo:cuius monitu iſtructa pſyche pegerat ueneris mā
data. PERIclitabor:tētabo expiar. OPPIdo forti:Valde robuſto & firmo.aduerbiū ē frequētiſ Oppido
ſimū. VERticē:Vertex ē cōtorta in ſe aqua uel qcqd aliud ſimiliter uertiť ſic & pars ſūma capitis ualde.
uertex.& qđ ī mōtibus eminētiſſimum.recte dixeris hæc oīa uertices.auctor Quintilianus ī.viii.a Vertex.
poeta dictū ē:ſaxi deuertice paſtor. FVScæ.Nigrātes undæ.ſuſcitatē & attritatē poſuerūt ueteres Attritas
p nigricia & atro colore. CO Cocytus
periclitabor:an opido forti aīmo ſingulariq; pruden cyti fluenta: Præconio poetarū in homi-
tia ſis p̄dita.uideſne inſiſtentē celſiſſimæ illi rupi mō cocytus irer iſernos amnes no- ne luctus
tis ardui uerticē:de quo fontis atri fuſcæ defluunt un tiſſimus ē cuius Plato meminit
dæ:Proximeq; cōceptaculo uallis incluſæ ſtigias irri- ī phedone ſcribēs eū cōtra pyri
gant paludes.& pauca cocyti fluēta nutriūt. Indidem plegetōtē erūpere ī tartarū. Phi
mihi de ſummi fontis penita ſcaturigine: rorē rigentē loſophi corpora mortaliū infe-
hauritū:iſta cōfeſtim deferto urnula. Sic aiens:cryſtal ros uocauerūt: & oīa q̄ illic eſſe
lo dedolatū uaſculū:iſuper ei grauiora cōminata tra credidit fabuloſa pſuaſio in no
didit:At illa ſtudioſe gradū celerans: montis extremū bis metipſis aſſignare conati ſūt
petit cumulum: certe uel illic in uitæ peſſimæ finem aſſerētes cocytū eē qcqd hoīes
Sed cū primum predicti iugi cōterminos locos appu in luctum lachrymaſq; cōpellit.
lit:uidet rei uaſtæ letalē difficultatē. Nāq; ſaxū imma græce enī κωκύω lugeo. & κω- Styx.
ni magnitudine procerum:& īacceſſa ſalebritate lubri κυτοσ luctus: ululatuſq; ſignifi
cū: mediis e faucibus lapidis fontes horridos euome cať.ſtygiā uero paludē interpre
bat.qui ſtatim ꝓni foraminis laciniis editī: perq; pro tātur qcqd īter ſe hūanos aīos ī
cliue delapſi:& anguſti canalis exerto cōtecti tramite: gurgite mergit odioꝫ ἀπὸ τοῦ
proximā conuallē latenter incidebant: dextera leuaq; στυγεῖν qđ odiſſe ſignificat.&
στυγητοσ odibil.στυγεροσ
q̄ruľ odioſus dī. INdidē:Inde
ex illo loco & fonte. PENITA
ſcaturigine. Interiori fluxione.
ab hac pticula pœnitus q̄ ſigni-
ficat intimā ptē fit nomē peni- Pœnita
tus penita penitū. Antiq quoq; ſcaturi-
auctore Priſciano.& penitior & penitiſſimus diceť ſolebāt.uelut iteriōr intimus. Au.Gellius peni go.
tiſſimas gētes dixit ꝓ remotiſſimas ultimaſq;:q̄s Pli.extimas uocat Apuleius ī demōio.in penitiſſi Penitiſſi-
mis mētibus diuerſeť ꝓ intimis.Plau.in aſinaria age q̄ſo hercle uſq; ex penitis faucibus.i.ex iterio mæ gen-
ribus:Sidonii ē ille uerſiculus phalecius.frācoꝝ penitiſſimas paludes. HAVritū Hauſtū eductū.ſi tes pro
cut.n.ab audio auditum. ſic ab haurio hauritū declinauit:hauſtra ueteres dixerūt rotaꝝ cados ab extimis
hauriēdo.græce antla dīť.De multiplici ſignificatu huiuſcæ uerbi:eſt.n.polyſemō:ānotāt grāma Hauſtra.
tici.aliter.n.ē dictū latus haurit aptū:Aliter ille īpiger hauſit ſpumātē paterā. Aliter uocēq; hīs au- Antla.
ribus hauſit. CRYſtallo dedollatū:Pli.criſtallū inter gēmas pcēſet.& gratiā cryſtallinoꝝ poculo Haurio.
rū celebrat.cryſtallū glaciē eē certū ē.Vñ nomē græci dedere.Infeſtať pluribus uiciis ſcabricie:fer Cryſtal-
rugine.maculoſa nube.occulta aliq̄ uomica. eſt & ruffa aliqbus rubigo.aliis capillamētū rimæ lum gla
ſimile.hoc uitrearii artifices litura occultāt.q̄ ſine uitio ſūt appellāt aſyntheta q̄ſi ſimplicia. & pura cies.
qdā apud Pliniū acētra legere malūt q̄ aſyntheta.q̄ſi ſine cētro.qđ p̄durū fragileq; īter cryſtalli ui Aſynthe-
tia numerať.Nero amiſſaꝝ reꝝ nuntio accepto duos calices cryſtallinos in ſupma ira fregit illiſos ta.
fragmēta ſarciri nullo mō queūt:pocula cryſtallia ī rigido potu ꝓbāť:caloī diſſiliūt.Dedolatū di Dolare.
xit artificio uitrearii leuigatū.& oī ſcabricia expolitū.Dolať.n.& dedolať fabroꝝ uerbū ē cū mate Dolato-
riaꝝ cōplanať aſpitas:Hieronymus dolatoriū appellat id ſerramēti genus. quo materia & lapides rium.
dolātur:qđ alio noīe aſciā latini uocāt: Vñ aſciare uerbū Victruuio ē aſcia dolare:ſic.n.inqt ī.vii. Aſcia.
ſumať aſcia & quēadmodū materia dolať:ſic calx lacu macerata aſcieť.Exaſceatū dixit Plautus q̄ſi Aſciare.
dicas expolitū pfectūq;. IN uitæ:Vt lectio planior ſit legere malim.in uentura uitæ finē.uolebat Exaſcea-
enī pſyche ex rupe ardua ſe p̄cipitans inuenire uitæ finē erūnoſæ.ſ. & infelicis: cū mors erūnaꝝ re tum.
quies ſit & finis:hinc illud Oratianū moriar:mors ultima linea reꝝ ē. LAEtalē:Mortifeꝝ.& læ- Inimane
tū afferētē. IMMAni:Ingenti & enormi.alias īmane dī fœdū & noxiū. SALEbritate:Acerbita Salebræ
te aſpitate ſaxoꝝ.Salebras aſpitates ſaxoꝝ dici uoluerūt.M.Tullius nūq; intātas ſalebras cecidiſ. ſaxorum
ſet:Inde ſalebroſus aſper & ſalebritas aſpitudo ſignificať. INacceſſa:Inacceſſibili inuia inadibili. Salebſo-
LACIniis. Tortuoſis & flexuoſis limitibus.ſic.n.aq̄ fontanæ:p ſemitas obliq̄s fluere cōſueuerūt ſus.
& delabi. EXERto tramite:Apto & ſubdiali.ſubdialia.n.dīť q̄ ſubdio hoc ē cœlo ſunt. ueteres Subdia-
expapillatū dixerūt renudatū & exertū:ſicut a Plauto dcm̄ ē expapillatū brachiū:cū āt cōtraria ſint lia.
exertus & cōtectus ſcite dixit fontes fluxiſſe cōtectos ī tramite apto:cū ītra canalē anguſtū decurre Expapil-
rēt:ſæpe.n.uſu uenit ut locus fluētis riui ſit exertus:ipſæ uero aq̄ ītra anguſtias canalis inumbrent latum.

& cõtectæ decurtãt. COtibus:Cautibus & saxis. PRoserpũt:Serpere.& ꝑserpe idẽ dicebãt.qđ ꝑ

Proserpina unde.

ꝑpriũ peculiareq; draconũ.Plau.fac me ꝑserpẽtẽ bestiã duplicẽ ut habeã liguã:hĩc ꝑserpĩa quoq; dcã lũa.q; ut serpẽs mõ ĩ dextrã mõ ĩ siniſtrã ptẽ late mouet. INcõniuæ uigiliæ: Vigilia icõniua

Inconniua uigilia.

elegãter dĩ qñ nusq̃ oculi cõniuẽt:ſz apti micãteſq; aſpectu uegeto puigilãt. Cõniuere.n.ẽ oculũ claudere & genas opire.grauiores alitũ.ut auctor ẽ Pli.ĩferiore gẽa cõniuẽt:colũbæ & ſiſtia utraq; cõniuẽt.Silius:cõniuẽt:ſolẽq; pauẽt agnoſcer uiſu.hĩc elegãti trãſlatõe dicius deos & hoies cõniuere ĩ delictis:q̃ ĩpunita ꝑtereũt

Cõniuer

e cõtrario icõniuẽs dr q oculis eſt uigilãtibus aptiſq; ſine nictatiõe ſine palpitatiõe. Au.Gellius de Socrate mẽorat. q; icõniuẽs ĩmobilis iiſdẽ ĩ ueſtigiis perſtabat:Sic & icõniua uigilia ꝑ icõniuẽs.& exerta oculis nuſq̃ ſomno ſuccũbẽtibus.Dracones autẽ acie oculoꝝ acutiſſima & puigili ꝑditos eſſe tradũt auctores: & nomẽ argumẽto ẽ. nũcupãt.n. ἀπο του ἀερκειν qđ ẽ uidere. & ob id ſimulachris eſculapii & ſalutis draco ſubiungit:oportet eni medicũ eſſe oculatiſſimũ: & ꝑnoſcere cõmoda icõmodaq; ĩ corpibus cui cõuẽit dicer poſſe de egroto q̃ ſint:q̃ fuerĩt:q̃ mox uẽtura ſequãt. ADDIctis:Elegãter & ſcite.q̃ſi oculi ita addicãt mãcipẽturq; uigiliæ ut illi ꝑſto ſint:ſicut addicti ſentẽtia ꝑtoris creditoribus tradebãt ĩ mãcipatũ:ſup q̃ re legito. Au.Gellii libꝝ nouiſſimũ. PVpulis:Oĩs uis edẽdi ac ratio cernẽdi cõtinet ĩ pupillis:q̃ & pupillæ dñt.q̃s ob id Lactãtius ſcitillas luminũ nũcupat.i li bro de opificio:ꝑ eas eni ſe ipſa mẽs itẽdit ut uideat: mẽs eni uidet aĩus cernit:trãſmittitq; uĩ uiſibilẽ ꝑ oc̃los.q̃ſi q̃ſdã ꝑ ſeneſtras.auctores Pli.M.Tulli cæteri. MVniebãt:Ne.ſ.nox a pollueret.

Proserpina unde.
Inconniua uigilia.
Cõniuer
Inconniuens.
Dracões unde.
Draco simulachris esculapii addictus
Addicti
Pupillæ scintillæ luminũ.
Mens uidet.

VOcales:Ab affectu.nã uocẽ repẽte emiſerũt pſychen admonẽtes:ut abſcederet ꝑcul.ꝑterea aq uocales dici ꝑnt a ſono & ſtrepitu.quẽ fluẽtes efficiũt. SVBinde:Frequẽter identidẽ. MVTAta in lapidẽ:Facta eſt inqt pſyche ſimilis ſtatuæ lapideæ.ſine ſenſu ſtupẽs. ATTOnita ob rei ĩperatæ ĩpoſſibilitatẽ. MOle:Magnitudĩe.& quaſi aggeꝛ preſſa. LAchrymaꝝ ſolatio:Habebat pſyche oculos quaſi pumiceos:q ut inqt Plautus lachrymã expuere unã nõ quibãt: cũ interdũ lachrymaꝝ in dolore ꝑfuſio ſit maximũ ſolatiũ:Seneca oĩs aduerſa fortuna hẽt in q̃relis leuamẽtũ:Oũidius fleq; meos caſus.eſt q̃dã flere uoluptas. PROuidentiæ. Græci προϐοιδα uocãt:quã nii ꝓuidentiã:q̃ fatidica ſtoicoꝝ anus appellat a uelleio epicureo apud.M.Tulliũ ꝓuidentia mũdũ regi autumãt ſanctiores philoſophi:cuius oculũ nihil latet nihil effugit:de qua.M.Tullius in ſecundo de natura deoꝝ:Talis igitur mens mundi cũ ſit:ob eãq; cãm prudentia appellari recte poſſit: græce enim pronea dicitur:hæc potiſſimũ prouidet. & his maxime eſt occupata:primũ ut mundus q̃ aptiſſimus ſit ad permanendũ:deinde ut nulla re:egeat maxime aũt ut in eo eximia pulchritudo. ſit atq; omnis ornatus.ſenſus eſt erumnã pſyches hoc eſt animæ.non latuiſſe oculos prouidentiæ perſpicaciſſimos. AQVila regalis auis:Sat notum.aquilam ioui dicatã eſſe:uel quia fulmine nõ percutitur.uel quia dicitur dimicanti ioui cõtra gigantes fulmina miniſtraſſe: uel ꝙ in auſpicium aduolauerit illi aduerſus titanas proficiſcenti.quã uictor bono omine acceptam tutelæ:ſuæ ſubiugauerit.ſacra uero hiſtoria teſtatur aquilã cõſediſſe ioui in capite atq; ita regnũ portendiſſe.igitur ob hæc aquila regalis auis nuncupatur:& qa in omni a uitio regnũ ſortita eſt.iccirco tradit exercere inimicitias cũ auicula:cui trochilos nomen.ob hoc tãtũ ꝙ rex auiũ nominatur.ꝓuerbiũ græcoꝝ eſt αετου γηρας aqlæ ſenectus qđ de ſenibus biboſis & uini auidis dicitur.& ita uſurpãt noſter comicus:quoniã aquilæ in ſenectutæ tãtum bibunt.cũ ob aduncitatẽ roſtri ſupioris cibo ueſci nõ poſſint.a græcis dicitur hæc paroemia de his.q in ſenecta ſunt meliores q̃ in iuuenta: ꝓpterea ꝙ aquilæ ſeneſcentes mutare uictũ ferũtur.& ob curuaturã roſtri fieri innocentiores:q̃s Plini. nr ait oppetere nõ egritudine ſed fame.in tãtũ ſupiore roſtro accreſcente: ut aduncitas apiri non queat. POcillatorẽ phrygiũ:Ganimedẽ ſignificat: quẽ iupiter efflictim amãs in aqlã demutatus rapuit fabula notiſſima. Lactãtius poeticũ uelamentũ ita reſerat ac detegít. ut tradat iõ dici ioẽ rapuiſſe in aqla catamitum qa aut ꝑ legionẽ rapuit cuius inſigne aqla eſt : aut qa nauis in qua eſt impoſitus tutelã habuit in aqla figuratã.Strabo harpagiã dici locum autumat uñ raptus ſit ganymedes. αρπαζω enim græce eſt rapio.id autẽ circa dardanium ꝓmõtoriũ cõtigiſſe arbitrãtur. Euſebius chronographus ſignat Ganimedem a tantalo raptum eſſe:indeq; exortum bellum inter troem ganimedis patrẽ & tantalum.hunc in cœlo pocula & nectar ioui miniſtrare canũt ꝓetæ

Aquila Iouis armigera.
Trochilos rex auium aquilæ senectus.
ꝓuerbiũ.
Ganimedis raptus.

& cum

& cũ primis Ouidius cũ ait:nec mora pcusso mendacibus aera pẽnis arripit iliadẽ: q nunc quoq; pocula miscet inuitaq; ioui nectar iunone mistrat.Igit cũ Ganimedes poculoꝝ iouialiũ pincerna sit.uocabulo elegãtissimo pocillator dr̃.quasi poculoꝝ mistrator.a poculo.n.fit pocillũ:qua dictione Liuius & plinius utunt.p̃terea ĩ zodiaco aq̃rius ẽ:quẽ cõplures.ut iqt higinus ganimedẽ eẽ dixerũt:quẽ iupiter mistꝝ deoꝝ fecisse existimat:itaq; oñdit uelut aquã fundẽs.uñ a græcis hydrochoos dictus quo noie & a nr̃is noiat.Catullus ĩ callimachi interp̃tamẽto,pxius hydrochoi fulguret oariõ. pocillatorẽ ganimedẽ denotat Ausonius illo uersu stat iouis ad cyathũ gñat quẽ dardãius tros. Nã stare ad cyathũ.scite & elegãter dr̃ pocillator.q cyathũ ꝓpiat.sic iuuẽalis. Nec pueriliac⁹ formosa nec herculis uxor ad cyathos.Suetõius tradit cæsarẽ ad cyathũ stetisse nicõedi.cyathissar̃.plautio uerbo ẽ ad cyathũ stare. & cyathouina mistrar̃ hoc ẽ fũgi pocillatoris misterio. NVmẽ dei: Imperiũ ueneris.& maiestatẽ:a nutu numẽ dictũ. SVstulerat: In cœlũ tulerat portaueratq;. DVctu cupidis:Sẽsus ẽ.aqla rependere uult bñficiũ cupidini.subueniẽs laboriosæ psiche ei⁹ uxori memor.q; auspicio dictuq; ipsius cupidis ganimedẽ in cœlũ uexerat ioui amatori. IN uxoris laboribus:In laboriosis erũnis psyches. Diales uias:Iouiales & cœlestes.græci dia iouem appellãt.hic flamẽ dialis dictus a ioue cui sacra facit:a die quoq; dialis deducit:hic scoma illd

quo ductu cupidinis Ioui pocillatorem Phrygium substulerat: opportunam ferens opem: deiq; numen in uxoris laboribus pcolens: alti culminis diales uias deserit.ob os puellæ p̃uolans:incipit. At tu simplex: alioquin & expers rerũ talium:sperasq; te sanctissimi: nec minus truculẽti fontis:uel unã stillã posse furari: uel omnino contingere:diis etiã:ipsiq; Ioui formidabiles aquas istas stigias: uel fando compisti. quodq; uos deieratis p numina deoꝝ:deos p stygis maiestatẽ solere.sed cedo istã urnulã. & protinus arreptam conpletãq; festinanter. libratisq; pinnarũ nutãtium molibus:inter genas sæuientiũ dentiũ. & trisulca uibramina draconũ: remigiũ dextera leuaq; porrigens: uolentes aquas:& ut abiret innoxius:præminantes: excipit: cõmentus:ob iussum Veneris petere eiq; se præministrare,quare paulo facilior adeundi fuit copia. Sic accœptam cũ gaudio plenã urnã: Psyche Veneri citata retulit. nec tamẽ nutũ deæ seuientis: uel tunc expiare potuit.Nã sic eã maiora:atq; peiora flagitia cõminãs:

Pocillator. Hidrochoos. Aquari⁹. Stare ad ciathum. Ciathisare. Diales uiæ. Scoma. M.Tullii Cõsules. diales. Subdiales ambulationes. Hipethre Ethra. Dii iurãt per stigia Deierare Deamar̃. Deiuriũ. Peierare. Vrna. Vrinare. Vrinatores. Vrnariũ: Trisulca lingua draconũ.

.M.Tullii ĩ cõsulẽ.q̃ uno tãtũ die cõsulatũ peregit:solẽt iqt eẽ flamies diales.mõ cõsules diales habemus.inde sub dio dr̃.quasi sub ioue.i.cœlo:qd & sub diuo dr̃.unde subdiales dictæ siue subdiuales ambulatiões plinio:quæ apertæ sunt.& ostentæ soli.atq; sub cœlo:quas græci auctore Victruuio hypethras uocant quasi sub ethra.i.sub cœlo.est.n.ethra splendor etheris. OB os:Ad os.ob .n.ut supra dictũ est. Antiqui ponebant pro ad.ut ob Romã,ad romã.ob os.ad os.M.Tullius.Cuius ob os graii ora obuertebant sua. IOui formidabiles stigias aquas:Vt poetæ canunt statuit iupiter si quis fefelisset numẽ stigis peierassetq; per stigias undas.ut uno anno.& nouem diebus ab ambrosia.& nectare prohiberetur.ideo autem hoc fictum creditur:quia tristicia contraria est æternitati:& dii per stigias aquas tãquã rem cõtrari ã iurare formidant:Virgilius.stigiamq; paludem dii cuius iuuare timent & fallere numen.apud platonẽ in phedone stigius Fluuius per colorem cyaneum hoc est nigrum & obscurum erumpere fertur.qui paludem efficit stigiam:ante dictum est nomine stigis tropologice significari quicquid inter se humanos aĩos in gurgite mergit odiorũ. DEieratis:Deierare est ualde iurare.hæc.n.particula de auctiua est ut deamat pro ualde amat auctor Donatus.uñ deiuriũ dr̃ gellio & reliqs pro iure iurãdo.perierare uero est falsũ iusiurandũ dicere.qd & periurare usurpat.Tertuliãus.Cicius apud uos per oẽs deos q̃ p unũ geniũ cæsaris peierat. CEdo: Da. VRnulã:Vas aquariũ ẽ:ex eo dicta urna:q; urinat ĩ aqua hauriẽda.Vrinare.n. ẽ mergi. ĩde urinatores & urinãtes dicti q sub aqs natãt.& mergũt:q̃ dictio apud pliniũ frequẽtissima:Quicũq; sidere delphini oriẽte natus fuerit erit uriator.urnariũ mẽsa ẽ uasoꝝ.ex eo dictũ q; urnas cũ aqua positas ibi potissimũ habebãt. TRIsulca uibramĩa draconũ:Hoc dictũ pp linguã.q̃ serpẽtis trisulca ẽ.uibrãs atriq; coloris ut docet plinius ĩ.xi.qd & poetæ testãt Virgilius arduus ad solẽ & linguis micat ore trisulcis.Ouidius tresq; micãt linguæ sensus ẽ.aqlã erepta urnula excepisse rettulisseq; ad psychẽ aquas illas formidabiles ĩter trisulcas uibrãtesq; lĩguas draconũ & dẽtes aculeatos:quos serpẽtibus eẽ tradũt:serratos pectinatĩ coeũtes.ne cõtrario occursu atterãt. REmigiũ:Alas.dicit ut supra poetica trãslatõe. INnoxius:Armiget scilicet iouis aquila. PRAEminãtes:Possumus ẽt legere p̃monẽtes tãq̃ aq̃ prius mõuerit aqlã ut abiret sine nocumẽto. COMmẽtus:Cũ finxisset aqla. VEL tũc.Exhibito officio tã difficili & obseqo tã ancipiti.

APpellat:Alloquit. REnidens exitiabile:Risu exitiũ perniciẽq; denuncians. MAgna quædã: Si legis magna copulabit cũ malefica.sed dispice an purior lectio sit maga.dicit.n.uenus sibi magã q̃dã uideri psychẽ.& maleficã primi noïs:quæ mandata ipsius ipossibilia ne dũ difficilia factu.

Gnauiter tã strenue exequuta sit. GNAuiter:Strenue uelociter diligenter. PVpula:Ironicos pronuncian dũ.noïe.n.blandimenti appellat psychen.quã maxie oderat quẽadmodũ blandientes dicere sole

Pupula uidendi effectrix. Pupæ. Pupii mus.meus ocellus.mea colũba.mea festiuitas.Cõsimiliter dicimus mea pupula,quæ in oculo ꝑ pcioſior est:ut pote uidẽdi opifex atq; effectrix : & ut auctor ẽ plinius adeo pupillis absoluta uis speculi est:ut totã imaginẽ hoïs reddant.qdã id blandimẽti nomẽ a puppa deducunt. sũt .n.puppæ q̃ ꝑ diminutionem puppulæ dicunt imagunculæ puellares indelitiis oblectamentisq; uirgunculaꝝ.de qbus ẽ illud persianũ Nẽpe hoc ꝙ ueneri donatæ a uirginæ puppæ.itẽ puppas.& pupos noïauit antiqtas.puellas & puellos prior interꝓtatio magis;ꝓba magisq; uenusta est.ut ad pupulã ocli blã dimẽtũ id genus referrat. ORci ferales penates: Domicilium orci.i.plutõis ferale eẽ & mortiferũ merito dici nemo ẽ q̃ nesciat. DE te:A te:uetus elegãsq; locutio:Oratius.q̃rit de pueris nũ sit quoq; fracta lagena.

appellat:renidens exitiabile.Iam tu quidẽ uideris magna quædã mihi:& alta ꝓrsus malefica:quæ talibus ꝓceptis meis obtẽperasti gnauiter.sed adhuc istud mea pupula ministrare debebis. Sume ista pyxidẽ & dedit ptinus.usq; ad inferos: & ipius orci ferales penates te dirige.Tunc cõferes pyxidem proserpinæ : petit de te Venus dicito:modicum de tua mittas ei formositate, uel ad unã saltẽ dieculam sufficiens.nã quod habuit dũ filiũ curat egrotũ : cõsumpsit : atq; cõtriuit omne, sed aud ĩmaturius redito : quia me necesse est indidẽ delinitam theatrũ deorum frequẽtare. Tunc Psyche uel maxime sensit ultimas fortunas suas : & uelamento reiecto:ad promptum exitiũ sese compeli : manifeste comperit. qd ni: quæ suis pedibus ultro ad tartarũ manesq; demeare cogeret:nec cunctata diutius : ꝓgit ad quãpiã turrim prælta , ĩdidẽ se datura præcipitẽ, sic enim rebatur : ad inferos recte:atq; pulcherrime se posse descendere.sed turris prorumpit in uocem subitam. Et quid te inquit præcipitio misella quæris extinguere:quidq; iam nouissimo periculo laboriq; isto temere succumbis : Nam si spiritus corpoꝝ tuo semel fuerit se iugatus : ibis quidem profecto ad imum tartarum.sed ide nullo pacto redire poteris mihi auscultа.Lacedemon Achaie nobilis ciuitas : non longe sita est.huius conterminam : deuiis abditam locis quære

Quero de te. Diecula. DIEculã:Q d ꝓ unã diẽ ẽt bĩ uiculã sufficiat: Diecula.n. mõ diẽ significat . alias morulã . & tẽpusculũ:ut ĩ prio cõmẽtario fusius explicatũ est. QVod habuit:Scilicet formositatis q̃si dicat.oïs mea formositas genuïa & ingẽita ẽ absũpta ĩ curatiõe cupidis egroti sicut medicamẽtũ ex pyxide deprõptũ absumit ĩ ægro curãdo: REdito:Regredere. HAVD ĩmaturius:Cito ꝓmature festinãter. INdidem

Inde ex hac pyxide ex hac formositate proserpinæ. VElamento reiecto:Idest aperte nec per ambages ac uelamentũ cognouit se impelli ad ultimũ exitiũ. VLtimas fortũas:Vltimũ infortuniũ

QVID ni?Cur nõ.s.cõperiret cognosceretq; se se cõpelli ad exitiũ ꝓparatũ.remotis strophis.& fucis. DEmeare:Descẽdere.& deorsũ meare. INdidẽ:Ex ea turri. DEscẽdeꝛ:Vt.s.ꝓcipitiũ extincta.ita descenderet ad manes.ad quos demeãt soli mortui. ET qd:Turris uocalis facta castigat psychen:ꝙ se ꝓcipitio perẽpta demittere uellet ad tartaꝝ cũ mortuis nullus ad supos reditus pateat:unde negant redire quẽquam.ex quo fieret ut ueneri pyxideculam referre non posset. NOuissimo periculo:Qui ultimum periculũ sibi superandũ eẽ cognoscit.& extremũ laborẽ superet se.id forti aïo capessere nõ recusat.ut exanclatis erũnis deinceps mollitur qescat.nã spes qetis inmi

Tartarus. tamentũ est laboris subeundi. SEiugatus:Separatus seiunctusq; abiuratis nitæ stipendiis TARtaꝝ poetæ tartaꝝ appellant carcerẽ pœnaꝝ infernaꝝ.qd & Tertullianus memorat ĩ apologetico plato receptaculũ eẽ autumat.ĩ qd oïa flumĩa cõfluãt & rursus effluãt.tãquã tartarus fons sit aq̃ꝝ oïum. platonẽ refellit Aristoteles in scdo meteoroꝝ:grãmatici tartaꝝ deducunt ἀποτου τάρ ἀρι ξείμ .i. a tremore frigoris.uel ἀποτῆσ ταράχθησ qa oïa illic turbata sũt ob hoc dixit .M.

Tartarius Deuium scortum. Varro tartari originẽ græcã eẽ a tartaro fit tartarius.qd uetusti poetæ carmẽ oñdit corpore tartario ꝓgnata palude uirago. ABditã locis:Abditã q̃si ĩ recessu cõditã.ac delitescẽtẽ.deuia ãt loca dicius.q̃ extra uiã militarẽ ac publicã remota sũt.sic deuii populi.M.Tulio dicti.sic ab oratio scotũ deuium pro meretrice:quæ in angiportu siue uico remotiore degat procul a uicis publicis,

TEnaꝛ:De tenaro qđ nomẽ ẽ promõtorii.& oppidi.& ſpiraculi iſerni affati dixius i prio cõmẽtario. Ditis.Plutõis:quẽ & ſũmanũ uocãt:quaſi ſũmũ maniũ:cui nocturna fulmia aſſignãt. OFſas:Canit uates mãtuãus cerbeꝛ cuſtodẽ iſeroꝛ tricipitẽ obfrenatũ demulctũ.ac ſepultũ ſomnofuiſſe ab ænea cũ illi obieciſſet offã melle & medicatis frugibus ſoporatã.nũc ex doctrina poetica ꝑcipiť pſyche.ut offas ſecũ geſtitet.qbus ſæuitiã canis ferociẽtis leniat ac mitiget:quas ex polẽta & mulſa cõcinatas eẽ ꝑſcribit.ẽ ãt polẽta cibus tã peculiaris græciæ q̃ ꝓ italiæ fit ex hordeo.& pluribus qdẽ modis. ut docet Plinius:A polẽta polẽtariũ crepitũ dixit Plautus. apud Ouidium neutraliter enũciať illo uerſu.dulce dedit teſta Q đ coxerat ante polẽta.de offa & polenta ſatis multa i prio cõmẽtario. mulſa uero potio ẽ ex aqua & melle cõfecta.græce uocať hydromel.ab rei argumẽto:q̃ preclarã utilitatẽ hẽt in cibo egrotãtiũ in uiribus recreãdis. ſtõachoq̃ mulcẽdo:ardore refrigerãdo.ut docet Plinius i.xxii. & ut auctor ẽ Hipocrates ſcribens de regimine acutoꝛ hydromel .i.aqua mulſa oĩbus tẽporibus morbi bibi põt in acutis egritudĩbus:duo ſũt mulſæ gña.alterũ.ſ. ſubitæ.ac recẽtis.alteꝛ inueteratæ.repẽtina fit melle deſpũato utilior.inueteratæ uſũ dãnauere i uẽio apud auctores hunc potũ bibẽdũ eẽ alſioſis.itẽ aĩ humilis & ꝑparci : quos micropſychos ap pellãt:ſunt ãt alſioſi.q frigore cõſlictãt:& algores ferre nõ pñt.M.Varro pecus caprinũ alſioſum eẽ tradit.freqũs ẽ apud Plinĩũ dictio hæc in hoc ſignificatu.Simpliciter ãt dr mulſa ſicut & mulſum.interdũ adiectiuũ nomẽ ẽ.ut aqua mulſa lac mulſũ.acetũ mulſũ plinius lacte mulſo augeri. ait iecur anſerinũ.apud eundẽ mẽtio ẽ aceti mulſi.qđ ſit ex aceto & melle.qđ græci dicũt oximel tradit.Hipocrates pleureticis potũ oximellis dãdũ eẽ.hyeme qdẽ calidũ æſtate uero frigidũ.plinius in.xiiii.oximellis cõfectionẽ docet.Oenomel palladio ẽ quaſi mulſũ.ex uino.ſ. & melle ñ de ſpumato cõfectũ. uñ & nomẽ apud eundẽ mẽtio ẽ omphacomellis:q̃ fit ex ſucco uuæ ſẽiacerbæ & mellis mixtura.græco uocabulo ὀμφακεσ dñ uuæ acerbæ & cæteri fructus imaturi ide plinio omphaciũ oleũ & uinũ.qđ fit ex uua imatura:& olea drupa.ſic.n.uocať añq̃ cibo matura ſit. STIpes:Numos. MORtiferæ uiæ:Viã mortiferã appellat.q̃ ducit ad mães & mortis dõiciliũ. CONtinuaueris:Eundo cõueneris cõſequuta fueris. CLAVdũ aſinũ:Verbũ ẽ uetus ꝑ q̃ elegás clodere qđ ſignificat claudicare:& claudum fieri.plinius in.xyiii.clodunt ita lippiunt ue ab afflatu & aluo cita peunt. AGAſõe: Hic agaſonẽ ꝓ aſinario accipius:Alias ſignificať equoꝛ curator.& ut inquiunt grãmatici agaſo ꝓprie dr:q iumẽta curat.plinius in.xxxy.pinxit inq̃t atheniõ agaſonẽ cum equo.Liuius in.yii.agaſões mulis ipõit. SImili:Signat agaſonẽ p æque gerulũ fuiſſe lignoꝛ: ſicut erat aſinus. Fuſticulos:Minuta ligna ſignificat.a fuſte per diminutionẽ deriuato uocabulo ab Aulo Gellio caudices lignoꝛ dicti in cõſimili ſignificatu.fuſtuariũ.Liuio & M.Tullio põit pro ſtium caſticatõe atq̃ ſupplicio. TAcita ꝑterito:Præcipit turris pſyche ut tacita ſilẽſq̃ ꝑtereat.nec ullum reſpõſum depromat agaſõi:qñ rogabit ut ligna porrigat ſarcinæ corruẽti. AD fluñ mortuum:Sicut mare mortuum ita et fluмẽ mortuum uſurpať eruditis.qđ ẽ apd inferos. hecatheus oceanum ſeptẽtriõalẽ appellat Amalchium.qđ nomẽ ſcythica lingua ſignificat cõgelatum . phlemõ morimaruſã a cimbris uocari tradit.hoc ẽ mortuum mare ultra deinde cronium appellant hinc itelligi põt carmẽ Claudiãi.apd plinium mẽdoſa dictio ẽ i q̃tto .ubi nõ croniũ legit.ſ; creni um.flumẽ uero mortuũ ſignificat acherõ.q apd mães ẽ quo portior charõ umbras trãſuehit. cimba ſerrugiea ĩfra pigꝛ fluẽtũ appellat de hoc plato i phedõe acherõ iqt p deſerta fluẽs loca atq̃ ſubterrãea i paludẽ detluit acheruſiã:quo plerioq̃ defũctoꝛ deueĩũt aĩ.ibiq̃ p fatalia q̃dã tẽpoꝛ curricula cõmorati ptĩ qdẽ lõgiora:ptĩ uero breuiora.rurſus i gñatões aĩaliũ relabunť.acherõ græce dr q̃ſi triſtis & ſine gaudio.uñ optio epitheto triſtis noiať a Silio illo uerſu.triſtior his acheron ſanie craſſoq̃ ueneno eſtuat.tradunt auctores.de tartaro naſci acherõta.ex acherõte ſtigẽ de ſtige cocytõ.qđ totum ex phiſiologiæ ſectatariis deprõptum ẽ.Nã q caret gaudio ſine dubio triſtis ẽ. triſticia uicina luctui ẽ. luctus ex morte ꝓgnit.platõici tradunt p acherõta ſignificari qcqd ſe eſſe nos pœnitet uſq̃ ad triſticiã. CHArõ:De hoc ait poeta graphice & elegãter portitor has horrendus aquas.& flumina ſeruat terribili ſqualore charon.cui plurima mento canicies iculta iacet ſtant flumina flãma.ſordidus ex humeris nodo dependet amictus.charon ut grãmatici autumãt per ãtiphraſim dictus quaſi acheron.ideſt triſtis.Charon argumentum eſt frequens Luciano in dialogis cõdẽdis quem πορθμεὰ hoc ẽ portitorem.uocat & πορθμειον naulum ſiue portorium.

Summanus.

Polenta.

Polenta rius crepitus.

Mulſa. Hidromel.

Micropſichi.

Alſioſi.

Lac mulſum.

Acetum mulſum.

Oximel.

Oenomel.

Ompha comel.

Omphaces.

Ompha cium.

Clodere.

Agaſo.

Fuſtuari um.

Mare mortuum.

Flumen mortuum ache ron.

Acheron triſtis.

Charon.

Porthmeus.

Porthmion.

Portitores.

PORtoriũ:Merces q̃ daſ portitoribus proprie dr portoriũ Lucilius:portu exportãt clãculũ ne portoriũ dẽt:Plautus i aſinaria.ego pol hũc portitorẽ priuabo portorio.portitores appellat teloñarios.q portũ obſidẽtes oĩa ſciſcitãſ:ut ex eo uectigal accipiãt:Donatus in ſexto Eneidos cõmẽtario.portitores iqt ſũt q portus obſeruãt.hĩnc ſcite Plautus i menechmis portitorẽ domũ duxi.ita mihi neceſſe ẽ loqui. quicquid egi atq; ago.iterdũ portitor ẽ qui portat uehitq; nauigio accepto portorio.hoc ẽ mercedula trãſuectiõis.ut charõ portitor i hoc ſignificatu.quẽ græci porthmea appellãt.ita.n.dicere malo q̃ trãſtetatorẽ. Iuuenalis iã ſedet i ripa tetrũq; nouicius horret porthmea.alias portitor Sidonio Hieron y. alnſq; recẽtioribus ẽ gerꝛus baiuluſq; lrarũ: quos lrati tabellariũ male lrati latorem uocãt. SVtili cymba: Imitatio uirgiliana ſic.n. ſcriptũ ẽ i ſerio ope gẽuit ſub põdeꝛ cimba ſutilis:ubi ſutilis expõiſ a cõmẽtatoribus pro intexta p qđ fragilis oſtẽdiſ.ſolutilis uero nauis. Cymba. Suetonio dicta qua Nerõis mr piclitata ẽ.altera a ſuẽdo.altera a ſoluẽdo deducit.Luciãus ſcaphidion uocat cimbã charonis cimbia qđ poculoꝝ genus ẽ:dicta ſũt a cimba naui: cuius figurã repreſentãt. INter mortuos auaritia: Sententialiter idignã terq; ſimul dictũ ẽ i auaritiã. cuius tanta ẽ uis:ut nõ ſolũ iter uiuẽtes uigeat.ſed ẽt apud mortuos uiuat.domineſq; cũ charõ neminẽ ſine portorio mercedulaq; trãſuehere uelit.& hoc totũ ex diſciplina ægiptioꝝ trãſlatũ eſt. apud quos mos ſuit ut cadauera defũctoꝝ p fluuiũ & acheruſiã paludẽ:ad ſepulchrũ delata cõderentur: nauis q̃ uectabat corpora baris appellabaſ:alio uocabulo apud græcos epibatra nũcupata obolũ portitori dabaſ cui nomẽ iditũ ẽ charõ.ibidẽ quoq; hecates tẽplũ cocyti portæ atq; obliuionis fuiſſe prodũſ.multaq; alia q̃ poetis locũ dederũt de iferis fabuloſa cõmẽtãdi.auctor Diodorus:i ſcdo bibliothecæ.Luciãus quoq; pluribus in dialogis memorat obolũ charõi pro naulo dari ſolitũ ad defũctis.q trãſuehebaſ.hinc illud Satyrographi nec hẽt quẽ potrigat ore triẽtẽ.ad hũc ritũ alluſit Hieronymus ſcribẽs.Diebus ac noctibus oppior cũ tremore reddere nouiſſimũ q̃ drãtẽ. DItis & pr:Nitidior lectio ẽ ſi legas.nec ditis pr tãtus deus.ut ditis ſit caſus rectus.& p Plutõe accipiat .ſicut.n.græce πλουτοϛ dr quaſi πλουτου.ideſt diuitiaꝝ dator . quoniam diuitiæ oẽs ex terra:ſic latine ditis & dis.& diuis pr a diuitiis nuncupaſ auctores Plato & .M. Tullius ẽ ergo ſenſus.nec charõ.nec pluto maxius maniũ deus quicq̃ gratuito faciũt.uel referaſ ad ſolũ charonẽ qui ſine uiatico & naulo.nõ nauat operã trãſuectiõis.apud eũdẽ Lucianũ i dialogo q iſcribitur tyrãnus cõqriſ charõ cp p totã diẽ neq; unũ quidẽ obolũ lucriſeeerit.& ob id timet ne a Plutõe caſtigeſ.ĩfra auarus nauta dr ab Apuleio.eũdẽ Luciãus iducit uociferãtẽ. ἀπολοσωκαταρτα τετα προμειδ. ideſt redde o ſceleſte naulum.& niſi ſibi obolus detur. negat ſe uecturum cimba mẽippũ cynicũ. VIAticũ:Græci ephodiõ uocãt q̃ſi itineris cã paratũ diminutiue dr uiaticulũ iuriſcõſultus titulo de iudiciis.uiaticulo ſuo nõ recepto qđ ad ſũptus pr ei deſtinauerit: uerbũ uetus ẽ & plautinũ uiaticari.qđ ẽ uiatico iſtrui. PRAE mãu:Imprõptu ad manũ põſto.A. Gellius qđ p mãibus ẽ.põemus. NAVli noĩe:Merces q̃ portitorib9 daſ naulũ dr & porthmeiõ latine portoriũ.uulgus hodieq; naulõ uocat quã dictionẽ & latini ſcriptores uſurpãt.Iuuẽalis furor ẽ poſt oĩa pdere naulũ. DE ſtipibus:Aſſibus nũmis:a ſtipãdo dictæ ſtipes ut iterpr .M. Varro. DE tuo ore.In hãc ſniam dictũ ẽ illud a Satyrographo.nec hẽt quẽ porrigat ore triẽtẽ.Luciãus oportebit unũ dũtaxat habẽtes obolũ pficiſci ad charonẽ. PIgrũ flu.Flumẽ itelligit qđ mortuũ ante noĩauit: &.n.apud mães oĩa pigra torpẽtia triſtia fingũſ. SVpnatãs ſe.Quis hic ſenex itelligaſ nõ ſatis cõſtat.nec mythici.nec poetæ cõmẽorãt.uideor neſcio qđ legiſſe apd Lu.ſup h. AFfectat Noli iqt affici moueriq; ſimpathia & pietate q̃ illicita & pide dãnoſa tibi futura ẽ poſſes legeſ aſſiciaſ. Textrices anꝰ.Hoc ad pcas cõmodiſſime iferri põt.q uitã mortaliũ neſ dũt & texeſ filis i exorabilibꝰ.admõeſ pſyche ne textricibꝰ obtẽpet ſubdolas pces adhibẽtibꝰ.& offã unã dari dpoſcẽtibꝰ:h.n.oĩa iſidiaꝝ gñra ad miſerã pſychẽ oppñdã excogitata Veneris aſtu. & uafricia fuerꝰ.Mar. ſcite ſcri.pcas eẽ librarias cœlitũ archiuiq; cuſtodes q̃ ſnias Iouis ortographæ ſtudio ueritatis excipiãt. Polẽtariũ dã.Iactutã offæ itelligit q̃ ex polẽta mſaq; cõfecta erat. Lux h.ſ.uitaſ & ehterea.

Portitores.

Latores.

Cymba ſutilis.

Scaphidion.

Ritus ægyptiorum.

Baris Epibatra.

Obolus charoni.

Pluton.

Dis ditis pater.

Ephodiõ Viaticulum.

Naulum.

Parcæ librariæ deorum.

CANIS:Cerberus significat:physiologi cerbe᷒ terrã eẽ iterp̃tãt:q̃ ẽ cõsũptrix corpo᷒: unde & cerberus dictus credit̃q̃si κρεοβορος.i.carnẽ uorãs:Tricerbe᷒ canẽ ideo fingi autumat Fulgentius.q̃ iurgio᷒ iuidiæ ternario nodo cõsl̃et q̃ sũt nugalia & futilia. TRiiugo capite:Poetæ tricipitẽ dicũt cerbe᷒:qa terra ĩ tris ptes diuidit̃:Maro i.yi.latratu regna trisauci pſõat.Historici tradũt cerbe᷒ fuisse canẽ orci regis molossio᷒ ĩgẽti magnitudie.q pirithoum deuorauit.q ad raptũ ꝓserpiæ uxoris orci cũ theseo uenerat. CAnãtibus:ꝓ uiribus:& cõatu maxio hiãtibus. qd si legas comãtibus.ut referas ad serpẽtes quos hẽt pro capillis:qui uice capillorũ & comæ colla fauceſq̃ obnubũt.Virgilius cui uates horrere uidẽs iã colla colubris. ATRA atria:Declamatio a cõtrario:ꝓ quãdã q̃si ãno miationẽ:nã cũ atria ĩ ædibus pricipũ lumiosa sint.& a cliẽtibus frequẽt̃et̃:,pserpinæ atra & nigrãtia uisebãt.nãq̃ apud manes oĩa sũt tenebricosa. lurida. & pallẽtia.iferis aĩal totũ nigr᷒ deputat̃ & sterile:ꝓ ab iferis nihil possit exoriri. EXcubans: Excubias agẽs: fũgẽsq̃ excubitoris officio.poeta uero alio significatu.recubãtẽ dixit.cũ ait pſõat aduerso recubãs ĩ mãis ĩ antro. SERuat:Tuet̃ tenet custodit Terẽtius solus samio seruat domi.Virgilius sola domũ & tantas seruabat filia sedes.

Cãis nãq̃ ꝓgẽãdis triiugo & satis ãplo capite ꝓditus:ĩ manis:& formidabilis: conãtib᷒ oblatrãs faucib᷒ mortuos qb᷒ iã nil mali põt facere frustra territando: ante ipsũ limẽ & atra atria ꝓserpinæ semꝓ excubãs: ſuat ua cuãditis domũ.hunc offrẽatũ uni᷒ offulæ ꝓda: facile ꝓteribis ad ipsãq̃ ,ptin᷒ ,pserpinã ĩtroibis.q̃ te comiter excipiet.ac benigne.ut et moliter assideã:& prãdiũ opi paꝛ suadeat sumeã. S; tu & humi resideã:& panẽ sordidũ petito:esto.deĩde nũtiato qd adueneris. Suscepto q̃ ꝓ offerẽt̃:rursus remeãs: canis sæuicitẽ offula rẽliqua redime.ac deĩde auaro nautæ data quã rẽseruaueras stipe: trãsitoq̃ ei᷒ fluuio: rcalcãs ꝓra uestigia ad istũ cœlestiũ siderũ redies chorũ. Sed ĩter oĩa. hic obseruãdũ ꝓcipue tibi cẽseo.ne uelis aperiꝛ uel ĩspicere illã: quã feres pyxidẽ. uel oĩno formositatis diuĩæ abditũ cures thesauꝛ. Sic turris illa uel ,ppitia uaticinatiõis munus explicuit. Nec morata Psyche pgit tẽarũ. ſũptisq̃ rite stipib᷒ illis:& offulis:ĩfernũ decurrit meatũ: trãsitoq̃ ꝓ silẽtiũ asĩnario debili.& amnica stipe uectori data. neglecto supnatãtis mortui desiderio:& sptis textricũ subdolis ꝓcib᷒:& offulæ cibo sopita cãis horrẽdi rabie. domũ ,pserpĩæ pñtrat.nec offerẽtis hospitæ sedile ẽdi catũ:uel cibũ beatũ ãplexa.s; añ pedes ei᷒ rsidẽs hũilis

VAcuã: Eximitatõe Virgilia na sũptũ.ꝓque domos ditis uacuas.& ĩania regna. optio autẽ epitheto.domus Plutõis uacua nũcupat̃.ubi simulacra sunt defunctorũ ĩcorporea & ĩania.Homo cõstat ex aĩo corpoꝛ & umbra.ut philosophi tradũt. Aĩa cui cœlestis origo est. repetit cœlestia domicilia. corpus. qđ terrenum est terræ redditur.umbra inferos petit.dicitur autem id esse simulacrum ασωματον ideſt incorporeum. ad nostri corporis effigiem. talia omnia sunt apud manes.ut ẽt eorum:q per apotheosin diuĩ facti sũt.simulacra apud iferos uisitari ferãt. OFFREnatũ:Cohercitũ. & ut utar uocabulo Plinio suffrẽatũ.Trãslatio sũpta ab equo.q frẽo obdito cõpescit̃ cõtiet̃q̃. COmiter: Bẽigne lubẽter hilar̃. OPIpare:Laute. ESTO:Comesto & ut uulgariter dĩ:cõedito.ĩciat̃ ãt ab hoc uerbo edo es estur apud Plautũ.Plinĩũ.cæteros ꝓ cõedit̃.qđ elegãtius dicas cõestur. OFFV la relĩq̃ redie:Alterã ĩqt offã polẽtariã obiicito ipsi cerbero.dũ remeabis. ut hac qĩ mercedula sæuitiã cãis redẽptã hẽas & cõplacatã. AVAro nautæ:Charõi.q obolũ ihiat & stipes exigit a defunctis. REcalcãs: Quasi recalcando. relegẽs repetẽsq̃.haud multũ.absimile ẽ illud Virgilianum. uestigia retro obseruata sequor. REdies:Redibis remeabis. HIC:Hoc:lectio Apuleiana. ABdi tũ thesaurũ:Noli ĩqt uitio curiositatis scrutari ĩspicereq̃ thesaurũ formositatis ab ditũ hoc ẽ in cluſũ obturatũq̃ ĩtra pixidẽ. MVnus:Officiũ pegit.ĩdifferẽter dicius explicuit & explicauit.sed mõ hoc:mõ illo utiur ,put euphõia & elegãtia cõpositõis exposcit.Au.Gellius ĩ ptio noctiũ attica rũ annotauit Ciceronẽ dixisse explicauit potiusq̃ explicuit cã uocalitatis:cõpositõisq̃ iucũdioris TRansito:Supato ꝓteritoq̃:obseruãdũ ẽ scriptoris breuiloqũ:q cõcinitate breuissima expeditissimus trãslegit cũcta ꝓterita:ut ita legẽtiũ fastidio pcẽs nihil morosũ molestũq̃ ĩculcare uideat̃.

AMnica:Fluuiali q̃.s.,p uectura amnis hoc ẽ flumis acherõtis dari solet ab amne.n.hoc ẽ fluuio amnicus deriuat̃ ꝓ fluuialis. VEctori:Charõi. SOpita rabie:Virgilius dixit:occupat æneas adi tũ custode sepulto.& idẽ offã soporatã elegãter appellat:q̃ sopita efficit̃ cerberi sæuities. DEdi catũ:Purius ẽ si legas delicatũ. HOspitæ:Proserpiæ.sic.n.hospitas dicius fœmias.q̃ & hospitium præbent.& quæ hospicio accipiuntur.M.Tulius in epistolis ad atticum.ego sum inqt hic hospita

Cerberus unde.

Inferis aĩal nigr᷒ & sterile.

Seruat.

Hõ ex aĩa corpore umbra.

Offrenatus.

Suffrenatus.

Recalcãs

Amnicus

Hospita fœmina.

CIBArio pãe:Vili & plebeo:quẽ supra sordidũ dixit:q & secũdarius & scdus alio noĩe nuncupat auctores Plinius.Oratius.Seneca. VEneriã:a uenere mandatã.pscriptãq. LAtratibus obseratis:Obiecta offa latratus cerberi offrẽati sũt:& cohibiti atq; coherciti:eiusq; rabies cõsopita. VEgetior:Viuidior alacrior. LVce:Scilicet uitali:q aĩantes fruũt q nihil ẽ miseris mortalibus carius:iucũdũ ẽ.n.& blãdũ cœli lumẽ.& lux etheriæ auræ:ut Silius Virgiliusq; cecinere:& ut iqt eccl̃a stes delectabile ẽ oculis uidere solẽ. TEmeraria curiositate:Optõ epitheto temerariã dixit curio

Blãdum cœli lum̃

Curiositas dam nosa.

Simile simili amicum.

Cooperculum.

Cooperculare.

Pellicula re.

Cicatricatum.

Atrophi qui.

sitatẽ:q scrutat nõ scrutãda ue. stigat nõ uestigãda.ex quo illd̃ uulgatũ.nẽo curiosus qn male uolus.qcũq; oriẽte capræ sideĩ nati fuerit erunt curiosi omniũ reg̃:ut sp noua q̃q; curiosa desiderii cupiditate sectẽt:curiositas ut iqt Fulgẽtius detrimenta suis amatoribus magis nouit parturiĩ q gaudia. ET ecce inqt: Verba sũt psyches. secũ sermocinãtis:tãq iepta & isipiens uidri merito possit.si nihil hau serit delibaueritq; ex formositate.quã ipsa gesterẽ cũ sibi nulla re opus magis sit q pulchritudine.ad demerẽdũ cõciliãdumq; amatorẽ pulcherrimum cupidinẽ.formosum.n.formosa capi par ẽ iuxta illud ꝓuerbiũ græcoꝝτὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ φίλον similem simile ẽ amicũ. REserat:Aperit. RErũ:Scilicet ẽ.hæc.n.uerba ẽ erat fuit plerũq; omittunt cũ elegãtia. & sine detrimento sentẽtiæ. AC uere stygius: Tã q iferno sõno nullus altior:nullus crassior.nullus sit ut ita dicã ueternosior COoperculo: sõnus itra pyxidẽ iclusus: ubi sublato coopculo reseratus ẽ: ĩ uasit ꝑcordia psyches ita ut cũctis mẽbris possessis pfusisq; iaceret ĩmobilis. ac similis cadaueros exaĩatæq; Coopculum dicitur tegumẽtum obturamẽtumq; uasculorum.operculare est operculo obturare atq; occludere.Columela ab eo tempoꝛ quo primum dolia operculaueris. ab eodem dictum est opercula gypsare & pelliculare: quod significat gypso illinere.& pellibus circũligatis obturare:ne uasa iterspiraĩ possint. IN ipso:Signat psychẽ repẽte sõno possessã collapsã eẽ eo ipso ĩ uestigio.quo reuelauerat pyxidis coopculũ. SOlida:Obducta.cicatricatũ dixit Sidõius.itelligi uolens cicatricibus multis foraminatũ signatumq; cicatrices græci οὐλας uocãt. REualescẽs:In apologia augeꝛ oppido familiaritas.iteribi reualesco.reualescẽtes.& ab ĩbecillitate uires recoligẽtes Antiq atrophos uocãt:qbus bubulũ lac utilissime bibit. NEC diutinã absentiã:Amatoris aĩus uiuit ĩ alieno corpore.Amator hẽt i ore & ĩ pectore illud Plautinũ:ubi sum ibi nõ sum.ubi nõ sum.ibi ẽ aĩus.amãs aspectu amati lætat ut inqt Aristoteles:itaq; merito cupido diutius absentiã psyches ferre nõ poterat:cuius ꝑsentia tecreabat. ARctissimã:Angustissimã. ELapsus seneſtrã:Nullis clausſtris coerceri amator põt cũctas expat difficultates.oĩa ptẽtat nõ piculoꝛ mẽor.nõ laboꝛ. Amor illi ĩcẽtiuũ ẽ.amica aĩum & corpus foras euocat.& ad se trahit. CVriosæ:Scilicet psyches. REcõdito:Illo.s. sõno. q ex pyxide erũpẽs iuaserat psyches ꝑcordia. RVRsũ pieras:Perierat psyche pria uice: cũ nimiæ curiositatis ipulsu uidere uoluit maritũ ĩcognitũ.cõtra ipsius ꝑscriptũ. PROuiciã: Munus officiũq; iniũctũ.Terẽtius ꝓuiciã cœpisti durã. EXEq̃re gnauiter.Perage nauiter & strẽue. IN pinas se dedit Ideſt euolauit remigio alaꝛ: sicut in pedes se dare.est pedibus effugere. PEresus: Consumptus maceratusq;:Amor non solum animi carnificina est.sed etiam corporis.succum exorbet . pallore deformat

& cibario pane cõtẽta:ueneriã ꝓtulit legationẽ. Statiq; secreto repletã cõclusamq; pyxidẽ suscipit. & offulæ seq̃ntis fraude caninis latratib⁹ obseratis:& residua nauitæ teddita stipe: lõge uegetior: ab iferis recurrit. & repetita atq; adorata cãdida ista luce: q̃q̃ festinans obseq̃ termĩaret:mẽte capiẽ temeraria curiositate. Et ecce iqt iepta ego diuĩæ formositatis gerula: q nec tãtillũ qdẽ ĩdidẽ mihi delibo. uel sic illi amatori meo formoso placitura. Et cũ dicto referat pyxidẽ:nec q̃q̃ ibi rerũ.nec formositas ulla:sed ĩfernus sõnus: ac uere stygius:q statĩ coopculo reuelat⁹:ĩuadit eã crassi soporis nebula:cũctis eius mẽbris ꝓfũdit. & ĩ ipso uestigio:ipsaq; sẽita cõlapsã: possidet: & iacebat ĩmobilis. & nihil aliud q̃ dormiẽs cadauer:S; cupido iã cicatrice solida reualescẽs: nec diutinã suæ psyches absẽtiã tolerãs:ꝑ actissimã cubiculi: quo cohibebat: elapsus feneſtrã:refectisq; pinis aliq̃ta q̃te lõge uelocius prouolãs:psychẽ accurrit suã. Deterſoq; sõno curioſẽ: & rursũ ĩ pristinã pyxidis sedẽ recõdito: psychẽ ĩnoxio pũctulo suæ sagittæ suscitat. Et ecce iqt rursũ pieras misella simili curiositate. Sed iterĩ qdẽ tu prouĩciã q̃ tibi matris meæ ꝑcepto mãdata ẽ:exeq̃re gnauiter.cætera egomet uidero.His dictis amator leuis ĩ pinas se dedit.psyche uero cõfestĩ Veneri mun⁹ reportat.pro serpinæ. Interea cupido amore nimio pesus:& ægra fa

deformat:medullas depopulatur:& ad extremam maciem tabitudinemq; ſepicule deducit. REPENTInam ſobrietatem matris:Feſtiuiter dictum nam cum uenus ſempet ſit lætabunda & luxuriosa. proculq; a contubernio ſobrietatis nunc repentinam induerat ſobrietatem ſeueritatemq; quæ ueneri male conuenit. Sobrius dicitur Cypriano pro temperato & frugi. AD ARmile redit: Vocabulum eſt infrequens parūq; protritum:quod ſignificare uidetur repoſitorium fraudis: & doli: accipiturq; pro inſtrumento & apparatu uerſutiarum.uafriciarumq; dicitur Armile ab armis. arma autem dici inſtrumēta rerum oīum teſtimonio grāmaticoꝝ ſatis liquet: & auctoritate poetaꝝ indubitatū eſt: apd quos legit cerealiaq; arma expediūt.Itē dicēdū & quæ ſint duris agreſtibus arma item & q̄rere conſcius arma. ubi Seruius expoſuit arma ꝓ dolos & fraudes: Armilū uero uas uinariū ſignificat. ab eo dictū qd' armo.i.Humero deportet.auctores Nonius. Feſtus.M.Varro.

Sobrius. Armile. Arma doli.

cie matris ſuæ repentinam ſobrietatem pertimeſcens: ad armile redit.aliſq; pnicibus cœli penetrato uertice: magno loui ſupplicat: ſuamq; cauſam probat. Tunc Iupiter ꝑpræſſa cupidinis buccula: manuq; ad os ſuū relata: cōſauiat.atq; ſic ad illum. Licet tu inquit domine fili:nūq̄ mihi cōceſſu deū: decretum ſeruaris honorē:ſed iſtud pectus meum: quo leges elemētorum: & uices ſiderum diſponuntur: conuulneraris aſſiduis ictibus: crebriſq; terrenæ libidinis fedaueris caſibus: contraq; leges & ipſam iuliam diſciplināq; publicam. turpibus adulteriis exiſtimationē famāq; meā leſeris:

BVccula:Hoc nimiꝝ ſpecimē eſt amoris affectuſq; pīni buculā apprēdet & diſſuauiari. cō ſimiliter apd' Suetoniū ī Galba cōſtat auguſtū puero' adhuc ſalutāti ſe inter æquales apprehenſa buccula dixiſſe.eſt aūt bucca & p diminutionē buccula oris pars.interdū ipſum os ſignificat: de buccis Plinius in.xi.& nos copioſe annotauimus in Suetonii cōmētariis.hic buccula tā ſignificari pōt os ipm q̄ gena.ſiue mala: nāq; mos eſt'. cū pueꝝ bladimēti cā oſculari uolumus.ut bucculā illius apprēdamus.& ad oſculū nostrū referamus. Alio diuerticulo ſignificatiōis buccula dicit uacca:alias accipit ꝓ parte caſſidis & galeæ.ſuluiæ.M.Antonii altera bucca erat inflatior. CONſauiat:Deoſculat:& baſiat.Domine ſi li:Videt indecoꝝ & abſonū.qd' pater dominū filiū appellet: ſed ſi qs diligētius introſpexerit uim potentiāq; cupidinis diiudicabit meritiſſimo eū uel a ioue pre dominū nūcupari. q ut īqt Plato.ī ſympoſio magnus ē Deus & apud deos hoieſq; mirādus q ioue ſæpe ſub iugū miſit: q ut inqt elegāter uereq; Propertius.& cœlū & terras & maria alta domat.de quo Ouidius cecinit tu ſupos ipſumq; ioue.tu numina pōti uicta domas.quē cecilius deū q nō ſūmū putet aut ſtultū.aut rerum igitur iupiter cupidinē filiū dominū appellat.cuius dominatus in oē aiantiū genus īperioſiſſimus eſſe īperitū exiſtimat.cui in manu ſit quē eſſe dementē uelit:quē ſapere. quem inſanire.haud ab re eſt:cuius dominicā poteſtatē īprimis ipſe exptus eſt. uel expone ut uocabulū blandimēti ſit.& ita pater filio blandiatur. DEcretū honorē:Conueniēs eſt & naturæ quaſi iure ꝓſcriptū. ut filius patrem uereq; Propertius.& cœlū & terras & maria alta domat.de quo Ouidius cecinit tu ſupos ip| gāter uereq; Propertius.& cœlū & terras & maria alta domat.de quo Ouidius cecinit tu ſupos ip| ſumq; ioue.tu numina pōti uicta domas.quē cecilius deū q nō ſūmū putet aut ſtultū.aut rerum igitur iupiter cupidinē filiū dominū appellat.cuius dominatus in oē aiantiū genus īperioſiſſimus eſſe īperitū exiſtimat.cui in manu ſit quē eſſe dementē uelit:quē ſapere. quem inſanire.haud ab re eſt:cuius dominicā poteſtatē īprimis ipſe exptus eſt. uel expone ut uocabulū blandimēti ſit.& ita pater filio blandiatur. DEcretū honorē:Conueniēs eſt & naturæ quaſi iure ꝓſcriptū. ut filius patrem uereq; Propertius.& cœlū & terras & maria alta domat.de quo Ouidius cecinit tu ſupos ip| rentes cū primis honoret iuxta illud ſanctiſſimū phocylidis ꝓceptū πρωτα θεον τιμα μετεπειτα γονηας.i.īprimis uenerare deum:mox deinde parentes:Plato quoq; libro tertio de legibus.prima īqt dignitatis ratio erit. ut pater ac mater & ſimpliciter genitores ubiq; natis imperet:Ariſtoteles in prio politicoꝝ auctor ē parētes iura dare natis & uxoribus. Veꝝ cum iupiter filii cupidinis īperioſiſſimis ardoribus ſæpe ſuccūbat haud īmerito ait honorē ſibi a filio haud quaq̄ ſeruari:quē filii parētibus cōiter ꝓſtāt. TERrenæ libidinis:Multifatios iouis amores hō nemo nō nouit:ut.ſ.efflictim & ardenter amauerit alcumenā ſemelen.ledā.europen & alias prope ſexcētas. Vnde a Lactātio dictum eſt. Quod iupiter uitā in ſtupris adulteriiſq; cōſumpſerit:q ut inquit ſcite Plautinus mercurius.mulieꝝ maximus eſt amator.quē Tertullianus in apologetico fede ſubāte ī ſororē cōmemorat:ſubſcribit huic ſentētiæ illud Propertianum: iupiter inſamat ſeq; ſuāq; domum. CAſibus:Lego caſſibus.ut caſſes exponas pedicas.& laqueos:qbus amātes illaqueātur. quibus iupiter ſe captum fedatūq; e filio cupidine quaſi dolenter affirmat. COntra leges Venus ſatis & decenter inquit iupiter ſe inſtinctu cupidinis fuiſſe mancipatum adulteriis contra legē Iuliam.& alias leges.quæ adulteros puniunt.& adulteria cohercent.apud iuriſcōſultos titulu. eſt ad legem Iuliam de adulteriis:quam auguſtus cæſar tulit:qua pœnæ in adulteros conſtituuntur. unde Oratianum illud de auguſto cæſare præconium nō minus uere q̄ plauſibiliter effluxit: Nullis polluitur caſta domus ſtupris.mos & lex maculoſum edomuit nephas'. laudantur ſimili prole puerperæ culpam pœna premit comes.legis Iuliæ de adulteriis ab auguſto Cæſare latæ meminit Plutarchus in apophthegmatis his uerbis.cum de adulteriis legem tuliſſet: qua ſanxerat quo pacto rei indicandi ac puniendi deprehenſi eſſent:Deinde ira lapſus adoleſcētem qui de Iulia ipſius filia eſſet inſimulatus pcuſſiſſet mihi ille ꝓclamauit.ρομον εθηκας ω καισαρ legētuliſti o Cæſar:quo uerbo tāta pœnitentia & triſtitudine affectus eſt auguſtus. ut die illo cœnare recuſauerit.

Magnus Deus amor.

Versus phocylidis de colēdis parentibus.

Iupiter maxius amator.

Caſſes pedicæ.

Lex Iulia de adulteriis.

IN ſerpentes:Iouem poetæ fingunt in hæc omnia tranſfiguratum eſſe:amoris cauſa. ſerpens aũt factus ẽ ob deolidos puellæ amorẽ.ſicut memnoſynes cauſa paſtoris induit formã. Quod utrũq; Ouidius uerſiculo illo cõplexus eſt.memnoſynẽ paſtor uariuſq; deolida ſerpens:Fabula deolidos puellæ.& iouis in ſerpẽtẽ reformati ignotior uulgo eſt.& amplius q̃rẽda. ex memnoſyne & ioue muſas progenitas ferũt IGNes:Hoc ad eã fabulã referrẽdũ ẽ:q̃ canit iouẽ ſub ignis ſpecie Aſopi filiã cõſtupraſſe:qđ hemiſtichio attigit magis q̃ expreſſit Ouidius.cũ ait.Aſopida luſerit ignis. Lego apud Diodoꝝ eginã unã ex. xii.filiis aſopi fuiſſe quã iupiter rapuerit atq; in inſulã aduexerit quæ ab ea.mox eſt egina noĩata hæc ex cõpreſſu iouis cacum genuit: ex hac Diodori enarratiõe locũ illũ Ouidii ita interpretor: ut Aſopida exponas eginã Aſopi filiã: quã iupiter ſub imagine ignis deluſam rapuerit cõpreſſeritq;. IN feras:Iupiter imagine ſatyri celatus antiopã cõpreſſit nictei filiã. ex quo cõpreſſu nati ſũt zethes & amphiõ. IN aues: In aquilã reformatus rapuit Ganímedẽ.idẽ cygni effigie delite ſcẽs ledam in deliciis uſurpauit.

Iupiter cum mẽ noſyne cõcubuit

Egĩa aſopi filia.

in ſerpẽtes:in ignes: in feras: in aues:& gregalia pecua ſerenos uultus meos ſordide reformãdo: attñ modeſtiæ meæ memor:quodq; ĩter iſtas meas manꝰ cueris cũcta perficiã:dũ tamẽ ſcias emulos tuos cauere Ac ſi qua nunc in terris puella p̃pollet pulchritudine:p̃ntis beneficii uicẽ per eã mihi repẽſare te debere. Sic fatꝰ iubet Mercuriũ deos oẽs ad contionẽ cõuocare protinus. Ac ſi qui cœtu cœleſtiũ deffuiſſet:ĩ pœnã decem miliũ nũmorũ cõuentũ iri pronũtiare: Quo metu ſtatĩ cõpleto cœleſti theatro: pro ſede ſublimi ſedẽs procerus Iupiter:ſic enũciat: Dei cõſcripti muſarum albo: adoleſcẽtẽ iſtũ:quẽ manibus meis alũnatus ſum:profecto ſcitis oẽs.cuiꝰ primæ iuuẽtutis caloratos ĩpetus:

GRegalia pecua:Sub imagine tauri europã dilexit aſportauitq;.pecua autẽ dici pecora uocabulo priſco ſupra ſatis diligẽter explicatũ eſt. EMVlos cauere:An reliquos cupidines riuales ĩtelligit:an quoſcũq; eãdẽ puellã expetẽtes? qui in amore utiq; cauẽdi ſunt:in tãtũ ut nulli ſatis fidendum ſit:hinc illud naſonis:ſaluberrimũ documẽtũ.Cognatũ fratrẽq; caue fidũq; ſodalẽ:quos credis fidos effuge tutus eris.Emulatio enĩ riualitatis accerrima eſt.& ut inqt Propertius: nullæ ſunt inimicitiæ niſi amoris acerbæ. PRæpollet:Valde pollens potenſq; eſt. BENEficii uicẽ repenſare:Petit a cupidine iupiter.ut p remuneratione huiuſce beneficii ſibi repẽdat amorẽ cuiuſpiã puellæ inclyta facie p̃pollentis & ſane in rebus oĩbus gratos agere debemus.& meminiſſe beneficioꝝ: cũ ingrato nihil ſit deteſtabilius quo in uitio.nihil nõ mali ineſt:meritoq; apud athenienſes actio cõſtituta eſt aduerſus ingratos.& perſæ ingratos plectũt ſeueriter: lex beneficii hæc eſt: ut inqt Seneca:ut alter dati ſtatim obliuiſcat:Alter accepti ſemp meminerit:ſemperq; cogitet de remuneratione.honeſtiſſima.n.cõtẽtio eſt beneficiis beneficia uincendi. IN pœnã:Sicut ſenatores in ſenatũ uenire iuſſi ſi nõ ueniſſent mulctabãtur.ĩtidẽ p̃cipit iupiter mulctãdos eẽ deos ſi ad cõtionẽ cõuocati uenire ſupſederint.metus.n.pœnæ & legis cauſa obedientiæ eſt efficaciſſima. de pignore capiẽdo mulctaq; dicẽda ſenatorĩ: q cũ in ſenatũ uenire deberet nõ adeſſet. M.Varro diſſeruit in epiſtola ad oppianicũ ſcripta. Seneca quoq; traditq; ſenator a.lx.anno ĩ curiã uenire neq; cogitur neq; uetare. Cœleſti theatro:Alluſit ad ritũ antiquoꝝ.nõ magis Romãoꝝ q̃ græcoꝝ.apđ quos in theatro populariſ cõtio habebat.hinc illud de ſatyrographi de demoſthene: pleni moderantẽ frena theatri.& a Sidonio dictũ eſt.q pãdioniã mouebat arte orator caueã tumultuoſus. PRo ſede:In ſede:ut p roſtris p tribunali. MVſarũ aluo:Corrige albo.ſulgẽtius cõſimiliter una inquit e uirginali ſum heliconiadeũ curiæ:iouis albo cõſcripta.ubi corrigẽdũ ẽ heliconiadum curia qualĩ dicas.una ſum ex ſenatu muſaꝝ:q̃ ĩ albo iouis ſcriptæ ſũt. De albo iudiciũ decurionũ põtificum. ſcripſimus affatim in Trãquilli cõmẽtariis.illud adde qđ græci tabulã hãc q̃ albi noĩe ſignificatur λευκωμα uocitãt ut teſtis eſt Iulius pollux:qđ & pitaciũ quoq; dici uideꝰ ut ĩ Alexãdro cæſare inſinuat helius lãpridius.uulgo matricula nũcupatur:qua dictiõe q̃is protrita uernaculaq; utuntur apud noſtros & Vegetius & inferioris notæ ſcriptores.pitaciũ uero ĩ alio ſignificatu accipit apud Cor.Celſum.uidelicet p eo pãno medico.q mõ p̃cordiis mõ capiti doleti iponi ſolet ad mitigandũ cruciatũ.pitimã uocãt.dictiõe qdẽ uulgaria q̃ tñ ex latino uocabulo inflexa eẽ uideat. in Decretis canonicis.xxx.q.ſecũda ſic ſcriptũ eſt.pitaciũ.qđ nobis tua uenerãda fraternitas: obtulit ſuſcepimus:ubi pitaciũ ponit p libello ſiue carta epiſtolari ĩterpres a petẽdo pitaciũ dici tradit. ſed hæc barbarica magis q̃ latina.apud liberiũ ẽ tunicæ pictaciũ.pro uelamẽto ſiue ornatu tunicæ:ut ego opinor a pictura ĩclinato uocabulo:ſed ut domũ repedemus:qđ ait dei cõſcripti alluſit ad illud frequẽs ĩ Oratiõibus:p̃es cõſcripti. ALũnatus ſũ:Nutriui educaui uerbũ infreques alũnari: qđ alũnũ alere ſignificat. CAloratos ĩpetus:Iuuenis ut elegãter differit pythagoras apud Ouid. æſtati cõparat:nã ut æſtas qđ tẽpus ſeruẽtiſſimũ ẽ:ſic iuuẽtus calore inſito feruet.Oratius nõ ego

Iuuenis æſtati cõparatur.

Pictaciũ.

Alũnari.

Matrico-la.

Pitaciũ quid.

Correctꝰ locus ſulgentii.

Muſarũ album.

Lex beneficii.

Dicta mulcta ſenatori i frequenti.

In theatro contiones.

Actio cõtra ingratos.

riualitas acerrima

hæc ferrē calidus iuuēta.ex hoc iuuenili feruore fit.ut cupiditates in adoleſcēte feruescāt:ut uoluptas rationē uincat.ut uirtus ipa cōnieat.ueꝛ ut inqt.M.Tullius multi fuerūt quoꝛ cū adoleſcē tiæ cupiditates efferbuiſſent eximiæ uirtutis firmata iá ætate extiterūt. iter priſcos medicos diſceptatio ē utrū ſeruor ī puero maior ſit q̄ ī iuuene:fuerūt enī q affirmarēt calidiores pueros eē:ppea q̄ appetētia & digeſtio ī puero ob calorē maior ſit q̄ in iuuene.cōtra extitere.q dicerēt caloꝛē igenitū ī iuuenibus eē robuſtiorē ualētioꝛēq.qđ eoꝛ.ſ.ſāguis.& copioſior & ſpiſſior ſit: cōſtitutioq; pcliuior ad cholerā. cū pueroꝛ complexio magis phlegmatica ſit: Galenus & poſt eū Auicēna. tanquā arbitri honorarii cōtrouerſiā hāc ita diiudicāt.ut utriq; calidi qdē ſint ſed iuuenes calidiores:ī qbus ē ſpma & uis gñatiōis potētiſſima. ob hoc Plato libro.viii.de legibus dixiſſe uideť iuuenē iprobaturū legē.q̄ libidinē coercet: cū uehemēs īqt ſit & mꝛto ſpmate plēus. FRENO quodā: Trāſlatio ab auriga: q equos p̄cipitāter ruētes freno cohercet:ac retinet. Philoſophi ſenſus corpoꝛ eqs cōparāt ſinerōne currētibus. Animā uero & rōnē aurigæ retinenti frena currētiū. & qūo eq abſq; rōne p̄cipites ruūt. Ita corpus ſine rōne.& ipio aīæ ī ſuū fertur iteritū. Alera quoq; cōparatio aīæ & corpis a philoſophis ponit.corpus pueꝛ:aīam pedagogū eē dicētibus. & eni niſi uitia adoleſcētis prudētia pedagogi rexerit oīs conatus eius & ipetus ad laſciuiā propellāt.opus ē igr ut rō p̄ſto ſit.q̄ iſtar pædagogi affectus ipetuſq; iuueniles freno q̄ſi quodā ſuffrenet atq; coherceat.frenū āt cohercēdi iuuenis ualidiſſimū ē cōiugiū:quo oīs effrenatus calor edomať

Vtrū maior ī puero q̄ iuuene calor.

Galenus Auicēna arbitri honorarii.

Calidiores iuuenes.

Senſus īſtar equorum.

Anima auriga.

Corpus puer.

QVotidianis fabulis:Rumuſculis uulgi & ſermocinationibus:q̄ quotidie ſerūtur iactāturq; de alienis flagitiis:Ouid.fabula nec ſentis tota iactaris ī urbe. NVptialibus pedicis:Vir ut īqt Apoſtolus ſui corpis nō hēt ptātē ſed uxor.Qui maritus ē alligatus eē dicit:& uinculo qdē inſolubili De quo poeta inclytus.Ne cui me uinclo uellē ſociare iugali:& apud Satyrographū ſtulta marita. li iā porrigis ora capiſtro.Ducturus uxorē ſubibat iugū uñ & iuno iuga ſiue iugalis dicta. ī Decretis canonicis.D.xxxii.q.vii.ſcriptū legimus grauē eē ſarcinā cōiugii: & uinculū nuptiale ſolui nō debere.pedicas aūt dici laqueos qbus pedes illaqueātur.qs ignorat? Virgilius tū gruibus pedicas & retia ponere ceruis. Ouidius:Retia cū pedicis laqueos arteſq; doloſas tollite.pedicæ nuptiales edomāt emolliūtq; oēm ī iuuenili feruore ferociā: & q prius p inſolētiā erat effrenis & feroculus uinculo cōiugali uinctus miteſcit:& ut ueteres dicūt ſit cicur hoc ē māſuetus. VIRginitate priua uit:Verbū uetus ē deuirginare qđ ſignificat uirginitate deſpoliare.in apologia dicit uirgo p̄flora ta:q̄ uirginitatis flore priuata eſt.ipſa aūt uirginitas cōiugalis oībus maritis ac cœptiſſima eſt:ſed plerūq; noua nupta ab alio p̄florata ad maritū uenit. Tāta ē morū corruptela.ut uirgines fiāt mulieres ī ædibus parētū exuātq; pudicitiā:qua amiſſa oīs uirtus ī fœmina ruit.ipudica āt ſeruari nō p̄ōt etiā ſi turri ænea includať:Natura & educatio plm referūt ī uirginali pudore tutādo. SEmp: Hac dictione p̄ſcribit nullū futurū iter cupidinē & pſychen diuortiū:dū uult ut ſemp amoribus p fruanť:ſine ullo diſſidio. STAtui:Cōditiōi & natalibus tuis:nomē ē quarti ordinis:ſtatus aūt ueneris & cōditio cū cœleſtis ſit & imortalis:Merito ipſi ueneri poterāt uideri nuptiæ terrenæ fœminæ & mortalis ipares atq; aſpnabiles.proīde triſtitiā hāc diſcutit iupiter oſtēdēs ſe factuꝛ nuptias iter pſychen & cupidinē legitimas:uide licet ſpōdēs.ſe imortalē illā effectuꝛ:ut ita cōnubiū inter imortales cōpar fieri poſſit.obſeruauimus apud Boetiū ī cōmētariis topicoꝛ. id qđ ad hāc rē mire cōuenit.nuptias.ſ.iter ipares iure cōtractas nō eē:q̄.ſ.nō iter ciuē Romanū.ciuēq; Romanā iūgebāť:i quo illud annotādū:qđ ex ipari matrimōio ſuſcepti.nō patrē ſed matrē ſequūť.Decēuiri legē decēuiralē tulerūt.ne cōnubiū patribus cū plebe eēt:poſtea canuleius tribunus plebis legem p̄mulgauit:qua cōnubia iter patricios plebeioſq; p̄miſcua eēnt:maxia patrū idignatiōe. q ipares nuptias egro aio fieri patiebāť. PORrecto ambroſiæ poculo:Mortales imortales fiunt & diuinos honores cōſecuntur deaꝛ cōiugio & deoꝛ cōuiuio. cū.ſ.nectar. aut ambroſia p̄pinatur qbus dii ueſcuntur: Nā ut inqt ille: iupiter ambroſia ſatur eſt & nectare uiuit.hinc ē q iunoni gratias agit eolus Maronianus. Quod p eius beneficiū diuinos honores adeptus ſit:cū ait tu das epulis accū bere diuū. Ambroſiam & nectar cibū deoꝛ & potionē poetæ uocāt.nec imerito. α.u. βροσιοσ.n. græce diuinus dicitur & imortalis. νεκταρ quoq; imortalitatē ſignificat.ab hac particula νε:quæ

Pcliuior ad cholerā. cū pueroꝛ complexio magis phlegmatica ſit: Galenus & poſt eū Auicēna.

Frenū cōiugium.

Lūo iuga

Pedicæ.

Deuirginare.

Præflorata uirgo.

Status.

Nuptiæ inter ipares illegitimæ.

cōnubiū īterdictū plebeio.

Ambroſia.

Nectar.

Artemisia herba

cœne nuptiales.

Mustacea.

mustaceꝰ

Mustei panes.

Dictum ciceronis

Laureola in mustaceo.

Repotia unde.

Prouerbium.

Opulentia barbarorum.

accũbere

Imi subsellium.

Correcta plautina dictio.

In imo i summo recũbere

Medius locus in mẽsa honoratior

Honoratior ad sinistram cyri.

Gradus inter cœlites.

Mediоxymi dii

Patellarii dii.

Cœlites.

hemithei

Semões.

Heroes unde.

Hera terra

selecti dii

Nerio uxor martis.

priuationẽ denotat. & κτείνω occido. Ambrosia apud Plinium herba ẽ: quã qdã botrin uocãt: alio noĩe artemisia dicta. ab uxore mausoli adoptato cognomĩe. canit Ouid. equos solis ambrosiã hĩe ꝓ gramine. ea sessa diurnis mẽbra ministeriis nutrit reparatq; labori. NExu: Cõplexu. & pedicis nuptialibus. PERpetuæ nuptiæ: Hoc iõ dixit. ut doceat hoc cõnubiũ nullo diuortio diuelli diiũ giq; debere. Cõsimile: illud cõnubio iũgã stabili ꝓpriãq; dicabo. Cœna nuptialis: Multæ apd̃ pricos & recẽtiores cœnæ apparatu & luxu lautæ fiunt: iter q̃s lautissimæ sũt nuptiales. i qbus epulæ q̃sitissimæ: fercula copiosa: & cerealis põpa cõuisiũ: ubi sũmãt patinæ: ubi iurulẽtæ: assæ: lixæ: ganeatq; oẽ gẽus edulia affati inferri solẽt: leges sũptuariæ. qbꝰ ganea luxuriaq; cohercẽ ꝓmittũt i cœnis nuptialibꝰ ipẽdi isũiq; pecuniã largiorẽ: de nuptiali hac cœna itellexit Iuuenalis illo uersu: ñ ẽ q̃re cœnã. & mustacea pdas. labẽte officio crudis donãda. sũt ãt mustacea: ut i trãscursu uerbũ satyrographi explicemus: obsonia iter ganeatas escas annumerata. Cato mustaceos masculino gñe ꝓtulit: quos sic fieri iubet. farinæ siligineæ modiũ unũ musto cõspgito. Anisũ cuminũ adipis põdo duo. casei librã & de uirga lauri deradito eodẽ addito: & ubi defrixeris lauri folia subtus addito dũ cõcoques: Papinius in Siluis. cõsimiliter masculino gñe dixit. & mustaceus & latẽte palma prægrãdes cariotides cadebãt. a musto quo cõspergũt nomẽ inditũ. Palladius libro. xi. caput facit de fermẽto musteoꝝ seruãdo: q̃ musteos panes accipe uidet̃ ꝓ mustaceos. & qa lauri folia mustaceis subiiciunt̃ iõ Põpeius leneus laurũ mustacen Cypriã appellauit: hinc a. M. Tullio facetosa q̃si q̃dã urbanitate dictũ est i epĩs ad Atticũ: cœpit laureolã i mustaceo q̃rere: Repotia uero eruditi appellãt diẽ post nuptias. quo apud nouũ maritũ apparatu lautiore cœnat̃ ex eo dicta qa q̃si reficiẽt. renouaturq; potatio. in repotiis & nuptiis lex Iulia sestertii. milies ĩsumi ꝓmittit. Sũptusq; harũce cœnaꝝ ẽ ꝓpagatus. Deniq; i cœna nuptiali affluẽter oĩa exhibẽt i q̃ uiget ꝓuerbiũ græcũ πλησμονὴ βαρβάρου. i. opulẽtia barbarica. ACcũbebat: Verbũ ꝓpriũ epulãtiũ ẽ. M. Tullius. q̃ mihi accubãtes i cõuiuiis: recũbere sũmi torũ iꝭ dĩ. q i sũmo hoc ẽ honoratiore loco discũbit. i hãc sentẽtiã Plau. i stícho. sũmates uiri sũmi accũbẽt. ego ĩsimatis ĩsimus. Oratius i secũdo sermonũ sũmus ego & ꝓpe me uiscus turinus: & infra si memini uarius. cõtra q i infimo mẽsæ loco accũbit dĩ elegãter a Plauto imi subsellii uir. mẽdositas ẽ tolleda de plautinis codicibus i qbꝰ sic passim legit̃. scis tu me eẽ uni subsellii uirẽ. expũge illud uni & i eius locũ succedaneã dictionẽ substitue imi. Plautũ Oratius opinor emulatus scripsit i epistolis. & imi derisor lecti. Seneca quoq; i suasoriis sic refert subĩde iterrogabat: q ille uocaret: q in imo recũberet. Salustius quoq; in historiis scripsit hæc. igit̃ discubuere sertorius i medio sup eũ Fabius senator ex ꝓscriptis i summo antonius. & infra scriba sertorii uerrius: & alter scriba mœcœnas in imo. medius iter tarquiniũ & denariũ ppẽna. hactenus Salustius. illud annotãdũ qd̃ nõ tã sũmus in mẽsa locus honoratior q̃ medius fuit: ex quo illud Virgilianũ. Aurea cõposuit spõda mediãq; locauit: & Salustius i Iugurta. dextra atherbalẽ assedit. ne medius Iugurta foret. quod apd̃ nũidas honori ducit̃: Xenophõ quoq; refert i pedia cyrũ solitũ i medio recũbere. iussis cõprãsoribus sedere. partĩ ad dextrã. partĩ ad sinistrã exqbus honoratior sedebat ad sinistrã: q̃ hæc isidiis magis subiecta sit q̃ dextra. PEr ordinẽ toti dei: Vt. s. pximi ioui sint & prĩos recubitus obtineãt dii maiores. mox medioxymi. i imo uero toro minuti sedeãt: & ita gradati ordinatiq; collocẽtur: nã ut iqt Mãlius i ultio astronomicõ. sũt ꝓxia primis sidera sũtq; gradus: Ouid. quoq; i serio operibus habitatiões deoꝝ ꝓ dignitate dicit eẽ aulæ iouiali. uel ꝓpinquores uel remotiores cũ sic ait: ps habitat diuersa locis. & ut auctor ẽ Apuleius i Demonio socratis sũt dii sũmi. medii ĩfimi: idẽ i Dogmate Platõis ait medioxymos deos a Romanis ueteribus appellari: q diis sũmis sũt minores & intertio ordĩe censent̃. de qbus itellexit Plau. sic scribẽs i cistellaria ait: ita me dii deæq; supi atq; infĕri. & medioxymi: ab eodẽ dictũ ẽ dii me oẽs magni minutiq; & patellarii faxint. ubi patellarios uocat deos a pateris & ꝓ diminutionẽ patellis. q̃ uasa sũt sacrificalia: qbus dii colunt̃. Marcianus i libro de nuptiis philologiæ tradit deos cœlites dici. q i ipso æthere puriore sint. ubi iouẽ regnare certissimũ ẽ. infra solis meatũ usq; ad lunarẽ globũ secũdæ beatitatis nũina esse: hos oẽs græci demonas dicũt: latini medioxymos uocitarũt. Hemitheos græci appellãt: quos latine semões aut semideos cõueĩt noĩare: Quia a medietate aeris. usq; i mõtiũ terræq; cõfinia uersant̃. q ex eo qd̃ herã terrã ueteres dixere: heroes nũcupati sũt. M. Varro & diuus Augustinus ꝑcipuos deos dici selectos ꝓdiderũt: q̃ in re facetissime lusit Tertullianus. si inqt dii seligũt ut bulbi: utiq; cæteri reprobi iudicãt̃. ꝑterea dii p ordinẽ accũbere dñt̃. qñ qlibet cũ dea sibi cõiũcta dispõit̃: ut iupiter cũ iunõe Neptunus cũ salatia: qrinus cũ hora: Mars cũ neriene. ẽ. n. Nerio uxor martis dicta a scriptoribus idõeis. iter quos ẽ Plau. q i truculẽto pite sic scri. Mars pegre aduenies salutat Nerienẽ uxorẽ suã.

nexu cupido: sed iste uobis erunt perpetuæ nuptiæ.
Nec mora cum cœna nuptialis affluens exhibetur.
Accumbebat summum thorum maritus. Psychen
gremio suo complexus. sic & cum sua Iunone Iuppiter. Ac deinde per ordinem toti dei. Tunc poculum
nectaris: quod uinum deorum est. Ioui quidem suus

POcillator:Vocabulo ꝑ elegãti pocillator dictus poculoꝝ miniſtrator.ſiue pincerna:quẽ græci οἰνοχόον uocãt. Ganimedẽ ãt ſignificat.q pocula ioui miniſtrat ī cœlo.ſtatq; maxĩo deoꝝ ad ꝯathũ:De quo.M.Tullius ī pria Tuſculana.ſic refert.næ cũ ego audio q Ganimedẽ a diis raptum ait ꝑ formã:ut ioui bibere miniſtraret:qcũq; habuerint horoſcopũ.ī q̃rta ꝑte geminoꝝ erũt maxima pulchritudine corpis ſpecioſi:quos regibus corpis pulchritudo cõmẽdet:ut ī amorẽ eoꝝ regis deſideria ſp eſtuẽt. LIBer:Cõgruũ ẽ ut bacchus.q liber ꝑ noiaꝛ pocula miniſtraret diis ī cœna ꝓſyches nuptiali.ut pote uini reptor.& deus. Hõerus tñ ī pria iliados rapſodia auctor ẽ Vulcanũ dis ꝓpinaſſe ꝓcernæ offõ fũgẽtẽ.& cũ ultro citroq; cõmearet ad deformitatẽ claudicantis

Pollicitator.

Vulcãus miniſter poculoꝝ Glycynectar.

mulciber claudus.

Vulcãus.

Epheſtos.

Epheſtiæ uulcaniæ.

horus ſol

horæ cuſtodes aulæ cœleſtis.

Hora quirini.

Horæ eq noctiales horæ uulgares.

pocillator ille ruſticus puer. cæteris uero Liber miniſtrabat. Vulcanꝰ cœnã coq̃bat. horæ roſis & cæteris floribꝰ purpurabãt oĩa. gratiæ ſpargebãt balſama. muſæ

igẽtes rĩſus ab aliis cœlicolis toto cõuiuio excitatos. NEctar:Poculũ deoꝝ glycynectar optio epitheto dictũ:q̃ſi dulce nectar. Nũc Apuleius ſcite fingit cœnã a Vulcão coq pinde ac ignis deo.uñ eſt mulciber noiatus.ex eo qđ ignis oĩa mulceat ac domet:a poetis ignipotẽs dictus. quẽ claudũ fingũt.qa ꝑ naturã nũq̃ rectus ẽ ignis. Vulcanus noiaꝛ.q̃ſi uolicanus:q; ꝑ aerẽ uolitet.græci epheſton appellãt:Vnde epheſtiades dictæ ĩſulæ a græcis:q̃ a nr̃is uulcaniæ nũcupãt. Plato libro.xi.de legibus ſcribit uulcanũ & pallada uitã mortaliũ ſuis artibus ĩſtruxiſſe:iõ illis opificũ gẽus cõſecratũ ẽẽ. HOræ:Ouidius horas deas celeres appellauit.easq; ſolis miniſtras eẽ decẽter cecinit:cũ ex curſu ſolis horæ cõfiãt:uñ & a ſole nomẽ acceperũt.q apud ægyptios horus uocaꝛ:auctor Macrobius.Idẽ Ouid.ſcripſit ī faſtis ianũ ꝓſidere foribus cœli:Cũ mitibus horis:quas prior Ouidio Homerus cuſtodes cœleſtis auræ eẽ dixit. Diodorus horas ex ioue genitas refert: ẽ & hora Dea qrini cõiunx,cuius Ouid. & Ennius meminere. Nõ alienũ uideꝛ hoc ī loco Annotare duo eẽ gña hora ũæquoctiales:q̃ a græcis iſomerinæ uocãt.& uulgares:ſiue tẽporales: q̃s illi cericas appellãt.æquoctiales paribus ĩteruallis nũero uigintiquatuor diẽ noctẽq; cõficiũt: q̃les ſũt ī æquoctio utroq; noctiales paribus ĩteruallis nũero uigintiquatuor diẽ noctẽq; cõficiũt: q̃les ſũt ī æquoctio utroq; autũnali.ſ.& uerno:qbus & nr̃i utunt.& hæ ſemp æq̃les. Vulgares uero ſunt:qbus dies tã lõgus q̃ breuis ꝑ duodena interualla diuidiꝛ.uñ fit: ut id genus horæ dĩe æſtiuo ſint lõgiores:brumali breuiores.& cũ noſtræ horæ paribus ſemp ſpatiis ꝓgrediãt. iſtæ quas uulgares uocãt & tẽporales ꝓ tẽpore fiunt mõ ꝓductiores mõ cõtractiores.& ita ſemp inæq̃les. Exẽpli cã.dies ſolſtitialis qui tocius anni lõgiſſimus ẽ:colligit in Italia horas æquinoctiales.xv.uulgares uero.xii.& ita poſito calculo mẽſura unius horæ uulgaris cõtinet horã æquinoctialẽ.& ptẽ quartã unius horæ.e cõtrario ꝑ brumã cũ dies breuiſſimus colligat nouẽ horas æquinoctiales apud nos: uulgares aũt.xii. fit ut hora uulgaris minor ſit æquinoctiali quadrãte unius horæ.hoc ideo copioſius ptẽſui: ut ĩtelligeres illud epigrãmatarii Poetæ:hora nec æſtiua eſt:nec tibi tota pit. Vbi hora æſtiua ſignificatur lõgior hora:uulgaris.ſ.nõ æquinoctialis.ſup quo uerſu cõmẽtatores hallucinãt. E diuerſo hibernã horã ſcitiſſime poſuit Plau.ꝑ breuẽ ſpatiiq; anguſtioris.ſic.n.ait in pſeudolo.Credo te poteſſe maſſici mõtis uberrimos quatuor fructus ebibere in hora una. Hiberna addito. Enarratores Plautinæ fabulæ id genus elegãtias cecutiẽtibus oculis ꝓtereũt.nec medullã introſpiciũt. PVRpurabant: Purpureo colore nitẽtia reddebãt:purpuraſcẽtes uiolæ purpuraſcẽs mare a colore purpureo dcm̃.

Locus martialis

Locus plauti.

Charites gratiæ.

GRAtiæ:Gratias nũero tris celebrari nullus ignorat quas græci charitas uocãt.q̃ manibus ĩplexis ridentes.Iuuenes. Virgines ſoluta ac ꝑ lucida ueſte pingunt:iõ aũt tres ſorores uideri uolunt ut una ſit q̃ det beneficiũ:altera q̃ accipiat.tertia q̃ reddat. Alii tria beneficioꝝ gña.ꝓmerẽtiũ.redentiũ ſimul & accipiẽtiũ reddẽtiũq;.ideo una auerſa pingiꝛ.& duæ ad nos reſpiciẽtes: qa ꝓfecta a nobis gratia duplex ſolet reuerti.cõſertis manibus cõnexæ ob hoc figurãt.quia inſolubilia eſſe beneficia debent.& quia ordo beneficii ꝑ manũ trãſeuntis nihilominus ad dãtẽ reuertiꝛ.& totius ſpeciẽ perdit ſi unq̃ interruptus eſt.pulcherrimus ſi coheſerit:& uices ſeruat.ideo Iuuenes quia nõ debet beneficioꝝ memoria ſeneſcere:ideo uirgines quia incorrupta eſſe debẽt & ſincera atq; ominibus ſancta beneficia.in quibus cũ nihil alligati eẽ deceat: ſolutis tunicis utũtur atq; plucidis.qa beneficia cõſpici uolunt.quidã nudas gratias eſſe tradunt ꝓpterea q; ſine fuco eſſe debẽt: ridentes fiunt quia uultus qui dãt uel accipiunt beneficia hilares eẽ & debẽt & ſolẽt:heſiodus gratiis noĩa ipoſuit.qui maximã natu eglen appellat quaſi ſplendidã.mediã euphroſynen a læticia.Tertiã thaliã.quia beneficioꝝ gratia ſemp uireſcere debet.nec unq̃ ſeneſcere. Homerus uni ĩmutauit nomẽ Paſitheã appellãdo.Cuius & Catullus meminit.quidã liberi & ueneris filias eẽ memorãt.ex eo qđ gratiæ ꝑ hoꝝ fere numinũ blãdimẽta cõciliãtur chryſippus eas ait iouis & eurinomes filias eẽ quibus teſte Diodoro aſſignãt beneficii retributionẽ charites ut ĩquit Martianus.uenuſtãt quicquid apprehendunt.Muſæ pſonabãt:Homerus in prĩo iliados ſcribit muſas in cõuiuio deoꝝ.ſuauiſſima uoce & modulato cãtu ceciniſſe apolline citharizãte: Ariſtoteles in octauo politicoꝝ auctor eſt muſicã adhibendã eẽ rebus uoluptariis. & ex auctoritate homerica citharedũ delitiis cõuiuali bus exhibẽdũ qui oẽs demulceat.tunc enĩm leticia cõuiuæ perfuſi libenter audiunt citharedũ.de nlq; ꝑ citharedicã artẽ Orpheus plurumũ potuit.hãc ꝓcul dubio Philoſophi graues & prudentes

Vna auerſa gratia duæ reſpicientes.

Iuuenes gratiæ.

Tunicis pellucidis.

Ridentes

Nomina gratiarũ.

Citharedus ī cōuiuio habendus.

amāt:hāc diligūt musæ:qbus tradētibus in usum hoīum uenīt.hæc ī agonibus.hoc ē sacris certaminibus coronat:Deniq; cōstat musicā iter honestas ꝓfessiones nūerari:quā Plato & Aristoteles ī primis discēdā eē ꝓcipiūt. APOLlo cātauit ad citharā:Cithara sine uoce cecinit Thamyras.cū cātu amphion.cithara edita carmīna cōposuit terpāder.apollinē uero citharæ eiusq; musicæ inuētorē ferūt.q cū marsia certās.primū cithara sine uoce usus ē:mox cū uideret a marsia supari.ad citharæ modulationē addidit uocis quoq; suauitatē:ad citharāq; cātilās uictor ē iudicatus. FORmosa saltauit Plato libro secūdo de legibus refert deos laboriosam hoīum uitā miseratos remissiones laborum cōstituisse: musas quoq; & apollinē musagē ducē & bacchū cōcelebratores adhibuisse.qui cū uoluptate tripudia & saltatiōes nobis ducūt. idem Plato saltationes & choreas nequaq; ꝓbat:Vēus saltatriculæ partes ꝓpleuit:cuius motu cūcta uenustāt.ē aūt saltatio irritamētū icētiuūq; libidinis. Chorū canerēt:A chara.i.lætitia chorē noīauerūt.ut ītrpt̄at Plato.q tres choros fieri ꝓcipit uidelicet pueri lē.Iuuenilē & senilē.qd ex instituto laconico sūptū uidet: Nāq; apud Lacedemonios ex disciplina Lycurgi tres chori cōstituti sunt:unus senū.q sic canebat:nos olim fuimus robustiq; uenes. Alter iuuenū.q succinebat.nos aūt sumus.q; si uelis piculū facito.tertius uero pueroꝝ. a quo illud cātabatur.ἡμεῖς ἐσόμεθα πολλὰ κάρρονες.i.nos erimus multo meliores.chorē Seneca & Macrobius ex multorē uocibus cōstare autumāt:unū tñ ex oībus sonū reddi.ubi aliqua acuta.aliqua grauis.aliqua media uox ē.in choro singulorē latēt uoces.oīum apparēt:fitq; ex dissonis cōtētus.Mesochorē uocāt modulatorē.q in medio canit choro. qua dictiōe Plinius minor & Sidonius utūt.

Chorus a chara.

Tres chori lacōici

Chorus pueroꝝ.

mesochorus.

PANIscus:Pana deū eē siluestrē nemo nō nouit:a quo ꝓ diminutionē paniscus ita inflectīt:ut a Satyro satyriscus.q̄si minutulus pan sit paniscus.Suetonius ī Tiberio ꝓstātes ex utriusq; sexus puberbe paniscorē & nymphagē habitu.Scribit Pli.in.xxxv.paniscū fuisse pictū a tauriſco pictore.A paniſco differt panicus.græci n.panicon repētinū terrorē dicūt & cōsternationē. hinc illud.M.Tullii in epīis ad Atticū.de uētidio panicon.puto.itē rumorē afferūt magnū Romæ domū ad antoniū frumētū oē portari.panicon certe:higinus quoq; tradit capricornū obiecisse hostibus timorē.quā panicos noīat.mēdositas inoleuit ī codicibus higini ī qbus ꝓ panicos passim legīt paniscos. sīsta ā aūt īuētū eē panos qs nescit? Vñ cicuti cines . q̄si fistuli cines dicūt panes a Sidonio apollinari. sic scribēte:Alta cicuticines liquerūt menala panes.terrā habitāt.ut docet Capella Martianus Fauni panes.Satyri siluani.q oēs post ꝓlixū tēpus moriūt.tāq; polychrōii sint nō æuiterni.apud Eusebiū & Plutarchū ī libro cui titulus ē qd oracula defecerūt scriptū legimus nūciatū fuisse Liberio. qd magnus pan mortuus erat. COnuenit ī manū cupidinis:Nō pagē multa fūt:q; cū legas primo cute nihil ꝑse ferāt obscuritatis & disciplinæ recōditæ:sed si introspexeris curiosius.deprēdas aut cānā eruditionē semotāq;:ut hic Apuleii locus ē:quo nō simpliciter sed sciēter & ex legalis doctrinæ uerbis dictū ē psychen cōueniſſe ī manū mariti: Nāq; uxoris species duæ sunt.una matrū familias:altera usu.mater familias eē nō poterat.nisi q; cōueniſſet ī manū.hæc aūt certa erat nuptiarum species.Quæ ī manū ꝓ coēptionē uenerāt:hæ matres familias uocabāt.coēptio uero certis solēnitatibus pagebāt.& se se coemēdo inuicē ītrrogabāt:uir ita.an mulier sibi mater familias esse uellet.illa respōdebat uelle.itē mulier ītrrogabat utrū uir sibi pater familias eē uellet:ille respōdebat uelle.itaq; mulier uiri cōueniebat ī manū.& uocabāt hæ nuptiæ ꝓ coemptionē.& erat mulier mater familias.quā solēnitatē Vlpianus & Boetius exponūt.hinc ī topicis argumētū sumīt: & q̄stio est:an uxori fabiæ legatū sit argētū.q; in manū mariti nō cōuenit . nec mater familias fuit.qnetiā. Au.Gellius libro.xviii.noctiū Atticarē.matrē familias appellatā esse eā solā memorat.q; in mariti manu mācipioq; esset.sicut matrona ea ꝓprie dicta est quæ ī matrimoniū cū marito conueniſſet a matris noīe nūcupata nō adepto iā sed cū spe & omine mox adipiscēdo. uñ ipm quoq; matrimoniū dicīt. Ad hāc coemptionē rei uxoriæ referendus est ille Virgilii uersus.Teq; sibi generū thetis emat oībus undis.Inuenio apud auctores qd nubētes ueteri lege Romana Asses tris ad maritum ueniētes solebāt ferre:atq; unū quē ī manu tenerēt tāq; emēti marito dare:aliū quē ī pede haberēt in foco lariū familiariū ponere.Tertiū ī saccipio ī cōpito uicinali solere resonare: ita.n.legere mali ī saccipio apud Noniū Marcellū.q; uti legīt ī uulgatissimis codicibus ī sacciperone nā saccipium crumena maior ē & minoris marsupii receptaculū.Plautus ī rudēte. meū marsupium qd plenū argēti fuit ī sacciperio. MAruto partu:Nono.s.exacto mēse. uel decimo.sunt.n.hi duo menses maxime genitales.qbus partionē mulieris maturā fieri secundum naturā existimauerūt antiq. & medici.& Philosophi:sup qua re luculētū caput cōdidit Gellius in noctibus atticis illis lucidissimis.

Vxoris spēs duæ

Mater familias in manum ꝓ coemptionem

Nuptiæ ꝓ coemptionem

Matrōa.

Locus Virgilii.

tres asses sponsæ.

Saccperium.

mēses genitales.

QVAM uoluptatē noīauimus:Martianus Capella scri.psychē mūeribus deoꝝ opimā adamātibus

tiis nexibus a cupidine detineri.eaq; a philologia expolita ee. & scite uoluptate ex Voluptas
cõnubio cupidis & psyches nata ee finxerunt:cũ ex cupiditate aiæ uoluptas pgignat: ex cupidi
qua sũmũ bonũ clarissimi philosopho metiunt.De multiplici u tribit Aristoteles co. ne & psy-
piose.& nos Annotauimus in qnto cõmẽtario Tusculanarũ.græc inde sũptus hedoni che.
us decentissime dictus Spartião.p ipensa facta ĩ rebus uoluptariis. lẽtibus hæc nobis & Sũptus
has psyches ac cupidis nuptias cõmentantibus siderali opinor dec ẽ: ut ego q hactenus hedoniũ
a ducẽda uxore semp abhorrui nec qcq̃ libero lectulo cẽsui ee iuc s hominibusq; appro- uolupta
bãtibus uxorẽ ducerẽ:filiã clarissimi iurisconsulto Vincẽtii paleo llæ nomẽ est:q̃ annũ rius.
agens duodeuigesimũ.forma modesta.moribus ingenuis:& Virgi ore prædita in manũ Notabi
meã cõuenit:Dii faxit.ut hoc cõnubiũ sit nobis fœlix faustũ.ac so tq; ex eo uoluptas gi lia.
gnat. Quod si præsagia uana nõ sunt:haud dubie.cõcordi uolup iugio pfruemur.Nec- De uxor.
me cõtristat illud biãtis deortamẽtum:q rogatus a quodã an ux sset: aut inqt pulchrã Philippi
duces.aut deformẽ:si pulchrã habebis cõmunẽ.si turpẽ habebis tq; ãt bonũ igit. uxo betoaldi.
rẽ ducendã nõ ee argumẽto ut opinabatur satis firmo ppone auorinus dicere sole. De horta
bat:est q̃dã fœmine forma media inter pulcherrimã & deformi. ab ennio pquã elegã mentum
ti uocabulo stata dicit:quæ neq; cõmunis futura sit ob nimiã p ẽ:neq; penitenda ob i biantis.
modicã deformitatẽ:quã formã modicã & modestã idẽ phauo te appellabat uxoriã: Stata for
Ennius quoq; eas fere fœminas ait incolumi pudicicia esse:quæ si forẽt:Talis est Camil ma uxo
la uxor.nõ deformis.neq; formosissima.formosæ tamẽ propior.nõ ielegãs.neq; uenustissima.ue- ria:
nustatis tñ matronalis particeps.Theophrastus.in libro cui titulus est aureolus. & post theophra- Quæ du
stum Hieronymus in uoluminibus cõtra iouinianum tradunt sapientẽ inire matrimonium tũc cenda.
debere:si pulchra eẽt cõiũx. si bene morata si honestis parẽtibus.Quã forma mihi sit uxor nouerũt. Sapienti.
qui uidere:q̃ bene morata sit ego ipse noui.q̃ honestis parentibus nata.nullus ignorat:cuius pater Laus so-
iurisconsultissimus in urbe nostra clarissimus est meritoq; dici potest sultura scholastici gymnasii ceri.
cuius domus huius oraculũ est ciuitatis.cuius ianua & uestibulũ tãq̃ alterius mutii sceuolæ maxi Domus
ma cõsulto frequẽtia. ac sũmo hominũ splendore celebratur:qui ppter huius ciuilis iuris sciẽ iuriscõ.
tiã nominari uerissime potest.egregie cordatus homo.& Catus.ut de helio sesto scripsit ennius:q oraculũ
in legibus interpretandis annos amplius.xl.floruit inter primarios totius italiæ professores.prete Ci.
rea in homine tanta urbanitas.affabilitas comitas est.ut ab oĩbus maxime colatur maximeq; dili Laus.Io.
gatur.& cũ principibus placuisse magna laus sit.Socer meus adeo placet adeo gratus charusq; ẽ. Bẽtiuoli.
illustrissimo principi.Io.bentiuolo.Sub cuius tutela bononienses fœliciter ociantur.ut eũ conui Laus so
ctorẽ habeat quotidianum.ut sine contubernalitate ipsius iucũde & hilare cenare nõ possit:qui si crus.
eo quãdoq; caret dicere solet:paleotũ meũ desidero:Mater uero cõiugis meæ ea est: ut probitate Dorotea
strenuitate.Et domestico negociorũ curatione nulli matronarũ postponẽda sit.ut quodam qua Quæ ex-
si pfagio a parẽtibus Dorotheæ nomẽ illi inditiũ esse uideatur: ueluti dono deorũ data sit.ĩ uxo pectãt in
re ducẽda quattuor pricipaliter expetũt. Forma pbitas.Dos.nobilitas.Vxori meæ forma est illa- uxore.
qua ã dixi pbitas quã noui:quæ bene dotata.nobili genere nata in manũ meã uenit:quãquã pudi Pudicicia
cicia:quæ fœminei sexus pcipua uirtus ẽ pro nobilitate sit quãuis nõ illa dos ducẽda sit.quæ dos dos fœ
dicitur.sed ut matrona plautina inquit.pudicicia.& pudor.& sedatus.cupido.Deũ metus. parẽtũ minæ.
amor.& cognatorũ cõcordia:quæ morigera marito sit.Oli osor uxoriæ cõtubernalitatis celibatũ Mus sapi-
pferebã.qn ẽt subinde mecũ reputans musculũ pusillũ sapientẽ dici a sapiẽtibus bestiã:qui ætatẽ ens.
uni cubili nũq̃ cõmittit suã:ego quoq; discurrebã p multiplices tẽporarios q̃ amores nullo stabili bestia.
pprioq; uiculo illigatus erãq; erraticus ac uolaticus amator. Antea illd Oratianũ laudare solebã
Nil ait esse prius melius nil celibe uita:& illud Terentianũ.& isti qd fortunatũ esse autumãt uxorẽ
nũq̃ habui:& cũ aliquãdo publico auditorio ac frequẽti pfiterer satyrã illã:qua ĩ mulieres maledi
cta cõtinẽt & pbra:ĩ uectus sum in uitã cõiugalẽ.& ĩ molestias uxorias:aceruatis testimoniis. ex
Hieroymo.Seneca.plutarcho cæterisq; scriptoribus.idẽtidẽ memorabã uersiculos illos græcos.
ρωμιζε γημασ ἀουλοσ εἰμαι:τωβιω:ο ωη γαμωμ ἀρόρω ποσ ουκ εχει κακα ideſt cogita
tlo si duxeris uxorem.te in omni uita seruum fore:uir sine uxore malorũ expers est. nunc uero pa-
linodiã recino more Stesichori:facioq; qd uir sapiens facere cõsueuit.q de sua si ita rectius sit de Palinodi-
cedere aliq̃ cõsueuit.idq; cũ laude:quãuis stoicorũ paradoxõ repugnet asserentiũ sapientẽ nulli am recio
us rei pœnitere:& nũq̃ mutare sententiã.nunc in ore mihi est & in pectore sententia illa græci poe Guberna
tæ.γυρηλε χρηστη πηδαλιον εστ οικιασ.ideſt Vxor bona gubernaculum est domus.Antea culũ do
illud in ore idẽtidẽ habebã probabãq;.uxorẽ non esse ducẽdã hoilitterato.impediri enĩ studia lit- muſ uxor
terarum:nec posse quẽquã libris: & uxori pariter inseruire.nũc sentio cũ.M.Tullio.q libro tertio
de finibus cõsentaneũ ait ee naturæ ut sapiẽs uelit uxorẽ sibi adiũgere:& ex ea liberos pcreare. le
gẽ quoq; platõis sequor qua ille pcipit.ut unusq̃sq; uxorẽ ducat:qui uero nõ dixerit.pecũia mul Lex pla-
cetur atq; dedecore.Nec assentior his q existimãt studia lrarũ ipediri uxoriis iterpellatiõibus: cũ tonica.
mihi interdũ inter libros lasseſcenti somẽtũ sit.& suscitabulũ iteruẽtus uxoris.ex quo fit: ut id qd
fertur:credam esse uerissimum.Quod.s.oli martia hortẽsio:Terẽtia Tullio: Calphurnia Plinio:

tiis nexibus a cupidine detineri. eāděq; a philologia expolitā eē. cōducēter & scite uoluptatē ex cōnubio cupidis & psyches natā eē finxerunt: cū ex cupiditate aiæ & dilectōe uoluptas pgignat: qua sūmū bonū clarissimi philosopho; metiunt. De multiplici uoluptate scribit Aristoteles copiose. & nos Annotauimus in qnto cōmētario Tusculanaꝝ. græce dr ἡδονη inde sūptus hedonius decentissime dictus Spartiān. p ipensa facta ī rebus uoluptariis. CONdētibus hæc nobis & has psyches ac cupidis nuptias cōmentantibus siderali opinor decreto factū ē: ut ego q hactenus a ducēda uxore semp abhorrui nec qcq̄ libero lectulo cēsui eē iucūdius: Diis hominibusq; approbātibus uxorē ducerē: filiā clarissimi iurisconsulto; Vincētii paleoti cui camillæ nomē est: q̄ annū agens duodenigesimū. forma modesta. moribus ingenuis: & Virginali pudore prædita in manū meā cōuenit: Dii faxint. ut hoc cōnubiū sit nobis fœlix faustū. ac fortunatū: utq; ex eo uoluptas gignat. Quod si præsagia uana nō sunt: haud dubie. cōcordi uoluptarioq; cōiugio pfruemur. Nec me cōtristat illud biātis deortamētum: q rogatus a quodā an uxor ducēda esset: aut inqt pulchrā duces. aut deformē: si pulchrā habebis cōmunē. si turpē habebis pœnā. Neutꝝ āt bonū igit. uxorē ducendā nō eē argumēto ut opinabatur satis firmo pponebat. Vez ut phauorinus dicere solebat: est q̄dā fœmine forma media inter pulcherrimā & deformissimā: qualis ab ennio pquā elegāti uocabulo stata dicit: quæ neq; cōmunis futura sit ob nimiā pulchritudinē: neq; penitenda ob modicā deformitatē: quā formā modicā & modestā idē phauorius nō iscite appellabat uxoriā: Ennius quoq; eas fere fœminas ait incolumi pudicicia esse: quæ stata forma forēt: Talis est Camilla uxor. nō deformis. neq; formosissima. formosæ tamē propior. nō elegās. neq; uenustissima. uenustatis tū matronalis particeps. Theophrastus. in libro cui titulus est aureolus. & post theophrastum Hieronymus in uoluminibus cōtra iouinianum tradunt sapientē inire matrimonium tūc debere: si pulchra eēt cōiux. si bene morata si honestis parētibus. Quā forma mihi sit uxor nouerūt qui uidere: q̄ bene morata sit ego ipse noui. q̄ honestis parentibus nata. nullus ignorat: cuius pater iurisconsultissimus in urbe nostra clarissimus est meritoq; dici potest sultura scholastici gymnasii cuius domus huius oraculū est ciuitatis. cuius ianua & uestibulū tāq̄ alterius mutii sceuolæ maxima cōsultoꝝ frequētia. ac sūmoꝝ hominū splendore celebratur: qui pter huius ciuilis iuris sciētiā nominari uerissime potest. egregie cordatus homo. & Catus. ut de helio festo scripsit ennius: q in legibus interpretandis annos amplius. xl. floruit inter primarios totius italiæ professores. prete rea in homine tanta urbanitas. affabilitas comitas est. ut ab oībus maxime colatur maximeq; diligatur. & cū principibus placuisse magna laus sit. Socer meus adeo placet adeo gratus charusq; illustrissimo principi. Io. bentiuolo. Sub cuius tutela bononienses fœliciter ociantur. ut eū conuictorē habeat quotidianum. ut sine contubernalitate ipsius iucūde & hilare cenare nō possit: qui si eo quādoq; caret dicere solet: paleotū meū desidero: Mater uero cōiugis meæ ea est: ut probitate. strenuitate. Et domestico; negociorū curatione nulli matronarū postponēda sit. ut quodam quasi pfagio a parētibus Dorotheæ nomē illi inditiū esse uideatur: ueluti dono deorū data sit. ī uxore ducēda quattuor pricipaliter expetūt. Forma. pbitas. Dos. nobilitas. Vxori meæ forma est illa. quā dixi. pbitas quā noui: quæ bene dotata. nobili genere nata in manū meā uenit: quāquā pudicicia: quæ fœminei sexus pcipua uirtus ē pro nobilitate sit quāuis nō illa dos ducēda sit. quæ dos dicitur. sed ut matrona plautina inquit. pudicicia. & pudor. & sedatus. cupido. Deū metus. parētū amor. & cognatorū cōcordia: quæ morigera marito sit. Oli osor uxoriæ cōtubernalitatis celibatū. pferebā. qn ēt subinde mecū reputans musculū pusillū sapientē dici a sapiētibus bestiā: qui ætatē uni cubili nūq̄ cōmittit suā: ego quoq; discurrebā p multiplices tēporarios; amores nullo stabili pptioq; uiculo illigatus erāq; erraticus ac uolaticus amator. Antea illd Oratianū laudare solebā Nil ait esse prius melius nil celibe uita: & illud Terentianū. & isti qd fortunatū esse autumāt uxorē nūq̄ habui: & cū aliquādo publico auditorio ac frequēti pfiterer satyrā illā: qua ī mulieres maledicta cōtinēt & pbra: ī uectus sum in uitā cōiugalē. & ī molestias uxorias: aceruatis testimoniis. ex Hierōymo. Seneca. plutarcho cæterisq; scriptoribus. idētidē memorabā uersiculos illos græcos. ρωιζε γημασ ἀουλοσ εἰμαι: τωβιω: ο ωη γαμωμ ἀρόρω προσ ουκ ἐχει κακα ideſt cogita to si duxeris uxorem. te in omni uita seruum fore: uir sine uxore malorū expers est. nunc uero palinodiā recino more Stesichori: facioq; qd uir sapiens facere cōsueuit. q de sua si ita rectius sit desedere aliq̄n cōsueuit. idq; cū laude: quāuis stoicorū paradoxō repugnet asserentiū sapientē nulli us rei pœnitere: & nūq̄ mutare sententiā. nunc in ore mihi est & in pectore sententia illa græci poetæ. γυμηδ ε χρηστη πηδαλιον εστ οικιασ. ideſt Vxor bona gubernaculum est domus. Antea illud in ore idētidē habebā probabāq;. uxorē non esse ducēdā hoilitterato. impediri eni studia litterarum: nec posse quēquā libris: & uxori pariter inseruire. nūc sentio cū. M. Tullio. q libro tertio de finibus cōsentaneū ait eē naturæ ut sapiēs uelit uxorē sibi adiūgere: & ex ea liberos pcreare. legē quoq; platōis sequor qua ille pcipit. ut unusqsq; uxorē ducat: qui uero nō dixerit. pecūia mulctetur atq; dedecore. Nec assentior his q existimāt studia lrārū ipediri uxoriis iterpellatiōibus: cū mihi interdū inter libros lassescenti fomētū sit. & suscitabulū iteruētus uxoris. ex quo fit: ut id qd fertur: credam esse uerissimum. Quod. s. oli martia hortēsio: Terētia Tullio: Calphurnia Plinio:

Voluptas ex cupidine & psyche.

Sūptus hedonius uoluptarius.

Notabilia.

De uxor. Philippi betoaldi.

De hortamentum biantis.

Stata forma uxoria:

Quæ ducenda.

Sapienti.

Laus soceri.

Domus iurisco. oraculū Ci.

Laus. Io. Bētiuoli.

Laus socrus.

Dorotea

Quæ expectāt in uxore.

Pudicicia dos fœminæ.

Mus sapiens. bestia.

Palinodiam recio

Gubernaculū domus uxor

Lex platonica.

Vxores maritis tenuere candelabra.

pudẽtilla Apuleio:legẽtibus meditãtibusq; cãdelas & cãdelabra tenuerit.ut liqdo satis clareat studẽtibus discẽdi p nuptias occasionẽ tribui:desidibus excusationẽ.habeo itaq; uxorẽ ex aĩ mei sententia.nec me pœnitet cẽseri ĩ ordie maritoꝝ.Q d supest deũ optimũ maximũ pcor.ut id cõnubiũ fortũet citra ullũ ĩcõmodũ.citra offẽsiũculã.citraq; labeculã oẽm.ut cõcorditer fœliciter amãter annos nestoreos traducãus.nec ullo æuo cõmutẽur qn ego illi iuuẽis.illa mihi puella eẽ uideaĩ: gignaturq; ex nobis soboles uoluptifica.q̃lis ex psyche & cupidine pgñata ẽ.Nã ut musæ græcoꝝ canuut. φιλιδσ ωεγιστοσ λὲσ ωοσ αἰτεκρωσ γομαι.i. beniuolẽtie cõiugalis maximũ uiculũ ẽ soboles.Cũ impsentia uxor uentrẽ ferat.& pgnatiõis sarcina quotidiãõ ĩcremẽtulo turgescat spo & ominor filium anno hoc iubilei memorãdo. nascitur:q parẽtibus sit uoluptati futurus & ornamẽto. S3 iã tẽpus ẽ ut ad institutũ curriculũ redeãus:& carceribus ad metas cõmtatio nra decurat. DE lira anicula:Propriũ anicularꝝ ẽ ut delirare dicãt .M. Tullius deliramẽta aniculis feĩ peculiariter ascribit:idẽ tradit ĩ Catõe. ut petulãtia magis ẽ adolescentũ.sic senũ eẽ stultitiã : q̃ delirationem appellari solet. uideĩ ãt hoc uocabulũ hĩe etimõ a uerbo rustico.qd uocãt lerare opientes semina.uñ ut docet Pli.primũ appellata deliratio ẽ.inde & delirare dr a recto recedere. Q d ãt ãiculæ peculiariter delirẽt & fatuæ sint docet uocabuli etimõ. nãq; anũ dici autumãt.ab.a pticula priuatiua καὶ ψοῦσ q sit sine mente & sensu.puerbiũ ẽ apud græcos γρᾶωϳ υὸλοσ.i.uetulaꝝ nugæ.de his q delirãt & nugãt.

Delirare. Anus sine mẽte Prouerbium.. Pugillares. Pugillaria. Correcta menda prisciani. Pinaces. Codicili. Pugillar. Tuburcinari. Tuburcinabund? Ob iter.. Rupti lassi. Reicula. quæ.

delira & temulẽta illa narrabat anicula. Sed astans ego ñ ꝓcul dolebã me hercules qd pugillares & stillũ nõ habebã q tã bellã fabellã prænotarẽ? Ecce cõfecto nescio quo graui ꝓlio latrões eueniũt onusti: nonnulli tñ ĩmo prõptiores: uulneratis domi relictis: & plagas recurãtibus:ipsi ad reliquas occultatas ĩ quadã spelũca sarcinas: ut aiebant: ꝓficisci gestiũt: prãdioq; raptim tuburcĩato: me & equũ uectores rerum illaꝝ futuros fustibus exinde tudẽtes: ꝓducũt ĩuiã. multisq; cliuis & anfractibus fatigatos: ꝓpe ipsã uesperã ꝓducũt ad quãpiã spelunc̃a.unde multis onustos rebus. rursum ne breuiculo qdẽ tpe refectos ob iter reducunt.tãtaq; trepidatione festinabãt . ut me plagis multis obtũdẽtes: ꝓpellẽtesq; sup lapidẽ ꝓpe uiã positũ deicerent. uñ crebris æque ingestis ictibus. dextero crure: & ungula sinistra me debilitatum ægre ad exurgendum cõpellunt,& unus quousq; inquit ruptum istum asellũ: nunc ẽt claudũ:frustra pascemus?& alius:qd quod &

PVgilares & stilũ.Vt calãus in charta.& mẽbrãis scribit.sic stilus in cera.ut inqt Hieronymus in expositõe psalmoꝝ.pugillares ãt siue pugillaria dici tabellas ceratas:qbus antiqui scriptitabãt qs ignorat.priscianus autumat lras dici a lituris ppea q plerũq; antiqui ĩ ceratis tabulis scribere solebãt & postea delere.in codicibus prisciani mẽda inoleuit.in quibus ꝓ ceratis tabulis uulgo igit cæteris tabulis græci pinacas uocãt.Homerus scribit bellorophõti datos in lycia pinacas.Pli.codicilos & pugillares interptat:a Catullo quoq; codicilli dñt.pugillariũ usum pq uetustũ eẽ apd auctores inuenio.iurisc̃onsultus titulo de uerboꝝ significatõe indicat pugillares codicillos enunciari numero sp pluratiuo. Ausõius tñ ἐπίκωσ.i.singulr dixit bipatẽs pugillar expedi: EVEniunt.Lege reueniunt.hoc ẽ redeunt domũ & repedãt. TVburcinato:Festinãter cõeso.Tuburcinari.n.significat rapti cõedere:titinius tuburcinari sine me uultis reliquias.Plautus in psa lubido extẽplo cupe cõiuiũ tuburcinari.Cato tuburciabundũ & lurcabundũ dixit ꝓhelluõe & uoratore:q uocabula ut uetusta nimis:repudiãda pcipit Quintilia.in prio:nã uerbis ut nũmis utẽdũ ẽ.qbus sit forma publica. CLuus:loca cliuosa & p anfractus sinuosa uexãt ĩprimis atq; fatigãt iumẽta sarcinis onusta

ANfractibus:Viaꝝ.s.& locoꝝ.ãfractũ dici flexũ tradit.M.Varro dictũ ab ambitu & frãgẽdo:ab eo leges iubẽt in directo pedũ octo eẽ.in anfracto.xyi.i.inflexu. REfectos.Recreatos refocillatos.significat.n.nec mimũ qdẽ laxamẽtũ sibi pbitũ fuisse. OB iter:Annotãdũ ob iter hoc ut dicit q̃si ad iter seiuncti.ut duæ dictões eẽ uideãt: Alias obiter aduerbiũ ẽ significatq; intereundũ:interdenter:tali de cã.q̃ pticula ueteribus usitata & Plinio freq̃ns ẽ. TREpidatõe:Festinatõe. Vir.Ne trepidate meas teucri defendere naues. Et ĩmus:Corrige unus. RVptũ:Ruptos dicius delassatos & mẽbris fractos.ex diutino.s.labore.apud pliniũ nõ pauca ruptis & cõuulsis medicamenta sunt tradita:alias rupti dicunt uestibus lacertis pannosi sentiq; hinc illud amphibolon apud epigrãmatarium poetam. qui sanet ruptos dic mihi galle quis est.Nam cum de morbi genere loqui uideatur:signat festiuiter ruptos hoc est habentes uestem laceram & rupto panno discissam: nulla medela nulloque medico posse sanati. FRVSTRA PASCEMus: Ex Catonis præceptõ.qui boues uetulos armenta reicula. Oues reiiculas. Seruos senes. morbolos & siquid aliud in structuosum superfit uendi iubet . Reicula autem ut Catonianum uerbuum in transcursu ex

plicē.dicunt aĩaliã:q̃ morbo senioue grauia reiiciunt.a reiiciendo uidelicet noĩata .M. Varro in scdo de re rustica.In gregibus pecuariis delectus quot annis habendus:& reiiculæ reiiciendæ: qd locũ occupãt eaꝝ q̃ ferre possunt fructus. PEssimo pede:Quasi dicat malo omine & siniſtro pede sicut.n.dextro pede ad nos illi uenire dicunt q apponãt qdpiã boni.Ita siniſtro & pessimo pede. quoꝝ aduentus infortunatus est & calamitosus. VVLturiis pabulũ : Apud antiquos uarie decli. natũ hoc nomẽ est:nã & nulr & uulturis.& uulturius recto casu. ueteres dictitarunt. nunc in usu est uulr. Ennius: uulturis in sil. uis miseꝝ mãdebat homonem Catullus lingua exerta auido sit data uulturio .M. Tullius in oratõe pro sestio. exierũt malis oibus atq; execratõibꝰ duo uulturii paludati.Vultures ut ĩquit Hieronymus.& ante Hieronymũ Plautus & Plinius trãsmarina cadauera sentiunt. & triduo aut biduo illuc ꝓuolãt. Vbi cadauera futura sũt: hĩc ĩ captatores & bõa defunctoꝝ inhiãtes scitissime trãslatũ nomẽ: Martialis : Cuius uulturis hoc erit cadauer: & illud Senecæ uelut ꝓuerbiale.uultures cadauer expecta.penna uulturina subiecta pedibus adiuuat parturiẽtes: Auctor est Ambrosius uulres nõ ĩ dulgere cõcubitu:atq; sine ullo masculoꝝ semine cõcipere:uita uulturio icõfesso lõga ẽ. adeo ut usq; ad cẽtũ annos uita eorũ ꝓducat.Romãi ut refert plutarchus nulturẽ ĩ auguriis ut principalẽ obseruauerũt. cuius aspectu hercules ĩ rebꝰ obeũdis maxie lætabat.ex cadaueribus sibt

Dextro siniſtro pede.

Vulturius.

Vulturis.

Vultur captator & heredipeta.

Vulr in auguriis.

Metus ſtrenuus.

pessimo pede domũ nostrã accessit. nec quicq̃ idonei lucri ex ĩde cœpimus sed uulnera & fortissimoꝝ occisiones Alius iterũ:certe ego cũprimũ sarcinas istas : q̃q̃ ĩuitus ꝓtulerit ꝓtinus eũ uulturiis gratissimũ pabulũ futuꝝ ꝓcipitabo. Dũ secũ mittissimi hoĩes altercãt de mea nece : iã & domũ ꝓueneramꝰ . nã timor ungulas mihi alas fecerat.tũ quæ ferebamꝰ : amoliti ꝓperiter: nulla salutis nostræ cura:ac ne meæ qdẽ necis habita: comitibꝰ adscitis q uulnerati remãserãt : dudũ recurrunt :relaturi tedia:ut aiebãt nr̃æ tarditatis:nec me tr̃i mediocris carpebat scrupulus cõtemplatiõe cõmĩatæ mihi mortis.& ipe mecũ. Quid stas luci? uel qd iã no uissimũ expectas? Mors & hæc acerbissima: decreto latronũ tibi cõparata ẽ:nec magno conatu res ĩdiget:uides istas ruinas ꝓximas . & præacutas ĩ his ꝓminẽtes silices :quæ te penetrãtes qua decideris:mẽbratĩ dissipabũt. Nã & illa ipsa ꝓclara magia tua:nõ uultũ : labores q; tibi tantũ asini : uerũ coriũ nõ asini crassum sed hirundinis tenue mẽbranulũ circũdedit. Quin igitur masculũ tandẽ sumis animũ? tuæq; saluti : dũ licet:cõ

Vulr in auguriis.

Metus ſtrenuus.

escã q̃rit.nihil.n.aĩatũ ĩterficere fert.græci γυπὸς uultures appellãt. MItissimi:Ironicos. TImor ungulas fecerat:Ex ĩmitatõe Virgiliana ductus color.sic.n.ĩ serio ope scriptũ ẽ.pedibus tior addĩdit alas & qntus Curtius metũ uocat elegãter strenuũ.ppea q hoĩes ex metu fiũt strenuissimi uelocissimiq;.a thucydide quoq; dictũ ẽ.tior excutit ĩertiã.Asinus ergo Apuleiãus ex tardo factus est ob mortis metũ uolaticus cõtra naturã Asinorũ:qbus tarditas peculiaris ẽ:hĩc optio epitheto dixit poeta.sæpe oleo tardi costas agitator aselli.Luciãus.ολε του θάρα τουτε φοβος ἀραιοτητα τοῦ τῆς ὀλυμπιος εθηκεν.i.tior mortis detraxit mihi sensũ doloris. AMOliti:Remouẽtes exonerãtesq;:Amoliri.n.ẽ tollere abigere.rẽouere.ĩde amuleta dicta remedia cõtra mala medicamẽta. DVdũ:Paulo ante. COMmĩatæ mortis:Quã mihi cõmĩati fuerãt latrões mei. Scrupulus Sollicitudo.& angor.a scrupulo lapillo dictus:q calcatus molestiã affert.& ut ĩqt Dõatus. nimis molestæ sũt pedibus scrupulosæ uiæ. QVOD istas luci:Lego qd stas luci:Sermocinatio ẽ quã se cũ hẽt Lucius. Apuleius. Luci casus ẽ salutatorius.quẽ uocatiuũ uocãt:Apuleiũ ãt ꝓnomine luciũ dici qs nescis apud Lucianũ αθλιε τι ετι ωερεις ερταυθα γυπες σε και γυπὸν τεκρα λειπ ῆσ ἀυσξιν.i. infœlix qd hic ẽt mães? Vulturibus.& uulturꝝ pullis eris sagina cœnatica. SIlices Fœminino gñe dixit.sicut Virg.q ait in bucolico ludicro ah silice in nuda cõnixa reliqt.& in sexto Eneidos.Quos sup atra silex iã iã lapsura cadẽti.iminet assimilis.nã ut docet Quĩtiliãus in prĩo auctoritas sũmoꝝ uiroꝝ ꝓ rõne ẽ.silex ãt lapis ẽ uulgatis duritia ĩdõita.quo uiæ sternũt.Vñ apd nos usitatũ uerbũ silicare.qd ẽ silicibus sternere.Liuius ĩ.x.uia a martis silice ad bouillas,pstrata ẽ ubi annotãdũ a liuio dcñ eẽ a martis absolute.ꝓ eo q ẽ a martis æde siue tẽplo:q̃ dicẽdi figura prĩscis usitatissima:ut ad uestæ.ad Veneris.ad apollinis dixerit Oratius.Terẽtius. Cicero subitelligi uolẽtes ædẽ.scri.Pli.pirodẽ primũ iuẽnisse ignẽ ex silice.quẽ asseruare ĩ ferula docuerit,pmetheus:Auctor ẽ Victru.calcẽ coq̃ndã eẽ de silice.tãq̃ ea melior sit structura.idẽ lapidicias silices asserit duras eẽ nigri silices auctor Pli.optimi sũt:qbusdã ĩ locis & rubẽtes. PReclara:Irõicos,pnũciatiõe effigiẽ asini & labores asininos fuisse indutos.ꝓ corio autem asini qd crassum est & impe

Amoliri.

Amuleta

Scrupulus.

Casus salutatorius.

Atra silex.

Silicare.

Amartis.

Inuentor ignis ex silice.

Membra nulum.

netrabile cutẽ tenuissimã qualis hirũdiniana ẽ fuisse circundatã. Attẽde mẽbranullũ dici neutro genere.cũ in usu quotidiano sit ut mẽbrana.& p dimunitionẽ mẽbra nula fœminino genere dicaẽ.pauca.n.iueniũt diminutiua.ut auctor ẽ Prisciãus:q̃ nõ seruẽt genera primitiuoꝝ:ut hæc rana.hic ranũculus.hoc pistrinũ hæc pistrilla hic qualus hoc quasilũ.qđ uasis genus ẽ sũt q subtilitatẽ aĩ cõstare putẽt cute operimẽtilq; corpoꝝ:& ea maxie bruta eẽ aialia qbus crassior ẽ pellis.

Qualis.

Quasillũ

Subtilitas mẽtis ex cute.

unde asinus brutali iprimis tarditate p̃ditus uĩ:cuius cutiũ ẽ crassissimũ.qđ obstat spiritus inati tenuitati. MAsculum animum: Virilem imperterritum:& ut ueteres dicũt extrilidum. QVIN sumis:Exhortantis particula ẽ cuius uarietates in conuertenda oratione multiplices curiosus lector agnoscet:& docet gellius in.xvi. OPORTVNITAtem fugæ: pittacus mityleneus Vnus ex septẽ sapientibus dixit hãc sniam γνῶθι καιρον qđ latine significat nosce tps.siue tẽpestiuitatẽ.siue oportunitatem ĩ rebus obeundis.Nã ut inquit scite ausõius.cui ñ fuerit spectata oportunitas is offẽsã sæpe incidit:plautus ĩ pseudolo.ipa mihi oportũitas nõ potuit oportunius aduẽire:itẽ oẽs oportũitatis articulos noui.Teren.quoq; reꝝ oĩz eẽ primũ tps autũat:& a pli.nro dcm̃ẽ.Tm̃ tẽpestiuitas ẽt ĩ rapida celeritate pollet sup q̃ re scripsi ñ itelligẽter ĩ epthalogo. CALce unica: Vnico calcis ictu.mõ.n.nõ ptẽ plãtæ.sz pcussionẽ pedũ plãgãq; significat.ut Vir.calcẽq; terit iã calce diores. Auctoritas uteꝝ multa licẽter usurpat & uariis generibus iflectit.iter q̃ calx ẽ. q̃ dictio.mõ masculino mõ fœmino genere põit:pro calcaneo pedis & pcussiõe.sic silius.iã cõpos uoti ferrata calce cruẽtat cornipedẽ.In quo imitatus Virgiliũ uĩ sic scribẽtẽ.Quadrupedẽq; citũ ferrata calce fatigat.Notũ ẽ puerbiũ Terrẽtianũ. Nã q; ĩsitia ẽ aduersus stiulũ calces ductũ ex illa græca παροιμια.προς κεντρα λακτιζειν.i.cõtra stimulũ calcitrare cuius meminit eschylus.& ab euripide dictũ ẽ. προς κεντρα λακτιζει θνητος ὢν θεω .i.mortalis existẽs cõtra stimulũ deo recalcitrat. Vlantiũ:Sidõius Apuleius recẽtioresq; scriptores uiãtes frequẽter usurpãt pro uiatoribus ĩ floridis ut ferme religiosis uiãtiũ mos ẽ uiatorũ ẽ quo Ambrosius utit. VEctorẽ:Me asinũ.s.a quo uehat. NIsi:Lege nixu hoc ẽ cõatu. & uiribus. DEstinatus.Deligatus destinare.n.pro deligare Apuleio peculiare uerbũ ẽ. Quadrupedi cursu:Quadrupedãte. MIluinos oculos:Acutissima & pspicacissima acie oculos signare uolẽs miluinos dixit:tãq; miluus clarissime cernat notatũ qđ est a scriptoribus idoneis miluũ rapacissimã eẽ & famelicã sẽp alitẽ:q̃ uĩ artẽ gubernãdi nauigia docuisse caudæ flexibus traduntmilui solsticiis affici podagra.Aqlæ ut inqt plinius nr clarius q̃ nos cernũt. Vultures sagatius odorãtur liqdius audiũt talpæ.miluinos oculos scriptor uullus qđ eqdẽ sciã celebrat uelut acumie oculoꝝ p̃pollẽtes sicut lynceus iter hoĩesaqlæ iter aues lynces inter q̃drupedes clarissimæ oĩum cernere. tradũt credibile ẽ tm̃ miluo oculos clariores ĩ eẽ cũ ex alto speculatus deuolet ad p̃dã.cum pullis gallinaceis ex cœlo insidiet:& circa macella ut docet Albertus magnus carnẽ sectet & cadauera. apud Ouidiũ & higinũ fabula ẽ de miluo iter sidera collocato.plautus festiuiter nec mius scite dixit coquos eẽ miluinis & aqlis unguĩ significaĩ uolẽs furtificas eẽ & rapaces coquoꝝ mãus. SVp sexũ:Facta ẽ anus ultra sexũ muliebrẽ audacula & ferocula:cũ fœmiæ nãr timidæ eẽ solẽt:Aristlib.viiii.de aialibus fœmiæ oẽs inqt minus q̃ mares sũt animosæ excepta panthera & ursa fœminæ.n.ĩ his generibus uidẽt eẽ aiosiores cũ cæteris sint pculdubio molliores. VErũ malitiosiores astutiores isidiosiores fœmiæ sũt:atq; ĩ enutriẽdaple sollicitiors.Mares cõtra aiosiores ferociores simpliciores mĩusq; isidiosi.hactẽus Aristoteles.Plinius nr illa sua breuitate inimitabili.mares in qt ĩ oi gñe fortiores pterq; ĩ pãtheris .& ursis.Xenophõ quoq; ĩ lib.q oeconomicus iscribit & lucius Columella pdiderũt sexũ muliebrẽ iccirco timidiorẽ a natura formatũ eẽ q̃ utilẽ:qm̃ custodia & diligẽtia dõestica mulierib9 assignãt.metus ãt plurimũ cõfert ad diligẽtiã custodiẽdi .i. xvi.pte sagittarii mulieres hũtes horoschopũ erũt uiragies hoc ẽ uirile iplẽtes officiũ. & uirilitate masculaaiosæ. EXitiabilis ppositi.Quo.s.ppositi decreuerãtq; me sæuissimo mortis genere mulctare:cuius ego memor nulla ĩ fœminã pietate cõmoueor. CALcibus:Percussiõibus.expone ut supra.illud adde.q calcẽ antiq dicebãt quã nũc metã uocãus.& p fine usurpabãt.M. Tulli

Dictum pittaci.

Nosce oportunitatem.

Heptalogus libellus.

Calx calcaneum & percussio.

Prouerbium.

Viantes.

Viare.

Destinatus deligatus.

Miluini oculi.

Aquilæ oculatæ.

Vultures sagaces.

Talpæ auritæ.

Miluus ĩ cœlo.

Miluinæ ungulæ.

Fœminæ maribus timidiores.

us qm̃ sumus ab ipsa calce eius interpellatõe reuocati. huisce rei meminit Seneca libro epistolarũ moraliũ unde uigesimo. APplaudo terræ: Allido ad terrã. applodere. n. & cõplodere significãter & proprie dr plausũ edere illisis iter se mãibus. & palma cũ palma collata. cæteꝝ cũ qd allidr ad terrã sonitũ & plãctũ facit: propterea applodere elegãter dr ad terrã cũ sonitu dare. græci ποππυζειν dicũt. qd & sibilare significat. plinius scribit pictũ fuisse poppizõta itelligi uolẽs. uel mãibus plaudẽtẽ. uel sibilãtẽ: Seneca i scdo q̃stionũ. máus iter se clausæ plausũ edũt. auersæ iter se máus collisæ nõ plaudũt: sed palma cũ palma collata plausũ facit. græci tradũt morẽ fuisse apud priscos ἀστράπαισι ποππυζειν hoc ẽ fulgetris applodere siue ĩsibilar. hĩc illd plinianũ. fulgetras poppysmis: adorare consensus gẽtiũ ẽ. ubi poppysmi ꝓ cõplosiõibus accipiũt. quãuis nõ paꝝ multi codices pliniani sint. iqbus ita legitur. fulgetras adorare cõsensus gẽtiũ ẽ: omissa dictõe illa poppysmis. & nũc quoq; pleriq; oẽs. fulgetras signo crucis. uel adorãt uel desẽdũt: i oratoribus pedibus supplosio loco & tẽpestiue usurpata laudẽ affert. si uero crebra ẽ. ĩepti hoĩs eẽ dr: auctores Quintiliãus & Cicero. TRActatu: Tractõe dũ trahir iherẽs. s. loco

Applode re.

Poppyzõ

Fulgetras poppysmis ado rare.

Supplosio pedis.

applaudo terræ. At illa q̃uis humi ꝓstrata: tñ tenaciter loro ĩherebat: ut me ꝓcurrẽte aliq̃ti sp tractu sui seqꝛeꝛ. & occipit statĩ clamosis ululatibꝫ auxiliũ ualidioris mãus ĩplorar. sed frustra: fletibꝫ cassum tumultũ cõmouebat. qppe cũ nullus adforet: q suppetias ei ferre posset: nisi sola illa uirgo capticia. quæ uocis exitu ꝓcurrẽs: uidet hercules memorãdi spectaculi scenã. nõ tauro sed asino dependẽtẽ directe. aniculam. sumptaq; constantia uirili. facinus audet pulcherrimum. ex torto etenĩ loro manibus eius: me placitis gãnitibꝫ ab impetu reuocatum gnauiter inscendit. & sic ad cursum rursum incitat. ego simul uolũtariæ fugæ uoto: & liberãdæ uirginis studio: sed & plagarũ suasu: quæ me sepicule cõmonebãt: equestri celeritate q̃drupedi cursu solum replaudens. uirginis delicatas uoculas: adhĩnire tẽptabã. sed & scalpẽdi dorsi mei simulatõe: nõnunq̃ obligata ceruice pedes decoros puelle basiabã. Tũc illa spirãs altius: cœlũq; sollicito nutu petens: Vos inqt supi tandẽ meis supmis piculis opẽ facite.

Fulgetras adorare cõsensus gẽtiũ ẽ: omissa dictõe illa poppysmis. & nũc quoq; pleriq; oẽs. fulgetras signo crucis. uel adorãt uel desẽdũt: i oratoribus pedibus supplosio loco & tẽpestiue usurpata laudẽ affert. si uero crebra ẽ. ĩepti hoĩs eẽ dr: auctores Quintiliãus & Cicero. TRActatu: Tractõe dũ trahir iherẽs. s. loco Occipit: Incipit Luciãus tradit uetulã cauda correpta asinũ retẽtasse. CAssũ: Inanẽ irritũ in efficacẽ. uocabulo ab aranearũ cassibus ducto. ꝓ sint leuis hac nullius põderis Virgilius in se cũdo dixit cassũ lumie pro priuatũ. sicut plautus cassã dote ĩ aulularia posuit pro carẽtẽ dote. SVppetias: Auxilia. CApticia: Dictio ẽ eadẽ formula a capta ĩclinata. qua ab empto empticius. a facto factitius. significat captam siue captiuã: sicut ẽpticius ẽptũ factitius fcm̃. M. V. i tertio de re rustica: hic aprũ glãs cũ pascit empticia facit pinguẽ: illic gratuita exilẽ. Luciãus & græci αἰχμάλωτον dicũt capticiã. Exitu: Cũ fine clamoris anilis. mali legere excitu ut significet excitatõe uocis & iclamatõe uirginẽ ꝓcurrisse. HERcules: Ius iurãdi aduerbiũ ẽ. SCEnã: Apparatũ i eodẽ significatu superius quoq; accipitur scena: Trãslatio a scena histriõica. cuius apparatu. spectacula exhibẽr. NON tauro: Allusit ad fabulã europæ: q̃ tauro auecta ẽ. q̃ fabula i scenicis spectaculis Romæ edita ẽ. PLAcitis gãnitibus: Voces iqt & susurros adhibebat uirgo illa capticia: qbus ut pote placẽtibus reuocatus lũ ab ipetu fugæ prebuiq; facile dorsũ ascẽsuræ puellæ. GNAuiter: Strenue ac perniciter. EQVEstri celeritate: Lucianus. κατὼ τότε ερωτῖτης φυγης και τη της κορης σπουδη εφυγον ἱππουλαρο ως ideſt ego fugæ amoræ & puellæ studio fugiebam cursu equino & celeritate. SEpicule: Sæpe SVAsu: Suasione & incitamento. SOlum replaudens: Terram ungula quadrupedaute repercutiẽs. id qd fieri solet ab equo iumẽto. Asino pniciter curritãtibus. ADhĩnire: Quodã quasi hinitu respõsare recãere. maluit ãt adhĩnire dicere q̃ rudere: cũ hĩnire equorũ sit: rudere. Asinorũ tã quã eqnã naturã imitaret. sitq; honestius uerbũ: Getæ ipatori Romão familiare fuit hasce ꝓstiones grãmaticis propõere. ut dicerẽt singula aĩalia qũo uocẽ emitterẽt. ut exẽpli cã Agni balant. Porcelli gruniũt. Elephãti barriũt. Ranæ coaxãt: eq hĩniũt. SPirãs altius: Quidã legũt suspirãs ut sit imitatio Virgiliana ex illo uersu: suspirãs imoq; trahẽs a pectore uocẽ utraq; lectio erudita utraq; poetica ẽ spirare altũ os dr: q cũ fiducia ferociaq; elatior ẽ. suspirare altũ ẽ. suspiria ab imis pcordiis trahere. OPEM facite: Succurrite atq; opitulamini. ueteres iouẽ cognomẽto opitulum coluere ꝓ opẽ ĩdigẽtibus ferret. opẽ quoq; deã uenerati sũt. ꝓ ipsius ope. i. auxilio uita cõstet: humãæq; uitæ alimẽta q̃rũt. uel ꝓ ops ẽ terra. & hĩc oẽ opus cui feriæ dedicatæ dicũt opalia. q dies erat post saturnalia. auctor Augustinus. Lucianus sic. ἡδε παρόερος τοις ωερὶ θεοις ευχε τοιαυτα ταυτην την φυγην. i. uirgo qdẽ deos rogabat. ut ipsã i fuga ĩcolumẽ seruarẽt. COE lũ petẽs Aristoteles i. ii. de cœlo & mũdo refert antiquos cœlũ diis assignasse. nĩ quoq; Apuleius

Applode re.

Poppyzõ

Fulgetras poppysmis ado rare.

Supplosio pedis.

Caſſum.

Capticia.

Empticia

Factitia.

Sepicule.

Adhĩnir.

Porcelli gruniunt

Elephãti barriunt

Spirare altum.

Opitulus iupiter.

Opalia.

Cœlum deorum.

in Cosmographia testat deũ hĩe in arduis arcibus solũ cõsecratũ. ideoq; mortales cœlũ suspicere solẽt ĩ ꝓcatiõibus. tãq; ĩ domiciliũ deoꝝ ac sedẽ. plinius. sic hominũ terra. ut cœlũ dei. Vtatũ est. Debet ĩqt mala fortũa satis supq; placata eẽ cruciatibus & erũnis. q̃s hactẽus ppessa sũ. litare. n. si gnificat sacrificio facto placasse numẽ: qđ aliubi copiosissime explicatũ leges: malæ ãt sceuiẽtisq; fortũæ placat numẽ calamitatibus. cruciatibus & erũnis. talibus. n. piaminibus gaudet fortũa dũ rior. sicut mars cognominat a græcis αἱμοχάρης quasi sanguine gaudẽs: malæ ãt fortũæ ara ĩ exqlliis cõsecrata fuit: cuius plinius &. M. Tullius meminerũt.

Litare.

Mars αἱμοχάρης

Ara malæ fortunæ.

TVq; p̃sidiũ: Verba hæc per apostrophã fiũt a uirgĩe ad Asinũ: quẽ libertatis salutisq; suæ p̃sidium uocat: cũ illius ope & dorso effugiũ ĩuenerit: apd Lucianũ sic ĩqt. ἦν μὲ ἐφη κομίσησ πρὸσ τὸν πατέρα ὡσ κάλλισ τυ ἐλευτερὸν μὲν σε παρ τὸσ ἀφησω κριθωρὰξ ὠνήσομαι ὡσ ὁ ἑσταὸσ οἱ ἑφ ἑκάστ. τὴν ἡμέρα τὸ ἀριστὸν. i. si me ĩqt ad patrẽ puexeris o formose te libeꝝeẽ sinã tibiq; quotidie pro prãdio dabit medimnus ordei. ẽ ãt medimnus græcis mẽsuræ nomẽ. quẽ nr̃i modiũ ĩterp̃tãt de quo prisciãus & Ausõius.

Medimnus.

& tu fortũa durior: iã seuire desine. sat tibi miseris istis cruciatib⁹ meis litatũ ẽ: tuq; p̃sidiũ meæ libertatis meæq; salutis: si me domũ puexeris ĩcolumẽ: parentibusq; & formoso proco reddideris: q̃s tibi gratias phibebo: quos honores habebo: quos cibos exhibebo? iã pmũ iubam istã tuã ꝑbe pectinatã meis uirginalibus monilibus adornabo. frontẽ uero crispatã: prius deoconditer discriminabo. Caudæq; setas incuria congestas: & horridas compta diligentia perpolibo. bullisq; multis aureis inoculatũ. ueluti stellis sideris relucẽtem: & gaudiis popularib⁹ põpaꝝ ouantẽ. sinu serico ꝑgestãs nucleos: edulia mitiora. te meum sospitatorẽ cotidie

PROco: Qui me expetit uxorem. græci ὠνῆσο τὴν ἀγ

Isocolon Compar.

ꝓcos uocãt. QVOS honores: Exornatio rethorica est græci ἰσόκωλον uocãt. a nr̃is dr̃ cõparisce ãt exornatiõibus oppido q̃ frequẽs ẽ Lucius noster. IVbã: Scilicet Asinã. PEctina a plinio

Pectinar.

pectinar segetẽ ẽ cratibus dẽtatis q̃si pectinibus herbas pĩde ac capillos pectere: errãt grãmatici q̃

Pectita tellus.

autumãt pectiare uerbũ latinũ nõ eẽ. qbus plinius Apuleius cæteri reftagãt: quoꝝ auctoritas apud me pluris ẽ quã illoꝝ regulæ & decreta. Elegãter pectita tellus dr̃ Columellæ pro pectinata. quã

Discriminare.

itelligi uult discriminatã repurgatã. & detersa squalore nitescẽtẽ. DIscriminabo: Discriminare ẽ diuidere & ut ĩqt Donatus Virgilianus ĩterpres ĩ. xi. Eneidos cõmẽtario. discriminare ẽ propriã

Discermiculum.

speciẽ a specie separe: ut expõas discriminabo comã discerniculo distĩguã & diuisiõe cõponã. est ãt discerniculũ acus. qua capilli mulieꝝ ante frõtẽ diuidũt. a discernẽdo dictũ de quo. M. Varro

Discrimẽ

sic. discerniculũ ẽ quo discernit capillus pectẽ qđ p eũ explicat capillus. a discernẽdo quoq; discri

Discrimẽ

mẽ capitis deducit qđ significat diuisionẽ capilloꝝ muliebriũ atq; dissẽparationẽ. de quo Ouidius: cõpositũ discrimẽ erit. discrimina lauda. ab hoc uerbo discrimino fit aduerbiũ discriminatim.

Discriminatim.

qđ significat separati. & diuisim. sicut ecõtrario indiscriminati usurpãt eruditi pro eo qđ ẽ promiscuæ & indifferẽter. INcuria: Negligẽtia. Oratius. offendat maculis quas aut incuria fudit. apud

Indiscriminati.

antiquos si quis eques Romãus equũ hĩe gracilentũ aut paꝝ nitidũ uisus. erat opere censorio im

Incuria.

politiæ notabat id uerbũ significat. quasi dicas incuriæ. Catonis Tusculani scitũ illud celebrat. magna inquit cultus cura est. magna uirtutis incuria. caudæ præter hominẽ ac simias fũt oĩbus fere

Impolitia.

aialibus & ouã gignẽtibus. setosæ ut equis bouũ caudis lõgissimus caulis. atq; in ima parte hirsidẽ Asinis lõgior q̃ equis. sed setosus ueteris. ueteria ãt dicũt aialia q̃ uehẽtũt ut supra affati sumus. COMpta: Culta exornataq; purior lectio ẽ cũcta. ut dicat se oĩ diligẽtia ppolitura

Bullæ

tas asininæ caudæ globosas: & prsus ienodabiles diutia ĩcuria negligẽtiaq;: discriminãdi atq; ex

Hõ bulla est.

pediẽdi. BVLlis aureis. Hoc ĩ loco bullæ significãt ornamẽta illa orbiculata extuberãtiaq;: q̃bus

Bullare

tãq; oculis ephippia equoꝝ & pectoralia & habenæ exornari solẽt: alias bulla tumor ẽ momẽtaneus ĩ aq̃ repẽte deficiẽs. ide ꝑuerbiũ illud Varrõianũ. hõ bulla ẽ. bullare uerbũ ẽ qđ significat bullas facere. ut apud celsũ si uria bullat: Alias bulla ꝑ gestamĩe & ornatu ĩgẽuoꝝ puoꝝ accipitur

Inoculatus.

sup q̃ re ĩ cõmẽtariis Suetõii copiosissime. Annotauimus. INoculatũ: Decẽter dixit. q̃si oculis lu

Inoculaꝛ uerbũ rusticum.

minosũ. alludẽs uidelicet ad bullaꝝ effigiẽ. q̃ ueluti oculos repsẽtãt. ĩoculare apd scriptores Agricolatõis. ẽ iserere arbores ea ĩsitõe: q̃ ĩoculatio noĩat. quã teste plinio docuit ipsa natura. uel ut alii usus. fit ãt gẽma siue oculo exciso ex alia arbore. & ĩ aliã arborẽ ĩcusa. Virgil. ĩoculatiõnẽ signat scribẽs ĩ Georgicis. Nec modus iserere. atq; oculos ipõere simplex. Emplastratio eadẽ ferme est q̃

Inoculatio ĩsitio.

& inoculario. ideoq; dixit plinius. emplastri ratio ex inoculatõe & ipsa nata uideri põt: palladius

Emplastratio.

persicus inquit inocularí potest. quod & emplastrari dicitur. inoculatio omnium insitionum facilissima est. PROgestans nucleos: Pollicet puella. se sinu uestis & quidẽ sericæ nucleos scilicet ris saporis gestaturã. quibus asinũ opimet saginetq;. quẽ eleganti uocabulo sospitatorem appellat propterea q̃ eam sospitauerit. saluãq; eduxerit. ex manibus latrocinalibus. sospitare. n. saluare est.

& cõseruare

& cõseruare: Ennius. Regnũ nostrũ sospitẽt supstitentq; hinc iuno sospita dicta. cuius. M. Tullius Ouidius. Liuius. cæteri meminerunt: Deus quoq; ille genitor oĩum & architectus bono epitheto dictus sospitator: cuius nutu cũcta regũt: & cõseruãt. Nucleos aũt hoc ĩ loco nõ tã pineos & ex nucibus intelligo q̃ ex ope pistorio cõcinnatos. a dulciario. nuclei nucis pineæ sitim sedãt. & acrimoniã stomachi renibus & uesicæ utiles. græci στρωβυλους uocãt. Iuriscõsultus titulo de uerbo; significatiõe inqt ĩtegros strobylos de pinu ligni appellatione cõtineri. SAGInabo: Saginarium dici uoluerũt ueteres locũ ĩ quo sagina. i. pinguitudine gliscerẽt aialia & opimarẽt. M. Varro in tertio de Re Rustica. ad saginãdum inqt eligũt pullos. circiter sexquimẽses q̃ sunt nati: eos includũt in saginario. nucleos aũt mellitos & esculẽtos pollicetur Asino peride ac hũanũ gustatũ habẽti: cũ alioqui cibaria hmõi nõ faciãt ad palatũ Asini: cui ut inqt heraclitus & repetit Aristoteles ĩ. x. ethico; iucũdius est senũ auro. OCIVM, pfundũ: Tãquã iumẽtis ociũ sit finis beatitatis: in quo multi sũmũ bonũ posuere. & ĩ ociũ tãq̃ portũ pfugerũt. qđ ut inqt Oratius. neq; gẽmis neq; purpura neq; auro uenale est. NON deerit dignitas: Promittit Asino id qđ sapiẽtes uiri ĩprimis expetẽdũ eẽ cẽsent ocio sam. s. dignitatẽ. M. Tullius in Oratione p sestio: id qđ ẽ pstãtissimũ maximeq; optabile sanis & bonis & beatis cũ dignitate ocium. PERpetua testatione: Cõstituã inqt monumẽtũ qđ ppetuo testetur, ppagetq; posteritati hãc meã fortunã & fugã. ATRIO dedicabo: Ex ritu istitutoq; antiquorũ in atrio dedicaturã se dicit tabulã: Cuius pictura exprimat Asinũ uirginis sospitatorẽ. Nãq; apud maiores in atriis cereæ imagines singulis disponebãt armariis. obiter spectãdus est Ouidii uersus pensiculate. qui libro amo; prio sic legi solet. Nec tẽ decipiãt ueteris qnquaria ceræ. Quid sint quinquatria triuialibus quoq; Grãmatistis notissimũ est. Sed q̃ bene hoc in loco cõueniat dictio hæc nõ dispicio. extortus nimirũ ẽ intellectus ille: q̃ fertur. nec elegãtiæ poeticæ satis q̃drãs. Quo circa sensu curiose perpẽso ita legẽdũ opinor. Nec te decipiant ueteris plena atria ceræ. hoc intellectu puro sane & lucido. inqt lena ad puellã ne decipiat te amator, p nũmis afferẽs, nobilitatẽ & stẽmata familiæ. ostentãsq; atria plena auo; imaginibus. & ita docet in amatore spectandũ esse marsupiũ nõ stẽmata. De atrio pleno fumosis imaginibus in hũc sensum. M. Tullius & Seneca cõmenerũt. Repositoriũ quoq; ibidẽ erat tabula; picta;. qđ pinacothecen ex re dixere: de qua mẽtio apud Pliniũ. & Varronẽ. docet Victruuius qua magnitudie cõstituẽdæ sint pinacothece. ASIno uectore uirgo: Erit inqt res nouis annalibus memorãda. & stilo historico celebrãda: q̃ uirgo euaserit captiuitatẽ Asino uectore liberata. PHRYxũ arieti: Mythici tradũt. & memorat higinus phryxũ & hellen eius sororẽ arieti ĩpositos iras nouercales. & paternũ furorẽ p undas pro fugisse. hellen ĩ põtũ decidisse. a cuius noĩe dictus sit helespõtus. phryxũ colchos pueniſſe incolumẽ: & Arietẽ Ioui imolasse, pellẽ in tẽplo fixisse. & arietis ipsius effigiẽ ab Ioue inter sidera constitutã. Est aũt Aries in cœlo signũ æquoctiale regale. a græcis crios dictũ. q; cũ in eo signo sol fuerit inter diẽ & noctẽ quodãmodo iudicat: tropicũ dicit, q; ĩ eo sol uernũ tẽpus faciat: uer enĩ initiat sole in arietẽ ingresso. auctor Firmicus maternus ĩ prio matheseos: pdiderũt aureã habuisse pellẽ Arietẽ phryxi pp caritatẽ. ad quã in colchida, pfecti regio gñe dicunt argonautæ. Eusebius chronographus. affirmat ideo ariete fingi uectũ phryxũ. qa nauí fugit nouercales insidias: cuius ĩsigne erat aries. ET arionẽ: De arione citharedo famigerato. qui delphino uectus est scribũt Plinius. Solinus cæteri. copiosissime oĩum Gellius & herodotus: de quo cecinit Ouidius in secũdo fastoꝝ Quod mare nõ nouit: q̃ nescit ariona tellus. Strabo uulgatæ historiæ de rogãs fidẽ a p̃donibus in marĩ obrutũ arionẽ fuisse asseuerãter affirmat. sed fabulæ argumẽtũ uel potentissimũ est: q, simulacra duo ænea ad tenaꝝ laconiæ, pmõtoriũ uisebãt Delphinus uehens & hõ ĩsidens: pterea affatim exẽploꝝ est. qbus, pditur pueros a delphinis amasiis p maria uectos esse q̃ fidẽ faciunt. ut ĩqt Plinius: ut credat arionẽ quoq; fidicinẽ interficere nautis in mari parãtibus ad intercipiẽdos eius ẽptus eblanditũ: ut prius caneret cithara. cõgregatis cãtu delphinis eũ seiecisset ĩ mare exceptũ ab uno tenaꝝ in littus puectũ: p quo facto ĩter sidera delphin est collocatus. Scio alios quoq; causas tradi cur delphin ĩter sidera figuratus sit. sub quo sidere nati erunt petaminarii. & petaurĩstarii nt docet Firmicus maternus nouissimo matheseos uolumĩe: sunt aũt petaminarii q̃ agilitate corpis ẽsi uolare uideãt: uñ & nomẽ. græce enĩ πεταμαι significat uolo uolas. significatio petaminario

Sinabo. Sed nec inter cibos delicatos & ociũ profundũ: uitæq; totius beatitudinẽ: deerit tibi dignitas gloriosa: nã memoriã præsentis fortunæ meæ: diuinæq; prouidẽtiæ ppetua testatione signabo. & depictã ĩ tabula fugæ pẽsentis imaginẽ: meæ domus atrio dedicabo. Visetur & in fabulis audietur. doctorũq; stilis rudis perpetuabitur historia Asino uectore uirgo regia fugiens captiuitatẽ: Accedes antiquis & ipse miraculis. credimus etiam exẽplo tuæ ueritatis: & Phryxum arieti supernatasse. & Arionem delphino gubernasse.

Sosspitator.
Sospitaꝛ.
Sospitæ.
Sospitatoꝛ iuno.
Strobyli qui.
Saginarium
Fenum asino iucundius auro.
Ocium portus.
ocioſa dignitas.
In atriis imagies cereæ.
correctus ouidii uersus.
Pinacothecæ.
Fabula phryxi.
Helleſpõtus unde Aries in cœlo.
De ariõe
delphini amasii pueroꝝ.
Nati ſub delphine petaminarii.
Petaurĩstarii.

Petauristæ. rũ haud multũ diffidet a petauriſtariis: quos & petauriſtas appellãt: de petauro qs ignorat illa q̃ tradunt a cõmẽtatoribus Iuuenalis & Martialis. nihil notius: Arion quoq; nomẽ ẽ eq memoratiſſimi. p̃conio poetæ: cuius dñs fuit adraſtus. q̃ ex neptuno & cerere natus dr̃ hũano dextri pedis ueſtigio. EVROpã tauro: Notiſſima europæ Agenoris filiæ fabula ẽ: quã Iupiter ĩ tauꝝ deformatus exphenice exportauit in cretã. a cuius noĩe tertia pars terraꝝ Europa noĩaf: hĩc illud Oratianũ: tua ſectus orbis noĩa ducet. Pythagoras ex ære tarẽti fecit egregiã Europæ imaginẽ tauro inſidentis.

Arion equus.

Europa.

orbis terræ a fœminis dictus.

Aſia.

Europa unde.

Lybia.

Entheus.

Enthuſiaſmos.

Suſpirat⁹

Prouerbium.

In triuio ſum.

Dextrorſum.

Expoſtulare.

Poſtulaſſe

Expoſtulatio.

Finales q̃ſtiones

Familia herciſcũda.

Familia hereditas

De uia herciſcũda.

Correcta dictio feſti.

Erceus Iupiter.

Apellat creditor.

Nomina

Hiſtorici tradũt Europã a cretẽſibus raptã eẽ naui. cuius fuerit ĩſigne taurus: Ideoq; fingi a tauro auectã. Notabile illud. & ad fœmineũ ſexũ cõmendãdũ maxĩe ptinẽs orbẽ terraꝝ a nominibus fœminaꝝ nũcupari. nãq; Aſia dicta ẽ a nympha: exqua & iapeto oriẽ ꝓmetheus. Europa ut dixĩus ab europa agenoris filia: Libya quæ ẽ Africa a Lybia Epaphi filia. q̃ ſi talia ſcirẽt mulieres nr̃i tp̃is: q̃ inſolẽter gloriarẽt: q̃ ſe ſe iactãtiq̃æ extollerẽt: q̃ ſibi ipſis placerẽt. & quotidiano iurgio uiris opprobarent. q̃ muliebre gẽus foret lõge q̃ uiri le p̃ſtãtius: q̃ fœmĩæ nomẽ orbi terraꝝ ĩdidiſſent: p̃ide uiros moneo. ut hæc ꝙ ueluti myſteria habeãt ĩ ſanctuariis. nec p̃dãt in cœtu fœminaꝝ: ne ille ex ĩſolẽtibus fiãt ĩſolẽtiores. MVgiuit ĩ bouẽ: Q ñ. ſ. factus taurus Europẽ uexit: ob id dr̃ taurus ĩter aſtra eẽ cõſtitutus. ĩ cuius p̃ria pte qcũq; habuerit horoſcopũ erit uates Entheus. i. diuinus. & numĩe afflatus. q̃ dictio frequẽs ẽ apd̃ ſcriptores. dixit Cicero enthuſiaſmos abeſt ꝓ afflatu poetici furoris. HIC: Idem hæc. Idẽtidẽ: Frequẽter. SVSpiratus: Suſpiria nomẽ ẽ q̃rti ordinis. ſic Ouid. ĩ. xiii. Reſpicit hũc uates. & ſuſpiratib⁹ hauſtis. AD triuiũ: Luciãus biuiũ. græce. n. ait. Διπλοδοσ. apd̃ græcos ẽ ꝓuerbiũ huic loco cõgruẽs εμτριοδωεἰμῖ. i. i triuio ſũ. dr̃ ãt de his q incerti ſũt & nutabũdi ĩ negociis obeũdis. ppea q̃ εμτριοδῶ ĩ triuio poſitus neſcit q̃ uia ire debeat. DEXtrorſum: Ad dextrã ptẽ. Oratius ille ſiniſtrorſũ hic dextrorſũ. GNArus: Scius & callẽs. EXpoſtulabã: Cõquerebar ſubaccuſabã. expoſtulare enĩ ẽ ut inqt Donatus: cõqueri apd̃ illũ ip̃m q̃ peccauerit poſtulare de illo apd̃ alteꝝ: eodẽq; ſignificatu poſtulatio & expoſtulatio uſurpãt. MEIS pedibus. Vt. ſ. pedes mei. te ducãt p̃dĩtũ ĩ manus latronũ. IN cã finali: Verba ſcite & cõducẽter uſurpat iuriſconſultoꝝ: apud quos tituli ſunt finiũ regundoꝝ. familiæ herciſcũdæ. & q ſit ꝓprietarius. & q fructuarius. Actio ĩ agris uectigalibus & iter eos q uſũ fructũ hñt. uel fructuarii & dñm ꝓprietatis uicini fundi. & iter eos q̃ iure pignoris poſſidẽt cõpetere põt. ĩ finalibus q̃ſtiõibus: ut ĩqt Papinianus. uetera monumẽta ſequẽda ſũt: familiæ uero hirciſcũdæ nomẽ dr̃. hereditatis diuidẽdæ. ubi familia accipiẽ ꝓ pecunia & rebus hereditariis. qd̃ docẽt iuriſcõſulti titulo de Verboꝝ ſignificatiõe allegãtes legẽ. xii. tabulaꝝ: cuius hæc ſũt uerba: agnatus ꝓxĩus familiã hẽto. hoc ẽ hereditatẽ. In eadẽ ſignificãtia dcm̃ ẽ illud ab Aulo Gellio familiã pecuniãq; ſuã prãdioꝝ gurgitibus ꝓluiſſent: in eo dẽ ſignificatu apud Terẽtiũ quoq; familiã dici repies. ꝓ familiæ herciſcundæ actionẽ: ut ĩqt Vlpianus diuidiẽ hereditas. q̃ qdẽ actio ꝓficiſciẽ ex lege. xii. tabulaꝝ. Nãq; heredibus uolẽtibus a cõiũne diſcedere neceſſariũ uidebaẽ aliquã actionẽ cõſtituiq̃ iter eos res hereditariæ diſtribuerenẽ. ſi cut ergo ĩter litigatores de ꝓprietate ſoli litigaẽ: ſicut q̃ſtiões finales exiſtunt ĩter coheredes familia herciſcũda. hoc ẽ hereditate diuidẽda: ita feſtiuiter decẽtiq; trãſlatiõe ĩqt Apuleius ſe cõtendiſſe cũ puella de uia herciſcũda cũ illa dextrorſũ tẽderet. hic uero ſiniſtrorſũ. Tota res ẽ ex uerbis Iuris ciuilis ſciẽter apteq; trãſlata. Feſtus Põpeius erẽctũ dici tradit a coercẽdo dcm̃. Vnde & herciſcũdæ ĩqt. & eriſci. uidor legiſſe. apd̃. M. Tulliũ erciũ cieri. qd̃ & legi põt erciſci ex hac feſti auctoritate. cuius uerbũ corrigo ut ꝓ erectũ legas ercium. herceus uero Iupiter dictus ex eo q̃ intra cõſepta & penetralia domi coliẽ: quẽ & penetralẽ uocãt. græce. n. ἕρκοσ dr̃ ſeptũ. De ioue herceo. Ouid. Lucãus. cæteri. AD lũæ ſplẽdorẽ Luciãus. καὶ προροέρ ευθυσ προσ τηρ σεληρηρ εγρωσαρ τουσ λυστυχεῖσ αἰχ. ωαλὸτουσ. i. & pcul ſtati ad lunã cognouer ĩfœlices captiuos. APPELlat: Alloquiẽ. alias appellare uerbũ ẽ creditoris quo debitorẽ ſup debita pecunia cõpellat. apd̃ Columellã Alphius fœnerator dixiſſe ſeueriſſime ferẽ optia noia nõ appellãdo fieri mala: ubi noia ꝓ

& europã tauro ſupcubaſſe. Quod ſi uere Iupiter mutatus in bouẽ: põt in aſino meo latere aliqd: uel uultus hoĩs: uel facies deoꝝ. Dũ hĩc identidẽ puella replicat: uotiſq; crebros ĩtermiſcet ſuſpiratꝰ: ad quoddã puerum triuiũ: uñ me arepto capiſtro dirige/dextrorſum magnope geſtiebat. qd̃ ad parẽtes eiꝰ ea. ſ. iret uia. Sed ego gnarꝰ latrões illa: ad reliq̃s cõmeaſſe p̃das rẽitebar fortiter. atq; ſic ĩ aĩo meo tacitꝰ expoſtulabã. Quid facis ĩfœlix puella? qd agis? cur feſtinas ad orcũ? qd me is pedibꝰ facere cotidis. Nõ. n. tãtũ. uerũ ẽt me p̃ditũ ibis. Sic nos diuerſa tẽdẽtes & in cã finali. d̃ ꝓprietate ſoli: ĩmo uiæ heriſcũdæ cõtẽdẽtes. rapinis ſuis onuſti corã deꝓhendũt ipi latrones. & ad lunæ ſplendorẽ: iã inde lõgius cognitos. riſu maligno ſalutant. & unus e numero ſic appellat quorſum iſtam feſtinãti ueſtigio

debitoribus accipiũtur. LVCVbratis uiã:Quasi nocturno tẽpore ad lucubrationẽ cõficiatis.Docet Columella.quẽadmodũ Agricola debet ad lucubrationẽ ueſptinã palos decẽ.uſ ridicas qnq; cõficere:totidẽq; p antelucanã lucubrationẽ.uocãt aũt ridicæ pedamẽta.q optima ĩ uineã ſolẽt aſſerri ex quercu & iunipero.aliubi correximus mẽdoſũ Plinii locũ apud quẽ ĩ.xvii.nõ ridicæ legebaſ ſed radice. NOctis intẽpeſtæ:Intẽpeſtã noctẽ dicũt mediã.& tenebricoſã.Helius dicebat itẽ peſtã eẽ id noctis tẽpus qđ agẽdis rebus minime idoneũ ẽ:qđ alii cõnubiũ appellãt:q; fere oẽs cubent. alii ab eo quod ſileretur.ſilentium noctis. quod Plautus cõticiniũ uocat. LARuas:Propertius libro elegiaꝝ q̃rto. tradit manes umbraſq; defunctoꝝ nocturno tpe liberas uagari. ſic eni ſcribit. nocte uagæ ferimur nox clauſas liberat ũbras: Apuleius in Apologetico. oppido q̃ elegãter id gẽus laruas appellat noctiũ occurſacula: buſtoꝝ formidamina ſepulchrorũ terriculamenta.Plinius nocturnos terrores die mẽoratq; remedia idẽ fatuos uocat: q paſſim fœmiarũ Amaſii creduñ:quos lingua uernacula folletos appellãt:Verba Plinii ex.xxvi.ſubſcripſi hac ĩ piceno a fœis abigunt.quos mira pſuaſiõe fatuos uocãt:Hieronymus ozellũ a ruſticis noſtri tradit uulgus ſatuellũ nũcupat.idẽ Hieronymus laruaꝝ naturã eẽ dicit terrere paruulos:& in angulis occurrere tenebroſis: De laruis ĩ ſupioribus copioſe dictũ ẽ: unde laruati p lymphatis & furẽtibus dicti.Luciãus.οὐ τὰ λαιμοριὰ λελοϊκασ.i.nõ tu qdẽ demones extimeſcis. INTERuiſere: Ex iteruallo reuiſitare alias totũ uiſere. COMpendioſum: Breue & cõpendiariũ.alias lucroſum ſignificat. AD tuos iter:Luciãus.ἡ ωεισσε τοισ οἰκειοισ ἀπολωσομεμ.i.te tuis reſtituemus: ICTIbus tẽperat:Si quẽ pœniteat ictus illati.& ſtatĩ expuat mediã ĩ manũ:q pcuſſit:leuat ilico p cuſſus a pœna.hoc ſæpe delũbata quadrupede approbatũ eſt ſtati poſt tale remediũ correcto aĩalis ingreſſu:qdã e cõtrario aggrauãt ictus ante conatũ ſimili mõ ſaliua in manu ingeſta. INGRatis: Nõ ſponte.nõ libẽter.aduerbiũ ẽ:Plautus at pol pfecto ingratis:itẽ hoc noctis a portu ingratis exciſtauit. OCCIpio:Incipio. CLAVdicare:Lucianus dixit:ἐχωλευον.i.claudicabã. PEGaſi celeritatẽ:Aratus Ouidius.cæteri.Pegaſum neptuni & meduſæ gorgonis filiũ eẽ dixerũt:q in helicone ſaxũ ungula feriẽs pduxit fontẽ:q ex eius noĩe hippocrene eſt dictus: bellorophõtes ex hoc equo decidẽs crus infregiſſe dicit.equus aũt ſubuolaſſe:q inter ſidera ab ioue cõſtitutus exiſtimatur:de pegaſi celeritate uolatica Catullus.Nõ ſi pegaſeo ferar uolatu: Plinius in octauo pegaſos pẽnatos equos & cornibus armatos prodidit ĩ ethiopia gñari.Euſebius ex auctoritate palephati.pegaſum ſcribit fuiſſe nauẽ bellorophõtis.idẽ Plinius in.x.inter aues fabuloſas. nũerat pegaſos equino capite inſignes.Lucianus in hãc ſentẽtiã.ὑγιαιρων ἱππου ωκυτεροσ καὶ πτεριμοσ ἡσθα. Sanus iqt equo ocior & uolaticus extitiſti. VOCcatur: Corrige iocaſ.nã p itõiã dicit cõitẽ illũ talia ſe cũ iocatũ eſſe. Lucianus ait ſe adeo poſt hæc uerba fuſtuario ſupplicio affectũ eẽ:ut ulceroſus fieret ſcribit fuiſſe nauẽ bellorophõtis.idẽ Plinius in.x.inter aues fabuloſas. nũerat pegaſos equino capite inſignes.Lucianus in hãc ſentẽtiã.ὑγιαιρων ἱππου ωκυτεροσ καὶ πτεριμοσ ἡσθα. Sanus iqt equo ocior & uolaticus extitiſti. VOCcatur: Corrige iocaſ.nã p itõiã dicit cõitẽ illũ talia ſe cũ iocatũ eſſe. Lucianus ait ſe adeo poſt hæc uerba fuſtuario ſupplicio affectũ eẽ:ut ulceroſus fieret DOMVS loricã:Obſeſſores urbiũ.ultra iactũ teli foſſam faciũt: eãq; uallo.ſudibus turriculis inſtruũt:ut erũpentibus e ciuitate poſſint obſiſtere:qđ opus loriculã uocãt.auctor Vegetius in quarto:ſæpe inuenitur in hiſtoriis loricula urbẽ eẽ circũdatã.hircius in.viii.cõmẽtario belli gallici ſic ſcribit.hæc iperat uallo duodecĩ pedũ muniri loricãq; pro hac ratione eius rationis ĩnedificari.itẽ pontiũ frontes uiminea loricula munirentur. hic lorica domus ſignificatur nõ tã foſſa inedificata ad domũ latrocinalẽ muniendã:q ſepimẽtũ atq; maceria:qua ſcepta domus erat ĩ tuto.M.Varro in primo de Re Ruſtica inter ſepimenta.q tutãdi fundi & uillæ cã fiunt numerat maceriam.cuius ſpecies fere quatuor ſunt:nã fit aut ex lapide.aut e lateribus coctilibus.aut e lateribus crudis.aut ex terra & lapillis cõpoſitis.Quod maceriæ genus informe eſt.in deuteronomio ſic ſcriptũ legimus. cũ facies domũ nouã:facies murũ tecti p circuitũ.ne effundatur ſanguis in domo tua.& ſis reus lapſi alio & in præceps ruente.Hieronymus ſcribẽs cõtra pellaginos recitat hæc uerba.ſed p illo facies murũ tecti.elegãtius & ſpecioſius repoſuit facies loriculã tecto.Vnde fit ut loriculam intelligamus eſſe murum tecti q̃ ſit in circuitu domus ne quiſpiã & maxime pueri labãtur in pceps.peribolũ in eodẽ fere ſignificatu mentio eſt in ezechiele.nã græci περιβολον uocãt ſceptũ.circuitũq;

lucubratis uiã:nec noctis intempeſtæ manes: laruaſq; formidatis? An tu pbiſſima puella parẽtes tuos ĩterui ſcere pperas? Sed nos & ſolitudini tuæ præſidiũ pbebimꝰ:& cõpendioſum at tuos iter mõſtrabimꝰ.& uerbũ manu ſecutus:præhẽſo loro retrorſum me circũtor quet: nec baculi nodoſi quẽ gerebat ſuetis ictibus tẽperat. Tũc ĩgratis ad prõptũ recurrẽs exitiũ reminiſcor doloris ungulæ. & occipio nutanti capite claudicare. Sed ecce inqt ille q me retraxerat: rurſum titubas & uacillas? & putres iſti tui pedes fugere poſſunt. ambulare neſciunt: At paulo ante pinnatam pegaſi uincebas celeritatem Dũ ſic mecũ: fuſtẽ quatiens benignus iocatur comes. iã domꝰ eoꝝ extremã loricã pueneramꝰ. & ecce de quodã ramo pceræ cupſſus: induta laqueũ

Lucubratio ueſptina ante lucana. Ridicæ. Nox intempeſta cõnubiũ Silentiũ noctis. cõticiniũ laruæ terriculamẽta. Fatui fatuelli. Ozellus. Laruati. Interuiſere. Compẽdioſum. Ad leuãdũ ictum & augendum. Ingratis. De pegaſo. Pegaſi inter aues. De loricã ediſicanda. Maceria. ĵn deuteronomio. Facies loriculam tecto. Peribolus lorica

Peribolus lorica lorica cingẽs templum. Gonorrei qui.

& ita Hieronymus pibolũ capit ꝓ lorica siue circuitu. & corõa quasi quadã: q̃ sit ī domo: ne facilis in præceps lapsus sit. Iosephus in sexto belli iudaici scribit. q̃ templum Solomonis arãq; cingebat ex pulcherrimo saxo lorica gratissima usq; ad cubitũ surgẽs. q̃ populũ a sacerdotibus segregabat & gonorreos arcebat. Sũt aũt gonorrei. ut Vocabulũ signat semine fluentes. γονη enĩ genitura dicit. & ῥεω fluo. apud Plinĩũ gonorrei signãtur: ꝓ illos qbus ut ipse ait: genitura fluit. male litterati nõ gonorreos legũt sed gomorreos. corrupta dictiõe & significatu. ANVS pendebat: Lucianus illa pendebat. Quã quidem detractã protinus: cũ suo sibi funiculo: deuictã dedere p̃cipitẽ puellaq; statĩ distẽta uiculis: cœnã quã postrema diligẽtia p̃parauerat infœlix ãnicula: ferinis ĩuadũt aĩmis. Ac dum auida ferocitate cuncta cõtruncant: iam incipiunt de nostra pœna: suaq; uindicta secũ considerare. & utpote in cœtu turbulẽto: uariæ fuere sentẽtiæ. Vt primus uiuã cremari censeret puellã. Secundus bestiis obiici suaderet. Tertius patibulo suffigi iuberet. Quartus tormentis ex carnificari præciperet. Certe calculo cũctorum: utcunq; mors ei fuerat destinata. Tunc unus omniũ: sedato tumultu placito sermone sic orsus est.

Laq̃i pœna præposterã.

Suspẽdosi laq̃us.

Insepultus suspẽdio.

Viui crematio. Incendiarii uiui exurũtur

Tunica molesta quid.

Ad bestias damnatio.

Bestiarii

Patibulũ infame.

Patibulatum.

Patibulũ sera.

Oletas.

Calculus cãdidus in absolutione.

suffragia ꝓ fabas.

symbolũ pithagoræ.

ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ ΛΟΡΙΚΑ ΛΟΡΙΚΑ ΚΥΚΛΟΣ ΝΑΟΣ. ΓΟΝΟΡΡΕΙ ΟΙ ΓΟΝΟΡΡΕΙ ΟΥΚ ΟΙ ΓΟΜΟΡΡΕΙ. ΓΟΝΟΡΡΕΙ ΟΥΚ ΟΙ ΓΟΜΟΡΡΕΙ. ΑΝΟΣ ΚΡΕΜΑΤΟΣ ΑΝΟΣ ΚΡΕΜΑΤΟΣ ΓΟΝΟΡΡΕΙ ΟΥΚ ΟΙ ΓΟΜΟΡΡΕΙ.

goræ quo ꝓciebat a fabulo abſtinẽdũ eruditi ad hoc trãſſerũt. ut interpretẽtur ſignificare uoluiſſe pythagorã abſtinẽdũ eẽ a Rei Publicæ adminiſtratiõe:q̃ ꝑ fabas explicaſ. Calculus aho ſignificationis diuerticulo poni dicit ꝓ ſupputatiõe calculatoria & ꝓ rõne accepti expẽſiq; ſubducta: Iuuenalis ponat calculus. Columella hic calculus quẽ poſuimus. Itẽ ut diligẽs ratiocinator calculo poſito uidet. Sic oĩs ſchola eruditoꝝ loquit. De calculo:q̃ ĩ ueſica naſcit:diro cruciatu torquẽs nulli ignotũ a quo calculoſi dicti calculo laborantes:quos græco uocabulo lithanicos appellãt: lithotomos dicit medicus lapidis excidẽdi. NEC ſectæ collegii:Verba latronis mira ironia ꝓnũcia ta qbus uidet uelle mitius decernere ſuppliciũ:cũ decernat atrocius:collegiũ itelligit latrocinale:Cuiꝰ ſecta & decreta nil aliud ſũt.q̃ nefas & ſæuitia:ſanguinãteſq; ſentẽtiæ. VLtra delicti terminum:Tãq̃ æquus & mitis iudex cẽſere uidet:atq; ex legũ ꝓſcripto:qbus cauetur: ut potius pœnæ molliendæ ſint q̃ exaſperãdæ:& ut inqt Satyricus poeta ne ſit uidicta grauior q̃ iniuria.

calculoſi lithanici Lithotomos.

Nec ſectæ collegii: nec mãſuetudini ſingulorũ: ac ne meæ qdẽ modeſtiæ cõgruit:pati uos ultra modũ delicti q; ſeuire terminũ:nec feras:nec cruces:nec ignes: nec torm̃eta:ac ne mortis qdẽ maturatæ feſtinas tenebras acceſſere:meis itaq; cõſiliis auſcultãtes uitã puellæ: ſed quã meret:largimini. nec uos memoria ꝺſeruit utiq;: qd iã dudũ decreueritis de iſto aſino:ſemꝑ pigro qdẽ ſed mãducone ſummo. nũc etiã mendaci: fictæ debilitatis:& uirginalis fugæ ſequeſtro:miniſtroq;. Hunc igitur iugulare craſtino placeat. totiſq; uacuefacto ꝓcordiis per mediam aluũ:nudã uirginẽ. quã prætulit nobis:inſuere: ut ſola facie prominẽte: cæterũ corpus puellæ nexu ferino coherceat. Tunc ſuper aliquod ſaxum ſcrupoſum inſitium & fartilẽ aſinũ exponere. & NEC ſeras:Repetit gña pœnarũ dudũ annotata. MANduco ne: Edace comedone uoratore: mãducũ antiqui dixerunt obſoniũ.& mãducones hoies ꝓ edacibus. q̃ mãdones quoq; & mãduci noĩant: Põpõius magnus mãducus Camillus. M. Varro magnæ mãdonũ gulæ. mãducatus cibus & cõmãducatus. nõ tã ſignificat comeſus. ut uulgo uſurpatũ q̃ mãſus. & dẽtibus cõminutus maſticatuſq;:q deinde ꝓ medicamẽto ĩponi ſolet. & ꝓ tartura ingeri. Ita Plinius ita. M. Varro. ita oẽs loquũtur:q erudite pure latine loquũt. VIRginalis fugæ ſequeſtro:Sequeſter ẽ medius ĩter duos altercãtes:& ut uulgo dicit mediator a ſequẽdo dictus. ꝙ eius q electus ſit. ut docet. Au. Gellius. utraq; pars fidẽ ſequat. M. Varro ſculnã appellat. Lauinius quoq; ſcribit ſequeſtrẽ uulgo dici ſculnã. quaſi ſeculnã a ſequẽdo. Quod apud ſequeſtrẽ depoſitũ erat ſequeſtro poſitũ. ꝓ aduerbiũ dicebat pacẽ ſequeſtrã dixit poeta inducias intelligi uolens. Papinius in thebaide. ubi tunc fidei pacifq; ſequeſtra mater eras. Sequeſtraria dicit iure cõſultis actio de eo. qd' ſequeſtro deponitur. nũc Aſinus elegãter dicitur ſequeſter fugæ uirginalis. tãq̃ uirgo fugiẽs illũ ſequuta ſit: eiuſq; fidei fugã ſuã cõmiſerit. qd' Apuleius dicit ſequeſtrũ & miniſtrũ. Lucianus græce dixit: ὑπηρητην καὶ διακονον. VAcuefacto: Exinanito euiſcerato. & ut eruditi loquuntur: exenterato: exenterare enĩ eſt inteſtina educere detrahereq; q̃ ἐντερα uocãt: hinc trãſlatione decentiſſima exenterare marſu piũ dixit Plautus pro uacuefacere pecunia detracta. tãq̃ numi inteſtina ſint crumenæ. Lucianus: καὶ τὰ ὡς ἐγκατὰ παντὰ ἐξωβαλωμεν. i. uiſcera oĩa eiiciamus. PROminẽte: Apparẽte. & exerta coriũ Aſininũ. ne. ſ. ſuffocetur incluſo intus meatu: Lucianus. την κεφαλην ἐξω του ὀρου προχειρον. NEXV ferino: Vínculo corrii Aſinalis. SCRVpoſum: Plenũ ſcrupis: a lapillo⁊ dicia meretrices ſcrupeæ dictæ Plauto. quas intelligi uoluit cõtẽptibiles. idẽ more ſuo ludens ait. meus ſcrupoſam uictus cõmeat uiã. INSIticiũ & fartilẽ: Attẽde mirã ſcriptoris ĩ uerbis elegãtiã. nihil potuit inueniri ſignificãtius: q̃ Aſinũ inſiticiũ dicere & fartilẽ: in quo puella inſerta ſit & iclu ſa. de inſiticio ſat notũ. fartilis uero is dictus. qui inſtar farcimĩnis ĩpletur: ac farcitur: farturã appellat. M. Varro. in altilibus. fartores apud Terẽtiũ. qui farcimina faciũt. fartilia apud Plinĩũ pro turũdis. qbus farciũt & ſaginãt aues a farciẽdo. Quod aũt dixi fartilia pro turũdis poni: ſcito turũdas dici panificia & bucceas: qbus farciũt altilia ad ſaginã. M. Varro gallinas inquit farciũt turũdis or deaciis. M. Cato loquẽs de farciẽdo palũbo ſic ſcribit: dũ poteris facere turũdas ex aqua des eſcam tẽperatã. apud eũdẽ emẽdanda eſt. ut opinor: dictio: ſic ſcribẽtẽ Paulo ſupius. polline uel farina or deacea cõſperſa curãdas faciat. Ego emẽdo turũdas faciat: pro curandas: turunda eidem Catoni. ſignificat linamentum illud ex filis. quod in fiſtulam & ulcus ĩmitti a medico ſolet. uulgus ĩperitũ taſtam uocat. Cor. Celſus linamentum. uerba Catonis ſunt hæc. & ſi fiſtula erit & turundam non recipiet: & hoc metaphoricos dictum. nam ſicut turunda farcitur auis. ſic linamento illo farcitur fiſtula & uulnus. dicitur autẽ fartilis & farſilis ex cognatione. quæ eſt inter litteram. T. &. S. ut merto merſo. pulto pulſo. Apicius leporem farſilẽ. pullum farſilẽ. ſepiam farſilẽ. alioſq; cibos eſculentos farſilles appellat: quibus. ſ. infarciuntur & ac conduntur intus condimenta cæteraq; id genus

mãducũ. Mandu cones. Mãdões. Mãduci. Mãduca tus cibus Seqſter. Sculna. Pace ſequeſtra. Sequeſtraria. Exentera re marſupium. Inſiticius Fartilis. Fartura. Fartores. Fartilia. Turũdæ. Locus Catonis. Farſilis. Pullus farſilis. Porcus troianus farſilis.

gulæ irritamenta. priſcì porcũ Troianũ decẽter uocarũt farſilẽ & quaſi aliis aĩalibus incluſis grauidũ: ut ille equus Troianus grauidus armatis fuit. SOlis uaporibus: Luciãus a quo hæc eadẽ oia mẽorãt. græce dicit. θερμοτατω ηλίω. i. ſoli feruẽtiſſimo. VERmibus: Luciãus. καὶ τοῖσ σκωληξι πεφυρμενη. i. & uermibus cruciata. Scoleca græci uermẽ uocãt & σκωληκιον uermiculũ Vñ ſcolecia dicta eruginis genus. ex eo qđ cõtrahat ſe ĩ uermiculoꝝ ſpeciẽ: cuius meminit Pli. in. xxxiiii. VVLtures: Græce dicũt gypes. ægyptii litteris hiero glyphicis: uolẽtes exprimere naturã figurabãt uulturẽ: de quo Amianus Marcellinus. ſic ſcribit. per uulturẽ naturæ uocabulũ pandũt: qa mares nullos poſſe inter has alites ĩueniri rõnes mẽorãt phyſicæ. NAres æſtuabũt: puella naribus & anhelatiõe fetorẽ cõtrahet exanimalẽ. fetor enĩ ut medici tradũt res una eſt ex proſternentibus naturam mortalium: ex immunditia clocarum & fetore peſtilentiam gigni tradunt iuriſcõſulti. INEdiæ diutinæ: Teterrimum genus mortis eſt fame mori. ſi græcis camenis habemus fidem clamitantibus. λιμω οἰκτιστον θανεειν fame miſerrimum eſt mori. ab ezechiele ſagittæ famis mortiferæ dicuntur. a Plinio mors famis dira nominatur. Quibus inedia mori conſilium eſt. hi ſeptimo demum die mortem oppetunt. Plinius tamen auctor eſt duraſſe pleroſq; ultra undecímum. LAETali fama: Corrigo famem ut exponas mortifera fame. ex diutina inedia conficietur. & lentiſſima tabe abſumetur. paraſitus Plautinus feſtiuiter appellat eſuriales ferias: quibus ſcilicet ab edendo feriati ſumus. item paraſitus alter famem fuiſſe matrem ſibi ſuſpicatur. propterea q; poſtq̃ natus eſt nunq̃ ſatur fuit: quam cum plures annos utero ſuo herere conqueritur. MORTEM ſibi fabricare: Cum mors finis ſit erumnarum & requies malorum. non pauci extitere: qui tedio uitæ ſibi manu propria necem conſciuerunt. ob erumnoſam uitam finiendam. Tiberius mortẽ adeo leue ſupplicium putabat. ut morti uolentibus uim adhibuerit uiuendi. ut cum audiſſet unum carnulium nomine anticipaſſe eam exclamauerit carnulius me euaſit. & præcanti cuidam pœnæ maturitatem reſponderit. non dum tecum in gratiam redii. Scribit Auguſtinus in primo de Ciuitate dei. maiorem animum meritò dicendum eſſe. qui uitam erumnoſam magis poteſt ferre q̃ fugere. Plinius exiſtimat terram uenena genuiſſe: miſertam noſtri ut in tedio uitæ facillimo ueneni hauſtu extingueremur. nullo labore. ſimiles ſitientibus: hinc accipimus magnos Imperatores habuiſſe uenenum ſub annulo. & in promptu: ut mortem oppeterẽt ſine cruciatu. in rerum deſperatione. NON pedibus ſed animis: Ex more Romano hoc dictum eſt: quo pedibus ibant in eam ſententiam quam probabant. cuius rei mentionem fecimus in commentariis Tranquilli: & hoc ſæpe leges apud Liuium Ciceronem. cæteros. non pauci ſunt. qui hinc pedarios Senatores appellatos tradunt: quia ſcilicet in alienam ſententiam pedibus; irent; igitur ad hunc priſcorum morem alludens Apuleius dicit nõ pedibus ſed animis concordiq; conſenſu latrones iuiſſe in ſententiam eius: qui cenſuit uirginem aſino exenterato inſuendam: & multiplici genere cruciatuum conſumendam: Lucianus ait cunctos latrones exclamaſſe & acclamatione ſententiam collegæ comprobauiſſe. Germanorum mos eſt in cõſiliis auctore Cor. Tacito. ut ſi ſententia diſplícuit fremitu aſpernentur: ſin placuit frameas concutiant: quæ ſunt tela eorum. honoratiſſimum aſſenſus genus eſt apud illos armis laudare. TAM magnis: Aſininis. aſinos enim auritos. & prægrandibus auribus præditos cernimus. DEflebam cadauer: Lucianus. ego me ipſum degemebam perinde ac iam iam futurũ cadaueroſum. CRAſtinum: Cum in diem craſtinum diſtuliſſent Aſini puellæq; ſupplicium.

Scolecia erugo a uermiculis.

Vultur ſignum naturæ.

Fetor peſtiferus.

Miſerrimum fame mori

Inedia non lætalis ãte ſeptẽ dies.

Eſuriales feriæ.

Mors finis erumnarum.

Dictum Tiberii ſanguinarium.

Terra miſerta noſtri gignit uenena.

Pedarii Senatores.

Germanorum mos.

Frameæ.

ſolis ardentis uaporibus tradere. Sic enĩ cuncta: quæ recte ſtatuitis: ambo ſuſtinebunt. & mortem. aſinus quam pridem meruit. & illa morſus ferarũ: cũ uermibus mẽbra laniabunt. & ignis flagrantiã cũ ſol nimiis caloribus ĩflamarit uteꝝ & patibuli cruciatũ: cũ canes & uultures intima protrahent uiſcera. Sed & cæteras eius erũnas & tormẽta numerate. mortuæ beſtiæ ipſa uiuẽs uentrẽ habitabit. Tũ fetore nimio nares æſtuabũt. ĩediæ diutinæ letali fame tabeſcet. Nec ſuis ſaltẽ liberis manibus mortẽ ſibi fabricare poterit. Talibus dictis: nõ pedibus: ſed totis animis latrones ĩ eius uadunt ſentẽtiam. quam meis tam magnis auribus accipiens quid aliud q̃ meũ craſtinũ deflebam cadauer.

QVOD Luciãus uno tm̃ uolumĩe cõplexus ẽ:id Apuleius mẽbratĩ digessit: pluribusq; uolumĩbus latissime euagatus explicauit.ne ĩterpres aliẽi operis:sed cõditor nouæ historiæ uideret.& ut rerũ uarietate:q̃ gratissima eẽ solet lectores mulceret.caperet: oblectaret citra sastidiũ.Nũc ítaq; ut exequãur ordinẽ destinatũ:sũmatĩ argumẽtũ propõat hiusce septimi uolumĩus.Sub diluculũ matutinũ unus latronũ reliqs collegis renũcia uit.quẽadmodũ illa q̃ cõtigerãt ĩ domo Milõis hyppatini latrocinia & facinora ĩsanda ĩputabãt

Argumẽtum libri vii.

VT primũ tenebris abiectis dies ĩalbebat:& cãdidũ solis curriculũ:cũcta cõlustrabat: qdã de numero latronũ puenit sic enĩ mutuæ salutatiõis officiũ ĩdicabat. is ĩ primo spelũcæ aditu residens: & ex anhelitu recepto spiritu: talem collegio suo nũtium fecit.Quod ad domum milonis hyppatini: quam proxime diripuimus: pertinet: discussa sollicitudine iã possumus esse securi. Postq̃ uos enim fortissimis uiribus:cũctis ablatis:castra nostra remeastis: immixstus ego turbulis popularium: dolentiq; atq; ĩdignãti similis arbitrabar:super inuestigatione facti: cuiusmodi consilium caperetur:& an:& quatenus latrones placeret inquiri.renuntiaturus uobis: ut mãdaueratis omnia: nec argumentis dubiis :sed rationibus probabilibus: congruo cunctæ multitudinis consensu: nescio qui Lucius auctor manifestus facinoris Lucio Apuleio: & q; nullus latronũ sup tãto sceleꝛ ĩsimulabatur sed solus Apuleius:oĩs facioris auctor fuisse credebat: quonĩã nusq̃ cõparebat: q̃ audiens Apuleius ĩ Asinũ trãsformatus secũ q̃rebat & medullitus ingemebat:Qđ p̃ ĩsonte sons pro ĩ nocẽte nocẽtissimus haberetur Nec causã suã agere posset. Inserũt narraciũculæ festiuæ:agasonis ĩprobitas & fœmĩeæ fraudes graphice describũt. DIes ĩalbebat:Soli cũ orĩt ardẽs color ẽ postea radiãs. cuius ortu cũcta illumĩnãt:q lucem rebus mĩstrat.ausertq; tenebras.unde nõ ĩmerito a scriptoribus luculẽtis mũdi oculus: iucunditas diei.cœli pulchritudo noĩatur Lucianus græce ait ὀφθρος λεηρετι diluculũ ĩã aderat. CVrriculũ:Noie curriculi.& cursus & currus ĩpse significãt. Quintus curtius ĩ amnẽ p̃cipitauere curricula.Curriculo apud Plautũ & Gelliũ significat cursim aduerbiũ est. COllustrabat:illumĩnabat:illustrabat circunspiciebat ĩ hãc snĩam Virgilius postera phebea lustrabat lãpade terrã. tẽ oĩa collustrãs dixit p̃ circunspiciens.solis ãt hoc propriũ est.ut oĩa uideat.Vnde περιτωρωρ græcis dictus quasi cuncta intuens. SPEluncæ:Domiciliũ latrocinale significat. EX anhelitu.Plautus in Asinaria.nõ uides me ex cursura anhelitum etiã ducere.Anhelatores plinio sunt suspirioſi.& asmatici.qui anhelatiõe laborant.Quod uitii genus.ut inquit Cor.Celsus oẽ in difficultate spirandi cosistit:quod satis apte dici posse suspirium credit Seneca inquiens hoc animã agere est.De orthopnoea:& dyspnoea: quæ ipsa anhelatõis uitia sunt Annotauimus in cõmentariis trãquili.Vnde orthopnoici.& dyspnoici dicti hoc morbo affecti.qui ita distinguntꝛ.ut orthopnoea dicatur.quando spiritus nisi recta cervice trahi non poteſt.Dyspnoea uero modica est spirandi difficultas.neq; ex toto strangulãs:hæc uocabula perperam & indocte enunciantur ab interpretibus galeni.& medicis recẽtioribus. TAlem nuncium:Talem nunciationem.utrũq;.n.significat nuncius.& hominem & rem Catullus nũcia neutro genere dixit pro re nunciata.quod ratum repertu est. MIlonis hyppatini: Significat milo hospes Apuleii ex hyppata Thessaliæ Ciuitate:cuius domum a latronibus dirreptam supra copiose explicatum leges. TVRbulis:A turba turbula fit & tertio diminutionis gradu turbela. VñĩdemõIo socratis.oẽs iqt turbelæ tẽpestateſq; pcul a deoꝛ cœlestiũ trãqlitate exulãt. POpulatiũ:Plebeios hyppatios.itelligit.alias populares dicũt.q ĩ admĩstratõe.Rei publicæ. ita se gerebãt.ut ea q̃ faciebãt q̃q; dicebãt multitudini iucũda eẽ uellẽt:auctor.M.Tullius in Oratõe pro sestio.Alias populares sceleris ptícipes.ut apud Saluſtiũ:lege donatũ ĩ phormiõe popularitas dicit plauto ĩ penulo pro ciuilitate & iure cognatõis q̃ ẽ iter populares siue municipes & conterraneos. ARbitrabar: Spectabam contemplabar. ET an.& quatenus.Duo dicit se uidelicet spectasse an placeret iquisitionẽ fieri apud hyppatios sup latrõibus.nec ne & si placeret qũo & qua lege iquirerẽt. ARgumentis dubiis:Cũ sit argumentũ.ratio probationẽ præstans.& reí dubiæ fidẽ faciens ipsum sane dubiũ eẽ nõ debet:Dubiis enim ut inquit Quintilianus probari dubia qui p̃nt: firmissimis argumentis singulis instandũ:infirmiora cõgreganda sunt.quæ si nõ p̃nt ualere põdere. ualebunt quia multa sunt. NEscio qui:Ita loqui solemus quotienscũq; de homine ignoto & ignobili atque despicato.loquimur.plautus nescio quis loquitur.M.Tullius in Oratione pro sestio interfecit ligus iste nescio qui additamentum inimicoꝛ meoꝛ. LVcius: Apuleius significatur.

Sol mundi oculus

Curricula.

Curriculo.

Colluſtrare.

Anhelatores.

Suſpicio ſi.

Suſpiriũ.

Orthopnoici.

Dyſpnoici.

Turbula.

Turbela.

Populares.

Populari tas.

Argumẽtum.

Neſcio q

POstulabaſ: Accuſabaſ. nã poſt direptã milõis domũ facile crediderunt hyppatini. auctorẽ illius latrocinii fuiſſe ipſum Apuleiũ. ex eo q̃ nuſq̃ cõparebat. cũ i Aſinũ foret trãſfiguratus. COMmẽdaticiis: Ita iterp̃tabaſ lias cõmẽdaticias. quas ab amico demea ad miloně detulerat: fuiſſe ficticias & dolo cõcinnatas: ut tali uafricia milõi fieret cõciliatior: & ita poſſet facilius faceſ ipoſturã. ARctius: Arctiori uiculo amiciciæ. FALſis amoribus: Hypatẽſes: dũ hũt p̃ſuaſiſſi mũ ab Apuleio dirẽptã eẽ milõis domũ. ita interpretabãſ eundẽ ſimulaſſe amore ſotidos ſe teneri. ut ſub hoc p̃texto explorare poſſet cuncta miloniane domus mẽbra & gazarũ repoſitoria. IN qs: In qbus SCElerati: Apuleii. FLAgicii mométo: Ita. n. acciderat. ut eodẽ t̃pe milõis domus latrocinali mãu dirreperet. & Apuleius i Aſinũ demutatus nuſq̃ cõpareret: ut merito tãti facinoris auctor fuiſſe uideret. FRVſtatis: Eluſis deceptis. PRAEſidium fugæ: Credebant Apuleio poſt facinus patratũ p̃ſidiũ fugæ p̃ſtitiſſe equũ: q & ipſe a latrõibus fuerat abductus: onuſt9 p̃da. SERuũ eius: Hæc oĩa uidebãſ eẽ argumẽta potẽtiſſima aduerſus ipſum Apuleiũ. tãquã facinoroſi facinoris auctorem.

HEriliũ: Ipſius. ſ. Apuleii: ab hero. n. herilia conſilia dicta.

INdicere: Corrige indícẽ. ut dicat ſeruũ Apuleii fuiſſe conjectũ i carcerẽ tãq̃ idicẽ demonſtratorẽq; futuræ ſceleræ ab hero Apuleio perpetratoræ. IN publicã cuſtodiã: Carcerẽ ſignificat ἀεσμωτηριον græci uocant. M. Tullius i prio de diuinatiõe Socrates cũ eẽt i cuſtodia publica. Præcipit plato i libris de legibus. tres carceres i ciuitatibus cõſtituẽdos eẽ unũ pluribus cõmunẽ i foro reæ uenaliũ. Alterũ q correctionis noĩe nuncupeſ. q̃lis hoc t̃pe apud florẽtinos ẽ. quo truduntſ iprobi. & illic tãtiſp cõtinẽt. dõec meliores fiant: correctioreſq;: & ad bonã frugẽ cõuertãſ. Tertius carcer i media regiõe edificãdus ẽ. i deſerto & ſilueſtri loco ſupplicii noĩe notatus. dſa ẽ iter publicã & liberã cuſtodiã. publica cuſtodia ẽ carcer ut diximus. libera uero cuſtodia ſignificaſ. qñ qſpiã uel i oppido. uel in aliena domo coerceſ ut libere itra p̃ſcriptos terminos poſſit ambulare. nec poſſit effugere. Saluſtius i Catilina Senatus decreuit uti abdicatus eẽt a magiſtratu lẽtulus. itẽque cæteri i libris cuſtodis haberẽt. Liuius: libera cuſtodia haud ꝓcul a caſtris placere i aliq̃ fida ciuitate eũ ſeruari p belli t̃ps. lignea cuſtodia dr̃ plauto comiter & ſcite. p uiculis ex ligno factis. qbus hoĩes coerciti cuſtodiunt: qles ſunt numellæ boiæ. cõpedes. Cuſtodias uero põi apud iuriſcõſultos & Firmicũ maternũ & Suetoniũ pro hominibus carcerariis. q in carcere cuſtodiunt. aliubi copioſe annotauimus. Nunc obiter annotandum illud Eſaiæ prophetæ. ſicut tugutiũ i cucumerario. uocabulo admodũ ſcito cuſtodiariũ dici a Cypriano. &. n. tugutiũ cuſtodiæ cã ſit. in cucumerario. i. in horto. inquo ſati ſunt cucumeres. unde elegãter cuſtodiariũ dcm̃. EXcarnificatũ: Per carnificinæ torméta & cruciatibus diſcerptũ. lãcinatumque Suetõius in uitellio. apud gemõias mĩutiſſimis ictibus excarnificatus. atq; cõfectus ẽ. Cyprianus q̃ſtionatos nouo uocabulo uocat tortos: q. ſ. habiti ſunt i q̃ſtiõe & tormentis. In patriã luci: Maudatã Apuleii patriã. QVI reæ: Emendo reũ. ut dicat miſſos eẽ i patriã Apuleii. q reum hoc ẽ. nocẽtẽ Apuleium inqrerent depoſcerẽtq; ad pœnam. HIC: Hæc. FActa cõparatõe: Dum mecũ iqt p cõpatioẽ reputo q̃lis tũc eſſem i Aſinũ erũnoſũ trãſfiguratus. & q̃lis quõdã fuiſſe fortũæ opulẽtiis iſtructus uehemẽter i gẽiſcebã. medullitus aduerbiũ ẽ a medullis dcm̃. Ennius Salue q mortalib9 ꝓpias uerſus flãmeos medullit9. SVbibat: Succurrebat i mẽtẽ uẽiebat. i memoriã redibat. Pli. i. xxvii. tãto magis adoraſ priſcorũ i iuẽiẽdo curã i tradẽdo bẽignitatẽ ſubit. CAEcã fortunã: Ari

Deſmoterion. Pnblica cuſtodia. Tres carceres in ciuitate. Carcer correctionis floretiæ. Libera cuſtodia. Lignea cuſtodia. Cuſtodia carcerarius. Cuſtodiarium. Cucumerarium. Excarnificatus. Quæſtionati Medullitus. Subit.

poſtulabatur. qui proximis diebus: fictis comendatiis litteris: miloni ſeſe: uirum commentus bonum: arctius conciliauerat. ut etiam hoſpitio ſuſceptus: iter familiares initimos haberet. Pluſculiſq; ibidẽ diebus demorat9 falſis amorib9 ãcillæ milõis animũ ĩrepens: Ianuæ clauſtra ſedulo explorauerat. & iꝑa mẽbra: inqs oẽ patrimoniũ cõdi ſolebat: curioſe perpexerat. Nec exiguũ ſelerati mõſtrabaſ indiciũ. qppe cũ eadẽ nocte. ſub ipſo. flagitii mométo: idẽ ꝓfugiſſet. nec exinde uſq̃ cõpareret. nã & p̃ſidiũ fugæ: quo uelocius fruſtratis inſecutoribus: ꝓcul ac ꝓcul abderet ſeſe: eidẽ facile ſuppeditaſſe: equũ nãq; illũ ſuũ cãdidũ uectorẽ futurũ duxiſe ſecum plane ſeruum eius ibidẽ in hoſpitio repertum. ſcelerũ conſiliorũq; heriliũ futurũ indicere: per magiſtrat9 i publicã cuſtodiã receptũ. & altero die tormẽtis uexatũ plurib9: ac pene ad ultimã mortẽ exarnificatũ: nil q̃q̃ reæ taliũ eẽ cõfeſſũ: miſſos tñ i patriam Lucii illi9 multos nũero. Qui reæ pœnas daturæ ſceleris ĩqrẽt. Hic eo narrãte: ueteris fortunæ: & illi9 beati Lucii p̃ntiſq; erũnæ & ifœlicis aſini facta cõparatiõe me dullit9 ĩgemebã. Subibatq; me nõ ꝺ nihilo ueteris p̃ſcæq; doctrinæ uiros finxiſe. ac ꝓnũtiaſſe: cæcã

stoteles.libro problematũ duo de uigesimo.cur ĩqt diuitiæ magna expte ab hoĩbus prauis potius q̃ bõis habeãt:an qa fortũa cæca ẽ.discernere sibi atq; seligere qđ melius nõ põt.philosophi ut in qt pacuuius fortunã ĩsanã.& cæcã & brutã.eẽ p̃hibẽt.cæcã ob eã rẽ eẽ p̃dicãt qa nihil cernat quo se se applicet:ĩsanã ãt eẽ aiũt.qa hæc atrox.icerta.ĩstabilisq; sit.brutã.qa dignũ aut idignũ nequeat iternoscere. M.T.ĩ Lelio.nõ ipsa ĩqt solũ fortuna cæca ẽ.sed eos ẽt plerũq; efficit cæcos: quos cõplexa ẽ.plinius ĩ scđo fortũa laudaĩ sola arguiĩ. & cũ cõuitiis coliĩ. uolubilisq; aplerisq; uero & cæca ẽt exĩstiata uaga icõstãs. ĩcerta uaria idignorũq; fautrix. ĩn cœlo ut docet Firmicus maternus.locus ẽ. bõæ fortunæ & male fortunæ.nãq; bõa fortũa: quã græci ἀγαθὴ τυχὴ.uocãt.ĩ.y.ab horoscopo signo collocaĩ.mala uero ĩ.yi.ab horoscopo signo cõstituiĩ:q̃ a græcis dr.κακὴ τυχὴ tabula cebetis fortunã oñdit sup lapide rotũdo cõsistẽtẽ:eẽ cæcã.surdã.& ĩsanã.q̃ obãdulãs aliis facultates eripiat aliis tradat.rursusq; ab eisdẽ illico auferat.iccirco ĩ rotũdo lapide cõsistere fingiĩ:qm̃ ĩstabilia sũt eius mũera.Turba fortunã circũstans aspectu haud q̃q̃ simili sũt:sed eoꝝ alii lætãĩ & gestiũt. Alii merẽt & lugẽt:nã q uidẽĩ gaudere hi qppiã a fortũa accœperũt:a qbns ẽt bõa fortũa nũcupaĩ:q uero flere & mãibus sublatis tristari.hi sunt a quibus abstulit quæ ante tradiderat.a quibus fortuna mala nominatur. Veteres teste Lactã tio simulacrum fortunæ finxerunt cum copia & gubernaculo.tanquam & hæc opes tribuat & humanarum rerum regimen obtineat.Vnde poeta.inclytissimus fortunam uocat omnipotẽtem. & ab hĩstorico scitissime dictum.fortuna in omni re dominatur.Quod si ullo unquã tp̃e añ hac cognitũ ẽ fortunã reꝝ humanaꝝ dominã eẽ.& ambiguis passibus uolubilẽ uolaticãq;. nũc maxie spectatũ.nũc maxie cõptũ ẽ:nihil eẽ tã magnũ qđ nõ possit euestigio uolẽte fortũa pessũdari& ex sũmo ĩ imũ p̃cipitari.Eraĩ quto ab hĩc anno ĩ italia uiris opibusq; florẽte Ludouicus Sphorcia ducatus Mediolanẽsis iclytus moderator.tã pollẽs tã opulẽs.ut nutu hoĩs uel renutu fierẽt oĩa aut p̃hiberẽt.Eiusdẽ frater Ascãius ĩ Sẽatu Cardinaliũ auctoritate & potẽtia haud dubie priceps Romanæ curiæ habẽas ĩstar aurigæ moderabaĩ.Dẽiq; hi duo fratres.cũctis ferme mortalibus erãt formidãdi & imprimis Ludouicus Sphorcia.inter cæteros principes famigeratus.More humãi ingenii quo pluta habebat eo ampliora cõcupiscẽs:libidine dominãdi animũ titillãte:maximũ galliarũ Regẽ Carolũ multis ĩuitamẽtis ĩ italiã euocauit. q ingẽtibus eqtũ peditũq; copiis stipatissimus a trãsgressu alpiũ aduscq neapoli nullis obiicibus repagulisque trãscurrit.& citra cruorẽ & sudorem subacta uelut a trãscurrẽte cãpania ẽ Calabri apulique ĩ ditionẽ ultrõei uenerũt. Alphũsius Rex neapolitãus uiris eqs opibus p̃pollẽs regno exturbatus uasa collegit.& ĩ siciliã festinãter aufugit totus ille tractus italie dicto citius redactus ẽ ĩ gallorꝝ ptãtẽ afflatu fortũæ obsecũdãtis. Recte pictores & poetæ uictoriã finxere pẽnatã:q̃ hoĩum cũ fortuna euntiũ nõ cursus ẽ. sed uolatus Verũ eadẽ paulo mox reflãte rex gallicanus domuitionẽ capescere coactus ẽ.sed οὐκ ἀπαίμακτι.i.non sine sãguiẽ.Sqdẽ ad Tarꝝ amnẽ.q agꝝ parmẽsẽ p̃fuit. Ancipiti cruẽtoque p̃lio ĩter regios milites & italos depugnatũ ẽ cũ Ludouicus Sphortia iã ex gubernatore Dnx Mediolanẽsiũ factus iã uoti cõpos.Nouã cũ Venetis societatẽ coiuisset & fœdus sociale cũ Rege Carolo dirẽisset.post emissũ uel eiectũ ex italia gallorꝝ regẽ.ecce noua dissidia nouæque emulatões ĩter p̃cipes populosque italiæ lõge potẽtissimos gliscere cœpunt Dux Mediolanẽsis uenetos supiores ueneti ducẽ parẽ ferẽ nõ poterãt.hĩc alterius mali labes.hĩc fax italiæ & flagellũ Dux uenetis illudere. & cũ fœlicitatis pediss eq̃ sit supbia.neminẽ uereri.leges belli & pacis cũctis mortalibus dare. Impatorẽ Maximianũ ĩducere ĩ etruriã.mox mõ hos mõ illos fouere euestigio destituere .put rebus suis cõducibile arbitrabaĩ.cũ attõitis cunctis & quorsũ tẽderẽt eius cõatus expectãtibus ueneti odiũ iãdiu occultum coq̃ntes.decreueĩt Ludouicũ alterꝝ gallorꝝ regẽ.q carolo defuncto successerat sollicitaĩ ĩ italiã.Rati neminẽ ad ducẽ ĩsubrigm̃ subuertẽdum eẽ accõmodatiorẽ.q & ipse priuato odio in sensus duci:& dominatum illũ uelut ad se iure hereditario p̃tinẽtẽ reposcens haud grauate susceperit eã expeditionẽ ad quã subditis uenetorum maximique põtificis calcaribus atque hortamẽtis factus ẽ ẽt atque ẽt p̃pensior.itaque p̃be callens italiã nõ aliter q̃ italicis uiribus subigi posse. id qđ oli antiocho ab annibale dictũ ferunt.p̃fectũ copiarꝝ militariũ fecit.Io.Iacobũ Triultiũ ciuem Mediolanensem claritudie nataliũ ĩsignẽ.& apud populares suos fauorabilẽ.cuius gra & uirtus paucis ante annis cũ Ludouico Sphorciæ formidolosa eẽ cœpisset.iã pridẽ extorris factus & domo p̃fugus ad regẽ cõfugerat.eunque hortari & ipellere nõ desinebat ut bellum iferret Duci Mediolanensi oñdens se ductore nullo negocio illũ posse p̃fligari.igiĩ rex iacobo triulcio ipulsore: cõsiliario ductore bellũ absens mira celeritate atque fœlicitate cõfecit uix galli fines hostilles in uaserãt.uix machias oppugnatorias parauerãt cũ repẽte Maxius ducum dux.audito tantum belli noĩe exanimatus fortũæ opinor impendentẽ procellã metuens habenas rerum subito reliquit & ad Impatorẽ germanoꝝ Maximilianum auro argentoque oi asportato transfugit.Olim cæsar dictator significare uolens belli põtici celeriter cõfecti uictoriã gloriabundus scripsit ἦλθον εἶδον

Fortuna cæca.
Insana.
Bruta.
In cœlo bona fortuna & mala.
Fortuna in lapide rotundo.
Fortuna cum copia & gubernaculo.
Historia nostri tẽporis.
De uaria rerum italicarum fortuna.
Dux Mediolani.
Carolus. rex gallorum ĩ italiam.
Victoria. pennata.
Cõflictus ad tarum
Iacobus triulcius.

Dux Mediolano abscessit. Veni uidi uici.

ἐπικησα.i.ueni uidi uici. Rex uero Galliæ gloriosius dicere pōt & uerius. Nec ueni. nec uidi & uici. qui paulo post accepto tā insperatæ tā incredibilis uictoriæ nuntio cōfesti cū barōibus & Regio comitatu. transgressus alpes trāsiuit ī italiā. oculisq; lustrauit partū recēs ipiū. Mediolaniq; cōsedit. Verum cū natura cōparatū sit. ut quo se fortuna iclīnat eo fauor hoīum sequat: oēs fere italiæ prīcipes & reguli iuerūt salutatū officiose & reuerēter maximū Regē galloꝝ. eiq; sūt tantā uictoriā gratulati. iter cæteros alūnus quoq; meus Annibal Bentiuolus hōestissimo comitatu stipatus ē pfectus. ueꝝ ut ē ī ueteri græcoꝝ puerbio ουκ αρευγε θησεωσ. i. nō sine Theseo. hoc ē nō sine Mino Roscio deliciis meis: sine quo regulus Bētiuolus nil magnū īchoat: quo cū ob fidē tum ob prudētiā & facūdiā cōsilīq; pſentissimū ī rebus magnis plurimū utūt Bētiuoli oēs. una cum maxio patre clarissimi filii. hoc iclytus Annibal comite imo collega cā. n. Rei publicæ nīæ destitūt. Reuerētissime officiosissimeque salutauit christianissimū Regē: a quo comiter & obuiis: ut aiunt māibus exceptus & pcōio regio dilaudatus uoti cōpos domū remeauit. Quis q̄so unquam credidisset Ludouicū Sphortiā ītер duces oīs maximū. ītер reges famigeratū. ītер mortales memoratissimū ītер hoīes terrenū deū tā repēte tā inopinato iacturā tāti tāq; opulenti ducatus eē factū. Tā subito rebus deploratis. Mediolanū ipsāque Mediolani Arcē desertuꝝ: qua nihil ī terrārū orbe munitius quā cōmeatibus copiosā machinis repugnatoriis īstructissimā. iexpugnabilē: & omnibus tormētis bellicis īnuīcibilē eē sciūt oēs q uidere. Nimiꝝ id totū fortunæ & fato assignādū ē fato dant ipia & adimūt fortunæ hi ludi sūt. sola utrāq; paginā facit: illi uni oīa accepta oīa ferūtur expēsa fortuna Ludouicū Sphortiā ex fastigio excelsissimo deuolutū cernulauit: quē prius nō tīn ut alumnū molliter fouerat. sed ut filiū iucūdissimū peculiariter erexerat illustraueratq; exēpla fortunæ uariātis īnumera sunt apud priscos. q̄ Dionysiū gētiū quōdā terrorē corīthi litterario docuit uictum. eadē pompeiū post triumphos extoto terraꝝ orbe partos. post quæsitū ex rerum gestaꝝ amplitudinē magni cognomētum. spadonū libidini ī ægypto trucidādū tradidit. Verum hæc exēpla recētissima nulli priscoꝝ post ſerēda abūde cōmonefaciunt. ut fortunæ blandiēti. ut rebus secundis homo nimiū nemo cōfidat. Náq; regnū Neapolitanū. ut cætera pterea. adeo uetigine fortunæ circūactum est. ut spatio annorum quattuor. quinq; reges habuerit: quo qd mutabilius dici pōt. Florentini. quorum opes diu florentissimæ uiguerūt. bello externo & domestico uexati: Medices: quæ familia florentiæ diuitiis existimatione claritudine multos annos primātū tenuit in exiliū missi: Mutilatus florentinoꝝ dominatus auulsione pisarū. quæ maritima ciuitas plurimū rebus illoꝝ cōducebat. Nuperime Dux Mediolani: quo nemo maior nemo opulentior ex fastigio amplissimo decussus: quæ res uix apud posteros sit fidē habitura. Cogit alienas supplicias implorare. Deniq; p hosce annos nulla fuit ciuitas in italia quā nō belli fulmē afflaret & ruīna percelleret. Sola fuit patria nīa immunis & exors bellicæ uastitatis. bellis undiq; allatrātibus idq; factū prudētia. Auctoritate. Cōsilio illustrissimi principis. Io. bētiuoli q Bononiensē Rē publicam in maxima tranquilitate nec minori dignitate florentē diutissime custodiuit. cui amplissima ocii & pacis & opulentiæ bona accepta referrimus. optantes ut hic saluberrimus status permaneat inconcussus. ut optimo principi bene Rem publicam & ex utilitate omnium regenti deus petuitatem largiatur: publicum enim uotum est salus principis: a quo uelut a filo pendet salus ciuitatis. Ecce tibi. cum hæc iam condidissem. nec adhuc edidissem. Dux Mediolani succinctus copiis militaribus reuocatus a suis rediit Mediolanū. estq; fauorabilī plausibilīq; receptus a cūctis ordibus restitutusq; in pristinum fastigium. quod sane plerisq; omnibus est perquam iucundum. &. n. stāte Mediolāi Duce stāt cæteri italiæ reguli. italoꝝ existiatio maiestasq; cōsistit ac floret: illo cadēte hæc oīa simul titubēt imo corruāt necesse ē. itaq; Deū optimū maximū pcor. ut fulciméis firmissimis fulciat & stabilimētis ieluctabilibꝰ stabiliat pricipatū Ducis iclitissimi Ludouici Sphortiæ ut nos quoq; solidati cōsistāus extra oēs lapsū titubātiæq; piculū. hæc reꝝ ambages uarietatē q; tā iprouisæ tā subitæ tā iopinatæ euidēter cōprobāt plautinā illā ex truculēto sniam. Actutum fortunæ solēt mutarier uaria uira ē. in has digressiones diuertisse & hæc trāseūter inseruisse non fuerit alienū neque itēpestiuū. ob quotidianā fortunæ uariātis mētionē quā cæcā & surdā nō immerito finxerī. ut exēpla uetusta & recētiora testāt quā optio epitheto elegātiq; uocabulo exoculatā Lucius nī appellat. exoculatus āt. ut ex semita in uiā regrediamur. dī oculis priuatus. Martialis defiocūlū uocat scite & elegāter cui desit oculus quē luscū dicunt. uetus uerbum ē. apud iuriscōsultos eluscare. quod significat luscum facere. si enim scriptum legimus. titulo ad legem aquiliam. aquilia teneri eum qui eluscauerit discipulum in disciplina. Elucificare uero significat luce priuare Demiror Nonium marcellum exponentem elucificare esse lucidare. idq; ex auctoritate laberii qui ita scribit uolo elucificare exitum ætatis meæ. & enim quod cum honore multo dictum sit nonii marcelli apud laberiū elucificare accipit cōtrario itellectu: nō. n. significat lucidare ut ille opinat: sed luce priuare ē. n. apud laberiū diues auarus. ἀσωτίᾳ & popiationē filii deplorās q ait uelle se Democriti exēplo lumībus oculoꝝ priuare ne uideat filiū neqtia & luxu pdigētē patrimonium. Laberianos uersus pro testimonio citat Au. Gellius. apud quē lucificare legitur. pro elucificare.

Exoculata fortuna.

Defiocūlus.

Eluscare.

Elucificare.

Error nonii Marcelli.

ELigat: Augustīus ī quarto de ciuitate dei fortuna īquit q̄ dī bona. sine ullo examine meritorū fortuitu accidit hoībus bōis & malis. unde ēt fortuna noīat. qūo ergo bōa ē q̄ sine ullo iudicio. & ad bonos & ad malos: ut qd āt colit: q̄ ita cæca ē. passim ī quoslibet īcurrēs. ut suos cultores pleruq; p̄tereat. & suis cōtēptoribus hereat. CVM his diuerset: Malis. s. & īdignis. EXtremius: Deterrius. & peius. MAlus boni fama: Præsto exēpla sunt multoꝝ: q̄ foris ecus Catōes ītrīsecus neroues sunt: & sardanapali. q̄ uulgo credunt bōi. cū sint pessimi. nā multis simulationū īuolucris: ut ī

Fortuna a fortuitu

Inuolucris tegit natura hominū.

eligat. īmo uero cum his potissimum diuersetur: quos procul si uideret: fugere deberet qđq; cunctis est extremius: uarias opiniones: īmo cōtrarias nobis attribuat: ut & malus boni uiri fama glorietur: & īnocentissimus cōtra noxioꝝ ore plectat. Ego deniq; quē seuissimus eius īpetus ī bestiā extremæ sortis quadrupedē dedu xerat. cuiusq; casus ēt cuiuis iniq̄ssimo dolendus: atq; miserādus merito uidet: crimine latrocinii: in hospitē mihi carissimū postulabar. Quod crimē nō mō latro ciniū: uerū etiā parricidiū: q̄sq; sectius noīaret. nec mihi tñ licebat causā meā defendere: uel unico uerbo saltē denegare. Deniq; ne mala cōscientia: tā scelesto crimini p̄sens uiderer: silētio cōsentire: Hac tantū impatiētia p̄ductus: uolui dicere: nō feci. & uerbū qdē p̄cedēs: semel ac sepius īmo dice clamitaui. seq̄ns uero nullo pacto differere potui. sed in prima remansi uoce. & idētidē boaui: nō. nō. q̄q̄ nimia rotūditate pēdula uibrassem labia. sed qd ego pluribus de fortunæ seuitate cōqueror: q̄q̄ nec istā puduit me: cum meo famulo: meoq; uectore illo equo factum cōseruum atq; cōiugem: Talibus cogitatiōibus fluctuantē: subiit me illa

Vultus oratio fallunt.

Sub habītu ouiū lupus.

Probus p improbo explo ditur.

stus mēdicet. ut sceleratus maxīs honoꝝ cumulet īsignibus. EIVS: Fortunæ. EXtremæ sortis: Asinū significat. cuius īter q̄drupedes extrema sors ē. & ī pecore uilissimo cēset. unde a Columella uilis uulgariq; asellus nūcupat. CAsus: Infortuniū suū signat. quo ex hoīe in brutū fuerat demutatus: q̄lis casus uel inimico & hosti miserādus uideri merito posset cōsimile ē illud poeticū. uel priamo miserāda māus. POstulabar: Accusabar. & culpabar. PAricidiū: Vtrūq; & latrocinii & pricidi crimē atrox ē ac magnū. sed atrocius & maius haud dubie ē pricidiū. īquo multa peccātur. nā uiolaturus q̄ p̄creauit. is qui aluit is qui ī sede ac domo atq; ī Re publica collocauit. Sēsus Apuleiāus ē: uiolasse ius hospitii. lesisse iouē hospitalē: hospitis domū. cōpilasse: id nō tā latrocinium nominādū q̄ pricidiū. q̄si qui & hospitē ledit prida sit. SIlētio cōsentire: Taciturnitas cōfessiōis genus ē. & ut ait. M. Tullius dū tacent satis clamāt. NON feci: Lōge fortissima tuēdi se rō ē. ut tradit Quintilianus. si qd obiicit. negari pōt. si dicere possumus. nō feci. nō occidi. plinius in epistolis. præterea celer eques Romanus cui Cornelia obiiciebatur. cum in comitio uirgis cederetur. in hac uoce perstiterat. quid feci nihil feci. merito ergo Apuleius īnocentiæ suæ cōscius. adrefutandum crimen quod insonti obiiciebatur. uoluit clamitare id uerbum quod in defensiōe maleficii potentissimum est: scilicet non feci: sed cum latinam dictiōem ut pote Asinus latialiter enūtiare non posset. plane satis & dilucide: boauit particulam negatiuam: quæ est non. uerbum autē feci exprimere nequiuit. & profecto ruditus Asinorum nō nō sonare uidetur. PRAEcedens: Significatur non. quæ dictio præcedens & prima est. in hac oratione non feci. IDENtidem: Frequenter boaui. boando inclamaui dixit Virgilius in Georgicis. Reboant siluæque & magnus olimpus. ideſt resultant. & remugiunt. ut exponit Seruius Maronianus interpres: qui autumat id uerbum græcum esse. ROTVNditate: Vt uidelicet os in rotunditatem conformatum planius lucidiusque uerbum explicaret. VIbrassem labia: Labias siue labia contorqueri emouericq; in dictionibus atque litteris enūtiādis. Nigidius. Martianus. Gelliusque notificant. QVAMquā: Legi potest quā: ut intelligas. quā. ſ. fortunā nō puduit feciſſe: me cōseruū cū equo meo. & cōiugē. ſ. cōiun

Parricidium atrox crimen.

Negandi potentissima defensio.

Non feci.

Boare.

Reboare

ctũ copulatũq; & in eadẽ cõditõe cõiugatũ. M. Cato. myrtũ cõiugulũ appellat intelligi uolens: cõ
Myrtum cõiugulũ iugalẽ. a cõiugiis. qbus præest uenus. cuius tutelæ myrtus dicata est. Vnde ueneré mõ myrteã mõ murtiã uocant. SVbiit: in memoriã uenit. Cura potior: Sibi curã uitæ & salutis q̃ famæ potiorẽ fuisse ait: qm̃ ut prouerbiũ plautinũ est. Tunica pallio propior est. & ut inqt Gellius. nihil nobis pẽ sius cariusq; est. q̃ nos met ipsi cætera extrinsecus & circa nos cruciant ac torquent. res ãt uitæ itrin secus grassant. PARturiebã: Parturire mihi uidebar ex supplicio: quod mihi latrones destina uerãt. qũ. s. me insititiũ & farti lẽ puellæq; p̃gnatõe distentũ in terimere decreuerãt. QVI cõ modũ: Tũc tũc. id horæ. NO toriã ptulerat: Delationẽ iisimu lationẽq; notificauerat & me no tatõe fœdissima infamauerat.

cura potior: qua statuto cõsilio latronũ: maãibus uirgi nis decretã me uictimã recordabar. uentrẽ crebro sul piciens meũ: iã misellam puellam p̃turiebã: Sed ille qui cõmodũ falsam de me notoriã ptulerat: expromp tis mille aureis quos in sinu laciniæ cõtexerat: quosq; uariis uiatoribus detractos: ut aiebat: p̃ sua frugalita te cõmuni cõferebat atq; infit etiã de salute cõmilito nũ solicite scisitari. cognitoq; quosdã imo uero for tissimũ quẽq;: uariis q̃dẽ: sed ipigris casibus adoppe tisse: suadet tantisper pacatis itineribus: oĩmq; p̃ælio rum feruatis induciis. inquisitionibus cõmiliton ũ po tius isisteret. & tyrocinio nouæ iuuẽtutis: ad pristinæ manus numerũ: martiæ cohortis facies integrar et: nã

Notoria hodie uulgaria dictio est & libelliõibus usurpata. Ex prõptis: Demõstratis offensisq;

Notoria. INsinu laciniæ: Id aperisque fieri solet: qui furtim & dissimu lanter pecunias ferunt. ut in la cinia uestis aureos contexant: ut qui eos uiderint: pánosos & mẽ dicos existiment. COMMV ni arce: Significat arcam nun mariã fuisse latrocinali colegio cõmunẽ: in quã unusq;q; latro nũ porciũculã pecuniæ exrap to parte cõferebat: sicut q̃ a pythagora in cohortẽ discipuloꝝ recipiebãt: qđ quisq; familiæ pecu niæq; habebãt in mediũ dabãt: & cohibat: societas isepabilis fiebatq; cenobiũ hoc est cõtuberniũ sic scribit Hierõymus fuisse quoddã genus monachoꝝ. q̃ de eo qđ laboraverãt in mediũ partes cõferre soliti sint. ut haberent alimẽta cõmunia in actibus quoq; apostoloꝝ scriptũ legimus qđ & Augustinus memorat solitos eos q̃ ĩ cõtuberniũ recipiebãt uẽditis possessiõibus pecuniã offerre ante pedes apostoloꝝ & oĩa habuisse cõmunia. ĩ Castris ut auctor ẽ Vegetius folles hoc ẽ crume næ p cohortes singulas ponebãt. iqbus depositũ militare cõdebat. INsit scisitari: Pergit inquire re. COgnito: Cũ cognouisset. loquutio elegans & apud idõeos auctores frequẽs. Silius audito q̃ furens socias nõ defore uires hoc ẽ cũ audiuisset. Cor. tacitus. deligit locũ arctis faucibus & a ter go silua clausũ satis cognito nihil hostiũ nisi ĩ frõte: & aptã planiciẽ eẽ sine metu isidiaꝝ. AD oppetisse: Periisse mortuum eẽ: adoppetere. n. ẽ mortẽ oppetere. possumus ãt sic uti hoc uerbo. ut p se plenũ sit. & ut recipiat adiectionẽ: dicius. n. adoppetit & oppetit p eo qđ ẽ moritur & oppetit mortẽ sicut expirat & aĩam expirat. TANtisper: Interi. Annotãdũ hãc pticulã tãtisp absolute hoc ĩ loco positã. & plenã eẽ sine appẽdicula: accipiq; p̃ iteri & iterea. cõsimiliter Liuius ĩ prio. id iperi um ei ad puberẽ ætatẽ icolume mãsit tãtisp tutela muliebri. alias fere sp cõnecti solet quo ad dũ uel dõec & significat tãdiu. plautus ĩ Menechmis. meretrix tãtisp blãdit. dũ illud qđ rapiat uider. Au. Gel. ut uiuerẽt qdẽ tãtisp quoad fieret pmutatio. INqsitõibꝫ: Vt noui cõmilitões iqrerẽt p̃ sup pleñto mortuoꝝ. Antiq accẽsos uocabãt eos q̃ ĩ locũ demortuoꝝ subrogabãt: q ad scriptiui sunt ad scriptitii noiant ex eo dicti ut iterp̃tat. M. Varro. q̃ oli ascribebãt iermes q̃ succederẽt armatis. militibus. si quis eoꝝ depiisset. plautus. idem istuc aliis ascriptiuis ad legionẽ fieri solet. Succentu riati quoque uerbo militari dicũt. qui explendæ centuriæ gr̃a subiiciũt se ad supplementũ ordi nũ. hic illa ex phormione a re militari scite facta translatio. ego insidiis hic ero succẽturiatus. eadẽ methaphora succenturiari ponit pro subiicere substituereque. quasi succedaneũ. Au. Gellius. præ fecti popiæ negãt cœnã lautã eẽ nisi cũ libẽtissime edas. tũ auferat. & alia esca melior succẽturiet

Pythagó rei in me dium da bant pe cunias.

Oĩa cõm munia

Aposto lis.

Cognito

Oppetit.

Oppetit. mortem.

Tantisper

Accensi.

Adscripti tii.

Succentu riati.

Succentu riatur.

Tirocini um.

Tirões.

Tiruncu la canis.

TIrocinio nouæ iuuentutis: Suadebat inquit ut tirones ueterãis substituerẽt. & ut iuuenes gla diatores ĩ locũ defunctorũ sufficerẽt ad explẽdum pristinum numerũ. Tirocinium ãt p̃ rudimẽto accipit nõ solũ ĩ disciplina militari. sed in aliis quoque rebus. plinius elegãter tirocinium nauium dixit Mãnilius nec tirocinio peccet circũque ferat æterna cũ luce dies. tirones. nõ tã noui & rudes ĩ militia q̃ igladiatura & latrocinio atque aliis quoque i rebus usurpãt. M. Varro de bobus scribẽs tironẽ iquit cũ ueterãõ adiungunt. a Columella adolescẽtior canis tirũcula dicta scribunt iurisco sulti titulo de re militari ignoscẽdũ eẽ tirõi ignorãti adhuc disciplinã. optimi tirones ex præcep to Vegetii deligunt ex Agricolis. Humeris musculosis suris expediti nõ superflua carne distẽtis sed neruorũ duritia collectis. proceritas in tirone nõ magnope desideranda. utilius ẽ enim fortes eẽ q̃ grãdes. PRIstinæ manus: Prioris multitudis. Martiæ cohortis: Martiam cohortẽ appellat

bellicosam latronũ manũ. quoꝝ deus mars est. & telũ qđ missile uibrãt. simul allusit ad Romanã militiã i qua erat legio martia exploratæ uirtutis: de qua. M. Cicero in quarta Antoniana ꝝ. qd legio martia: quæ mihi uideꝫ diuinitus ab ipo deo traxisse nomen a qua. Po. Romanũ gñatũ accœpimus. INVItos: Ad latrociniũ exercẽdũ: inuiti metu cõpellũtur. uolẽtes ꝓmio inuitãꝫ: nec paꝝ multi reperiunꝫ q malũt i collegio latronũ tirãnica ptãte dñari: q̃ i uita priuata humiliter degere atq; seruiliter. & cũ duo monosyllaba orbẽ terraꝝ regãt ius. s. & uis. apud latrões uis coliꝫ iuriscq; locũ sibi uẽdicat ensis. est tñ iter dũ cerneꝫ aliquã iuris iustitiæq; adũbratã imaginẽ apud latrões nã q archipirata dr nisi æquabiliter p̃dã dispartiat. aut occideꝫ a suis ut inqt. M. Tullius. aut relinqueꝫ qn etiã leges latronũ eẽ dicũtur qbus pareãt: quas obseruẽt. itaq; pp æquabilẽ p̃dæ partionem bargulus illiticus latro: de quo ẽ apud theopompũ: magnas opes habuit & multo maiores Viriatus lusitanus: cui exercitus Romãi Imperatoresq; cesserũt. PRO sua pte: Tãq̃ unusquisq; ex collegio latrocinali ꝓ rata pte cõmilitonẽ parare deberet. ET statu procerũ: Statura corporis & ꝓceritate grãdissimũ ꝓceritatẽ tironũ inqt Vegetius ad uictoriã scio sp exactam ita ut senos pedes uel certe quinos & denas uncias hre ꝓbarentur: Verũ nõ tã staturæ ratio habenda est. q̃ uiriũ: qđ & homeri suadet auctoritas q tideũ corpe qdẽ paruũ sed armis fortissimũ fuisse significat: statũ aũt ꝓ statura dixit sicut tonsum ꝓ tonsura. Alias status cõsistitio diciꝫ a stando uidelicet. inde basilicus status Plauto ꝓ regius magnificusq; cõsistẽdi modus. apud eũdẽ illud ꝓuerbiale. in statu stat senex ꝓ eo qđ i ꝓcinctu ẽ & stat paratus. de statu oratorio q̃ res græce dr στασισ & alio noie cõstitutio & de statu Rei. P. & priuatæ. nihil notius. Scio tibi familiarẽ eẽ ex crebra lectiõe libellũ meũ de optimo statu. VAstũ: Enormẽ & magnũ Virg. uastũq; caua trabe currimus æquor. In usu apud auctores ẽ uastitudo uasticies. & uastitas ꝓ horrore desertone cõtagio. & desolatiõe. uastitudo apud Gelliũ ꝓ magnitudine ponir & enormitate: Vastescere uerbũ uetus ẽ significãs deseri & uastari. PERsuasisse: Suademus facilia psuademus difficilia. suademus monẽdo: psuademus perficiẽdo. PIGRitia: Desuetudo. pigritia ueternũ parit. diutino torpore hebetaꝫ robur corpis & uigor ingenii. inde illud Sili sentẽtialiter ꝓlatũ blãdoq; ueneno dissidiæ uirtus paulati euicta senescit: & ut inquit Ouid. ignauũ corrũpũt ocia corpus. Iccirco salubriter ꝓcipit pacatus panegyrista tergẽdam ocii eẽ rubiginẽ. & ope ueternũ discutiẽdũ. ne uirtus qete lãguescat. gaudẽt diuina ppetuo motu & iugi agitatiõe se uegetat æternitas. stare sol nescit. EROgãdæ stipi. Persuasi iqt ne uellet rogã do emẽdicare pecuniã: sed ut potius mãus exerceret disciplina latrocinali: & ita aurũ spoliãdo ra piẽdo trucidãdo cõgereret. Solẽt mẽdici & egẽtes erogãdæ stipi. i. nũmo manũ porrigere. Senes & toto uertice supra ẽ. ANtepollebat: Exupabat excellebat. COMmodũ: Tũc primũ iã iã. LANVgo malis iserpebat: Vix uesticipẽ fuisse significat nãq; uesticipes antiqtas uocat quoꝝ genitalia. i. apologia iuuestẽ a nobis accœpisti. uesticipẽ illico redidisti. Palladius ꝓ iuuestes pueros uasa curabis. illud Virgilianũ aurea Cæsaries ollis atq; aurea uestis. exponũt grãmatici. ut uestis ꝓ barba itelligaꝫ. sicut illud ennianũ. qd sibi uult hæc tã lõga uestis? male ãt ĩtra oculos hoi tãtũ sũt: q̃s

& inuitos terrore compelli. & uolentes præmio prouocari posse: nec paucos humili seruilique uitæ renũciãtes: instar tyrãnicæ potestatis: sectam suam cõferre malle: Sed quoq; iã dudũ. pro sua parte quẽdam cõuenisse hominem: & statu procerum: & ætate iuuenem: & corpore uastum: & manu strenuũ: eiq; suasisse: ac deniq; persuasisse: ut manus habetatas diutina pigritia tãdẽ referret ad frugem meliorem: bonoq; secundæ: dum posset: frueretur ualitudinis. nec manum ualidam erogandæ stipi porrigeret. Sed hauriendo potius exerceret auro. Talibus dictis uniuersi omnes assensere: & illum qui iam comprobatus uideretur: asciscunt: & alios ad supplendum numerum uestigare statuunt. tũc profectus: & paululum commoratus ille: perducit immanem quemdam iuuenem uti fuerat pollicitus. nescio an ulli præsentium comparandum. nam præter cæteram corporis molem toto uertice: cunctos ãte pollebat. & ei cõmodũ lanugo malis ĩserpebat. s; plãe cẽtuculis disparibus: & male cõsarcinatis semiamictũ.

Legio martia.

Ius. Vis.

Archipirata.

Leges latronum.

Burgulꝰ.

Viriatus.

Proceritas tironum.

Status ꝓ statura.

Status basilicus.

Vastitudo.

Vastescere.

Perfuadere.

Rubigo ocii tergenda.

Diuina i motu.

Mendici manũ ad stipẽ porrigunt.

Erogatorius modulus.

accœptorius.

Immãis.

Vestici pes.

Inuestes.

Vestis barba.

Malæ.

Cenæ.

priſci genas uocabãt. CENtuculis:Veſtimẽtis uerſicoloribus uilibuſq; pãnoſum ſentũ ſqualidũ deſignat. INTER quos:Scilicet cẽtuculos.de qbus relege q̃ annotauimus ĩ prĩo cõmẽtario.oſtẽdit aũt ĩter pãnos male cõſutos ac male cõſarcinatos pectus & uẽtrẽ hoĩs uaſti cõtineri nõ potuiſſe.qn denudatũ & intectũ cõſpiceret:cui cruſta calloſa eẽt ꝓ tegumẽto.id qd in ruſticanis & gelicidio duratis pſæpe cõſpicimus. CRVſtata craſſitie:Cruſta iterdũ & craſſitudo calloſa ĩpenetrabiliſq; obducit corpibus:q̃ Ioue æſtu algore durata ſint. A VEte:Verbũ ſalutatoriũ ẽ.qd græce dicũt χαιρετε. MARti cliẽtes:

A uete.

Latrones ſalutãs:honorifico uocabulo clientes martis appellat. tãq̃ oẽs in clientela martis ſint: qbus dextra ẽ & telũ pro numĩe mars mauors & mamers dictus a ueteribus.Vnde mamertinis ſiciliæ populis inditũ nomẽ.Mamercus quoq; nomẽ ẽ oſcũ eo ꝙ hì martem mamertẽ dicunt.

Mamers
Mamertini.
Mamercus.

VOLENtes accipite:Hortatur latrones.ut libẽtibus ais ſe ipm accipiant.in cohortẽ.q uiuacitate ꝑditus manu ſtrenuus uulnerum mortiſq; contẽptor exiſtit.

inter quos:pectus & uenter cruſtata: craſſitie reluctabãt.ſic ĩtrogreſſus: auete inqt fortiſſimo deo marti clientes: mihiq; iã fidi cõmilitones. & uirũ magnanime uiuacitatis uolentẽ:uolẽtes accipite. libentius uulnera corpore excipientẽ:q̃ aurũ manu ſuſpiciẽtẽ:ipſaq; morte:quã formidãt alii melioꝛẽ: nec me putetis egenum uel abiectum. neue de pãnulis iſtis uirtutes meas æſtimetis.nã ꝑfui ualidiſſimæ mãui. totãq; ꝑrſus ḋuaſtaui macedoniã.Ego ſũ ꝑdo famoſus: hem⁹ ille thrati⁹, cui⁹ totæ ꝓuĩciæ nomẽ horeſcunt patre therone atq;

VVlnera excipiẽtẽ:Nõ potuit expreſſius ſignificãtiuſq; oſtẽdere hoĩem ĩperterritũ ac extrilidũ minimeq; uulnerũ metuentẽ: q̃ ut diceret libentius excipere uulnera q̃ aurũ:cũ mortales ferme oẽs nihil libẽtius ſuſcipiãt q̃ pecuniã cũ aurũ libẽtius q̃ ſolẽ intueantur:cũ oĩs oratio.ut inqt Ambroſius & ſupplicatio ad deũ auꝛ querat.Qui ergo libẽtius uulnera q̃ aurũ excipit.is nimirũ ſpretor uulnerũ mortiſq; cõtẽptor dici põt.& cõſequẽter in latrocinali familia expetẽdus. FORmidãt:Seneca metus inqt mortis uictores gentiũ uincit.& ut ꝑcipit Lucretius.eſt metus ille foras ꝑceps acherontis agendus. q genus humanũ pœnitus ſubuertit. MORte melioꝛẽ:Mortẽ ſcriptores bonã appellant. quoniã finis eſt erũnarũ.& requies maloꝝ:ut.M.Cicero latiſſime explicat.in Tuſculanis q̃ſtionibus.inde a poetis dicit mors bona:Valerius Flaccus. Miſerere parẽtũ mors bona.& ut inqt Plinius noſter ex oĩbus bonis q̃ hominì tribuit natura nullũ melius tempeſtiua morte. ꝑterea mors bona ex eo dici põt. ꝙ neminẽ fallit:neminẽ ꝑterit.nec huic magis q̃ illi gratificat:ſed æqua lance cunctos tollit. DE pãnulis:Inhanc ſentẽtiã ſcitũ ẽ illud Cecilianũ:ſæpe ẽ etiã ſub palliolo ſordido ſapiẽtia põt ut inquit elegãter Seneca ingeniũ fortiſſimũ ac beatiſſimũ ſub qualibet cute latere. põt ex caſa uir magnus exire.põt ex deformi humiliq; corpuſculo formoſus aĩus ac magnus. cõſimiliter põt ĩ pãnoſo & ſordidato corpe aĩus generoſus ac robuſtus deliteſcere: Plinius in epiſtolis tradit nõ paucos cultu pagano ꝑcellẽtes inuenirì.Itaq; nõ eſt quiſpiã de pãnoſo ueſtitu eſtimãdus. ſed a uirtute.& animi dotibus probãdus.nec enì habitus uirtutẽ dat.nec cathedra ſanctificat ſacerdotẽ. VALIdiſſimæ manui:Cohorti gladiatoꝛ robuſtiſſimæ. PRAEdo famoſus:Fere ſemp in malã partem famoſus uſurpat.ut famoſus latro.famoſus leno.famoſus gladiator.& alia id genus. nõ nũq̃ cũ laude famoſus dictus:ut alibì annotaui & infra oſtendetur. HEmus:Nomẽ ẽ famoſi latrõis.ut apud Theopõpũ bargulus iliricus latro.ut apud noſtros ſcriptores uiriatus luſitanus memorãt. Liuius quoq; celebrat thimaſitheũ archipiratã liparẽſiũ:cũquo hoſpitiũ factũ eſt.a Romanis. donaq; publice data.alludere aũt uidet ad nomẽ hemi mõtis in thracia excelſitate cõſpicui. ex cuius uertice uulgata opinio eſt põticũ ſimul & adriaticũ mare & hiſtrũ amnẽ & alpes cõſpici poſſe. ideoq; Philippũ Macedonũ Regẽ cupido olim cœpit aſcendẽdi in hũc mõtẽ. ad cuius uerticẽ tertio demũ die cũ filio ꝑeo puenit.Probus grãmaticus Virgilianus interpres.auctor ẽ a noĩe regis hemi nũcupatũ hemũ eẽ.a cuius ſorore.alter quoq; mons rhodope noĩet: rhodopẽ & hemũ ĩ hoſce montes trãſfiguratos eẽ fabulæ canũt & ſignat Ouìd.i.vi.metamorphoſeos his uerſibus. Threiciã rhodopen.hẽt angulus unus.& hemũ.nũc gelidos mõtes mortalia corpora quõdã.Poſſet nomẽ hoc quoq; deduci nõ inſcite.απο του αιματος.i.a ſanguine:tãq̃ ꝑdoni cõgruat nomẽ ſanguinolentũ.cũ ſanguine latrones gaudeãt.hinc mars apud græcos αιμοχαρης bono epitheto cognominatus q̃ſi ſanguine gaudẽs.Alias hemus nomẽ ẽ greculi hiſtriõis.cuius meminit ſatyrographus. THErone:Nomẽ accõmodatũ latroni:ut pote a feritate deductũ.ὴρ.n.græce fera ẽ:unde theromas.q̃ſi ferarũ domitor apud Ouidiũ.hìc theriotrophion dr̃ Varõi ſeptũ: quo feræ iclusæ paſcũt Virg.meminit theronis alterius.ex eadẽ origine theriaca theriaciq; paſtilli noĩant:qm̃.ſ.medẽtur morſibus ferarꝝ:& cõtra uenenata aduerſant.uel qa fiũt ex uipa quã græco uocabulo ὀηρα appellãt:qd & Galenus ĩdicat ĩ libro de theriaca.ſic.n.ſcribẽdũ ẽ nõ tyriaca. ubi ait ex uipis fieri ampullatis utrinq; quaternis digitis.Si mõ ὀηρες.i.theres hoc ẽ uipe ſint utiles: idẽ tradit theriacẽ eſſe

Mors bona.

Sub ſordido pallio ſapiẽtia.

De ueſtitu nemo eſtimandus.

famoſus

Hemus.

Rhodope.

Mars emocharres.

Therodamas.

Theriotrophiõ.

Theriaca

Theriaci paſtilli.

Theriaca ex uipis.

antidotũ cõtra deleteria.i.contra uenena.& uenenata.ΑΗΛΗΤΗΡΙΟΝ græce dicit uencnũ. LAtro-ne inclyto:Vocabulũ ẽ ex his q̃ græci dicunt τῶν μεσῶν.nãq; inclytus.cũ laude usurpatur.& cũ reprẽsione.Au.Gellius aliiq; eruditi suplatiuũ qd̃ est inclytissimus usurpant. MANIpulos factionis:Contubernia factionis gladiatoriæ significat.manipulus enim si credimus Vegetio & modesto de re militari cõmẽtantibus.uocatur cõtuberniũ ab eo qd̃ cõiunctis manibus dimicabãt.erãt aũt milites decẽ sub uno papilione degẽtes:qbus unus qui p̃est caput contubernii noiatur. Liuio manipuli sũt numerosiores.qui sic scribit in.viii.manipulus leues uicenos milites aliã turbã scutatoꝝ hẽbat.M.Varro manipulũ interpretatur.quasi manus plures. Cincius libro.vi.d̃ re militari in legione inqt sunt centuriæ sexaginta. manipuli.xxx.cohortes decẽ. qbus uerbis idicat manipulũ duas cẽturias cõtinere cõstareq; ex militibus ducentis:grãmatici manipulos pro signiferos accipiũt qa sub Romulo pauper adhuc Romanus exercitus hastis fœni manipulos illigabat:& hos p̃ signis gerebat: qd̃ sensisse uidetur & Ouidius cũ ait:pertica suspensos portabat longa manipulos. unde manipularis noia miles habet.inde cõmanipulones dicimus.ut cõmilitones in eodẽ manipulo cõmilitantes. cõmanipulationẽ dixit Spartianus: pro cõtubernalitate & eiusdẽ manipuli societate & cõmilitio manipulos pro fasciculis manualibus poni nemo nõ nouit. AMISSI:Lego amisi hoc est perdidi ut uerbũ sit nõ participiũ. PROcuratorẽ principis: Apud iurisconsultos libro primo digestoꝝ titulus ẽ de officio p̃curatoris cæsaris.ubi tradit Vlpianus: q̃ acta gestaq; sint a procuratore cæsaris sic ab eo cõprobari.atq; si a cæsare gesta essent.Claudius Cæsar ut refert Cor. Tacitus procuratoribus suis omne ius tradidit parẽq; uim in rebus peragẽdis eoꝝ eẽ uoluit.ac si ipse statuisset. procuratoris noie ut docet.M.Tullius in oratione pro cecinna. appellatur nostri iuris uicarius q negotio nostro p̃positus est. Vlpianus libro tertio digestoꝝ.procurator inqt est.qui aliena negotia mãdato domini administrat. DVcenaria pfunctũ: Legimus annotauimusq; apud Suetoniũ quartã iudicũ decuriã ab augusto cæsare additã esse:q̃ ducenarioꝝ uocaret.iudicarẽtq; de leuioribus sũmis.Ducenarii autẽ noiari uidẽtur a censu ducẽtoꝝ sestercioꝝ.cũ legitimo iudici equitiq; sestertia quadringẽta census fuissent.nunc Apuleius procuratorẽ principis ducenaria profunctũ eẽ tradit intelligi uolẽs eũ in decuria ducenarioꝝ iudicũ olim fuisse.uel potius signat illũ noie cæsaris publicanũ exactorẽq; exititisse.est autẽ ducenaria.nomẽ uectigalis & tributi.quales sũt centesima quinquagesima uigesima.& reliqua id genus.q̃ ex auctionibus illicitis noia publicani inuenerũt. Ego re diligẽter curioseq; perpensa censeo hoc in loco primum hastatum denotari. dicebatur ãt primus hastatus.q̃ duas centurias.i.ducentos milites ducebat in acie secunda: quem nũc ducenarium uocant.ut Vegetius modestusq; notificant.perfunctum ducenaria dixit Apuleius. quem intelligi uoluit fuisse ducenarium.hoc est præfectum duarum centuriarum.qui ducatus in re militari erat honestissimus.sicut autem centenarium dixere:quem nunc centurionẽ nominant.ita & ducenarium appellauere præfectum manipuli quo duceni milites continerentur. hic est intellectus. hæc significatio Apuleiani uerbi.in quo pleriq; omnes cecutiunt atq; hallucinantur. DEcussum: Qui fuerat principis procurator & ducenarius:quod aspirantis fortunæ specimẽ est: idem reflante fortuna deuolutus decussusq; est expristino fastigio.qualia quotidie exempla cõspiciũtur. quo tiẽs uoluit fortuna iocari.Solon amicos pricipum calculis ratiocinatoꝝ cõparate cõsueuerat. ut eni illi mõ maiorẽ numeꝝ.mõ minorẽ significãt.ita & pricipes ,put libitum fuerit aliq̃ illustrẽ & iclytum amicum faciunt.aliq̃ obscuꝝ & ignobilẽ.nunc extollẽtes i summum. mox in imum detrudẽtes. Orontes artoxersis gener.cum ex summo fastigio in imum cecidisset.quẽadmodum iqt calculatoꝝ digiti nunc milenarium numeꝝ.nunc unum tãtum supputãt.eodẽ mõ regũ amicos posse q̃nq; totum.q̃nq; minimũ.qd̃ græce dr. ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΦΙΛΟΥΣ ΜΥΜ ΜΕΜΝΗΤΟ ΠΑΡΑΥΜΑΣΘΑΙ:ΜΥΜ ΔΕ ΤΟΥΣ ΠΛΑΧΙΣΤΟΥΣ.ita oppido q̃ decẽter.Sidonius apollinaris cõsuetudinẽ pricipum flãmagæ naturæ bene cõparat q̃ sicut paulum a se remota illuminant.ita satis sibi admota cõburunt.

PRAEtereunte me orato:Castigatior lectio ẽ p̃tereũtẽ corã.ut dicat latro hemus se corã aggressum eẽ p̃tereuntẽ principis p̃curatorẽ.uñ sibi pria mali labes extiterit. FVIT qdã:Narratio de p̃curatore pricipis breuis lucida.p̃babilis ex disciplia rethorica. OFFIciis:Iulius capitollinus officia palatina nuncupat officiales ut ita dicã aulicos & ipatorios.sic.n.iqt i Galiẽis.cum iret ad horum noĩs sui oĩa palatia officia seq̃bãt.p̃tores ,puiciales qa cũ officio mittebãt:officia quoq; ,puincia noiant.ut docet Dõatus.i aula ipatoria erat magister officioꝝ dictus.cui' mẽinit Marcellius.

deleteria
Inclytus latro.
Manipulus.
Caput cõtubernii.
Manipulus fœni p̃ signo.
Cõmanipulones
Cõmanipulatio.
Procurator cæsaris.
ducẽaria
Ducenarii.
Primus haſtatus ducenarius.
Amici pricipũ ut calculi ratiocinatoris.
Cõsuetudo pricipis similis flãmæ
Officia palatina.
Magister officioꝝ

CAESAris:Traianũ ſiue hadrianũ ſignat.illis enī tẽporibus floruit Apuleius. IPSI probe ſpectatus:Principis eſt uirtus maxima noſſe ſuos.ut inqt epigrãmatarius poeta.& ꝓfecto decet bonũ principẽ ſpectatos exploratoſq; habere mores aulicoꝝ ne Lupi ſub habitu ouiũ deliteſcẽtes obrepat. INSimulatũ:Culpatũ:accuſatũq;.Plautus ſic me inſimulare falſum facinus tã malũ. ASTV: In aula principũ frequẽs eſt hic morbus.ut boni inſimulẽtur.cõculcẽturq; calũniis ſuſurronũ:quibus principes aures nimis patulas ꝑbẽt.ubi.n.calũniator & detractor ī aurẽ facilẽ ſtillauit exiguũ de naturæ ueneno & moꝝ.limine principali uiri boni ſũmouẽt & extorres a patria eliminãtur emandãtur.Amianus marcellinus taxat Conſtãtiũ Impatorẽ: apud cuius aures nimiũ patulas uirulẽtæ linguæ exiſtimationẽ uiri fortis iuidia graui pulſarẽt: habeat itaq; princeps in memoria & ī pectore ſcitũ illud Domitiani delatores q nõ caſtigat irritat: cuſtodiat quoq; illud intramentis penetralia.qd Alexãder Magnus facere ſolebat:q in iure dicundo accuſatore dicẽte.alterã manu aurẽ occludebat. eãq; reo illibatã cõſeruabat. PLOtina.Alludere uidet ad plotinã anguſtã traiani cæſaris cõiugẽ fœminã ſanctitate.ꝑbitate & oĩbus q̃ ī muliebrẽ ſexũ cadũt uirtutibus celebratã: cuius fauore hadrianus ī interiorẽ traiani familiaritatẽ receptus eſt.eadẽ olim traianũ corripuit ꝙ calũniis ſuoꝝ ꝓcuratorũ ꝓuincias diuexari pmitteret. RARæ fidei:Verſus græcus ꝓuerbialis ſignat nullã eẽ ī fœmina fidẽ.ειμὴγὰρ γυναῖξὶπιστιν οὐκ ἐστὶλειμ.i:In fœminis fidẽ cernere nõ licet. ꝑceptũ eſt Eſopi fabulatoris.τὴγυναικὶ μηδὲποτε πιστεύσησ ἀπορρητα.i.fœminæ nũq̃ arcana credideris. κουφον γαρ το των γυναικων ἐστι φῦλον,infidũ enī ẽ genus fœminaꝝ uetus ꝓuerbiũ eſt. nec mulieri.nec gremio credi oportere.ꝓpea ꝙ mulier incerti & leuis animi ẽ. & plerũq; ī gremio poſita:cũ in obliuionẽ uenerũt exurgẽtiũ ꝓcidunt. Magna ergo ẽ fœminæ laus.q̃ a fide & pudicitia cõmẽdat.cũ plereq; oẽs & infidæ ſint & ĩpudicitiæ infamia pulſentur doctiſſimi uiri uox ẽ.pudicitiã ĩprimis eẽ fœminæ retinẽdã:qua amiſſa oĩs uirtus ruit.In hac muliebriũ uirtutũ pricipatus eſt pudicitia pauperẽ cõmẽdat.Diuitẽ extollit.deformẽ redimit.exornat pulchrã bene mereꝫ de maioribus.quoꝝ ſanguinẽ furtiua ſobole nõ uitiat: bene de liberis qbus nec de matre erubeſcendũ nec de patre dubitãdũ ẽ.bene ĩprimis de ſe.quã a cõtumelia externi corpis uindicat.auctor diuus Hieronymus libro prĩo cõtra louinianũ. Thucydides optimã eẽ cenſet mulierẽ de qua minimus apud extrarios ſermo habeatur exiſtimãs probæ mulieris nomẽ perinde ac corpus.ĩtra domeſticos parietes cõtineri oportere.cõtra gorgias leõtinus cenſet mulieris nõ ſolũ formã. ſed egregiũ quoq; nomẽ & famã debere apud plurimos eẽ uulgatã.qd & Plutarchus probat. in libro de uirtutibus mulieꝝ. DECImo partus ſtipẽdio.Notat plotinã decies peperiſſe.Plinius mẽorat Corneliã gracchoꝝ matrẽ duodecies. Agrippinã germanici nouies pepiſſe.celebrat & eutiche fœmina.ꝙ enixa ſit triginta partus.& mortua a uiginti liberis rogo illata. ſtipendiũ aũt partus dixit ex trãſlatione militari, milites enī ſtipẽdioſi.ſic enī appellãtur q multa ſtipẽdia fecerũt.ſolet ex nũero ſtipẽdioꝝ merori ꝓrogatiuas ueteranoꝝ & priuilegia.& ut ī codice imperatorio ſcriptũ anno tauimus.uiginti ſtipẽdia militẽ faciũt ueteranũ & uacationẽ militiæ ꝑſtãt: Vxorẽ ducẽdã Plato ꝑcipit gratia liberoꝝ:ſufficiẽtem aũt filioꝝ numeꝝ eẽ duos,marẽ.ſ.& fœminã.in.xi.de legibus.

VIRI familiã fundauerat:Platonica lex filios duos ſatis eẽ ꝑſcribit ad familiã fundandã. quãto igĩt ſultura maiori domus illa fundatur.in qua qnquies nũerus filioꝝ Platonicus multiplicatur. Iuriſcõſulti excuſationẽ dant parẽtibus nũero filioꝝ qnq; ſubnixis. EXtorrẽ:Exulẽ extra terram & genitale ſolũ eiectũ eliminatũq;.ſicut enī exul extra ſolũ.ſic exortis extra terrã noĩaĩ. Au. Gel. exul extortiſq; eſto. Virg.finibus extorris.exponit Seruius:extra ſuas terras remotus. SVMptis: Corrigo ſpretis.ſequit enī atq; cõtẽptis. VRBIcæ luxuriæ.M.Tullius ī oratiõe pro roſcio ameri no.in urbe iqt luxuries creatur.ex luxuria exiſtat auaritia neceſſe ẽ.ex auaritia erũpat audacia. ab urbe urbicus.urbanus.urbanicianus deriuãt. urbanicianos aũt milites dici inuenio apud auctores.nõ tã eos q urbani eẽnt.& Romani:q̃ q ad urbẽ.ab urbe quoq; urbicarius dictus. Vnde urbicaria ꝓcuratio a iuriſcõſultis titulo de minoribus uſurpat.quã urbanã itelligi uolũt. FVgientis comes:Magna fœminæ laus.q̃ fugiẽtẽ maritũ.& extorrẽ comitata ſit. nãq; maritoꝝ calamitates materiã ꝑbẽt uxoribus noĩs æterni cõparãdi.nec enī alceſtis.nec Penelope ut iqt Ariſtoteles ſe cũdo oeconomico tãtã ſibi gloriã cõparaſſent.ſi cũ furtunatis uiris uixiſſent. Verũ admeti & ulyxis ĩfortunia parauerũt illis memoriã ſempiternã. celebrãt hiſtorici hypſicrateã mithridatis regis uxorẽ,uel ut qdã tradũt pellicẽ:q̃ pſico habitu induta. & in habitũ uirilẽ reformata tõſis capillis

Inſimulatus.
Suſurrones ĩ aula.
Scitũ domitiani.
auris reo altera ſeruanda.
Plotina traiani.
In fœmina fides rara.
Nec mulieri nec gremio credẽdũ.
In pudicitia principatus uirtutũ mulierum
Nomen fœminæ celebre eẽ debet.
Stipẽdiosi.
Viginti ſtipendia faciunt emeritũ.
Duo filii ſatis.
Extorris.
Exul.
In urbe luxuries.
Ex luxuria auaricia.
Vrbaniciani milites.
urbicati?
Claritas uxoris ex calamitate mariti
Alceſtis.
penelope
Hypſicratea.

cæſaris clarus: atq; conſpicuus. ipſi etiam probe ſpectatus. Hunc ĩ ſimulatum quorundam aſtu proiectũ extorrem.ſæuiens inuidia.ſed uxor eius plotina quædam. raræ fidei atque ſingularis pudiciciæ fœmina. quæ decimo partus ſtipendio. uiri familiam fundauerat: ſumptis,atq; cõtemptis urbicæ luxuriæ deliciis: fugientis comes:& infortunii ſocia.tõſo capillo ĩmaſculinam faciẽ reformato habitu.ꝑcioſiſſimis moniliũ:

uictũ a. Cn. Põpeio mithridatẽ p efferatas gentes fugientẽ animo pariter & corpore infatigabili secuta est. cuius tãta fides. maximũ fuit solatiũ & iocundissimũ lenimentũ marito erũnaꝝ aggeribus presso. qui eã ob nirilitatẽ & audentiã masculino noie hypsicratẽ appellabat. hypsicratea imitata Plotina hæc est. q̃ tonso capillo uirũ mentita cõiugẽ comitata est in exiliũ euntẽ. impauida ĩ perterrita & q̃dã quasi uirago tollerãs erũnas acerbas. Versus græcus est παροι.μιω.λιο.σ. i. prouerbialis. γυρηλε χρηστη πηλαλιορ εστοικιασ. uxor bona domus est fundamẽtũ. fœlices nimirũ uiri illi sunt. qbus uxores tales cõtigerũt. qd̃ ad me attinet nullì marito inuideo uxoriam beatitatem: habeo enĩ uxorẽ ex animi mei sententia. AVRO mõetali: Periphrasticos & p circunlocutionẽ significat nũmos aureos. q & aureoli nũcupantur cõsimilis ẽ illa apud Satyrographũ circũscriptio pecuniæ: cõcisum argentũ in titulos facieſq; minutas: aurũ aũt monetale dictũ ab eo q̃ cuditur in monetã & figurat̃ uarijs formis. tradunt iurisconsulti Triũuiros monetales cõstituros esse: qui p̃essent monetæ cudendæ. monetarios appellãt signatores cusoresq; monetæ. Firmicus Maternus habẽtes in quit horoscopũ sub cygno erũt monetarii. ZOnis refertis: In libro Annotationũ latissime expli cauimus morẽ priscoꝝ fuisse ut zonas nũmis refertas haberẽt. unde apud Trãquillũ legimus uitelium zona se aureoꝝ plena cinxisse. & Caius Gracchus orator zonas inqt. quas plenas argẽti extulì: eas ex ꝓuincia inanes retuli. Spartianus quoq; auctor ẽ pescenij nigrũ Imperatorẽ Romanum iussisse ne milites ĩ zonis nũmos aureos uel argẽteos portarẽt ad bellũ. Quinetiã lãpridius Alexãdrũ Romanũ dicere solitũ refert. miles nõ timet nisi uestitus & satur & habẽs aliqd̃ in zonula. in hãc sentẽtiã est illud Oratianũ. Ibit eo quo uis q̃ zonã p̃didit ĩqt. Vbi exponit Porphirio milites uiaticũ in zona portare solitos. Cõsimiliter Plutarchus ĩ Demetrio memorat sosigenẽ aureos nũmos habuisse in cingulo militari ꝓ uiatico. hãc zonã auro monetali refertã signat Iuuenalis illo uersu obrutus & zonã leua morsuq; tenebit: ĩ quo cõmẽtatores p̃ incuriã hallucinãtur. nihil suspicãtes subesse doctrinæ remotioris. Euãgelica lex p̃cipit. ne æs hoc est pecuniã in zonis habeamus.

INcincta: Sicut inaudire: inobscurare accipiũtur ꝓ simplici uerbo apud eruditos. sic & incingere dicimus ꝓ cingere. incincta ꝓ cincta. M. Tullius in nona philipicca nulla eius legationis posterita tẽ inobscurabit obliuio. Apuleius aliubi incõcupiscẽdã amicitiã dixit ꝓ cõcupiscendã. & id genus sexcẽta alia apud auctores idoneos iuenire ẽ: Plinius. xxx. uipa inassata iocinerũ doloribus medet idẽ inalpinos populos dicit: quos uulgo alpinos uocãt. INGEnio masculo: Virili. s. & iperterrito neq; erũnis succũbẽti. EXanclatis: Exuperatis exhaustisq;. ZAcynthũ petebat: Ante etholiã zacynthus insula est libera ꝓpe cephallenia ithacã. & dulichiũ: q̃ oẽs insulæ sub ulyxis ditione fuisse memorãtur. Plinius in quarto zacynthũ fertilitate p̃cipuã fuisse cũ oppido magnifico tradit. q̃ aliquando appellata hyrie sit. Homerus in Catalogo οἱ ἐξ ἀκῦποροι ἔχον. In insulas aũt relegari de portatiq; solitos dãnatos testis ẽ antiqtas: q̃ pœna ob hoc insularis dicta: Marcellinus. nec ſtrepente ullo nec obsistẽte insulari pœna multati sunt. Cor. Tacitus. plenũ exiliis mare decẽter dixit pp insulas. in quas deportabãt relegabãturq;. Apud iurisconsultos iter pœnas. est insulæ deportatio. q̃ pœna ut inqt Vlpianus adimit ciuitatẽ. Relegatoꝝ duo gña sunt. sunt qdã q̃ in insulã relegãtur. & sunt qbus simpliciter ꝓuinciis interdicit. in insulã relegare p̃sides ꝓuinciæ possunt. TEMPORARIÃ sedẽ. Quidã relegãt in ꝑpetuũ. qdã ad tẽpus. ut docet Vlpianus. titulo de interdictis. hic tẽporaria relegatiõe & exilio significat procuratorẽ principis eẽ multatũ. Plinius theatrũ. M. Scauri tẽporariũ appellat. qd̃ ad tẽpus exstructũ fuit: cuius sedes ꝑpetuo mãsura nõ erat. tẽporariæ amicitiæ dicunt uulgares ab eruditis q̃ nõ sunt perpetuæ: sed ad tẽpus. quãdiu. s. fortuna ẽ secũda. De qbus Seneca hæc refert. hæ amicitiæ sũt: q̃s tẽporarias populus appellat. Qui cã utilitatis assumptus est: tãdiu placebit: q̃diu utilis fuerit. Florẽtes amicoꝝ turba circũsidet. circa euersos ingens solitudo est. Temporaria græcoꝝ ingenia scitissime appellat. Q. Curtius quasi tẽpori seruientia. & fortunæ obsecũdantia. Temporius aduerbiũ qd̃ significat maturius ac tempestiuius. cuius contrarium est serius. Columella in nono ante crepusculũ gallinæ inquit cibus spe tẽporius ad officinã redeant Ouidius modo surgis æoo. Temporius cœlo. modo serius incidis undis. LITTVS actium: Actium epiri promontoriũ. & oppidũ est cũ templo Apollinis nobili: unde actiacũ littus dictum. locus est inclytus testimonio eruditorum. & Augusti Cæsaris uictoria. ubi nauali ꝓlio Marcum antonium Cleopatrãq; deuicit. & ut actiacæ uictoriæ memoria celebratior. & iposterũ esset. urbem nicopolim apud actium condidit. i. uictoriæ ciuitatem: ludosq; illic quinquenales instituit

& auro mõetalizonis refertis ĩcincta: intra ipsas custodiẽtiũ militũ manꝰ & gladios nudos ĩtrepida. cũctoꝝ periculoꝝ particeps: & pro mariti salute peruigilẽ curã sustinẽs: erũnas assiduas ingenio masculo sustinebat. lãq; plurimis itineris difficultatibꝰ: marisq; terroribꝰ exanclatis: zacynthum petebat. quã sors ei fatalis decreuerat temporariam sedem. Sed cumprimũ littus actiacum: quo tũc macedonia delapsi grassabamus:

Aureoli. auꝝ monetale.

Triũuiri monetales. Monetarii.

In zonis nũmi.

Viaticũ in zona. Locus iuuenalis.

In obscurabit. inalpini. Zacynthus.

insularis pœna. Mare.

insulæ deportatio.

Temporarium. amicitiæ temporariæ. Temporaria ingenia. Temporius. Actium. Nicopolis.

qui instar sunt olympiorum. & actia cognominantur quorum meminerunt Strabo. Tranquillus. cæteri. ad quos alludens poeta scripsit in tertio Eneidos. Actiaq; iliacis celebramus littora ludis.

appellere APPVlisset: Appellere uerbum est nauticum: & proprie dicitur cum ex pelago aut freto: quis ad littus accessit Virgilius. hinc me digressum uestris deus appulit oris. appellere quoq; dicũtur pecora ad aquam accedentia. unde & appulsus usurpatur: iurisconsultis pro ipso iure appellendi ipsaq; appulsione. NOCTE promota: Altiore: denotat noctem uel intempestam. uel concubiam. Nam id horæ nox maxime promota est. NAVI: Qua aduectus erat cum plotina maritus extorris.

appulsus

INCVbabat: Cubãdo obtinebat habitabatq;. alias incubare dicuntur hi qui in templis deorum dormiũt ad accipienda responsa. ut illud Plautinũ. ex cur gulione ĩcubare te satius fuerat ioui. Item: siquidẽ incubare uelint qui pernurauerint locus nõ præberi potis ẽ in capitolio. ex eodem itellectu est illud Maronianum pellibus ĩcubuit stratis somnoq; petiuit: De incubatu auiũ. & q̃ gallinæ incubãt oua notius est q̃ ut debeat enarrari.

incubare

incubinam pro concubinam dixit antiquitas. MAtrona: Plotina. IN cubiculum: Dormitoriũ significat. de quo Plinius in. xxx. scribit lacertam uiridem in olla ante cubiculum dormitorii eius: cui medetur: lieni remediũ facere. SVPPEtiatum': Auxiliatum. & ad suppetias ferendas. super quo uerbo in superioribus satis multa. SANctissima: Virgilius. tuq; o sanctissima coniunx fœlix morte tua. sanctum dicimus inuiolabile. & quod ut refert Martianus iurisconsultus. ab iniuria hominum defensum atq; munitum est. sanctum autem dictum ẽ a sagminibus. sagmina uero sunt herbæ. quas legati. Po. Romani ferre solent. nequis eos uiolaret. sicut legati græcoꝝ ferunt ea quæ uocãtur cerycia. dictio mendosa est libro primo digestoꝝ titulo de rerũ diuisione nã ubi cerycia scribendũ fuit passim scriptũ est cencia. græce enĩ κηρυξ uocatur p̃co & caduceator. quod nomẽ legati est. ut aliubi docuimus. & κηρυκια cerycia insignia q̃ gestant caduceatores. ut ita legati esse noscantur. ut inuiolabiles & sancti sint mortalibus. In cõmentariis Suetonii nõ parũ multa tradidimus declarantes illud Senecæ Nõ uis nisi ceryx aut prytanis: aut suffes administrare rẽ. Pu. Hieronymus sanctos dici autumat fideliũ filios. Idioma sacraꝝ scripturaꝝ sanctos interdũ pro mundis atq; purificatis noĩat. sacrosanctum uero id dicitur. qđ iure iurãdo interpositum est institutũ. siqs id uiolasset ut morte pœnas penderet. Sanctuariũ nũcupat tẽplũ ipm. ut idẽ Hieronymus docet. Plinius dixit ĩ sanctuariis mithridatis inuentã eẽ a Põpeio antidoti cõpositionẽ. ubi sanctuaria accipi uidẽtur pro arcanis sanctiorib. & q̃ græci uocãt απορρητα. BONIS artibus gratiosa: Plereq; fœminæ malis artibus & ĩpudicitia gratiosæ fiunt & fauorabiles apud principes. hãc uero signat Apuleius bõis artibus. atq; sanctitate matronali iniisse gratiã a cæsare: ipetrasseq; ab illo reditũ cõiugis ab exilio. Meretricũ ẽ malis artibus gratiã aucupari. Matronaꝝ ẽ bonis artibus colligere fauorẽ & gratia pollere apud summates. Matrẽ familias nõ tã nataliũ claritudo cõmẽdat: q̃ bonitas. & sanctitudo. nãq; ut docet Vlpianus matrẽ familias neq; nuptiæ neq; natales faciũt: sed boni mores. Aggressuræ: Sicut grassatura. p grassatione. sic & aggressura p aggressione dicit: significat autẽ Plotina ipetrasse a Cæsare. ut ulciscerẽt latrões p aggressura. qua maritũ aggressi iuaserãt despoliauerãtq;. Latrõis collegiũ; Collegia siqua fuerũt illicita mãdatis principalibus & cõstitutiõibus. & senatus cõsultis dissoluunt auctor Martianus iurisconsultus titulo de collegiis illicitis. ubi scribit collegiũ fieri nõ posse nisi ex senatus cõsulti auctoritate uel Cæsaris. Augustus ut refert Trãqllus collegia pter antiqua & legitima dissoluit. Quod uero magis illicitũ collegiũ sit: q̃ latrocinale nõ dispicio: cũ factiões latronũ ubiq; locoꝝ dissoluẽdæ sint. ac exterminãdæ: & si fieri põt ad iternectionẽ redigẽdæ. & ut auctor ẽ Vlpiáus cõgruit bono & graui p̃sidi curare ut pacata p̃uincia sit quã regit: ut latrões furesq; cõquirat. & ĩ eos animaduertat. receptatoresq; eoꝝ coherceat: sine qbus diutius latro eẽ nõ põt. INTERIBIT: Lego interiit significat enĩ cõfestim interiisse & extinctũ eẽ collegiũ latronum. ubi id iussit Cæsar: nã de. principe illud psalmographi dici põt: ipse dixit & facta sunt. & ut scriptũ legimus ĩ libro Esdræ. si rex dixerit exterminate exterminãt plantate plantant. & oẽs uirtutes eũ obaudiunt.

Sanctũ.

Sagmia.

Cerycia

Ceryx.

Sancti.

Sacrosanctum.

Sanctuatium.

boni mores faciũt matrẽ familias.

Aggressura.

Collegia illicita latronum.

NVtus magnì prĩcipis:Notissimus ẽ ille uersiculus. An nescis lõgas regibus eẽ mãus:& ut inquit herodotus in urania regis uires supra hoiem sunt & manus ꝑlonga.idẽ pollet potestq; in terris rex Quod in cœlo iupiter.cuius nutus ꝑ lege obseruat:Veteres inter nutare.& annuere & nictare hoc interesse uoluerũt:ut nutare capitis dicat.annuẽ nariũ uel labroꝝ.nictere oculoꝝ.quã dĩam signa re uĩ plautus sic scribẽs ì Asinaria.neq; illa ulli homini nutet nictet annuat. MIlitariũ uexilarionũ Tradũt Vegetius & Modestus uexillatões dici alas equitũ a uelo.qa.ſ.uelis uterẽ(uerba ut docet.

nutus etiam magni principis:tota deniq; factione militarium exillationum indagatu confecta:atq; concisa: ipse me furatus ægre solus mediis orci faucibus ad hunc euasi modũ. Sũpta uestemuliebri florida in sinus floccidos abũdante:mitellaq; textili contecto capite calceis fœmininis: albis illis & tenuibus indutus. & insequiorem sexum incertus atq; absconditus: asello spicas ordeaceas gerenti residens: per medias acies infesti militis transabii. unã mulierẽ putãtes asinariã: cõcedebant liberos aditus.quippe cum mihi etiã tunc

gis præ longa. Nutare. Annuere Nictare. Vexillationes. Vexillũ. Rorarii. Confectores. Confectus. Fauces orci. Flocci. Flaccet. Flacci. Vndãtes uestes. Cymatilis. Symbalota. Mitela. Mitra. Mitrati arabes. Ne uir induatur. ueste muliebri. Exemplũ euclidis. Salus ex uestis mutatione. Multus homo. Abitus.

M.Tullius ì oꝛone sæpe contra hunc.ut ex uexillo uelũ contra ctũ ẽ.e maxillis mala ex pauxillo paulũ: Liuius refert ordines militares tribus ex uexillis constare. uexillũ ãt cẽtũ octoginta tres hoies erãt.primũ uexillum triarios ducebat scdm rorarios Tertiũ accẽsos.sũt ãt rorarii: ut uerbũ apud historicos frequẽs ìtelligas milites q ꝓliũ ante cõ mittebãt iaculis quasi roratiõe quadã.ꝓludẽtes.Vñ & a rore dicti sũt.nã añ rorat q̃ pluit. IN dagatu:Inuestigatu & inqsitõe CONfecta:Cõtrucidata extinsta:cõficere enim interdũ est occidere.& examinare inde confectores bestiaꝝ dicti ꝑ interfectores M.Tullius gladiatorẽ confectũ & sauciũ catilinã appellat.trãslatõe oppido q̃ decenti. & uerbis. gladiatori cõgruẽtibus. MEdiis orci faucibus.Ille dr euadere ex faucibus orci.i.plutõis.qui præter spem euadit subduciturq; a morte impendente.sic Cicero ex flamma atq; ferro ac pene ex faucibus fati erreptam urbem.& nobis conseruatam ac restitutam uidetis.orci autẽ fauces dixit ex Virgiliana imitatione.uestibulum ante ìpsum primisq; in faucibus orci. FLOCcidos:A floccis qui eminent in panno dicti.Sinus floccidi.Cor.Celsus inter signa ægroti mortifera eẽ dicit si floccos colligit.& de floccis in hoc significatu crebra mentio apud plinium & cæteros.Quidam corrigũt flaccidos. quasi languentes & fluxas.atq; laxas uestes intelligi uoluerit. flaccere enim est langue re inde in apologia scriptum est.oratio rebus flaccet strepitu uiget inde & cognomina flaccorum quorum scilicet aures essent flaccidæ. HAbundante:Quid si legas undante dicimus enim elegãter uestes undantes.quæ instar undarum fluctuant.& undantur.alia nimirum intelligitur uestis illa.quam cymatilem ab undis & fluctibus dicunt.quæ cymata nominantur.cuius meminit. plautus in epidico.Nãq; cymatilis uestis ex eo nomen accœpit quod fluctuum similis sit & textura ipsa fluctus & undas imitetur qualia hodieq; uestimenta symbalota uulgo nominitant. de hac cymatili ueste Ouidium intellexisse arbitror cum ait hæc undas imitatur.nomen quoq; traxit ad undis.quidam intellectum carminis Ouidiani ad ceruleum uestimentum referunt.qui color est undaꝝ. MItela:A mitra qđ muliebre tegumentũ ẽ.p diminutionẽ mitela deducit.de qua Virgilius ì ludicro poematio.copasyrisca caput graia redimita mitela.Sicut pilea uiroꝝ fũt auctore seruio ita mitræ fœminaꝝ ꝙs calãticas dicũt.hĩc Virgi.huiuscemõi ornatũ ì uiris quasi fœmineũ ac probrosum criminat cũ ait.& tunicæ mãicas & hñt redimicula mitræ:Arabes mitrati degunt: ut tradit plinius. IN seqorẽ sexũ:ſdeest muliebrẽ.q sequior ẽ & alius a uirili. INcertus:Qui ignorabat delitescens sub habitu cultuq; fœmineo.purior lectio ẽ insertus nã qui induit uestimẽta muliebria.quasi iserit.& trãsfiguraꝝ ì alteꝝ sexũ.Lex iudaica ut ì Deuteronomio scriptũ legimus præcipit ne mulier induatur ueste uirili nec uir utatur ueste fœminea.probrosum enĩ id est:nisi quis ea causa indueret qua euclides factitauit qui ut scriptores annotauere sub noctẽ prius quã aduespera sceret tunica longa muliebri indutus & pallio uersicolore amictus ad Socratem e domo sua clã contra decretum athenienſium cõmeabat ut sermonũ doctrinæq; socraticæ fieret uel tantillo tẽpusculo particeps rursusq; sub lucem millia passuum Paulo amplius uiginti eadem ueste illa intectus domum redibat.Sensus est indutus cultu uestituq; fœmineo.& ita hoc astu ignotus euasi. legimus apud historicos uolusium a triũuiris proscriptum.assumpto habitu sacerdotali per itinera uiasq; publicas stipem emẽdicãtẽ hac fallacia salutẽ q̃siuisse. PARmedias.Lego ꝑ medias acies. INfesti militis:Infestoꝝ infensoꝝq; militũ numerus singularis ꝑ plurali. quæ locutio apd scriptoris oĩs freq̃ns.& pæque decora ẽ Liuius:Romãus bello uictor.ì usu quoq; iuris frequẽter uti nos Cæselius ait singulari appellatõe.cũ plura generis eìusdẽ significare uelimus.nã multũ hominẽ uenisse.Romã & piscẽ uilẽ eẽ dicimus.itẽ noie heredis plures heredes cõtinẽtur. LIberos aditus: Libeꝝ accessũ.potes legere abitus.ut sit sensus.liberã abitionẽ hoc est discessũ sibi cõcessam fuisse a militibus opinãtibus illũ ex habitu fœminã eẽ. Virgilius. Amphitriõiades armẽta abitũq; pararet

Depiles genæ. DEpiles genæ:Genas depiles dicius leuigatas.& sine pilis:quales sũt hii quos iuuestes uocãt. Talis ãt uultus facile fœminã mẽtit:quẽ Oratius decẽter ambiguũ appellat. LAEui:Prima lõga tracti
Læuor. legẽdũ & scribẽdũ ẽ.ut læuor ꝓ teritu studie & læuatus ꝓ expolito.læuis optio epitheto dr puer &
Læuatus pueritia.q̃.s.nullo barbitio.nullis pilis hirsuta ẽ.Mar.læuior o cõchis galle citheriacis . Virgilius
Læuis. læuis ocreas dixit.ꝓ expolitas & læuigatas. DEsciui:Degeneraui.populi desciscere dicũt.q̃ fidẽ
fallũt & deficiũt ab eo quẽ colebãt.dicit se nõ degenerasse a gloria patris cũ plerũq; teste manlio
degenerẽt nati patribus.natisq; parẽtes. HAbitus aliẽi:Vestim ti muliebris.quo fallebat.ocios mortaliũ & nullo qppiã suspicã te ipune grassabat.dũ mulier eẽ credit. AGgrediẽtes:Quasi ag gressuris qbusdã & grassatõib⁹
Viaticũ. iuadẽs. VIAticulũ corrasi:græ ci ephodiõ dicũt.qd nĩi uiaticũ & ꝓ diminutionẽ uiaticulũ uer
Viaticari bũ plautinũ & uetus ẽ.uiaticari qd̃ significat uiaticũ parare iuris cõsulti titulo de iudiciis.futurũ sit ut ipune fraudẽ patiat & ege state romæ laboret uiatickõ suo nõ recepto.qd̃ ad sumptus pi ei
Corrasi. destinauerit. CORrasi:Cõseci corripui.& quasi radẽdo abstuli sic & illd Terẽtianũ:abradi põt expõit Dõatus ꝓ uĩ auferri.iuris cõsultus titulo de bõis dãnato
Corrasæ pecuniæ. rũ plerũq; corrasas pecunias ꝓsi des ad fiscũ trãsmiserũt. DIlo-
Dilorica tus. ricatis:Discissis dissutisq;.Egesippus ĩ quarto.quẽcũq; repiebãt diloricabãt. ISTAM sportulam
Qui coeunt collegiũ & ĩ sodalicii societatẽ cooptãt.solẽt cõferre pecuniã ex cõstituto.qd̃ & Mar
tiaus notat.q ait ꝓmittit tenuioribus stipẽ mẽstruã cõferre.& siqs ĩ duobus collegiis fuerit.eligẽt
eũ oportet ex rescripto pricipali ĩ quo magis eẽ uelit accœptus ex eo collegio a quo recedit id q
ei cõpetit ex rõne q̃ cõis fuerit.id nũc noie sportulæ & dotis significat.nã sicut uxor tradita dote
recipit a marito ĩ cõtuberniũ cõe sitq; particeps rei maritalis.Ita latro pecuniã quasi dotẽ cõfert in
Sportula collegiũ latronũ.tãq̃ uadẽ & ꝑdẽ cõmilitii.Sportula ãt qd̃ nemo nõ nouit nomẽ ẽ erogationis.
Sportulãres. Sportulãtes cypriãus elegãter appellat sportulis accipiẽdis operãtes.Sportulã ĩ nuptiali quoq; se
stiuitate dari solitã testis ẽ Apuleius.q ĩ apologia ait ne ciues denuo ad sportulas cõuolarent. De
sportula:q̃ cliẽtibus & assectatoribus dabat.de q̃ frequẽs mẽtio apud Iuuenalẽ.Martialẽ cæteros
Hypbole copiosissime scripsimus ĩ Suetonii cõmẽtariis. FACturus aureã:Hypbole.siue suplatio ẽ cõgruẽs
psõæ latrõis magnifici & iactãticuli.q plẽus gloriæ & gladiatoriæ firmitatis cõscius isolẽter pol
licet se domũ latronũ q̃ lapidea erat & latericia factus aureã.cõgestis.s.coacẽruatisq; auri & diui
Calculus tiæ gazis ex latrocinatu.& grassatura. CALculis oibus:Cũctos cõsensu.& suffragiis dux latro
suffragii. nũ designat.Calculos ãt ꝓ suffragiis dici supra scriptũ ẽ.& plinius ĩ epistolis iqt si mõ tu fortasse
Ducatus. errori nro albũ calculũ adieceris. DVcatũ.Præfecturã latrocinalẽ iter uocabula ancipitia:& quæ
Malus. honos. utroq; uersus dici possũt.ducatus quoq; ẽ q nõ solũ ꝓ bono pricipatu primatuq; sed ẽt ꝓ malo ac
cipit.sicut hoc ĩ loco ducatus latronũ ĩ deteriorẽ partẽ usurpat honorẽ quoq; ita ueteres dixerũt
ut ẽt malus honos significaret Metellus numidicus.tãto iqt ille uobis q̃ mihi peiorẽ honorẽ ha
buit qd̃ significat.maiore uos affecit iniuria & cõtumelia quã me . Ducatus militares ꝓ pfecturis
usurpãt frequẽtissime scriptores idonei.Si mars solẽ ĩ horoscopo cõstitutũ aspexerit auctore Ma
terno ducatus ipia ptãtesq; decernit. LAVtiusculã:Splẽdidiorẽ & q̃ duci latronum cõueniret.
CENtuculo:Vestimẽto pãnoso:sup cuius uerbi significatu multiplici affati scripsimus ĩ prio cõ
mẽtario. DIuite:Repugnãtia sũt cẽticulos & diues cũ cẽtuculus proprie pãnosos sit & sordida
lorum . Sed nunc ex causa scitissime diuitem centuculum cognominat quasi diuitiis fartum . ex
quo scilicet diloricatis pannulis profuderat duo milia aureorum. IN SVMmo puluinari:Plautus
Summi subsellii uirum decenter appellat eum qui in summo . hoc est honoratiore loco honoris
Imi lecti uir. causa discumbit. sicut econtrario imi subsellii & imi lecti uir accipitur pro despectissimo uilissimo
q;.legimus tamen apud priscos.medium in mensa locum honoratiorem extitisse . quod & xeno
phon tradit in pedia cyri.& nos suo loco non . indiligenter annotauimus. QVI QVANdo
Cœna inauguratur: Sermo ductus ex sacerdotum uerbis.& ritu.Nam qñ flamen. Aut augur.aut

depiles genæ:leui puericia splẽdicarẽt:nec ab illa.tñ pa terna gloria.uel mea uirtute desciui , q̃q̃ semitrepidus iuxta mucrões martios cõstitut⁹ sed habitus alieni fal lacia tect⁹.uillas seu castella solus aggrediẽs:uiaticulũ mihi corrasi,Et diloricatis statim pãnulis in medium profudit duo milia aureoꝝ.& en inqt istã sportulam: imo uero dotẽ uestro collegio libẽs : meq; uobis ducẽ fidissimũ.Si tamẽ non recusatis: offero breuiq; tẽporis spatio.lapideã istã domũ uestrã facturus aureã . Nec mora:nec contatio:sed calculis oibus ducatũ latrones unãimes ei deferũt:uestẽq; lautiusculã ꝓferũt: sume/ ret abiecto cẽtuculo diuite:sic reformat⁹. singulos ex/ osculat⁹.& ĩ summo puluinari locat⁹:cœna & poculis magnis inauguratur. Tunc sermonibus mutuis de uirginis fuga: deq; mea uectura . & utrique destinata

pōtifex ī collegiū cooptabaſ:ſoliti erāt lautiore cœna eſculētioreq; ſacerdotalē dignitatē auſpicari.Macrobius refert cœnā pōtificis luxurioſiſſimā i tertio Saturnaliū.ubi ait lentulū flaminē Martialē.quo die ĩauguratus ē triclinia lectis eburneis ſtrata habuiſſe:pcēſetq; edulia nō paꝛ multa ganeata:qbus cœna illa pōtificū farta fuit & inſtructa hīc ab Oratio dictū pōtificū potiora cœnis hic; M.Varro ī tertio de re ruſtica ſcribit qntū hortēſiū augurali cœna primū pauones poſuiſſe: cuius rei mētionē fecit & plinius ī.x.cuius uerba cū uatie legāt uariis ĩterpretamētis torſerūt plinianos enarratores. MONSTRVoſa morte:Vt.ſ.uirgo Aſino exenterato:p mediā aluū nuda īſueret.& ita fartilis Aſinus ſup ſaxū expoſitus ſolis uaporibus traderet. CONtorta nare:Hic cui ducatus latronū ultro delatus ē erat maritus capticiæ puellæ: q̄ uiſa.ne agnoſcere eā uideret. irriſione quadā & ſubſanatōe.q̄ſi uitūperās abſceſſit.Naſū.n.ut ĩqt plinius ſubdolæ irriſiōi dicauerūt.unde narē cōtortā & uituperātē decēter dixit. cū uituponē driſoreq; ſignaſ uoluiſſet naribus.ut iqt Q uītiliāus deriſus cōtēptus faſtidiū ſignificari ſolet. TAM brutus:Brutū dicius ſtupidū.grauē tardū hebetē. īſēſatū.cui ſapiēs oppōit.Cyprianus ī epiſtola de demetrianum nullus iqt effectus offerre lumē cœco ſermonē ſurdo. ſapientiā bruto cū nec ſentire brutus poſſit.nec cæcus lumē admittere nec ſurdus audire.Verbū uetus ē obrutеſcere.qd ſignificat obſtupeſcere.Afranius nō poſſū uerbū facere obbrutui Oratius dixit bruta tellus pro graui.& tarda qd terræ ppetuū ē.inde bruta aīalia pro tardis & irratōabilibus.plius bruta exiſtimāt aīaliū qbus cor durū riget.ubi bruta accipit pro hebetioribus tardioriſq; ītellectus. SCītū:Decretū & cōſtitutionē.ſic.n.plebiſcitū dcm̄ ē.ab eo uerbo qd ē ſciſceſ.hīc iocus ille plautinus.ex pſeudolo plebiſcitū nō æque ſcitū ē. REAtū: Sicut dī reatus homicidii.& furti ita reatū malæ cōſciētiæ elegāter uocat pro crimīe & culpa. Meſſala primus reatū dixiſſe tardit. INtra me Vetus uerbū ē cōſcientia mille teſtes.& ut inquit pacatus in panegirico hēt occultos cōſcientia carnifices.q magis lancināt & torquēt uitalia q̄ cruces q̄ uerbera q̄ tormēta ut græci dicunt σϋμειλ Ηοιο πλητ τει τηϱ ψυχηϱ cōſciētia aīam ferit. VEſtri cā:Sū inquit ſollicitus & anxius nō mea cā ſed ueſtra & ſollicitudinē pro uobis patior quærit apud Au.Gelliū Apollinaris Sulpitius. qua rōne dicaſ hēo curā ueſtri aut miſereor ueſtri.cū uideaſ nō ueſtri oportere dici ſed ueſtrū. ſicut græci dicunt. κηδομαι υμωϱ. Nihil āt aliud rōnis eē opinaſ niſi auctoritatē quādā netuſtatis nō nimis anxie.nec ſuperſtitioſe loquentis:ſed procul dubio.q rectiſſime loqui uolet ueſtrū potius dixerit quā ueſtri.Noſter Lucius dicere maluit ueſtri quā ueſtrū ſicut a plinio dictū ē de terra.Q uīn & uenēa nr̄i miſerta iſtituiſſe credi pōt. AD aſinū.i.ad ſnīam ueſtrā q̄ decreuiſtis ut Aſino puella īſuta pimaſ. ANte ferre:Qui latrociāſ & graſſaturis uias īfeſtāt ob ſolū lucrū id faciūt lucro cūcta poſt ponētes.lucꝛ pluris faciētes q̄ uitā q̄ deū ut merito dicere poſſint lucri bōus ē odor ex re q̄libet & illd. uñ habeas q̄rit nemo ſed oportet hr̄e.Sic ergo ſecta latronū cēſet ſūmū bonū eē lucrū. nō ne debet puella capticia magno potius uendi quā nullo facto cōpendio interimi. DAMnoſā ultionē:Vindicta multis iucondiſſima rerum omnium eſt iuxta illud at uindicta bonū uita iucundius ipſa & irā ueteres diffinierūt cupiditatē ultōis reponēdæ.ſed latronibus q lucꝛ ſpectat q̄ q̄ſticulo inhiāt ultio dānoſa & ſine cōpēdio omittēda ē.nec indignatio cū iactura exaturāda. ERgo igitur:Archaiſmos ē.Veteres.n.ut inqt Donatus particulas haſce multiplicabāt. PERdideri tis:Extixeritis. COMpendio:Lucro. CENſeo:Vtitur uerbo illo quo utitur ſenator q ī ſenatu ſē tētiā dicit.ut Cicero frequēter ait cēſeo patres cōſcripti. DIſtrahi:Vēdi uerbū ē peculiare iuriſcō ſultoꝛ diſtractio quoq; p uēditōe accipitur ut ſupra ſcripſi. TAlis ætatula: Mācipia.quæ adoleſcentiora ſunt & recentiora.longe maiori p̄cio diſtrahūtur quā ueterana propterea q̄ ut ſcribit Vlpiāus ad edilitiū edictū p̄ſūptū ē.ea mācipia q̄ rudia ſunt ſimpliciora eē & dociliora & ad oē miniſteriū aptiora.triā uero mācipia & ueterana difficile eſt reformaſ & ad ſuos mores formare qa igit uenaliciarii ſciūt facile decurri ad nouitioꝛ emptionē.id circo ĩterpolāt ueteratores ſeruos.&

monſtruoſa morte cognoſcit:& ubi locorum eſſet illa: percontatus: deductuſq; uiſa ea ut erat uinculis onuſta: contorta & uituperanti nare diceſſit. Et non ſum quidem tam brutus: uel certe temerarius inquit:ut ſcitum ueſtrum inhibebam ſed malæ conſciētiæ reatum ītra me ſuſtinebo:ſi:qd bonū mihi uideſ diſſimulauero.ſed prius fiduciā:ueſtri cā ſolicito mihi:tribuite cū p̄ſertī uobis ſi ſn̄tia hæc mea diſplicuerit: liceat rurſus ad aſinū redire. Nam ego arbitror latrones:quiq; eorum recte ſapiunt: nihil ante ferre lucro debere ſuo. Ac ne ipſam quidem ſæpe & aliis: dānoſam ultionē. Ergo igit ſi pdideritis ī aſino uirginē:nihil amplius:q̄ ſine ullo cōpendio: īdignationē ueſtram exercueritis. quin ego cenſeo deducēdā eam ad quāpiā ciuitatem: ibique uenundandam. nec enim leui præcio diſtrahi

Cœna pontifica lis

Naſus irriſioni datus.

Brutus.

Obbrutescere.

Bruta tellus.

Scitum.

plebis ſcitum.

Reatus.

Carnifex cōſciētia.

Habeo curam ueſtrum.

Argumē tum.

Neſcio q. Ira. quid.

Ergo igē Archaiſmos.

Cenſeo.

Diſtractio uenditio.

Mācipia ueterana deteriora Venali ciarii.

Interpollare. pro nouitiis uẽdũt. Annotãdũ ẽ uenaliclarios dici a iuriscõsulto. eos q uẽdũt seruos. iterpollaſ ne ro significat ĩ mutare & ĩ aliã q̃si fortunã reformare. sic a plinio medicia dicta ẽ ars iterpollis. qm̃ Medicia. sæpe ĩmutata aliã atq; aliã formã accœpit. POterit unus: In edicto p̃toris cõtineſ. q lenociniũ fa Interpollis. cit ĩfamia notari. lenociniũ ãt facit is ut iterpretaſ Vlpiãus. q q̃stuaria mãcipia habuit. apud plautũ lenones graphice deſcribũſ. q puellas ſcitulæ formæ magno p̃cio emũt: quas mox amatoribus Lenocinium faceſ. p̃stituãt: cõpẽdiũ uberius lucrũq; captãtes. apud Senecã ĩ cõtrouerſiis leno emit uirginẽ a piratis Præstinare. ut ĩ lupanari p̃stituat. ĩ p̃sa leno sexagita argẽti minis puellam emit. decipiturq; dolis toxili.

Destinaſ. PRAEstiare emere: Verbum ĩ Lenuncu lus. hoc significatu frequẽs. plautus Lenulus. quãdoq; dixit destiare p p̃stiaſ Pornobo scus. & emere: sic. n. ait ĩ p̃sa Di deæq; te agitãt irati & scelus q hãc nõ Fornices. p̃peras destiare. lenõis dĩminu Fornix. tiua fũt lenũculus & lenulus: q̃ Fabianus. usurpat plautus. & ãnotauit pri An forni cari sit la tinum p scortari. sciauus. πορνοβοσκον græci uocãt lenonẽ scorta alẽtẽ. IN

poterit talis ætatula. nam & ipſe quoſdam lenões pri dẽ cognitos habeo. quorũ poterit unus. magnis equi/ dem talentis ut arbitror puellã iſtam p̃ſtinare con di/ gne natalibus ſuis fornicẽ p̃ceſſurã: nec in ſimilẽ fu/ gã diſcurſuram: nõ nihil etiã cũ lupanari ſeruierit uin dictæ uobis depenſuram. hanc ex animo quidẽ meo ſentẽtiã cõducibilẽ p̃tuli. Sed uos noſtroꝝ æſtis cõſilio rum rerũq; domini. Sic ille latronum fiſci aduocatus:

Fornicator qui. Fornicaſ curuatur. fornicẽ: Fornices dicũſ curuaturæ: q̃ arcus aut cameras faciũt ſiue naturales ſiue hominũ manu p fectæ. auctor Donatus Virgiliãi poematis cõmẽtator. Denaturali fornice ait Virgilius. Aut amnis ripis aut alti fornice faxi. de extructis fornicibus exẽpla affati ſuppetũt. Cicero fornicẽ fabiũ me/ morat. q fuit arcus iuxta regiã ĩ ſacra uia fabio cẽſore cõſtructus. qui deuictis allobrogibus noſa tus ẽ allobrogicus. Quoniã uero meretrices ĩ hmõi locis & cellulis proſtare cõſueuerũt factum ẽ ut fornix pro lupanari & cella meretricia accipiaſ: & fornicari pro ſcortari. & fornicator pro ſcorta tore & fornicario. quibus uerbis ſcatẽt ſcriptores eccleſiaſtici. q uix ĩuenias apd priſcos illos terſio res puriores q̃ cõditores, ſcribit paulus de fundo inſtructo q̃ balneatorio inſtrumẽto legato con tineſ & fornicator. ubi fornicator dici uideſ miniſter fornicis in balneo calefactãdi. itẽ ad legem aquillã mentio fit fornicarii. plinius palma inquit e cõtrario fornicaſ ideſt curuaſ ad fornicis ſimi litudinẽ & ita oẽs priſci. qui puriſſime loquuti ſunt uſurpãt hæc uerba. alio ſignificatu q̃ faciãt ec cleſiaſtici ſcriptores & indoctũ uulgus uſurpet. Nec ego fornicatorẽ dicere auſim pro ſcortatorem nec fornicari pro adulterari & cætera q̃ ĩ ore idiotaꝝ ſũt ſed ad p̃poſitũ. Quidã a furuo. qd nigrã ſignificat fornicis nomem deriuare nituntur an recte ipſi uiderint. Ruffus declamator de puella in lupanari deducta dixit oppido q̃ decẽter. redoles adhuc fuliginem fornicis: Satyrographus formi cem optimo epitheto olentem nominauit a fetutinis. ſ. & graue olentia lupanaris ſenſus eſt. Apu leii. puella a lenone empta proſtituetur in lupanari quæ feditas erit condigna natalibus & ex hac

Fuligo fornicis. Inſcriptæ cellæ lu parum. In cõmu ni loco ſtetiſſi. Locus Iuuenalis locus. uiolat. Radius ĩ luto non inquinaſ talentum paruum magnum Genera talentorũ Victoria tus. Conduci bilis. uirginis proſtitutione tam obſcena ex hoc meretricario puellæ quæſtu tam impuro non nihil ui dictæ latronibus perſoluetur quam enim maiorem ultionem poſſet homo depoſcere ex fœmina inimiciſſima q̃ uidere illam in lupanari inter lupas inter lenonias puellas lenonis iuſſu proſtituta & corpus paſſiuo pudore prophanantẽ quã ẽt ſi nemo uiolaret locus ipſe uiolauit. Solet qm̃ de lu pis & lupanari ſermo ĩcidit titulus ſuppoſi cellæ ſingulaꝝ meretricũ & nomẽ puellæ ĩ liminari cel læ fröte p̃ſcribi. ut ita noſcaſ iqua quæq; cella p̃ſtituat qd docet Seneca ſic ſcribens ĩ ſcdo ſuaſoria rũ. Deducta es ĩ lupanar. accœpiſti locũ p̃ciũ cõſtitutũ titulus iſcriptus & mox paulo ĩ cõmuni lo co ſtetiſti ſuppoſitus ẽ cellæ tuæ titulus ueniẽtẽ recœpiſti itẽ nomẽ tuũ pepẽdit ĩ fröte p̃cia ſtupri accœpiſti ex his Senecæ uerbis iã ſatis planũ ẽ. cur dixerit iuuenalis titulũ mẽtita lyciſcæ: cur Mar tialis ſcripſerit intraſti quotiẽs inſcriptæ limina cellæ. Annotãdũ obiter dici a Seneca cõmuné lo cũ pro lupanari ſicut uulgo hodieq; lingua uernacula nũcupatur. Ceſtius declamator tradit uirgi nẽ quæ ſteterit in lupanari etiã ſi a nemine uioletur loco tñ ipſo uiolari huic ſententiæ ceſtii recla mãt eccleſiaſtici ſcriptores. & imprimis Ambroſius. qui ita p̃clamat. Nõ lupanaria infamant caſti tatẽ ſed caſtitas etiã loci abolet infamiã & ſicut radius ſolis in luto & cœno nõ inquinaſ. ita caſti tas fornicis fœditate nõ polluiſ. ĩ decretis canonicis. xxxii. q. y. id latiſſime explicatur. TAlentis magnis: Terẽtius ſi quis daret talẽtũ magnũ. priſciãus ĩ libro de põderibus ſic ſcribit. talẽtum pãr uũ eſt minæ. lx. talentum magnũ minæ. lxxxiii. & unciæ quattuor. talẽtũ atticũ ex cõputatione Romãis põderibus pẽdit põdo. hoc ẽ libras. lxxx. græce dicitur τάλαντον. Annotauerunt ſcrip tores multa fuiſſe gña talentoꝝ. ut rhodiũ. qd erat q̃ttuor milliũ. d. denarioꝝ. Alexandrinum qd erat. xii. denarium. Neapolitanũ ſex. Syracuſanũ triũ. Rheginũ uictoriati unius. ẽ aũt uictoriatus nũmus a nota uictoriæ ſic noïatus: cuius frequens mẽtio apud pliniũ celſum. cæteros. fuit & talẽ tũ ægyptiũ qd taxaſ ſexterciis. xyi. CONducibilẽ: Vtilẽ & accõmodã plautus ĩ epidico repiãs aliquid calidi cõducibilis conſilii. cõducere eni. uñ cõducibile deriuatur ſignificat utile eſſe. cõdu center aduerbiũ p utiliter & congruẽter. LAtronũ fiſci aduocatus: Alluſio ad fiſci p̃cipis aduo

catũ. Fiſcus ãt ut ĩ cõmẽtariis Suetõii diligẽter annotauimus ꝓpriæ ad pricipẽ ptinet. ærariũ uero ad rẽ publicã. De iure fiſci titulus ẽ apud iuriſcõſultos & apud eoſdẽ de aduocato fiſci ſcribit Vlpianus. ſi fiſcus alicui ſtatus cõtrouerſiã faciat. ꝙ fiſci aduocatus adeſſe debet. qđ ſi ſine fiſci aduocato ꝓnũciatũ ſit Diuus Marcus reſcripſit nihil eẽ actũ. ſicut ergo fiſcus pricipis & aduocatus fiſci dr. ita nũc aduocatũ fiſci latronũ feſtiuiter nec iſciẽter appellat illud Satyrographi. res fiſci ẽ ubicũq; natat. itelligẽdũ plane ẽ de fiſco pricipali tãq; ad principẽ ptinetet captura piſcis generoſi. NOſtrã cãm: Hoc Apuleius pp ſe dixit: q ĩ Aſinũ trãſmutatus. iã ex ſententia latronũ neci una cũ uirgine fuerat deſtinatus. Vtriuſque ſaluti cõſulebat nouitius latro q ſpõſus erat uirgis. MOra cõſilii: Cũctatõe cõſultatõis cõſilii q; latrocinalis ſua p̃cordia lãcinata diſcruciataq; eẽ ſignificat.

Conducere. Conducẽter. Fiſcus. principis. Aduocatus fiſci.

noſtrã cauſã ptulerat. uirginis & aſini ſoſpitator egregius. ſed in diutina deliberatiõe cæteri cruciãtes: mora cõſilii: mea præcordia: ĩmo miſerũ ſpiritũ: libẽter tandẽ nouitii latronis accedũt ſentẽtiæ: & ꝓtinus ac uinculis exoluũt uirginem. quæ quidem ſimul uiderat illũ iuuenẽ: fornicisq; & lenõis audierat mẽtionẽ: cœpit riſu lætiſſimo geſtire. ut mihi merito ſubiret uitupera tio totius ſexus. cũ uidere puellã proci iuuenis amore: nuptiarũq; caſtarum deſyderio ſimulato: lupanaris ſpurci ſordidiq;. ſubito delectari nomine. & tũc quidẽ totarum mulierum ſecta: moreſq; de aſini pendebant iuditio. Sed ille iuuenis ſermone repetito. Quin igitur inquit ſuplicatũ Marti comiti pergimus: & puellã ſimul uẽdituri. & ſotios ĩdagaturi: ſed ut uideo nullũ uſpiam pecus ſacrificatui. Ac ne uinũ quidem potaui affatim uel ſufficiens habemus, decem itaq; mihi

NOuicii: Nouiciũ a nouo dictũ iclinatũq; ẽ nouicii ut ĩdicat Varro dicũt ſerui nouĩ ĩ familia empti a plinio nouitiũ iuẽtũ dr ꝓ nouũ. Hodie nup aſciti ĩ religionẽ nouicii uulgo noĩantur.

Nouitii ſerui.

FORnicis & lenonis. Dixerat .n. nouitius latro fornici & lupanari uirginẽ debere tradi ac mãcipari. RIſu letiſſimo: Læticiã p̃ferẽte: qa. ſ. illũ recognouerat. nõ latronẽ eẽ. ſed ſpõſũ q; ſi legas latiſſimo expões ꝓ cachinabili & lato & ſpacioſo riſu. q̃lis ĩterdũ latiſſime effũdit. phyſici dicũt. qđ & Lactãtius credit lætitiæ effectũ ĩ ſplene eẽ ĩtẽperãtiãq; ridẽdi cõſtare ex lyenis magnitudie ueꝛ hæc uiderit Democritus. Me ut iqt cæſar apud. M. Tulliũ nõ pudet neſcire quo pacto riſus cõciteť. ubi ſit quo mõ exiſtat atq; ita repẽte erũpat. ut eũ cupiẽtes tenere neq;amus. q̃ ne ipſi qdẽ illi ſciũt q ſcire ſe pollicẽť. Geſtire: Gaudere: & geſtu q̃ſi quodã corporis gaudiũ ĩtimum læticiãq; aĩ demõſtrare. SVbiret: Veniret ĩ mẽtẽ: Subire plinio frequẽter ẽ ſcãdere q ait ĩ. 4. hemi excelſitas ſex. M. Paſ. ſubiť. TOtius ſexus: Scilicet fœminei. ex p̃cepto diſciplinæ Rethoricæ. ob uitiũ unius. Tota natio minime ĩfamãda ẽ. ſic & Ouidius: parcite paucaꝛ diffundere crimẽ ĩ oẽs.

Riſus exſplene.

PROci amore ſimulato: Ita ſuſpicabať Apuelius ex re præſenti. Virginẽ hãc ſimulaſſe ſe angi deſiderio ſpõſi: qñ. ſ. uetulæ de narrauit. ſe ex gremio matris raptã uiduatã eẽ amplexibus adoleſcẽtis q iã maritus ipſius nũcupatꝰ fuerat. TOtaꝛ mulieꝛ ſecta: Sicut philoſophoꝛ ſectas quoꝛ dogmata ac placita nõ probãus: iſectati & icuſare ſolemus. ita ſectã fœminaꝛ tãquã ĩprobã & improbis dogmatibus refertã uituperare cœpit atque infamare mores fœminaꝛ cũ re uera crederet uirginẽ arriſiſſe quaſi ex deſiderio ad nomẽ lupanaris & fornicis. Totæ euripidis tragediæ. ĩ mulieres maledicta ſũt uerſiculi græci fœmias iſectãter criminãť. γυμη γυμαικοσ ποποτουλεμ λιαφερ̃ει. nihil fœmĩa differt a fœmĩa. ερ̃ γαρ γυμαιξι πιστιμ ουκ ερεστειλειμ. i. ĩ fœmĩs fidẽ uidere nõ ẽ. θαλασσα καιπυρ και γυμη κακα τρια. Mare: ignis. fœmĩa ſũt mala tria. MARti comiti: Nõ ſcdm latinitatis elegãtia ſed ακυρωσ. i. ĩproprie martẽ noĩaſſe comitẽ uideret. cũ proprie comes ꝓ iferiore pſõa accipiať dicaturq; is q dignioꝛẽ affectať comitaturq;. nã ut docet iuriſcõſultus titulo de iniuriis comitẽ accipe debẽus eũ: q comiteť & ſeq̃ť ſiue liber ſit ſiue ſeruus. iter comites utiq; & pedagogi ſũt. Dux & comes opponũť. ut dux ſit ille q p̃it: comes q ſubſeqť. hic plianũ illud illũ eẽ tui cõſilii ducẽ me comitẽ decet. priſciãus tñ ĩ phemio opis ſui dixit. te comite q̃ſi ſole quodã dilucidius creſcat. ubi comes honorifica appellatõe ſicut & hic uſurpať ꝓterea comites a rẽtioribus ſcriptoribus idẽtidẽ cũ laude dicũť. Sic Amiãus Marcellinus comes iqt oriẽtis nebridius erat. itẽ magõtiãæ comitẽ ptis exulari morte mulctauit. itẽ iũcto ad audiẽdi ſocietatẽ urſulo largitionũ comite ubi ſp comes nomẽ dignitatis ẽ. hic uero mars comes cognomiať. magis uocabulo honoris q̃ dehõeſtamti. ut cõitẽ expõas ꝓ eo q comiteť. ſeq̃ť foueat ĩ bellũ eũtes & ĩ expeditionẽ latrocinalẽ ꝓgrediẽtes. Vñ & alio cõſimili cognomie ſecutor dictus nimiꝛ a ſeq̃ndo. alias ſecutor noñ ẽ gladiatoriũ de quo apd Suetoniũ. VSpiã: Vllo ĩ loco. nuſpiã nulibi. nullo ĩ loco SAcrificatui: Ad ſacrificañ. POtaui: Corrigo potatui ut cõuẽiat cũ dictõe illa ſacrificatui. ẽ. n. ſẽſus uinũ nõ habẽus potatui ħ ẽ ad potãdũ ſatis copioſũ ac ſufficiẽs. iõq; id q̃rẽdũ ẽ aſſũptis cõitibus.

Conducere. Mala tria. Mare. Ignis. Fœmina. Comes q Comes largitionum. Secutor mars. Nuſpiam

Legantur LEgate:Tradite mecū mittite.Saluſtius tres adoleſcētes ī africā legāſ. QVIS:Quibus. uetus eloquutio CAſtellū:Prætex notiſſimā ſignificationē.Caſtellū quoq; dicius recep|aculū. qđ aquā publicā ſuſcipit.ut docet VIpiāus iterp̄tāmēto iterdicti p̄torii de aqua quotidiana & æſtiua.hoc ſi gnificatu ſcripſit plinius.agrippā feciſſe caſtella.c.xxx.ſōtes cētū.y.hīc illđ quoq; frōtini ex eodē in tellectu dictū ē.auctor caſtelloꝝ opeꝝ.lacuū nerua ē.corrigēdus ē obiter uulgi error. caſtellanos uocātis p̄fectos arciū.cū caſtellāi abhis q latīe & puriter ſcribūt.dicāſ caſtelli habitatores:ſicut op pidāi ſicut urbāi.p̄ſto ſūt exem pla innumera ſed unū aut alte rū qđ ī p̄ſentia ſuppetit retuliſſe ſufficiet Liuius ilotaꝝ dein q dā:hi ſūt iā inde antīqtus caſtel lani agreſte genus:itē ſtipē a ca ſtellāis colligēs.& quoniā a Li uio mētio fit ilotaꝝ.ſcito,ilotas dici ab hiſtoricis ſeruitia ſamu litiaq; lacedemonioꝝ quales pe neſtiæ theſſaloꝝ.quoꝝ memīt ariſtoteles ī politics. ARAM ceſpite uirēti:Ceſpiticiā aram ſi gnificat.ſic.n.appellaſ ex ceſpiti bus ſtructa:qbus ſimplicitas ru ſtica antiqtus mēſas toroſq; cō ficiebat:qđ & tibullus ſignat il lo uerſu.Ceſpitibus mēſas ceſpi tibuſq; toꝝ.plinius ait ceſpites caſtroꝝ uallis accōmodos eſſe de aris ceſpīticiis mentio fit a iulio capitolino ī deſcriptōe hecatōbes.cuius uerba ſubieci:q̄ ſūt hæc.hecatōbe tale ſacrificiū ē cētū aræ uno ī loco ceſpiticiæ extruūtur. & ad eas cētū ſues.c.oues mactāſ.Ceſpiticiū quoq; tribunal antiq dixere.qđ erat militaſ atq; caſtrēſe.Qđ ex ceſpitibus ī caſtris milites factitabāſ. qđ dēotat Lucāus cū ait ī.y.pharſaliæ ſtetit aggere fulti ceſpitis ītrepidus uultu. VInarios utres:Hircini utris uinarii cinis.ut iqt plinius ſāguinē ſiſtit. PEcua:Annotatū aliubi ē uetuſtiſſimos dixiſſe hoc pecu ſingula riter.& hæc pecua pluraliter qđ & priſciāus docet ī.yi.uñ pecuarii hoies dicti. q pecuarias hūt & pecuaria pecoris paſtio:cuius pecus ē fūdamētū ut memorat Varro pecuatus quoq; pro ſtulto apđ antiquos uſurpaſ. COMminātes.Simul agētes.minare.n.ē agere gregē & ante ſe propellere qđ uerbū ī quotidiāo ſermōe uulgi ē.& ī uſu eruditoꝝ.ī libro ieremiæ ſcriptū legius.me miauit & ad duxit ī tenebras.itē ſimul agricolæ & minātes greges. PRAElectū:Significat eximiā ſiue egregiā uictimā.eximiæ.n.ſiue egregiæ hoſtiæ dicūſ noie ſacerdotali:q̄ ad ſacrificiū deſtinatæ eximanſ egrege uel q̄ eximia ſpecie quaſi offerēdæ numībus eligāſ.auctores Macrobius. Neratius. cæteri ſup quo ita ſcribit Dōatus.eximii ſūt porci maiores q ad ſacrificādū electi ſūt.boues q ad hoc ele cti ſūt egregii dicunſ.& oues lectæ.Virgilius Mactāt lectas de more bidētes.Mos āt ī p̄ligēdis bi dētibus auctore Seruio ille ſeruabaſ.ne habeāt caudā aculeatā.nec liguā nigrā.nec aurē liſſam. HIRcū:Pōponius ī atellana.Marti uerrē ſacrificādū dixīt.cū ait.Mars tibi uoueo factuꝝ bidenti uerre. ubi factuꝝ accipe pro ſacrificatuꝝ.M.Cato ī re ruſtica marti ſolitaurīa ſacrificat. cuius uer ba ſubſcripſi.mars p̄ macte hiſce ſolitaurilib⁹ lactētibus eſto.ſūt āt ſolitaurilia ſacrificia ex ſue oue Tauro fcā uñ & nomē.de quo ſacro liuius Quitiliāus aſcōius feſtus.cæteri. HORricomē:Horrē tibus uillis hiſpidū & hirſutū. VIctimāt:Sacrificāt uictiare ē uictimā īmolare.uñ & uictiarii di cti q p̄ſūt īmolatōi uictiaꝝ.apud Suetoniū cultrarius ſignificaſ miſter ſacroꝝ q cultro uictiat hoc ē īmolat hoſtiā popas quoq; tales miſtros uocāt & ita leges apud eūdē trāqllū ī caligula. Succin ctus popaꝝ habitu.i.uictiarioꝝ hoc obiter annotam.ut retractarē locū Suetōii quē p̄ icuriā do mitās trāſmiſerā apud quē ī oībus.codicibus legiſ pōpaꝝ habitu.Terſior lectio & doctior ē popa rū.locū hūc Hermolao,barbaro acceptū referimus.ē.n.igēui ut ſcis pudoris fateri p quos p̄feceris iucūde opipare & apparate. HOſpes ille:Nouitius ille ſignificaſ.cui ducatū latrōes detulerant. VEꝝ ēt uoluptatū.Sicut īqt ī parāda præda & expeditōe obeūda uobis fui dux.ita & ī uoluptati bus cibariæ rei cōdiēdæ cōcinator ſtructor primarius eē diſcupio & ipſe ſemet quaſi ſympoſiarchā & architriclinū ultrōeus exhibet. GNAuiter:Strenue ac celeriter. VERrit: Qui apparat cœnā curat ut uerſa & mūda oīa ſint iuxta illud.Satyrographi. uerre pauimētū & nitidas oñde colum nas.Cato p̄cipit.ut uillica uillā uerſā mūdāq; habeat priſci deam nomine Deuerrā collebant:quæ p̄erat uerrēdis domibus. Scopariū uocāt cōuerritorē. hoc ē miſtꝝ illū qui ſcopis uerrit domū & cuncta uenuſtat. STErnit:Plautus eleganti uocabulo lectiſterniatorem appellat. qui lectis mē ſiſque ſternendis præeſt.ſic enim ait in pſeudolo.Tu eſto lectiſterniator.Tu argentum id extruito.

legate comites. quis cōtentus: proximum caſtellum petam. inde uobis epulas & alias res comparaturus. ſic eo profecto: cæteri copioſum inſtruūt ignem. aræ ceſpite uirenti Marti deo faciunt:nec multo poſt ad ueniunt illi. uinarios utres ferentes & gregatim pecua comminantes:unum prælectum grandem hircū: an noſum & horricomem Marti ſecutori comitiq; uictimant: & ilico prandium fabricatur opipare. Tunc hoſpes ille:non modo: inquit:expeditionum prædarumq;: uerum etiam uoluptatun ueſtrarum ducem me ſtrenuū ſentire debetis. & aggreſſus inſigni facūditate gnauiter cūcta præminiſtrat.uerrit ſternit.coquit

TVCEta cõcinnat:Edulia p̃cioſa cõcinniter facit paratq; q̃ ſint tuceta.qd cõcinnare ſignificet ſupra annotatũ ẽ. SATVle:Habũdãte.& copioſe.quaſi a ſatis dictiõe deducta.qd ſi legas ſcitule.q̃. ſi iucũda oĩa ſcitiq; ſaporis appoſita eẽ ſignificet. POculis crebris: Prima cratera ad ſitim ptinet. Secũda ad hilaritatẽ.Tertia ad uoluptatẽ.Quarta ad inſaniã. Bacchus triplicẽ uim poſſidet.ut inqt Eſopus fabulator:ΤΗΝ ΜΕΝ ΠΡΩΤΗΝ ΗΔΟΝΗΣ:ΤΗΝ ΔΕ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΜΕΘΗΣ:ΤΗΝ ΔΕ ΤΡΙΤΗΝ ΥΒΡΕΩΣ:hoc eſt primã qdẽ uoluptatis.Secũdã ebrietatis.Tertiã inſaniæ & furoris.ex uino ut inqt Pli. rerũ omniũ obliuio eſt morſq; memoriæ.Vino ſapiẽtia obumbratur.ingeniũ obruitur: uigor animi ĩpeditur.in hãc ſententiã inqt.Au.Gellius crebris & ingẽtibus poculis oẽ ingeniũ ingurgitabat. INSImulatione ꝓmẽdi:Senſus eſt dũ ſimulat ſe ꝓmere uelle.& ad mẽſam infertæ: q̃ uſui cõuiuali erãt'neceſſaria: Itabat ſubinde ad puellã illiq; partes eduliorũ gaudibũdus offerebat: hoc aũt faciebat tãq̃ ſpõſus ad ſponſam: a promẽdo ꝓmus dictus qui p̃eſt promendis cibariis ex prõptuario.ſic enĩ appellat cella penuaria. Plautus.ego ſum promus cõdus procurator peni.Apuleius graphice promũ librorũ dixit.q p̃eſt promendis libris & quaſi bibliothecarius ẽ a Boetio prõptuaria memoriæ elegãti trãſlatione dicta ſunt quaſi repoſitoria. qbus doctrinas memoria cõcredidit q̃ p̃ſto ſũt ac depromũtur eadẽ exigente. PARtes:Eſcarũ.ſ.& eduliorũ.Sueto nius in Caligula equiti Romano cõtra ſe hilarius auidiuſq; ueſcẽti partes ſuas miſit.Cyrus ut memorat xenophon in pedia quẽ ex amicis chariſſimũ honoratiſſimũq; haberi uolebat.ad eũ mittebat partes cibariorũ ex mẽſa.De hiſce obſoniorũ partibus cõuiualibus ſupra copioſius ſcripſi explicato græco ꝓuerbio. PRAEguſtatas:Inde p̃guſtatores dicti.q epulas & pocula p̃guſtãt in mẽſa ꝓncipũ:exploratãq; neqd ueneno infectũ inferatur: Auctor eſt Trãquillus:epulãti Claudio uenenũ datũ eẽ.p ſpadonẽ p̃guſtatorẽ. APPEtenter:Sitienter auide cupienter appetẽtiã elegãter appellat Plinius appetitũ.M.Tullius ait Romanos gloriæ:appetẽtes fuiſſe ultra cæteras gẽtes.appetones dixit antiqtas hoĩes appetẽtes & cupidos. SAuiolis:Oſculis amatoriis. ADlubeſcebat:Lubẽs accedebat placebatq;:adlubeſcere enĩ ab eo qd̃ lubeat dictũ ẽ. Plautus ĩ milite hercle uero iã adlubeſcit primulũ.ubi adlubeſcit ſignificat lubere hoc ẽ placere ĩcipit:adliueſcit dicit̃ ꝓ liuere incipit.hoc ẽ liuidũ fieri. OPpido:Valde. EN oblita:Aſinina ĩdignatio.& q̃dã q̃ſi ſecũ expoſtulatio.de puella quã uiderat iuueni arridẽtẽ:ignorãs.ſ.hũc eẽ uirginis maritũ.q latro eẽ credebat. MYtui cupitoris:Spõſi.ſ.& mariti q te mutuiter cupiebat. NEſcio cui:De hoĩe nobis ignoto.ſic loqmur.Plautus hic neſcio qs loqtur. HVNC aduenã:Magnũ põdus ẽ.ut inqt ſcitiſſime Donatus in pronominibus.ſic Propertius.iſte qd̃ ẽ ego ſæpe fui. AFfectione calcata:Poſthabito amore cõiugali poſtpoſita uerecũdia, qua depoſita uirtutes oẽs ĩ fœmina corruũt. ET gladios iſtos: Expreſſit habitũ cultũq; latronũ.q ſemp gladiis accincti ſunt:q ſemp lanceas ĩ mãibus geſtãt:germani frameas uocãt lanceas breui ferſõ.& ita ad uſum habili:ut eodẽ telo ꝓut ratio poſcit.uel cominus.uel eminus pugnent:alias framea dicit̃ gladius. SCORtari:Libidinari:laſciuire.& inſtar ſcorti pluribus corpus ꝓſtituere.ꝓprie ſcortati.ut docet.M.Varro ẽ meretriculã ducere: qd̃ pertinet ad uiros.inde & ſcortatores dicti ſectatores ſcortorũ atq; meretricarii. REcurres ad aſinum: Hoc ſecũ muſſabat Apuleius ſaluti ſuæ metuẽs:ne.ſ.iterũ ſententia latronũ morti ſimul deſtinare tur. DE alieno corio:Prouerbiale ẽ qd̃ ſignificat q̃ſi tu dicas ludis alieno nõ tuo piculo:ludis.ut coriũ meũ & cutis ꝓ ludũ tuũ lancinet.ex libidine tua piclitabor:ĩpudicitia tua mihi magno cõſtabit:Metaphora ſũpta ab his luſoribus:q ludũt de aliena pecunia:quorũ alea fit cũ aliena iactura potes hoc quoq; referre ad nũmos:q olim ex corio fiebãt:& Nũma Põpilius:ut ſcriptores annotarũt i cõgiatio dedit aſſes ſcorteos:ſic enĩ noĩantur nũmi excorio facti. hic illud Hieronymi de theſauris tuis ne ſcorteũ qdẽ nũmũ ꝓferre poſſis.Dõatus quoq; ĩ cõmẽtariis Virgilianis pecuniã autumat ex corio bubulo priſcis tẽporibus fuiſſe.& inde dictã pecuniã. qd̃ ex pecore fieret placet: ſimpliciter exponas.ut ludis de alieno corio dictũ ſit pp aſini pellẽ: ſicut dicimus.ludis de alieno auro.qñ q̃ſpiã nõ ſuã ſed alienã pecuniã ludit in foro aleatorio.exquo fit ut qui ludit ĩpune ludat

prĩa cratera ad ſitĩ.

Mors mẽoriæ uinum.

Promus. prõptuarium. promus librorũ.

partes edulium prægustatores.

Appetenter.

Appetentia.

Appetones.

Adlubescere.

Adliuescit.

Frameæ germanorum.

Scortari Scortatores.

Meretricarii.

Ludis de alieno corio.

Numi ſcortei. pecunia unde.

Concidere coriũ. cìtra ſollicìtudinẽ:altero cuius pecunia luditur anxio & periclitante:Apud Plautũ cõcidere corii eſt lacerare flagris tergũ & pellẽ hoĩs uapulantis.& ita eſt exponẽdũ: cui ſubſcribit illud Senecæ ſcribẽtis ĩ ſua ſoriis q̃ filius.M.Tullii flagra ꝓtinus afferri iuſſit. & Ciceroni patri de corio celeſtii ſatiſſecit. SYcophãta:Calũniator falſus incuſator.q falſo puellã mecũ accuſabã:cũ ille cui adlube

Sycophãta. ſcebat eẽt ſpõſus uirginis.συκοφαντισθαι apud græcos eſt calũniari.Sycophãta dicit calumnia tor.Qui ſycophantam dici autumant fico ꝛ comedonẽ labuntur errore nõ dubio. Sed ſuper hoc uerbo aliubi plura. PRVdenti aſino:Quæ.ſ.Aſinus prudens & ſolers qualis erat Apuleius intel ligere potuiſſet. FAmoſum ſignificãter loquutus:famoſus.n. dicit qdẽ inclytus. ſed ex malis artibus.ut famoſos appellant iuriſcõſulti eos q infamia notant.

IAM carius:Lege clarius.i.clarìore uoce & ſublatioꝛ. QVie uere mortui: Obelo expũgẽdũ hoc eſt: tãq̃ ſubditicĩũ & alieno loco inculcatũ. nec enĩ cõuenit exponere operãtes ueneri iacue rũt quaſi mortui atq; animã anhelantes.nec ad latrones referri cõgruẽter põt.qd tanq̃ mortui qeuerint obruti uino.& crapula cõſepulti. ES:Sis.eſto uetus loquutio. CHARIte dulciſſima: Hoc noĩe.qd gratiaꝛ nomẽ eſt

Charite. qd gr̃am ſignificat:capticia hæc puella noĩabat. DVLciſſima. Ex affectu cõiugali dictũ. nã ut uetus ꝓuerbiũ eſt.ſua cuiq; ſpõſa eſt dulcis.& ĩprimis dulciſſimæ ſũt uxores primis diebus illis & noctibus q̃ plenæ ſunt amoris.plenæ dulcedinis.plenæ mellitiſſimæ ſuauitatis. TVOS:Hoſtes ſi

Opiõ ſõnificum. gnificat. VINVM iã ĩmixtũ:Denotat uinũ ꝓpinatũ fuiſſe latronibus a ſponſo charites medicatũ

Vinũ ſauciat ut telum. cõmixtũq; uenenis:uel potius medicamentis ſoporiferis.quale opion eſt q ſuccus eſt papaueris.ni ſomnifica ꝓcellens;cuius largior copia mortifero ſomno necat. SAVciis:Vinũ inſtar teli cerebrũ

Crapula quid. ferit fumi calẽtis aſpgine.auctor Macrobius in.vii.Saturnaliũ. CRApula:Ariſtoteles in problematis ad uinũ ptinẽtibus:crapula inqt eſt feruor qdã & inflãmatio q̃ plus cõflictat.q̃ temulentia.

Abſtemius. qd mẽtẽ illa quatit & alienat.crapula aũt mẽte ſibi cõſtãte dolorẽ admouet Plinius in.xxiii.reli natũ uinũ inqt nulli cõducit:capitis dolorẽ. & uertiginẽ facit.ab hoc dicta crapula ẽ qbus uerbis

Venenũ bonũ & malum. ſignare uidet crapulã απο της καρας.i.a capitis dolore noĩatã. Idẽ in.xiiii.crapulã ait flore reli næ crudo.& feritatẽ nimiã ſtãgiq; uirus.græce dicit κραιπαλη. ABſtemius:Sobrius & uino ab ſtinẽs:priſci enĩ uino temetũ nomẽ indiderũt.Vnde temulẽtia appellata ebrietas.& abſtemius di

Pharmacon. ctus ſobrioſus:quaſi abſtinẽs temeto hoc ẽ uino.Abſtemius quoq; dictus:q abſtinet. ut apud Ora tiũ.In medio poſitoꝛ abſtemius. HERcules:Certe p Herculẽ.aduerbiũ eſt. IMpingere:ſingere

Cantharus. re alias illidere Hieronymus ĩpegi in Danielẽ. VEnenũ:Qui uenenũ dicit.ut ſcribũt iuriſcõſulti adiicere debẽt utrũ bonũ ſit.an malũ.nã & medicamẽta uenena ſunt.græci pharmacon dicũt.qd

Locus laertii nos uenenũ.quo noie apud illos quoq; tã medicamẽta q̃ noxia uenena cõtinent:eſt ergo uenenũ τοῦ μεσσωρ:qd inter anticipitia uocabula numerat. CANtharis:Poculis uinariis cãtharũ libero patri dicatũ.ut ſciphũ herculi ſciunt oẽs.in cœlo eſt cantharus.tribus ſtellis cõſtãs. in aquario.

Cantharus. ut docet Maternus:obiter annotãdũ græce καρϑαρον dici ſcarabeũ dequo itelligẽdũ apud Lactiũ ſcribẽtẽ:deoꝛ colloqa fieri p cãtharũ.& accipitrẽ. fidus interpres p ſcarabeum dicere debebat.

ſcarabeꝰ. ſcarabeũ aũt inter numina ægyptioꝛ coli teſtis eſt Plinius in.xxx.idẽ in.xi.tradit locũ eẽ in thra

Cantharoletros. cia paruũ appellatũ cantharoletron.a ꝓnicie ſcarabeoꝛ.in quo unũ hoc aĩal exanimatur.eſt & cãtharias gẽma ab effigie ſcarabei cognominata. VINO ſepulti:Virgilius ſomno uinoq; ſepulti ꝓ

Cantharias. cubuere. NEgotio.Difficultate. IMPEditis:Illigatis. ĩpedire enĩ ſicut cõpedire eſt innectere &

Impedire illigare.Oratius.Nũc decet umbroſa nitidũ caput ĩpedire myrtho. Hieronymus uinculatos dixit

Viculati pro uinculis ĩpeditos ſcite magis q̃ eloquẽter. IMPOſita dorſo:Lucianus narrat manũ militarẽ

Votiuus ad latrones capiendos acceſſiſſe:Interq; illos milites fuiſſe ſpoſum uirginis capticiæ: qui puellam dorſo ĩpoſitã ad ſuos reduxerit. AD uotiuũ cõſpectũ: Ad optatũ.& uotis expetitũ ſpectaculũ pro tiuus enĩ hoc in loco ſignificatur uoto deſideratus. Alias uotiuũ dicimus. qd ex uoto debetur &

soluitur.sicut ludi uotiui apud Liuiũ.& apud Oratiũ pascitur in reditũ uestrũ uotiua iuuenca:Votitũ ueteres dici uoluerũt religione aliqua prohibitũ siue interdictũ. PArentes affines:Dialyton est siue asyndeton:q̃ exornatio a nostris dicitur dissolutũ.q̃ fit qñ oratio nulla coniunctione interposita simpliciter effertur:ut eunt.querunt inueniunt afferunt. ALVMni:Qui ĩ illius domo alebantur. LAEti faciẽ:Facie læticiã præ se ferẽtes.Archaismos est.usitata apud ueteres elocutione. sic Virgilius.nuda genu nodoq; sinus collecta fluentes. GAVdio delibuti:Læticia:& ut Hieronymi uocabulo utar gaudimonio repleti ꝑfusiq;. tales gaudibundos appellãt.ad animũ trãstulit qd' est corporis imitatus Terentiũ.sic scribẽtẽ in phormione:satin ẽ si delibutũ gaudio reddo. Delibutus proprie unctus & unguẽto nitẽs dicit'. SPEctamẽ: Spectaculũ. VT alienus discreparem:Præsenti negocio discrepat perinde ac alienus:q se se rebus ꝑsentibus nõ accõmodat: q in læticia publica tristatur:q hilaro oĩum uultu frõtẽ corrugat prudẽtis est ut aiunt seruire temporibus. ille laudat' ut circunspectus & cõsultus qui ꝑsenti negotio se se cõparẽ ꝑstat. q facit qd' Plautinus Sosia.uultum e uultu cõparet tristis sit heri si tristes:hĩlarus sit si gaudẽt. PROflatis naribus: Largo copiosoq; flatu anhelãtibus. sic Virgilius.ꝓflat de naribus ignẽ. RVdiui.Asinoꝝ ꝓprie rudere est.sicut hinnire equoꝝ balare ouiũ.Geta Romãus Imperator habuit hoc familiare.ut tales grãmaticis quæstiones ꝓponeret. ut illi dicerẽt aĩalia singula qũo uocẽ emitterent:Verbi gratia. Agni balant. Porcelli gruniũt. Elephãti barriũt Tauri mugiũt:Asini rudiũt. REtro lepolemus agebat:Lucianus cõcisior.Apuleius uberior.ĩ Luciano mẽtio nulla fit de lepolemo retro agẽte iumẽta & redeunte ad latrones morte mulctandos. COlligatos adhuc uino magis:Maius sane est uinculũ ad alligandos hoĩes uinũ q̃ funes q̃ pedicæ q̃ cõpedes:Vinũ luctator dolosus est.ut inqt eleganter Plautus pedes captat primũ. Virg. de uua scribens dixit.tẽptatura pedes primũ uincturaq; linguã.uinario uinculo colligatus & corpore toto & aĩo ꝑssus detinet'.Qui uult hoĩem uincire uinculis firmissimis.is uinciat uinculis uĩnariis.qbus nihil firmius nihil tenacius sane ẽ ad hoĩes alligãdos. PROlatis:Deprõptis.& in ꝓpatulũ eductis. NObis:Significat se Asinũ.& cætera iumẽta:fuisse honusta ꝑciosis rebus. PRæcipites dedere:Græci ἐρρίψαν κατὰ τοῦ κρήμνου dicũt:ꝓ eo qd' ẽ ꝑcipites ex ꝑcipitio dedere. SVIS sibi gladiis:Prouerbiale ẽ:Terẽtius ĩ adelphis.suo sibi gladio hũc iugulo.Vbi expõit Dõatus ueteres sic solitos loq nõ suo sed suo sibi gladio. CVstodela:Sic a custodia custodela.ut a fuga fugela.ab umbra umbella.a puera puella aliaq; sexcẽta.ĩ Apologia dixit.nũc magna fugela inganeũ fugit: Antiq cõfugelã.dixerũt cõfugiũ.græce δεσμοτήριον uocãt carcerẽ publicãq; custodiã.hic signat publicæ magistratuũ custodiæ diuitias fuisse cõmissas. REpetitã lege:Ex ꝑscripto legis & formula repetit' a spõso sponsa capticia: lex ꝑterea est:ut uir fortis ꝑmio qd' optauerit donet'.qdã fortiter facit petit ꝓ ꝑmio alienã uxorẽ & accipit. EXImeũ:Lego ex ĩ me suũ. SOSpitatorẽ:Seruatorẽ.sospitare ẽ seruare.pacuuius populũ faustũ sempiterne sospitẽt:sospitas est salus.Cassiodorus de medico.uisitatio tua sospitas sit egrotãtiũ. CVRrutabat:Corrigẽdũ ẽ q̃ritabat.ut sit sensus:spõsa illa capticia.me tunc maxĩe q̃rebat.ut pote ipsius sospitatorẽ.uel lege q̃ritabat.qd' ẽ inclamabat.uocitabatq;. & de me pl'm sermocinabat'.nã ꝓprie q̃ritare is dr̃ q q̃ritũ fidẽ clamãs ĩplorat.ut docet.M.Varro.q̃ritari ĩqt Dõatus.ueteres dicebãt q̃rites cõclamari:In hãc sententiã Luciãus πολλὺν λόγον εἰχεν ἐμοῦ συναιχμαλώτου.i.de me cõcaptiuo multũ fabula

parentes.affines.cliẽtes. alumni. famuli læti faciẽ gaudio delibuti. põpã cerneres oĩs sexus & oĩs ætatis.nouũq; & Hercules memorãdũ spectamẽ: uirginẽ asino triũphantẽ.Deniq; ipse etiã hylarior ꝓ uirili parte. ne ꝑsenti negocio:ut aliẽus discreparẽ:porrectis auribus: ꝓflatisq; naribus:rudiui fortiter: ĩmo tonanti clamor' personui. & illã thalamo receptã cõmode parẽtes sui fouebant.Me uero cũ ingenti iumentorũ: ciuiũq; multitudine: cõfestim retro Lepolemus agebat:non inuitum:nam & alias curiosus & tũc latronum captiuitatis spectator optabam fieri.quos q̃dem coligatos.adhuc uino ĩmagis:q̃ uinculis deprehendimus.Totis ergo:prolatis erutisq; rebus & nobis auro & argento: cæterisq; onustis:ipsos partim constrictos: uti fuerant: prouolutosq; ĩ ꝓximas ripas ꝑcipites dedere: Alios uero suis sibi gladiis obtroncatos reliquere. Tali uindicta læti & gaudẽtes ciuitatẽ reuenimus. & illas q̃dẽ diuitias:publica custodela cõmiser': Lepolemo puellam repetitã lege tradider'. Ex ĩ me suũ sospitatorẽ nũcupatũ matrona ꝓlixe q̃ritabat.ĩpoq; nuptiaꝝ die.ꝑsepium meũ ordo passĩ repleri iubet.fœnũq; cãello bactrinæ sufficiẽs apponi.Sed q̃s ego cõdignas Fotidi diras

Votitũ. Dialytõ. Lætus faciem. Gaudimoniũ. Delibutus gaudio. Seruire tempori sapiẽtis. Rudere. Porcelli grũniũt. Elephãti barriũt. Vinũ uinculũ est. Suo sibi gladio. Custodela. Confugela. Sospitator. Quiritare.

ta ẽ. HORdeo repleri:Lucianus. ἀρίστον παρεκεῖτο μέλι μοι κριθῶν. καὶ χόρτος ὅσος καὶ καμήλῳ ἱκανῶς. i. prãdiũ apponebat mihi medimnus hordei: & fœnũ uel camelo ſufficiẽs.

Camelí arabici, bactriãi.

BActrinæ:Camelos ĩtet armẽta paſcit oriẽs:quoꝝ duo gña bactriani uidelicet & arabici: q hoc differũt.qđ arabici bina tubera ĩ dorſo hñt ſingula bactriãi. & ĩpectore alteꝝ cui ĩcubãt.oderũt eg nũ gẽus.ſiti & q̃triduo tolerãt:lutulẽtas aq̃s libẽter potãt. Aliter potu nõ gaudẽt.auctores Pli.Solinus. Ariſtoteles.cæteri. Annotauimus apud iuriſcõſultos titulo de mũeribus camelariã dici curationẽ cameloꝝ: q publica pecunia alebãt. & camelarios ipſos curatores:qđ ſane munus perſonale eſt:ut ſcri. Arcadius. bactrianũ uero regnũ:olim mille urbibus ĩclytũ fuiſſe ferũt Virg. Nec bactra. Nec indi laudibus Italiæ certẽt. DEuotiões:Execratiões & maledicta. Nõ canẽ Incuſat & tacita deuotiõe deteſtat ſoti dẽ milõis ancillã. qđ nõ ĩ canẽ potius ab ea trãſformatus ſit:ut ĩta poſſet ueſci reliq̃s cœnæ opulẽtioris.qđ canes ſactitare cõſueuerũt: q culĩas uũctiores ſectãt. Lucianus. ἐγὼ τότε μᾶλιστα κὰ τὴν ὠμότητα παλαίστρας ὅρον με καὶ οὐ κύρια τὴ χρὴ μεταδείσας ἐωρῶ γὰρ τοὺς κυρασεῖς τοὺς παρείσιόντας καὶ λάφυσσόντας πολλὰ καὶ ὅσα ἐμοὶ πλουσίῳ φίλοι.

Camelaria.

Camelarij

deuotiões imꝑcer: quæ me formauit nõ canẽ ſed aſinũ.qppe cũ uidrẽ.largiſſime cœnæ reliquiis.rapiniſq̃ canes oẽs ĩeſcatos.atq̃ diſtẽtos: poſt unicã noctẽ & rudimẽta ueneris: recẽs nupta gratias ſummas apd ſuos parẽtes: ac maritũ mihi mẽiniſſe nõ deſtitit: quoad ſũmos illi ꝓmitterẽt honores habituri mihi. Cõuocatis dẽiq̃ grauioribꝰ amicis cõſiliũ daꝛ:quo potiſſimũ facto digne remũeraret. Placuerat uni:domi me cõcluſũ & ocioſũ:ordeo.lecto.fabaq̃.& uitia ſaginari. Sed obtũit aliꝰ.q meæ libertati ꝓſpexerat: ſuadẽs ut rureſtribus potius campis in greges equinos laſciuiens diſcurrerem daturus dominis. equarum inſcenſu generoſo multas mulas alumnas. Ergo igitur euocato ſtatim armentario equiſione magna cum præfactiõe deducẽdus aſſignor. & ſane gaudens lætuſq̃ præcurrebam.

ego tũc maxĩe paleſtrã deteſtabar.q̃ me aſinũ nõ canẽ arte ſua trãſformaſſet'.aſpiciẽs uidelicet canes ĩtroeũtes ĩ aulã.& multa deuorãtes.q̃lia ĩnuptiis dinitũ ſpõſoꝝ eẽ ſolẽt. INeſcatos:q̃ſi eſca captos.Terẽtius neſcis ineſcare hoĩes trãſlatio ſũpta ab his q eſca & cibo capiũt. Diſtẽtos:Saturos plenos.Pli.ĩ panegyrico.diſtẽtus ſolitaria cœna. Virg.diſtẽdũt nectare cellas:ad aĩum quoq̃ tranſſert.ut apud eũdẽ cũ ſis diſtẽtur ĩpii curis. RVdimẽta ueneris.i.poſt libatas primas cõiugales paleſtras uirginales.poſt dulciſſimã illã noctẽ maritalẽ:q̃ plena uoluptatis plena oĩariæ ſuauitatis ẽ. MIHI:In bñficiũ meũ & cõmodũ. ILLI:Parẽtes ac maritus. GRAtias ſũmas:Lucianus χαρὶν μοὶ ἔφη ἠλέσω ποιμὰ ἔχειν παρὰ τῷ πατρὶ. i. dixit dña apd patrem.mihi gratiã hr̃e.ac meminiſſe. ORdeo lecto:Potes ſeiũcti legere:ut Ordeo & cubili molliori dicat aſinũ ſaginãdũ potes etiã iunctim copulateq̃ cõnectere:ut ordeũ lectũ exponas ꝓ electũ:& eximiũ atq̃ ſinceꝝ oĩbus purgamẽtis excuſſis. VITia ſaginari: Nõ pauci ſũt.q exiſtimãt ſũmũ bonũ eẽ ociũ uẽtriſq̃ delicias:ex hoc qdã cẽſuit ſaginãdũ eẽ aſinũ cibariis cõgruẽtibus.q̃lia ſũt ordeũ & uitia: Pli.uitiã ait ſeri oportere boote occidente.qđ & Virg.ꝓcipit. RVreſtribus cãpis:Ruſticis & uillaticis. Ita ſupra.ſic Sidonius & alii ſepiſſime loquunt. IN greges eqnos:Cũ grex ꝓprie minoris pecoris ſit armẽtũ maioris:ἀκυρωσ dixiſſe uidẽt equinos greges:Sed Columella.M.Tullius.cæteri:greges armẽtoꝝ dñt.M.Varro greges equoꝝ & eq̃ꝝ dixit.qm̃.ſ.grex nom̃ gñalius ẽ. Armẽtũ ſpecialius legato uſufructu gregis uel armẽti debebit ex agnatis gregẽ ſupplere.ut ſcribit VIpiãus.eqtiũ elegãti uocabulo dr̃ armẽtũ eqnũ q̃ dictiõe iuriſcõſulti frequẽter utũt. Inde eqtiarius dictus armẽtarius.quaſi ꝓfectus eqtii Firmicus Maternus refert eqtiariũ futuꝝ.q natus fuerit oriẽte cẽtauro. Lucianus ĩ hãc ſentẽtiã. ἐκέλευσε ἐλευθέρους ἀφιέναι ὑπαιθρίους καὶ σὺν ταῖς ἀγέλαις ἱππους ἱσομεσόδαι. luſſit libeꝝ Aſinũ ſub diuo emitti in greges eqnos & paſci. græci ἀγέλην gregẽ dicũt. INſcenſu equaꝝ:Subagitatu.& admiſſura:ab inſcẽdere iclinatũ ĩſcenſus nomẽ. MVlas alũnas:Ex Aſino & equa mulus gignit.ex equo uero & aſina genitos hĩnulos antiq uocabãt.M. Varro ĩ ſecũdo de Re Ruſtica ex equa ĩqt & Aſino fit mulus cõtra ex equo & aſina hinulus uterq̃ eoꝝ ad uſũ utilis. Ariſtoteles ĩ .vi. de aĩalibus hippothelas uocat:nñi eqmulgos iterꝑtãt q ſũt pulli aſinoꝝ ſuggẽtes lac eqnũ.ita enĩ fit ne a coitu eq̃ꝝ mox arceãt.ex onagro.q eſt Aſinus ſilueſtris:mãſuefacto.& equa gñant mulæ ueloces ĩ curſu duritia eximia pedũ.onagro & aſina gẽitus mulus oẽs antecedit.ĩ gñatiõe mulaꝝ.quo ſeminio ſit aſinus ſpectat.archadici enĩ ĩ græcia. Reatiani ĩ Italia admiſſarii ſũt ꝑſtãtiſſimi. Mulas nõ calcitrare cũ uinũ biberit.auctor ẽ Pli.in .viii. & ĩ .xxx. alũnas mulas dixit uel q̃ſi Aſino gẽitas.uel qa ut ait.M.Varro. Mulos & mulas nutricãtes educamus. ARmẽtario eqſitiõe:Luciãus. ἱπποφορβὸν uocat: quẽ Apuleius armẽtariũ eqſitionẽ no-

Ineſcatꝰ. Diſtẽtus curis.

Grex. armẽtũ.

Equitiũ. Equitarius. Inſcẽſus Mulus. Hinulus. Hippotheles. Onager.

minat.græce enī ἱππο φορβος pastor equoꝝ. & armētarius nūcupat.eqsitiões equoꝝ modera tores & magistros dicūt.q & eqtiarii nūcupāt.De eqsionis uasramēto scribit Valerius maximus i septīo.ꝑterea ut annotāt grāmatici oēs qbus regimē cōcedit cuiuslibet rei eqsiões dici posse uete res uoluerūt. Armētariū uero arméti pastorē dici:ab armētoq; dednci nullus ignorat. q uel tantū legerit illud ex poeta uulgatissimū. Armētarius afer agit:hyadū sidus in horoscopo armētarios fa cit.bubulcos ouiūq; pastores.ut docet mīnus in septio matheseos. M. Varro refert se curasse.ut ar mētarius suus crebro aliquid de magōis libris legeret.quibus re media cōtinebāt ꝑtinētia ad ar menticii pecoris sanitatē. eqtiū ponūt iuriscōsulti Titulo de usu fructu. ꝑ uniuersitate gregis eq ni. Itē,titulo de usu & habitatōe scriptū sic est.eqtii quoq; legato usu uidēdū ne & domare possit & ad uehēdū sub iugo uti: Natꝰ oriēte cētauro ut īquit firmicus mīnus aut auriga erit: aut equo rū nutritor & equitiarius. SAr cinis renūciaturus:Luciāus ἐγὼ ἐχαιρον ὡσουκέτι ἀχθοφο ρησων ,ego lætabar.ut pote qui nō essem deinceps sarcinas latu rus. HERbātibus:Herba uiren tibus & herbascēt icipiētibꝫ:pra toꝝ epithetō cōmodissimū Am brosius i examero prīo germia re deide herbescet cāpos statuit idē uiriditatē pratoꝝ herbescē tē decēter appellat. SVbibat cogitatio:In mētē uēiebat:Pli.subit recordatio. PLuribus bñficiis: Sensus ē cogitabā ipse mecū. si mihi Asino tot honores tributi fūt tātæ gratiæ repēsæ q̄to magis honestabor:& pluribus bñficiis afficiar.apud istos ubi gustatis rosis hūanā faciē recepo:& ī pristi nū Apuleiū reformatus aspiciar. GREgarius:A grege gregarius dictus magister gregis quē pau lo ante noīauit armētariū eqsionē:q a Luciāo ἱππο φορβος καὶ ποιμενς dr:alias gregarius po nit,ꝑ uilis & ,ꝑmiscuus.ut gregarius miles.Gregales sunt eiusdē gregis & sodalicii. Pli.cq̄s grega les uocat:q̄ ī grege sūt. MIllæ deliciæ:Legēdū nullæ. LIBERtas:Nō solū hoibus ueꝝ ēt brutis aiantibus dulcissima libertas ē.ut nō imerito a iuriscōsultis dcm̄ sit libertatē rē esse. inextimabilē & a Plauto scite scriptū ē.hercle uero libeꝝ eē id multo ē lepidius. Itē ī captiuis.oēs ,ꝑfecto liberi libētius sumus q̄ seruimus. Auibus quoq; & feris.si semel fugiēdi data ē occasio satis ē:nūq̄ post il las possis prēdere. MOlæ machinariæ:Luciāus ait ἐπιστάτην τῶν μυλωνων.i.ꝑfectū equoꝝ de disse ipm uxori:q̄ μυλωνπερεγυγυεν hoc ē molæ subiugauerit.molæ āt machinariæ noīe signifi cat hoc ī loco mola pistrinēsis siue Asinaria. Vñ & Asinus molarius Catōi dictus.Idē mēorat mo las trusatiles:q̄ sunt manuariæ.& qa māibus trudūt iccirco trusatiles dictæ. M.Varro.Au.Gellius & plerīq; alii mēoriæ mādarūt Plautū ob q̄rēdū uictū.opā pistori locasse ad circūagēdas molas.q̄ trusatiles appellāt. SVBiugū:Iunctī & pria acuta lego.ut sit dictiõe unica subiugus elegāter dcūs qui sub iugū mittit.q græce dr ὑποζυγιος. SVbinde:Idētidē frequēter. CAstigās:Exēplū ele gātiæ.cōtra eos qui asserūt castigationē ꝑtinere tātū ad uerboꝝ reꝑnsionē obiurgationēq;. quin ēt apud iuriscōsultos.qui latine & puriter loquūt:scriptū legius īter gña pœnaꝝ eē flagelloꝝ ca stigationē:Castigare ergo ex auctoritate eruditoꝝ ad quā ueluti ad anchorā cōfugiēdū est: & ad uerba & ad uerbera refert. VIciꝝ fruméta:Luci.scri.Asinū ἀλειν πυρουσ καὶ κριθας ολας coactū eē molere fruméta & ordea nō solū dñoꝝ.uerūetiā alioꝝ cū misero ipsius cruciatu. STA tura cibaria:Iusta īdignatio.ꝙ uidelicet post cōcinata alioꝝ cibaria.ipe legitio.& dbīto cibo frau daret.Nāq; & mercenariis seruis cibariū iustū dādū ē.qđ seruo ut īquit Seneca dñs debet.Seruus ēternos modios fruméti accipiebat ī mēse auctore Dōato:& id dimēsū dicebat. Vtꝝ a mēse an a metiēdo īcertū ē.M.Cato cibaria ruris opariis iusta ceu lege dari iubet:ex ꝑcepto Varrōis asinos laborioſos fœno atq; hordeo largiore pascere debēus.& uires cibis suffundere.ne magno neq̄ant supesse labori.hæc uero secus factitabat:nā cū iugi labor cruciaret asinū:quia fortassis legerat apd M.Varronē ꝙ Asinus ī remissiõe laboris fit deterior:illū deide minie copioso pabulo roborabat tāq̄ ieiuniū & fames ita cōduceret Asino discursanti.ut hoi lucubrāti. HOrdeū frictū:Ex Luciāo q̄it.καὶ τας μερ κριθας τουμον αριστον φρυγουσα qđ significat prādiū fuisse hordeum

Hippo phorbos
Equi siones.
Armen tarius.
Horosco pus ar mētario rū ī hya dibus.
Equitiū.
Equitia rius.
herbesce re.
Grega rius.
Grega les.
libertas ī estimabi lis.
epistates ꝑfectus.
Mola machina ria.
Molæ trusatiles
Plautus ad mo las.
Subiu gus.
Castiga tio uer borum & uerbe rum.
Dimen sum.
Cicer frictum.

frictũ. φρυγέω.n.ẽ ſiccõ & frigo. Plautus. dixit cicer frictũ itelligi uolẽs rẽ uiliſſimã. qdã legũt fractũ referẽtes ad molã: q̃ cicer molit. quaſſat ifrigit. uñ & faba freſſa. ſeqt. n. & ſub eadẽ mola meis quaſſatũ ãbagibus. græci hordeũ appellãt κριθήν. Inde tuberculũ oculoꝝ a græcis crithe noiat. a tiliitudie uidelicet hordei. cuius &. Cor. Cel. mẽmit i. vii. AMbagibus diſcurſibus & circuitu multiuio. q fieri ſolet a piſtrinẽſibus iumẽtis. ATtẽto: Intẽto & pſeuerãter opãti Terẽtius i adelphis. Nimiũ ad rẽ i ſenecta attẽti ſumus. FVRfures icretos: accipe icretos pmixtos nõ purgatos neq excretos: ſequit. n. ſordidos. ſic Oratius. In ſermõibus: incretũ puris circũpoſuiſſe catillis. ubi exponũt cõmẽtatores. icretũ p. mixtũ. uel incretos expõe p cribratos. q. ſ. elegantior ſcitiorq; expoſitio eſt. Incernere. n. & ſuccernere eſt cribris & excuſſoriis repugnãt. M. Cato: cũ ſemẽ ſeriato cribro tãq̃ linum: & eo terrã cribro icernito altã digitũ trãſuerſũ. Plí. i. xviii. fariario cribro ſuccernũt inde icerniculũ cribri gẽus uocãt. de quo Pli. i. viii. ne frumẽtarii negociatores ab icerniculis arcerẽt. item. M. Cato iubet i ſupellectile uillatica hũdũ eẽ icerniculũ unũ. furfures ãt in

Faba freſſa.
Crithe tuberculum.
Incretus
Incernere.
Sncernere.
Incerniculum cribrum.

ambagibus: colonis proximis uenditabat: mihi uero per diem laborioſæ machinæ attento: ſub ipſa ueſpera furfures apponebat in cretos ac ſordidos: multoq; lapide ſalebroſos. Talibus erumnis edomitum. nouis fortuna ſæua cruciatibus tradidit. ſcilicet. ut quod aiunt: domi foriſq; fortibus factis adoriæ plene gloriarer: equinis armentis: namq; me congregem: paſtor egregius mandati dominici ſerius auſcultator: aliquãdo pmiſit. At ego tãdẽ liber aſinus: letus & tripudiãs: graduq; molli geſtiens: equas opportuniſſimas iã mihi: concubinas mihi futuras deligebam. ſed hic etiam ſpes hylarior in capitale ꝓceſſit exitium. mares enim creti hoc ẽ cribrati haud dubie deteriores uilioreſq; ſũt: cũ farina ſeq̃ſtrata ſit ac ſepata. Lucianus. ἐμοὶ δὲ πίτυρα ἀρίστου ἦν. i. mihi furfur prãdiũ erat: græci πίτυρα uocãt furfurẽ. uñ furfurei pães pityrii dicti. quoꝝ mẽtio fit a galẽo i prio de alimẽtis Ruſtici ueteres auctoꝝ Gellio apludã dixẽ furfurẽ frumẽti: ſicut floces uini fecẽ. hic illẽ i eſitãtẽ furfureũ panẽ & uinũ fœtidũ potãtẽ apſudã edit floces bibit. Pli. uero tradit purgamẽta milii & panici apludã noiari iter uitia corpis ſedãt & furfures. quoꝝ mẽtio apd Pliniũ freq̃ns: canicas appellãt furfures de farre a cibo canũ. SAlebroſos: Signat pães furfureos. q ſibi i cibatu dabãt fuiſſe lapillis plẽos. & ob id minime edules: cũ aſptedie fauces lãcinarẽt. neq; mãdi poſſent: ſalebras dñt aſpitates ſaxoꝝ. M. Tullius nũq̃ in tãtas ſalebras icidiſſet. itẽ heret i ſalebra: inde ſalebroſus ꝓ aſp & durus Virg. nõ tã ſalebroſus ut añ. EDOmitũ: Scilicet me. FORtibus factis adoriæ: Prouerbiale ẽ de hoibus: q domi foris. i urbe extra urbẽ forti aio & ſubnixo labores erũnoſos tolerauerũt: q fortibus factis adoriã laudẽq; cõſequũt. q gloriãt fortunæ cruciatibus ſe ſe haud quaq̃ ſuccubuiſſe: Adoriã ueteres dñt laudem ſiue gloriã. qa glorioſũ eũ putabãt eẽ. q farris copia abundaret qd ador noiat Pli. in duodeuigeſimo. Qui primus alma riſit adoria. Tradunt adoriã dici laudẽ bellicã ex eo: ꝙ adorãdi ſint: q laudẽ ex bello reportãt. CONgregem: Sicut ſegregem dicimus egregiũ. & a grege ſepatũ ob excellentiã. ita cõgregem appellamus gregi copulatũ cõmixtũq;. Seneca in hippolito. Segregẽ ſparſi per agros. MANdati dñici: A dño dñicus deriuat inde res & Rõnes dñicæ freq̃nter apud iuriſcõſultos. & a Seneca. nõ minus mordaciter q̃ elegater dictũ eſt in epłis ad Luciliũ adiice obſonatores qbus dñici palati noticia ſubtilis eſt. PAſtor egregius: Ironicos ꝓnũciãdũ. SErius auſcultatorSeriũ auſcultatorẽ nuncupamus q ſerio diligenter. ſedulo audit mãdata dñi. & ea nauiter exeq̃ſ ſed hĩc quidem malim legere ſerius q̃ ſerius. tãq̃ ſubidignãter dixerit ſerius hoc eſt tardus lentus & cunctator. qui nõ ſtatim mãdatũ dñicũ peregerit. ſed ſero & cunctãter id tãdẽ ipleuerit. M. Cato duo hæc uerba audire & auſcultare: ita diſparaſſe uidet atq; diſiunixiſſe. ut audire ſit negligentis. & eius qui minime obſequi uelit: auſcultare uero attendẽtis. & auditioni obtempantis: Verba Catõis ſubſcripſi q̃ ſunt hæc. ita eſt cupidus Oratiõis. ut cõducat qui auſcultet. itaq; auditis nõ auſcultatis tãq̃ pharmacopolã. nã eius uerba audiunt. Veꝝ eĩ ſe nemo cõmittat ſi æger eſt. LIBERSolutus & nactus libertatem quã ſemp expetiuerã qua nil dulcius eſt. EQVAS concubinas: Feſtiuiter dictum in trãſlatiõe ſpecioſa a fœminis facta. q̃ cõcubinæ fiunt uiroꝝ. ex eadẽ metaphora capræ dicunt uxores hircoꝝ ipſi uero hirci capellaꝝ mariti. Oratius q̃runt latentes p thyma deuia olentis uxores mariti: iuriſcõſulti ſcribunt cõcubinã eã uocari: q̃ cum uxor nõ ſit cum aliquo tamen uiuit. quæ nomine minus honeſto amica appellatur. quidã pellicẽ uocãt cuiuſcũq; ætatis cõcubinã haberi poſſe palam eſt. niſi minor annis. xii. ſit. Quæ in cõcubinatu eſt ab inuito patrono poterit diſcedere. & alteri ſe in cõcubinatum dare. Concubini quoq; dicuntur pueri patici qui in concubinatu ſunt eorum: qui libidine obſcena & præpoſtera oblectantur: Quintilianus in primo noſtras amicas. noſtros concubinos uident. HIC ſpes: Hæc ſpes. MAres: Equos intelligit.

Pityrii panes furfurẽi.
Apluda.
Floces.
Furfures i corpe.
Canicæ furfures.
Salebræ.
Salebroſus.
Adoria.
Congregem.
Segregẽ Domini cum palatum.
Audire.
Auſcultare.
Vxores hircorũ: Concubina.
Amica.
In concubinata.
Concubini.

OB admiſſurã

OB admissurā: Admissura dr̃ tēpus & actio ipsa qua mariti gregū admittūt̃ ad coitū feturæ causa: papinius in Siluis. expectat̃ equus cuius de ītemate lōgo fœlix emeritos hēt admissura parētes: Columella docēs q̄ ætas idonea sit ad admissurā uocaꝛ: ex his inqt q quadrimis mīores sūt maioresq; duodeci annis ꝓhibēt̃ admissura. Admissarii quoq; equi appellāt̃. q peculiariter deliguńt ad equas ineūdas cā stirpis ꝓpagādæ. ī Admissario. ut iqt palladius quattuor spectāda sūt. forma color. meritū pchritudo. & ut ꝓcipit idē Colūella. admissarius equus. eo tpe. quo uocat̃ a fœmīs roborādus ē largo cibo & eruo ordeoq; saginād': ut neneri supsir. q̄toq; fortior inierit firmiora semia ꝓbeat futur̃ stirpi. Vnus admissarius nō: mīus q̄. xy nec plures q̄. xx debet īpler. isq; admissuræ pōt & usq; ī annos uigiti plerūq; idoneus eē. Quod si admissarius iers ī uenerē ē odore perfricat̃ detersis spōgia fœmīæ locis & admota naribus eq. Q d̄ ob admissuram ueterem: pasti satiāter: ac diu saginati terribiles alioqn: & utiq; quouis asino fortiores, de me metuentes sibi: & adulterio degeneri præcauentes, nec hospitalis Iouis seruato fœdere: riualem summo furē tes ꝓsequūtur odio. hic elatis ī altū uastis pectoribus: arduus capite: & sublimis uertice primoribus in me pugillatur ungulis. Ille terga pulposis torulis obesa

Admissura.
Admissarius.
Roborādus lardo cibo.
Loci genitalia.
Loci uirosi.

locus fœminæ dixit Columella. scito significari genitalia equæ. Nā Columella Cato Celsus cæteri locos appellāt uuluā siue gēitalia. de qbus plinius sic i. xi. fœminis eadē oia. ꝑteq; uesicæ iunct⁹ utriculus. Vnde dictus uterus. qd̄ alio nōe locus appellāt. hoc ī reliqs aīalibus uuluā. Cato locos fœmiæ uirosos dixit itelligi uolēs fœminā catulıētē cuius gēitalia uiri coitū sitiēter appeterēt.

SAtiāter pasti: Abūde. opulēter affati roborati refectiq; cū ex admissura uetere exhausti lateribus q; ut iqt Catullus ex futuris largiore pabulo fuissēt saturati sagiatiq;. TERribiles: Notat suapte natura fuisse feroculos equos. & cibi largitate feruociores factos. cibus. n. ut iqt plutarchus ī ꝓblematis īsolētiā gignit hic illud plautinū Sat̃ hō ē hēt ꝓfecto ī uētre cōfidētiā. ADulterio degemeri: Scribēdū ē degeneri. nā coitus asini cū eq̄ iussus ifestusq; ē equo generoso. tāq̄ degener & uir. nec .n. ur̃ eē decoꝛ. q asellus uilis & uulgaris uelit: iscēdere eq̄s ꝑstātiores q̄ꝛ mariti sūt eq. & nō asini ipsæ quoq; eq̄ dicūt̃ fastidire asellū subactorē & adulteꝛ. iccirco teste plínio ꝓcipiūt eq̄ꝛ iubas tōderi. ut Asinoꝛ ī coitu patiāt̃ humilitatē. Comātes. n. gloria supbire. NEC hospitalis iouis: Græci ξenios iupiter. i. hospitalē iouē colūt q ꝑest hospitibus. q iura hospitalitatis iter hospites sācta illibataq; seruari iubet. de quo illud notissimū iupiter hospitibus. nā te dare iura loquūt̃. Veꝛ eq minime reueriti iouē hospitalē polluto iure hospitii & fœdere. hospitē asinū icursat̃ cœpūt tāq̄ riualē. q eundē amoris q̄si riuū peteret. & eq̄s adulterare gēstiret. nā ut uerissime dixit ille. Riualē possū nō ego ferre iouē aliubi annotatū ē riuales dici ꝓpne: q ius hūt aquā perēdi ex eodē riuo ex quo sæpe rixa & cōcertatio exorit̃. ide uirales dicius q̄si ī eūdē amorē deriuātes. Quidā autumāt riuales dici emulsos de mulieribus ſcā trāslatōe a feris bestiis. q̄ sitiētes cū ex eodē riuo haustū petūt ī plia cōtra se iuicē cōcitāt̃. hīc riualitas ꝓ ipsa emulatōe usurpat̃. VAstis pectoribus: Qui uasto & ꝓgrādi pectore ꝓditus ē is pectorosus noīat̃. ī obscēo poemate. nēo ē feroci pectorosior marte uerbū uetus ē expectorare. qd̄ significat extra pectus eiicere. M. Tul. ī. iii. de oratōe. nouāt̃ iqt uerba q̄ ab eo dicit ipso gignūt̃. ut tū pauor sapiētiā oēm mihi exanimato expectorat. uastis āt pectoribus pluraliter dixit ad enormitatē pectoris & firmitudinē εμφατικωτερον declarādā p exornationem rhetoricā q̄ libro ad herēniū q̄rto itellectus noīat̃. ARduus capite: Scdm Virgilianā descriptionē. illi ardua ceruix argutūq; caput. PVgillat̃: Cōfligit pugnat colluctat̃. trāslatio a pugillibus. q pugillatu aduersariū ꝓmūt & luctatōe subuertūt. dī āt pugil pugillatus pugillaria & ipsa pugna a pugno. Veteres nāq; ante usum ferri & armoꝛ pugnis & calcibus. & morsibus corporūq; luctatōe certabant. Quod & lucretius signat illo uersu. Arma antiqua manus ungues dentesq; fuerūt græce pictes dicitur pugil. qua dictione & nostri utuntur. ut Columela plinius iulius firmicus. inde pictale certamē pro pugillatu. Homerus pollucē appellat πυξα γαθον hoc est pugillatu præstantem. inter spectacula popularia exhibebāt̃ & pugiles. Qui cū populo mire placerent ideo satyrice dixit Oratius. poscunt aut ursum aut pugiles. nāq; his plebecula gaudet. plautus in epidico inquit ualet pugilice pro firmiter & robuste. PRImoribus ungulis: Equi ex genere solidipedū sunt ita enim eleganter dicunt̃ aīalia quibus ungula solida est. Albertus Magnus magis doctus quā tersus eū solidipedes dicere deberet dixit corneas soleas habens animal. nulli solidipedum auctore plinio sūt cornua. a græcis μονυχαωα dicunt̃ aīalia ungulam solidam habentia. Vt sunt inquit suidas ιππος ορος ουρευς ideſt equus asinus mulus. OBEsa pinguia: Ex descriptōe poetica. brevis aluus obesaq; terga. luxuriatq; toris animosum pectus ī neuiano carmine est corpore pectore q; undiq; obeso. Vbi notauit. Au. Gellius obesum proprie magis quā usitate dictū ꝓ exilli atq; gracilēto tāquā ακυρως & improprie obesum pro pingui atq; uberi uulgo dicat̃. Veꝛ eruditi oēs obesum pro pingui usurpant notissimū est illud Oratianum cū sit obeso nil melius turdo. plinius minus solertes esse homines tradit. quibus obsessimus est uenter. PVLposis torulis: Toros.

Satiāter.
Xenios iupiter
Riuales.
Riuali tas.
Pectoro sus.
Expectorare.
Pugillat̃.
Pugillatus.
Pugna a pugno.
Pyctes.
Pyctale certamē.
Valet pugilice.
Solidipedes.
Albertus magnus.
doctior quam tersior.
Monycha.
Obesus.
Obesi heberiores.

Tori. & per diminutioē torulos accipimus pro carne muſculoſa.pulpoſa ſucculenta.cui ineſt robur.& firmitudo.In Hercule poetæ laudant Toros lacertoꝝ hinc apud Sophoclē gemebundus Hercules in
Lacertorum tori. fit o pectora o terga o lacertoꝝ tori inde toroſus deriuat.Ouidius colla toroſa boū. Hieronymus
Toroſus. diaconū taxat.cui taurina ceruix eēt toris adipeis intumeſcens.plinius inulā toroſionem appellat:
Tori plātis. plantis toros ineſſe tradens per tranſlationē decentiſſimā.& quoniā incidit mentio de toris & toroſis:diſpiciamus obiter diſcutiamuſq; quid ſint troſuli quod uocabulū in oré omniū eſt & i ſcholis grāmaticalibus protritū.nihil illo perſiano carmine uulgatius troſulus exultat tibi per ſub ſellia leuis cōmētatores grāmatiſtæ ſcholaſtici oēs cōi conſen

cōuertēs:poſtremis uelitat calcib⁹.alius hinnitu mali gno cōmiat⁹:remulſis aurib⁹ dētiūq; cādētiū rēudatis

De troſulis pulchra. ſu & una uoce cōclamant.Troſulos dici ex auctoritate plinii & feſti pōpeii equites Romāos ab eo quod oppidū tuſcoꝝ noīe troſulū ſine ullo ad iumento peditū cœpiſſent.nec nos id ueꝝ eē infitiamur.ſed nimiꝝ ſub eſt occultior quæpiā ſignificatio in uocabulo troſuli nō oībus obuia aīad uerſaq;.proinde nos ut pro uirili parte.q; ubiq; librorꝝ noſtroꝝ facere conati ſumus ſtudioſos iuuaremus re diligenter curioſeq; perpenſa aīaduertimus troſulos præter illā ſignificantiā notiſſimā

Troſuli delicati. dici delicatos obeſos ſucculētos quoꝝ deus uenter eſt quaſi toroſulos a toroſa.ſ.carne & aruina

quaſi toroſuli. Et hoc eſt quod ſignat Nonius Marcellus ſi ſinceriter & recte legatur cum ait troſuli dicti ſunt Troſuli.quaſi habitiores a toroſa ſcilicet pinguitudine.in nonianis codicibus mendoſa diuiſiōe ſcriptū eſt troſuli dicti ſunt torro ſoliti emenda toroſuli.in hanc ſententiam ē illud a Hicronymo ſcienter & decenter deprōptum. i iouinianū.unius tantū philoſophi exemplū poſui ut formoſuli noſtri & troſuli.& uix ſummis pedibus adūbrantes ueſtigia imitentur:ſaltem gentilium parcitatem

Locus plinii. hoc ſignificatu dixit Varro nunc emunt troſuli nardo nitidi uulgo attico talento equū.hoc haud dubie eſt quod intellígi uoluit plinius cum in.xxxiii.ſcribens equites troſulos uocatos eſſe ſubiūgit.quia inquit non intelligunt troſuli nomen.quod ualeat.multos pudet eo nomine appellari i uitoſq; etiānum troſulos uocari.Verba hæc pliniana nos ita interpretamur.equites qui hiſtoriam de oppido troſulo ab equitibus capto & inde troſulos ſe uocarì neſciunt.quod uirtutis eſt nomē.

egre ferunt erubeſcuntq;.quando troſuli uocantur tāquam troſulus quaſi toroſulus dicatur pro ſucculento & habitiore quod nomen uitii eſt.& eius hominis qui ſolas ueneris delicias curet. ad

Verſus perſii. hunc eundem intellectum referri cōmodiſſime poteſt & ſciti ſſime perſianum carmen. ut troſulus non magis pro equitibus iudicibus accipiatur.q̄ pro auditoribus uoluptariis. ſuccoſis & opimis: quos magis pigmenta floſculi lenocinia orationis.q̄ res q̄ ſenſa.q̄ argumenta cōmoueant. lector perpende quæſo hoc noſtrum de troſulis interpretamentum.& ſequeſtrato liuore diiudica nūqd

Torulus. dignum ſit.quod in ſecretariis diſciplinæ remotioris recondatur.præterea torulus pro quodam quaſi torque accipitur apud plautum ſic ſcribentem in amphitrione tū meo patri āt torulus in erit aureus ſub petaſo.Victruuius quoq; torulum eiici tradit ex arbore exciſſa.Vbi toſulus accipi uidetur pro materie torta & callo ligni in ſe conuoluto.mendum eſt in impreſſis Victruuii codicibus

Velitatur qui non torulo habent ſed torculo. VElitatur:Depugnat contendit congreditur.a pugna uelitū

Velites. uerbo deducto.ſunt autem uelites leuis armaturæ milites:a quibus uelitatio dicitur leuis contentio.plautus neſcio quid uelitati eſtis inter uos:idem uerbis uelitationem fieri compendio uolo ha

Haſta uelitaris. ſtam uelitarem tyrhenus primus inuenit:de qua intellexit Ouidius illo uerſu: Nondum calefacti uelitis haſta ſolum. REmulſis auribus:Quidam codices manu ſcripti habent remiſſis.natura ge

Cauda. neroſiſſimo cuique animalium notas animi peculiares tribuit cauda leonum index eſt,in equis uero & omnium iumētorum genere indicia animi aures præferunt feſſis marcidæ,nutantes pauidis,

Aures īdices animi ſubrectæ furentibus. Reſolutæ ægris,ex hac pliniana ſententia aures remulſas accipio . non tam

Remilus reſolutas & remiſſas q̄ ſubrectas.& quaſi retro ac ſurſum reclinatas. Antiqui remilum dicunt quaſi tepandum.quidam legunt remiſſis ſenſu manifeſtario. CAdentium:Lego cadentium.. hoc eſt

Brochitas. albicantium dentium.nam decidui dentes ſignum ſunt ſenectutis & inualentiæ .Dentes in cæteris ſenecta rubeſcunt.equo tantum candidiores fiunt.Senectus in equis intelligitur dentium bro

Brochi uel brūci chitate ſiue bruncitate.hoc eſt prominentia . brochi enim dentes ſiue brunci dicuntur promiuſſi.

edentare hoc tranſeunter dictum ſit ut intelligas dictiones quibus plinius Varro.lucilius cæteri utuntur.a

Locus Plauti. dente quod annotatu dignum eſt & ſcitu fit uerbum edentare.quod ſignificat dentibus priuare.

Corrector. & excuſſis dentibus edentulum efficere.hoc in tranſcurſu commemini ut reſtituerem plauto ſuā elegantiam ſuamq; dictionem & plane plautiniſſimam:quē correctores immo corruptores inter

Edentare malas. pollauerunt.ſic enim ſcriptum legítur in Rudente. Nimis uelim improbiſſimo homini mala ſe dentauerint.Tu ita corrigito & diſticte legito malas edentauerint.i.uelim maxillas ita contundi

Edentata bellua. pugnis iprobo lenōi.ut edētibus fieret.&ut malas. hoc ē maxillas illi edētarēt.hoc ē dētibus ſpoliarent excuſſis crebra pugnoꝝ icuſſiōe.hic eſt comicus itellectus hæc plautia elegātia.hoc uerbū plautiniſſimū.edentare malas dentibus excuſſis maxillas edentatas relinquere. Nam & edentata bellua dicítur carens dentibus cuius morſus ē miníme noxius.iuuat me in hæc diuerticula ideñti

dem diuertere.ut una opera iuuẽ latinitatis corioſos.& ſimul uitẽ ex uniformi narraitõe faſtidiũ.

HAſtis:Exertis ꝓparatiſq; dẽtib us inſtar haſtaꝝ metaphoricos intelligi uult acuminatos dentes ꝓminẽtes exertos. DE rege thracio:Diodorus & poetæ tradũt diomedẽ thracẽ equos feritate no tabiles habuiſſe quos carnibus humãis paſcere ſolebat erãt equoꝝ ꝑſepia ænea ferreis ipſi cathẽis uicebãt.caro hoſpitalis erat ꝙ pabulo.hos hercules ex thracia argos pduxit.occiſo Diomede:quẽ ſuo ipſius exẽplo eqs mandendum appoſuit.hos euriſtheus ad ſe deductos iunõi ſacrauit. ex hoc

Equus ſeianus.

haſtis:totũ me cõmorſicat.Sic apud hiſtoriam de rege Thratio legerã:q miſeros hoſpites: ferinis eqs ſuis lacerãdos deuorãdosq; porrigebat. Adeõ ꝓpotẽs ille tyrãnus: ſic parcus ordei fuit: ut edaciũ iumẽtoꝝ famẽ corpoꝝ humanorũ largitiõe ſedaret? Ad eũdẽ modũ diſtractus & ipſe uariis equorũ icurſib⁹:rurſus molares illos circuitus requirebã. Verũ fortuna meis cruciatibus inſatiabilis. aliã denuo mihi peſtẽ inſtruxit. delegor enim ligno mõte deuehundo. puerq; mihi ꝑfectus imponitur.omnibus ille quidem puer deterrimus. nec me mõtis excelſi tãtũ arduũ fatigabat iugũ: nec ſaxeas tãtũ ſudes icurſando cõterebã ungulas: uerũ fuſtiũ quoq; crebris ictibus perſæpe dedolabar: ut uſq; plagarũ mihi medullaris inſideret dolor; coxeq; dextræ ſemper ictus incutiens. & unum feriendo locũ:diſſipato corio:& ulceris latiſſimi facto foramine:

equorum genere progenitus ẽ equus.Seianus ille famigeratus plinius & Solinus auctores ſunt Tyridam oppidum fuiſſe ĩ thracia Diomedis equorum ſtabulis dirum,equorum qui feri fũt & noiant mẽinit plinius. ADEon:Pro adeone. TIRANnus: Diomedes thrax. EDAcium: Mãduconũ ita .n. ab edacitate dicũt. DIſtract⁹: Diſcerptus dilaceratus. MOlares circuitus: Molaꝝ piſtrinẽſium gyratus ambagioſos & multiuios. REquirebã: Tãq minus moleſtũ foret molere.& molas circũ ageꝝ q ſubiẽ calces & morſus eqnos. INſatiabilis: Fortuna cũ dicat uaga.icõſtãs inſtabilis.tũ in qbuſdã uexãdis nimiũ ptinax ẽ & imobilis.ut ueꝝ illd plane ſit.An miſeros triſtis fortuna tenaciter urget. Tali fortunæ obnoxiũ ſe fuiſſe teſtat luciꝰ noſter ſcribẽs eã inſatiabilẽ.

Equi feri

Fortuna pertinax.

Inexplebilẽq; fuiſſe cõtinẽtibus ipſius cruciatibus. PEſtẽ:Exitium calamitatẽ infortunium. DE legor:Deſtinor.Trador.aſſignor. LIgno:Lignis deportãdis.qd ẽ Aſinoꝝ doſſuarioꝝ:ſic .n. nominãt.q doſſo baiulãt onera.M.Varro ĩ ſcdo de re Ruſtica:aſellis doſſuariis comportãt ad mare oleũ.aut uinũ itẽq; frumẽtũ.aut qcqd aliud.Nã qd nos dicius dorſũ ueteres doſſum nominabãt unde doſſuarius dictus q dorſo cõportat.Dorſualia quoq; appellamus dorſi tegumẽta.maximeq; ĩ bobus ac iumẽtis.iulius capitolinus Tradit boues dorſualibus ſericis ꝓſulgẽtes ꝓceſſiſſe ĩ põpa galeni ĩpatoris. OMnibus deterrimus:Attẽde loquutionẽ inuſitatã neq; ex regula grãmatices: q ꝓcipit ſuplatiua iungi debere cũ genitiuo.ut dicat oĩum deterrius oĩum peſſimus. Archaiſmos figura ẽ.ſic.n.ueteres loq̃bãt.qbus mutatio caſuũ erat freq̃ns & q̃ſi peculiaris.illud Cicerõis nõ ab ſimile uſ.Simillimũ deo iudico.qd tũ ut docet priſciãus ſignificat ualde ſimilẽ. hoc ãt totũ tranſmulit ex luciano.q ait.εἰσ το ὀροσ ἀρω ἐπε.μ παωηρ καὶ ξυλα τοῖσ ωμοῖσ εκομιζορ.i. ĩ mõtẽ ſuperiorẽ mittebat ad lĩgna humeris deferẽda De puero quoq; quẽ deterrimũ peſſimũq; mortalĩũ Apuleius appellat luciãus græce inqt.ορηλα τηρ παιλαριορ ακαθαρτορ.i.Aſinariũ puerũ lũ ipuriſſimũ. SAxeas ſudes:Vt ſudes ligneæ,uſtulatæ uicẽ teloꝝ implent & perforant ſic & ſaxa acuta quæ ſudes ſaxeæ dicunt.ungulas Aſini cõminuebant cõterebantq;.& id facilius contingebat.propterea q ſoleis ferreis minime erat calciatus luciãus.αρυπολετοσ ορει ερ λιθιρω. ideſt in monte ſaxeo eram ſine calciatu.iumentorum aũt calciamenta ſunt ſoleæ ferreæ. CONturbã: Corrige conterebam. DEdolabar: Verbum eſt proprie fabrorum: cum materiarum complanatur aſperitas:Verum ad alia quoq; tranſlatione ſpecioſa tranſfertur.Ennius dixit. unum ego libellum non edolem.Sicut ergo faber dedolando complanat aſpredinem.in materiis. ita Aſini corium.fuſtuariis ictibus leuigabatur.expollebaturque quodam quaſi dolatorio. eſt enim dolatorium ferramenti genus.quo lapides & ligna dolantur quidam aſciam appellant. Auctor Hieronymus.fuſtium autem. πλιθιρ τικωσ.dixit. quoniam ut inquit lucianus οὐ ξυλω απλω επαιερ αλλα το οζουσ πυκμοὺσ εχορτι καὶ οξεισ.ideſt non ſimplici ligno percuciebat. ſed ramos dẽſos habẽte & acutos. MEdullaris dolor:Signat ad medullas uſq; plagas a puero iflictas penetraſſe.Medulla nõ niſi canis oſſibus ieſt.Nec cruribus iumẽtoꝝ aut canũ ſeuoſa cornigeris a iuuẽta rubẽs & ſenecta albeſcẽs.coxæ dxtræ luciãus.καὶ αει επαιερ εισ τοῦτο τον.i.ſp feriebat ĩip ſa coxa ſiue femoꝛ:iterꝑs luciãi paꝝ curãs uerbũ uerbo reddere iterpretat ſemper poſteriora dorſi petrurgebat.ſed ꝓfecto aliud ẽ τοῳτορ.aliud ομιροσ illud dorſũ.hoc femur coxãue ſignificat:

Dolatorium.

Halluci natio interpretis luciani.

Doſſuarii aſini.

Doſſum. Dorſualia.

Omnibus deterrimus.

Archaiſmos

Dedolaꝛ.

Medulla

Hyperbole ultra fidem. Superlatio. Nullus non

IMmo fouea:Hoc totũ ὑπερβολικῶς dictũ ẽ.simul & festiuiter:nã mẽtit hypbole.& ẽ oĩs ultra fidẽ:sed ut ꝓcipit Quintilianus.nõ tñ debet eẽ ultra modũ.& ut ait Seneca. incredibilia hypbole promittit ut credibilia ipetret.Nñi suplationẽ uocãt.igit Apuleius ẽphaticos & hypbolicos dixit nõ foramẽ.sed foueã.atq; adeo feneſtrã latiſſimã ſibi ĩ ſemore dextro ſuiſſe patefactã ut crederet lector coriũ ĩ aſinina coxa ictibus aſinarii pueri crebrioribus eodẽ ingeſtis ſuiſſe foraminatũ.exulceratũ diſſipatũ. NVllus:Ideſt nõ ſic ueteres frequẽter poſuerunt. IDentidẽ: Perſæpe ſubinde.frequenter. OBtundere: Sepius tondẽdo repercutere. Trãſlatio a fabroꝝ malleo. ELEphanto paratã:Lucianus.εἰτἀμοὶ ἐπετίθει φορτίον ὅσον χάλεπτο ῥεῖσθαι καὶ ἐλεφάντῃ ἐμεγκεῖν. ideſt poſtea mihi impoſuit onus.quantum elephanto ferre moleſtum foret & graue.

immo fouea:uel etiã feneſtra:nullus tamen deſinebat idẽtidem uulnus ſanguine delibutum obtundere:ignorum uero tanto me præmebat pondere. ut ſarcinæ molem elephanto non aſino paratam putares. ille uero quotiens inalterum latus præponderans declinarat ſarcina:cũ deberet potius grauãtis ruinæ fuſtes demere:& leuata pauliſper præſſura ſanare me:uel certe in alterũ latus trãſlatis præquare:cõtra:lapidib' additis inſuper:ſic iniquitati ponderis medebat'. Nec tamẽ poſt tãtas meas clades ĩmodico ſarcinæ põdere cõtentus: cũ fluuiũ trãſcenderemus qui forte ꝑter uiã defluebat: pedibus ſuis ab aquæ madore conſulens: ipſe quoq; inſuper lombos meos inſiliẽs reſidebat:exiguũ ſcilicet & illud tantæ molis ſuperpõdiũ.at ſi quo caſu limo cenoſo ripæ ſupcilio lubricãte: oneris ĩ patientia plapſus deruiſſem: cũ deberet egregius Agaſo: manũ porrigere:capiſtro ſuſpẽdere. cauda ſubleuare: certã partẽ tanti põderis quoad reſurgerẽ ſaltẽ detrahere. nullũ qdẽ defeſſo mihi ferebat auxiliũ ſed occipiẽs a capite ĩmo uero & ipſis aurib' totũ me cõpilabat

Præſſura.

PRAEpõderãs ſarcina: Iumẽtis ſarciæ ĩponẽdæ ſunt compares.& quaſi ad æquilibriũ:ut cõmodius ferãt.ubi.n. in alteram partẽ præponderãt torquẽt diro cruciatu laborioſoq; iumẽta. ideoq; æquis portiõibus æquãdæ ſunt ſarcinæ:demẽdo.ſ.non addẽdo'. ſed puer q nihil aliud meditabat' niſi aſini cruciatus & exitiũ nõ ligna demebat ſarciæ ꝓpõderãtis ad releuãdũ aſinum ſed ſaxa inſuper addebat ad cruciãdũ hoc idẽ luciãus. PRAEſſura:Præſſiõe.nomẽ ẽ. ſic lucanus:coricii ꝑſſura croci. CIRca:Lego cõtra.hoc ẽ ecõtrario.

Propter. prætes caſam.

IMmodico:Nimio prægrãdi. una dictio ẽ. PRAEter uiam: Iuxta quo ĩ ſignificatu pp quoq; accipit'.ſic lucrecius.propter aquæ riuũ.ſic Virgilius propter aquã.apud Terentium.in phormione ſcriptum eſt ita fugias ne præter caſam quod aiunt.ubi illud præter caſam exponitur a Donato pro ante caſam.item apud Gellium.Fugitiuus præter oculos domini iret pro ante oculos & iuxta.

Mador.

AB aquæ madore:Aſpgine & ĩfuſiõe:ſic ĩ prĩo uriæ madore me pluerẽt:Mador.n.ſignificat ĩfuſio & humectatio:Saluſtius ingens terror erat ne ex latere noua monumẽta madore infirmenti

Madulſa.

Madulſã ebriũ dixerũt.qa madidus uino eẽt & madore liberi ꝓfuſus,luciãus ĩ hãc ſniam καὶ ποτ ἀμοσθῆναι ἄῤῥαστος ἐρ τὴ ὁλω.ὁλε τῶν ὑποληματῶν φειδωμερος ὀπισω τῶν ξυλων ἐπεμ οἱ καθἰζων ἑτερᾶ τὸν ποταμὸν. ideſt ſinuius erat in uia perenniter fluens puer autem calcia mentis parcens poſt ligna mihi inſidens flumen tranſibat. SVPerpondiũ: Elegãs ſcitũq; uocabulũ.quo ſignificat illud põdus & qddã quaſi auctariũ qd ſup ſarcinã legitimã ĩponit' dictio cõpoſita copulata q̃ ex integro & corrupto:eadẽ formula dixit plautus.cẽtũpõdiũ.ꝑ põdere cẽtũ libras:ſic aſſipõdiũ & dupõdiũ ueteres dixerunt. RIpæ ſupercilio:Margine & ſũmitate.Cõſimiliter Virgilius ecce ſupercilio cliuoſi tramitis undã elicit.ut.n.ſupercilia in nobis alta ſunt & ſublimia: ſic metaphoricos ſuperciliũ pro altitudine ac ſũmitate aliaꝝ quoq; reꝝ uſurpat'.plinius in.xi.nihil altius ſuperciliis abruptiuſq; ſuperbia iunuenit ĩ corpore.Vbi ſolitaria eẽt.Supciliũꝑ faſtu ipſo & grauitate accipi ſatis notũ ẽ.uel illo teſtimonio.Terraꝝ dominũ põe ſupciliũ. unde ſupciliũ ceſoriũꝑ grauitate maieſtateq; accipit' a Valerio.& ſupcilioſus dr auſterus & grauis.ut ſupra dixiꝰ

Superpõdium. Cẽtũpondium. Aſſipondium. Supercilium. Supercilioſus.

DEruiſſem:Corruiſſem cecidiſſem lucianus καμψων καὶ ἀχθοφορων καταπέσοιμι. ideſt labore & pondere præſſus cecidiſſẽ. EGREgius agaſo:Irõicos. SVſpẽdere: Subleuare.ſuſtollere.

Error interpretis Luciani.

χαμοθεν ἐπεγειρειν.i.ex hũo ſubrigite.iterpres luciãi deceptus inqt camo erigebat.credidit.n. χαμόθεν a camo qd genus freni eſt deriuari.cũ aduerbiũ ſit ſignificãs ex humo qd ſat liqt grecis callentibus. MAnum porrigere:χεραμοὶ ἐπελουσαι. Ponderi detrahere:του φορτιου ἐλαειν.

Cõpilare

OCcipiens:Incipiens. COMpilabat:Pilis peruellebat.ſignat.n.ita ſe ſuſtuario ceſum. ut nec pilus in toto corpore relinqretur. Nãq; cõpilare.ut auctor ẽ Aſconius Pedianus. eſt ita peruellere & furari.ut ne pilos qdẽ ĩ corpore cõpilatores reliquãt.ex eodẽ fonte.illa quoq; uerba ſũt

ſuppilare.& expilare.hīc cōpilare dī ſcriptor q aliena furat:& in unū q̄ſi corpus redigit:cōpilare.n. auctore feſto ē cogere. Ambroſius dictus ē a Hieronymo cōpilaſſe hexamerō Origenis: Q̄ñ uidelicet:q̄ ab origene dicta fuerāt græca lingua.hic furti ī libꝝ ſuū trāſtulit latine cōpoſitū.& qđ ille fuſius tradiderat & uberius.hic ſuccinctus rertulit & aſtrictius. Virgilius cōpilator homeri dictus eſt ab emulis:quoniam uerſus homericos ad uerbum pene tranſferebat.ex alieniſq; racemis uindemiam ſibi faciebat:quibus ille reſpondit magnarum eſſe uirium clauam herculis extorquere de manu. auctores ueteris bibliothecæ mutuo ſe cōpilarūt. ut in qt Macrobius. Luciāus ī hāc ſē tētiā. αλλα αρωθεν ἀ πο τησ κεφαλησ και τωρωτωρ αρξαμενοσ σι μεκοπτε με. τω ξυλω εωσ επεγει ρωσι με αι πληγαι. i. ſupne icipiēs a capite. & auribus fuſte me cōcidebat. eo uſq; dū me plagæ ipſæ excitarēt. CEdit. Purior lectio ē cedēs hoc ē feriēs ac pcutiēs. SPinas acerrimas: Luciāus dixit. ακαρ ὁωμ οξυτατων φορτιον. i. ſpinaꝝ acutiſſimaꝝ faſcē uinculo ſtrictiſſimo deligaſſe. ſub cauda

Ambroſius compilauit ori genis ex hameron

cedēs fuſte grauiſſimo: donec fométi uice: me plagæ ſuſcitarēt. Idē mihi talē excogitauit pniciē. ſpinas acerrimas & pūctu uenenato uirioſas. tortili: nodo ī faſcē cōſtrictas: caudæ meæ pēſilē delegauit cruciatū. ut īceſſu meo cōmotæ īcitateq;: funeſtis aculeis īfeſte me cō uulnerarēt. Ergo igit ancipiti malo laborabā nā cū me curſu pripuerā: fugiēs acerbiſſimos īcurſus uehemēti ore niſu ſpinaꝝ feriebar. ſi dolori parcēs paululū reſtitiſſem: plagis cōpellebar ad curſum: nec qcq̄ uidebat aliud excogitare puer ille nequiſſim⁹: quā ut me quoquo mō pditū iret. idq; iurās. & nōnūq̄ cōminabat. & plane fuit qđ eius deteſtabilē maliciā ad peiores conatus ſtimularet: nam quadā die: nimia eius inſolentia expugnata patientia mea: calces ualidos extuleram. Deniq; tale facinus in me comminiſcitur. ſtuppæ ſarcina me ſatis onuſtum: propereq; funiculis cōſtrictū: producit in uiam. deque proxima uillula ſpirantem carbūculum furatus: oneris ī ipſo meditullio reponit:

VIrioſas: Virulētas exitiales peſtiferas īter uiroſū & uirioſū ꝺ ītereſt. Quod uiroſus dī uenenatus. uirioſus uero appetēs uir: ī de fœmīa uirioſa & loci mulieb̄res uirioſi dicti. ſ. coitū appetētes. a uiro uirioſus prima correpta deducitur. Virioſus uero ab eo qđ eſt uirus qđ uenenū ſignificat pria producta īclinat. īoq; hic legere mali uiroſas q̄ uirioſas. ſ; quocūq; mō legat. dictio ē a ueneno deducta inclinataq;. TORtili: Flexili a torquēdo tortilis dictus. Virgilius. ſit tortile collo auꝝ ingens coluber. PĒNſilē cruciatū: Significatiſſimo epitheto cruciatus ille q ſub cauda inſeſtat iumenta expreſſus ē penſilē nuncupādo. ē. n. ſuſpēſus ſublatuſq; pēſiles hortos penſilia pa timenta pēſiles plumas. & uuas dicunt eruditi a pēdēdo oīa deriuata. in obſceno carmie haud indecēter dictum pulchre penſilibus peculiati. lucianus απεκρεμα οπισθεν εκ τησ ουρασ. poſtilena plauto ſignificare uidet id tortile incuruūq; loramētū. qđ ſub cauda iumētoꝝ poni ſolet: a poſt ut opinor nuncupata. in poſteriore. n. parte ſubter ponitur uerba plauti ex caſina hæc ſunt. ita te aggerunda curuum aqua faciam probe ut poſtilena poſſit ex te fieri. uocabulum hoc nuſpiam aliubi quod equidem meminerim reperitur. ANcipiti: Duplici ſpinarum ſcilicet aculeis ſi procuſſem. & plagis agaſonis ſi ſubſtitiſſem. Lucilius Ancipites Cardines dixit ꝑ duplices. &. M. Varro ancipiti inquit urgeretur bello pro duplici. Alias anceps dubium periculoſumq; ſignificat. Virgilius. Anceps belli fortuna fuiſſet. interdum anceps accipitur pro acuto ex utraq; parte lucilius ucte atq; ancipiti ferro effringam cardines. NIſu conatu: Impulſu ſpinaꝝ aculeataꝝ græce. προσβολη. ex luciano totum ad uerbum ſic ſcribente. ειμερ ατρεμα προιοιμι φυλαττομεροσ τωκακαρωρ τηρ προσβοληρ υπο τωρ ξυλωρ απολλυμηρ ειδε φευγοιμι τοξυλορ. ηδη το λειποτισθερ οξυ προσεπιπτερ. ideſt ſine lente irem cauens ſpinarum niſu fuſtibus male peribā Si autem fugiens ictum fuſtium procurrerem. tunc me illud ſub cauda aculeatum lancinabat.

Virioſus.

Vitioſus.

Tortilis.

Pēſiles cruciatus

Poſtilena

Ancipites.

Anceps. ꝑ acuto.

PERditum iret: Vexaret extingueret. morte mulctaret. Terentius cur te is perditum. lucianus ait και ολορ εργορηρ τωορηλατη. τωε μωαποκερτειρμε. ideſt hoc unum opus erat agaſoni meo me conficere ac perdere. M. Cato dixit contumelia factum itur. ſignificans operam dari quo fiat contumelia. EXpugnata: Cū inqt patientiā meā inſolētia agaſonis immodica expugnaſſet uiciſſetq;. expugnat patiētia ī nobis q̄n āplius patiētes tolerāteſq; iniuriaꝝ eē nō poſſumus. Oni. multa diuq; tuli. uitiis patiētia uicta ē. CAlces extulerā: Luciāus ait. λαξ εκι ρησα calce pcuſſi ei κεφαλη τουτο το λαξειρ. ωρηκα. i. habuit ſemp ī mēoria illū calcis ictū. græci dicunt λαξ per ad uerbiū quod ſignificat cū calce. annotat cap grāmaticus dicēdū eſſe & ſcribendū calces: per. ȝc q̄n ſignificat glutinum parietū: cū uero pedis dicit calx. ꝑ. x. uerum obſeruatiōes tales prācidæ nimis

Contumelia factum itur

Expugnata patiētia.

Calx.

Stuppa. Stupparius malleus.

sunt & supstitiosæ:calcē dicius partē pedis:& ipsā quoq; pcussionē. STVppæ sarcīa: græci στυππιον uocāt stuppā:& a græco uocabulo ut opior dictio latina defluxit:q̄uis Seruius grammaticus stuppā a stipādo dictā eē pdiderit plinius i.xix.qđ proximū cortici fuit stuppa appellat:Deterioris lini lucernaq; fere lumībus aptior ab eodē stupparius malleus dictus quo lina tūdunt curāturq;.

Carbo spirans.

SPIrātē carbūculū pruná uiuētē ardētēq;:q̄cūq; spirāt uiuūt & q̄cūq; uiuūt spirāt.inde carbo spirās elegāter dictus scītillās:ardēs:lucēs:illa.n.carbōis uita ē.sicut e cōtrario extīctus . q sine spiritu

Meditullium.

ē.carbo cum in foco pluce tempestatē p̄sagit:luciāus nō carbūculū sed titionē ignitū raptū eē đ foco tradit his uerbis. εκτησεστιάσκλεψάσαλοφετιθ.ρωφ.i.ex foco suratus . Torrē etianū ardētē.Meditullio:i medio ipsius sarciæ stupparīæ.meditulliū.n.đ mediū sup qua dictiōe i supioribus plura.luciāus εμεκρυψερεισττοστυππιοφ. Torrē itra stuppā clāculū recondidit. FOmento:Quis ignorat stuppā potētissimū eē flāmæ suscitabulū & ignis alimētū: Virgilius quoq; i Troiāæ classis incēdio posuit stuppā Velut fomitē flāmā corripuisse : extitisseq; uaporis īcētiuū Foměta a fouēdo.i.calefaciēdo dicta sūt. uocamus āt generali uocabulo oīa q̄cūq; ad fouēdū sūt accōmodata.apud pliniū & Celsū frequēs mētio ē de fomētis egritudinū

Stuppa fomes flammæ. Fomenta Fomites.

Iāq; fomento tenus calescēs.& enutritus ignis: surgebat ī flāmas:& totū me funest⁹ ardor īuaserat . nec ullū pestis extremæ suffugiū:nec salutis aliqđ apparet solatiū.& ustrina talis:morā nō sustīet:sed meliora cōsilia p̄uertitur:sed ī reb⁹ seuis adfulsit fortūæ nutus hylarior.Nescio an futuris piculis me reseruās : certe p̄sēte statutaq; morte liberās.Nā forte pluuiæ pridiāæ recēs cōceptaculū aquæ lutulētæ p̄ximū cōspicatus : ibi memet īprouido saltu totū abiicio.flāmaq; porsus extīta.tādē:& pōdeř leuatus:& exitio liberat⁹ euado.sed ille đterrīus ac temerarius puer : hic quoq; suū neqssimū factum ī me retorsit.gregariisq; oībus affirmauit: me spōte uicinoq; foculos trāseuntē: titubāti gradu p̄ lapsum: ignē ultroneū accessīse mihi etiā arridēs addidit : quousq; ergo frustra pascemus ignigenum istū: nec multis īteriectis diebus. longe peioribus me dolis

Ustrina.

fomites quoq; flāmæ nutrimta dicūt grāmatici assulas exarboribus excussas fomites appellāt alii scītillas q̄ ex ferro cādēti malleis excutiūt. SVFfugiū:Sic filius suffugiū īfœlix miseris & ihospita q̄rcus. VSTRina:Crematio exustioq;. PRAEuertit:Præuēit anticipat p̄terit.exustio.n.ac flamma nō sinit hominē meliora excogitare cōsilia:sed remedio p̄sentissimo se se quocūq; mō liberare cōpellit.prævertere signat plauto anteponere:ī captiuis īqt seq̄re te ut amittā ei rei primū p̄ueri uolo. FORtunæ nutus:Sicut dei & principis nutus pollēs potēsq; ē.ita & fortuna nutu hilariōr blādiri īterdū solet his quos mōx grauiūs allidit & cernulat. STAtuta morte : Quā mihi statuerat decreueratq; neqssimus agaso. PRIdiāæ:Prioris diei.pridianū.n.a pridie.i.priori die denomiatū ē.pridiāa obsōia dixit Suetōius ī Tiberio q̄ supsūt die prīstīo.itē ī Caligula marcescēte īqt stōacho pridiani cibi onere plinius pridiana balnea appellat.qbus pridie hō usus sit. CONceptaculā Lacunā signare uidēt.q̄ ut grāmatici tradūt proprie fossa ē.qua stare cōsueuit aqua collecta : alio nōīe lamæ uocāt de qbus Oratius uiribus ureris p cliuos flumia lamas.Frōtinus cōceptelas appellat aquaq; cōceptacula quas ipsemet piscinas interpretat sic scrbēs libro prīo de aquæ ductibus nec uirgo nec appia nec alsietina cōceptelas.i.piscinas hñt.luciāus græco uocabulo τελμα dixit. qđ hic noster cōceptaculū.græci τελμα uocāt locū cenosū & lacunā uerba luciāi hæc sūt.pιπτωεμαυτου τουτελματοσεστουγροτατου.proiicio me met ī humectissimam:lacunæ partem.

Pridianū

Lacuna. Lama. Conceptelæ.

RETORsit:Reflexit conuertit perinde ac ego huiusce noxæ auctor extitisse:luciāus.και τουτογε ο τολμηροσπαισπροσελθωμ εμου κατεψευσατο.ì.audax puer domū reueniēs ī me hoc totum crīmen coniecit dicens me meapte sponte in focum prosiliisse. GREgariis: A grege gregarii dicti est autem gregarius uilior homo.qui ingrege sit.Gregarios milites uocant uilliores. abiectioresq; sicut e contrario egregios dicimus præcellentes & eximios quasi exemptos ex grege possunt quoq; gregarii accipi pro pastoribus qui gregibus pecuinis præsunt ut exponas hoc in loco gregarios pro pastoribus siue mancipiis.quæ in eiusdem familiæ grege haberentur supra dixit gregarius ille perduxerat.ubi exposuimus gregarium dici gregis armenticii nutritorem & præsectum. Titubanti:Vacillanti & lapsabundo.Titubantia apud antiquos dicta est uacillatio.Suetonius refert Claudium linguæ titubantia laborasse.Talipedare uerbum est priscum.quod significat titubare uacillare & quasi talis insistere. VLTRONEum:Me scilicet sponte & ultro in ignem accessisse. Hieronymus. Vltroneas aiunt putere merces. IGNigenum:Quasi ignis & flammæ progenitorē auctorēque.ignigenus quasi ignē gignens contra ignigena ex ignegenitus . sic poetæ bacchum ignigenam uocant propterea q̄ igne iouiali ex semele progenitus esse memoratur.

Gregarius.

Tituban tia. Talipedare. Ignigen⁹ Ignigena Petere.

PEtiuit

PETIuit:Insidiose inuasit & aggressus est.petere enī interdū pcutere est.inuadere aggredi.inde petitiones gladiatoꝝ aggressiones dictæ.M.Tullius in catilinā.quot ego tuas petitiones: Ita cōie ctas ut uitari posse nō uiderentur parua quadā declinatione.& ut aiunt corpore effugi: Bouē cornupetā appellāt:quasi cornibus pcutientē:de quo iuriscōsultus. si bos inqt cornu petere solitus pe tierit.aut mulæ pp nimiā ferocitatē. LIGNO uendito:Lignis uenditis singularis nūerus ,p plurali ligni appellatio:ut scribit Vlpianus nomē gñale est:& ꝓprie lignū dicimus.qcqd cōburendi cā paratū est.Ideoqꝫ si cui ligna legata sint.qđ cōburēdi cā paratū est continetur: siue ad balnei calefactionē.siue dietarū hypothausträ: hæc uerba passim legunt libro de legatis tertio.ubi acursius tāq̄ aliqd pclarū interpretaretur hypothausträs exposuit loca eē ubi stant egroti. qđ latinitatis seruātissimi ualitudinariū appellāt:sed nil mirū si in dictione mēdosa mēdosissimū dedit iterpretamētū.cū in sinceris cecutiēs subinde hallucineť. ego emēdandū cēseo hypocaustū siue hypocausin.siue hypocaustariū.tot enī modis dici pōt.qđ uoluptariū iterpretať. est enī locus in quo ignis succēdit.& erūpit.calefaciēdis uaporādisqꝫ balneis:cubiculisqꝫ ꝓparatus. Vnde ἀπο τοῦ ὑποκαίσθαι.i.subter calefacere ac succēdere est noīatus:Victruuius in.v.in describenda balnearū dispositione elegāter docet:quēadmodū supra hypocaustū.siue hypocausin ahena tria sunt cōponēda.unū caldariū:alterū tepidariū tertiū frigidariū.& ita collocanda.uti ex frigidario in tepidariū.ex tepidario ī caldariū aqua influat.de his Papinius in primo siluaꝝ.Tenuē noluūt hypocausta uaporē.Pli.quoqꝫ ī epistolis meminit hypocaustoꝝ. Latini uaporariū interpretātur.M.Cicero in epistola ad qntū fratrē.Ita erāt posita ut eoꝝ uaporariū ex quo ignis erūpit eēt subiectū cubiculo.erit itaqꝫ sensus hic iuriscōsulti:legatis lignis cōtineri illud. qđ paratū est ad balneas calefaciendas.& ad hypocaustū dietarū.i.ad uoporariū cubiculoꝝ.ut planius explicē qđ paratur ad calefacienda uaporādaqꝫ cubicula:qualia apud trāsmōtanos sunt frequētissima:ipsi stubas uocāt.interdū enī uocabulis barbaricis.utēdū est.ut res eruditior liquidius illustretur: nā illud ignis cōceptaculū ad calefaciendā dietā nō absurde hypocaustū dici posset.dietæ aūt:quaꝝ crebra est mētio in libris iuriscōsultoꝝ historicoꝝ poetaꝝ sunt cubicula siue cenacula ī qbus uiuimus.uersamurqꝫ unde a cōuersatione uictuqꝫ uerbo græco dicta sunt.διαιτάομαι enī significat uiuo & cōuersor. Quidā nostro sæculo clarissimi quos a me noīari in ea pte qua reprēdunt:inhumanū ē dietas appellatas eē autumāt ꝙ in eis die edatur.idqꝫ etymon fulciunt auctoritate a Varroniana: nusq̄ hoc a Varrōe traditū lego.& qa nō lego minime credo.hæc eē Varroniana. A dieta dietarii uocāt.q in aliena cœnacula se dirigunt furādi aīo.q ut scribit Vlpianus titulo de extraordinariis criminibus pluſq̄ fures sunt puniendi:inibi perperā & corrupte legit detractarii ,p dietarii. Nō inuitus di uerto nōnūq̄ in extraordinaria hoc gēus annotamāta:ppea ꝙ scio talia nō minus esse iucūda. & grata studiosis q̄ ordinaria interptamēta:In cōmētariis Suetonii.Propertii. Tusculanaꝝ secutus sum morē hūc.ut flosculos doctrinaꝝ ꝓ interuella insererē.& nodos scriptoꝝ aliotū saluatim in trāscursuqꝫ enodarē:q̄ lectores:nisi mihi amici blādiunt ualde delectāt. & ex illa cōmētatione cōtinēti quasi lassescētes reficiūt.recreāt.recētāt.Sed iā domū repedādū est:& institutū opus pagendū. VAcuū:Sarcina lignaria exoneratū.Luciāus dixit γομφορ/καὶ ἀξυλον κομιζων. MAGIstratiū renuēs:Recusans officiū muniaqꝫ Asinarii. & ī beluas ꝓfecturā.magistrare est moderari.& mōstrare.uñ magister magistratū.magistratus deriuātur. CONcinnat:Apte cōfingit.& cōcinnum facit. VIdetis:Apđ Lucianū sic ītqt τουτομ/ἀεσποτα/τον ονον ουκ/ἀοτι βοσκομεν/αεν γον/καὶ βραδυν.i.o dñe nō uides ꝙ pascimus hūc Asinum cessatorē & tardū. NImis asinū:Alnus sit ad asinoꝝ naturā.q fere tardigradi sunt & pigri.hinc optimo epitheto dixit poeta.Tardi costas agitator aselli. PRAE cæteris:Præter cætera flagicitia. ANgit:Cruciat torquet:angor animi est & corpis cruciatus ab angēdo angina dicta.q morbus angit fauces & strāgulat.græce ſynā che appellat uulgo squinātia.& ita apud Hippocratē passim legit.Morbus ē acutus mortiferusqꝫ statī necās nisi citissime succurrat: hinc angerona quoqꝫ dea noīat cui a Romāis sacra istituta sūt ad anginā ,ppulsandā arcendāqꝫ:cū oē gēus aīaliū:quodā tpe angina cōsumeret cuius festa angonalia dicebāt:hæc diua ꝓsul silētii hēbat.Ideoqꝫ eius simulachrū fit ꝓnexo obsignatoqꝫ ore.tradūt tutelarē deū urbis Romæ fuisse angeronā.q̄ digito ad os admoto silentiū denunciat. quasi monēs silendū eē.alterū urbis Romæ nomē.qđ in arcanis cerimoniarū hēbat.qđ inuulgare nefas erat.auctores Pli.Solinus.Macrobius.Festus.cæteri.illud adde qđ anginā uinariā hīe dicunt quino suffocātur. VIAtorē. Generali uocabulo uiantē.alias uiatores noīati sunt ministri: q ex

Petitiones gladiatoriæ
Cornu peta.
Ligni appellatio.
Hallucinatio a cursii.
Valitudinarium.
Hypocaustum
Vapora rium.
Caldarium.
Tepidarium.
Frigidarium.
Stubæ uocabulum.
barbarū.
Dietæ.
Dietarii.
Magistrare.
Angor.
Angina.
Synache
Angerona.
Angeronalia.
Angina uinaria.
Viatores.

&

uillis Senatores accersebāt ī curiā auctores. M. Tullius. Plinius. Columella. SIVE sit uetula. Lucianus. επαρ᾽ γύραικα ἢ παρέερον καλην καὶ ὡρεαρ᾽ λαν ἢ παῖδα ἀπολακτισασ. επεται ἀρρω ἐπαυτουσ. i. si mulierem uel uirginē formosam. ac uiro maturā: siue puerū uiderit calcitrādo

Anno bis septimo pubertas.

surēs eos cursim insectat. VIRO nubilis: iā matura uiro: iā plenis nubilis Annis. quartodecimo ætatis anno hoīes pubescūt. Tūc enī moueri icipit uis gnātiōis ī masculis. & purgatio fœminarū. Tūc puellæ maturæ uiro sūt & nubiles tūc masculi aliena tutela eximunt. q̄si uirili ī robore muniti. fœmiæ uero pp uotorū festinationē maturius biennio legibus a tutela liberāt: Iustinianus Impator libro prio īstitutionū cōstitutiōe īpatoria pubertatē ī masculo termiat: ut dixius post decimū quartū annū: fœminas uero post duodecī annos cōpletos uiri potentes nubilesq̄ esse sancit. PVellus: Antiq puellos dixerūt pueros. ut. M. Varro. Lucilius. tranqllus. Cæteri. græce. παιδιωρκαὶ παιδαριον noiatur. GEstamīe: sarcina. AMAtor talis. Asinus asinas appetere debet. īstinctu naturali. hoc uero mōstrū est si hoīes appetit & cū hoibus cōcūbere gestit. IN hiās sitiēter dsiderās & cupiēter appetēs. Dicius ihio huic rei. & hāc rē: cū datiuo & accusatiuo: Martialis: inhians Gaze: ut magnus draco quē canunt poetæ. Statius fraternos ihiātē obitus q appetēter quippiā & īmodice cōcupiscit ore patulo & hianti ī minet incūbitq̄ rei expetitæ. In de inhiare dictū p cōcupiscere.

Fœmia uiripotens. xii. anno.

Puellus.

Inhians.

IN Vitat ad nuptias: Symbolicos & uelamento uerborū uerecūdo cōcubitū significat. Lucianus quoq̄ consimiliter græce dixit. γαμειν ἐβουλετο. uxorē ducere uoluit. AVERsa uenere: Cōcubitū puerilē. & obscenū atq̄ p̄posterū elegāter auersam uenerē appellat: Iulius capitolinus. ī uita albini īpatoris mulierarius iqt fuit inter prios amatores auersæ ueneris semp ignarus. M. Catō in hoiem muliebria patiētē aduersus inqt & auersus īpudicus es: p̄postera quoq̄ & postica libido nūcupat auersa uenus: de qua dixit Pli. seueriter & sancte: ī hoium gñe maribus diuerticula ueneris excogitata oīa scelera naturæ. fœminis uero abortus: q̄tū ī hac pte multo nocētiores q̄ fere sumus. qcūq̄ horoscopū habuerit ī quarta pte Capricorni p̄posteris libidinū amoribus mulieres psequef: ut docet maternus. ī septio: ītē ille cū uxore sua īpuro coitu miscetur. in cuius horoscopo Iuppiter & Mercurius positi fuerint ī occasu. & eos saturnus diametra radiatione pcutiat: Coitum auersum eē elephātis camelis tigribus leoni cuniculis tradūt: qbus auersa sūt genitalia. SAuii: Basii oscŭli. MORsicat: Lucianus δακρει ερφιλη ματοσ ασχη ματη. IDest mordet sub osculi p̄ texto. morsicatim aduerbiū est q̄d significat cū morsu. q̄d alio quoq̄ aduerbio mordicus dicitur.

Auersa uenus. aduersus & aduersus īpudicus. coitus auersus elephanto. Morsicatim. Mordic⁹ Iuuenis fœmina.

LITES pariet: Lucianus. εκ τουτουσοι λικασ καὶ πραγματ᾽ παρεξει. i. ex hac re lites tibi & negocia facesset. QVAdam iuuene: De fœmina dictum: sic Ouid. siue petis iuuenē. iuuenes tibi mille placebūt. Plinius ī. vii. Cornelia iuuenis ē. & parere adhue pōt. AMAsio: Amator declinat amasio amasionis p amatore usurpamus: ut adagiū & adagionē dicimus p puerbio. sic amasiō & amasiū apud Plautū υποκοριστικωσ amatorculus p humili pusillo minuto amatore ponit.

Amasiones. Amasii. Amatorculi.

IN corā oīum. archaismos p corā oībus. Terētius uereor te ī corā laudare. Sic & īfra in. x. dixit. Iunioré ī corā sui funerari uidebat. IN scendere. subagitare. COMpauida: Pauescēs tremiscēsq̄ Romāi codices hñt cōpauita. q̄d nō displicet. ut cōpauita significet cōplanata cōpressa cōculcata. ab Asino sicut pauimēta pauiēdo coæquāt & pistatiōe solidāt. DIRVpta: Enormitate. s. gēitalis. Asinini. POEnale: Noxiū pestiferūq̄. a pœna pœnale deducit. PVBlicū maritū: Festiuiter nec minus decēter Asinū appellat publicū maritū. tāq̄ fœminas oēs inire ac subagitare cupientē. De

In corā omniū. Compauita. Pœnale.

Cæsare dixit curio eũ eẽ oĩum uiroꝝ mulierẽ. oĩum mulieꝝ uirũ: a Iuuenale quoq; dictũ est. fiet amator publicus. MONstrosis nuptiis: Illæ nimirũ mõstruosæ portẽtosæq; sũt nuptiæ. q̃ iter dispares fiunt qbus iumẽta & hoies copulãt. q̃ iter Asinũ fiunt: & fœminã: naturalis enĩ cõiunctio & coitus ille ẽ. ut Asinus Asinæ. Equus equæ. Hõ hoĩ cõiungat. Nãq; ut docet Aristoteles ĩ ꝓblema tis. ĩ totũ cognata cognatis & sui gñis cõcũbũt. VICtimãus: Imolãus. sacrificãus. uictimarii dicti q̃ ꝑsunt hostiis imolãdis. HEmus tu: Lego heus tu. ut uox sit uocãtis inclamãtisq; pueꝝ. IActa: iactato ꝓiicito ĩpantis ẽ uerbũ. Luciãus αποσφαξατε αυτον και τα ωερι εγκατα τοις κυσι λοτε: και τα κρεα τοις ερ. γα-τοις φυλαξατε. i. ipsum iugulate. & iteſtia q̃dẽ canibus date carnes aũt opariis reſeruate. AFFirmatũ cineris insꝑsũ: Sic emẽdo offernatũ cineris insꝑsu: ut sit sensus. Dñis repor tabimus asini coriũ offernatũ hoc ẽ ex purgatũ induratũ: con cinnatũ insꝑsu. i. insꝑgine cineruleta. DE lupo: Lucianus. λυκου τουτον καταψευσασθε. i. a lupo interẽptũ mẽtiamini. PAstoralis sẽtẽtia: Quã unus ex pastoꝝ grege dixerat. CALcis admõitus: Ictus ille calcis residebat ĩ mẽoria pueri agasonis nã ut iqt Luciãus. ειχεμ αι τουτο λαξεμ ωρη.ωη: sententia catholica ẽ. cui dolet mẽinit cui placet obliuiscit. mẽoria iniuriaꝝ ĩmortalis ẽ bñficioꝝ ob

uictĩamus hostiã: & Heus tu puer ait: obtrũcato ꝓtinus eo: ĩteſtina q̃dẽ canibus noſtris iacta. cæterã uero carnẽ omnẽ opariorꝝ cœne reſerua. Nã coriũ affirmatũ cineris ĩ ſperſum: dominis referemus. eiuſq; mortẽ de lupo facile mẽtiemur. Sublata cõtatiõe accuſator ille meus noxius: ipe etiã paſtoralis executor ſentẽtiæ lætus: & meis ĩſultãs malis calciſq; illius admõitus quã iefficacẽ fuiſſe me Hercules doleo: protinus: gladiũ cotis attritu parabat. Sed q̃dã de cœtu illo ruſticoꝝ nefas ait: tam bellũ aſinũ ſic enecare. & ꝓpter luxuriam laſciuiãq; amatoriã criminatum: opera ſeruitioq; tam neceſſario carere. cum alioquĩ exectis genitalibus: poſſit: neq; ĩ uenerẽ ullo mõ ſurgere: noſq; omni metu periculi liberare: inſuꝑ ẽt longe craſſior: atq; corpulẽtior effici. Multos ego ſcio nõ modo aſinos inertes: uerum etiam ferociſſimos equos nimio libidinis calore laborantes: atque ob id truces ueſanoſque: adhibita tali

Publicus maritus.

Cui dolet meminit. Non memini me pcuſſum aſelli utilitas. Cotes aquariæ oleariæ.

Ira cos uirtutis. Coticula Cotoriæ cotifodinæ. Decotes togæ. Duæ negatiuæ negant. Negat neſciſſe. Rara uenus ad pĩguitudinem.

liniſcimur. Attamẽ ut inqt ueriſſime Seneca magni aĩ est iniurias deſpicere. hinc laudat. M. Cato q̃ ꝓ iprudẽtiã a quodã pcuſſus. eidẽ poſtea latisfacieti nõ meĩni inqt pcuſſũ me. in laudẽ Cæſaris dixit. M. Tullius: q̃ nihil obliuiſci ſoles niſi iniurias. INEfficacẽ: Quæ uidelicet agaſonẽ non ꝓmerit. BEllũ: Elegãtẽ. ſcitũ. uenuſtũ. SERuitio neceſſario: Columella ĩ. viii. pluria ĩqt Aſini & neceſſaria opa ſupra portionẽ reſpõdẽt: cũ & facilẽ terrã aratris ꝓſcindat. & nõ minima pondere uehicula trahat. lã uero Molaꝝ & cõficiẽdi frumẽti pene ſolẽnis ẽ huius pecoris labor. oẽ rus tã maxie neceſſariũ ĩſtrumẽtũ deſiderat aſellũ. q̃ pleraq; utẽſilia. & uehere in urbẽ & reportare collo uel dorſo cõmode põt. COtis attritu: Inter oparios lapides. ſũt cotes ferro acuẽdo ꝑſtãtiſſimæ. Multa eaꝝ gña: creticæ dĩu maximã laudẽ habuere. ex cotibus aliæ ſunt aquariæ. aliæ oleariæ. q̃. les ĩ tonſtrinarũ officinis hĩi ſolẽt. iter aquarias laus maxia fuit naxiis mox armeniacis. ex oleo & aqua cilicíæ pollẽt. ſũt enĩ olearíæ ſimul & aq̃riæ. Sũt q̃dã quoq; ſaliua hoĩs ꝓficiẽtes. Cos ut ĩqt decẽter Oratius ferrũ acuere põt cũ ipſa exors ſecãdi ſit. Ariſtoteles irã dixit cotẽ eſſe uirtutis. Silius &. Cor. Tacitus. ferrũ ſaxo exaſpari ſcribũt ĩtelligi uolẽtes cote acutũ fieri: Diminutiuũ cotis eſt coticula. Veꝝ coticulæ alius uſus alia ſignificatio eſt q̃ cotis: Nã coticulæ ut docet Pli. ĩ. xxxiii. ſũt lapides: nõ ad ferrũ acuẽdũ: ſꝫ repti ĩ expimẽtũ auri argẽtiq;: hís coticulis utũt aurifices petiti cũ e Vena rapuerint lima expimẽtũ ꝓtinus dicũt q̃tũ auri ſit ĩ ea: q̃tũ argẽti ul æris ſcrupulari diſſertẽtia: mirabili rõne nõ fallẽte: hũc lapidẽ alii heracliũ alii lidiũ uocãt. Illud adde cotorias dici ſo dinas cotis loca. ſ. in qbus cotes ſodiũt. VIpiãus titulo de publicãis ſic refert Cæſar cũ ĩſulæ cretæ cotorias locaret. legẽ ita dixerat. Antiq decotes togas dixerũt detritas a cotis atttitu. EXECTis gẽitalib'. ãputata uirilitate Luciãus. λαβων αυτον εκτεμε Cape iꝑ & caſtrato. NVllo mõ: Legẽdũ ẽ ullo mõ aut duæ negatiuæ ꝓticulæ unius ſignificãtia hẽbũt ex ritu. ſ. & cõſuetudíe priſcæ loquutiõis. M. Varro nõ mõ ignoraſſe me clamat. ſed oino oĩs heroas negat neſciſſe. CORPV lẽtior Nulla res ita exhaurit corpus & attenuat ſicut frequẽs coitus ĩ cũctis fere aĩantibus. e cõtrario nihil magis firmat uires & corpulẽtiã facit q̃ ueneris abſtinẽtia: hinc illud Maronianũ. ſed nõ ulla magis uires ĩduſtria firmat q̃ uenerẽ & cæci ſtimulos auertere amoris: ſic galli gallinacei macreſcũt ĩguine exhauſto. caſtrati pigueſcũt. capones enĩ ut ĩqt ille coacti nõ amare pinguitudine gliſcũt. ſic eq ſic aſini. ſic cætera iterdicto ꝓ caſtrationẽ coitu fiunt corpulẽtiora habitioraq;: Lucianus in hũc ſenſum. ηδ γαρ επαφροδι του ταυτης ορμης αφερετε ιση ηωερος τε ευθυς και ηκοι ε σται i. ſubductus ab hoc ĩpetu libidinis mãſuetus ſtati erit & pinguis. OB id truces: Scili

cet ante oēs. furor ē insignis equoꝝ: ut scribit Columella libidinis extimulat furiis: psæpe admissarii equi furētes i libidinē afferūt gregi pniciē: & ferocia insaniētes abruptis uiculis grauidas in quietāt: ceruicibus dorsisq; fœminaꝝ morsus iprimētes: Quod ne faciāt paulisp ad molā uicti amoris seuitiā labore tēperāt. q ergo truces ferocesq; libidine uisunt. Idē castrati fiunt: mitiores manent. Equi in uenerem ruunt.

Detestatio emasculatio.

DEtestatiōe: qdā corrigūt desecatiōe p exectiōe genitaliū amputationeq; uirilitatis mihi oppido q̄ placet ut legas detestatiōe. qd uocabulū nouū mire cōgruit nouatori opificiq; uerboꝝ apuleio itaq; elegāter detestatio significat testiū abscissio emasculatioq; a testibus uidelicet hoc est testiculis formata dictione. Alias detestatio dicit denūciatio facta cū testatiōe ut docet Vlpianus: Alias ponit p execratione. Apocopi elegāti uocabulo dicūt a Iulio materno Castrati q̄si abscissi amputata uirilitate: Castratoꝝ quoq; illa nomina sūt eunuchi spadōes. thlibiæ & Thlasiæ: priora uocabula omnibus nota: posteriora plurib⁹ ignota a me explicāt i cōmētariis trāqlli. & corrigūt i libris iuris cōsultoꝝ. MANsues exinde factos. Aristoteles auctor ē spadōes ex castratiōe effeminatos fieri trāsmutariq; i naturā muliebrē. Ideoq; sicut mulieres. ita & spadones eē cruribus ulcerosis nec uaricosos fieri. cōsimiliter eq asini cæteræq; aiantes abscissis testibus effeminānt: fiuntq; restricta p emasculationē ferocia māsuetiores Tractabilioresq; māsuetū dicūt q̄si māu assuetū: q̄ oia q̄ sūt natura fera manuū pmulsione mitescāt: Māsues p māsuetus usurpat apud antiquos. Actius. Nunc sine matrē misericordia māsues sit. NISI nolētibus. Per anastrophen expōe: id est si uobis uolentibus p suadeo. MERcatū. Emporiū signat. forūq; rerū uenaliū. OBiisse: adiisse accessisse. hæc. n. ꝓpositio ob iterdū significat ad ut ob os ad os. & obire adire. FERramēta: ferramēta itelligit: q̄ castratoria noiant palladius in prio. Itē cauteres castratoria ferramēta atq; tonsoria uel q̄ ad aīaliū solētem detestatiōe: māsuetos ac māsues exīde factos. & oneri ferēdo nō ihabiles. & cæteri ministerii patiētes. dēiq; nisi uobis suadeo nolētib⁹: possū spacio modico iterecto: quo mercatū ꝓximū obire statui: petitis e domo ferramentis: huic cure ꝓparatis: ad uos actutū redire. trucēq; amatorē istum: atq; insuauem: discitis femoribus emasculare. & quouis ueruece mitiorem efficere. Tali sententia mediis orci manibus retractus. sed

Spadōes similes fœminæ

Mansuetus.

Mansues

Castratoria ferramenta.

Cauteres

Cauteria

Caustica

Cauteria ta conscientia.

Encaustice.

mutariq; i naturā muliebrē. Ideoq; sicut mulieres. ita & spadones eē cruribus ulcerosis nec uaricosos fieri. cōsimiliter eq asini cæteræq; aiantes abscissis testibus effeminānt: fiuntq; restricta p emasculationē ferocia māsuetiores Tractabilioresq; māsuetū dicūt q̄si māu assuetū: q̄ oia q̄ sūt natura fera manuū pmulsione mitescāt: Māsues p māsuetus usurpat apud antiquos. Actius. Nunc sine matrē misericordia māsues sit. NISI nolētibus. Per anastrophen expōe: id est si uobis uolentibus p suadeo. MERcatū. Emporiū signat. forūq; rerū uenaliū. OBiisse: adiisse accessisse. hæc. n. ꝓpositio ob iterdū significat ad ut ob os ad os. & obire adire. FERramēta: ferramēta itelligit: q̄ castratoria noiant palladius in prio. Itē cauteres castratoria ferramēta atq; tonsoria uel q̄ ad aīaliū solētem ꝓpinere medicinā. Quod cauteres dixit palladius. scito sic appellari instrumenta chirurgi. siue ferramēta: qbus ignitis & candētibus urunt putridæ carnes. & ulcera. qñ enī lenia medicamēta prosunt: Austeriore hac & mordaciore medicina uti solemus: Eadē cauteria quoq; dicūt. Causti ca uero medicamēta sunt. habētia uim causticā. i. nētiē. Hinc illud puerbiale apud Hieronymum: putridæ carnes ferro curātur & cauterio. inde cauteriata cōsciētia Paulo Apostolo in Epistola ad Timotheū dicit quasi cauterio notata. qualis in Hipocritis est. illud adde dignū annotatu. Cauteria dici quoq; instrumēta pictoꝝ qbus utunt peculiariter in ea pictura. q̄ encaustice appellat. q̄ fit coloribus inustis: & resolutis igni ceris de qua Plinius in. xxxv. de qua intellexit Ouidius illo hemistichio. Tabulaq; coloribus uris: De cauteriis in hoc significatu: Martianus iurisconsultus Titulo de fundo instructo sic refer pictoris instrumento legato ceræ colores similiaq; horū legato cedunt itē pēniculi & cauteria & cōchæ. ACTVtū: Cōtestim. euestigio. sine dilatione: aduerbiū est tēporis. Ouidius: quos equidē actutū sed qd ꝓdicere pœnā attinet. Virgilius Actutū pius Eneas atq; integer æui Ascanius. DISSItis femoribus: Disclusis diuaricatis diductis: dissitū media correpta dicimus distas remotū discluſum. E cōtratio adsitū adiunctū ac ꝓpinqnū. Dissitū quasi procul sitū: Adsitū iuxta sitū. In Floridis: hæc duo ueluti inter se contraria opposuit atq; disparauit sic scribēs: hoies neq; longule dissita: neq; ꝓxime adsita possumus cernere. Agretius grāmaticus adsirū dicit eē cui aliqd ut sustineat adiungitur: citatq; Oratii testimoniū ex epistolis. qua populus adsita certis limitibus tāq̄ populus arbor ab Oratio adsita nūcupet: qa uitibus: maritatur: Ego uero ab agretio dissentiēs ita interpretor. ut populus adsita dicat ab Oratio. arbor sita positaq; iuxta certos limites. ad iurgia inter cōterminos dirimēda. Quales hodieq; in limitibus agroꝝ cōspiciūtur. & ita adsita simpliciter accipietur pro opposita ad limites agrorum. & fines siue maritata siue celebs: imo fere semper in collimitio agrorum sunt arbores incultæ minimeq; frugiferæ. Qui sumpserit in manum nouissimam Oratii epistolam: eāq; accurate plegerit: is haud dubie cognoscet interp tamētū hoc nostrū cū oratiana sentētia ad amussim cōuenire. illud aūt agretii affectatū eē nimis & p̄stigiosum. igit ut ad rē redeamus femora discludūtur dissepariāt disiungūt & ut dixit Apuleius dissita fiunt in Asino. quē ferramētis castratoriis uelis excastrare. & abscinde re uirilitatē. EMAsculare. Excastrare & masculā uirilitate uiduare. emasculatores elegāti scitoq; uocabulo dicti pedicones. & puerorū subactores atq; libidine ꝓpostera abutētes. quos græci σεμνοκοιτάς uocāt. nā tales quasi emasculāt pueros cōcubinos & catamitos: q uicē iplēt pstāntq; fœminaꝝ: prorsus effeminati & in sexū muliebrē pene reformati. cōsimile ē uerbū illud euirare. qd significat uiro uirilitateq; spoliare. inde euirati molles dicūt. & fluxi: quos pœnitet q̄ uiri nati

Agretii incuria.

Locus Oratii.

Emasculare.

Emasculatores.

Euirare.

Euirati.

sunt. Martialis cũ sis cinedo euiratior fluxo. Veruece: Lucianus. καὶ σοι τοῦτον σωφρονέστερον προβάτιον παρέξω τὴν τῶν. i. hunc tibi modestiorẽ ouicula reddã ex sectione. Veruecem uocãt arietẽ castratũ. & cui dẽpti sunt testiculi. a uersa natura dictus ueruex. ut interp̃tat. M. Varro Mitigari aũt ferociã arietis qñ trãsfiguratã in ueruecẽ exectis genitalibus opiliões. & ouiarii pastores optime norũt. p̃broso ignauiæ maledicto Plautinus Setuus ueruecea statua inclamitat a dño ferocia arietis cohibet cornu iuxta aũrem terebrato. Aries mutilus mitior est nã cornutus frequẽter in pugnã p̃currit. & fit in fœminas quoq; p̃catior nec nõ riualẽ uiolentissime p̃sequit. ubi fit ueruex mitigatur & mãsuescit. Manſuetarii ab antiqs dicti magistri mãsuetudinis. q feras docẽt manſuescere. qcũq; nati fuerint otiente signo septẽtrionis erũt mãsuetarii ferarũ. i. q ursos uel tauros. uel leões depoſita feritate hũanis cõuersatiõibus socient: Auctor Maternus. Cicurare uerbũ uetus ẽ qd̃ signat manſuefacer̃. ut docet. M. Varro. uñ cicur ingeniũ p̃ manſuetũ. & cicures aiantes q̃ sũt placidæ mãsuefactæ: exarmate hoc enĩ quoq; noĩe appellãt feræ exuta feritate: Lampridius ĩ heliogabalo habuit leones & leopardos exarmatos in deliciis quos edoctos p mãsuetarios. subito ad secundã & tertiã mẽsam iubebat accũbere. EX TVNC: Ex illa hora: & tẽporis momẽto: sicut ex nũc dicitur p̃ ex hoc tẽpore & hora. qdã codices hñt extremæ: extrẽa aũt pœna mortis est: & ut inqt Celsus iurisc̃sultus ultimũ ſuppliciũ solã mortẽ interp̃tamur. MErebã: Lugebã lamentabar: Lucianus ἐγὼ δὲ ἠλαλαξάμην ὡσ ἀπολέσων αὐτίκα τὸν ἐρῶμενον ἀράρα. i. ego flebã perinde ac pditurus statim in Asino uirũ. NOuissima pte: Ideſt genitaliũ abscissione. PARItutũ: Lego periturũ. hoc ẽ moriturũ. INEdia cõtinua: Quibus inedia mori & abstinentia cibi cõsiliũ est hi septimo die mortẽ oppetũt: Plinius in. xi. hoĩ nõ ante diẽ septimũ lætalis inedia. durasse & ultra undecimũ pleroſq; certũ est. inediã nostri cibi abstinẽtiã dicunt. græci ῥησιτείαν. Hippocrates in Aphorismis γέροντες εὐφορώτατα ῥησιτείην φέρουσι. i. inediã facillie sustinẽt senes. MOriturus: Tãq̃ nõ integer sed mutilus moriat̃. q moriẽ p̃cisis genitalibus q̃ numerãt̃ iter mẽbra principalia. Nãq; Auicena & Galeno auctoribus. mẽbra p̃cipalia sũt quattuor. Cor. cerebrũ. iecur & genitalia. DEcontor: Demoror: & cõtabundus insũto. PERemptor: Auoluntate nõ ab effectu p̃ẽptorẽ appellat agaſonẽ: q pimere ip̃m quoquo mõ destinauerat. sic poeta maritos dixit non q eẽnt sed q eẽ cuperẽt: illo uersu. Quos ego sũ totiẽs iã dedignata maritos. ME destinato: Deligato. peculiaris ĩ hoc significatu dictio Apuleiana. VAstissime illicis: Inter glandiferas arbores est ilex: cuius glans breuis est. & gracilis. quã Homerus acylon appellat. Iligna glans suẽ facit angustã. nitidã strigosã põderosã: Pli. auctor. gladiferi gñis arbores fere oẽs uastitate. & enormitate imodica luxuriãt. Ciuica corona: q̃ seruatori ciuis ĩ bello dabat̃ iligna p̃io fuit. ab ilice ilicetũ dictũ: locus ilicibus plenus. sicut a quercu quercetũ ab esculo esculetũ. ECCE de p̃xio specu: Hæc particula ecce. ut Pediãus Asconius & Donatus annotauerũt inopinatũ ip̃rouisũq; denũciat malũ. Quod apud Virgiliũ. &. M. Tulliũ curiosus lector aspiciet. hæc aũt oĩa Apuleiana sũt: indicta omissaq; Luciãno. Noster enĩ latius susius copiosius Asinũ suũ opimat sarcitq; q̃ græcus Lucianus. PROserpit ursa: Mares in oĩ gñe fortiores sunt. p̃terq̃ in pãtheris. & ursis. auctores Aristoteles & Plinius itaq; scitissime ursam dixit potius q̃ ursum. ut pote fortiorẽ truculẽtiorẽq;: sic & Ouidius. fœua truculentior ursa. ἄρκτος græce dicit̃ ursa. Vñ arctomys dicit̃ aĩal hñs similitudinẽ muris. & ursi. a Hieronymo interp̃tat̃ ursus mus fideliter magis q̃ fœliciter. puerbiũ est apud græcos ἀρκτοῦ παρουσησ. ἰχνη γείτει. ursa p̃sente ne q̃re uestigia. dicit̃ aũt de timidis uenatoribus. IN poplites recello: Retraho & cessim reduco. poplites sũt sub genibus. Elephas poplites intus flectit hoĩs mõ. Cætera aĩalia in diuersũ. Recellere ut inqt Festus. est reclinare. excellere uero ĩ altũ tollere Liuius in. xxiiii. ferrea manus cũ iniecta proræ eẽt grauiq; libramẽto p̃sumbi recelleret ad solũ suspẽsa prora nauim in puppi statuebat. Sensus Apulei est. uisa inqt ursa uasta & formidanda oĩbus uiribus neruisq; cõtẽdi: effugere iminẽs piculũ. ita poplites pedũ posterioꝝ cœpi retrahere reclinare retroducere: ut ita rupto loro quo alligabar saluti fuga consulerẽ. ab hoc uerbo recello:

ex tũc pœnæ reſeruatus: merebã & ĩ nouissima p̃te corporis: totũ me periturꝝ deflebã ĩedia dẽiq; cõtinua: uel p̃cipiti ruina: memet ip̃e quærebã extĩguer̃: moriturus qdẽ nihilominus: sed moritur̃ ĩteger. Dũq; ĩ ista necis meæ decõtor electiõe: matutino me rursũ puer ille p̃ptor meus circa mõtis suetũ ducit uestigiũ. Iamq; me de cuiusdã uastissimæ ilicis ramo pẽdulo destinato: paululũ uiã supergressus: ipse securi lignum: quod deueheret: recidebat. & ecce de proximo specu uastum attollens caput funesta proserpit ursa: quam simul conspexi: pauidus & repentina facie conterritus: totum corporis pondus in postremos poplites recello.

Veruex.

Aries mutilus mitior.

Manſuetarii.

Cicurare

Cicur ingenium.

Cicures.

Exarmatafera.

Ex tunc.

Vltimũ suppliciũ mors.

Inedia lætalis die septimo.

Mẽbra principalia q̃tuor

Ilex acylos.

Iligna glans.

Ilicetum

Ecce.

Vrsa fortior urso

Arctomys ursus mus.

Prouerbium de timidis.

Poplites

Recellere.

Recelli cluniæ. Plautina dictione epitheto meretricario recellicluniæ noiant meretrices. q. s. ī cōcubitu recellāt clunes. & nates torqueāt ut cōcinnior fiat uenerius coitus. sed ī oibus fere Plauti codicibus leges nō recelliclunias sed reliqas alicarias. in penulo.

Relicina coma. Relicinus uero coma significat Viduatus coma capillitioq; depopulatus. a relinquo dictus. nō a recello. Itidē frōs relicina apta capillis dimotis a relinquēdo deducta dictiōe. Nescio an satis decēter dici possit relicina coma. sed hō relicinus coma: q̄si relictus a capillis. & frons relicina, q̄ capillicio uelata nō sit: recte & elegāter dicit. frontē in

Frons relicina. Alexādro magno relicinā fuisse laudat Apuleius ī Floridis. q̄. s. lata apta spectabilis & a capillorꝫ tegumēto libera uiseretur.

SVB patentibus: Sub mōte ex porrectis ac parentibus. subalpinos, populos appellat Pli. q. sūt sub alpibus. SOlitariū iuadit: titulo, de acqrēdo reꝫ dñio traditū ē aīalia: quorꝫ natura fera est fieri occupātiū. Sed cū Asini

Fieri occupantis fera animalia. natura fera nō sit: nō potuit iure fieri capientis. q̄uis solitarius & pcul a dño fugitās captus sit & enī si lōgius a nobis abscesserint aīantes nostræ māsuetæ. & cicures adeo ut ignoremus ubi sint. tñ nihilominus ī nro dñio tenēt. PROperit: Emēda pperiter. i. festināter: celeriter pniciter. Veteres. n. pperiter. p ppere

Properiter. Supbiter dicebāt ut supbiter. p supbe. Verecūditer. p uerecunde: Temeriter. p temere. aliaq; hoc gēus in numera. OBumbrās: Lego ob uerberās hoc ē uerberibus & fustibus cedēs. PER obliquam:

Laniena Pellesuina. Sutrina. Tramites diuerticula calles deuios significat. VIRilitatis lanienā: Laniatū laniationēq; genitaliū laniena dī. pprie taberna ubi uēdit caro: sicut pellesuina ubi pelles: sutrina ubi calcei uēdūtur. Auctor. M. Varro ī libris de analogia: Igit cū ī laniena lanieꝫ seceturq; frustati a laniis caro uenalis, satis cōducēter laniena usurpat. p ipsa laniatiōe. & sectiōe a laniādo noiata. PLAgis nō cōmouebar: Costas occaluisse plagis significat quotidianis. s. ictibus cōtundi assuetus & pfecto erūnaꝫ cōsuetudo facit nos obdurescere. & q̄si callū ducere aduersus sensū maloꝫ. hic illud Ouidianū. Q̄d

Peruicax Peruicacia. Pertinacia. male fers assuesce. nihil assuetudie mai' & Ausōius īqt lēiretq; usū bōa cōsuetudo laboꝫ. CONcidi: Lacerari fustuario supplicio. PERuicax: Pertinax: pseuerās tenaciter & perēniter ī meis calamitatibus: ī hāc sentētiā Ouid. An miseros tristis fortūa tenaciter urget. Peruicaces dñr teste porphiriōe q ī cōtētiōe usq; ad puincēdū pseuerāt. Sic puicax achilles oratio dictus: puicaciā a ptinacia grāmatici ita diſpescūt distingūtq; ut puicacia īterdū bōaꝫ reꝫ pseuerātia. sit ptinacia sp malaꝫ. Q d & actius poeta denotat his uerbis puicacē dicis me eē. perfacile patior ptinacē nihil moror. hoc fortis sequit illā idocti possidēt. M. Tullius tradit ptinaciā uitiū eē finitimū pseuerātiæ. sicut audacia fidētiæ finitima ē. Verū ut aliubi annotauimus ptinax quoq; ī bono usurpat: ut pertinax uirtus apud Liuiū: ptinax bonitas apud Curtiū. PRæuersa: Anticipās. pueniēs. reuocās. ne. s. ego tā oportuno latibulo & latebra tā salutari tutus delitescerē. Archaismos aūt ē. & figuratū gestus eloquutiōis. puersa latibulū. ut nuda genu: & mœsta uultū. VACculā: A uacca pdiminutio

Vaccula: Buccula. Taura. Horda. Hordicalia. Fedus phedo. Forda. Fides. nē fit uaccula q̄ & alio noie buccula noiat. ut Virg. buccula cœlū suspiciēs: q̄ sterilis ē uacca taura appellat: q̄ pgnās horda. ab eo ī fastis dies hordicalia noiat. q. tūc hordæ boues imolantur. Quā fordas & fordicalia. siue fordicidia appellāt. utrūq; recte. cognatiōe quadā litteræ. f. cū. h. unde antiqui dicebāt fœdū. p hedo. fostē. p hoste fostiā. p hostia. sic & fordā. p hordā. de qua Ouidius in fastis. forda ferēs bos est. fœcūdaq; dicta ferendo. pōtifices forda sacra litate boue. Vaccinus casseus recēs infunditur dysentericis. ut docet Plinius. FORtuito: Cū nō asinū q̄rerēt: sed uaccam: iuxta illud tu nō inuenta repta es. DOmini: Lego deū. pro deoꝫ. est enī exclamatio usitatissima proh deum atq; hominū fidē. de qua. M. Tullius in oratore. Nā proh deum atq; hoium fidē. pro deoꝫ aiunt: hic fides accipitur pro auxilio. ut apud comicos frequenter. AVDAcia ualida: Talis audacia.

arduaq; ceruice sublimiter eleuata: lorum quo tenebar rumpo meque protinus pernici fugæ committo: perq; pna nō tantū pedibus: uerum etiā toto piecto corpore ppere deuolutus īmitto me cāpis sub patētibus: & summo studio fugiēs īmanē ursam: ursaq; peiorē illū puerū. Tūc quidē uiator solitariū uagūq; me respiciēs īuadit. & pperiter īscēsum baculo quē gerebat obuerberās p obliquā: ignarāq; me ducebat uiam: nec inuitus ego cursui me accommodabā relinquens atrocissimam uirilitatis lanienam: cæterū plagis non magnopere commouebar. quippe cōsuetus ex forma concidi fustibus: sed illa fortuna meis casibus peruicax: tam oportunum latibulum: misera celeritate præuersa: nouas instruxit insidias. Pastores enim mei: perditam sibi requirentes uacculam: uariasque regiones peragrantes occurrunt nobis fortuito: statimque me cognitum: capistro phensum. attrahere gestiunt. Sed audacia ualida resistens ille: fidem hominū dominiq;

audacia sæpe pro fiducia est facitq; fidē innocentiæ.exquo illud Satyrici poetæ.nā cū magna ma- Audacia
læ supereſt audaria cauſæ:crediť a multis fiducia.auctor eſt.M.Tullius in Rhetoricis.unicuiq; uir fidentiæ
tuti finitimū uitiū reperiri ſic audaciā fidentiæ finitimā eē. RAptatis:Rapones dixit antiquitas ꝓ finitima.
raptoribus. AIN:Ais ne.uerba paſtoris ad aſini raptorē. INciuiliter:Inurbane uiolenter iniuſte Rapones
cōtra ciuiles mores. A.Gellius uerba inciuilia appellat petulātiora ꝓcatioraq; & nihil prorſus ha In ciuilia
bentia ciuilis modeſtiæ. AGaſonē necatū:Ex cōiectura & ſuſpitōe dictū hoc eſt nā cū aſinū abdu uerba.

teſtabatur:quid me raptatis:quid ĩuaditis. Ain te nos tractamus inciuiliter: q noſtrū aſinū furatus abducis: quī potius effaris ubi puerum eiuſdē Agaſonē necatū ſcilicet ocultaris: & illico detractatus ad terram: pugniſq; pulſatus:& calcibus contuſus:infit deierās:nullum ſemet uidiſſe ductorē: ſed plane concinatū ſolutū & ſolitarium: ob indicinæ præmiū occupaſſe:domino tamen ſuo reſtituturꝝ. Atq; utinā ipe aſinus inquit quē nūq; ꝓfecto uidiſſem: uocē quiret humanam dare:meæq; teſtimoniū ĩnocētiæ ꝓhibere poſſet: ꝓfecto uos huius iniuriæ pigeret. Sic adſentans nihil quicq; ꝓmouebat: nā collo conſtrictū reducūt eum paſtores moleſti: circa mōtis illius ſiluoſa nemora unde lignū puer ſolebat egere.nec uſpiam ruris reperiť illo ſed plane corpus eius mēbratī laceratum multiſq; diſperſum locis conſpiciť. Quam rem proculdubio ſentiebā ego illius urſæ dentibus eſſe perfectam.& hercules diceré: quod ſciebam: ſi loquendi copia ſuppeditaret: Sed quod ſolum poteram: tacitus licet ſeræ uindictæ gratulabar.& cadauer quidem diſiectis partibus tandem totum repertum: egregq; cōcinatum ibidē terræ dedere

ci uideré:& nuſpiā compareret puer agaſo nimirꝝ ſuſpicati ſunt paſtores illū fuiſſe,clāculo necatū ab hoc.quē uidebāt. aſini ab actore furtiq; occultatū. INfit: Inqt. DEierās:Per deos omnis Deierare.
ad iurans:Deierare enim eſt ual Deiutiū.
de iurare. & deiurium dī ſcito uocabulo iuſiurādū.Terentius. illū liquet mihi deierare his mē ſibus ſex nō uidiſſe. ABducis: Abduceť
Tāquā alienū ſignificāter locutus.abduciťenim qđ alienum ē ut docet Donatus.& Terentius proprietatis uerborꝝ retinentiſſimus.de alieno ſeruo loquēs ĩ aldelphis inqt hūc abduce: ꝓterea abducimur quo uolumus. dicimur quo nolumus. DVcto Ductare.
rem:Agaſonē a ducēdo grege exercitus.
dictum:ductať exercitus: uerbū honeſtū.& aptæ ſignificatiōis. apud Saluſtiū ſed mala cōſuetudine ĩ obſcenum ĩtellectum eē detortum dixit Quiliāus. in. Locus
yiii.q̄ret qſpiā & merito q̄ret: Quinti
cur hoc dixerit Quitilianus. & liani.
quo mō hic ſermo.ductare exercitus.habeat obſcenā ſignificationē.Audi q q̄ris.diſce q ne ſcis.Ductare exercitus ĩterpretatur exercitatus ducere freq̄nter gēitalia.& māibus tractare uirilia.Tales ĩtellectus excogitāt obſcenitatis dilectores ut ea q̄ ſācte dicta ſūt & ſimplr detorq̄āt ad ſœdū ſignificatū.& cādida uertāt ĩ nigriciē:apd eūdē Saluſtiū ē ductabat.& arrexit aīos militū.ſimplici hōeſtaq; ſnīa.Nō deſuerūt q ꝓ Eichrologia.
aeſchrologiā id quoq; dtorq̄rēt.ad obſcenā ſignificationē.tāq̄ eēt ĩtelligēdū duxit māibus uirilia & arrexit penē.ex hac ipura ĩterptādi licētia ſit.ut nihil ſatis tutū ſit.ut loq ſit difficile ut ſilētio nihil utilius.ne ĩ obſcenū ĩtellectū uideāur icideŕ. OB ĩdicinæ ꝓmiū: Attēde uocabulū noue fictū & ſcite fabricatū.ĩdicia.n.dī elegāter ĩdiciū cōſimilr a plauto opificia fœia ē dcā.ĩ dex āt rei pdite ſolet accipe ꝓmiū ĩdicii fci ſiue idiciæ:idex fugitiui mācipii mereťa dño mercedulā.ait ergo hic ſe Indicina.
occupaſſe aſinū quē ſolutū ſolitariūq; repit eo cōſilio ut dño ŕſtituēret recipetq; ꝓmiū ĩdicii. SIC adſeuerās:Sic aſſeueráter affirmās. COLlo cōſtrictū:Verbū iuris.nāq; ĩ ius quoq; collo cōſtricti rei trahebāť plautus ĩ curguliōe collū obſtrige abduce iſtū ĩ malā crucē.itē ĩ pēulo ad hoc alludēs dī dixiſſe.collo rē ſoluā iā oibus.itē ĩ rudēte.Rapi te obtorto collo.cōſimilr diuus Hierōymus ad Obtorto
hūc morē alludēs iqt obtorto collo me ĩ ius trahis. LIgnū egereť: ligna exportaŕ educeŕ. NEC collo in
uſpiā ruris:Nuſq; ĩ nulla ruris & agrorꝝ pte figura archaiſmos.ſic dicius nuſq; gētiū:nuſq; locorꝝ. ius.
Seruius tradit hmōi pticulas uacāter pōi & ornatus tm̄ cā. MEMbratī:Per mēbra.ut fruſtatī per fruſta mīutatī p mīutias. HERcules:Certe. SEræ uidictæ:Ex deſiderio ultōis ſerā dixit. cupiēti .n.ulciſci peuſſorē oīs uidicta ſera uidebať uoluiſſetq; multo prius tali gñe mortis agaſonē uidiſſe cōſectū.dii lanatos pedes hre dicūť ppea ꝙ lēto gradu ueniūt ad ſōtes puniēdos.ſed q̄to ſerius tā Lanati
to grauius ulciſcūť.tarditatēq; ſupplicii grauitate cōpēſāt:dixit Satyrographus. ut ſint magna tñ pedes
certe lēta ira deorꝝ ē. CONcinatū:Collectū cōpoſitū cōciniter coagmētatū: ut membra mēbris deorum.
copularenť.atq; cōgruerent. TERræ dedere:Humatū fuiſſe ſignificat.humati.n.dicunť humo cō Humatus
tecti.Sepulti quoquomodo cōditi. ut docet plinius. Antiqſſimum ſepulturæ genus auctore.M. Sepultus.

Tullio.fuit reddere corpus terræ.& ita locutũ ac sitũ quasi operimẽto matris obduci:cremare cadauera apud Romãos nõ fuit ueteris ĩstituti.Tetræ antiquitus cõdebãt.in cornelia domo nemo ante syllã dictatorẽ traditur eẽ crematus. MEũ bellorophõtẽ.Bellorophõtes.ut mythici fabulãt. & memorat Strabo pegasum equũ alatũ & uolaticũ ex pyrene põte corithiẽsi potãtẽ deprẽdit abduxitq;.cuius præsidio liberatus a chimeræ mõstro multiformi:quã cũ interemisset.& inde uictor p fugeret cũ ad cœlũ pinnati eq beneficio cõtẽderet euolare.neq; iã lõge abesset.despiciẽs ad terrã timore pterritus decidit. atque ita mortẽ oppetiit. Quidã tradũt pegasũ.cũ grauaret hoiem sessorẽ excussisse illũ ꝑcipitẽque ad terrã dedisse:qd sensisse uidetur Oratius cũ ait. pegasus terrenũ eqtẽ grauatus bellorophõtẽ.item aliubi cecinit.Vix illigatũ triformi pegasuſ expediet chimera.Homerus ĩ.vi.iliados.nõ pauca scitu digna referẽs super bellorophõte nullã pegasi equi mẽtionẽ facit.Nos in tertio Tusculanaꝝ cõmẽtario pensitauimus curiose opinor & diligẽter nasonis carmẽ.& homericũ uersũ igit cũ a bellorophõte pegasus olĩ abductus sit nunc festiuiter cũ a uiatore Asinus abducit illũ bellorophõtẽ suũ appellat. qui ut bellorophõtes equũ itaipse Asinũ abegerit.oriẽte sidẽ aurigæ natus bellorophõtes eẽ prodit. ABactorẽ: Ababigendo abactores dicti.ut tradit Donatus.abigere enim abducere ẽ.ide abactos greges pro abductos dici leges ide abigei ipsi abactores nuncupati.Quãuis abigei ꝓprie hi habeãt ut docet Vlpianus.q pecora ex pascuis.uel armẽtis subtrahũt & quodã mõ depredãt.& abigẽdi studiũ.qsi artẽ exercẽt equos de armẽtis.ut oues de gregibus abducẽtes.Cæteꝝ siqs oues oberrãtes ut equos ĩ solitudine relictos abduxerit.nõ est abigeus. sed potius fur.ex hac Vlpiãi sniã abactor hic asini.ĩ solitudie deprẽsi nõ erit abigeus dicẽdus.sed fur.Calistratus scribit oues ꝓ numero abactaꝝ.aut abigeũ. aut futẽ facere.De abigeis pũniẽdis ita diuus.Hadriãus rescripsit cõsuli.Abigei cũ durissime puniunt ad gladiũ dãnari solẽt puniunt ãt durissime nõ ubiq; sed ubicũq; frequẽtius ẽ id genus maleficii. Qui uero hõestiori loco nati sunt telegãdi sũt:aut ordie amouẽdi.ipsũ abigeoꝝ crimẽ.& admissum abigeatus noĩat:qd quia magis furtũ ẽ.publici iudicii nõ fit:Si mars & luna ĩ aquosis ꝓprie signis fuerit cõstituti pecoꝝ abactores efficiẽt. AD casas pastorales:Signate loquutus.casa.n.uilis ẽ & rustica a cauatõe dicta.hĩc apud lactãtiũ illud scitũ carneadis.si iusti uelit eẽ Romãi: hoc est si aliẽa restituãt.ad casas eẽ redeũdũ.Casaria dr q̃ custodit casã. REnascẽti die.Matius uir eruditissimus.nõ absõe finxit uerbũ hoc recẽtat ꝓ eo qd ẽ renascit renouat q;.atq; iteꝝ fit recẽs:uersus ĩ quibus hoc uerbũ ẽ hi sunt de die renascẽte.iã iã albicẽsit phebus & recẽtat. cõe lumẽ hoibus & uoluptas. ADueniẽs rusticus.Qui.s.ꝓmiserat petitis e domo feramẽtis castratoriis se se Asinũ emasculatuꝝ castratuꝝq; ut ita mitesceret mãsuescereq;. NEquaq̃ frustratus:Ille dr ꝓmissa frustratiq; qd uerbo ꝓmisit re nõ sancit.hic uero uenerat ꝑstaturus qd ꝓmiserat & asinũ castraturus. SEctionẽ:Castrationẽ.& testiũ amputationẽ τομὴ græce dr. INdidẽ:Inde ex asini libidie: ut ꝑcisione gẽitaliũ nullũ amplius icõmodũ sit ptimescẽdũ.& ita idicat lõge grauiorẽ pestẽ ab asino cõcinnãtã eẽ de pueri.s.morte.q̃ q̃ ex lasciuia amatoria timebãt. NAturã:Genitalia & uirilitatẽ.de natura ĩ hoc significatu supra quoq; dixius suo loco. BOno puero:Cuius.s.morte effectũ erat. ut carnificia asini ꝓcrastiaret. CARnificiaꝝ:Laniatõi excarnificatõi.& genitaliũ amputatõi.De carnificina copiose annotaui ĩ tertio Tusculanaꝝ cõmẽtatio.ubi dr ꝙ ægritudo ẽ ai carnificia. DIEculã mõ diẽ alias breue tẽpusculum.& morã ut ĩ prio cõmẽtario enarratius est explicatum. TANtillum:Minimũ. FLEta:Flẽs & plẽa fletus ac lachrymaꝝ.qd actiue positũ ẽ cũ alias passiue dicatur ut apud poetã ĩ.vi.hic multũ fleti ad supos belloq; caduci dardanidæ.nã fleti ꝓprie dicunt illi qui bus fletũ & lachrymas ipẽdius:sicut ecõtrario ifleti quos nullus defleuit ut ĩ hũata infletaq; turba est. FVsca ueste:Fuscus siue pullus & niger color lugentium est qui græco uocabulo anthracius

Sylla crematus primus in gente cornelia.

Pegasus pinnatus Bellorophontes.

Abactores.

Abigere.

Abigei

Abigeatꝰ

Casa.

Casaria.

Recẽtat.

Carnificina.

Tantillũ.

Fleti.

Infleti.

Anthracinus color.

noiaſ.a catbõe.quẽ anthraca uocãt.M.Varro amiculũ nigelũ dixit ueſtẽ lugubrẽ.lego apud plutarchũ in problematis.qđ ſœmiæ antiqtus in luctu ueſtes albas induebãt. TRAhẽs: Vellicãs de ſerpẽſq. CIneroſã caniciẽ.Largo cinere ꝑfuſã.imitatio.Virgiliana.ex.xii.caniciẽ in mũdo ꝑſuſã puluere turpãs.&.n.ĩ luctu & dolore caniciẽ turpabãt cinere ĩmundo.& comã uellebãt.hĩc agamẽnon homericus & idẽ actianus ſcindens dolore idẽtidẽ intõſã comã ĩ quo facetũ illud bionis ꝓinde ſtultiſſimũ Regẽ ĩ luctu capillũ ſibi euellere ꝙſi caluicio mæror leuaret. EIVlãs: Eiulatio & eiulatus ꝓprie fœmiaꝝ ẽ fletus:hĩc illud oratianũ.ex epodo & illa nõ uirilis eiulatio. hic nimirũ ẽ fletus.quẽ leges decẽuirales ĩ funetibus adhiberi uetuerũt:iõq; dixit.M.Tu.q; eiulatus ne mulieri qđẽ cõceſſus ẽ uerba legis hæc ſũt. mulieres leſſũ funeribus ergo ne habẽto ,i. non habeãt fœmiæ eiulatũ cã funeris. leſſũ.n.lelius ĩterpretaſ quaſi lugubrẽ eiulationẽ.qđ.&.M. Tullius probat in libris de legibus.qa lex ſolonis id ipſum uetat.Veteres iterpretes Seſtus helius.lucius attilius.nõ ſatis intelexerũt qđ eẽt leſſũ. ſed ſuſpicati ſũt ueſtimenti aliqđ funebris genus eſſe. TVNſis uberibus: Fœminaꝝ ẽ ĩ dolore pectus & ubera pugnis tũdere.faciẽ deſcerpere.comã diuellere:ſic Virgilius unguibus ora ſoror ſedãs & pectora pugnis.ſic & lucãus.nũc ait o miſeræ cõtundite pectora matres.nũc laniate comas. legibus uetabãt mulieres genas radere.hoc ẽ carpere ac lacerare.uerba legis hæc ſunt.Mulieres genas ne radũto:mulier faciẽ ne carpito. ISTE ſecurus:Quærimõia mulieris ĩdignãtis aſini culpa filiũ pẽptũ.,pnomẽ ãt iſte cũ ĩdignatõe ꝓnũciaſ.nã moleſtũ odioſũq; ſignificat.ut notat Donatus. ſic apud proptiũ.iſte qđ ẽ ego ſæpe fui. DIſtẽdit:Implet farcit plenũ reddit.hoc ãt ſpecimẽ eſt & argumẽtũ aſini ſecuri & de alieno luctu incurioſi.qui uentrẽ diſtẽdẽs cibariæ uoluptati deſeruit de his ãt quoꝝ inſaturabile ẽ abdomẽ & inſatiabilis uẽter prouerbiũ græcũ celebraſ. απληστοσ πιθοσ .i.ĩ explebile doliũ qđ referſ ad fabulã Danaidũ.q; dolio ꝓforato hauriũt aquã nec id unq; explẽt. MIſere:Purior ſenſus ẽ ſi uerbũ ſit miſeret. MAgiſtrì:Agaſonẽ puerũ ſignificat. ab urſa iterfectũ. SEnectã deſpicit: Cecilius ĩ ſenecta hoc reputo miſerrimũ ſentire ea ætate eẽ odioſum ſe alteri Tradũt hiſtorici:Senectã galbæ imperatoris fuiſſe deſpectui. M.Tullius refert in Catone. Senes ideo moroſos eẽ.& difficiles.qa cõtẽni ſe putãt & deſpici. Attñ apex ſenectutis ẽ auctoritas. lacedemõe honeſtiſſimũ fuit domiciliũ ſenectutis nuſq; ſenectus honoratior.hĩc illud celebratũ. cũ qſpiã uidiſſet q̃tũ honoris iuniões ſenioribus lacedemõe exhiberẽt ſcitiſſime dixit ερσπαρτη μορηλυσιτελειγηρασκειν ſola ſparta expedit ſeneſcere. CIRca noxiã:Legi põt cõtra noxiam. QVAdrupes neqſſime:Apoſtrophus ſermo uires dat oratõi:q; alioq; erat futura lãguidior: ſic illud Cicerõis habes igiť tubero.qđ ẽ accuſatori maxie optãdũ & cætera qđ ſi ꝑ tertia uerbi ꝑſonã enũcieť ois uis acrimõiaq; lãgueſcet.ſi ſic dicat hẽt igiť tubero qđ ẽ accuſatori maxie optãdã.ſic demoſthenes ad eſchinẽ horationẽ ĩ ,phemio cõuertit.ſic Saluſtius directo ad Ciceronẽ. in quẽ ipſũ dicebat uſus ẽ pricipio.cũ ait grauiter & iniquo aĩo maledicta tua paterer.M.Tul. & Cicero tecit i Catillinã.quouſq; tãdẽ abuteť patiẽtia nr̃a.ſic & nũc ſcitiſſime iducit fœmia utẽs apoſtrophaad aſinũ.quẽ filii extictorẽ arbitrabaťut ita uehemẽtior ualidiorq; crimiatio uideať. PRæcatiã uocis uſurã:Senſus eſt.ſi tibi o peſſime aſine uſus uocis tẽporarius cõcedereť. ut loqui poſſes nulli tamẽ perſuaderes te huic culpæ nõ eẽ confinẽ.Præcariũ eſt ut VIpianus tradit quod precibus petenti utendũ concedit.tã diu quã diu is qui conceſſit patitur.Qui precario concedit.ſic dat qua ſitunc receptutus cũ ſibi libueri t.precariũ ſimile ẽ cõmodato hinc elegãter dixit Seneca homies eſſe ſpiritus precarii quaſi cõmodati quẽ mutuo accipimus quẽ reddere debemus.cũ primũ repoſcet q cõmodauerat.nos oportet ĩ prõptu habere & appellatos reddere peſſimi eſt debitoris credi tori facere cõuiciũ.nãq; ꝑcariũ reuocare uolẽti cõpetit.& ut iquit iulianus eſt natura æquũ tam diu te mea liberalitate uti q̃ diu ego ueli.M.Brutus ꝑcariã ſalutẽ.Curtius regnũ ꝑcariũ dixere:ſic & nũc ꝑcaria uſura uocis accipiť.ꝓ uſu uocis cõmodato.quã ꝑcibus ꝓetes utẽdã ipetraueri t a natura tã diu q̃ diu ipſa uolnerit in hũc ſenſũ ſextẽta exẽpla ſunt apud eos q puniter & elegãter ſcri

trahens cineroſam caniciẽ:heiulãs & exinde ,pclamãs ſtabulũ irrũpit meũ;tunſiſq; ac diuerberatis uehemẽter uberibus:ĩcipit. & nunc iſte ſecurus incũbens ꝑſæpio uoracitati ſuæ deſeruit. & ĩſatiabilem ,pfundũq; uentrẽ ſemp eſitãdo diſtẽdit.nec erũnæ meæ miſeræ uel deteſtabilẽ caſum defuncti magiſtri recordatur. Sed ſcilicet ſenectã infirmitatẽq; meam cõtemnit ac deſpicit.& ĩpune ſe latuꝝ tãtũ ſcelus credit. At utcũq; ſe preſumit ĩocentem. Eſt.n cõgruens peſſimis conatibus circa noxiam conſcientiam: ſperare ſecuritatem. Nam prohdeum fidem quadrupes nequiſſime licet precariam uocis uſuram ſumens: cui tandem uel ineptiſſimo ꝑſuadeꝛ poſſis:atrocitatẽ iſtã culpa uacaꝛ: cũ

Veſtes albæ in luctu.

Agamenõ ſcidẽs comam.

Eiulatio. Leſſum.

Mulieres genas ne radunto.

Prouerbium.

Inexplebile doliũ.

Senecta de ſpica tui.

Domicilium ſenectutis ſparta.

Apoſtropha uegetat oratio nem.

Præcariũ Spiritus. præcarii homo.

Salus præcaria.

Regnum præcariũ

Vsura p usu. Vsuraria. Vsurari us puer. Vsuarius Vsuaria ancilla. Vsio.

bunt. Vsurã ãt pro usu dici frequens est apud eruditos. & testat. M. Tullius cũ ait ĩ Catilinã: unius usurã horæ gladiatori isti ad uiuẽdũ nõ dedisse. hĩc plautinus mercurius alcũenã uxorẽ iouis usurariã nõ ifestiuiter appellat: uidelícet ab usura: hoc ẽ usu. illa. n. utebat pide ac sua uxore cũ ipse eẽt Amphitrio subditicius: puer quoq; usurarius ab eodẽ plauto dictus cuius opa & ministerio utiur. usurã p uita põi annotat Dõatus. Apud iuriscõsultos nõ tã usurarius notat q̃ usuarius. cui usus legatus sit: ĩ quo mius ẽ iuris. q̃ ĩ usufructu: de quo ĩ libro scdo istitutionũ sic scriptũ legius: si pecoris uel ouiũ usus legatus sit neq; lacte neq; agnis neq; lana utet usuarius. qa ea ĩ fructu sũt. plãe ad stercorãdũ agrũ suũ pecoribus uti põt: e cõtrario. usuarius Seruus & usuaria ancilla dicũt quorũ usus legatus ẽ & opa. Vñ li. vii. digestoꝝ labeo putat si fundũ cõduxerit qs usuariũ seruum ibi posse opari. Quid. n. iterest ĩ quã rẽ opa eius utat. Quare & si lanã cõduxerit usuarius expediẽdã poterit ẽt p usuarias ancillas opus pficere Au. Gellius. usuaria appellat. q̃ usui sunt. q usiõnẽ quoq; p usu siue usura posuit.

ppugnare pedib⁹ & arcere morsib⁹ misello puero poteris? An ipm qdẽ sepi⁹ icusare calcib⁹ potuisti: mori tuꝝ uero defendere alacritate simili neqsti? certe dorso receptũ auferres ptin⁹: & ifesti latronis cruẽtis manib⁹ eripes. Postremũ deserto derelictoq; illo cõseruo: magistro: comite: pastore nõ sol⁹ aufugeres. An ignoras eos ẽt q morituris auxiliũ salutaꝝ denegarit: qd cõtra bonos mores id ipm fecerit: solere puniri? sed non diutius meis cladib⁹ lætaberis homicidia: sẽties efficiã misero dolori: naturales uires adesse. & cũ dicto: assertis manibus exoluit suam sibi fasciam: pedesq; meos

Propugnare. Oppugnare. Nocere facile. Prodesse difficile. Alacer. Alacritas

PROpugnare: Defẽdere & opitulari. ppugnare & oppugnare tãquã cõtraria disparauit. Au. Gellius scribens oppidũ a metello opugnari: ab oppidanis propugnari. DEfendere nequisti: Argumẽtũ ex eo. ut qui potuerit obesse. possit & prodesse. q ualuerit pdere debuerit & posse seruare. ueꝝ. ut inqt Quitilianus ĩ. vii. nocere facile est pdesse difficile & cũ hoc rectũ sit uehemẽtius apud Ouidiũ medea dicit. Seruare potui pdere an possim rogas? ALAcritate: Alacris siue alacer dr is q uiget sensibus uniuersis. qd est ĩdiciũ erecti animi atq; sublimis auctor pediãus asconius. unde alacritas dicta p uigore & animi erectione. & nõnũquã pro letitia gestiente q̃ malis habenda sit. ut. M. Tullius in quinta Tusculana ostendit his uerbis. uir tẽperatus constans sine metu. sine ægritudine sine alacritate ulla sine libidine nõ ne beatus? DORso: Veteres dossũ dixere. Vñ & iumẽta dossuaria: q̃ dosso onus ferunt de qbus Varro in secũdo de re Rustica & nos supra cõmemìnimus. Cõseruo magistro: Exaggeratio specioſa onerãdi criminis cã tẽpestiuiter inducta. Turpe. n. ẽ cõseruũ deserer: Turpius magistr⁹ Turpissimũ uero derelinquere pastorẽ: q pbet cibaria iumentis q. alit q curat. CIRca bonos mores: corrige cõtra. nã cõtra bonos mores facìt. q periclitãti nõ succurrit q morituro nõ fert suppetias salutares. nã ut inqt Seneca: q nõ uetat peccantẽ cũ possit iubet. in decretis. lxxxvi. Di. culpam proculdubio facientis hẽt q qd põt corrigere negligit emẽdare Ex pscripto legis argumentat⁹ pudẽ q morituro nõ sit opitulatus. Cõtra bonos mores: Verbũ peculiare iuriscõsultoꝝ q sic tradunt titulo de iniuriis. adiicit aduersus bonos mores uerberauit ut nõ ois oino q uerberauit. sed qui aduersus bonos mores uerberauit teneat. itẽ titulo de extraordiariis criminibus. fit iniuria cõtra bonos mores ueluti si quis fimo corrupto aliquẽ psuderit. Ceno oblinierit aquas spurcauerit.

Contra bonos mores. Contra bonos mores.

Dolor.

DOlori uires adesse: Dolor mõ uenustos facit mõ ingeniosos ac solertes. hinc illud Nasonis grãde doloris ingeniũ miseriscꝫ uenit solercia rebus. Nõ nũq̃ uires suggerit. & aio ipternito ipellit i ultionẽ. Sæpe doloris affectus irã imitat. ẽ. n. ipotẽs. cuius ipulsu cõtẽporibus piculoꝝ ipsius quoq; mortis frequẽter efficimur dũ aio doleti parẽtemus. ASsertis. Liberatis exertis expeditis. cũ nõ sit ut inquit Seneca natura hominis appetens pœnæ: mulieres tamen reponendæ ultionis cupidio res sunt: & ut ait satyrographus uindicta nemo magis gaudet q̃ fœmina. SVam sibi fasciam: Anstrophium intelligit: quæ fascia pectoralis est qua mammæ cohibentur. de quo Catullus strophio teretes euincta papillas. an uittam. quæ in uincendo capite adhibetur: celebrata est uox illius. qui dixit fasciam solue quantum mali sub illa latet ubi fascia significat Diadema. & insigne regium. Martianus fasceas appellat: quas alii zonas. Fasceatim aduerbium est priscorum fasceam pro corti ce posuit. M. Varro. fasciis in calciatu usos esse priscos indicat plinius scribens in octauo mures arosisse carboni imperatori fascias quibus in calciatu utebatur. quod dirum fuit ostentum. Tales fascias eleganti uocabulo crurules. & pedules Vlpianus appellat a cruribus. scilicet & pedibus uestiendis. Sic enim inquit titulo de auro & ueste legata fasciæ crurules pedulesq; & pilea uestis loco sunt. quia partem corporis uestiunt. impressi codices iuriſconſultorum habent fasciæ crinales: Quæ lectio si sincera est ad uittas: & crinium tegumenta referetur. Dixit autem suam sibi ex antiqua locutione. Sic enim ueteres loquebantur: ut suo sibi gladio hunc iugulo.

Strophiũ Fasceam. solue. Fasceati. Crurules Pedules. fasciæ.

SIgillatim:Singulos seperatim singulatim & sigillatim dī a singulis:aduerbiū ē notissimū a plau to singulariter dictū:singulū uestigiū:& ita ueteres usurpāt. INdidē:Ex eadē fascia. ARctissima: Strictissima. AFfirmari:Melius offirmari pro eo qđ est occludi obturari obserari.indicat pticam illā uicē ipleuisse clausꝛ:& repagulꝛ. OBtūdeꝛ:Crebris ictibus ferire.Trāslatio sūpta a mal leis fabrꝛ qbus ferramēta in incude tūdūt. FEssis uiribus:Merito ī fœmīa:q̄ ī becilior ē & infr mior:cito uires defessæ sunt:& brachia lassescere cœperūt. DEgrauatus:Valde grauatus hæc eni particula de mō auget: alias mi nuit.plinius ī .yii. eosdē pterea nō posse mergi nec uestē qdem degrauatos. SVOpte: Suo ipsi us. TVOpte tuo ipsius.Et alia cōsimiliter. CIta: Celeri. AD focū.Proprie focus locus ē ubi fit ignis a fouēdo.i.calefaciēdo dictus.Tibullus dum meus assi duo luceat igne focus: ad focū collit lar familiaris deus:ɖ quo plautus ī aulularia.a foco focariæ dictæ fœmīæ quaꝛ ministe riū circa focū ē libro regū prio sic scribit filias quoq; uestras fa ciet sibi unguētarias & focarias & panificas. VIpianus refert fo cariā & uilicā istrumēto fundi cōtineri:focale uero nō a foco: sed a fouēdis faucibus denominat.ē.n.fauciū uelamentū:cuius oratius Quintilianus. Martialis. cōmeminerūt focaneus quoq; palmes dictus Columellæ.nō qui in foco est sed qui in bifurco ui tis prorepens.uelut fauces obsidet. Vnde & nomen.focula antiqui dixerunt nutrimenta.& focu late nutrire ac fouere.fomenta focillationes a fouendo deducuntur. TItionem:Vt Lactantii uer bis utar ex libro quarto institutionum titionem uulgo appellant extractum foco torrem semiustū extinctum nonius quoq; titionem esse dixit fustem ardentem.zacharias propheta.Ecce inquit ti tio eiectus ab igne.Virgilius torrem dixit.Quem noster lucius titionem.pacuuius & ennius de clinabant hic torrus torri in secunda declinatione.Sed ille loquendi mos exoleuit cūm nunc om nes dicant hic torris ex formula tertii ordinis. OBtrudit:Trudendo immittit & inuito impin git. Terentius . quoniam nemini obtrudi potest itur ad me ubi exponit Donatus infringi impin gi. quasi inuito . INnixus: Adminiculatus:snbnixusq;. LIquida fimo:Mira fuit priscorum in ua riandis generibus declinationibusq; licentia.M.Varro lupum fœminam dicit corius & collus ma sculino genere dictus.pari modo diuerso genere dicebant:hæc metus hæc annis hic frons consi militer Apuleius licenter dicit fimum fœminino genere cum masculino & neutro apud cæteros dicatur a fimo fit fimetum.quod significat sterquilinum.Asinini pulli fimum quod primum edi dit poleam uocant Aristoteles & plinius. EGEsta:Effusa quasi eiaculata.auctores tradunt feram quæ bonasus uocetur.fuga sibi auxiliari egerentem ea fimum interdum & trium iugerum longi tudine:cuius contractus sequentes ut igis aliquis comburat.itidem Asinus egestione excrementi liquidioris perniciem a se se repulit. QVA cæcitate:Ex hoc intelligi uult largiorem fimum ege stum esse cuius copia mulier illa quasi obcæcaretur. CERtum:Legendum est cæterum. DElirā tis altheæ:Fabulæ canunt altheam meleagri matrem:cum uidissent fratres Toxea & plexippum in terfectos a filio referri.uolētem ulcisci fraternos obitus.furore extimularam coniecisse in medios ignes titionem quo uita meleahri continebatur.& ita uterq; simul extinctus est.mox althea diri fa cti conscia sibimet necem conscinit.acto per uiscera ferro.parcæ torrem illum siue titionem fune reum atq; fatalem in flāmas posuere.cum althea meleagrum esset enixa dixeruntq; tempora & sti piti & puero eadem fore.tunc althea stipitem illum e flammis ereptum seruauit abditum in arca atq; in penetralibus.qui seruatus meleagrum quoq; seruabat.extinctus igne illum pariter extinxit gtæci Ἀλθοῖ uocant hunc titionem siue torrem quo melagri uita continebatur.nunc non incō ciniter Apuleius utens fabulæ huiusce translatione ait se Asinum quasi meleagrum extitisse. qui paulominus interierit titione mulieris quasi alterius altheæ.quæ per delirium & furorē exitium filio concinauit & ita apte. Asinum meleagro fœminam altheæ titionem titioni comparat.Althe am uocant maluam siluestrem.quæ ab excellentia effectus.a quibusdam Aristalthea appellatur. Altheæ radix.ut inquit plinius cocta in aqua aluum sistit efficatior conuulsis ruptisq;.Hippocrates uulneratis sitientibusq; a defectu sanguinis radicis altheæ decoctæ succum bibendum dedit.

sigillatim inligatas:indidem constringit arctissime.scilicet ne quod uindictæ meæ supereſſet præsidium. & pertica:q̄ stabuli fores affirmari solebant arrepta.non prius me desiit obtūdere: q̄ uictis fessisq; uiribus suopte pondere degrauatus: manibus eius fustis esset elapsus. Tunc de brachiorum suorum cita fatigatione conquesta: procurrit ad focum ardentemque titionem gerēs mediis inguinibus obtrudit. donec solo quod restabat innixus præsidio. liquida fimo stricim egesta: faciem atq; oculos eius confedassem. quacœcitate atq; fetore:tādem fugata est a me pnicies.certū titione delirātis altheæ meleager asinus interisset.

Degrauatus.

Suopte.

Focus.

Focariæ.

Focale.

Focaneus.

Palmes.

Focula.

Titio.

Torris.

Torrus.

Obtrudere.

Licentia ī uariandis generib⁹.

Fimetum.

Polea qđ

Bonasus.

egestu

fuga

fimum.

Titio me leagri fatum.

Althea malua.

Aristalthea.

HOC uolumĩe nex mariti charites miserãda. Exoculatio amatoris. Thrasilii facta p charitem. Vltronea puellæ mors explicantur. Mutatio domini. Enarratio sacerdotũ Deæ syriæ luculenta. & illorum spurcissimæ libidies. Flagra dissectiõesq; membrorum fraudes ac decipula detecta continentur.

Chronographia. Gallicinium. Conticinium.

NOCTIS gallicinio: chronographia. i. tẽporis descriptio est scdm diei ciuilis diuisionẽ. post mediã noctem est gallicinĩũ a galli cãtu dictũ. inde cõticiniũ cũ & galli cõticescunt. & hoies tũc ẽt qescũt. galli uigiles nocturni: quos excitãdis ut inqt plinius in opera mortalibus rũpẽdoq; sõno genuit natura diẽ uenientẽ nunciant cãtu. ipsum uero cãtũ plausu latex: Ambrosius i qnto exameri ẽ ẽt galli cãtus suauis i noctibus. nec solũ suauis sed ẽt utilis. q quasi bonus cohabitator. & dormiẽtẽ excitat & sollicitũ admonet: uiãtẽ solat processum noctis canora significatiõe protestans græco uocabulo gallicinĩũ dr ἀλεκτρυοφωνία Lucianus hoc idẽ tẽpus describẽs ait ἡνίκα βαθεῖα ἀγγέλου τις ἀπορθῆσαι κώμης ἦλθε μέσον τοῦ χωρίου καὶ τὴν ἐπαύλιν. erat in quit nox profunda. cum nuncius ex castello in agrum uenit & uillam. Gallinaceorum cantus terret leones. quod serii scriptores tradunt & esopus fabulator ostendit. prouerbium est apud græcos. ἀλεκτρυόνων μεμφέσθαι κοιλίαν. i. Gallorum uentrem in cusare: De his qui delicatius uiuunt: & sumptuosius. IS de eius exitio: Lucianus breuissime perscribit sponsum & sposam in littore ambulantes repente fluctibus maris absorptos eẽ hic uero noster longe demutans recedensq; a græco scriptore denarrat copiosius latiusq; alio mortis genere extictos iteriisse: quæ narratio auocat tenet mulcet lectorem minime lassescentem. IGNEM propter: Iuxta prope. sic Virgilius propter aquæ riuum. CONseruoꝝ: Qui eidẽ domino seruiunt: q in eodẽ sunt famulitio cõserui nominant. Seneca libro. vi. epistolarũ serui sunt imo hoies. serui sunt imo humiles amici serui sunt imo cõserui. σύνδουλοι cõseruũ uocant. EQ VIsiones. Hoc totũ festiuiter. sicuti. n. qui concionẽ habet ad romanos solet quirites uocare. ita apud pastores uerba faciens appellat illos suis nominibus. speciatim seiunctimq; nam cum res pastoralis ferme tota contineatur. aut equis aut bobus. aut ouibus per trigemina nomina pastores omnis expressit. Equisiones qui alio nomine equiarii equorum moderatores sunt. ac magistri apud antiquos omnes quibus regimen cuiuslibet rei concedebatur equisiones dicebantur. ut supra suo loco docuimus. BVBsequæ: Bubulci a seqũdis bobus dicti. eo inclinatu formaf bubsequa. quo pedissequa. bucerias dicũt boũ greges. q & bucera nominãf. bubulcitare est boues curare bucedæ uero quod annotatu dignũ est uocabulo plautino sunt qui loris bubulis ceduntur quos & plagipatidas uocant ex eodẽ genere sunt flagriones. quasi flagris subiecti & uerberones & mastigiæ. e diuerso. Tintinaculi oppido quã elegãter dicuntur uirgatores: siue tortores. qui flagris cedunt sontes ob noxam & loris bubulis castigãt uocabulo fictitio a sonitu quẽ uerbera efficiunt. nã dum uerberant & cedunt flagris: Tintinnare uidenf & tinnitum reddere ex crepitu plagarũ. quæ percussio festiuiter dicif ab eodẽ plauto. Tax. Tax uidelicet per onomatopeam a sonitu quẽ reddit id genus hoies flagratores quoq; dicebaf q uis quidã flagratores ponant pro flagriones ut sint qui mercedæ flagris cedunf. FVit charte nobis quod fuit nõ est. quæ fuisse dicitur iã extincta eẽ significaf. Cõsimiliter Virgilius fuimus troes fuit illium & ingens gloria teucrorum. hoc enim uerbo utimur cum quidpiam transactum & pœnitu sublatũ & ad nihilũ redactum significamus. plautus in persa omne ego pro nihilo duco qd fuit quando fuit tanquam hominem quando animam efflauit quid eum quæras qui fuit. NEC incomitata. Dulce ẽ moriẽtibus cõmori & maximũ morientis solatiũ ẽ si nõ solus morif. si petit inferos comitatus. iuxta illud. Nũquã oẽs hodie moriemur inulti. MAnes adiuuit: Inferos petit

Cõseruus

Equisiones.

Bubseq.

Buceriæ.

Bucera.

Bubulcitare.

Bucedæ. qui plagipatidæ.

Flagriones.

Tintinaculi.

Tax.

Flagratores.

Fuit iliũ.. Pro nihilo quod fuit.

A CApite: A pricipio. & sũma rei origie. græce dr κεφάλαιον. CHAritis: Emendo chartis ut sit sensus se cuncta uelle referre ut historici possint chartis & libris ista conscribere occulte denotat semet ipsum. a quo hæc chartis inuoluuntur. & historico stilo conscripta posteris produntur.

DE GALLICINIO

NOctis gallicinio uenit quidã iuuenis pxima ciuitate: ut quidẽ mihi uidebatur: unus ḋ famulis Charites puellæ illius: quæ mecum apud lat rones pares erũnas exanclauerat is de eius exitio: & domus totius infortunio. mira ac nefãda: ignẽ propter assidẽs inter cõseruorũ frequẽtiã: sic anũtiabat, equisiões opiloneſq; etiã bubseque: fuit Charite nobis q̃ miscella: & quidẽ casu grauissimo: nec uero incõmitata mães adiuit. sed ut cũcta noritis: referã uobis a capite quæ gesta sunt: quæque possint merito doctiores: quibus stilum fortuna subministrat: ĩ historiæ speciẽ Chartis inuoluere.

ERAT in proxima: Narratio secundū ꝓceptiones Rhetoricas. Lucida breuis probabilis. qua singula ita decenter ita graphice describuntur: ut non legere te putes sed cernere. EQVO clarus: Equitē equestriq; claritudine nobilē fuisse significat: qdā codices habēt loco clarus. ut loci conditione splendidū fuisse demōstret. NATAlibus: Claritudine natalium insignis & nobilitate generis illustris. Natales sunt τοῦ μεσσω. nā laudamus natales ut honestos: infamamus: ut sordidos. Natales. Plinius in tertio epistolaꝝ. nōnūq; cādidatus natales cōpetitoris arguebat. Titulus est apud iurisc. cōsultos de Natalibus restituendis: quo euidenter ostēditur: eū qui Natalibus restitutus sit: uti iure ingenuitatis tanq; noie natali ingenuitas ipsa significet.

Erat in proxima ciuitate iuuenis: natalibus ꝑnobilis: equo clarus: & pecuniæ fuit satis locuples. sed luxuriæ popinalis. scortisq; & diurnis potatiōibus exercitatus. atq; ob id factiōibus latronū male sociat⁹. nec nō etiā manus infectus humano cruore. Thrasillus nomine. idq; sic erat. & fama dicebat. hic cum primum Charite nubēdo maturuisset: inter præipuos procos: summo studio petitionis eius munus obierat: & quāquā cæteris omnib⁹ id genus uiris antistaret. eximiisq; muneribus parentum inuitaret iudicium: morum tamē ꝑbatus: repulsæ contumelia fuerat aspsus. At dū Herilis puella ī boni Lepolemi manū uenerat: firmiter deorsus delapsū nutriēs amorē: & ꝺnegati thalami

LVXuriæ popinalis: Ideſt qui iter popinas. & ganeas. & lustra luxuriose ac prodigaliter pecuniā dilapidaret. De popinis alibi affatim scripsimus. popinones dicuntur hoies luxuriosi popinis dediti. quos alio noie uocant tabernarios. & ganeones. popinationes sunt luxus. & helluationes. græce dicūtur ασωτοι & ασωτιαι. FActionibus latronū: Inter bonos amicitia inter malos factio ē. Tertullianus his nomē factionū accōmodatū est. qui in odium bonorū & proborū cōspirant. MANVS infectus: Habēs manus infectas tinctas. maculosas hūano sanguine tales āt siccarii & homicidæ: figurata locutio ē. sic Vir. Nuda genu: nodoq; sinus collecta fluētes. THRAsylus noīe: Latroni cōgruēs nomē. nā græce θρασος dicitur temeritas ferocitasq; unde & thrasylus pro temerario & feroci. MATVruisset: Ad maturitatē ætatis nubilis pubertatisq; uenisset: Plinius in epistolis summa cōsequuturus si uirtutes eius maturuisset: poeta in hāc sententiā iam matura uiro. iam plenis nubilis annis. MVNVS obierat: Adierat peregerat ꝑpleuerat officiū proci & petitionis uxoriæ. ID genus: Eius generis. s. procorū. uetus & perinde elegās locutio id genus. hoc genus pro huius generis. & illius generis. hac locutione scatent uolumina eruditorū. ANTIstaret: Præstaret. excelleret. Catullus antistas mihi milibus trecentis. Antistitiū dicit Martiano ipsa excellentia & apex dignitatis. PArentū iudiciū: Tanta in muneribus fiducia. & plerūq; uis est. ut parentes sæpe cōnitent in filia elocanda: ut munera tenebras mortalibus offundant: in hanc ferme sententiā est illud Satyrographi: ipsos audent temptare parentes. MOrum improbatus: Malemoratus. & ex malis moribus culpatus. Archaismos est. REpulsæ contumelia. Prælatio alterius sine alterius cōtumelia nō pōt procedere: nec electio sine reprobatione. Vt inqt Tertullianus: sicuti aūt repulsam patiuntur ꝑteriti in magistratus petitione cū dedecore & cōtumelia. ita in perenda uxore. repulsus ꝑteritusq; fuerat turpiter Thrasyllus. & cū dehonestamento. Valerius Maximus syllam scribit repulsa ꝑturæ sugillatū fuisse: quē uult intelligi sugillatiōe quadā & turpi cōtumelia deformatū: notatūq; ob repulsā. HERIlis puella: Filia heri nostri. sic seruus appellat charitem. q̄ filia erat heri hoc est domini. apud Plautū frequenter herilis filius dicitur domini filius. IN manū uenerat: Ideſt denupserat lepolemo eiusq; uxor facta erat. quod aūt ait in manū conuenerat usus est uerbo nuptiali. Ex ritu. s. consuetudineq; priscorū: & ut id qd̄ dicit planius fiat scito duobus modis uxorē haberi solitā usu, & coemptione: Nā cōfarreatio de qua suo loco dicetur solis pōtificibus cōueniebat: q̄ ī manū p coemptionē cōuenerāt eæ matres familias uocabāt: q̄ autē usu nequaq̄: Coemptio certis solēnitatibus pagebat. & sese in coemēdo inuicē interrogabāt: uir ita an mulier sibi materfamilias eē uellet: illa respōdebat uelle. Itē mulier interrogabat: utrū uir paterfamilias eē uellet: ille respōdebat uelle. Itaq; mulier uiri cōueniebat ī manū. & uocabāt hæ nuptiæ ꝑ coemptionē. & erat mulier materfamilias uiro loco filiæ. Auctor Vlpianus & post Vlpianū Boetius ī cōmētariis topicorū. qui alio quoq; loco tradit qd̄ bona mulieris post eius mortem uir adipiscatur: q̄ ī uiri manū cōuenerit. efficitur enī ꝑ ī manus cōnētionē. ut quæcūq; sūt mulieris uiri fiant dotis noīe: hāc solēnitatē nuptiarū signauit. Au. Gellius cū ait matrē familias appellatā eē eā solā q̄ in. mariti manū mancipiūq; uenisset: hoc idē denotat Seruius maronianus interpres scti bēs in. xi. cōmētario matrē familias dici q̄ ī matrimonio cōuenit ꝑ coemptionē: ꝑ quādā iuris solemnitatē. Triuiales magistri & minuti grāmatistæ quorū deus est Seruius legētes hæc seruiana annotamēta hallucinātur: atq; cecutiunt apud quos cōmētator cōmentatore. interpres eget inter

Popinones.

Popinationes. Hellua-tiones. t Asoti.

Factio inter malos.

Thrasylus.

Maturuisset.

Antistitium.

Sugillatus.

Herilis.

Solemnitas rei uxoriæ.

Nuptiæ per coemptionem

Materfamilias.

Grāmatistarum deus est Seruius.

prete:qui nostra quoq; interdū uellicāt:qa scripta nō sunt uerbis uulgariis.& stilo rubiginoso.de hac coemptione cōiugali.qua uxor in mariti manū cōueniebat.itellexit poeta illo uersu.Teq; sibi

Nubētes cū tribus assibus ad maritum.

generū thetis emat oībus undis.Hic aūt ritus sic peragi solebat:Nubētes asses tris ad maritum uenientes ferre solebāt:atq; unū quē manu tenerent.tāq; emendi causa marito dare:alio quē in pede haberēt ī foco lariū familiariū ponere. Tertiū quē in marsupio cōdidissent.cōpito uicinali re sona re.hæc eo curiosius enarratiusq; explicaui:ppterea,qđ nō parū multi lectores p incuriā eruditionē

Medulla scriptoris introspiciēda.

in Apuleianis uerbis delitescentē haud facile pspiciūt: neq; ultra primorē cutē descendūt.minime elaborātes sanguinem ac medullam uerboꝝ ipsius eruere:atq; penitus itrospicere: Nos uero.q posterorū negociū p uirili parte agere cōtendimus pēsiculate & diligēter ppendimus eā q nō sunt oībus obuia.q̄ ī secretariis doctrinaꝝ recōdita delitescunt.& ut in cōmētariis pristinis nostris dedimus operam. ne penitēdi cōmentatores uideremur.ita in his curabimus. ne opera & īpensa dispereat: supra quoq; id totū leges explicatum ex p̄cepto.s.græci prouerbii qđ ait ΔΙΣ ΚΑΙ ΤΡΙΣ ΤΟ ΚΑΛΟΝ. i. bis & ter pulchra sūt repetēda.

permiscens indignationē: cruento facinori q̄rebat accessum. Nactus deniq; præsentiæ suæ tēpestiuā occasionē:sceleri qđ diu cogitarat: accingitur. Ac die quo p̄donū īfestis mucronibus puella fuerat astu:uirtutibusq; spōsi sui liberata:turbæ gratulātiū exultās:īsigniter pmiscuit sese. salutiq; præsētia futuræ soboli nouorū maritorum gaudibundus:ad honorem splendidæ prosapiæ: inter præcipuos hospites domum nostram receptus:occultato consilio sceleris: amici fidelissimi personam mentiebatur. Iamq; sermonibus assiduis: & conuersatione frequenti:nonnūq; etiam cœna: poculoq; cōmuni carior:cariorq; factus: ī pfundā foueam cupidinis sese paulatim nescius præcipitauerat:

Bis & ter pulchrū referēdū

PERmiscens:Planior lectio est reminiscens. ACCINgitur:Significāter locutus:sic.n.dicimus ī magnis rebus suscipiēdis:ut accingunt oēs operi auctor donatus. TEMpestiuā occasionē:pittaci mityleni illa est celebrata sentētia.ΓΝΩΘΙ ΚΑΙΡΟΝ.i noscе oportunitatē.siue tēpestiuitatē.siue rem pestiuā occasionē:q̄ adeo in rebus fœliciter obeūdis necessaria est:ut sine occasione nihil ferme prospere atq; ex animi sentētia proueniat:sed sup hoc copiosissime disserui. In libello septē sapiētum. quē scio tibi Antistes maxime cordi eē.qui ueræ sapiētiæ es explorator.qui ad sapientiā perinde ac scopon dirigis studia tua oīa & actiones. ASTV sponsi:Qua astucia:uaframēto.uirtute lepolemus spōsam charitē ex p̄donū manibus liberauerit proximo uolumine enarrauit. SALVtiq; Videtur legēdū salutariq; p̄sentia. GAVdibundus:Immodico gaudio gestiens.&.oībus lætitiis affectū eē se simulās si.M.Tullio credimus:Gaudiū a lætitia sic distinguitur:ut gaudium in laude sit in uitio lætitia.ut gaudere deceat lætari nō deceat. gaudimoniū Hieronymus haud indecenter usurpat pro gaudio:qui in prohemio prophetaꝝ gaudimonium inqt eius erit ī luctū.ab eodē uox gaudimonii dicta est. PROsapiæ:uocabulū qđē usitatissimū. sed qđ a Quintiliano interdū catur.perinde ac uetustū nimis.& deculpatū. PERsonā mentiebatur:Nulli peiores inimici prosecto sunt q̄ psonati.q̄ occulti q̄ simulato amicitiæ tegumento inuoluti.quos cuncti detestātur: de quibus cecilius uere ac diserte scripsit.hi sunt inimici pessimi fronte hilaro.corde tristi. quos neq; ut mittas scias.ad hāc sentētiā nō absurde referri potest Plautinū illud. Lupus est homo homini.cū qualis sit nō nouit.grāmatici annotant fidos in maximis dici fideles in minoribus negociis.item fidos esse amicos:fideles seruos. sed hæc indiscriminatim apud idoneos auctores usurpantur:neq; eni decet friuolis grāmaticoꝝ obseruationibus astringi classicos summatesq; scriptores. COENA poculoq; cōmuni:Mensam ueteres amicitiæ cōciliatriculam eē dixerūt.neq; in cōuiuio inuentus est amicus fidelior. crescitq; beniuolentia ex cōsuetudine cōtubernalitatis. prouerbiū græcū est dignū scitu.nec indignū memoratu. ΑΥΤΟΜΑΤΟΙ ΔΕ ΑΓΑΘΟΙ ΑΓΑΘΩΝ ΕΠΙ ΔΕΙΠΝΟΝ ΙΕΝΤΑΙ.i.boni ad cōuiuiū bonoꝝ ultronei eunt & inuocati.tāq; fas sit bono uiro ire ad cœnā probi amici sine uocatione.qua ex re cariores inter se fiunt & cōiunctiores. auget eni beniuolentiā cōsuetudo:hoc ego prope peculiariter facio cū meo Roscio: ut illius conuictor sim frequēs.citra uocatorem.ut Roscioꝝ domo perinde utar ac mea:in qua mihi oēs peræque ac domestici obsecuntur:& cū ego ex meis moribus cœnē foris nō libenter:tamen libentissimæ cœnito & pransito apud Roscios:ubi nō extrarius esse uideor sed domesticus. ubi semp de litteris litteratis confabulationes iucundissimæ interseruntur:ubi uita degitur hilarior & armenior. Omnipotens Deus faxit.ut in hoc cōtubernio dulcissimo diu permanere:& florentes beatam uitā uiuere possimus. ROmā:Dictio hoc in loco futilis.& nihili.ac intempestiua pro qua subsituto.uel rotā.uel foueā:utrūq; eni amori cōgruit.De rota cupidinis auctorē habes Plautū.sic scribentem in cistella ria.iactor crucior agitor stimulor uersor in amoris rota miser. Foueā aūt & pedicas & casses dici

Prouerbium. Boni ultronei in cōuiuio. Conuictor peculiaris. Mini Roscii. Rota cupidinis.

quis ignorat? Translatione decentissima a feris facta: q̄ soueis: & cassibus capiuntur: Irretiunturq;. itidē amātes irretiti lapsiq; tenētur. QVID ni? Quare nō? Comica locutio. horatius militia est potior quid ni? Concurritur horæ momēto: sæpe annotauimus hāc particulā comicis poetis esse familiarē. FLAMma sæui amoris: Per catholicā sententiā docet amorē ab initio esse modicū. & modico uapore calentē: qui mox exestuet gliscatq; in incendiū īmodicū: & cūcta cōburens. Xenophon scribit amorē igne ac flāma esse flagrantiorē: quippe cū ignis urat tangentes. & ꝓxima tātū cremet: amor ex longinquo spectātes torret. inflāmat incēdit. Seneca ī tragœdia: cui titulus ē octauia: tradit amorē eē blādū animi calorē: qui iuuenta genitus luxu & ocio nutritur iter læta fortunæ bona: quē si foueres aut alere desistas cadit. FOmēto consuetudinis: Consuetudo magnū est amoris incentiuum unde merito & scite dicta consuetudo ueneris ācilla. & ut ait Lucretius cōsuetudo cōcinnat amorē. CLANdestinis colloquiis: Mysteria ueneris ī arcano habenda sunt minimeq; innulganda. Amor furtiuus eē debet occultus clandestinus: & ut īqt Amasius poeta celari uult sua furta uenus. Militaris disciplinæ ꝓceptū ē. Quod facturus sis tractato cū paucissimis ac fidelissimis. uel potius ipe tecū hoc idē optime ꝓcipi pōt: militiæ cupidineæ sectatori. ut ipse sibi dux comes signifer sit. ut clā latēter furtim. ipsemet amicā alloquatur si pōt si minus ꝓ fidū internūciū. Furtiuū opertūq; alloquiū amantiū apud priscos fuit inscribere corpus lacte herbæ. quā tithymallum uocāt. alii lactucā caprinā. & ita amicas clandestino alloquebātur. COPIA custodientium: Custos est castitatis necessitas. sed plerūq; infida. nā ut inquit uerissime Diuus Hieronymus. Quid prodest etiā diligens custodia cū uxor seruari ipudica nō possit: pudica nō debeat. GLIscētis affectionis: Amorē cōiugalē signat q ex nouitate iucūdior in dies magis magisq; gliscebat. hoc est crescebat. & augebatur inter neogamos. i. nouos maritos: uera est Medius fidius illa Propertiana sententia. oīs amor magnus sed aperto in cōiuge maior: Seneca quoq; in laudē amoris maritalis sic scripsit perēnis amor cōiugis castæ manet. inter affectiones potentissima est & firmissima affectio amoris cōiugalis. ubi adest illud Catullianū. Mutuis animis amāt amantur. GLIscentis Grescentis. ut sæpe annotauimus. INcōmodaret rudimētū: Tirocinīū primitias palestrā ueneris: primitiā. incōmodaret hoc in loco positū uidet nō tā pro ipediret q̄ pro cōmodaret ꝓberetq;. FVRATRINÆ cōiugalis: Furtiui cōcubitus Martialis: furatrina elegāti uocabulo pro furto & re furtiua dicitur eodē indinatu: quo sutrina moletrina feratrina fetutrina. ueteres moletrinā: ut id trāseunte explanē. dixerūt pro pistrino a molēdo. s. IMpellitur: Iuxta illā sentētiā notissimā. Nitimur inuetitū semp cupimusq; negata. SPE ætate: Spes quā græci ἐλπίδα uocāt q̄ sola interris remānsit. ut recinit Hesiodus: cūctos ferme mortales fouet. ac pascit. cū primis uero amatores spe aluntur: quæ melius cras fore semp ait. ut inqt Tibullus. a Seneca quoq; dictū est. o spes amātum credula. Itaq; spes & ætas Iuuenilis: q̄ maxima sunt in amore ꝓsidia thrasillo psuaserāt facile effectu fore quod cōcupiscebat. IN cāpis ueritatis est: Verba nullo intellectu cōsistentia sunt dignaq; obeli iugulatione: Itaq; illis cōfossis expunctisq; ista substitue in capreis feritatis. ut sit sensus purus & lucidus. Lepolemū iuisse uenatū indagaturū qdē feras. sed mitiores quales sunt capreæ. in qbus feritatis minus est minusq; piculi. & hoc faciebat ut uxori amorabūdæ sollicitæq; de coniugis salute obsequeretur: cōsimile cōsiliū dat uenus adonidi suo delicioso apud Ouidiū monens. ut Lepores. Cervos. Capreas. tutæq; aīalia ꝓdæ securus exagitet. abstineat Apris. Leonibus ursis: neue feras qbus arma dedit natura lacessat. usitata locutio est. & perinde elegās si dicas. Quod ī capreis feritatis ē: pro q̄ feritas ē ī capreis. capreas aūt fugaces eē exarmataeq; feritatis nemo nō nouit. quarū multa gña pcēsent rupicapreas. ibices oryges damas pygargos strepsicerotes. orygis & pygargi iūctim meminit Iuuenalis: alias pygargus aqlæ ē genus cauda albicāte. uñ & nomē utriq; est enī uidere

quidni? cum flamma sæui amoris: parua quidem primo uapore delectet. sed fomento consuetudinis exestuans īmodici ardoris: & totos comburat hoīes: diudeniq; liberauerat secum Thrasillus: cū nec clandestinis colloquiis opportunū reperiret locum. & adulterinæ ueneris magis magisq; ꝓclusos aditus copia custodientiū cerneret. nouaeq; atq; gliscētis affectionis firmissimum uinculum: non posse dissociari perspiceret: & puellæ si uellet: q̄q̄ uelle non posset: furatrinæ cōiugalis incōmodaret rudimentū: & tamē ad hoc ipsum qđ nō potest: contentiosa pnicie: q̄si posset: īpellit: qđ nūc arduū factu putat: amore ꝓ dies roborato: facile uidetur effectu: spe. ætate deniq; sed oro solicitis animis ītēdite: quorsum furiosæ libidinis ꝓruperint īpetus. Die q̄dā uenatū Lepolemo assumpto Thrasillo petebat: indignaturus feras: qđ tñ ī cāpis feritatis ē nec enim Charite maritū suū quærere patiebatur: bestias

Quid nI

Amor igne flagrantior

Mysteria ueneris nō inuulganda.

Impudica seruari non potest.

Perennis amor cōiugis castæ.

Incōmodaret.

Furatrina.

Moletrina.

Spes alit mortales.

Genera caprearū

Pygargus.

Strepsicerotes.

inter captearũ genera. quasdã habẽtes nates albicãtes: strepsicerotes sunt capræ: habentes cornua rugarũ ambitu cõtorta. unde & illis nomẽ inditũ. nã στρεπτω significat uerto torqueo και τα κερατα cornua: nõ probo correctionẽ illoꝝ q apud Plinĩũ nõ strepsicerotes legũt. sed terpsicerotes. ARMAtas dente: In hãc sentẽtiã epigrãmatarius inqt dẽte timeꝫ aper defendũt cornua cer uũ. OBSEptis cãpis: Circũuallatis saltibus. Tale ẽ illud saltusq; indagine cingũt: potes legere ob septis capreis. uestigatores enĩ in uenatu capreas reliquasq; feras obsepiunt. & indaginibus i arctũ uallãt. CAnes indagini: Canũ

Triplex genus canum.

triplex est genus uillaticũ pastorale & uenaticũ: uillaticus canis uillã & q̃ iuncta sũt custodit: Pastoralis obseruat soris pecora pascentia: uenaticus uenandi cã cõparatur sunt & catelli melitei ad delicias solas ptinẽtes græci μελιταια κυριαια uocãt. Porro uenatici canes bifariã dispertiuntur. in eos q feras sectantur & capiũt. & eos q odoratu uestigãt. q indagini ferarũ sunt accõmodati canes. id genus uocant odorisequos. M. Tullius sagaces appellat. q̃si acute sentiẽtes. Sagare. n. sentire ẽ: poeta noĩauit odoros. illo uersu: Massyliq; ruũt eqtes & odora canũ uis: sagaci cani i uenatu. ut inqt Plinius solertia & sagacitas p̃cipua ẽ scrutatur uestigia. atq; psequitur comitantẽ ad ferã inqsitorẽ loro retrahẽs. senecta sessos cæcosq; ac debiles sinu ferũt uẽtos & odorẽ captãtes. pdentesq; cubilia. Sagaces siue odorisequos canes signat Lucãus i quarto cũ ait. Non creditur ulli silua cani: nisi q pẽsso uestigia rostro colligit & p̃da nescit latrare repta: cõtẽtus tremulo mõstrasse cubilia loro: de his hoc in loco itelligẽdũ est. & est sensus. canes sagaces ex seminio generoso. ad indaginẽ uenaticã cõparatæ imittũtur ad feras ex cubilibus latibulisq; exagitãdas: no lito aũt iunctim legere. Mãdato cubili recidẽtes. sed illud mãdato per se seiunctim legas. Nãq; denotat imissos eẽ canes sagaces ex mãdato. s. uestigatoꝝ. ut. s. inuaderẽt bestias stabulãtes in cubili atq; latibulo. SOLERtis disciplinæ: Solertẽ disciplinã uocat illã: qua canes sagaces instituũtur formãturq;: quibus solertia. & sagacitas ineſt ꝓpe peculiaris. TACIta mussitatiõe: Sagacis canis ꝓpriũ est. ut sine latratu tacitus uel pẽssa uoce mussans ferã demõstret. nã cauda primum. deinde rostro demõstratio fit significãs ferã delitescẽtẽ. Mussare cuius frequẽtatiuũ est mussitare ꝓprie ẽ. ut docet Donatus dissimulandi cã tacere: dictũ uel a muto. uel ab hac littera. M. q̃ nimiũ pẽssæ uocis est. ac pene nullius: Itaq; ut Mutus nõ plane loquit sed murmurat. Ita mussare hoies dicũtur occulte qd: pẽssa uocc loquẽtes qd celatũ uelint. Seruius enarrãs illud Virgilianũ ex. xi. Eneidos. Quid fortuna ferat populi sed dicere mussant: exponit mussare ꝓprie est obmurmurare. & muto eẽ nichũ: in prohemio naturalis historiæ. Dũ ista mussitamus pluribus horis uiuimus hoc est secreti loquimur. & pẽssa uoce soli cõmẽtamur inde mussitatores dicti qd uerbũ in Isaia scriptum legimus:

Mussare.

M.

Mussitatores.

mussitatores discẽt legẽ: Plautus in Rudẽte tu taceto ego mussitabo. qd idẽ ualet. qd tacebo. ide

Mussitabo.

mussitatio dicta. nõ tã ꝑ silẽtio pleno. q̃ ꝑ murmure pẽsso. & ut exẽssus dicã. ꝑ murmurillo Sic. n.

Mussitatio.

Plautus linguæ latinæ decus murmutationẽ modicã appellat: cũ ait. Nolo ego murmurillũ neq; susurrũ fieri: Canibus aũt sagacibus propriũ hoc est: ut inuẽta p̃da minime latrẽt: sed murmurillo mussitãtes & cauda ac rostro indiciũ faciẽtes demõstrent ferã uenatoribus: a qbus cũ signũ reddi

Murmurillum.

tũ ẽ latratu mox cõcitato cũcta pmiscẽt. & tũc uenatici canes illi pferoces inuadũt feras ostensas. Illud latrãtibus ferũdis ita emẽdo latratibus feruidis: feruido enĩ & uehemẽti latratu utitur canis sagax post inuẽtã ferã. NEC pauẽs damula: Epitheton ẽ ꝓpriũ damarũ. ut pauidæ dicãtur. & ri

Dama pauens.

midæ. sic Oratius. sic Virgilius appellãt. a Martiale dicũtur ibelles illo uersu ibelles damæ. qd nisi p̃da sumus. Plinius i. viii. autumat damas iure dicti feras nõ posse. q̃is raro mãsuescãt: cõplurã nãq; sũt nec placida nec fera. sed mediæ inter utrũq; naturæ. ut hirũdines delphini apes & damæ.

Nec placida nec fera.

qd Plinius ait apes feras dici nõ posse. dissentit a iurisc̃õsultis q titulo de acqrẽdo rerũ dominio. & libro secũdo institutionũ ꝓdiderũt apiũ naturã ferã eẽ. Ideoq; fieri occupãtiũ: itaq; si in arbore

An apes sint feræ.

nostra cõsederint anteq̃ in alueo a nobis cõcludãtur. nõ magis nostræ eẽ intelligũtur: q̃ uolucres q̃ in arbore nostra nidũ fecerint: adeo ut si alius eas incluserit dominus eaꝝ erit: Cæterũ Plinius nõ tã iurecõsultoꝝ obseruationẽ spectãs q̃ mores apiũ. & ciuilitatẽ: q̃ hoium cã genitæ sũt. quaꝝ mel. & cera usibus hũanis seruiũt Scite & elegãter dixit apes neque placidas hĩi neque feras. sed i termedias atque i meditullio placiditatis & feritatis collocatas. APER ĩmanis: Magna uirtus est res de qbus lõqmur clare atque ut cerni uideãtur enũciare. hoc cũ pluribus locis tũ in hac descri-

armatas dente: uel cornu. lamq; apud frondosum tumulum ramosumq; densis tecminibus umbroso prospectu uestigatorum. obseptis capreis. canes uenationis indagini generosæ: mandato: cubili residentes inuaderent bestias: imittũtur. statimq; sollertis disciplinæ memores: partiti totos precingunt aditus: tacitaq; prius seruata mussitatione. signo sibi repẽtino reddito: latratibus feruidis. dissoniscq; miscent oamnia: nec ulla capra. nec pauens dãmula. nec præ cæteris feris mitior cerua: sed aper ĩmanis: atq; inusitatus exurgit

ptione decẽter facit Lucius noster:q describit immo depingit aprũ tã graphice.tã scite tã elegãter ut eũ oculis representet. p illã exornationẽ Rhetoricã: quã græci enargiã nostri representationẽ atq; euidentiã appellãt. TORIS obesus:Torosa pulpa.& crassa de toris & obeso ante dictũ est.dicitur aũt obesus.quasi ob edendũ pinguis factus & crassus. PILIS inhorrẽtibus:Ouidius cõsimiliter describens aprũ illũ Calydoniũ uastũ & formidãdũ hypbolicos inqt: Riget horrida ceruix.& setæ densis similes hastilibus horrent stãtq; uelut uallum.uelut alta hastilia setæ. DENTIbus spumeus.Ouidius Spuma fluit.Dẽtes æquãtur dẽtibus indis.Exerti dentes sunt apro. hippotamo Elephãto.Raro fœmina sus habet exertos & tñ sine usu. Itaq; cũ apri percutiant fœminæ sues mordent.Dentes oẽs suibus cõ caui. nec unq̃ decidũt. In india ut utar uerbis: Plinii cubitales dentiũ flexus:gemini Ex rostro totidẽ a fronte. Ceu uituli cornua exeunt:pilus æreo colori similis ẽ in aggrestibus apris:Cæteris niger.ex mixtura apri feri: & placidi gignũt semiferi: qualiter natos antiq hibridas uocabãt. Quod nomen ad homines quoq; trãslatũ est.ut uidelicet hibridæ.cũ probro appellent.sup qua dictione plura in Suetonii cõmẽtariis. SONAci:Sonoro & stridulo Ouidius cõchaq; sonaci inspirare iubet ut recto casu dicitur Edax pugnax sic & sonax qd in raro usu ẽ Plinius refert apros in coitu asperiores eẽ indurãtes attritu arboꝝ costas lutoq; se tergorantes.qd ante Pliniũ. numeris poeticis cõplexus est Maro.sic scribẽs ipse ruit denteq; sabellicus exacuit sus.& pede ꝓsubigit tertã fricat arbore costas atq; hinc atq; illinc humeroscq; ad uulnera durat:græce καπροσ dicit aper. OCVlis flãmeus.ex Ouidii archetipo scribẽtis.sanguine & igne micãt oculi. TOTVS fulmineus:nihil fulmine uehementius. nulla uis ipetu fulmineo cõcitatior.Nullus fremor terribilior: Igitur ut emphaticoteros.& euidẽtius demõstraret unInificũ terribilẽ ipetuosũ aprũ.dixit illũ totũ fuisse fulmineũ:quo uerbo breuiter expssit aprũ formidandũ q instar fulminis cũcta cõcuteret. & solo afflatu pureret simul allusit ad dẽtes aprugnos quos fulmina ab ipetu quasi fulmineo appellare uident poetæ Ouidius. Nec uires fulminis apro.Itẽ fulmẽ ab ore uenit frondes afflatibus ardẽt. Itẽ in.x.fulmẽ habẽt acres in aducis dẽtibus apri. CAnũ ꝓcaciores:uenaticos canes acriores appetẽtioresq; cõfligẽdi cũ apro elegãter ꝓcaciores appellat a ꝓcacitate illa notissima.i.appetẽtia & postulatiõe:ꝓcare.n.poscere ẽ & ꝓcaces meretrices dictæ.qa semp aliqd petũt. GEnis iactatis:ad aprũ referẽdũ qui dentibus ex tra genas exertis pcutiebat dissecabatq; canes propius accedẽtes:genas acyros dixit.cum genæ de hoie tãtũ ꝓꝑie dicãtur.ut memorat Plinius. TRANsabiit.Virgilius transabiit costas. INNOxiis uenatiõibus: Caprearũ.s.& lepoꝝ & id genus ferarũ q̃ minimæ noxiæ sũt:& ut inqt Ouidius tutæq; aialia predæ:Plato probat uenationẽ ferarũ:q̃ equis canibusq; & corporis uiribus agit:nã libro de legibus septimo quibuscũq; inqt curæ ẽ fortitudo hi quadrupedes oẽs cursu uulneribus telisq; manu ꝓꝑia uenãdo uincere debẽt:uituperat aũt aucupiũ & piscatũ. & uenatũ animalium: q̃ retibus & laqueis capiuntur:Ecclesiastici cõditores clericũ damnãt uenatorẽ: & illi ꝓbantur antistites qbus pro psalterio est uenabulũ.pro libris retia:qui uenatores souẽt:uestigatores amplexantur:scio te antistitũ clarissime eẽ extra hãc noxã:cui litteræ omnifariæ sũt pro pabulo: qui horas partitis inter studia sanctiora:& musas humaniores qui pluris facis hoiem litteratũ q̃ uenaticũ instrumẽtũ:quo cõtinẽtur ut scribũt iuriscõsulti.canes & uestigatores.quicũq; habuerit horoscopũ in quarta leonis parte erit uenator.Idẽ horoscopus in canicula faciet uenatorem græce. κυρηγοσ και κυρηγετησ dr uenator. Inde cynegetica dicũt uolumina de uenatione uenatoribusq; cõscripta. Flauius uopiscus refert olympiũ Nemesianum scripsisse cynegetica & halienitica:ut obiter emaculẽ uopisci dictionẽ:scito nõ halienibus scripti græca inscriptione. Ouidius noster uolumen cõdidit qd halieuticon inscribitur.in quo mira pisciũ ingenia prodidit.scripsit aũt id uolumen in ponto supremis suis tẽporibus.Cuius testimonio utitur Plinius.in quo noia piscium põticorum percensuit:apud scriptorẽ neminem alium reperta. IMMVniti.non muniti ꝓtectiq;.

toris calloſe cutis obeſus. pilis ihorrẽtibus.corio ſqualidus.ſetis iſurgẽtibus ſpinæ hiſpidus: dẽtibꝰ attritu ſonaci ſpumeus:oculis flãmeus:aſpectu minaci: impetu ſæuo fermẽtis oris totus fulmineus. & primũ qdẽ canũ procaciores: q cominus cõtulerãt ueſtigiũ:genis hac illac iactatis:cõſectas interficit.deĩde calcata retiola qua primos ĩpetus reduxerat.tranſabiit. & nos qdẽ cũcti pauore deterriti:& alioqn inoxiis uenationibꝰ cõſueti:tunc etiã inermes.atq; ĩmuniri:tegumẽtis frõdis uel arboribꝰ latenter abſcõdimus. Thraſillus uero nactus fraudiũ opportunum decipulũ: ſic Lepolemum

Repreſentatio. Euidẽtia Obeſus. Exerti dentes apro. Hibridæ qui. Sonax. Fulmineus ap. Fulmendens. Procacior. Genæ. Venatio ferarum probata a platõe. In clericos uenatores. Laus antiquitus ſcopi. Cynegetica. Emaculatus locus i uopiſco. Halieutica. Decipulum.

DECIpulum:A decipiendo decipulum & decipula inclinatur:Idem utrũq; ſignificat.ſola elegãtia diſtãt:nam purius terſius ſpecioſius uidetur prolatum neutro genere decipulum q̃ fœminino decipula.quãuis in uſu frequentiore ſit hoc poſtremum: eſt autem decipula ſiue decipulũ inſtrumẽtũ ad decipiendas aues.& feras fraudulenter cõparatũ.In Hyeremia ſcriptũ eſt.Sicut decipula decipula

plena auibus.sic domus eorum plenæ dolo.Hieronymus.hæc est illorum prima decipula:Sicut a
Excipula decipiendo decipula.sic ab excipiendo excipula dicuntur.quæ sunt foueæ. & quædam quasi locu
lamenta:qualia ad excipiendos fraudulenter pisces in fluminibus fabricantur:Plinius in nono au
ctor est:Anguillas in lacubenaco fluctibus glomeratas uolui in tantum mirabili multitudine:ut
in excipulis eius fluminis ob hoc ipsum fabricatis singulorum milium globi reperiantur. CA
ptiose:Fraudulenter dolose sermone ad capiendum accommodato. CASSA:Inani irrita præpo
stera. Dixit poeta cassum lumi-
ne pro mortuum. quasi uacuũ
uiduatũq; lumine etherio:item
aliubi. nullum cum uictis certa
men & æthere cassis idest uita
§ priuatis ac uacuis: casses retia di
cuntur. & cassiculi per dimiuu-
Cassus. tionem reticula cassus labor ina
Casses. nis & uanus:significatur. Plau-
Cassiculi tus in Aulularia filiã habeo grã
dem dote cassam atq; illocabi-
lem: inde aduerbium est incas-
sum frustra & in uanum signifi
Cassabũ cans: cassabundum dicunt cre-
dus. bro cadentem. Cassus annulus
Cassus dicitur non solidus. Iegimus in
annulus. ter cerimonias flamini diali im
positas.q; fas non est.eum annu
lo uti nisi peruio cassoq;.i.non
solido. quidam exponnnt sine
gemma.quasi cassus annulus di
catur gemma carens & uacuus.

Quin. QVIN:Modo exhortãtis est
alias pro ut non: alias aliter acci
pitur: super qua particula caput
Indipisci extat Gellianum. INDIpisci-
mur: Petimus usurpamus asse-
quimur. Au.Gellius amœnita
tes & copias ubertatesq; uerbo
rum latina omnis facundia uix
quidem indipisci potuerit:mea
nequaq̃. VENabulum:Telum
est uenatorium.cuius inuentor fuit piseus. PAVOris fœminei: Fœminæ ut inquit Aristoteles
in nono de animalibus.molliores sunt mẽdatiores.insidiosiores & pauidiores.Xenophon & post
xenophontem Columella prodiderunt naturam custodiæ & diligentiæ assignasse sexum mulie-
brem & iccirco timidiorem reddidisse q̃ uirilem. TANtillum: Punctum temporis minimumq;
momentũ. GENuini:Natiui proprii ingeniti. DENtiũ cõpulsu:Plinius siccas dentiũ i apris no
cat:quas ait limare saxo præpararecq; ad nocendum:exerti sunt dentes apro.& concaui:cunq; apri
mares percutiant fœminæ sues mordent. Contabunda:Cunctans insistens remorans. IACVlũ
Tortores Etolus primus inuenit iaculum cũ amẽto. CONtorsit:Vibrauit imisit Tortores tormentoꝝ pro
uibratores iaculatoresq; usurpat Marcellinus. FEræ:Apro. POSTREmos poplites:Succisis po
plitibus.posterioꝝ pedũ equus resupinatus:ad terrã quoq; lepolemũ deuoluit. cõsise est illud Vir
gilianũ de Mezentio.Tollit se arrectũ quadrupes.& calcibus auras uerberat effusumq; eqtẽ super
ipse secutus iplicat iectoq; icũbit cernuus armo. LAncea:Vocabulũ ẽ hispanicũ.a lancea lãcea
Lancea. rii dicti q lanceã ferũt.Lanceati uero q ictu lanceæ.pimũtur.Firmicus Maternus:qcũq; habuerint
Lãcearii. horoscopũ in.xxi.Tauri parte lanceati moriẽtur. RECIdens:Retro cadẽs.& i tergũ. PRIMO
Lãceati. lacinias: Prius uestes lepolemi lacerãtur.ab apro:mox ipse dũ resurgere conatur ictibus dentiũ la
niatus discerpitur. BOnum:Ironicos. PIGuit:Pigere ad dãnũ.& doloré:pudere ad dedecus re
Pigere. fertur:pudet qd̃ turpe ẽ.piget qd̃ dolet.ut Donatus refert.& Plautus docet.sic scribẽs in trinúmo
Pudere. pol pudere q̃ pigere p̃stat totidẽ litteris. SEVItiæ litatũ:Litamus seuitiæ:dũ illi satisfacimus dũ
Litare se exaturamus crudelitatem:dum tantum facimus. quãtum seuitia sanguinaria exposcere in nobis
uitiæ. uidebatur. Translatio sumpta a uerbo sacrificali:nam litant diis.qui deos propitiant placantq;.
PARcito:Videtur legi posse.percito pro cõmoto.& se mouenti. qd̃ ad lepolemũ est referendũ
si legas percitus.De Trasyllo erit intelligendũ. PLAgosa crura:Plena plagarũ & uulnerum. Ali
ter plagosum

captiose cõpellat,qd̃ stupore cõfusi uel etiã cassa for-
midine similes humilitati seruorũ istorũ:uel in modũ
pauoris fœminei deiecti.tam opimam prædã mediis
manibus amittimus? Quin equos inscendimus:quin
otius indipiscimur:& cape uenabulũ. & ego sumo lan
ceã.nec tantillum morati:protinus insiliunt equos. ex
summo studio bestiã insequentes.nec tamẽ illa genui
ni uigoris oblita:retorquet impetum. & incendio feri
tatis ardescens: dentium cõpulsu: quẽ primũ insiliat
cõtabũda rimatur. Sed prior Lepolemus iaculũ:quod
gerebat:insup dorsum bestiæ contorsit. At Thrasillus
feræ quidem pepcit.sed equi quo uehebatur Lepole-
mus:postremos poplites lancea feriẽs amputat. Qua-
drupes recidẽs. qua sãguis effluxerat:toto tergo supi-
natus:inuitus dominũ suũ deuoluit ad terrã. nec diu
sed eũ aper furẽs iuadit iacẽtẽ. Ac primo lacinias eius:
mox ipm refurgẽtẽ.multo dẽte laniauit:nec cœpti ne-
farii bonũ piguit amicũ.uel suæ seuitiæ litatũ saltẽ tã-
to periculo cernẽs:potuit expleri. Sed pcito:atq; plago
sa crura contegenti suumq; auxilium miseriter rogan
ti:per fœmur dextrum dimisit lanceam.tanto ille qui
dẽ fidenti?: q̃nto crederet ferri uulnera similia futura

ter plagosum hoiem dixit Oratius: sæpe plagas inferentẽ a seuitia uidelicet. & plagis. quibus discipulos male mulctabat. sic. n. inquit in secundo epistolarꝝ. Memini plagosum mihi paruo orbilium dictare. Suetonius i libello de grãmaticis scribens de orbilio grãmatico: meminit huiusce. carminis Oratiani. his uerbis. fuit naturæ acerbæ. non mõ in antisophistas. quos omni sermone lacera uit. sed etiã in discipulos. ut & Oratius significat plagosum eum appellans. PROsecta dentium: Corrigo ꝓfectu: ut sit casus dandi. pro prosectui: id est laniatui & prosectioni. hæc. n. nomina quarti ordinis. Casum datiuum littera. y. ſniũt ut lucilius dixit. Anu & uictu ꝓ anui & uictui: Virgilius teq; aspectu ne subtrahe nõ ꝓ aspectui & in georgicis. Qd neq; cõcubitu indulgent: Cæsar quoq; in anticatõe: posuit dominatu pro dominatui: Sensus est fidẽtius percussit lepolemũ lancea cuius uulnera credebat futura similima ꝓsectiõibus. & laniatiõibus dẽtis aprugni. TRANsadiit: Trãsfodit trãsuerberauit.

Plagosus

Plagosus orbilius.

Victu ꝓ uictui.

Domina tu.

prosectu dentiũ. necnõ tamen ipsam quoq; bestiam facili manu transadiit. Ad hunc modum definito iuuene: exciti latibulo suo. quisq; familia mœsta concurrimus. At ille q̃q̃ ꝓfecto uoto: prostrato inimico: lætꝰ ageret: uultu tamẽ gaudiũ tegit. & frontẽ adseuerat: & dolorem simulat. & cadauer qd ipse fecerat: auide circumplexus: omnia quidem lugentium officia soleriter affinxit. sed solæ lachrymæ procedere noluerunt. sic ad nostri similitudinem: qui uere lamentabamur: conformatus manus suæ culpam: bestiæ dabat. ne dũ satis scelere transacto: fama dilabitur. & cursus primos ad domum Lepolemi detorquet. & aures infœlicis nuptæ percutit quæ quidem simul percepit talem nunciũ: qualẽ nõ audiet aliũ: amens: & uecordia ꝓcita: curq; bacchata furibundo per plateas populo fas: & arua rurestria fertur insana uoce: casum mariti queritãs.

DEfinito: Elegãtius ẽ defũcto

EXciti latibulo: Paulo supra scripsit. in muniti teguñtis frõdis. uel arboribus latẽter abscõdimus. latibulat & latibulatur usurpãt prisci. pro latet. Vnde & latibulũ dictũ. Neuius. ne qs latibule ꝓspice. PERfecto uoto. Cũ desideriũ suũ explesset: & uoto necãdi lepolemi fecisset satis. VVLtu gaudiũ tegit: E cõtrario: Virgilius. spẽ uultu simulat. p̃mit altũ corde dolorẽ itẽ cõsiliũ uultu tegit. & spẽ fronte serenat: frons. oculi uultus. ut inqt ueriſſime. M. Tullius sæpe mẽtiuntur. Oratio uero sepiſſime: interiores animi persona est. & inuolucꝛ. ideoq; uultui & fronti fides nulla. sæpe iub tristi uultu intrinsecus aia letat. sæpe sub fronte hylari animus merore conficit. FRONtẽ asseuerat: Seueritudie corrugat tristicia contrahit. & ut ueteres dicebant caperat. SOlerter affinxit: Scitum est illud archidami. προβατορ αει τηρ αυτηρ φοεγγετ αι φωρηι: ἀρρωποσ δε πολλοῖσ και ποικιλοσ εωσ αρ τοδοξορ επιτελεσθι. i. ouis semper eandem uocem facit: homo autẽm plures. & uarias dõec optata perfecerit: homo est uere protheus. qui formas in omnes se se uertit qui ut efficiat quod cupit omnia transformat se se in miracula rerum. homo chameleon est. qui colores multifaria quali tate commutat. ut modo ueneti: modo prasini. modo cyanei coloris aspiciatur. sic & homo prout conducit uarius fit: fingere merorẽ tristitiaq; gaudenti magis facile est q̃ simulare gaudium leticiaq; mærenti. LAchrymæ noluerunt: Quorum oculi ad lachrymandum præduri ac difficiles sunt hos oppido q̃ decenter pumiceos uocant & ita infit pseudolus plautinus pumiceos oculos habeo non queo lachrymam exorare. ut expuant unam modo Demiratur plinius quis humor ille sit lachrymarum in dolore tam secundus & paratus. aut ubi reliquo tempore. CONformatus: Compositus & inficto mærore formam talem habitumque induẽs: quales nos eramus qui ueris lachrymis & uero dolore lamentabamur. BEstie dabat: Quod ipse parricidium mãu sua fecerat id apro affignabat. & a bestia factum simulabili tristitia ementiebatur. FAma dilabitur: Fama qua nil ue locius. repente dilapsa est. & pernicꝛ uolatura peruenit ad domum interfecti lepolemi. NVptæ: Charites. AVres percutit. Sic Virgilius grauior ne nuncius aures uulneret. TAlem nuncium: Tam atrocem tam dirum tam lachrymabilem de obitu. scilicet mariti lepolemi. Vecordia percita: Commota exstimulataq; præ dolore quadam quasi uesania & furore. BAcchata: Bacchari est furere: inde bacchata dicitur furens. & commota. Virgilius in. x. medias italum bacchata per urbes quinetiam loca quoq; in quibus sit debacchatum bacchata dixerunt. Vt uirginibus bacchata lacenis Taygeta. Santra ab omni parte bacchatur nemus dixit pro cõmouetur. & furore uehementi agitatur. Rurestria: Antiquitas deum rusticum & rurestrem coluit nomine Rusorem ex eo dicti. q̃ rursus cuncta eodẽ reuoluũt. huic Rusori põtifices rẽ diuinã faciebãt. QVAEritãs: Sæpe cõquerẽs lamẽtabili uoce & quæribũda a quærẽdo. i. lamẽtãdo inclinatũ frequẽtatiuũ fit quæritans. Quidam legunt quiritans. quasi uociferatione clamans. Quiritare enim clamare est tractum ab his qui quirites inuocant conclamantq; quod ueteres quiritari dicebant: Lucilius clare quiri

Latibulat

Latibulatur.

Oratio

Scitum archidami.

Homo proteus ẽ

Homo chameleon.

Oculi pumicei.

Bacchari

Bacchata loca.

Rusos deus.

Quiritari.

tãs. Nigidius clamat quiritatũ. apud pliniũ in epistolis anceps scriptura est. partĩ. n. legunt infantiũ queritatus partĩ infantiũ quiritatus. utraq; lectio satis proba est. Queritatus dĩ querela & uociferatio. Quiritatus uero inclamatio. & quasi quiritũ imploratio. CONfluunt: Per dialitõ. ideſt dissolutũ. siue asintheton hæc mẽbra decurrunt. STVdio uisionis: Virgilius undiq; uisendi studio tota iuuentus circunfusa ruit uisionis dixit pro inspectionis & ut dĩ studio uisẽdi alias uisio appellatur quod græci. οραμα uocant. est autẽ uisio ut Machrobii uerbis utar cũ id quis uidet i somnis quod eodẽ mõ. quo apparuerat eueniet. Cassiodorus theatrum latine uisoriũ interpretat. LAbente spiritu: Anima deficiente quasi moritura. & ex dolore uiribus defecta: effundit super cõiugis cadauer. QVAM deuouerat: Consecrauerat dedicauerat dediderat more eorũ. quos galli soldurios nũi deuotos appellant quorũ hæc ẽ cõditio. ut oĩbus i uita cõmodis una cũ his fruant. quorũ se amiciciæ dediderint: siquid his per uĩ accidat. ut eundẽ casum una ferant ac sibi morte cõscisant. neq; adhuc eorũ memoria repertus est qsq. qui eo interfecto: cuius se amiciciæ deuouissẽt mori recusaret: auctor Cæsar in cõmẽtariis. alias deuouere est detestari maledicere execrari: sic Ouidius hunc ego deuoueo quẽ mens intelligit ibim & deuotus pro execrato detestabili abominato accipitur. ut docet porphirio Oratianus interpres in quo significatu est illud. uiuite deuoto fœmina uirq; thoro: inde carmẽ deuotoriũ: quo dira imprecamur: & deuotiones pro execrationibus ponunt. INuita: Non libens coacta & ingratis quidã seiunctim legunt. ut duæ dictiones sint in uita hoc est uiuere perseuerauit. FEralẽ põpã: Exequialẽ: põpa quæ cadaueri efferendo & defuncto funerando exhibet feralis dĩ: ueteres quoq; feralia dixerunt diis manibus sacratã diẽ. a ferendis. s. epulis ad tumulũ. in cœnã quã & ipsam feralem nuncupant. Ouidius an quia iusta ferunt dixere feralia lucẽ. ultima placandis manibus illa dies. Idem ferales uittas dixit funeri accõmodatas. Deniq; feralis generali uocabulo dĩ res omnis lugubris pertinens ad funus & defunctos. PROsequente: Ordo põpæ funebris hic est: ut funus præcedat nos sequamur. quasi post ipsum defunctum morituri. Terentius funus interim præcedit sequimur. Ad sepulchrum uenimus. Supremum uerbum in funere dicebat uale nos te sequemur. nunc apud nos ordine præpostero præcedit põpa lugentiũ. & in funus euntiũ funere ipso subsequente Quod tñ & ipsum apud priscos factitatũ est & innuit Diuus Hieronymus super dormitõe blesillæ ad paulã sit scribẽs ex more parãt exeqæ & nobiliũ ordĩe pũte aureũ feretro uelamẽ obtendit. PLANgere: Plangebat. CLAmare: Clamabat. REDdere: Reddebat. eloquutio ũsitatissima elegantissimaque. ILlum amicum: Hæc sunt charitatis nomina multiiuga quibus thrasillus ueritatẽ dissimulabat: quibus re uera amicus extincti credi poterat. COEtaneum: Flagrantissimus amor ille est. ut inquit plinius in. vi. epistolarum quo se adolescentuli coetaneique inuicem amare cœperunt aristoteles in. viii. Ethicorum auctor est adolescentulos repente amicos fieri & repente desistere. cum sæpe eadem die propositum mutent græci coetaneos appellant συνηχρονους. qua dictione & nostri usitati sunt Hieronymus in prologo Osees prophete illum inquit synchronon Isaie fuisse idem græci συνηχρονιστους uocant ab eadem ætate. quam dictionem nostri latinitate donare uolentes fideliter magis quam fœliciter interpretantur contemporationes. FRATREM denique: Singula incrementum habent. per se: & tamen per amplificationem decenter crescit oratio. ut semper aliquid priore maius insequatur. nam magnum est amici nomen. Maius coetanei maximum contubernalis. & enim ut scitissime refert Aristoteles. nihil est tam amicorum q̃ contubernalitas. & cenobium. Qui se mutuo diligunt. nec simul uiuunt hi beniuoli magis sunt quã amici nominandi. igitur cum amicum coetaneum contubernalem per incrementa dixisset nouissime fratrem dixit: quo uocabulo omnis affectio omnis beniuolentia. omnia charitatis nomia sere me minora sunt. nã quod nomẽ amantius q̃ fraternum: quæ potest amicicia eẽ: tã fœlix quæ imitetur fraternitatem: certe quotiens blandiri uolumus. ut Quintilianus declamator tradit. his qui esse amici uidentur. nulla adulatio procedere ultra hoc nomen potest. q̃ ut fratres uocemus. quid est aliud fraternitas q̃ diuisus spiritus. frater inquit Nigidius est dictus quasi fere alter fraternus appellat auctore Hieronymo fratris filius. bina nomina homines habent unum proprium alterũ naturæ & sanguinis. quo se debẽt appellat cõiunctæ psonæ. ut est nomẽ patris matris fratris sororis.

Confluũt ciuiũ mœstæ cateruæ. sequũtur obuii dolore sociato. ciuitas cũcta uacuat. studio uisionis: & ecce mariti cadauer accurrit. labẽtiq; spiritu totã se sup corpus effudit. ac pleniſſime ibidẽ q̃ deuorauerat ei: reddidisset animã: sed egre manibus erepta suorũ: remansit in uita: funus uero: toto feralẽ pompã prosequente populo: deducit ad sepulturã. Sed Thrasillus nimiũ clamare. plãgere. & quas in primo merore lachrymas non habeat: iã scilicet crescẽte gaudio: reddere. & multis charitatis nominibus ueritatẽ ipsam fallere. illum amicũ: coætaneum: cõtubernalẽ: fratrẽ deniq; addito

Quiritatus.
Visio.
Visoriũ theatrum
Soldurii. Deuoti.
Deuouet
Deuotus
Deuotiones.
Pompa feralis.
Feralia.
Funus antecedit nos sequimur.
Ritus bononiẽsiũ
Coetanei
Sychrõi.
Cõtubernalitas.
Affectio fratris maxima.
Fraternus qui.
Bina nomina hominibus.
Nomen naturale.

cum igitur aliqũã persõã necessitudine cõiunctã uocamus nomine naturali eam appellare debemus. ipso docente Virgilio qui ait o pater. item nate meæ uires. item hoc illud germana fuit.

NOmine ciere: Nominati ciebat inclamabatq; lepolemũ. tãquã nominis propii appellatio præ se ferret nescio qd ardẽtioris affectiõis. AMQuere: Amouebat. PVLsandis uberibus: Fœminæ hoc propriũ c: ut in luctu faciẽ unguibus. Verbã & pectus pugnis pulsent: iuxta illud. unguibus ora soror fedãs nũc pectora pugnis. SEdare: Sedabat. Obtũdere: Obtundebat. & hoc mõ expone re

nomine lugubri ciere. necnõ interdũ manus Charites a pulsandis uberibus amouere. luctũ sed are. heiulatũ cohercere. uerbis palpãtibus: stimulũ doloris obtũdeꝛ uariis exẽplis multiuagi casus solatia nectere. cũctis tamẽ mẽtitæ pietatis officiis: studiũ contrectãdæ mulieris adhibere. odiosumq; amorẽ suum perperam delectãdo nutrire. sed officiis inferalibus stati ereptis: puella protinus festinat ad maritũ suum demeare: cunctasq; prsus ptẽptat uias. Certe illã lenẽ: ociosamq;: nec telis ullis ĩdigentẽ: sed placidæ quieti consimilẽ: ĩedia: deniq; misera: & ĩcuria squalida. tenebris imis abscondita: cũ luce iam trãsegerat. sed Thrasillus instãtia pui cacti: partim p semetipum: partĩ p cæteros familiares: ac necessarios: ipsos deniq; puellæ paretes: extorquet. tandem iam lurore & illuuie pene colapsa membra

liq̃ q sequũt. signat ãt thrasillũ obtudisse. i. hebetasse retudisse stiulũ aculeũq; doloris quo minus; fodicaret lancinaretq; præcordia lugentis charites. hoc ãt faciebat uerbis palpantibus hoc est blandientibus mulcentibus & mitigatoriis: palpare. n. ẽ blãditi & proprie ut ĩterpretat porphirio manu mulcere: palpat, p palpat dixit lucilius. hic ubi me uidet subblãt palpat: plautus frequẽter ait palpo percutit, p palpatõe & adulatõe. MVLtiuagi casus: Euumeratio exẽploꝝ magnopere luctũ leuat cõsolatq; mœrẽtẽ. ut cẽseat sibi equo aio ferẽdũ id q uideat multos moderate & trãquille tulisse. oibus. n. modis ut ĩqt ueritissime Cicero fulciẽdi sũt q ruũt optima ãt sultura ẽ percẽsere exẽpla eorũ q casibus & infortuniis uel cõsimilibus uel grauioribus affecti sunt. Consolatio illa ĩ luctu sedando usitata sæpe prodest. nõ tibi hoc soli sed refert quo mõ adhibeat. ut. n. tulerit quisq; eorum. q sapienter tulerint. nõ quo quisq; incomodo affectus sit p̃dicãdũ ẽ magnũ ẽ ꝓfecto somẽtũ homini egritudie tabescẽti. audire suis se alios cõplusculos. q talia fortiter ppessi sint. & ut ĩqt Seneca dulce moerenti populus dolentum Casus ãt multiuagus bono epitheto dr propterea q p multos uagat atq; discurrit q multiformis ẽ q ꝑ ifortunia multos affligũt. CONtrectãdæ: Vt maibus cõtrectare posset mẽbra charites quam deperibat. & facere qd pãphilus Terẽtiãus factitauit q mediã mulierẽ cõplexus mea glycerii ĩqt: qd agis? cur te is peditũ? Tũ illa reiecit se ĩ eũ flens quã familiariter. ODIOsum: Scilicet puellæ. INferalibus: Funebribus exequalibus & ad inferias sepulti pertinẽtibus dictio una est. EREptis: Quidã legũt expletis quod placet. ut sit sensus peractis officiis inferiaꝝ decreuisse charitẽ mori ne marito superstes uiueret. DEmeare: Descẽdere tãquã ad inferos. ILlã lenẽ: Sensus est destinaue rat charite mori inedia tanquam ea mortis uia lenis esset. & placidæ quieti consimilis. nec telis ullis indigens. inedia autem est septimus casus. Attende genus mortis lene & ociosum & placidum uideri Apuleio inedia mori. cum alioqui camenæ græce canant. οικτιστον λιμω θανειν miserrimum esse fame mori. & ut scribit Hieremias in threnis. Melius est occidi gladio quam fame exta bescere. in Ezechiele quoque legimus sagitte famis mortiferæ sunt. plautinus paralitus misserrimũ esse hominem autumat. qui cum esse cupit. quod edat non habet. Cæterum hæc omnia referuntur ad homines qui cupiunt uiuere quibus esuritio uidetur malum accerrimum. Sed in homine. qui mori omnino decreuerit mors p inediam pedetentim recepta in corpus minus truculenta sentit. cum uí nulla adhibita moriatur hoc genere mortis periit siligambis. Darii mater. quæ audita Alexandri magni morte succumbens dolori cibo pariter abstinuit & luce: quinto postquam mori statuerat die extincta. INCVria: Negligentia & illuuie septimus est casus. CVM luce transegerat Transigere uerbum est forense ad creditores & debitores maxime pertinens. quod idem ualet qd componere atque decidere. Debitor transigit cum creditore per decisionẽ. & ita lis negociumque finitur ex hac translatione conceptus sensus elegantissimus a nostro lucio. qui ait q charite cum luce transegerat. ideest cum uita & luce etheria deciderat. tanquam debitor cum creditore ut nihil sibi amplius foret cũ luce. ut luci resolueret totũ qd debebat. & ita per decisionẽ transactionẽq; cum luce factã transiret ad tenebras. Qui pro sociis transigit satisdat neminẽ postea eoꝝ petiturꝝ. ut auctor est. M. Tullius in oratõe pro Roscio Comedo. EXtorquet: Quasi tormentis adiectis ab inuita & reluctante impetrat & exorat torquemus ut inquit Dõatus hoiem extorquemus ueritatem

Palpare.

Palpo percutit.

Eruma tio exemplorum efficax.

Nõ tibi hoc soli.

Inferali bus.

Inedia mori.

Sagittæ famis mortiferæ

Mors sisigãbis.

Transige re.

Torquet Extorqre

LVrore: Pallore buxeo. ILluuie: Sordibus Lucilius hic cruciatur fame frigore illuuie incuria.

Cibus lauacrum. fomenta. LAuacro consoueret: Lauacr; ad abluendas sordes ptinet cibus ad roborandũ corpus & profecto utroq; cõfouemur: & recreamur cibus & lauacr; fomẽta sunt salutaria: capiẽ cibus ut suffulciat artus. & recreet uires. ut refert lucrecius lauacr; ut abluat sordes & mẽbra delassata cõsoueat. PAré

Reuerẽs. parentũ. tũ reuerẽs: Quædã noia forma participio r; posita genitiuo casu iunguñ. ut grãmatici cõmemine re. sic dr patiẽs laboris negligẽs amico r; appetẽs pecuniæ fugitãs litiũ amãs uirtutis cõsimiliter reuerẽs parẽtũ. Quod si per participiũ uelis enunciare dices reuerens parentes appetens pecuniã fugitãs lites. OBiens munia: Perargens officia: q̃ a uiuentibus. & his q uiuere cupiũt obiri solent & peragi. Munia. n. dicius officia. Oratius munia didit ueteris

Munia. Moenia. Moenia dixerũt q̃si munia hoc est officia. INsũmebat: Impendebat Au. Gellius in secũdo lex fania in singulos dies centenos æris insũmi cõcessit. Summere est ĩpendere. & cõsumere. unde & sumptũ dicius. auctore Dõato pecuniã. quæ insumenda est.

Sumere impendere. Sumptus IMAgines defuncti: Imitabat laodomiã quæ & ipsa imaginẽ defuncti ,ptesilai in larario dõestico colebat polla quoq; lucani cõiũx imaginẽ mariti habebat in toro ,p solatio & fomẽto. de quo papinius in epicedio lucãi at solacia uana submĩstrat uultus quí simili notatus auro stratis ,pnitet ĩcubatq; sõno. DEi liberi: Bacchi q liber dr uel ,q libertate donauerit ciuitates. uel ,q seruicio curar; bacchus liberat aios mortaliũ. de quo plura alias ſẽsus ẽ charite sub effigie bacchi colebat imaginẽ mariti honores illi diuios ĩpẽdẽs. AFfixo seruitio: Appositis mãcipiis ad hoc misteriũ. uel affixo seruitio accipe ,p cultura diligẽti ipsius charites ĩ colẽdo marito. ut seruitiũ ,p latria posuerit. i. seruitute ẽ ãt latria ut docet Augustius ĩ. x. ea ,p prie seruitus. q̃ ptiet ad colẽdũ deũ. uñ idolatriã uocãt idolor; seruitutẽ. DE ipso noie: ὁ ραδος græce significat audacia & temeritas & thrasillus temerarius ĩterpr̃tat. erat ergo nomẽ cõueniens moribus. & sicut uocabulo græco dicebat temerarius. ita re ipsa temerarius existebat. Rhetorici doctores argumẽta ducũt ex attributis psõæ iter q̃ ẽ ipsũ cuiusq; nomẽ ex quo argumẽtũ aliquando sumimus. sicut apud euripidẽ nomẽ polynicis ut argumẽtũ mor; frater ĩcessit. nã polynices interpr̃tari põt cõtẽtiosus siue litigiosus. Cicero quoq; ĩ uerrẽ ex ipso noie ludẽs iuehit táq̃ oĩa uerret. LAchrymæ satiarẽt Vt dolor ĩclusus strãgulat. ita ,p q̃relas effusus releuat. nãq; ut scite scribit Seneca oĩs aduersa fortũa hẽt ĩ q̃relis leuamẽtũ: cui subscribit illud Nasõis fleq; meos casus ẽ q̃dã flere uoluptas. nimir; ĩ recẽti dolor sũt habẽæ q̃relis & uela lachrymis dãda ut hoc ueluti publico exaturatus dolor mox resĩdat ac lasseſcat. itaq; ĩ tẽpestiuus ẽ ille & temerarius. q fœminã ĩ funere mariti recẽtissimo dolore cõflictatã nõ solũ nõ sinit lachrymare. sed & de nuptiis digamiaq; conpellat: qs matrẽ nisi mẽtis iops ĩ funere nati flere uetet nõ hoc illa monẽda loco ẽ dixit sapienter. Sulmonẽsis poeta & uere ut. n. adhuc crudũ uulnus medẽtiũ mãus reformidat: deĩde patiẽ atq; ultro reqrit: sic recẽs aĩ dolor cõsolatões reiicit ac refugit mox desiderat & uehemẽter admotis acquescit. PERcitæ: Cõmotæ pturbatæ ĩsaniẽtis ,p dolore. & ad charitẽ referẽ. SEnio lasseſcere: Vt annositate & ætatis senio lasseſcit ac fatigat senile corpus. ita luctus elegãter dr relẽteſcere sẽio nimietatis. Vbi. ſ. qspiã diu multũq; fuit ĩ luctu. & idulsit dolori. lasseſcere ẽ lassũ fieri & fatigari. plinius metus ĩquit ẽ. ne fortũa lasseſcat. Hierõyus ait militẽ lasseſcere sub lorica. Seniũ uero dici ætatem annosã & senectutẽ nullus ẽ qui neſciat. usurpat quoq; ,p tristitia turpilius. odio ac senio mihi nuptiæ ponit & seniũ a. M. Tullio ĩ eodẽ significatu. CApilos distraẽtẽ: Maxia dolentis indicia ueſtẽ in luctu lacerare capillos diuellere. lex mosaica ut in deuteronomio scriptũ ẽ ad coherendum luctũ ĩmodicũ ĩmoderatũq; uetat faciẽ unguibus lacerari. & caluiciũ fieri super mortuo uellendo ſ. capillos. Bion philosophus stulti eẽ dixit in luctu capillũ sibi euellere quasi caluicio mœror leuaret. legimus quoq; in instrumento ueteri multos scidisse laceraſſeq; in dolore uestimenta.

Lauacro: cibo deniq; confoueret. At illa parentũ suorũ alioquin reuerens: inuita qdẽ: uerum religiosæ necessitati succũbens: uultu nõ quidem hylari. uerum paulo sereniore: obiens ut iubebatur uiuentiũ munia: prorsus ĩ pectore: immo uero penit' ĩmedullis: luctu ac merore carpebat animum diesq; totos totasq; noctes: insumebat luctuoso desyderio. & imaginem defuncti quã ad habitum dei liberi formauerat: affixo seruitio diuinis percolens honoribus: ipso se solatio cruciabat. Sed Thrasillus præceps alioquin: & de ipso nomine temerarius. priusq̃ dolorem lachrymæ satiarent: & percitæ mentis resideret furor: & in sese nimietatis senio lasseſceret luctus: adhuc flentem maritum: adhuc uestes lacerantem: adhuc capillos distrahentem: nõ dubitauit de nuptiis cõuenire. & impudente labe tacita pectoris sui secreta: fraudesq; ineffabiles detegere: sed Charite uocẽ nephandam: & horruit & detestata est. & uelut graui tonitru procellaq; sideris. uel etiam ipso

DIAli fulmiæ: Iouialis sup q̄ dictõe añ dcm̃ ẽ. CORruit: Lapides loq dr̃ ille: cuius uerba tristia excutiũt audiẽti cerebꝝ. hic uero nõ lapides loq sed fulmia iaculari uidebat cuius dcã nefãda istar pcellæ & fulmis miserã charitẽ cõsternarũt exaiarũt attõitã fecerũt. illos. n. uocãus attõitos quoꝝ mẽtes sõus ille celestis loco replit: q fragoꝝ cœli edito cõcidũt: & stupẽtes ī totũ sibi excidũt auctor Seneca li. ii. q̄stionũ. Cor. Celsus quoq; attõitos īqt raro uidẽus: quoꝝ mẽs & corpus stupet fit iter dũ ictu fulmis iterdũ morbo. cõsimilr. & mẽs & corpus charites obstupuerat ictu trasilli uerboꝝ.

Diale fulmen.
Lapides loqueris.
Attoniti qui.

diali fulminæ percussa corruit corpus. & obnubilauit animam. sed interuallo reualescente paulatim spiritu: ferinos rugitus iterans. etiam scænam pessimi Thrasilli perspiciẽs ad limam consilii: desyderium petitoris distulit. Tunc inter moras umbra illa misere trucidati Lepolemi: sane cruentam: & pallore deformen attollens faciem: quietem pudicam interpellat uxoris.

Mi coniunx. quod tibi prorsus ab alio dici non licebit: si pectori tuo iam permanet nostri memoria. uel acerbæ mortis meæ casu fœdus charitatis intercidit: quouis alio fœlicius maritare: modo ne in Thrasilli manum sacrilegam conuenias: neue sermonem conferas. nec mensam accumbas. nec thoro aquiescas. fuge mei percussoris cruẽtam dexteram. noli parricidio

tãquam iouiali fulmine pcussa foret. corruit corpus dixit figurata locutione. pro eo quod est corruit corpore & corpus ruendo prostrauit. OBnubulauit: Caligie quasi quadã & nubilo obtenebrauit qd accidere solet intermoriẽtibus: inubilare uerbũ est Firmico materno usitatius. REualescẽte spiritu: Idest ubi resipiuit & spiritũ quasi deficientẽ reuocauit. FErios: Quales a feris edi solẽt. CEnã thrasilli: Lego scænã p apparatu: & actione inuoluta. qua dictione ī hoc significatu prope peculiariter utitur Apuleius. PROcella sideris: Afflati sidere elegãti uocabulo siderati nuncupãt: & uerbũ siderat significat sidere afflatur. & sideratõe torpescit: dictiones hæ sunt plinio peculiares: qde sideratõe frugum morbo scribit subtiliter & scite in .xvii. quod totũ transposuisse uidet ex theophrasti libris περιφυτων idest de plantis. procella autẽ nomẽ est tẽpestatis q̄ fit ex repentinis flabris. maiore ui cõortis. ut docent physicæ disciplinæ cõditores. AD limã consilii. Sicut scriptores ad limã emendatõis libros cõditos referunt. ut ea expolianꝫ. sic adlimã consilii distulit charite desideriũ petitoris thrasilli ut. scilicet id totũ cõsultatõe ppẽderet limaret elimaret. ex pcepto Quintiliani. opus poliat lima nõ exterat. VMbra lepolemi: Ex imitatiõe Marõis trãscriptũ hoc uidet. apud quẽ ut sat notũ ẽ. imago sichei inhumati attolens ora pallẽtia dormiẽti didõi occursãs crudeles aras traiectaq; pectora ferro nudauit cæcũq; domus scelus oẽ retexit. iter sõni filios ẽ morpheus. a forma quã i sõnis exprimit noiatus: quẽ Ouidius artificẽ simulatorẽq; figuræ cõgruẽter appellat. hic exprimit icessus uultũq; sonũq; loquẽdi & uestes & cõsuetissima queq; uerba & hic solos hoies imitat. hic ergo morpheus humãæ figuræ peritus simulator ī faciẽ lepolemi trãsfiguratus: sumptaq; illius figura cruẽtus luridus exanimi similis ante torũ miseræ charites stetit. & qetẽ dormiẽtis fœmiæ iterpellãs fari uidebat. Mi cõiunx: Mea uxor blã diměti uox ẽ mi eustochiũ. dixit Hieronymus. & mi soror pro mea. NON licebit. Nullus iqt aliꝰ te cõiugẽ appellabit nulli deinceps licebit uxorẽ te suã noiare si memoria pristini amoris nr̃i infixa medullitus ẽ pectori tuo atq; præcordiis. nã fœmia pudica. q̄ casto amore primũ maritum prosequit post illius obitũ de secundis nuptiis nõ cogitat: & digamiã reprobans alterius cõiunx dici aspernatur. & merito. illi enim uiuit adhuc prior coniunx: eiusq; memoria perinde ac uiuentis refouetur. Magis se ut inquit Diuus Hieronymus unicis applicant fœminæ. & nihil aliud nosce magnum arctioris indulgentiæ uinculum est. Memoratissimum est illud portiæ dictum. quæ cũ laudaretur quædam bene morata. quæ secundum habebat maritum sapientissime respondit fœlix & pudica matrona nunquam præter semel nupsit. Marcella maior rogata a matre sua an gauderet se nupsisse respondit ita ualde ut amplius nolim Valeria messalarum sorore amisso Seruio uiro nulli uolebat nubere. quæ interrogata cur hoc faceret ait sibi semper maritum seruium uiuere. CAsus fœdus: Infortunium crudele ac deforme. & ita non parum multi exponunt. sed falso & perperam. namq; legendum ẽ casu. ut sit ordo & sensus. si charitatis coniugalis fœdus interruptũ ẽ casu mortis meæ nubito cuicũq; uoles alteri. mõ ne thrasillo nubas percussori meo. & parcidæ nefario qd si legas casus fœdus pro cruẽta calamitate futilis & leuis erit sensus minimeq; cõsistẽs. ichnat ut hoc ī loco fœdus federis. nõ fœdus feda fedũ. MAritare. Nube īperatiui modi ẽ. sic Ouidius. cingere littorea flauentia tẽpora myrto plinius de uitibus scribens sic inquit alternis putant annis sexto anno maritantur. IN manum conuenias: Idest ne fias thrasilli uxor ac mater familias. De in manum conuentione. & hac tota solennitate uxoria supra affatim diligenterq; annotauimus. NE mensam accumbas. Petit lepolemus a charite. ut Thrasillum fugiat: pide ac impium scelera

Siderati.
Siderat.
Siderario

Morpheus.

Mi cõiũx

Dictum portiæ.

Pudica semel nubit.

Scitum ualeriæ.

tũ.detestabilẽ.& ut nunc uulgo dicius excõmunicatũ.scribit Cæsar in sexto belli gallici cõmentario:qđ apud gallos hi qbus sacrificiis iterdictũ ẽ a Dryudis sacerdotibus numero ipioꝝ ac sceleratoꝝ habẽt his oẽs decedũt:aditũ sermonẽq; defugiunt.ne qd ex cõtagiõe icõmodi accipiãt.i Decretis canonicis.Tertia.q.4.distiguit excõmunicatio ab anathemate táq excõmunicatio sit minor anathema uero maior excõmunicatio.unde & anathematizati ab ecclesia oĩo separãt. Cũ talibus hodieq; neq; sermõeq; cõgressus neq; cibus cõmunicat.Diuus Cyprianus elegãti uocabulo abstẽtos appellat quos uulgus excõmunicatos uocat Accũbere mẽsã ẽ simul uesci.& i eadẽ mensa discũbere.M.Tullius uatinium crimiat qđ mensam accũbebat atratus.i.toga nigra uestitus.

Excõmunicatio.
Anathẽa.
Abstenti.

NVptias auspicari: Inter cætera q̃ homies fœliciter auspicari solẽt ẽ cõiugiũ.hic ẽ qa multis eligit dies ut ducat uxor credo ppea ut diui Augustini uerbis utar quia põt indiẽ nõ bonum nisi eligãt incurri.& infœliciter duci. PROluere:lauerunt.apd Virgiliũ ait Anna.date uulnera lymphis abluã. DENtiũ: Non aper dẽtibus suis sulmineis hæc tota uulnera cõfecit. FEcit alienũ:interemit.qui enĩ perimuntur alieni fiunt a uiuentibus.

nuptias auspicari. uulnera illa quorum sanguinẽ tuæ lachrymæ proluere: non sunt tota dentiũ uulnera lancea mali Thrasilli me tibi fecit alienum & addit cætera. omnemq; scenam sceleris illuminat: at illa ut primum mœsta quieuerat:thoro faciem impressa:etiam nunc dormiens lachrymis emanantibꝰ genas cohumitat.& uelut quodã tormẽto inqeta qete excussa:luctu redĩtegrato ꝓlyxum heiulat.discissaq; ĩterula. decora brachia seuientibus palmulis conuerberat. nec tñ cum quoquã participatis nocturnis imaginibus sed ĩdicio facinoris prorsus dissimulato: & nequissimũ percussorẽ pũire:& erumnabili uitæ sese subtrahere tacita decernit.Ecce rursus ĩquidæ uoluptatis detestabilis petitor aures obseratas de nuptiis obtũdẽs: aderat.sed illa clemẽter aspnata sermonẽ Thrasilli: astuq; miro

SCEnã: Apparatũ tegumẽtũ q; rei gestæ ut sæpius supra. IL luminat:Illustrat.patefacit.& ut inqt Virgilius scelus oẽ retexit. THOro faciẽ ipressa:Applicito ore ad lectulũ figurata locutio & poetica est.sic Virgilius.& os impressa thoro moriemur inultæ. COhumitat: humore lachrymarum madefacit implet humectat.ab humore deflexũ uerbũ.Genas intelligit sinus oculoꝝ & palpebras de qbus poeta.sic effata sinus lachrymis ipleuit obortis:alias genæ infra oculos significãt malæ.iqbus pudoris ẽ sedes.ibiq; maxie ostẽdit rubor. INqeta qete:Elegãtissime dr qes inquieta. quãdo tumultuosus est sõnus. & qes uisiõibus diris turbulẽta.nec placidã mẽbris dat cura qetẽ. quando homo secundum qetẽ terrificis imagĩnibus excntitur.& quãdo fit illud plinianũ furiales sõni & iqes nocturna.sicut qes qetis.ita e cõtrario iqes iqetis dicitur pro inqetudie. EXcussa:Excuti iõno Terroris ẽ: sic Virgilius excutior sõno. PROlyxũ:Multũ diu prolyxa heiulatõe lamentatur.nomen pro aduerbio:quod frequentissimum est. INterula:Tunica interiore:quæ uulgo camisia nominatur Valerius in epistola ad ruffinum de deianira loquens iquit.quẽ uestire debuit interula uestiuit iteritu.eadem ĩtima tunica nomiatur flamen Dialis auctore Gellio Tunicam ĩtimã non exuit nisi in locis testis.ne sub cœlo tanquam sub oculis iouis nudus sit. Aurelianus augustus epistola quadam præcipit dari bonoso interulas bicolores duas apud lãpridiũ mentio fit tunicaꝝ quas asemas uocat q̃si dicas uiles uulgarias ignobiles.idem tradit Tunicas macrocheras ex purpura reuocatas esse ab alexandro.sunt autẽ macrocheræ Tunicæ manicatæ habentes manicas lõgiores quas Romæ atq; oi ĩ latio antiquitus induere fuit indecorum.quas qa probrosas atque fœmineas. Virgilius criminatur illo uersu.& tunicæ manicas.& habent redimicula mitræ. Cõsimiliter augustinus in tertio de doctrina christiana.Talares inquit ac manicatas tunicas habere apud ueteres Romanos flagitium erat.alio quoque uocabulo græco cheridotæ appellantur quo & nostri utuntur Scipio antiquitatis obseruantissimus gallo homini delicato obiectat ꝙ cum cheridota. tunica ideſt manicata accubuerit.Transeunter uerbum diui Hieronymi explicandum.in quo sacerdotes male litterati hallucinantur in uita hilarionis scribit ependyten illum habuisse a beato antonio datum scito επερΔυτην ideſt ependyten græco uocabulo dici tunicam.siue indumentũ quod superne iniicitur siue id sit lineum siue laneum siue pelliceum. PALMVLIS: Manibus pusillaribus manciolis.ita.n.neuius manus appellat forma diminutiua manciolis inquit tenellis pro manibus. CVM quoq;:Cũ aliquo. NOcturnis imagibus:Quibus.s.uiderat mariti umbrã languinolẽtã & pallẽtẽ oc scelus thrasilli retegẽtẽ ERVMnabili:Erũnaꝝ plẽæ calamitosæ:infœlici. TAcita.Nullo ptĩcipe cõsilioꝝ. DEcernit:Deliberat.cõstituit destinat. OBseratas: Obturatas occlusas.q̃ petitiões thasilli minime admittebant. OBtundens:Sæpe & molestę interpellãs. nã obtundere.ut docet Donatus est aliquid sæpe odiose repetẽr:Translatio a fabrorum malleo.

Genæ oculorũ.
Quies inquieta
Interulam.
Intimam tunicam nõ exuit.
Dialis.
Asemæ tunicæ.
Macrocheræ.
Manicatæ.
Cheridotæ.
Ependyte.
Apud Hieronymum.
Mãciolæ
Obtũdẽs

PERSOnata: Velamẽto quasi quodã astutiæ uafritiæq; cooperta adumbrata. & ueluti psona in-
duta delitescens atq; arcana animi celans. personata fœlicitas dicitur a Seneca nõ uera sed simula-
ta. q̃ forinsecus est decora intus uero deformata psonatus pater dicit ab Oratio Comicus pater in
ductus in comedia. sub psona histrionica. Scribit. M. Tullius q; Roscĩ psonatũ nõ magnope lau
dabãt. psonatæ quoq; fabulæ hinc nomẽ mutuantur: deniq; generali uocabulo. psonatus dici põt
quisquis palã & foris aliud ostendit. clam uero & intra pectoris penetralia aliud sentit. & machina

Personatus pater.

Personata fœlicitas.

Personata fabula

personata: instãter garriẽti: summisseq; depcanti: ad-
huc inquit tui fratris: meiq; carissimi mariti facies pul
chra illa in meis diuersat oculis. Adhuc odor cĩname
us Ambrosii corporis p nares meas pcurrit. Adhuc for
mosus Lepolema i meo uiuit pectore: boni ergo & op-
timi cõsules: si luctu legitimo miserrimæ fœminæ ne
cessariũ cõcesseris tẽpus, quoad residuis mẽsibus spaci
um reliquũ cõpleatur ãni: quæ res cũ meũ pudorẽ: tũ
ẽt tuũ salutare cõmodũ respicit. ne forte imaturitate
nuptiarũ indignatione iusta manes acerbos mariti ad
exitũ salutis tuæ suscitemus. Nec isto sermõe Thrasil
lus sobriefactus uel saltem tempestiua policitatione
recreatus identidem pergit lĩguæ sauciantis sulfurros
improbos ingerere: quo ad simulanter reuicta charite
suscipit istud equidem certe magnopere depræcanti
concedas necesse est mihi Thrasille: ut interdum taci
ti clandestinos coitus obeamus nec quisq̃ persentiscat
familiariũ: quoad dies reliquos metiat ãnus. promis-
sioni fallaciosæ mulieris oppressus: succubuit Thrasil
lus. & plyxe cõsentit de furtiuo cõcubitu. noctẽque &

tur. sic psonata charite decenter
dicta. quæ uultu quasi arridebat
assentiebaturq; Thrasillo. cũ al-
tum corde dolorẽ cõprimeret.
agitaretq; mẽte uindictã. TVI
fratris. quẽ. s. tu fratrẽ appellas
quem amore fraterno cõplectĩ
uis uideri: q̃si tacita dicat o scele
ratissime tu fratrẽ illum palam
uocas quẽ clam fraudulenter in
teremisti. DIVERsatur oculis:
Consimile est illud: herẽt infixi
pectore uultus: uerbaq; nec pla
cidã mẽbris dat cura quietem.
AMbrosii corporis: Vnguẽtis
delibuti ĩmortalis diuini: laus
lepolemi: græce Ambrosios di
citur ĩmortalis. IN meo uiuit
pectore, fœmiæ pudicæ memo-
ria defuncti cõiugis semp est re
cens. & illi semp maritus uiuit:
sic & olim ualeria cũ post obi-
tum mariti amplius nubere nol
let: dixit sibi semp maritum Ser
uiũ uiuere. BONI & optimi:
Promiscua usitataq; locutio est
boni cõsules. i. in bonã partem
accipies: hic factũ est incremẽtũ
suplatiuũ ut ita maius quippiã

Ambrosios im mortalis

Boni cõsules.

significaretur. LVCTV legitimo: quasi legẽ præscripto. Maiores nostri: ut inqt Seneca libro. vii.
epistolarũ. Annũ fœminis ad lugẽdũ cõstituere nõ ut tam diu lugerẽt, sed ne diutius. ex Ouidii le
ctione sat notũ est. decẽ menses eẽ spaciũ luctus cõiugalis sic enĩ ait in primo fastorũ. p totidẽ mẽ-
ses a funere cõiugis uxor sustinet in uidua tristia signa domo. Annus aũt priscoꝝ decẽ tãtũ mensi
bus cõficiebatur. scribũt iuriscõsulti Titulo de his qui notãtur infamia. Solere a principe ipetrari.
ut intra legitimũ tẽpus mulieri nubere liceret. Q uæ uirũ luget intra id tẽpus sponsam fuisse non
nocet. Tempus quoq; legitimũ lugendi Annuũ esse demõstrãt; qd & libro codicis quinto de secũ
dis nuptiis relatũ est: ubi sic scriptũ legimus. Si qua mulier nequaquã luctus religionẽ priori uiro
nuptiarũ festinatione pstiterit: ex iure qdẽ notissimo sit infamis. Itẽ si qua ex fœminis: p dito mari
to intra anni spaciũ Alteri festinauerit nubere: probro notetur. Ex instituto Numæ pompilii: ut
auctor est Plutarchus: Q uæ nubit ante decẽ menses ab obitu mariti uaccã pgnãtẽ imolat: Apud
Iudeos luctus Triginta diebus finiebatur: in luctu fœminæ purpurã atq; aurũ deponũt. Mox eadẽ
cũ eluxerunt sumũt: auctor Liuius. Quãdiu luget Vxor defunctũ maritũ nefas eã alteri denubere.

Annus ad lugendum fœminis.

infamis quæ festinat iterũ nubere.

institutũ Numæ.

IMMAturitate nuptiarũ. imaturæ sunt nuptiæ qñ pactũ luctus legitimi tẽpus uidua digamiã de-
cantãs secũdo marito copulatur: Tũc merito aĩa prioris cõiugis iusta indignatiõe suscitari põt. &
extimulari in exitiũ pniciẽq; succedanei atq; uicarii. hoc ẽ eius q sibi successerit ad colendũ uxoris
fundũ. cui cõiunx nupserit. SObriefactus: ad sobrietatẽ moderationẽq; reuocatus. sobriosos Cy-
prianus appellat moderatos & abstinẽtes: Sobrietas enĩ uirtutis & prudẽtiæ comes ẽ. IDEntidẽ.
sæpe frequẽter. SAVciantis: Cuius uerba instar iaculorũ sauciabãt cõuulnerabãtq; aures charites
& mẽtẽ. INVRgere. emenda ingerere. SIMVlanter reuicta: Simulauit charite se tãdẽ uictã ma-
nus dare, pcacitati Thrasilli: & id facturã: qd ille tãtopere flagitabat. CLANdestinos coitus: Inte
rea iqt charite dũ annus luctui legitimo assignatus pagatur: poterimus furtiuos cõcubitus inire
q̃q; & palestræ uenereæ clam furtimq; operã dare. ita ut nullus psentiscat. nã qd nemo nouit. pe
ne nõ fit. PROmissioni succubuit. Cessit: locum dedit obsequutus ẽ promissioni charites: q̃ dolo
bono fallaciisq; referta erat concinnatis ad perniciem Thrasilli: Silius succubuit medicina malis.

Sobrio sus.

OPertas tenebras: Nox accõmodata ẽ fraudi & furtis tenebræ nocturnæ uota sũt amãtiũ. noctu tiui cõcubitus & clandestina adulteria percoluntur: q̃ interdiu fieri nõ licet. Veste cõtectus: charite cuius mens & animus nihil aliud q̃ ultionẽ mariti meditabatur admonet Thrasillũ: ut solus obtecto capite cucullione: longa ueste & seruili celatus: hora cõstituta ad se clanculo ueniat. auctor est Suetonius Caium: Caligulã: adulteria noctibus obire solitũ. capillamento & ueste longa celatum Oratius in secũdo sermonũ habitũ adulteri nocturni: ita describit: Tu cũ proiectis ĩsignibus anulo æquestri romanoq; habitu prodis ex iudice dãma Turpis odoratum caput obscurãte lacerna. Non ex qd' simulas. VIDVAtus priuatus. solũ & solitarium uenire ad se noctu hortat'. PRIma uigilia: primis tribus horis nocturnis. de q̃ttuor uigiliis noctis militaribus ante dictũ est.

SIBIlo cõtentus: amatorũ uadẽs noctu ad amicã subinde solet sibilo aduentũ suũ indicare.

OPEriare expectes. IStam dicticos est ostendit enĩ p̃sentẽ uetulam: tãq̃ uelit eã esse cõsciam amoris huiusce furtiui. CLAVstris adherẽs: claustritimũ dixerũt ueteres: eũ q claustris ianuæ p̃esset. SCOEna: Apparatus & uelamẽtũ. FERAliũ nuptiarũ: ab euẽtu feraliũ dixit: ppea qd' hæc res futura pestifera ẽ & exitialis Thrasillo. NEC sequius: deterius peius: nec aliter q̃ audiebat: prout loquebat' charite ita credẽs: Aliubi sequiorẽ sexũ posuit ꝓ deteriorẽ & muliebrẽ.

Claustritimus. sequior sexus.

QVErebatur: exptus loquor: amatorẽ maxime torquet expectatio illius horæ. quã amica cõdixit. dies una uidetur annus eẽ longissimus. cõqueritur de mora. & tarditate Crepusculi uesptini: optat expetit p̃catur: ut noctescat: ut tempus illud aduentet: qd' sperat futurũ mellitissimum omnisq; ueneriæ dulcedinis refertissimũ. in hãc ferme sententiã est illud Oratii. ut nox longa quibus mentit' amica. ADORnatus. Veste cõtectus. Cõcullione celatus. comite uiduatus. CAptiosa. Dolosa. & captionũ plena ad capiẽdũ. s. Thrasillũ & laqueis feralibus illaqueãdũ. IRRepit: sensim clã. latẽter: quasi repẽs ĩgredit'. PROnus spei. pronus ĩ spẽ archaismos. sic enĩ ueteres loq solebãt. ut o p̃stãs aĩ iuuenis ut infœlix animi. & alia ꝓpe infinita: qd' & in supioribus annotauimus.

Pronus spei.

OENOphoro: Vas uinariũ significat'. cuius & supra facta ẽ mẽtio. ĩ tẽplo liberi patris. oenophorũ sistebat' qd' significabat uinũ. p id qd' cõtinet id qd' cõtinet': auctor diuus Augustinus ĩ septimo de ciuitate dei Martialis reddidit oenophori põdera plena sui. SOporiferũ uenenũ. Notat medicamen: quo sopor cõciliat'. Cuiq; uis somnifica inest ĩmixtũ fuisse poculis illis: qbus ingurgitatus Thrasillus facile sepultus ẽ ad sõnũ: ĩter uenena soporifera ẽ opiũ. & pleraq; alia: quorũ Plinius & medici meminerũt. De his & Ouidius: sũt quoq;: q̃ faciũt altos medicamĩa sõnos uinctaq; lethea lumĩa morte p̃mũt. HAVriẽtẽ. ebibẽtẽ uerbũ ẽ polysemũ. hoc ẽ multa significãs cuius multiplices significatiões grãmatici pcẽsent. ASSIderет: significãter locutus. nã q curãt egrotos illisq; sp p̃sto sũt adsidere dicũt'. Oratius ĩ sermonibus. aut alius casus. lecto te affixit hẽs q assideat. fomẽta patet. medicũ roget. uetula mẽdacio eludẽs fingit iccirco dñam diutius remorari ppea q egroto p̃t adsideret ministraretq;. SVPInato: Vino sepulti dũ ꝓflãt ex pectore sõnũ sepænũero supiati stertũt iacẽtq;. MAsculis aĩs: aĩositate uirili septa. SVpstitit siccariũ: stetit supra siccariũ. Ita. n. appellat thrasillũ mariti charites parricidã. FIDus cõiugi: uerba charites cũ irõica ĩdignatiõe ꝓlata ad Thrasillũ. soporifera potiõe ꝓstratũ. EN uenator. q. s. maritũ meũ cõfodit. dũ ferã debet inuadere. ILLA uestra: demõstrãtis & tãgẽtis uerba sũt. MEVM sãguinẽ maritalẽ: sãguis. n. mariti

Oenophorum in tẽplo liberi.

Opium sõnificũ.

Polysemus.

Assidere egroto.

opertas exoptat ultro tenebras. uno potiundi studio: postpones omnia: Sed heus tu inqt Charite: q̃ probe ueste contectus: omnique comite uiduatus: prima uigilia fores meas tacitus accedas: unoq; sibilo contentus: nutricem istam meam operiare. quæ claustris adherens excubabit aduentui tuo. nec secius patefactis ædibus acceptũ te nullo lumine cõscio: ad meum perducet cubiculũ. placuit Thrasillo scæna feralium nuptiarũ. nec sequius aliquid suspicatus. sed expectatiõe turbidus: de diei tantũ spatio: & uesperæ mora q̃rebatur. Sed ubi sol nocti tandẽ decessit & ex ĩperio Charites adornatus. & nutricis captiosa uigilia decept' irrepit cubiculum pronus spei: tũc anus de iussu dominæ blãdiẽs ei. furtim deprõptis calcibus: & oenophoro: q̃ ĩmixtum uino soporiferum gerebat uenenum: crebris potionibns: auide: ac secure haurientem: mentita dominæ tarditatem: quasi parẽtem adsideret egrotũ: facile sepeliuit ad somnum. Iamq; eo ad omnes iniurias exposito: ac supinato: intro uocata Charite: masculis animis. impetuq; diro ferme inuadit. ac superstitit sicarium: & inquit. Fidus coniugis mei comes en uenator egregius: en carus maritus: hæc ẽ illa dextera: quæ meum sanguinem fudit. hoc pectus: qd' fraudulẽtas

sanguis uxoris est. & ut ecclesiasticū dogma ꝓdidit: duo sūt ī carne una. AMBAges. Inuolucra & circuitus. MALE placui. īpniciē. ſatq; exoculationē. POEnas ante. cedūt: pœna Trasilli futura est cæcitas & luminis excecatio. hāc pœnā oculi dormiētes: & ob sōnū nihil prorsus uidētes antecedere elegāter dicūt: &. n. talis erit post cæcitatē inflictā qualis tūc erat dormiēs. & sicut tūc nihil uidebāt oculi Thrasilli somno cōniuētes: ita mox nihil uidebūt a charite cōfossi & lumine orbati. AVspicātes. inchoantes. & quodā q̄si auspicio ꝓfagātes. tenebræ. n. dormiētiū oculoꝝ auspiciū faciūt tenebraꝝ cæcitatis. PE-

ambages in meū concinnauit exitiū. oculi isti: quibus male placui. qui quodā modo tamen tā futuras tenebras auspicātes uenientes pœnas antecedunt. qesce securus. beate somniare. non ego gladio. non ferro petā absit: ut simili mortis genere cum matito meo coæqueris. uiuo tibi morientur oculi. nec quicquam uidebis nisi dormiens: faxo fœliciorem necem inimici tui: quam uitam tuam sentias. lumen certe non uidebis manu comitis indigebis. Charitē non tenebis. nuptiis nō frueris. nec mortis qete recreaberis. nec uitæ uoluptate lætaberis. sed incertum simulacrū errabis inter orcū & solem. & diu quæres dexteram: quæ tuas expugnauit pupulas. quodq; est in erūna miserrimū: nesci es de quo q̄raris. At ego sepulcrum mei Lepolemi tuo luminum cruore libabo. & sanctis manibus eius: istis oculis parentabo. sed quid mora temporis dignum cruciatum lucraris & meos forsitan tibi pestiferos imaginaris amplexus: relictis somnolentis tenebris.

Petere ferire.

tā. feriā ꝓcutiā: hinc cornupeta bos. dictus. q cornu ferit: Virgi. iā cornupetat. & pedibus q̄ spargat harenā: petitiōes quoq; proprie dicūt īpetus gladiatoꝝ. ut suo loco docuimus. COEquaris. ut sicut ille ferro pemptus iacet. ita tu quoq; ferro obtruncatus oppetas. DOrmiēs. hō dormiēs nihil uidet nisi ī sōniis & ꝓ nocturnas uisiones. q exoculatus ē nihil uidere pōt. nisi ī somnis & dormiēs. Talē uidēdi usū Thrasillo denunciat. INImici tui. Lepolemi. EOEliciorē neCē: Vita exoculati excecatiq; dirior atq; īfœlicior ē oī nece. qd' & statius sensit scribēs ī Thebaide. eiectusq; die sors leto durior oī: Pli. ī. xi. oculos dicit partē eē corpis ꝑciosissimā & q lucis usu uitā distinguāt a morte. Fir micus Maternus exitiū cæcitatis bono epitheto miserū appellat. MAnu comitis. Excecatus ducē itineris habet aut baculū.

Cornupeta.

Petitiones.

Cæcitas durior morte.

aut puerū. hinc scitū illud asclepiadis philosophi. q cū qdā q̄reret qd ei cæcitas attulisset rndit puero ut uno essem comitation: gēte cornelia scipionū cognomē inhesit ex eo quod Cornelius uicē baculi. q scipio dicit. īpleuit ī regēdo pre luminibus carēte. uñ scipio cognominatus nomē poste tis dedit. LAEtaberis: Exornatio rhetorica ē Lucio nostro pquā familiaris: græco uocabulo Isocolon latino cōpar appellāt. INter ortū: lego orcū hoc itellectu: luminibus orbatus errat īcertus & dubius utrū uiuētibus an defunctis sit ānumerādus: Nā nec plene uiuus dici pōt: cū careat usu oculoꝝ. q uitam a morte distingūt. nec plene mortuus: cū ambulet & spiret. Sed iter orcū hoc est plutonē: q Deus ē tenebraꝝ. & solē q Deus ē luminis intermedius & q̄si ī meditullio mortis ac uitæ collocatus uidet. EXpugnauit pupulas. Merito pupullas expugnari dixit. ī eo q ꝓ uim lumiē uidua: qm̄ uis optica. i. uisibilis ꝓprie pupillis inest: & adeo absoluta speculi potētia: ut totā imagi nē reddāt hois. ea cā ē. ut pleræq; aues manibus hoīum oculos potissimū appetāt: qd' effigiē suā ī pupillis cernētes uelut ad cognata desideria sua tendūt. IN erūna miserrimū. cum ois erūna hoī misera sit. Illud miserrimū cōtingit cū erūnæ ignorat auctorē. & de quo q̄ri possit nō hēt: uidet. n. fomētū eē calamitatis scire de quo q̄raris: nouisse auctorē iniuriaꝝ. cui parē gratiā possis repende re. hoc itaq; miserrimū erit Thrasillo q̄ exoculatus orbatusq; luminibus nesciet de quo q̄ri possit.

Puero uno comitatior Scipio baculus. Isocolon

Vis optica ī pupillis.

LIBAbo: potes legere litabo. ꝓ eo qd' ē expiabo. placaboq; tali sacrificio. MANIbus. aīæ mari-

Manes deos colunto.

tali: Manes dici aīas defunctoꝝ sciūt oēs. & frequēter annotaui. lex Cicerōis hæc ē. Māus deos colunto pluto sūmanus dictus. q̄si sūmus maniū. & deus. PArētabo. sacrificabo. M. Tullius ī orone ꝓ Flacco litemus igit lentulo. parētemus Cetego. reuocemus eiectos. parētare ꝓprie ē parentibus defunctis iusta celebrare & sacra facere ad sepulchraꝝ. qd' īdicat Idē. M. Tullius ī pria philippica. his uerbis ut cuius sepulchrū nusq̄ extet ubi parēt ei publice supplicet. Fabius maximus seruilianus pōtifex negat oportet atro die parētare. qa tūc quoq; ianū iouēq; ꝑfari necesse ē: quos noīari atro die nō oportet. nūc ait charite oculos Thrasilli futuros ꝓ uictima & sacrificio parētatiōis manibus lepolēi. parētalia sacrificia sūt mortuoꝝ. q̄ ꝓprie māibus patētū exhibēt. Idē. M. Tullius q̄rit ī phi lippicis parētalia ī honorē cæsaris defuncti cū supplicatiōibus misceri. Annua parētatio dī sacrificiū: qd' quot ānis fit ī honorē mortuoꝝ. Macrobius & cato tradūt larētiā annuæ parētationis honore dignatā. LVcraris: q̄si lucrū sit dilatio cruciatus. IMAginaris: Dormiēdo. s. & somniādo.

Parentalia.

Parentatio ānua

AD aliã caliginẽ. Caligo una eſt ſopiti hoïs & dormientis. Caligo alteta ẽ excẽcati. uerũ hæc poſterior cũ pœna: & cruciabilitate. VAcuã: Oculis carentẽ. & prorſus exoculatã. VINdictã. Interfecti lepolemi. p Dialyton hæc dicũt: qđ ſchema haud minimũ eſt oſonis honeſtamẽtũ. ERVMnas cõputa. fiat iqt cõputatio erũnaꝝ utrũ maiores illæ ſint quas tu mihi irrogaſti dũ iterficis maritũ: an iſtæ quas excecatus patieris. uel hoc dicit. cõputa erũnas quas. ſ. multiiugas una excecatione ſuſtinebis. SIC: Per execationẽ. ILLVminarũt Thalamos: faces accenſas in nuptiis adhiberi

Dialytõ.

ſatis notum & ſuo loco affatim explicatũ. Igitur cũ alioꝝ feſtiuitate cõiugali faces ſplendore thalamos illuminent. In thalamo Thraſilli faces fulgebũt. tenebroſæ ppea q̃ oĩa caligabũt noteſcẽt obtenebrabuntur: oculis effoſis: extĩctiſq̃ luminibus.

ad aliam penalem euigila caliginem. attolle uacuam faciem. uindictam recognoſce. infortunium intellige: erumnas computa: ſic pudice mulieri tui placuere oculi: ſic faces nuptiales tuos illuminarũt thalamos. ultrices habebis ꝓnubas: & orbitatẽ comitem & perpetuæ cõſciẽtiæ ſtimulũ. Ad hunc modũ uaticinata mulier: acu crinali capite deprompta. Thraſilli cõuulnerat tota lumĩa: eũq̃ ꝓrſus exoculatũ relinquẽs: dum dolore neſcio crapulam cum ſomno: diſcutit: arepto nudo gladio: quo ſe Lepolemus ſolebat incingere: per medíam ciuitatẽ curſu furioſo ꝓripit ſe: proculdubio neſcio quod ſcelus geſtiens. circa monumentũ mariti

Pronubæ.

VLTRIces ꝓnubas: Pronubæ q̃ i obſeqo ſũt nubẽtis ut docet Donatus i cõmẽtario ſeptimo Eneidos q̃ nubentes domũ mariti deducũt ac comitãtur. qua i re illud obſeruabat apud ueteres. ut ꝓnubæ illæ adhiberẽt: q̃ ſemel tãtũ nupſiſſent boni. ſ. auſpicii cã: ut ſingulare pſeueraret matrimonium. Nouã nuptam nihil minus q̃ pulchrior pronuba decet: ut inqt feſtiuiter ſidonius. Iuno ĩter deas ꝓnuba dicitur: q̃ ꝑeſt maritalibus thoris cui uincla iugalia curæ: paranymphi & paranymphæ græco uocabulo latinis uſitatiſſimo nũcupãtur pro nubi & ꝓnubæ: cõmẽtator Decretoꝝ canonicoꝝ inſulſe & pueriliter paranymphas expoſuit pro ancíllas quaſi parãtes lymphã cũ a παρακαιρυμφιι. ſpõſa paranymphus deducat: ſpõſus & ſponſa a paranymphis offerũtur: cũ benedicẽdi ſunt a ſacerdote. paranymphi e cubiculo geniali diſcedũt poſt introitũ ſponſi & ſpõſæ ut tradit Auguſtinus in. vi. cũ igitur ꝓnubæ fœlices adhiberi deberẽt: ut fortunata ſint matrimonia ait ultrices futuras pronubas i nuptiis Traſilli: ut doceat infœlices erũnoſaſq̃ futuras. ultrices enĩ ſunt q̃ puniunt nocẽtes: & pro diris ſiue furiis accipi uidentur. apud Virgiliũ in. vii. æneidos cõnubiũ lauiniæ ſanguinolentũ futurũ ſpondens iuno. ita ſecũ mutat. Sanguine Troiano & rutulo dotabere uirgo. & bellona manet te ꝓnuba. Conſimiliter apud Ouidium. phyllis oſtendere uolens infortunatum fuiſſe ſuum cum demophonte cõiugiũ inquit pronuba Tiſiphone thalamis ululauit in illis. ORBItatẽ: Orbitas cæci hoïs comes eſt perennis.

Pronuba mo nogama Iuno ꝓ nuba.

Para nymphꝰ.

Para nympha

Error cõmentatoris decretorum.

Vltrices.

CONſcientiæ ſtimulũ: Inter atroces pœnas. quibus mortales torquẽtur nimĩrũ atrociſſimus eſt ſtimulus cõſcientiæ: qui occulto flagello lancinat hoïem interiorẽ: hoc eſt animũ: qui ſurdo uerbere ſontes cædit. habet ut inquit elegãtiſſime pacatus panegyriſta neſcío quos internos mẽs ſcelerata carnifices. aut ipſa ſibi carnifex cõſcientia eſt. M. Tullius i oratione pro Roſcio amerino. Itẽ in oratione cõtra Piſonẽ. docet ſuã cuiq̃ ſcelerato domeſticã furiã eſſe cõſcientiã. Sua inqt quẽq̃ fraus ſuũ facinus. ſuũ ſcelus. ſua audacia de ſanitate ac mente deturbat: hæ ſunt ĩpioꝝ furiæ: hæ flammæ. hæ faces. græci dicũt. οι κειὰ συρειδησιο τιρι βελει πληττει τηψυχηι. i. ſua cuiq̃ conſcientia. quodã quaſi iaculo pcutit animã. hic ergo ſtimulus conſcientiæ: q̃ ut ueteres dixere. loco mille teſtiũ eſt. qua iudice nemo nocẽs abſoluitur: erit indiuulſus comes ſcelerati Thraſilli: eiuſq̃ interiora lancinabit. fodicabit diuellet cõtinenter ac perenniter.

Cõſcientia carnifex.

Crinalis acus.

Calamiſtrum.

cinerarii

Ciniflones.

Calamiſtratus.

ACV crinali. ut crinale aurũ crinales uittæ dicuntur qbus fœminæ utuntur ad crines uinciendos. ita crinalis acus ad cultũ capitis adhibetur. ut in ſtatione ſit coma: nec ſint ſine lege capilli. Calamiſtrũ acus eſt maior. q̃ calefacta i cinere capillos torquet & ornat cuius miniſtri a cinere cinerarii & ciniflones appellati. A calamiſtro dicti calamiſtrati: & coma calamiſtrata: quã. M. Tullius. Gabinio effœminato adprobrauit. ẽ & diſcerniculũ. acus matronalis a diſcernẽdo dictũ: qm̃ eo diſcernitur capillus. & diſcrimen capitis cõponitur: ita enĩ dicitur diuortiũ diſtinctioq̃ capillícii in fronte: Ouidius cõpoſitũ diſcrimen erit diſcrimina lauda. Item longa probat facies capitis diſcrimina puri. diuus Hieronymus hoc diſcerniculũ quo diſcrimẽ ornatur elegãti ſcitoq̃ uocabulo diſcriminalẽ acum appellat: q̃ ſcribens cõtra ruffinũ qđ annotatu cognituq̃ dignũ eſt. ſic ait fecerunt hoc & ſuluía in Ciceronẽ. & herodias in Ioannẽ. qa ueritatẽ nõ poterãt audire. & linguã ueriloquã diſcriminali acu confodiebãt.

Cinerarii

Ciniflones.

Calamiſtratus.

Diſcerniculum.

diſcrimẽ

Diſcriminali acu confoſſa lingua.

EXoculatum: Luminibus orbatum excæcatũq̃. NEſcio: Caſus eſt dandi: ut exponas neſcio licet Thraſillo pro ignoranti neſcientiq̃. a quo ſit hoc paſſus: quid ſi iunctim legas dolore neſcio ut ſit ſeptimus caſus & epithetõ doloris atq̃ ita interpreteris. Dolore neſcio ꝓ ignorato. & latente

Cicerõis

Nãq apud priſcos neſcius dicitur tã is q neſcitur q̃ qui neſcit. ſicut & ignarus nõ tãtũ qui ignorat q̃ qui ignorat. auctores Gellius. Seruius. Cæteri. ſic Virgilius paſtor agẽs telis liquitq; uolatile ferrum neſcius. Vbi paſtor neſcius ſignificatur: qui neſcitur & latet. CONtendit: Pergit. NVDAtis ædibus: Domo uacua relicta: dũ ſtudio uiſendi oẽs egredimur. MVtuo: Viciſſim & mutua adhortatione. CAPulum: Modo ſepulchrũ. & monumẽtũ: alias ꝑ manubrio gladii accipit. alias ꝑ phe retro ſiue ſandapila. unde capulares dicti ſenes ſup quo copioſius ſuo loco diximus. PROpter: Iuxta prope. VINdicaui in peremptorẽ: Dulciſſimũ ẽ homini leſo & potiſſimũ fœminæ reponere ultionẽ & uidicare iniuriã iuxta ſatyrographi ſententiã ſic ſcribẽtis at uindicta bonũ uita iucũdius ipa. Conſimile ẽ illud Virgilianũ ulta uirũ pœnas inimico a fratre rœcepi. PVNita ſũ: Puniui archaiſmos eſt. Nãq apud antiquos id quoq; habitũ eſt in oratiõe faciẽda elegãtiæ genus: ut ꝑ uerbis agẽtibus uerba patiẽdi ponerẽt. & hæc inter ſe mutuo inuerterent. ut munero ꝑ munero. fabricor ꝑ fabrico. palpatur pro palpat bellãtur pro bellãt & alia id genus ſexcẽta inter q̃ eſt punior pro punio. & punitus ſum pro puniui. M. Tullius neq; ad eius q punitur aliquem. aut uerbis caſtigat ſed ad rei publicæ utilitatẽ referri. ISTO gladio: Dicit a græcis ꝑ

Neſcius

Capulus

Vindicta

Punita ſum puniui.

Mũeror. Munero

cõtendis. At nos & omnis populus nudatis totis ædibus ſtudioſe cõſequimur. hortati mutuo. ferrum ueſanis extorquere manibus. ſed Charite capulũ capit Lepolemi: propter aſſiſtens: gladioq; fulgenti ſingulos abigens: ubi fletus uberes & lamẽtationes uarias cunctorũ intuetur. Abiicite inqt importunas lachrymas: abiicite luctum meis uirtutibus alienum. uindicaui in mei mariti cruentũ ꝑemptorẽ. pũita ſum funeſtũ mea rũ nuptiarũ ꝑdonẽ. iã tẽpus eſt. ut iſto gladio deorſus ad meũ Lepolemũ uiã quærã. & enarratis ordiẽ ſingulis: quæ ſibi ꝑ ſomniũ nũciauerat maritus: quoq; aſtu Thraſillum inductum petiſſet: ferro ſub papillã dexteram tranſacto: cõcorruit. & in ſuo ſibi peruoluta ſanguine: poſtremo balbutiens incerto ſermone perflauit animam uirilem. Tunc propere familiares miſere Charites: accuratiſſime corp° ablutũ. mũita ſepultura

Prouerbiũ tria ad mortem gladius laqueus uenenũ.

ꝑuerbiũ τὰτρῖα εἰσ θανατον. ξιφοσ, βρωχοσ: κώμιον. i. tria ad mortẽ inferendã ꝑſto ſunt. gladius laqueus uenenũ. GEſtiens. ſ. charite appetẽs geſtuq; demõſtrans ſcelus quoddã inexpiabile qđ moliebat. Quod poſt exoculatũ thraſillum. ipſa ſecũ aio deſtinauerat. uel geſtiẽs expone exultans & lætabunda. ob facinus patratũ. DEORſus: Ad manes ad inferos ad infernas regiones. ubi erat Domiciliũ defuncti mariti. QVOq; aſtu: Qua aſtutia calliditate uaframẽto. INductũ: Deceptũ & fallaciis circũuentũ. M. Tullius in Piſonẽ. hic i fraudẽ hoies ipulit. hic eos qbus erat ignotus decepit. feſellit induxit hẽt hoc uerbũ inducere aliũ quoq; ſignificatũ eruditũ ſed infrequentẽ quo accipit pro delere cãcellare liturare. Vlpianus iuriſcõſultus titulo de his q̃ in teſtamẽto delentur cãcellauerat qs teſtamẽtũ. uel induxerat. Itẽ ſi noia oia induxerit ut ꝓponitur. Itẽ q̃ in teſtamẽto legi poſſunt ea incõſulto deleta & inducta nihilominus ualent cõſulto nõ ualent. hinc iductio quoq; deriuat ꝑ abolitione & litura. SVB papilla dextrã: Letifer ille locus. Conſimili gñe mortis ultroneæ occubuit corruitq; Lucretia: q̃ ipatiẽs uiolatæ a Sexto Tarqnio pudicitiæ cultrũ i corde defixit: prolapſaq; in uulnus moribunda cecidit. IN ſuo ſibi: Parelcon ẽ. ſic ueteres loqui ſolebãt Terẽtius ſuo ſibi gladio hũc iugulo. INCERto ſermone: Talis eſt ſermo moriẽtis. incertus. ſ. imperfectus inexplicabilis. PER efflauere: Corrigẽdũ eſt pflauit: qđ eſt efflauit: exhalauit aiam tãq; aia ſit halitus & ſpũs. ſup quo in prio cõmẽtario Tuſculanarũ copioſiſſime. ANImã uirilem: Ab effectu uirilẽ dixit. uiroꝝ enĩ & qdẽ fortiũ ẽ. ſibi mortẽ ferro cõſciſcere. Martialis. Romanã mortẽ hãc appellat tãq; Romanoꝝ peculiare fuerit. aiunt uiri fortiſſimi eẽ ſemet occidere: cõtra ſoſipus ignauiſſimi opinat. Nã & gubernator timidiſſimus exiſtimat. q tẽpeſtatẽ metuens ante uim turbinis nauẽ ſpõte ſubmergit. Quin etiã ꝓpria manu perire a cõmuni oĩum aialiũ natura diſcrepat. Nullũ enĩ eſt aial qđ ex induſtria. uel p ſe moriatur: ſi qdẽ naturæ lex ualidiſſima: ut uelint uiuere: in oĩbus ſita eſt: Adde q; deus indigne fert cũ donũ eius homo deſpiciat. donũ aũt dei uita eſt. q animã imortalẽ i corporibus mortalibus collocauit. Siqs depoſitũ hoĩs male tractauerit peſſimus ſtatim ac pfidioſus habebit. Si dei depoſitũ ex ꝓprio corpore qs eiecerit. Eũ ſe latuiſſe quẽ leſerit exiſtimabit? Seruos fugitiuos ulciſci iuſtũ credit. quãuis nequã dños fugerint. deũ uero fugientes optimũ dñm ipie facere nõ uidebũtur. Deniq; ſi qs ſe occiderit apud iudeos. uſq; ad ſolis occaſum inſepultus abiicebatur. apud alios dextræ abſcindebantur eiuſmodi mortuoꝝ. q̃ i ipſos armatæ ſunt. quoniã ut corpus ab anima. Ita manũ a corpore alienã eẽ exiſtiarẽt. CORpus ablatũ: Ex ritu priſcoꝝ apud quos cadauera abluebãtur: & ungebãtur. Ennius. Tarquinii corpus bona fœmia lauit & unxit. Virgilius quoq; uetuſtũ morẽ expſſit illis uerſibus pars calidos latices: &

Nefas ſe ipſum occidere.

Naturæ lex ut uiuere uelĩmus.

Depoſitum dei.

Dextra abſcinditur ei q ſe necat.

Abluere cadauer.

ahena undantia flāmis expediūt.corpusq; lauāt frigentis & ungunt: lauare cadāuera ꝓximis cōce debatur. Anna maroniana infit date uulnera lympis abluam. IBIdem: In eodē sepulchro conse pultam una cū marito significat.ut sicut uiuentes fuerūt mutua cōcordia copulati.ita & defuncti si mul quieſcerēt Cleopatra cū Antonio in eodē sepulchro cōcludi uoluit. NEqueas:Non ualeas: AD sepulchrū:Lepolemi.ſ.& charites. VLtronea:Spontanea ultro adueniens. INFESTI ma nes:Casus uocandi:quē & salutatoriū ueteres dixere.alloquitur enī manes.ì.aīas lepolemi & cha rites. quos infestos quasi hosti les inimicos ifensos merito nū cupat. infestus dicitur inimicus quí malum īfert cuipiā.& cōtra cui alter īfestus est.cui aliunde īpendet malū. is quoq; infestus appellatur. INEdia:Cibi absti nētia.ut supra dictū est. ELIde re:Excludere eiicere:Plautus in rudente iubeo oculos elidere.

Infestis.

Elidere.

SVA sententia dānatū:Nulla uidetur iustior esse damnatio.q̄ qua homo semet dānat. & sua sententia dignū censet punitio ne.nā ut inqt Ambrosius in epi stola ad simplicianū.Quid tam rarū. q̄ ut inuenias uirū q se ip sum coarguat. & peccatum cō demnet suū. HIC:Hæc. ILle: Scilicet enarrator fabulæ. quì hæc ad pastoīs & cōseruos enū ciauerat. LONgo spiritu:Q d anhelantis exanimati merentis est. EQVOrū magister:Hūc supra appellauit armentariū eq sionē.euocato inqt armentario equisone magna cū præfatione deducēdus affignor.a Luciano dicitur. μοωεὺσ τῶμ ἱππωμ.

AMBVlabat:Festiuiter dictū ea iumentoꝝ pedibus ambula re q̄ a iumentis gerebantur.dici elegāter posset equisessorē am bulare pedibus equinis.Qui in lectica gestatur ambuláre pedi bus lecticarioꝝ. FVgere cōpa rant:Purior lectio fugæ se cōparāt. DOmini nouitatem: Cum omnis seruitus misera sit illud mi serrimū est.a bono domino ad deteriorē īprobioréq; transire Dignitas domini seruitutē facit to lerabilem.plerūq; posterior dominus priore deterior est. Quod satis docet fabella esopia quæ tra dit Asinum hortulani fastidientem dominum:dum cupit nouam seruitutem. Ad peiores semper traductum optasse ut ad pristinum dominum reuerteretur.Tunc enim serui priores dominos ual de desiderant: ubi experti sunt secundos. Lucianus ἐγμωσαμ ὠΗΚΕΤΙ ωερεῖμ ἐμ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ.i. decreuerunt non amplius manere in seruitute. DOMVS herilis: Dominicæ hoc est heri lepole mi. PONdus sarcinæ: Lucianus ΗΧΘΟωΗΡ ωερ φερωμ φορτίομ ορου αλΗΘΗΡΟΥ tristabar in quit ueri asini pondus enorme ferens. EXEctorem:Castratorem qui statuerat asinum amatorem emasculare. PERmensi iugum: Exuperantes Lucianus.ΚΑΙ ΤΗΡ ΡΥΚΤΑ ΟΛΗΡ ΕΛΘΟΡΤΕΣ ΟΛΟΡ αῤαλεαμ.ideſt totāeuntes uiam asperam. SEMItam tenebrante:Obscurante & tenebris obum brante. ut nusq̄ semita uiseretur. Tenebriones dixit antiquitas mendaces & dolosos:qui menda ciis & astutiis suis quasdam quasi tenebras obiiciunt. Alii tenebriones interpretantur lucifugos. quasi in tenebris delitescentes Afranius: Si accusator & reus erunt tenebriones: uterq; utrūq; ultra perator. OPVlens:Opulentum:sic enim ueteres declinabant:& ops dicebant opulentum: unde e contrario inops. opulescere dixit Furius poeta pro opulentum fieri: illo uersu. Quo magis in patriis possint opulescere campis: opulentitatem pro opulentia Plantus. Quasi eius opulen titatem reuereāris. PROHIBEAM: Lego prohibebant: ut sensus fiat lucidior nitidiorquet

Posteriordominus priore peior.

tenebriones.

Ops opulentus.

Opulescere.

Opulentitas.

ibidem marito ꝑpetuā coniugē reddidere. Thrasillus uero cognitis omnibus neqens idoneū exitiū præsenti clade reddere.certusq; tanto facinori nec gladiū suffi cere.sponte delatus ibidem ad sepulcrū. VLtronea uo bis infesti manes en adest uictima:sæpe clamitans:ua luis sup sese diligenter obseratis: inedia statuit elide re sua sentētia damnatū spiritū. Hic ille lōgo trahēs spiritu. & nōnunq̄ illachrymās: grauiter affectis rusti cis annūciabat. Tūc illi mutati domini nouitatē metu entes:& infortuniū domus herilis altius miserātes: fu gæ se comparāt:sed equoꝝ magister: qui me curandū magna ille qdē cōmendatione suscepat:qcqd ī casula ꝑciosum cōditū seruabat: meo atq; alioꝝ iumētorum dorso repositū absportās:sedes pristinas deserit.gere bamus īfantulos.& mulieres:gerebamus:pullos.passe res edos.catellos & qcqd īfirmo gradu fugā morabat nostris quoq; pedibus ābulabat. nec me pōdus sarciæ q̄q̄ enormis urgebat: quippe gaudiali fuga detestabi lem illum exectorem uirilitatis meæ relinquētem: Sil uosi montis asperum permensi iugum rursusque re posita camporum ad spacia peruecti: iam uespera se mitam tenebrāte: peruenimus ad quoddā castellum frequens & opulens: unde nos incolæ nocturna: im mo uero matutina etiam prohibebant egressione. lu pos enim numerosos: grandes: & uastis corporibus

SARcinosos:Prægraues & carnis sarcina onustos.Ouidius in Priapeis nemo est poeta sarcinosi or nostro. INfestare regionē:Subintelligendū extrīsecus narrabāt admonebāt.uel aliqd simile:ī festare āt dixit ledere uexare q̄si īfestā & hostilē reddere & ut utar uerbo Oratiano inimicare.Columella oues scabie infestātur. VEsana fame:Epithetō famis optimū & ex prōptuario Virgiliāo deprōptū.sic.n.in.x.Eneidos scriptū est:suadet.n.uesana fames. RAbidos:Virgilius īde lupi ceu raptores atra in nebila quos īproba uentris exegit cæcos rabies. PEcudū.Exitiū qd lupi pecudibus inhertibus inferre naturaliter solēt.id iā hoībus minitabātur. lupos āt quosdā carnibus humanis uesci solitos multi nouere & indicat Plinius nr̄. OB iter illud:Per iter illud ī itinere illo:Alias obiter aduerbiū ē. & significat ī trāscursu trāseunter. & similia. IAcere semesa.s.narrabāt p̄dicabāt. CANdere:Albicare & cādida eē.cādere.n.significat cādidū eē:Alias cādere ē ardescere.& ignitū eē.M.Tullius cādēti carbōe adurebat capillū. Sole florido:Fulgēte radioso adolescēte:Trāslatio a floribus. Adolescētia ut īqt Boetius ē flos ætatis.id ab arboribus dictū.quaꝝ fructus flores antecedūt. REpigrat īpetus:Torpescit hebetat detinet:pigrare.n. & ꝓperare iter se opponūt. Accius ī Crisippo. melius pigrasse q̄ ꝓperasse nefas.īpetus āt luporū.& diraꝝ bestiaꝝ ip̄o solis lumīe torpescere & lāguens fieri credit.cū noctu crudescat & excitet.Cato scribit canes īterdiu clausos eē oportere.ut noctu uigilātiores sint & acriores. LAciniati dispso: Sēsus ē cōmoniti sumus.ut stipati dēsatiq; īstar cunei.nō āt dispsi dispalatiq; p lacinias pticulasq; trāsiremus loca piculosa:cōmeatus hoc in loco significatur itio multitudinis simul euntis: qui dicitur dispersus laciniatim quando per lacinias hoc est per membra & partes diducitur.Columella in .viii. cum de hinc grex ad locum fuerit perductus.in lacinias colonis distribuatur.ubi laciniæ accipiuntur pro particulis.& quasi frustis gregis ouiarici discretis:& per diuersa loca distributis.quæ res conducit ualitudini pecoris: sicut autē lacinia segregatur dispergiturque:ita cuneus stipatur conglobaturque.de cuius forma & significatu suo loco diximus copiose.De lacinia quoque uestis affatim in superioribus græci κρασπελον uocant.Vnde sinus plinio craspedites dictus.quoniam oppidum id uelut in lacinia erat. ECce festinationis:Purior lectio est si legas cæcæ.Nam bono epitheto festinatio cæca nominatur cum fere semper improuida sit.& cecutiens:quam præposteram Cyprianus appellat quam Liuius inimicā cōsiliis eē tradit & sane multi festinatione periclitātur.e cōtrario cūctatio nomē est uirtutis quo bono censent probi imperatores. INcertæ insecutiōis:Expressit morē fugitiuoꝝ:qui semper existimant a tergo insecutores.adesse & metu insecutionis quæ incerta est sæpe numero in exitium certū præcipitātur:multi enim metu mortis ruūt in mortē.& dū effugere perniciē satagūt ī eā delabuntur:Nam ferme fugiendo fatum in media fata ruitur. TERtiam uigiliam:Post exactam noctem mediam incipit tertia uigilia:de nocturnis uigiliis satis ac super in prīo cōmentario. PRAEdicti periculi:Q d nobis castellani prædixerāt monentes ut a nocturna egressiōe caueremus.ut luce clara cōstipati uiā carperemus. ob lupoꝝ īminēs periculū. CONserta:Cōstipata cōglobata cōdensa. AB aggressiōibus ferinis:Ne scilicet lupiæ aggressiōes & īpetus meas clunes iuaderēt īsilirētq;.feræ.n.& truculentiores bestiæ aggredi solēt & impetere a tergo a clunibus mitiora īertiaq; aīalia: clunes autē dici posteriores partes nemo ē qui nesciat:Masculino & fœminino genere clunis usurpat:præfecti popinarū aues atq; altilia a cluniculis tātū ꝓbāt asserētes eos palatū non ha

sarcinosos:ac nimia ferocitate seuiētes: passim rapinis adsuetos: infestare cunctā illā regionem. Iamq; ipsas uias obsidere: & in modum latronum: prætereuntes aggredi.immo etiam uesana fame rabidos. finitimas expugnare uillas.exitiūq; inertissimorū pecudum ip̄is iam humanis capitibus īminere. Deniq; ob iter illud. qua nobis erat cōmeandum: iacere semesa hominum corpora: suisq; uisceribus nudatis ossibus cūcta candere. ac per hoc nos quoque cautione summa uiæ reddi debere. idq; uel in primis ob serenitariē: ut luce clara: & die iā ꝓuecto.& sole florido: uitātes undiq; latētes insidias. cum & ipso lumine diraꝝ bestiaꝝ repigratur īpetus.nō laciniatim disperso.sed cuneatī stipato cōmeatu difficultates illas trāsabiremus. Sed neqssimi fugitiui ductores illi nostri cæcæ festinatiōis temeritate: ac metu īcerte īsequutionis:spreta salubri monitōe nec expectata luce ꝓxima: circa ferme tertiam uigiliā noctis:onustos nos ad uiam propellūt. Tūc ego metu p̄dicti piculi:q̄tum poterā:turbæ medius: & inter conserta iumenta latēter absconditus clunib⁹ meis ab aggressionibus ferinis cōsulebā.iāq; me cursu celeri cæteros equos antecellentem mirabantur omnes: sed illa

Sarcinosus. Infestare. Inimicar. Obiter. Candere. Pigrare. Cōmeatus. Laciniatī Laciniæ. Craspedon. Cunctatio. Fugiēdo fatum ruitur ī fatū. Clunes.

Ficedula tota edenda.

bere quĩ edunt ſuperiorẽ partẽ auiũ atq; altiliũ:excipit ſola ficedula:quã totã aiunt comeſſe oportere.a clunibus clunici dici uidentᵉ ea parte morboſi & languentes.Diuus Hierõymus ĩ epitaphio fabiolæ.ſic inquit quẽ nudũ & paralyticũ & clunicũ nõ fabiolæ ueſtimenta texerunt:Cypriãus tradit a quibuſdã clunicos uocari eos:qui ſalutari aqua & fide legitima chriſti gratiã cõſecuti ſint.Vnde ãt hoc nomẽ aſſumãt nõ inuenire ſe teſtaᵗ:ego inquit clunicũ de euangelio nouĩ & ita uidetur Cyprianus accipere clunicũ pro paralytico illo debili in lecto iacentẽ cuius mentio in euangelio memoratiſſima ẽ.hinc fit ut exiſtimẽ clinicũ magis quã clunicũ eẽ legẽdũ:ut ita dicaᵗ paralyticus ĩ lecto cubãs:q; græce dicitur κλίνι: uñ clinicus medicus & clinice medicĩa nomẽ accœperũt.Sed cũ ĩ oĩbus Cypriani Hierõymiq; codicibus clunicũ legas nõ clinicũ.potes clunicũ ĩterpretari paralyticũ& ſideratũ & lãguẽtẽ.ex eo q; ĩfirmus clunibus ĩ lecto cubet cũ pedibus neq̃at iſiſtere.apud pliniũ lego clunicis medeᵗ.ĩ hoc ſignificatu.quãuis qdã corrigãt clinicis eodẽ tñ ſenſu:ut ad egrotos referaᵗ.

Clinicus qui.

Clinice medicĩa.

pernicitas non erat alacritatis meæ: ſed formidinis indiciũ. Deniq; mecũ ĩpe reputabã. pegaſum inclytũ illũ metu magis uolaticũ fuiſſe ac per hoc merito pinnatũ ꝓditum: dum in altum & aduſq; cælũ ſubſilit ac reſultat: formidãs ſcilicet igniferæ morſum chimeræ. Nam et illi paſtores: qui nos agebant: in ſpeciem prælii manus obarmauerant: hic lãceam: ille uenabulum: alius gerebat ſpicula: fuſtem alius. ſed & ſaxa: quæ

PERnicitas:In hãc ſententiã.eſt illud Maronis pedibus timor addidit alas apud Curtiũ optimo epitheto metus ſtrenuus appellatur.quaſi ſtrenuitatis.hoc eſt pernicitatis uelocitatiſq; magiſter.

Metus ſternuus.

VOlaticũ fuiſſe:Feſtiuiter ludens ait pegaſum non tam pinnatum prodi ex eo q; alas haberet q; ex metu chimeræ factus ſit uolaticus.timor enim alatos facit & pernices.De pegaſo pinnato alato uolatico equo ſupra diximus illud adde:quod fulgentius libro tertio mythologiaꝝ pegaſum interpretatur.quaſi pegaſeon ideſt fontem æternum:bellerophonta uero quaſi βουληφοροπτέ quod nos latine ſapientiæ conſiliatorem dicere poſſumus.ſapientia autem bonæ cõſultatõis æternus fons eſt.ideo pennatum pegaſum figurari.quia uniuerſam mundi naturam celeri cogitationũ theoria illuſtrat.ideo & muſarum fontem ungula ſua rupiſſe.quoniã ſapientia dat muſis fontem ob hanc rem etiam ſanguine gorgonio naſci.Gorgon enim pro tempore ponitur.hæc fulgentii ĩterpretamenta neq; affirmare neq; refellere in animo eſt.Vnum illud non præteribo fulgentium mihi uideri inter proletarios minutoſq; ſcriptores magis quam inter claſſicos enumerandum.ſed cum nullus tam malus ſit liber.qui non aliqua exparte prodeſſe poſſit omnia legenda cenſemus. & quæ bona ſunt excerpenda.Faciamus quod Virgilius qui aurum ſe colligere dicebat ex ſtercore Enniano:faciamus quod apiculæ quæ ex prato florulentᵒ paucos decerpunt flores ad mellificium Cæteris præteritis.Nõ probo in fulgentio characterẽ.ut pote affectatũ nimis & ob id putidulũ.non probo eruditionẽ petĩde atq; parũ cõducibilẽ parũq; apud eruditos plauſibilẽ: quædã tñ in eo ſunt uel ob hoc legẽda ut agnoſcantur:quædã nõ tã uera quã feſtiua.laudo ſcriptoris ĩgenium q pro uirili parte cõtendit uelamenta fabulaꝝ reuelare.& arcana myſterioꝝ poeticoꝝ referre.Cæteꝝ cũ meũ ſit nulli neq; priſcoꝝ neq; recentioꝝ detrahere.ſi genuino dente cupiã nũc ſortaſſe uideor mordere fulgẽtiũ:ille ſciat me ſcriptoris illius uolumina.cuius nõ nũquam utor teſtimonio excutere nolle de manibus adoleſcentium.ſed oſtendere uelle alios eſſe potiores:in quoꝝ lectiõe utilius opa inſũmi poſſit cũ fulgentius unus ſit ex his auctoribus.q a limine tñ ſũt ſalutãdi. IGNIferæ chimeræ:Fulgentius chimerã q̃ſi κυμερωτορ ideſt amoris fluctuationẽ interpretatur.ideoq; tricipitẽ pingi.qa amoris tres modi ſint hoc eſt incipere pficere finire.primam partem leonis.qa amor nouiter ueniens ut leo feraliter inuadit.at uero capra.quæ ĩ medio pigiᵗ pfectio libidinis ſignificaᵗ.ꝙ huius generis aĩal.ſit ĩ libidinẽ ualde ꝓcliuũ.Draco ãt poſtremã partẽ obtinet.qa poſt pfectionẽ ſubſequtur uulnus penitẽtiæ:uenenũq; peccati.Chimerã poetæ ita deſcribũt prima leo poſtrema draco media ipſa chimera.hiſtorici chimerã tradũt eſſe mõtem ĩ lycia flagrãtẽ.& qdẽ diebus ac noctibus ĩmortali flãma hĩc optio epitheto ignifera nũcupata & Maro ceciniᵗ flãmis armata chimera.ĩ cacumine chimeræ erãt leones in medio paſcua capreaꝝ. ima mõtis ſerpẽtibus plẽa.bellerophõtes hũc mõtẽ excoluiſſe ferũ habitabilẽq; feciſſe uñ dictus chimerã occidiſſe. SVBſilit:Surſũ ſalit ſupra annotauimus ex higini auctoritate pegaſum ad cœlũ ſubuolaſſe. & mox iter ſidera ab ioue cõſtitutũ. SPIcula:Tela ſũt miſſilia.q̃ & pila nominãtur.de quibus Vegetius hæc ſcribit.itẽ bĩa miſſillia unũ maius ferro triãgulo unciaꝝ nouẽ haſtile pedũ qnq; & ſemis qd̃ pilũ uocabãt.nũc ſpiculũ diciᵗad cuius ictũ exercebãᵗ ꝑcipue milites.qd̃ arte & uirtute directũ ſcutatos pedites & loricatos eqtes ſæpe trãſuerberat.hactenus Vegetius.Ab hoc genere telorum ſpiculatores dicti.q cũ ſpiculis ꝑſto ſũt principibus.eorũq; corpora tutãtur. Cor. Tacitus obuius ĩ palatio Iulius atticus ſpiculator cruẽtũ gladiũ oſtẽtãs occiſũ a ſe othonẽ exclamauit. mendũ iolent ĩ codicibus.Taciti ĩpſiſs nã ꝓ ſpiculator paſſim legiᵗ ſpeculator.miutulus qdẽ unius lĩæ error

Clunici q

Clinicus qui.

Clinice medicĩa.

Spicula.

Spicula tores.

Gorgon.

Aurum ex ennii ſtercore.

Nõ ſatis probus ſcriptor fulgentius.

A limine ſalutãdus

Amoris tres modi.

Chimera

sed sensũ intellectũq; cõturbãs: alias spicula dicunt cupides sagittarũ: in apibus quoq; aculeos uocant spicula Virgilius & Columella. inde uerbũ plinianũ spiculare qđ significat exacuere: & instar spiculi acuminare in. xi. ait telũ uero pfodiendo tergori quo spiculauit ingenio. SAlebrosa: Aspdine saxorũ & salebris referta. SEmita. M. Varro semitã interptat. q̃si semiter angusta eni est. PRAEter tubã: Quæ. s. bellicũ caneret faceretq; illud Maronianũ. At tuba terribilẽ sonitũ procul ære canoro increpuit. SVdes: Marosudibus ue pustis. tela sunt paganorũ ut notũ sat ẽ: metaphoricos dixit Satyricus cernis erectas interga sudes. NE qsq̃: Corrige ne qcq̃. græci τοαυτο uocant qñ idẽ bis dr̃. iũctim. n. posuit neqcq̃ & frustra sicut ẽt: ergo igr̃ copulat. nãq; hæc repeticio dictionũ idẽ significãtiũ ornat idẽtidẽ orõnẽ. ut ostẽdit Gellius in. xii. attñ apud Aristophanẽ facetissimũ comicorũ euripides eschylũ insectat. qđ idẽ bis dicat. ηκω και κα τερχομαι. utrũq;. n. significat uenio: sicut μακτρα και καρδοποσ duo uerba sũt idẽ significãtia. hoc ẽ arcã panariã. TImorẽ pfuncti: Archaismos ueteres. n. dixerũt fungi hãc rẽ. & illa re. Suetonius senatoria munera fũgerẽt. sic & potiri cũ accusatiuo quoq; iunxerũt. Terẽtius patria potit cõmoda. INhesimus laqueos: Trãslatio a feris. q̃ laqueis inherẽtes capiũt. ALiorsũ grassãtes: In alia parte sæuiẽtes furẽtesq;. ADitũ tulere: Ad nos nõ accessere. COMparuerãt: Vsi fuerãt. RAti existimãtes eẽ manũ latrocinalẽ. SAtis agẽtes rerũ suarũ: Anxii curiosi discursãtes ĩ rebus suis obeundis: satagere ẽ festinare distringi discursare ĩ actione rerũ suarũ. iungit cũ genitiuo. Terẽtius is quoq; suarũ rerũ satagit. Domicius afer uenuste Mãliũ surã multũ ĩ agẽdo discursãtẽ saliẽtẽ mãus iactãtẽ. nõ ager dixit. sed satager. QVIbusuis: Qualibuscũq;. AD tutelæ psidia: Cães uillaticos & pastorales signat q uillã & pecora custodiũt: q iniurias hominũ ferarũq; ppellũt. FVErãt alũnati: Aluerãt. educauerãt: nutricauerãt. Alũnari. n. alere ẽ. & enutrire. IVbilationibus: ut qritare urbanorũ ẽ. sic iubilare rusticorũ. auctor. M. Varro. hic iubilatões & iubila dicũt iclamatões & uoces rusticorũ. Calphurnius ĩ bucolicis. & tua merẽtes expectant iubila tauri: ecclesiastici scriptores cũ uulgo cõcinũt: a quo iubilare accipit pro exultare: & uoce gaudium ostẽtare: qđ psalmographus pphetes ĩ psalmis græce hẽt. αλαλαξατετωκυριω. id nr̃i interpretati sũt iubilate dño. NObis inhortãt. In nos hortãt. & concitant archaismos est. GEnuinã: Ingenitã natiuã peculiarẽ. VNdiq; laterũ: Ab oĩ latere ab oĩ pte figurata locutio ẽ: sicut ubiq; gẽtiũ. ubiq; uoluminũ p ĩ oĩbus uolumĩbus. INscĩdere: Discĩdere: dilacerare: diuellere: qdã codices hñt iscẽder. ut dicat cães supra iacẽtes hoĩes iscẽdisse. ĩsiliisseq;. COMmeatũ: Turbã uiatoriã a cõmeãdo cõmeatũ elegãter appellat. alias cõmeatus p ãnõa. alias p tẽpario abscessu accipit. RVsticã: Emdo rusticãi alioq sẽsus cõfũdit & structura Solecismo claudicat. COmĩus: ppe Emin9 lõge: aduerbia sũt cõtrario significatu Lu. comĩus obliqs & rectis emĩus hastis. Vn9. s. lapis.

salebrosa semita largiter subministrabat. erant qui sudes præacutas attollerent. pleriq; tamen ardentibus facibus proterrebant feras: nec quicq̃ præter unicam tubam deerat: quin acies esset præliaris. sed nequicquam frustra timorem illum satis inanem perfuncti: longe peiores inhæsimus laqueos. Nam lupi forsitan confertæ iuuentutis strepitu: uel certe nimia luce flammarum deterriti. uel ẽt aliorsum grassantes: nulli circa nos aditũ tulere. ac ne procul saltem ulli comparauerant. uillæ uero: quam forte tunc præteribamus: coloni multitudinem nostram latrones rati: satis agentes rerum suarum: eximieq; trepidi: canes rabidos: & ĩmanes & quibusuis lupis: & ursis seuiores: quos ad tutelæ psidia curiose fuerãt alumnati: iubilationib9 solitis: & huiuscemodi uocib9: nobis ĩ hortant: q pter genuinã ferocitatẽ tumultu suorũ exasperati: circa nos ruũt. & undiq; laterũ circũfusi: passim ĩsiliũt. & sine ullo delectu: iumẽta simul & homines lacerãt. diuq; grassati: plerosq; psternũt. Cerneres notã hercules memorãdũ: q̃ miserãdũ ẽt spectaculũ. canes copiosos ardẽtib9 animis. alios fugiẽtes arripere. alios stantib9 ĩherere. quosdã iacẽtes ĩscindere. & p oẽm nostrũ cõmeatũ morsib9 ambulare. Ecce tãto periculo malũ maius ĩseqt: de sũmis. n. tectis. ac de pximo colle rusticãi illi saxa super nos raptim deuoluũt: ut discerner prsus neqremus: q̃ potissimũ caueremus cladẽ: cõmĩus canũ: an eminus lapidũ: quorũ quidẽ unus mulierẽ q̃ meũ dorsũ residebat: repente percussit. quo dolore commota. statim fletu cũ clamore sublato: maritũ suũ pastorem illum

Spicular.
Idem bis dicere.
Mactra.
Cardopus.
Munus.
fungi.
Satagere
Dictum afri
Domitii.
Alũnari.
Iubilare.
Iubilationes.
Iubila.
Vbiq; uoluminũ.
Cõmeatus.
Comĩus.
Comĩus.

SVppetiatũ:Auxiliãtũ inclamat.& ut sibi piclitanti opẽ ferat:iplorat. DOmini fidẽ:Tersior lectio est Deũ fidẽ pro deox.usitata.n.exclamatio est.ut deox fidẽ hoc est auxiliũ iploremus.

Quiritaꝛ

QVIritabat: Altiore uoce clamitabat. Verbũ tractũ ab his q qrites inuocant.de quo ante dictũ est.Quiritare ãt cũ sit urbanox:iubilare rusticox uidet ακυρωσ.& in ꝓprie qritare posuit se ꝓ iubilare.hic.n.agit de rusticanis.& rusticox uociferatões denotãt. QVOD:Lege quid hæc ẽ.n.pastoris illius:cuius uxor saxo icta fuerat:uociferatio ꝓ interrogationẽ miserationẽq deprõpta. PERteritis:Cõteritis.cõculcatis uerba sunt similiter desinẽtia ꝓ figurã q gæce. dicit οιιοτελευτον. AT nõ speluncas:Homerus signat uolẽs achillẽ aío ferino & ihumana crudelitate ꝓditum eẽ sic refert.γλαυκὴ λεσσετικτεῖθαλ ἄσσά πετρὰιτηλιβατοισιτοιῤοοσ εστηρα πτηρησ.i. ceruleũ mare te genuit aeriæque rupes:qm̃ tibi mens est ferox & imitis itidẽ maro noster partionẽ nutricationẽq feram & sceuã criminatus est apud quẽ sic loqt dido.Sed duris genuit te cautibus horrens caucasus. hyrcanæq admorũt ubera Tygres. DIcta:Scilicet fũt. LApidũ hymber:Sic Virgilius tẽpestas telox & ferreus ingruit hymber.a Solino quoq dictũ ex nimia affectõe cõpluti nautæ hymbre saxatili. FIgurata: Poetax locutio ẽ ut docet Lactãtius:qua imbres ferreos dicũt cũ multitudinẽ telox fagittax q describunt. PROcella: Impetus canũ grassãtiũ. & uis noĩe ꝓcellæ furẽtis eleganter exprimit ꝓ trãslationẽ decẽtissimã.sic & a Liuio dr ꝓcella æq stris. CVpressus:Nomẽ ẽ aliqñ scdi:aliqñ q̃rti ordis.Plinius auctor ẽ cupressũ Diti hoc ẽ plutõi sacrã eẽ.& ideo funebri signo ad domos põi solitã.unũ cupressi gẽus metã uocãt a similitudie q̃ ī fastigiũ cõuoluta aspectu metæ spectabilis ẽ.Ennius regula grãmatices posthabita rectos cupressos dicere maluit q̃ rectas:q̃ ita uidior carminis sõus & uocabilior ẽ uisus. CVpidĩe:Cupiditate:ab oratio cupido mas.gñe ponit ꝓ cupiditate.cũ ait cupido sordidus aufert.itẽ ī sermõibus. At bõa ps hominũ decepta cupidĩe falso. PROtelamus:Propulsamus & lõge ꝓpellimus ne.s.nos de nobis spolia auferatis. Terẽtius ī phormiõe.ne te iratus suis sæuis dictis ꝓtelet expõit Dõatus ꝓtelet ꝓtrahat pũeiat.exigitet festus põpeius ꝓtellare iqt ẽ lõge ꝓpellẽ ex græco uidelicet:τηλοθι qđ significat lõge alii a telox iactu dici autumãt.ꝓtelare ẽ plõgare.i deuteronomio scriptũ ẽ ꝓtelẽt dies ufi.i.plõgẽt. Nonius plures significatus huius uerbi explicat ꝓtelũ dr.a Lucretio tenor illo uersu.undiq ꝓtelo plagax cõtinuato.hoc ẽ tenore.. PLVrifariã:Pluribus ictibus & p diuersa corpox mẽbra inflictis. PROceris:Altis.& ꝓceritate sublimibus ī idia.ut iqt Plinius tãta arbox ꝓceritas ẽ. ut sagittax iactu neq̃ãt supari. VIretis:Vireta dicũt loca uirẽtia.& uiriditatis aspectu iucũda. Virgilius deuenere locos lætos & amœna uireta fortunatox nemox:sedesq beatas:ubi exponit. Seruius uireta ꝓ uirẽtia. Amœna ãt dici autumat. q̃ solũ amorẽ pstãt uel q̃si amunia hoc ẽ sine fructu. SEdulo.Instãter ac diligẽter aduerbiũ ẽ.q̃si sine dolo dcm̃.ut Dõatus docet. AQVAE rore diluere:Aquis quasi roratis abluere:Virgilius Mezentium uulneratum inducit uulnus aqs abluẽtẽ.his uersibus.ex.xi.eneidos.iterea gẽitor Tyberini ad flumis undã uulnera siccabat lymphis corpusq leũabat.itẽ in duodecimo de uulnerato ænea loquẽs.iqt fouit ea uulnus lympha longeuus iapis.Silius quoque ex maroniana emulatõe sic scribit in quinto punicorũ.Mulcebat lympha purgatũ sanguine uulnus:scribũt phisici fluxũ sanguinis:aquæ frigore contineri ac sisti.

Himber saxatilis.

Imbres ferrei

Cupressus sacra plutoni. Meta.

Cupido

Protelamus.

Protelũ.

Vireta. Amœna.

Sedulo.

Vulnera aquis abluere.

Sanguis aq̃ sistit.

MAcidatis:Liquoris infusiõe mãdẽtibus:uocabulũ infrequẽs minimeq; protritũ Plinius ĩ.xxxii. refert uulnera & fracturas spõgiis utilissime foueri:q̃ uulnerũ iflãmatõibus iponunt:nũc siccæ nũc ex acero insparsæ.nũc ex uino.nũc ex aqua frigida.ex aqua uero cælesti posite secta recẽtia nõ pati unt ĩtumescere.Cũ macor pro macie apud priscos accipiat.qdã macidatas spõgias interpretati sũt quasi aqua expressa siccatas:quales iponũt his morbis.quos uaporari oporteat.ego secus existimo ut.s.macidatæ dicãt quasi madidatæ hoc ẽ madore & humoris ĩfusione pfusæ ac madidæ.Spõgia .n.ut docet Celsus quocũq; mõ iposita est dum madet prodest. Macida tæ spõgie Macor.

macidatis:tumores comprimere. Alius fasciolis hian tes uincẽre plagas.ad istum modum saluti suæ quisq; consulebat. Interea quidam senex de summo colle perspectat.quem circum:capelle pascentes opilionem esse profecto clamabant. eum rogauit unus e nostris. haberet ne uenui lacte.uel adhuc liquidum.uel in ca seum recentem inchoatum. At ille diu capite quassan ti:uos autem ĩquit de cibo:uel poculo:uel omnino ul la refectione nunc cogitatis:an nulli scitis quo loco cõ sederitis.& cum dicto: conductis ouiculis.conuersus lõge recessit:quæ uox eius & fuga: pastoribus nostris nõ mediocrẽ pauorẽ ĩcussit.Ac dũ pterriti de loci q̃lita te sciscitari gestiũt:nec ẽ q̃ doceat: senex alius magnus ille quidem:grauatus annis: totus in baculũ pronus:

PLAgas hiãtes:Patẽtes & uul neris magnitudine aptas laxas. q;.Cor.Celsus in.v.si uulnus hi at inqt. FAsciolis uincire.Cor. Celsus fascia ad uulnus deligan dũ lintea aptissima ẽ. eaq; lata eẽ debet. ut semel iniecta non uulnus tantũ. sed paulũ utriq; ẽt oras eius comprẽdat:& mox paulo sic fascia deliganda est ut & cõtineat.neq; astringat.quod nõ cõtinet elabit quod nimis astrictũ ẽ cãcro piclitat. hieme sepius fascia circuire debet æsta te quotiẽs necesse est.Martiãus fascias uocat quas alii zõas siue plagas ĩ quas orbis terræ discer nit.fasceati aduerbiũ ẽ qđ signi ficat per fascias. OPIlionẽ esse Vt boues circa pastorẽ pascẽtes Vulnus. hiat. Fascia ad uulnus. Fasceæ zonæ. Fasceati. Lacte.

ĩdicãt illũ eẽ bubsequã siue bubulcũ ut equi equisionẽ: ita capellæ & oues demõstrãt & quasi cla mãt eũ eẽ opilionẽ.cuius disciplina pascũt. VEnui lacte:Idest haberet ne lac uenale:lacte ãt posi tũ ẽ p lac secundũ priscoꝝ declinationẽ:q hoc lacte dicebãt.ut refert priscianus Mox placuit per apocopẽ lac proferre plautus in menechmis nec aqua aquæ nec lacte lacti crede mihi usq; similius q̃ hic tui est. INchoatũ nitidior scitiorq; lectio est incoactũ a cogẽdo scilicet.ut exponas concretũ coagulatũq;.& enim cogit coagulaturq; lac ad caseũ figurãdũ:dixit maro:& præssi copia lactis in telligi uolens caseum quem dicimus manu præssum:cuius Columella mentionẽ facit in.viii.in pri mo cõmentario enodatus est Ciceronis nodus de tyrotarichi patina quod genus obsonii esse dixi mus ex caseo salsamẽtisq; cõfectũ.illud adde patellã tyrotarichã ab apitio celebrari iter edulia ga neata:quã ex quocũq; salso coquẽdã ex oleo eẽ docẽs ĩqt Exossabis & cerebella & pulpas piscium lecuscula pulloꝝ caseũ mollẽ excaldatũ:hæc oĩa calefacies ĩ patella teres piper ligusticũ ad lentũ ignẽ coques ouis crudis obligabis.cuminũ mĩnutũ aspges & iferes.Notãdũ nõ eẽ iũcti legendũ ĩ his apitii uerbis piper ligusticũ.ut male litterati legũt.sed seiũcti & seorsũ.ẽ.n.ligusticũ herba hor tẽsis ĩ gñe cõdimẽtario a ligutia dictũ.ubi nascit.Duplex ẽ siluestre & satiuũ.qđ & suauius ẽ:sed si ne uiribus.panacẽ aliq uocãt ĩ liguriæ suæ mõtibus serit:auctor plinius.ligustici ĩ hoc significatu frequẽs mẽtio apud apitiũ. CApite quassãti:Virgilius ille caput quassãs nõ me tua feruida terrẽt dicta ferox. REfectõe:Corpoꝝ nostroꝝ refectio ẽ cibus potus lauacꝝ aliaq; hoc gẽus fomenta. NVlli scitis: Idest nõ scitis.nulli.n.positũ ẽ pro nõ.ut nullus sũ.locutio ueteribus usitata.Nullus sũ ut expõit Dõatus ĩ ecyra cõmẽtario plus ẽ q̃ perii.qa cũ aliqs periit uel relinq;t.uel cadauer est. rCVM dicto:Cũ fine sermõis.cũ uerba illa dixisset cõtinuo absceſſit. SCIscitari gestiũt:Inquirere cupiunt. SEnex alius:Magicæ significantur hoc in loco transfigurationes atq; præstigiæ ne ab ar gumento propositoq; huiusce uoluminis recedat.Totum enim hoc opus non aliunde constat:q̃ ex magica arte.namq; senex hic paulo mox in draconem reformatus uorabit pastorem. Magnus Vel magno natu seu ex uel ad magnitudinem corporis est referendum uel q̃ primatum tenere uidebatur ĩter pastores.sic & longus dicit sũmatis & opulentus. GRAuatus annis: A plauto gra uastellus dicit ꝓgrauatus annis uocabulo p q̃ elegãti a grauitate annoꝝ iclinato.sic.n.ait in epidi co.sed qs ẽ hæc mulierecula.& ille grauastellus q uenit.sũt tñ plautini codices ĩ qbus nõ grauastel lus legas:sed rauastellus.& ita legit festus põpeius.exponẽs rauastellos dici homines raui coloris est autẽ rauus color inter flauũ & cesiũ.sic ab oratio raua lupa dicitur:sic rauiliæ a rauis oculis ap pellatæ.Rauĩ uero dicebant pro raucitate Plautus si quid poscas ad rauim poscamus prius q̃ quic quam detur. IN baculum pronus:Calsurnius in bucolicis baculum præmat incuruata senectus Ferula cum inter frutices leuissima sit facilem baculorum usum senectuti præbet auctor Plinius. Grauastel lus q. Rauastel lus q. Rauus color. Rauis. Baculũ senis ex ferula.

LASSum uestigiũ: Fetile hoc est: ut lassũ lẽtũq; gradũ trahãt senes. Plinius enumerãs senectutis icõmoda ꝑmorit iqt uisus auditus iceſſus. apud plautũ i mercatore anus cõmõita ut iret ocius ne queo iqt me caſtor tm̃ est hoc oneris qđ fero. qđ oneris: annos octoginta & quattuor. VBERtim Habũtãter. & large aduerbiũ ẽ. cuius ſupra mẽtio quoq; fit. GEnua contingẽs: Merito genua cõtingi dixit q̃ ſupplices attigũt ad q̃ máus tendunt & ut aras adorant q̃ miſericordiæ cõſecrauit antiqtas. PER fortunas: Obſecratio ẽ p ea: q̃ nobis cariſſima ſũt. uidelicet p diuerſitas: & geniũ qui

Vbertim

aĩus unius cuiuſq; intelligit: de geniis & gẽialibus habũde ſuo loco dictũ ẽ: p geniũ impatoris ut ſcribit Tertullĩaus i apologetico deierabãt honoris cã. DE cepto: Videt legẽdũ decrepito. ut ſit pathos ab ætate ſenili: q̃ i ualida atq; ibecilla ẽ indigaque alienæ opis. decrepiti dicuntur ſenes quaſi clamoſi a crepitu. nã crepat ſonat ẽ clamoſos ãt & q̃ rulos eẽ ſenes nullus ẽ q neſciat Alii iterꝑtãt decrepitos dici q̃ſi in dubio uitæ cõſtitutos a crepero qđ ſignificat anceps. & dubiũ: unde & crepuſculũ dictum lux dubia & crepuſci hoies nominati q eo tpe erãt nati. ut lucii prima luce. SVBſiſtite: Succurrite ſubuenite opitulamini. itidẽ in. xi. iqt tu meis iã nũc extremis erũnis ſubſiſte. CAnis: mihi caneſcẽti & ob ſeniũ canicie capillo; albicãti. PASSe: ẽ incantantẽ: Mõ canẽtem alias i cantamenta faciẽtẽ. SVBpatet Modice patet & ſubpter frutici bus cõuelata cõtegit. SEPIcule: Sæpe aduerbiũ eſt formæ diminutiuæ: dr & ſepiuſcule. DEfectã: Exhauſtã debilitatã ibecillã. defecti. n. ſũt ſenes uiribus & robore. SVPpetiari: Auxiliari & ferre ſuppetias. SVCceſſiõis meæ: Solet filius patri uł nepos auo ꝓxia ſucceſſiõe ſuccedere: & optabile ẽ ac prope uotũ uni cũ ſeni auo nepos heres: hoc ãt totũ cõmẽticiũ ẽ: qđ ab ſene de nepote i foueã delapſo explicat ſed ideo fingit: ut in pniciẽ trahat ꝓcipitetq; paſtores. CAniciẽ diſtrahẽtis: In luctu & merore lugẽtibus merẽtibuſq; hoc peculiare ẽ: ut cãiciẽ diſtrahãt: comãq; diuellãt: qđ & ante annotauimus. IVuenior: Antiq uſurpãt iuuenior ꝓ iunior calphurnius ſũ quoq; iuuenior: columella de apibus loquẽs i. x. illi qdẽ icõmodo qđ iuuẽiori exanimi ſolet accidere. SVperius: Quo. ſ. canes cõcitati pleroſq; lacerauerãt ꝓſtrauerãtq;. PERcõtatus: Sciſcitatus exqrẽs. ſi ꝓ. o. ſcribit pcõtatus a cõto. pertica exploratoria quo nautæ utũt ad loca exquirenda nauibus opportuna. ſi uero pcũctatus ab eo qđ a cũctis perquirat dicit

Decrepiti ſenes uñ.

Crepuſci Lucii.

Subſiſtẽ

Sepicule. Sepiuſcule.

Iuuenior

Perconta tus.

DIgito: Indicẽ digitum itelligere debemus: quo utimur i rebus demõſtrãdis: quẽ & ſalutarẽ uocant. cuius apud Suetonium facta eſt mentio: quo Craſſus plurimum pollebat in actione forenſi.

Index ſalutaris digitus.

IMpigre: Strenue uelociter. REfecti: Reſocillati: recreati. CIentes: Vocantes inclamantes. IVuenem: Qui. ſ. ſenẽ impigre erat comitatus. HOra diutina. CVM diutius deſideraretur nec uſq; cõpareret. ACcerſitorẽ: Euocatorẽ. qui accerſat reuocet. Reducat iuuenẽ ꝓditũ. Accerſitores dicũt uocatores ab accerſẽdo. Aduerſitores ſũt ſerui: q eũt aduerſũ domĩs cœnãtibus foris. ab aduerſũ eũdo. deductũ nom̃. apud Plautũ i moſtellaria. ubi iducit aduerſitor ſignificatur hic ſeruus. cui

Accerſitores qui

Aduerſitores.

& laſſum trahens ueſtigium: ubertim lachrymãs: peruiam proximat. uiſiſq; nobis cum fletu maximo ſingulorum iuuenum genua contĩgens ſic adorabat. Per fortunas ueſtroſq; genios ſic ad meæ ſenectutis ſpacia ualidi lætiq; ueniatis: decepto ſeni ſubſiſtite. mecũq; paruulum ab inferis ereptum canis meis reddite. Nepos namq; meus: & itineris huius ſuauis comes: dum forte paſſerem incantantem ſpicule conſectatur arripere: delapſus in proximam foueam: quæ fruticibus imis ſubpatet in extremo iam uitæ conſiſtit periculo. quippe cum de fletu ac uoce ipſius auxilium ſibi ſepicule clamitantis: uiuere illum quidem ſentiam. ſed per corporis ut uidetis mei defectam ualitudinẽ opitulari nequeam. At uobis ætatis & roboris beneficio facile eſt ſuppetiari miſerrimo ſeni. puerumque illum nouiſſimum ſucceſſionis meæ: atque unicam ſtirpem ſoſpitem mihi facere. Sic deprecantis: ſuamq; caniciem diſtrahentis omnes quidem miſerẽtur. ſed unus præ cæteris: & animo fortior: & ætate iuuenior: & corpore ualidior: quiq; ſolus præter alios incolumis ꝑliũ ſuperius euaſerat: exurgit alte alacer. & percontat quonam loci puer ille ceciderit: monſtrantem digito non longe frutices horridos: ſenem illũ impigre comitat: ac dũ pabulo noſtro: ſuaq; cura refecti: ſarcinulis q̃ſq; ſumptis ſuis uiã capeſſunt: clamore primo nominati cientes illum iuuenem frequenter inclamant. mox hora diutina commoti: mittunt e ſuis accerſitorem unũ: qui requiſitum comitem tempeſtiuæ uiæ commonefactũ reduceret. At ille modicũ cõmoratus refert ſeſe:

ius peculia re miſterīū ē ire ad herū foris cœnitātē. & eū domū reducere ac comitari: Aduerſito
ris plautini uerba hæc ſūt. etiā ne apis? callidamāti noſtro aduerſū uenimus: Terētius in adelphis
neq; ſeruulo; qſq; q aduerſum ierāt. cōmētator Terētianus ait ꝓprie loquutū Terentiū eē dicen
do aduorſū nā ide iqt aduerſitores dīr mēdoſi ſūt codices donati: ī qb' ꝓ aduerſitores ppetā legit'
aduerſatores. BVxanti pallore: Pallorē buxātē accipe ꝓ pallore maximo buxeiq; coloris: nā qd' Pallor buxans.
pallidiſſimū dicere uolumus: id buxo cōparamus: qua arbore nihil fere pallidius eſt: in priapeis bu
xo pallidior nouaq; cera. cur au
tē hoīes ī metu palleſcant cā tra
dit' ab Ariſtotele in ꝓblematis.
οτι εφηφοβουμενοισ τοδι-
μα συρτρεχει εισ τηρκαρ-
διαν ωστε εκλειπειν εκτων
αλλων μερων. Quoniam in-
quit metuentibus ſanguis con
trahit' ad cor. ita ut cæteris parti
bus defiat. Cæterū adhuc queri
pōt quā ob cām: Timor ſangui
nē cōtrahat q pudore diffundi-
tur. SVpinato: Reclinato & ia
centi. COMparere. Apparere:
CEcoq;: Codices manu ſcripti
hñt locoq;. q̄ lectio ē mundior
nāq; opilio ille de quo ſupra fa
cta mentio ē commonefecerat
hæc loca eē uitāda tāq; exitialia
nimirū denotās inquilinū loco
rū illoq; eē draconē hūc imanē
q cōſpectus fuerat mādēs iuue
nē paſtorē: & ita ītelligimus ſe-

buxantiq; pallore trepidus: mira ſuper conſeruo ſuo
renunciat. cōſpicatum ſe quippe ſupinato illi. & iam
ex maxima parte conſumpto: īmanem draconem mā
dentem inſiſtere. nec ullum uſquam miſerrimum ſe-
nem comparare illum. Qua re cognita: & cum paſto-
ris ſermone collata: qui eum prorſus hunc illū nec ali-
um locoq; inquilinū preminabat' peſtilenti deſerta re
gione: uelociori ſe fuga prorripiunt. noſq; pellunt: cre-
bris tundentes fuſtibus: celerrime. Deniq; longo iti-
nere confecto: pagum quēdam accedimus. ibiq; totā
pquieſcimus noctē. mihi cœptū facinus: oppido me-
morabile: narrare cupio. Seruus quidam: cui cunctam
familiæ tutelā domin' pmiſerat ſuus: quiq; poſſeſſio
nē illā maximā in qua diuerteramus uillicabat: habēs
ex eo dē famulicio conſeruā coniugā: libere cuiuſdam:

nē illū qui nuſpiā cōparebat reformatū eē in hūc draconē magicis ꝓſtigiis: abſumpſiſſeq; hoiem.
NOS: lumēta ītelligit. PAgū: Vicū ruſticanū ſignat dicit' aūt a fontibus ppea q; pagani eadem Pagus.
aqua & eodē fonte utant': aquæ. n. & fontes lingua dorica appellātur πηγαι. a pago pagani ruſtici
dicti: Lex pagana dicit' Plinio quā ruſtici ſeruāt. MIHI cœptū facim̄us: purior ītellectus ē ſi legas Lex pa-
inibi cōptū facim̄us: ait. n. narrare ſe uelle faciṁus memorabile. qd' inibi. i. ī eo pago cōptū explo gana: inibi.
tatūq; habuit. OPPIdo. Valde. SERVVS qdā: Multū adiuuat legētes diſſimilitudo rerū q̄ſita Varietas
ꝓ trālitus. & ī ipſa hiſtoriæ cōtinuatiōe ꝓcurata uarietas. q̄ ī primis iucūda ē gratiāq; cōciliat ſcri- oblectat
ptori ſi moderata ſit: & tēpeſtiua. hac narratiōis uarietate qbuſdā quaſi floſculis exornat uenuſtat lectores.
Lucius nī ſuū hoc opus. ne lectores moroſa cōtinuatæ narratiōis æqualitate laſſeſcāt: ītaq; exēpla
ītерponit fabellas iſerit παρεκβασησ. i. digreſſiōes tēpeſtiuiter adhibet: quoq; nihil qcq̄ ī Luciāo
reptas. FAmiliæ tutelā: Signat ſeruū maiorē potētiorēq;: quales ī magnis domibus erāt atriēſes Atrienſis
qualis ē Plautinus ſaurea atriēſis ī aſinaria: Columellæ quoq; noiabātur ſerui maiores. quaſi colu ſeruus.
mina & colūnæ domus Lucilius: Columella hic ſitus etrophanes. Vbi Columella accipit' ꝓ ſeruo columel-
honoratiore. hūc Lucilianū uerſū epigrāmatibus ſuis ītexuit apte & decēter epigrāmatarius poe læ ſeruit'
ta. in quo explicādo fede & inſcite lapſi ſūt cōmētatores. Quin etiā columē familiæ. Plauto Terē Columē familiæ.
tio cæteris dicit' ſeruus maior cui tutela familiæ pmittit'. hic ꝓprie uillicus ſignificat' q familiā ru Villicari.
ſticā hēt ſub ſua tutela: quē dicit uillicare. hoc ē officio uillici colere poſſeſſionē. uillicari. n. eſt ru
ſticari agrū colere. & uillæ peſſe. Pōponius lōge ab urbe uillicari quo herus rarēter uenit: nō uilli Epitro-
cari ſed dñari mea ē ſentētia. Auſonius philon q meis uillicatus ꝑdiis. ut ipſe uult: επιτροπη dici pus pro
tur aūt επιτροπη ut Auſonii uerbū obiter explicē ꝓcuratio & tutela: επιτροποσ uero ꝓcurator curator.
de officio uillici Cato & columella diligentiſſime per ſcribūt. exquoq; ꝑcepto exercere debet ru Epiſtatæ
ſticā familiā ꝓuideteq; ne algeat. ne eſuriat. idē Cato uillicū & uillicā epiſtatas elegāti uocabulo Villico
uocāt quaſi ꝑfectos uillicatiōis uillicones quoq; dicti ī apologia. FAmulitio: Familia uillici eni nes.
& uillicæ erāt: ī nūero ſeruoq;. famuliciū dicebat'. qd' nūc ſeruitiū. Apud oſcos ſeruus famel noia Famuli-
bat'. Vñ & familia uocata ſamulitiū. ī Floridis dicit frequēs ſamulitiū ꝓ copioſa familia. & māci cium.
pis. CONſeruā cōiugā: Præcipit Collumella uillico cōiugē copulādā eē. q̄ eū cōtineat. & in q Qualis
buſdā rebus adiuuet. ea nec iuuenis eē debet. nec ſedi habitus nec rurſus pulcherrimi. nam ſeditas uillica.
uillicæ faſtidioſū nimia ſpēs deſidioſū faciet eius cōtubernalē. eadē a uino ab eſcis a ſupſtitioni
bus a ſōno a uiris remotiſſima ſit: Cato uillica iqt ad cœnā ne quo eat. neue ambulatrix ſiet. mun
da ſit uillā cōuerſam mundāq; habeat: cibū uillico & familiæ curet. Gallinas multas & oua uti ha
beat nuces & poma. & alia q̄ cōdī ſolent cōdita habeat: cōiugā accipe ꝓ cōiugē quaſi cōiugatam

Cõiuga. copulatãq. Plinius ī.viii.de aspidibus loquẽs sic iqt cõiuga ferme uagãtur.nec nisi cũ cõpare uita
extrarius. est. EXtrarie:Nõ domestice.extrarius ab extraneo sic distinguit: extrarius ẽ qui extra focũ & do
extrãeus. mũ sit.extraneus exaltera terra.quasi extraneus.exterricineus uero is dicit.q ante tẽpus natus ẽ.di
Exterrici ctus exterricineus.qđ eũ mater exterrita aluo eiecit.extrarius canis a Suetonio dictus. q nõ eẽt ex
neus. eadẽ domo.Nec ītra canes domesticos educatus.Apuleius quoq; ī apologia inqt p̄terea minabat
si extrario nupsisset.ubi extrarius significat.q nõ sit domesticus & ex eadẽ familia:etiã si sit ex eadẽ
tribu.& ciuitate. DOlore pelli
catus: Ita dī a pellice pellicatus:
ut a cõcubina concubinatus no
mẽ ẽ quarti ordinis.M.Tullius
ī secũdo de officiis ab ea enī est
ipsa pp pellicatus suspitionẽ in-
Pellica- terfectus. INstricta: Offensa p
tus. culsa pstricta alii legũt instincta
p extimulata ipulsa exagitata.
& sic legere malim q̃ instricta.
THOri contumeliã:Maritalis
thori cõtumelia ẽ pellex siue cõ
cubina: cuius rei maxie ipatien-
tes sũt uxores & qd uis aliud in
marito q̃ pellicẽ æqoribus ocu
lis aspiciẽt.Verũ ex pellicatu ex
cãdescũt.irascũt ac uindictã pa-
rãt. caueãt ergo q ī ordine sunt
maritoꝝ hoc exẽplo.ne qd uxor de pellice rescisca:ne amor uxorius uertatur ī odiũ exitiale.nica
riã sui melliti pabulim:suæq; palestræ ueneriæ ferre fœmina:nec põt.nec uult. INfantulũ nectit:
Muliebre ẽ iqt Seneca uitiũ ī ira furere. & sane ita ẽ. Nãq; iracũdia p̄cipites ferũt ī ferrũ ī necẽ rã
suã q̃ suoꝝ.Quid porro crudelius dici aut fingi põt? q̃ mater ob pellicatus suspitionẽ:nec sibi par
cẽs nec filiis? Crimine quo parui cedẽ potuere mereri: hæc affectio ipotẽtissima docuit medeã na
Medea toꝝ sanguine mãus cõmaculare.hæc ipulit deianirã.ut herculẽ mox se ipsã leto daret.longũ face
atrox in rẽ si enumerare uellẽ exẽpla fœminaꝝ q̃ ob pellices furore uesaniẽti instinctæ atrocia & dira faci
filios. nora cõfecerũt:cæterũ sicut istæ fœminæ culpãdæ sũt:q̃ liberos necarũt & maritos ex pelicatus in
exemplũ cẽtino.ita e cõtrario digna laude censẽt theoxena:q̃ ausa dicere ẽ sua manu se filios īterfecturã.po
theoxene tiusq̃ ī potestatẽ Philippi Macedonũ regis uenirẽt.& uerba re sanxit:si qdẽ cũ a regiis custodibus
notabile. septa ī mari tenereť nec ullũ pateret effugiũ ad sacinus ferox ex pietate reuoluta est.uenenũ eni di
luens ferrũq; p̄mẽs.Mors iqt una uindicta ẽ.uiæ ad mortẽ hæ sũt: effugite supbiã regiã.aut ferro
aut ueneno.Itaq; alii poculo alii ferro.absũpti semianimes e naue p̄cipitãt.Ipsa deīde uirũ comi
tẽ mortis cõplexa in mare sese deiecit. FVniculo:Cõditores historiarũ pdiderũt monymã regi
exemplũ nã mithridatis uxorẽ ī despatiõe rerũ pfligataꝝ detractũ e capite diadema collo circũligasse:seq
mony- suspẽdisse.& cũ corpis põdere laqueus ille disruptus eẽ dixisse:execrãdũ diadema: neq; in tã trifti
mæ. ministerio mihi pfuisti moxq; cũ sup illud humi abiectũ īsputasset eunucho regio iugulãdã se se
Appẽdix obtulisse. APpẽdicẽ:Annexũ adiunctũq;.appẽdix & ὑποκορισ τικῶς appẽdicula.ut aliubi quo
que ostẽdimus:dicit qđ alii ẽ adiunctũ q̃si ex alio pẽdẽs.M.Tullius scite dixit corpus eẽ aī appen
dicẽ. ARREptũ seruulũ:Villicũ maritũ fœminæ laqueo strãgulatæ. LVxuriæ:Luxuries & libi
do serui amãtis extrariã fœminã fuerat cã:ut uxor pellicatus ipatiens se & paruulũ filiũ funiculo
nexum p̄cipitaret ī puteũ. PERlitũ:Insp̃sum illitũ. ARbori ficulneæ:Vt a corylo colurnus ab
Ficulnus ilice ilignus sic a fico ficulnus deriuat.hoc Seruius hoc cæteri grãmatici tradũt: Porphirio quoq;
ficulneus enarrãs illud Oratianũ olim trũcus erã ficulnus īqt attẽde nomẽ a fico deriuatũ ficulnus. non ut
uulgo ficulneus.Itaq; ex hac Porphiriõis doctria Lucius noster.nõ tã scite q̃ uulgariter locutus ut
deri põt. q ficulneæ dicere maluit q̃ ficulneæ. cæterũ q̃is ficulnus rectius dici uideat q̃ ficulneus
tñ apud scriptores priscos ī usu quoq; ficulneus ẽ: & iligneus & alia cõsimilia.quoꝝ auctoritas apud
me pluris est.q̃ grãmaticoꝝ p̄rancidæ obseruatiões.M.cato quo nihil Antiquus fibulæ īqt uñ hãc
Popul aridæ iligneæ ulmeæ nuceæ ficulneæ face uti ī stercus aut ī aquã coniiciãt. Cõsimiliter populneã
neus: frõdẽ dici a Columella leges.quã grãmatici populnã dici tãtũ ptinaciter cõtẽdũt. Multa sũt alia
Popul huiuscemodi idifferẽter usurpata scriptoribus: posthabitis morosis illis ītẽrdũ grãmaticalibus p
nus. ceptiõibus. Apud eccleſiasticos ficulnea usurpat noie substãtiuo p arbore. Hieremias nõ sũt ficus
Ficulnea ī ficulnea. Qui ergo dicet ficulnus sequet regulã grãmatices.q ficulneus fulciet adminiculo aucto
ritatis q̃ p rõne ẽ. Demiror sipõtinũ uirũ alioq; ipense doctũ tradẽtẽ accidere id ignorãtia latinæ
linguæ. Qđ aliq ficulneã scribũt possem hoc ī loco ualidissime refellere repercutereq; hoīs dictũ
nisi mihi id cõsilii iam pridẽ p̄baret parcẽdũ eẽ caninæ facũdiæ: neq; aduersus mortuos stilũ esse

extrariæq; mulieris flagrabat cupidine:quo dolore pe
licatus: uxor eius intricta cunctas mariti rationes: &
qcqd horreor reconditũ continebat:admoto cõbussit
igne.nec tali damno thori sui cõtumeliã uĩdicasse cõ
tẽta:iam circa sua seuiens uiscera: laqeũ sibi nectit. in
fantulumq; que de eodem marito iam dudum susce
pat: eodẽ funiculo nectit. sedq; in præaltissimum pu
teũ:appendicẽ puulum trahens:precipitat.quã mortẽ
dñs eoꝝ egerrime substinẽs:arreptũ seruulũ eiꝰ:q cãm
tãti sceleris luxuriæ suæ pstiterat: nudũ ac totũ melle
plitũ firmiter alligauit arbori ficulneæ: cuius in ipso

stringēdū:igit ut ad ꝓpositū reuertar.a fico ficitores dicti q̄ colligūt ficos.Neuius ficitores oēs capiūt ficitatē.Vbi ficitatē accipe ꝓ fructu fici.sicut oliuitatē ꝓ uindemia oliuaꝝ. CArioso:Putrido uetustate ac putrilagine exeso:caries.n.uetustas dicit & putrilago uñ carios⁹. Afranius.Nemo il la uiuit carie carioſior:Carioſi dētes Plinio dicūt carie exesi & foraminati. NIDificia:Nidi nidulamēta cōceptacula. BVriebāt:Lego bulliebāt ꝓ eo qđ ē scaturiebāt feruebātq;. COMmeabāt: Ibāt redibāt. MVLtiiuga:Multiplici & nūerosa:una ē dictio.sic aūt multiiuga dicimus.ut multicoloria & multiformia:a multitudīe uidelicet formatis dictiōibus. NIDOrē:Odorē de nido re suo diximus loco. ADEsis: Corrosis absūptisq;. SCAturigine:Eruptiōe:q̄les sūt aquarū scaturigines. MORsiunculis: q̄ pusilli sint morsus tantuli aīalis nouerunt oēs q̄ formicas norunt.Plinius tñ ait nullis aīaliū portiōe uires eē maiores: gerūt enī onera maiora corpibus:& ea gerūt morsu iā ī ope q̄ labor q̄ sedulitas:indicis formicis magnitudo lupoꝝ ē de qbus herodotus ī tertio. Plautus morsiunculas dat amatoribus quibus ex amoris affectu mordere se consueuerūt:& īfixo dēte relinquere uestigia ac notas.ait.n.ī pseudolo.molles morsiūculæ papillarū horridularū oppressiuncu læ.Sicut aūt itinere formicaꝝ si lices qui ꝑduri sūt attritos uidemus. Ita īcredibile nō ē hoiem absūptū fuisse morsibus formicaꝝ ꝓ lōgi tꝑis cruciatū. Sueto nius refert draconē cōsūptū esse a formicis:quē in oblectamētis hēbat Tiberius. VIDVAta pulpis:Spoliata & exuta carnibus. NITOre:Splendore detracta enī carne nitēt ossa. CANdētia:Albicātia. PAganos:Rusticanos.& pagi illius īcolas quo hæc sunt facta. CIVItatē populosam:Luciānus.πολυανθρωπον uocat qua Lucius nī populosam dicit. uerba Luciani hæc sūt. ερχομεθα εσ πολιν την μακεδονιας βεροιαν μεγαλην και πολυανθρωπον.i.uenimus ī ciuitatē macedoniæ noīe beriā magnā & populosam. STAtuere:Græce dicit.i.ιδρυσαι. SEdes ꝑpetuas:Ad differētiā eaꝝ:q̄ tēporariæ statuūt. FIRmæ latebræ.Videbat hæc ciuitas ꝑbitura eē latibulū firmū pastoribus:cū lōge abesset:si qs eos uestigare uellet.& inquirere. ANNOnæ copiosæ:Libēter hoīes māsionē & sedē ꝑpetuā in ea ciuitate cōstituūt:q̄ frugū ferax ē:& utēsilia oīa copiose suppeditat. IVmentoꝝ:Lucianus.πρασιση ην ημων των κτηνων.i.uēditio erat iumētoꝝ.græce κτηνος dicit iumētū.Vñ κτηνιατρος:dicti medici iumētoꝝ & pecorū:quos nīi mulomedicos iterpretātur uerbū exprimētes e uerbo:Firmicus maternus:centauro oriēte q̄ natus fuerit.aut auriga erit aut equoꝝ nutritor:aut mulomedicus.aut equitarius: mēda ē in codicibus īpressis:ī qbus ꝓ eqtiarius legit eqnarius.equitiū.n.ut supra annotauimus significat gregē equoꝝ:Vñ & eqtiarius dictus eqtii magister:q & eqsio & armētarius noīat. Quē Maternus mulomedicū dixit:Columella Varro.cæteri ueterinariū nominitāt. uulgus uernacula lingua mareschalchū uocat:a ueterinis aūt ueterinarius īclinat:sūt aūt ueterina aīalia oīa:q̄ uehere qđ possunt:deqbus apud oēs mētio.a Columella pecoris medicīa dī ueterinaria medicina: cuius prudēs eē debet pecoris magister:illud adde:ne qđ sciēs ꝑtereā:ephorhedicas dici a gallis bonos equoꝝ domitores.Vñ urbi eporhediæ ī nona italiæ regiōe inditū nomē. REfectis corporibus: Sic māgones corpora uenaliū māgonizāt.ut sint uēdibiliores.& robur ac pulchritudinē inani sagina mētiunt. VOce ꝑconis:Ministeriū ꝑconis uox ē:ī ꝑcone uox magna.Sonora clara exigit officiū ꝑconis ē uoce sublatissima ꝑdicare ea q̄ uenui ꝓponūt.Plautus ī eo iꝑo astas lapide ubi ꝑ eo ꝑdicat.græce dī κηρυξ Luciānus.ο κηρυξ ευφημως εν αγορα μεσηι εστως εκηρυττεν.i.ꝑ eo uocalis stās īmedio foro ꝑconiū faciebat. PRæstināt:Emunt. SVBsiciuū:Apud scriptores mō subcisiuū.mō subcisiuū scribi lego īdifferēter eodē significatu & itellectu.nā succisiua dicunt

Abstinēdū a canina facundia. Ficitores Ficitas. Oliuitas Carioſus Caries. Multiiuga.

uires formicarū. Morsiunculæ. Polyanthropos. Ci. Ctenia. ctri. Mulomedici. Equitiū. eqtiarius Equisō. Veterinarius. Veterina Ephorhedicæ qui Officiū ꝑconis. Ceryx. subsiciuū succisiuū.

quæ ſubciſa ſũt.& quaſi ſubtracta a ſubcidẽdo dicta. Subſiciuũ uero a ſubſecãdo inclinari uidetur Plinius Gellius. M. Tullius ſubciſiua tẽpora elegãter appellãt quaſi ſubtracta ſubducta ſubſectaq; negociis rebuſq; neceſſariis:q̃ uulgo furto ſubrepta dicũtur hic ſnbſiciuũ accipe ꝓ reliquũ: & ſupuacaneũ quaſi ſubſectũ ex reliquo grege diuendito.ſicut in.xi.quoq; dixit qd ſubſiciuũ quãuis itẽ ratæ iã traditioni remãſiſſet. Lucianus dixit ὑστατον καὶ ἀπολελειμμενον Lucius noſter relictũ ſolũ & ſubſiciuũ in.xii.cõmẽtario Suetonii noſtrũ ſup hoc uerbo extat annotamẽtũ:Illud ad

de apud Noniũ Marcellũ legi uulgo ſubſiuũ cũ legẽdũ mea q dẽ ſentẽtia ſit ſubſiciuũ:quod ſignificare ait ſequẽs ſuccedaneũ ſuccedẽs.tãq; a ſuccedẽdo inclinatũ. DE dẽtibus ætates cõputabãt: ætas ueterinoꝝ.ut Plinii uerbis utar dẽtib' idicaẽ equus amittit.xxx.mẽſe primores utrique binos ſequẽti ãno totidẽ ꝓximos ãno icipiẽte binos amittit: q ſexto ãno renaſcũt.ſeptio ãno oĩs hẽt.& renatos & imutabiles:nec poſtea quot annoꝝ ut inqt Columella manifeſto comprendi põt. Aſinoꝝ genus.xxx. mẽſe ſimiliter amittit.deinde ſenis mẽſibus: qd ſi nõ prius pererint.q̃ decidãt poſtremi:ſterilitas certa abſũpta hac obſeruatione ſenectus ĩ eqs & cæteris uetes

de dentibus meis ætates conputabant:manum cuiuſ dã:fetore ſordentẽ: qui gingiuas identidẽ meas putidis ſcalpebat digitis: mordicus arreptam pleniſſime cõtriui.quæ res circũ ſtantiũ ab emptione mea:ut pote ferociſſimi:deterruit animos. Tũc ꝑco diſruptis fauci bus:& rauca uoce ſaucius: ĩ meas fortunas: ridiculos ĩſtruebat iocos:quẽ ad finem cantheriũ iſtũ uenui fruſtra ſubiiciemus & uetulum:extritis ungulis debilẽ.& colore deformẽ:& ĩherti pigricia ferocẽ.nec quicq̃ amplius: q̃ ruderarium cribrũ. atq; adeoq; uel donemus eũ cuipiam:ſiqui tñ fœnũ ſuũ ꝑdere nõ grauatur. Ad iſtũ modũ præco ille cachĩnos circũſtantibus cõmouebat: ſed illa fortuna mea ſeuiſſima: quã per tot regiones iã fugiens effugere: uel ꝓcedentibus malis placare

Senectus dentium brũcitate

rinis itelligiẽ dentiũ broncitate:hoc eſt ꝓminẽtia: & ſupcilioꝝ canicie & cũ tempora lacunis incipiũt cauari. Luciãus τα στοματα ημων αμοιγοντες και την ηλικιαν εμ τοις ολουσιμ εκαστω εβλεπομ.i.ora aperiẽtes ætatẽ ſingulorꝝ ex dẽtibus inſpiciebãt. COMputabãt:Cõputato res græco uocabulo pſepho pectas uocãt.qua dictiõe & noſtri utuntur. Maternus ait Mercurĩũ ſacere pſephopectas. FETOre ſordẽtẽ:Luciãus ſimplicius & breuius hæc tradit:q̃ noſter feſtiniusius manũ fetentẽ mordicus cõtriuit.dũ eã inſertat ĩtra gingiuas.& ita curioſius aſini explorat ætatẽ:Talia idẽtidẽ ieri uidemus ab his q̃ equos & ueterina mercãtur. IDENtidẽ:Frequẽter. DIRuptis faucibus:Diſrũpi fauces dicũt ĩ ꝓcone ex boatu nimio.& dũ nimis exerta uoce.proclamat.

Pſepho. pectæ.

Cãterius

QVEM ad finẽ Hi ſũt iocí ridiculi ꝓconis.qbus illudebat aſino inuẽdibili. CANteriũ:Nomẽ eſt ꝓbri & uilitatis.ακυρωσ tñ & ĩproprie.cãterius.n.ꝓprie dr̃ equus caſtratus.nõ aũt aſinus.tales aũt deteriores uilioreſq; eẽ nemo ambigit:ob hoc ĩqt Plautus ego faxim mulli ꝓcio qui ſuperant equos ſiẽt uiliores gallicis cãteriis.apud Victruuiũ cãterii ſũt trabes.ĩ ſtructuris ædificioꝝ qui hodieq; uulgo ita nũcupãtur:Ruſtici quoq; cãteriũ uocãt uineæ gẽus. q̃ ſimplici iugo cõſtat ordine porrecto. Talis uino melior eẽ ferẽ:qñ ſibĩ ipſa nõ obũbrat:aſſiduoq; ſole coqẽ. De canterio equo ꝓuerbiũ ẽ uetus. Rideo inqt galba cãterio:qd̃ dicĩ de his:q ĩ principio rei alicuius ĩchoatæ deficiũt nã Sulpitius Galba cũ ĩ ꝓuinciã exiẽs ad portã ipſã cãteriũ ſuũ aĩaduerteret cecidiſſe. Rideo inqt cãterie:te iã laſſum eẽ cũ tã longũ iter iturus uix id ſis igreſſus. VEnui:Vẽditioni. EXtritis ungulis:Ex imitatiõe Plauti ſic ſcribẽtis ĩ Aſinaria:nẽpe eos aſinos ꝓdicas uetulos claudos qbus ſubtritæ ad fœmina.iã erãt ungulæ. DOlore:Minutulus error q emendari põt unius litteræ imutatiõe.ut ꝓ dolore legas colore deformẽ.color enĩ maxie ſpectari ſolet ĩ uenalibus iumentis: Ita ut honeſtate coloris ſæpe ptioſiora fiãt:ſicut e cõtrario.ex coloris malitia repudiãtur:Virg.in deſcriptõe equoꝝ illud celebratiſſimũ ꝓdidit.hõeſti ſpadices glauciq̃.color deterrimus albis & giluo.

Cãterius uinea.

Prouerbium.

Rideo cãterie.

Dolore pro colore

Rudera riũ cribꝝ

RVderariũ cribrũ:Nihil ꝓrſus cõtẽptibilius abiectius deſpectius In aſino dici potuit:q̃ ut Rudera rariũ cribrũ diceret:quo dicto ſignat aſinus nulli rei prorſus utilis: niſi ut ex eius corio fiat cribrũ nõ frumẽtariũ.ſed ruderariũ q̃ſi dicas ſtercorariũ ad rudera.ſ. ex purgãda accõmodatũ.quo nihil eẽ põt uilius.eſt.n.rudus ſtercus qd̃ radĩ.Rudera quoq; dicũt purgamẽta & qſqliæ cemẽticii & latericii parietis uetuſti.& diruti.palladius iterptat ſaxa cõtuſa.qbus pauimẽta ſtatuminãt hoc ẽ ſolidãt qd̃ & uitruuius refert. De rudere nouo & uetuſto ſcripſi copioſe ĩ cõmẽtariis Suetonii

Rudus. Rudera. Statuminantur. Rudetũ. Eruderat

Rudetũ appellat cato locũ ruderis plenũ.q Plinio ruderatus dr̃. Iñ fit uerbũ elegãs eruderare.qd̃ eſt expurgare defecare emaculare: Sidõius apollinaris aures uiroſa ſuſurronũ fece cõpletas eruderat.

Cato in clemẽter

FOEnũ ꝑdere:Qui paſcit Aſinũ inutilẽ nullíq; rei ꝓrſus bonũ operã ut dr̃ ꝑdit & ipẽſam ſaricitq; factura pabuli quo alit.Cato ꝓcipit boues uetulos oues reiiculas: armẽta reiicula eẽ uẽdẽda.

Seruũ quoq; ſene ĩqt uẽdat pr̃familias. Adeo nihil inutile paſcẽdũ eẽ cẽſet ꝓpe ĩ clemẽter. Reiicula aũt dicũt aĩalia: q̃ ob ætatẽ uel morbũ pinde ac ĩutilia reiiciũt. NON potuit: Legere potui. ut ſit pr̃ia pſona: de ſe enĩ loquẽs ĩqt. Ego fortunã nec effugere potui nec placare. CAEcos oculos: Cæca & exoculata fingit fortũa: ut ante dictũ ẽ: oculos tñ illos nõ uidẽtes ait detorſiſſe ĩ ſemet ip ſũ. tãq̃ ĩ materiã calamitatis: quẽ ptinaciter uelit ĩſectari. SCItote q̃lẽ cinẽdũ: Luciãus. κἰναιδοσ γὰρ καὶ γερων ην cinedus ĩqt erat & ſenex. CINcinnis ſemicanis: Capillis ex pte caneſcẽtibus cicinos ãt dici capillos ſat notũ uñ cincinatorẽ Romæ familia: cuius ĩſigne erat crinis. Inde cincinnati ꝑ capillatis, criſpulis comatis dicti. M. Varro cincinnũ ſignat eẽ intortũ capillũ ſic ſcribẽs ĩ re ruſtica: is ẽ coliculus uiteus ĩtortus, ut cicinnus. græco uocabulo βοστρυξ καὶ βοστρυχοσ dr̃ capillus. & cæſaries hoc iõ appoſui ut trãſeũter mẽdũ tollerẽ ex codicibus Firmici mr̃ni: ĩqbus ſic legit uolumine tertio matheſeos. Vẽus criſpos

Cincinni. Cicinati ſuſpicãt Boſtrychos. locus materñ.

non potui: rurſum ĩ me cæcos detorſit oculos: & empторẽ aptiſſimũ: duris meis caſibus mire reptũ obiecit. ſcitote qualẽ Cynedũ. & ſenẽ Cynedũ caluũ qdẽ: ſed cincĩnis ſcemicãis & pẽdulis capillatũ. unũ de triuiali populariũ fece: q ꝑ plateas: & oppida cymbalis & crotalis pſonantes: deãq; ſyriã circũferẽtes medicare compellũt, Is nimio pſtinãdi ſtudio ꝓconẽ rogat ciuiatis eſſem. At ille cappadociũ me: & ſatis forticulũ denũciat, rurſum requirit ãnos ætatis meæ: ſed ꝓco laſciuiẽs

tinium facit boſtritis conatos. tu uero corrige boſtrichis comatos. i. capillis muliebribus cæſariatos: Itẽ ĩ ſeptĩo. ubi de ſidere pleiadũ fit mẽtio legit: quoꝝ inflexi crines torquẽt ſp ĩ luſtris hos ut frequẽter appoſitis. ego emẽdo ĩ boſtrichis appoſitis. ut ſit ſenſus uenuſtus: ab his q nati ſũt oriẽtĩ bus pleiadibus crines torq̃ri ĩflectiq; appoſitis freq̃nter boſtrichis hoc ẽ capillitio muliebri: & alienis crinibus ãnexis: ut ita adulterina coma fictã pulchritudinẽ mẽtiãt. mẽtio luſtroꝝ hoc ĩ loco ĩ tẽpeſtiua ẽ & ab ĩtellectu ſcriptoris aliẽa. VNVM de fece: Ex Luciãno. τουτων εισ των τηρ θεον τὴν συρίαν εισ τὰσ κωμασ καὶ τουσ ἀγουσ περιφερομτων καὶ τὴν θεον ἐπαιτεῖν ἀμα γκαζομτων erat ĩqt unus ex his. q deã ſyriã ꝑ caſtella & agros circũferẽtes cogũt eã mẽdicare. ſe cẽ triualẽ accipe ꝓ ſordida plebecula. & feculẽtis ac uulgaribus hoĩbus. Triuialia dr̃ ꝓtrita ĩuulgata ꝓmiſcua. & ob hoc uilia ac triuioꝝ uſu celebrata. CROtalis pſonãtes: Crotala iſtꝛa ſunt ſonora & crepitãtia. a pulſatiõe dicta: orbiculis æneis ſonũ colliſiõe reddẽtibus: græci κροτον dicũt plauſũ ac ſtrepitũ: & κροτεω plaudo. κροταλιζω ſtrepo: ide crotaloꝝ nomẽ ĩ carmine Ouidiano cibala cũ crotalis pruriginis arma priapi. ĩ idyllio Maroniano. criſpũ ſub crotalo docta mouere latus: Pli. i. ix. docet crotalia appellari margaritas q̃ſdã reſonãtes q̃tũ ſono colliſuq; gaudebãt. apud græcos crotalõ quoq; ſignificat calamũ diuiſũ ꝑparatũq; ad muſicũ modulatũ. crotalos uero maſculino gñe dr̃. hõ ſonora uoce ꝓnũciãs. hoc ẽ ut græci dicũt ευγλωττοσ καὶ ἐυστομοσ. DEAM ſyriã: Extat Luciani libellus q ĩſcribit περὶ τησ συρίησ θεου. i. de dea ſyria: quo feſtiuus ſcriptor tradit ſe uidiſſe ĩ ſyria ſtatuã ĩ tẽplo deæ multiformẽ. q̃ qdẽ eſſet iuno hẽret tñ aliqd Palladis & Veneris. & lunæ. & Rheæ. & Dianæ. & nemeſios. & parcaꝝ: q̃ altera mãu tenebat ſceptrũ. altera ſuſũ. ĩ capite radios ferebat. & ignẽ & ceſton: lõgaq; oꝛone demõſtrat Deã ſyriã eẽ numẽ unũ: qd multiiugis noĩbus orbis uenereꝛ. Cuius ſacerdotes crotala pulſabãt. cui galli ſacrificãtes ſecabant brachia: multi timpana pcutiebãt. alii diuina cãtica cõcinnebãt. furor ãt multos corripit. q gladio ſecãt ueſtimẽta p urbẽ diſcurrẽtes. ſacrificãt ãt huic deæ boues maſculos & uaccas nec non capras & oues. Porci uero tãq̃ ĩpuri ominabileſq; neq; imolãt neq; alũt. radũt capita & ſupcilia. In ſacris deæ qbuſdã iũcturas manuũ & ceruices ſtigmatibus notãt: inde aſſirii oẽs ſtigmatici uiſunt. hinc Lucius nr̃ de Dea ſyria. Deæq; ſacerdotibus pluria trãſtulit cõmodiſſime trãſpoſuitq; ex Luciao: quo ĩprimis archetypo uſus ẽ. Luciãus ãt mõ ſe patrẽſem. mõ aſſyriũ eẽ dicit. tãq̃ natus hic oriundus illinc fuerit: ut illud liuianũ nati charthagine oriundi ſyracuſis. Suidas refert Lucianũ fuiſſe ſamoſat-eũ ex ſyriæ. ſ. ciuitate: aitq; eũ cognominatũ βλασφημωρ ηλυσφημωρ η αθεορ. quia de diis nõ bñ credidit. & ridicula pſcripſit. floruit ãt ſub Traiano haud ſane multo maior natu q̃ Lucius nr̃ hoc trãſeũter libuit intexere qa nõnulli falſo crediderũt Lucianũ ex Apuleio nõ Apuleiũ ex Luciãno Aſinũ aureũ trãſcripſiſſe. De hac aũt Dea ſyria ſparſim inſerẽt ãnotamẽta, put uariis locis occurret occaſio. ſũt. n. talia magis digerẽda q̃ incõdite aceruãda. ſiqdẽ diſpoſita delectãt confuſa pturbant. CViatis eſſem: Cuius patriæ gẽtis natiõis. cuias dicit & cuiatis cõi gñe ꝓnomẽ ẽ gẽtẽ ſignificãs. ut docẽt grãmatici. & ãnotaui in. v. cõmẽtario Tuſculanaꝝ. ĩn aſinis patria ſpectat Generoſi ſũt in peloponeſſo archadici in italia reatini exquoꝝ ſeminio optimi ꝓgenerãt auctores Varro. & Plinius. CAP. Adoctũ me: Qui mãcipia uẽdũt nationẽ cuiuſq; in uẽditione ꝓnũciare debent. ut ingt Vlpianus plerũq; enĩ natio ſerui aut ꝓuocat aut deterret emptorẽ: Iccirco intereſt noſtra ſcire nationẽ ꝑſumptũ & enĩ eſt quoſdã ſeruos bonos eẽ. q natiõis ſunt nõ infamatæ quoſdã malos uideri. qa ea natione ſunt. q̃ magis infamis eſt. nũc itaq; ꝓco ex hac doctrina nationem

Cincinni. Cicinati ſuſpicãt Boſtrychos. locus materñ. Fex triuialis. Triuialia Crotala. Crotalia margaritæ. crotalos homo q. liber lucianus de dea ſyria. Dea ſyria quæ. Aſſyrii ſtigmatici. lucianus aſſyrius. lucianus blaſphemus. lucianus antiqor apuleio. Cuias. Cuiatis. Dicenda natiõã cipiorũ uenaliũ.

pronunciat uenalis Asini tanq̃ mancipii:eũq; esse ait cappadocem tanq̃ nationis probatæ: nãq; ex cappadocia regione asiatica serui utiles & boni uenales deportabant:quos cappadocas poetæ con cinnentes appellitant: Persius.Martialis.Papinius. Ad hunc intellectum referendus est uersus ille Oratianus eget æris cappadocum rex.ubi rex cappadocum significatur nõ rex cappadociæ ut ego sentio:sed dominus famulosus.habensq; cappadocum.i.mãcipiorum legiones in famulicio.Cappadocia bifariam diuisa est in maiorem cappadociam & alteram.quam pontum nominauerunt.

cappadoces serui.

cappadocia.

Strabo in.xii.cappadociam dicit fuisse diuisam in decem strategeas. hoc est p̃fecturas: olim Romani concessere libertatem cappadocibus ob amicitiã: quã illi recusauerũt dicentes se eam ferre non posse oraruntq; ut sibi rex daretur. Tunc Romani admirati q̃ inuenirentur: qui libertatem recusarent permisere ut quem uellent regẽ eligerent illi ariobarzanem elegerunt:cũ igitur ex cappadocia boni serui uenirẽt. ad id alludens asinum mathematicis quidam:qui stellas eius disposuit:quitum ei numerauit annũ:sed ipse.s.melius istud de suis nouit ꝓfessionibus.quãq̃.n.prudẽs:crimen Corneliæ legis incurram:si ciuem Romanum pro seruo tibi uendidero.quin emis bonum & frugi mãcipium: qd̃ te & foris & domi poterit iuuare? Sed exinde odiosus emptor: aliud de alio non desinit quærere. deniq; de mãsuetudine etiã meã p̃cõctat̃ anxie. At p̃co uerueceꝫ iqt.nõ asinũ uides: ad usum omnẽ qetũ.nõ mordacẽ:

Strata gea p̃fectura.

Libertatem recusant cappadoces: cappadocia res excellens.

scite festiuiterq; cappadocium esse pronunciat tanq̃ generosum.Dum hæc conderem subit memoria rei uulgaris quidem & quotidianæ attamen notabilis. & enim uulgo quotidie uolentes quãlibet rem excellentem denotare.eam cappadocam appellant: Tam uiri q̃ fœminæ. tam pueri q̃ senes. sic faba prægrandis & eximia dicitur cappadocia. sic egregie ꝓbus dicitur esse ex cappadocia.sic de aliis prope infinitis dicitur cappadox est. Nimirũ debet subesse ratio aliqua in tanta uulgi nominatione.quam ego coniectatorie coniecto fluxisse ex hac appellatione seruili. nam cum seruum bonum frugi & præter cæteros aptiorem in uenditione uellent ostẽdere: cappadocem eũ & ex cappadocia esse pronunciabant:tanquam ex natione minus infamata.& ex qua mãcipia omnium præstantissima optimaq; uenui subiiciebantur: Res interdum protritas & in usu uulgi promiscuas mecum mussitans.ad doctrinam moresq; priscorum pro uirili parte reuocare contendo: ut uideantur municipes mei non parum multa retinere doctæ antiquitatis uocabula atq; adumbrata uestigia:super quo aliubi plura: Illud adde dignum annotatu. Quod apud græcos dicitur τρια καππα κακιστα.idest tria.ccc.pessima uidelicet cappadocia:creta:cilicia: tãquam homines indidem prouenientes sint pessimi mortalium.dicitur ab eisdem græcis monstrum siue portentũ cappadociõ.Diuus Augustius i libro de grãmatica illud τρια καππα κακιστα.i.tria cappa pessima autumat dici de tribus corneliis uidelicet: Cornelio sulla:cornelio cina:Cornelio lentulo.q pessimi pernitiosissimiq; extitere. MAthematicus:Peritus scientiæ sideralis:& matheseos professor:qui & genethliaci.& caldei.& planetarii nominantur: dequibus apud Suetonium copiosius.

Tria cappa pessima.

Leges corneliæ

CORneliæ legis:Cornelius sylla dictator leges tulit ab ipsius nomine cornelias nuncupatas.M. Tullius in prima philippica. Quere acta gracchi leges semproniæ proferentur.quære syllæ corneliæ. Apud iurisconsultos.Mentio est de legibus corneliis. Titulo ad legem Corneliam de falsis: Item ad legem corneliam de siccariis & ueneficiis. & aliis pluribus in locis: erat in lege cornelia caput.quo pœna sanciebatur in illum.qui liberum hominem pro seruo uendidisset. isq; pœna ipsius legis corneliæ tenebatur.in libris iurisconsultorum non extat hæc quidem lex cornelia:Sed per alias leges interdicitur:ne quis liberum pro seruo uendat.Nunc itaq; ueluti Asinus sit mancipium & homo uenalis:Festiuiter ludens meminit corneliæ legis: corrigendus est error in hoc loco multorum:qui legentes apud Quintilianum & alios citari testimonia.M.Tullii pro cornelio: intelligunt orationem pro Cornelio Balbo:cũ intelligenda sit oratio pro cornelio de maiestate: qui in tribunatu pro rostris pro contione.codicẽ in quo lex erat perscripta ipse recitauit: qd̃ ante corneliũ nemo tribunus feciss̃e estimabatur.& iccirco accusatus.tanq̃ maiestatẽ tribuniciam imminuisse quẽ Cicero defendit:egitq; pro Cornelio quatriduo: qua in causa Fulgentibus armis præliatus esse proditur.cõsequutus dicẽdo.ut populus Romanus admirationẽ suã.nõ acclamationẽ tantũ.sed etiã plausu cõiteretur. QVIN:Hortatiuũ est. BOnũ & frugi:Verbis hisce utebatur

Error de oratõe p cornelio

Venaliciarius. Seruus frugi.

uenaliciarius.i.uenditor in uenditione seruoꝝ. & ꝓpria laus serui est:ut frugi dicat̃ i.utilis necessarius:Oratius in sermonibus dauus ne.ita dauus.Amicũ mãcipiũ.dño & frugi.Plautus ita seruũ par uideꝫ frugi se se instituere:frequẽs est locutio apud auctores bonæ frugi seruus. PERcontatur anxie:Ex more.s.emptorũ:qui in emendo rem uenalem curiosius contemplantur cauẽtes ne a uenditore circunueniantur:Anxitudinem dixerunt ueteres pro angore:sicut albitudinem pro albore.candore ue. VERVEcem uides:Idest mansuetum mitem quietum instar ueruecis:& uerueecina placiditate præditum: in proximo uolumine dixit quouis ueruece mitiorem efficere.

Anxitudo. albitudo

NEC

NEC calcitronē:In edicto edilitio scriptū sic fuit.equus mordax.ac calcitro uitiosus nō morbosus est.calcitrones ät dicunt.q infestant calcibus & calcitrandi uitio sunt obnoxii:qđ nō solū de brutis aiantibus:sed ē de hoibus dici testis est plautus.in asinaria his uerbis.ita hæc morata ē ia nua.exēplo ianitorē clamat,pcul si quē uidet ire ad se calcitronē. FOEminibus:Femoribus & coxis:signate locutus.nā fœmina ,pprie sunt partes femorꝫ interiores qđ docet plinius sic scribēs in.xxꝫviii.fœmina atterí aduricꝫ eqtatu notū est. LVRconē:Nomine ,pbroso cōtumelioseque lurconē dixit: lurcones autem dicunt edaces uoratores manducones.a lurcando nuncupati lurcare.n.est.cū auiditate cibū sumere.pōponius.lardū lurcabat lubēs.Celebratus ē ille uersus lucillianus.uiuite lurcones comedones uiuite uentres.Vbi uentres si credimus donato posuit pro parasitis edacibus quorū deus uenter est. DIcacule:Facete salse mordaciter:Dicacitas auctore Quintiliano a dicendo ducta est proprie significans sermonē cū risu aliquos incessentem.ideo demosthenem urbanum fuisse dicunt dicacem negant.itidem a dicendo dicteria nominata:sunt autem dicteria ioci & cauillationes græci scomata & ledorias uocant de quibus suo loco plura. CAuillatu:Cauillatione irrisione. AT te iquit:Impræcatio dira in præconem qua imprecatur.ut ira deorum.& ultione obsurdescat.obmutescat excecetur. OMnipotens dea syria:Phi tradunt.& memorat Augustinus in.vii. de ciuitate dei unum esse deum.& unam deam.quæ numina uariis nominibus nuncupantur.sic sol apollo liber hercules mars mercurius.aliis quoꝫ prope infinitis nominibus colitur.sic iuno dicitur dea tellus & mater magna.& ceres.Diana luna.proserpina.dicitur eadem Dea syria.ut autem magistra lectione compertum habemus.Deæ syriæ.& deæ cybeles.quam & magnam matrem dicunt:sacra sunt consimilia:cum una sit dea.nam sicut cybeleii galli amputant sibi uitilia sic & deæ syriæ semiuiri cinedi.sicut illi fanatici secant membra & insana iactatione discurrunt ita sacerdotes deæ syriæ prosecant musculos gladiis lancinant membra flagris. & afflatu furoris bacchabundi uaticinantur:ex hoc profectu & uerberatione cum membra tumescant.siriaco rum sacerdotum.ob id dixisse uidetur martialis iuro per sirios tibi tumores.Omnino communia & fere eadem numina esse produntur cibele & dea sirla.& ut inquit Augustinus nō tā sunt multæ deæ:q̄ multa unius nomina.igitur quæ cognomina conueniunt cibelæ eadē deæ siriæ decenter apponuntur.cibelæ omniparens cognominatur.quod telluris epitheton est. nā eādē & tellurē & magnā matrē eē uolūt cōsimiliter dea siria noiatur oipotēs oiparēsq̄.q̄si oium parēs oīa gignēs.cōplusicula alia sūt cōsimilia.atq̄ germana:q̄ prout occurrēt suo loco dicentur. SANctus sabadius:Eúdē haberi solē atq̄ liberū accepimus:quem sabadium nūcupātes magnifica religiōe i thracia celebrāt.ut Alexāder scribit eiq̄ deo i colle ædes dicata est: specie rotūda cuius mediū iterpatet tectū.rotūditas ædis mōstrat huiusce sideris speciē sūmoq̄ tecto lumē admittit.ut apparet solē cuncta uertice sūmo lustrare lucis imissu.& quia eo uniuersa patescūt igī cū dea siria sit luna.& cætera numia fœminea cōplectatur:merito illi iungitur sabadius q ē sol & liber pater breuiterq̄ oia masculia numina cōplectit. Addamus hoc i loco & illud tāq̄ auctarium quod numina quædam antiqui coluerunt utriusq̄ sexus particulatione pollentia:quos deos arsenothelis appellant quasi dicas masculo fœminos:quo nomine quædam quoq̄ animalia ab aristotele nominantur semet ineuntia.Sabadii dei meminit.M.Tullius in libris legum:eūque ut peregrinum eiectum e ciuitate atticorum tradit & si mendose sabeius pro sabadius scriptū legit.in monumentis græcoꝫ maximeq̄ apud suidam comperio sabazium dici deum diōysium hoc est bacchum αποτουσαβαζειν. ita enim barbari dicunt bacchari. BEllona:Dea bellide qua Virgilius i.viii.quá cū sanguineo seqt bellona flagello soror martis & uxor.nā ut iqt augustinus i sexto matrimōia soroꝫ iungius & fratꝫ bellonā matti collocāus:uulcano uenerē neptuno salaciā.bellona dicta ut grāmatici deriuant quasi bellonata:alio quoq̄ noīe enyo poetis nominat. IDEA cibele:Ab ida mōte phrigiæ & cretæ:sortita nomē utrobiq̄ enim cerimoniæ cibeles i magna erāt uenerationē hospes numinis idei dicit a satirographo scipio nasica q simulachrū cibeles hospicio domestico accœpit. CVM suo adone:Hoc iūgēdū ē iserioribus.ut ita iūcti legas:cū suo adone uenus domina.nā sicut atis iūgit cibelæ.ita ueneri copulat Adonis. de quo supra dictum est.ab apro tradunt iterēptū Adoni id ad solē referētes.i Ezechiele scriptū est:& ecce ibi mulieres sedebāt lugentes adonidem.ubi intelligi uult fuisse dolatriam celebratā

Calcitrones.
Fœmina
Lurcōes. Lurcare.
Ventres. pro parasitis.
Dicacitas.
Dicteria.
Scomata
Vnus deus.
Nomina plura.
Cibele & dea syria. eadem.
Omniparens.
Sabadius
Arseno thelis dicit.
Bellona. Enio.
Adonis.

in honorē adonidis. scribit Amianus Marcellinus in. xxii. historiaꝝ adonia fuisse festiuitatē adoni dedicatā: uerba Marcellini hæc sunt. Euenerat hisdē diebus annuo cursu cōpleto adonia ritu ueteri celebrari amato ueneris. ut fabulæ fingūt apri dente ferali deleto: qđ ī adulto flore sectū ē īdiciū frugū. de adonide. q colebat ī syria: fabulat luciāus ī libro de Dea syria. SCVrilibus: Ridiculis. & mordacibus. a scurra scurilis deriuat. Quitiliāus ī. yi. scurrilē dicacitatē oratori alienissimā eē tradit cōsimiliter. M. T. scurrilē iocū īprobat peride ac īdecoꝝ oratori & uiro graui.

Scurra. Scurrilis.

Velitaris: Velitari ē ꝓbra ultro citroq; obiectare. uelitatio quoq; dr̄ ꝓbroꝝ obiectatio ab exēplo uelitaris pugnæ. de hoc supra scripsi uelitati aduerbiū est ut salutati quo usus ē sisēna.

FEro: Asino feritatis īdomitæ ferinæq; naturæ. Simulacꝝ statutā deæ syriæ. Medicū: Festiuiter dictū de medico statutæ fractæ parādo. Lymphaticus: Furibūdus fanaticus: bacchabūdus. græci ρυμφολητον uocāt. lymphare ē ī furorē cōmouere: Valerius flaccus totā lymphauerat urbem: statius. It lymphāte deo. scatēt poetæ hac locutione. EMptionē desineret: Omitteret & ab emptiōe desisteret locutio elegans. & apud eruditos frequēs. M. T. libēter mehercule artē desinerē tecūq; & cū similibus nr̄i uiuerem: passiue dixit Au. Gellius disciplina tibiis canēdi desita ē. idē uocabula desita uocat q̄ desierūt eē ī usu: & exoleuerūt. PRAEcio depēso: Depēsū accipe ꝓ soluto uerbū ductū ex ritu priscoꝝ: apud quos asses librales appēdebāt. īde expēsa: ī ratiōibus & impēsa dicūt: ab eodē ære īpēdēdo dispēsatores & pēsiōes. īde dispēdiū quoq; pro dāno qđ ī dispēdēdo solet minus fieri hīc ēt cōpēdia. & īpēdia noīant. M. Varro. & plinius auctores. TEdio mei: Signat se minimo p̄cio fuisse diuēditū cū dominus asini uel rātula mercedula accepta gauderet: abalienare asinū fastiditū: cuiusq; tedio iā pridē afficiebat. SEptemdecim denarium. Pro denarioꝝ. sic. n. ueteres locunt. hoc mille denariū: hoc mille nūmū pro denarioꝝ. & numoꝝ. dicebant ēt duo milia denaria auctor. M. Varro in libris de analogia. lucianus ait asinū fuisse huic cynedo uēditū τριακοντάδραχμων. ī. triginta drachmis. Mina autē siue libra hēt drachmas. lxxy. PHIlebo: Græce dr̄ φιληβοστουτο γαρειχερρομα ο ωρησαμεροσμε. philebus hoc enim nomen habebat meus emptor. TVmida parte deligatū: eam partem in asino signat: quæ tumore turgida circa collum iumentorum propter uincula tractoria esse solet. Codex manu scriptus habet tumida spartea quæ lectio purior est & probior ubi spartea ponitur pro helcio & uinculo ad trahendum accommodato. dicta a sparto ex quo conficitur: spartum āt herba hiberica ē siue iuncus: quo sutiles naues suebant: a cuius copia carthago noua in hispania spartaria cognominatur. hinc sportæ. quasi sparteæ dictæ. de sparto plura plinius in. xix. idem ī. xxiiii. dubitat angenista. quæ præstat usum uitilium sit spartum. græci ad funes sparto usi sunt: unde spartea pro fune & uinculo tumida autē dixit a crassitudine funis & uiculi spartei. NOuiciū famulū: Asinum intellige. PVellæ: Festiuiter & merito puellas appellat effemiatos euiratosq; cynedos q ī sextū pene muliebrē erāt reformati. citra oēm uirilitatē: quos redebat ꝙ nati eēnt masculi. sic Catullus atym: sic gallos cybeleios. q gēitalia mutilabāt fœminino gn̄e decēter appellat. luciāus: ωκορασια δουλον ημιν εωρημαι. καλον και αδρον και καππαδοκην τογενοσ. ī. o puellæ seruū uobis emi pulchrū. & uberē. & natōe cappadocē. ubi annotādū a luciāo quoq; cōmēdari asinū cappadocē tāq̄ ex regiōe p̄cellēti. ut dudū a nobis explicatū ē. īterp̄s luciāi qđ sibi uoluerit. hoc ī loco nō dispicio. q illud ωκορασια. īterp̄tat coralia. īscitissime īeptissimeq; cū apđ græcos dictōe usitatissima τοκορασιον puella dicat: & lucius nr̄ ωκορασια scitissime exp̄sserit dicēs o puellæ. ILlæ puellæ: Ex luciano ad uerbū: ησαρτα κορασια ταυτα οχλοσκιραιδων συρεργων του φιληβου. ī. erāt illæ puellæ turba cynedorū philebi coopatoꝝ. INtollunt: Tollunt sustolunt clamores insuaues & absurdos interdū absonus dicitur. sine sono. ut tradit Nonius.

scurrilibus iam dudū contra me uelitaris iocis. An me putas inepte iumēto fero posse deā cōmittere: ut turbatū repēte diuinū deiiciat simulachrum? egoq; miser cogar crinibus solutis discurrere. & deæ meæ humi iacenti aliquē medicū quærere. Accepto tali sermone: cogitabā subito uelut lymphaticus exilire: ut me ferocitate cernēs exasperatum: emptionem desineret. Sed p̄uenit cogitatū meū emptor anxius: p̄cio depēso statī: qđ qdē gaudens dominus. s. tedio mei: facile suscepit septēdecim denariū. & illico me tumida spartea deligatū tradidit Philebo: hoc enim nomine censebat iā meus dominus. At ille susceptum nouitium famulum trahebat ad domum. statimq; illic de primo limine proclamat: puellæ seruum uobis pulchellū en ecce mercato perduxi sed illæ puellæ chorus erat cynedorum: quæ statim exultātes in gaudium: fracta rauca: & effeminata uoce clamores absonos intollunt.

Artem desinere. Desita uocabula. Nūmi appendebātur. Mille denarium. Mina habet drachmas lxxy. Spartea. Spartum Spartaria carthago Interp̄s Luciani cecutiens

RAti:Opinantes. MInisterio suo:Obscenũ ministeriũ intelligi uult:quo.s.cynedi & patici co lunt a subactore. NON ceruã pro uirgine:Alludit ad fabulã iphigeniæ:q̃ talis est:cũ græci ĩ ex peditionẽ troianã ꝓficiscentes in aulidẽ uenissent. Agamẽnõ ceruũ Dianæ ignarus occidit. un de irata dea flatus uentoꝝ remouit.& in undis uiolentior cõmota tẽpestas.quãobrẽ cũ nauigaꝛ nõ possent.& pestilentiã sustinerent.oracula consulta dixerunt agamẽnonio sanguine dianã eẽ placandã.& ut Ouidius narrat calchas uates cecinit sanguine uirgineo placandã uirginis irã esse

tati.ſ. uere quẽ piam hominẽ seruulũ ministerio suo paratũ. Sed postq̃ non ceruã ꝓ uirgine sed asinũ ꝓ homine succidaneũ uidere:nare detorta: magistrũ suum uarie cauilant nõ.n seruũ:sed maritũ illum scilicet sibi perduxisse. Et heus aiũt. caue ne solus exedas tam. bellum scilicet pullulum: sed nobis quoq; tuis palumbulis nõnunquã imptias. hæc & huiusmodi mutuo blaterantes: præsepio me proximũ deligant. Erat quidam iuuenis satis corpulẽtus: choraula doctissimus:

deo. ergo cũ ab Vlyxe ꝓ nuptiarũ simulationẽ abducta iphigenia in eo eẽt ut imolaret: & ante arã cõsisteret numinis miseratõe sublata est. cerua suppo sita. ipsa uero trãslata ad tauricã regionẽ regi toanti tradita sacerdos dianæ facta ẽ. lucrecius uero & Virgilius citra mẽtionẽ ceruæ suppositæ ꝓdiderũt cesã eẽ iphigeniã. & eius sangũie uẽtos tẽpestatẽq̃ placatã. lucrecius iphianasã uocat. sic scribens iphianassai turparũt sanguine

sede ductores danaũ. Ouidius Martialis cæteri ꝓ uirgine suppositã ceruã tradiderũt. notũ ẽ nasonis carmẽ suppositã ferẽ mutasse mycenida cerua. SVCcedaneũ: Suppositũ. subditũ. uicarium uocabulũ ẽ ex plautino fõte deriuatũ. ĩ epidico. n. scriptũ ẽ. men piaculaꝛẽ oportet fieri ob stultici am tuã: ut meũ tergũ stultitiæ tuæ subdas. succidaneũ. quæri ãt solet a studiosis quid significet. & q̃ nã apud antiquos forẽt hostiæ succidaneæ. ẽ ãt succidaneus q succedit in alienũ locũ quasi uicarius suppositusq̃: a succedẽdo dictus succidaneæ hostiæ. ut docet Au. Gellius quasi succedãeæ ap pellatæ sunt: quoniam si primis hostiis litatum nõ erat. aliæ post easdem ductæ hostiæ cedebãtur quæ prioribus quasi cæsis luẽdi piaculi gratia subdebãtur.& succedebãt. ob id succidaneæ a succedẽdo nominatæ. eadem ratione uerbi præcidaneæ quoque hostiæ dicuntur quæ ante sacrificia solemnia pridie ceduntur. quin etiam ferias precidaneas dici uoluerunt quæ solemnes legitimaſ sq̃ ferias præcederent. M. Cato prius inquit q̃ messem facias porcam præcidaneam hoc modo fieri oportet de qua sic scribit Gellius porca præcidanea appellata quam piaculi gratia ante fruges nouas fieri cœptas immolari cereri mos fuit. quod ad succidaneum attinet. diuus Cyprianus nõ mius elegãtiæ oratoriæ quã ecclesiasticæ doctrinæ cõsultus decenter dictionẽ hanc usurpat. cum ait nõ põt uideri cessasse. qui uicarios sustituit.& qui ꝓ se uno plures succedaneos suggerit. NAre detorta: Indicium est indignationis irrisionisq̃. naribus enim ut auctor ẽ Quintilianus derisus contemptus fastidium signiſicari solet. MAgistrum: philebum. CAuillantur: Irrident illudunt fastidiunt lucianus ait εσκωπτεν. nam σκωπτω græce cauillor. MAritum: Obscene rei significatio ẽ tanquam philebus asinum redemerit sicut uxor uirum a quo subagitaretur erat enim cynedus paticus lucianus. τουτον ουκ δουλον αλλα φιλον. non hunc seruum sed sponsum dicis. EXedas pullulum. Sensus ẽ. nolito tu solus perfrui hoc asello sed eius concubitus nobiscum quoq; partiario cõmunica. Allegoricos totum dictum namq; solemus soli: exedere & edendo ab

sumere pullulos illos totos: q sũt sciti saporis nulla pte sodalibus ĩptita. bellus ꝓterea pullulus dr festiuũ elegãsq̃ deliciolũ.& ẽ nomẽ blãdimẽti. oli Calìgula a Romãis appellatus ẽ pullus & pupus plautus quoq; ait ĩ cassina meus pullus. meus passer. mea colũba milepus. Antiq pullũ uocabãt puerũ eius a quo amabat: uñ qntus fabius ꝙ eius natis fulmie icta eẽt pullus iouis appellatus ẽ plinius noster ĩ arboribus pullulos uocat sobolẽ pullulãtẽ. ex radicibus & plãtaria. nullis uero arboribus tales pulluli ꝓueniũt nisi q̃rũ radices amore solis atq; hymbris ĩ sũma tellure spacianꝛ.

PAlũbis: Trãslatio a pullis palũbiũ: qbus adhuc iplũibus cibũ ĩptiri solet mr.& nos ĩsarcius plautus ĩ asinaria ubi qd dederã. q̃si colũbæ pulli ĩ ore ãbæ meo usq; eratis. uiuere palũbes ad annũ Aristoteles & plinius auctores sũt hyeme mutí sũt uere uocales. Nigidius putat cũ oua icubãt sub tecto noiata palũbẽ reliq̃re nidos. caro palũbis ĩ cibatu coercet uenerẽ & iguia hebetat hic albertus magnus q melius calebat physicas philosophias q̃ latinitatis elegãtias palũbũ ex eo dici tradit qd pcat lũbis pp ueneris. ſ. refrigerationẽ. palũbus ferus e posca decoctus medeꝛ celiacis celiaci Varrõi & plinio sũt q laborãt aluo cita. Cor. celsus celiacũ morbũ a græcis noiari tradit q in uẽtriculi porta cõsistit. MVtuo: Vicissim mutuiter quoq; a ueteribus dr. BLAsterãtes: stulte & cupide & imodice loquẽtes qd uerbũ a græco. βλαξ originẽ ducit blax ãt dr stolidus & mollis. apud Oratiũ blaterare pria syllaba correpta ponit illo uersu & magno blateras clamore fugisq̃ ro & aula quæ Tibia significatur. ptolemæus ꝓex ægypti culpatur a scriptoribus. & imprimis a

CHOraula: Choraules græce dicitur Tibicen. Choraulam appellant artem Tibiciniam. a Cho-

Fabula iphigeniæ.

Succedaneus.

Succidaneæ hostiæ.

Præcidaneæ.

Pullus nomen blandimenti.

Pullus iuuis.

Pulluli.

Palũbes.

Palumbus unde celiacus. qui.

Blax. stolidus

Blaterat.

chorales.

Strabone quod præter alia flagicia etiam choraulam exercuerit:qua adeo gloriabatur ut non contaretur certamina tibicinii in regia celebrare. Tibicinium enim uocabulo oppido eleganti appellauit in floridis lucius noster artē tibiis canendi. Ab eodē choraulæ monumentarii dicti sunt Tibicines. qui ad sepulchra apud sitos hoc est defunctos canebant. quales prisci siticinas uocant. COllaticia stipe demensa:Signat tibicinem redemptum esse pecunia:quam eleganter Collaticiam nominat:quia collata fuerat:Sed amphibolon est:utrum collata a choro cynedorum. An collata a popularibus Religioni deæ siriæ mancipatis. Proditum est ab historicis funus agrippæ Collatis sextantibus a populo Romano adornatum esse. Talis pecunia elegāter Collaticia dici potest. Stipē autem dici æs. & pecuniam notissimum est: ut interpretatur. M. Varro a stipando stipem nominarunt:quoniam non in arca ponebāt:sed in cela stipabāt idest componebant:numerum pecuniæ maiorem quomīus loci occuparet a stipe inclinantur uerba stipulari:& restipulari:stipulatus:stipulatio. quibus uerbis stipem. i. pecuniam alligamus. non facit ad stomachum interpretamentum illud quod scriptū legimus libro tertio institutionum stipulum apud ueteres firmum appellari a stipite & inde stipulationis nomen deduci. Demensa autem accipe pro numerata soluta:una dictio est. M. T. ut uerba uerbis quasi demensa & paria respondeant:sic & demensum dicitur quo nomine significat cibarium seruorum. nam serui quaternos modios frumenti accipiebant in mense & id demensum dicebatur. siue dimensum utrū autem a mense an a metiendo incertum est. quidam in duas dictiones distingunt. ut sit demensa. s. numulari tanquam significet pecuniam demensarii mensa esse persolutam:quam græco uocabulo trapezam uocant:unde & trapezitæ dicti argentarii mensariiq; dictione apud plautum frequentissima. CORnu canens:Cornicinem denotat. PROmiscuis opis. Sicut in cultura fundi plures operæ parant. ita hic subactor cinedoꝝ opas uenerias disptiebat. partiarius cōcubitus p oēs q̄si i orbē ibat nemie obscenissimæ libidīs exorte. LAboris uicarius:Vicariū qd nemo nescit dicīus q uicē alterius gerit īpletq; q fūgit mīsterio subditus ī alienū locū. liuius ī qnto hūc ego īstitutū disciplina mea uicariū ꝓ me rei pu do dicoq;. itē alibi uicariū tibi expediā. īterdū nomē ē adiectiuū. dixit Cypriāus has ꝓ me uicarias litteras mitto Quītiliāus ī gladiatore mortē alcestis uicariā decēter appellat q̄. s. ꝓ admeto marito mori nō recusauit:eiusq; morituri fatū uicēq; subire. ab eodē māus uicariæ dicūt ꝓ altero pugnaturæ. igr̄ laboris uicarius erit asinus. q geret uicē laboris ī cōcubitu & subactotē laboribus ueneris exhaustū uicissim recreabit uicarii sūt uiliores serui q seruiūt maioribus seruis de qbus frequēs mētio apud iuris cōsultos oratores & poetas. DEfectis:Exhaustis & ut īqt Catullus:exfututis nimio cōcubitu. INclusiati:Versicolore ueste īduti. deformatio ē syriacorū sacerdotū q uario cultu exornati ꝓcesserūt. delicata āt uestimēta dissolutionē aī & corporis signant. īclusiati uel potius īdusiati significāt uestiti īdusio. ē āt īdusiū uestimētū qd corpori ītra plurimas uestes adheret dictū q̄si ītusiū ab eo qd ītus habeat. auctores. M. Varro & nonius hic plautus ī epidico dixit tunicā īdusiatā. sup hac re ī scdo cōmētario copiosius.

DEformiter formati:Ex cōtrariis dictiōibus q̄sita elegātia est. ut deformiter formatos dixerit quos ītelligi uult cōptos exornatosq; mulieribus ornamētis:q̄ uiꝝ maxīe deformāt:sedāt deuenustāt. Quītiliāus ī hāc snīam scribit hæc digna memoratu scituq;. si qs corpora uiroꝝ uulsa atq; fucata muliebriter comat fœdissima sūt ipso formæ labore. & cultus cōcessus atq; magnificus addit hoībus ut uersu græco testatū ē. auctoritatē. at muliebris & luxuriosus nō corpus exornat sed detegit mētē:ī deuteronomio p̄cipit ne mulier īduat ueste uirili nec uir utat ueste fœmīea abomīabilis. n. apud deū ē q facit hoc. FAciē deliti:Idest habētes faciē fucatā & pigmētis illitā antiq̄ figura ē. delitus:ut illitus:ut oblitus īclinat a uerbo delino delini delitū. a deleo uero fit deletū. lino facit ī p̄terito liui & leui:uetustissimi ēt lini ꝓtulisse īueniūt:ī supino facit litū. uñ Virgilius in quarto Georgicoꝝ. & paribus lita corpora guttis. sic & delino qd a lino cōpositum est facit delitū. CEnoso pigmento. Crasso & pingui fuco:nāq; mulieres non parum multæ faciē fucant pigmentis pinguibus. & quasi delutant lutamentis Ceni & uisi. id quod iuuenalis carpit in muliere illis uersibus. interea fœda aspectu ridendaque multo pane tumet facies aut pinguia popeana spirat & hinc miseri uiscantur labra mariti: Vel cenoso pigmento. expone pro sordido & faciem de formante. pigmenta enim in facie uirili sunt fœdissima. & ceno cenosiora.

Tibiciniū Mōumētarii choraulæ. Siticines. collaticia Stipes.

collaticia stipe de mēsa ꝑatus:qui foris quidē circōgestātibus deā cornu canēs adambulabat. domi uero ꝓmiscuis operis ꝑtiarios agebat cōcubit⁹. hic me simul domi cōspexit:libenter appositis largiter cibariis: gaudēs alloquit:uenisti tandē miserrimi laboris uicarius: sed diu uiuas & dominis placeas:& meis defectis iam laterib⁹ consulas. Hic audiens iā meas futuras nouas cogitabā erūnas. die sequēti uariis colorib⁹ īdusiati:& deformiter qsq; formati:faciē cēoso pigmēto deliti:&

Vnde stipulatio. Demēsa. Demēsū. Trapeza. Trapezita. Vicaria mors. Indusiatus. Indusiū. Cultus magnificus dat auctoritatem. Delitus. Lino. Delino. Pigmenta in facie

Diuus Augustinus pigmẽta & fucos taxans sancte & salubriter sic scribit fucare saciẽ pigmentis quo rubicõdior uel candidior uel uerecũdior appareat adulterina fallacia est:scribit iulius firmicus q̃ q̃ oriẽtibus pleiadibus nascẽt hi erũt unguẽtis oblíti polita frõte:& accuratis ueſtibus semp nitidi:q̃ alienis crinibus appositis fictã & cõpositã pulchritudinẽ mẽtiãt. totius corporis formã uario pigmẽto:q̃ gñe molliẽtes:ii dẽptis pilis corpus suũ ĩ fœminei corporis imaginẽ trãsferẽt:quo:q̃ ueſtes ad muliebris cultus similitudinẽ excolũt:ii molliter ambulãtes ueſtigia sua cũ delicata quadam moderatione suſpendũt & pœnitebit eos.quod uiri nati sint pigmenta sunt mõ ad fucandã saciẽ accõmodata alias pro coloribus pictor:q̃ accipiunt. De quíbus caput est apud plinium in:xxxy. pigmenta quoq; pro aromatibus usurpant. Diuus Hieronymus aromata inquit sunt ſpecies pigmentor:q̃:pigmentarius dicit concinnator pigmentor:q̃. Maternus tradit qui cũq; habuerit horoſcopũ in parte libræ.xxyi.erit pigmentarius uel thurarius. OCVlis obuntis:Iulius pollux ad cõmodũ Cæsarẽ ſcribens inquit τους οφθαλμους υπογραφει τασο φρυσ μελάίνε.i.oculos ſuppigit ſupercilia denigrat.plinius quoq; noſter in.xi.tanta eſt inquit decoris affectatio:ut tingant oculi quoq;. GRAphice:Eleganter cõdecore conciniter:aduerbium eſt:quo frequenter utit Gellius.ſic & graphicus hõ dr ad unguẽ factus abſolutuſq;.plautus næ tu habes ſeruum graphicum.& quanti uis precii trãſlatio a pictura quæ græce dicitur graphis.cuius plinius cõmeminit in.xxxy.his alia multa graphidis ueſtigia extãt.in tabulis ac mẽbranis.ex quibus proficere dicunt artifices.idem antigraphicẽ uocat picturã:quam in tota græcia pueri ingenui ante oĩa docebantur.Res ergo eleganter depicta graphice formata & graphica dicitur qd & ad alia quoq; eleganter ſciteq; trãſſertur. MItellis:Mitræ diminutiuũ ẽ mitela:de qua poeta ĩ ludicro idilio.copa ſyriſca caput graia redimita mitella:mitras ãt & mitellas otnamẽta eẽ fœminar:q̃ ex qbus redimicula religabãt.nouerũt oẽs:quibus notũ eſt notiſſimũ illud Maronianũ.& tunicæ manicas:& habent redimicula mitræ. CROcotis:Crocotæ dicunt tunicæ ĩfectæ croceo colore:talia ãt ueſtimenta delicata ſunt.& fœminea:unde neuius optimo epitheto mollicinã crocotã nuncupat.plautus crotulam ſine crocotulam appellat in epidico.idẽ in aulularia.crocotarios ĩfectores dixit.q crocota ĩficiũt tigũtq; ueſtes crocei coloris.Apud græcos.κροκωτος eſt ειδος χιτωρος.i.ſpecies tunicæ & ut iquit ſuidas crocotos eſt ερυθρος.κυκλορ.i.ueſtimentum orbiculatũ.epicrocũ quoq; genus ueſtimenti infectum colore croceo. cuius meminit.M.Varro.crocomagma uero alia res ẽ.alius ſignificatus. Siquidẽ dioſcorides. plinius Celſus crocomagma ponunt pro fece & retrimẽto croci.Cuius uſus eſt ĩ medicia efficax uerba Cor.celſi ex libro.y.ſunt hæc.Crocimagmatis qd quaſi xecremẽtũ eius ẽ. idẽ crocimagma adhibet pſæpe ad malagmata apd pliniũ legit crocimigma uolumine.xxi. ſ̃ purior lectio ẽ crocimagma nãq; ut idẽ docet ĩ.xiii.feces unguẽti magmata appellãt.unde croci magma quaſi ſex & recremẽtũ dr:ad hæc adde crocotiniũ dici genus operis piſtorii:poetæ græci aurorã κροκοπεπλορ uocant a ueſte coloris crocei. CARbaſinis liteif Carbaſum genus lini eẽ aliubi annotauimus mira tenuitate.ĩ hiſpania ſũt repta carbaſa ut iqt plinius.ide carbaſei ſinus & carbaſinæ ueſtes Virgilius ĩ.xi.tũ croceã chlamidẽq; ſinuſq; crepãtes carbaſeos ſuluo ĩ nodũ collegerat auro. BOMbicis:De ueſte bõbicia ſcripſimus ĩ notis ſeruii.& ĩ cõmẽtariis proptii copioſiſſime de qua ſatyricus poeta.Delicias uel pãiculus bõbicius urit.pãphile mulier ueſtẽ bõbicinã pria texere iuẽit plinius ĩ.xi.de bõbice uermiculo ſcribẽs.telas iqt araneor:q̃ mõ texũt ad ueſtẽ luxũq; fœmiar:q̃ bõbicia appellãt tãta tẽuitate cõficit.ut denudet fœminã ueſtis bõbicia: nec puduit has ueſtes ẽt uiros leuitate uſurpar pp onera æſtiua ĩ tm a lorica gerẽda diſceſſer moris ut oneri ſint ẽt ueſtes. Veſtis bõbicia ẽ & ut ego ſẽtio illa ꝓprie q̃ ſerica & oloſerica uulgo noĩtant.& bõbices ſũt illi uerniculi ſericarii.q apud nos ſericũ cõficiũt pſtãtiſſimũ. QVIdã túicas:Ordo ẽ & ſenſus qdã ſubligati cingulo tunicas hocẽ habẽtes ſubligatas tunicas.& cinctura conſtrictas: q̃ erant depictæ colore purpureo:in modũ lanceolar:q̃. Vſitata eloquutõis figura ẽ.ut illigata comas.ſubligata tunicas.collecta ſinus. Videſautẽ ſignare uirgatas ueſtes.quæ texunt hodie quoq; deductis uiis ĩ modũ uirgar:q̃ de qbus poeta intellexit illo uerſu uirgatis lucent ſagulis.Nõ me pterit id ex Seruiana interpretatione aliter enarrari poſſe. LVteis calceis:Lutei coloris: ut docet. Gellius Luteus color eſt ruſſus paulo dilutior poetæ luteã aurorã bono epitheto cognominant. pro rubentẽ.quã neuius pudoricolorẽ ꝓlicenter appellauit auctor eſt plinius lutei coloris honorẽ antiqſſimũ ĩ nuptialibus flãmeis totũ fœmis cõceſſũ eẽ.& iõ nõ numerari iter pricipales colores. AMIculo:Veſtitu & uelamie ſerico ueſtẽ oloſericã dicũt totã ſerico textilẽ ſine alia materie

Veſtigia ſuſpẽdũt

Pígmenta.

Pígmentarius.

Oculi pingunt

Graphice.

Graphicus hõ.

Graphis antigraphice.

Mitella.

Mitra.

Crocotæ

Croci magma.

Crocopeplos.

Carbaſa.

Bombicina ueſtis.

Virgatæ ueſtes.

Luteus color.

Pudori color.

Oloſerica.

Subſerica.

subsericā cui alia materies intexta est. Lāpridius in uita Alexādri Romani īpatoris. sic refert: uestes sericas ipse raras habuit olosericas nūq̄ induit subsericā nūq̄ donauit. sericarius dī textor uestis sericæ. Mihi gerēda: hic asinus & lucião dictus θεοφορητος hoc est deā ferens. HVmero tenus: Sunt uestes q̄dā sine māicis quas græci ἐξωμίδας uocāt quasi humero tenus exertas & citra humerū desinētes talibus usitati sunt monachi & heremitæ q hodiæq; ita figurāt: exertis extra uestē brachiis qđ genus uestitū colobia nūcupāt quasi trūcata & mutila sine māicis. de qbus crebra mētio ē apud scriptores ecclesiasticos: & i decretis canonicis scriptū ē undeuigesima. q. iiii. q. paulus heremita in testamēto colobiū suum athanasio alexādrino episcopo reliqt: Tunicā uero beato Antonio. EVANtes: Furore diuino afflati cōmotiq; & bacchātes a libero q euan dicit Virgilius illa choꝛ simulās euantes orgia circū ducebat phrygias. Limpaticū tripudiū: Chorea saltatioq; uesana & baccha bunda decēter exprimit noie lymphatici tripudii: a Liuio lymphaticus pauor bono epitheto dictus quoniā. s. ex pauore hoies cōsternāt: & lymphati efficiunt. POSSessoris britini: Nomē ē ꝓpriū rustici opulēti fortassis a britia ciuitate bithiniæ deductū ut sētit Hermolaus uir i nra memoria doctissimus. luciāus meminit beriæ ciuitatis macedoniæ. a qua beritinus cōmode deduci posset. Codex uetustus māu scriptus hēt possessoris beati qđ placet. ut expōas eos uēisse i uillā beati hoc ē opulēti. et diuitis possessoris. FAnatice: Furēter & isane fanatici āt furētes dicūt & proprie illi sūt: q circa fana hoc ē tēpla bacchant. & caput iactātes p furorē uaticināt: prout docet VIpiāus ad edilitiū edictū. q apud iulianū q̄ri scribit si seruus iter fanaticos nō semp caput iactaret & aliq̄ profatus eēt nihil ominus sanū uideri. & si qs pmāet i eo uicio ut circa fana bacchari soleat & q̄li demēs respōsa det. & si p luxuriā id fcm ē redhiberi tñ nō posse: qm̄ ediles de corporalibus uitiis loquāt: fanaticos græco uocabulo entheos appellāt Firmicus maternus. erūt iqt enthei uates diuini. q horoscopū habebūt i. yi. pte gmioꝛ. leges apud eruditos frequēter entheos uates. & lyrā poeticā entheā noiari. entheata domia dī Catullo ipsa cybele: cuius enthusiasmo afflāt sacerdotes. sic. n. dī furor ille diuinus quo & poetæ calescūt. q dictōe usus ē. M. T. i epīs ad qntū fratrē. IN circulū rotātes. Talia fieri prodūt a corybātibus q matris deū sūt sacerdotes. q i sacrificiis armati saltādo capita iactāt. & numine afflati furiis agitāt: qđ coryptin & corybātiari dicūt. uñ corybātibus iditū nomē. auctor strabo i. x. luciāus de syriacis hisce sacerdotibus. eadē scribēs. q̄ lucius nī iqt. οἰαπερ ασ απορρι ψαρτες κατωεκ τουαχερος ειλισσορτες τοισξιφεσιν ετεμνορτο τουσπηχεισ. i. illi Mitras proiicietes & ceruicē subtus itorquētes gladiis brachia dissecabāt. MVsculos: Hic lacertorū musculi accipiūt: alioq̄ inumeri sūt musculi p oēs fere ptes corporis distributi. ut scribūt physici & memorat Albertus magnus: q libro prīo de aīalibus musculū definit eē neruosū mēbrū: & subtiliter suputādo colligit qngētos amplius musculos eē i corporibus. duricias musculoꝛ mitigat semē lini. ut iquit plinius. a similitudie musculi pusillæ bestiæ nomē iditū. ē & i mari musculus benæ præuius & dux cui auxiliū adminiculūq; iugiter exhibet: de quo plinius claudiāus cæteri alias musculi significāt machinas bellicas: quoꝛ Cæsar icōmētariis & Vegetius i. iiii. cōmeminerunt quibus protecti bellatores subeūt muros hostiles. qui turribus ambulatoriis uiā parāt itineraque pmuniūt. ANcipiti ferro: Bipenē signat: q̄ securis ē hūs ex utraq; pte latissimū & acutissimū sexæ auctores Quintiliāus et Vegetius. Anceps āt dixerūt acutū ex utraq; pte ut lucilius qui ait uectet atq; ancipiti ferro effrigā cardies. potēs ēt si libet expōere ancipiti pro periculo so & dubio. ut dicat gladiis: quoꝛ sectio periculosa ē & anceps brachia dissecuisse. ut cōuēiat cū luciano qui dixit ξιφεσι ετεμνορτο. i. ensibus secabāt brachia. BACcat: Furit sic Virgilius bacchat uates. Spiritu repletis: Deo plēus. & ut græce iquit lucianus entheos. SAVciā uecordiā: Tales sūt quos dēoniacos uulgo nominitant. qui anhelitus crebros & suspiratus trahentes uecordia quadam uatici na bacchantur furiunt insaniunt. Firmicus maternus in secundo matheseos asserit homines a demonibus possideri quos eiiciunt expelluntque hi qui uulgo exorcistæ dicuntur & quamuis sit uiolentus demon qui corpus hominū animūq; quatiat siue ille aerius sit siue ethereus. siue infernus.

humero tenus renudatis atollentes īmanes gladios ac secures euātes exiliunt. incitātes tibiæ cantu lymphaticum tripudium: nec paucis perratis casulis: ad quādam uillam possessoris britini ꝓueniunt. & ab īgressu primo statim absonis ullulatibus constrepentes fanatice peruolant. deniq; capite demisso: ceruices lubricis ītorq̄ntes motib⁹: crinesq; pēdulos ī circulū rotātes: & nōnūq̄ morsibus suos ī cursantes musculos: ad postremū ancipiti ferro qđ gerebāt sua quisq; brachia dissecāt. īter hæc un⁹ ex illis bacchatur. effusius. ac de imis ꝓcordiis anhelitus crebros referēs: uelud numinis diui no spirito repletus: simulabat saucia uecordia prorsus

Sericarius. Exomides uestes. Colobiū Euantes. Lympha ticū tripudium. Fanatici. Enthei. Enthusiasmus. Corybantes. Corybantiari. Musculi. Musculus in mari. Musculus bellicus. anceps ferrum. Bacchat. Demōiaci. exorcistæ

hominis exorcistæ iussione fugiũt:& p̃ceptis eius cũ quadã ueneratione terebuntur. exorcistas no stri adiuratores interpretãtur. quoꝝ in ecclesia ecclesiasticisq; scriptoribus frequẽs mentio ẽ: ut op time nosti: Antistes amplissime qui in oĩ litteratura es eruditissimus. ĩ ecclesiastica uero eruditiõe ita antestas reliquos eꝑos sicut dignitate p̃cellis. QVA domini p̃sentia: Quidã legunt quasi deũ p̃sentia. ut sit sensus p̃sentia deoꝝ & numine afflati hoĩes debilitãtur. & langore quasi quodã p̃pediti egrotãt. & ita oẽs nõ sni dicentur possessi numine & spiritu demonis. alioqui hoĩes nõ sui dicũtur q serui sunt quales etiã dici possunt sacerdotes q se addixerũt religioni. INfit. incipit.

qua domini p̃ntia: solane t hoĩes: nõ sui: fieri meliores: sed debiles effici uel egroti. specta dẽq; q̃le cælesti prouidẽtia meritũ reportauerit. infit uaticinatiõe clamosa cõficto mẽdacio semetipm icessere: atq; criminari: q̃si cõtra fas sanctæ religionis designasset aliqd. & insup iustas pœnas noxii facinoris: ipse de suis mãib⁹ exposcere. arrepto dẽq; flagro: qd̃ semiuiris illis p̃priũ gestamen est: cõtortis tenuiis lanosi uelleris ꝓlixe fimbriatum & multiiugis talis ouium tessellatum: ĩdidẽ sese

INCessere. culpare. castigare. reprẽdere. Au. Gellius i. ix. icessebat quẽpiam Taurus Philosophus seuera atq; uehementi obiurgatione. DESignasset: Cõmisisset: peccasset significãter locutus. nã designare ut docet Donatus est rẽ nouã facere ĩ utrãq; partẽ: & bonã & malã. Terẽtius ĩ adelphis q̃ ante hac facta sunt omitto mõ: q designauit? aliubi annotauĩmus designatores dici q ludis funebribus p̃sunt. ut apud Oratiũ: quos & pro illis accipere possumus: q p̃sunt põpæ funebri ordinãdæ. ut loco suo singuli prodeãt. DE suis manibus: Faunaticus sacerdos ꝓclamabat se quippiã peccasse in religionẽ Deæ syriæ sanctissimam: pp qd̃ pœna dignus eẽt. has autem pœnas suamet manu sibi infligere uelle: ut ita ipse sibi fieret tortor. & quasi εαυτοῦ τιμωρουμενος hoc ẽ se ipm plectens cruciãsq;. ARepto flagro: Antiqui seruos flagriones dixerunt. a flagris. ut uerberones a uerberibus. Flagratores quoq; dicti hoĩes. q mercede flagris cedebãtur describit flagrũ quo syriaci effœminati semet ipsos cedebãt: ut ita sub sanctitatis p̃textu irrepẽtes aĩs supsticiosoꝝ corraderẽt pecuniã: & fierẽt æruscatores. hoc est æris q̃sitores. Seneca id genus hoĩes denotãs sic scribit. cũ sistrũ aliqs cõcutiens ex iperio mẽtitur cũ aliqs secãdi lacertos suos artifex brachia atq; hũeros suspensa manu cruẽtat cõcurritis & auditis. Plautus quoq; docet ariolos solitos hoc aucupii gñe grassati: sic eni scribit in truculento. Nun obsecro nam ariolus? q ipsus se uerberat. græci flagrũ appellent μαστιγά uñ mastigia cõicis poetis p seruo uerbe rone. & flagris digno. ex eadẽ origie Virgilio mastix Ciceromastix Homeromastix p dectratoribus uituperatoribusq; Virgilii Ciceronis & homeri. PROpriũ gestamẽ: Vt regũ diadema: Imperatorũ paludamẽtũ: põtificũ galerus: lituus augurũ: sunt insignia: ut cynicæ familiæ gestamina baculus & pera ita siriacoꝝ semiuirorũ peculiare gestamẽ erat flagrũ qd̃ teniis hoc ẽ uittis & ĩsulis lanestribus cõcinnatũ. p fimbriarũ prolyxarũ cesuras diductũ fuisse significat offículiisq; taloꝝ duorioribus obarmatũ: fimbriæ extremæ uestiũ ptes sunt: q̃ cesuratim reciſæ dissecantur. inde fimbriatũ p cesuras lacinatũ. plinius uticas eẽ refert folio fimbriato. Cæsar usus est lato clauo. ad manus fimbriato græci κρασπεδον fimbriã uocãt. THEssela tũ: Quasi p tessel as distinctũ. & numero. sis p interualla talis cõtextũ. Paulo infra catenatũ pecuinis ossibus dicit: qd̃ nũc talis ouium tessellatũ a figura quadrata tesseræ tessellæ tessellatũ deducũtur. hinc tessellata pauimẽta dicta: deqbus in primo Suetonii cõmẽtario. MVLtiiugis: Innumeris: multis copiosis. ut iam dictũ est. TAlis ouiũ: In quadrupedibus solidipedes talos nõ habẽt. q̃ bisulca: sunt habẽt: Itẽ digitatis nõ sunt. neque prioribus pedibus oĩo ulli. sed posterioribus tãtũ. si Aristoteli & Plinio auctoribus credimus qbus utiq; credi cõuenit. græci astragolas uocãt: inde astragali zontes Plinio dicti pueri talis ludẽtes: De differẽtia taloꝝ q astragali: & tesserarũ: q̃ cubi in aleatorio ludo nũcupãtur abunde scripsi in libro annotationũ & in cõmentariis Tranquilli. homo talũ nõ habet. Itaq; quãdo Plinius Celsus. Apuleius cæteri talũ in hoĩe appellãt acyros. & p quãdã quasi similitudinẽ loquũtur. Cõsimiliter uidetur Apuleius iproprie dixisse talos in ouibus: si uerũ est: quadrupedibus digitos habentibus nõ inesse. Annotãdus hæc in loco error interpretis Luciani. nã cũ Lucianus ita scribat græce εκτοῦ ὀστρα γάλῶν μαστιγί παιοῦτες interpres sic interp̃tatur: fuste ex neruis facto me uerberãt qs nõ uidet hoiem uel mediocriter eruditus turpi insscitia lapsum eẽ? Verum omissa aliena infectatione tu sic interpretate. flagro ex talis ouium ferientes. astragalos eni talos interpretamur astragalũ quoq; dici pro uertebra ceruicis notũ est. apud Homerũ scribentẽ elpenora fractis astragalis ceruicis lapsu scalarũ exanimatũ eẽ. Suidas astragalõ dicit eẽ σπονδυλον του τραχήλου qn etiã astragalus ĩ ædificiis ponit Victruuio: iter herbas Plinio. INDidẽ: Ex eo flagro. COMmulcat: Quasi feriẽdo demulcet p qd̃ significat siriacũ sacerdotẽ suspẽsa mãu & leni sese uerberas se: ita ut citra dolorẽ & cruciatũ sãguie effuso cruẽtus illicerẽt traheretq; mortales ad sui cõtẽplatũ.

MVLtinodis:multos nodos habẽtibus:& taloꝝ aſpredine cruciãtibus. CONtra plagarũ dolo
res:Auctor ẽ Plinius hoi ꝑſidiũ eẽ ſalutare ſpiritũ cohibere cõtra plagas. Quod inuẽtũ fuit aialis
cui nomẽ ẽ meles.ſiqdẽ i metu ſufflata cute diſtẽtæ meles ictus hoium & morſus canũ arcẽt. SO
lum:Terrã. PROſectu:Sectione adiicit Luciãus linguã quoq; eos exertaſſe & exertã diſſecuiſſe.
SANguinis effœminati: Illoꝝ.ſ.ſiriacoꝝ:q mõ ſemiuiri: mõ effœminati.mõ cinedi a mollicie
& fluxura nũcupãt.Luciãus. ϖἀλακου αἱϖατος dixit.i.mollis ſanguinis. SANguinẽ cõſpice
ret aſininũ: Luciãus εγὼδε τα
υτα ορῶ ϖαρὼτα ετρεϖομ
εστωσ ϖη ποτεχρειὰ τηθεω
και ὀρειου αἱϖατοσ γεροι
το.i.ego hæc cernẽs ĩprimis ti
mebã ne aſinino ſanguine opus
eẽt deæ: hãc Luciani ſentẽtiam
paulũ deuius noſter Lucius in.
uertit:Vnde ſit ut ita corrigẽdũ
eẽ exiſtimẽ: ut pro cõſpiceret le
gas cõcupiſceret: & erit ſenſus.
ego extimaui ne ſtõachus deæ
deſideraret ſanguinẽ aſininũ,ſi.
cut ſolet interdũ lac humanum
expeti.dulciſſimũ ẽ hoĩs lac. ut
ĩqt Plinius.maximeq; alit.mox
caprinũ:qdã aſininũ bibendo li
berati ſũt podagra chiragra ue.
Codex mãu ſcriptus nõ hẽt ho.
minũ lactẽ.ſed bouũ lactem. ut
de lacte bubulo ĩtelligas. quod
medicatius eſt.& quo aluus ma
xime ſoluit.lactẽ aũt dixit ex ue
terũ declinatione: apud quos la
ctis & lacte recto caſu dicebat.

multinodis cõmulcat ictibus. mire contra plagaꝝ do
lores præſumptiõe munitus:cerneres profectu gladio
rũ:ictuq; flagroꝝ: ſolũ ſpurcicie ſanguinis effœmĩati
madeſcere.quæ res ĩcutiebat mihi nõ paruã ſolicitudi
nem:uidẽti tot uulneribus largiter ꝓfuſum cruorẽ.ne
quo caſu deæ pegrinæ ſtomachus:ut quorũdã hoĩum
lactẽ: ſic illa ſãguinẽ cõſpiceret aſininũ. Sed ubi tãdẽ
fatigati:uel certe ſuo laniatu ſatiati: pulſã carnificinã
dederẽ: ſtipes æreas:ĩmouero & argẽteas:multis certati
offerentibus:ſinu recepere patulo:necnõ & uini cadũ:
& lactem & caſeos:& farris & ſiliginis aliquid: & non
nullis ordeum deæ gerulo donantibus: auidis animis
cõradentes omnia:& ĩ ſacculos huic queſtui de indu
ſtria ꝓparatos farcientes:dorſo meo congerunt: ut du
plici.ſ.ſarcine pondere grauatus: & horreum ſimul &
templũ incederẽ. Adiſtum modũ palãtes:omnẽ illam
depredabantur regionem. ſed in quodam caſtello co
pia lætati largioris q̃ſticuli: gaudiales inſtruũt dapes:

lac hominis dulciſſimũ. lac bubulum. lactis. Pauſa.

PVLſam carnificinã dedere: Purior lectio eſt:& ſenſus lucidi
or ſi legas pauſam carnificinæ dedere:ſignat.n.poſt pauſam.i.q̃tẽ & ceſſationẽ laceratiõis. & uer
beratiõis factã:pecunias collegiſſe.a circũſtãtibus:quarũ extorquẽdarũ cã:Talia factitauerat.pauſa
reges dĩ & ceſſatio alicuius rei.Dictio uulgaria & uernacula.q̃ & eruditi quoq; uſitari ſũt.Lucilius
pauſam facit ore loquẽdi.Q.Claudius i annalibus pugnæ facta pauſa eſt:Lucretius cõcurrere nec
dare pauſam. STIPES æreas:numos & aſſes.ex ære.Lucianus ait collegiſſe οβολουσ και δραχ
ϖασ. ET uini cadum & lactem:Lucianus. ἀλλοσ ιϖχαλασ και οιϖον και τυρον καλον επε
λωκε.και ϖυρων ϖελιωρον και κριθων τω ορω. ideſt alius ficos dedit & uinum & caſei cadum
& tritici medimnum nec non & ordei.quod aſino eſſet pabulum.Quod lucianus medimnum di
xit.ſcito apud græcos medimnum nomen eſſe menſuræ accipiq; pro modio. Auſonius in gry
pho ternario medimna pluraliter poſuit neutro genere. cum ait hinc bromii quadrantal & hinc
ſicana medimna.hoc tribus. hoc gemmis tribus explicat uſus agendi. Quadrantal autem: ut id
quoque habeas tanquam auctarium amphoram ſignificat Plautus. annus hæc ſitit capit quadran
tal. SILIGInis.De ſiligine:quæ ſpecies eſt tritici & delitiæ de pane ſiligineo:qui erat lautiſſimus
delicatiſſimuſque ſcripſi affatim.in commentariis Tranquilli ex auctoritate plurimorum. DEæ
gerulo:Aſinum dicit qui geſtabat deam ſyriam. CORRAdentes:Colligentes corripientes.ut ſu
pra dictum eſt. IN SACculos:Sicut marſupia crumenæ ſcorteæ.manticæ folles bulgæ fiſci ſacci
periones uiduli dicuntur receptacula numorum. Ita ſacci ſacculi ſaccelli ſunt repoſitoria pecunia
ria Iuuenalis ignoret quantum ferrata diſtet ab arca. ſacculus Oratius congeſtis undiq; ſaccis in
dormis inhians. apud iuriſconſultos ſaccularii accipiuntur. pro fraudulentis impoſtoribus. qui
uetitas in ſacculo artes exercentes partem ſubducunt partem ſubtrahunt:quos Vlpianus ait pluſq;
fures eſſe puniendos. HORREVM & templum incederem: Feſtiue nec minus ſcite dictum de
horreo & templo. Aſinus enim incedit ut templum.quatenus geſtat Deæ ſyriæ ſimulachrum qđ
illi uenerabantur:incedit ut horreum.quatenus ordeo tritico ſiligine reliquiſque quæ horreo cõ
tineri ſolent onuſtus graditur. PAlantes:Erratici palabundi. CAStello:Græce.κωμη. QVE
ſticuli:Lucelli diminutiuum eſt a quæſtu.ſicut a lucro lucellum. M.Tullius conuenire poteſt aut
fiſſum iecoris cum lucello meo. aut meus quæſticulus cum cœlo terra rerumque natura.

Spiritũ cohibere contra plagas.

Medimnus.

Quadrãtal.

Saccipio
Viculus
Sacculus
Saccularii.

Queſticulus. Lucellũ.

A COlono deposcunt arietē:Dii boni q̄ sæpe hoc uideri cōtingit in territorio nostro:ut q̄dam hoium mendicabula sub religionis p̄textu tanq̄ ministratores sint antistitesq; diui Pauli & Antonii circūeant castella.pagos uillas.& qbusdā affaniis uaticinationē mētiētes ꝓspa denūciantes diuos quos palā iactitāt ꝓpitios futuros spōdētes ab rustico hoc bruto & credulo poscāt & accipiāt arietē.ab illo gallīas.oua caseū:ab alio porcellū:ab alio supsticioso & attonito tritici sestariū. Vñ fit ut suffarcinati esculentis farti muneribus rusticanis domū redeāt gaudētes gaudiū genuinū.q̄ a quodā colono:ficte uaticinationis mēdatio:pinguissimū deposcūt arietē. q deā syria esurientē suo satiaret sacrificio. ꝓbeq; disposita cænula balneas obeūt.ac de hinc lauti:quēdā fortissimū rusticanū: īdustria lateq; atq; imis uētris bñ ꝓparatum comitē cænæ secū adducūt.pauciscq; admodū ꝓgustatis olusculis : āte ipsā mēsam:sputcissima illa ꝓpudia ad illicite libidinis extrema flagitia: infandis uirginibus efferantur : passimq; circūfusi:nudatum supinatūq; iuuenē : execrādis uredinibus flagitabant. Nec diu tale facinus meis oculis tolerantibus:porro quirites perclamare gestiui.sed uiduatum cæteris syllabis ac litteris præcessit:o:tantum sane clarū:ac ualidū.& asino ꝓpriū : sed īportuno plane tempore : nāq; de pago proximo cōplures iuuenes

Contra pseudo religios.

mentes simpliciū uilliconum & mulierculārū illuserint fefellerīt deceperīt. qui forinsecus tristes & sancti intrinsecus dissoluti & intercutibus uitiis madentes inuadūt corda uillaticæ nationis. Nā urbicis ut pote uafricia pollentibus nō facile ē īponere.scite ita q; & salubriter Portius Cato & Columella p̄cipiūt:ne uillicus Ariolum cōsuluisse uelit:ne Aruspices sagasq; admiserit:qm̄ hæc hoium genera uana supstitiōe rudes aios ad īpensas:ac deinceps ad flagitia compellunt.

ESVrientē:Lactātius irridens illudensq; sacrificia ethnicorum in.vi.diuinarū institutionū . sic scribit. Mactant optimas.ac pingues hostias deo: quasi esuriēti: profundunt uina tāq̄ sitienti. ac

Beneuasati.

cendunt lumina uelut in tenebris agenti. OBeunt:Adeunt accedūt. LAVti:loti. IMIS uentris: Pura & honesta elocutione designat Iuuenem mutoniatum . & genitalibus uastis mōstrabilem. q̄ima uentris sunt:prisci id genus hoies uiriliores appellāt bñuasatos monobiles mutoniatos. & ut noto uocabulo utar mentulatos. SPVRcissima propudia: Siriiacos sacerdotes dicit.q ob prostitutā pudicitiā.merito ita noiantur nā propudiū cū maledicto dici putant eū a quo pudor & pudicitia ꝓcul sint : Plautus qd ais propudiū.spurcū quoq; ꝓter cæteras significationes dicitur obscenū ipurū lutulentū.hinc Plautus spurcas noctes. spurcare quoq; est fœdare : Plautus spurcatur nasum odore illutibili.Celsus iurisc̄sultus ait agi posse aquilia cū eo qui uinū spurcauit.i.ut nos interpretamur aqua īmixta corrupit:ueteres eni spurcū uinū dicebant aqua dilutū aut igne tactum.

Monobiles.

Mutoniati.

Propudium.

Spurcū.

Spurcare

ILlicitæ libidinis:Posticæ ꝓposteræ infandæ qua uir uirū init:q̄ libido iure poli & iure fori interdicta illicitaq; ē:de qua Lactātius in.vi.sic refert.Idem mares maribus admiscuit . & nefandos coitus cōtra naturā cōtraq; institutū dei machinatus est.Plinius in.x.masculā hanc obscenāq; libidinē taxat his uerbis.in hominū genere maribus diuerticula ueneris excogitata oia scelere naturæ: iurisc̄sulti tradunt ꝓfidē seueriſſime animaduertere debere instupratorē serui:Hieronymus in libris cōtra iouinianū qd in decretis quoq; canonicis.xxxii.q.vii.scriptū leges de illicita uenere sic tradit usus naturalis & licitus est sicut in coniugio illicitus sicut in adulterio.cōtra uero naturam semper illicitus.& procul dubio flagitiosior atq; turpior . quē sanctus apostolus & in masculis & insœminis coarguebat damnabiliores intelligi uolens q̄ si in usu naturali.uel adulterādo.uel fornicando peccarent.Si Mercurius fuerit male positus. & Venus in domo Mercurii ad pueroꝝ concubitus ꝓpostero amore semp īpellit.Item Venus cū Marte in domo Saturni decernunt.ut cū cinedis publicis īpura libidinis cupiditate iungantur. INFANdis uirginibus:Corrige inguinibus siue uredinibus:dictio illa uirginibus hoc in loco cassa futilis & nugatoria est.nihilq; ad intellectū Apuleianū ptinens.quadrat aūt.siue inguinibus.quod placet legas.siue uredinibus.ut statim subiungit.dicuntur aūt uredines ardores pruritus incentiua libidinū . ab urendo deductū nomē Lucianus επασχον εκ του κωμικου οσα συρικη και φιλα τοιουτοισ αροσιοισ κιναιδοισ ꝓp.i.passi sunt muliebria:quæ talibus īpuris cinedis iucūda sunt. PORRO quirites:Lego prohquirites ut sit uox exclamantis quirites. sicut dicitur proh Iupiter.uel potius emēda:o:o:quirites. subsequitur.n.auditū eē o tātū . Lucianus inqt. αραβοησαι ωζευσχεταιε ηθελησα.i.exclamare uolui o Iupiter infeste. PRAEcessit:o:tātū:locutariter hoc totū:cū asinus ruditū faciēs:o:personare uideat.In scythia nō sunt asini: ideoq; olim Dario asini ducti in scythicā expeditionē rudētes perturbarunt equos scycharū:& cū scitæ sepænumero persas adorientur. eoꝝ equi ex asinorū audita uoce cōsternati auertebantur arrectis autibus stupefacti insolentia uocis asininæ.& formæ quā ante nūq̄ audissent uidissentq;: Septē ab hic ānos equus gradarius mihi dono datus a schola

Spurcare

Illicitus coitus.

uredines

In scythia non sūt asini.

equus re formidans asinum.

stico boemo quotiēs asinos uidebat audiebatq; rudentes hinniebat resiliebat pturbatur. in tm̄ ut pene excuteret sessorē. Sed cū agminatim asinoꝝ greges quotidie illi occurrerēt: sunt. n. apd nos frequētissimi tādē assueuit. minus ac minus ī dies pturbari. nā ut inqt ille nihil assuetudine maius ego q̄ apud Aristotelē. Pliniū herodotū cæteros lectitauerā in scythia & regionibus frigidis: non gigni asinos: nihil demirabar. illa equi agitatione: qui insolens asinoꝝ noua bestiæ & forma & uoce ab initio cōsternebatur. mox exuta omni ꝑ cōsuetudinē formidine simul māsitabat: simul interdū pabulabatur. Adeo multa q̄ prima inspectione uidebant formidolosa: paulatī mox cognita cōtēnimus. ABactū: Abductū subreptū: q̄si ab auctoribus. INtus ædiū: Intra ædes. ītra domū Archaismos figura ē. RVditu: Vt hīnitus equoꝝ balatus ouiū barrit' elephātoꝝ. ita rudit' uox ē asinoꝝ. Lucia. ακουσαντες μουμεγα βοησαντος i. audiētes me uoce magna clamantē ītrogrediūt'. LAtibl'is ædiū: Secretaria dicit. & loca ī domo latebrosa atque arcana. sic & latibula feraꝝ dn̄r ī siluis atq; spelеis. COrā rē īuasuri: Leges & iura ꝑmittūt. ut hō rē suā corā occupet ubicūq; eā īuenerit. OBeuntes: Peragētes uenerē obscenā & infandā: operantes illicitæ libidini. Luciāus καταλαμβάνουσι τους κιναιδους αρρητα ἔρδον εργαζομενους. i. deprēdūt cinedos infanda intus operātes. VICInos partiētes. i. cū uicinis cōmunicātes īpartientesq; Lucianus. εκδραμοντες ολη τηκωμη τω λογω δεδωκαν των ιερεων την ασελγιαν. hoc ē excurrētes ꝑ totū castellū sermōe diuulgauerūt sacerdotū. īpudicitiā. SCEnā patefaciūt: Illustrāt detegūt reuelant. occulta & q̄si inūbrata flagicitia: Trāslatio a scena histrionica: q̄ in agēda fabula & inegressu histrionū cōuelata deinde patescit. PVrissimā castimoniā Ironicos ꝓnūciādū: ueteres dixerūt castimoniā. & castitudinē: quā nos dicimus castitatē scribit Plinius in. xxxi. garū: qd' liquaminis genus est. ad castimoniarū supstitionē. etiā sacris iudeis dicatū eē. CONsternati: Perturbati cōcussi pauefacti. est eni cōsternatio q̄dā subita cōcitatio ex aliquo metu. a sternutamēto deducta. e ɔ ꝙ toto corpore cōcutimur. FACIle dilapsa: Nihil fama infamiaq; uelocius: nihil uolaticū magis. cur inqt Tertullianus malū est fama. Quia uelox? an qa plurimū mendax? q̄ ab uno exorta diffunditur in populos & per aures serpit ac linguas: Corrige obiter illud ex apologetico Tertulliani: necesse est exinde intra duces linguarum & aurium serpat: ex inscita distinctione factus est inscitissimus sensus. & cōfusaneus: Tu lege in traduces linguarum. nam traduces dicunt in uitibus. quasi traductiones productionesq; ab arbore ad arborē connexim traductas Plinius Columella Tacitus: Cæteri. De traduce genituræ ex corpore ī corpus meminerunt. Ruffinus & Hieronymus. Sic fama eleganter dicta a Tertulliano est serpere in linguaꝝ traduces & aurium: propterea ꝙ fama in his qui loquuntur. & his qui audiunt traducitur. & quasi serpendo per linguas rumigeru lorum. & aures curiosorum capit incrementum. FAcessunt: Discedunt abeunt pacuuius facessite omnes hinc. i. abite: interdum facessere significat facere. ut iussa facessunt. ANTE iubaris: Ante solis ortum: iubat dicitur stella lucifer a splendore diffuso in modū iubæ leonis. auctores Varro Festus grāmatici oēs: pacuuius exorto iubare noctis decurso itinere. SOLItudines auias: Inaccessas infrequētes. auius homo qui lōge a uia est. Lucianus. επειδη εγενοντο εν τη ερημω της οδου. i. postq̄ fuerūt in uiæ solitudine. ερημος græce dicitur solitudo media producta. Vnde heremitas dicūt solitarios in solitudine uiuētes. hinc heremodicium apud iuriscōsultos titulo de minoribus dictū q̄si desolatū. ac desertū dicit' aūt heromodiciū iudiciū in quo reus abfuit quasi solitariū desertūq;: unde fit ut p̄sidio legis restauratio heremodicii p̄stāda sit oībus mō doceāt se ex iusta cā abfuisse. In libris iuriscōsultoꝝ mēdose legit' hermodiciū cū legi debeat heremodiciū uocabulo īclinato αποτης ερημου ab heremo. i. solitudīe & desertōe. VEhiculo meo: Hic uehiculi noīe nō plaustrū significat'. sed festiuiter ip̄m iumētū: cuius dorsum uehiculi uicem præstabat deæ. DEstinatum: Deligatum locutio Apuleio familiaris. Lucians γυμνον ηδη προσδεουσι μεδενδρω μεγαλω. i. me denudatum alligant arbori magnæ.

Ruditus asinorū.

Castimonia.

Castitudo.

Consternatio.

fama malum cur.

Correcta dictio Tertulliani.

Traduces linguarum.

Facessit.

Iubar.

Auius.

heremus

Heremita.

Heremodicium.

abactum sibi noctu perquirentes asellum: nimioque studio cuncta diuorsoria scrutantes: intus œdium: audito ruditu meo: p̄dam abscōditā latibulis ædium rati: corā rē īuasuri suā: ī ꝓuisi cōferto gradu se penetrāt: palāq; illos: execrādas fœditates obeūtes deꝑhendūt. Iā iāq; uicīos undiq; ꝑtiētes: turpissimā scenā patefaciūt. īsup ridicule sacerdotū purissimā laudantes castimoniā. Hac īfamia cōsternati: q̄ ꝑ ora populi facile dilapsa: merito īuisos ac detestabiles eos cūctis effecerat: noctē ferme circa mediā: collectis oībus: furtī castello facessunt. bōaq; itineris ꝑte āte iubaris exortū trāsacta: iā die claro solitudīes auias nacti: multa pri' secū collocuti accingūt se meo funeri. deaq; uehiculo meo sublata: & humi reposita: cunctis stramentis me renudatum: ac de quadam q̄rcu destinatū: flagro illo

PECVInis ossibus: Pauloante dixit flagrũ talis ouiũ fuisse tesseratũ:a pecore pecuinus. ut bella belluinus inclinatur. Au. Gellius belluinas uoluptates appellat gustus & tactus: qbus maxime bel luæ delectãtur: in apologia inqt uenerẽ nõ mõ humanis animis uerũ etiã pecuinis & ferinis ad li bidinẽ ĩperitare. ENERuare succisis neruis debilitare. PVdore cãdido:Ironicos ꝓnũciandũ:at tende pudorẽ candidũ noĩatũ cum pudoris color sit rubicundus:sed candidus pudor a candore & simplicitate ingenuitatis.scite dictus:qualis decet adolescentes.est enĩ pudor uirtutis color.& optimũ in adolescente signum.ut dicebat Diogenes cynicus. & memorat Seneca. uerũ hic pudor candidus p cõtrariũ accipitur pro dehonestamẽto & probro sordidissimo. SIMulachri tacentis. Mutæ statuæ. sic Oratius infantes statuas elegãter dixit pro tacentes:& mutas.Potes legere iacentis:nãq; humi iacebat reposita dea siria.ut dudum dixit & Lucianus ĩquit χαμαὶ καθημερη i.humi iacẽs. DOmini referẽs:Corrigo dominæ reuerens uel deum reuerẽs.erat enĩ hic:ut inquit:homo religiosus & reuerens deoꝝ.quod religiosi est. uel reuerens dominæ quasi peculiariter cultor Deæ siriæ. TINnitu cymbaloꝝ:Cum Dea siria & cibele siue mater deum sit idẽ numen merito cymbala & tympana & cantus phrygius illi attribuũtur.Tympanũ tubã cybeles elegãter Catullus appellat.Tympãotriba uocabulo Plautino p q̃ elegãtiꝰ dicit q tympanũ pulsat: quẽ & tympãnistã uocãt.sicut cymbalistã: qui cymbala tractat. CANtus aũt phrygius dicitur propter cybelem:q̃ phrygia dea est:cuius galli fanatici phrygii sũt:& cerimoniæ phrygiæ.ꝑterea refertur ad phrygiam musicam.quæ religiosa est.Cuius meminit Plato in tertio de re pu. & ut Aristoteles in. viii.politicoꝝ tradit phrygia musica distrahit animum ac quasi extra se ponit.& sicut doricam musicam probant omnes perinde ac uirilem.ita phrygiam improbant quasi effœminatam.& eneruẽ Apuleius in floridis phrygiam musicam dicit esse religiosam denotans eam conuenire religionis celebritati:Plinius ex auctoritate pythagoræ refert Iouẽ in cœlo inter planetas moueri tono phrygio.Saturnũ dorio.Idẽ auctor est Marsiam ĩ musica primũ inuenisse modulos phrygios. EXERcitus:Exercitatus.Cor.Tacitus.ipse forma decorus & armis equisq; in patriũ nostrũq; morẽ exercitus.e contrario ĩexercitũ dicimus inexercitarũ.& quietũ.Macrobius.ego disariũ nostrũ inexercitũ nõ relinquã.placet legas excitus pro eo q̃ est excitatus cõmonituq;. VOtiuo hospitio:Lucianus.τὸν θεὸν μᾶλλα ασμενος τὴ οἰκία υπεδεξατο.i.deã ualde lubens domi suscepit. CAPItis piclitatũ:Lucianus.μεγαν κυρᾶηρον.i.magnũ piculũ adiisse tradit. IMMAnis cerui:Dissentit a Luciano.q nõ cerui sed asini siluestris femur fuisse scribit his uerbis.τὸν φιλων τις τῶ δεσποτὴ τῶν αγρῶν επεμψεν ὄρον ὀρου ἀγριου μηρον.i.quidã ex amicis domino donũ misit femur asini siluestris ne aũt putes absurdũ absonũq; eẽ id quod tradit Lucianus uidelicet asininam carnẽ esitari:scito priscos habuisse in delitiis ganeæ:Onagros.i.asinos siluestres.Mecenas auctore Plinio pullos asinarũ epulari instituit multũ eo tempore prælatos onagris: pullis onagrorũ ceu p stantibus sapore Africa gloriatur:quos lalisiones appellant:de qbus celebre est illud epigrãmatarii poetæ:Dũ tener est onager:solaq; Lalisio matre pascitur:hoc infans sed breue nomẽ habet. Ad hæc Galenus maximus medicoꝝ tradit alexãdrinos uesci carne asinina camelinaq;. POne:Post aduerbiũ est. Virgilius pone subit cõiunx. INCVriose:negligẽter. CAnis uenaticus: Lucianus plures cães refert λαθραίως.i.furtim introeũtes inuasisse femur. NEgligentia:Lucianus μαγειρος ὁ τὸν μαθυμία απωλέσας.coquus p negligẽtiã ꝑdidit femur. Mœrẽs:Mœrore luctuq; cõfectus.

pecuinus. bellninis. Cãdidus pudor.

pecuinis ossibus cathenato uerberantes:pene ad extremas cõfecerãt mortes:Fuit unus q poplites meos eneruare securi sua cõminaret: q̃ de pudore cãdido.s.suo tã deformiter tiũphassem: sed cæteri nõ meæ salutis. sed simulachri tacẽtis cõtẽplatiõe: inuita me retinẽdũ cẽsuer:rursũ itaq; me refertũ sarcinis: plãis gladiis minãtes pueniũt ad quãdã nobilẽ ciuitatẽ.ubi uir prĩcipalis:& alias religiosus:& eximie dñi referens: tinnitu cymbaloꝝ & sonu tympanorũ:cãtusq; phrygii mulcẽtibus modulis exercitꝰ ꝓcurrit obuiã.deãq; uotiuo suscipiẽs hospitio: nos oĩs ĩtra cõseptũ domus amplissimæ cõstituit. numẽq; summa ueneratiõe. atq; hostiis opimis placare cõtẽdit. Hic egome potissimũ capitis piclitatũ memini. Nãq dã colonus:partẽ uenatiõis:ĩ manis cerui pĩguissimũ femur:dño illi suo muneri miserat:qd ĩcuriose pone culinæ fores:nõ altiuscule suspẽsũ.cãis adeq; uenaticus latẽter ĩuaserat. lætusq; ꝑdapere custodiẽtes oculos euaserat.quo dãno cognito: suaq; reꝑhẽsa negligẽtia cocus diu lamẽtatus. lachrymis ĩeffacibus: iã iãq; dño cænam flagitãte mœrens: & utcũq; metuẽs altius: filio suo paruulo cõsalutato;

Tympanotriba.

Phrygia musica.

Inexercitus.

Onagri eſtatuti

ARREpto funiculo:Lucianus ἔγρω κρεμασθὶ ἑαὐτον εκ του τραχήλου.i.decreuit se ipm collo suspendere. FVNEstum nodum:laquei nexũ.quo se pensilem facile destinauerat. ADEO ne inquit. Apud Lucianum uxor coqui sic infit μητε αποθρησκε ωφιλτατε μητε αθυμια το ιδυτη δωσσεαυτον.hoc est o coniunx amantissime neq; moriaris neque tristitia te ipsum confi cias:mihi ausculta bene perages omnia. MENTE excidisti:Malum impendens & pauor sæpe ho minem mente deturbat facitq; attonitum ac desperatum iuxta illud . tum pauor omnem sapien-

tiam mihi exanimato expecto-

arreptoq; funiculo mortem sibi nexu laquei cõpara-

rat. DOMIni prouidentia:Pu rior lectio est.Deum prouiden tia pro deorum. FORtuitum remedium : asinum dicit cuius femur pro femore cerui iubet appõi.ut hoc remedio forte ob lato tutus euadat infortunium.

bat . nec tamen latuit fidam uxorem eius casus extre mus mariti . sed funestum nodum uiolenter inuadẽs manibus ambabus. Adeo ne inquit p̃senti malo per-territus:mente excidisti tua : nec fortuitum istud re-medium:quod domini prouidentia subministrat : in tueris? Nam si quid in ultimo fortunæ turbine resipi scis:expergite mi ausculta.& aduenam istum asinum: remoto quodam loco deductũ iugula : femurq; eius ad similitudinem perditi detractum: & accuratius in protrimentis sapidissime decoctum:appone domino ceruini uice : nequissimo uerberoni sua placuit salus de mea morte : & multum conseruæ sagacitate lauda ta destinata etiam laniena:cultros acuebat.

Turbo

FORTVnæ turbine:Impetu: fragore. agitatu . sic.M.Tullius fortunæ fulmiam dixit.transla-tio est a turbine tempestatis: est autem turbo repentinus flatus proxima quæq; prosternens:cir ca terras concipit ac fertur ideo que arbusta radicitus euellit. & quacunq; incumbit solum nu-dat siluas interim & tecta corri-piens inferior fere nubibus.uti-que nunquam altior.turbo ī or bem uertitur.turbinum motus uagus & disiectus . & uertigosus.turbinis rotunda facies in eodem uestigio uersatur . & in colum-næ modum circum agentis se uoluitur:auctores. Seneca.Plinius.Apuleius in cosmographia cæte ri.Valerius Flaccus ruit ille polo noctemq; diemq; turbinis in morem. turbinis recti figura metæ contraria est:illa enim fastigatur.in acutum latior in imo.hic imo Angustissimo dilatatur in sum mo.ita ut merito dici possit metam inuersam esse turbinem rectum.cor homini turbinato mucro ne est.turbinatior figura est piris.papinius in siluis.ut in libro annotationũ curiose annotauimus: turbinem ruentem eleganter posuit pro meta. EXPERgite : Vigilanter ut aduerbium sit.potest etiam accipi pro casu uocatiuo ut exponas expergite pro expergefacte excitate euigilans.expergo enim usurpatur pro expergefacio.& expergitus pro expergefactus & uigilax.fantra uocis expergi ta somno. AD similitudinem perditi : Ceruini.s.femoris quod canis inuaserat. IN protrimen-tis:Protrimenta dicuntur edulia minutim trita concisaq; qualia hodieq; in pulmentariis plurima concinnantur.ex carnibus frustillatim sectis.a tritura dicta protrimenta quasi a proterendo . sicut Isicium ab insectione dictum:est autem isicium. ut id quoq; in trãscursu explicemus pulmenti ge nus ex insectis:& minutatim tritis carnibus cõfectum:quod difficile digestu est:causam refert Ma-crobius in ultimo Saturnalium.apud Apitium crebra mentio est de isiciis & multiformis concina tio.e contrario Retrimenta dicuntur excrementa & feculentiæ. Macrobius in.vii.in uentre fit pri ma digestio.cuius sex retrimenta sunt:quæ per intestina inferiora orificio trudẽte labunt: Item re trimenta sanguini dicit inesse hoc est feculentam materiã : Item aridiora retrimenta in aluum cõ uenire refert humidiora in uesicam trahi : intelligens stercora & urinam. VERBEroni.coquum dicit qui inter famulicia erat apud priscos : Plinius in cõquestione luxus coquos emi singulos plu risquam equos conqueritur : Idem tamen refert coquos non habitos esse in seruitiis eosq; ex ma cello conduci solitos.scribit Paulus iurisconsultus seruis lecticariis legatis.si idem lecticarius sit & coquus & accedit legato : Verberones autẽ dici seruos dignos uerberibus quis nescit? quos & fla griones nũcupant: græce mastigia dicitur ut ante explicatum est. CONseruæ:Vxoris Lucianus. ὁλε μα γειρος της γυμαικος επαιμεσας το βουλευμα ἀριστα εφη σοι ω γυμαι ταυτα και τουτω.ωμῳ τω εργω τας μαστιγας φυγειμεχω.Idest coquus uxoris cõsilium laudans o coniunx inqt optima hæc sunt:& hoc solo opere uerbera effugere possum. LAniena:De lanie na in qua carnes uenduntur a laniis:supra dictũ est . hic laniena significatur laniatio ipsa & sectio femoris asinini:sicut carnificina mõ pro loco:modo pro ipsa excarnificatione & cruciatu ponitur.

Figura turbinis cõtraria metæ.

Turbo ruens meta.

expgitus.

Protri-menta.

Isicium.

Retrimẽ ta.

Verbero nes.

Laniena Carnifici na.

Argumentum. LIBER NONVS

HIC Nonus liber cõtiet astũ asini quo lanienã euasit seqs alterꝫ piculũ quo rabiosus credidit. auxiliũ aq̃ potus. Narratio fabellæ de fœmia maritũ illudẽte. cuius amator sub specie emptoris i dolio fefellit. sors captiosa siriacorꝫ sacerdotũ: furtũq; depẽsum: Descriptio pistorii opis. cui fuit mãcipatus: explicatio fabulaꝫ de adulteriis ipudiciciaque fœminaꝫ lepidissima. dñi rursus mutatio a pistore ad hortulanũ facta trãslatõe. Dirũ familiæ ifortuniũ hortulani in militẽ abactorẽ isultatio asini occultatio & ꝓspectus.

Sic ille neqssimus carnifex cõtra me mãus ipias obarmabat. At ego: ꝑcipitãte cõsiliũ piculi tãti ꝑsentia: nec expectata diutina cogitatiõe: lanienã iminẽtẽ fuga uitare statui. protiusq; uiculo: quo fuerã deligatus arrupto: cursu me proripio totis pedibus ad tutelam salubrem crebris calcibus uellitatus: illicoq; me raptĩ transcursa proxima porticu: triclinio: i quo dominus ædium: sacrificales epulas cũ sacerdotibus deæ cænitabat. incontanter imitto: nec pauca rerũ: apparatus cibarii: mẽsas & id genus: impetu meo collido. atq; distur bo. qua reꝫ deformi strage paterfamilias commotus: ut iportunũ. atq; lasciuũ me: cuidã famulo curiose tra ditũ: loco certo aliquo clausũ iussit cohiberi: ne rursũ conuiuium placidum simili petulantia dissiparẽ. hic astulo cõmẽto scitule mũitus: & mediis lanũ manib⁹ ereptus custodela salutaris mihi: gaudebam carceris. Sed nimirũ nihil fortuna renuente licet homini nato

Obambulare.

Obarmare.

Obrogare.

Obloqui.

Obtrectator

Obuaricator.

Imantopodes.

Lorripedes

militiæ abactorẽ isultatio asini occultatio & ꝓspectus. OB armabat: Sicuti obãbulare dicius aduersũ alios ambulare. & quasi ambulãti sese oppõere. ita obarmare dici uĩ. cõtra aliũ sese armare. hæc. n. pticula ob iterdũ ponit ꝓ cõtra & aduersũ. sic obrogare ẽ cõtra legẽ ferre nouã rogationẽ. sic obloq aduersus aliũ loq. sic obtrectator dĩ q facit qd cõtra recte tractãtẽ. sic obuaricator q aduersus quẽpiam occurrit obstãs quo mius is rectũ iter cõficiat. sic pleraq; alia ẽ iuenire i ueterꝫ libris ex hoc fõte deriuata. LAniena: Laniatũ & sectionẽ. VINculo abrupto lucianus ῥηξασ-τορ i. ῥαρτα. i. rũpẽs loꝫ græci. n. i. ῥαρτα. lorũ dicũt. unde imãtopodes plinio & Solino populi i africa loripedes qbus serpẽdo igredi natura ẽ. CALcibus uelitatus: Signat se quasi calcitronẽ factũ & crebris calcib⁹ oẽs a sese abegisse i fuga ullũ eẽt offẽdiculũ trãslatiõ a cõtẽtiõe uelitũ militũ & congressiõe. Qui sint uelites q̃ uelitatio qd uelitari ꝓsæpe dictũ ẽ. INcõtãter imitto. Sine ulla cõtatõe & mora currẽs. ifero me itra cœnaculũ. i quo dñs cũ sacerdotibus deæ siriæ epulabat: quos luciãus cynedos uocat: ut iã dixius. luciãus. ιε. ῥαὶ ἀρο. ῥὼεισωεῤ. θαεἀυπρουροικιῤαιἀοισυρτωλεσποτητωραγ῾ρωρεῤτἀυθαεισἀραῥωορ. NEC pauca cõlli do: Luciãus. ἀραῤτρεπωπαρτα τωσκιρτήῥατι ῥαὶ λυχνιαρ ῥαὶ τραπεζασ. i. subuerto oia saltatiõe & cãdelabra & mẽsas. ID genus: Huius generis elocutio usitatissima. PAterfamilias: Dominus ædiũ: & ut græce dĩ. ΔΕΣΠΟΤΗΣ. Seneca libro epistolaꝫ moraliũ sexto. oẽm iqt iuidiã maiores nr̃i dñis. oẽm cõtumeliã seruis detrahẽtes dñm patrẽfamilias appellauerunt: seruos familiares hoc idẽ Macrobius i saturnalibus. Sãe qñ dicius pr̃familias illud familias ideclinabile ẽ: & genitiuus ẽ singularis a græco ductus ut docet Seruius. si ãt pr̃ familiæ dicere uoluerimus. iã nõ erit unũ nomẽ. sed locutio declinabilis. ut dicãus hi patres familiæ hoꝫ patꝫ familiaꝫ. ille dĩ agere bonũ patrẽfamilias q q̃ a parẽtibus accœpit maiora efficit. LAsciuũ: Luciãus dixit. ἀγερῶχορ. i. strenuũ & petulãtẽ. PEtulãtia: Procacitate lasciuia. a petẽdo petulãtia. sicut a procãdo. i. poscẽdo procacitas notata ẽ. hedos petulcos dixit poeta pro lasciuos & exultãtes nidelicet ab appetẽdo. unde & meretrices petulcas hoc ẽ procaces uocamus. ASTVlo cõmẽto: Hoc meo iuẽto callido & astulo. Astutos callidos dicunt ab astu ideſt ciuitate. Q m̃ urbici sũt rusticis calidiores astutiores uafriores. LAnii: Coquũ dicit q lanienã parauerat & cultros ad femur asini laniãdũ exacuerat: laniãt. q & laniones: dicũt a laniãdis pecoribus sicut & laniſtæ dicti. q laniãdis ꝑsunt gladiatoribus. CVstodela: Custodia sic fugela catela sic alia sexcenta ꝓ diminutionẽ usurpãt. SAlutaris carcertis: Salutarẽ carcerẽ accipe. pro loco i quo clausus iussu dñi cohibebat tutus & citra lanienæ piculũ

Domius patersfamilias.

Serui familiares.

Petulantia.

Petulcus.

Astutus unde.

lanii.

laniones.

NIHIL fortuna renuẽte: Snĩa catholica: qua significat nihil ꝓsperꝫ ꝓuenire posse mortalibus iuita & aduersante fortuna. consimile est illud apud poetã memoratissimũ heu nihil inuitis fas quẽq̃ fidete diuis: scribit Cebes philosophus in tabula eorum qui fortunam circunsistunt: alios gaudere alios tristari. qui a fortuna quippiam accœperunt. hi ridere uidentur. a quibus etiam ἀγαθὴτυχη. ideſt bona fortuna nuncupatur. qui uero flere ac manus protendere uidentur: hi sunt a quibus abstulit. Quæ ante tradiderat: a quibus ΚΑΚΗΤΥΧΗ. ideſt mala fortuna nominatur.

Bona fortuna.

Mala fortuna.

DEXtræ:Prosperæ secundū fœlix. NEC cōsilio prudēti:In hāc sniam scribit plautus in pseudolo.cētū doctū hoium cōsilia hæc deuincit dea fortuna. FAtalis dispositio:ει.μαρ.μερη.i.fatū & necessitas ambæ sibi inuicē indiuiduo cōnexæ sunt glutino ut inqt trimegistus:fatū iexorabile ē ut poetæ canūt:Desine fata deū flecti spare ꝓcādo:fati uis ī auersibil:īmobilis:isolubilis ē:& ut īqt Apuleius ni in Cosmographia ieffugibilis ē necessitas fati.memoratissimus ē uersiculus ille cleā tis.quē Seneca latinū fecit.ducūt uolētē fata nolētē trahūt & ut a Tertulliāo dictū ē fato stat iup piter ipse.De fato Diuus Augustinus Chrysippus.M.T. Firmicus maternus : & agminatim omnes exclamat Manlius fata regunt orbem certa stant omnia lege. AD ipsum:Lege id ipsum. MOmentariam:Breuē & momento temporis datam: Quintilianus momētosam apium rapinā decenter appellat:q̄ momēto fit ī floribus decerpē dis. PERcitus:Cōmotus perturbatus. ANgiportu: Q d exitū nō hēt.ac puiū nō ē Angiportū dicit.ut interꝑtat.M. Varro ab angēdo & portu Angustum āt id ē.Dōatus grāmaticus Angiportū eē dicit angustā & curuā uiā:alii ꝙ iter portus sit locus angustus hoc ē iter domos dexterū ꝓuenire. nec cōsilio prudēti:uel remedio sagaci:diuinæ ꝓuidētiæ fatalis dispositio subuerti: uel reformari pōt: mihi dēiq; id ipsū cōmētū ꝙ momētariā salutē repisse uidebat:ꝓiculū grāde: īmo ꝑsens exitiū conflauit aliud: nam quidam subito puer: mobili ac trepida facie percitus: ut familiares inter se susurrabant irrumpit triclinium: suoq; ānuntiat domino de proximo agniportu: canē rabidam paulo ante per posticā impetu miro sese direxisse ardētiq; prorsus furore uenaticos canes īuasisse:ac de hīc ꝓximū petisse stabulū atq; ibi pleraq; iumēta īcurrisse pari seuitia.nec pos tremū saltē ipis hoīnib⁹ pepcisset.nā Mytiliū mulionē & Ephestionē cocum: & Hypatauium cubicularium: quas uetetes portus dixerunt.dicit & Angiportum angiportus neutro genere & masculino in secūdo & quarto ordine.Terentius in adelphis:id quidem Angiportum puium non est Oratius flebis in solo leuis Angiportu. CAnem rabidam:Canes rabidi per æstatem maxime fiunt propterea ꝙ natura sicci:fiunt sicciores estu.ut docet Alexander aphrodiseus in problematis:arida antē calefacta conflagrant.hinc fit:ut furentes quasi in phrenesim conuertantur:ipsorumq; uiosa salīua sit:quod autem conflagrent.ex eo liquet.ꝙ crebro anhelant rictu oris patulo ad captandum aeris frigus.Non utiq; omnes canes in rabiem aguntur:sed illi potissimū qui sunt siccissimi:Canicule exortu ut inquit plinius canes maxime agi in rabiem non est dubium.Columella auctor ē in.viii.arceri rabiem canibus qui morbus letifer est.si catulorum caudæ post diem quadragesimū q̄ sunt editi castrentur morsu neruusq; abrumpatur.qui per atticulos spinæ prorepit.Quin etiam uermiculus est in lingua canum.qui uocatur a græcis litta quo exempto infantibus catulis nec rabidi fiunt nec fastidium sentiunt. PER posticam:Per partem ædium posteriorem ossiumq; posticum.namq; posticum ostium dicitur in posteriore parte ædium:uicinum quoq; habitantem ad posteriorem domus antiqui posticum appellauerunt:Deniq; quæ ante nos sunt antica q̄ post nos postica dicuntur.cæli quoq; partes quattuor dicuntur auctore Varrone sinistra ab oriente. dextra ab occasu.antica ad meridiem:postica ad septentrionem.& hoc est quod uoluit intelligi Seruius grammaticus scribens posticam genere fœminino esse nomen augurale:sicut & antica ē regulam ab illo traditam non usquaq; seruant eruditi.ut scilicet posticum neutro genere semper dicant pro parte ædium posteriore:posticam uero tantum pro parte cœli septentrionali:nam ut hic noster & alii posticam. & posticulam usurpant pro postico:& parte domus posteriore. Virgilius signat posticam:cum ait postesq; relicti a tergo plautus in trinummo posticulum hoc recipit cum ædes uendidit:interdum adiectiuum est nomen.ut apud Ausonium postico uulnere fossor: apud iurisconsultos Titulo de usufructu posticas ponī legimus pro hostiis partis ædium posterioris ubi scribit iulianus.si ædium usu fructus legatus sit non permiti legatario posticas uertere:uel refugia aperire:& atrium immutare.excolere enim quod inuenit potest qualitate ædium non immutata. INCVRrisse:Inuasisse:impetisse. EPHEstionem:Nomen est coquo Accommodatum.græce enim.ηφεστος dicitur Vulcanus.unde ephestiades insulæ dictæ:Vulcaniæ:Ad uulcani autem uiolentiam ut inquit plautus apponit coquus edulia.celebratissimus est ephestion il le Alexandri amicissimus:quem olim ipse alterum Alexandrum esse dixit:cuius obitu tanto mœrore confectus est.ut equos mulosq; totonderit ut Vrbium pinnas diruerit ut medicum cruci suffixerit : ut tibias & instrumenta musica . id genus diu in castris canere uetuerit: quem in funerando ephestione decem milia talentum impendisse auctorees tradunt. HYpatauium: Potest uideri nomen deductum a uerbo græco υπατευω quod significat ago consulatum . & excello . Sic υπατος consul dicitur & eximius . ut ita cubicularius inter alios primarius significetur.

Necessitas. Fatum.

Momentosa rapina.

Angiportum.

Postus.

De rabido cane.

Lytta uermiculus.

Posticus. uicinus. Antica. Postica.

contra Seruium

Ephesti on nomē coqui. Ephestiō Alexādri Hypatos. eximius.

APOlloniũ medicũ:Nomẽ ẽ medico cõueniẽs:qđ ueluti ab apolline medicinæ deo deriuatũ uideri põt.De apollõio magno:quo nihil uenerabilius nihil ſanctius affati philoſtratus ſcribit: & cæteri cõmemĩnerũt. VEnenatis morſibus:Rabidi canis morſus ĩter uenenatos letiferoſq; numeraſ:morſũ quoq; hoĩs ut refert plinius ĩter aſprimos numeraueruũt:ut auctor eſt Cor.Celſus.oĩs fere morſus hẽt quoddã uirus.& ſi rabioſi canis morſus fuerit cucurbitula uirus eius extrahẽdũ ẽ. FErocire:Ferociter ſæuire & furere. PEſte iſectũ:Eodẽ ueneno cõtactũ. PROtelarent Propulſarẽt excluderẽtq; Alias ꝓtelare ẽ pcutere. alias adiuuare.de hoc uerbo ſuo loco dictũ iã ẽ. VEſaniæ morbo:Morſi a cane rabioſo rabidi fiũt.cui VEſaniæ occurrit cerebello gallinaceo auctor plinius.ſenſus ẽ q inquit me efferatũ ex morſu cani no ac ferociẽtẽ ſæuire exiſtimabãt perſeq̃bãt̃q;.illi ipſi magis inſaniebãt.cũ nulla ego peſte. nulla rabie pœnitus uexarer.

& Apolloniũ medicũ:ĩmo uero & plures alios ex familia:abigere tẽptantes: uariis morſibus quẽq; laceraſſe. certe uenãtis morſibus cõtacta nõnulla iumẽta: efferat a ſimili rabie. quæ res omniũ ſtatĩ pcuſſit aĩos:ratiq; me etiam eadẽ peſte ĩfectũ ferocire:arreptis huiuſce modi telis:mutuoq; ut exitiũ cõmune ꝓtelarent cohortati.ipſi potius ueſaniæ morbo laborãtes pſequuntur.nec dubio me lãceis illis & uenabulis: immouero & bipẽnibus:quæ facile famuli ſubminiſtrabãt:membrati cõpilaſſent: ni reſpecto ſubiti ꝑiculi turbidine: cubiculũ ĩ quo mei dñi diuertebãr: ꝓtinus irrupiſſem tũc clauſis obſeratiſq; ſup me foribus:obſidebãt locũ. quoad ſine ullo cõceſſiõis ſuæ ꝑiculo peſtilẽtiæ letalis ꝑuicaci rabie poſſeſſus:ac pſus abſumerer.quo facto: tãdẽ libertatẽ nactus ſolitariæ fortunæ munus amplexus:ſup cõſtratũ lectũ abiectus: poſt multũ equidem temporis ſomnũ humanũ qeui.lãq; clara die:mollicie cubiculi refota laſſitudine: uegetus exurgo.Atq; illos q meæ tutelæ ꝑuigiles excubias agitauerant:auſculto de meis ſic altercari fortunis. At hũccine miſerũ iſtũ aſinũ iugi furore iactari credimus? ĩmo uero iã uirus ĩcreſcẽte ſæuitia ꝓrſus extinctum: ſic opinionis uariæ terminũ ad explorationẽ cõferũt.ac de rima q̃dã ꝓſpiciũt ſanũ me:atq; ſobriũ ocioſe conſiſtere: iamq; ultro MEMbrati cõpilaſſent: ꝓ mẽbra:ꝑ fruſta diſſecuiſſent.ita ut nec pilũ ĩ toto corpore eẽnt relicturi plautus ĩ hãc ſniam inqt iã ego te faciã: ut hic formicæ fruſtilati differãt. TVRbine:ĩpetu.& procella.de turbine ante dictũ. CVbiculũ irrupiſſe:lucianus.εγωδε ωρωρτου δειρουτο μεγεθοσδρομωεισω παρερχομαιερθαοιεμοιδεσποταικοιμεθησεσθαι εμε. λλον.i.ego uidẽs piculi magni tudinẽ curſu ĩtra cubiculũ irrũpo.ubi domini mei dormire debãt. CONceſſiõis piculo.ingreſſiõis & ĩtroitus quo cõcedẽtes ĩtroeũteſq; eẽnt piclitati.

PEſtilẽtiæ lætalis. Morſũ cãis rabioſi cõſtat eẽ peſtiferũ.& exitialẽ nõ ſolũ hoĩbus: ſed ẽt pecori. PEreſus:Vís uenẽati morſus penetrãs uitalia populaſ:& ſenſim̃ pedit abſumitq; animãtẽ. SOlitariæ fortunæ: Ambigum uideri põt utr̃ ſolitariã fortunã dixerit ꝓ ſolitã.& uſitatã an a ſolitudine qm̃ ſolus ĩ cubicu lo fuerat relictus. SOMnũ humanũ qeui.Antea ĩ ſtabulio iter iumenta ut aſinus humi qeuerat nũc ĩ lecto delicate cõſtrato more hoĩum cubãs ſõnũ cœperat humanũ nõ belluinũ. MOllicie cubiculi:ĩplet corpus ſõnus plenus.& molle cubile.ut tradit Cor.celſus.e cõtrario extenuat corpus ſõnus breuis & dur̃ cubile. REfota:Reſocillata recreataq;:Refoto aĩo dixit Au. Gellius ꝓ recreato ex hilaratoq;. ALtercari:Verbis diſceptare:& ſermociari.Quitiliãus altercatõis oratiæ ꝓcepta dat:ĩprimis docẽs opus eẽ igẽio ueloci ac mobili aĩo ꝑſenti & acri idẽ ꝓcipit:ut alter cator bõus uitio iracũdiæ careat ne turbidus ac clamoſus ſit.ĩ altercatõe plurimũ ualet acumẽ. HũccIe:Hũc ne ſiccie.ꝓ ſic ne dixit ꝓptius locutõe uſitatiſſima. IVgi furore:Perẽni cõtinuo.ꝓpetuo ĩter elephãtes & dracões iugis diſcordia ẽ igt Solinus.i.ppetua Au.Gellius iugi cõcordia fidiſſime amiciſſimeq; uixerũt iugiter aduerbiũ ẽ.qđ ſignificat ppetuo cõtinẽter pẽniter Diſtio ẽ protrita & frequẽs apud ſcriptores idõeos Oratius in ſcdo ſermonũ hortus ubi & tecto uicinus. iugis aq̃ fõs. VIrus:Venenũ ide uirulẽti dicti ſerpẽtes.& oratio uirulenta pro uenenata. Virus apud pliniũ prope peculiariter ſignificat mõ aſpitatẽ odoris ut uirus alaꝫ mõ aſpitatẽ ſaporis.ut ſtagnũ illitũ æreis uaſis cõpeſcit eruginis uirus.mõ genitũrã.ut uirus uerrinũ ex ſchropha a coitu exceptũ priuſq; terrã attigat grauitati aurium prodeſt.itẽ potẽtiã ac uĩ naturalẽ.ut nec ſatis eſt gñatiõi ꝓ ſe coitus niſi editis ouis.ĩter ſe uerſãdo mares & fœmiæ uitale aſpſerit uirus.hic uiroſus deriuata copia.ſ.uenenoꝫ dixit Virgilius uiroſaq; põtus caſtorea ubi ĩterꝑtes exponunt caſtorea uiroſa ꝓ ſedi odoris & execrãdi.ego uero exiſtimo.ita legẽdũ ut põtus uiroſa dicat̃ ſitq; id epithe

In omni morſu uirus. Ferocire. Protelare. Reſotus. In altercatione acumen. Siccinne. Iugis furor. Iugiter. Virulentus. Virus quid. Viroſaq; pontus.

Virtosi locì.

Virtosa. fœmina.

Periclitabundus.

Periclitari.

De morsis a cane timẽtibus aquã

ton copulandũ cũ ea dictõe pontus. nõ ãt castorea. pontũ ãt uirosã perpetuo bonoq; epitheto dici quasi feracẽ uenenoꝝ. constat. n. uenena copiosissima gigni in ponto: qđ & idẽ poeta significat scribens: has herbas atq; hæc ponto mihi lecta uenena ipse dedit meris nascunt plurima ponto: qñ fœminã uirosã & locus fœmineos uirosos dici leges scito a uiro deriuari quasi appetẽs uiri uirilisq; concubitus: in quo significatu ut supra annotaui magis dicendũ est uiriosa mulier & uirosi loci hoc est genitalia fœminæ uiꝝ inhiantia. FOribus: Scilicet cubiculi intra qđ irruperat Asinus. Periclitant: Experiunt & periculũ faciunt. i. tentamenta. hinc periclitabundus faciens periculũ. i. experientiã: alias periclitari significat periculũ subire & clade affici. hinc iocus epigrammatistæ periclitat capite sotades noster. Sospitator: Conseruator ac salutifer. AQVAE recentis peluem offerrent. Medicamẽtũ morsi a rabido cane est si aquam non expauescat: si aquam audeat attingere. nam ut inquit plinius. ita morsus lætalis aquæ metus. scribit philostratus lib. vi. de uita Apollonii rem dignam anno tatu uidelicet Quod rabiosus canis momordit adolescentem qui ex eo morsu canios mores cœpit representare: & enim latrabat ut canis & instar quadrupedum pedibus manibusq; gradiebat.

foribus patefactis: plenius an sim iam mansuetus periclitãtur. Sed unus ex his: de cœlo missus mihi sospitator: argumentum explorandæ sanitatis meæ tale cõmonstrat cæteris: ut aquæ recentis completam

Apollonius Tyaneus

Apollonius infortunium adolescentis miseratus præcepit canem illum inquiri qui iuuenẽ mordisset quem perductum attractumq; iussit lambere morsum. ut uidelicet idem medicus esset qui uulneris auctor extitisset: quo facto repente iuuenis ex morbo resocillatus haustam ex cydno fluuio aquam bibit sanatusq; est: canis quoq; iussu Apollonii fluuium ingressus cum in eo aliq; diu innatasset ex morbo conualuit. Gallenus in libro de sectis scribens de discordia empiricorũ & dogmaticorum medicorum refert medicum empiricum alia medicina usum esse: insanando eo qui a rabido cane morsus fuerat: alia uero dogmatisten: ubi docet morsum asperiorem esse q̃

Cynocaumata.

Exemplũ traditum a Galẽo.

factus sit a cane rabido in cynocaumate. dicuntur autem cynocaumata estus caniculares: & enim ut ante diximus. exoriente canicula canes potissimum aguntur in rabiem. estq; ea rabies id temporis homini pestifera. idem auctor ẽ homies ex morsu canis rabidi aq̃ metuẽtes mortuos eé docẽs remedium aquã nõ expauescere. cuidã uirulẽto morsu rabidi canis ifecto apposita ẽ aqua perlucida & egelida: i qua cum canis idolum apparuisset homo timens caninam in undis imaginẽ p̃ timore exanimatus ẽ. alii dicunt ꝙ aquã bibit: & iõ mortuus sit ueꝝ ut iqt Galenus nõ qa aquã biberit iõ iteriit: cũ aqua ꝓ remedio sit: sed qa timuerit. ubi. n. morsus a cane aquã timet actũ de illo ẽ. nã ut iqt Ouidius. tollere nodosã nescit medicina podagrã. nec formidatis auxiliat aqs: elegãti uocabulo græco hydrophouos uocãt q ex morsu canis rabidi aquã timẽt: qua dictõe utunt & nostri. plinius i. xxix. ẽ limus saliuæ sub lingua rabiosi canis q datus i potu fieri hydrophouos nõ patit: hydrophobia uero dr̃ ipse morbus. ex aq̃ metu ꝓuẽiẽs. apud Galenũ i libello de theriace. mẽdose legit hydrophorbia. pro hydrophobia. qđ quẽadmodũ medici recẽtiores itelligant nõ discutio. corrigendus est hoc potissimũ loco error alter: & mẽdum tollẽdum ex codicibus.

Hydrophouia qui.

Hydrophobia.

Correctus locus i Cor. Celso.

Cor. Celsi. apud quẽ lib. v. sic passim legit. capite de morsu rabiosi cãis. solet ãt ex eo uulnere ubi paꝝ occursum ẽ: aq̃ tumor nasci. hydrophlogas græci appellãt. ego oli cũ enarrarẽ Cor. Celsũ nihil subesse mendosũ suspicãs expõere solebã tumorẽ aq̃ flãmeũ & quasi ignitum gigni ex uulnere: qđ feciſſet rabiosus canis qđ morbi genus græci ab aqua flãmida & corpus tumidum urente hydrophlogas uocarent. uocabulo deflexo ab aqua quæ græce ὑδωρ & φλέγω cõburo: sed cum ex morsu rabidi canis nihil tale nasci inter medicos constet uideo re curiosius pensitata puriorẽ uerioremq; lectionem esse. si ita scribas. Aquæ timor nasci. hydrophouos græci appellant: hæc est scriptio uera erudita sincera. & ita Cor. celsum scripsisse idubitanter affirmo. timor enim aquæ nõ tumor innasci solet morsis a rabido cane. tales autem timentes aquam græci hydrophouos uocãt a uerbo græco φοβέομαι. quod significat timeo. & ὑδωρ aqua huiusce autem castigatõis i Cor. celso me submonuit. & quasi conniuẽtẽ expergefecit meus ille gentilis & cognominis philippus Beroaldus mior adolescẽtulus apprime doctus & græcã latinãq; linguã bene callẽs: qui dũ fitien ter philippizei hoc ẽ philippũ imitat & per nr̃a uestigia it: iã exscho lastico factus ẽ. pfessor & si no uicius nõ tñ ꝓletarius. me i p̃sẽtia effingit me hẽt archetypõ: mihi ꝓxius. sed iteruallo nõ lõgo ꝓxius Mox ut spero & opto nos & nr̃a trãscẽdẽs lõgius ꝓcurret atq; emicabit: uideo ex hac doctri naꝝ scintilla lucẽ maximã fulgẽtissimãq; maturissime eruptur̃: & ut iquit ille meliorẽ psto magistrõ discipulũ. sicut lætor factura manuũ meaꝝ. ita gaudeo in nobis impleri uetus adagiũ quod est. πολλοὶ μαθηταὶ κρείττονες διδασκάλων multi discipuli meliores præceptoribus. laus doctoris est profectus discipulorum. iuuat me ꝙ sicut ego succreui gloriæ præceptorꝝ mei Franci sci puteolani uir̃ doctissimi magna cũ laude. ita mihi succrescat gẽtilis meus nõ minus ꝓbitate spectatus q̃ eruditõe cõspicuus: qui me amat. ut necessariũ colit ut parẽtẽ obseruat ut doctorẽ. erit pulchꝝ & apud posteros memorabile. si modo monumẽta nostra. ut auguraũr sunt futura diutur

Laus philippi Beroaldi minoris.

Franci scus puteolanus præceptor meus.

niora:Duos philippos ī gēte beroalda nō obscuri ī studiis lrāq; noīnis:iter ꝓfessores humānitatis nō postremos eodē tpe effloruisse:sicut olī tres ī gēte curionū cōtinua serie oratores extitisse me morāt.sed iā ad ꝓpositū regrediamur:redeamusq; ad hydrophouos.i.aquā metuētes.ex morsu canis rabiosi. Vnicū remediū ē hoc miserrimo gne morbi oppssū:nec opinātē ī piscinā nō ante ei ꝓuisā ꝓiicere.& si natādi sciētiā nō hēt mō mersū bibere pati mō attollere:si hēt iterdū deprimere.ut iuitus quoq; aq̄ satiet.sic.n.simul & satis & aq̄ metus tollit.plinius ait q; lacinia subdita calici ī secta mēstruo discutit metū aq̄ & potus: ueꝝ nequid sciēs ptereā ad rabiosi cāis morsū ptinēs nō omittā id qđ apđ auicēnā medicoꝝ nobilissimū legi.q scribit hoies a rabioso cane morsos ī aq̄ metu lachrymare:q quotiēs aq̄ propinquāt imaginā canē:& ex eo iterdū timēt.iterdū nullo metu pturbāt:qñq; talis ex siti moriť.aliqñ desiderat aquā deinꝓclamat nōnūq̄ sorbēs aquā strāgulat: fit ēt ut latret.sicut canis:& sæpe talis ad mordēdū alteꝝ hominē ꝓpēsus ē.ante aq̄ metum curatio morbi huiusce ī ꝓxio ē dixit ruffus:quosdā nō terreri ex aq̄:& uolutabris p humū delectari.illud adde ipsum quoq; rabiosum canē psæpe affici aq̄ metu.& si qñ obuius aq̄ factus sit ī tātū eā formidat.ut pili in horrescāt & totus cōtremiscat. & nōnūq̄.ex ea formidīe moriat.talibus canibus ligua exerta ē.& os spumabūdū.Saliua spumosa nasus fluēs.ob hoc dixit lucāus ī.vi pharsaliæ:nō spuma canū qbus undat timori ē. PEluem: Peluis uas aquariū ē ī quo uaria pluūt.unde & nomē.peluuiæ uasa sūt qbus pedes lauāt.ut malluuiæ qbus māus.græci.λεκανον peluim dicūt. AQVIS adlibescerē:Libēs accederē.plautus ī milite hercle uero iā adlubescit primulū palestrio ubi adlubescit positū ē ꝓ eo qđ ē incipit lubeī hoc ē placere. VIsū laticis:Si aquā uel uidere uł tāgere expauescerē:si hydrophouos eēm talibus .n.ut añ dcñ ē metus aq̄ lætalis ē.plinius hoc morbi gēus pauoris noīe itelligi uult.cū ait ī. xxxii.cinis cācroꝝ seruatus ꝓdest pauori.ꝓdest piclitātibus ex canis rabiosi morsibus. NOxiā:Pestiferā & letalē. LIbris pristis Libris prioꝝ antiquoꝝq; scriptoꝝ.q talia ꝓdiderūt. ISTO placito Cū istud oībus placuisset. CONtātes:Quasi adhuc dubitātes adire ꝓpius asinū:quē ferocire exīstimabāt. SAlutares aq̄s:Merito salutares dixit:q̄ & siti extīguerēt & salutis cā eēnt asino potā ti:cuius salus ex haustu aq̄ cōsistebat:cū aliq̄ potuisset uideri rabiosus & ob hoc noxius mortis piculo. HAVriebā:Ebibebā.de multiplici huiusce uerbi significatōe ꝓtrita sūt oīa. & annotāt grāmatici. PLAVsus māus:Accusatiuus ē casus nūeri pluratiui.palma cū palma collata plausū facit auersæ iter se māus collisæ nō plaudūt.auctor Seneca ī.ii.q̄stionū hic plausus māus accipe. ꝓ manuū tractatōe qua iumēta molliter tractare solemus.& cū sibilo allectare.ī quā snīam ait poeta māibusq; lacescūt pectora plausa cauis & colla comātia pectūt.itē aliubi inqt plausum ceruicis amāt. PEriclitantiū:Tentātium explorantiū. LIqdo:Māifeste.& apte aduerbiū est. DVctū carpistri:quæ dispositis rebus accedūt.nō sūt deposita ut scribūt iurisconsulti:ut puta si equus cum capistro.nā solus equus depositus ē. Duplici piculo:Duplex piculū ideo dicit:qa euasit lanienā coq. & impetū eoꝝ q eū tāq̄ effeꝝ uesanūq; ex morsu canis obtrūcate uoluerāt. DIuinis exuuiis : Sī mulachꝝ deæ itelligit una cū spoliis & reliquo apparatu sacerdotali.exuuiæ ab exuēdo dictæ sūt sicut induuiæ ab induēdo.plautus ī menechmis induuiæ tuæ atq; uxoris exuuiæ.mos fuit antiquoꝝ ī foribus & circa limina domoꝝ affigere hostiū exuuias & spolia:q̄ nec emptori refrīgere liceret quæ ēt dominis mutatis domus ornaměta erāt. CROtalis:Sonoris īstrumētis:qbus syriæci sacerdotes & galli cybeleii utebāt.de qbus ante dixi. CIRcūforaneū: Oppido q̄ elegāter.& pq̄ scite: dī asinus gerulus deæ syriæ mēdicabulū circūforaneū:qm̄ illa circūfora & cōciliabula circūlata. pecūias & res alias emēdicabāt.circūforāeus appellat.q circūfora discurrit & uagat q̄les Vaticini sunt & pharmacopolæ.M.T.in oratōe pro cluentio. Tum repēte anconitanum quēdā luciū Clodium pharmacopolā circūforanū:q casu cum larinū uēisset aggredit.nō lōge absimiles a circūforaneum.

Tres cuiusdam Beroaldi orationes oratores.

Remedium ad morsum rabiosi canis.

Auicēnæ documētum.

Canis aquam timet.

peluis.

Pelluuiæ

Malluuiæ

Adlubescit.

Adlubescit.

Pauōr.

Plausus.

Exuuiæ.

Induuiæ.

Mendicabulum circunforaneum.

ranis sunt circitores: q circuneundo dicti uidentur: Qui ut docet Vulpianus titulo de institoria actione uestes circumferunt & distrahunt. in re militari circitores uocantur: q uigilias militum circumeant: & renunci ent: siqua emerserit culpa: quos & circuitores appellat. De medicabulo plautus in aululari memora re nolo. hominum medicabula: i floridis lucius nr palliata medicabula decentissime appellat hoies medicos. q pallio tenus philosophos imitant sub quo habitu medicitas ostentant: i qbus nihil e sancti nihil philosophi. præter pallium. ut no imerito celebret ille q dixit i hoiem id genus: pallium & barbam uideo. philosophum no uideo. OBerratis: circuitis lustratis. SEmiruta uestigia: Denotat in ruinis uestigiisq; dirutæ urbis pagum conditum fuisse. lucanus at nunc semirutis pendentq; mœnia tectis. LEpidum de adulterio fabula: Cum duo sint gna facetiarum alterum fusum: alterum pacutum: & breue in illo gne leporis ppetuo excellens e lucius nr. q interserit fabellas lepidissimas: & facetosa urbanitate oblectates ut no minus his facetiis placeat lepidis q narraciunculis. q serii scriptores doctrina seria & graui: hic e ille sermo milesius. cuius in principio: huiusce operis affatim: commemini. quem lucianus. λογον μιλησιον appellat. quo fabularis narratio concinniter explicatur. GRAcili paupertate: Iohannes Boccatius eloquio uernaculo disertissimus: condidit centum fabulas argumento & stilo lepidissimo festiuissimoq; iter quas Apuleianam hac inseruit transposuitq; commodissime no ut interpres. sed ut conditor: quas fœmiæ nostrates no surdis auribus audiunt neq; inuitæ legunt. nos quoq; mythopolo. hoc e opifice fabellæ lucium nostrum latialiter personate & graphice lepidissimeq; explicate inaudiamus legamus pensitemus auribus oculis ais lubentibus: cum talibus egressionum amœnitatibus no solum lectores: uerum et commentatores reficiant iter pauptate & pauperie dra hæc est. qd paupertas honestæ parsimoniæ nomen est. usurpaturque pro fortuna mediocri: paupies uero gestas dicit. quam optimo epitheto imundam dixit Oratius scribes i epistolis paupies imunda domus. pcul absit alias paupies significat damnum: & iurisconsulti docent Titulo si quadrupedes paupiem fecisse dicat græce pauptas dr περια paupies uero πτωχεια de q festiuiter scripsit Aristophanes i pluto. FAbriles opas: Signat pauperem uitam sustentasse ex mercedulis qs colligebat locando opas fabriles. opa. n. i actu consistit. & ut iqt caius iurisconsultus i hois usufructu opæ sunt. & ob opas mercedes opis serui legatis iqt Terentius usum datum itelligi: & ego didici & iulianus putat iterdum opas p ipsis hoibus & seruis accipius. ut apud Ciceronem fugatæ sunt opæ Clodiæ. & apud Oratium accedes opa agra noa sabino. VXORcula: Vt a sorore sororcula. sic ab uxore uxorcula p diminutionem dicta. TEnuis: Paupcula. FAmigerabilis. πορισμος dictio. na & i bona & i mala parte famigerabilis usurpat. hic p famosa accipi debet. & itami. MAtutino: Absolute dicius matutino. & matutinis p tpe & hora matutia. sic plinius i. x. coruus mature sermoni assuefactus oib' matutis euolas i rostra i forum uersus tiberium salutabat. VEneris colluctationibus: Sicut supra i. ii. his & einsmodi colluctatioibus ad cosinia lucis usq; puigiles egimus. OPerant. Operandant. IGNArus rerum. Mariti dedecus uxorium turpitudinemq; domestica nouissimi sciunt. iuxta illud Dedecus ille domus sciet ultimus & ut inqt Hieronymus. nouissimi mala nostra discimus. HOspitium repetit: Domum reuertit. & dum hospitium appellat. significare uidetur illum i conducto habitasse taquam iqlinum. LAVdata cotinentia. Specime cotinentiæ uxorie e clausa domus. & obseratæ fores marito absente. SIbilo: Liuius. ut quocunque noctis tempore sibilo dedisset signum porta aperiretur. Columella præcipit boues sibilo alectari oportere a bubulco ut libentius bibant. Sibilatores dixerunt ueteres. quos nunc dicimus sibilatores. & sisilare. qd nos sibilare. & erat maledica uocis significatio atq; cotumeliosa. PErastutula: Versutior callidiorq; sicut diminutiuo uocabulo uxorcula dicta. ita & υποκοριστικως perastutula qua tamen dictione no ta significatur modice astura quam ualde calida & ueteratrix i adulteris flagiciis scribit Aristoteles lib. ix. de aialibus malitiosiores astutiores isidiosiores fœminas ee. E diuerso mares aiosiores simpliciores minusq; isidiosos.

Circitores.
Circuitores.
Palliata mendicabula.
Pallium uideo.
Philosophum no uideo.
Duo genera facetiarum.
Logos milesius.
Pauptas.
Paupies.
Opera.
Famigerabilis.
Matutino.
Sisilatores.
Fœmina astutior.
Mas simplicior.

oberratis: diuertimus ad quepiam pagum urbis opulentæ quodam: ut memorabat incolæ: inter semiruta uestigia conditum. & hospitio proximi stabuli recepti: cognoscimus lepidam de adulterio cuiusdam paupis fabulam: quam uos et cognoscatis uolo. Is gracili paupie laborans: fabriles opas pbedo: puis illis mercedibus: uitam tenebat: Erat ei tame uxorcula. etiam satis qde tenuis & ipsa. uerum tame postrema lasciuia famigerabilis. sed die quadam: dum matutino ille ad opus susceptum pficiscit: statim latenter irrepit eius hospitium temerarius adulter. ac dum ueneris colluctationibus securius operantur: maritus ignarus rerum. ac nihil etiam tum tale suspicans: impro uisus hospitium repetit. laq; clausis & obseratis foribus: uxoris laudata continentia: ianuam pulsat. sibilo etiam psentia suam denuntiante. tunc mulier callida. & ad huiusmodi flagitia perastutula: tenacissimis amplexibus

EXpeditum

EXpeditū:Explicatū exolutūq; ab amplexibus quibus innexus erat lasciuis ederis ambitiosior. SEmiobrutū:Plinius de cellis uinariis scribens refert mitioribus plagis dolia quæ sunt uasa fictilia uinaria infodi solita terræ tota aut ad portionē situs celūq; pberi alibi uero impositis tectis arceri.imbecilla uina demissis in terrā doliis seruanda.Valida expositis.Iureconsulti quoq; de fundo instructo indicāt dolia defodi solita scribentes instrumento conseruando dolia licet defossa nō sint accedunt.Itē titulo de contrahenda emptione dolia in horreis defossa si nō sunt noiatim in uenditione excepta horreorū uenditioni cessisse uideri. apud eosdē doliariū poni uidetur ꝓ dolio uel cella ī qua dolia uinaria sint sicut.n.scriptū est si exdoliario pars uini uenierit. ueluti metretæ centū.Doliaria anus festiuiter dcā Plauto pro uentrosa & habitissima.

Dolia defodi solita.

Doliariū.

Doliaria. anus.

expeditū hominem:dolio quod erat in angulo semiobrutū:sed alias uacuū:dissimulanter abscōdit:& patefactis ædibus. aduc ītroeuntē maritum aspo sermone accipit. Siccine uacuus & ociosus: insinuatis māibus ambulabis mihi? nec obito consueto labore uitæ nostræ prospicies? & aliqd cibatui parabis:at ego misera per noctē:& per diē lanificio:neruos meos cōtorqueo ut intra cellulā nostrā:salutem lucerna luceat.quanto me fœlicior Daphne uicina:quæ mero & prādio matutina saucia:cum suis adulteris uolutatur. Sic cōfutatus maritus: & qdistic est ait.nam licet forēsi negocio officiator noster attētus ferias nobis fecerit:tn hodie

SICcine:Verbū est castigantis ꝓ sic ne.ita Propertius siccine lente laces. INsinuatis māibus:Ex quotidiana loquendi cōsuetudie usurpatū uerbū.nāq; uulgo sic obiurgamus ignauū inertē.desidiosum ut dicamus hic insinuatis manibus sedet.elegāter autē insinuatis manibus dicit pro inflexis cōpressis cōplicatis.tali enim habitu māus ociosoq; cōprimūt.tāq; māci uideā

Insinuatis manibus.

Cōpssis qd aiunt māibus.

tur.Liuius dixit compressis manibus quod Lucius noster insinuatis docens prouerbialem esse locutionem. Verba Liui hæc sunt.ex libro.vii.in hanc ferme sententiam.Quid aliud causæ esse credamus cur ueteranus dux fortissimus bello compressis quod aiunt manibus sedeas. OBIto labore: Adito suscepto completo.obire laborem dicimus pro adire suscipere complere:ait poeta morte obita pro sumpta suscepta & completa:Sermo obitus a Terentio dicitur in ecyra pro aditus. VItæ prospities: Parto scilicet lucello.quo uita toleratur & uictus quæritur. LAnificio:In andria.primum hæc pudice uitam parce ac duriter agebat lana & tela uictum quæritans.In eandem sententiam ait poeta cui tolerare colo uitam tenuiq; minerua impositum.Vbi exponit Seruius tenui minerua pro paruo precio lanificii:nam hodie quoq; lanificii mercedula uitam tolerant fœminæ pauperiores. Annotandum ē lanificium fuisse in usu nobilium matronarum.apud Romanos hinc autumant scriptores idonei:in nuptiis thalasii nomen inclamari solitum.quod lanificii signum erat.ut uidelicet hac uoce nuptiali admonerentur nouæ nuptæ lanificium in maritali domo exercendum esse.Thalasio enim siue thalasius significat calathum.quod uas utiq; est lanificiis aptum.inde factum est.ut sponsæ auctoribus Plutarcho & Plinio colum comptam lana.& fusum cum stamine secum ferrent:& uiri ianuam lanicio coronarent.Augustus Cæsar filias & neptes ita instituit ut etiam lanificio assuefaceret contra apud persas indecorum erat & sordidum admouere lanificio manum.Ideoq; Alexander Magnus cum olim si sygambi reginæ persarum captiuæ lanam purpuramq; tradi iussisset.ut conficere uestem neptes suas assuefaceret:ubi cognouit ex hoc dono illam tristem esse lachrymisq; tristitiam declarantem. Ipse per ueniens ad eam mater inquit hanc uestem qua indutus sum sororum non solum donum:sed etiam opus uides:nostri decepere memores.caue obsecro in contumeliam accipias ignorationem meam. ita animus reginæ mirigatus est:lanæ appellatione ut docet. VIpianus libro de legatis tertio continetur quæ neta est.& quæ neta non est.ut puta stamen & substamen.succidam quoq; contineri placuit: sed nec ea lana.ex qua quis quasi uestimentum fecerit ualitudinis uel deliciarum gratia continebitur nec ea quidem quæ fomentationis gratia parata sunt uel medicinæ lanarum appellatione continentur. NERuos contorqueo:Alludens ad rem obscœnam usa uideri potest uerbo amphibolo.nam & quæ indulget concubitu.& quæ operoso labori distringitur contorquere neruos dicitur. LVcerna lucerna:Consimile est illud Tibulli dum meus assiduo luceat igne focus. DAphne:Proprium puelle nomen ex lauro ductum:quæ græce dicitur daphne.Vnde chame daphne.pusilla & humilis laurus. Plinio.Daphnon lauretum:famigerata est daphnæ ob amorem apollinis in laurum transfigurata.apud nos hodieq; frequens est nomen lauræ in fœminis quasi dicas daphne.Annotat Plinius nomen imponi uiris latina lingua ut laureæ nominentur ab una arborum lauro libertus Martii Tullii clarus nominatus est Tullius laurea. CONfutatus:Redargutus castigatus & uerbis conuictus confutare enī est uerbis conuincere.& refutare ut inquit Donatus.Verum refutatio in re est.Confutatio in persōa oratore potentissima est confutatio. FOrensi negocio:Sensus est cum magister officinæ nostræ hodierno die occupatus,eēt negociō forēsi. Ideo nos quoq; fumus feriati.officinator autē dicitur officinæ magister:qui operarios mercedula conductos habet quo negocii pleno feriati fuerunt operarii.

Lanificiū in usu matronarum.

Thalasi°. quid.

Exēplū. alexādri.

Nostri decepere meo res.

Lanæ appellatio.

Lana neta.

Chame dapne

Daphnō

Laurea

Tullius.

Refutatio.

Confutatio

Officinator.

Vitruuius officinatorem appellat fabrę structoremq; parietarium cuius probatut exactio. cum subtili ter edificium perfectum accipitur. ISTVD doleum : Attende rem faceram festiuamq;.ex qua astutia malitiaq; muliebris facile deprenditur:nam cum maritus dolium illud uendidisset.In quo adulterum uxor dissimulanter absconderat:repente excogitata fallacia est & stropha astu fœmineo qua maritus stupidus & brutus illuderetur. ET adest:Scilicet emptor dolii. DAto precio:Sine precio ut inquit Vulpianus uenditio nulla est:nō autem precii numeratio sed conuentio perficit emptionem.ut

Arra pro emptore

auctor est Caius iurisconsultus q; sæpe arra pro emptione datur nō eo pertinet quasi sine arra conuentio nihil proficiat.sed ut euidētius probari possit conuenisse de precio.

Quin.

Quin:Hæc particula qui modo hortandi uim habet.& imperādi.alias aliter accipitur. PERcige ris:Expedis te.& præparas:nam accincti sunt expeditiores Hieronymus accingere queso te accingere e contrario discinctos dicim⁹ ignauos:& desides. EXobrutum:Eruptum depromptum extractum Dolia enim ut diximus defodiebant in cella uinaria. ERE'nata fallacia:Dicimus aliquando absolute e re nata ut inquit Donatus. dicius etiam cum adiuncto: ut e re natū exordium dixit Quintilianus itel ligi uolens subito inuentum:& ipsa causa repente sumptum.idē aliubi gratiora esse tradit quæ inuenta subito.nec domo allata.sed interdicendum e re ipsa nata esse uideātur.Igitur e re nata fallacia significatur muliebris dolus.ad fallendū maritum subito excogitatus non domi nō ante compositus: sed ex ipsa re & negocio incontanter expromptus.

Accincti'. Discincti

Ere nata

TEmerarium:immodicū.& solutum qualis in temerariis est copiosus. MAgnum uirum:Adiuuanda pronunciatio est cum ironęa manifesta. EGO mulier:Vis in uocabulo & sexu est.ego mulier quæ foris negociari non noui.Ego mulier quæ intra tecta domi continenter inhabito:mulier quam natura finxit inualido consilio minusq; prudentem. scribit Aristoteles in primo politicorum q; fœmina habet consilium quidem sed inualidum puer uero imperfectum.Xenophon in oeconomico tradit uirum foris parare.fœminam domi parata custodire.

Consiliū in fœmina iualidum.

MInoris distraxit:Minori precio uendidit.Verbum iurisconsultorum de quo supra. ABditamento Detractione ac deductione precii contraria sunt additamentum alterum ab addendo alterum ab ducendo.& quasi abdicando deriuatum. Tanto præstinauit:Tam magno precio emit.absoluta loctio. INepte:In maritum satis dicaciter.nam ut inquit crassus orator apud.M.Tullium.quem nos imeptum uocamus: is mihi uidetur ab hoc nomen habere ductum.q; non sit aptus:qui temporis:qui eorum quibus cum est.uel dignitatis uel commodi rationem non habet.deniq; qui i aliquo genere aut inconcinnus aut multus est is ineptus esse dicitur.quo uitio cumulata est eruditissima illa græcorum natio itaq; q; uim huius mali græci non uident.nec nomen quidem ei uitio iposuerunt. DEscendit in doliū:Ecce fallaciā e re natā.& subito iuētā.qua psuasus maritus illū eē emptorem dolii credat non adulterū. SEdulo:Instanter ipense diligenter dictū sedulo quasi sine dolo.ut interpretatur Donatus.

Abditamentum Ineptus. Græci nō habent uocabulum iepti Sedulo· Vidua non dicitur materfamilias. Male partū male disperit

MAterfamilias:Tāq; ad ignotā directa locutio.ut eā appellatione honorifica apellet matrem familias:de cuius proprietate diximus suo loco fuisset enim suspiciosum.si nomine proprio eam compellasset.id adde q; in una familia non possunt plures appellari matresfamilias:sed una tantum.sed nec uidua hoc nomine.nec quæ sine filiis est uocari potest. MVLtifariam:Multis in locis.& partibus. Antiqui multifariam dixerunt q; in multis locis fari poterat:idest dici oifariā ex oi parte. HIantibus:Patulis. HOmuntio:Homullus diminutiuum est.nec sine probro. ACTVtum:Statin sine mora.

AES de malo:Qui æs idest pecuniam de malo & maleficio partam habet is prodigus æris eē solet. & in rebus emendis incuriosus.nam ut est apud poetam nescio quem male parta.male dilabuntur.& ut inquit comicus noster male partum male disperit.est ergo sensus.uolo inquit diligēter intrinsecus

eradere sordes dolii.ut ita introspiciã an sit futurũ utibile:quæ curiositas adhiberi haud quaq̃ solet ab his qui æs de malo habent.& diuitias possident malo modo partas.quales improbant philosophi. EGREgius maritus:Ironicos.sic illd uirgilianũ.egregiam uero laudẽ. REPREsentẽ. Tibi presentidẽ.representare pecuniam est presentariã annumerare. NVDAtus.Exuta uestẽ:ut cõmodius dolii intrinsecus sordes eraderet. SCABIem uetustam.Trãslatio ab homine.cuius uetusta scabies excalfacta solet.& eo instrumẽto quod scalptorium uocãt:efficari/quæ ut inquit Cor.Celsus.quo asperior est & prurit magis eo difficilius tollitur.Talem scabiẽ agriam ideſt feram græci appellãt.cum ex scabie pustulæ exoriãt a similitudine sordes dolii uetustas.quasi pustulosas scabiei nomine decẽter expressit. CARIOsæ testæ:Vetustissimi dolii.carioſa enĩ ut ãte explicatum est dicimus uetusta & putrilagie marcida:caries est uetustas & putrilago:Affranius Nemo illa uiuit carie cariosior. OCCIpit Incipit BELlissimus pusio.Pusũ & pusionem dici puerum sat notũ est.pusio Iuuenali est pro puero pathico Ciceroni & Apuleio,pelegãti adultero.Valerius quoq; dixit pusionẽ fuluianæ stolæ Clodium adherentem significare uolens fuluiã a Clodio dedolatam. Cuius erat uxor.scio codices aliquantos esse in quibus nõ pusio legitur sed pugio.M.Tullius i oratione pro celio.Tecum semp pusio cum maiore sorore cubitauit.

Scalptorium
Scabies agria.
Caries.
Cario sus.
Pusio.

& egregius ille maritus:accensa lucerna.Discede inquit frater & ociosus adsiste:donec probe procuratum istud tibi representem. Et cum dicto:nudatus ipe delato lumine scabie uetustam cariosæ testæ occipit excalpere.At uero adulter bellissimus ille pusio inclinatã dolio pronam uxorem fabri superincuruatus secure dedolabat. At illa capite in dolium demisso:maritũ suũ astu meretricio tractabat ludicre.hoc:& illd:& aliud: & rursus aliud purgandũ demõstrat digito suo.dõec utroq; opepfecto:acceptis septẽ denariis:calamitosus faber collo suo gerens doliũ:coactus est ad ospicium adulteri proferre.Pauculis ibi diebꝰ cõmorati:& munificẽtia publica saginati:uaticinationisq; crebris mercedibus suffracinati:purissimi illi sacerdotes:nouum questus genus sibi cõminiscũtur:sorte unica pro casulis pluribꝰ euocata cõsulẽtes de rebꝰ uariis plurimos ad hunc modũ cauillãtur. Sors hic erat. Ideo coniuncti terrã proscidũt boues:ut ĩ futuꝝ læta germinẽt sata

DEDOlabat:Subagitabat expolibat complanabat ĩ obsceno significatu.fabrorum uerbum est:qui dolando incuruati complanant materiarum asperitatem:imitatus est autem Pomponium poetam qui scripsit dolasti uxorem. ASTV meretricio:Plautus plurifariam explicat astus dolos calliditates meretricum:quas qui euitare potest euitet/sed uiscus merum est blanditia meretricia.& ut inquit Solomon fauus distillans labia meretricis.& nitidius oleo guttur.Nouissima autem illius amara quasi absinthium.& lingua eius acuta quasi gladius biceps. DIGIto:Indice Oratius.indice monstraret digito:ab indicando nomen inditum:Crassum oratorem indice digito usum optime tradunt Cicero & Quintilianus. VTROque opere perfecto.Perfecit opus suum maritus cum dolii sordes erasit.& item adulter/dum inclinatam fabri uxorem dedolauit. CALAMItosus:Merito calamitosus.& miser qui ludibrio erat uxori impudicæ.& geruli uicem cogebatur implere collo gerens doliũ ad adulteri domitilium. MERCEdibus suffracinati.Pleni repleti instructi dixit Hieronymus nos suffracinati auro Christum pauperem sequimur.& Augustinus ait in libro de uita christiana non ne aspicimus quanto auro.& argento & uestẽ suffracinatus exierit de egypto Cyprianus doctor suauissimus. & martyr beatissimus.notissimum est illud Terentianum uideo cantharam suffracinatam. PVRIssimi:Ironia manifesta. COMMIniscuntur:excogitant inueniunt. PRO casulis pluribus:Quæ ad plures rusticorum casulas esset accõmodata.quidam codices habent capsulis quod non displicet.ut intelligas unam sortem ex capsulis loculisq; pluribus euocatam eductamque a sacerdotibus/ut multiplex uideretur:quæ tamen erat unica.quid si legas casibus.ut codex manu scriptus habet.ut sit sensus sacerdotes/syriacos inuenisse subtiliter sortem unicam:quæ pluribus casibus negociisque inquirentium conueniret.& mire cõgrueret. EVOCAta:Quidam legunt enotata qd quadrat. CONSULentes:Consultores intelligit sic enim dicimus eos qui consilium petunt & sortilegos consulunt. CAVIlantur:Consultores illudunt decipiuntq;. IDEO coniuncti:Verba sorti iscripta quorum intellectus ad res multiplices traduci potest.in decretis canonicis.xxvi.q.i.sortes sortilegiq; testimoniis exemplisq; diuinæ scripturæ improbantur:ubi hoc scriptum legimus.sortilegi sunt:qui sub nomine fictæ religionis per quasdam.quas sanctorum seu appostolorum uocant sortes diuinationis/scientiam profitentur:aut quarumcunque scripturarum inspectione futura promittunt.de sortibus earumq; origine non patum multa.M.Tulius in secundo de diuinatione quam rem ait totam inuẽtam esse fallaciis aut ad questum.aut ad superstitionẽ.aut ad errorem excogitatis:Alias sortes dicimus oracula/ut sæpe apud auctores ex quo illud celebratum. Sors ipsa referenda est ad sortes.

Dedolare.
Dolasti uxorẽ:
Viscus merum meretrix
Suffracinatus.
Sortilegi
Sors.pro oraculo.

TVM si qui matrimoniũ: Docet Apuleius scriptionem sortis fuisse rebus uariis miro astu congruẽtẽ: nã siquis cõsultor an ducẽda eẽt uxor iterrogaret sortẽ ad id respondere uafri illi sacerdotes asseuerabãt. nã sicuti boues coniuncti in aratiõe sunt cã fecũditatis Ita hoies iugali uiclo copulati ad liberos procreãdos sunt fecũdi. si qs cõsuleret an emẽda possessio eẽt ãnuebãt ex eadẽ sorte iterptãtes. Id futurum fœlix & fortunatũ & sic sensus sortis trahebat ad petitiões uarias cõsulentiũ: Oli sortes id genus ex uersib⁹ Virgiliãis cõscriptæ usurpabãtur. Spartianus refert hadrianũ Virgilianas sortes cõsuluisse cum sollicitaret de impatoris Traiani erga se Iuditio. Iulius quoq; capitolinus Albino tradit de fato suo cõsuléti sortẽ his uersibus Virgiliãis dedisse ĩspõsũ. hic rẽ Romanã magno turbãte tumultu sistet eques sternet poenos gallũq; rebellem.

Sortes ex uersib⁹ uirgilii

PREstiaturus: ẽpturus. BOues & iugũ: qa insorte boues cõiuncti noiant. & qa possessiones bob⁹ iũctis colunt bñ argumẽtãtes psuadebãt talẽ ẽptionẽ q̃rẽti futuram lucrosã & cõducibilẽ. IVNctos q̃drupedũ mãsuetissimos: q; pfectionẽ parat & peregrinari uult per spacia iumẽtis & uehiculo uehi solet: hinc boues iunctos insorte interptabãtur Cõuenire ad peregrinationẽ capessendã tãq; ea futura eẽt iucunda & cũ lucro: cũ boues sint inter quadrupedes placidissimæ & lucrũ pstent. Ouidius explicans boũ mansuetã cicurãq; naturã. sic scribit. quid meruere boues aĩal sine fraude doloq; innocuum simplex natũ tollerare labores. Apud antiquos tanta fuit huius animalis ueneratio ut tã capitale eẽt boue necasse q̃ ciuẽ. qui laborioſiſſimus hominis sotius in agricultura placidissimusq; est. SCIsitaretur: Inquireret iterrogaretq; PRAEsagio contẽdebant: Sors de bobus iunctis præsagiũ quoddam atq; prognosticon esse demonstratur prandæ uictoriæ bellatori: nã boues iugo iuncti significare uidebantur ceruices hostium iugo subactas iri. CAPtioso: Callido & deceptorio: sophismata Captiones & captiunculæ dicũtur Au. Gellio: quibus ueluti tendiculis & laqueis dialectici aduersarios capiũt in disputationibus. INTERrogationibus. eorum scilicet qui de rebus uariis sacerdotes consulebant. DEFECti: Viribus succumbẽtes in argento ferendo. quidam legunt iam referti. hoc est suffracinati pleniq;. Quidni: & cur non inquit uia peior illa dicẽda sit: q̃ fossis lutosis ac dep̃ssis uorabat sorbebatq; uiatores. LACVnosis ĩcilibus: Inciles fossæ dicuntur: quæ in uiis fiunt adquam deducẽdam. Cato peryemem aquã de agro depellere oportet: in mõte fossas Inciles puras habere oportet: Dicimus & incilia neutro genere: Idẽ incilia aperire aq̃ deducere ĩ uias & segentem curare oportet uti fluat: Vlpianus titulo de riuis. Incile inquit est locus depressus ad latus fluminum. Ex eo dictus quod incidatur: inciditur enim uel lapis uel terra. unde primum aqua ex flumine agi possit. Elices quoq; non nulli uocant sulcos aquarios: quorum meminit Columella: quibus humorem omnem eliciebant. & extra segetes deriuabant. lacunosum autem dici profundum depressum concauum constat. a lacunis: quæ & ipsæ sunt fossæ. ĩ quibus collecta aqua stare consueuit: quarũ mentio est apud poetã. sic scribentẽ: unde cauæ tepido sudant humore lacunæ. SVBluuiæ: proluuiẽ illuuiem subluuiem ex eodẽ quasi uertice deliquata: nec dissimili significatu dicimus sordes: & imunditias. Subluuies Collumellæ est genus morbi in discrimine ungulæ ouiũ nascens. sic. n. tradit ĩ. viii. De morbis ouilli pecoris scribẽs. claui quoq; dupliciter ifestãt ouẽ siue cum subluuies atq; itertrigo in ipso discrimine ungulæ nascit. subluuies eodem auctore pice liquida eruitur. Intertrigo aũt. ut id quoq; transeunter attigam morbus ẽ quo fœmia iteriora iter se terũtur: siue eqtatu aliaue de causa attrita adurũtur: Itẽ si spes pedem. ungula ungulam inter se terit ab interterẽdo dicta. græce Paratrimma nomiatur: Remediũ Catonis ad intertriginem est furculus absinthii pontici subannulo cum in uia ibis. M. Varro subtiliter docet itertriginẽ esse malũ quo duo inter se trita mẽbra leduntur. ĩ codicibus Varronianis mẽdose legitur intrigo. p itertrigo. DE tergo. a tergo. post tergum.

tũ siquis matrimoniũ sorte cooptantes interrogarẽt: rẽ ipsam responderi aiebãt. iungẽdos cõnubio: & satis liberũ procreãdis. Si possessiões p̃stinaturus quæreret: merito boues. ut & iugũ. & arua semẽtis florẽtia. p̃nũciari. Si quis de profectione sollicitus: diuinũ caperet auspiciũ: iunctos iam: paratosq; quadrupedũ cũctorũ mansuetissimos: & lucrũ promitti de gelbæ germie. si p̃liũ capessiturus: uel latronũ factionẽ p̃sequuturus: utiles nec ne processus sisciteretur: aditam uictoriam sorti præsagio contendebant. quippe ceruices hostiũ iugo subacturi. & prædam de rapinis uberrimam fructuosamq; capturi. Adistum modũ diuinationis eius: astu captioso corraserant: non paruas pecunias. Sed assiduis iterrogatiõibus: argẽti facietate iã defecti: rursum ad uiã prodeunt: uia tota quã nocte cõfeceramus: lõge peiorẽ: qdni lacunosis ĩcilibus uoragiosam. ptim stagnanti palude fluidã. & alibi subluuiæ cenosa lubricã. crebris deniq; offensaculis. & assiduis lapsibus: iã contusis cruribus meis: uix tandem ad campestres semitas: fessus euadere potui & ecce nobis repẽte dtergo

Boues placidiss.

Capitale boue occidere.

Captiões Sophismata.

Inciles fossæ.

Incilia.

Elices sulci.

Lacunosus.

Subluuies:

Morbus

Intertrigo.

MANIpulus armati æquitis: Armatorũ equitũ globus: de manipulis supra dixi. GVRVli rabie. Impetu cursorio. INVOlant: Violenter inuadũt. inuolare dicitur ut iquit Donatus i. vi. æneidos cõmẽtario. cũ uiolentæ manus in aliquẽ dirigũtur: alias iuolare dicimus: cũ aliquid furtim uola manus subtrahitur. Vola aũt media ps manus & pedis significatur. SAcrilegos. Lucianus. ασεβεισ και ιερο συλονσ εκαλουν. id est ipios & sacrilegos appellabant. COLlo cõstricto. In ius rei collo obstricto & faucibus itortis trahi solent ut diximus. Sic & Amphitrionẽ collo obstricto trahit Plautin⁹ Iuppiter.

Inuolare.

manipulus armati supercurrit equitis. ægreq; cohibẽtes: equorum curuli rabie: Philebum cæteroſq; comites eius inuolant auidi. colloque cõstricto. & sacrilegos impuroſque compellantes. interdum pugnis obuerberant. necnon manicis etiam cunctos coartant. ac identidem urgenti sermone comprimunt: promerent potius aureum cantharum: promerent auctoramentum illud sui sceleris: quod simulatione solennium: quæ in operto factita uerant: ab ipsis puluinaribus matris domini clanculo furati. prorsus quasi possent tãti facinoris euadere supplicium: tacita profectione adhuc luce dubia pomeriũ persuaserint: nec defuit qui mãu sup dorsum meũ iniecta: iipo deæ quã gerebã gremio scrutatus repiret: atq; ĩ corã omniũ aureũ depromeret cãtharũ. Neciſto saltem tãnefario scelere: impuratissima illa capita cõfutari: terreriue potuere, sed mẽdoso risu cauillãtes. En inquiũt indignæ rei

MAnicis. Vinculis manuũ Virgilius ipse uiro prim⁹ manicas atq; arcta leuari uincla iubet pria⁹. Alias manicæ manuũ tegumenta dicuntur. Manicula uero significat partem aratri: quæ manu bubulci & aratoris cõtinetur. auctor M. Varro. PROmerent potius. Lego otius inclamãt enim milites. ut otius hoc est cito ac celeriter sacerdotes illi depromerẽt proferẽtq; : cantharũ furto subtractũ Annotandum aureum cantharum dici a Lucio nostro: quam phialam dixit Lucianus sic scribẽs. αραθη. ω. αφιμ χρυσην κλεψαρ τεσ υπο τη θεωσ φερομ. i. oblatã phialã aureã furãtes itra simulacrũ deæ exportarũt. Auctoramẽtũ sceleris Pignus ac uiculũ: qđ illos furti alligat quo ĩ furto deprnsi otinentur. in tertio Suetonii cõmẽtario scripsi auctoratos uocari gladiatores. qui se uendunt ludo q̃si addicti. hĩc auctoramẽtũ pro obligatiõe siue p̃cio & mercede qua auctoratus mãcipat. Seneca libro quarto de beneficiis hominẽ uenalis animæ crebris auctoramẽtis accendebat. M. T. i primo officiorũ merces ĩqt auctoramẽtũ seruitutis ẽ cui cõsimile ẽ istud Apuleianũ: &. n. fere eodẽ modo dicit auctoramẽtũ sceleris: quo auctoramẽtũ seruitutis põt & simpliciter positũ uideri p argumẽto idicioq; & pignore sceleris illorũ ac furti. MAtris domini: Lego matris deor. hoc ẽ cybeles q̃ mater deũ nominitat.

Manicæ. Mãicula. Auctoratus

IN opto factitauerãt. Optanea sacra appellãt. quæ ĩopto fiũt: ne pphanor oculis polluantur: Plinius tradit gallinas nigras ad optanea sacra puras nõ uideri. LVce dubia: hora ãtelucana matutinoq; crepusculo qñ lux nũdũ liqda ẽ. & clara: sed crepusculascẽs. Prisci græcor primã lucẽ quæ p̃cedit solis exortũ λυκην appellauerũt idq; tẽpus lycophos cognominãt. Pomeriũ puaserit. Idest muros urbis. & circuitum exierint: Pomeriũ uerbi uim solũ intuentes. post mœniũ interp̃tatur esse: est aũt magis circa murũ locus quẽ in cõdendis uiribus consecrabãt: tã interiore parte q̃ exteriore: quẽ neq; habitari. neq; arari fas erat. & hoc spacium non magis q̃ post murum esset q̃ qd murus post id: Pomeriũ Romani appellarunt auctor Liuius. Augures pomerium diffiniunt locũ esse per totius urbis circuitum pone muros certis regionibus determinatũ: Pomeriũ nũq̃ prouinciali sed italico agro acquisito mos p̃fere apd Antiquos fuit: ut docet Seneca ĩ libro d breuitate uitæ: Senecæ subscripsit Cor. Tacitus his uerbis Pomeriũ uerbis auxit Cæsar more prisco quos is q̃ p̃tulere iperiũ ẽt termios urbis p̃pagare dat: Illud annotatu dignũ qđ pomeridianũ nõ a pomerio deriuat. sed quasi post meredianũ dicitur. Quintilianus pomeridianas scolas appellat: quibus Aristoteles post meridiẽ artẽ oratoriã p̃cipiebat. diuus Augustinus libro. viii. confessionũ spectaculũ circensiũ pomeridianum uocant quasi post meridianũ M. T. in oratore dicere mauult pomeridianas quadrigas q̃ post meridianas: & ita dicendum p̃cipit:

Optãea. Lyco phos q̃d. Pomeriũ Pomeridianum.

REperiret: Scilicet cãtharũ quẽ syriaci clanculo furati in gremio deæ syriæ occultauerant: Lucianus. ερυορ αυτοερτω κολπωτησ θεου: Idest inuenerũt furtum in gremio deæ. IN coram omnium Corã oib⁹ locutio Apul. peculiaris. IMpuratissima capita: flagitiosissima fœdissima: spurcissima. Mẽdoso risu. Sæpe risu: facetoq; mendatio homines elabuntur ex crimine manifestario. & hæc quoq; disciplina rethorica est. ut si obiectum sit turpe aliquid quod negare non queas responsione ioculari eludas. & rem facias risu magis dignam q̃ crimine sicut fecisse Ciceronem proditum est. qui cũ inficiari non posset pecuniam se domus emendæ causa a Publio sylla reo accepisse quam prius se accepisse negauerat urbano dicto diluit mendatium & risit satis dicẽs prudentis & cauti patrisfamilias esse qđ emere uelit empturum se negare: propter competitores. emptionis. sic nunc isti impuri sacricolæ. in furto manifesto deprensi doloso risu & astuta cauillatione sacrilegium ĩ religiosũ officiũ cõuerterunt.

Sci tũ Ciceronis.

Xenia. SAEVITAtem. Sæuitiam: quã ueteres sæuitudinẽ quoq; dixerũt sic & solitatem pro solitudíe usurpant. CALICulum. Vasculum a calice fit ὑποκορισμα calicus. Quem domini mater: Corrige ut supra deum mater ideſt cybele quæ deorum mater uulgo dicitur. aiunt sacerdotes cybelem donasse affaniæ cantharum illum aureum sorori suæ deæ syriæ. & ita se purgantes astuto commento Crimen deriuant in liberalitatẽ numinis: SORORi suæ syriæ: Cum cerimoniæ deæ syriæ & cybeles sint sororiæ Neniæ. atq; germanæ: cum iidem pene sacerdotes / eadem uesana bacchatio / merito sorores esse dicuntur: immo ut supra docuim⁹ una eademq; est dea. sed nomina plura.

HOSPItale munus. annotaui i secundo cõmentario moris fuisse apd ãtiquos: ut hospitibus i hospitalia receptis / mitterẽt xenia. hoc est munera hospitalia: quod & uitruuius eleganter memorat .i. vi. de architectura: Itaq; syriaci sacerdotes e re nato mẽdatio ita suum furtum excusant: ut dicant cybelẽ syriæ deæ sorori suæ hospitõ susceptæ cantharũ dedisse pro xenio. i. mũere hospitali. AFFAnias. nugas uerba futilia: ac mera mendacia a fando icliata dictio qua Hieronymus & alii pleriq; utuntur. Nenias quoq; usurpant sidonius & Hieronymus nõ lõge ab hoc significatu affaniaꝝ. ABLAtrãtis More latrãtium canum uociferãtes / potest & legi blacterantes qd' proprium est eorũ. q mẽdacia fundit ãt & affanias iact ãt. IN tullianum cõpingunt: In publicã custodiã cõiiciunt. Lucianus dixit εις τηρειρκτηρ εμβαλουσι. i. carcerẽ cõiiciunt ex romão ritu & uocabulo Tullianũ scitissime posuit itelligi uolens. γερικως. carcerẽ. nã in carcere romano ps subterranea dicit' Tullianũ ab eo qd additũ fuit a Tullio rege. ut docet. M. Varro. cui subscribẽs festus Põpeius Tullianum īquit quod dicitur pars quædam carcer is Ser. Tullium regem ædificasse aiunt. tullianum Salustius in catilina graphice describit his uerbis. est locus in carcere quod Tullianum appellatur ubi Paulum ascenderis depressus. ad leuam circiter. xv. pedes humi depressus. eum muniunt undiq; parietes atq; īsuper camera lapideis fornicibus iũcta: sed iculta tenebris odore fœda atq; terribilis eius facies ẽ. Liuius quoq; Tulliãi meminit. libro undetrigesimo scribẽs pleminium delegatũ fuisse i Tullianum ex senatus consulto. APVD fani donarium. Donaria dicimus dona propriæ diis oblata. & repositoria donorum. hic donarium ponitur. pro loco templi in quo reponuntur oblata: & ita donarium dici docet Seruius grammaticus: sicut sacrarium dicitur locus in templo ubi sacra reponuntur. Donaria quoq; accipi pro donis docent testimonia eruditorum: & Testatur macrobius sic scribens in tertio saturnalium ornamenta sunt clipei coronæ & huiusce modi donaria. Donarium autem & donum ex græco ductum est. quod illi uocant δωρον. unde antidora dicta pro remunerationibus. uerbum iurisconsultorum: apud quos libro quinto digestorum sic scriptum legimus. plane si Antidora acceperũt dicendũ est ea tenus locupletiores factos quatenus acceperunt: & uelut genus quoddam hoc esset permutationis: Doron quoq; græci palmum appellant unde tetradoron. & pentadoron. lateres instructuris edificiorum nominatur. nam quod est quoquo uersus quattuor palmorum Tetradoron: qd' quiq; pẽtadorõ dicit' publica opera pentadoro priuata Tetradoro struebãt. auctores Victruuius & Plinius. Fana uero dici templa notissimũ est. siue a fãdo quia dum pontifex maximus dedicat certa uerba fatur. siue a fauno. ut Martianus & probus grammaticus prodiderũt: a fano fanaticus dictus qui circum fana furore uaticino afflatus bacchatur. & caput iactat: & p furorem respondãt. ut supra annotauimus. ex auctoritate iurisconsultorum ad edictum edilitiũ. VENVI: Vẽditioni. VOCE præconis: Præco prædicare solet quæ uenalia sunt: ut ante dictum est: Plautus in eo astas lapide ubi præco predicat. PRAEstinauit: Emit. PISTOR: Lucianus. απελουτο μεξεμω αρτρω ποτοῳ πλησιοῳι κωμηροικομτιτεχρηεχομτι αρτους μεττειρ. ideſt ad uerbũ uendiderunt me hospiti proximum castellum incollenti artem faciendi panes callenti. AFFAtim. Abundanter & large. PARiter. Lege per. SCRVpis: Saxis uiam scruposam senticosamq; fuisse demonstrat quam Lucianus dicit. ολοραγαλεαρ. AC pristinum. Manifestus error ex litterarum transmutatione legendum enim est. ad pistrinum quippe signat se factum esse iumentum pistrinense: græci Mylon. μυλωρα. appellant Lucianus. εις ἀγειμε εις τορ μυλωρα.

sæuitatem: q̃ pleriq; insontes periclitantur homines. propter unicum caliculum: quem domini mater: sororí suæ syriæ: hospitale munus obtulit: noxios religionis antistites ad discrimẽ uocaritis. capitis. Hæc & alias similes affanias frustra ablatrantis eos: retrorsũ abducunt pagani. statimq; uinctos in tullianum compingunt cãtharoq;: & ipso simulacro quod gerebam: apud fani donarium redditis: acconsecratis: altera die productum me: rursum uoce præconis uenui subiiciunt. septemq; nummis carius: q̃ prius me comparauerat Philebus: quidam pistor de proximo castello præstiauit. protinusq; etiã frumẽto coẽpto affatim onustũ: piter arduũ: scrupis: & huiuscemõi stirpib⁹ ifestũ: ad pristinũ qd exercebat. pducit. ibi cõpluriũ iumentorũ multiuii circuitus intorquebãt molas ambage uaria.

MVLtiuii. Eleganter multiulos circuitus dicit: qui multiplici reciprocoq; gyratu circa molã in piſtrino fiunt a iumentis ĩ orbem recurrẽtibus. AMbage. Ambitu circuitu gyro Auſonius. cui ſubiugabo de molaq; ambagibus. PERpeti. Perpetua. & cõtinua: Plautinus Soſia iquit noctẽ pependi perpetẽ. VERtigine. rotatu circũactiõe motu orbiculato a uertendo dicit. Plinius ĩ ſecundo tradit mũdũ ciẽq; agi æterna uertigine hinc uertigines capitis: exquibus cũcta uerti uident. hic uertigoſus motus ĩ orbem factus qualẽ Seneca & Saluſtius turbinũ motũ appellauerũt. LVCVbrabãt. Ad lucernã cõficiebant. Eruditi lucubrare dicuntur ad lucernam ſtudentes: commẽtanteſq;. Quĩtilianus ait fuliginẽ lucubrationũ bibendam oratori. M. Tullius in epiſtolis ad quintũ fratrem refert ſe ſcripſiſſe epiſtolã ad lychnũ ligneolũ: Plinius auctor eſt quoſdam ſcriptores facetiſſimos inſcripſiſſe libros ſuos titulo lucubrationum. RVDImẽtum ſeruitii. Tirocinium & noui tatem ſeruitutis piſtrinenſis alibi rudatum dixit pro rudimẽto. Plinius rudimentum lucis appellat initium uitæ. LOca lautiora. Alludere uidetur ad morem romanorum. qui legatis exteraq; gentium loca pbebant & mũera mittebant. quæ laucia dicebãtur. quidam lauticia appellant. ſuper hac re in libro annotationum. lauticiam epularum magnificentiam dicunt: lauticia appellatur farina ex tritico aqua cõſperſa. MOlæ aſtituor. AD molam maximã circunagendam ligatus apponor ſtatuorq;. VElata facie: hoc hodieq; fit. ut piſtrinenſi iumento facies oculiq; uelentur: Ne uertigine uexe. Lucianus. οθορηται ομματα μου εμ πεταςαρτες υποξευγνυουσι μετη κωπη της μυλης. Ideſt uelamine oculos meos conuelantes ſubligant me ad manubrium molæ. RECALcans ueſtigia. per quadam euidentiam. & illuſtrationem totum hoc negocium graphice depictum ſubiicitur oculis lectorum. ut non tam legere q̃ uidere uideantur. ERROre certo. decenter dictum: ſic planetæ uagari dicuntur Errore certo. unde errones a nigidio nuncupantur: quorum diſcurſus erraticus eſt: ſed ſtatus. & certis limitibus incluſus: nec enim ſidera ulla errant minus illis. TIROcinio. rudimento primordioq; Tirocinatio alio nomine dicitur de Tirocinio aduleſcentulorum: qui togam puram induebant. & in foro eloquentiam auſpicabantur ſcripſi: apud Suetonium in ſecundo commentario. DISCIpli næ. Alludit ad Tirocinium noui militis: qui Tiro nominatur: qui diſciplina militari inſtitui ſolet: ut docet Vegetius. MACHInas uidiſſem. Lucianus. εγωλ ε ηπιστα μην οπωσ χρη α γειρ πολλα κησ παθων ego ſciebam quẽadmodum molas circunrotari oporteret ſæpe id expertus. LEGAtum iri: exiſtimabam inquit ut me legarent amandarentq; ad alium leuiorem laborem ſubeundum uel pciari ſinerent in pabuli ſagina: ſermonis elegantiam attende in eo quod ait legatum iri. cibatum iri. BAculis armati: Lucianus. λαβορτες πολλοι τασ ερ ραβδους περιϛαρται με ideſt multibaculos intus capientes me circunſteterunt. M. T. inoratiõe pro cecina ſubtiliter docet armatos dici nõ ſolũ qui ſcutis teliſq; parati armatiq; ſũt: ſed eos ẽt: qui glebis aut ſaxis aut fuſtibus inſtructi fuerint: Paulusquoq; iuriſconſultus titulo ad legem iuliã de ui publica armatos inquit eos accipere debemus: qui habent tela. & aliud quod Nocere poſſit: Quin etiam titulo de uerborum ſignificatione ut ſcribit Caius armoꝝ appellatio non utiq; ſcuta & gladios & galeas ſignificat. ſed & fuſtes & gladios & lapides. PLAgas ĩgerentes aceruati. græce dixit Lucianus παιουσιν αθροα τηχειρι ωσ τε μ ευποτησ πλαγησ ωσπερ ϛροβορ εξαπιρησ ϛρεφεϛαι. i. feriunt me aceruatim ut dolore plagaꝝ repẽte iſtar rotæ uel trochi circũrotarer. TVRBVlentãt: exagitãt uexant. perturbant.

Vertigo
Vertigo ſus
Lucubrare.
Rudimẽtum
Laucia
Lauticia
Errones planetæ.
Tirocinium
Tirocinatio
Armati q̃
Turbulẽtat

Tenea spartea

TEniæ sparteæ. Tenã sparteã accipe pro uiculo siue helcio: quo illigatus circa molas pistrinenses discurrit. nam solet sparto: quod iũci genus é: talis Tenia uinculũq; cõtexi. Tenia aũt proprie dicitur uitæ extremitas: ut docet Seruius enarrãs illud Virgilianũ fit lõgæ Tenia uittæ hic accipitur pro tota fascia & ligamento. Metaphoricos dixit Plinius frequentes quippe teniæ albicãtis uadi carinas teritãt.

Secta

OBIrem: Ardirẽ: susciperẽ: pagerem. SEcte cõmutatõe: Trãslatio a philosophis: qui ab una secta ad alterã transfugiũt. Lucius qui prius exps & ignarus opis pistorii uidebatur mox excitatus plagis cœpit scienter circũagere rotas pistrinenses. & ita a secta ignauiæ ad sectam industriæ subito trãslatus cõmouit risum circũstãtibus pterea sectæ nomẽ bene quadrat illi qui sectat' discursus multiuios imola

Defecti Helcium sparteũ

pistrinensi circũagẽda. DEFEctũ: Exhaustũ debilitatũ. & labore deficientem. talẽ refectio refocillat. apud Pliniũ remedia sũt plurima defectis mentia. sic. n. resolutos uocat. & animi defectu laborãtes de quibus aliubi plura. HELcio: sparteo dimoto. modo Teniam sparteam modo copulam sparteã modo helcium sparteum mira uarietatis elegantia appellat: intelligi uolens tot uocabulis. id uiculi genus: & nexus quo iumẽta capistrata ttahũt machias. & circũ rotãt

Helciarii

teniæ sparteæ totus inixus: discursus alacres obirem. hac subita sectæ cõmutatione: risum toto cœtu cõmoueram: iãq; maxima diei parte trãsacta: defectum alio quin me helcio sparteo dimoto: nexu machinæ liberatum applicãt psepio. At ego quãq; eximiæ fatigatus. & refectione uiriũ uehementer indigus: & prorsus fame pditus tamẽ familiari curiositate attonitus. & satis anxius: postposito cibo: qui copiosus aderat: inoptabilis officinæ disciplinam cum delectatione quadam arbitrabar: dii boni quales illic homunculi uibicibus liuedinis: totam cutem depicti. dorsumque plagosum: scissilli centunculo magis inumbrati: q̃ obtecti: nõnulli exiguo tegili tantũmodo pubẽ intecti: cuncti tamen sictũicati: ut eẽnt per pãnulos mãifesti: frõtes litterati.

molas: helcium dici potest quasi tractorium instrumentum a uerbo græco ελκυω siue ελκω quod significat traho. inde helciarii dicti. qui trahunt funibus nauigia aduerso anne. Martialis. nec clamor ualet helciarioꝝ. Sidonius optimo epitheto curuos uocat illo hendecasillabo curuoꝝ: hic corus helciarioꝝ. imponitur ergo helcium iumentis pro adminiculo tractorio. unde & nomen: tractoria organa appellat uictruuius machinas quibus onera pertrahuntur. INDIgnus: Corrige indigus hoc est i

Tracto, tia organa.

digens cibo ad uires reficiendas. & corpus roborandum. FAMIliari curiositate. mihi propria & peculiari: ut inquit Seneca curiosum nobis natura dedit ingenium: sæpe tamen hæc curiositas auctore fulgentio periculoꝝ germana detrienta suis amatoribus nouit magis pturire q̃ gaudia. INOPTAbilis. Inamabilis minimeq; desiderabilis. ARBItrabar: spectabam cõtemplabar. Quales illic homũculi. descriptio est speciosa officiæ pistrinẽsis instrumẽtiq; pistorii. pistorio instrumẽto legato: ut ĩquit paulus iurisc̃sultus pistores i esse uideri possunt: nã instrumenti appellatõe seruos quoq; contineri c̃stat.

Vibices

VIBIcibus. uibices sũt plagaꝝ notæ uerberũq; uestigia icorporibus. dictæ q̃ ui fũt: hic per decentem translationem dixit Persius: si puteal multa cautus uibice flagellas. M. Cato i libro qui de falsis pugnis scriptus est. ita cõquerit: ubi societas. ubi fides maioꝝ: isignitas iniurias plagas: uerbera: uibices: eos dolores. atq; carnificias per dedecus atq; maximã ignominiã te facere ausũ esse. LIVEdinis: Liuoris: legimus apud Solomonem i ecclĩastico qd flagelli plaga liuorem facit: apud Pliniũ inumera medicamenta iterciſim tradũt ad liuẽtia & suggillata: sũt aũt sugillata Idẽ pene quod uibices: uestigia. s. ex uerberibus & cõtusis q̃ græce dicũt. υπωπια. DEpicti cutẽ. depictam cutẽ habentes figurata loquutio. cõ

Liuedo. Liuor Suggillata

simile est illud Plautinũ in epidico. ex tuis uerbis meum futuꝝ coriũ pulchrũ p̃dicas quem appelles atq; Zeusis duo pingent: pigmẽtis ulmeis. PLAgosũ: Plagis plenũ & p̃gnãs: aliter Oratius plagosum

Plagosus.

appellat orbilium grammaticum uidelicet a. æ. uitia uerberandi. plagisq; in discipulos ingerendis. CENtuculo: Veste uiliore. de hoc in primo commentario copiose diligenterq; perscripsimus. MAgis inumbrati: Libro primo consimiliter dixit: scissili palliastro semiamictus. EXIguo tegili. Annotandum est noue positum Tegile esse pro subligaculo tegumentoq; uerendorum a tegẽdo ducto uocabulo Plinius tradit Tegulo harundinum domos a septentrionalibus populis operiri. ubi tegulum

Tegile Tegulũ. Tegillum.

accipitur pro tegumento operimentoq; domorum: Tegillum dixere ueteres per diminutiõnem pro tecto uelamẽta autẽ genitaliũ multiiugis uocabulis dici aliubi annotauimus. nãq; subligar subligaculum campestre. succintoria perizõata. fœminalia femoralia braccæ. & dictione apuleiana Tegile di-

Cãpestre. succincto rium

cuntur: tali autem Tegili hodieq; operarios pistorios in pane conficiendo uti uidemus uerenda tantum conuelantes reliquo corpore nudato. PVbem intecti: Intectam uelatamq; pubem & uilia habentes per elocutionem figuratam lucio nostro perq̃ familiarem. MANIfesti: cnnspicui tanquam nullo uelamento tecti forent. FRONtes litterati. habentes in fronte notas litterarum cauterio inustas qua pœna affici solet seruus ob noxã. Antiqui stigmatias. & stigmaticos uocãt punctos no

Stiatice Stiatici:

tis. & litteris iscriptos i frõte inustosq; Plinius i. xyiii. tales denotãs decenter ĩquit: atq; nunc eadem il-

la uincti pedes damnatæ manus inscripti uultus exercent: Iuuenalis stigmaticum designat cum ait. Tum fœlix quotiēs aliquis tortore uocato uritur ardēti duo ꝓpter lintea ferro: auctor ē. M. Tulius Alexādrum phereum cum ad uxorē incubiculū ueniret solitū ꝓmittere seruum stigmaticum. cōpunctum notis thraiciis. districto gladio ob metum: Aristophanes facetissime dixit populus samiorum est literatus alludens ad stigmata frontibus inusta. athenienſibus captiuis samii noctuā in frontibus iusserūt par pari rependentes. CAPILlum semirasi. habentes capillos ex parte rasos: nā eorū ē qui manu mittuntur caluos fieri & raso toto capillicio pileū cape tāq; tēpestatē seruitutis effugisset. ut naufragio liberati solebāt. PEdes anulati. de center positū pro cōpediti uincula tiq; tanq; compedes & uicula sint anuli pedum Plinius dixit uincti pedes: sic & Martialis anulos pro uiculis posuit qui scribens de illo qui cōpedes saturno dedicauerat scite iqt has dicat catenas saturne tibi zoilus anulos priores Plinius in. xxxiii. annulum promethei ferreum intelligi uoluit uinculum fuisse non gestamē. LVrore Pallore: & lurido colore deformati. PALPEbras adesi: quasi habentes palpebras adesas corosasq; ex calligine. MALE luminati. male oculati. PVLVISculo persperſi: Pugiles luctatoresq; apud antiquos in exercitatione palestrica: & luctatione puluerem inspergebant corporibus: qui græco uocabulo a tactu aphe nominatur de quo epigrāmatista. & flauescit aphe. Seneca. libro. vii. epistolarū moralium elegāter & scite sic scribit. Totum athletarum fatum i illo die perpeciendū fuit a ceromate nos aphe excepit. in crypta neapolitana. quibus uerbis decentissima quadā translatione nec satis cognobili significat duo incōmoda inter se contraria luti & puluerıs se simul pertulisse: & post cenosam fedatiōem uolutatu puluerıs agitatum: nā ceroma pro luto: aphen pro puluere decēter posuit Quod utrunq; uocabulum athleticū est. siquidem ceroma unguen est ex luto oleoq; cōmixtū quo athletæ. peruncti corpora exercebāt: Cuius Plinius: Martialis: Iuuenalis: Hieronymus cæteri meminerūt: aphe puluisculū est siue harena palestritaꝝ ad corporis inspsionē tanq; mēbra robustiora fierēt eo adminiculo. Ouidius luctā Herculis acheloiq; describēs ait. inq; uicē fuluæ tactu flauescit harenæ. Lucanus quoq; huius harenæ palestricæ cōmeminit. In certamine Herculis & anthei scribens: auxilium membris calidas infudit harenas. Suetonius tradit Neronem alexandrina naui puluerē luctatoribus aulicis ad uexisse. Quin ēt Plinius noster in. xxxv. refert harenā e Nilo tenuissimā peti solitā ad debellanda corpora palestræ studiis. inde patrobio Neronis principis liberto aduehebatur. quin & leonato & crathero & meleagro Alexandri magni ducibus fabulum hoc palestræ causa deportabatur: huinsce rei mentionem quadam tenus facit & Plutarchus in alexandro apud Græcos quod notabile est. proꝝ uerbii loco dicitur aconiti uicit quotiens quis sine labore uicerit & sudore: Aconiti enim significat citra puluerem: quo pugiles in athletico certamine perspersi depugnāt: pausanias tradit athletam Dioreum uicisse aconiti quod Plinius noster interpretatur citra puluerıs tactum: sic scribens in. xxxv. Alcimachus Dioxipum. qui pancratio olympiæ citra puluerıs tactum quod uocant Aconiti uicit: cum igitur luctator sine puluere luctatur. ea leuis & incruenta pugna haberi solet. ex hac doctrina fit ut locum apud. Au. Gellium sic emendē: quem plerique omnes incuriose negligenterq; transmittunt: nam libro. y. noctium atticarum sic scriptum legitur. ouandi causa est cum deditione repente facta in puluere ut dici solet incruentaq; uictoria obuenit quid est in puluere ut dici solet nimirum ut ego sentio intelligi uoluit prouerbialem hanc græcam dictionem aconiti ideoq; existimo ita corrigendum sine puluere ut dici solet. id enim significat aconiti. & ita uerba gelliana cū ritu uerboq; uetusto cōueniunt e cōtrario coniti uicit dicitur apud eosdē græcos: quotiens cū labore & sudore uictoria paritur: coniti. n. significat cū puluisculo & puluerıs palestrici inspsione: illud quoq; hoc in loco adnotandum conisterium esse in structuris palestrarum membrum. quo palestritæ puluisculo flauescentes luctam exercent. a conis quis est puluis dictum conisterium. cuius meminit Victruuius in. y. conuerrere cum puluiscu-lo ex Plautina prouerbiali locutione est totum auferre & nihil prorsus relinquere: Metaphora sumpta a conuersitore scopario: qui a cena uerrens pauimentum reliquias omnis ciborum cum puluere colligit conuerritq;. Puluisculum neutro genere & masculino usurpari inuenies. apud auctores idoneos. CANdidati: loculariter alludit ad candidatos hoc est petitores magistratuum. qui candidatorium munus in toga candida obibant de quo suo loco satis multa. IVMENtorio contubernio: Hoc est de iumentis meis contubernalibus translatio sumpta a militari contubernio. CANterii: Equi uiliores excastrati. Canterinum hordei genus uocant scriptores rusticationis. MOles: Fasces & aceruos Plinius palea inquit plures gentium pro fœno utuntur melior ea quæ tenuior minutiorq;. & puluerı pro pior ideo optima e milio. proxima ex hordeo: pessima ex tritico ꝑterq; iumentis opere laborantibus.

Samii literati.

Noctua īfrōtib⁹ aticorum.

Anulati peredes.

Aphe.

Ceroma

Harena palestritarum.

Aconiti uicit.

Locus Gelii.

Coniste rium

Cōuerre re cū pul uisculo.

Palea.

Carioſi artus. CArioſa:Eroſa attrita putreſcẽte.carioſi artus dicuntut a Hieronymo ſenio & ætate longa corioſi & putridi. FOLLIcantes nares.Inſtar follium reciproco ſpiritu nares agitãtes.hieronymus caligas

Follicantes caligæ. monachoꝝ follicantes decentiſſime dixit.pro calceis laxis atq; enormitate flacẽtibus quales Hippocritæ geſtant:ut cõtemptores humãi cultus eſſe uideantur. TVSSEdinis:A tuſſi tuſſedinem noua

Tuſſedo. tor uerborum graphicus Lucius noſter decenter inflexit formauitq;.idem autem ſignificat tuſſedo.

Pertuſſis. quod tuſſis ſiue pertuſſis:namq; a Seneca dicitur pertuſſis continens tuſſis & inueterata q̃ uix unq̃

Hiulcare. eliditur:qua nõ parum multi con

Hiulci uerſus ficiũtur. HIVLci pectora. Haben

Hiulca oratio tes pectora hiulca. hoc eſt paten/ tia diruptaq;:quod ex tuſſis agita tu & pulſu ſolet accidere.uerbum uetus eſt hiulcare quod ſignificat apire ac diſcidere. Catullus eſtus hiulcat agros Diomedes grãma/ ticus hiulcos uerſus dici quoſdã autumat qui exiles ſunt.& quaſi in media parte hiantes & aperti: itidem hiulca oratio dicitur diſſo luto & hians.nec ſatis diligenter coagmentata. COpulæ tritura: Helcii & uinculi attritu. quotidie uiſuntur talia iumẽta. ceruicibus exulcerata & collo detrita ob iu/ gũ uiculũq; tractorium. Martialis eleganter recutita mulꝛæ colla di/ xit:quæ tritura rupta erãt. & exul/ cerata.ſic enĩ inquit:nec ruptæ recutita colla mullæ.copula uinculũ cõlli ſignificatur.ſic & Ouidius

Copula. Copulæ proſoris Tenus. copula detrahit canibus.Plautus pluratiuo numero copulas poſuit pro loris duplicibus ad colligan dũ ac uerberandũ accommodatis ſic enim ait in epidico. Queritant me.In manibus geſtant copu/ las. OSſium tenus:Vſq; ad oſſa.& mõ tenus eſt aduerbium nam ut inquit Seruius ſi eſſet præpoſi/ tio ablatiuo cohereret. Veꝛ ut auctor eſt Priſcianus in.xiiii.tenus τοαχρισ ſignificat:qd ſine dubio aduerbiũ eſt.& hoc quoq; inter prepoſitiones annumerant.quod non ſolũ ablatiuo ſed etiam geni/ tiuo caſui. Virgilius more græco adiũgit.ut in tertio Georgicoꝝ.& crurũ tenus a mento palearia pẽ dent.ſic & Plinius inquit de pictore quodam corpoꝝ tenus curioſus. COſtas caſtigatione.Plautus

Veternus. Lethargus Subetia Veternoſus Macies ſcabiẽ facit coſtæ occalluere plagis. Vngulas porrecti: Habentes ungulas exporrectas extenſaſq; i ueſtigia præ/ grandia.ob circunciſionem mutilatio neq; factam.ex ambagibus piſtinẽnſibus:plus dixit Plautus in aſinaria.ſic ſcribens nempe eos aſinos prædicas uetulos claudos quibus ſubtritæ ad fœmina iam erant ungulæ. COrium exaſperati:Habentem corium ſcabioſum exaſperatũq; ex locutione Apu/ leio uſitatiſſima.ueternum grãmatici apud poetas pigriciã & torporẽ interpretãtur.eſt autẽ propriẽ marcor.& inexpugnabilis pene dormiendi neceſſitas lethargum græci noĩant:recentiores medici ſubetiam appellitant.quamuis ex auicennæ diſtictione non nihil inter ſe differant.quidam hydro/ piſin hoc eſt aquam intercutem ueternum eſſe dixerunt: & Cato ueternoſum hydropicum intelli/ gi uoluit cũ ait:ueternoſus q̃ plurimũ bibit tã plurimũ ſitit:alias ueternoſus dicitur q graui pmitur ſõ/ no. SCAbioſa macie:Exiguitas cibi ut Columella auctor eſt:in.vi.macie macies aũt ſcabiẽ facit.

Trudes FAmiliæ:familiam hic decenter poſuit pro iumentis piſtrinenſibus quæ ſunt i famulatu piſtoris: & familiam quaſi piſtoriã conficiunt. VEteris luci:Quando.ſ.inter homines Lucius noſter agebat hominem. MOErebam:Lugebam. TRVſum:Impulſum impactumq;.trudes dicuntur nautica inſtrumenta quibus nauigiũ inherens ſaxo trudi & retrorſum reuocari poteſt. Et agunt & loquun/ tur:Quis enim coram Aſino cunctaretur libere & agere & loqui:quecumq; animo collibuiſſent: co/ ram homine & dicere & facere erubeſceret.hinc eſt illud apud Senecam Macrobiumq; ſcite ac ſen/ tentialiter celebratum.Sic loquere cum deo tamq̃ homines audiãt.ſic uiue cum hominibus tãquã deus uideat.Ianitores conſcientia noſtra oppoſuit:ſic uiuimus ut cõſpici nolimus &.ob hoc oculos hominum aureſq; uitamus.bona uero conſcientia turbam aduocat.proinde ſapientiſſime dixit Se/ neca.ſi honeſta ſunt quæ facis oẽs ſciãt:ſi turpia quid refert neminẽ ſcire:cũ tu ſcias:o te miſerũ ſi con/ tẽnis hũc teſtem.Idem alibi præcipit cũ Catonibus cũ leliis eſſe uiuendũ.coram enĩ talibus peccare erubeſcimus. DIVInus auctor:Homeꝝ ſignificat. SVMmæ prudentiæ uiꝝ:Poetæ ut teſtis ẽ Stra/ bo in primo geogrophiæ.heroas illos ſingulari præditos ſapientia fuiſſe declarant qui multa pera/ grantes loca longis uagabantur erroribus.In ampliſſima enĩ laude ponũt multoꝝ mortaliũ urbes uidiſſe & mores multiugos agnouiſſe.Nos in libello prouerbioꝝ prodidimus noſſe mores multa/ rum nationum & uarioꝝ populoꝝ ritus:partem eſſe prudentiæ.hinc Homerus ulyſſem prudentiſſi

Loquere cum deo tãq̃ hõ au/ diat

Cũ catõi/ bus uiue

Sapiã eſt cognitio nationũ.

mum ostendere cupiens odysseam sic auspicat: ἀνδρα μοι ἐννέπεμ ουσα πολυτροπον Quod Oratius ita interpretatus est. dic mihi musa uirum captæ post tempora Troiæ qui mores hominum multorum nouit & urbes. OBitu: Aditu & accessu. COgnitu: cognitione. GRAtias memini: Ingratissimus est ut inquit Seneca qui beneficiorum obliuiscitur dicit Apuleius se asino suo plurimum debere & quod debebat meminisse propterea q̃ sub asinino regimine uultu cognouit. quorum cognitu si non prudentior saltem multiscius sit effectus multiscius autem nominatur qui multa scit & multa cognouit. græce dicitur πολυιστωρ quo cognomine multos cognominauit antiquitas: & imprimis appion litteris homo multis præditus polyhistor est appellatus, quasi multiscius. in Apologia Lucius noster Homerum multiscium nominat. Suaue comptam: Suauiter ornatam. nomen pro aduerbio est: potest congruenter legi cõpertam ut codex manu scriptus habet. PIstor ille: Lucianus nullas id genus egressiones interserit: nullas fabellas interponit: quibus Lucius noster oppido q̃ iucunde Asinum suum uenustauit: quibus animi auresq; lectorum mire reficiuntur ut semper recentes erigantur: nec unquam satietate languescant: adeo autem nitidus adeo facetus est in fabellarum narratione ut mythopoios ut fabulator merito dici posse uideatur. SVum fecerat: Iuxta illud nam quod emas possis dicere iure tuum. APPRIME: Valde impense: ad primum dicimus longe primum Liuius odyssea ibi deniq; uir sũmus ad primus. Pronunciant autẽ hæc dictio media acuta: a Virgilio dictum. Flos apprima tenax: ubi apprima ponit pro maxime & apprime nomẽ ꝓ aduerbio. Claudius quadrigarius cũprime dixit ꝓ apprime qd & Gellius annotauit. Pœnas extremas tori: Suppliciũ extremũ coniugalis tori & pœna maxima & uxor mecha ac ꝓstituta: qua in fœlicitate homini marito nil infœlicius: quã pestẽ pestilitatẽq; dii a toro nostro procul eliment, atq; auerruncent. Hercules: Certe iusiurandum asseuerantis est. NEC unum uitium deerat: Nemo quisquam tam efferis est moribus quin faciat aut dicat non nunquam aliquid quod laudari queat: unde hic antiquissimus uersus uice prouerbii celebratus est: πολλακι και κηπωρος αγηρ μαλα καιριον ειπεν. idest. Sæpe etiam est olitor ualde oportũa locutus: sed. n. q oĩ ĩ re atq; oĩ tpe laude oĩ uacat is illaudatus ẽ. isq; oĩum pessimus deterrimusq; ẽ. talem hanc pistoris uxorem fuisse demonstrat. Cui nullum uitium deerat. nulla res laudabilis aderat. q̃ ex oĩbus flagitiis cõpacta erat & conglutinata. VT in quandã latrinã: Sicut in latrinã confluũt sordes omnes & feculentiæ. Ita in aĩum mulieris nequissimæ cõfluxerant oĩa flagitia: quæ in sexum muliebrem cadunt: q̃ plurima menti fœmineæ natura dedit. In secunda parte tauri quicũq; habuerint horoscopum baiulabunt stercora latrinasq; purgabunt. Sceua sæua: a generalitate transit ad specialitatem. nam postq̃ dixit oĩa flagitia fœminæ supesse nunc specialiter pcensens duo cumprimis crimina criminosissima enotat in fœmina uidelicet quod sinisteritate & quod seuitia esset prædita uocabula sunt pronunciatu nihil differentia. cum significatu & scriptura longe dissideant. nam sceua per se significat sinistram hoc est ominosam & sinisteritatis plenam. uis scire quid sit sinisteritas dispice quid sit dexteritas. nam sicut dexteritas in homine laudabilis est. Ita e contrario sinisteritas reprensibilis. Liuius tanta inquit inerat comitas Scipioni atque ad omnia naturalis ingenii dexteritas. ut hostem facunde alloquendo sibi conciliaret. & hoc cum laude dictum. contra cum uitio scribit Plinius in epistolis plerique dum uerentur. ne gratiæ potentium impartiri uideantur sinisteritatis atque etiam malignitatis famam consequuntur: sceuam ασκεα idest sinistra nominari tradunt. hinc mutius sceuola cognomen traxit: quoniam exusta dextra deinceps sinistra usus est: & ensem sibi a Rege porsena redditum leua manu recepit. & hoc est quod intelligi uoluit Liuius sic scribens. Mutio postea sceuolæ Aclade dextre manus cognomentum inditum. Ridiculi sunt illi qui sceuolam quasi sceuientem in uolam dictum esse autumant. Sceuam antiqui dixerunt. qui sinistra esset agiliore q̃ dextra: quales multi quotidie conspicicuntur. quo insignificatu accipitur apud Vlpianum sic scribentem. ad edilitium edictũ. Sciẽdũ ẽ sceuã nõ eẽ morbosũ uel uitiosũ ꝑter q̃ si ĩbecilitate dextræ ualidius sinistra utat: sed hũc nõ sceuã sed mãcũ eẽ. Sceua ergo fœmĩa sinistra omĩosa. & sinisteritatis uitio ĩfecta significat: sæua uero crudelis & sæuitia gestiẽs. alias sæuus ꝓ magno põit. Idq; cũ laude. ut seuus ubi eacidæ telo iacet hector

obitu: & uariorum populorũ cognitu; summas adeptum uirtutes cecinit. Nam & ipse gratas gratias asino meo memini: quod me suo celatum tegmine: uariisq; fortunis exercitatũ. & si minus prudentem: multisciũ certe redidit. Fabulã deniq; bonã ꝑ cæteris suaue comptam ad aures uestras afferre decreui. & en occipio.

Pistor ille qui me precio suum feceras: bonus & alioqn uir & apprime modestus. pessimã: & ante cunctas mulieres lõge deterrimam sortitus coniugem: pœnas extremas tori larisque sustinebat. ut hercules eius uicem: ego quoque tacitus frequenter ingemiscerem nec enim uel unum uitium nequissimæ illi fœminæ deerat. Sed omnia prorsus ut in quandam cenosam latrinam; in eius animum cõfluxerãt flagitia: sceua sæua

Multisci⁹ Polystihor

Apprime adprim⁹. Cũprime

Sceua Dexeritas. Sinisteritas.

Sceuola sinistra dictus.

Sceua apud iurisconsultos.

Maucus. Sæuus.

Ebriosus Ebrius Peruicacia. Pertinacia. Pertinax

VIRIOsa:Appetens uiri/& per hoc libidinosa. EBRIOsa:Differt ebrius ab ebrioso. Ebriosus enim dicitur qui ebrietati obnoxius est & deditus:ebrius uero qui interdum temulentus est.potest eni ebrius esse non ebriosus.& qui ebriosus est.sæpe extra ebrietatem esse. PERuicax: Attende peruicacem & pertinacem dici in uituperatione simulq; reprendi. cum tamen grammatici scribant peruicatiam esse interdum bonarum rerum perseuerantiam,pertinaciam semper malarum:Quod actius poeta in myrmidonibus obseruat his uerbis.Tu pertinaciam hanc esse prædicas.ego peruicaciam dici uolo. nam peruicacem dici me eē facile patior pertinacē nihil moror:hoc fortes sequitur illam indocti possi dent.M.Tullius ait pertinaciam in ter uitia reputari esseq; perseueran tiæ finitimam.Contra apud Liuiū Senecam.Curtium.Oratium.Cæ teroſq; classicos scriptores interdū ptinax dicit cū laude & ptinax uir tus ptinax bōitas.M. Varro ptina ciam a pertendendo dictam esse re fert:nā in quo nō debet ptendi & ptendit eam ptiaciam eē. IN sum ptibus fœdis:Quis nescit fœmias in turpibus desideriis esse sumptu osas:in cultu corporis esse profusis simas:dum pigmenta coemūt: dū nulli rei parcunt ut Matrona adul tero placeat.Immo interdum pru ritu libidinis exstimulatæ tota pa trimonia congerunt in subactorē Tunc prodiga non sentit pereun tem fœmina censum:Tunc ut in quit Satyricus grauis est ratiōibus HOstis pudiciciæ: Cor. Tacitus de popea scribens sic refert famæ nunquā pepcit maritos & adulte ros nō distinguens: cui mulieri cū cta alia fuere pter honestum aium celebratus est uersus ille in uxorē macrini imperatoris centum nam mechos passa est.centumq; rogauit:Iulius Firmicus mltas memo rat genituras quæ fœminas prostitutissimas nundinato pudore perficiunt. IN uicem certe religiōis Sensus est.uice religionis sinceræ & ueræ nouum deum se se colere simulabat.quem illa unicum & præ cunctis uenerandum esse asseuerabat sub quo sanctitudinis nomine libidinabatur adulteris mā cipata. CONiunctis:Legendum est confictis hoc simulatis ementitisq;. VAcuis:Inanibus & futili bus. MAtutino mero:Plinius scribit in.xiiii.principatu Tiberii Claudii institutum esse ut ieiuni bi berent.potusq; uini antecederent cibos.idem in.xxiii.ait uinum ieiunos bibere nouitio inuento in utilissimum est.Martialis quoq; taxans hominem matutino mero mancipatum festiuiter inquit he sterno fetere mero:qui credit acerram fallitur in lucem semper acerra bibit. ANte lucio:Hora matuti na.& antelucana.in primo uolumine inquit antelucio uolo ire: ubi plura super hoc annotauimus. REcubans:Quid est recubans ad hnc?An in cubiculo iacens & lecto?An potius in mensa discūbens & uino indulgens usq; in horam matutinam.Oratius uigiles lucernas perfer in lucem. SVBiungi: Subligari. Machinæ:Pistrinensis & mole iumentariæ.Metam iurisconsulti titulo de fundo instructo uocant partem mole molendinariæ inferiorem.Catillum uero superiorem. IN coram sui:Coram se ipsam.uetus figura sic ad instar dixere.quod nunc instar dicitur. LAxarentur:Resoluentur a machi na subiugali. GEnuinam:Ingenitam insitamq; a natura.sic supra ingenita mihi curiositate recrea bar. IN suos mores:Ad obseruandos.scilicet illius mores.& flagicia curiosius contemplanda: mores τῶν κρειττόνων esse.& tam malos quam bonos dici quem fallit:Plautus in trinummo hic nimium mor bus mores inuasit bonos mores mali quasi herba irrigua succreuerunt uberrime mores moros ab eo dem dici uidemus per annominationem quasi stultos & fatuos. COMMEANtem:Irantem. VE lamentum capitis:Hoc eodem uolumine dixit uelata facie propellor ad incurua spacia flexuosi cana lis. STVPRi sequestra:Conciliatrix stuprorum.& ut uulgo dicitur mediatrix: Cuius fidem amato res in lenocinio sequerentur.nam notum est sequestrem uulgo appellari eum cuius electi fidē utraq; pars sequat.uñ & uocabulū a sequēdo factū est.antiqui sculnā.quasi seculnā seqstrem dixerunt. Quod

uiriosa:ebriosa:puicax:pertinax:in rapinis turpibus auara.īsumptibus fœdis profusa.inimica fidei:hostis pudiciciæ. tūc spretis atq; calcatis diuinis numinibus. in uicem certe religiōis mētita sacrilega presumptione dei: quem prædicaret unicum:cōuictis obseruationibus uacuis:fallens omnes homines: & miserum mari tū decipiens:matutino mero:& continuo strupro corpus manci parat.talis illa mulier:miro me perlequeba tur odio:nā & ante lucio recubans aduc: subiungi machinæ nouiciū clamabat asinum:& statim: ut cubicu lo primum processerat insistens iubebat. In coram sui plagas mihi q̄plurimas irrogari:& cū tempestiuo prā dio laxarētur iumenta cætera: longe tardius applicari p̄sepio iubebat: quæ seuitia multo mihi magis genuinā curiositatem: in suos mores ampliauerat. Nam & assiduo plane commeantē in eius cubiculum quendā sentiebā iuuenem. cuius & faciē uidere cupiebam: ex summo studio si tñ uelamētū capitis: libertatē tribuisset meis aliq̄n luminibus:nec.n.mihi solertia defuisset ad detegenda quoquo mō pessimæ fœmiæ flagitia.sed anus quædem stupri sequestra:& adulterorum internūtia.de die cotidie inseparabilis aderat: cū q̄ protinq

Ieiunos bibere in utilissimum. Antelucio. Meta Catillus. Genuinꝰ Mores bōi mali. Mores mori. Sculna.

apud sequestrē depositū erat: sequestro positū p aduerbiū dicebatur. Cato cōtra thermū p deū īmortalē nolite uos sequestro ponere: poeta in .xi. æneidos pacē sequestrā posuit, p induciis. hoc est, p pace tēporali & media. inter bellū ptēritū & futurū. Statius cū Apuleio cōgruēs sic scribit in .vii. thebaidos ubi tūc fidei pacisq; sequestra mater eras? Inde seqstraria apud iurisconsultos elegāter actio dicit, de eo qđ seqstro deponit. IENTAculū: Sensus est. Vetula & pistoris uxor ientaculis matutinis atq; cōpotationibus p uices mutuas iter se cōtēdebāt, puocabātq; se uicissim ad pocula haurienda: ientaculū gustulū ē matutinū. & cibus primus. Ientare ē ientaculū cape de quo supra & apnd Suetoniū ī uitellio copiosissime. græci ἀκράτισμα dicūt iētaculū. VELITAtas cœnas: Legēdū uidet uelitata scenas. ut distinctiōe dictionū facta sensus eluceścat. ut uelitata .s. uetula significet: q scenas fraudulētas hoc ē apparatus dolosos & decipula fraudulenta cōstruebat in exitiū miseri pistoris: nā scena in hoc significatu dictio est Apuleio nostro peculiaris. SVccēsens: Indignās: irascēs succēsere. n. ut īqt Donatus ē irasci iusta de cā. Sentētia est illa catholica apud filiū celebrata: succēsere nefas patriæ. ERROri photidis: Photis milonis ancilla errore decepta. ut ante dictū ē: Apuleiū trāsfigurauit ī asinū: dū ī bubonē auē trāsmutari gestiret. Quod auribus grādissimis: Notū est asinos auribus pgrādibus atq; mobilibus mōstrabiles eē. uñ & auriti bono epitheto appellant. iuenio apud auctores eē quosdā populos: quoꝝ corpora pgrādes aures tota integāt. LONgule dissita: Procul distātia longeq; semota. stē ī floridis: hoies. n. neq; lōgule dissita. neq; pxime adsita possumus cernere. AVIcule: Vnius litteræ lubrico lapsu corruptū uerbū. legēdū. n. ē aniculæ: nā signat anū illā stupri seqstrā & adulteroꝝ iternūciā. MIherilis: Sermocinatio ē lenæ ptētatis aium puellæ oībus lenocinātibus blāditiis: adhibētisq; cūcta lenarū lenonūq; exorabula. nāq; lenones & lenæ a leniēdo hoc ē alliciēdo appellant. mi herilis blādimēti uocabulo accipit, p hera. nā herilis dicit filius & filia heri. ab ætate ergo filiā: a dignitate dominā appellat. VIDEris: Pronūciādū est prīa acuta media correpta. a uidero uideris. Quod male litterati sacerdotes pperā, pnūciant media. s., producta: sensu friuolo & inepto., pinde ac p īdicatiuo. & hæc: ut īquit Donatus honesta locutio ē. Tale ē illud ī euāgelio. Quid ad nos ipse

Formidolosus Capatus. Caperare

FORMIdolosum: Timidũ & meticulosũ. alias formidolosus dicitur. nõ qui formidat. sed qui formidatur. Salustius ī Catilina. nõ armatus hostis formidolosus. CAPEratũ supciliũ: Rugosũ horridũ supbiã seueritudinẽ q; p̃ferẽs: caperatũ ait festus rugosũ dici a cornuũ caprinor̃ similitudine: capare ẽ ī rugas cõtrahere. Plautus. Quid huic hõini frõs capat seueritudine. VOlentis: tui cupiẽtis geniuus casus ẽ. quẽ antiqui patriũ dicũt. quẽ nigidius casũ iterrogãdi appellat. PHILEsiterus: Nom̃ amatori cõgr̃ẽs quo significat amabilis: iter appollinis cognomenta ẽ φιλησιοσ philesius: q; lumẽ eius

Casus patrius. Philesius sol.

exoriẽ amabile amicissima uenerationẽ oculor̃ cõsalutãus ADOlescẽs & formosus: Singula hæc amatorẽ faciũt amabilẽ: adolescẽtia. n. & forma: liberalitas & strenuitas potẽtissima sunt ad amorẽ cõciliãdũ icẽtiua & suõsãbula: Charior ẽ auro iuuẽis: cui leuia fulgẽt ora nec amplex⁹ aspa barba terit. ut iquit Tibullus. forma bonũ expetibile ẽ atq; amabile & ut ait Hõerus θεων εριηκυλεα δωρα dona sunt deor̃ glorioſa nequaq̃ aspnãda. In carmie cõuiuali optat ut docet Plato primo bñ ualere. scdo formosũ eẽ. liberalitas uero & mũificẽtia cõprimis amatorẽ amicæ cõmẽdat: nullũ philtrũ. nullũ amatoriũ efficacius liberalitate: Munera crede mihi placãt hoiesq; deosq;: nihil ẽ tã iuictũ nihil tã sãctũ tã pudicũ qd pecũia & dõis expugnari nõ possit. INEfficaces diligẽtias: Attẽde bono epitheto iefficaces dici diligẽtias maritor̃: qui cũ diligẽtissimi uigilãtissimi curiosissimi fuerit ī custodiẽda cõiugũ castitate: tñ illudũt & stro phis muliebribus mire fallũt: Nãq; ipudica seruari nõ põt. & ut iquit Oui. nõ caret effectu qd uoluere duo. uñ fit ut diligentiæ oẽs maritales sint inefficaces. Custodiæ irritæ: curiositas cassa. Maritus zelotypus. q cauet ne decipiat ab uxore ẽt cũ cauet etiã cũ cauisse ratus ẽ: Sæpe is cautor captus est. optãdũ ẽ. ut uxores nostræ suapte natura pudicæ esse uelit. ut maritos diligãt. qd magnũ est castitatis indiciũ. Alioqui nulla satis efficax. nulla satis diligẽs custodia. Infida. n. custos ẽ castitatis necessitas: & illa uere pudica dicẽda ẽ: ut iqt sapiẽtissime Hierõymus cui licuit peccare si uoluit: & miore miseria deformis habet q̃ formosa seruat: Nihil tutũ ẽ ī quo totius populi uota suspirãt alius forma alius ingenio alius liberalitate sollicitat: aliquo mõ aliq̃n expugnat: qd undiq; icessit. Vxor cõtẽta est q̃ bõa est uno uiro ut inqt Plautus ī mercatore. Talẽ meã eẽ & opto & credo. COronã aureã: Tãq; inter cæteros amatores dignus triũpho. & corõa: Quod iligne uictoriæ est: de multifariis corõis militarib⁹: quar̃ aliæ erãt ex auro aliæ ex frõde scribũt Plinius Gellius Plutarchus cæteri & nos apud Suetoniũ annotauimus. Aur̃ coronariũ dicit corõa triũphalis q̃ iperatori ob honorẽ triũphi mitti solebat. Quæ antiqtus erat ex lauro postea ex aurofieri cœpta. hoc ideo breuiter annotaui. ut itelligeres qd sit apd scriptores aur̃ coronariũ: Cuius idẽtidẽ meminerũt Soliti erãt ī Italia populi & ꝓuiciales ꝓ auro corõario quasi tributi uice pecũiæ sũmã iperatoribus psoluere. hic laudat Adrianus q; aur̃ coronariũ Italiæ remiserit ꝓuiciis minuerit. M. Tullius cõtra Rullum q̃tũ habeat predæ Manubiar̃ auri coronarii profiteatur. auctor est Plinius coronas ex auro solis ciuibus datas: cũ externos torquibus aureis donarent. ZELOtypũ. M. Tullius in quarta tusculana Zelotypiã ait esse egritudinẽ ex eo q; alter potiatur eo quod ille cõcupiuerit: hinc maritus zelotypus dictus qui anxius sollicitusque est ac timẽs. ne alter quoque potiatur uxore. quã ipse cõcupiscat: zelotypa mecchа dicit a satyrico perq̃ scite uxor q̃ cũ adultera foret. tamẽ se zelotypã mariti simulabat. COMmẽtus est: Excogitauit inuenit. AMAtor̃: Illius uidelicet formidosi. & istius strenuissimi. DECVrione. In municipiis & coloniis decuriones dicunt qui Romæ senatores. Decurionatus dignitas senatoria. & in hoc significatu decuriones apud. M. Tullũ Pliniũ. Liuium cæteros Identidẽ accipiuntur. Decreta decurionũ hoc est senator̃ sæpe citari leges a scriptoribus. Decurionũ honoribus ut refert Paulus iurisconsultus plebei fungi prohibẽtur: & ut auctor est Calistratus minores. xxv. annis Decuriones eligi nisi ex causa nõ possunt. decuriones in albo. ut docet Vlpianus eo ordine scribi oportet: quo quisq; eor̃ maximo honore in municipio functus est. Decurionibus facultatibus lapsis aliẽta publice decernuntur: maxime si ob munificentiam in patriã patrimonium exhauserint: In re militari decuriones appellant qui turmæ equestri p̃sunt. Turma aut equites habet. xxxii. auctore Vegetio. Alii uero iter quos est. M. Varro tradunt in singulis turmis equitũ decuriones eẽ ternos. Itaq; cũ turma ī tres decurias diuidatur singular̃ decuriarum p̃fecti decuriones: dicti. Ex eo qd denis eqtibus p̃sint. Quod sentit & Nonius scribẽs decuriones & cẽturiones a numero dici. cui ī militia p̃erant. Apud Suetoniũ decurio cubicularior̃ dictus ꝓ eo qui p̃est cubiculariis. cõsimiliter ab Amiano marcellino palatii decurio noiatus pro p̃positus p̃fectusq; palatii.

Formidolosus Capatus. Caperare

Casus patrius. Philesius sol.

Forma donum deorum

Amatorium potẽtissimũ largitio

uxor bõa contenta uno uiro

Aurum coronarium

Zelotypia.

Decuriones.

Decurionatus

In albo decuriones

Turma

palatii decurio

Barbarꝰ:nomen hic propriũ é.alias barbari dicebãtur antiquitus oẽs gentes exceptis græcis:nec latini ab hoc nomie ꝓbroſo excipiebãt.imo ut iquit Cato.& repetit Plinius græci nos quoq; dictitãt barbaros:& ſpurca fedãt appellatione:hic Plautus i captiuis.Italicas urbes uocat barbaricas. Homerus in ſecũdo illiados μαστηϲαυκαρωρηγηϲατο βαρβαροφωνωϲ.i.barbarici caras naſtes ſermõis agebat querunt eruditi.quare ſolos cares. βαρβαροφῶρουϲ.i.barbarici ſermonis appellet:barbaros uero nũq̃.opinat ſtrabo ab initio eos barbaros appellatos.qui difficulter aſpere duriter loquerẽt:ſicuti nos balbos dicimus:Itaq; omnes qui aſpere locũtur nec linguam græcam perfecte pronunciant barbari dicũtur. Quales inquit ſunt nationes omnes preter græcos.Quo circa Homerus cares βαρβαροφωρουϲ dixit quaſi duri loquos & craſſilingues qui græcas dictiones.plane expedire noñ poterãt. Ex eadem cã barbariſmus dictus eſt uitium.ſ.eoꝝ qui male græciſſãt.& græca barbare ꝓferãq; pronunciãt.Barbaricum abſolute appellatur clamor exercitus uidelicet cꝫ eo genere barbari utantur. Illud adde quod ſcitu dignum é barbari carios dici Textores artificeſq; linteæ ueſtis:qua ex auro & coloratis filis effigies hominũ & animalium exprimuntur.

Barbari

Barbari latini dicti

Cares

Barbaro phones

Barbari q

Barbari cum Barbaricariis.

barbarũ noſtræ ciuitatis decurionẽ:quẽ Scorpionem præmoꝝ acritudine uulgus appellaꝝ:hic uxorẽ generoſam.& eximia famoſitate ꝓditã:mira cuſtodela mũitã:domi ſuæ q̃ cautiſſime cohibebat.Ad hæc ultima:piſtoris illa uxor ſubiiciens:qdni inqt:noui diligenter artẽ meã cõdiſcipulã memoras. Ergo inquit an?:noſti totã phileſiteri ẽt ipſius fabulã:minime gentiũ iqt. ſed noſce ualde cupido.& oro mater ordine mihi ſingula retexe.nec cõmorata illa ſermocinatrix ĩmodica ſic an? incipit. Barbarus iſte cũ neceſſariã profectionẽ paret:pudicicią caræ cõiugis cõſeruaꝝ ſũma diligẽtia cupet ſeruulũ ſuũ myrmecẽ fidelitate ꝓcipua cognitũ:ſecretum cõmonet:ſuæq; dñæ cuſtodelam omnẽ permittit carcerem & ꝑpetua uincula:mortẽ deniq; uiolentam:

SCORpionem:nomĩe hoc homines uenenati & moribus truculentis ꝓditi merito nominari poſſunt:eſt.n.ſcorpionum peſtis ueneni importuna lenta morte conficiens:quoꝝ ictus fœminis in totum letalis eſt:ſemper ut inquit Plinius cauda ſcorpionis in ictu eſt.nulloq; momento meditari ceſſat:ferit obliquo ictu.& inflexu.uenenum ab his Candidum fundi auctor eſt Apollodorus:hinc ait Hieronymus:ceſſet contra nos inſurgere arcuato uulnere ſcorpius:pſylli qui reliquaꝝ uenena terratum inuehentes queſtus ſui cauſa peregrinis malis impleuere Italiam ſcorpiones quoq; importare conati ſunt.homini icto putatur eſſe remedio ipſorum cinis potus in uino aut oleo merſus:in cælo ſcorpius domicilium eſt martis fœmininum.Ideoq; in eo mars ſeeuit impotenter:hinc Lucãus: Tu qui flagrante minacem ſcorpion incendis cauda chelaſq; peruris. Quid tantũ gradiue paraſ?In apologia conſimiliter tradit Emilianum quempiam cognominatum eſſe charontem.& mezentium obortis & animi diritatem ob deorumq; contemptum. FAMOſitate:Purior lectio eſt formoſitate.

Scorpiones.

Scorpius domicilĩ martis

CVſtodela:Cuſtodia.Dictio Lucio noſo familiariſſima. COHIbebat:Cõtinebat:cohercebat cõprimebat:Iuuenalis pone ſeram cohibe:ſed quis cuſtodiet ipſos cuſtodes. AREtem meã,nomen a uirture inditum.quæ græce ἀρέτη nominatur ut κατὰ ἀρτιφρασιν.i.per contrariam dictionem uitioſæ fœminæ nomen Ateres impoſitum eſſe uideatur.apud Homerꝝ aretæ nomen eſt uxoris alcinoi matris naſicæ. CONDIſcipulam:Tã in malis artibus q̃ in bonis apud priſcos puellæ quoq; itabant in ludum litterarium quod & Liuius docet apertiſſime ſcribens uirginæ eunti in ludum litteratium.iniectam eſſe manum a miniſtro libidinis. Ap.Claudii decemuiri. MINIme gentium:nequam minime cognoui adnotanda eloquutionis figura minime gentium pro eo quod eſt nuſquã nullibi nequaquam. MAter. Vocatiuus eſt caſus matris autem appellatione in fœmini reuerentia ætas.affectus exprimitur. SINgula retexe:Repete renarra:tranſlatum uerbum a tela q̃ textrino fœpe retexitur.nam proprie retexere.quod erat detextũ:hinc penelopes tela retexta nocturno dolo dicitur a poetis.& Lucius noſter in apologia oẽm calũniæ textũ retexo pro eo qd é reſoluo:diluo:refuto.

Puellæ ĩ ludo litterario

Retexere

Textũ retexo

SERmocinatrix ĩmodica:Plautia lena iciſtellaria largiloquæ iquit extẽplo ſumus plus loquimur q̃ fas eſt. Plato ſpeciem unam dicendi uocat. ἀποστολικὴν quam noſtri & maxime Quintilianus ſermocinatricem interpretantur:quæ accommodata é priuatis diſputationibus Claudius quadrigarius dicere maluit conſermonabatur:q̃ ſermocinabatur.& ſi. Au.Gellio credimus.ſermonari ruſticius uideꝝ ſed rectius.ſermocinari crebrius eſt ſed corruptius. MYRmecẽ.Latine dici poſſet formicinus:eſt enim.μυρμηξ græce formica:nomen plane conueniens laborioſo & fideli ſeruo. cum formicæ ſedulitas concurſatio ſtrenuitas ſit uulgo nota & incuſtodiendo diligentia.Plinius noſter.iam in opere inquit qui labor:quæ ſedulitas:ſilices itinere eaꝝ attritos uidemus:& in opere ſemitam factam:ne quis dubitet qualiber in re quid poſſit quantul acũq; ſedulitas.Myrmecia uocantur a medicis ulcera duriuſcula:quæ radices altius exigunt:magnitudine uix unq̃ lupini modum excedentia:naſcuntur:ut auctor eſt Cor. Celſus in.y.aut in palmis aut in inferioribus partibus pedum.

Sermonari

Myrmecia.

ET famē cōminatus: Dirus cruciatus est fames: quā Columella terrimā mortis comitē esse dicit. & ut canunt græce camenæ οικτιστον λιμω θανειν miserrimū est fame mori: plures uidebis quos fames magis q̄ fama cōmoueat: cū dominus debeat seruo cibariū & uestiariū. ut inquit Seneca: minatur dominus seruo si fuerit custos indiligens cibū se subducturū. ut fame cōfectus. & esuritione tabescens dirā morte oppetat. DIGITO tenus: Mira mariti zelotypia qui nec quidē digito a p̄tereūtibus uxorē cōtingi uelit. DEIErans: Valde iurans. & deiurio obtestās. ERGO igitur: ex more priscorū idētidē loquitur: qui hasce particulas multiplicabāt. VXOri sequutorē. Qui uxorem sequatur quocūq; iuerit: sicut umbra se quit corpus: ut neq; loqui neq; cogitare: neq; facere quippiā possit sine arbitro Myrmece. Tale ē illud Plautinū: ex cassina. Decretū est mihi quasi umbra quoquo ibis tute p̄sequi. quin edepol etiā si in crucē uis pgere. sequi Decretum ē: Inter gladiatores erāt quidam peculiari noīe dicti sequutores. ut existimamus a sequēdo hi enī gladiatoria pugna sequebantur retiarios: & nacti opportunitatē, p̄sternebant. De his apud Suetoniū. in Claudio: meminit & Iuuenalis illo uersu: cum Gracho iussus pugnare sequutor.

Miserrimum fame mori

Sequutor gladiator.

VEspertini lauachri. In balneis erāt lauacra. quibus uiri erant, & quibus mulieres separatim lauabantur. Victruuius p̄cipit uti caldaria muliebria uiriliaq; cōiūcta & in eiusdē regionibus sint collocata: tēpus aūt lauādi a meridie ad uesperū est cōstitutū. & inde uespertinū lauacrū bono epitheto dixit. cū hora uespertina maximeq; mulieres peterēt balneas. Iuuenalis balnea nocte subit. Popea Neronis cōiunx soliū balnearū ita tēperabat. ut lacte asinino corpus totū maceraret. ita credēs extēdi cutē. & corpus erugari. Igitur seruus dominæ cōtinēter inherēs ex domini nico p̄cepto. cū illa peteret uespertinū lauacrū prehensa manu uestis herilis lacinia nusq̄ diuellebat custodiaq; exerta. dominā obseruās iniunctū a domino munus fideliter exequebatur. LATEre nō potuit. Terētius unū est. una hæc spes ē ubi ē diu celari nō pōt. o faciem pulchrā. Plautinū ē ex penulo. pba merx facile emptorē repperit tā & si i abstruso sita ē.

Tempus lauandi post meridinum

Lacte asinino cutis erugatur.

FAMOsa castitate. famigerata celebrataq;. των μεσων. est: nā & cū laude: & cū uitio dicit famosus: i malā ptē frequētius i bonā rarius. INSTINctus. Iuxta catholicā illā uulgatissimāq; sententiā: Nitimur inuetitū semp cupimusq; negata. Oratianū quoq; illud huic loco mire cōgruit: si interdicta petes uallo circūdata: nā te hoc facit ipsanū.

famosus

QVID uis facere: Omnia etiā durissima & pati & facere paratus ut uoti compos existeret: Oratius Magnū pauperies opprobriū iubet qd uis. & facere & pati. DISCIplinā: eā intelligit disciplinā: qua seruus dominā renaciter obseruāterq; custodiebat: qua domus matronæ sepiebatur. Disciplinosum dicūt ueteres pessima arte p̄ditū sicut a Catone dictus gladiator disciplinosus. PECVniæ difficultates paruiæ: utinā hoc falsum eēt nec a uate dictū: q̄to innocētius uiueret: nisi tabes pecuniæ cūcta corrūperet: nihil sane potētius ē auro ad cūcta edomāda. hoc uehemētius q̄ torméta bellica pfringit arces munitissimas: expugnat urbes inexpugnabiles. & adamātina claustra prūpit. nihil ē tā inuiū qd nō puiū fieri. nihil tā occlusū qd nō excludi auro possit. Dictitat solebat. C. uerres nihil ea tā sāctū qd nō uiolari nihil tā munitū. qd nō expugnari pecūia possit. Philippus rex oia castella expugnari posse dicebat in q̄ modo asellus onustus auro posset scendere: & sicut dicebat. ita faciebat. nā pecunia cūctos mortales corrūpens: & proditores auro cōcilians urbes plurimas occupauitq; totāq; græciā turbauit: ut docet Demosthenes in oratione pro Ctesiphōte: hinc illud oratianū. diffidit urbium portas uir macedo. & subruit emulos reges mūeribus. idē i hāc sentētiā dixit elegātissime auc p medios ire satelites. & perūpere amat saxa: potentius ictu fulmineo ab eodē illud uerissime prolatū. Abstinens ducentis ad se cuncta pecuniæ Aristophanes in pluto. πραγματα παρταπραττε ταιδιαπλουτον omnia inquit fiunt propter pecuniam. μοιρωτατος παντων αιτιος και των κακων και των αγαθων. i. sola pecunia olum & malorē & bonorē cā est: nihil igitur mirū si amator habebat p̄ suasissimū fidē serui: & castitatē fœminæ expugnati auro posse. quo cūctæ difficultates expugnātur.

Disciplinosus

Dictum uerris.

Scitum philippi de asello auro onusto.

Aristophanis sentētia.

ADAmãtinæ fores.adamãti ĩter gẽmas p̃cioſiſſimo ĩnenarrabilis'ẽ eduricia ſimulq; uis duarũ uio lẽtiſſimæ naturæ rerũ ferri igniſq; cõtẽptrix.ita reſpuit ĩ icudib⁹ ictũ malleoꝝ:ut ferrũ utriq; diſſultet:ĩ cudeſq; etiã ipſæ diſſiliant:unde & nomẽ indomita uis græca appellatione accepit: adamas enĩ græce dicit indomitus ſiue indomabilis:& inde adamantinæ fores pro ſolidiſſimis atq; inexpugnabilibus dictæ:& q̃ nulla ui p̃fringi poſſint:adamas diſſider cũ magnetæ: in tãtũ ut iuxta poſitus ferrum nõ patiatur abſtrahi.Dionyſius ſyracuſanus dicere ſolebat: Adamãtina uincula eẽ metũ:uiolẽtiam. Vis adamantis.

adamãtinæ etiam perfringi fores opportune nactus Myrmecis ſolitatem ei amorem ſuũ aperit. & ſupplex eum medelam cruciatui deprecatur.nã ſibi ſtatutã decretãq; mortem proximare:ni maturius cupito potiatur:neceum tamẽ quicq̃ in re facili formidare debere: quippe cum ueſpera ſolus fide tenebraꝝ cõtectus: atq; abſconditus:intro repere: & intra momẽtũ temporis remeare poſſet.His & huiuſcemodi ſuadelis:ualidum addẽs aculeũ: qui regẽtẽ prorſus ſerui tenacitatẽ uiolenter diffunderet: porrecta enĩ manu ſua demonſtrat ei nouitate nimia cãdẽtes ſolidos aureos.quoꝝ.xx.q̃dẽ puellæ deſtinaſſet:ipſi uero decẽ libẽter offerret.Ex horruit Myrmex inauditũ facinus. & occluſis auribꝰ effugit protinus:nec auri tamen ſplẽdor flãmeus oculos ipſius exire potuit:ſed q̃q̃ procul ſemotꝰ:& domũ celeri gradu prouectus: uidebat tñ decora illa mõetæ lumĩa & opulẽtã p̃dã iã tenebat aĩo.miroq; mẽtis ſalo Adamãtina uincula. Dictum dionyſii. Solitas.

claſſem.&.x.milia armatoꝝ.tãq̃ talibus ſepimẽtis uallatus tyrannus uinci nõpoſſit: ſed fallebaẽ nã nõ melius ferrũ tutatur principẽ q̃ fides:& adamãtina propugnacula: ac firmiſſimus murus ſunt amor beniuolẽtiaq; ſubiectorũ. SOLItatẽ:ſolitudinẽ.cũcta mala nobis ſolitudo ſuadet. ut iquit Seneca.& ut Pli. minor tradit.ſtiulus peccãdi eſt illa fiducia:qs.n.ſcietꝫ in apologia ſolitatẽ poſuit,p ſolitudie his uerbis. crates.multis ſeruis a ſe remotis ſolitatẽ delegit. CRVciatui:Adleniendũ Cruciatũ.quo ob amorẽ grauitet angebaẽ. CVPIto: deſiderata Cupitaq; matrõa: homo p̃ſertim amãs ut iquit Plautus in pœnulo,pperat oĩa idẽ in ciſtellaria. ſpiſſum iſtud amanti eſt uerbũ:Veniet:niſi uenit.amatori cupienti nihil ſatis unq̃ feſtinatur. FIDE tenebrarum.tenebræ nocturnæ tegumẽta ſunt amãtiũ & furũ.quarũ p̃ſidio ſubnixi ĩpunæ illi mecchantur hi furãtur: Statius nox fecunda operũ pulchreq; accõmoda fraudi. Virgilius in.viii.defenſi tenebris & dono noctis opacæ.prouerbiũ.græcoꝝ eſt.ουρυκτι πλοειϛ.i.nõ noctu nauigas.de hominibus nihil q̃q̃ diligẽter faciẽtibus.Nox.n.ακριβεϛερὰ.i.diligentior eſt.& nauigãtibus opportuna:ppter ſiderũ obſeruatiões:Chryſippus ex,puerbio hoc ſuſtulit particulã negatiuã dicens.ρυκτι πλοειϛ.i.nocte nauigas. SVAdelis:Verboꝝ p̃ſuaſionibus.q̃ per ſe parũ efficaces:ſunt ſubdidit aculeum auri.quo tigor omnis & firmitas diſrũpitur:& profecto nulla q̃ auri ſuadela efficatior ẽ.Reges Dynaſtas.i.potentes nũcupamus:quoniã quo uelint populos aut ui aut perſuaſione perducant: munificentia aũt perſuadent non enim oratione ſuadere regale munus eſt:ſed oratoriũ.Regia ſuadela Donatio eſt. & liberalitas.qua ducunt ferũtq; mortales quo uelint auctor Strabo: hac ſuadela utantur amatores ſuoti compotes fieri ociſſime cupiunt:expertus loquor.experto credite. non forma non claritudo natalium.non auctoritas.non ſermonis affabilitas tam cito amicam amatori conciliant:q̃ auri fulgor:& ſalus argentaria:nullus internuncius melior.nulla læna impetrabilior q̃ pecunia.cuius aculeus.cuſtodum uitalia lancinat fœminarum præcordia diffindit.& obſeratas pudicitiæ fores illico repandit.etiam hoc aculeo diffiſa eſt myrmecis ſerui tenacitas & domus barbari ſcorpionis perfora ta.De ſuadela:quã græci πιθω uocant:cuius medulla cærthegus dictus.quã in labris periclis ſeſſitauiſſe tradũt:ſcripſimus ſuo loco copioſiſſime. DIFFINderet:diſrũperet.ſubuerteretq;. CANdentes aureos:nõ a cãdore cãdentes aureos dictos accipe.ſed a fulgore auri ac ſplendore:quaſi ignitos & flammeos.candens.n.nõ ſolũ candidũ ſignificat:ſed etiã ignitũ.& ardeſcens: quo ĩ ſignificatu ſæpiſſime apud Pliniũ qui iter cætera ſcribit ferrũ cãdens ſubinde ĩ aqua tingi:Macrobius.& Gellius ĩ iterpretatione carminis Maroniani.cãdens nõ tã pro feruenti accipiunt.q̃ pro lucẽti:tãq̃ a cãdore dictum nõ a calore.Candentiſſimũ ſidus dixit Solinus itelligi uolẽs ſolẽ ardentiſſimũ. IPSI:Myrmeci. VIDEbat monetæ lumina:Oculo.ſ.cordis & cogitatione ſpectabat fulgorem aureæ monetæ:& enĩ perſepe accidit:ut q̃ cupimus ea animo & cogitatu perinde ac præſentia contemplemur animus enĩ cernit.animus uidet.oculi ceu uaſa quædam uiſibilem eius partẽ accipiunt atq; trãſmittunt: auctores. M.Tullius Plinius cæteri.A moneta monetarii dicti de quibus Aurelianus inquit Monetarii rebelles ſpiritus extulerunt.monetales triũuiros olim cõſtituere Romani: qui pẽſent monetæ cudẽdæ. Prouerbiũ græcum. nõ noctu nauigas. Dynaſtæ Regia ſuadela liberalitas. Suadela amatoris pecũia Candẽs. Monetarii.

MENtis ſalo.mentis ſalum eleganter dicimus fluctuationẽ animi agitationẽq; qui inſtar ſali hoc eſt maris agitatur.& magno curarũ fluctuat eſtu:in demonio ſocratis autumat demones omnẽ humani animi faciem pati ac ſimili motu cordis & ſalo mentis ad omnes cogitationũ eſtus fluctuare.

COGItationis dissensione. Augustinus libro. viii. confessionum duæ inquit uoluntates altera carnalis altera spiritalis confligebant inter se atq; discordando dissipabant animā meam itidem discordantes cogitationes discerpebāt myrmecem cum ex una parte fides hortaretur ad mandata domi/nica custodienda: ex altera lucri cupido spelleret ad dominam prostituendam. ILLIC fides: In custodienda dominæ castitate quæ ipsius fidei concredita fuerat. HINC lucrum: In amatore introducendo. & obsequendo precibus phileſiteri. ILLIC cruciatus: Ex comminatione domini. si puarica/tor custodelæ fuisset. HIC uoluptas ex auri fulgore. & amatoris munificentia. CVPIdo: cupiditas. PESTIlens auaritia. nō potuit profecto elegantiore epitheto & ueriore auaritia taxari. q̄ ut pestilens diceretur: instar enī pestilentiæ & tabis inuadit mortales. & cōtagione quasi quadā sert pit. & pōes artículos populorū hæc mali grangena pestilentissima permeat. A GEnuina leuitate. specialiter dictum. accipe de leuitate. q̄ igenita erat dominæ myrmecis: uel potius generaliter referēdū est ad leuitatē genuinā ꝓpriāq; omniū fœminarū. nā ut olī dixit Esopus. κουφον το γυναικῶν ἐστι φυλον. i. leue ē fœminarū gēus. qd' puerbiali quoq; uersu græco testatū est. ἐργα γυναιξὶ πιστὶν οὐκ ἔστιλαβεῖν. i. in fœminis fidē nō dat' cernere: i leuitatē fœminarū genuinā scriptores oēs porāt. quas & auaritiæ peculiaris arcesſunt: q̄ cā ē impudicitiæ & stupri. hinc puerbiū illud. Nec mulieri nec gremio credi oportet. EXecrādo metallo: aurū scitissime uerissimeq; execrādū metallū uocat qd'. s. ut inq̄t Pli. ad pniciē uitæ reptū ē. utinā q; posset e uita i totū abdicari ꝓscissum cōuitiis ab optimis q̄busq;. cuius fames sacra hoc ē execrāda ē. ut celeberrimi auctores dixere. odi ego aurū inquit Plautinus senex multa multis sæpe sua sit ppera: auro pulsa fides auro uenalia iura: auro homicidia sacrilegia. furta. stupra deniq; ut sumatī dicā oīa scelera. cōficiūtur. Interrogatus Diogenes cur aurū eēt pallens q̄m inquit multos hēt insidiatores. Quā innocēs quā beata eēt uita si execrāda auri argēti q; metalla ex cōmertio mortalium abdicarentur: si numus aureus argēteusq; extorris ex urbibus relegaretur: sicut ex lycurgi instituto elimi natus est ex sparthana ciuitate: ubi πλουτος τυφλος. Deus diuitiarū uere cæcus est. uerū ut inquit .M. Cato maiorē curā habemus marsupii nostri q̄ uitæ nostræ. AVCTOrata est: mancipauit obligauit: oppignerauit. quodā quasi auctoramento hoc est pignore. & pmio uiginti aureorū. sic auctoratus gladiator Orario: auctoratus populus Romanus. & uindemitor Plinio: auctoratus proditor Liuio dicuntur. super hoc uerbo supra annotaui satis diligenter. PERCItus: Gaudeo cōmotus: & alacritate exultans. DESTInatū pmium: uiginti aureos quos puellæ destinauerat sibi uero decem quos obtulerat pro pmio cōciliaturæ & lenocinii. NEC æreos norat: signat serui conditionē uilissimā: qui nec prius unq̄ nūmos æreos nouisset: quoq; quadraginta milia ex auri libra signabantur. ut docet Plinius in. xxxiii. CAPITE contectum: mecchoq; morē expressit. qui obtecto capite cucullo siue capillamento celati clam irrepunt ad amicas. Oratius. tu cū proiectis insignibus anulo equestri Romanoq; habitu prodis ex iudice dāma: turpis odoratum caput obscurante lacerna. scribit spartianus Verum Antoninum solitum uagari noctu per lupanaria capite obtecto cucullione uulgari uiatorio. Caligula quoq; auctore Suetonio capillamento celatus & ueste longa adulteria noctibus obibat. COMmodum. Iam iam uix. tunc tunc aduerbium temporis est: ut sæpe dictum est. AMOri rudi litabant: amorē nouū & recentē percolebant: symbolicos autem & operte significat rei ueneriæ operā dedisse: nā litare amori nihil aliud est: q̄ concubitu & lecti palestra cupidinē propitiare. PRIma stipendia ueneri: sicut in castris martis stipendia plurima militant bellatores. ita per decētissimā trāslationē dicuntur. & amantes militare Prima stipendia in ueneris cupidinisq; cōtubernio: quādo

& cogitationis dissensione miſellus: in diuersas sentētias carpebatur: ac distrahebatur. illic fides. hic lucrū: illic cruciatus: hic uoluptas. Ad postremū tamen formidinē mortis uicit aurū. nec saltē spacio: cupido formosæ pecuniæ leniebatur: sed nocturnas etiā curas inuaserat pestilens auaritia: ut q̄is herilis eum cōminatio domi cohiberet: aurū tamen foras euocaret. Tunc deuorato pudore. & dimota cōtatione: sic ad aures dominæ inauditū perfert. nec a genuina leuitate desciuit mulier: sed execrādo metallo pudicitiā suā protin9 autorata ē. Ita gaudio pfusus: ad suæ fidei pciū Myrmex nō mō cape. uerū cōtigere saltē: quā exitio suo uiderat pecuniā: cupiēs: & magnis suis laboribꝰ: pfectū desiderium Phileſitero lætitia pcitus nunciat. statimq; destinatum premium reposcit. & tenet nūmos aureos manus Myrmecis: quæ nec æreos norat. iamq; nocte promota. solum pducit ad domū. probeq; capite contectū amatorem strenuū infert aduſq; dominæ cubiculum. cōmodū nouis amplexibus amori rudi litabāt: cōmodū pria stipēdia ueneri militabāt noui & nudi milites & cōtra oīum opinionē: captata noctis opportūitate

Pestilens auaritia.

Leues fœminæ

Auri sacra fames.

Cur auꝝ pallens

Nūmus aureus eiectus sparta

Plutos cecus.

Auctoratus.

Caput cucullione tectū.

scilicet primos cõcubitus exercent: memorat illud poeticũ militat oĩs amans & habet sua castra cupido IMprouisus maritus: Improuisa mala & ispata grauius feriunt. deniq; oĩa repentina & inopinata ui dent eẽ maiora grauioraq; auctores. M. T. & Seneca. FOres uerberat: Graphice exprimit aduẽtus ma riti zelotypi & cuncta suspectantis: cui cũctatio ianitoris & mora suspitionẽ exaugebat. TARditate: qua. s. fores cũctãter aperiũt. Suspectus: Suspicãs suspitiosus noue positum in actiua significatõe. REpẽtino malo: Sæpe hoc accidit ut hoĩes repentino malo pturbati ipotes mẽtis & inopes cõsilii extiterint: quo circa illos maxie laudãus. qui iprouiso malo pculsi nõ succũbũt: sed ingenio psentissimo subnixi cõsiliũ hñt ad manũ: nã uet⁹ uerbũ ẽ. gladiatorẽ in harena capeĩ cõsiliũ. & ut præcipit Panetius philosophus libro secũdo de officiis: cũ uita hoĩum pericula ex iprouiso p pe quotidiana ferat ad ea cauenda atq; declinanda perĩde eẽ oportet aĩo semper prõpto atq; intento: ut sũt athleræ: qui i athletico certamine caput & os mãibus oppositis quasi uallo pmuniunt itidẽ mẽs uiri prudentis aduersus petulãtias iniuriarũ oĩ in loco atq; tpe, pspiciens debet eẽ erecta septa: expedita cõsilia cõtra fortũæ uerbera. quasi brachia & mãus ptendens. ne qua in re repẽtina icursio iparatis iprotectisq; nobis oboriat. CAVsabat. causã afferebat. & excusationẽ tarditatis eẽ tenebras nocturnas pp quas reperire clauẽ iãuæ nõ posset: sic martialis sed iã causaris barbãq; ãnosq; pilosq;. INterdũ: purior lectio ẽ ite rim. TVnicam iniectus: Camisiam induens figurata locutio est. paulo ante dixit ueneri mitilabant nudi milites. PRAEturbatione: ob turbationem. PEdibus intectis: Discaltiatis & nudis. Tales depn si in adulterio saluti fuga consulunt: quibus interdum uix datur euadere. in hanc sententiã dixit Oratius. discincta tunica fugiendum est ac pede nudo. Pessulis: Clausris ianuæ & serris. oppessulatas fores. pro pessulis occlusas posuit. in primo. Vbi de pessulis abunde. REpandit reserat: aperit. BOantẽ dominũ: Sensus est conceptus ex quotidiana loquendi consuetudine. Vbi enim a seruo decipiũr. uel decipi nos credimus boare solemus. & exclamare dominicam fidem: & iterare. heccine est. fides q̃ domino præstat seruus. ita nunc dominus boando inclamabat fidem domini: quam fluxam & infidam apud seruum fuisse ingemebat: & hæc lectio magis placet: q̃ si legas fidem deum: pro deorum: q̃ exclamatio est frequentissima. DImittit phileſiterum: Mire astu seruili decipitur maritus: quo cubicu lum uxorium petente clam beneficio tenebrarũ emittitur amator a myrmece fraudulento. BARbatus. Dominus myrmecis. ut supra. SOleas phileſiterus dum præ festinatione nimia quærit effugiũ calciamenta reliquerat. in cubiculo & pedibus intectis procurrerat: a solea quod calciamenti est gẽus Solearii dicti confectores solearum. Vocabulo plautino: sicut a calceo calceolarii. soleatos uocant soleis calciatos. soleas auctore Gellio dixerunt omnia ferme id genus calciamenta quibus plantarum cal ces teguntur. nonnunquam uoce græca crepidas & crepidulas eiusq; calciamenti sutores crepidarios appellauerunt. De soleis piscibus Aristoteles Plinius cæteri. SVspectus e re nata: Suspicans ex soleis deprensis quid factum foret: suspectus enim hic ut etiam paulo supra significatur suspicans. actiua significatione. uidetur autem bifariam dici suspectus sicut suspiciosus. & qui suspicatur & qui suspectus est: item ignarus. & qui ignorat & qui ignoratur: & alia consimiliter. CORdolio patefacto: A dolore cordis cordolium dictum. Quod uocabulum in quotidiana uernaculi sermonis consuetudine est usitatissimum: quo & uetustissimi scriptores utuntur: festiuiter plautus scribit mulieri non esse cordoliũ. tanquam mulier nulla cordicitus doleat: & exanimo. sic enim in cistellaria meretrices loquuntur. An mihi cordolium est. Quid id est. Vnde est tibi cordolium commemora obsecro quod neq; ego habeo neq; qsq̃ ulla mulier. ut phibẽt uiri. HIS: Soleis. Myrmece p cõseruos uicto: dñi i seruos nõ solũ uindicandi sed etiam necãdi ptãtẽ antiquitus habebãt fuitq; moris. ut serui ob leue delictum ita plecterentur.

impro uisus maritus assistit. suæ domus ianuã iã pulsat. iã clamitat. iã saxo fores uerberat. & ipsa tarditate magis magisq; suspectus: dira mĩatur myrmeci suppli cia. At ille repẽtio malo pturbatur & misera trepidatio ne adĩ opiã cõsilii deduct⁹. qd solũ poterat: nocturnas tenebras causabatur sibi obsistẽ: qn clauẽ curiose abscõditã repiret. iterdũ phileſiterus cognito strepitu: rapti tũicã iniectus: sed plãe præturbatõe: pedib⁹ ĩtectis: procurrit cubicl'o. tũc myrmex tãdẽ claue pessulis subtecta: repãdit fores. & recipit tũc ẽt fidẽ domini boantẽ dominũ. eoq; propere cubiculũ petẽte: clãdestĩo transcursu dimittit phileſiterũ. quo iam pro limine liberato securus sui clausa domo rursũ se reddidit qeti. sed dũ prima luce barbarus procedit cubiculo: uidet sublectulo soleas ĩcognitas. qb⁹ idut⁹ phileſiterus irrepserat suspectusque e re nata: quæ gesta sũt: non uxori nõ ulli familiariũ cordolio patefacto: sublatis his: & in sinũ furti abscõditis: iusso tantum myrmece p cõseruos uincto: fore uersus detrahi: tacitos secũ mugit⁹ iterãs:

Repentina grauiora.

Consiliũ ad manũ

Homo ut athleta ad cauenda pericula.

Causatur.

Repãdit.

Calceolarii.

Solearii.

Soleati.

Soleæ.

Crepidæ.

Crepidarius.

Suspect⁹

Cordolium.

tur a dominis ut.ſ.ignominiæ magis q̃ ſupplicii cauſa circa uicinos furcã in collo ferrent ſubligatis ad eã manibus & prædicare cogerent peccatũ ſuũ ſimulq; monere cæteros.ne quid ſimile admitterent: un

Furcifer unde. de furciferi dicti maledicto: probroſo: & ſeruilli græci σταυροφορουσ appellant Donatus & Plutarchus auctores,hinc legimus apud hiſtoricos ſeruũ a dño oli ſub furca ceſum medio actũ eẽ circo ante cõmiſſum ſpectaculũ:ex qua re inſtaurati ſint ludi.in familia ſunt lorarii a loro dicti quoꝝ miniſteriũ

Lorarii. erat loris uincire aut uerberare quos erãt a dño iuſſi quoꝝ apud comicos mentio ex eodẽ gñe ſunt &

Bruciani brutiani.qui magiſtratib⁹ parebãt

Lictor. uicẽ lorariorũ implentes.ꝓterea miniſter publicus lictor dictus.qui ex collegio uiatorũ officiũ ligandi haberet. RApidũ: Velocẽ & citum.

De calceo rhodopis. VEſtigiũ adulteri indipiſci:Nõ abeſt ẽ referre hoc in loco Rhodopes fabulã.q̃ narrat aqlã alteꝝ ex calceis eius dũ lauaret e manu ancillæ correptũ deportaſſe mẽphi ægypti ciuitatẽ:& in ſublime ſup regis uerticẽ iura dantis elatã calceũ in illius gremiũ demiſſiſſe.q calcei cõcinitate:& rei miraculo pmotus p totam regionẽ miſit ad eã inquirẽdã:quæ hmõi calceũ ferret: q̃ inuenta atq; adducta regis uxor facta eſt. ita ex

Indipiſci. calceo cognitũ rhodopes ueſtigiũ eã ægypti reginã fecit:indipiſci aũt ẽ aſſequi & ut ueteres dicebãt apiſci. POne eũ.Poſt eũ a tergo. SVbductis:Cõtractis ſurſum ductis qd ſpecimẽ eſt hominis mœſti irati.& faſtoſi.Tales.n.uultus innubilant in poemate obſceno:nõ eſt mẽtula ſubducti noſtra ſupcilii. NON

Noxæ dedere. corã noxæ prẽſus.ideſt nõ in manifeſta noxa:neq; manifeſtario crimine deprẽſus.noxæ dedere apud iuriſcõſultos eſt ipſũ mancipiũ,p noxa hoc ẽ culpa cõmiſſa tradere. ex quo intellectu eſt illud Columellæ ex primo ruſticationis.Qui rem ruſticam peſſimo cuiq; ſeruorum uelut carnifici noxæ dedim⁹. VBẼ

Abersio. ribus:Largis & habundantibus.inde ubertim aduerbium:quod ſignificat large.& habundanter. REpentina. FAcie:Subita rei nouitate. REcolens delictum:Recordatus ſe ob feſtinationẽ ſoleas reliq̃ſe:& ob id coniectans myrmecem uinculis obrutum plecti. FAmiliari:ſibi.ſ.nam dudum dixit cõſtantiſſimum & genuina quadam firmitudine prædictum phileſiterum fuiſſe. MAlas obtũdens:Maxillas leuiter feriens.nec enim illum ut pote beniuolum ferire inimiciciter uolebat:obrundere autẽ trãſlatum eſt a fabris.qui ſæpe repetunt percutiuntq; tundendo aliquid maleo. DEierando temere deuotaſti: Attende dictum deuorare pro eo quod uulgo dicitur blaſphemare maledicere execrari.qui enĩ temere deierat deos deuotat hoc eſt deuouet execraturque deos.M.Tullius dixit in paradoxis quæ uis

Obtundere. Deuorãſ. Deuoti patrem decium:quæ filium deuotauit:Deuotos quoq; pro abominatis execratiſq; ſolent ponere Oui

Furta balnearia. dius uiuite deuoto fœmina uirq; toro. SOleas furatus: Hoc commento uaferrimo cõſulitur ſaluti myrmecis.& caſtitati fœminæ:quippe quo perſuadetur domino.ut ſeruum exoluat uinculis perinde

Capſari⁹. ac inſontem in balneis autem furta fieri ſolita reſtis eſt paulus iuriſconſultus.qui ſcribit præfectum uigilum conſtitutum eſſe iudicem aduerſus capſarios hoc eſt eos qui mercede ſeruanda in balneis ueſti

Apodyterium. menta ſuſcipiunt.ut ſi quid in ſeruandis ueſtimentis fraudulenter admiſerint ipſe cognoſcat locus in

Spoliarium. balneis: quo loturi ueſtes exuunt apodyterium nominatur:Varroni Plinio.Ciceroni.cæteris. latine dici poteſt ſpoliarium ſiue ſpoliatorium. VIgorati:In mala cauſa uigor dicentis & audacia accipitur

Ignotũ. pro fiducia & innocentia iuxta illud Satyrographi:Nam cum magna malæ ſupereſt audacia cauſæ creditur a multis fiducia. Poſtliminio:Poſtea de ſignificatu huiuſce uerbi iam ſatis multa in ſuperio-

Ignoſcibilis. ribus. IGNOuit:Veniã dedit.hic ignotũ apd eruditos ſignificat pcitũ ab ignoſco.cũ ſẽidocti ignotũ,p nõ cognitũ ab ignoro tm̃ uſurpẽt.Ignoſcibilis ueſtit⁹ dr.Au.Gellio q dign⁹ ẽ uẽia cuiq; ignoſcere debeãus.

rapidum dirigit greſſum.certus ſolearũ ĩdicio ueſtigium adulteri poſſe ſe pfacile indipiſci. Sed ecce p plateã dum barbarus uultu turgidus:ſubductiſq; ſupercilijſ incedit iratus:ac pone eũ myrmex uinculis obrutus. nõ qdem coram noxæ prehẽſus:cõſcientia tamen peſſima pmixtus lachrymis uberibus:iã poſtremis lamẽtatiõibus inefficacẽ cõmonet miſerationẽ: opportune Phileſiterus occurrẽs:q̃q̃ diuerſo quodã negocio deſtinatus:repentina tñ facie pmotus:nõ enĩ deterritus: recolẽs feſtinationis ſuæ delictũ: ut cætera conſequenter ſuſpicat⁹:ſagaciter:extemplo ſumpta familiari cõſtantia:dimotis ſeruulis:inuadit cum ſommo clamore myrmecẽ:pugniſq; malas eius clemẽter obtũdens. At te inquit nequiſſimum & periurum caput:domĩus iſte tuus:& cũcta cœli numĩa:quæ deierãdo temere deuotaſti:peſſimum peſſime perdant:qui de balneis ſoleas heſterna die mihi furatus æs.dign⁹ hercules:dign⁹ qui & iſta uincula conteras: & inſuper etiam carceris tenebras pferas.hac opportũa fallacia:uigorati iuuenis ĩductus:ĩmo ſublatus:& ad credulitatẽ delapſus: barbar⁹ poſtliminio domũ regreſſus:uocato.myrmece:ſoleas illas offerens:& ignouit ex animo:& uti domino redderet:cui fubripuerat;ſuaſit. Hactẽus adhuc

ANicula gariente: Loquacitas amica senibus est. Aniculæ largiloquæ. & multibibæ merito nominãt Vnde prouerbiũ apd græcos celebre. γραῶν φλυαρία. i. aniculaꝝ loquacitas & nugæ. FAmiliarẽ: Amatorẽ itelligit. quẽ adeo timidũ meticulosũq; fuisse dolenter ait ut nõ solũ molæ pistrinensis sonitũ expauescat. se etiã conuelarã asini faciẽ reformidet. CONfirmatũ ai: Pro aio. Achaismos est. locutio ueteribus usitatissima. VAdimonio sistã: Eleganter dictũ de amatore sistendo ueneris uadimoniis: sicut in causis forensibus sistunt rei ad uadimonia prætoris. In hanc sniam est Plautinã illud ubi tu es qui me conuadatus ueneriis uadimoniis. Vbi tu es qui me libello Venerio citasti: Ecce me sisto ades contra sisto ego tibi. & mihi contra itidem ut sistas suadeo. CONdicta regressione: Denunciata cõstituta: peruerat in uerbis iuris cõsultoꝝ: cõdicere. n. est prisca lingua denũciare. M. Tullius in epistolis ad lentulũ. Crassus cũ mihi cõdixisset cænauit apud me. FAcessit: Abit abscedit. PVdica: Ironicos ꝓnunciãdũ

anicula garriente susc ipit mulier. Beatam illam: quæ tã cõstãtis sodalis libertate fruitur. At ego misella: molæ etiã sonũ: & cæcã illius scabiosi asini faciem timentem familiarẽ icidi. Ad hæc anus: iã ego tibi probe suasũ & cõfirmatũ aimi: amatorẽ illũ alacrẽ uadimõio sistã. & isup cõdicta uesptina regressiõe: cubiculo facessit. At pudica uxor statim cænas saliares cõpat: uina ꝑcolasa defecat. pulmẽta recẽtia tucetis tẽpat: mẽsa largiter instructa. deniq; ut dei cuiusdã: sic aduẽtus expectatur adulteri. nam & opportune maritus foris apud nactã proximũ cænitabat. Ergo igitur meridie propinquante: helico tandẽ absolutus: refectuiq; secure redditus: nõ tã hercules laboris libertatẽ gratulabar: q̃ qd reuelatis luminibus liber etiã cũctas facinorosæ mulieris artes prospectare poetã. sol qdẽ ipsũ delapsus oceanũ subterrẽas orbis plagas illumiabat. & ecce neqssimæ anꝰ adherẽs lateri temerariꝰ adulter aduẽtat. puer admodũ: & adhuc lubrico gẽaꝝ splẽdorẽ cõspicuꝰ. adhuc adulteros ipe delectãs. Hũc admodũ multis sauiis excꝑtum: mulier cæna iubet pata accũbere. sed ut primũ

SAliares: Lautas opiparas: copiosias a saliis sacerdotibus qui cænas faciebant amplissimi apparatus. ut supra diximus. VIna defeccat: Fece & sordibus repurgat Machrobius acceptũ sanguinẽ quodãmodo defeccant: solebãt prisci uina p saccũ lineũ ꝑcolare defeccareq;: quod saccari dicit epigrãmatistæ cecuba saccent queq; annus coxit opimi. fecatũ uinũ appellat Cato fecibꝰ expressũ e cõtrario defeccatũ dicit puꝝ liquidũ inturbatũ. sine fecibus Quod ad aium quoq; transfertur. plautus in aulularia nunc defecco demũ aio egredior domo a Macrobio sanguis defecatus dicit purus liquidus sine retrimentis: uina defecari etiã diffundi higinus sua det a cõfecta bruma septimo die utiq; si septima lune cõpetat. quod & plinius refert. Tucetis: Supra annotauimus ex snia placidis tuceta dici escas regias & precioſſas hic accipi uidet ꝑ falsis edulis: &. n. mos est pulmẽtaria recẽtis carnis cõdite tẽperateq; salitis cibariis: ut puta persone perna isiciis farcimenibus. quæ oia sunt i genere salsamẽtoꝝ: notũ est. illud persianũ tucetaq; crassa. APVD nactã cænitabat: Apud Oratiũ & persiũ nacta usurpat ꝑ noie sordidi hominis & despectissimi. Sic & hic Nactã hospitẽ posuit pro uilissimo. opinor legẽdũ ẽ apud noia exponẽdũq; apud fullonẽ. nãq; fullonẽ appellat ne naceæ & ꝙ n auci non sint idest nullius precii. Quod autem fullo fuerit is apud quem cænitauit palomox apertissime demonstrat scribens contubernalis mei fullonis uxor. HELcio absolutus: Vinculo tumentorio liberatus. REfectui: Refectioni hoc est cibo. quo corpora laboribus exhausta reficiuntur

SVB terrenas plagas illuminabat: Chronographia est: qua aduentus noctis significatur ex solis occasu. Ratio astrologia nos nõ permittit ambigere quin credamus. antipodas eẽ: quibus sol obire dicit nõ ortu oriri cũ nobis occidit: quoq; plagã subterraneã sol illuminare icipit mersus i occasũ. & ifra fini torẽ. hoc est orizontẽ tendens cũ nobis icipit noctescere. Quod & Virgilius sensisse creditꝰ illius uersibꝰ aut redit a nobis aurora diẽq; reducit. Nosq; ubi primus equis oriens afflauit anhelis illic sera rubens accẽdit lumia uesꝑ. antipodũ nobis sũt aduersa uestigia. calcãt humũ ut nos. cœlũ uidẽt. nec metus erit ne de terra i cœlũ decidãt cũ nihil possit ruere sursũ. & q̃ rõ ẽ nobis q̃rẽtibus cur nõ decidãt cõtra siti: eadẽ quoq; præsto est illis. ut nos non decidere merentur. De antichthonibus. & anteocis qui nobis obliqui suut in australi circulo diximus in primo commentario. SPLENdore genarum: Inuestem hoc est imberbem fuisse significat. LVbrico: Leuigato & cuius splendor lubricos in amorem sui facit tã luuenes q̃ puellas. sic Oratius & uultus nimium lubricus aspici. ADVLteros delectãs: Cui Terentia num prouerbium congrueret. tuq̃ lepus es. & pulpamentum queris. Græca paroemia est. λαγῶ πρὸς κρεωπωλεῖον. i. lepus carmen sine pulpamentum quærit dicitur autem de eo qui ab alio desiderat. quod in se ipso habet huius prouerbii mentionem & suidas fecit. qui docet dasypodem esse leporem contra plinii sententiam leporem a dasypode discriminantis. SVauiis: Basiationibus amatoriis

ACCVRsoriam potionem: Quid est accursoriam potionem? num cursim & festinanter allatam

Anicularũ garrulitas.

Prouerbium.

Concicere.

Saliaris.

Defecare

Fecꝑtum uinum.

Defecatũ

Defecanda uina post brumam.

Tuceta.

Naca fullo.

Chronographia.

Finitor orizon.

Antipodes.

Inuestis.

Dasypus

Lepus.

intelligimus? An raptim hauſtam? uel potius legẽdum antecurſoriam potionem. & enim antecurſoria eleganter dici poteſt pria potio. quaſi præcurſoria & ut uocabulo græco utar prodromos. quæ cœnam antecurrit anteceditq; : Quidã interpretantur antecurſoriam quaſi præminiſtram ueneris. & p̃uiam: uinum. n. eſt libidinis incentiuũ. GVſtum: Sicut antecurſoria potio dicitur : quæ cœnam antecedit ita & guſtũ, p iẽtaculo. i. prio cibo uideri poſuiſſe: qd iterdũ añq̃ diſcũbãus añ legitimã cœnã præſumimus carpimuſq; Apicius inter edulia ganeata percẽſet guſtum uerſatile. Guſtũ de oleribus. Guſtum de cucurbitis farſilibus. Guſtum de præcoquiis. ex hoc intellectu & ſenſu eſt illud in ſecundo huiuſce operis uolumine: ſcholaſtice dulce & amarũ guſtulum carpis. DIRAS deuotiones: Execrationes. & maledicta: utrũq; per ſe nomen eſt ominoſum. nam & diræ execratiões dicuntur & deteſtatiões ſeuæ. quales diræ tribuniciæ apud Plutarchum & Appianum quarũ meminit & Lucanus. ſeua tribunitiæ uouerunt carmina diræ. & ab Oratio dictum eſt i epodo diris uos agam dira deteſtatio. deuotiones. quoq; pro maledictis & execrationibus abominandis accipiuntur: ſicut deuotare. & deuotum in malam partem. quæ omnia nunc uulgus uſurpat in bonum & cum religionis ſanctitudine. DEprecata: Hic pro ĩprecata execrataq;. in partem. ſ. deteriorem. quid ſit deprecatio rhetorica. M. Tullius. quid depcati docebit Au. Gellius & ſat notum ẽ.

Antecurſoria põtio.

Guſtum uerſatile.

Diræ tribunitiæ.

Deuotiones.

accurſoriam potionem: & inchoatũ guſtum extremis labiis cõtingebat adoleſcẽs : multo celerius opinione: rediens maritus aduentat: tunc uxor egregia diras deuotiones in eum deprecata: & crurum eius fragiũ abominata exangui formidine trepidantẽ adulterũ. alueo ligneo quo frumenta confuſa purgari conſueuerãt: temere propter iacẽti ſuppoſitũ: abſcõdit: ingẽitaq; aſtutia: diſſimulato tanto flagitio: intrepidũ mentita uultũ: pcõtatur de marito : cur utiq; cõtubernalis arctiſſimi relicta cænula præmaturus afforet. At ille dolenti prorſus aĩo: ſuſpirãs aſſidue: neſariũ inqt & extremũ facinus pditæ fœminæ tollerare neqens: fuga me proripui. Hem q̃lis dii boni matrõa q̃ fida : q̃q; ſobria turpiſſimo ſe dedecore fedauit. Iuro piſtã ego ſanctã Crerẽ: me nunc etiam meis oculis de tali muliere minus credere. His inſtincta uerbis mariti: audaciſſima uxor: noſcẽdæ rei cupiens: nõ ceſſat obtundere: totã prorſus a principio fabulam promeret, nec deſtitit : donec eius uoluntati ſuccubuit maritus : & ſi ignarus ſuorum domus alienæ pcenſcet infortuniũ: Cõtubernalis mei.

Crurifragium.

Lumbifragium.

Abominata.

Alueus ligneus.

CRVrum fragium : Emulatio Plautina: nam ſicut ille lumbifragium dixit. Ita hic noſter crurifragium pro fractura lumborum & crurum Plautus in amphytriõe. nam ſi me irritaſis hodie lumbifragium hinc auferes a me. ABominata: Imprecata. & per dirum omen. exoptans in actiua ſignificatione. Aliter apud Oratium ponitur parentibus abominatus Anibal pro execrationibus deteſtatus. EXANgui formidine: Ab effectu epitheton ductum: metus enim exanguem facit & pallentẽ ſanguine ab exterioribus ad interiora refugiente. ALVEO ligneo: In ruſtico inſtrumento ſunt aluei lignei Columella præcipit ut gallinarius oua in alueolum ligneum conferat: Liuius Romulum & remum infantes in alueo ligneo expoſitos eſſe refert. Idem tradit in tranſitu Rhodani alueos in formes præbuiſſe uicem nauicularum. PROpter: Pope iuxta. MENtita uultum Cõtrarium eſt illud Naſonis: heu q̃ difficile eſt crimen non prodere uultu. uix oculos attollit humo. PER cunctatur de marito: Quærit a marito dicimus enim p cunctor de te quæro de te pro a te. Oratius quærit de pueris: num ſit quoq; fracta lagena. ARctiſſimi : interiore familiaritate coniuncti. PRæmaturus: Properus. & feſtinus nimis: præmature factum dicitur. quod feſtinatius citius . & præter ſui temporis modum factum eſt. q̃ ſobria: cum ſobrietatis comes ſit caſtitas. & pudor : hæc tamen ſobria cum adultero uolutata eſt. PER iſtam ſanctam cererem: Iuſiurandum piſtori mire cõueniens. ut. ſ. iuret per cererem deam frugum. quas piſtor molere ſolet. & conficere: Iſtam autẽ dicticos dixit oſtendens ſimulachrum ipſius deæ. quod credibile eſt fuiſſe in domo lararioque piſtoris. unus quiſq; enim domi ſimulachrum eius dei colit: quem peculiariter ueneratur. CVPIENS rei: Nomen eſt non participium: ut fugitans litium. amans meorum & ſexcenta ſimilia. OBTVNDERE: Vrgere inſtare: translatio ut ante dictum eſt a macello fabri. PROMEret : Narraret proferret: expromeret: uerbum eſt. Nouiſſimi mala noſtra diſcimus in hanc ſententiam eſt illud Satyrographi dedecus ille domus ſciet ultimus. Luci ſyllæ metella coniunx palam erat impudica: id athenis cantabatur : ut auctor eſt diuus Hieronymus. & ſylla ignorabat. ſecretaque domus ſuæ primum hoſtium conuitio didicit. Cn. Pompeius mutiam uxorem impudicam habuit. quam ipſe pudicam eſſe credebat. Indi cauit id in expeditione commilito. & uictorem totius orbis triſti nuncio conſternauit. Ita nunc miſellus maritus ignarus domeſticæ turpitudinis alienum percenſet infortunium.

Quero de te.

ceres dea piſtorũ.

Nouiſſimi mala noſtra diſcimus.

Metella ſyllæ impudica.

FVLLOnis uxor:Fullones dicũt.qui curãt uestimẽta & poliunt.Vlpiãus titulo de furtis.Itaq; fullo qui curãda poliendaue uestimẽta accipit sp agit pstare.n.sp custodiã debet.Paulus quoq; fullonẽ tradit.qui poliẽda uestimẽta accepit si forte his utat ex cõtectatiõe eoꝝ furtũ fecisse uideri.Nitias megarẽsis Plinio teste fullioniã artẽ prius iuenit.Idẽ auctor ẽ fullões nõ tẽtari podagra pp urinæ usũ q̃ podagris medet.cũ officiũ fullõis peculiare sit polire uestimenta.& emaculare:hinc Fausti filii Syllæ festiuus iocus inotuit.q cũ uxor eius eodẽ tẽpore duos mechos hiet fuluiũ fullonẽ.& Põpeiũ cognomine maculã festiuiter iquit miror sororẽ meã hãc maculã cũ fullonẽ hẽat: græce κναφευω dicit παρα το κρωτο ξυω qd signifi cat polio:ut interpꝛtat Suidas:cuius interpꝛtatio apud me potior ẽ: q̃ eoꝝ:qui nescio quid indictum tradiderũt. SEcũdo rumore:Bona fama. xenophon & deide Cicero.& postea Columella maritale cõiugiũ utilissimũ eẽ referentes ,pdiderũt oportere foris alterũ & sub dio cõparare diuitias:q̃ tectis recõdãt:alterã uero q̃ & illas custodiret:& cætera cõficeret opa q̃ domi deberẽt administrari.Itaq; a natura cõparata est opa mulieris ad domesticã diligẽtiã. uiri aũt ad exercitationẽ forẽsem & extraneã.apud græcos.& mox apud Romãos fere domesticus labor matronalis fuit.& domestica negocia curãda mulieri rradita sũt:ideoq; thucydidis sentẽtia nõ ꝓbãda uideri debet: qui optimã eẽ fœminã cẽset de cuius laude.aut uitupatiõe q̃ minimus foris sermo hẽat:existimãs ,pbæ mulieris nomẽ & corpus peræque domesticis parietibus cõtineri oportere. OBiret:Perageret. LAVti:Vtrũ i balneis loti ex cõsuetudie priscoꝝ.qui lauabãt:moxq; cœnabãt.ut de spurina posterior Pli.ẽ epis inquit:Lotus accubat.& paulisp cibũ difert.an potius loti simpliciter mãibus lotis.sicut hodieq; post ablutas mãus discũbimus.Tale ẽ illud Virgilianũ.dãt alii manibus lymphas.& apud.M.Tulliũ i secũdo de oratore. Illud egregiũ festii celebrat mãus inquit laua & cœna. SVbitario:Repẽtino iprouiso subito nato. VIMInea cauea:Talis in usu agresti frequẽtissima ẽ:qua pulli gallinacei includũt:una cũ matricibus.apud Collumellã cribro uitiario.& Ioliario ꝓcipiũt pullos supponẽdos. post hæc inquit cauea cũ matre claudendi sũt.& farre ordeaceo alendi:uietũ ueteres dixerũt flexũ & molle & incuruũ.unde uimina dicta:q; sint flexibilia.& uiere religare significat Romæ fuit collis noie uiminalis a Ioue uiminio noiatus.q; ibi aræ fuerũt:& ibi nata uimina.Auctores Donatus.& Varro.Duo genera salicũ prodidit Columella particalẽ.s.& uiminalem. FVstiũ flexu:Ex inflexis fustibus uiminibusq; texunt huiuscemodi caueæ:hodieq; nostri rustici ex uitilibus id genus caueas cõcinnãt. LACInias inalbabat:Fœminæ nostrates hoc hodie quoq; usurpãt.ut.s. sub cauea uiminea circũdẽt uelamẽta.eaq; fumo sulphuris suppo[illegible]i ipune cãdificent inalbẽtq; nãq; Plinius in.xxxv.testis est usum sulphuris ad suffiendas lanas eẽ[illegible]cacẽ:quoniã cãdorem molliciãq; cõfert:sulphur quoq; ob id fullonũ officinis familiare est. INTERIum:Lego interim. INEscatus:Correptus possessusq;:Trãslatio ab his q̃ esca capiuntur.Donatus Terẽtianus cõmẽtator inescatos dici ait p metaphorã ab aucupibus.qui auibus capiẽdis effundũt cibũ. OBnubilatus:Nubilo quasi quodã obuolutus obrutusq;.Anaxilaus olim lusit. qui candens sulphur in calice nouo prunaq; sub dita circũferẽs ex ardentis repercussu pallorẽ dirũ uelut defunctoꝝ cõuiuis effundebat. DIFFLVEbat:Languebat labebat deficiebat.& eni ut scribit Hippocrates in libro de flatibus intercluso atque Intercepto spiritu breuissimo tẽporis momẽto moriatur animal necesse est:usque adeo necessarius eſt corpori spiritus.nã spiramus semp & respiramus cõtinẽti reciprocatione.si cibũ potũque homini subduxeris uiuet cõplusculos dies.intercluso spiritu statim exanimatur. INGEnium:Natura Virg. nunc locus aruoꝝ ingeniis quæ robora cuique. VIVAcis metalli:Sulphur itelligit:noie enim metallorũ ferme oia q̃ fodiuntur ex uenis terræ significantur.sic metalla auri argenti æris. plumbi dicta Plinio.& cæteris pure latineque scribẽtibus:sic & Lucius noster.sulphur scite uiuax uocãt globosum pat:Cuius cũ sint genera quattuor unũ est proprie uiuũ noiatũ:quod græci apyron uocãt globosum hoc effoditur trãslucetque & uiret. Lego apud Plinii.q; quarto generi sulphuris usus est ad lychnia maxie cõficienda purior lectio est ad ellychnia.quo noie accipi uident Plinio sulphurata:q̃ sulphure liquido capitulatim intingunt.ut sint fomites flãmæ & quasi igniaria. alias ellychnia dicuntur funi

Fullonis uxor:alioquĩ seruati pudoris ut uidebatur fœmina:quæ semper secũdo rumore gloriosa:larem mariti pudice gubernabat: occulta libidine prorupit in adulterũ quẽpiã: cũque furtiuos amplexus obiret assidue:ipso illo denique momento:quo nos lauti cœnã petebamus:cũ eodẽ illo iuuene miscebatur in uenerem.Ergo nostra repente turbata præsentia subitario ducta cõsilio:eũdẽ illũ subiectũ cõtegit uiminea cauea quæ fustiũ flexu erat in rectũ aggregata cumulũ:laciniasq; circundatas suffusas candido fumo sulfuris inalbabat:eoq; iã ut sibi uidebatur tutissime celato:mensam nobiscũ secura pticipat:Interdũ acerrimo grauiq; odore sulfuris iuuenis inescatus: atque obnubilatus intercluso spũ diffluebat:utque ẽ ingeniũ uiuacis metalli:crebras ei sternutationes cõmouebat. atq; ut primũ

Fullonis uxor

Iocus de fullõe & macula.

Vir foris parat. Vxor domi custodit. Sentẽtia thucydidis.

Proba fœmina quæ.

Scitũ festii.

Viminea cauea

Vietum Vimina. Vimialis.

Inescatus Stropha anaxilai.

obnubilatus

Sine respiratiõe uiuere nõ possum⁹. Metalla. Sulphur apyron Ellychnia.

culi lucernatũ:quibus oleo madentibus flãma iugis cuſtoditur:quoꝝ Plinius.& Papinius memine re:De elucubratis demoſthenis orationibus dictũ a græcis eſt. ελαυχμιον ὀξειρ.i.ellychniũ redolere propterea q̃ ad lucernam elucubrabat meditabaturq̃: Iuriſconſulti inter pœnas metalli nominant ſulphurariam.hoc eſt ſulphuris fodinam. ſic enim ſcribit Vlpianus titulo de pœnis in calcariã quoq̃ uel ſulphurariam damnari ſolent:ſed hæ pœnæ metalli magis ſunt: Vbi calcaria ſimpliciter ſignificatur opus.& fodina calcis ſicut ſulphuraria ſulphuris.Acurſius hallucinatur.exponens in calcariam in opus calcandi terram:

Sulphuraria.
Calcaria.
Hallucinatio acurſii.
Metallici qui.
Metalla unde.

Metallici dicuntur foſſores metallorum Plinio.Iuriſconſulti uidentur accipere metallicos pro damnatis in metallum.Vbi etiã pro operariis metallorum capi poſſunt. metalla a uerbo græco μεταλλαω quod eſt ſcrutor & inquiro dicta ſunt: Alii metalla dici autumãt quaſi μεταλλα tanq̃ alia poſt aliam in metallis uena iueniatur: quod ſentire uidetur & Plin.ſic ſcribẽs in.xxxiii. ubicũq̃ una inuẽta uena eſt nõ procul inuenitur alia hoc quidẽ & i omni fere materia unde metalla græci uidentur dixiſſe: μεταλλεια dicitur a græcis inueſtigatio metallorũ auriq̃ potiſſimum. EREgione mulieris:Ex oppoſitu: contra.n.accubabat.

e regiõe mulieris: pone tergũ eius maritus accœperat ſonũ ſternutationis:qd cũ putaret ab ea profectum:ſolito ſermõe ſalutem ei fuerat impcatus. & iterato rurſum:& frequẽtato ſæpius: donec rei nimietate cõmotus:quæ res erat:tãdẽ ſuſpicatur: & ipulſa mẽſa protinus:remotaq̃ cauea:producit hominẽ crebros anheli tus ægre efflantẽ: inflãmatuſq̃ indignatione cõtumeliæ: gladiũ flagitans iugulare moriturum geſtiebat. ni reſpectato communi periculo: uix eum ab impetu furioſo cohibuiſſem. adſeuerans breui abſq̃ noxa noſtri: ſuapte inimicũ eius uiolentia ſulfuris piturũ:nec ſua dela mea:ſed ipſius rei neceſſitate lenitus:quippe iã ſemiuiuum illum: in proximum deportat angiportum:cum uxorem eius tacite ſuaſi: ac deniq̃ perſuaſi: ſecederet paululũ: atq̃ ultra limen tabernæ ad quãpiã tantiſper familiarem ſibi mulierem: quoad ſpacio ferueꝝ mariti ſedaretur animus:qui tanto calore: tãtaq̃

Impreca tus ſalutem.
Cur ſternutamẽtis ſalutamus.
Caput diuinum.

PONE:Poſt. ABea profectũ: Cum ſonus ſternutatiõis ab ea parte menſæ ueniſſet:qua erat mulier credidit maritus uxorem ſternutaſſe: Ideoq̃ illi ſalutem ut in ſternutamento fieri ſolet optauerat. SALVtem iprecatus: Attende iprecatus ſalutem dici in bonã partem:cum alioqui iprecari ſit dira precari. Virgilius littora littoribus contraria fluctibus undas imprecor.cum autem ſternutanti precari ſalutem mos ſit promiſcuus.expromenda hoc in loco philoſophica cauſa eſt cur id fiat:Plinius quidem quærens dixit in.xxyiii.cur ſternutamentis ſalutamus? ſed cauſam cur ſalutamus ſuppreſſit:quam Ariſtoteles in.xx.problematũ rerum naturæ conſultiſſimus explicat ſcribens:ſternutamentum pro numine haberi.Quoniam de capite membrorum pcipue omnium diuino ſuum ducit principium.& mox paulo cur eruptio ſternutamenti ſacra habita eſt:utrũ quoniam cũ tres partes noſtri corporis principales ſint.caput uentriculus aluus: cũq̃ reſpiratio uentriculi ſit ructus:alui crepitus.ſternutamentum capitis:quæ pars ſacra pcipue eſt: ſpiritũ hunc exeuntem tanq̃ ſacrũ uenetamur:& adoramus.pterea ſternutamentum indicat caput bene ualere poſſeq̃ concoquere.cũ enĩ capitis dolor humorem ſpiritũue cõuincit. tunc moueri ſternutamentũ ſolitum eſt:quã ob rem moribundos interdũ ſternutatorio excitamus:tanq̃ ſi ſternutare nõ poſſent ſpes nulla ſalutis alia ſit: proinde quaſi bonæ indicium ualitudinis partis optimæ atq̃ diuiniſſimæ ſternutamentum adorant beneq̃ augurantur.Idem Ariſtoteles in primo de animalibus ſternutamentũ ait ſignũ eſſe augurale.& unum ex ſpirituũ omniũ generibus ſanctũ & ſacrũ. ſternutamenta matutina antiqui ominoſa putabant:& prohibitoria.e cõtrario meridiana probabãt:ut auſpicatiora melioraq̃: Telemacho homerico ſternutamẽtũ facit omẽ fœlicitatis.ſenes laborioſius ſternutãtibus ſternutare magna ex parte ſolemus pp binas naſi nares:oculo perfricto ſternutamẽta deſiſtunt.

Sternutamẽta meridiana ꝓbantur.

CAVEA:Scilicet uiminea:ſub qua deliteſcebat adulter. REFLANtem reſpirantẽ reciprocãtem. ABSQue noxa noſtri:Sine culpa noſtra.& periculo.affirmabã inquit illum per ſe ſe in teriturum ob ſulphuris uiolentiã:qua iam erat intermortuus.uix ſemiuiuus. SVASI ac deniq̃ perſuaſi:Suademus facilia perſuademus difficilia:ſuadere facientis eſt perſuadere perficientis. VLTRA limen: Foriſecus extra tabernã mariti fullonis ſecederet. SVADEla:Suaſiõe græce dicitur πειθω. SPAcio feruens animus:Remedium iræ & furentis animi dilatio eſt.ira enim ut docet Oratius. eſt breuis quidem furor ſed tam concitatus tam feruens:ut torrenti ſimillimus ſit in pronum præcipiti ra piditate currenti:ut nulla re melius q̃ mora langueſcat: impotentiſſimus eſt affectus totus in ultionem.Totus in pœnã ꝓceps.Ira enĩ ut diffiniunt philoſophi cupiditas eſt uindictæ reponendæ.ut ergo hic ardor deflagret:cupiditas iſta deferueſcat ſpacio & dilatione opus eſt:Iccirco iratis ſunt ſubtrahendi hi in quos impetum conantur facere:dum deferueſcat ira:dum ſe ipſi colligant orandiq̃ ſũt ut ulciſcendi uim differãt i tps aliud.ut ſalubriter docet Marcus Tullius in Tuſculanis q̃ſtiõibus.

Suadere Perſuadere. πειθω

Ira ſimilis torrẽti
Ira quid.

RABIE perculsus. Ira in rabiem. in furorē agit hoīes. & ut inquit Seneca. cætera uitia īpellunt animos ira p̄cipitat. ALIquid tristius: mortē biothanatā intelligit. REVEni. Redii domū: redandrua re: & repedare dixerūt ueteres pro redire reuenireq̄. VERbis execrātibus. Detestātibus maledicisq̄: prisci execrare dicebāt. nos execrari: Afranius: experiurabāt: execrabant se ac suos. Fecit pistoris uxor quod fœminæ īprobæ libenter faciunt: ut. s. excandescant i aliena flagitia: quo ipsæ sanctæ incorruptæq̄ esse uideantur. SEXVS. s. fœminei. TORI genialis: Coniugalē siue maritalem. lectū significat: de quo Festus Pōpeius. Genialis inqt lectus: est qui nuptiis sternitur. M. Tullius pro Cluentio lectū illum genialē quē biennio ante filiæ suæ nubēti straverat: in eadē domo sibi ornari. & sterni iubet. Firmicus maternus in. v. ad cōsortium Tori genialis inuitant. LVPAnari infamia. Modo adiectiuū est lupanari: & accipitur pro fœda spurca meretricia infamia. Alias substantiuū est pro loco publico. sic enī uulgus lupanar uocat: sic & a Seneca noīatur. PERdita nuptæ dignitate. Amissa pudicitia omnis uirtus omnis dignitas in fœmina ruit. Matrē familias ut īquit VIpiānus a cæteris fœminis mores discernunt atq̄ separāt. neq̄ nuptiæ. neq̄ natales faciunt matres familias sed bōi mores. Nupta: cuius nomē honorabile est. iacturā facit dignitatis nuptialis ubi īpudica esse cœpit. trāsitq̄ in spurcissimum infamissimūq̄ nomen, pstitutæ. Tertullianus prostitutissimā dixit quā intelligi uolebat nundinato pudore & prostituto corpore extitisse. Iulius firmicus: in. v. erit in publicis meritoriis prostituta. STVpratorē. Pœna stupratori ex lege cōstituta est. ut decē milia dare debeat. hic stupratorē accipe pro adulterum. nam & lex iulia stuprum & adulterium promiscue appellat: proprie tamen stuprator dicitur uirginis & uiduæ. & stuprum quod in uirginem & uiduam fit. TEGminis: Caueæ uimineæ. IDENtidem: Sæpe crebriter. TEMPORius: maturius. citius. INTERcepta cœna: pistor cui intercepta fuerat fullonis cœna & qui incœnatus reuenerat domum. postulat mensam apponi: ne ieiunio esuritione q̄ conficiatur ne incœnatus eat cubitum. POrius. lego poni: sic Plautus pueri mensam apponite. Oratius mensam poni iubet.

COmiter: iucunde. suauiter hilare. Quippini: quippe nempe Plautus in pœnulo. Quippini cum auri ducentis nummis Philippis quippini ibi ex templo leno errabit. sensus est: mulier marito cœnam inuita apponebat quam uidelicet adultero parauerat non coniugi. Præcedens facinus. Quo adulterum exceperat. & mox cauea occultauerat. DOMIno: pistori. INSTAR testudinis. adulter sub alueo cubans tegebatur: sicut testudo occulitur latetq̄ sub tegmine genuino recondita contactis pedibus & capite: pacuuius festiuiter & symbolicos dixit tardigradam. Terrigenam domipotam. intelligi uolens testudinem. Testudineus gradus Plauto & diuo Hieronymo dictus pro tardo lentoque ac formicino. græce. χέλωρη dicitur Testudo. unde chelonophagi in carmania populi carnibus Testudinum uescentes. qui earum superficie casas tegunt. Tantæ magnitudinis apud illos testudines reperiuntur. De machinatione militari: quæ testudo Arietaria nominatur. scribunt uictruuius. Vegetius cæteri. ex qua trabes reducto capite & impulso instar arietis. muros quassat deiicit. SVCCVbabat. Subter cubabat & subtus latebat. HERILI contumelia: qua scilicet herus meus pistor ab uxore impudica afficiebatur. NOSTRA iumentoria.

rabie pculsus: nō eram dubius aliquid etiā de se suaq̄ coniuge tristius profecto cogitaret aliud: cōtubernalis epularū tedio fugatus: larem reueni meū. Hæc recē sente pistore iā dudū procax & temeraria mulier uerbis execrātib⁹: fullonis illius detestabatur uxorē: illā p̄ fidā: illā impudicā: deniq̄ uniuersi sexus grāde dedecus: quæ suo pudore postposito: toriq̄ genialis calcato fœdere: larem mariti lupanari maculasset infamia iamq̄ pdita nuptæ dignitate: prostitutæ sibi nomē adsciuerit. Addebat & tales oportere uiuas exuri fœminas: & tamē taciti uulneris: & suæ sordidæ cōscientiæ cōmonita: quo maturius stupratorē suū tegminis cruciatu liberaret: idētidem suadebat: maritū temporius quieti recedere. At ille: utpote intercœpta cœna ne profugeret prorsus ieiunus mēsam potius comiter postulabat. Apponebat ei propere: q̄is inuita mulier. quippini destinatā alii. sed mihi pœnitus carpebātur p̄cordia: & p̄cedens facinus: ac p̄sentem deterrimæ fœminæ constantiā cogitanti: mecūq̄ sedulo deliberabā: siquo modo possem detectis: ac reuelatis fraudibus: auxilium meo phibere domino. illūq̄ qui īstar testudinis: alueū succubabat: depulso tegmine cūctis palā facere. Sic herili cōtumeliā me cruciatū: tādē cælestis respexit prouidentia. Nā senex claudus: cui nostra tutela pmissa fuerat: uniuersa nos iumenta: id hora iam postulante: ad locum proximum: bibendi causa: gregatim

Redandruare.

Genialis lectus.

Lupanaris infamia.

Bōi mores faciūt matrem familias.

Prostitutissima.

Stuprator.

Tardigrada.

Domi porta.

Chelonophagi

PROminabat:agebat:ducebat:& ut ante dictū est:minabat uerbū priscis usitatū. PROminebāt. eminebāt extabant:apparebāt:extra caueā: cuius angustiis totus adulter cōtractus occultari nequibat. ALVEO. Viminea cauea:sub qua celabatur. COEnā:lego scenā hoc est apparatū tegumētū. Trāslatio a scœna histrionica q̄ subductis alueis cuncta demonstrat in hac locutione frequēs est Lucius noster. EXANgui pallore:Bono epitheto pallorē dixit exanguē:tāq̄ sine sanguine sint: qui ex metu pallent:quoniā ut inquit Aristoteles in problematis. φοβουμενοι ωχριωσιν: timentes pallescunt. ex eo q̄ calor i metu per fugit in ima:& sanguis συρτρε χει εις την καρδιαν. i. cōtrahitur ad Cor. ita ut cæteris partib⁹ dfiat. ex hoc metu plerisq̄ aluus soluitur calore uidelicet ex summis ad intima penetrante calor enī & calorifica accōmodata sūt aluo urinæq̄ mouendæ:hinc illud scite dictum a satyrographo. soluūt tibi cornua uentrē. Alexāder aphrodisæus elegāter docet timentes ideo palescere. quia inquit sicut nos in domū profugimus ut tuti simus. ita ipsa quoq̄ natura refugit intra corporis penetralia tuendi sui causa: fugiēs aūt contrahit secū sanguinē: quo uritur tanq̄ uehiculo. PRAEditus. hic in malam partē. ut apud. M.T. in oratione pro. p. sylla me singulari īmanitate & crudelitate prædītū. SVLphuris fumo. nō imitabor inquit fullonis feritatē qui fumo sulphuris & uiolētia uix semiuinū reliquit adulterū deprensum. LEGE de adulteris. Lex iulia de adulteriis ab augusto Cæsare lata est: cuius plutarchus Suetonius Oratius meminerūt. titulus est apud iurisconsultos ad legē Iuliam de adulteris: quo scribit Vlpianus si simul ad accusationem ueniant maritus & pater mulieris: maritū p̄ferri oportere. & propensiore iure & maiore dolore executurū eū accusationē credendū est. lex iulia minorē annis. xxv. prohibet accusare adulterii: quia nōdū robustæ ætatis sit. excipitur maritus: qui quacūq̄ ætate uxorē pōt accusare & injuriā sui matrimonii uindicare: patri p̄missum est ius occidendi filiā cū adultero: marito uxorē occidere nō licet. nā ut inquit papinianus pleriq̄ pietas paterni nois cōsiliū pro liberis capit. cæterū mariti calor & ipetus. facile seuientis fuit refrenandus: Marito quoq̄ adulterū uxoris suæ occidere permittitur. sed nō quēlibet ut patri. iperatores marcus & Antoninus rescripsetūt si maritus uxorē i adulterio deprensam īpetu tactus doloris inrefecerit nō utiq̄ legis corneliæ de siccariis pœnā excipiet. Difficillimū est. n. ut diuus pius rescripsit apollonio iustū dolorē tēperare. Quod aūt ait Lucius noster ad discrimen capitis uocabo. lex Iulia nō tam pœna capitali uidetur adulteras dānatas mulctare q̄ repudio: q̄ ait adulterii dānatā: si qs duxerit uxorē lege eadē tenetur: scribit etiā Caius. si ea lege repudiū mistū nō sit & iccirco mulier adhuc nupta eē uideatur: tamen si quis eam in uxorem duxerit adulter non erit. Apud ægyptios pœna in adulteros sancita est hæc. adulter uirgis cedebatur. adultera naso mutilabatur. ut ea maxime dehonestaret pars te facies: qua maxime honestari solet. PARtiario tractabo: ut. s. dimidius sit uxoris ex mēbris anterioribus: dimidius sit ipsius ex membris posterioribus. & ita medius inter uirum uxoremq̄ discurrens hinc stupratus erit inde stuprator. hinc paticus concubinus. indemasculus subactor. NEC hercisci undæ familiæ. Tituli sunt apud iurisconsultos Familiæ herciscundæ: & communi diuidundo: quorum hæc differentia est q̄ actio familiæ herciscundæ cōstituta est coheredibus uolentibus a cōmunione discedere. & ita per familiæ herciscundæ actionem diuiditur hereditas unde & nomen: familiæ enim appellatione hereditas significatur. & herciscī dicitur diuidere: unde herciscunda inclinatur. Festus Pompeius ercētum inquit citum quod fit inter consortes a coercendo dictū. unde & herciscundæ. & herciscī: ego opinor legendum esse apud festum non ercectum: sed hercium. & ita decerno. fultus auctoritate: M. Tullii qui in primo de oratore sic refert. Iccirco qui quibus uerbis hercium cieri oporteat nesciat: Idem herciscundæ familiæ causam agere non possit. iudicium autem communi diuidundo pertinet ad res quæ communes sunt. cum societate uel sine societate. Cum societate res communis est: ueluti inter eos qui pariter eandem rem emerunt. Sine societate communis est

Pallor exāguis.

Soluunt tibi cornua uentrem.

Præditus in malo.

Lex iulia de adulteriis.

Adultera repudiat

Adultera naso mutilabatur.

Familiæ herciscūdæ.

Hercium

De communi diuidundo

prominabat. quæ res optatissimā mihi uindictæ subministrauit occasionē. Nāq̄ p̄tergrediens obseruatos extremos digitos adulteri: qui p̄ angustias caui tegminis prominebāt. obliquata atq̄ infesta ungula cōpressos: usq̄ ad summā minuciem cōtero. donec ītolerabili dolore cōmotus sublato flebili clamore repulsoq̄ & abiecto alueo cōspectui prophano redditus: cœnā propudiosæ mulieris patefecit. nec tamē pistor dāno pudicitiæ magnopere cōmotus: exangui pallore trepidantē puerū: serena fronte: & propitiata facie: cōmulcens incipit: nihil triste de me tibi fili metuas. non sum barbarus: nec agresti morum squallore p̄ditus: nec ad exēplū machinæ truculentæ sulphuris te lætali fumo necabo. ac ne iuris qdē seueritate: lege de adulteriis ad discrimē uocabo capitis: tā uenustū atq̄ pulchellum puellū. sed plane cū uxore mea partiario tractabo: nec herciscundæ familiæ. sed cōmuni diuidendo: formula dimicabo: ut sine ulla controuersia uel dissensione

ueluti inter eos quibus eadem res testamento legata est. Nunc Lucii nostri pistor festiuiter simul & scienter alludens ad hanc iuris formulam non intendam inquit pulchro puero actionem familiæ herciscundæ: sed potius agam de communi diuidundo. ut. s. communis ipe inter me & uxorem diuidatur: uel potius uxor sit mihi illiq; communis: & dum ait communi diuidundo. potest uideri subesse huic uerbo obscenus intellectus. Nam ut docuimus in commentariis tranquilli. Diuidere uerbum est obscenæ significationis. & ad pedicones refertur: & puerorum cõcubitores: quorum in libidine proposterа & infandа nates quasi diuiduntur: hinc explicatur iocus ille plautinus ex aulularia. me quidem hercle dicam palam nõ diuides. Relege quæ annotauimus in secundo Suetonii commentario: copiosissime scripta super diuisoribus: & hoc uerbo diuidere. TRIbus nobis: Ausonius: Tres uno in lecto stuprum duo perpetiuntur. & duo committunt. quattuor eẽ reor. EX secta prudentium: Sapientes censent: & memorat Catilina Salustianus. idem uelle & idem nolle ueram dici amicitiã. Talis autem omnium rerũ concordia cum inter reliquos: tum maxime inter uirum & uxorem exigitur celebraturque: ut ambo idem uelint. Idem nolint. ut ita sine iurgio sine offensa concorditer degant. & fœliciter. & ut p̃cipit Aristoteles in oeconomico secundo mulier existimare debet mores mariti esse legem uitæ suæ ipositam quam sequatur. Nunc pistor illudens dicit eadem sibi uxoriq; placere. & eundem puerum: quem diligat uxor sibi quoq; diligendum. quod totum dicaciter & intellectu obsceno dictum est. Quam maritum: primæ partes sunt uiri: secundæ fœminæ. & ut ecclesiastici scriptores prodiderunt. caput mulieris est uir. Alter imperat. altera obtemperat: niri ut inquit Homerus iura dant uxoribus & filiis. Aristoteles in primo politicorum. mas inquit est q̃ fœmina principalior. CAVIL latum: Irrisum. PVDIcissima irronicos. ALTRorsus discluſa: In alterum cubiculum sequestrata. secluſa. amandata: Discludere nerea ponto dixit Virgilius. & ante Virgilium Lucretius cum paribus iungi res & discludere mundum pro secernere. VINdicta fruebatur. Puerilem concubitum significat. DIEM peperit: Tanquam dies sit partus solis. & enim ut dicere solebat heraclitus ει μη ηλιος ην ευφρονη αν ην. Si sol non esset nox esset. FERVLA nates obuerberans: Quærit Aristoteles in problematis cur ictus ferulæ dolorem maiorem facit: q̃ quæ duriora sunt. cum tamen percussionem durioris materiæ tristiorem esse ratio postulet. acrius enim ferit quod durius est. an inquit ea ratio est q̃ caro ex ictu ferulæ percutitur repercutiturq; simul propter ponderis ferulacei leuitatem. unde acrior dolor gignitur. ictu dupli cato. Ex duris autem percuti tantum potest. propter eorum duriciem. hinc credo ferulas datas esse pedagogis & magistris ludi triuialis ad discipulos castigandos: quibus uice sceptri gloriantur. ob hoc ab epigrammatista dicuntur ferulæ inuisæ nimium pueris gratæque magistris. & Columella ait ferulasque minaces: ferulæ asinis gratissimæ sunt in pabulo. qua de causa id animal libero patri affignatur: & ferula. græci nartheca uocant ferulam. unde narthecophori dicti ministri bacchi feruligeri: prouerbium græcum est πολλοι ραρηκοφοροι παυροι δε τε βακχοι. multi feruligeri. pauci bacchi. Cuius meminit & plato in gorgia. Nulli fruticum. ut inquit Plinius nostet leuitas maior. ob id gestata facilius bacculorum usum senectuti præbet: Ignem ferulis optime seruari certum est: Idque prometheus primus docuit. ob hoc epigrammaticus poeta feruias dixit esse claras munere prometheo. ET EAS liberas. Atrocior iniuria: quam quasi cumeliosiorem & maiorem accipimus: fit ex persona: ut grauius sit stuprare liberam fœminam q̃ ancillam. Grauissimum uero alienam uxorem atque matronam. & iura uiolare connubii. legimus apud historicos: quemadmodum olim diuus Augustus proculum ex acceptissimis libertis mori coegerit compertum adulterare matronas. INTEMpestiuus. qui adhuc per ætatem puerilem potes esse concubinus & paticus amatores oblectans.

tribus nobis in uno cõueniat lectulo. nam & ipse semper cum mea coniuge tam concorditer uixi: ut ex secta prudentium: eadem nobis ambobus placerẽt. Sed nec æquitas ipsa patitur habere plus auctoritatis uxorem q̃ maritum. Talis sermonis blandicie cauillatum deducebat ad torum nolentem puerum: sequentem tamen: & pudicissima illa uxore alterorsus discluſa: solus ipse cum puero cubans: gratissima corruptarum nuptiarum uindicta perfruebatur. Sed cum primum rota solis lucida diem peperit: uocatis duobus e familia ualidissimis: quam altissime sublato puero: ferula nates eius obuerberãs. Tu autem inquit tam mollis ac tener & admodũ puer: defraudatis amatoribus ætatis tuæ flore: mulieres appetis atq; eas liberas. & cõnubia lege sociata corrũpis. & intempestiuũ tibi nomen adulteri uindicas. His & pluribus uerbis compellatum: & insuper affatim plagis castigatum: foris secus abiicit. at ille

Diuidere obscenũ uerbum.

Maritus lex uxoris.

discluſus

Dictum heraclíti.

Ferulæ plaga.

Sceptrũ pedagogorum.

Ferula bacchi.

Narthecophori.

Atrocior iniuria.

ADVLterorum fortissimus. non uidetur conuenire: ut puer delicatus fortissimus adulterorum nuncupetur proinde lego formosissimus. Dirruptus nates. habens nates dirruptas. perfossasq; postico uulnere: subactoris pistoris. MOErens. dolens & mœstus. NVNcium remisit uxori. ideſt libellum dedit repudii. Est autem repudium renunciatio: qua dirimitur matrimonium. ut iurisconsulti tradunt. titulo de diuortiis. in repudiis ideſt renunciationibus comprobata sunt hæc uerba res tuas tibi habeto. Tuas res tibi agito. hinc plautina matrona indicens diuortium marito inquit. ua

Repudii uerba.

leas. tibi habeas res tuas reddas meas. siue autem ipsi præsenti renuncietur. siue absenti per nũcium nihil interest. si calore iracundiæ missum sit repudiũ non ratum est habendum: nisi prius apparuerit ex perseuerantia iudicium animi fuisse. In deuteronomio ex præscripto legis mosaycæ: si acceperit homo uxorẽ inamabilem propter aliquã fœditatẽ. scribet libellum repudii. & dabit in manu illius. & dimittet eam de domo sua. GENVInam nequiciam. ingenitam improbitatem. AD armillum reuertit. ad repositorium thesaurumque armorum hoc est doli fraudis malitiæ muliebris: supra eodem uocabulo usus est i hoc significatu. AD familiares fœminarum artes. Nimirum uenefícia: mala medicamenta: magicæ uanitates: Doli: fraudes. decipula. nomine artium muliebriũ continentur: alia quoq; quæ plurima mẽti fœmineæ natura dedit: uersus sunt græci παροιμιωδεις ideſt prouerbiales. θεσαυροσ εστι των κακων κακη γυνη Ideſt thesaurus est malorum mala fœmina. Item θηρων απαντων αγριωτερα κακι γυνη. Improba mulier truculentior est feris omnibus. Item θαλασσα και πυρ και γυνη κακατρια. ideſt mare ignis. & fœmina sunt mala tria. VETEratricem: Sicut ueterator dicitur uetus in malitia. ita & Veteratrix fœmina in astutiis Et fraudibus. exercitatissima: Veteratorie aduerbium significans callide astute. malitiose: ueteratoris est confidere in mendaciis. DEVOtionibus: Execrationibus dirisque detestabilibus. SVFFARcinat. Implet onerat. LARVA immissa. Aliubi annotatum est lemures dici manes umbrasq; defunctorum: ex quibus qui pacatior quietiorq; domum possidet is Larua dicitur familiaris: qui uero propter aduersa uitæ merita erraticus ẽ latua nominatur: Tales autem sunt inanes terriculi bonis hominibus noxii malis. ac metuendi. hæc noctium sunt occursacula: bustorum formidamina: sepulchrorum terriculamenta. Laruarum natura esse dicitur. ut scribit diuus Hieronymus terrere paruulos. & in angulis occurrere tenebrosis. Rustici ozellum nominant: græci phantasmata uocant: quæ an sint subdubitat Plinius posterior qui tamen in epistolis narrat Exemplum scitu dignum de simulachro hominis: quod athenis uisebatur: in domo quadam spaciosa: sed ob id infami. & pestilente: apparebat autem idolon. senex macie & squallore confectus. catenas quatiens. qui mox desiit uideri expiato loco. & conditis manibus diligentia athenodori philosophi. lege septimum Plinii epistolarum uolumen.

adulterorũ omniũ fortissimus: insperata potitus salute: tamen nates candidas illas noctu diuq; dirruptus: mœrens profugit. Nec secius pistor ille nũciũ remisit uxori. eãq; protinus de sua perturbauit domo. Atilla pter genuinã nequiciã: cõtumelia etiam: q̃uis iusta: tamen altius cõmota: atq; exasperata: ad armillũ reuertit: & ad familiares fœminarũ artes accenditur. magna que cura requisitã ueteratricẽ quãdã fœminã q̃ deuotionibus ac maleficiis: q̃duis efficere posse credebatur multis exorat p̃cibus: multisq; suffarcinat mũeribus: alterũ de duob⁹ postulãs: uel rursũ mitigato cõciliari marito: uel si id nequerit: certe larua uel aliquo diro numine ĩmisso uiolẽter eius expugnari spiritũ. Tũc saga illa: & diuini potens: primis adhuc armis sacinoro sæ disciplinæ suæ uelitatur. & uehemẽter offensũ mariti flectẽ atq; ĩ amorẽ ĩpellere conatur aium. Quæ res cũ ei secius: ac rata fuerat proueniret ĩdignata numinib⁹: & p̃ter p̃mii destinatũ cõpendiũ: cõtẽptione etiã stimulata: ipsi iam miserrimi mariti incipit ĩminere capiti:

In fœminas malas.

Tria mala.

Veteratrix.

Veteratorie.

Larua.

Phantasma.

Arma.

SAGA: Fœmina incantatrix. & magicarum rerum scia. tanquam satis aga. de qua in primo commentario. ARMIS. Instrumentis: arma enim instrumenta rerum omnium dici notum sat est. & testis est Virgilius qui ait cerealiaque arma expediunt. & in georgicis dicendum & quæ sint duris agrestibus arma: utrobique arma posuit pro instrumenta. VELITAtur. contendit certatque translatum uerbum a uelitum pugna. SECIVS ac: aliterquam. uel tardius q̃ crediderat: non enim animus mariti conciliabatur uxori instinctu magicæ disciplinæ sicut illa speraverat. PRAETER premii. Sensus est. extimulata est saga ad indignationem duplici de causa. & q̃ contemni uidebatur a numinibus: quæ parum obsequebantur. & q̃ compendium lucri constitutum ab uxore pistoris erat amissura: si pistorem uxori ui carminum non mitigasset: conci

liaſſetque: Ideoque conuerſa eſt ad alterum poſtulatum: ut piſtorem biothanata morte perimeret. VMbram uiolenter peremptæ mulieris: κατασιω πομπον. hoc per ſilentium intelligimus: umbram cuiuſdam fœminæ paulo ante uiolenter extinctæ euocatam inſtigatamq; ab hac ſaga ad exitium piſtori concinnandum. & hoc magicæ diſciplinæ genus uocatur ciomantia: quotiens ſcilicet umbræ fit euocatio proprie tamen cauſa diuinationis: quod & nomen oſtendit. hic euocatur. larua noxia & pernicialis ad perniciem interitumq; piſtoris. quod ſacrum execrabile dirum infandũ eſt. Sciomãtia.

umbrãq; uiolẽter peremptæ mulieris ad exitium eius inſtigare. Sed forſitan lector ſcrupuloſus reprehendens narratum meum ſic argumentaueris. Vnde autem tu aſtutule aſine: intra terminos piſtrini contectus: quid ſecreto: ut affirmas: mulieres geſſerint: ſcire potuiſti? Accipe igitur quẽadmodũ homo curioſus iumenti facie ſuſtinens: cũcta q̃ in perniciẽ piſtoris mei geſta ſũt: cognoui. Diem ferme circa mediã: repente intra piſtrinũ mulier reatu miraq; triſticie deformis apparuit. flebili cẽtũculo ſemiamicta. nudis & itectis pedibus luto buxeo macieque fœdata: & diſcerptæ comæ ſemicanæ ſordẽtes iſperſu cineris: pleraq; eius anteuẽtulæ cõtegebãt faciẽ. hæc talis: manu piſtori clementer iniecta quaſi quippiã ſecreto colloquutura: in ſuũ cubiculũ deducit eum: & adducta fore q̃diutiſſime demoratur. ſed cũ eẽt iam cõfectũ omne frumentũ: quod inter manus opifices tractauerant: neceſſarioq; peti deberet aliud: ſeruuli cubiculũ pp aſtãtes: dominũ uocabãt operiq; ſupplementũ poſtulabant. atq; ut illis ſæpicule: & interuocaliter poſtulantibus nullus reſpondit: domini iam forem pulſare ualidius. & q̃ diligentiſſime fuerat oppeſſulata: malum peiuſque aliquid opinantes. SGRVpuloſus: Diligẽs. curioſus. NARratum: narrationẽ. ARgumẽtaueris: Antiqui pleraq; uerba actiue pronunciabãt: quæ nũc paſſiue dicuntur. ut auguro pro auguror. contemplo p contemplor. ſcruto pro ſcrutor: Ita & argumento pro argumentor. Plautus dixit arbitrabãt pro arbitrabãtur. Maro populat pro populatur. Ennius Criminat p criminatur. argumentari autem eſt argumentis uti ad rẽ probandã. ut docet Aſconius. HOmo curioſus: ſignificat ipſemet Apuleius: qui Genuina curioſitate p̃ditus ſuſtinebat faciem iumenti transfiguratus in aſinum auritum. MVLIer reatu deformis: Hæc ẽ larua: & umbra illius mulieris uiolenter peremptæ: q̃ magico ſuſurramine inſtigata excitataq; a ſaga imittitur ad piſtorẽ ſtrãgulandum: ſunt præterea cacodemones qui ſeſe trãſformãt cũcta in miracula rerum. qui induunt effigies muliebres. & ita transfigurati illudunt mentibus humanis. ut docent eccleſiaſtici ſcriptores. ſic apud Suetonium ĩ Argumẽto. Argumẽtor. Cacodemones.

claudio. ſpecies barbaræ mulieris humana amplior Druſum germanos inſectantem latino ſermone ultra tendere prohibuit: ſic urbis Romæ imago Cæſari uiſa ẽ Cæſarie lacera nudiſq; æſtare lacertis: eũq; dehortari a patria oppugnãda. Malus demõbruto fecit omẽ mortis cui occurſans diro quodam ſimulacro ſum inquit tuus cacodemon in philippis me uidebis. Multiformes Demones Gradatimq; primos ſecundos. tertios. quartos deſcribit proclus platonicus: de quibus Diotima & iamblicus & Plato. CENtuculo: Viliſſimo ueſtitu. de quo ſupra. INTEctis. Ephexegeſis eſt. nudis & intectis pedibus pro diſcalciatis. & ſine ullo integumento. LVROre buxeo: Expone ut ſupra buxanti pallore. nihil enim ferme buxo pallidius eſt adeo ut ad pallorem ut ita dixerim pallidiſſimum ſignificandum dici ſoleat. buxo pallidior eſt. SEMIcanæ. Ex dimidia parte albicantes canescentesq; cauſam caniciei. quæ & canitudo dicitur aliubi explicauimus ex auctoritate Ariſtotelis. Alberti Magni. Alexandri aphrodiſei & cæterorum. INSPERſu cineris. Specimen triſtitiæ eſt inſperſum cinere capillicium. & puluere turpatum. a Columella dicitur cineris recto caſu. ANTEuentulæ. Comæ anteuentulæ dicuntur ante frontem propendulæ: quæ & antiæ. & capronæ nominantur: quaſi a capite pronæ. In floridis inquit crines eius præmulſis antiis promulſis Caproneis anteuentuli & propendi. PISTOris. Lege piſtori: ut ſit caſus dandi ſignificat enim mulierem illam ſquallentem & lutidam. iniecisse manum piſtori. eumque ſeuocaſſe: quaſi quædam ſecreto colloqui uellet. ADDVcta fore: Clauſo hoſtio. & foribus firmiter oppeſſulatis. Plautus crepuit foris. CONfectum. Molitum & mola piſtrinenſi tunſum. OPIFIces. Miniſtri piſtorii. PROpter aſtantes. Iuxta & prope cubiculum domini. SVPPLEmentum. Frumentum aliud: ut haberent operarii quod agerent ne eſſent in piſtrino feriati. SAEPIculæ. ſæpe aduerbium eſt: υποκωρισμα. INTERuocaliter. Sublata uoce inclamantibus piſtorem. ſic in primo libro pulſare uocaliter incipio: eſt autem aduerbium: quod ſignificat ex interuallo inclamaſſe uocaliter: uel uoce penitus ſublata: nam hæc particula inter. ut ſupra dixi: nonnunquam ſignificat totum: ut interbibere & intercipere. OPPeſſulata: Peſſulis obfirmata clauſaq;. ſic in primo foribus Oppeſſulatis introcapeſſit. Gradus demonũ. Canitudo. Cineris. Antiæ. Caprõnæ. Interuocaliter.

NISV. Conatu. EQuodã tigillo. Ex trabe cubiculari ſuſpenſum. de tigno Cuius diminutiuũ eſt

Tignum tigillum ſcribũt iuriſcõſulti docentes appellatione tigni oẽm materiã ad ædificãdũ idoneam cõtineri. uult aũt Lucius noſter intelligi a larua illa: q̃ induerat mulieris effigiem. fuiſſe piſtorẽ laqueo peremptum. ut ita ubiq; magiæ potentiam aſtruat: q̃ huiuſcæ operis eſt argumentũ. ABSOlutũ. Liberatũ reſolutũq; a laquei nodo. PLANgoribus: Diuus Hieronymus ſcribẽs de interpretatione pſalmoꝝ ſiue inquit ploratũ ſiue fletũ. ſiue lachrymas. ſiue plãctũ dixerimus unus eſt ſenſus: ꝓprie tamẽ

Plãgere. Plãgores plangere eſt pcurere. Vnde plãgores. & planctus. pro pcuſſionibus quales in luctu & egritudine fieri ſolent. Silius inqt. liuẽtia planctu brachia. & apud Ouidiũ plãgebãt corpore terrã. VLtimo lauacro: Signat morẽ priſcoꝝ apd quos mortui calida aqua lauabãtur. iuxta illud Ennianũ. Tarquinii corpus bona fœmia lauit & unxit: Seruius autumat ideo cadauera lauari ſolita. & p iteruallã cõclamari: quia ſolet plerũq; uitalis ſpiritus excluſus putari qui adhuc eſt incluſus. & hoies fallere: qui lauacro refotus & conclamatiõe excitatus quaſi reuocat reſtituiturq;. FERalib⁹ officiis: Feralia officia ſunt q̃ exhibẽtur defunctis funerãdis & manibus cõdendis: qualia quoq; ſũt parẽtalia. de his ſuo loco iam dictũ ẽ.

Cadauera.

Feralia officia.

niſu ualido reducto uel difracto cardine: tandem patefaciũt aditum: nec uſpiam reperta illa muliere: uidentq; quodã tigillo cõſtrictũ atq; ex animẽ pendere domiñ. eũq; nodo ceruicis abſolutũ: detractũq; ſũmis plãgoribus. ſummiſque lamentationibus: atque ultimo lauacro procurant: peractiſque feralibus officiis: frequentique proſequẽte comitatu tradũt ſepulturæ. Die ſequenti filia eius ocurrit e proximo caſtello: in quod pridie denupſerat: mœſtaq; crines pendulos quatiens: & interdũ pugnis obtũdens ubera: q̃ nullo quidẽ domus infortuniũ nũciante cũcta cognouerat: ſed ei perquietẽ obtulit ſeſe flebilis patris ſui facies: adhuc nodo reuincta ceruice: eiq; totum nouercæ ſcelus aperuit. de adulterio: de maleficio: & quẽadmodũ laruatus adinferos demeaſſet. Et cũ ſe diutino plangore cruciaſſet. cõcurſu familiariũ cohibita: tandem pauſam luctui facere. lamque nono die rite completis apud tumulũ ſolẽnibus: familiam ſuppellectilemq; & omnia iumenta

PVgnis obtundens ubera: Talis anna a Virgilio deſcribit unguibus ora ſoror fœdans: nunc pectora pugnis. Qua legendum eſt. quæ. ſ. filia caſu recto. EI per quietem: Sic apud Virgilium. Dido cognoſcit ſecundum quietem maritalis domus infortunium. cui quieſcẽti obtulit ſe ſe. ſicheus. & inhumati uenit imago coniugis ora modis attolens pallida miris. quæ totum pygmalionis ſcelus parricidiũq; retexit: Macrobius refert oraculum dici. cum in ſomniis parens. uel alia ſancta grauiſq; perſona aperte euenturum quid uel non euenturum. faciendum uitandũue denunciat. Viſio autem eſt. cũ id quis uidet. quod eodem modo quo apparuerat euenit. LARuatus: Larua illa muliebri poſſeſſus ſtrangulatus extinctus. alias laruari dicuntur furioſi & mente moti. quaſi laruis exciti. Plautus laruæ hunc atq; intemperiæ agitant ſenem: ubi intemperiæ ſignificantur quædã deæ habentes uim nocendi & per intemperantiam ſæuiendi: quarum meminit Martianus Capella quas. M. Cato in re ruſtica iubet facto ſacrificio propulſari prohiberiq;. LVctui facere: Ex præcepto iuriſconſultorum: qui tradunt ſuſpendioſos lugeri non ſolere. PAVſam: Seneca pauſariũ oppido q̃ eleganti nec protrito uocabulo appellat eum qui remigibus modos dat. & remigãdi officium quadam quaſi pauſa moderatur. Lucretius ait corpuſcula qualia in ſole cernũtur diſcurrere perennitere nec dare pauſam. Qu. Claudius ī Annalibus pugnæ facta pauſa eſt. NONO die completis ſolemnibus: Ex inſtituto priſcorum fit ſacrificium mortuis nono die. quo ſepultus eſt: quod dicitur nouẽdiale. hinc Oratius in epodo. Nouendiales diſſipare pulueres. Seruius Virgilianus interpres enarrans illud ex quinto Eneidos præterea ſi nona diem mortalibus almum aurora extulerit: morem fuiſſe apud maiores exponit ubi quis ubiq; fuiſſet extinctus. ut ad domum ſuam referretur: octauo die incenderetur. nono ſepeliretur. ludi quoq; qui in honorem mortuorum celebrantur nouemdiales dicuntur: Donatus quoque incommentario phormionis tradit in funere nonum diem inſtaurationem uoti habere. Hoc tempore ſeptimo die ſolemnia defunctorum peragũtur: ſicut apud priſcos in nuptiis ſeptima dies inſtaurationem uoti habebat: Ideoque in canonicis Decretis. Di. xliiii. præcipitur. ut nullus preſbiterorum ad ſeptimana defuncti ſolemnia celebranda uocatus ſe inebriare ullatenus præſumat. Fuerunt apud priſcos feriæ denicales nominatæ: quæ colebantur cum hominis mortui cauſa familia purgabatur. græci enim necron mortuum dicunt harum feriarum meminit Columella hiſce uerbis. Nos apud pontifices legimus feriis tantum denicalibus mullos iungere non licere. cæteris licere. SVPPELLEctillem: Apud antiquos recto caſu dicebatur ſuppellectilis: quid autem ſit ſuppellex ſcinnt omnes. & docent iuriſconſulti apud quos eleganti uocabulo ſuppellecticarii dicuntur ſerui qui ſunt in ſuppellectile.

Oraculũ. Viſio. laruatus. Intemperiæ. Pauſari⁹. Nouẽdiale ſacrũ. Septimana funerum. Feriæ denicales. Suppellecticarius.

AD hereditariã

AD hereditariam actionem: Corrige auctionem/significat enim omnia deducta esse ad uenditionem hereditariã: qua. s. bona ex hereditate prouenientia ueudi solent. auctionem autem dici publicam uenditionem siue subhastationem notissimum est: ex eo quod ementẽ augeat & uendentem ut interpretatur fulgentius placiades. apud plautum parasitus in sticho auctionẽ facit parasiticã uendẽs iocos ridiculos. & cætera parasiticæ suppellectili congruentia. apud eundẽ in menechmis fit auctio: qua serui suppellex fundi edes omnia ueniant. VNVM larẽ uarie dispergit. Lar unus uarie dispergi dicitur: quando bona unius Dõus atq; familiæ uenui subiiciuntur. & in auctione distrahuntur uariis emptoribus. ita ut quæ prius congesta uno in lare uiscebantur ea mox uendita dispergãtur per plures domos: cuius rei domina est: forruna optimo epitheto licentiosa nominata: adeo ut nulli tantum sit licentiæ quantum ipsi fortunæ: quæ magna repente dat. & data repente dispergit. VENditionis incertæ: Nemo non nescit q̃ sit incerta uenditio q̃q; multifariam distrahatur. in qua multi insperati inopinatique emptores assistunt. HORtulanus comparat: ab horto hortulanus dictus sicut ab oleribus olitor quem græci cepurõ uocãt. Plinius & nostri hortensia uocant. quæ in hortis seruntur. quæ græce cepurica dicuntur. Sabinus. tyro librum cepuricon scripsit quem mecenati dicauit: Lucianus scribit asinum suum labore pistrinensi factum esse emaciatum. ac toto corpore inualidum. ideoque a pistore uenditum esse hortulano: uerba Luciani sunt. λεπτος ουρ παρη γιρομαι και ασθερης τωσωμα τιωστε εγρω μεο δεσποτης πωλησαι και απολιδοται με ερθρω πωκηπουρω την τεχρην idest factus sum inquit ualde attenuatus. & debili corpore. ita ut dominus me diuendere decreuerit. qui me hortulano uendidit. MAGNO: Scilicet precio absoluta locutio est. marcialis. Quod non stat magnostare luperce tibi. M. Varro in tertio de re rustica piscinæ inquit edificantur magno. Secundo implentur magno. Tertio aluntur magno/item apud Satyrographum. Magno seruorum uentres: & frugi cænula magno. COMmuni: Meo & suo. VIctum quæreret: Narrat esopus fabulator asinum hortulani cum minimum cibi plurimum laboris caperet optasse mutationem seruitutis: qui ioue annuente cum figulo uenditus fictilia baiularet sensit grauiorem hãc esse q̃ pristini domini seruitutem. item uenditus coriario: ut cognouit deteriorem semper conditionem parari optauit redire ad hortulanum. hoc apologo commonemur. ꝙ tunc homines optant priores dominos cum experti fuerint secundos deteriores: & qd contenti debemus eẽ hoc Catone nec alienigenas principes expetere. nec nouũ uelle subire iugũ seruitutis cũ semper deterior sit posterior dominatus. SERuitii mei: Seruitutis. MAtutino: Mane atque hora matutina. locutio absoluta ueteribus usitata. iuuenalis. Ter matutino Tiberi mergetur. plinius dixit meridiano pro hora meridiana. PROximam ciuitatem: Lucianus. ο δε δεσποτης εξωθερ επιθεις μοι τα λαχαρα εκομιζερ εις την αγοραν idest dominus hortulanus imponens mihi olera extrinsecus deportabat in forum. DORsum insidiens meum: Expressit morem rusticorum. qui uenditis in urbe mercibus dorsum aselli insidientes repetunt uillam. VENditoribus: Septimus est casus. ut exponas tradita a uenditoribus mercede olerum hortulanus ad hortum remeabat: Lucianus planius inquit και παραδους ταυτα πιπρασκουσιν idest tradens olera emptoribus agebat me iterum ad hortum. FODIENS: Lucianus και εκα πτεκαι εφυτευε και τουδωρ τωφυτω επηγεν. Idest & fodiebat & plantabat. & plantas irrigabat. DEseruit: Inseruit operi rustico intentus/posses legere deserit. idest plantat. propter uerbum Luciani. εφυτευε idest ferebat. OCIosus: Græce αργος dicitur: Vnde argonautæ pigri nautæ dicti iaculariter & cum morsu ab epigrammatista. AMbagibus: Circuitibus uertigine curriculis. de anno uertente digna memoratu annotaui in Caligula apud Suetonium. REmeans: Reuertens recurrensq; per sua uestigia. Sic Virgilius: atq; in se sua per uestigia uoluitur annus. inde solis annua reuerticula scienter nec minus eleganter dixit in floridis: nam quem circulum sol annuo interuallo permeans meditur. eundem remeans remetitur curriculo stato ordinatoque. MVstulentas delicias: Sic supra optimo epitheto mustulẽtus autũnus dictus. plautus mustulentum uentum festiuiter appellat. auram odoremq; exmusto prouenientem.

ad hereditariã deducit auctionẽ. Tunc unũ larẽ uarie dispergit: uenditionis incertæ licẽciosa fortuna. me denique ipsum pauperculus quidã hortulanus compat .l. nummis: sed magno: ut aiebat: sed ut communi labore uictum sibi quæreret. Res ipsa mihi poscere uidetur: ut huius quoque seruitii mei disciplinam exponam.

Matutino me multis oleribus onustum: proximam ciuitatem deducere cõsueuerat dominus: atque ibi uẽditoribus tradita mercede dorsum insidens meum sic hortum redire. Ac dum fodiens: dum irrigans: cæteroque incuruus labore deseruit: ego tantisper ociosus tacita quiete recreabar. Sed ecce siderum ordinatis ambagibus: per numeros dierum ac mensium remeãs annus post mustulentas autũni delicias: ad hybernas

Auctior.

Licentiosa fortũa

Hortulanus.

Olitor.

Cepuros

Hortẽsia.

Ceputica

Magno.

Fabella. asini.

Deterior posterior dominatus.

Reuerticula solis

Mustulẽtus uẽtus

Bruma quando.

CApricorni pruinas:Lucianus dixit χειμωνος ἡμ.ideſt hyemis erat.bruma temporibus plinii/& auoꝝ fiebat octaua in parte capricorni.ad octauo calendas ianuarii fere:qua die pulegiũ floret in carnariis.Rumpunt intentæ ſpiritu membranæ.hic eſt unus ex magnis anni cardinibus. Tũc pruinæ niues gelicidia mortales infeſtant.Democritus talẽ futurã hyemẽ arbitrat qualis fuerit brumæ dies & circa eũ terni.A bruma per incrementa lucis incipit dies augeri.Antiqui portas ſolis uocarunt cãcrũ & capricornũ ꝙ in cancro fiat ſolſtitiũ.in capricorno bruma.hoc eſt breuiſſimus anni dies/ideo

Sententia democriti de bruma.

Portæ ſolis.

autẽ his duobus ſignis hæc duo noia contigerunt: ꝙ cancer aial retro atq; oblique cedit & eadẽ ratione ſol in eo ſigno obliquum incipit agere retrogreſſum. Capræ uero conſuetudo hæc in paſtu uidet:ut ſemper altũ paſcẽdo petat: ſed & ſol in capricorno incipit ab imis in alta remeare.capricornus domiciliũ eſt ſaturni fœminiñ. græce dr egoceros. ſicut carcinos cancer.Lucanus carcinus ardens humidus egoceros.in prima parte capricorni quicũq; habuerit horoſcopũ erit rex uel imperator.in .xvi.parte capricorni quicũq; habuerint horoſcopũ ſex digitos habebunt in manibus. Talis fortaſſe fuit horoſcopus & ſydus natalicium hominis illius.de quo ſcriptum eſt libro ſecundo baſileon.hoc eſt regum.fuit uir excelſus:qui ſenos in manibus pedibuſq; digitos habebat id eſt uiginti quattuor.Tales eleganti uocabulo ſedigitos a numero digitorum appellant.Plinius in.xi.digiti inquit qbuſdã in manibus ſeni.cai Oratii ex patritia gente filias duas ob id ſedigitas accepi appellatas.Volcatiũ ſedigitũ illuſtrem in poetica.in uicinia mea hodieq; uiuit puerulus ſedigitus quem ego de induſtria curioſe inſpexi ſenos digitos habentem/in manibus & pedibus:res nota eſt uicinis omnibus.nec eſt mendacio locus. ROrationi bus.Ros nocturnus humor eſt.quem ſerenitas tenuiter ſpargit/ſcribit plinius rores neq; gelu.neq; ardoribus.neq; uentis exiſtere.nec niſi ſerena nocte:pruinam autem ex rore gellido gigni inter mortos arborum eſt roratio.cuius idem plinius & theophraſtus meminerunt:Roſcidæ ſunt æſtate aſtricæ noctes.Alcman poeta lyricus dixit rorem aeris & lunæ filium propterea ꝙ cum luna plena é/Aer multum de ſe roris emittat. SVB dio:Sub cœlo ſub aere.quod & ſub ioue dicitur. unde ſubdiales ambulationes:& ſubdialia pauimenta ſcriptoribus celebrata. INtecto ſtabulo:Deſignat malam ſtabuli manſionem:quod nullo tecto:nullis imbricibus tegebatur. VEL exiguum tegmen:Lucianus κακειρος ουδε αντωστρωμα εἰχεν ἀγοραστιουχοπεμοι.i.& ille non ſibi ipſi ſtratum poterat parare nednm mihi. LVtum nimis frigidum:πηλον ψυχρον καὶ παχυ σκληρον καὶ ἀνυπατουν.ideſt lutum humidum & nimis aſperum atq; acutum calcabam nudis pedibus. NVdis pedibus:Græce ἀνυποδητος.Ariſtophanes ἀνυποδητους ideſt diſcalciatis:& nudis pedibus ambulantes philoſophos illudit atq; ſubſannat. NE ſuetis cibariis:Conſuetudo magna res eſt.& ut eſt in ueteri græcorum prouerbio.ἡκριδισι ετερα φυσις conſuetudo altera natura:ideoq; Ariſtoteles in ſeptimo ethicorum conſuetudinem inquit mutare difficile eſt:quod naturæ aſſimilatur & ut auctor eſt Galenus Maxius Hippocratis interpres.oĩs repẽtina mutatio ꝑter cõſuetudinem non cet corporibus nocumento maximo:dignũ eſt ſcitu:memoratuq;.illud Hippocratis: qui in libro de regimine acutorum.ſcribit homini durato mẽbra ſub diuo/noxium eſſe molli cubili & culcitra iacere ꝑter ſolitũ:idẽ auctor eſt cibos uiles illaudabileſq; ſi ex conſuetudine ſint utiliores eſſe q̃ inſolitos:quãuis ꝓcioſos.& eſculentos.igitur cũ immutatio cibi ſueti noceat hominibus/eadem nouitate uexatũ ſe ſe eſſe Lucius noſter oſtendit.ariſtoteles in problematis refert mutationẽ cibi:& aquæ eſſe inſalubrẽ. OPpido:Ideſt ualde. CAEna par:Hortulanus & aſinus eadẽ cæna ueſcebãt. eadẽ olera eſitabant. LActucæ ueteres:Lucianus appellat.θριδακας πικρας καὶ σκληρας. ideſt lactucas amaras & præduras.inter genera lactucarum peſſimum genus eſt picris/quã ita auctore plinio cum exprobatiõe amaritudinis appellauere & genus unum ſeſſile nuncupatum.Quod laconion uocãt maxime celebratum.de quo Martialis ſeſſileſq; lactucas ab eodem dicitur ſedens lactuca illo uerſu. in quibus & lactuca ſedens.& ſectile porum.inter lactucas ſilueſtres.ea eſt quam caprinam uocant. qua piſces in mare deiecta protinus necantur:qui ſunt in proximo.Hieracia uocatur lactuca quædã quoniam eam accipitres ſcalpendo ſuccoq; oculos tingendo obſcuritatem oculorum diſcutiant/ ϝαξ enim græce dicit accipiter.Eſt alia quoq; lactuca amara atra quã meconidẽ uocant a copia lactis ſoporiferi.μηκων.n.græco uocabulo papauer noĩatur.nigræ ſunt lactucæ.quarũ ſemẽ mẽſe ianuario ſerit.albæ q̃tũ martio rubẽtes q̃tũ aprili.i ualeria familia lactucini cognomiati ſũt ab honoꝝ lactucæ.

Egoceros.

Gracinos Sediti.

Roratio. Subdialis.

Conſuetudo altera natura

Picris lactuca.

Seſſilis lactuca.

Hieratia.

Meconis

AD instar scoparũ:Dicit se esitasse lactucas:quæ semẽ senecta erat decoloratũ.q̃ carioſa ſucci amari tudine & aſpredine ſcopas repreſentabant.Caſtor oxymyrſinẽ uocault ruſcũ:ex qua ruri fiunt ſcope Ruſcus
Fiunt enim ſcope ex uariis fruticibus.olim fiebant ex palma qd teſtaꝫ epigrãmatiſta cũ ait in precio
ſcopas teſtaꝫ palma fuiſſe.hinc eſt illud Oratianũ.Ten uarios lapides lutuléta radere palma. SCO Scopari⁹.
parius ſcito elegantiq; uocabulo dictus miniſter conuerritor hoc eſt qui ſcopis pauimenta cõuerrit
& reliquias cænæ detergit.Vlpianus inſtrumento fundi ſi uilla cultior ſit ſcoparios accedere tradit.

ad inſtar ſcoparum:in amaram cæno ſi ſucus cariẽ exo leſcunt.Nocte quadam paterfamilias qui pago proxi mo:tenebris illunæ caliginis impeditus:& hymbre ni mio madefactus:atque ob id abitinere directo cohibi tus:ad hortum noſtrum iam feſſo equo diuerterat:re ceptuſque comiter pro tempore:licet non delicato:ne ceſſario tamen quietis ſubſidio:remunerari benignũ hoſpitem cupiens:promittit ei de præſidiis ſuis:ſeſe da turum:& frumẽti & oliui aliquit:& amplius duos ui ni cados.Nec moratus meus dominus.ſacculo & utri bus uacuis ſecũ apportatis:nudæ ſpĩæ meæ reſidẽs:ad ſexageſimum ſtudiũ profectionẽ compat:eo iã cõfecto uiæ ſpacio puenimus ad p̃dictos agros.ibiq; ſtati meũ dominum comis hoſpes opipari prãdio pticipat.iam

Antiquitas ut docet Auguſtinus dea deuerrã coluit dictã a uerẽdo Deuerra.
dimiutiuũ a ſcopa fit ſcopula.quo Scopula.
utiꝫ columella. CEnoſi ſuccus:
Pro ſucci lutulenti.Plautus conſi militer dixit lectus concaluit lo cus pro lecti.ueteres p̃licenter de clinationes immutabant apud quos ſenati pro ſenatus.Tumul ti pro tumultus.uicti pro uictus. & e contrario ſuccus pro ſucci le ctus pro lecti:& alia id genus ſex centa:facile reperies alibi eadem formula dixit ſuccuũ pro ſuccoꝝ
EXOleſcunt:Euaneſcunt & q̃ſi deperdito ſapore degenerant.
ILLVnæ caliginis:Illuna caligo Illuna.
dicitꝫ obſcuritas noctis denſa craſ ſa tenebricoſa qũ cœlũ eſt ſine lu na:& quã nullus lunæ ſplendor illuminat:dĩ illuna & illunis ut ex Illunis
anima & exanimis.ex particula priuatiua in & luna dictione compoſita.plinius.in epiſtolis.nox nõ nox.
qualis illunis & nobilia:ſed qualis in locis clauſis lumine extincto. CObibitus:Coercitus retarda tus aberrans:ſic olim cæſar dictator uia deceſſit diuq; errabundus tãdem ad lucem per anguſtiſſimos tramites euaſit rediitq; ad rectum iter. COmiter:Hilare lubenter benigne comes homines ut alibi Comiter
dictum eſt.benigni faciles ſuaues eſſe dicuntur:ut docet.M.Tullius in oratione pro cornelio balbo Comis
PRO tempore:Ratio temporis facit ut hoſpitium ſordidum uideatur aliquando p̃cioſum.ut pãis
unus eſurienti datus maximi beneficii loco ſit. REmunerari hoſpitem cupiens:Nihil eſt tam lau dabile.ut inquit ueriſſime.Seneca q̃ referre benemeritis gratiam.honeſtiſſima contentio eſt beneficiis beneficia uincendi.in referenda gratia imitari debemus agros fertiles:qui multo plus afferunt q̃ acciperunt:& nos quoq; beneficium reddere maiore mẽſura & remunerari decet.Maiores noſtri
ſcienter gratias ita pingebant.ut una auerſa duæ nos reſpicerent:ſic docentes p̃fectam a nobis gra Gratiæ duæ nos reſpicientes.
tiam duplicem reuerti debere.& remunerationem largiori menſura eſſe rependendam. Qui tantũ
reculit quantum accepit ingratus uideri poteſt:qui ſerit beneficium metere debet fructum. Turpe
eſt beneficiis uinci.turpe reddere beneficium ſine fenore.ſit nobis exemplar remunerationis Arto
xexes:qui mille daricis & phiala aurea remuneratus eſt ruſticũ a quo hauſtã manibus e flumie aquã Liberalitas artoxerxis.
pro munere oblatam libẽs acceperat:nil aliud habẽs qd elargireꝫ.&.n.beneficium nõ tam i eo quod
fit aut datur conſiſtit:q̃ in ipſo dantis aĩo aut facientis.Alexander macedonum rex gloriari ſolebat
a nullo ſe beneficiis uictum.ſylla ſepulchro ſuo inſcribi iuſſit a nullo ſe amico beneficientia ſupera
tum:& nos pro uirili parte laboremus.ut merito poſſimus gloria a nullo nos in gratia referenda ui
cros eſſe.quod fecit hic pater familias.hortulani hoſpitio comiter receptus:qui remunerari hoſpitẽ
cupiens promiſit ſe daturum affatim frumenti olei & uini:ut ita pro cæna & unius noctis hoſpitio
iter aues piæ noiantꝫ:q̃ parentes ſenio defectos.& remigio alaꝝ laſſeſcentes educare ac ſuccollare di
cuntꝫ. VIni cados:Cadi uaſa ſunt quibus uina conduntꝫ.qd ſat compertum eſt.ex lectione Virgilii Antipelargoſis
ita ſcribentis.Vina bonus quæ deinde cadis onerarat aceſtes.Hortenſius ut inquit Varro cados am Cadus.
plius decem heredi reliquit. OLIui:Olei.oliuitatem & oletatem ueteres poſuerunt pro olei uinde
mia.oliuinam dixit plautus pro oliui.i.olei prouentu & copia.ſic ſcribens in pſeudolo oliuinam do Oliuitas
mi habet maximã. SACCulo:Ad frumẽtũ recũdẽdũ. VTRIbus:Ad oleũ & uinũ deportandũ ſunt Oliuina.
enim utres & uinarii & olearii. NVdæ ſpinæ:Sine ſtrato iumentorio. AD ſexageſimũ ſtadiũ:Stadi Stadium
um.c.xxy.noſtros efficit paſſus hoc ẽ pedes:ſexcẽtos.xxy.octaua pars ẽ miliarii. COmis hoſpes:Pa
ter familias.quẽ comiter hoſpicio paulo ante hortulãus acceperat:q comis dĩ benignus ſuauis facilis Opipar⁹.
ut ſupra dixit. OPIpari:Lauto & copioſo.Antq opiparũ dixerunt apparatum magnarum opum.

HIS altercantibus: Viciſſim ſe prouocantibus. ad pocula hauriēda. M. Tullius in uerrinis ſit ſermo inquit inter eos. & inuitatio ut græco more biberet. hoſpes hortabat. poſcunt maioribus poculis. pedianus aſconius doctiſſimus interpres: poſcunt inquit pro prouocant intelligendū eſt. ut ſit ſenſus. prouocant ſe inuicē. itidē exponit Nonius. in hoc quoq; loco accipiendū eſt eodē intellectu: his altercantibus. ut. ſ. ſignificet illos prouocaſſe ſe ſe inuicē. ad bibendū. & alteꝝ alteri mutuis poculis in alteratione uinaria annuiſſe. VNA de cohorte gallina: Cohorte dicimus ſepimentū. intra qd gallinæ cōcluſæ paſcunt. inde cohortalis gallina columellæ dicta. q̄ uulgo per oīs fere uillas cōſpicit. idē pcipit cohors per quā uagant gallinæ nō tā ſtercore q̄ uligine careat. M. Varro cohortes in fūdo magno duas faciūdas eē cenſet libro prīo de re ruſtica. ubi indicat. nō tam uſui gallinis q̄ ét pecudib⁹ cohortes ex edificari. eſt ät dictio cohortis. modo triū modo duaꝝ ſyllabaꝝ apud poetas. Ouidius abſtulerat multas illa cohortis aues. Martialis accipe cortis aues græci cohortalē officinā uocant ornithotrophiō a gallinis paſcendis.

his poculis mutuis altercātibus mirabile prorſus euenit oſtentum. Vna de cætera cohorte gallina: per medi am curſitans aream: clamore genuino uelut ouū pare re geſtiēs perſonabat: eā ſuus dominus intuens. o bōa inquit ancilla & ſatis fœcūda: quæ multo iam tempore nos quotidianis ptubus ſaginaſti: nunc etiam cogitas ut uideo guſtulū nobis præparare. & heus īqt puer: calathū fetui gallinaceo deſtinatū angulo ſolito colloca to: ita uti fuerat iuſſū: procurāte puero: gallina cōſuetæ lecticulæ ſpreto cubuli: ante ipſos pedes domini: p̄ matuꝝ ſed magno prorſus futuꝝ ſcrupulo prodidit partū: nō enī ouū. qd ſcimus illud: ſed pinnis: & unguibus: & oculis: & uoce etiā perfectū edidit pullum: qui matrē ſuā cōtinuo cœpit comitari. Nec eo ſecius longe

Cohortalis gallina.

Ornithotrophiō.

GEnuino: Ingenito inſito innato. pipare ät galline proprie dicūt ſicut grunire peculiare ē porcoꝝ balare ouiū. M. Varro mugit bos: ouis balat: equi hiniunt: Gallina pipat. columella glocientes gallinas uocat. q̄ oua incubant. idem de pollucinis loquens inquit: animaduertat an pulli roſtellis oua procuderint: & auſcultet ſi pipiant: p oſtento ät duci ſi gallina cecinerit teſtis eſt Terentius. qui in phormione inter monſtra & hoc memorat: gallina: cecinit: interdixit ariolus. exponit Donatus obſtetricū eſſe obſeruationem in qua domo gallina canat. QUotidianis partubus: Gallinæ ut auctor eſt plinius in. x. quotidie pariunt: aliquæ bis die: aliquæ in tantum ut effetæ moriantur. Hadrianis laus maxima ex Ariſtotele hoc totum plinianum. ut pleraq; alia tranſpoſitum eſt. qui in ſexto de animalibus uolumine ſic refert Hadrianæ gallinæ paruo quidem ſunt corpore ſed quotidie pariunt: ferociunt tamen: & pullos ſæpe iterrimūt. non nullæ e cohortalibus bis die pariunt. iam aliquæ intantum copiæ prouenerunt ut effetæ breui morerentur Albertus magnus ariſtotelis ſimia non tam uerba ariſtotelica penſitans q̄ ſenſa perpendens hallucinatur. qui in ſexto de animalibus libro & ipſe ſcribens de ouis gallinarum. ſic inquit q̄dam ſunt gallinæ quotidie parientes. quæ adriani regis uocantur credidit albertus adrianas gallias dici ab adriano rege. qui poſt ariſtotelem magno interuallo immo poſt plinium Romæ imperauit cum adrianæ gallinæ ab adria italiæ ciuitate nomen acceperint peccat ſubinde talibus in rebus ille alioqui magnus philoſophus. qui dum cœleſtia contemplatur: quæ ſunt ante pedes: non ſpectat: cui contingit quod thaleti mileſio qui fertur cum domo exiret ſpectandorum ſiderum cauſa in ſubiectā foueam decidiſſe. hinc illud ſalſe dictum emanauit: Quod eſt ante pedes non ſpectat cœli ſcrutatur plagas: ſed ut ad rem redeamus ſecunda nimirum & bona ancilla illa gallina eſt dicenda: quæ quotidie parit quæ quotidianis ouis dominum ſaginat. iuuencæ gallinæ plura q̄ ueteres pariunt: ſed minora. quædam gallinæ omnia gemina oua pariunt: hoc eſt geminos uitellos habentia: & geminos interdum excludunt. ut Cor. Celſus auctor eſt: alterum maiorem alioqui negant omnino geminos excludi. GVſtulum: Pro guſtulo & ientaculo matutino multis ſunt oua ſorbilia: quo guſtulo nihil me iudice eſt iucundius & nullus eſt alius cibus qui alat neq; honeret. ſimulq; uini uſum & cibi præbeat. luteum oui. ſic enim a plinio dicitur uitellus deuoratum liquidum ita ut dentibus nō attingat. prodeſt tuſſiētibus thoracis diſtillationibus fauciū ſcabriciæ. Ouū durū. ut ſcribit Cor. Celſus ualentiſſimæ materiæ eſt. molle uel ſorbilie imbeciliſſimæ. idē oua ſorbilia inter euchyla numerat. hoc eſt boni ſucci cibaria. PVer. O miniſter. CAlathum collocato: Colloca inquit o puer uaſculum uimineū ad ouū fetificātis gallinæ excipiēdū. in galinariis diſponi ſolēt alueoli lignei & ciſtulæ uimineæ. qbus pro cubilibus gallinæ utūtur in hiſq; fetificāt. ideoq; ut p̄cipit columella mundiſſimis paleis & ſtramentis debēt eſſe gallinaꝝ conſtrata cubilia. CONſuetæ lecticulæ: Ideſt cū noluiſſet ſolitū cubile & quaſi lecticulā petere in qua conſueuerat molliter cubans oua parere. PRAEmatuꝝ prodidit partū: Signat gallinā peperiſſe. neq; ex oui īcubatu. ſed repēte pullū. p̄ſiliiſſe. qd ſane mōſtrificū fuit & dirū. nam cū gallina ſit ex genere ouiparo debet prius parere ouū. mox ex rupto putamine oui pullū excludere. qui partus eſt naturalis. nunc fetura præpoſtera peperit pullum abſolutum. Ouoꝝ men-

Poſcunt puocant

Hadriānæ. gallinæ generoſe

Error alberti magni.

Thales lapſus in foueam.

Oua gemina.

Luteum oui.

Oua euchyla.

tio ſubmonet me.ut nobiliũ ſcriptorũ diſcordes ſententias ſuper ouis hoc potiſſimũ in loco perpendamus.Columella ex ouis acutiſſimis longiſſimiſq; gigni mares ex rotundiſſimis fœminas tradit. Columellæ adſtipulat Plinius noſter in.x.fœmina inquit edunt quæ rotunda gignunt:reliqua mare.hoc idẽ ſentire uidet.& Oratius Flaccus.qui in ſermonibus probãs oua oblõga ait nãq; marẽ cohibent calloſa uitellũ:quæ ſaporis quoq; gratioris eẽ putat:& hæc noſtri inter ſe cõcinentes prodiderũt Attende quæſo reliqua.Albertus ille magnus miranduſq; in phyſicis rebus ſic ſcribit in.vi. de aĩalib⁹

Ex ouis rotũdis fœminæ

maius oſtẽtũ & qd merito phorreſcerẽt:exoritur. ſub ipſa enĩ mẽſa:q̃ reliquias prãdii gerebat:terra dehiſcẽs imitus:largiſſimus emicuit fons ſanguis.hĩc reſultantes uberrimæ gutte mẽſã cruore pſpergunt:ipſoq; illo momento:quo ſtupore defixi mirantur ac trepidant diuina p̃ſagia.cõcurrit unus e cella uinaria:nuncians omne uinum quod olim diffuſum fuerat:in omnibus

Dicit ariſtoteles q̃ oua longa & acuta producunt mares:rotunda fœmias:& hoc ẽ falſum oĩno:& uitiũ fuit ex ſcriptura peruerſa & non ex dictis philoſophi ꝓpter quod dicit auicẽna:q̃ ex rotũdis & breuibus ouis producuntur: mares.& galli.ex longis autem & acutis ouis producuntur gallinæ:& hoc concordat cum experiẽtia:quam nos in ouis experti ſumus.& cum ratione.hactenus Albertus magnus.ex cuius uerbis colligimus codices Ariſtotelis tẽpore ipſius Alberti congruiſſe cum ſententia Plinii & Columellæ ſuper ouis progenerantibus fœminas & mares.& ita ego opinor Ariſtotelem ſcripſiſſe & plinium qui Ariſtotelis quaſi interpres eſt luculentus in natura maxime aĩalium id ex ipſo mutuatum eſſe nec credo alberto uitiatos eſſe codices ariſtotelicos.etiam ſi experientia euidenter oſtenderet ex rotundis ouis mares ex acutis fœminas ex acuminatis mares.idem columella.Plinius.Oratius ſenſere ſcripſereq; ariſtotelem ſecuti. Nunc uero in libro ariſtotelis ſexto legitur prout correxit albertus magnus.ne magiſter diſcipulo diſſidere uideatur.ſed uetus ariſtotelica lectio eſt illa quam uitiatam dixit albertus:quam ſecutus eſt plinius:ne noſtros inſcitiæ arceſſamus aut incuriæ:an uero experientia reclamet gallinarius ſuper hoc eſt conſulendus.modo nobis conſtet ariſtotelem fuiſſe in ea hereſi:ut ex acutis ouis mares gigni crederet.ne plinius ariſtotelicus ab ariſtotele deuius uideatur:ne columella omnis uillicationis conſultiſſimus.in re uillatica lapſus iudicetur.Ratio uero quam affert albertus ex auctoritate auicennæ: ꝓ ex ouis rotundis mares producantur.haud quaquam a nobis refellenda eſt. Dii enim meliorem mihi:q̃ ut aduerſus tantum in philoſophia uirum hiſcere audeam:ſed philoſophicas phiſicaſq; haſce rationes phiſici philoſophi diſcutiant.Trutinentur exaniment.Nobis ſatis eſt ſi quæ hiſtorica ſunt uendicamus. MAius oſtentum:Oſtentum labeo diffinit eſſe contra naturam Cuiuſq; rei genitum factumq;:Duo autem ſunt ut inquit Vlpianus genera oſtentorum.unum quotiens cõtra naturam naſcitur:utputa Tribus mãibus forte aut pedibus.aut qua alia parte corporis:quæ naturæ contraria eſt.alterum cum quid prodigioſum uidetur.oſtenta autem dicuntur:ut Cicero & diuus Auguſtinus docent ab oſtendendo:quia oſtendunt aliquid futurum:ſicut monſtra quia mõſtrant & prodigia:quia prædicunt.alias oſtentum.ut ſæpe diximus participium eſt.quod ſignificat oſtentatum.M.Cato ager oleto conſerundo qui in uentum fauonium ſpectabit & ſoli oſtentus erit alius bonus nullus erit. REliquias prandii:Scribit plutarchus in problematis quod menſam uacuam tolli non ſinebant:ſed cum adhuc aliquæ reliquiæ ſupereſſent.ita interpretantes aliquid ſemper in futurum de eo quod nunc adeſt relinqui oportere:& per hodiernum diem craſtini meminiſſe:an quod urbanum & elegans putarent comprimere appetitum.& præſentis præparatiſq; cibariis abſtinere:an potius quod nihil ſacrum inane ac uacuum relinqui oportet menſa autem ſacra eſt. IMItus:Adnerbium eſt.ab imo deriuatum quod ſignificat in imo intra profunda & interiora terræ uiſcera:ſicut pœnitus pene intus dicitur. FONS ſanguinis:Auguſti cæſaris principatu Romæ tranſlatam tollendum e taberna meritoria oleum terra erupit fluxitq; toto die ſine intermiſſione ſignificans xp̃i gratiam ex gentibus.oſtentum autem uidetur maximum fuiſſe fons ſanguinis terra dehiſcente prorũpens:ſicut inter prodigia apud antiquos habebatur quotiens nunciabatur ſanguine pluiſſe:& carne phiſici nullum protentum eſſe autumant:ſi ſanguineus hymber:aut fons ſanguinis exiliſſet:aut fluuius atratus profluxiſſet:aſſerentes nihil fieri poſſe ſine cauſa:nec enim inquiunt ſanguis ille uerus eſt:qui niſi ex corpore eſſe non poteſt:ſed decoloratio q̃dã ex aliqua contagione terrena maxime poteſt ſanguini ſimilis eẽ:& ita cũcta referũt ad cauſas naturales quas qui ad liquidũ noſcere potuit fœlix eſt:ut canit poeta.ueꝝ ut inquit Plinius noſter multa ſũt in naturæ maieſtate abdita adhuc nobis in comperta. PRAEſagia:Quæ græci prognoſtica dicũt noſtri præſagia appellant.p̃ſagare eſt futura ante p̃ſcire:inde p̃ſagatio & p̃ſagia auctor.M.Tullius in primo de diuinatione. DIFFVſum:Vinaꝓprie diffũdi dicũt q̃n defecata i doliis cõdũt.Pli.ĩ.xiiii.Via iqt diffũdi ſolita apparet. Via defecari atq; diffũdi higinus ſuadet.poſt confectam brumam.ſic iuriſconſulti.ſic ſcriptores oẽs uina diffuſa nominant.Oratius uina bibes iterum Tauro diffuſa.Iuuenalis ipſe capillato diffuſũ conſule potat.

Ex ouis rotũdis fœminæ

Senten tia alber ti magni penſitata Super ouis rotũ dis & acutis.

Oſtentũ.

Oſtent⁹ ſoli. Menſa uacua non relĩ qt. Imitus. Oleũ fluxit e taberna. Sangui ne⁹. Fluuius. Prognoſtica. Preſagia. Diffũdi uia poſt brumã.

Vasa uinaria. DOliis: Vasa uinaria sunt: quod nullus ignorat: illud annotandū quod memorat iulianus iurisconsultus qui scribit uasa uinaria proprie esse uasa torcularia. Dolia autē & seriās tandiu in ea causa esse q̄ diu uinum habeant cum sine uino esse desierint in eo numero non esse: quoniam ad alium usum transferri possunt: ueluti si frumentum in his recondatur. REbullire: Prodigii loco & hoc fuit: quod uina: quæ iam pridem feruere desierant in doliis condita tunc repente rebullirent: nō aliter q̄ si ignis copiosus subditus fuisset: musti feruor primus & naturalis nouem ferme dieb⁹ ut plurimum peragitur: mox deferuescit: auctor plinius. Mustella necat basiliscum. Mustella: Aliud præsagium quod scilicet mustella serpentem peremisset: & peremptum mordicus traheret: cum contra potius debuisset a serpente mustella eneari trahiq̄. Plinius Solinus: cæteri prodiderūt mustellarum uirus esse exitio basiliscis. qui & ipsi mustellas necant simul odore: Commoriunturq̄: & naturæ pugnam conficiunt. Mustellarum duo sūt genera alterum siluestre. alterum domesticum. græci uocant ictidas. hæc autem quæ in nostris domibus oberrat. & catulos suos. ut inquit Cicero quotidie transfert mutatq̄ sedem: serpentes prosequtur: uulgo receptum est. mustellā dira portendere. si uiatori iter interruperit. apud plautum i sticho parasitus pro auspicio optimo accipit q̄ mustella murem abstulit mox cum parasitatio parum prospere procederet damnans augurium mustellæ inquit. Certum ē mustellæ post hac nunquam credere: nam incertiorem nullam noui bestiam. quin & ipsa decies in die mutat locum. FOrinsecus: Foras aduerbium est eadem formula dictum: qua extrinsecus. Apud terentium pro monstro est anguis per impluuium decidens de tegulis. VIrens ranula: Est parua rana in arundineris & herbis maxime uiuens muta ac sine uoce uiridis: quæ si forte hauriatur uentres bouum distendit auctor plinius in. xxxii. annotandum est obiter quod tradit democritus siquis extrahat ranæ uiuenti linguam & eā imponat supra cordis palpitationem mulieri dormienti: quæcunq̄ interrogauerit. uera responsuram. Addunt magi arundine transfixa ranæ natura per os. si furculus in menstruis defigatur a marito adulterum tediū fieri: quæ si uera sunt multo utiliores uitæ existimantur ranæ q̄ leges. Signum est tempestatis & pluuiæ coaxatio ranarum cum ultra solitum uocales sunt hinc scitum illud. M. Tullii ex epistolis ad atticum pluui as metuo ranæ ῥητορεύσιν ideſt rhetoricantur. hoc est canoræ sunt & instar oratoris uocales: quæ quidem res pluuias præsagat. STRANgulauit: Omnia hæc nimirum prodigiosa monstrificaq̄ sūt quod mustella serpentem mordicus traxerit: quod rana uiridis ex ore canis pastoralis exilierit: quod canem uastum formidandumq̄ aries uno morsu strangulauerit. DEiecerant aios: Afflixerant. & stupore attonitos aios effecerant: ut ignari eēnt incertiq̄ quid potissimū eēt expiandū: græce ἔκστασις dicit mentis excessus: quē nostri pudorē interpretant. i psalmis ubi ait propheta. ἐξέστη τὸ ἐκστάσει Transtulit Hieronymus i excessu mētis meæ aliter i stupore: & admiratōe mea. QuAlibus hostiis Vtrū. s. maioribus an minoribus. nā q̄dā ꝓdigia ꝓcurare prisci solebāt maioribus hostiis q̄dā minoribus partim ēt lactētibus: Liuius decretū est: ut ea ꝓdigia partim minoribus hostiis partim lactētibus ꝓcurarēt. hoc idē sæpe apud eundē ꝓterea in eligēdis bidētibus cauebat ne haberent caudā aculeatā. nec linguā nigrā nec aurē fissam. ꝓbabāt & iuuges hostiæ. hoc est quæ nūq̄ domitæ ac iugo subditæ fuissent. hinc eximiæ & egregiæ uictiæ uocabulū in sacrificiis nō tā poeticū epitheton: q̄ sacerdotale nomen est. adde & illud. quod hostias quasdā aiales uocabāt: quas sola aia deo sacrabat. TORpidis Attonitis stupētibus. & quodam animi simul & corporis torpore defixis. POstremas clades: Pessimas. s. & exitiales. Caius grachus postremissimū dixit intelligi uolēs pessimū & postremæ conditionis: ac loci. ADVLtis tribus liberis. uidet alludere ad ius triū natorū. quo immunitate donabāt. tāq̄ numerus triū liberorū foret plenissimus: Plato in legibus numerū liberorū ex duobus absolutū esse perfectūq̄ autumat: masculo. s. & fœmina. VErecundia præditis: Laus ꝓbissimorū filiorū. ut eruditi essent & uerecundi: est. n. uerecundia optimū i adolescēte signū & uirtutis color. ut dicere solebat cyni

doliis feruēti calore & prorsus ut igni copioso subdito rebullire. Visa ē iterea mustella mortuū serpētē forinsecus mordicus attrahēs: & de ore pastoricii cāis: uirēs exiluit rāula: iꝑmq̄ canē: q proxius cōsistebat ariesi: appetitū unico morsu strāgulauit. Hæc tot & talia igēti pauore domini illius: & familiæ totius: ad extremū stuporem deiecerant animos: quid prius quidue posterius: quid magis: quid minus: numinum cœlestium leniēdis minis: quot: & q̄libus procuraretur hostiis. Ad huc omnibus expectatione teterrimæ formidinis torpidis: accurrit quidem seruulus: magnas: & postremas domino illi fundorum clades anuncians. Namq̄ is adultis tribus liberis: doctrina instructis: & uerecūdia præditis: uiuebat glorioſus. His adolescentibus erat cum quodam paupere: modicæ casulæ domino: uetus familiaritas. At enim casulæ paruule cōtermios magnos: & beatos agros possidebat uicinus potens: & diues: & iuuenis: & prosapie maioꝝ gloria: male utēs:

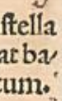

Auspiciū mustellæ

Mixę de rana.

Ranæ rhetoricantur.

Ecstasis

Electio bidentium

Iniuges hostiæ.

Animalis hostia.

Postremissim⁹.

Color uirtutis

cus Diogenes:& memorat seneca. Cõtra senẽ ex eo nemo laudat q̃ sit uerecũdus: quoniã ut inquit Aristoteles in quarto ethicoꝝ nõ senili ætati cõuenit uerecundia:sed iuuenili.proinde laudamus ex iuuenibus uerecũdos.cũ seniorẽ nemo ex eo probet.qđ sit uerecũdus.Plautinus pater inquit. decet uerecũdũ eẽ adolescẽtẽ argyrippe:ipudentia & inuerecũdia nullũ habẽt cũ uirtute cõmertiũ q̃uis iterdũ inuerecũdia lucrosa sit q̃busdã.qui oris p̃duri sunt:& frontẽ p̃fricuerũt. prouerbiũ est apud græcos θεοσ η αιδειὰ.Dea est ipudẽtia.De his q ob inuerecũdiã quãdã & ipudẽtiã utilitati cõsulũt.auctor est Theophrastus. υβρεωσ και αιδειασ παρα τοισ αθηναιοισ ειναι βωμουσ.i.cõtumeliæ & ipudentiæ athenis eẽ aras: & fana.qđ ut uitiosum iprobat. M.Tullius cũ uirtutes non uitia deceat consecrare. POLlens factionibus:& ad diuitias quas antiqui factiones dixere.& ad clientum sequelam referri potest.Tales autem sunt formidãdi:cum non parere legibus sed imperare didicerint. VICIni tenuis:laudãt annales Pompeium uel ex hoc magni cognomento dignissimum.quod nunq̃ agrũ conterminũ:nũq̃ uicini fuudum mercatus sit. Contra insectatur Oratius Flaccus:eos,diuites. qui uicinos pauperes reuulso termino fundis exturbant:& laribus expellunt:qui diuitias mutilas esse existimãt & mãcas nisi uicini agellus accesserit:sicẽ scribit in secũdo carminũ.Quid quod usq; proximos reuellis agri terminos:& ultra limites clientũ salis auarus : pellitur paternos in sinu ferens deos:& uxor & uir sordidosq; natos : idem in sermonibus taxat uotũ illud cupidorũ.O si angulus iste proximus accedat:q nũc denormat agellũ.Quintilianus in ea declamatione:q̃ inscribitur apes pauperis: inducit pauperẽ de uicino diuite:& pollente opibus sic quærentẽ.Quot ciues pascebat nũc diuitis unus hortus:postq̃ proximos quosq; reuellendo terminos agros locupletis latius inundauit.æquatæ solo uillæ.& excisa patria sacra:& cũ coniugibus paruisq; liberis respectantes patriũ larem:migrauerũt ueteres coloni.Et late solitudinis indiscreta unitas facta est.hæc Quintilianus:Et profecto mala res est.uicinus malus.ut inquit hesiodus. πημακοσ γειτων. Columella de uicini iprobitate cõqueritur.multi ꝓpter iniuriã uicinorũ sedes suas pro fugerũt:sic pelasgi.sic siculi.sic aborigenes.patriũ solũ reliquere.quia malos uicinos ferre non poterãt.Iure igitur.M.Portius Cato talẽ pestẽ uitãdã censuit p̃monẽs paraturos agrum.ante oĩa intueri debere uicinũ:& quo pacto cõtermini uiuant.hinc scitũ illud Themistoclis qui cũ fundũ uenderet.p̃conẽ iussit proclamare. γειτοναχρηστον εχει.i.uicinum bonũ habet:tãq̃ ex uicini bonitate ager uendibilior censeretur. PAVperiẽ.significãter locutus.nã ut supra diximus. pauperies est imunda. pauptas est honesta.pauperies merito uitãda.pauptas appetẽda Oratius magnũ pauperies. obprobriũ iubet quiduis & facere & pati. PECVA.Pecora declinatio prisca:ut ante iã diximus. BOVes abigendo.In hanc sententiã sic refert satyricus poeta .Nocte boues macri lassoq; famellica collo Arma ad uirides huius mittuntur aristas.Nec prius inde domum: q̃ tota noualia sæuos in uentres abeant.ut credas falcibus actũ.dicere uix possis q̃ multi talia plorent .& quot uenales iniuria fecerit agros. FRVGAlitate spoliatũ:Attende noue quidẽ positũ. sed elegãter frugalitate pro frugibus .& frugũ messe.sic oleitas pro olei uindemia ponitur:alias frugalitatẽ dicimus temperantiã parcitatẽq; quæ ut Augustinus & Cicero testantur mater est uirtutũ omniũ.sicut nequitia uitiorũ.De frugalitate & qui dicãtur frugi copiosissime scripsimus in cõmẽtario tertio Tusculanarũ Defrugare uerbũ est uetus.quod significat segetes ẽmẽte frugũ priuare neq; ad legitimã sationis mensurã saturare .& ita lego illud catonianũ.segetẽ ne defruget:nã id infœlix est:quod uulgo legitur defrudet: pro defraudet.sed Catoni uerboꝝ priscorũ retinentissimo Conuenit priscum uerbũ defruget oppido q̃ decenter.A stipulatur huic nostræ emendationi. & Plinius noster his uerbis q̃ ex octauodecimo subscripsi huc pertinet oraculum illud magnopere custodiendũ Segetẽ ne defruges. FINIVM questione:Titulus est apud iurisconsultos Finium regundorũ.quod iudicium pertinet ad p̃dia rustica.Iudici finiũ regundorũ permittitur:ut ubi nõ possit dirrimere fines a iudicatione cõtrouersiam dirimat. Vbi aũt fines confusi sunt:p mensorẽ termini iubentur declarari. VENdicabat:usurpabat:petebat ut suam titulus est apud iurisconsultos de rei uendicatione.ubi docet Vlpianus quod actio uendicationis habet locũ in omnibus rebus mobilibus.tã animalibus q̃ in his q̃ anima carent.& in his q̃ solo cõtinẽtur.uindiciæ appellantur res:eæ de quibus est cõtrouersia:Seruius Sulpitius uindicias dicit ait ab eo ꝙ uindicantur res ex cõtrouersia:de uindiciis:quas brutus & decẽ uiri leges decreuerũt secũdũ libertatẽ:Liuius in tertio & iurisconsulti uolumine primo digestorũ cõmeminerunt: ubi acutius indocte perperãq; exponit uindicias dici sententias a uindicio seruo q̃ sunt meræ nugæ. Tu expone uindicias pro rebus de quibus est controuersia : quæ quãdiu sunt in controuersia . & sub iudice debent esse in conditione libertatis honestiore:exempli causa cõtrouersia est de libero hoie:quẽ quispiã asse

Dea ipudentia.

Ara cõtumeliæ.

Malum uicinus malus.

Scitũ chemistoclis

Frugalitas.

Defrugare.

Segetẽ ne defruges.

Vendicatio.

Vindiciæ.

Lis uĩdiciarum.

rit in seruitutẽ:ex lege uindiciarũ debet hic esse ĩ libertate tãtisper: donec sententia iudicũ pronũciatũ fuerit liber sit an seruus:lis uindiciarũ est:ut Asconii uerbis utar cũ litigatur de ea re: cuius apud prætorẽ incertũ est:quis debeat esse possessor: & ideo qui eã tenet dat prædẽ litis uindiciarũ aduersario suo quo illi satisfaciat nihil se deterius in possessione futurũ.de qua iurgiũ esset. VT sepulchro paternũ solũ retineret.Lex.xii.tabularũ:uetat cadauera ĩ urbibus sepeliri:uerba legis hæc sunt:in urbe ne sepelito:neue urito.Decretũ quoq; collegio pontificũ est:nõ esse ius in loco publico fieri sepulchrũ:ĩagris

In urbe ne sepelito.

sepeliebãt. Diuus Adrianus pœnã statuit quadraginta aureorũ in eos qui ĩ ciuitate sepulchrũ faciunt: cuius rei meminit Vlpianus. Titulo de sepulchro uiolato. ubi Põponius quoq; sic scribit utimur eo iure. ut dominis fundorũ. In quibus sepulchra fecerũt etiã post uenditos fundos adeũdorum sepulchrorũ sit ius: quinetiã titulo de religiosis.ut refert Vlpiãus si quis sepulchrum habeat:uiam aũt ad sepulchrum nõ habeat:& a uicino ire ꝓhibeatur:Imperator Antoninus rescripsit inter ad sepulchrum petiꝓcario: & cõcedi solere: ut quotiens non debetur:ꝓpetretur ab eo qui fundũ adiũctũ habeat: Itẽ titulo si seruitus uendicetur: Idem Vlpianus auctor est q uiam ad sepulchrum in ꝑdiis possumus uẽdicare. Seruius grãmaticus ĩ.xi. cõmẽtario refert antiquã cõsuetudinẽ fuisse.ut in ciuitate sepelirentur. qđ postea inquit duillio cõsule senatus prohibuit & legauit ne quis in urbe sepeliretur.

ut suo saltem sepulchro paternum retineret solũ: amicos plurimos ad demonstrationem finium trepidans eximie corrogarat:aderant:inter alios:tres illi fratres cladibus amici ꝙtulum ferentes auxilium: nec tamẽ ille uesanus:tantillum præsentia multorum ciuiũ territus:uel etiam confusus:licet non rapinis:saltẽ uerbis: temperare uoluit. Sed illis clementer expostulãtibus; feruidosq; eius mores blandiciis permulcẽtibus: repẽte suã sororumq; carorum salutẽ: q̃ sanctissime adiurans: adseuerat: parui se pendere totam mediatorum ꝑsentiam.dẽiq; uicinũ illum auriculis per suos seruulos sublatum: de causa:longissime: statimq; proiectũ iri. Quo dicto insignis ĩdignatio totos audientiũ per tẽptauit animos. Tũc unus e trib⁹ fratrib⁹ incõtãter: & paulo liberius respõdit:frustra eũ suis opibus cõsisũ: tyrannicã supbiã cõminari. cũ alioqn pauperes etiam liberali legũ ꝑsidio:de insolentia locupletiũ consueuerint uĩdicari. Quod oleũ flãmæ:qđ sulfur incẽdio: qđ flagellũ furiæ:hoc & iste sermo truculẽtiæ hois nutrimẽto fuit.lãq; ad extremã insaniã uecors: suspendium sese: & totis illis: & ipsis legibus mãdare proclamans;

COR rogarat: Simul rogauerat Coegeratq;. Quãtulũ modicũ aliquãtulũ. TANtillum.Minimũ aduerbiũ est. CLEmẽter expostulantibus:Cum uerboꝝ moderatione:& modestia accusantibus:locutus est significãter & propriẽ: nã expostulare est q̃ri.& expostulatio ẽ q̃rela:apud illum ipm.qui peccauerit:postulare uero & postulatio de illo apud alterũ. MOres pmulcentibus.Iuxta illud Solomonis sermo mollis frangit irã.sermo durus suscitat furorẽ. MEDIAtorũ:Attẽde mediatores dici ab Apuleio pro conciliatores intercessoresq; notissimo significatu:q̃ dictio frequẽs est ecclesiasticis scriptoribus:rarissima illis priscis:quibus nullũ nisi emaculatũ nitidũ tersum uerbũ est.græco uocabulo proxoneta appellatur mediator pecunia locanda quiq; interponitur inter emptorem & uenditorẽ:quã dictionẽ nostri latinitate donauerunt:adeo ut notius sit uerbũ græcũ q̃ latinũ.nã qui sit quiq; dicatur proxoneta sciunt omnes. Qui uero sit pararius perpauci nouerunt:est aũt pararius latino uocabulo idem quod proxoneta:Seneca in secũdo de beneficiis.quidã uolunt nomina secũ fieri. nec interponi pararios nec signatores aduocari. ADseuerat:Affirmat. INCONtanter:sine cũctatione & mora. LIBErali legũ ꝑsidio: Libro prio digestoꝝ si quis iquit Vlpianus p potẽtiã aduersarii nõ inuenire se aduocatũ dicit:oportebit ꝓconsulẽ dare aduocatũ:opprimi enĩ aliquẽ per aduersarii sui potẽtiã nõ oportet.oĩbus tã infirmatibus q̃ sumatibus. ꝑsidio legũ par libertas eẽ debet:& æquũ ius.Hinc apud Liuiũ adolescẽtuli more regio & solutiore uiuere assueti.q̃runt leges rẽ surdã inexorabilẽ eẽ salubriorẽ meliorẽq; inopi q̃ potẽti nihil laxamẽti nec ueniæ hĩe si modũ excesseris.Liberali ãt ꝑsidio dixit utens uocabulo legali:liq đẽtulus ẽ apud iuriscõsultos de liberali cã.i quo de libertate.& assertiõe ꝓ necessariis psonis litigare permittit.Itẽ liberale iudiciũ appellãt:qđ datur ĩ cã libertatis asserẽdæ. Quod oleũ flãmæ.sicut oleũ flammæ fomẽtũ ẽ. sicut sulphur ignis icẽtiuũ:sicut flagellũ ĩ manu furiæ irritamẽtũ ẽ furoris.ita sermo iuuenilis fuit nutrimẽto ad feritatẽ truculẽtiãq; hois tyrãnici excitãdã:oleum autẽ in tãtũ est alimẽtum flãmæ: ut ligna amurca olei macerata ardere sine fumo Cato: Pliniusq; prodiderint.sulphur quoq; rem esse igni cognatam nullus ignorat.furiæ uero apud poetas flagello armantur:ut accincta flagello tisiphone.in hãc sententiã Oratius.hoc est oleũ adde camino. SVSpendiũ legibus.Verbũ hois truculenti & insolentis: qui legibus hominibusq; p cõtemptũ mãdat: ut se suspendãt:qui.n.dicit sũ

Tantillũ.

Expostulatio.

Postulatio.

Mediatores.

Proxoneta.

Pararius

Liberale iudiciũ.

Oleum flammæ fomes.

ſpende leges hic nimirū denotat ſe leges flocci nō facere. Plautus: uade & ſuſpende te. Lex ut inquit Pindarus regina oīum ē & dña. cui oēs mortales obſequi par eſt: perinde ac deo. Impoſſibile ē: ut Plato ſapiētiſſime ſcribit: illā rē publicā bene gubernari poſſe: in qua lex nō īperat. Duæ ſunt ſyllabæ iter ſe inimicæ atq; diſſidētes. q̄ eodē cōtubernio una eē nō poſſunt: uidelicet Ius & Vis. ubi enī domiat uis cōculcari ius neceſſe eſt. ubi aūt ius pollet uim propelli atq; exterminari cōſtat. hic ergo īpotēs & tyrānicus ius īprobās uim adamās legi ſuſpēdiū minitabatur ad uim īpotētiāq; cōuerſus: & profecto ut olim dixit ſapiens ille philoſophus. leges iterdū ſimiles ſunt telis aranearū atq; caſſiculis: qbus infirmæ beſtiolæ īplicantur: uali-diores trāſmittūtur. leges capiūt & mulctant ībecillos ac miſeros quas opulenti perrūpūt: eiſq; ut ait iſte ſuſpēdiū mādāt & laqueū

Lex regina oīum

Ius.

Vis.

Leges ut telæ aranearum.

canes paſtoricios: uillaticos: feros atq; īmanes: adſuetos abiecta peragros exiccare cadauera: p̄terea etiā trāſeuntiū uiatoꝝ paſſibus morſibus alūnatos laxari: atque in eoꝝ exitiū inhortatos: īmitti p̄cepit. qui ſimul ſigno ſolito paſtoꝝ incenſi: atq; inflāmati ſunt: furioſa rabie cōciti: & latratibus etiā abſonis horribiles: eunt in hoēs: eoſq; uariis aggreſſi uulneribus diſtrahunt: ac lacerāt: nec fugientibus ſaltem cōpeſcunt. ſed eo magis irritatiores ſequuntur. Tunc inter cōfertā trepidæ multitudinis ſtragē e trib⁹ iunior offenſo lapide: atq; obtunſis digitis: terre proſternitur. ſæuiſq; illis: ac ferociſſimis cāibus iſtruit neſariā dapē. protinus enī nacti p̄dā iacentē miſerū illū adoleſcentē fruſtatim diſcerpūt. atque ut ei⁹ lætalē ululatū cognouere cæteri fratres: accurrunt mœſti ſuppetias. obuoluti ſq; lacinia leuis māib⁹ lapidū crebris iactib⁹: propugnare fratri: atque abigerē cāes aggrediūtur: nec tñ eoꝝ ferociā: uel cōterere: uel expugnare potuere. quippe cū miſerrimus adoleſcēs: ultīa uoce prolata: uindicarēt de pollutiſſimo diuite mortē fratris iunioris: illico laniatus iteriſſet. Tūc reliqui fratres: nō tā hercules deſpata: q̄ ultro

CANes paſtoricios. M. Varro & Columella p̄cipiūt paſtorales & uillaticos canes eligi oportere magnitudine ampla uaſti latratus: craſſis ceruicib⁹ ac colio: cruribus rectis ac potius uaris q̄ uatiis. dicuntur autē crura uara. M. Varroni introrſum retorta: qualia ſunt pumilionū. uaris contrarii ſunt uaciæ: quoꝝ pedes depra uati diuaricantur genibus contiguis: Varorū & uaciarū mētio ē frequens apud ſcriptores. & in libris de analogia apud eūdē Varronē ſcriptū eſt: ſiquis pueroꝝ p delitias pedes male ponere atq; imitari uatias cœperit: hos corrigi oportere ſi cōcidat. FEROS: In oīus animalibus cuiuſcūq; generis ullū eſt placidū eiuſdē inuenitur & ferū: utpote cū hoīum

Crura uara uacia.

Ferum

Placidū.

etiā ſilueſtriū genera extent: Ariſtotele & Plinio auctoribus. PASSIbus: purior lectio eſt ſi legas paſſim. ALVMnatos: educatos alitos nutritos. LAXAri: ſolutis uinculis īmitti. Portius Cato: oportet inquit Canes interdiu clauſos eſſe: ut noctu uigilantiores & acriores ſint: Columella p̄cipit uillaticos canes ſeueros parandos ē: ut ſemp excandeſcant in exteros. LATRAtibus abſonis: Horrendis ac uaſtis: horribili enī fremitu: & uaſto latratu. eligendus eſt canis paſtoricius: apud Ouidium canis noīatus eſt hylactor uidelicet a latratu. nā ὑλακτέω uerbū græcū eſt qd̄ ſignificat latro. p̄cipit Columella. ne nominibus longiſſimis appellentur canes: quo celerius quiſq; uocatus exaudiat: ſicut latinū canis uocabulum eſt ferox: græcū ſcylax. dicitur aūt σκυλαξ̄ græce Catulus. OFFENſo lapidi: Cum lapidi pedē incuſſiſſet. īpegiſſetq;. obiere. ut Plinius inquit Emylius lepidus incuſſo pollice limini cubiculi: & aufidius cū egreſſus in ſenatū iret offenſo pede ī comitio: ominoſum credidit antiquitas in egreſſu domus offendere pedē ad limen. hinc illud poeticū omina ſunt aliqd. nā cū diſcedere uellet. ad limen digitos cōſtitit icta nape. OBtunſis digitis: ex ictu lapidis retonſis: & cū cruciatu oblīſis. NEPHAriā dapē: quid intelligi uelit. p nephariā dapē ſtatim ſubdidit dicens humanis carnibus paſtos eē canes perinde quaſi eſſent anthropophagi. ſic enī appellantur humanis carnibus uescentes. FRVſtatim. Minutatim & p fruſta dilaniant. Plautus dixit fruſtillatim ὑποκορίστικῶς ſic ſcribens in curgulione. Iam ego te faciā ut hic formicæ fruſtillatim differant. LAETalem. letum ſignificantē & qualis in morte emitti ſolet. SVPPEtias: opitulaturi accurrūt laturiq; ſubſidiū. OBuolutis leuis manibus: ſignat adoleſcentes inuoluīſſe ſiniſtras ueſtimento & quaſi obarmaſſe ad cōflictum: quod fieri ſolet ī quotidianis rixis. ut ſcilicet pro ſcuto ſit pallium circa ſiniſtram inuolutum. Liuius inter hæc dicta paludamento circa leuum brachium intorto. nam nec ſcuta quidem ſecū extulerant: in hoſtes impetum fecit: cæſar quoq; in commentariis belli ciuilis pompeiani ſic refert repentino periculo exterriti ſiniſtras ſagis inuoluunt: gladioſq; diſtringunt. PROpugnare fratri: defendere fratrem. & pugnare pro fratre Oratius propugnat nugis armatus. A. Gellius oppidum a cō ſule oppugnari dixit cōtra ab oppidanis propugnari. VINdicarent: hæc eſt uox ultima adoleſcentis qui moriens rogauit fratres ut mortem ſuam ulciſcerentur ſumpto ſupplicio de illo diuite qui

Lex ut telæ aranearum.

Canes ad latrandum.

Hylactor

Fruſtillatim.

Veſtis in tortam circa leuā

Propugnare.

Vindicat

Vindex.

causa mortis extiterat. Vindicare apud ueteres non tantum defendere. uerum etiam punire signifi/cat: unde oratius uindicem posuit pro punitore: ut interpretatur porphirio enarrans illud: uindex auaræ fraudis & abstinens. NEGLEcta salute: qui uitæ suæ negligens est: alienæ sit dominus. qui salutem propriam cõtemnit: is in potestate habet alienum spiritum. VELItantur: Depugnant: Congrediuntur ex congressione uelitum ducto uerbo. EXANImatus: Modo extinctus alias perturbatus: est autem sensus cum adolescens ille ex uulnere lanceæ peremptus esset & extinctus nõ tamen corruit ad terram prout mortuus homo concidere consueuit: cur autem moribundus non caderet causa fuit telum quod trãs fosso iuuene infixum terræ suspenderat corpus & libratum tenebat in sublimi. SOLO: Terræ. NIXVS uiolentia: Genitiuus casus est quem patrium uocant: & quarti ordinis nomen: hic nixus huius nixus: ut conatus pro nitendi impetu. RIGore librato: Rigiditas teli & duricia significatur. Cuius libramento transfixum iuuenis corpus suspensum contineretur. SICcario illi: Diuitem factionibus pollentem & truculentem & homicidam. Tempestiuo uocabulo siccarium nuncupat. LONGo iactatu: Inter tela sunt & lapides. qui e longinquo iaciuntur. Telorum autem appellatiõe quicquid lõge iaci potest significatur ex etymologia ἀπο του θηλοῦν: Paulus iurisconsultus telorum inquit appellatione omnia ex quibus singuli homines nocere possunt accipiuntur. M. Tullius in oratione pro cecina. docet armatos si latine loqui uolumus appellari tantum illos. qui scuti telisq; parati ornatiq; sunt. qui uero saxa iacerent qui de terra ipsi tollerent non dici armatos. neq; esse arma cespites neq; glebas: Verum cum causæ non uocibus sed rebus ponderentur. apellatione armorum saxa continebuntur: Quod & caius iurisconsultus euidenter ostendit. his uerbis. Armorum appellatio non utiq; scuta & gladios & galeas significat sed & fustes & lapides. CONtorto: immisso iacto: torquere est iacere. & immittere. Tortores machinarum Amiano marcellino sunt: hii qui ex machinis bellicis tela iaculantur: atq; contorquent. CASSO: irrito uano futili: cassitare uerbum est: non ab hoc uocabulo casso deriuatum: sed a uerbo cado: significat enim frequenter cadere: quod & uis significationis ostendit: uerbum prope peculiare iurisconsultorum: qui sic scribunt. Si ex tegula cassitauerit stillicidium: postea ex tabulato: uel ex alia materia cassitare non potest. INNOxius. nihil nocens. & ad lapidem refert. VINdictæ speculam: Speculationem quasi quandam ultionis capescendæ: speculam enim dici locum editissimum ex quo speculamur. quis nescit: quod speculatorium eleganti uocabulo Cyprianus appellat: uel potius ex pone peculam pro paruam spem. ut a spe sit ὑποκορισμα: ut sit sensus. non nullam spem uindictæ sub ministratam esse iuueni. ex humaniore prouentu. ut. s. ex eo quod prouenerat nactus occasionem fingeret manum ictu lapidis debilitatam: & sub hoc prætextu diuitem aggrederetur. COMpellat. Alloquitur cum amarulenta incusatione. FRVEre exitio. Tanquam clades nostra sit fructus tuæ beatitatis: & gaudium. Res aliæ sunt ut inquit diuus Augustinus in primo de doctrina christiana. quibus fruendum ẽ: aliæ quibus utendum: illæ quibus fruendum est beatos nos faciunt: frui enim est amore alicui rei inherere propter se ipsam: utendũ est nũmo ut fruamur deo. sed nũc ordine præpostero multi frui malunt nũmo: tãq; deus propter nũmũ colendus sit. CRVdelitatẽ pasce: Sicniobe apud Ouidium pascere crudelis nostro latona dolore. TVIS ciuibus. Ciues nostri alio noie latine & elegãter dici possunt municipes. populares cõterranei. qui cõciuẽ dicit nouitio uerbo utitur: nec apud sæculum illud eruditum temere usurpato: male litterari inscitissime illiberalissimeq; cõpatriotã dicunt dictione prorsus barbarica & ex contubernio latinitatis exposa. PROterminaueris. Propagaueris auxeris promoueris fines: proterminare a termino promouendo ductum uerbum.

neglecta sua salute: contedũt ad diuitẽ. atq; ardentibus animis. ipetuq; uesano lapidib9 crebris ĩ eũ uelitãtur. At ille cruẽtus & multis ante flagitiis similibus exercitatus pcussor: iniecta lãcea: duo9 alterũ per pectus medĩ transadegit: nec tamẽ peremptus: ac prorsus exanimatus adolescẽs ille terræ cõcidit. Nam telum transuectũ: atque ex maxima parte pone tergum elapsum: soloque nisus uiolẽtia defixũ: rigore librato susp̃ederat corpus. Sed & qdã de seruulis procerus & ualidus: sic cario illi ferens auxilium lapide contorto: tertii illius iuuenis dexterum brachium: longo iactu petierat: sed impetu casso: per extremos digitos trãscurrens lapis: contra omnium opinionem deciderat innoxius: non nullã tamẽ sagacissimo iuueni prouentus humanior uĩdictæ speculã submĩstrauit. Ficta nãq; mãus suæ debilitate: sic crudelissimũ iuuenẽ cõpellat. Fruere exitio totius nostre familiæ: & sanguine trium fratrum insatiabilis tuã crudelitatẽ pasce: & de prostratis tuis ciuibus gloriose triũphatũ scias. licet priuato suis possessionibus paupere: fines usq; & usq; proterminaueris:

HABIturum te uicinum: Nullus est tam opulentus: nec tam magna latifundia possidet: ut non uicinum aliquem habeat & conterminum. nam & regnis finitima sunt regna. & collimitio quodam regiones maximæ terminantur. CONtusa decidit: Debilitata infractaq; corruit: intellige cum uerbis manum quasi lapsabūdam ostentasse. FVriosus latro: Modo siccarius. mō latro. modo uesanus. nominibus sane conuenientibus nominatur hic diues & factiosus. SVA manu: Cum fuisset percussus in brachio ictu lapidis a seruo contorti. nunc diues tyrannicus sua manu non seruili perimere iuuenem festinat. NIsu. Conatu & impetu. NEC sui molliorem: Ideſt diues prouocauerat prouocatorem nihil ipso deteriorē. imo longe ualentiorem. quod & exitus ostendit. ELIdit animā: Quasi ui elisam. extrusāq; intelligi uult Plinius ait uillas elisas montiū cō cursu. DELIbuto mucrōe: Ideſt gladio illo adhuc sanguinolento semet interfecit gula execta: quo diuitem interemerat: cuius sāguine adhuc madebat. PRAESAgiuerāt ostēta: Ouū gallinæ fons sanguinis, pdigiosus: mustela serpētē mordic⁹ trahēs: rana ex ore canis exiliens p̄sagauerāt denūcia uerantq; clades hasce præscriptas.

habiturum te tamen uicinum aliquem: nā hæc etiā dextera: quæ tuum prorsus amputasset caput: iniquitate fati cōtusa decidit. Quo sermone alioquin exasperatus furiosus latro: rapto gladio: sua miserrimum iuuenē manu perempturus: inuadit auidus: nec tamē sui molliorē prouocauerat: q̄ppe īsperato & longe cōtra eius opinionē resistēs iuuenis. amplexu fortissimo arripit eius dexterā: magnoq; nisu: ferro librante: multis & crebris ictibus impuram elidit diuitis animā: & ut accurrentiū etiā familiariū manu se liberaret. cōfestī adhuc inimici sāguine delibuto mucrone gulā sibi prorsus execuit. Hæc erāt: quæ prodigiosa p̄sagiuerāt ostenta: hæc quæ miserrimo domino fuerant nnnciata. nec ullū uerbū: ac nec tacitū quidē fletū tot malis circūuētus senex quit emittere. Sed arrepto ferro: quo cōmodum inter suos epulones: caseū atq; alias prandii partes diuiserat: ipe quoq; ad instar infœliciſſimi sui filii iugulū sibi multis ictibus contrucidat: quoad supermensam tremulus corruens portentosi cruoris maculas noui sanguinis fluuio proluit. Adistum modum puncto breuissimo: dilapsæ domus fortunam hortulanus ille miseratus: suosq; casus grauiter ingemiscēs: dēpensis pro pandio lachrymis: uacuasque manus cōplodens sepicule: protinus infesso me retro quam ueneramus uiam capessit. Nec innoxius ei saltē regressus euenit. Nā qdā procerus: & ut īdicabat habitus: atque habitudo: miles e legione: factus nobis obuius: superbo atque arrogāti sermōe pcōtatus ē: quorsum uacuū

NEc ullū uerbū quiuit emittere: Senex pater audito obitu filiorū miserabili: nec loqui potuit præ dolore nec flere: quasi aggere malor⁹ p̄ssus attonituſq; : Virgilius i. xi. narrat euandrum uix hinscere potuisse procumbētem supra cadauer palantis filii. & uia uix tandē uoci laxata dolore est. COMmodum: Modo id horæ. ut sæpe apud hūc scriptorem positum est.

EPVlones: Modo compransores conuictoresq; : alias dicuntur sacerdotes ministri pōtificum In cœnis de quibus suo loco plura diximus quos notat Lucanus illo uersu: septē uirq; epulis festus titiiq; sodales. TREmulus: sic Iuuenalis de priamo sene tuuc miles tremulus posita tulit arma tia Epulōes.

ta: & ruit ante aram summi iouis ut uetulus bos. PORtentosi cruoris maculas. signat sanguinis fontem. qui emicuit largissimus ex quo resultantes guttæ mensam cruore per sparserunt. qui sanguineus fons portendebat sanguineum fluuium. ex corpore domini senis promicantem. DEPENsis pro prandio lachrymis. Cum stabulario & cauponi soleat uiator pro prandio nummos persoluere. nunc hortulanus lachrymas hospiti non nummos dependit: Sympathia quadam affectus ob diuersa infortunia. MAnus complodens. Complodere manus est inter se illidere. & percutere: quod fa Cōplodere mānus.

cere solemus in lamentatione & luctu: Oratores in actione causarum feriunt femur cedunt pectus complodunt manus quod improbans Quintilianus dixit in. xi. complodere manus scenicum est. & pectus cedere: complosio quoque pedis in oratore si crebra sit uituperat idem Quintilianus: quam decentem fuisse in. M. Antonio oratore testis est. M. Tullius. INsesso. Legendum est in sesso. ut sit sensus hortulanus insidens dorso meo per eandem uiam. qua uenerat retro rediit. HABItus & habitudo. Vestitus & corporis liniamenta militem esse indicabant. De habitu & habitudine enarratius suo loco diximus. MIles legione. Legionarius miles significatur. namq; Vegetio & modesto auctoribus milites bifariam diuiduntur in legionarios & auxiliares: legionarii sunt Romani auxiliares externi. qui a sociis uel fœderatis gentibus mittuntur. Miles e legione longe honoratior est q̄ miles auxiliator. Nam legionibus semper auxiliatāq; leuis armatura in acie iungebantur: ut in his præliandi

Legionarii milites

magis adminiculum esset q̃ principale subsidium. In donis militaribus dandis seruabatur illud discrimen. ut auxiliares externos torquibus aureis donarent: at ciues nisi argenteis. contra armillas ciuibus dabant. quas non habent externi cuius rei meminit Plinius noster. in. xxxiii. DVceret asinum. Ex Luciano qui ait ηρετο τον κηπουρον οπου απαγοι τον ονον εωσ interrogauit hortulanum quo abduceret asinum. MErore. Ex infortunio. quo pessundatam uiderat hospitis domum. LATIni sermonis ignarus. Militem latino sermone alloquutum esse hortulanum testis est Luciãus sic scribẽs: προσταλαλει προσ ημασ τηι ταλῶν φωνη primum nos alloquitur uerbis italicis. Vnde hortulanus τησ φωνησ αφονοσ. idest linguæ ignarus nihil respõdit. FAMIliarem insolẽtiã utrũ illi tantum militi insitam ingenitamq; an generaliter insolentia dicitur familiaris esse militibus: cum id genus homines ferme: omnes uideamus insolentes. ac fastu tumẽtes. CONficior: Corrige conuitio. idest probro tanq̃ silentium hortulani pro conuitio & maledicto fuerit militi. uel potius lege ut cõiicio. Idest ut coniecto & coniectura opinor ut sit uerbum. VIte quam tenebat: Lucianus dixit. παιει τηι ραδοτιγι τον κηπουρον. idest ferit flagello hortulanum. Noster uero doctius inquit uite obtusum esse: respiciens uidelicet ad Romanorum disciplinam: ac ritum. apud quos militare quasi insigne & gestamen erat Vitis: quam centuriones prope peculiariter gestabant: eaq; pecantes milites castigabant: Plinius in. xiiii. centurionum in manu uitis atq; etiam in delictis pœnam ipsam honorat: Plutarchus in galba. Sempronius inquit centurio sublato palmite quo centuriones in milites sontes animaduertunt: in eos: qui inuadebant: clamabat: & ut imperatori parcerent iubebat. Scribunt iurisconsulti titulo de re militari: quod miles si uitem tenuit centurioni se castigare uolenti militiam mutat: si ex industria fregit: uel manum centurioni intulit capite punitur. hinc a Macrobio uitis scito epithero centurialis dicta: annotanda est obiter circunlocutio poetarũ decentissima: qui centurionem describere uolentes hac periphrasi utuntur: ut uitis latiæ nuncupatione designent: Lucanus in. vi. pharsaliæ. promotus latiam lõgo gerit ordine uitem. Martialis. Vare parethonias latia modo uite per urbes nobilis Silius in. iii. punicorum uitis latiæ præsignis honore. Item in. xii. Ennium centurionem fuisse intelligi uolens decenter ait Miscebat primas acies latiæq; superbum uitis adornabat uitæ decus. ex hac doctrina est illud Satyrographi nodosam frangebat uertice uitem. Idem centurionatum significans dixit. aut uitem posce libello. SVPplicue: Suppliciter. Sermonis ignorantia: Tot sunt gentium sermones: ut inquit eleganter Plinius: tot linguæ: tanta loquendi uarietas: ut externus alieno pene non sit hominis uice. ex hoc linguarum discrimine & sermonis ignorantia fit: ut græci in latino: latini in græco sermone surdi sint: Deniq; omnes ut. M. Tullii uerbis utar: in his linguis: quas non intelligimus: quæ sunt innumerabiles surdi profecto sumus: Diuus quoq; Augustinus libro de ciuitate die undeuigesimo in hanc sententiam scribit hæc digna memoratu. In quo primum linguarum diuersitas hominem alienat ab homine. Nam si duo sibimet inuicem fiant obuiam neq; præterire sed simul esse aliqua necessitate cogantur: quorum neuter nouit linguam alterius: facilius sibi animalia muta etiã diuersi generis q̃ cum illi sint homines ambo sociantur: quando enim quæ sentiunt inter se communicare non possunt. propter solam linguarum diuersitatem. nihil prodest. ad sociandos homines tanta similitudo naturæ: Ita ut libentius homo sit cum cane suo q̃ cum homine alieno. VBI ducis? Attende elocutionem inusitatam: ubi ducis? cum ex grammaticali disciplina & norma dicendũ fuerit Quo ducis? Verum Lucius noster ut ego opinor: nõ minus scite q̃ festiuiter militem grãmaticæ institutionis ignaræ inducit militariter loquentem puaricato grãmaticoꝝ decreto: minimeq; obseruantem placita donatistarꝝ. SED mihi inquit: Verba militis insolentis. qui nullo iure asinum ab hortulano abducere contendit tãq̃ probet responsum illud galloꝝ ferox & iniquũ: qui Romanis dixerunt se in armis ius ferre. & omnia fortium uirorum esse. Plato quoq; in gorgia prodidit natura comparatum esse ut præstantior plus habeat q̃ inferior: & potentior q̃ debilior. Vnde & pindarus herculem ait neq; emptos neq; donatos gerionis boues abegisse: ut pote naturali ipso iure dictante: & boues & cætera omnia. quæ ab hominibus possidentur eius esse debere qui præstantio sit atq; ualentior. PRAEsidis: Nomẽ præsidi generale est: quo omnes prouincias regentes significantur. præses prouinciæ

duceret asinũ? At meus dominus adhuc merore permixtus & alias latini sermõis ignarus: tacitus præteribat. nec miles ille familiarem cohibere quiuit insolentiam: sed indignatus silentio eius: ut cõuitio: uite quã tenebat: obtundens eum: dorso meo perturbat. Tũc hortulanus supplicue respondit: sermonis ignorantia se: quid ille diceret: scire non posse. Ergo igitur egre subiiciens miles: ubi inquit ducis asinum istum? Respõdit hortulanus petere se proximam ciuitatem. Sed mihi inquit opere eius opus est: Nam de proximo castello sarcinas præsidis nostri cum cæteris iumentis debet aduehere: & iniecta statim manu: loro me quo ducebar arreptum incipit trahere. Sed hortulanus.

Vitis cẽturiõis gestamen.

Vitis latia.

ennius cẽturio.

Surdus hõ in aliena lĩgua.

Respõsũ gallorũ.

Omnia fortiũ eẽ.

Præses.

uinciæ maius imperium in ea prouincia habet omnibus post principem. præsidibus ituris in prouinciam publice locari solent tabernacula. & iumenta sarcinaria ad utensilia deportanda. Augustus uero auctore Suetonio instituit ut certa pecunia cõstitueretur proconsulibus ad mulos & tabernacula: hic legimus apud Iampridium. Quod Alexander Romanus imperator præsides prouinciarũ ita instruebat ut acciperent mulos binos. equos binos muliones & alia necessaria reddituri deposita administratione mulos equos & muliones. cætera sibi habituri. si bene egissent: In quadruplum redditurí si male. PRIoris plagæ: Qua scilicet eum obtundens miles uitigineo fuste ex asino deturbauerat.

prioris plagæ uulnere prolapsum capite sanguinem detergens: rursus deprecatur: ciuilius atq; mãsuetius uersari cõmilitonem: idq; per spes prosperas eius orabat adiurans. Nam & hæc ipse aiebat / iners asellus & nihilo minus morbo detestabili caducus: uix etiã paucos olerum manipulos de proximo solet: anhelitu lãguido fatigatus: subuehere: nedum ut rebus amplioribus idoneus uideatur gerulus. Sed ubi nullis p̃cib⁹ mitigari militem: magisq; in suam perniciem aduertit efferari: iamq; inuersa uite de uastiore nodulo crebrũ suum diffindere: currit ad extrema subsidia: simulans quærere: ad cõmouendam miserationem: genua eius uelle contingere: summissus atq; incuruatus: arreptis eius pedibus utrisque sublimen elatum terræ grauiter applodit. & statim: qua pugnis: qua cubitis: qua morsibus: etiam de uia lapide correpto: totam faciem: manusq; eius & latera conuerberat. Nec ille ut primũ humi supinatus est: uel repugnare: uel omnino munire se potuit: sed plane identidẽ cõminabatur: si surrexisset: sese concisurũ eum machera frustatũ. Quo sermone eius cõmonefactus hortulan⁹: erripit ei spathã eaq;

MORBO caducus: Ostendit hortulanus asellum illum minime expetibilẽ esse minimeq; precioſum: ut pote qui inualidus fit: & comitiali morbo conflictetur: fiatq; cassabundus: sed hoc rustice magis dictum: q̃ scite ẽ: cum morbus comitialis siue caducus non tam ad iumenta: q̃ homines pertineat: quo non pauci uexantur de quo copiosissime apud Suetonium in primo commentario. Plinius. & cæteri scriptores tradũt solas animalium coturnices præter hominem sentire morbũ comitialem. Quod si uerum est. Asinus huic morbo obnoxius esse non potuit. MANIpulos: Fasciculos herbarum hortensiũ: quas hortulani manipulis alligatas frequenter in urbem deferre uenales consueuerunt. REBVS amplioribus: Sarcinis præsidis aduehendis: dixerat enim miles uelle se uti opera asselli. huiusce dossuarii ad sarcinas præsidis deferẽdas.

Comitia ls morbus.

Coturnices morbo caduco obnoxiæ

VICE: Errore unius littere minutulo quidem corrupta dictio est. sed qui etiam intelligentiam eruditi lectoris obturbet ac remoretur. proinde legas uite. ut sit sensus militem insolẽtia familiari efferatum inuertisse uitem: quod militare gestamen est: ut ea scilicet parte: quæ nodosior ẽ: & uastior: quæq; manu cõtineri solet diffinderet caput hortulano. SIMVlans quærere. Purior lectio est si legat⁹ simulansq; ut sit particula tantũ copulatiua. GENVA cõtingere. Deprecatores supliceſq; genua attingũt ad hæc manus tendunt: hæc ut aras adorant: ut sæpe iam dixi. Antiquitas misericordiæ genua consecrauit: ut frontem genio: & dextram fidei. ARREPtis pedibus. In hanc sententiam est illud quinti curtii subductis repente pedibus arietauit ad terram. TERræ applodit. Allidit ad terram. & cum soni tu affligit. Lucianus. ἐκ τῶν πόδων ὑποσπασων εἰς τὴν ὁδὸν ἐκτυπεῖ. ideſt pedibus subtractis in uiam extẽdit. Qua pugnis: Ideſt partim pugnis partim cubitis. hæc enim particula. in hunc sensum usurpatur. M. Tullio. Liuio. Plinio cæteris. ad præsens sucurrit illud ex epistolis Plinii. medium tẽpus distentum impeditumq; qua officiis maximis: qua amicitia principum egisse: apud Plautum ait pasitus. Meus ẽ balista pugnus: catapulta cubitus. Qua morsibus: Parti morsibus: morsus hominis iter asperrimos munerat⁹. ut tradit Plinius in .xxviii. medẽtur sordes exauribus. Lucianus. ἐπαίει ἐκεῖ ῥοῦ οὕτως χείρι καὶ ποδὶ καὶ λίθῳ ἐκ τῆς ὁδοῦ. i. feriebat illũ manib⁹ pedib⁹ lapide de uia correpto.

Genua miseridiæ: Frons genio.

Qua.

REpugnat⁹. Græce dicitur. ἀντεμάχεσθαι. IDENtidẽ. Frequẽter sepicule. CONcisurum machera. ex Luciano. ἡπείλει ἐπαράσσειν ἀποκτεῖναι τῇ μαχαίρᾳ græci macherã uocant spatham. siue gladium. ut lãdiximus. Vnde macherophori pro satellitibus ensiferis: & macheropios pro fabro gladiorũ: apud psalmographũ lingua eorũ gladius acutus græce dicitur machera: & ita dixit ruffinus.

Macherophori. Macheropius.

FRVstati. Minutatim p fustra. & minutias: aduerbiũ est de quo iã dictũ ẽ. SPAthã. Antiqui græco uocabulo spathã dicũt ensem: & apd græcos scribit⁹ p. o. ideſt th. mirũ illd qd' hæc dictio q̃uis græca sit notior tñ uulgo est: atq; frequẽtior i quotidiano idiomate: q̃ ensis gladius mucro sicut sexcẽta alia de qbus alias: Milites Romani grauis armaturæ habebant auctore Vegetio gladios maiores quos spathas uocant: & alios minores. quos semi spathas uocant plumbatas quinas positas in scutis quas primo

Spatha. Semispathæ.

impetu iaciunt.præterea ſpathæ apud græcos.ut docet Iulius pollux appellatur ramus palmæ:a qua balani. balani hoc eſt dactyli dependeant:quo in ſignificatu eſt illud ex leuitico ſumetis uobis die primo fructus arboris pulcherrimæ ſpatulaſq; palmarum.ab ſpathe fit υποκορισμα.hoc eſt diminutiuum ſpathalion hinc apud Martialem lẽma eſt.ſpathalion cariotarũ:accipiturq; pro ramulo palmæ cum dactylis dependentibus:quas cariotas & cariotidas idonei auctores appellant:nõ me fallit in pleriſque codicibus epigrãmatarii poetæ non ſpathalion legi.ſed petalion.qui etiam ſpathalia ſunt Plauto & Plinio inſtrumẽta delitiarũ muli ebrium:quæ Hermolaus barbarus a ſpathale nympha deduci autumat.ego aũt a uerbo græco ſpathao quod ſignificat delicate ago ut apud Ariſtophanem ωγυραι λιαν σπαθας Longiſſime abiecta.Luciãus και ριπτει πορρω ideſt & longe proiicit. Quiens: potens ualẽs:quit enim dicit poteſt cuius contrarium eſt nequit.

Spathalion Cariotæ.

SIMVlat ſe mortuũ: Lucianus. ψευδετοωσ τεθνηκε εν ταισ πληγαισ mentitus eſt ſe mortuum eſſe ex plagis. NEC HORTVLVM CVRANS INVIſere: Lucianus ait hortulanũ tradidiſſe hortum συνεργω ideſt ut uerbum exprimã de uerbo.cooperatori cuipiam colendũ. uerba Luciani hæc ſunt. τον μεν κηπουρον του συνεργω τινι επελαθε γεωργειν. TANtiſper occultaret Tam diu donec euaderet iminẽs periculũ.Poſtulat autem particula tantiſper poſt ſe dum donec: quoad.Terẽtius ego te meũ eſſe dici tantiſper uolo:dum: quod te dignũ eſt facias.Interdũ abſolute ponitur & ſignificat interea: & tam diu: Liuius in primo id imperiũ ei ad puberẽ ætatẽ icolume mãſit tantiſper tutela muliebri.Donatus tantiſper dictũ eſſe ait pro ẽſſi tantum.ut pauliſper quaſi paululũ.& parũper quaſi parũ CAPItalẽ cauſam.Dicit capitalis cã: qua agitur de capite.hominis & ſalute.Capital facinus dixerũt ueteres qđ capitis pœna luitur:apud Plautũ capitalis edis facta eſt:apud oratiũ ira fuit capitalis pro exitiali.& peſtifera.ſic & homo capitalis.M.Tullio dictus pronoxio.& peſtilẽti. COMplicitis pedibus.Luciãus. επελε αραντεροι εκ τωρπολωμ κωμι ζουσιμ αρωτηκλινακι εσ οικηματα υπερωα ideſt me aũt tollẽtes pedibns deportat p ſcalas in cœnaculum ſuperius. DEORſus.Græce dicit κατω.ideſt inferne ſiue inferius. DIREpit in ciſtulã.Clanculo & furtim irrepens occultatur ſub ciſtula.Lucianus τον μεν επορλεσποτην εν κιβωτω επικρυψαν.i.dominũ meũ in arca occultarunt. SVPERgeſto orificio.In ciſta ſiue arca delituit hortulanus operculo ſuppoſito.ne uiſceretur.Orificiũ accipe pro tegumento ſiue opculo.quo ciſtæ os occluditur:orificia uentris duo ſunt.quoꝝ ſuperius recipit deuorata & in follem ſtomachi recondit. inferius uero demiſſum inteſtinis adiacentibus inſeritur:& inde uia eſt egerendi. auctor Macrobius in ſeptimo ſaturnalium. EMERSVS graui crapula. Allegoricos tanq̃ experectus excitatuſq; a ſomno poſt uinolentiam:& enim uinolentorum eſt ut crapula mergantur:quæ ut inquit Ariſtoteles in problematis eſt proprie feruor quidam & inflammatio ex uino:quæ plus conflictat q̃ temulentia:Plinius in.xxiii.de uino loquens ſic ſcribit. Nouitium reſinatum nulli conducit capitis dolorem & uertigines facit:ab hoc dicta crapula eſt. NVTAbundus. Lapſabundus uacillans titubante greſſu & capite grauato/Lucianus ολεστρατιωτησ εκτησ ολουτοτε μολισ επαμοσ τασσωσ εφασαρ καρηβαρωρταισ πλιγαισ ηκεν εισ την πολην ideſt miles ex uia uix ſurgens capite nutanti propter plagas uenit in ciuitatem. DE impotentia.De infirmitate imbellia imbecillitate: Alias impotentia dicitur imodica intolerandaq; potentia:ſicut & impotens tyrannus.& impotens fortuna pro nimium potens. INIVriam deuorans.Conſimile ẽ illnd Terentianũ.accipienda & muſitãda iniuria adoleſcentiũ ẽ. Cõmilitones.Græci συσστρατιωτας dicunt cõmilitones q & cõmilites dicũt:cõmilitiũ quoq; appellant cõmunẽ militiam.Lucianus και τους στρατιωτας τοισ συν αυτωερτυχωμ

longiſſime abicta: rurſus ſeuioribus eũ plagis aggreditur:nec ille proſtratus: ac præuẽtus uulneribus:ulliũ reperire quiens ſaluti ſubſidiũ:quod ſolũ reſtabat ſimulat ſeſe mortuũ. Tũc ſpathã illam ſecũ adportans hortulanus:inſenſo me cõcito gradu recte feſtinat ad ciuitatem:nec hortulum ſuũ ſaltem curans inuiſcere: ad quẽpiam ſibi deuertit familiarem:cũctiſq; narratis: deprecatur periclitanti ſibi ferret auxiliũ.ſeq; cũ ſuo aſi bi aſino tantiſp ocultaret:quo ad celatus ſpacio biduitriduiue capitalẽ cauſam euaderet.Nec oblitus ille ueteris amicicie prõpte ſuſcipit:meq; per ſcalas:cõplicitis pedibus:in ſuperius cænaculum attracto.Hortulanus deorſus in ipſa tabernacula direpit:in quandam ciſtulam. & ſupergeſto deliteſcit orificio. At miles ille:ut poſtea didici:tandem uelut emerſus graui crapula:nutabundus tamen: & tot plagarum dolore ſaucius:baculo ſeuix ſuſtinens: ciuitatem aduẽtat:confuſuſq; de ĩpotentia: deq; inertia ſua qcq̃ ad quẽq̃ referre popularĩ ſed tacitus iniuriã deuorans: quoſdã cõmilitones nactus:iſtã tunc cladẽ enarrat ſuã. Placuit utipe qdem

Tãtiſper

Capital.

Orificiũ.

Crapula

Impotentia

Cõmilitones.

CONtubernio:Domicilio militari significanter & proprie:nam contubernium dicimus decē milites sub uno papilione degentes:quibus qui præest caput contubernii nominatur.Centuria in decem contubernia diuidebatur. TANtisper:Interim aliquādiu absolute dictum ut supra annotauimus. GEnium milites per genium imperatoris & maiestatem iurant:se nunquam desecturos militiam:nec mortem recusaturos pro Romana re publica:& omnia se strenue facturos:quæ præcepit imperator:ideoq; sacramenta dicuntur.ut docet Vegetius.hinc apud Satyrographum legimns.nūc alia emolumēta notemus sacramentoꝝ.Auctor est Tertulliāus in apologetico.Quod gentiles sacra faciebant pro salute imperatoris:& geniū eius deierabant: & citiuis deniq; per omnes deos q̄ per unum genium cæsaris peierat. OB amissam spatham: Miles qui ī bello arma amisit uł alienauit capite punitur: humāe militiam mutant. ut docet iurisc̄ōsultus titulo de re militari. ubi sic scribit paulus. arma alienasse graue crimen est.& ea culpa desertioni exæquatur. utiq; si tota alienauerit si tibiale uel humerale alienauit castigari uerberibus debet:si uero loricam:scutum galeam.gladium desertori similis ē Tradunt historici filium catonis dum in prælio fortirer alacriterq; depugnat gladium amississe:qua ex re generosus adolescēs ualde perturbatus nequaquam sibi uiuendum deinceps existimabat:si eius spolio potiretur hostis. itaq; collecta iuuenū manu per mediascontuberni o se tantisper absconderet. Nā p̄ter propriam contumeliā:militaris etiā sacramēti geniū ob amissam spathā uerebatur. Ipsi aūt signis nostris enotatis: iuestigationi uidicteq; sedulā darēt operam. Ne desnit uicinus perfidus: qui nos illico occultari nunciaret. Tum cōmilitones accersitis magistratibus:mentiūtur sese: multi p̄cii uasculum argēteū p̄sidis ī uia perdidisse: idq; hortulanum quēdam reperisse:nec uelle restituere:sed apud familiarē quēdam sibi delitescere. Tūc magistratus & dāno præsidis nomine cognito: uenerunt ad diuersorii nostri fores:claraq; uoce denunciāt hospiti nostro:nos quos occultaret apud se:certo certius dedere: potius quam discrimen proprii subiret capitis. Necille tantillum cōterritus salutiq; studēs eius quem ī suam recœperat fidem quicq̄ de nobis fatetur: ac diebus plusculis: nec uidisse quidem illum hortulanum contendit. Contra milites:ibi nec uspiam:illū delitescere adiurantes: genium principis cōtendebant. Postremū magistratibus placuit obstiate denegātem:

Commilites.

Commilitium

Contubernium

Sacramēta.

Genius cæsaris.

Arma amittere crimino sum.

as cedes perq; medios hostes impetu facto gladiū tandē in magno armoꝝ atq; cadaueꝝ aceruo iuenit.Timebat ergo miles ne ob amissā spathā.ex disciplina militari pœnas penderet: Apud plautum epidicus.cū audisset hostes potitos eē armis herilis filii exclamat edepol facinus iprobū. IPsi:Scilicet cōmilitones. SIgnis enotatis:Obseruatis uestigiis cæteriſq; signis propter q̄ iuenire possent nostra latibula. VIcinus perfidus.πᾶ.ω κακοσγείτων ut inquit hesiodus:mala res est uicinus malus: cōtra bonus uicinus maximū bonū est.apud terentiū chremes uicinitatē in propinqua parte amicitiæ reputat. NVNciaret:Militaribus. OCcultari:A uicio. ACcersitis magistratibus:Lucianus.παραλᾶ.ω βαρουσι τουσ τησ πολεωσ αρχοντασ ideſt assumunt ciuitatis magistratus. MENtiuntur:Cum dedecorosum esset confiteri militem ab hortulano cesum esse uerberibus:excogitant fraudis diuerticulum:ut domum illlam in qua hortulanus cum asino latebat sub honesta occasione perscrutari possint.alioqui magistratus illorum petitionem illusissent. DANno cognito:Tanquam re uera uasculum argenteum preciosum præses perdidisset. OCcultaret certo certius:Quos scirent celare tissime ab illo occultari:sic.n.loqmur uero uerius ē.p ueriſſimū ē: certo certi°.p certissimū. Stoici talē locutionem non probant.apud quos non sunt gradus comparationis superlationisq;.&.n.ex dogmate illorum:nihil est plano planius:nihil recto rectius:nihil beato beatius:nihil certo certius:superquo.M.Tullius:Seneca:cæteri scriptitauere. DIscrimen capitis.Qui receptator est furis:qui occultat fugitiuum ex legis præscripto mulctatur:nam ut scienter & salubriter scribit VIpianus.congruit bono præsidi curare ut pacata prouincia sit.qui latrones fures conquirere debet:& prout quisq; delinquerit in eum animaduertere:receptatoresq; eorum coercere:sine quibus latro diutius stare non potest.

Nihil recto recti°.

TANtillum.Minimum. SAluti eius:Scilicet hortulani. MIlitones:Attende positum milites pro milites:ea forma qua commilitones.qui & commilites dicuntur:græci:στρατιωτασ appellāt. Illum delitescere:Lucianus:στρατιωται ερλορ εφασαρ ειρεαι τορ κηπουρορ κα.μ.ετορ εκειρορ ορορ.ideſt militones dixerunt intus esse hortulanum & illius asinum. IBI nec uspiam:Distincte legendū ē hoc itellectu asseuerabāt milites:ibi delitescere hortulanū.nec uspiā alibi. ADiurāte genium pricipis.Paulo ante dcīm ē ex auctoritate Tertuliāi:qd prisci romāi geniū pricipis deierebāt malebātq; p deos oēs:q̄ unū gēiū pricipis peierare:scri.VIpianus titulo de iure iurādo:si qs iurauerit ī re pecunia p geniū pricipis & piurauerit:fustibus eū castigādū:eiq; dimisso supdici debere iportūe noli iurare.

Nō licet peierare. p geniū principis

Scrutinium. SCRVtinio: Annotandū multa eē uerba uernacula protrita plebeia uulgaria: q̄ in uſu ſunt eruditorū: ut ſcrutiniū hoc in loco ponit̄ pro ſcrutatōe inueſtigatōeq;: ſicut paſſim uulgo loquunt̄: ab eo uerbo qđ eſt ſcrutor nimirū ſcrutiniū deriuat̄: pōt & aduerbiū eē ſcrutinio eodē tñ ſignificatu. PVBlicis miniſtris: Viatores: apparitores: lictores. apud Romanos dicunt̄ publici miniſtri. græco uocabulo. λειτουργουσ uocant. απο του λειτουργειν qđ ſignificat miniſtrare: unde Plutarchus autumat lictores dictos eē. noſtri uero a ligando: ſic lictorē dici: ut a legendo lectorē prodiderunt: officiū enim lictoris erat ut ligaret uiceretque quē iuſſiſſet magiſtratus: hīc apd liuiū &. M. Tulliū lictor liga manus. tiro tñ Ciceronis libertus lictorē uel a lino uel a licio dictum ſcripſit: licio. n. tranſuerſo: qui magiſtratibus inquit p miniſtrabant cīcti erāt. ANgulati: Per omnes angulos & cūcta domus loculamenta. COMparere apparere: Acuſitari. GLIſcit: Inde glires dicti: q ſono gliſcūt. & pingues fiūt: ſilius gliſcit eliſeo uiolētior ira tyrāno: columella in. yiiii. turt̄ iqt p hyemē difficulter gliſcit hoc eſt pingueſcit. & opinat̄. idē ait gallinā: q̄ prīa luna ſaginari cœpta ſit uiceſima pgliſcere. VTRIuſq;: Legē dū ē utriq; ſecus. ut ſit ſenſus: cōtētio creſcit uiolēta ex utraq; parte militū. ſ. & hoſpitis: cū milites aſſeuerarent, p cōpato hortulanū & aſinū ītra edes delitеſcere: hoſpes uero obſtinate pertinaciterq; denegaret. FIdē cæſaris: Auxilium apud comicos poetas: fides pro auxilio frequētiſſime ponit̄: unde & illud uulgatiſſimū: proh hominū atq; deū fidē. IDENtidē: Frequenter. DOmini numen: Lego deum numen pro: deorum locutione apud ueteres uſitatiſſima. numen autem dicitur quaſi nutus dei ac poteſtas. ET inquieti procacitate: Inquieta petulantia attende q̄ declinatur hic & hæc & hoc. inquies inquietis. ſic apud plinium dicitur animus inquies pro inquietus. apud eundem inquies nocturna ponitur pro inquietudine nomine ſubſtantiuo Conſimiliter. A. Gellius inquit. ut interea labor hic uigiliarum & inquies ſuauitate pauliſper uocum atq; modulorum acquieſceret. Lucianus. οαγεφωχοσκαι παρτα περι εργοσ εγωβουλομεροσ ωαθειρ τιρεσ ειερ οιβοωρτεσ διακυπτω αρωθερ κατωδια τησου ριλοσ. Ego ſtrenuus & inquies. & in omnibus curioſus cognoſcere uolens quinam eſſent illi uociferantes ſuperne proſpicio in partem inferiorem per feneſtram. COLlimatis oculis: Obliquatis. Detortis. Terentius in eunucho inquit. Ego limis aſpecto exponit Donatus. limos dici obliquos atque tranſuerſos. unde limen quoq; dicitur quod ingredientibus exeuntibuſq; tranſuerſum eſt. cum igitur homines non recta facie ſed tranſuerſa intuentur limes dicuntur aſpicere & limis oculis: & collimatis. Plinius in. yiii. de leonibus ſcribens ſic inquit. nec limis intuentur oculis aſpiciq; ſimili modo nolunt. plinium emulatus Solinus. Dixit breuius & obſcurius nunquam limo uident minimeq; ſe uolunt aſpici apud. M. Tullium uerbum eſt collimare pro eo quod eſt ferire ſignum deſtinatum oculis collimatis. ſic enim inquit in ſecundo de diuinatione ne: qui eſt enim qui totum diem iaculans non aliquando collimet limare caput plauto. Neuio. turpilio poetiſq; ueteribus eſt coniungere caput & copulare id quod amatores inter ſe potiſſimum amoris cauſa factitare conſueuerunt. INcoram. Lucius noſter ſæpe dicit ad inſtar incoram. & alia pleraq; quæ a nobis ſimpliciter uſurpantur: ſic ueteres uſitati ſunt. CONtinuo: Statim. EMERſis: Legi poteſt emenſis utraq; lectio probabilis.

Liturgi Lictores. unde.

Gliſcit.

Inquies. nocturna.

Limis Limē.

Limo uident. Collimare. Limare. caput.

SCRVpuloſius: Diligentius. ſolicitius. curioſius. CIſta reuelata: Detecta patefacta detracto orificio ac operculo. Lucianus. ευριſκουσι τορε ωορλεσποτηρ τηκιβωτω εκκει ωερορ. ideſt inueniunt dominum meum in arca lacentem. PENſurum. Soluturum. pendere pœnas ſoluere ſignificat. ab eo q̄ ære graui. cum uterentur Romani penſo eo non numerato debitum ſolebant. unde & penſiones dicte. plinius in. xxxiii. libralis inquit & dipōdius appendebat̄. aſſis quare æris grauis pœna dicta: ſic & Virgilius. tum pendere pœnas cecropidæ iuſſi. Liuius quoq; inquit ſat pœnarum penſum eſt. deniq; elocutio hæc. apud omnes luculentos ſcriptores frequentiſſima eſt: ut dicant pendere pœnas pro ſoluere. Namq; antiquorum pœnæ. omnes dicitur pecuniariæ: qđ & grāmatici tradūt.

Pendere pœnas.

IN publicum carcerem: Græce. λεσχωτηριον dicitur publicus carcer. Lucianus. εις το λεσχωτηριον πεζωπουσι. CAuillari: Irridere & iocari. Lucianus. εγελων επι τω μηρυσαρτι εκτων υπερροωρκαι προλορτι εαυτου δεσποτην. ideſt ridebant q̃ ex ſuperiore tabulato aſinus oſtenderet, p deretq; ipſius dominum. DE meo proſpectu: Quod ſcilicet per feneſtram proſpiciens. me & hortulanum prodidiſſem. EX proſpectu & umbra. Lucianus ſic. κακ οτε εξεμου πρωτου ηλθεν εις αγρον τρωπουσ ολοτοσ εξ οροσ παρακυψεωσ. ideſt tunc primum exme. hic ſermo inter homines ortus eſt ex aſini proſpectu: prouerbium hoc ex proſpectu & umbra aſini ſignificat. ex re inſperata ſæpe magna res prodi atq; manifeſtari adduciq; in diſcrimen: ſicut ex proſpectu aſini detectus eſt. & proditus hortulanus deliteſcens interpres. Luciani prouerbium hoc εξ οροσ παρακυψεωσ parũ eleganter interpretatur. ex aſino conſpecto. cum fuerit dicendum ex aſini proſpectu: quod & uerba græca ſignificant: & docet Lucius noſter Apud græcos celebre eſt id prouerbium οροσ παραχυψεωσ de his qui ridicule calumniantur. Ferunt enim aſinum fregiſſe uaſa fictilia in figuli officina per feneſtram proſpicientem. unde Aſinus in ius uocatus a domino tabernæ interrogatus cuius criminis inſimularetur dixit. οροσ παράχυψεωσ. ideſt de aſini proſpectu / alii tradunt / q̃ aſino proſpiciente aues euolarunt / diſruperuntq; telam. Quapropter dominus telæ aſinarium in ius uocauit: qui rogatus quam ob cauſam reus fieret dixit ex aſini proſpectu. unde natum eſt adagium. Sed attẽde quæſo lector: & nunc mihi totus adeſto q̃ cum Lucianus tantum dixerit ex proſpectu aſini natũ prouerbium / noſter addidit de proſpectu & umbra. ſcito non hoc ſimpliciter intelligendum: propter umbram aſini: ad quam unus cõmilitonum oculos direxit. & ex ea deprendit hortulanum deliteſcẽtem. Sed ut ego ſentio clanculum & diſſimulanter alludit ad prouerbium alterum græcum υπερι ουσκιασ. ideſt de umbra aſini: quo uti ſolemus de eos qui deſiderant noſce futilia & friuola: minimeq; utilia: Cuius meminit menãder in enchiridio. & plato & alii compluſculi: Ductum autem eſt p uerbium ex fabula qua traditur iuuenem conduxiſſe mercede aſinum: & cum ſub umbra aſini per meridiãm æſtum quieſcere uellet extutbatum eſſe ab aſinario aſſerente ſe illi aſinum tantum locaſſe non umbrã: ex hoc uentum eſt in iudicium ab utroq; quod cum olim in iudicio cauſæ capitalis coram iudicibus faſtidioſis recitaſſet demoſtenes: & illi mox expergefacti fabellæ lepiditate: cuperent noſce quis fuiſſet exitus rei ſubiunxit orator oppido q̃ tempeſtiuiter & ſcite. υπερ ουσκιασ ακουειν ωαρες επιθυμειτε παρα πουλε κυμβαυρενομενοσ υπερ ψυχησ / ουλε τησ φωρησ αμεχεσθε. o uiri. inquit cupitis audire de umbra aſini: hominis autem pro anima periclitantis defenſionẽ audire non uultis. Sunt & illa apud eoſdem græcos de aſino quoq; celebrata prouerbia. οροσ προσ αυλον. aſinus ad tibiam. οροσ λυρασ aſinus ad lyram. οροσ εισ αχυρα aſinus in paleas. dicitur ãt hæc paroemia de his qui præter ſpem incidũt in bona illiſq; uoluptarie fruuntur. celebrant & illud. οροσ κειρεισ. aſinum tondes / de hominibus inefficacia aggredientibus. aſinum enim tondere nõ poſſumus: cui conſimile eſt hoc / οροσ πωκουσ ζητεισ. ideſt aſini uellera quæris.

in publicum deducũt carcerem: ſummoq; riſu de meo proſpectu cauillari nõ deſinũt. Vnde etiam de proſpectu & umbra aſini natum eſt frequens prouerbium.

Ex aſini proſpectu.

De umbra aſini.

Fabella lepida.

Aſinus ad Tibiã.

Aſinus in paleas

Aſinum tondes

Aſini uellera quæris.

Decimi Commentarii Argumentum.

HOc decimo libro cõtinet militis cũ aſino ad ciuitatẽ acceſſus. facinoris muliebris ob amorẽ inceſtum: infandũq; luculenta deſcriptio. aſini duobus fratribus facta uenditio. quorũ alter piſtor erat. Alter cocus. Mox fratr̃ ob aſini furtiuã rapinã cibariã diſſidiũ atq; cõtẽtio. Aſini uita genialis: & paraſitica ſub dño mitiore: eiuſdẽq; cũ matrona amorabũda cõcubitus: fœminæ ſceleſtæ ad beſtias dãnatio: iudicii paridis edicio: aſini fuga ex ſpectaculo.

IE ſequenti meus quidem dominus hortulanus quid egerit: neſcio: me tamẽ miles ille: qui propter eximiã impotentiam pulcherrime uapulauerat: abillo præſepio nullo equidẽ contradicente: diductum: abducit: atq; a ſuo cõtuberniõ: hoc enim mihi uidebatur: ſarcinis propriis onuſtum & prorſus exornatum: armatũq; militariter: producit ad uiã: nã & tiam impotentiamque tyrannicam: dum militariter cedem hortulano minitatur. ABDVcit: Abducitur proprie alienus abducimus inuitos: ut docet Donatus: a Luciano autem diſſentit qui refert a milite uenditum eſſe aſinum πεντεκαι εικοσι αττικων. ideſt uigintiquinq; atticis minis.

IE ſequenti: Græce δευτεραια. Quid egerit neſcio: Ex Luciãno ſic ſcribẽte. τι μεν επαθεν ο κηπουροσ ο μοσχοσ δεσποτησ ουκοιδα. i. qd paſſus ſit hortuláus meus dominus neſcio. OB eximiã ipotẽtiam: Vtr̃ ob iualẽtiã & ibelliã: an ob imodicã militarẽq; potẽtiã: ac iſolẽtiã: ãbiguũ ẽ. cõſtat. n. militem uapꝛaſſe cũ ob ifirmitatẽ uiriũ qb̃ hortuláus ꝓpolebat tũ ob cõtumaciã

Abducere.

Arma ex terſa ſint.

GAleam nitore præmicantem: Ex præſcripto diſciplinæ militaris: arma debent eſſe exterſa: atq; radiantia. Ad officium tribuni militum pertinet: & ſollicitudinem: auctore Vegetio: ut miles ueſte nitidus. Armis bene munitus ac fulgens exercitationis uſu & diſciplina eruditus incedat. item præcipit eligendum centurionem: qui contubernales ſuos ad armorum exercitium cogat: ut bene ueſtiti & calciati ſint: ut arma omnium defricentur: ac ſplendeant. & extat epiſtola Aureliani imperatoris ad tribunum ſcripta: qua præcipit ut arma terſa ſint: & profecto laus eſt imperatoris miles cultus. & micantibus armis inſtructus. Laudant ſcriptores cæſarem dictatorem: q̃ haberet milites tã cultos: ut auro & argento politis armis ornaret. ſimul & ad ſpeciẽ & quo tenaciores eoꝝ in prælio eſſent metu dãni. Lampridius quoque refert Alexandrum Romanum imperatorem ſibi feciſſe argyroaſpidas & chryſoaſpidas milites cũ clipeis argentatis & auratis: exemplo Alexandri macedonis: quem tradunt ſcutis militum argenteas laminas: equis frenos aureos addidiſſe. loricas quoq; alias auro alias argento adornaſſe. LANceam longiſſimo haſtili: cum Lucianus hunc in macedonia militem fuiſſe deſcribat. intelligimus ſariſſam ſignificari. & enim ſariſſa ut docet helianus in tacticis Lancea eſt: qua utitur phalanx macedonica. longitudine. xiiii. cubitorum: quorum duo manus continent reliqua. xii. prominent: inde ſariſſophori noſtris ſcriptoribus dicti: qui ſariſſas geſtant. SEdulo: Inſtanter diligenter. CIuitatulã græce. πολιχριον dicit ex υποκορισματος. ideſt diminutiui formula. DEcurionis: Modo decurionem accipe pro turmæ equitũ præfecto. poteſt etiam accipi pro ſenatore municipali: & enim ſenator in municipiis dicitur decurio: ut ſuo loco copioſius ẽ annotatum: eſt autem decurionis militaris officium conto ſcienter uti: & tutos ſuos: ideſt equites ſub cura ſua poſitos erudire ad oĩa quæ equeſtris pugna depoſcit. DVcatũ ſuſtinebat. præfecturam gerebat ducatus dicit̃ præfectura ſiue prepoſitura & iperiũ militare a duce: ut principatus a principe. tribunatus a tribuno. in Aureliano inquit flauius uopiſcus. habuit multos ducatus. multos tribunatus. apud Suetoniũ ferebat̃ ducatus & iperia ludere: uidet̃ ãt ſignare chiliarchũ. ſic enim græco uocabulo noĩatur tribunus militũ: qui præeſt mille militibus. ex diſciplina romanæ militiæ: ut docet Ioſephus in tertio belli iudaici. milites ad centuriones. illi ad chiliarchos conueniũt ſalutatum: cũ quibus ad ſummũ oĩum ducẽ uniuerſi ordinũ principes: ille autẽ his ex more dat præcepta perficienda ſubiectis. DEſignatũ facinus. Praue & perperam factum deſignare eſt rem nouam facere in utrãq; partẽ. & bonã & malã. praue & recte facta deſignata apud ueteres dicebant̃: hic in malam partẽ ponitur. Deſignatores dicti: qui ludis funebribus præſunt. ob eã cauſam ut credit Dõatus. q̃ ipſis ludis multa fiant noua & ſpectanda. Terentius in adelphis: mõ qui deſignauit. DOminus ædium: Decurio ſignificat̃. IVuenẽ probe litteratum. idolon & ſimulachꝝ huiuſce iuuenis probiſſimi quem Lucius noſter hoc in loco deſcribit. eſt Bartholomeus Blanchinus municeps meus: q̃ No bili genere natus: bonis moribus ornatus litteris litteratis excultus. auditor meus. mihiq; ſumma benuolentia copulatus effingit ac repreſentat iuuenẽ ex omni parte laudabilẽ. Dotibus animi accedũt bona corporis: atq; fortunæ. Diligit doctos. & me imprimis. contubernio proboꝝ artificũ lætat̃: maximeq; pictoꝝ: habet domi ueluti in larario nomiſmata ex auro & argento cõpluſcula: quibus minutæ magnoꝝ uiroꝝ facies expreſſæ cõſpiciunt̃: ociũ & quietẽ litterariã cõprimis probat: & ſectat̃: modeſtia & probitate præcipuus uiuit in celibatu: quãuis eũ geneꝝ optẽt ſummates. Prorſuſq; huic Apuleiano iuueni cetera ſimillimus: niſi quod nec patrẽ habet. nec Nouercã domi. & melioribus annis natus: fortunatius degit nec inſidias nouercales pertimeſcit. quibus obnoxius fuit hic: quem Lucius noſter perſcribit dilectũ eẽ a nouerca: amore inceſto: & infando. CONſequẽter modeſtia p̃cipuũ: Pietas modeſtia humãitas ſũt ſeq̃læ & comites litteraꝝ: litteræ bonos mores & uirtutes oĩs policitas edocẽt humanitatẽ ueteres appellauerũt. id ꝑpe modũ q̃d græci παιδειαν noſtri eruditionẽ inſtitutionẽq; in bonas artes dicũt: quas qui ſinceriter appetunt: hi ſũt ut̃ maxime humaniſſimi. e contrario αμουσος ideſt ſine muſis & litteris apud græcos dictus pro inelegante & ruſtico atque impolito.

Galeam nitore p̃micantẽ: & ſcutum cæteris his lõgius lucẽs: ſed etiã lãceam longiſſimo haſtili cõſpicuã: quæ ſcilicet nõ diſciplinæ tũc quidem cauſa: ſed propter terrendos miſeros uiatores: in ſummo atq; edito ſarcinarũ cumulo adinſtar exercitus ſedulo cõpoſuerat: cõfecta campeſtri: nec adeo difficili uia ad quandam ciuitatulã peruenimus: necĩ ſtabulo: ſedĩ domo cuiuſdam decurionis diuertimus: ſtatimq; me cõmendato cuidã ſeruulo: ipſe ad præpoſitũ ſuum: qui mille armatorũ ducatũ ſuſtinebat: ſollicite proficiſcitur. Poſt dies pluſculos: ibidem deſignatum ſceleſtum & nefarium facinus memini. ſed ut uos etiam legatis ad librum profero. Dominus ædium habebat iuuenem filium: probe litteratum. atque obid conſequenter: pietate: modeſtiaq; præcipuum: quem tibi quoq; prouenifſe cupes: uel talem. Huius matre multo ante defuncta: rurſum

Chryſoaſpides.

Sariſſa.

Sariſſophori.

Decurio.

Ducatus

Chiliarchus.

Deſignare.

Deſignatores.

Laus bartholomei.

Blanchini.

Humanitas.

Pedia.

MAtrimoniũ reparauerat. Secũdã uxorẽ duxerat: Digamiãq; celebrauerat. ſicut ĩprobe neptunũ accuſat qui iterũ naufragiũ facit. ita qui ſecũdis pedicis cõiugalibus ĩplicatur: iniq; uitã uxoriã ſtatũq; maritoꝝ criminatur: ſemel ducẽda uel ſapiẽti uxor eſt: ut politice & ciuiliter uiuere uideaꝫ. ſed ſi digamus hoc ẽ bimaritus eẽ appetit: & digamiæ munera decãtat: uecors ẽ. Nã pria uxor aut bona fuit aut mala ſi bona nõ ẽ ſecũda uxor ducẽda: q̃ primæ cõſimilis eẽ nõ poterit quinimo timẽdũ: ne ĩ locũ bonæ peſſima ſuccedat: cũ proba ſit rara auis ĩ terris nigroq; ſimillima cygno: ſi uero mala. táto miꝰ ẽ ducẽda. Digamia digamus

matrimonium ſibi reparauerat: ductaque alia filium procreauerat alium: qui iam duodecimum ætatis annum ſupergeſſerat. Sed nouerca: forma magis: q̃ moribus in domo mariti præpollens: ſeu naturaliter ĩpudica: ſeu fato ad extremum impulſa flagitium: oculos ad priuignum adiecit. Iam ergo lector optime: ſcito te tragœdiam non fabulam: legere: & a ſocco ad cothurnũ aſcendere. Sed mulier illa: quãdiu primis elementis cupido paruulus nutriebatur: ĩbecillis adhuc eius uiribus: facile ruborẽ tenuẽ deprimẽs: ſilẽtio reſiſtebat. At ubi cõpletis igne ueſano totis p̃cordiis ĩmodice bachatus amor exeſtuebat. ſeuiẽti deo iam ſuccubuit: ac langore ſimulato uulnus animi mẽtitur ĩ corpis ualitudie. Iam cætera ſalutis uultuſq; detrimẽte: & ægris: & amãtibus examuſſim conuenire: nemo qui neſciat. Cũ ĩprobitas priæ poterit ac debuerit oſorẽ te facẽ ac faſtidioſũ totius fœmineæ natõis: ſicut etiã euripides mulieres fere oĩs maiorẽ ĩ modũ exoſus fuiſſe dicit q; ſimul duas uxores habuerit: quarũ matrimonii predebat. Quod aũt digamia monogamia deterioꝫ ſit. hinc liquet q; digamus ĩ clerum eligi nõ põt: hieronymus tñ ĩquit nõ dãno digamos: imo nec trigamos: & ſi dici põt octogamos. SEV fato ĩpulſa. Pleriq; oẽs ĩ culpa: & maleficio reuicti p fugiũt ad fati neceſſitatẽ tãq; ĩ aliquod aſyllũ & q̃ peſſime fecerũt ea nõ ſuæ temeritati ſed fato eẽ attribuẽda dicũt. Apud maternũ geniturę explicãtur q̃ maleuola ſtellarũ radiatione faciunt nouercas amoꝫ priuignoꝝ ĩ fando ĩpliꝫ euripideſ oſor mulierum. Nõ damno octogamos.

cati. OCVlos ad priuignũ adiecit. Naturali & quaſi genuino odio nouercæ priuignos pſequuntur hinc uerbũ elegãs nouercari, p eo qd ẽ agere more nouercarũ: maligne. ſ. & inimiciciter. Hinc Oratius ĩ epodo: qd ut nouerca me intueris. Plinius noſter naturã homini nouercã triſtẽ eẽ cẽſet: Ergo igiť cũ nouercæ priuignos naturaliter oderint: cũ nouercalia odia ſint famigerata. hæc priuigni amore capta eſt. hæc ardere cœpit ĩ libidines. ĩceſtas. cũ talis amor ſit omni odio deteſtabilior: execratioꝝq;: melius eſt. n. odiſſe priuignũ: q̃ turpiter amare. TRAgœdiã legere: In tragœdiis plerũq; amores inceſti infandiq; explicãtur. tragœdiæ narrãt quẽadmodũ phedra amore fœdiſſimo priuignũ hippolytũ deperibat. Deniq; tragœdiarũ argumẽta ſunt nefandæ nouercarũ priuignorũq; amationes: ideoq; euripides petẽte Archelao rege ut de ſe tragœdiã ſcriberet. abnuit ac p̃catus ẽ ne accideret archelao aliqd tragœdiæ propriũ: oſtẽdẽs nihil aliud eſſe tragœdiã q̃ miſeriarũ cõprenſionẽ: q̃ ut græci diffiniunt eſt. ἀειρωρ περιοχη. i. rerum triſtium. cõprẽſio cum comœdia ſit ἰδιοτικῶρ καὶ πολιτικῶρ πραγματῶρ ἀκιρδυροσ περιοχη. i. priuatarũ ciuiliũq; rerũ ſine piculo uitæ cõprẽſio. p̃terea ĩ tragœdia fugiẽda uita. ĩ comœdia capeſſenda exprimiť. p ſoccos aũt materia comica p cothurnos tragica ſignificať: cũ ſoccus ſit calciamẽtũ comœdorũ hiſtrionũ: coturnus uero tragœdorũ: qd ex uerſu oratiano ſat notũ eſt. hũc ſocci cœpere pedẽ grãdeſq; cothurni: illud adde ſcitu dignũ. q̃ cũ cothurnus ſit calciatus utrique pedi aptus Atheniẽſes hinc theramenẽ cothurnũ cognominarũt: tãq; mõ harũ: mõ illarũ partiũ ſequẽtorẽ; puerbiũ quoq; apud græcos celebrať. ευμεταβολωτεροσ κοθορρου. de his qui mobiles ſũt & aſſidue ĩmutãtur. a ſocco ad cothurnũ: expone a tẽuioribus ad grauiora: a iocoſis ad triſtiora: a licitis ad illicita: a rebus comicis a tragicas. & eni Tragœdiæ ,ppriũ ẽ amor ĩfandus atq; triſticia. AScẽdere: ſignate locutus ſtilus eni comicus humilis ẽ & materia. Tragicus uero caracter ſublimis: ſicut & argumẽtũ. inde cothurnati dicti grãdiloqui & inſtar aquilarũ p ſublimia uolitãtes. SILENtio reſiſtebat: Silenter diſſimulabat. BACCHAtus amor. Seneca labitur totas furor in medullas Igne furti uo populante uenas. SEVIENti deo. Cupidini qui impotens flãmis ſimul & ſagittis regnat in orbe: cũius ſpiculis ſuccumbunt mortales ĩmortaleſq;. qui ſuperos ipſumq; iouem. qui numina ponti terrarũq; domat. CVPIdo paruulus. Tulliana ſententia eſt. malum naſcens facile opprimitur inueteratum ſit plerũq; robuſtius. MENtitur ĩ corporis ualitudine: ſimulat ſe langore corporis affectam. cum animi egritudine tabeſcat. ſic olim antiochus amore nouercæ ſtratonices captus. cum cupidini ſeuienti ſuccubuiſſet: nec ullum remedium tanto malo reperiret ſimulans ſe corporis morbo conflictari in lecto decubuit: qui mox opera & aſtu Eraſiſtrati medici reualuit factus uoti cõpos. EXamuſſim: Examinate optime ad unguem regulariter. Plautus ut hanc rem uobis examuſſim diſputẽ: Adamuſſim enim regula fabroꝝ eſt: qua architecti opus probabãt: uel ut alii uolũt ferramẽtũ quo ĩ poliendo utuntur. inde amuſſitata ĩdoles Plauto ,p examinata atq; pfecta. ſic eni ſcribit in milite in hoc amuſſitata ſua ſibi ingenua indoles. & ita hũc locũ plauti legendũ eſſe docet Nonius mar- Nouercari. Tragœdia comprenſio miſeriaꝝ. Soccus Cothurnus. Cothurnati. antiochꝰ captus amore nouercæ. Examuſſim. Amuſſis amuſſitata.

cellus cũ in plautinis codicibus passim legatur. emussitata: quã tamẽ lectionẽ ut probã emaculatãque tueri possumus auctoritate Festi põpeii. qui scribit emussitata dici ad amussim facta: & ne quis audeat id uelle cõuellere & calumniari: traditur hoc a Festo in dictionibus a littera: e incipientibus: Au. Gellius in primo iudiciũ factũ ad amussim diceres. PALlor deformis: Egroti & amantis signa cõmunia. nã qui amat: & qui ægrotat. pallore deformat. De ægroto. notissimũ Virgilianũ illud. cõtinuo ẽ ægris alius color horrida uultũ deformat macies. De amante illud Oratianũ. & tinctus uiola pallor Amantium: ex pcepto quoq; nasonis: palleat omnis amans color hicẽ aptus amanti. LASSA genua: Labant genua. in egroto. labant & in amatore qui uidens amicã. & mẽte & genibus tremit. iuxta illud Terẽtianũ. totus parmeno trẽo horreoq; : post q̃ aspexi hanc aiunt physici. ex nimio ardore effectũ frigoris reddi: ut ex frigore nimio effectus ignis existit: natura enĩ magni caloris horrorẽ incutit: ut nimiæ febres. Qui es turbida. Quis nescit turbidã inquietãq; quietẽ esse infirmis? qui insomnios fũt: qui diris uisionibus agitãtur: hinc Oratius uelut egri somnia uanæ finguntur species. In eãdẽ sentẽtiã est illud persianũ. ægroti ueteris meditantes somnia: Idem quoq; est amoris affectus. Amator enĩ instar Achillis homerici: expertus loquor: nunc pronus in faciẽ. nũc supinus cubat. toto lecto uersat corpus: dum somnũ oculis capere nõ põt: cuius tumultuosa per torũ iactatio est: & inquies nocturna. SVSPIritus uehemẽtior. Suspiratus siue suspirium. Plutarchus sapho cæteri amatoribus assignãt defectũ uocis: ruborẽ uultus: mox pallorẽ intuitũ oculoq; incõniuẽtẽ: sudores acutos motũ uenæ incredibilẽ: & crebra suspiria. Oratius quoq; signare uolens amoris indiciũ sic inquit in epodo. Amantẽ langor & silentiũ arguit. & latere petitus imo spiritus. FLuctuare ardore febriũ. si uidisses fœminã hoc pacto languẽtẽ: credidisses eã ardentibus febribus torqueri. sed cũ fleret signũ erat cupidineæ flãmæ: qua uitalia intrinsecus torrebantur: nã ut ait speciosissime poeta. est mollis flãma medullas interea & tacitum uiuit sub pectore uulnus. apud Ouidium inquit biblis amore tabescens. eẽ quidẽ lesi poterat tibi pectoris index. & color & macies. & uultus & humida sæpe lumina. nec causa suspiria mota parenti. HEV medicoq;. Imitatio maroniana. Heu uatũ ignaræ mentes quid uota furentẽ. quid delubra iuuant. medicos damnat insciticæ: qui pagsolerter parũq; curiose dispicerẽt. quid pulsus. quid creber anhelitus. quid calor imodicus. in fœmina significarent. nec enĩ hæc morbi erãt. sed ardentissimi amoris indicia. Quod uel mediocriter erudito medico comprendere fas erat. LATErum uicissitudines. Modo in dextrum. modo in sinistrum iactatio. sic achilles homericus ex desiderio patrocli. nunc in latus. nunc resupinus. nunc pronus nunc rectus uolutatur. Supini cubitus. ut inquit Plinius noster oculis conducunt: at proni tussibus. In latera aduersus distillationes. Theophrastus tradit celerius concoqui dextri lateris incubitu difficilius in supinis. SINE corporis calore flagrante: Vbi homo flagranter æstuat citra corporis calorẽ. & febrem nimirum ille ob amorem animo ardet: non corpore febricitat. Talis enim flagrantia non corpus sed animum populatur: quæ cognitio comprensioq; uel mediocri medico facilis est. ALTERIVS agitata: Lego altius uel alternis agitata. FILIVM: Priuignum intelligit. quem nouerca deperibat. NOMEN: Scilicet filii. nec enim uoluisset amorabunda fœmina filium esse & dici: quem ipsa effictim deperibat: quia talis amor infandus incestificus. execrabilis est. consimiliter apud Ouidium biblis caunum fratrem deamans nomen sororis eradit ex epistola. scripta soror fuerat uisum est delere sororem. Vnicuique: ut aliubi quoque dictum est duo sunt nomina unum proprium alterum naturæ & sanguinis. quo se debent appellare coniunctæ personæ. ut est nomen matris & filii nouercæ & priuigni. Nunc ergo amorabunda nouerca libenter eraderet hoc naturale nomen: ne aut filium aut priuignum nominare cogeretur: quæ nuncupatio in re obscena. sine rubore esse non potest. PARENTIS: Nouercæ quæ parentis: hoc est matris loco esse priuigno debet. & priuignus nouercæ perinde ac parenti obsequi debet. STRIATAM frontem: Rugosam contractam subductam qualis ex tristicia esse solet: quæ & caperata frons dicitur. & decenter dixit Plautus. quid huic homini frons caperat seueritudine. striæ sunt canaliculæ in columnis & caua. unde columnæ striatæ dictæ. Talibus fulciuntur edes Bentiuolorum magnificentissimæ. quidam strias

Emussitata.
Pallor amantis & ægri.
Ex calore horror.
Notæ amoris.
Supini cubitus.
Dextri lateris incubitus.
Duo nomina, proprium & naturale.
Striata frons.
caperata.
Striatæ colũnæ.

pallor deformis. marcẽtes oculi. lassa gẽua. quies turbida: & suspiritus cruciatus. tarditate uehemẽtior. crederes: & illã fluctuare tãtũ ua pore febriũ. nisi quod & flebat. Heu medicoq; ignare mentes. quid uenæ pulsus. quid caloris intemperantia. quid fatigatus anhelitus. & utriq; secus iactate crebriter laterũ mutuæ uicissitudines. Dii boni q̃ facilis licet nõ artifici medico: cui uis tamen docto ueneriæ cupidinis comprensio: cum uideas aliquem sine corporis calore flagrãtem. Ergo igitur impatientia furoris alterius agitata: diutinum rupit silentium: & aduocari præcipit filiũ: quod nomen in eo ipso: ne ruboris admoneretur: libenter eraderet. Nec adolescens ægre parentis moratus imperium: senili tristicie striatam gerẽs frontem: cubiculum petit

non ipsos canaliculos dici interpretantur: sed prominentias. & extuberationes inter caua & canalicu las columnarum. Victruuius in quarto columnas inquit striari uiginti striis oportet. Idem striaturã striatura. appellat descriptionem striatarum columnarum. Igitur translatione uenustiss ma striatam frontem posuit Lucius noster pro tristissima & caperata in qua rugæ aspiciantur instar striarum: quas in co lumnis efficimus rugarum enim & striarum reciproca translatio est. Idem Victruuius trunco inquit toto. strias uti stoiarum rugas matronali more demiserunt. Crassitudines striarum eodem auctore faciendæ sunt. quãtum adiectio in media columna ex descriptio ne inuenietur: strigæ uero aliud Strigæ. longe significant. nam ut grãma tici docent appellantur ordines rerum inter se iunctim collocata rum a stringẽdo dictæ. Columel la in secundo de fœno loquens sic refert. tunc demum conuerte mus & utrũq; siccatum coartabi mus in strigam. atq; ita manipu los uinciemus. VXOris patris: Nouercam signat: quæ uxor erat patris. & filium ꝓcreauerat aliũ. qui ex patre istius adolescẽtis fra ter erat. VTRVNque. Nitidior lectio est utcũq;. SISTENS ob sequiũ. Idest se obsequio sum ex hibens. uerbum iuris ẽ sistere ua dimoniũ sistere reũ quod ad alia quoq; trãsfertur. Ouidius sistitur ante aras. Au. Gellius docet ab Sisto. hoc uerbo sisto stiti i præterito di ci nõ steti. a. M. Catone recte scri ptum esse uadimonium stitisset quod audaces emẽdatores. e scri pto stetisses corruperũt. IN VA In uado do dubitatiõis: Incerta ac fluctua salutis. bunda sicut cymba in uado periclitatur: contra dixit Plautus prouerbialiter. in uado salutis res est.

uxoris patris: matrisque fratris utcunque debitum si stens obsequium. Sed illa cruciabili silentio diutissime fatigata: & in quodam uado dubitationis herens: om ne uerbum quod præsenti sermoni putabat aptissimũ rursum improbans: nutante etiam nunc pudore: un de potissimum caperet exordium: decontatur. At iuue nis nihil etiam tunc secius suspicatus: summisso uul tu rogat ultro præsentis causam egritudinis. Tunc il la nacta solitudinis damnosam occasionem: prorum pit in audatiam: & ubertim ad lachrymas: laciniaque contegens faciem: uoce trepida: sic eũ breuiter affatur.

c Ausa omnis & origo p̃sentis doloris: & etiam medela ipa: & sal⁹ unica mihi tute ipe es. Isti enĩ tui oculi per meos oculos ad ĩtima delapsi præcordia meis medullis acerrimum cõmouent incẽdium: ergo miserere tua causa pereũtis: nec te religio patris omni no deterreat: cui moriturã prorsus seruabis uxorẽ: il lius enim recognoscẽs imaginem mutua facie merito te diligo: habes solitudinis plenam fiduciam: habes ca pax necessarii facinoris otium. nã quod nemo nouit:

VNVM. Legendum est unde exprimitur amantis affectus. q̃ unde exordiatur cum priuigno allo quium nescit: quæ incipit effari mediaq; in uoce resistit. DECONtatur. Valde cuntatur: & hesitat: sic biblis apud Ouidium incipit & dubitat scribit damnatq; tabellas. & notat & delet mutat culpatq; pro batq;. SVM misso uultu. Hoc in laudem pudibundi iuuenis dictum est. qui uultu demisso. ac uerecũ do quærit de matre causam ægritudinis: NActa. Nam citor dicitur apd ueteres pronactus erit. OC casionem solitudinis: Solitudo sæpe nobis magna mala suadet. ut inquit Seneca. & cogitationes di ras suggerit ex cuius occasione nunc nouerca fit. audax apud priuignũ. & amorẽ infandũ tetrũq; con fitetur ac detegit. VBERtim: Large & abundanter. LACInia: Præ pudore cooperuit faciem. ut li berius amorem impudicum sceleſtumq; profiteretur. Apud Platonem socrates operit pallio caput oratione quandam parum pudicam habiturus. Apud Gellium Iulianus rethor capite conuelato canit uersus poeticos amasios ac uenerios. ET medela ipa: Huic sententiæ quadrat illud Ouidianũ tu seruare potes. tu perdere solus amantem. TVI oculi p meos oculos: Amor ut philosophi tradunt & meminit Plato desiderium ẽ fruendæ pulchritudinis fruitur autem amator re amata per oculos. Vnde merito oculus causa & origo est amoris ut museo placet. oculus radioq; aculeos in contue tis e regione oculos iaculatur: hinc uirulentus aculeus transuerberat oculos. & hominis percussi præ cordia corq; conuulnerat: Quintilianus in ea declamatione: quæ inscribitur cecus in limine. oculi in quit sunt tota nostra luxuria. hi nos in omnia quotidie nitia præcipitant mirantur adamant concu piscunt. PEReuntis. Scilicet mei Ouidius miserere fatentis amorem & non fassuræ nisi cogeret ultimus ardor. ILLIVS imaginem: Filius imago patris est: quem non tam facie q̃ moribus repre sentat: phedra apud Senecam sic inqit ad Hippolitum: hippolite sic est Thesei uultus amo. & mox paulo. Talis en talis fuit cum placuit hosti. sic tulit Celsum caput. in te magis refulget incomptus de cor & genitor in te toruus. HABEre: Corrige habes. Sollitudinis fiduciam: Solitudo ut ante di ximus multa mala nobis suadet: & locus ſb omni arbitro liber fiduciam dat patrandi sceleris. NE Necessa cessarii facinoris: Facinus necessarium uocat. quod cum necessaria persona committitur. & ne rium faci cessitudinis uinculo copulata qualis est inter nouercam priuignumque coniunctio. nus.

PENE nõ fit: Sentẽtialiter hoc dictũ est. tãq; p infectis habẽda sint: q̃ facta eẽ nemo cognouerit. Olim Claudius ĩperator iuuenẽ adulteriis famosum monuit ut cautius indulgeret uoluptati ueneriæ. tãq; nõ fiat qd' latet. Philosophus quoq; noĩe pegrinus existimabat hoĩes tũc peccare procliuius cũ latere posse id peccatũ putarẽt: ĩpunitatẽq; ex ea latebra sparẽt. Virũ uero sapiẽtẽ nõ peccaturũ eẽ dicebat etiã si peccasse eũ dii atq; hoĩes ignoraturi forẽt: nõ enĩ pœnæ aut infamiæ metu nõ eẽ peccandũ: sed iusti honestiq; studio & officio. PERturbatus. Apud Senecã impudica nouercæ cõpellatione pturbatus Hippolytus. sic exclamat. Magne regnator deũ tã lentus audis scelera tã lẽtus uides. hic uero neq; clamosus neq; iurgiosus inducit' sed cõsultus & prudens. qui promissione leniendã magis fœminã cẽsuit q̃ negatiõe exasperãdã.

pene nõ fit. Repentino malo perturbatus adolescens: q̃q̃ tale facinus protinus exhorruisset: nõ tamen negationis intẽpestiua seueritate putauit exasperandã: sed caute promissionis dilatione leniendã: Ergo prolyxe pollicetur. ut & bonũ caperet animũ: refectioniq; se: ac saluti redderet: ĩpendio suadet. donec patris aliqua profectione. liberũ uoluptati concederetur spatiũ: statimq; se refert a noxio cõspectu nouercæ. Et magnã domus cladem ratus ĩdigere magno & ampliore cõsilio: ad quẽdã cõpertæ gratuitatis educatorẽ senem protinus refert nec quicq̃: diutina deliberatione: tã salubre uisum: q̃ fuga celeri procellam fortunæ sæuientis euadere. Sed ĩpatiens uel exiguæ dilationis mulier: ficta q̃libet causa: confestim marito miris p'suadet artibus ad lõgissime dissitas festinare uillulas: quo facto: maturatæ spei uesania præceps: promissæ libidis flagitat uadimoniũ. Sed iuuenis modo istud: modo illud causæ faciẽs: execrabilem frustatur eius aspectum. quoad illa nuntiorum uarietate: pollicitationem sibi denegatam manifesto perspiciens: mobilitate lubrica: nefarium amorem ad longe deterius transtulisset odium: & assumpto statinequissimo & ad omne facinus

Heptalogus Phil. Beroaldi

INtẽpestiua: Pitacus ex septẽ sapiẽtib⁹ unus dicere solebat γνῶθι καιρον. i. nosce tẽpestiuitatẽ: itelligi uolens in rebus omnibus obeundis nihil'eẽ cõducibili⁹ meliusq; tẽpestiua oportunitate: e cõtrario nihil peius itẽpestiuitate. Sup q̃ relatissime pscripsimus in heptalogo: sic seueritas q̃ alioquiter uirtutes nũerat' i uitii nomẽ trãsibit si fuerit itẽpestiua. neq; cata καιρον. i. ex oportunitate adhibita. Vñ laudãdus hic iuuenis q negare seueriter noluit: ne p intẽpestiuã seueritatẽ. fœmia magis ac magis exasperaret'. PROLYxe. Benigne large liberaliter. M. Cato res prolyxas dicit quas aliis quoq; uocabulis secũdas & ꝓsperas appellat. IMpendio suadet. Valde uehemẽter hortatur. REfert: Retrahit abducitq;. AD educatorem refert: Idest cõsulit nutriciũ senẽ. & q̃ sit sup re tãta illius exquirit sentẽtiã. q̃ cũ senex eẽt merito multarũ rerũ cõsultissimus gnauissimusq; uideri poterat cũ ætate sapiẽtia adipiscat'. In senibus prudẽtia est. atq; cõsiliũ. & ut inqt Plautus maior ẽ q̃ plura nosce & uidisse credũtur. qd' & Homerus frequẽtissime testatur. & ut eleganter scribit. M. Tullius in Catone temeritas est scilicet florescentis ætatis prudentia senectutis. In senibus consilium ratio sententia est: quæ nisi forent nõ summũ consiliũ maiores nostri senatũ appellassent: proinde probandus est adolescens qui consiliarium senem educatorem adhibuit: qui ex consilio senioris atq; sentẽtia saluberrima decreuit subducere se se nouercalibus blandiciis. & fuga euadere hãc quasi procellam ex fluctibus cupidineis impendentem. IMPAtiens mulier. Omnis mora amãtem torquet. omnis cunctatio tormentum est: & ut inquit Plautus in penulo. Amans quicquid agit properat omnia: amanti nihil satis festinatur. DISSItas: Longe remotas distantesq; ab urbe. Antiqui improbarunt uillas & predia longe ab urbe distantia. hinc Pomponius inquit longe ab urbe uillicari. quo herus rarenter uenit. non uillicari sed dominari mea est sententia. Columella quoq; censet in propinquo agrum mercari: quo & frequenter dominus ueniat: & frequentius se uenturum q̃ sit uendo pedibus cõpensari pecuniam. FLAgitat uadimonium: Ex forensibus uerbis ttãslata sententia: si gitat nouerca a priuigno. ut se se sistat ĩ palestra ueneria. ut qd' uerbo promiserat re perficiat. ILLVDcausæ. Idest modo hãc rem modo illam causatus. MObilitate lubrica: Nihil est mobilius mente fœminea: quod & testimoniis poetarũ & græco uerbo satis liquet quis enim nescit illud. uarium & mutabile semper fœmina. Item mobilior uentis o fœmina. Item ah crudele genus nec fidũ fœmina nomen: græce dicitur. κουφον το φυλλον των γυναικων. i. leue ẽ & mobile genus fœminarum. proinde uidemus quotidie amorem fœminæ torrentissimũ. in odium interneciuũ repente conuerti: & ex amorabunda fieri infestissimam: Amor in nouerca erga priuignum nefarius est & execrabilis: sed

Prolyxæres.

Impẽdio ualde.

In senib⁹ prudẽtia.

Amans properat omnia.

Suburbanũ ꝑdiũ cõmodissimum.

Mobilitas fœminæ peculiaris.

odium sit longe execrabilius. cum necē meditatur cum ad uenena accingitur. cum in prignum furibunda bacchatur. fecit hæc nouerca in priuignum. id quod fieri ab uxore ī maritum scribit Hieronymus: qui in libris contra Iouinianum in sectam fœminarum perorans ait. In odium uertetur ac iurgia. & nisi cito consulueris parabit uenena. EMANcipato: Addicto parato alias emancipatus dicitur emissus ex patria potestate: Verbum iurisconsultorum apud Oratium in epodo scriptum est. Romanus heu posteri negabitis emancipatus fœminæ. Vbi emācipatus accipitur pro addictus. & quasi in mancipiatum. & seruitutem datus Cleopatræ. DOTAli seruo. Dotales serui ut ex uerbo ipso notissimum est dicuntur quos uxor cum dote ad maritū attulit. Plautus ī asinaria. Dotalē seruum saurream uxor tua adduxit cui plus ī mau sit q̄ tibi. De seruis dotalibus & ancillis mētio fit apud iurisconsultos & ait Paulus titulo de donationibus. si qd ī pueros ex ancillis dotalibus natos maritus īpenderit aut ī doctrinā. aut in alimēta nō conseruatur marito: quia ipse ministeriis eor̄ utitur quēadmodū si a predonibus redemisset seruos dotales. receptitiū uero seruū appellāt propriū uxoris: quē sibi recipit ac retinet neq; doti dat. De quo Au. Gellius. de quo &. M. Cato loquit. sic scribens ubi irata facta est seruū recepticiū sectari atq; flagitari uirū iubet. VENenū pñ tarium: Dicimus uenenū p̄sentarium siue præsentaneū: qd' strenuissimū. rapidissimūq; ē: qd' pñtē mortem subitariamq; affert: sine ulla lentitudine. auctor est Trāquillus neronem coegisse locustam uenenariam coquere uenenum q̄ posset uelocissimum ac præsentaneum. Atilius regulus in senatu Romæ dixit auctore Au. Gellio uenenum sibi carthaginenses dedisse non præsentaneum. sed eiusmodi quod mortem in diem proferret. Plinius remedia præsentanea & præsentissima frequenter appellat quæ sine cunctatione auxiliantur: Quintilianus artem dicendi cōstare ait inter cætera cōsilio præsentissimo. VIno dilutū: Vino tēperatū dissolutumq;. M. Tullius in cluētiana docet probabilius esse uenenum in potione datum q̄ in pane: celeriusq; epotum q̄ comesum in uenas atq; in omnes partes corporis permanare. præterea facilius fallere potest in poculo uenenum cum ita confusum sit. ut secerni nullo modo possit cicuta uino diluta atq; in uino pota irremediabilis existimatur. NOxii homines: Nouerca & dotalis seruus. FORte fortuna: Archaismos est. nam antiqui iunctim dicebant fors fortuna. & forte fortūa p casu. & subita fortūa. grāmatici ita distingūt. ut fors sit casus tpalis. Fortuna uero ipsa dea. Terentius fors fortuna inquit nobis idest ut exponit Donatus subita fortuna. quia id quoq; autumat quod fors fortuna in bono ponitur. ILle Iunior. Quem scilicet genuerat infanda hæc mulier ex patre adolescentis: quem ad stuprum sollicitauerat: quem supra dixit duodecimum ætatis annum peregisse. PENdio. Dictio non solum mendosa uerunetiam cassa. & futilis nihilq; significans: quæ obelo confodienda est. Vt in eius locum substituatur prandio. ut ita legas prandio iam capto. significat enim puerum redeuntem a palestra litteraria sumpsisse prandiculum. hoc est ientaculum. ex quo cum sitiret. repente exhausit poculum illud mortiferum credens id uinum esse cum uenenum uino dilutum internosci non posset. FRAtri. Priuignum intellige: qui ex patre tantum. non ex matre frater erat pueri qui hauserat uenenum. EXAnimis. Moribundus & similis extincto: nam re uera ut paulo mox liquebit non fuerat hæc potio pestifera sed soporifera. PEDAgogus: Titulo de iniuriis pedagogi nomine comitis continentur comitem uero accipere debemus eū qui comitetur & sequatur. ferulæ sceptra sunt pedagogorum. qui interdum imperiosi atq; seuientes stultitiam suam perdocent. qui alumnos fœdis sæpe uitiis imbuūt: quorum sordes sunt ineluibiles. Sicut Ieonides Alexandri pedagogus. eum quibusdam uitiis infecit: q̄ robustū quoq;. & iā maximū regem ab illa institutione puerili sunt persecuta. Ideoque salubriter præcipit Quintilianus ut pedagogi sint morati sintque eruditi aut se non esse eruditos sciant. latini magistrum appellant: quem græci pedagogum. CIET. Commouet inclamat. INSIMVlabant: Accusabant: insimulatio est & falsi & ueri criminis incusatio: insimulo ut docet Donatus genitiuo iungitur sicut hoc in loco: Plautus tamen dixit. sic me insimulare falsum facinus tam malum.

emancipato quodam dotali seruulo: perfidiæ suæ cōsilia cōmunicat: nec quicq̄ melius uidetur: quā uita miserū priuare iuuenē. Ergo missus cōtinuo furcifer: uenenum præsentarium comperat: idq; uino diligenter dilutum: insontis priuigni preparat exicio: ac dum de oblationis opportunitate secū deliberant noxii homines: forte fortuna: puer ille iunior propi⁹ pessimæ fœmiæ filius: post matutinū laborē studiorū: domū se recipiēs: prādio iā cœpto: sitiens: repertū uini poculū: in quo uenenū latebat īclusum: nescius fraudis occultæ: cōtinuo pduxit haustū atq; ubi fratri suo paratā mortē ebibit: exanimis terræ procūbit. Illius quoq; repētina pueri pernicie: pedagogus cōmotus: ululabili clamore: matrē totāq; ciet familiam. Iāq; cognito casu noxiæ potionis: uarie quisq; præsentium: auctores insimulabāt extremi facinoris. Sed dira illa fœmina &

Emancipatus.

Dotalis seruus.

Receptitius seruus

Præsentarium uenenum.

Præsentissima remedia.

Cicuta ī uino irremediabilis.

Forte fortuna.

Pedagogus.

Insimulatio.

MALItiæ nouercalis. Vno uerbo absoluit. complexusq; est: oĩa quot quot sunt flagitia. q̃ in ois nouercas cadũt. & enĩ q̃ exẽplar malitiæ nouercalis merito dicitur ea est oĩum nouercaliũ scelerũ officina. omniũ fraudiũ seminariũ: omniũ uersuciarũ coagulũ: probitatis scena: flagitioꝝ ministeriũ: ut reliquis nouercis esse possit exẽplar & archetypon. qđ sequãrur Armatæ in priuignos instructæ ad permiciẽ miseroꝝ. NON parricidii cõsciẽtia. Minime cõmota est dira fœmia cũ uideret filiũ: suo scelere prostratũ. cuius necis ipsa erat cõscia. qđ parricidiũ uocat: & enĩ noĩe parricidæ significatur nõ solũ qui patrẽ matrẽq; interficit. sed & q filiũ. filiamue alios quoq; necessarios occiderit. qđ & docet Martiãus iurisconsultus: qui titulo ad legẽ Põpeiã de parricidiis scribit lege de parricidiis teneri si quis patrẽ matrẽ auũ fratrẽ sororẽ patruelẽ matruelem patruũ auũculum. si mater quoq; filium filiãue occiderit. sed & auus tenetur. q nepotẽ peremerit: & qui emit uenenũ ut patri daret quãuis non potuerit dare. ꝓterea apd antiquos parricida dicebaꝫ. qui qualẽscunq; hoĩem occidisset. qđ lex Numæ Põpilii indicat his cõposita uerbis. Si quis hoĩem liberũ: mortis sciẽs duit parricida esto: Plautus elegãti uocabulo parenticidã dicit parẽtis interfectorẽ. obiter annotãdũ dici homicidã interdum cũ laude pro uiro. s. forti qui multos in bello occiderit. sicut Oratius dixit homicidam hectorẽ laudabiliter. & longe aliter q̃ uulgo dicatur. VINdictæ cõpẽdiũ: Viam ad uindictã priuigni cõpendiariã & breuẽ traxit ex filii morte: tanq̃ posset persuadere marito. & omnibus filium perisse priuigni ueneno. & fraude: quo persuaso. quod erat satis probabile priuignus tanq̃ fratricida sine cunctatione plecteretur. MISSO cursore. Inter mancipia sunt & cursores. quod ex lectione iurisconsultorum sat cognitum est. scribit enim Paulus uolumine delegatis tertio. q̃ si alii uernæ alii cursores legati sint. si quidam cursores. & uernæ sint cursoribus cedent: semper enim speciei generi derogat. Antiquitas celebrat cursores. quos hemerodromos uocant qui die uno ingens spacium cursu emetiebantur. Inter quos clarissimus fuit philonides Alexandri magni cursor. ex Liuio. Plinio. probo emylio cæteris. VIANTI. Iter facienti. & in uillam itanti: uiantes scriptoribus usurpãtur pro uiatoribus peregrinatoribusq;. EXPVgnationem domus. Mortem filii: quẽ ueluti per uim fraternã expugnatũ peremptũq; credi uolebat. OCIVS: Statim. PERsonata. Ficta composita simulata instar histrionũ. qui inducta persona simulant & imitantur quẽcunq; uel ut. unde & personati dicti: Oratius. Quo personatus pacto pater: a Seneca fœlicitas personata nominatur. Atellani proprie inter histriones uocantur personati: quia ius est his nõ cogi in scena ponere psonã: qđ cæteris histrionibus pati erat necesse. ET hic. In hoc in hac re. Apuleiana eloquutio. NON mentiebaꝫ. Duobus ro q minus aptus est cũ ille ebibit uenenũ. qđ erat paratũ ĩ priuigni pniciẽ: & ita perit eo ueneno quo alter interimi debuerit. ex hoc itellectu dixit Apuleius. nõ mentitã eẽ dirã nouercã q̃ dixerit marito filium perẽptũ eẽ ueneno priuigni. &. n. re uera perierat illo ueneno: qđ priuigno fuerat destinatũ: quo licet q̃ priuignus se ipsam libidine infanda incestare uoluisset: q̃ haud dubie probrosissima est. Comparatur. ut itelligãt insimulatũ eẽ priuignũ fratricidii ex eo q̃ fratrẽ icestare libidine mascula tẽtauerit: atq; ꝓpostera. & qđ ille recusauerit. est. n. amphibolon. illud se utrũ ad nouercã an ad fratrẽ referatur. COMprimere: Verbũ est obscenæ significatiõis. hĩc iocus ille Plautinus mordax & cũ felle. sic. n. inquit Mercurius ego tibi hãc cõprimã linguã. Respõdet sosia alludens ad turpẽ significatũ: haud potes bene pudiceq; asseruatur. IMMAnibus. Enormibus ĩmodicis incredibilibus. ERVMnarum procellis. consimile est illud Virgilianũ. & magno curarũ fluctuat æstu. ex translatione marinæ tempestatis procella erũnarũ fortunæ & id genus aliarum rerũ. elegãtissime deducitur. Quintilianus auctor est translationẽ hãc usurpari ad orationis ornatũ: quo dicimus cõtionũ procellas. & eloquẽtiæ fulmina. IN coram sui. Sæpe apud hunc scriptorem annotatũ est id genus eloquutionis in coram ad instar:

Patricida

malitiæ nouercalis exẽplar unicũ: nõ acerba filii morte: nõ parricidii cõscientia: non infortunio domus: nõ luctu mariti: uel erumna funeris cõmota: cladẽ familiæ uĩdictæ compẽdiũ traxit: missoq; protinus cursore: qui uiãti marito domus expugnati onẽ nunciaret: ac mox eodẽ otius ab itinere regresso: psonata nimia temeritate: insimulat priuigni ueneno filiũ suum iteremptũ. & hic quidẽ nõ adeo mentiebatur: q̃ iã destinatam iuueni mortẽ ꝓuenisset puer. sed fratrẽ iuniorem fingebat ĩdeo priuigni scelere peremptum: qđ eius probrosæ libidini: qua se cõprimere tẽptauerat: noluisset succumbere. nec tamen imanibus cõtenta mẽdaciis: addebat sibi quoq; ob detectum flagitium: eũdem illum gladio comminari. Tunc infœlix duplici filiorũ morte percussus. magnis erũnarum procellis æstuat. Nam & iuniorem in coram sui funerari uidebat: & alterum

Parenticida.

Homicida hector

cursores inter seruos.

Hemerodromi.

Viantes.

Persona ta fœlicitas.

Comprimere.

Procellæ erũnarũ

In corã.

Ad instar

quod

qd nos corā & instar simpliciter dicimus. Est autē archaismos in corā sui pro corā se ipso incōspectuq; paterno maior autē haud dubie dolor est ex re luctuosa quā uidemus q̄ si tantū audiamus oculorum enim sensus est acerrimus. OB incestū parricidiūq;. Duplex noxa. & utraq; criminosissima utraq; capitalis incestū referē ad probrosā libidinē: cuius noxæ insimulatus erat a nouerca priuignus: quod se uel fratrē incestare uoluisset. Parricidiū uero quod ueneno interemisset. sic. n. finxerat pessima nouerca: cuius commenta maritus uera esse credebat cū uxoris lamentationibus ficticiis persuaderet. AD

ob incestum parricidiūq; capitis scilicet damnatum iri certo sciebat. Adhuc uxoris dilectæ nimiū mentitis lamentationibus: ad extremū sobolis īpellebatur odiū. Vix dum pompæ funebres ex sepultura filii fuerant explicatæ: & statim a ipso eius rogo: senex infœlix ora sua recētibus adhuc rigans lachrymis: trahensq; cinere sordentem caniciem: foro se festinus īmittit. Atq; ibi tum fletū: tum p̄cibus: genua etiam decurionū contingens: nescius fraudium pessimæ mulieris: in exitiū reliqui filii plenis operabatur affectibus: illū incestum paterno thalamo: illū parricidā fraterno exicio: & in comminata nouercæ cede sicarium. Tanta deniq; miseratione: tantaq; īdignatione curiam: sed & plebem merens inflammauerat: ut remoto iudicādi tedio: & accusationis māifestis probationibus & respōsionibus meditatis ambagibus cūcti cōclamarīt lapidibus obrutū publicū malum publice uindicari. Magistratus interī metu periculi proprii: ne de prauis indignationis elementis ad exicium disciplinæ ciuitatisq; seditio procederet: parti decuriones deprecari: partim populariter cōpescere: ut rite & more maiorum iuditio reddito: & utrīq; secus allegatiōibus examinatis: ciuiliter sentētia promeretur. nec adīstar barbaricæ feritatis: uel tyrānicæ īpotentiæ dānaretur aliquis īauditus: & in pace placida: tam dirum sæculo proderetur exemplum. Placuit salubre consiliū: & illico iussus præco pronūtiat patres īcuriā conuenirēt: qbus protinꝰ dignitatis iure

extremū sobolis odio. i. īpellebat odisse filiū odio parricidali: qui iure naturæ solet & debet parētibus eē carissimus. SEnex infœlix: Pater defuncti maritus dolosissimæ nouercæ. CAnicie. In luctu puluere & cinere comā fedabant. ut superius dictū est. De latino attōito & mœsto cecinit poeta canicie īmundo perfusā puluere turpās. In luctu coma cinerulēta.

GEnua decurionū. Mō decurionū noīe senatores intellige. alias præpositi equitū significant. sicut suo loco supra iā diximus ubi etiā annotauimus. genua dedicata eē misericordiæ. & a supplicibus attīgi solita. INcestū paterno thalamo. Ex hoc liquido intelligimus nouercā insimulasse priuignū. q̄ se ipsam incestare tētasset. incestū dicimus ipsum crimē. & icestum dicimus hominē: quē ecclesiastici scriptores incestuosum appellāt. Incestus.

IN cōminata cede. Propter illud quod paulo ante sic inquit addebat sibi quoq; ob detectum flagitium: eundē illū gladio cōminari.

SICcariū. Per abusionē. ut docet Quintilianus siccarios oēs uocamus: qui cedē telo quocūq; cōmiserint. CVriā. Senatū illius ciuitatis. cuius decuriōes supplex orauerat. apud græcos apocleti dicūt senatores sanctiusq; cōsiliū: qd ex delectis constat uiris. apocletorū frequens mentio apud Liuiū. Meminit & suidas in etymologico. Siccariꝰ Apocleti qui.

MErens. Lugens & mestitudine confectus. REsponsionibus. Puri or lectio & magis quadrans est si legas responsionis. hæc. n. opponunt. accusatōis & responsionis. Solent autem rei meditatis ambagibus respōsionis diluere atq; refellere crimē obiectū. & probatōes accusatoris cōfutare. inflāmati semiui præce homines conclamāt: ut remota iudicii legitimi formula quod lentū eē solet stati lapidibus reus obrueret nō expectato ut causa ageretur. & ita indicta causa. inauditus indēnatusq; necaretur: q̄ minime fieri fas est: cum in bene morata ciuitate nemo nisi iudicium sententia dānatus sit supplicio affici debeat. NE de paruis elementis: Idest primordiis: sæpe ex parua scintilla gtiscit incendi. DIsciplinæ. Scilicet legalis & politicæ: ex cuius præscripto iudicium constitui debet: & reus audiri mox re examinata solerter sententia promenda est uel dānatoria uel absolutoria. COMpescere. Compescebāt: suffrenabantq;. VTRINque secus: ex parte accusatoris: & rei. nec enim alio modo ciuiliter iudicari potest: nisi allegationes utriusque partis audiantur: & auditæ perpendantur. DAMNAREtur inauditus: Ex præscripto legis nemo inauditus & indicta causa damnari debet: quod si aliquando fiat scito id fieri ex tyrannica impotentia hoc est immoderata uiolenta illegitima potentia uel ex feritate barbarorum: quibus neq; mos: neq; lex est: qui in humana crudelitate prædīti grassantur: qui obliti se hoies eē oēm exuunt humanitatē. apud Liuiū. T. Quintius clamitat. reū capitis īdēnatū. indicta cā nō debere uiolari. igit petebat: ne malū i posteros usurparet exēplū: ne hō inauditus indicta causa repentino tumultu dānaret. PROnunciat patres in curiā. Ex more Romano: quo senatores in curiā

uocabantur consultaturi super rebus arduis. Liuius in tertio citari patres in curiam iubent. uiatores dicti ministratores magistratuum: ex eo q; plerūq; ex agris senatores in curiam accersebant. CONsueta loca residentibus: Decuriones in albo ita scriptos esse oportet: ut lege municipali præcipitur: cessante lege tunc dignitates erunt spectandæ: ut eo ordine quo quisq; eorum maximo honore in municipio functus est: ut puta si duum uiratum gesserunt. si hic honore præcellat & intra duum uirales antiqssim⁹ q sq; prior. Deide q corā scdo post duū uiratū honoī i re.pu. fūcti sūt mox q nullo honoī functi sūt: put quisq; eorum in ordinem uenit auctor Vlpianus. nūc in urbe nīa lex senatorii loci ista seruatur. ut prout quisq; prior in ordinem senatoriū uenit ita priorem in sedēdo locum teneat: qui secundus secundum. & sic deinceps. unum excipio. Io. Bentiuolum: qui senatus columē est. quē principem senatus nostratis perpetuum meritissimo dicer possumus: quem cuncti sequuntur. ut ducem ad cuius uitam tanquam scopon & normam omnes dirigimur. omnes conuertimur: qui flexibiles quācūq; in partem ducimur a principe atq; ut ita dicā sequaces sumus. cuius auspiciis florentes ac beati i ocio tranquillo honoratoq; fortunate degimus: proinde cum nuncupamus uota: cum obsecramus Deum ita nuncupare debemus ita obsecraī: ut uni Io. Bentiuolo cuncta prospere cedant: in quo & res.pu. & nos omnes sumus. a cuius salute uelut a filio. pendet salus totius ciuitatis. itaq; illo florente & incolumi floreamus: & incolumes simus nos quoq; necesse est. illo gubernāte male uehi non possumus: nullæ procellæ nulli turbines sunt pertimescendi: in tuto: in portu: in uado salutis bononiensium sistitur cymba. ergo igitur deum optimum maximum præcor: ut Bentiuolam familiam: qua nihil maius meliusue nobis fata donauere boniq; diui: ut cum illustrissimis parentibus generosissimos filios sinat diutissime florere. & in fœlicitatis arce cō sistere: ut nos quoq; sub illis floreamus. & in utrāq; autē ociose dormiamus. EXemplo martii iudicii: Quidam exponunt martium iudicium pro Romano. propterea q romani a marte oriundi quē patrem romuli fuisse perhibent urbis romæ conditorem: sed id parum congruit. ego martii iudicii nomine intelligo Areopagitas: qui iudices senatoresq; athenienſium fuerunt: quo consilio ut inquit Marcus Tullius leges athenienſium & maiorum instituta seruantur. Solon primus constituit Areopagitas. hoc est senatum consiliumq; atticorum. Quidam autumant ante solonem fuisse senatum areopagitarum athenis constitutum. Sed. M. Tullius plutarchus. diuus Augustinus id Soloni attribuunt: areopagitæ silentes iudicabant. ut docet Macrobius in septimo saturnalium. hinc illud satyrici poetæ. commissum ue teges ut curia martis athenis. areopagus interpretatur curia siue pagus martis. causa nominis ex iudicio est quo Mars qui græce ares dicitur cum homicidii reus fieret. iudicantibus duodecim Diis in eo pago: ut refert augustinus in. xyiii. sex sententiis absolutus est ubi eni pares sunt sententiæ absolutio damnationi præponitur: auctor est Plinius in. yii. iudicium capitis in areopago primum actum esse olim Dolobella pro consul asiæ causam ueneficii: ancipitem & scrupulosam ad areopagitas: ut ad iudices grauiores exercitatioresq; reiecit. sicut Valerius maximus Gellius q; notificant. iulius pollux tradit in areopago: iudicia cædis & ueneficiorum exerceri solita. Significat igitur exemplo atticorum iudiciiq; areopagicorum. hanc ueneficii causam acitatam esse. ut neq; prohemiaretur orator: neq; moueret affectus. hoc autem apud athenienses fieri solitum testis ē Quintilianus: qui in secundo scribit lacedæmoniorum ciuitate expulsam eloquentiam & atthenis quoq; ubi auctor mouere affectus utebatur. uelut recisam orandi potestatem. idem in sexto sic iquit. id sensisse atticos credo quia athenis affectus mouere etiam per præconem prohibeatur otator. NEq; principia dicere. Quod græci prohemium nominant id latine principium uel exordium dicitur quod auctore Quintiliano superuacuum aliquando est: si sit præparatus satis etiam sine hoc iudex. aut si res parātione non indiget. aristoteles quidem in totum id necessarium apud bonos iudices negat: aliq; do uti nec si uelimus eo licet: cum iudex occupatus: cum angusta sunt tempora. hermagoras quoq; in eudoxo: hoc est honesto genere materiæ repudiat exordium. negatq; eē præfandū: fortunatiāus uero dissentiens autumat orationē oīno curtam & sine capite eē: quæ sine principio ab ipsis rebus orditur. idem ab exordio pricipium ita distīguit: ut exordiū sit generalius pricipium specialius. NEque misērationem cōmouere. Secus i iudiciis romanorum. apud quos præcipua uirtus oratoris mouere affectus. & ut inquit. M. Tullius i oratione is erit eloquens. qui in causis ita dicit. ut probet ut delectet: ut flectat probare necessitatis est: delectare suauitatis flectere uictoriæ: Nam id unū ex omnibus ad obtinendas causas potest plurimum. in cōmiserationibus fuit. M. Tullius excellentissimus adeo ut peroratione oēs illi relinquerent miseratione enim mens iudicum maxime permouenda est. quam ita doleter usus ē aliqñ. M. Cicero: ut puerū ifantē in manibus perorans tenuerit: ut alia i cā excitato

cōsueta loca residētib⁹: rursū pcōis uocatu prim⁹ accusator īcedit. Tūc demū clamat⁹ introducī ēt re⁹: & exemplo legis atticæ: martiiq; iudicii: causę patrōis denūciat pco: neq; prīcipia dicer: neq; miserationē cōmouere. Hæc ad istum modum gesta: compluribus mutuo sermocinātibus cognoui. Quibus autē uerbis accusator

Decuriones in albo scripti

Ordo senatus bononiensis.

Laus Io. Bentiuoli.

Areopagitæ silentes iudicant.

Locus iuuenalis

Pares sententiæ

Proemium. Exordiū.

Eudoxō.

Curta oratio.

Mouere affectus.

In peroratione regnator M. Tulli.

reo:sublato etiam filio paruulo plangore & lamentatione forum compleuerit:duo sunt genera affectuum ethicon & patheticon:alterum come & iucundum.alterum uehemens & incitatum.patheticoperturbantur animi:& concitantur:& in hoc uno regnat oratio quo causæ eripiuntur:extorquenturq; ex manibus aduersariorum:hoc maxime commiserationes commouentur:idq; præcipue ī perorationibus:quas in hac causa uetitus est orator commouere exemplo rituq; atticorum. VExauerit.Lego inuexerit pro inuectus sit quidam corrigunt uexauerit. DIluerit reus. Proprium reorum ē diluere hoc est infirmare dissoluere refutare obiectas criminatões. M. Tullius pro roscio amerino. ergo inquit crimen oportet diluā scribit Gellius ciceronem: crimē quod inficiari non poterat fateto dicto diluisse. ALtercationesque Quintiliāus præcepta altercationis forensis tradit:quæ in quibusdam causis ad uictoriam uel plurimum ualet:opus est bono altercatori:imprimis ingenio ueloci: ac mobili:animo præsenti & acri non enim cogitandum sed dicēdum statim est.Valet ī altercatõe plurimum acumē:quod sine dubio ex arte non uenit:p̄cipit Quintilianus.ne clamosus: ne iracundus.ne turbid⁹ sit altercator. Marcus Tullius in epistolis. ad atticū gloriatur:se in altercatione sentētia.P.Clodium infregisse exagitasseq; mordaciter & falsse. SVspicationibus: Suspicionibus quas in causa coniecturali narratio accusatoris interiectas & dispersas habeī debet: ut nihil actum nihil dictum sine causa putetur:defensoris uero narratio simplicem & dilucidam expositiõem debet habere cum attenuatione suspitõis.

uexauerit:quibus rebus diluerit reus. Ac prorsus orationes:altercatõesq;: neq; absens ipe apud p̄sepiū scire: neq; ad uos quæ ignoraui:possum enunciare:sed quæ plane comperi:ad istas litteras proferam. Simul enim finita est dicentium contentio: ueritatem criminum fidemq; probationibus certis instrui:nec suspicationibus tantam coniecturam permitti placuit: atq; illum p̄optissimum seruum qui solus hæc ita gesta esse: sciēdiceretur: sisti modis omnibus oportere. nec tantil lū cruciarius ille:uel fortuna tam magni iudicii:uel confertæ cōspectu curiæ:uel certe noxia conscientia sua deterritus q̄ ipse finxerat:quasi uera adseuerare: atq; adserere īcipit:qd se uocasset īdignatus fastidio nouercæ iuuenis:qd ulciscēs iniuriā filii eius mādauerat necē: q̄ promisisset grāde silētiī p̄miū:q̄ recusanti: mortem sit cominatus: quod uenenū sua manu temperatum: dandum fratri reddiderit:quod ad criminis probationem reseruatum poculum neglexisse suspicatus: sua postremum manu porrexerit puero. Hæc eximia enī ad ueritatis imaginē Verbero ille simulata trepidatione perferente:finitum est iudicium: nec quisquam decurionū tā equius remanserat iuuēi: qn eū euidēter

Ethicon. Patheticon.

Diluere crimen.

Acumen in altercatione.

CONiecturam. Sunt auctores Anonymi hoc est sine nomine arq; ignobiles:quibus placuit unum omnino statum esse coniecturalem:qui rationem hanc secuti uidentur.q̄ res omnis signis colligeretur.coniectura dicta est ut docet Quintilianus a coniectu id est directione quadam rationis ad ueritatem:unde somniorum interpretes coniectores uocantur. SIsti.Præsentem exhiberi. TANtillum. Minimum. CRVciarius.Dignus cruciatu.ut carcerarius dignus carcere quiq; habetur in publica custodia.eundem mox uerberonem nominitat:qui græce dicitur mastigia:sunt enim hæc nomina seruis nequissimis conuenientissima.& in comœdiis frequentissima quidam interpretantur cruciariū pro auctore cruciatus & carnifice.ut uenenarium pro uenefico Crucium uinum dixit Lucilius ī suae ab eo q̄ cruciat. CONscientia.Carnifex animi interior & tortor occultior est conscientia: cuius indicina multi subinde produntur:qua non pauci deterriti iudicia refugerunt:ultroneumq; sibi exilium indixerunt:hic uero nequissimus uerbero ex audacia & inuerecundia compactus.præduri oris attrita fronte:obstinato uultu.confidens impauidus uenit in iudicium:seq; insontem audacter affirmat:quem neq; iudicium tam magnum neq; conspectus senatorum nec propria conscientia deterrebat. FAstidio nouercæ. Tanquam scilicet priuignum fastidienter nouerca repudiasset:& ob id fastiditus passusq; repulsam parasset uenenum:& hæc omnia sunt:σημεῖα ideſt signa & probationes credibiles quidem:sed leuiores & non necessariæ.ex præcepto Quintiliani infirmiora argumēta sūt congreganda:& illorum aceruatione pugnandum:cum potentissimis singulis instandum sit. REcusanti.Ipsi seruo. SIlentii præmium.Multi silentium uendunt:multis taciturnitas lucrosa est.olim demades orator gloriatus est se decem talenta a rege accepisse ut taceret. SVA manu. Ad priuignū refertur non ad seruum:ut sit sensus ipsum iuuenem suamet manu poculum ueneni puero porrexisse:cum seruus id retexisset:in quo tota purgatio seruilis continetur. AD ueritatis imaginem. Ex præceptione doctoꝝ rhetoricoꝝ qui præcipiunt:ut narratio sit uerisimilis.lucida breuis.p̄ uerisimili p̄babilē credibilē ue appellat Quintilianus. TAM equius. Lege tam equus:ideſt tam beniuolus.

Anonymos. ignobilis Coniectura. Cruciarius.

Crucium uinum.

Parricidæ culeus.

Sesquiculeare.

NOxæ compertum: In noxa culpaq; manifesta: & crimine deprensum uetus & figurata locutio. de noxa quæ significat culpam: & noxia in notis Serui affatim. INsui culeo. Pœna parricidæ more maiorum hæc instituta est: ut parricida uirgis sanguineis. uerberatus in culeo insuatur. cum cane & gallo gallinaceo & uipera & simia: Deinde in mare aut in flumen culeus deiicitur inquit. hinc iuuenalis taxans Neronem ueluti multiplici parricidiorum pœna digniss mum decenter inquit. cuius supplicio: non debuit una parari simia: nec serpēs unus: nec culeus unus: est autem culeus ut docet fulgentius: saccus cuius nomen notissimum in pœna parricidarū. Præterea culeus est mensura uiginti amphorarum capax Plinio. & ut prisciani uersu utar / culeus / hac nulla est maior mensura liquoris Sesquiculleare dolium columellæ est triginta amphorarum / qua si culeum unum: & dimidiatum. Cōtinēs: id. n. pollet ualetq; in cō positis hæc particula: ut sesquipes sesquidigitus sesquihora: sesqmodiū: & alia ꝓpe infinita: obiter retūdēda est iscitia cōplusculoꝝ / q male litterati in cōmētariis nugatoris iactitāt folliculū lupinū libro primo rhetoricoꝝ ad hereniū poni ꝓ culeo parricidæ. id ātē falsum eē euidēter intelligit. quiuis serius lector & attētus q uolumē scdm. M. Tullii de inuētiōe. ex quo trāspositā sunt illa / nō incuriose pspexerit: cuius uerba subscripsi. Os obuolutū est folliculo & pligatū: deinde in carcerē deductus: ut ibi eēt tātisp / dū culeus cōparareť. Nōne hisce uerbis liqdo ostēdit folliculū a culeo seiūgi atq; disparari: ꝓterea qs nō uidet. folliculo solū os parricidæ obuolutū eē quasi quodā tegumēto ex lupina pelle cōfecto / ut ita uelato capite cōtectus in carcerē deduceretť: moxq; culeo cōparato isuereť. ita sensus rhetoricus utrobiq; ppensus eluceścit / qui ex illoꝝ interꝓtatiōe adulteratus obscuraťur. PRonunciaret: Verbū iudiciale est: nā iudices ꝓprie ꝓnunciare dicunť: qñ sniam dicunt: uel dānatoriā uel absolutoriā. SENtētiæ pares: Cōsimiles oēs & damnatoriæ scilicet reus absoluaťur: paribus. n. tabellis absolutio dicnitť. auctores Seneca: Quintilianus: Augustinus: extat & ꝓblema nobile aristotelis super hac re: cuius hoc prīcipiū est: cur si sniæ pares accusatori & reo fuere: reū uincere sancitū est. CVNctoꝝ stilis cōgruētibus: moris fuit apud ueteres romāos. ut iudices cognita cā. in cistā siue urnā tabellas cōiicerēt easq; stilis in scriberēt. litteras habētes absolutiōis siue cōdēnatōis. nota cōdēnandi erat. C. sicut absoluēdi. A. qñ uero iudici. pplexa & obscura cā uidebatur stillo scribebat in tabella duas litteras. N. L. qd significat nō liquet: unde ampliatio cōperēdiatioq; nascebaťur: Cæsar Augus. nō tātū duas tabellas dānatoriā & absolutoriā cognoscētibus iudicibus dedit sed tertiā quoq; ignotoriā: qua. s. ignoscereť. igitť stilli cūctoꝝ decurionū cōgruētes fuerūt in sniam. s. dānatoriā cōscribēdā fuitq; littera. C. q̄ nota est cōdēnādi īscripta stilo i oībus calculis: stilo. n. ferreo scribimus i tabulis ceratis. i calculis cæterisq; durioris materiæ: sicut calamus scribit i cartha: & mēbranis qd & Hieronymus refert: enarrās illud in psalmis: lingua mea stilus scribæ uelocis. cū stilo scribere intutū est ut uetustissimi auctores ꝓdiderūt. CONditis calculis: Ostracos itelligit: sic. n. græci appellāt: quos latini calculos & testulas: unde ostracismus dictus exilii genus: quo apud athenienses mulctabāt potētiores. sic aristides sic themistocles. sic plerisq; sūmates: dānari sunt: sup qua re extat annotamētū in libro annotationū nostraꝝ. Ouidius libro nouissimo metamorphoseon: docet morē fuisse italicorum populorum calculis candidis in urnam coniectis reum absoluere: nigris damnare: sic enim refert.

Perpēsus

Locus ex rhetoricis.

Paribus sentētiis absolutio.

Nota cōdennandi. C.

Nota absoluendi A. N. & L.

Ostracismus.

Ponere calculum

Mos erat antiquis niueis atrisq; lapilis his damnare reos illis absoluere culpa: Tunc quoq; sic lata est sententia tristis: & omnis calculus immitem dimittitur ater in urnam: ponere calculum est subducere rationculam / unde calculator dictus ratiocinator. MANcipabatur: Obligabatur tradebaturq; quanum: manū iniecerat ōfficio urnæ: ut ita cohiberet decuriones / ne temere immissis in urnam calculis damnatoriis iuuenem insontem morti traderent. nam ut inquit scite cassiodorus / cunctator esse debet / qui iudicat de salute. AD ordinem: Decurionum siue senatorum. DIXIsse gaudeo. Legendum est ujxisse: ut tersior sit puriorque intellectus: Sic enim inquit senior decurio. gaudeo me diu uixisse. eum ex ætate longiore mores meos probaueritis: simq; apud uos boni nominis & estimationis: & nūc possim auxilio eē iuueni insonti periclitanti. IVreiurando astricti. Iurabāt iudices in leges.

noxæ cōpertum: insui culleo pronūciaret. Cū iam sententiæ pares cūctorum stilis ad unū sermonem cōgruētibus: ex more ppetuo: ī urnā æreā deberēt cōiici: quo semel cōditis calculis iam cū rei fortuna transacto: nihil postea cōmutari licebat: sed mācipabatur potestas capitis ī manum carnificis: unus e curia senior p̄ cæteris cōptæ fidei: atq; auctoritatis p̄cipuæ medicus: orificiū urnæ manu cōtegēs: neqs mitteret calculū temere: hoc ad ordinē ptulit. Quod ætatis sū uobis approbatus me dixisse gaudeo: nec patiar falsis criminib⁹: petito reo: māifestū homicidiū ppetrari: nec uos: q iureiurādo astricti iudicatis: īductos seruuli mēdatio peierare ipse non possū: calcata numinū religiōe: conscientiā meam fallens: perperam pronunciare. Ergo ut res est:

ut obstricti religione iudicarent: mox cum iurassent omnes præter ipsum prætorem nomina eorum perscribebantur: ne pro selectis iudicibus ut fit in multitudine aliqui supposiți corruptissimi iudicarẽt auctor Pedianus asconius. DE me: Ex me. FVRcifer: Narratio breuis. lucida. probabilis ex præceptione rhetoricæ doctrinæ. PEierare: Falsum deierare: & periurio astringi dicitur & periurare priscis scriptoribus: contra placita grammaticorum. PERperam pronunciare: Non recte iudicare: & iniq̃ ferre sniam. NON olim. Non pridem: non diu: modo/dudum hæc enim particula olim ut grammatici annotauerunt interdum habet significationem præteriti præsentis & futuri. Oratius de p̃terito. olim rusticus urbanũ murem mus paupere fertur. accepisse cauo. cætera nouissima. VE terno. Veternus inexpugnabilis torpor uisq̃ somnifica. græci letargum uocant recentiores medici subetiam nominant. alias uternus dicitur hydropicus morbus de quo suo loco plura perscripsimus. INextricabilis morbi: inexplicabilis insanabilis: a quo extricari explicariue ægrotus neqt. sic Plinius in epistolis: q̃ maturius sime inexplicabili morbo liberari

Olim.

Veternº. Letargº Subena.

de me cognoscite. furcifer iste uenenũ p̃sentariũ comparare sollicitus: cẽtũq; aureos solidos offerẽs p̃cium, me non olim conuenerat: quod ægroto cuidã dicebat necessarium: qui morbi ĩextricabilis ueterno uehemẽter implicatus: uitæ se cruciatui subtrahere gestiret. At ego perspiciens malum istum Verberonem blatterantem: atq; inconcinne causificantem: certusq; aliqd moliri flagitium: potionem quidem dedi: sed futuræ quæstioni præcauens: non statim præcium quod offerebatur accœpi: sed ne forte aliquis inquã istorũ quos offers aureorum: nequã uel adulter reperiatur: ĩ hoc ipso sacculo cõditos eos: annulo tuo prænota: donec altera die nummulario præsente comprobentur: sicĩ ductus signauit pecuniam: quam exinde ut iste representatus est iudicio. iussi de meis aliquem curriculo taberna prõptã afferre. & en ecce prolatã corã exhibeo uideat. & suũ sigillũ recognoscat. Nã quẽadmodũ eius ueneni frater isimulari potest. quod iste cõparauerit?

CRVciatui subtrahere. M. Tullius in tusculanis quæstionibus portum morborum dolorũ mortem esse refert. ita fortunæ iniurias & cruciatus quos ferre neque as defugiendos censet: hocẽ enĩ cunctis erũnosis præsto profugiũ sic Silius italicus. ultronea morte cruciatui se subtraxit uitamq; finuit inedia ob tedium claui isanabilis. sic corelius ualitudie iniqua conflictatus ex dolore pedum: cũ

Mors p fugium. eruatum

Ingens exide Verberonem corripere trepidatio. & in uicem humani coloris succedit pallor infernus. perq; uniuersa mẽbra frigidus sudor emanabat. Tũc pedes q̃ incredibiles cruciatus pateret sponte decessit: ne tantos dolores diutius sustineret. BLAterantem mendacia confingentẽ. & multa nõ tã stolide q̃ calide obloquentẽ homines in uerba prouectos nostri ueteres locutuleos & blaterones & linguaces insigniter dixerunt blaterare est confingere mendacia. item blacterare dicitur stulte & percupide loqui quod a græco βλαξ. originem dicit significat autẽ βλαξ. apud græcos stolidũ camelos quoq; cũ uoces edunt blaterare dicimus. CAVsificantẽ: Causas nouas cõminiscentẽ. & excusatões fabricatẽ. QuAEstiõi præcauẽs. ut. s. q̃stio haberi posset de hoc seruo. NEq̃ uel adulter. Numi neq̃ & adulteri dicũt uitiati reprobi. falsæq; mõetæ: quos & adulterios appellãt. scribit Plinius adulterinũ denariũ emi pluribus ueris denariis quo moneta falsa deprendit. SACculo. crumena saccus sacculus sacellus receptacula sunt numorũ. ex eodẽ genere est sacciperium: quo tamẽ noie maior quepiã crumena significat. PRAEnota. ideest in prime sigillũ annuli tui signatorii: quo signãda signãt plinius laudat priscorũ uitã tãq̃ innocẽtissimã in qua nihil signabat at nunc inquit cibi ac potus uindicãt annulo rapina claues quoq; ipsas signare nõ est satis. Mos hodieq; durat. ut aurei sacculo conditi annulo prænotentur. & per numularium explorẽtur probi sint an adulteri põderisq; legitimi. REpresentatus ẽ iudicio. Quẽ iussistis modis oĩbus sisti oportere. CVRriculo. cursim. TAberna. Medicinã intelligit. sic. n. plautus appellat medici tabernã. tales hoc tẽpore. tabernæ speciariæ noiant & speciarii aromatarii a speciebus uenalibus. sic. n. aromata uulgo dicunt: qua dictiõe & Macrobius & Hieronymus. & iurisconsultus utunt. PROlatã: scilicet pecuniã dictos ẽ. quippe ĩtelligimus medico adhuc in seruũ porãte allatã sibi id horæ eoq; momẽto pecuniã: quã proferens ecce inquit uobis exhibeo: ut noxa seruilis fiat manifestior. INSImulari ueneni: accusari de ueneno: sic enim ueteres dixerunt: ut ante diximus. FRATER. Corrigo alter: non potest inquit alter accusari de ueneno: quod seruus comparauerit: ipse enim noxius est. non alius uel dic/frater illius defuncti insimulandus nõ est ueneni per seruũ comparati: sed ipse seruus. COMparauerit. interrogatiue legendũ. CORrigere: corripuit inuasit. INuicẽ. In locũ. FRIgidus sudor. Ex formidine imodica sudore frigido homo perfundit. iuxta illud frigidus & toto manabat corpore sudor. Hippocrates. Galẽus. cor. celsus sudorẽ frigidũ pestiferum eẽ & maturæ mortis signũ eẽ pro

Blaterões Loquutuleii. Blataras. Blax. Numus. adulter. apud priscos nil signabat speciariº. species. aromata

sudor frigidus sudor salsus.

diderunt. Cur falsus sit sudor docet Aristoteles in problematis. a maximo uate dictum est scitissime. falsusq; per arrus sudor iit. IN certis alternationibus. Expressit affectum hominis conscii & sceleratiq; qui prensus. & rationibus confutatus cõmouet pedes alternatim ex titubatione: scalpit caput: & uerba parum explicata balbutit. PARtem scalpere capitis: Pro scalpebat: qui effœminati sunt & molles dicuntur digito uno caput scalpere. quod in põpeium dixit caluus. & a iuuenale. morsu satyrico usurpatum: qui digito scalpunt uno caput. præterea fontes scalpunt caput deprensi in crimine manifesto quod inficiari nõ quærunt: inter incertis alternacionibus cõmouere: modo hanc modo illam partem scalpere capitis: & ore semiclauso balbutiẽs nescio quas effamias effutire: ut eũ nemo prorsus a culpa uacuũ merito crederet. sed reualescẽte prorsus astutia cõstãtissime negare: & accersere mendacii medicum non desinit: qui propter iudicii religionem: cum fidem suam coram lacerari uideret: multiplicato studio Verberonem illum cõtẽdit redarguere: donec iussu magistratuũ: ministeria publica cõtrectatis neqssimi serui mãibus annulũ ferreũ depheẽsum cũ signo sacculi cõferunt: q̃ cõpatio p̃cedẽtẽ roborauit suspitionẽ primo: quod uerbum ab arceo nascitur. & enim alium accusare a maleficiis arcere est. cum genitiuo coniungitur. ut apud. M. Tullium maiestatis arcessitur. diuus augustinus in libro de mendacio. docet mendacium longe esse fugiendum & discerniculo quodam. octo genera mendacii facit. quod & in decretis canonicis. xxii. q. ii. copiosissime explicatum est. apud persas herodoto. & xenophonte testibus dicere mendacium erat criminosissimum: quorum filii tribus potissimum rebus instituebantur: equitare: arcu sagittas excutere: & uera loqui. uir bonus ut pu. Nigidius refert p̃stare debet ne mẽtiatur prudens ne mendacium dicat: namq; inter mendacium dicere & mentiri distat: qui mentitur ipse non fallitur: sed alterum fallere conatur. Qui mendacium dicit ipse fallitur: uerum mendacium dicere etiam sapienti aliquando concessum est: ut Quintilianus asserit: & diuus Hieronymus docet scribens: de officioso mendacio. CONtundit: Melius est legere contendit pro eo quod est instar uriget conatur. MInisteria publica. Ministri publici quales sunt apparitores. lictores. uiatores. sic dicimus ministeria ut seruitia pro ministris & seruis. ANNVlum ferreum. Apud ueteres annulis tantum ferreis utebantur: & ut auctor est Plinius longo tempore. ne senatus quidem Romanus annulos aureos habuit: unde & sponsæ annulus ferreus mitti solitus erat: isq; sine gemma. Qui ob legationem accœperant annulos aureos: in publico illis tantum utebantur: intra domos uero ferreis: & olim in ferreo annulo equites iudicesq; intelligebantur. Mox adeo promiscuum id esse cœpit. ut cum seruitiis quoq; communicaretur. Merito ergo & scienter dat nunc Lucius noster annulum ferreum seruo. ex ritu scilicet & more maiorum. refert idem plinius seruos ferrum auro cingere cœpisse: prisci apd nos anulum ungulum uocabant. græci dactylion appellant: a digito qui græce δακτυλος dicitur. Vnde & dactylotheca pro repositorio annulorum: & hoc est quod intelligi uoluit Plinius sic scribens. id græci a digitis appellauere condulum quoq; & condalium anulum dixerunt. Plautus in trinummo. Inter eos ne homines condalium te redipisci postulas. græci & nostri symbolum. sic apud Terentium symbolum dare. & de symbolis esse ad annulos refertur. qui pro arra collationis ad ientaculum siue prandium faciendum deponi solent. non me præterit symbolum dici collationem hoc est quod plures in unum conferunt. Vnde & symbolo apostolico inditum nomen: quo apostoli in unum contulerunt: quod unusquisq; sensit. Symbola quoq; in re militari nuncupantur. signa uel indicia. quæ unusquisq; dux distincta suis militibus tradit: ut si forte occurrerit quis de quo dubitetur symbolum probat: si sit hostis uel socius. apud Terentium quoq; exponere potes. sicut non parum multi exponunt. symbola pro collatoribus siue comesalibus: sic enim uulgo appellantur: quæ adolescentuli in unum pro rata conferunt: causa prandii uel cœnæ. uel ientaculi. Vnde hodieq; in usu est: collationem facere. pro ientaculum sumere: quoniam scilicet id ex collata pecunia plerunq; fieri solet: in decretis canonicis distin. xliiii. sic scriptum legitur non oportet clericos: ex symbolis: quæ uulgus comesalia appellat conuiuia celebrare. eadem conferta dicuntur. A symbolo dicitur eleganti uocabulo a symbolos. qui est immunis. & liber a symbolo conferendo: sicut sæpe in conuiuiis quæ fiũt ex symbolis collationibusq; complusculorum erit unus & alter qui nihil conferent. hi eleganter dicentur a symboli. Au. Gellius ne omnino ut dicitur immunes & a symboli ueniremus: conuectabamus ad cenulam. non cupedias ciborum. sed argutias quæstionum. ubi annotandum cupedias pro lautioribus eduliis. sicut suo loco copiosissime perscripsimus.

Scalpere digito. caput.

Effutire. Affamiæ

Arcessere Tria discunt persarum filii.

Mentiri. Mendacium dicere.

Ministeria anulus. ferreus. Vngulũ. Dactyliõ Dactylotheca.

Condulum. Condalium. Symbolum. Symbolum apostolicum. Symbolum militare. Comesalia. a symbolos. Cupedíæ

NEC rota. De rota græcienſi: q̃ inter dira tormentoꝝ genera anumeratur: ſupra dictum eſt: cuius & Plutarchus cõmeminit. ſcribẽs fuiſſe quoſdã tã inhumana crudelitate p̃ditos: ut iuberẽt rotã induci. & carnifices cũ ſecuribus expediri ad phocionẽ lacerãdã. Eculeus quoq; torméti genus eſt. cuius Seneca. Valerius. Cicero cæteri meminerũt. Quidã ardẽtẽ lamina cẽ tradũt: qua hoies cruciabiliter torquẽtur: equuleus dicitur puſillus equus ab equo diminuto uocabulo. M. Tullius i uerrinis. his equitabit equuleis. Plinius in. viii. qua ꝓpter ſurreptis ſtatim pullis i tenebris equarũ uberi aſinarũue equuleos admouẽt. NEC ſuccubuit igni. Inter crudelia barbaricaq; genera cruciatus eſt ignis: cui tormento: qui non ſuccubuit nulli ſuccũbet. Seuitia ut ſcribit Seneca libro ſecundo epiſtolaꝝ moraliũ cõmẽta eſt eculeos. cruces nucũ & tunicã illã alimẽtis igniũ illitã. & intextã hæc tunica optimo epitheto moleſta a Iuuenale & Martiale noĩatur. Inueniuntur aũt pleriq; patiẽtia ſiue duritia tormẽtoꝝ tãta p̃diti. ut torméta cõtẽnãt: ut exprimi ab eis ueritas ullo mõ non poſſit: Ideoq; q̃ſtioni nõ ſemp fidẽ habẽdã eẽ uere & prudẽter monet Vlpianus. HERcules. Ius iurãdum eſt. CIRca fas. Legẽdũ eſt cõtra fas. VENEnũ perẽptoriũ: Mortiferũ a perimẽdo peremptoriũ dictũ. Sic apud iuriſcõſultos. Titulo de iudiciis peremptoriũ edictum dicitur. ex eo qd perimat diſceptationẽ. Inter litigatores hoc eſt ultra nõ patiatur aduerſariũ tergiuerſari. Priſci peremptalia fulgura appellauere: q̃ ſupiora portenta perimunt. i. tollunt. GEſtiret. Cuperet. MEAE ſectæ cõuenire. Medicina ad ſalutẽ hoĩum nõ pernicié reperta eſt. proinde medicoꝝ ſectæ nõ cõuenit uenena propinare: quorũ ars oĩs ſtudiũ uigilantia eſt in ſalutaribus remediis dandis. ſic Hippocrates diſcipulos adiurat ne dolo malo ſcientes cupiã mortaliũ noxia medicamẽta propinent. Legimus apud iuriſcõſultos ad legẽ Corneliã de ueneficiis: qui malũ uenenũ necãdi hoĩs cauſa fecerit uel uẽdiderit uel habuerit pletendũ eẽ. & eiuſdẽ legis Corneliæ pœna afficiendũ: p̃terea ſenatus cõſulto effectũ eſt. ut pigmentarii pœna huius legis teneantur. ſi cui temere uenena dederint. NEC exitio ſed ſaluti. Omnibus mortalibus medicinã utiliſſimã eẽ celeberrimi auctores prodiderũt tãq; nullũ hoĩum gẽus nullus ſexus. nulla ætas ſit: q̃ nõ utilitatẽ ex medicina petat: cuius artis auctores accepimus deos. ſiue ut hæc infirmitas hoĩum haberet adiumẽta aliqua. Vel ſolatia ſiue tãtũ huic arti tribuere maiores. ut eã uix crederẽt humanis potuiſſe ingeniis inueniri. ſiue ipſa medicina p ſe ſacra res eſt. græce ιατροσ dicitur medicus. unde archiatros priceps medicoꝝ quo noĩe eſculapiũ inſigniter appellauere: tãq; p̃ſidẽ deũq; medicorũ. ut oſtẽdit Auguſtinus i tertio de ciuitate dei. uerius & melius a diuo Hieronymo archiater dictus eſt ſeruator noſter qui medicus eſt chriſtianoꝝ: & languentiũ animarũ p̃ſentiſſimus opitulator. in codice ĩperatorio Archiatros legimus priuilegiis ĩperatoriis decorari: ubi ridicule cõmentatores exponũt archiatros pro militãtes inermi militia. Caſſiodorus ait archiatros eẽ ſalutis magiſtros. VEREtes. Corrige uerens. i. timens. AB alio quopiã. Ideſt a medico alio inſincero & minus probo quales multi hodieq; reperiuntur: qui potionẽ mortiferã pro ſalutifera dare nihil uerebũtur accepta mercedula. unde fit ut medicus ſæpe capitalis exiſtat: & cũ ſoli medico hoĩem occidiſſe ſũma ĩpunitas ſit experimenta p mortes agunt: & uenena pro meditamẽtis uel inſcitia uel ĩprobitate propinãt. SOMniferũ madragoræ. Duo ſunt genera mandragoræ: mas & fœmina. candidus mas: nigra fœmia eſtimatur. Ferũt mala auellanarũ nucũ magnitudine. & effoſſuri cauent cõtrariũ uentũ. & tribus circulis ante gladio cõſcribunt. Succus fit & ex malis. & ex caule deciſo cacumine & radice. odor ei grauis. ſed radicis & mali grauior. mala maturata in umbra ſiccantur. ſuccus ex his ſole denſatur: uis mandragoræ ſomnifica eſt. pro uiribus bibentium: media potio cyathi unius. potu largiore. etiam moriũtur. Bibitur ante ſectiones uſtioneſq; ne ſentiantur. Quidam ſolo odore & olfactu ſomnũ quærunt. Scribit Auicenna in ſimplicibus mandragora ſomnum conciliari. & ſubetiam fieri eſſeq; medicamentum contra uigilias: quæ & ipſæ inter morborum genera numerãtur. Apud græcos celebre eſt. υπερμανδραγοραν καθευδεισ ideſt ultra mandragoram dormis mandragoræ ut inquit ſuidas υποτικοσ καρποσ η ληθησ ποιητικοσ. i. fructus eſt ſomnificus & obliuionis effector. Columella

Rota. Eculeus.

Equuleꝰ.

Tunica moleſta.

Perẽptorium.

Perẽptalia fulgura.

Iuſiurãdũ hippocratis.

Archiatros eſculapius.

Archiatri

De mandragora.

Vis ſomnifica.

Semihomo mandragora.

in libro de cultu hortorum ſemihominem mandragorã ſcite appellat propterea q radix eius ſimillima eſt homini. ut docet Auicenna & uulgo proditur. cæterum quãuis iuriſconſulti interdicãt ne pigmentarius mandragoram cicutam Aconitum aliaq; uenenata temere det. tamen hic medicus pro ueneno ſuccum illum mandragoræ habentem uim ſomnificam dedit cuius & ſi noxiæ ſunt uires non tamen mortiferæ ut ita obuiam iret improbitati ſerui geſtientis comparare mortiferum uenenum. non ab re eſt hoc in loco commemorare exemplum proditum a frontino in libris ſtrategematicon hannibal miſſus a carthaginenſibus aduerſus afros rebellãtes cum ſciret gentem auidam eẽ uini magnum eius modum mã dragora permiſcuit. cuius iter uenenum & ſoporem media uis ẽ. tunc prælio leui commiſſo ex induſtria ceſſit. nocte deinde intempeſta relicto intra caſtra uino infecto fugam ſimulauit cunq; barbari occupatis caſtris in gaudiũ effuſi medicatum merum auide hauſiſſent. & in modum defunctorũ ſtrati iacerent reuerſus cœpit eos ac trucidauit. GRauedinis compertæ. Cõſimiliter Plinius de mã dragora loquẽs inquit: ſic quoq; noxiæ uires grauedinem afferũt: etiam olfactu. Vtrobiq; grauedo ponitur pro torpore marcido & capitis grauitate ſomnulẽta. Alias grauedo ſignificat diſtillationem humoris ex capite: quæ teſte. Cor. Celſo nares claudit uocẽ obtundit tuſſim ſiccam mouet. Hippocrates græciq; coryxas nominant. Vnde grauedinoſi dicti huic morbo obnoxii: ut in commẽtariis Tuſculanarum queſtionum uberius ſcripſi. CERtum extremæ pœnæ. Sic ueteres loquuntur. ut certus fugæ certus ſpei. extrema pœna ponitur pro ultimo ſupplitio. Vltimum autẽ ſupplicium mortem ſolam interpretamur: ut docent iuriſconſulti titulo de pœnis. PVER meus. Lego meis. ut ſit meis manibus temperatam. Quæratis cauſas alias. Cum ego potionem mandragoræ ſomnificã tantũ dederim. ſi mortuus eſt. mortis cauſa aliunde eſt: quã ego neſcio. ADOrante: Orante cauſam agente: adorare enĩ apud antiquos ſignificat agere. unde & legati oratores dicũtur qa mandata populi agunt. auctor feſtus Põpeius. M. Varro ab ore orare. & oratores. & orationẽ dici ſcribit. ITVR. Scilicet ab oibus. ſic Virgilius iturĩ antiquã ſiluã. COPERculo capuli. Tegumẽto orificioq; ſepulchri. de capulo & capulari ſene. & capulari reo iã dictũ eſt. COMmodũ. Tũc iã illo momẽto illo tẽpore. ut ſæpe apd hũc ſcriptorẽ. POSTliminio mortis. Sic & iſloridis uelut ab inferis poſtliminio domũ rettulit. de poſtliminio ſupra ſatis multa. VERbis ĩpar. i. q uerbis explicare nõ poterat. nec dicẽdo æq̃re gaudiũ intimũ: quo afficiebat ſenex exĩprouiſa ſalute filii. FERAlibus amiculis. Amicula feralia ſunt ueſtimenta: quibus cadauera defunctoq; ueſtita in ſepulchro conduntur: ſcribit Plutarchus in problematis. q mortui corpus albis ueſtibus induebatur. ob puritatem. quippe color albus ſolus ſincerus. ac purus minimeq; infectus eſt. ſic & defunctus uidetur eſſe factus quiddam ſimplex & purum omniq; mixtione ſecretũ: unde & in luctu mulieres albis ueſtibus amiciebantur. Amicula tus dicitur a ſolino indutus amiculo & ueſte. INSTRIctus. Faſceatus. & quaſi uinculatus. OBDItus. Septus opertuſq; obdere eſt operire. IN mediũ nuda ueritas. Tanta uis ueritatis eſt: ut improbitate malorum depreſſa tamen emergat: ut intercluſa reſpiret. Vt oppugnari poſſit: non poſſit expugnari. nec diu deliteſcere. Meritoq; uetus poeta ueritatem temporis filiam eſſe dixit: ueritatis oratio ſimplex eſt. ut ĩquit Seneca. In tabula cebetis ſcriptum legimus q ἀλήθεια. i. ueritas παιδείας hoc eſt diſciplinæ eſt comes. in conſilio darii regis pronunciatum eſt ueritatem omnibus antiſtare eam fortiſſimam iudicari. quia nihil contra eam iniquitas ualet. & cũ cætera qnæ fortia uidentur mortalia citoq; deficientia probentur: ueritas & immortalis eſt. & ſempiterna auctores. Eſdras & Ioſephus.

Hiſtoria remotior

grauedinis cõpertæ famoſũ: & morte ſimillimi ſoporis efficacẽ: nec mirũ deſperatiſſimũ iſtũ latronẽ certũ extremæ pœnæ: q more maiorũ in eũ cõpetit: cruciatus iſtos ut leuiores facile tolerare. Sed ſi uere puer meis temperatam manibus: ſumpſit potionẽ. uiuit: & quieſcit: & dormit: & protinus marcido ſopore diſcuſſo remeabit ad diem lucidam: quod ſi uere peremptus eſt: ſi uere morte preuentus eſt: quæratis licet cauſas mortis eius alias. Ad iſtum modum ſenio re adorante: placuit: & itur confeſtim magna cum feſtinatiõe ad illud ſepulchrum: quo corpus pueri depoſitum iacebat: nemo de curia: de optimatibus nemo: ac ne de ipſo quidẽ populo quiſq; qui non illuc curioſe confluxerit. Ecce pater ſuis ipſe manibus: coperculo capuli remoto: cõmodum diſcuſſo mortifero ſopore: ſurgentem poſt liminio mortis deprehendit filium: eũq; complexus artiſſime: uerbis impar: præſente gaudio producit ad populum: atq; ut erat adhuc feralibus amiculis inſtrictus: atq; obditus: deportatur ad iudiciũ puer. Iamq; liquido ſerui nequiſſimi: atq; mulieris nequioris patefactis ſceleribus: procedit in medium nuda ueritas: & nouercæ qdẽ perpetuũ indicitur exilium ſeruus uero

Grauedo

Grauedinoſi.

Vltimũ ſuppliciũ

Adorare Orator ab ore.

Amicula feralia cãdida.

Veritas filia temporis.

PATIbnlo suffigitur: In crucem tollitur. Antiqui gaballum dixere crucem & patibulum. M. Varro. Nos barbari qui innocentes in gaballum suffigimus. Alias patibulum dicitur sera. qua hostia occluduntur. a patendo. ꝙ hac remota ualuæ pateant. Supplicium autem patibuli infame esse & seruile docet Lactantius in quarto. Patibulatum pro crucifixum dixit antiquitas. FABVlosa fortuna. Qualis in tragœdiis spectari solet. & tragici stili materia est. POST orbitatis periculum. Periclitatus est senex. ne duobus filiis eodem tempore orbaretur: nam si ille sepultus uere mortuus fuisset: alteri quoq; erat pereundum: sentētia iudicum condemnatoria: & capitali. NVLLO uendente cōparauerat. Festiuiter dictū de eo qui asinum abduxerat: & suū fecerat sine emptione. Hortulano. n. in publicum carcerē deducto miles asini possessor factus ē: acquisiuitq; rei inemptæ dominium militari scilicet impotētia. & ui. XI. denarii. Luciāus scribit militem uendidisse asinum πεντε και εικοσι idest uiginti quinq; drachmis atticis. DIVES dominus. Lucianus. ΟΔΕ ὠνησαμενος θεραπων ην αρδρος σφοδρα πλουσιου πολεως τῶν εν μακεδονια της μεγιστης θεσσαλονικης idest emptor asini seruus erat uiri ualde opulēti. ex thessalonica maxima ciuitatum ī macedonia. PISTOR dulciarius. Lucianus εἰχε αδελφον συνδουλον αρτους πεττειν και μελι πηκτα κιρναν επισταμενον idest habebat hic fratrem conseruum: qui panes conficere & cibaria ex melle concinnare sciebat. pistor dulciarius is dicitur. qui dulcia conficit. & mellita cibaria. quæ græce dicuntur μελιπηκτα qualia sunt & bellaria de quibus. M. Varro. Gellius. Macrobius. sic scripsere. ea maxime sunt mellita. quæ mellita non sunt dulcibus enim cum pepsi societas infida. quibus uerbis inest hic intellectus. ea maxime mellita idest iucunda haberi: quæ non sint mellita idest melle cōcinnata. quoniam dulcia & ex melle composita non faciunt ad pepsim idest concoctionem. sicut autem dulciarius a dulcibus eduliis dicitur. sic & lactarius qui ex lacte facit lacticinia. quæ uocant: Lampridius helio gaballum scribit habuisse dulciarios & lactarios: qui omnia coquorum edulia exhiberent. ex dulcibus. & lactariis. ubi lactaria significantur lacticinia. ut uulgus appellat: quæ Cor. Celsus lactantia uocat sic scribēs. aluum mouent mel crudum. lac lactantia omnia. Pistores uero dicuntur. qui panem faciūt. Antiquitus hoc uocabulo nominabantur. qui far piscebant. Pistores non fuisse Romæ ad persicum usq; bellum testis est Plinius. scribens ipsos quirites panem fecisse idque mulierum opus fuisse: libro tertio digestorum scriptum legimus. fuisse Romæ: collegium pistorum. græce αρτοποιος dicitur pistor. ALTER coquus. ταοψα τῶδεσποτη εσκευαζε idest obsonia domino concinnabat. ueteres Romani. coquos non habuerunt in seruitiis. eosque ex macello conducebant: quod ex Plautina lectione sat notum est. mox coquos inter seruos habere cœperunt. quos singulos pluris q̄ equos emebant. idque in conquestione luxus auctores graues censoria oratione castigant: a quibns proditur coquum illum plurimi solitum estimari: qui peritissime censum domini mersisset. Coquum & pistorem apud antiquos eundem fuisse accepimus: græce dicitur οψοποιος. De coquo Liuius hæc. Tum coquus uilissimum antiquis mancipium & æstimatione & usu in precio esse. & quod ministerium fuerit. Ars haberi cœpta. Plato in gorgia coquinariam uocat adulationem medicinæ.

SVCCVVM. Pro succorum. multa enim apud priscos reperiuntur. secundi & quarti ordinis indifferenter usurpata. ut senati & senatus ornati & ornatus lecti & lectus. sic succi & succus. unde pluraliter succuum pro succorum. græci ευχυλα uocant και κακοχυλα cibaria boni succi. & mali succi. Cor. Celsus inter res euchylas numerat triticum siliginem omnem uenationem uinum dulce. uel lene. inter cacochylas uero legumina ponit & salsamenta. & ueterem caseum. Hic nutrimenta succorum accipi uidentur pro embāmate & intinctu. nam græco uocabulo embāmata. latino intinctus uocant liquores sapidissimos: quibus pulmenta condiuntur quibus bucellæ panis & obsonia intinguntur: uulgus sapores appellat. gulæ prorsus irritamenta. quorum Columella. Plinius. cæteri meminere: Quidam legunt intrimentis: ab eo uerbo de quo est illud prouerbiale quod intristi tibi cxedendum est. hinc intrita Catonis. & ut inquit Donatus. intrita dicitur cibus in mortario factus.

Gaballus
Patibulū
Patibulatum.

patibulo suffigitur: & omniū consensu: bono medico sinuntur aurei opportuni somni p̄ciū: & illius quidē senis famosa atq; fabulosa fortuna prouidentiæ diuinæ cōdignum accœpit exitum: qui momento modico: īmo puncto exiguo post orbitatis periculū adolescentium duorū pater repente factus est. At ego tūc temporis talibus fatorū fluctibus uolutabar. Miles ille: qui me nullo uendente: comparauerat: & sine p̄cio suū fecerat: tribuni sui præcepto debitū sustinens obsequiū: litteras ad magnum scriptas principem Romā uersus perlaturus uicinis me quibusdam duobus seruis fratribus undecim denariis uendidit. His erat diues admodum dominus. At illorum alter pistor dulciarius: qui panes & mellita concinnabat edulia. Alter coquus: qui sapidissimis nutrimentis sucuū: pulmenta

Pistor dulciari⁹.
lactarius.
Lactaria lacticinia
Pistor.
Coquus ex macello.
coqnaria
Euchyla.
Cacochyla.
Embammata.
Intictus.
ītrimēta.
Intrita.

Conditū paradoxon.

CONdita. Media producta pronūciandū. a cōdio cōdita deriuātur. unde & cōdimēta. & cōditiones & cōdituræ inclinātur: apicius. cōditi paradoxi cōpositionē celebrat. quo uocabulo significatur genus sibi siue potionis cōdimētis uariis cōcinnatū: Idē cōditū melizomū uocat. iusculū ex mellis despumati mixtura cōfectū. Quod & ipse docet & nomē ostēdit. μελι. n. græce mel. & ζωμος ius. annotandū dici ab apicio cōditū neutraliter noīe secundi ordinis substātiuo.

Melizomon.

cōpluria.

VASA cōpluria. M. Cato. Pu. Nigidius. M. Varro. cæteriq; scriptores uetustissimi pluria & cōpluria dictitabāt. q̄ nos plura & cōplura dici mus: qn etiā asinus capito uir doctissimus. epistola quadā ratiōes grāmaticas posuit p̄ quas docet pluria latinū eē: plura barbarū: idque nomē simplex eē. nō cōparatiuū. Ab eo qd̄ est cōpluria aduerbium factū est cōpluries: ut docet Gellius in quinto. M. CAto compluries inquit multi simul ad hostis trāsfugere: cōpluries ī iperato rē ipetū fecere. PRAEstinarant: Emerant. ADscisco: Assumor.

cōpluries

TERtius cōtubernalis: Festiuiter dictū de asino adscito in cōtuberniū duoꝝ fratrū. ut pinde quasi tertius cōtubernalis haberetur.

condita uapore mollibat: unico illi cōtubernio cōmunem uitam sustinebant: meque ad uasa illa compluria gestanda præstinarant. quæ domini regiones pluscula pererrantis: uariis usibus erāt necessaria: adsciscor itaque inter duos illos fratres tertius contubernalis. Haud ullo tempore tam beniuolam fortunam expertus. Nam uespera post opiperas cænas: earūque splendidissimos apparatus: multas numero partes in cellulā suam mei solebant reportare domini: ille porcorum: pullorū: pisciū: & eiuscemodi pulmētorū largissimas reliquias. Hic panes: crustula: iucunculos: hamos: lacertulos plura scitamēta mellita: q cū se refecturi: clausa cellula balneas petissent: oblatis ego diuinit⁹ dapib⁹

MVLtas partes: Lucianus reliquias dixit sic scribens. μετα το δειπνον του δεσποτου πολλα λεψανα ἀμφω εκομιζομ. i. post cænā deinde multas reliquias ambo reportabāt: De partibus cænæ. & eduliorū superius copiose sciteq; differui. MEI domini: Pistor dulciarius. & coquus. ILLE porcorū: Coquū significat. Luciānus. ομοιως κρεων και ιχθυων. i. hic quidē carniū & piscīū. οδε αρτων και πλακουντων. alter autē panis. & placentarū. HIC panes: Pistor dulciarius. CRVstula. A lucio nostro crustula dici uidentur. quæ a Luciano græce πλακουντες. i. placentæ. sunt enī crustula edulia mellita operisq; pistorii. quoꝝ Oratius. & Iuuenalis cōmeminerūt: de quibus Lucilius gustaui crustula solus. obiter corrigendus est publicus error grāmaticorū: qui crustū a crusta ita distingunt ut crustum neutro genere dicatur edulium. sitq; pars eoꝝ quæ comedi possunt. fœminino uero crusta sit eoꝝ quæ nō comeduntur. ut ligni & lapidis. & gelu. sicut apud Virgiliū. cōcrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. nos uero obseruauimus apud eruditos crustas non minus dici de eduliis q̄ de his q̄ non manduntur: quod cum alii tum maxime Plinius noster ostendit longe opinor q̄ grāmatici omnes doctior elegantiorq; cuius in præsentia exemplum unum suppetit. qui in. xix. de papauere scribens sic inquit. hoc & panis rustici crustæ inspergitur. adfuso ouo inherens. ubi inferiorem crustam apio gitq; ceriali sapore condiunt. Hadrianus imperator inter cibos unice probabat tetrapharmacū quod erat de phasiano sumine perna. & crustulo. unde & nomē. est enim tetrapharmacū cibi genus. ex eo dicti q̄ ex quattuor p̄ciosis obsoniis constabat: sicut pentapharmacū edulii genus est ex quinq; cōfectū quod reperisse dicitur. helius uerus Romanus iperator auctore spartiano. hoc est sumen phasianus pauo crustulata & apruna. ubi annotādū crustulatā fœminino genere dici qd̄ & crustulum in differēter. IVCVNculos. Cibus signatur ex opere dulciario. qui ad similitudinē iuncorū. ut opinor figuratus inde nomē mutuatur. quales hodieq; in opere pistorio uenales cōspiciūtur. proinde iunculos legēdū est. uel intellige opus lactariū siue lac coagularū instar metæ formatū iuncis inclusum: quæ meta lactis dicitur epigrāmatistæ uulgo iuncata a iuncis noīatur. HAmos lacertulos: Noīa sūt opis pistorii a similitudine nūcupata. Apud nos ex saccaro. & ouis & farina purissima fiunt huiuscemodi hami. figura incurua & orbiculata. quoꝝ opificinæ prope peculiariter sunt sanctimoniales. lacerti sūt pisces quoꝝ mētio apud Plinīū & reliquos frequēs ad quoꝝ effigiē dulciarii panes formati appellantur lacerti. & diminutiue lacertuli. nil ꝓhibet hoc nomē deduci posse a lacertis ruresstribus qui oībus noti sunt de quibus & poeta. Nunc uirides etiā occultāt spineta lacertos: nā sicut illi intereūdū sinuantur atq; flectuntur. Ita & mellita panificia tortuosa finguntur: q̄ uulgus a similitudine incurui brachii brachialia nominitāt: unde & lacertulos a lacerti nostri similitudīe noīatos eē crediderim. hæc tamē arbitraria sint & pro cuiuslibet aio accipiātur. SCItamēta: Edulia sunt ex eo dicta. q̄ sciti saporis sint: hoc ē egregii & p̄cellentis. Macrobius in ultimo saturnaliū. apud popinatores inqt pleraq; scitamētorū cernimus ꝓposita ampliora specie q̄ corpore. ubi scitamēta significātur iucūdiora pulmēta. & si mēdose legitur ī codicibus Macrobii hæc dictio. Apud. Au. Gelliū p̄ trāslationē posita leges scitamēta decenter ꝓ exornationibus & uenustatibus orationis. q̄ in collocādis uerbis si īmodice usurpentur nō carent neuo reprensionis. REFecturi: Corpora refocillaturi recreaturiq; primo balneo mox cibo.

Cruſtula

Error grāmaticoꝝ Cruſtū. Cruſta.

tetrapharmacum.

Pentapharmacum.

Cruſtulata.

Iunculi.

Meta lactis.

Lacerti pães dulciarii.

Scitamēta.

AFFATIM saginabar: Large & habundanter saturabar. FVRAtrinæ artificiũ: Furacitatis ac rapinæ solertia. Furatrinã dixit nomine substantiuo ea forma. qua moletrina. ferratrina fœtutrina dicit ueteribus: Furatrinus dictus est mercurius. TIMIDE & parce: Lucianus καμου ετι εν φοβω και φειδοι κλεπτοντος. i. me cũ timore & parcitate prãdium surripiente. PARtes opimas: Lucianus. καλλιστα των μεριδων κατετρωγον. i. pulcherrima partiũ deuorabam. ABLIguriebam: Ligurire unde abligurire significat suauiora quæq; destugare. αποτου λιγουρου. sic enim græci suaue appellãt. Auctor Donatus: unde & liguritores dicti gulosi. quos antiqui catilones appellãt: propterea ꝙ catulinã carnem in epulis lautioribus celebrem fuisse. & in cænis deorum põi solitam Plautus Pliniusq; notificãt: hinc a Lucilio Satyrico piscis lup⁹ catillo dictus quasi liguritor quia. s. stercus proxime ripas tyberinas ĩsectaretur.

Furatrĩa.

Ligurire

liguritor

Catilões

affatim saginabar. nec enĩ tã stultus eram: tãq; uere asinus: ut dulcissimis illis relictis cibis cænarem asperrimũ fœnum: & diu quidem pulcherrime mihi furatrinæ procedebat artificium: quippe adhuc timide: & satis parce subripienti: de tam multis pauciora: nec illis fraudes ullas in asino suspicãtibus. At ubi fiducia latendi pleniore capta: partes opimas quasq; deuorabã: & iucundiora eligens abliguriebam dulcia: suspitio non exilis fratrum pupugit animos: & q̃q̃ de me nihil etiã tum tale crederent: tamen cotidiani damni studiose uestigabant reum: illi uero postremo etiam mutuo sese rapinæ turpissimæ criminabãtur. Iamq; curam diligentiorem: & acriorem custodelam: & dinumerationem adhibebant partium: tandem denique rupta uerecundia: sic alter alterum compellat. Ad istud iam neque æquũ: ac ne humanũ fidem minuere quidem cotidie: ac partes electiores subripere: atque hiis diuenditis: peculium latenter augere: de reliquis æq̃ uindicare diuisionẽ: si tibi dẽiq; societas ista displicet: possumus omnia quidẽ cætera fratres manere. Ab isto tamẽ nexu cõmunionis discedere: nã uideo in ĩmensum procedẽtem querelã: nutrire nobis ĩmanẽ discordiã. Subiicit alius laudo istam tuam mehercules: & ipse constantiã quod furatis clanculo partibus præuenisti quæremoniam: quam diutissime sustinens: tacitus ingemiscebã: ne uiderer rapinæ sordidæ meum fratrem arguere: sed bene ꝙ utrinque secus sermone prolato iacturæ medium queritur: nec silentio procedens simultas

FRAtrem: Lege fratrum. MVTVO criminabãtur: κλεπτειν ο ετερος τον ετερον και αρπαγα των κοινων και αναισχυντον ελεγον. i. alter alterũ furacem eẽ & raptorem eorum quæ cõmunia forent inuerecundum criminabatur. Anticategoriã uocant mutuam criminationẽ rhetorici doctores. CVSTOdebã. corrige custodelam. i. custodiam ut supra. DINVmerationẽ partium. Electioꝝ. s. ex eduliis. Lucianus μεριδων αριθμος εγινετο. i. numerus partium habebatur. AD istud. Lego at istud est enim particula hæc inceptiua. & ut inquit Donatus pricipium increpatiõi aptum. proinde frater fratrem furti criminaturus scite exorditur a particula obiurgatoria & increpationi accõmodata.

Anticategoria.

At.

PECVlium augere. Signate locutus. cum peculium proprie seruorum dicatur essentq; pistor: & coquus ĩ famulicio domini opulenti. Peculiosos uocant seruos habẽtes peculium copiosum. peculiares res dicuntur iureconsultis ad peculium seruile pertinentes. AEQuam uindicare diuisionem: criminatio fraterna qua frater accusat fratrem ꝙ clam augeat peculium ex partibus edulium sureptis. dein ex reliquis quoq; existentibus uendicet dimidium lucri pro rata. OMNIA cætera fratres manere. Figurata elocutio: & uetus: pro in omnibus cæteris rebus possumus seruare fraternitatem. NEXV communionis. Possumus inquit agere de communi diuidundo. & hunc nexum uinculumq; societatis dissoluere. ne ex fraterna concordia exoriatur immanis pestiferaque discordia.

Peculiosus.

Peculiaris res.

SVBIICIT alius. Anticategoria est & mutua accusatio. qua se uicissim fratres incessunt. dum alter alterum credit habere furtificas manus. PRAEVEnisti querimoniam: quasi dicat nisi tu prior conqueri cœpisses: ego iam hoc ipsum facere destinaueram: & querimoniis expostulare tuas sordidas rapinas. ARGVERE rapinæ: accusare de rapina: cum genitiuo iungitur sic apud Plautum ait alcumena probri stupri: dedecoris a uiro argutam meo. VTRINQue secus. & abste & a me.

Anticategoria.

Arguere rapinæ.

IACTERE medium queritur. ego sic emendo. iacturæ remedium queritur: alioqui nullus sensus nulla latinitatis elegantia. NEC. Lego ne. istæ interdum minutiæ remorantur lectores atque perturbant: quominus uerum sincerumq; intellectum assequãtur: proinde hæc nostra etiam in minimis curiositas minime uideri debet reprehensibilis. cum nõ solum eruditulis & ingeniosis sed etiã hebetioribus. & brutis ista scribant: quoꝝ titubantia adminiculis omnibus est erigenda fulciendaq;.

Eteocleæ contentiones.

ETEOcleas cõtentiones:capitales & acerbas ab eteocle qui fratrẽ polynicẽ odio exitiali infectatus est.cui struxit insidias:quẽ uita priuare & regno uiribus oĩbus neruisq; cõtẽdit. cũ quo post dira bella & nefanda depugnãs cõflixit amboq; pari fato occubuere. quoꝝ odiũ nec quidẽ post obitũ restrictũ est:cũ ignis quoq; rogi:quo cremabantur.scissus sit flãma diuisa atq; resiliente.ut canit papinius ĩ.xii. thebaidos.hinc Lucani illud scinditur in partes geminoq; cacumine surgit thebanos imitata rogos: ob hoc inimicitiæ cõtentioneſq; fratrũ exitiales ac pestiferæ dicũtur eteocleæ: sctibit Aristoteles ĩ.vii. politi.prouerbiũ eẽ.q; fratrũ cõtẽtiones & iræ sunt acerbissimæ: & qui se nimiũ amãt. hi se nimium oderũt:qd uerũ eẽ demõstrat eteocles thebanus.Plato quoq; libro. xi.de legibus refert. nihil pnitiosius eẽ filiis parẽtũ ĩprecationibus easq; aduersus filios a diis exaudiri:ideoq; etheoclẽ & polynicẽ dissidio & cõtẽtionibus capitalibus iter se dissidisse:qm̃ pr̃ oedipus cõtẽptus a filiis ea illis ĩprecatus ẽ: q̃ exaudita a diis effectaq; apd oẽs ferũtur: græce dicit̃ p puerbium οἰδὶ ποδοσαρα.i.oedipodis imprecatio:meminit huius diræ deuotionis paternæ in filios. & statius ĩ prĩo thebaidos. ubi oedipus talia ĩpcat.l.media in fratres gñis cõsortia ferro dissiliãt datartarei regina barathri qd cupiã uidisse nefas. DEIErant:ualde iurãt de iuriũ dicitur ius iurandũ. COMmunis dispendi:damni quod utriq; fratrum cõmune erat. PAstus electiles:escas p̃ciosiores. HARpiæ phineias dapes:ex lectione poetarum:& maxime uirgilii notum est quẽadmodum harpiæ mensas phinei archadiæ regis contactu in mundo & uentris illuuie fœdauerunt ciboſq; ei obcæcato.tantisper inuolantes dirripuerunt donec expulsæ ab argonautis ad insulas strophadas confugere: quarum formam poeta graphice scienterq; describit illis uersibus/uirginei uolucrum uultus fœdissima uentris proluuies:uincæq; manus & pallida semper ora fame.græce dicuntur ἁρπυιαι ἁρπακτικαὶ λαι.ωορεσ· harpyá græce rapina dicitur.unde & a rapacitare inditum nomen: ideo uolatiles figurãtur:q̃ omnis rapina teste fulgentio ad uolandum sit celerrima.Tres uero tradũtur:quia primum sit aliena concupiscere:secundum concupita inuadere.Tertium celare quod inuadit.Apollonius duas tantum esse tradit:eaſdem iouis canes nec non & furias esse tradunt: unde etiam epulas abripere dicuntur:quod est furiarum:hinc elegãter Oratius dixit gulam dignam rapacibus harpyis intelligi uolens Gulones esse dignos:quibus harpyæ furtim inuolantes edulia subriperent: in ipsõ edendi desiderio & epularum apparatu:sicut phineias dapes diripiebant.ἁρπαζω græce est rapio.ἁρπαγη rapina.ἁρπαξ rapax/hinc Plauto dictum aurum arpagatum.pro furto subductũ.item arpax amor pro rapax:homerus harpyarum uocabulo procellas scite nuncupat.harpagones ex eadem origine dicũtur manus ferreæ:siue instrumenta uncinum habentia/quibus naues capiuntur/continenturq;. LIBERAlibus cænis:Largioribus & homine libero dignis. AFFAtim:Large abunde copiose aduerbium est:quod auctore Gellio prima acuta pronunciatur:iuñgitur cum genitiuo. ut affatim lignoꝝ est apud Liuium.& apud Plautũ.alioꝝ est affatim qui faciant. OBESA pinguitie:Pingui pinguitudine:pingue ping:uedo pinguitudo pinguities in eodẽ significatu indifferẽter a doctis usurpãt/errorẽ seruianũ euidenter refellimus in notis seruii tradentis neq; pinguedinẽ neq; pinguitudinẽ eẽ latina uocabula.de obeso iam diximus.qd neuius pro gracilento posuit.cũ in usu quotidiano sit,p uberi & pingui/dicit̃.n.obesus.quasi ob edendũ pinguis factus. ARVIna succulenta:Succosa pinguedine aruina est pinguitudo &,pprie est id durũ pingue:qd est inter cutẽ & uiscus.ut ex auctoritate Suetonii docet Seruius enarrãs illud Maronianũ/aruina pingui subigũt in cote secures/arbilla priscis dicta est aruina.i.pinguedo corporis/apud Liuiũ memoratur Cornelius cognomento aruina/opinor credo a corporis succulenta pinguitudine.Lucianus de hoc scribens inquit.σωμακαλον ἐγεγονει.καὶ τοἑρμαεπαρθουσηι τηι τριχὶ απεστιλβον ideſt corpus pulchrum mihi factum est corium florenti pilo relucens. VASTItate tergoris: obesitate dorsi. Lucianus.μεγαρμε καὶ πιομα ορωμτοσε ideſt magnum me pinguemque cernentes. MOLLIueram: Molle leuigatum lucidũ reddiderã qualis fieri solet ex pinguitudine. FOEnũ: Lucianus dixit ordea.hoc est τα κριθιναἀ.

Eteocleas nobis cõtentiones pariat. His & similibus altercati cõuiciis:deierant utrique: nullam se prorsus fraudem: nullam denique surreptionẽ factitasse. Sed plane debere cunctis artibus cõmunis dispendii latronem inquiri:nam neque asinum: qui solus interesset: talibus cibis affici posse: & tamen quotidie pastus electiles comparere nusquam:nec utique cellam suam: ĩmanes iuolare mures:uel muscas:ut olim harpiæ fuere:quæ diripiebant phineias dapes. Interea liberalibus cænis inescatus: & humãis affatim cibis saginatus corpus obesa pinguitie compleueram:corium aruina suculẽta molliueram: pilum liberali nitore nutriuerã: sed iste corporis mei decor pudori peperit grande decus:insolita nãque tergoris uastitate cõmoti:fœnũ prorsus intactum cotidie remanere cernentes:iam totos dirigunt ad me omnes animos; & hora consueta:

VElut

VElut balnea petituri:Et græco ωσ εισ το βαλαριον απιρτεσ hora autem balnei erat pomeridiana. PER cauernam:Lucianus προσ βαλοντεσ οπη τιρι τα ομματα τησ θυρασ idest apponentes oculos ad hostii cauernam/græce οπη dicitur cauerna:Vnde opobalsamum dici autumat egesippus in quarto.quoniam per οπασ idest cauernas distillat paulatim humor balsami incisis uirgultis nam & plinius quoq; refert incidi uitro lapide osseis ue cultellis ramos balsami. succũq; e plaga manantem colligi lanis/quem opobalsamum uocant.proinde uel a cauerna quæ græce οπυ uel a succo qui οποσ dicitur/opobalsami nomen deductum est. HEbetis iumẽti.Tardi asini. LIberalis cachinnus:Solutior risus. Est autẽ cachinnus uerbum secundũ onomatopoeiam fictum a sono risus Quod & porphirio interpres oratiaus tradit. COgnito:Cum cognouisset quam ob rem tam effuse rideret. Adusq; intestinorum dolorem:Expressit rem naturalẽ: & pene quotidianam/ut scilicet homini ex nimio risu liberaliorique cachinno doleant intestina/cogaturq; impositis ad sinistrum latus manibus coercere exultantẽ dolorem:& enĩ lyen q & splen dicitur domicilium risus est in sinistro latere: & ut auctor est plinius noster intemperantia ioci & risus constat lyenis magnitudine: hĩc illud persianum sed sum petulanti splene cachinno sunt qui putẽt exempto lyene adimi simul & risum.in eodem ẽ peculiare cursus impedimentum quãobrem inuritur cursoribus laborãtib⁹. COram arbitratur: Præsens spectat: nam ut inquit plautinus miles: pluris ẽ oculatus testis unus q̃ auriti decem. REnidentis:Modo arridentis alias splendẽtis. GAVdio præsentium.Cum præsentes gaudibundos uiderem/ob id ipsum alacrius securiusq; humanas dapes esitabã. DVci me iussit.Luciãus.κελευει με εισο αγεσθαι εισ το εκεινου συμποσιον επειτα τραπεζαν μοι παραθειναι.i.iubet me duci in conuiuiũ.& mensam apponi. Illibata:Signat neq; semesa edulia:neq; reliquias ciboꝝ sibi apposita fuisse.sed fercula integra:intacta ingustata/qualia scilicet ipsi domino apponunt. BELlule suffarcinatus. Bene fartus ac distentus largitate escaꝝ bellissimaꝝ.Sic enim Terentius ex persona serui unũ quodq; quod quidẽ erit bellissimũ carpã:qd exponẽs Donatus proprie bellissimũ dici ait.unde & hmõi ad irritandã gulã cibi bellaria dicunt.bellule autẽ diminutiuũ aduerbiũ est a bene.qd facit belle & bellule. ESVrienter.Famelice auide aduerbiũ est.ab esurio ut a sitio sitienter. ABhorreret asinus:Cuiq; animãti ut docet aristoteles in.x.ethicoꝝ.est propria uoluptas & sua:qd intuenti facile liquet/uidemus enim aliã eẽ uoluptatẽ equi aliã asini.aliã hominis/proinde scite inquit Heraclitus.ονουσ συρματα αρελεσθαι μαλλον η χρυσον/ηλιον γαρ χρυσου τροφη ονοισ:idest asinos magis fœnũ optare q̃ auꝝ & asinis pabulum esse auro dulcius.Verum huic nostro asino non fœnum & ordeaceum pabulum tam cordi erat.q̃ humanæ dapes:& ganeata cibaria:quibus naturaliter abhorret palatum asininum. Crassum illum qui agelastus est cognominatus ob frontem seueriorem:& mores austeriores risisse semel in uita.Lucillius ait.cum asinum uidisset carduos comedentẽ.de quo dictum est festiuiter.similem habent labra lactucam. LAsere infectas.Præcioso succo cõditas/laserpiciũ uirgultũ est clarissimũ qd græci silphion uocant.in cyneraica prouincia repertũ:hinc Catullus cyrenas laserpiciferas cognominat:huius succum uocant laser magnificum.in usu ciboꝝ medicamentisq;: & ad pondus argenti denarii pensum.de quo multa plinius noster uolumĩe undeuigesimo.apud auctores græciæ euidẽtissimos inuenitur cæsarẽ dictatorẽ initio belli ciuilis inter aurũ argẽtũq; ꝓtulisse ex ærario laserpitii

uelut balnea petituri:clausis ex more foribus:per quãdam modicam cauernam rimantur me passim expositis epulis inherentem:nec ulla cura iam damni sui habita:mirati monstruosas asini delicias: risu maximo dirumpuntur:uocatoq; & altero:ac dein pluribus cõseruis demonstrant infandam memoratu hebetis iumenti gulam:tantus deniq; ac tam liberalis cachinnus cunctos inuaserat:ut ad aures quoq; prætereuntis perueniret domini.Sciscitatus deniq;: quid bonũ rideret familia:cognito quod res erat:ipe quoq; per idem prospiciẽs foramẽ:delectatur eximie:ac dein risu ipse quoque latissimo adusq; intestinorũ dolorẽ redactus:iam patefacto cubiculo proxime consistens:coram arbitratur.Nam & ego tandem ex aliqua parte mollius mihi renidentis fortunæ contemplatus faciem gaudio præsentium:fiduciam mihi subministrante:nec tantillum commotus: securus esitabam:quoad nouitate spectaculi lætus dominus edium duci me iussit:ĩmo uero suis & ipse manibus ad tricliniũ perduxit:mẽsaque posita oẽ genus edulium solidorum:& illibata fercula iussit apponi.At ego q̃q̃ iam bellule suffarcinatus gratiorem commendatioremque me tũ ei facere cupiens:esurienter exhibitas escas appetebam. Nam & quid potissimum abhorreret asinus excogitantes sctupulose: ad explorandum mãsuetudinem id offerebant mihi:

Opobalsamum.

Lyen.
Splen domiciliũ.

Bellissimum.
Bellaria.
Bellule.
Cuiq; animanti sua uoluptas.
Crassus agelastus semel risit.
Laser.
Silphion

pondo.c.x.est radice multa crassaq; caule ferulaceo.quo homines uescebantur decocto asso. elyxoq; laser hoc est succus duobus modis capiebatur radice & caule. Vnde indita nomina rhizias atq; caulias. Laseris in condituris meminit frequenter apicius. a quo pullus laseratus dicitur lasere perfusus:. idem laseratum absolute appellat obsonii genus. quo laser cyneraicum cum aceto & liquamine dissoluendum esse præcipit. Inde laserpitiatum acetum dictum. quo quidam lentem respergunt cā diuturnitatis. Palladius in tertio laser appellat opon cycenaicum quasi succum laserpitii a cyrenaica pro uincia dictum. & ita sāe græci uocant: noster plinius in .xxii. dixit laser esse inter eximia naturæ dona numeratum: quod pluribꝰ cōpositionibus inseritur. cōcoctiōi plurimum cōferre senibus & fœminis traditur: hyeme q̄ estate utilius. ab egritudine recreationi efficax in cibo. laserpitii meminit & plautus in pseudolo. his uerbis eo laserpitii libram pondo diluunt. de lasere mentio quoq; est apud columellam. qui id a græcis siphion uocari tradit.

Laseratꝰ. pullus. Laseratū. Opus cyrenaicus.

carnes lasere īfectas: altilia pipere īspsa: pisces exotico iure perfusos. Interim conuiuium summo risu personabat. Quidam denique præsens scurrula: date inqt

ALtilia. Hoc nomine significantur. quæcunq; in saginario alimus causa pinguitudinis ab alendo dicta. est autem saginarium locus saginæ accōmodatus: lege. cai. fannii sumptuaria interdictum est. ne quid uolucrum proponeretur præter unam gallinam quæ non esset altilis. ut refert plinius in. x. qui altilem gallinam uocat: quam Tertullianus saginatam. cochleas altiles instruxisse ganeam testantur auctores/altilem sanguinem ut altilia dixit Macrobius non qui alitur sed qui alit quasi alētem corpora. Seneca in epistolis moralibus carpit i famulicio lautorum haberi seruum. ad hoc tantum: ut altilia decenter secet: & ut circunferens eruditā manum preciosas aues in frusta excutiat. altile non solum pingue ab alendo. uerum etiam pro opulento dixit antiquitas. sicut a plauto dicitur dos altilis & opima. pipere autem inspergi esculenta præfecti popinæ ganeæq; do cuerunt: placet autem piper in obsoniis sola amaritudine quæ & in indos petitur. Quis ille ut plinii uerbis utar qui primus cibis experiri uoluit aut cui in appetenda auiditate esurire non fuit satius: genera piperis plura longum candidum nigrum & rotundum: facillime adulteratur piper longum alexandrino. sinapi piper appositum cuti forinsecus exulcerat. deuoratum uero nullam uentri infert lesionem: inter hortensia est herbā reddens piperis saporem ob id piperiditis nomine accepto. quā & siliquastrū uocant: piper rotundū & longū urinā mouet/uerū ut inquit aristoteles & problematis encycliis piper uesicā quidē soluet si large sumat/sed si parce aluū/e diuerso scamonea large sūpta aluū soluet/modice uesicā. uina fiunt pipere & melle addito. quæ alii condita alii piperata appellant nostri municipes inter embāmata & liquamina sciri saporis: habent id quod piperatū uulgo uocāt: cōpositū ex sapa & melle atq; aromatibus: una discoctis. EXotico iure perfusos: pegrio liquamie madētes i usu mortaliū prio assa scdo elyxa. tertio iurulēta fuerūt: ut docet. M. Varro assum dictū q̄ ab igni assudescit: sudādo. n. assum distillat calore/qdā assum dici ex eo īterptāt q̄ sine pigmēto saporis aliēi i obsoniis īferebat: assum. n. solū ueteres dixere: unde & assa uox noīat ore/plata nō admixtis aliis musicis uocibus. M. Cato refert melos eē bipartitū unū qd ē in assa uoce alterū qd uocant organicō: elyxū uero nūcupamus qd ex aqua decoctū ē: nā lyxā aquā ueteres dixerūt: unde & lyxe dicti ministri militares: q aquā ad tētoria solēt ferre iurulētū āt a iure dici noīe ipso significat: qd & iussulētū appellari posse testis ē Lucius noster: q i apologia scripsit hæc/ostēdit qualiter assus aut iussulentus piscis optime sapiat. iuuēalis iurulēta piphrasticos denotat illo uersu. & eodē iure natātes mergere ficedulas didicit nebulōe parēte: res iurulēta magis alit q̄ assa: oīa iurulēta aliēa sūt stomacho: ut memorat Cor. celsus i scdo: q iurulētū quodq; facile ītus corrūpi tradita: a quo id quoq; scribit q̄ calefaciūt pip. sal. caro oīs iurulēta. qd ex iure decoctū ē ut īqt Varro iucūdū magis ē cōditōe succi iura apitii: & paxamii iter irritamēta gulæ: & īstrumēta luxuriæ popinarūq; delitias munerat Diuus Hieronymus libro prio cōtra iouinianū. ius āt & cūptoriū sit & coquinū: hīc amphibolō illud exiit a. M. Tullio ego quoq; iure fauebo. & illud/ius uerrinum nequā/a. M. Varrone in tertio de re rustica decenter dictū. sic hosce pisces nemo coquus i ius uocare audet: græce ζωμος dicit ius: unde & ζωμοποιος dictus coquus nomine autē iuris exotici. i. externi: uidet significari liquamē gari & olei. sic. n. scribit Lucianus ζωμος ὑσ ἰχθυσ ,,ερ γαρο και ελεωκά τακει,,ερουσ. i. iura pisces Garo oleoq; perfusos: oxygarū quoq; inter liquamina celeberrimū est ex aceto. garoq; cōmixtū. plautus. male olere ait: cū una multa iura cōfundit coquus. de iure nigro lacedæmoniorū quod illi uocant ζωμον μελον copiose scripsi in cōmētariis tusculanarū/quod cū olim Dionysius gustasset aspernatusq; esset: tum coquum scite dixisse ferūt minime mirū si Dionysius illo iure delectatus nō esset cōdimēta enim defuisse & cum ille quesisset. q̄ tum coquus labor inquit in uenatu sudor cursus ab eurota. fames sitis his enim cōdimentis lacedæmoniorū epulæ condiuntur. SCVRrula: Diminutiuū scurræ est scurrula. græci βωμολοχουσ uocant: qui a nostris scurræ dicuntur. de quibus multa suidas: est autem scurra: a sequendo dictus hinc scurrilitas & scurriles ioci & scurrilis q̄ alienissima sunt personæ oratoris: ut M. Tullius & Quintiliāus docent antiqui planos dixere scurras. quasi seductores: qua dictōe. M. Tullius. Gellius Oratius laberius usitati sunt. RIsu personabat: græce. τολεσυμποσιον εκλορειτοτω γελοτι.

Oxygarū

Ius nigrū laconicū.

Scitum coqui.

Scurra.

Planus.

Vsitati pro.

Condimēta optima labor, fames.

SOdali. A sino quem merito sodalem uocat: quasi simul esitantem: nam sodales ex eo dicti: quod una sederent: & essent ideſt uescerentur: græce. συσσίτους. dicitur de sodalitatibus: & sodalitiis: quæ græci συσσίτια uocant affatim scripsimus in tranquilli commentariis. Sodalitii crimen in lege ambitꝰ fuisse plectibile Docet Marcus Tullius in oratiõe pro plancio. CONtubernalis: Modo sodalis: modo contubernalis eleganter & scite asinus ex domini mensa uescens appellatur. MVLsi. Potio generosa est ex uino melleq; confecta. de quo sunt scriptorum omnium plena uolumina emp mulsũ ex uetere uĩo utilissimum facillimeque cum melle corporatur: ex austero factum non implet stomachum aluum mollit frigido potu calido sistit: corpora auget: multi senectam longam mulsi tantum nutricatu tolerauer. neq; ullo alio cibo celebri pollionis romuli exẽplo: quem centesimum annum excedentem cum diuus Augustus hospes ĩterrogaret quanam ratione maxime uigorem illum animi corporisq; custodisset ille respondit intus mulso foris oleo dicimus & per adiectiuũ lac mulsum acetum mulsum. quod melle concinnatum est. aceti mulsi crebra mentio apud plinium: hic promulsis obsonii genus de quo M. Tullius promulside non me

Sodalis.

Mulsum

Acetum mulsum promulsis.

promulsi daria.

sodali huic quippiam mei: quod dictum dominus secutus. Non adeo respondit absurde locutus es furcifer: ualde enim fieri potest: ut contubernalis noster poculum quoque mulsi libenter appetat: & hemus ait puer lautum diligenter ecce illum aureum cantharũ mulso contempera: & affer parasito meo: simul q; ei p̃ biberim commoneto: ingens exin oborta est epulonũ expectatio: nec ulla tamen ego ratione cõterritus ocio seac satis generaliter contorta in modum linguæ extrema ladia: grandissimum illum calicem uno haustu p hausi: & clamor exurgit consona uoce cunctorũ salute me prosequẽtiũ: magno denique delibutus gaudio dñs: uocatis seruis suis: emptoribꝰ meis iubet q̃ druplũ ĩstitui p̃ciũ: meq; cuidã accepissimo liberto suo: & satis conficies hinc promulsidaria uasa dicta mulso promulsidiq; accommodata: iurisconsultus innuere uidetur promulsidaria fuisse uasa non tam ad continendum: q̃ ad sustinendum. Vlpianus auctor ẽ mulsum appellatione uini non contineri. græce μελικράτος. HEmus. Lego heus ut fiat sensus illustrior. sitq; aduerbium uocandi. PArasito meo scite asinum parasitum suum appellat: qui in conuiuio obibat munia parasitica: sunt auctores qui parasitos apollinis Mimos appellant. quod & epigrammatista sentire uidetur qui ex persona latini histrionis sic inquit. & me laurigeri parasitum dicite phebi. A Plinio inter uolucres asio siue otus auis parasita dicta est: cum sit imitatrix & quodã genere saltatrix. proprie parasitus dicitur qui cibi cã ridicula & dicit & facit uiuitq; ad alienũ nutũ: unde & nomen a parasito parasitatio dicta & supparasitari plautinum uerbũ est quod significat subseruire: & subassentari. quod prope officium est parasitorũ: qui in comediis edaces describuntur: quorũ deus uenter est: quorũ uoratrinã & mores & dicta ridicularia unus omniũ scitissime plautus expressit. Lucianus libellũ condidit festiuissimũ de parasito ubi docet artẽ eẽ parasiticã eãq; iucundissimã cuius finis sit εὐλαιωρία. i. fœlicitas: prisci parasitos dixere. δαιτυμόρας quasi conuiuas. idẽ Lucianus refert patroclum fuisse achillis parasitũ & merionẽ idomenei: quos Homerus uocet θεράποντας. q̃si cultores & ministros. parasitus & rex sunt relatiua. ut enim libertus patroni sic parasitus regis. & e cõtrario. ut patronus liberti sic rex dicit parasiti. parasitus ut docet suidas aliis quoq; noibus græce uocatur. κολάξ τραπεζολοιχος κροσσοτραπεζος βελεροφωλης. ex quibus illud est scitissimũ τραπεζολοιχος quasi mensarum liguritor. sunt enim parasiti assectæ mensarum lautiorum: & quasi mures semper edunt alienum cibum: cenipetæ prandipetæ flagricibæ. PRAEbiberim: Præbibere est quod græco uerbo dicit προπίνειν. siquidem ex ritu conuiuali solet archiposia uel dominus conuiuii ante bibere & mox alii subsequunt. quasi ille describat conuiuis bibendi legem. Dido uirgiliana cum præbibisset. & summo tenus ore poculum attigisset. tum bitiæ dedit increpitans ille impiger hausit spumã bitem pateram. & pleno se proluit auro. phormio tamen terentianus ex procacitate parasitica inqt prior bibas: prior decumbas. Curgulio plautinus: propino inquit militi magnum poculum ille ebibit. or bibas: prior decumbas. Curgulio plautinus: propino inquit militi magnum poculum ille ebibit.

Parasitus

parasitari

Ars parasitica.

patroclus.

Achillis.

parasitus

parasitus regis.

præbibere.

propinare.

GEnialiter: Voluptarie de genio & EPVlonũ: Conuiuarũ qui sint epulones suo loco docuimus. GEnialiter: Voluptarie de genio & genialibus supra satis ac super. CONtorta labia. Septimus casus est. numeri singularis. nam fœminino genere labia declinatur itidem in illo uersu uetusto. anima ægra & saucia cucurrit ad labias mihi. Donatus ita distinguit. ut labra sint superiora labia inferiora. labre proprie asinorum dicantur: uerum hæc indiscriminatim usurpantur. PERhausi. Ebibi. SAlute me prosequentium. Ex more cõt

peculiat⁹. PEculiato. Signate locutus: nam peculium proprie seruorum: unde & peculiatos dicimus seruos habentes peculiū opulentum: quos plautus peculiosos appellat. sic enim scribit in rudente peculiosū esse decet seruum. & probum quem hero præsente prætereat oratio. peculium quoq; dicimus patrimonium filii familias: ut docent iurisconsulti. & annotauimus apud tranquillum: Lucianus πάρεδωκε απελευθερωτὶ ἑαυτου μεαρισκω. i. tradidit me cuidam iuueni liberto suo. PAterno. corrige patrono. ACcepissimo liberto. Idonei auctores tradunt libertos fuisse interdum tam gratiosos tanq; fauorabiles: ut domini patroniq; fierent: ut rerum potirent ut ornamentis prætoriis insignirent: tales fuerūt sub claudio pallas. Callistus. narcissus. quorum imperio claudius obsequebat qui in liberto statio gratioso nimis male audiebat. uerum ut sancte & salubriter præcipit. M. Tullius in epistolis ad quintum fratrem seruos & libertos regere debemus. species gratiosi liberti dignitatem habere nullam potest: libertus sit quidem acceptus dilectusq; patrono ita tamen ut se libertum nō dominum esse meminerit. SVFfixo cupido: Apud græcos in deliciis fuerunt κυμαρια μελιτεια. i. catuli melitei. ab insula melite ita nūcupati quales eruditū: in oēs motus saltatorios iamq; ex hac re aucupii genus quasi quodam & lucri factum est: ut circunforanei nebulones nō solum canes sed & equos & ursos ita bellule eruditant & omnes motus & staticulos edoceant: ut spectatores uisendi studio spectatum cateruatim eant: numo persoluto. Cæsarem ferunt cū peregrinos quosdam romæ uidisset canum & simiarum catullos circunferentes eorumq; docilitati & saltationibus ludibundis deditos interrogasse: nunquit apud illos mulieres filios parerent: quo dicto sapienter arguit illos qui eam indulgentiam: quæ maxime debetur hominibus in bestias imperderent: heliogabalus imperator teste lāpridio habuit leones & leopardos exarmatos in deliciis quos edoctos permansuetarios subito ad secundā & tertiā mensā iubebat accūbere: ignorantibus conctis q; exarmati eēnt: ad pauorē & ridiculū excitandū dicūt. ät a lāpridio leones exarmati mansuefacti: & cicures quasi armis feritatis exuti: mansuetarii uero sunt domitores beluarū: qui cicurāt. i. mansuefaciunt feras. Firmicus maternus i. vii. oriēte septētriōe erūt māsuetarii ferarū. i. q ursos uel tauros deposita ferocitate humāis cōuersatōibus socient. Augustinus libro primo de libero arbitrio. ridiculū est: inquit sapientes uocare istos quos uulgo māsuetarios nūcupāt. hoc ex Luciano aduerbū. πρωτα μεν καὶ τακλιμεσθαι μεεπικλιμησ ωσπερ αρθρω πορεμπα γκωροσ εποιησεν ἑαυτα καὶ προσπαιζεν αὐτωκαιορχεισθαι επὶ τουσ δυο ἔπαρισταμενουσ. ideo autem suffixo cubito dixit se accubuisse: ut. s. exprimeret conuiuarū morē: qui ubi farti sunt ciboq; distenti cōsueuerūt in cubitū se reponere Oratius languidus in cubitū: iā se cōuiua repōit idē alibi quoq; inquit & cubito remanete pfso. de illo qui cubito suffixo mētū fulciebat: ut moris ē: dixit festiuissime plautus ecce. n. edificat collūnā mento suffulsit suo. VERbis nutū cōmodare: Græce dixit Lucianus κατανευειν καὶ ἀνανευειν προσταγματα. idest annuere & renuere: ad uerba docuit. RElato. Quando aliquid renuimus: & nolumus id relato hoc est retro lato: & in diuersa reducto capite significamus: qñ uero quippiā annuimus & uolumus id capite in anteriorē partē proiecto ostendimus: hæc cū ab asino fierēt mira uidebant. cū asinus naturaliter sit brutus & tardus: unde puerbiū inoleuit ορος λυρας. i. asinus ad lyrā. POcillatore: Poculorū ministratore & picerna quē græci uocāt οινοχοον. CIlliis cōniuēs. Mō dextrū modo sinistrū supercilliū mouēs. & oculis quasi innuēs pincernæ. cōniuere est oculos claudere. de his qui cōniuent scribit plinius in. xi. inde translatū uerbū ad alia quoq; est: ut dicamus dii cōniuēt in delictis mortalium. qñ. s. nō puniūt. & quasi oculis clausis se se nō uidere dissimulant cæsar dictator in peccatis militaribus cōniuebat: hic cōniuēs refert ad nutū quo pocillator ab asino admonebat ut præbendæ potionis. Lucianus τοισ οφθαλμοισ τον οινοχοον κιρισας. idest oculis pincernam commouens. VElut monstrū obtrūcatū. Apud historicos legimus quēadmodū prodigiosi fetus in mare proiiciebantur ex aruspicum responso. Liuius libro. xxyii. id uero aruspices ex ethruria acciti fœtum ac turpe prodigium dicere extorrem agro Romano procul terræ contactu alto immergendum uiuuum in arcam condidere prouectumq; immare proiecerunt. pleriq; asinum dicebant tāq; prodigiosum ex eo q; ritus humanos effingeret esse morte mulctandum. & uolucribus pro pabulo tradendum.

peculiato: magna præfatus diligētia tradidit: qui me satis humāe: satisq; comiter nutriebat: & quo se patrono cōmēdationē faceret: studiosissime uoluptates eius pmeas argutias īstruebat & primū ne qdē mēsā accūbere suffixo cubito: dein adulctari: & ēt saltare sublatis priorib⁹ pedib⁹ pdocuit: quodq; eēt adprime mirabile uerbis nutū cōmodarē: ut qd nollē: relato: qd uellē: reiecto capite mōstrarē: sitiensque pocillatore respecto: ciliis alterna cōiuēs bibere flagitarē: atque hæc oīa pfacile obediebā: q nullo ēt mōstrāte scilicet facerē: sed uerebar: ne si forte sine magistro: humāo ritu hoc ederē: pleriq; rati seuū plagiū portēdere: uel ut mōstrū ostē tūq; me obtrūcatū: uulturiis opimū pabulū redderēt. lāque rumor publice crebruerat: quo cōspectū: atque

FAmigerabilem.Illustrem ac fama celebratum.& ut græci dicunt epiphanem.sic olim anthiochus cognominatus est epiphanes.hoc est præclarus.cuius meminit iosephus libro.x.antiquitatū. SALtantem asinū.Tripudia agentem:& motibus corporis gesticulantem.hoc enim proprie saltare significat:unde saltatores & saltatrices dicuntur:qui quæue in tripudiis staticulisq; dandis sunt elegātiores hinc ludum quoq; saltatorium nominant:in quo saltare docentur.Macrobius in tertio saturnalium Filii senatorum in ludum saltatorium cōmeabant.& illic crotala gestantes saltare discebant.M.Cato spaciatorē & fescenniū uocat cecilium senatorē ex eo qd elegantius saltaret.& staticulos daret q̄ deceret uiq; probū. Sunt autē staticuli motus ex arte saltatoria.& gesticuli ī quibus ad numeros modulosq; musicos consistunt.M.Tullius in oratione pro muræna docet appellationē saltatoris ee maledictū.ex triuio aut ex scurarū cōuitio nemo inquit fere saltat sobrius.nisi forte insanit: intēpestiui conuiuii amœni loci multarū deliciarū comes est extrema saltatio.idē in oratione pro deiotaro saltatoris nomē probrosum eē significat:primi iones saltationem mollē & membrorū gestibus infractā inuenerunt quā carpit oratius in Romanis uirginibus.sic scribens motus doceri gaudet ionicos matura uirgo.& fingit artubus.Plato secundo de legibus uolumine auctor est unū quodq; aīal natura saltare consueuisse/hominē uero cū numeri sensum acceperit saltationē peperisse.Quā ār res noua sit & mira uidere asinū saltārē quis nescit?cū nullū aīal minus aptū sit saltationibus/cū asini peculiaris sit μωθροτησ.i.tarditas.unde prouerbiū natū ορος προς δυλον.i.asinus ad tibiā & illud. ορος τα ωτα κιμωρ.i.asinus aures mouens.dicit de hominibus brutis & insensatis/quoniā ut græci dicunt. τοιωρ εστιμωχελησ:aīal est tardū. NVtibus exprimentē:sicut mutis hominibus nutus sunt & membrorū gesticulationis pro uerbis ad sensum exprimendū:ita in asino nostro nutus corporis & motus sensum exprimebāt uerborūq; uicē implebāt. VEL unū:Corrige uel unde. THYAsus.Hic nomē propriū est.cū alias thyasus saltationē tripudiūq; significet.Quod ex Virgilio carmine satis notū.Daphnys thyasus inducere baccho.thyasos ut græci tradunt & docet suidas est ιερος sacer chorus dπο του θειν ο εστι τρεχειν qd significat currere θιασωται dicunt saltatores & proprie in sacris bachi.dicit & thyasus multitudo congregata. CAput achaiæ.M.Tullius corinthū totius græciæ lumē appellat/de quo Lucius florus hæc carthaginis ruinā statī corinthos excepit:achaiæ caput græciæ decus.inter duo maria ioniū & egeū.quasi spectaculo exposita.Lucius rnumius corinthū diripuit.dein de tuba præcinente deleuit.unde achaici cognomē inuenit.de ære corinthio:q̄ est præciosissimū cā delabrisq; corinthiis nō parū multa.plinius in.xxxiiii.ueteres Romani tesse.M.Tullio in oratione cō tra Rullum tres solum urbes in terris oībus metuerūt carthaginē corinthū & capuā tāq; possent impii grauitarē ac nomē sustinere.itaq; delectæ sunt oēs corinthii uestigiū uix relictū:q̄ erat posita in angustiis atq; faucibus græciæ.unde nō contumeliosius q̄ uerius Philippus macedoniæ rex corinthum in achaia chalcidē in euboia cōpedes græciæ appellare solebat:de corintho & acrocorintho.i.corinthi arce.ubi pyrene fons uisebat præconio poetarū celeberrimus scribit copiosissime Strabo uolumīe octauo.alio noīe ephyre dicta:unde ephyreia æra.poetis cātatissima.achaiæ uero ,uinciæ nomē ab isthmo incipit.ut docet plinius in.iiii.ante egialos uocabat pp urbes in littore per ordinē dispositas:græce.n. αιγιαλοσ dicit littus. GRAdatī p mēsis honoribus.Idest cū oēs honores & magistratus p gradus & ordine eēt cōsequutus.Apud Romāos gradus honorū sūt q̄stura/edilitas ptura.& cōsulatus.auctor est Liuius titū flaminiū nō gradatim petiisse cōsultatū.sed ex questura transcensis mediis honoribus edilitate scilicet atq; prætura continuasse summa imis.de gradibus ecclesiæ sacerdotalibus scribit Hieronymus.& in decretis canonicis.D.xlyiii.scriptum legimus ordinate ad ordines ascendendum esse nam casum appetit.qui ad summi loci fastigia postpositis gradibus per abrupta quærit ascensū.iōq; salubriter prohibentur neophyti in episcopos ordinari.neophytos autem ecclesiastici scriptores appellant nouicios in religione.quasi nouellas in ecclesia plantas. CAPESCENdorum fascium:Nomine fascium dignitas magistratus & honos significatur. ut apud Propertium habunde explicauimus super eo uersu cinthia non curat fasces non curat honores.consuli erant duodecim fasces,proconsuli sex:quod & Vlpianus docet scribens proconsules non amplius q̄ sex fascibus uti. Acursius insciti ssime ut multa exposuit sex fascibus pro sex mensibus:tanquam pro consulatus eēt se

famigerabilem meis miris artibus effeceram dominū. Hic est qui sodalem conuiuamque possidet luctantem asinum:saltantem asinum:uoces humanas intelligentem:sensum nutibus exprimentem. Sed prius est:ut uobis:quod initio facere debueram:uel nunc saltem referam:quis iste:uel unde fuerit Thyasus.hoc enim nomine meus nuncupabatur dominus oriundus: patria corintho: quod caput est:totius achaiæ prouinciæ:ut eius prosapia:atque dignitas postulabat. gradatim per mensis honoribus quinquennali magistratui fuerat destinatus: & ut splendori capescendorum responderet fascium: munus gladiatorium

Famigerabilis. Epiphanes. Saltare. Ludus. Saltatorius. Staticuli. Saltator. probrosū nomen. Thyasus Corinthus deleta. Cōpedes græciæ. Pyrene Ephyre Egialos Gradus honorū. Neophytos. Fasces Nugæ acursiāæ.

mestris magistratus:quod q̄ ridiculum sit omnes bene litterati intelligunt:quibus magistra lectione compertum est: proconsulare imperium fuisse annuum:quod interdum in secundum & tertium annum prorogabatur:sicut proconsulatus asiæ quinto ciceroni est prorogatus. TRIduanis spectaculis:Vt per triduum exhiberetur præbereturq;.Primus iunius Brutus munus gladiatorium i honorem defuncti patris edidit Liuio & Valerio auctoribus.pingi autem cœpta sunt gladiatoria munera atq; in publico exponi a Caio Terentio Lucano:qui ut refert Plinius auo suo.a quo adoptatus fuerat.xxx.paria in foro per triduum triduanis spectaculis pollicitus:latius mūificentiā suā porrigebat:deniq; gloriæ publicæ studio:tūc thessaliā et accesserat:nobilissimas feras:& famulos īde gladiatores cōparatur9.Iāque exarbitrio dispositis coēptisque oīb9 domuitionē parabat:sptis luculētis illis suis uehiculis ac posthabitis decoris p̄darū carpētis q̄ parti cōtecta:parti reuelata frustra:nouissimis trahebātur cōsequiis:equis ēt thessalicis.& aliis iumētis gallicāis:quib9 generosa soboles perhibet preciosam dignitatē:me phaleris aureis.& fucatus ephippiis & purpureis

Munerarii.

dedit tabulamq; pictam in nemore dianæ posuit. NObilissimas feras.Mos fuit munerariorum/sic enim appellantur editores spectaculorum.ut feras feratumque confectores exhiberent in ludis. Legimus pompeium exhibuisse elephantos uiginti:qui i circo depugnauere:getulis ex aduerso iaculantibus.idem nec non & sylla pugnam leonum iubatorum dedere in spectaculis:præterea solebant principes Romani feras nouitate formaq; monstrabiles populo romano ostendere.sic olim augustus tigrim mansuefactam ostendit in cauea.sic & pompeiani ludi ostenderunt chaum mactilis insignem.& cephos pedibus humanis spectabiles. FAmosos gladiadores.Inter gladiatores famosos numeratur bithus & bacchius/qui cum multos interemissent cōmissi inter se mutuis uulneribus conciderunt unde prouerbiale illud factum est.cum bitho bacchius quando pares inter se depugnant celebratus quoq; est pacideianus ille gladiator qui apud Lucillium ait occidam illum equidem & uincam si id quæritis inquit usq; adeo studeo atq; odio illius efferor ira eiusdem meminit Oratius in sermonibus.aut pacideiani contento polite mirer.in.xyii.parte uirginis nascetur gladiator publicis uoluptatibus deputatus.ut tradit Firmicus maternus.obiter annotādum quod inter genera gladiatorum sunt & andabatæ.qui oculis clausis digladiantur quorum meminit Hieronymus.& a.M.Tullio scriptum est.in epistolis ad trebatium:quem antea ne andabatam quidem defraudare poteramus.M.Varro condidit librū titulo andabatarum.sicuti indicat Nonius.apud quem sæpe aduocatur.M.Varro in andabatis. DOmuitionem:Itionem domum.& iter in patriam. POSThabitis.Postpositis neglectisq;. REuelata.Aperta.M. Varro auctor est plaustrum ab eo dici quod ex omni parte palam est:& quæ in eo uehuntur reuelata perlucent:ut lapides asseres lignum.e diuerso arcera.uehiculum est ex tabulis uiminibusq; contectum & undiq; munitum.de quo Au.Gellius hæc/arcera uocabatur plostrum tectum undiq; & minutū:quasi arca quædā magna uestimentis instrata:qua nimis ægri aut senes portari cubantes solebant.Arceræ meminit lex decem uirarum his uerbis/si morbus euitasue uitiū existit.qui in ius uocabit iumentū dato/si nolet arcerā.ne sterniato.ubi æuitas significat senium & longa ætas. CONsequis:Appendicibus.& quasi sequelis.sic supra pēduli comitatus extrema consequia.a cōsequēdo.n.cōsequiæ dicūt ut ab exequēdo exequiæ. EQuis thessalicis.Plinius equos thessalos probat scribens inuentū eē thessalos ex equis depugnare aduersus tauros eosq; necare qd spectaculū primus dedit Romæ Cæsar dictator.M.Varro in secundo de re rustica tradit equos bonos & nobiles dici a regionibus/ut in græcia dicunt inquit thessalici equi/a terrum genus arcadicum & argolicū & epidauricū maxime excellere,p̄didit i.viii. IVmentis gallicanis. Plautus in aululari dānās equos gallicos inquit.uiliores fient gallicis cāteriis.hic uero laudāt a sobolis generositate/hodie quoq; ex gallia generosi equi bōitate p̄bāt. PHAleris aureis exornatū.Lucanus στρωματα πορφυρα επιβαλλομαι και χαλινους εισελεχομην αργυρω και χρυσω/πεποι κιλμενους ideſt purpureis stratis insternebat.& frenos ore continebā.argento & auro uariegatos.phaleras dici ornamēta equoꝝ equitūq; testes sunt scriptores oēs.plinius inter dona militaria phaleras numerat.qui scribit i.yii.sictiū dentatū donatū eē phaleris.xx. quinque. idē in .xxxiii. refert olim equestrē ordinē indignatōe exardescentē phaleras abiecisse.inde phalerata dicta pro honestis. atq; ornatis.ut expōit Donatus apud Terentiū.sic scribentē in phormiōe.ut phaleratis dictis seducas me & meam ductes gratis.Græci auctore suida uocant φαλαρα προμετωπιδας και κοσμους/ιν την καταστο μετοπων των ιππων.ideſt frontalia & equorum in frondibus ornamentum. FVcatis ephippiis.Strata sunt equorū.unde & nomē.hinc equi ephippiati dicunt ephippiis instrati Cæsar de moribus sueuorū sic refert.neq; eorū moribus turpius quicq̄ aut inertius habēt q̄ ephippiis utitaq; ad quēuis numerū ephippiatorū equitū quāuis pauci adire audēt.Frenos & strata equorū hoc est ephippia primi pelethronii inuenerūt.fucata uero accipimus pro depicta & fuco pigmētorū exornata.

TApetis

TAPEtis. Sic apud Virgiliũ equi tapetibus insternũtur ita scribentẽ instratos ostro alipedes pictisq; tapetis. dicitur aũt tapetũ. ut templũ. Itẽ hoc tapere. ut hoc sedile. & hic tapes tapetis. ex græca declinatione. ο ταπης του ταπητος. PICTIlibus balteis: Cingula iumentoria noie balteoꝝ signare uidetur. A calphurnio lateralis cingula fœminino genere decenter ponit pro balteo quo latera iumẽti ambiuntur. sic enĩ ait alternat uitreas lateralis cingula bullas. alias baltea militaria fũt cingula. qua si bullata dicta. quibus etiã equi exornantur in pectoralibus. TINtinabulis perargutis. Lucianus appellat κωλωρασ q̃ Lucius noster tintinabula. κωλωρεσ εξηπτορτο μου μελοσ μουσικὸτατον εμφωρουρτεσ. i. tintinabula appendebãtur canticũ ualde musicũ resonãtia. Apud silium codon accipitur nõ ꝓ tintinabulo sed pro tegumẽto pellicco. græce enĩ κωδιον pellis uilosa est & ut inquit suidas προβατου δερμα. carmẽ silii ex catalogo subscripsi: spicula bina gerũt caput his codone ferino stat cautũ. perarguta bono epitheto tintinabula dicũtur. quasi sonora obstreperaq; atq; uocalia. sicut græce. εμφωρουρτεσ κωδωνεσ. Argutari uerbũ uetus ẽ. qđ significat loquaciter ꝓloqui. Neuius totũ diem argutatur quasi cicada. COmissimis: Suauissimis. ET uectorẽ. Annotãt grãmatici uectorẽ bifariã dici & eũ qui uehit. & eũ qui uehitur. hic ꝓ iumento quod uehit positũ est. apud iurisconsultos uectores dicũtur hi qui nauigio uehuntur. sic & apud lucanũ inquit Cæsar. sola est hæc causa timoris uectorẽ non nosce suũ. CONspectus cupientes: Vt supra diximus sunt q̃dã noia forma participiorũ posita. q̃ genitiuo casu iungitur. ut fugitans litium appetẽs pecuniæ cupiẽs cõspectus siue cospectionis: Salustius p superlatiuũ dixit cupientissimus legis. PROposito modo: Lege ꝓposito meo. hoc est illi. qui ꝓpositus ꝓfectusq; erat meæ custodiæ. græce dicit. επιστατησ epistates qua dictione usi sunt & nostri scriptores. M. Cato uillicã epistatã appellat quasi uillæ ꝓpositam atq; ꝓfectã. GEstientes. Cupientes. LVSVS meos: Lucianus appellat. παραλοξα εργα. i. incredibilia atq; inopinabilia opera. OBserata fore. ερικωσ clausis foribus Oratius excluſus fore. Plautus aperitur foris. SEOrsus. seperatim. STIpes. Nũmos. SVMmulas corradere. Colligere in unum cõtrahere aceruos nũmorũ quotidianos. sũmulæ ad nũmos referuntur: Iuuenalis sũmula ne pereat. OPVlens: Opulenta opulisse uerbũ uetus est. qđ significat opulentũ fieri. opulentitas quoq; pro opulentia dicitur ueteribus. Plautus in milite quasi eius opulentitatẽ reuerearis. de hac matrona sic Lucianus. γυρη ξερη ου μετρια κεκτημενη την οψιν καρη παρελθουσα εισω ιδειν με αρι στωρτα εισ ερωτα μου θερμου εμπιπτει. i. mulier quædam peregrina opulenta uisum meum mercata introgrediens: ut me prudentem uidit in amorẽ mei feruentiorẽ incidit. AD instar asinatiæ pasiphaes: Oppido q̃ decenter pasiphae asinaria mulier dicta. quæ ita expetebat asini cõcubitum sicut illa pasiphae poetica tauro suppostа ferinos coitus adamabat: res est testimonio poetarũ notissima. & historicorum monumentis celebrata. quẽadmodum pasiphae solis filia minois uxor tauri amore flagrauit: & opificio dedali intra uaccam ligneam inclusa septam corio iuuencæ: cum tauro concubuit: ex quo concubitu natus est minotaurus cantatissimus. Virgilianum carmen in ore omnium est. hic crudelis amor tauri suppostaq; furto pasiphae mixtũq; genus prolesq; biformis. minotaurus inest. Veneris monumẽta nephãdæ. Neronis principatu inter cætera iudicra spectacula tauri pasiphaen in ligneæ iuuencæ simulacro abditam iniit. ut multi spectantiũ crediderũt: hoc idem spectaculi genus celebrat & Martialis. his uersibus iunctam pasiphaen dicteo credite tauro uidimus accœpit fabula prisca fidem. Apud Silium in. viii. punicoꝝ sic passim legitur. hinc genus orditur Minos inuisaq; tauro pasiphae. dictio illa inuisa parum quadrare uidetur cum fabula: unde legere potes imissa uel imixtaq; tauro. ut conueniat cum archetypo Virgiliano suppostaq; tauro pasiphae.

tapetis: & frenis argenteis: & pictilibus balteis: & tintinabulis perargutis exornatum: ipse residens amãtissime: nõnunq̃ comissimis affatur sermonibus: atq; inter alia pleraq; summe se delectari profitebatur: quod haberet in me simul & cõuiuam & uectorem. At ubi partim terrestri: partim maritimo itinere: confecto corinthum accessimus: magnæ ciuiũ turbæ confluebant: ut mihi uidebatur: non tantum Thyasi dantes honori: q̃ mei conspectus cupientes: nam tanta etiam ibidem de me fama peruaserat: ut non mediocri quæstui præpositо illi meo fuerim: qui cum multos uideret nimio fauore: lusus meos spectare gestientes: obserata fore: atque singulis eorum seorsus admissis: stipes accepтans non paruas summulas diurnas corradere cõsuerat. Fuit in illo cõuenticulo matrona quædã pollens: & opulens: quæ more cæterorũ uisum meũ mercata: ac dehinc multiformibus ludicris delectata per ammirationem assiduã: paulatim in ammirabilem mei cupidinẽ incidit: nec ullam uesanæ libidini medelã capiens ad instar asinariæ pasiphaes: cõplexus meos ardenter

Tapetes

Lateralis cingula.
Baltea.
Codion.
Codon.

Argutari

Vector.

Epistates

Foris.

Sũmula.
Opulens
Opulisce re.
Opulentitas.

Pasiphae asinaria.

locus silii

EXPEctabat: Lego expetebat hoc est cupiebat desiderabat: Lucianus εἰσ ἐπιθυμίαν σπουδὴν ἀσ προέλθουσα. i. in desiderium cōcubitus prouoluta. CVM altore: Educatore atq; nutricio ab alēdo altor dictus. altū quoq; ueteres dixere ab alendo. quasi alitū enutritūq;: nāq; ut docet Prisciānus ab alio tā altus q̄ alitus dicitur. Altellū Romulū dici autumāt. quasi altū in tellure. uel qd̄ telis aleretur. Inter noīa pietatis apud Ausoniū est altor. i. nutritor. DEPActa est: Lucianus. μισθὸν ἀλφον πίστα τὴν ὑπεσχέτο. i. mercedē opulentā epistate promisit. NEQuaq̄. Potest legi nequā. i. īprobus. & ueterator pōt & nequaquā ex Luciano qui ait. καὶ εἰροσουλεφρομτίσωρ. εἶτε καὶ ἀρυσεί τι ἐξ ἐμοῦ εἴτε καὶ μὴ λαμβάμεῖτορ τορ μισθορ. i. & ille nihil curās siue ex me aliquid utile expediret siue nō capit mercedē

Altor. Altellus tomulus

PRAEstolantē. Paratā expectantē. Lucianus καὶ τὴρ γυραικα ευρομερ παλαι αφιγμεμὴρ επὶ τὴρ εμὴρ ευρὴμ. præstolari quod & supra annotaui significat præsto esse & apparere: hoc est obsequi. & tūc iungitur cū datiuo. Tullius qui tibi ad forū aurelium præstolarentur: dicimus & p̄stolor te pro expecto te. cū Terentius dixerit quē præstolare parmeno hic ante hostiū thaidis. exposuit Donatus noue dictū esse quē p̄stolare. cū dicendū fuerit cui p̄stolare.

Præstolati.

PVluillis cōpluribus: Lucianus. κεκομισμένοι προσκεφαλαία μαλακα καὶ στρωμάτα εἰσω κατεθέμτο. καὶ χάμευρι ἡμὶρ ευπρεπεσ ἡν. i. illata sunt ceruicalia mollia & stragula: quibus terrestris lectus decenter cōsternitur. puluilli diminutiuo uocabulo puluini sunt quasi plumini a pluma dicti. ut quidā interpretantur. ex pluma enī mollissima conficiuntur. ut molliter quiescatur. quos nō tam capiti q̄ cubito subiiciebant. hinc illud Ezechielis prophetæ. ueh. his. qui cōsuunt puluillos sub omni cubito manus. & faciūt ceruicalia sub capite. ad hoc quippe sub cubito puluillus uel cerujcal sub capite iacētis ponitur. ut molliter quiescatur. quisquis ergo ut gregorius i moralibus interpretatur male agentibus adulatur puluillum cubito. uel ceruical sub capite iacentis pōit: ut qui corripi ex culpa debuerat in ea fultus laudibus molliter quiescat.

Puluilli.

Puluillū cubito subiicere quid.

EVNVchi. Hos itelligimus fuisse in famulicio matronæ: ut enī aliubi annotatū. Reginæ & sūmates fœminæ eunuchis & spadonibus ministris maxime oblectabantur. VENtose tumentibus. Instar follium turgētibus quales hodieq; in usu sunt delicatiorum matronarum. Heliogabalus auctore lampridio nō cubuit in accubitis facile nisi his quæ pilum leporinum haberēt: aut plumas perdicum subalares. Idem multis uiliribus amicis folles pro accubitis sternebat. eosq; reflabat prandentibus illis. ita ut plerūq; subito sub mensis prandentes inuenirentur.

Folles p accubitis

DEDIcata: Lege delicata delicatior autem & mollior pluma est olorina. & anserina. & perdicū subalaris. Ouidius mollior & cygni plumis & lacte coacto. apud Martialem in apophoretis lēma est pluma: cui subscribitur hoc distichon. Lassus amyclea poteris requiescere pluma interior cynni quā tibi lana dedit. Plinius in. x. anserū candidorū uectigal in pluma esse scribit. cuius precium in libras sint denarii quini. mollior est pluma quæ corpori q̄ proxima. STRAgula ueste: Veste legata continetur stragula. sicut in suppellectile sunt toralia. auctor Paulus iurisconsultus toralia autem dicimus. quibus tori insternūtur. Heliogabalus auctore lampridio primus omnium priuatorū toros aureis toralibus texit: stragula uero a sternēdo dicta. sicut & instratū quoq; nominant id omne: quod insternitur. Tibullus nam neq; tunc plumæ: nec stragula picta soporem. nec sontus placidæ ducere posset aquæ. M. Tullius in oratione pro Roscio amerino. quid stragulæ uestis apud illum putatis esse. græco uocabulo stromata. & peristromata dicuntur: quæ & nostri decenter usurpant: Idem. M. Tullius in secunda antoniana cōchiliatis. Gn. Pompeii peristromatis seruorum in cellis lectos stratos uideres. De instrato & stragula ueste Vlpianus hæc instratum omne uestimētum cōtinet. quod iniiciatur labeo ait neq; enī dubium est quin stragula uestis sit omne pallium: in uictu ergo uestem accipiemus stragulam instratū omnē stragulā uestē.

Pluma p xia corpi mollior. Toralia. Stragula. stromata Peristromata. Instratū.

MVRIce tyrio: Murices cōchæ sunt quales purpuræ. ex quorū sanguine tinguntur uestes infectu p̄cioso. auctor Plinius. Apud epigrāmatistam sic locuntur murices Sanguine de nostro tinctas ingrate lacernas induis & non est hoc satis esca sumus. tyrius autem color inter purpureos preciosissimus est: cui laus summa si in colorem sanguinis concreti nigricans aspectu sit suspectuq; refulgēs. de quo multa multi: plurima Plinius in nono. a tyro quondam insula dictus cuius omnis nobilitas conchilio atq; purpura constat: Antiquitus sarra nominabatur: Vnde sarranum ostrum poetis dictum. pro tyria purpura.

Murices. Tyrius color.

expectabat: grandi denique præmio cum altore meo depacta est noctis unius cubitum. At ille nequam ut posset de me suaue prouenire: lucro suo tantum contentus annuit. Iam denique cænati e triclinio domini decesseramus: & iam dudum præstolantem cubiculo meo matronam offendimus. Dii boni qualis ille: quāque præclarus apparatus: quattuor eunuchi confestim puluillis compluribus uentose tumentibus: pluma delicata terrestrem nobis cubitum præstruunt: sed & stragula ueste auro: acmurycetyrio de picto probe consternunt. ac desuper breuibus admodum sed satis copiosis puluillis aliis nimis modicis

quis maxillas & ceruices delicatæ mulieres ſuffulcire conſuerunt: ſuperſtruunt: nec dominæ uoluptates diutina ſua præſentia morati: clauſis cubiculi foribus faceſſunt. At intus cerei præclara micantes luce: nocturnas nobis tenebras inalbabant. Tunc ipſa cuncto prorſus ſpoliata tegmine: tenia quoq; qua decoras deuinxerat papillas: lumẽ propter ad ſiſtens: de ſtagneo uaſculo multo ſeſe pungit oleo balſamo: meque indidem largiſſime perfricat: ſed multo tanta ĩpenſius cura etiam nares perfundit meas. Tunc exoſculata preſſule: non qualia in lupanari ſolent baſiolaiactari: uel meretricum poſcinũmia: uel aduectorum negocinũmia: ſed pura atq; ſincera: inſtruit & blandiſſimos

Quis. Quibus. Ceruices ſuffulcire: In hanc ſententiam Plinius. eo deliciæ proceſſere. ut ſine plumæ inſtrumento durare iam me uirorum quidem cerces poſſint. FAceſſunt: Legendum eſt faceſſunt. hoc eſt abeunt abſcedunt q; mancipia poſt inſtratum matronæ accubitum. Lucianus εἶτα οἱ ὡερ τησ γυμαικοσ θεραπορτεσ αυτου πλησιου προτου λωματιου εκαθευδον. ideſt ſerui matronæ eunt dormitum non procul a cubiculo matronali. CEREI: Lucianus ἦδε λυχνον εν λοῳ εκαιε ωεγαν τω πυρι λαωπομερον. ideſt intus incendit lychnum magnum flamma ſplendicantem: funalia cereos uocãt A funiculis ceratis. In ſaturnalibus priſcorum cereos miſſitabãt propterea q; ſub ſaturno a tenebroſa uita. quaſi ad lucem & bonarum artium ſcientiam ſumus euocati. Lege publicia cautum. ut ſolis ditioribus cerei miſſitarẽtur cereos in penu eſſe placuit iureconſultis. INALbabant: Illuminabant illuſtrabant q;. TENIA quoque: Strophium deſignat. i. faſciam pectoralem ſtrophium enim. ut auctores tradũt faſcia eſt qua uirginales papillæ cohibentur. Turpilius inter uias epiſtola excidit mihi inter tunicam ac ſtrophium collocata. de hoc Catullus nõ tereti ſtrophio lactẽtis uincta papillas: hinc ſtrophiarii dicti ſtrophiorum artifices: quorum meminit Plautus in aululari a. Martialis faſciam pectorale m: appellat ſic ſcribens in apophoretis faſcia creſcentes dominæ compeſce papillas. ut ſit quod capiat noſtra tegat q; manus. eidem mamillare eſt indumentum pelliceum. ad mamillas compeſcendas illo diſticho taurino poteras pectus conſtringere tergo. Nam pellis mammas non capit iſta tuas. Alias ſtrophium diminutiue ſtrophiolum dicitur corona. Plinius in. xxi. Tenuioribus coronis utebantur antiqui ſtrophia appellãtes: unde nata ſtrophiola: ſtropus quoq; Quod græce ſtrophion appellatur pro inſigni ponebatur in capitibus ſacerdotum pro corona: apud phaliſcos feſtum uocatur ſtrupearia quaſi ſtrophiaria quia coronati ambulent. Tuſculani quoque quod in puluinari poni tur caſtoris ſtropum uocant: hinc hodieque uocabulo ruſtico ex latinitate ducto ſtropi dicuntur uincula corticia & rureſtria ad ſtrophiorum ideſt coronarum ſimilitudinem confecta. LVMEN propter aſſiſtens. Iuxta cereum adſtans propter ſignificat prope. & iuxta Lucianus. παρεστητω λυχνω ideſt aſtitit ad lucernam. STAGNEO: Plumbi qui primus fluit in fornacibus liquor ſtagnum appellatur: qui ſecundus argentarium. qui remanſit in fornacibus galena. hoc ideo annotaui. ut intelligeres quid ſit galena apud Plinium Ariſtotelem cæteros. Galenam uocari tradit Plinius uenam plumbi. argentique communem quam & mollibdenam nuncupant ſtagnum illitum æreis uaſis ſaporem gratiorem facit. & compeſcit æruginis uirus. OLEO balſamo: Inter unguenta bonitatis palmam dant balſamo: quod omnibus odoribus præfertur. Præcipua gratia eſt lachrymæ ſecunda ſemini tertia cortici minima ligno. ſumma balſami probatio eſt ut lac coagulet. & in ueſte maculas non efficiat. liquor balſami uitiatur oleo roſæ lentiſci & terebinthi. ſincerum denſatur in tepida aqua ſidens adulteratum olei modo innatat. Millibus denariorum ſeſtarius balſami uenditur. Lucianus in hanc ſententiam. μυρον εκ τιροσ αλαβαστρου προχεαμενη τουτω αλειφεται ideſt unguentum ex alabaſtro promens eo perungitur: unguenta optime ſeruari in alabaſtris: odores in oleo: auctor eſt Plinius. hinc illud Ciceronis ex academicis. Quibus etiam alabaſter plenus unguenti putere. uidetur. Idem Plinius hanc materiam luxus eſſe maxime ſuperuacuum tradit cum illico unguenta expirent: & ſuis moriantur horis commendatio eorum: ut tranſeuntem fœminam odor inuitet. etiam aliud agentem. INDIdem: Ex eo uaſculi unguento. NARES meas: Lucinus ερθεν μαλιστα την ρινα μου μυρω ερπελησε. ideſt indidem nares meas ualde unguento repleuit. EXOSCVlata. κατεφιλησε. PRESSVLE: Martialis baſia da nobis Diadumene preſſa: quot inquis. POSCINnumia. Decenter fictum uocabulum: ex poſco & nummis. nam profecto baſia meretricia nihil aliud q̃ nummos poſcunt apud Plautum ĩ bacchidibus ſuauis ſuauiatio inter deos amatori damnoſiſſimos enumeratur. ADVEctorum: Legi poteſt aduentorum. ut ſupra in primo uolumine aduentores priſtinos raucus appellat: horum baſia ſcite graphiceque confecto uocabulo negocinummia nominantur: quoniam ſcilicet nummos negociantur. & illæ illecebræ atque oſculationes negociatorum nummos quærunt.

Sarranũ oſtrum.

Cereus.

Strophiũ

Strophiarius.

Mãmillare.

Stropus.

Strupearia.

Stagnũ.

Argentarium.

Galena:

Balſamũ

Poſcinummia baſia

Negocinũmia.

AFFATVS:allocutiones. AMO & cupio:Hæc sunt blandissima matronæ ad asinum perinde ac amatorem alloquia:& affatus:quibus affectus quidam uehementior explicatur. Quis quibus.

CAPIstro prensum: Lucianus και με εκτησ φορβαιασ λαβομενον επι τοχαυμενι ειλκε. idest me capistro captum traxit ad lectum. OBIturus.Aditurus:accessurus. VINO madefeceram. Vinum libidinis est incentiuum.& sine libero friget uenus.ideo uino se proluerat Lucius:ut in palestram cupidineam foret alacrior:atque propensior.accesserat & unguentum:calcar alterum ueneris & suscitabulum:Lucianus.οιρω παλαιω υπο βεβρεγμενοσ και τωχρωτι του μυρου οιστρημενοσ. idest uino uetusto irrigatus:& unguento extimulatus. PROluuium libidinis: cupiditatem desiderium promptitudinem coeundi. Proluuiũ enĩ dici uidetur: quasi prolubium a lubendo.A.Gellius in.iiii.in hãc sentẽtiam. iccirco empedoclem uersu isto non a fabulo edendo sed a rei ueneriæ ꝓluuio uoluisse homines deducere. Dixit Terentius in Adelphis:quod proluuium quæ est ista subita largitas ubi proluuium a donato exponitur promptus animus ad largiendum. Neuius in colace.inquit facere in proluuio est: quasi dicas in promptu:& desiderio:laberius me a matronali pudore proluuium meretricis progredi coegit.ueteres & proluuiũ & proluuiem & prolubidinẽ dixerunt ab eo quod lubeat: unde etiã Venus lubentina dicatur. prolubiũ audiendi dixit Au.Gellius.ꝓ desiderio & libidine. TANquam: Scribo tamq; ut sint duæ particulæ. LABIas.Supra diximus fe. genere labias dici a scriptoribus idoneis:quæ nunc neutraliter labra dicuntur. PVRpurantes:labra rubentia.& rosis pumicantibus æmula fœminam uenustant: epigrammatista optat in puero pestanis emula labra rosis. ENORmi:Immodico prægrandi:enormitas stipendiorum dicitur spartiano pro nimia largitate. SAxeis dentibus:Tales nimirum sunt asinini dentes.asinorum genus.xxx.mense dentes emittit:deinde senis mensibus ꝙ si non prius pepererint q̃ decidant postremi:sterilitas certa portenditur.Plinius auctor. SVAuiari:Basiare:osculari. EX unguiculis perpruriscens. Perpruriscere ex unguiculis dicitur mulier: quando toto corpore prurit:quando prurigine & Veneris appetentia concitatur:quando uel extremis corporis partibus. & rigentibus unguibus extimulatur in coitum.græci tam ardentem ueneris concitationis satyrion appellant.Theophrastus auctor est septuageno coitu durare libidinem contactu herhæ cuiusdam: cuius nomen speciemq; non posuit. TAM uastum genitale:asinus portione genitalia habet maxima:ut nemo non uidet sicut e contrario minima esse homini auctor est Albertus Magnus. DIRrupta fœmina:metuebat ne enormitate uirilitatis disrumperet matronam Luciãus και τουτομεεισ λεοσ ουχι μετριον ηγε μηουχωρησασα η γυνη λιαπασθαιη. metus me non mediocris incessit ne lepida fœmina dirumperetur. MINVS.emenda munus.i.spectaculum gladiatorium: quod dominus fuerat pollicitus. SAVIA:basia. GANnitus:susuros:quales identidem inter amatores summissa uoce usurpantur. MORsicantibus oculis.Expressit nimium cupidinei amoris affectum quo scilicet efficitur ut amatores oculis inconniuentibus:& exertis quasi morsicare ac deuorare/rem amatam uideantur. TENEO te inquit:blandimenta matronæ ad asinum:quem palumbũ & passerem suum uocabulis amatoriis blanditer compellat:apud Plautum in asinaria inquit leonidas: dic me tuum passerculum: Gallinam: coturnicem.item in cassina meus pullus passer mea columba: mi lepus: apud eundem blandimenta hoc genus ueneria sæpissime usurpantur.

Proluuiũ

lubẽtina.

Enormitas.

Satyriõ.

Minima uiro gẽitalia.

affatus:amo & cupio:& te solum diligo:& sine te iam uiuere nequeo:& cætera quis mulieres:& alios inducunt:& suas testãtur affectiones: capistroq; me deprehensum more quo didiceram reclinat facile: quippe cũ nil noui nihilq; difficile facturus mihi uiderer: præsertim post tantum temporis: tam formosæ mulieris cupientis amplexus obiturus: nam & uino pulcherrimo atque copioso memet madefeceram: & unguento flagrantissimo proluuium libidinis suscitaram. Sed angebar plane: non exili metu reputans: quemadmodum tantis tãque magnis cruribus possem delicatam matronam inscendere: uel tam lucida: tamque tenera: & lacte ac melle confecta membra: duris ungulis complecti: labiasque modicas: ambrosio rore purpurãtes tam amplo ore: tãq; enormi: & saxeis dentibus deformis sauiari: nouissime: quo pacto q̃q̃ ex unguiculis ꝑpruriscẽs mulier: tam uastum genitale susciperet. heu me qui dirupta nobili fœmĩa bestiis obiectus munus instructurus sim mei domini: molles interdum uoculas: & assidua sauia: & dulces gannitus: cum morsicãtibus oculis iterauerat illa: & ĩ summa: teneo te inquit teneo meum palambulum: meum passerem: & cum dicto uanas fuisse cogitationes meas: ineptũq; monstrat metum/artissime namq; complexa: tum me prorsus:

SED totum recipit: Ex hoc matronæ uenerem belluinam appetentis exemplo cõmonemur fœminas natura in coitum adeo esse præcipites. & tam prurigine concitatas: ut concumbere uel cũ iumentis uelint. Nimirum ob hanc infandam insanãq; libidinem scribitur in leuitico: ut mulier quæ succubuerit cuilibet iumento simul interficiatur cum eo: illud quoq; satyrographi non de nihilo in monstrificam fœminarum uenerem scriptum uidetur: mora nulla per ipsam quo minus imposito clunem submittat asello: Iuba auctor est equum a semiramide adamatũ usq; ad coitum. hæc faciunt ut deformis tauri amor in pasiphae non fabulosus sed historicus esse credatur. Astruit his omnibus fidem exemplũ dignũ memoratu quod græci scriptores celebrant. a quibus traditur. Aristonem ephesium genus fœmineũ perosum cum asina cõcubuisse exq; eo cõcubitu progenitã puellã. cui a cruribus asininis nomen inditũ sit onoscelli. item fuluius equam iniuisse proditus ẽ: quæ puellam admodũ famosam peperit: quã ab equa matre hipponam appellauerũt. Lucianus ut ad institutum opus reuertamur sic inquit. περιβαλλετο μεκαι αρασ εισωολον παρελεξατο ideſt me cõplexa est & extollens intro totum recipit. NATES recellebam. retro trahebam: abducebam reclinabam ne uasto genitali fœminã dirumperẽ. recellere reclinare est. sicut excellere in altum extollere super quo uerbo satis ac super in superioribus: Lucianus dixit οπισω απηγον εμαυτον ατρεμα. i. retro me abducebam submisse. NISV. conatu: & complexu ardẽtiore. NEXV appliciore: Magis ad corpus applicito atq; adglutinato. DEesse aliquid: Scribit Albertus magnus uolumie de animalibus duodeuigesimo: genitalia mulieris inter oẽs fœminas animantes proportione corporis maxima esse: cum e contrario uir sit minoribus genitalibus præditus q̃ cætera mascula animalia. proportione corporis habita. puella pubescens uuluam quandoq; habet q̃ aut uacca aut equa capaciorem laxioreq;.

sed totum recipit: illa uero quotiens ei parcens nates recellebam: accedẽs totiens nisu rabido: & spinam prehendens meam: applicior nexu inherebat: ut Hercules etiam deesse mihi aliquid: ad supplendam eius libidinem crederem: nec minotauri matrẽ frustra delecta tam putarem adultero mugiente. Iamque operosa & puigili nocte trãsacta uitata lucis cõsciẽtia: facessit mulier: cõdicto pari noctis futuræ p̃cio: ne grauate magister meus uoluptates ex eius arbitrio largiebatur: partim mercedes amplissimas acceptãdo: partim nouum spectaculũ domino p̃parãdo: incõtanter ei deniq; libidinis meæ totam detegit scenam. At ille liberto magnifice munerato destinat me spectaculo publico: & quoniam neque egregia illa uxor mea propter dignitatẽ: neque prorsus ulla alia inueniri poterat: grandi præmio uilis acquiritur aliqua: sententia p̃fidis bestiis addicta: quæ mecum in coram publicam populi caueam frequentaret: eius penetalem cognoueram fabulam.

Mulier succũbẽs iumento

Onoscelli.

recellere.

Genitalia mulieris maxia

MINO tauri matrem. Pasiphaen signat quæ tauri amore flagrauit. Cuius belluina libido carminibus poeticis inuulgata ẽ. Lucianus in libro de Astrologia Ideo fingi autumat pasiphaen amore Tauri captam esse quia audiens ex dedalo de Tauro celesti in amorem Aristologiæ deuoluta est. OPE tosa nocte: Plena operarum uenetiarum: quæ multiiugis luctationibus cupidineis transacta est in p uigilio. Lucianus. ολην την νυκτα ερ εμοι ελαπαρησε. Ideſt totam noctem in cõplexu meo consumpsit. VITA ta lucis cõscientia. honeste facta teste Marco Tullio in luce atq; in propatulo sese collocari uolunt contra turpitudo omnis quærit tenebras atq; latibulum: unde & lucifugi eleganter dicti: qui ob conscientiam flagitiorum lucem fugitant: in tenebris delitescentes: quos antiqui eleganti uocabulo tenebriones appellant: quãq; & interdum tenebriones dicantur pro his qui mendaciis & astuciis quasdam quasi tenebras obiiciant: sic & hæc matrona obscenis facinoris cõscia lucem reformidat. FAcessit: recedit. CONdicto. constituto: composito: denunciato: condicere proprie denunciare est: quod & iurisconsulti tradunt. Lucianus dixit. συνθεμερητον μισθον νυκτος. ideſt constituens noctis mercedem. INCONtanter. sine cõtatione & mora. DETEgit scenam: apparatum & fabulam: ut sæpe apud hunc scriptorem positum est. Lucianus. δια τιρος οπησθης θυρας δεικριδι με ερλομ τη μειράκισυρευραζο. μερομ. ideſt per rimã hostii ostendit me intus cum puella coeuntem. PVBLIco spectaculo. θεαθημοσια. VXOR mea. matronam denotat: quæ uxoris uicem & locum apud asinum impleuerat. BESTIIS addicta: ad bestias damnata. Lucianus. ηγυνη κατακεκριτο θηριοις αποτάρειν. ideſt mulier damnata est bestiis ad mortem: Iurisconsulti. titulo de pœnis inter genera pœnarum quibus præsides afficere quemquam possint enumerant damnationem ad bestias: & ut inquit Paulus ad bestias damnatos fauore populi præsides dimittere non debent. PVBLIcam caueam. theatri caueam intelligit de qua Plautus ut conquisitores singuli in subselia eant per totam caueam spectatoribus Lucianus dixit. εισ το θεατρον.

Cur pasiphae amatrix tauri.

Lucifugi tenebriones.

Cõdicere

IN coram: in conspectu publico & ut inquit Lucianus. παρτωρ οφθαλμοισ. i. oculis omnium.

MARItum habuit.inſeritur tempeſtiuiter hæc fabula ad malas mulierũ artes:& ſcelera demõſtrãda:cuius nulla apud Lucianũ mentio: quæ narratione lepida & ſpecioſa demulceat aures animoſq; lectorũ:& ſicut pictoribus datum eſt excurrere in parerga.Idem quoq; ius plauſibiliter cõceditur lucu lentis auctoribus:ut in parecbaſes in egreſſiones fauorabiliter exſpacientur:qua in re prope eximius eſt lucius noſter: qui fabellis intextis & id genus parergis reficit lectorẽ nauſeãq; diſcutiens omne te dium leuat. SEXVS ſequioris:Ideſt muliebris:ſequior dicit' ſexus alter q̃ maſculus:& deterior:qualis ẽ fœmineus:nã & philoſophi fœminã hominẽ ĩperfectũ appellant. NECAretur.olim lygdus quoq; cretenſis idem p̃cepit uxori:ut ſi fœminã pareret eam neca ret: ſic enĩ quit apud Ouidium. Edita forte tuo ſi fœmina partu ĩnuitus mando: pietas ignoſce necetur. PRAE abſtinentia:purior lectio eſt & ſincerior per abſtinẽtiã. DEſciuit ab obſequio. Ideſt id ſupерſedit facere qd' iuſſerat maritus. INſita pietate:Matres fere oẽs erga liberos ſunt indulgentiores q̃ patres. & maternus affectus in filios potentiſſimus iudicatur. PROdidit.Tradidit. ALVMnãdã.Nutriendã: educandã:alendã. FLOS ætatis.iam ĩquit Appetebat tempus nubendi cũ uirgo toris matura eſſet & annis nubilibus poſceret maritũ. Ariſtoteles libro.yii.politicorũ tradit puellas anno ætatis octauo decimo nubere debere. tanq̃ ea ætas matura uiro & tẽpeſtiua ſit.Mares uero circiter ãnos ſex & triginta uxorẽ ducere debere cẽſet.hoc enĩ tẽpore uigentibus corporibus iungẽtur.nãq; adoleſcentuloꝝ fœtus ĩperfecti ſũt.& puellæ ĩ puerperio difficulter angũtur periclitãturq;.Auctor ẽ Albertus magnus ſperma hoc ẽ genitură ad ſobolẽ ꝓpignendã Tertio ſeptenario hoc ẽ uigeſimo primo ãno eẽ robuſtũ.atq; idoneũ:antea inualidũ & ibecillũ.idẽ ſic ſcribit in nono de aialibus matura ẽ inqt ad cõcipiẽdũ mulier uigeſimo prĩo ãno pfecto:q̃ prius cõcipit ĩmature cõcipit:ante tẽpus.ſ.maturi ſeminis.heſiodus uero maturitatẽ cõnubii eẽ dicit ĩ uiro trigeſimũ annũ ĩ puella qntũdecimũ. PRO natalibus:ꝓ dignitate familiæ ꝓ facultatibus & ꝓ nobilitate claritateq; nataliũ.Apud iuriſcõſultos Titulus ẽ de iure dotiũ.ubi ſcribit Vlpianus ꝓfecticia dos ẽ: q̃ a patre uel parẽte ꝓfecta ẽ de bonis eius.lege uoconia antiqtus cautũ eſt:ne qs cenſus hoc eſt pecunioſus heredẽ relinqueret filiã:eadẽ quoq; lex ſanxit ne liceat mulieri.pluſq̃ dimidiam partẽ bonoꝝ ſuoꝝ relinquere:unde q̃ſtiones natæ & declamationes excogitatæ ſubtiliter ſunt:cũ quidã duas mulieres dimidiis partibus inſtituiſſet heredes.idq; teſtamentũ arguerent cognati. apud germanos nõ marito dotem ſed uxori maritus offert:græce dos dicitur ϙερνη. unde & iuriſconſulti paraphernа græco uocabulo appellant:quæcũq; p̃ter dotẽ ſponſæ dantur.& paraphernica inſtrumenta dixit Sidonius a mare puellæ tradita.M.Varro dotem a dando dici tradit uel quia græce dicitur dotine.& ab atticis doſis q̃ttuor ĩ ſpõſis q̃rũt' forma,ꝓbitas nobilitas & dos. OPPIdo.ualde. CAloris iuuẽilis.Diuus Hieronymus nõ ethnei inquit ignes nõ uulcania tellus:nõ ueſeuus & olympus tantis ardoribus eſtuant: ut iuueniles medullæ uino plenæ & dapibus inflammatæ.Galenus quoq; nobiliſſimus medicoꝝ refert pueroꝝ & iuuenũ corpora inſito calore feruere ideoq; noxios illis eſſe cibos ætatibus qui caloré augeant:ſanitatiq; cõducere frigida quæq; eſu & potu ſumere.ſicut e contrario ſenibus qui pituita laborant & frigore:calidos cibos & uetera uina prodeſſe. Portius licinius feſtiuiter & uere hominẽ dixit eſſe ignem illo uerſu.Queritis ignẽ.item huc queritis:ignis homo eſt:igitur merito timebat mater.ne filius ardore iuuenili concitatus concumberet cum ſorore per imprudentiam: utpote quam ſororem eſſe neſciret. NEſcius neſciam.Ignarus ignaram. PLEbeiam facie tenus.Ideſt fronte. & exteriore unltu humanitatẽ quãdã uiliorem uulgatiorẽq; oſtendebat:cum mente & intra præcordia illam diligeret ut ſororem.ideo finxit ſe uelle domi recipere illam tanquam uicinam deſtitutam uiduatamq; ope præſidioque parentum: & indigam receptaculi. ut eam mox deſponſaret contubernali.& dilectiſſimo.& ne ſoror ĩdorata nuberet ipſe frater de ſuo peculio dotẽ date deſtinauerat.

Parerga.

Sequior ſexus.

Lygdus.

Nutrienda.

Prodidit. Lib. 2 of Ep 225.

Maritũ habuit:cuius pater peregre proficiſcens mandauit uxori ſuæ:matri eiuſdem iuuẽilis:q; enim ſarcina prægnationis oneratã eã relinquebat ut ſi ſexus ſequioris edidiſſet fœtus: protinus quod eẽt editũ:necaretur. At illa præabſtinentia mariti:natã puellã inſita matribus pietate:p̃uẽta deſciuit ab obſequo mariti:eãq; prodidit uicinis alũnãdã:regreſſoq; iã marito:natã necatãq; nũciauit.ſed ubi flos ætatis nuptialẽ uirgini diẽ flagitabat:necignaro marito dotare filiã pro natalibꝰ qbat: qd ſolũ potuit: tacitũ ſecretũ filio ſuo apuit: nã & oppido uerebatur:ne quo caſu caloris iuuẽilis ĩpetu lapſus:neſciꝰ neſciã ſororẽ ĩcurreret:ſed pietatis ſpectatæ iuuenis:& matris obſequiũ:& ſororis officium religioſe diſpenſat:& arcanis domus uenerabilis ſilentii cuſtodiæ tradidit:plebeiam facietenus p̃tendens humanitatẽ:ſic neceſſariũ ſanguinis ſui munus aggreditur:ut deſolatam uicinam puellam: parentũq; præſidio uiduatam: domus ſuæ tutela receptaret. Atmox artiſſimo multũq; ſibi dilecto contubernali: largitus

Etas nubendi.

Sperma.

xxi.ãno robuſtũ.

Profecticia.

Dos.

Lex uoconia.

Maritus dotẽ uxori dat.

paraphernа.

Dos.

Calor iuuenilis.

Homo ĩgnis.

DE proprio

DE proprio: De peculio suo. est enim peculium tam proprium filii familias. q̃ seruorũ. Quod apud iurisconsultos & oratores frequenter inuenias: scribit plinius simulachrum cereris ex ære factum ex peculio spurii Crassi: quem regnum affectantem pater ipsius interemerat. FEralem fortunæ nutũ. Fortuna inqt nutu suo exitiali atq; pestifero hæc bene disposita respiciens: perturbauit omnia & funditus euertit: cum suspicionem pelicatus immisisset in uxorem huiusce iuuenis. quem illa sororem molliter indulgenterq; nimis tractantem suspicata esse amatorem puellæ ignara q̃ soror esset. RIualitas: ægritudo est similis zelotypiæ. & emulatio quædam: exeo quod altera quoq; potiat̃ eo quẽ ipsa solum habere concupiuerit. De riualibus suo loco diximus.

Peculiũ filii familias.

Riualitas Succuba

de proprio dotem: liberalissime traderet. Sed hic bene atque optime plenaque cum sanctimonia disposita feralem fortunæ nutum latere non potuere: cuius ĩstinctu domũ iuuenis protinus se direxit sæua riualitas: & illico hic eadẽ uxor eius: quæ nũc bestiis: propter hæc ipsa fuerat addicta: cœpit puellam: uelut emulam tori succubãque primo suspicari: de hĩc detestari: de hĩc crudelissimis laqueis mortis insidiari: tale denique comminiscitur facius. Annulo mariti surrepto: rus profecto mittit quendam seruulum sibi quidem fidelem: sed de ipsa fide pessime merentem: qui puellæ nũciaret: q̃ eam iuuenis profectus ad uillulam uocaret ad sese: addito: ut sola & sine ullo comite: q̃ maturissime peruẽiret: & ne qua forte nasceretur ueniẽdi cõtatio: tradit annulũ marito subtractũ: q mõstratus: fidẽ uerbis adstipulare tur. At illa mãdato fratris obsequẽs: hæc enĩ nomẽ sola sciebat respecto ẽt signo eius: qd offerebatur: gnauiter ut præceptũ fuerat: ĩcomitata festinat. Sed ubi fraudis extremæ lapsa decipulo: laqueos insidiarum accessit. Tunc illa uxor egregia: sororem mariti libidinosæ furiæ stimulis efferata: primum qdem nudam flagris ultime uerberat. dehĩc quod res erat clamantẽ quoque q̃ frustra pelicãus indignatõe bulliret: fratriq; nomẽ sepius iterantem: uelut mentiam: atq; cuncta fingentẽ flamines manu ad digitos usq; inuoluta rem diuinam facerent significationes fidem tutandam sedemq; eius in dextris sacratã esse. præterea ut in catonis oratione est: & a. M. Tullio prodit̃ fidẽ in capitolio uicina iouis optimi maximi maiores nostri eẽ uoluerunt. de fano fidei mentio est apud plautũ in aulularia apud Siliũ inuocatio est fidei his uersibus. ante iouẽ generata decus diuũq; hominũq; iustitiæ cõsors tacitũq; in pectore numẽ. IVuenis ꝑfectus: ita fingebat pfidiosissima fœmina maritũ .s. suũ ꝑfectũ ad uillã solũ euocare puellã. ut sola cũ solo operaret̃ palestræ ueneriæ. CONctatio: Hesitatio: & mora. Qui mõstratus: hodie quoq; annulũ mittere solemus: quotiẽscũq; uolumus nũcio nostro credi & fidẽ adhiberi. NOmẽ. ideſt sola sciebat eũ eẽ fratrẽ. & se eius sororẽ. GNAuiter. Sedulo strenue festinanter. INcommitata. sola. sine comitibus deductoribusq;. LApsa decipulo: pedica laqueo & cassibus translatio a feris: quæ decidunt in laqueos: & decipulis capiunt̃. de excipulis & decipulis satis ac super in anterioribus. EGREgia: irronicos. VLtime. Quasi dicat ad ultimũ usq; cruciatum & lassitudinẽ. QuOD frustra pellicatus: Clamabat infœlix puella. & inter clamãdũ asseuerabat se sororem esse non concubinam illius mariti. & quod frustra ipsa ardesceret ob pellicatus suspicionẽ quippe cum pellicatus nullus foret metuendus inter fratrem & sororem. Dicitur autem pellicatus: ut concubinatus de quo iam diximus. & ait Marcus Tullius in secundo de officiis. ab ea est enim ipse propter pellicatus suspitionem interfectus. pellicationem Cato a pellicando dixit quasi inuitationem quandam & illicium: pellicator quoq; & pellax qui inducit in fraudem nominatur. BVLlieret. Tumeret ardesceret & instar bullientis aquæ ferueret. in fermento est dixit plautus de fœmina quam intelligi uult tumescere bullireque: ex indignatione: & iracundia. FRAtris nomen iterantem hac commemoratione fraterni nominis oẽm iniuriam & atrocitatem a corpore suo propulsare se se posse confidebat: uidelicet sperans q̃ cum illa audiuisset eam esse sororem: quam pelicem suspica

PROpter hæc ipsa. s. scelera quæ mox enarrantur. ADdicta damnata adiudicataq; præsidis sentẽtia. EMVlam: pelicem & concubinam. SVCcumbam: Ante dictum est succubas incubasq; dici. concubinas. & pellices: quæ succũbunt. & succubant in alienam uicem & torum. DEtestari: execrari & maledicere. COMminiscit̃ excogitat scelus. ANnulo mariti surrepto. Annulus plurima scelera fiunt: ut scribit plinius. & plus annulus q̃ nobis creditur. RVS profecto. Legendum uidetur profecta ut ad uxorem referatur: quæ profecta in agrum illuc tanquam in locũ solitariũ & sceleri accõmodatiorem euocauerit sororẽ mariti: misso per seruulum annulo cõiugali cui tanquam certissimo testi illa crederet. PESsime merentem. Qui seruat fidem in flagitio & scelere. is de ipsa fide pessime meretur: q̃uis alioqui fidelis semper extiterit: quã inter deas prisci coluerunt: scribit Liuius numam fidei sacrariũ solẽne instituisse: cui

Fides dea.

pellicat⁹. pellicatio. pellicator. pellax.

batur repente exueret omnem feritatem:& flagris depositis ad humanitatem reuocaretur: sic apud M.Tullium in uerrinis ciuis Romanus deligatus a uerre & uirgis cesus inter dolorem crepitumque plagarum hoc solum iterabat ciuis Romanus sum:hac enim commemoratione ciuitatis omnia se uerbera depulsurum cruciatumq; a corpore deiecturum arbitrabatur. TItione candente:torre & sti/pite ignito ardescente. INter fœmina.Inter fœmora.& coxas aliubi annotauimus fœmina ꝓprie di ci fœmora interiora quæ eqnitatu atteruntur.Vnde elegans uocabulum apuleianum interfœmine um tegit pro genitalibus mulie/bribus:q̃ inter fœmina sunt colla ta:quod fœminal munditer quo que nuncupatur. BIlis noxio fu rore:Græci choleram nominant nostri bilem: notiore uocabulo græco q̃ latino:commune id sto machi atq; intestinorum uitium est:ut auctor est Cor.celsus i quar to.bilis supra infraq; rumpit.iter dum alba.nõ nunquam nigra ul uaria.& ut scribunt medici philo/sophiq;.multiplex est bilis siue co lera.nam & citrina.& uitellina.& rubra:& adusta.memoratur.est & prasina a uiridi colore dicta.cuius uiror prasii hoc est marubii simili mus est.melãcolia uero.idest atra bilis in homine exuberãs gignit mentis alienationem.& ulcerum eruptionem.& alia pleraq; gene/ris eiusdem.Quidam atra bile erũ pente in morbum comilitarẽ ex/cidunt:alii attoniti fiunt sup qua re nobile extat aristotelis problema.plato in timeo.bilem morborum causam esse refert.malasq; ex noxia eius intemperantia gigni ualitudines plurimas:quæ cum expirat extrinsecus uarios tumores producit:intrinsecus uero cohibita urentes edaces morbos plurimos procreat.nomine bilis crimẽ in mores quoq; trãsfertur. ut scribit plinius:& pro excandescentia usurpatur cum id uirus se fundit i aĩum. NOmen uxoris cum fide.Vxor quæ in maritum perfidiosa est & infida atq; pestifera.nomẽ uxoris quod sacrosanctum est amittit:nec digna est ut uxor & coniunx nominetur. PALmarũ præ liis.palmæ & trophea perfidi medici sunt neces hominum:quas multi sub prætextu & nomine me/dicinæ sanctissimo exercent pro salutifera potione mortiferam propinantes:qui uitæ nostræ nescisq; imperatores fiunt:quibus solis hominem occidisse summa impunitas est:cum nulla sit lex: ut plinii uerbis utar:quæ puniat insciti am capitalem.a palma quæ arbor uictoriæ dicata est palmarium dictũ quod significat palma dignum. QuINquaginta sestertia:Nulla ars fructuosior medicina est.celeber rimis medicorum ducenta quinquaginta sestertia fuisse annua mercede apud principes accœpimus hinc ait plinius noster quod antiqui medicinam damnabãt ob questum enormẽ.& precium imma ne. MOmentarium:præsentarium.quod subitariam mortem afferet momentoq; necaret citra cun ctationem. BIliq; subtrahẽdæ:Simulat nequissima cõiunx uenenatã potionẽ eẽ medicamentũ no/bile & saluberrimũ ad bilẽ subtrahẽdã qua maritus uexabat:ita ut sub specie medelæ:uenenũ ꝓpiaret. QuAM sacrã noĩant:Apud priscos potio hellebori pricipalis habebat & sacra/q̃ tradit aluũ & bilẽ pi/tuitasq; clarẽ erophili p̃coniũ.qui helleboꝝ fortissimi ducis fortitudini æquabat.cõcitatis.n.itus om nibus ipsũ iprimis exire.Aptissime datus i pulte aut lecte.reddi post quattuor fere horas incipit.totũ opus septẽis pagit horis:medet melãcholicis isaniẽtibus lymphaticis.itẽ si exulcerata sint p̃cordia.uel tumeãt.Aliisq; ꝓpe inumeris morbis.duo hellebori genera nigrũ qd purgat p iferna:cãdidũ qd uomi tiõe.causas morboꝝ extrahit.Latini ueratrũ uocãt.sacrã potionẽ uocãt medici factatã & diuinã ab effe ctu quæ cæteris præstantior:& excellentior.plinius tradit aureũ poculũ a medicis uocari potionẽ quã dã ex frutice ob remediorum excellentiam.hoc tempore potio ex rheupontico siue barbaro concin/nato dici potest sacra qua nullam præstantiorem medici nouere cuius meminit Amianus Marcel/linus.græci φαρμακοθειον pharmacum diuinum uocant.item alexipharmacon καθαρτικον και θεραπευτικον.idest purgatorium & medica uim præpollens/Suidas ait Alexipharmaca esse αλε ξιτηρια.idest medicamenta auxiliatoria.est medicamentum nobile nomine panchrestos cuius.M. Tullius & plinius meminerũt/si uocabulũ iterpteris dici põt oĩbus cõducibile & bonũ.est inter medi/camẽta illud quoq; celebre/qd oporicen uocãt.quoniã ex pomis fit quæ a græcis οπωρα appellant.

Titio.
Fœmina
Interfœ
mineum
fœminal
Cholera.
Bilis.
Prasina
bilis.
Melan/
colia.
Medicus
impator
uitæ &
necis.
palmari/
um.
Potio
hellebori
Veratrũ.
sacra po
tio.
Aloxi/
pharma/
cum.
panchre/
stos.
Oporice.

tione cãdẽti inter media fœmina detruso: crudelissime necauit.Tũc acerbe mortis exciti nunciis frater & mari tus accurrũt:uariisque lamẽtationibus defletã puellã tradũt sepulturæ:nec iuuenis sororis suæ mortẽ tam miserã:& quæ minime ut par erat illata ẽ:æquo tolera requiuit aĩo sed medullitus dolore cõmotus: accerri/mæque bilis noxio furore pfusus:exin flagrãtissimis febribus ardebat:ut ipsi quoque iã medela uideretur eẽ necessaria.Sed uxor: quæ iam pridẽ nomen uxoris cum fide perdiderat:medicum conuenit quendam no tæ perfidiæ: qui iam multarum palmarum spectatus præliis magna dexteræ suæ trophea numerabat:eique protinus.l.sestertia:ut ille quidem momẽtarium uene num uenderet:illa aũt emeret meriti sui mortem. quo conspectu simulatur necessaria præcordiis liendis:bi/lique subtrahendæ illa præ nobilis potio: quam sa/cram doctiores nominant. Sed in eius uice subditur

ALIA proserpinæ.potio uenenata pernitialis proserpinæ merito sacrata dicit propterea q; ad pserpinā & plutonē hoies demittit. POculū probe tēperatū. In quo.s.uenenū præsentariū tēperauerat medic⁹:nō ad salutē ægroti sed ad necē:put cū uxor cōuenerat. VT cōsciū sceleris amoliret. Vt de medio tolleret & una cū marito perimeret medicū:qui sceleris huiusce conscius erat. QuAM desponderat. Quinquaginta scilicet sestertia:quæ medico promiserat. DEtento calice:Mulier iniecit manum poculo in quo uenenū erat tēperatum:ne prius a marito ebiberet q̄ medicus ipse præguſtasset.ut ita una opa uterq; pariter tolleret. HAV

alia proserpinæ sacra saluti. Iāq; p̄sente familia & inde nōnullis amicis: & affinibus: egroto medicus poculū probe tēpatū māu sua porrigebat. Sed audax illa mulier: ut simul & cōsciū sceleris amoliretur: quā despon derat pecuniā: lucraretur: corā detento calice: nō prius īquit medicorū optime: nō prius carissimo mihi marito trades istā potionē: q̄ de ea bonā partē hauseris ipse. Vnde.n.scio: an noxiū in ea lateat uenenū: quæ res utique te tā prudētē: tāq; doctū uirū nequaq̄ offendit: si religiosa uxor circa salutem mariti solicita: necessariam affero pietatem: q̄ mira desperatione truculentæ fœminæ repente perturbatur medicus: excussusq; toto consilio: & ob angustiam temporis: spacio cogitandi priuatus: antequam trepidatione aliqua uel contatiōe ipsa daret male cōscientiæ suspitionē: īdidē de potione gustat ampliter: quā fidē secutus adolescens etiā sumpto calice quod offerebatur hausit. Ad istū modū p̄nti trās acto negocio: medicus q̄ celerrime domū remeabat: salutifera potiōe pestē p̄cedentis ueneni festinās extīguere: nec eum obstiatiōe sacrilega: qua semel cœperat: truculēta mulier ungue latius a se discedere passa est: prius q̄ inquit digesta potiōe: medicīæ euētus probat⁹ appareat: sed ægra precibus & obstinatiōibus eius: multum ac diu fatigata tandem abire concessit. Interim

seris ipse. Ebiberis attende mulieris callidissimam astutiam infandumq; cōmentum: quæ uno tempore maritum medicumq; morte mulctat. sub prætextu affectiōis coniugalis. EXcussus toto consilio. Vetus prouerbium est gladiatorem in harena capere consiliū. & quod sub manu consilium nasci debet. sed frequenter hoc accidit: ut homīes repentinæ rei nouitate perturbati impotes mētis fiant: & toto consilio excntiantur ut sibi ipsis nequeant consulere: nec quæ cōducibilia sunt satis ualeant cogitare iuxta illud pauor omnem sapientiam exanimato expectorat. VEL contatione ipsa. Si contabundus medicus superfedisset gustare. de potione: potuisset: marito haberi suspectus: tamquam uenenum in ea noxium miscuisset: sicut re uera miscuerat: sed ne uideretur tanti facinoris conscius large gustauit de potiōe mortifera: imitatus matronas illas Romanas: qnæ uenena coquentes inuentæ cum ea medicamenta salubria esse cō tenderent iussæ bibere indidem largiter hauserunt & ita epoto: medicamento suamet ipsæ fraude oēs interierūt. GVstāt: Lege

Sub manu consilium.

Matrōæ uenena coxerunt

gustat scilicet medicus. ADOlescens: Maritus ægrotus. SAlutifera potione. Antidotum significat quod ad pestem ueneni extinguendum est potentissimum. idq; multiplex. Vinum aduersus cicutæ uenenum est efficax remedium cuius natura excalefactoria uim cicutæ refrigeratoriam expugnat: sed si in uino cicuta pota sit irremediabilis existimatur. Medicus ergo festinat domum: ut epoto antidoto salutiferaque potione extinguat uim ueneni noxiam atque pestiferam. NEC ungue latius: Digitus transuersus & unguis latus usurpantur decenter ab auctoribus pro minimo interuallo & spacio. plautus in aululari a digitum transuersum aut unguem latum excesseris. M. Tullius in epistolis atticum a recta sententia ne digitum quidem transuersum. item in hortensio ab hac mihi non licet trāsuersum ut aiunt digitum discedere ne confundam omnia. DIgesta potione. Cupere se dicit truculenta fœmina ut tam diu maneat medicus donec potio digeri incipiat & effectu medico uenas atque uitalia permeans euentum ostendat. potio autem medicamenti dicitur digeri quando diuiditur resoluiturque per uenas. & purgat. nam alioqui medicamenta non digeruntur: ideſt non concoquūtur. scribit aristoteles in problematis ideo medicamenta uim purgandi obtinere: quia concoqui nequeunt. & enim quæ ob exuperantiam frigiditatis. aut caliditatis digeri non possunt aptaque sunt uincere non uinci ab animantium feruore. hæc medicamenta habentur. ubi enim uentrem adierunt resolutaque sunt statim ad uenas per easdem feruntur semitas: quibus permeat cibus mox cum mine concoqui potuerint: sed uictrice perstiterint potentia relabuntur: quæ obstiterint secum detrahētia: quæ res καθαρτικὸν. ideſt purgatio nominatur. de resolutiuis medicinis scribit Galenus copiose

Vinum cicutæ antiphar macum.

Trāsuersum digitum.

Cur medicamenta purgāt

AEGRA: Legendum est ægre. ideſt uix difficulter. ut sit aduerbium non nomen. OBstinationib⁹ Obsecrationibus. & ita uidetur legendum. INterdum. Corrige interim.

PERniciē cæcam. Vim ueneni pernitialem signat: quæ occulte intra uiscera crassabat. iāq; ad medulas uitaliaq; peruenerat: quod signū est mortis intra corpus adactæ. Qui cicutæ ueneno enecant' incipiunt algere ab extremitatibus corporis. sic Socrates platone teste cū hausisset in calice tritū uenenum cœpit deambulare mox cū interambulandū crura iā grauari sentiret iacuit resupinus. cœperuntq; pedes & crura sensim frigescere. cū uero uis ueneni ad præcordia & uitalia peruenisset decessit. i hac uoce deficiens. Esculapio gallū debemus: quē reddite neq; negligatis. Tertullianus causam refert huius ci Socratici uoti ioculatoriā sic scribens i apologetico. esculapio gallinaceū prosecari in fine iubebat credo ob honorē patris eius: quia socratē apollo sapientissimū omniū cecinit. O Apollinē inconsideratū sapiētiæ testimoniū reddidit ei uiroq negabat deos eē. PROmissā mercedē. Quiquagita sestertia: q̄ pro ueneno mōetario audax mulier illa, promiserat. MORtis gemīatæ. Ipsius. s. medici & mariti. ELIsus: Cruciatus tortus suffocatusq;. INter fictas lachrimas Flebat nequissima fœminarū ut ita per lachrymas uideret' ægro aio ferre mariti obitū. cuius ipsa cā extiterat: lachrymæ āt uberriæ sunt fœminis. & semp paratæ in statiōe. & cū frons oculi uultus p sæpe mētiāt'. lachrymæ uero sæpissime mētiunt' idq; in fœmina potissimū. QuIS. Quibus. FEralia litāt' obsequia. elocutio ē ex Virgiliana imitatōe sacrisq; litaris idulge hospicio, pprie nō sacra litant'. sed dii. Litare āt est deos propitiare. de feralibus & nouēdialibus: & parētalibus sacrificiis. q̄ mortuis exhibēt'. relege q̄ suis locis annotauimus. VSq; quaq; similis sui in oibus actiōibus ubiq; locorum ubiq; hominū perfidiosa truculēta scelerata sibi cōstās in flagitiis. nec usq; desciscens a moribus suis nequissimis. s. improbaq; natura. M. Tullius de uerre rediit ad se & mores suos. & cū laudabile sit in oī uita seruare constantiā. hæc fœmina in flagiciis erat constantissima. FIdei imaginē. Ostentans se uelle promissam pecuniā cū fide persoluere. BLANdicule. Comiter. & blande aduerbiū diminutionis. PROlyxe: Largiter & copiose. DE ea potione: Veneni. s. præsentarii: qua maritus medicusq; corruerant. PROperiter: Cito festinanter propere. VEneni pyxidem. Medicorum tituli. ut inquit Lactantius remedia habēt. pyxides uenena pyxis illa celiana notissima est ex oratione. M. Tullii. CRVentas manus. Irritata semel improbitas modum non habet. finis unius sceleris gradus est futurista re loco nescit mens mala. mulier truculenta manus sanguinarias porrigit ad alias quoq; neces infandas: a ueneficio ad ueneficiū prosiliens. QuOD leges successionem patris necessariam. Heredes aut necessarii dicuntur: aut sui & necessarii: aut extranei. Heredes necessarii & sui sunt ueluti. filius filiaue nepos neptis ue ex filio & deinceps cæteri. Liberi qui in potestate morientis modo fuerunt sui heredes ideo appellantur quia domestici heredes sunt. Necessarii uero ideo dicuntur quia omnino siue uelint siue nolint tam ab intestato q̄ ex testamento ex lege. xii. tabularum heredes fiunt. cæteri qui testatoris iuri subiecti non sūt extranei heredes appellantur: ut copiosissime scribunt iurisconsulti: proinde successio necessaria intelligitur eorum heredum qui necessarii sunt. ut filius & filia. Lex tamen uoconia quam uoconius tulit. cuius supra meminimus: statuit ne quis census hoc est pecuniosus heredē relinqueret filiā. Lex quoq; xii. tabularum adeo stricto iure utebatur proponens masculorum progeniem. ut fœminini sexus necessitudinem expelleret: quod postea emendatum est. SVstinebat ægerrime: Egro anima molestoq; ferebat q̄ leges deferrent filiæ patriam hereditatem. INhians: Auide cupiens desideransq;. dicimus inhio hāc rē. & huic rei statius fraternos inhiantem obitus. Cor. tacitus pariter hortis inhians.

perniciē cæcā totis uisceribus furentē: medullæ penitus attraxerāt: multū deniq; saucius & grauedine somnolēta iā demersus domū peruadit ægerrime: uixque enarratis cunctis ad uxorē: mādat saltē promissā mercedem mortis geminatæ deposceret. Sicq; Elisus uiolēter spectatissimus medicus effudit spiritum: nec ille tamen iuuenis diutius uitam tenuerat: sed iter fictas mētitasque lachrymas uxoris: pari casu mortis fuerat extīctus. Iamque eo sepulto: paucis interiectis dieb⁹: quis feralia mortuis litantur obsequia: uxor medici: precium gemīæ mortis petens aderat. sed mulier usq; quaq; sui similis fidei supprimens faciem: prætendens imaginem: blandicule respōdit: & oīa prolyxe accumulateq; pollicetur: & statutū præmiū sine mora se redditurā constituit: modo pauxillū de ea potiōe largiri sibi uelle ad icepti negocii persecutionē: quod plurib⁹ laqueis fraudiū pessimarū: uxor īducta medici facile consensit: & quo se gratiorē locupleti fœminæ faceret: propere iter domo petita: totā prorsus ueneni pyxidē mulieri tradidit: quæ grādē scelerū nacta materiā: lōge lateque cruētas suas māus porrigit. Habebat filiā paruulā de marito quem nuper necauerat: huicīfantulæ: q; leges necessariā patris successionem deferrēt: sustinebat ægerrime. inhiansq; toto filiæ patrimōio imminebat

Socrates hausit cicutam

Litare.

Blandicule.

Heredes. necessarii sui.

Extranei heredes.

Census pecuniosus.

Inhio.

CAPtu: Legi pōt capiti: ut exponas imminebat uitæ capitiq; puellæ. HEreditates accipere. Diuus Claudius matri ad ſolatiū liberorū amiſſorū legitimā eorū detulit hereditatē poſtea autē ſenatuſconſulto Tertulliano cautū eſt: ut mater ingenua triū liberorū ius habens ad bona filiorū filiarū ue admittat̃ inteſtatoꝝ mortuoꝝ. TALē parentē præbuit. Qualis uxor fuerat in maritū peſtifera. ſ. & pernicialis talis quoq; parens. i. mater in filiā parricida exhibet̃ & uenefica. PRANdio cōmento. Cū prandiū ſeſe parare ſimulaſſet ex tēporis occaſione. PARuulæ tenuē ſpiritū. Infantula ſtatim ueneno ſuccubuit cuius corpus delicatū & uitalia inualida erant. & mollicula aduerſus uim ueneni graſſantis ſeuientiſq; circa præcordia: quæ a græcis phrenes dicunt̃. quæ & exta nuncupant de quibus ſuo loco plura. Galenus quinto de interioribus uolumine docet Diaphragma dici phrenas ex eo q; pp apoſtema diaphragmatis gignatur. phrenetis. Ariſtoteles præcordia dici autumat phrenas a mente & prudentia. quæ græce dicit̃ φρηπ. ſubtilitas enim mentis ut inquit plinius præcordiis accepta fertur.

præcordia. phrenes.

& captū. ergo certa defunctorum liberorum matres ſceleratas hereditates excipere: talem parentem præbuit: qualem exhibuerat uxorem: prandioque commēto pro tempore: etiam uxorem medici ſimul & ſuam filiam ueneno eodem percutit. Sed paruulæ quidem tenuem ſpiritum: & delicata ac tenera p̄cordia conficit protinus uirus īfeſtum: at uxor medici dum noxiis ambagibus pulmones eius perrat tempeſtas deteſtabilis potionis: primum ſuſpicata: quod res erat: mox urgente ſpiritu: iam certo certior contendit adipſam præſidis domum: magnoque fidem eius proteſtata clamore: & populi concitato tumultu: ut pote tam immania detectura flagitia: efficit ſtatim ſibi ſimul & domus & aures præſidis patefierent. Iamque abipſo exordio: crudeliſſimæ mulieris cunctis atrocitatibus diligenter expoſitis: repente mentis nubilo turbine correpta ſemihiantes adhuc compreſſit labias: & attritu dentium longo ſtridore reddito: ante ipſos præſidis pedes

AMbagibus. Ambages noxias appellat diſcurſus ueneni exitiales meantis per interuenia & uitalia populantis: qd dū per uiſcera digerit̃ circuitu quaſi quodā peſtifero īplicat hominē. PVLmōes. pluraliter ueteres dici pulmones uoluerunt. plautus in curguliōe pulmones diſtrahunt̃ cruciatur iecur. M. Tullius in ſecūdo de natura deoꝝ in pulmōibus ineſt raritas q̄dā: & aſſiduis ſpōgiis mollitudo ad hauriendū ſpiritū aptiſſima libro rhetoricoꝝ ad herēniū quarto ubi agit̃ de exornatiōibus inducit̃ hoc exēplū anhelans ex imis pulmōibus præcura ſpiritus ducebat̃. hic īquit unus pulmo intelligit. græce πνευμων. dicit̃ pulmo πνευμονια uitiū pulmōis unde pneumōici plinio celſo. cæteris dicti. qui uitio pulmōis afficiuntur. quos latino uocabula pulmōarios dici poſſe teſtis eſt columella. a quo ouis pulmōaria ſcite & decenter appellat̃ pulmōis morbo cōflictata officina ſpirādi ē pulmo. ideoq; dixit poeta ſpiramēta aiæ philoſophi pulmonē flabellū cordis nominat̃. & uētilabrū: quo calorē cordis refrigerari neceſſe eſt. omnia q̄ ſpirāt auctor ariſtotele habēt pulmonē. ideoq; piſciū nulli pulmo īeſt: qñ nō ſpirāt: ſed pro eo brāchias obtinēt: qua in re plinius noſter ab ariſtotele alacriter diſſentit aſſerēs uice pulmōis ineſſe poſſe alia ſpirabilia uiſcera. ſuidas refert neq; entoma. i. īſecta neq; oſtracoderma. i. teſtacea neq; malacoſtraca. i. mollia reſpirare. VRgēte ſpiritu: Anhelitu & reſpiratu. cuius officina & domiciliū ē pulmo. PRAEſidis: p̄ſidis nomē generale ē: & oēs puincias regētes p̄ſides appellāt̃. pcōſulis appellatio ſpecialis ē auctor Martianus iuriſcōſultus. PROteſtata fidē: p tenimonio palā implorās p̄ſidis auxiliū: fidē enim pro auxilio poni notiſſimū eſt: AVres patefierēt: Quādo ira & infanda nūtiāt̃ ſolēt domus principū aureſq; patefieri. præterea præſidi obſeruādū ē: ut ī adeundo ſe facilē præbeat: ne potētiores uiri humiliores iniuriis afficiant. CVNctis expoſitis: puerbium græcum ē. κραμβη δις ὀπτη θανατος. ideſt braſſica bis repetita in cæna mors eſt. quo ſignificatur iteratio nem eiuſdem rei eſſe odioſam. unde Luciꝰ noſter faſtidio parcens. ne iterū ante dicta renarret ſcitiſſime dixit cuncta diligenter fuiſſe expoſita ab uxore medici moribunda. Homerus tamē frequēter repetit uerſus eoſdem & narratiōes. TVRbine correpta. Turbinis in tēpeſtate motū uertiginoſum ee: & in orbē circunactū ſciunt oēs: & docet Seneca libro ſeptimo queſtionum naturalium. Ab hoc turbine qui colūnæ modo circunagentis ſe uoluitur uertigo capitis haud abſurde turbo appellat̃. græco uerbo medicis uſitatiſſimo ſcotōias appellāt obtenebrationes ac nubila mentis capitiſq; uertigines. SEmihiātes labias. Interloquēdum ſemiapertas. Indicat. n. medio ſermōe fœminā exanimē corruiſſe ore ſemipatulo. STRIdore reddito expreſſit habitū expirātis ex cruciatu tabifici ueneni. Stridor dentiū ex iracundia fit: & ex dolore. Hinc Seneca inter iraſcentiū ſigna poſuit ſtridorem dentium inter ſe arietatorum. Liuius quoq; indignātē dolētēq; hānibalē intelligi uolens ſic ſcripſit frendēs fremēs gemēſq;: ac uix lachrymis tēperans dicitur legatorū uerba audiſſe. a Virgilio quoq; dictum eſt dentibus infrendens: infrendere proprie ē dētes iraſcendo quatere: Vnde infrendes dicuntur pueri ſine dentibus qui frendere non poſſint.

pneumonici. pulmonarii. Entoma. Oſtracoderma. Malacoſtraca. Vertigo. Stridor dentium Infrendes.

EXanimis:Mortua extincta interdum ponitur exanimis pro exanimato:& perturbato: ut ante dictum. EXercitus.Exercitatus diutina scilicet exercitatione quæ præsides facit experientissimos gnarissimosque rerum humanarum/contra inexercitus ponitur.pro inexercitato & torpente.epicurei ut inquit Tertullianus deum ocioſum esse & inexercitum asseuerant. MVLtiforme facinus: Quo maritum medicum filiam medici uxorem multos deniq; necauerat. DIlatiõe marcescere: Sæpe ex dilatõe procrastinatiõeq; negocia refrixerunt:ideoq; in manifestis maleficiis omnis dilatio tollenda est confestimq; in fontes animad

Inexercitus.

uertendum:quorum scelera moram non patiuntur:alioqui nihil per impetum faciendum esse præcipiũt auctores. Vnde & illud poeticum memoratu dignũ:da spacium requiemq; moræ. male cũcta ministrat impetus. Scitu annonatuq; digna est Theodosii imperatoris historia:qui ob militem impetu populi thesalonicensis furẽtis extinctũ repentini nuntij atrocitate succensus obtrũcari possim prout quisquæ occurrisset gladio iussit:ob hoc cum a sacerdotibus argueretur agnouit delictum cul pãq; cum lachrimis professus publicam penitentiam egit. Quinetiã legẽ sanxit in posteꝝ:ut sententiæ principũ super animaduersionem prolatæ in diem trigesimum ab executoribus differẽtur/quo locus misericordiæ.uel si res tulisset pœnitentiæ non periret. IN tormẽtorum. Minutulus error.qui tamen lectorem possit offendere:est enim legendum ui tormentorum ideſt uiolentia & crutiatu.diuus Augustus in criminibus uestigandis non esse a tormentis incipiendum constituit:epistola quoq; diui Hadriani ita se habet.ad tormenta seruorũ ita demũ uenire oportet cũ suspectus est reus.& aliis argumentis.ita probationi admouea' ut sola confessio seruorũ deesse uideat':rescripto quoq; eodẽ Hadriani illud expressum est.a suspectissimo incipiendũ eẽ:& a quo facillime posse uerũ scire iudex crediderit. GRVciatus aliis excogitari:Draco athenienſis nomothetes. hoc est legum conditor poena capitis puniendos eẽ sanxit ſontes exquacũq; uel leuicula noxa/adeo ut qui holera:aut poma surripuissent eos capite mulctauerit. Quin olim rogatus quãobrẽ plurimas iniuriaꝝ supplicio capitali pectendas statuisset respondisse dicitur se parua quidẽ delicta morte digna cẽsere. magnis autẽ maiorẽ pœnã inuenire nõ posse. Vnde demades scite dixit draconis leges nõ atramento:sed sanguine scriptas eẽ quæ paulo mox ob acerbitatẽ tacito illiteratoq; athenienſiũ consensu obliteratæ sunt. PVBlicitus.publice aduerbiũ est. MAtrimoniũ confarraturus. Tribus modis apud antiquos uxor habebat'.ut ait Boetius in cõmẽtariis topicorũ:usu farreo coemptiõe:sed cõfarratio solis pontificibus cõueniebat erat autẽ solẽnitas quædã uinculi maritalis: qua nouæ nuptæ farreũ præferebant.sic enim libi genus ex farre factũ nuncupant.plinius in.xyiii.quin & in sacris nihil religioſius cõfarrationis uinculo erat nouæq; nuptæ farreũptæ ferebãt.auctor est Dionisius alicarnaseus libro antiquitatũ secundo legitima matrimõia in priscis Romãis noiata eẽ farracea a cõmunicatiõe uidelicet farris:qui cibus latio primus fuit:& sicut græci hordei primicias i sacris dabãt.ita Romãi uetustissimũ far putãtes ex eo sacra prisca potissimũ cõficiebãt.uxores quoq; cõiũctiõe farris alimẽti uiris sociari uoluerũt.ex hoc uetustissimo ritu sciẽter dixit Lucius noster matrimoniũ cõfarratarus ꝓ copulaturus uiculo quasi cõfarratiõis.& ita alludẽs ad priscoꝝ uerba & doctrinã simpliciter intelligi uult fœminã publice destinatã quasi uxorẽ asino:q̃ publico spectaculo cũ asino pinde ac uxor cum marito cõcũberet. Ecõtrario dicit' diffarratio cõnubii iter uirũ & uxorẽ dissolutio a diffarratõe: qd genus sacrificii adhibito libo farreo fit i dissolutiõe matrimõii:& sicut cõfarreaturus matrimoniũ dicit' pro facturus copulaturusq;.ita a cõtrario dici põt eleganter diffarraturus pro dissoluturus cõnubiũ.

A tormẽtis nõ incidiendũ

Leges draconis sanguinariæ.

Confarratio.

Farreum

Diffarratio.

Diffarraturus cõnubium.

OPpido suspẽsus: Valde suspẽsus anxiusq;. DIem mũeris. Diẽ publici spectaculi. SCEleroſæ mulieris. Sceleroſus ẽ multorũ scelerũ/sceleroſus unius. Sceleroſus proprie auctor est sceleris. sceleratus in quo scelus sit constitutum/sceleroſus accusatio personæ est. put docet Dõatus exponẽs illud Terẽtianũ. ubi ego illũ sceleroſũ misera atq; ipiũ inueniã. Nigidius figulus homo iuxta. M. Varronẽ doctissimus hoc iqt inclinamẽtũ i osus significat copiã quãdã imodicã rei sup qua dicit'. id circo i culpã cadit. ut sceleroſus merito dicat'.q imodicis multisq; sceleribus ẽ cohoptus. DEpudescerẽ. Erubescerẽ uel pudorẽ deponerẽ Hieronymus. nõ depudesco infœlicitatis meæ. quin potius plango me nõ esse:qd fuerim depudescere est exuere pudorem. ut apud Ouidium depudui profugusq; pudor sua signa reliquit. hæc enim particula de modo intentionem significat modo diminutionem.

Scelerosus.

Scelerastus.

Scelestus

Depudescere.

exanimis coruit: necille uir alioquin exercitus tam multiforme facinus execratæ ueneficæ: dilatione languida passus marcescere: confestim cubicularijs muli er attractis: in tormentorum ueritatem eruit: atque illam minus quidem q̃ merebatur: sed quod dignus cruciatus alius excogitari non poterat: certe bestijs obijcendam pronunciauit. Talis mulieris publicitus matrimonium confarraturus ingentique angore oppido ſuſpenſus: expectabam diem muneris ſepius quidẽ metu mortẽ mihi uolens cõſciſcere: priuſq̃ ſceleroſæ mulieris cõtagio macularer uel ĩfamia publici ſpectaculi depudeſcerẽ. ſed priuat9 humana mãu: priuat9 digitis

Nil per impetũ agendũ Exemplũ theodoſii.

VNgula

VNgula rotunda. Talis est asinorum ungula. Sunt asini ex illo animalium genere: q̃ græci. Monycha uocant. hoc est solidipeda. MVtila. Trunca sine digitis. TEnui specula. Pusila spe. est enim specula diminutiuum a spe factum. ueteres dixerunt. speres pluraliter. quod liquet illo uersu Enniano spero si speres quicq̃ prodesse potis sunt. GEmulis floridis: Gemmas & diminutiue gemmulas dicimus oculos in uitibus. Inde apud Columellam maleoli & palmites uitiginei bigẽmes & trigẽmes. a numero gẽmarũ appellantur. Quintilianus in. viii. de trãslatione scribens necessitate inquit rustici dicunt gẽmã in uitibus. quid. n. dicerẽt aliud & sitire segetes. Plinius quoq; in. xyii. hæc uocatur ĩ uite gẽma cũ illi cespitẽ facit. Idẽ auctor est densitatẽ gẽmarũ fertilitatis indiciũ esse. hinc uerbũ est gemmare. & gẽmascere: quod significat gẽmas parere. huiusce gẽmæ uitigineæ mẽinit & Ouidius illo uersu. & noua grauido palmite gẽma tumet. p̃terea nomine gẽmularũ flores significantur: quibus tanq̃ gẽmis uerno tẽpore cuncta pinguntur: & prata uestiuntur. Flos enĩ ut Plinii uerbis utar: est pleni ueris indiciũ & anni renascentis. flos gaudiũ arborũ. tunc se nouas aliasq; q̃ sunt ostẽdunt. Tunc uariis colorũ picturis in certamen usq; luxuriãt.

Monycha. Specula. Speres. Gẽma in uitibus. Gemmascere. Flos indiciũ ueris.

ungula rotunda: atq; mutila: gladiũ stringere nequaquã poterã plãe tenui specula solabar clades ultimas: quod uer in ipso ortu iam gẽmulis floridis cuncta depingeret: & iam purpureo nitore prata uestiret: & cõmodũ dirupto spineo tegmine spirãtes cĩnameos odores promicarent rosæ: quæ me priori meo lucio redderent. Dies ecce muneri destinatus aderat: ad cõseptum caueæ prosequente populo põpatico fauore deducor, ac dum ludicris scenicorũ choreis: primitiæ spectaculi dedicantur. tantisper ante portam cõstitutus: pabulum lætissimi graminis quod in ipso germinabat aditu: libens affectabam: subinde curiosos oculos patente porta spectaculi: prospectu gratissimo reficiens. nã puelli puellæque uirenti florentes ætatula: forma conspicui: ueste nitidi: incessu gestuosi: græcanicam saltantes pyrrhicam: dispositis ordinationibus: decors

COMmodũ. Tunc tunc. iam iam ipso eodẽq; tempore aduerbium. ut sæpe dictũ. DIRVpto spineo tegmine. Rosa nascitur spina: germĩat oĩs prĩo inclusa granoso cortice: quo mox intumescẽte paulatim rubescens dehiscit ac se se pandit. celeberrimas rosas prænestinam: & campanã. antiqui dixerunt. Addidere alii milesiam cuius sit ardentissimus color. Vna est quã centifoliam uocant a numero foliorũ. p̃cox campana est. Sera milesia. odoratissimæ sunt rosæ. & ut inquit Aristoteles in problematis ολμη ρολου αει ηλεια idest rosæ odor semper suauis est: unguenta diuulgata Plinio teste maxime constant rosa a quo unguentum quoq; rhodinon appellat. græce enim ρολοσ dicitur rosa. PROmicarent. Prorumperent: purpurarentq;. MVNEri. Spectaculo gladiatorio. CAueæ. Scilicet theatralis de cauea supra diximus. SCEnicorũ choreis. Histriones: qui scenici dicuntur primi cœperunt in theatro fabulas agere. & uoluptate histrionica spectatores allicere. Aristoteles Dionysiacos technitas uocat scenicos qui magna ex parte improbis moribus esse cõsueuerunt. TANtisper. Interea. ANTE portam. Videlicet spectaculi. PABVlum libens affectabam. Supra diximus ex heracliti sententia pabulum asinis iucundius esle q̃ aurum. SVBinde. Frequenter identidem.

Rosa ex spina. Cẽtifolia rhodinũ.

CVriosos oculos. Vbiq; curiositatem sibi ingenitam fuisse significat. PROspecto. Nitidior lectio est prospectu. REficiens. Recreans. PVellæ. Aliubi pluribus in locis annotatum est. puellos dici a ueteribus pueros. sicut pueras puellas. VIRENti ætatula. M. Varro properate uiuere puere quas sinit ætatula ludere esse amare. & ueneris tenere bigas. Describitur autem saltatio ludicra & uoluptaria: cuius aspectu oculi merito reficiebantur. INCESSV gestuosi: Saltatores pueri in ludo saltatorio tripudia agentes eleganter dicuntur incessu gestuosi quippe qui gestu multiplici ad modulos musicos moueantur. A. Gellius manus hortensi oratoris interagendum argutas admodum & gestuosas fuisse prodidit: De gestu oratorio copiosissime Quintilianus in. xi. GRAEcanicam saltantes pyrrhicam. In primo Suetonii commentario affatim annotauimus super pyrrhica: quã pyrrhus in creta primus inuenit: Strabo in. x. refert pyrrhicam repertam fuisse a pyrrhico pro iuuenibus ad disciplinam militarem exercendis: cui subscribit Solinus hisce uerbis. pyrrhico repertore equestres Turmas creta prima docuit lasciuas uertigines implicare: ex qua disciplina bellicæ rei usus datus. Plato quoque libro septimo de legibus pyrrhicam saltationem scienter graphiceque perscribit ostẽdens saltationem bellicam recte pyrrhicem uocari: cuius motus a pacifico longe diuersus sit. & ferme omnes scriptores in hunc concinunt. ut pyrrhicam saltationem esse armatam memorent: quã græco uocabulo enopliam uocant. Cuius meminit & Dionysius alicarnaseus septimo antiquitatum uolumine. Lucius uero noster græcanicæ pyrrhicæ appellatione intelligi uult tripudium saltatorium: ac gesticularium delitiis uoluptatibusq; meracissimis accommodatissimum: illud hoc loco addendum est pyrrhicarios dici saltatores pyrrhicæ. quorũ mentio fit ab Vlpiano titulo de pœnis.

Puellus. Pyrrhica saltatio.

Periodi cæ febres Periodō uicisse.

AMbitus. Circuitus: & uertigines quales in ludo saltatorio subinde cōspiciuntur. M. Tullius probro dat Gabinio q̄ saltatorium uersaret orbem. obiter annotandū apud rhetores ambitum dici periodon siue circuitum: cui plurima nomina dat Cicero. A periodo febres periodicæ. Plinio Galeno cæteris dictæ: quæ certo circuitu siue ambitu reuertūtur: quales Tertianæ sunt: & quartanæ: In Gymnicis certaminibus periodon uicisse dicitur qui pythia. Isthmia nemea olympia uicit a circuitu eorū spectaculorū: & maximū hoc decus erat hieronicarū hoc est uictorū in sacris certaminibus uicisse periodo. IN Quadratū patorē. Elegānter exprimitur forma pyrrhicæ saltatiōis quæ modo orbiculata rotunditate circūagitur: modo obliqua serie p manus cōnectitur: modo ad effigiem cunei figuratur: Patore hoc est apertura: hiatuq̄ quadrato: Cuneū dici

Cuneus. Porcinū caput.

instrumentum ad ligna scindenda accomodatū nullus ignorat. Itē in theatris ordines. Vnde cuneatū theatrū dictū: alibi quoq̄ annotauimus cuneū uocari globū militarē: quē simplicitas militaris porcinū capput appellat: cuius prima pars angustior: deinde latior procedit: & hostium ordines perrūpit. ex cuneati uocabulo Apuleiano decenter dicti qui in cuneo theatrali sedendi locū nō habent. quasi extra cuneū excluſi: Discuneatæ Plinio cōchæ dicunt quasi imisso cuneo diductæ patefactæq̄

Excuneatus.

Cuneat.

cuneati: Qui in cuneo dispositi sunt: & cunei figurā representant. Plinianū uerbum est: cuneatur pro eo qd est in cunei formā restringitur. Cuneatior figura dicitur Liuio p uocabulū cōparatiuū. DISsidium: In saltatione ex disciplina saltatoria hoc persæpe fit: ut quodā quasi dissidio saltatores ab inuicem diiungantur disseparenturq̄: mox paulo manibus connexis conserti copulentur. In transcursu omittendū nō est q̄ restim ducere in tripudiis dicuntur chori puerorū puellarūq̄ manu conserti qd intelligi uoluisse Terentiū minime ambigimus sic scribēte. Tu inter eas restin ductitans saltabis: a q̄busdā uidetur id esse natū ab eo fune: quo introductus equus ligneus in troiam dictus est: cū connexis mānibus funē chori saltātes ducūt: de quo Virgilius. funēq̄ manu cōtingere gaudēt: nos uero simpliciter id dici putamus: cū hodieq̄ conserti saltatores manibus cōnexis restim ducere dicātur i Tripudio. Liuius libro. xxvii. hanc restem saltatoriā signat his uerbis per manus reste data Virgines sonum uocis pulsu pedū modulantes incesserunt. MVLtinodes ambages. Circuitus saltatorios & uertigines multinodes eleganti epitheto appellat a nodatis manibus: chori puellarū puerorūq̄: qui nodo quasi quodam connexi sunt: & conserti inter se: dum motu pedum brachiorūq̄ gesticulatione discursant. TVbæ terminalis cantus: Tuba signum datum esse significat: quo gestuosa pyrrhica terminaretur: Cantus enim Tubæ terminalis dicitur clangor: quo terminus imponitur tripudio & saltationi: Virgilius martemq̄ accendere cantu. ALVEO subducto: Corrige auleo est enī sensus post peractam pyrrhicam saltationem subducta aulea sunt & uela scenica cōplicata: ut apparatus fabulæ in scena dispositus uiseretur. est enī mos. ut in actione fabularū Theatricarū Auleis cuncta cōtegantur. post quæ histriones in operto consistunt: mox cū tempus est agendæ fabulæ aulea subducuntur: & in propatulo omnia cōspiciuntur. scribit porphyrio: quando ludi scenici dabantur q̄ aulea suspendi soiebant: quæ in fine ludorū deponebantur: ex quo ritu est illud oratianū si plausoris eges aulea manentis & usq̄ sessuri. SIPAriis cōplicitis: Velis scenicis cōplicatis contractisq̄: sic & in primo siparium scenicū cōplicato ubi abunde de siparis. ERAT mons ligneus: Extat libellus Lucia-

Iudiciū patidis.

ni qui inscribitur: θεῶν κρίσις. i. iudicium dearum ubi luculenter hoc totū paridis iudicium explicatur quod hoc in loco Lucius noster in spectaculo publico actū esse describit. Mythologi finxerunt tres Deas. ideff Mineruam: Iunonem & uenerem de formositate certantes: cum Mercurius pomū ad paridem iussu iouis detulisset: Iubens ut malum illud caperet daretq̄ pulchriori: Paris curiose spectauit deas audiuitq̄ pollicitationes singularum. mox pomum ueneri quasi calculum uictoriæ dedit. Ferunt autem id malum fuisse aureum siue inauratū & in eo inscriptum. hoc munus formosior habeto. Philosophi quod & Fulgentius memorat moraliter id interpretātes Tripartitam hominis

Tripartita hominis uita.

uitam esse dixerunt. Theoreticā practicam philargicam. i. contemplatiuā. actiuam. uoluptariam. nomine Mineruæ contemplatiuam significari. actiuam iunonis. uoluptariam ueneris: quarum iudicium ad hominem trāsfertur. cui liberum deligendi debetur arbitrium: ut ipse quam uitam sectari maxime uelit contemplatiuam an actiuam: an uoluptariam: pro arbitrio eligat. eligitur autem pastor iudex: qui ad uoluptatem magis libidinemq̄ uisus intorqueat q̄ ad uirtutem: quam minerua: aut ad diuitias quas iuno promittit Sed ut domum repedemus: docet Lucius noster in fabula hac representanda montem ex ligno in scena instructum esse: ad idam significandam: in qua iudicium hoc peractū est. IDEVM cecinit. ida mons est in phrygia præconio homeri nobilis. cuius cacumē

Ida.

Gargara appellat de qua satis multa strabo in. xiii. quam ait ab ida quæ in creta est nomē accepisse.

CONsitus uiretis. In scena effinguntur urbes montes loca quibus res: quæ agitur ex argumento fabulæ confecta memoratur. sic apud Plautum in amphitryone Thebæ: In captiuis ætolia. in menechmis epidānus fabricantur. Vireta autem dicimus uirentia. & uiriditatis plena Virgilius de uenere locos letos: & amena uireta fortunatorū nemorū. Homerus idam uocat πολυπιδακα μητερα θηρων. i. multorum fontium & ferarū parentem: Strabo in. xiii. multifontem proprie dici autumat propter fluminum multitudinem ex ea perfluentium. Vbi autem rigua sunt ibi species herbascentis uiriditatis spectari solet. Vireta.

consitus uiretis: & uiuis arboribus: summo cacumine de manibus fabri fonte manante fluuialis aquas eliquans: capellæ pauculæ tondebant herbulas: & in modum paridis phyrii pastoris ī barbaricis amiculis humeris defluentibus pulchre indusiatus adolescens aurea tiara contecto capite: pecuarium simulabat magisterium. Adest luculentus puer nudus: nisi q ephœbica chlamida sinistrum tegebat humerum: flauis crinibus: usquequaq consp icuus: & inter comas eius

DE māibus fabri. Architectus ita montem idam in scena fabri cauerat: ut ex fontibus aquæ fluuiales manare uiderentur. CApellæ tondebant herbulas: Peculiare caprarum est: ut fronde magis q herba uescantur: ideoq caprinū lac stomacho accōmodatissimum creditur. Capras a carpēdo dictas auctor est. M. Varro qui ait saliuam capræ uenenum esse fructus oleacei: oleāq quam lambat capra sterilescere. Capra a carpēdo.

PHYrii: Inscitia impressorū factū est: ut pro phrygii quod nullus ignorat phyrii imprimeretur: quæ dictio cassa est. & futilis & iure latii penitus excluſa. BARbaricis amiculis. Phrygiis uestimentis. Amiculatos dicit Solinus uestitos amiculo. phryges Idei inuenerunt uestes acu facere: ideoq phrygiones appellati sunt earum uestium artifices de quibus Plautus pallam ad phrygionē defert cōfecto prandio. hinc ductum opinor est uocabulum uernaculum phrygium pro ornatu uestimenti magisterio phrygionis concinnato & arte confecto Virgilius expressit barbaricū id genus amiculum illo uersu pictus acu tunicas & barbara tegmina crurum: hinc barbaricarii dicūtur artifices ex auro & coloratis filis exprimentes hominum & animalium effigies in uestimento. INDUsiatus: Cultus ornatusq: relege quæ secundo commentario de indusio & indusiatis copiose diligenterq perscripsimus. AVrea tiara. Hieronymus in libro ad fabiolam de ueste sacerdotali docet Tiaram esse capitis tegumentum: quasi spera media sit diuisa & pars una ponatur in capite instar rotūdi pileoli: quod & Galerum uocant: dicitur Mas. genere & fœminino. Virgilius in septimo sceptrumq facerq Tiaras. Vbi annotant grammatici Tiaram dici pileum phrygium: sed proprie fœminino genere dicitur hæc Tiara sicut Iuuenalis. & phrygia uestitur bucca Tiara. Gestamen est regum barbarorum: unde sidonio dicti reges Tiarati tiaram capite gestantes. Suidas docet Tiaram esse κοσμον επικεφαλαιον id est ornamentum capitis: quam rectam soli reges gestabant apud Persas. olim xerxes demarato Lacedemonio permisit petere quod uellet: ille petiit: ut sardis maximam Asiæ ciuitatem curru uectus intraret rectam capite Tiaram gerens. Quod solis ut refert Seneca datum est regibus græce τιαροφορος dicitur Tiaram ferens: Quidam Tiaram alio nomine appellant κιδαριν id est cidarim uerum Theophrastus ait cidarim a Tiara differre: de cidari mentio multa apud scriptores. PECVArium magisterium. Cum paris fuisse pastor dicatur merito scenicus sustinens paridis personam simulabat magisterium & disciplinam pastoralem: ut uere paris effingeretur. PVER nudus: Mercurius significatur. EPHOEbica chlamida: Veteres chlamyda. & cassida dixerunt recto casu quæ a nobis dicuntur chlamys & cassis: quod docet Virgilius in undecimo. cum ait. Aureus ex humeris sonat arcus: & aurea uati cassida. non placet seruii Interpretatio: qui exponit cassida pro cassis: tanquam accusatiuum posuerit pro nominatiuo. Melius Priscianus: qui libro. vi. sic refert hæc cassis cassidis: quod etiam hæc cassida declinatur: ubi citat Virgilianum hoc testimonium: est autem chlamys: siue chlamyda uestis nomen notissimum græce. χλαμυδιον dicitur chlamydula quasi parua chlamys. Apud iurisconsultos inter puerilia uestimenta chlamydes numerantur: chlamys: ut inquit cassiodorus in epistolis. uestis est militaris: quod & Plautus indicat: qui chlamydatum militem nominat qui militarem habitum describens. opus est inquit chlamyde & machera & peraso. Suidas prodidit. Numam Pompilium Romanorum regem. primum usum chlamydis intulisse romanis: cum id genus uestimenti a legato isaurorum accepisset. prouerbium apud græcos. η συλωσομτος χλαμυς Sylosontis chlamys. de his qui præcios a uestе superbiunt. Sylosōn enim dicitur habuisse uestem præciosissimam: quam Dario adhuc priuato desydearnti dono dederit qui mox rex factus libera'itatem sylosontis uestiariam regni remuneratione est prosequutus. Ephœbica autem chlamyda significatur chlamys pueriliş: qua ephebi induuntur. Qui sint ephœbi: qui ex ephebi docet Censorinus ephœbium in palestra exedram esse ampliſſimam qua ephœbi exercebantur testis est Victruuius in quinto. hoc significatu intelligendum illud ex libro secundo machebeorum. gymnasium. & ephœbiam sibi constituere.

Amiculatus. Phrygiones. Barbaricarii. Tiara. Tiaratus Tiarophoros. Cidaris. Chlamyda. Cassida. Chlamydatus. Sylosontis chlamys. Ephœbium.

Petasus. Petasat⁹.

AVreæ pinulæ. Plautinus Mercurius Pinnulas in galero gestare se testatur illo uersu ego has habebo usq; in petaso pinnulas. ubi petasus non tam pro alato calciamento accipi uidetur q̃ pro Galero: unde petasati dicti pileati super quo apud Suetoniũ in secũdo cõmentario copiosius. Quod autẽ Mercurius pinnulas gestet in capite & in Talaribus causam refert Augustinus i septimo. Nam cum Mercurius Deus sermonis sit sermonẽ uolaticũ eẽ pinnæ significãt. Lucius quoq; noster i apologia Mercuriũ describens inquit. En uide ut i capite crispatus capillus sub pilei umbraculo appareat: quã lepide sup tempora pares pinnulæ emineant: q̃ autẽ festiue circa humeros uestis substricta sit. Fulgentius placiades pẽnata quidẽ talaria Mercurio assignat: qđ negociãtiũ pedes ubiq; pgẽdo quasi pẽnati sint: de pinulis uero Galeri nihil meminit nec mirũ cũ inter scriptores nõ tam classicos q̃ proletarios sit numerãdus in cuius mythologiis nasutiores multa probant plura improbant. Quod uero Fulgentium quandoq; dixi fuisse apprime doctũ: id feci quod a diuo Hieronymo fieri uideo: qui eosdem scriptores modo laudat modo taxat prout laudari taxariqne merentur. Nemo enim tam malus scriptor: ut non aliqua ex parte laudem doctrinæ mereatur. SOCIEtate: Lego sociatæ idest copulatæ connexæque. CADVceum. nil notius est. q̃ cum caduceo fingi pingiq; Mercuriũ. unde & caducifer a poetis dictus. Egyptii caduceum specie draconũ maris & fœminæ cõiunctorũ figurauerũt: qui parte media uoluminis sui inuicẽ nodo herculaneo obligantur: caudæ reuocãtur ad capulum caducei ornãturq; alis ex eadẽ capuli parte nascentibus. Argumentũ caducei ad genitura hoium pertinere autumãt & hoc uerius q̃ quod a Fulgentio traditur: qui uirgã ait set pentibus nexã ob hoc addici Mercurio: q; mercatoribus det aliquãdo regnũ. ut sceptrũ & uulnus ut serpentiũ. Plinius noster libro undetrigesimo: auctor est caduceum fieri circũdata effigie anguiũ pacis argumẽtis: cõplexu draconũ efferatorũq; concordia. Homerus libro iliados nouissimo mercurio dat. καλα πεδιλα α.ωβροσια χρυσεια. i. Talaria pulchra imortalia aurea: dat & ραβδον. i. uirgã. τητε ὀ.ω.ωατα θελγει. qua hoium oculos somno demulcet. & somnolentos excitat: quod totũ ex archetypo homerico mutuatus est Virgilius in quarto æneidos. MALVM inauratum. Docet Plinius in. xxxiii. Chrysocollam in usu esse aurificũ auro agglutinãdo. unde & nomẽ accœpit: cũ æra inaurantur sublimitur argentũ uiuũ: quia bracteas pertinacissime retinet: uerũ pallore detegit si simplices aut ptenues bracteæ sint: sic aũt appellantur folia auri. nã nullũ aliud metallũ laxius dilatatur aut numerosius diuiditur: ut pote cuius unciæ i septuagenas & quinquagenas pluresq; bracteas quaternũq; utrinq; digitorũ dispergãtur. Crassiores bracteæ pnestinæ uocãtur: inde bracteatũ dictũ pro elegãti & aureo ponitur. inde & bractearii inauratores elegãter appellãtur: scribit Iulius Firmicus qui cũq; habuerit horoscopũ in. xvii. parte scorpii erit aurifex. inaurator bractearius eosdẽ aliubi bractearii. Bractearii. Bracteatores. Emplastratores

Pennata talaria.

caducifer angues i caduceo.

Bracteæ.

Bracteatum.

Bracteatores.

aureæ pinnulæ cognatione simili societate prominebant: quem caduceum: & uirgula mercurium indicabant. Is saltatorie procurrens: malumque bracteis inauratum dextra gerens: ei qui paris uidebatur porrigit: quæ mandaret iuppiter: nutu significans: & protinus gradus citule referens: e conspectu facessit. In sequitur puella uultu honesta: in deæ iunonis speciem similis: nam & caput stringebat diadema candida: ferebat & sceptrum. Irrupit alia: quam putares Mineruam: caput contecta fulgenti galea: &

Mandaret Iuppiter: Apud Lucianũ i iudicio paridis ait Mercurius ad paridẽ. στεω παρι κελευει ὀζευσ επειδη καλοσ τε αυτοσ ει και σοφοσ τα ερωτικα λικασαι ταισ θεαισ. i. o pari iubet te Iuppiter cũ pulcher sis: & amatoria calleas iudicare inter deas de formositate: ait fulgẽtius ideo Iouẽ noluisse iudicare. idq; iudicium ad hoiem delegasse. ut in libertate arbitrii cõstitutus homo uideret: cui optio esset eligẽdi quã uellet: ex tribus uiuẽdi cõditionẽ siue cõtemplatiuã siue actiuã siue uoluptariã. CITVle: Velociter perniciter. FACESSIT. Abiit. STRINgebat Diadema candida. Attende inusitatã declinationẽ priscis tamẽ usitatã: ut Diadema fœminino genere: ex formula primi ordinis

Hæc diadema.

diadematus.

usurpetur hæc diadema Diademæ. Antiquissimi enĩ teste prisciano talia secũdũ primã declinationẽ protulerunt & generis fœminini ut Plautus in Amphitryone. Cum seruili schema proschemate: ut Valerius in phormione: Quid hic cũ tragicis uersibus & syrma facis: pro syrmate. Cõsimiliter Põponius insatyra. Cuiusuis leporis liber Diademã dedit pro Diadema. cæterũ passim hoc diadema diadematis declinatur: ex ritu græcorũ: q dicũt: το διαδημα τοσ. & ut scribit suidas. διαδημα εστιν το βασιλικον ἐμβλωμα. i. Diadema est regiũ indumentũ siue corona: dicitur aut diadema a uerbo græco διαδεω. hoc est circũligo. est enĩ fascia cãdida q̃ capiti regis siue reginæ circũligatur. hoc regiũ insigne primus inuenit liber pater Plinio teste: plura sup diademate annotaui i primo Suetonii cõmentario: hinc diadematus dicitur diademate coronatus uitratusq; quo cognomine unus in gẽte metellorũ insignitus est qué Diadematũ uocãt. ad hoc uiri docti illud Plinianũ ex septimo referunt & hoc dicebat iam balearicis & creticis diadematis: iam Macedonicus ipse. ego uero enarrãs Plinii

asserui diis hominibusq; fauentibus legendum esse dalmaticis: ut sit sensus Plinianus illustris sane & historicus. Metellus Macedonicus dicebat filiis: ut celebrarent exequias scipionis: & quibus filiis? nimirum glorioſis: quoꝝ unus balearicus alius Creticus. Tertius dalmaticus cognominabantur: cognominibus merito partis. cum baleares cretam dalmatiam singuli deuicissent: & quia cōstat de balearico & cretico. ambigitur autem de dalmatico: audi quæso quid scribat Pedianus asconius. Aedē castoris de manubiis Lucius metellus etruxit: qui metellus subactis dalmatis dalmaticus appellatus est: in epitome quoq; liuiana libro. lxii. scriptū legimus: Lucius cecilius metellus dalmatas obsedit. Iuno autem ut ad fabulam redeamus. Iouis soror & cōiunx cum regina cœlicolarum sit merito diademata figuratur: & sceptrum ferens mythologi Iunonem actiuæ uitæ præposuerunt: quæ a iuuando dicta est. ideo regnis præesse dicitur q̄ hæc uita diuitiis tantū studeat: ideo etiam cum sceptro pingitur. q̄ diuitiæ regnis sint proximæ. Est autē sceptrum ut græci dicūt: βασιλικὴ ῥαβδος. i. uirga regia & insigne dominantis. σκηπτουχους καὶ σκηπτοφορους. i. sceptrigeros reges appellant. OLEAgina corona: Merito & scitissime dixit corona oleæ mineruā coronari: quoniam eius arboris inuentrix fertur iuxta illud poeticū oleæq; minerua inuentrix. Athenæ ut Plinius tradit. uictores olea coronant: Martianus capella oliuam ideo palladi consecratam dicit: quod disciplinæ: quarum illa dea est lucubrationibus & oleo lucernarum perdiscuntur: sic enim inquit in hymno: hinc nā uernicomæ frondēt tibi munera oliuæ ars & cura uigil per te quod discat oliuo. eidē datur clypeus sapientia q̄ regat orbem: armatam fingunt q̄ prudentia munita sit: nam galeam cū crista dant. ut sapientis cerebrū significetur armatum & decorum. hastam uibrat acutæ cupidis ad acumen ingenii penetrabile demonstrandum. caput medusæ saxificum gestat in pectore q̄ stupidet sapiens solertia uulgus. Illud cūprimis notabile q̄ ex uertice patris natam tradunt sine matris officio: ut indicio sit in fœminis non esse consilium neq; prudentiam. Martiani uersus ille est memoratu dignus. hinc de patre ferunt sine matris fœdere natam prouida consilium quod nescit curia matrum: In huius etiam tutela noctuam noctiuolam eē uolunt propterea q̄ sapientia etiam in tenebris proprium fulgorem possideat: & q̄ uigil insomnes ducat solertia curas. græco uocabulo tritogenia appellatur: quoniam ex prudentia tria gignuntur bene cogitare: bene dicere: bene facere. Apud lacedemonios celebratur Minerua cognomento chalciotis siue chalcioecus hoc est. χαλκιοικος sic nuncupata: a templo aeneo. cuius Liuius probus Plutarchus Thucydides cōmeminere: de qua sic scribit Suidas χαλκιοικος ἡ αθηνα ἐν σπαρτῃ ὁτι χαλκουν οἰκον εἰχεν: ἡ δια τοτουσ χαλκιδεις τους ἐξ εὐβοιας φυγαδας αὐτον κτισαι. i. chalcioechus Minerua spartæ colitur uel quia habet templum æneum uel quia chalcidenses exules ex euboia id condiderunt. PRAEpollens. Valde pollens potensq;. NVDO & intecto corpore: praxiteles: qui marmoris gloria superauit etiam semet fecit uenerem nudam emerūt Gnidii: illo signo haud dubie nobilitati: cum multi ut uenerem praxitelicam uiderent: nauigauerint Gnidum. ferunt amore captum quendam cum delituisset noctu simulachro cohesisse: eiusq; cupiditatis extare indicem maculam. Venus ut interpretatur. M. Tullius ex eo dicta est: q̄ uenit ad omnia: quam nudam fingunt q̄ libidinis crimen unq̄ celatum sit uel q̄ nudis maxime cōueniat. græce dicitur ἀφροδιτη a spuma q̄ concitatio ipsa seminis spumosa sit: & ut auctor est Aristoteles libro secundo de animalium generatione Deam quæ rei ueneriæ præest aphroditen nominauerunt: ob naturam spermatis. i. genituræ spumosam. INVMbrabat. Merito inumbrabat dixit cum tenuissimo uelamine non tam pubes tegeretur q̄ inumbraretur: De bombyce. & ueste bombycina aliubi satis multa. CVRIOsulus uentus: non inuenuste refert uentū quoque ipsum quasi amasium uestis laciniam reflasse reiecisseq;: suo spiritu a corpore ueneris: ut flos ille expetitus omnibus esset in propatulo Dimota pallii bombycini lacinia. NVNC luxuriam aspirabat: purior lectio luxurians aspirabat: & est sensus modo uentus reflatu suo uestem dimouebat nudabatq; ueneris genitalia: modo affilatu luxurianti exuberantique applicabat: adeo ut pallium illud bombicinum adheresceret corpori deæ: & decēter obumbraret integeretq; domicilium uoluptatis & eni uoluptas sedem habet in membris genitalibus: & ut inquit Ouidius illo crede mihi gratia nata loco est: scite aūt uenusteq; dixit membrorū uoluptatem intelligi uolens genitalium: nam membra ut supra diximus genitalia significantur: inde illud membrosior æquo: & illud in serio opere. cōiugis infusus gremio per membra soporem. in quo anneus cornutus mēbra accipit pro obscenis.

oleagina corona tegebatur ipsa galea: clipeū attollēs: & hastā quatiēs: & qualis illa cū pugnat. Super has intrōcessit alia uisendo decore p̄pollens gratia coloris ambrosei designans uenerē: qualis fuit uenus: cū fuit uirgo: nudo & intecto corpore: perfectam formositatem professa: nisi q̄ tenui pallio bombicino inumbrabat spectabilem pubem: quam quidem laciniam curiosulus uentus satis amanter: nunc lasciuiens reflabat: ut dimota: pateret flos ætatulæ: nunc luxurians aspirabat: ut adherens præsule: membrorū uoluptatem

Locus Plinii.

Iuno diademata. Sceptigera.

oliua palladis cur.

Medusa saxifica.

Noctua sub palladis tutela tritogēia.

Chalciotis.

Vēus praxitelica.

Gēitura spumosa

Membra

Graphis. GRAphice.Decenter uenuſte concinniter:quaſi ex picturæ uenuſtate:uerbum græcũ eſt γραφω: quod ſignificat pingo:ſcribo.unde grapheus pictor & graphis pictor &'graphis pictura dicta qua qui dã linearem proprie ſignificari prodiderũt.Plinius noſter in.xxxv.alia multa graphidis ueſtigia extãt idẽ mox paulo:Antigraphicen picturã interpretatur quã pueri ingenui in græcia ante oia docebantur:Victruuius in primo architectũ oportet graphidis ſcientiã habere: ab eadẽ origine eſt graphium pro ſtilo:graphiariũ pro theca repoſitorioq; graphioꝝ:graphicus homo pro abſoluto: & quaſi pictoris mãu expolito:& graphice aduerbiũ pro polite eleganter cõdecore:graphicotera quoq; p cõparatiuũ dicta abſolutiora elegatioraq;.A.Gellius in.ix.ſic refert: Laberius poeta in mimmo: quẽ in ſcripſit Rectoré uerſibus qdẽ ſatis mũde atq; graphice factis deſcripſit. IN ſpeciẽ:in pulchritudinem.Apud græcos γραφη.i.graphe dicitur accuſatio & ut inquit ſuidas nomẽ eſt cuiuſdã publicæ accuſationis. LACIniaret.a lacinia ductũ uerbũ: quaſi iflexu laciniæ inũbraret. AMIctus ceruleus:Veneri datur ueſtis ceruli coloris.qui'ẽ thalaſicus.i.marinus color ex mythicoꝝ fictionibus:q graphice laciniaret.Ipſe autẽ color deæ diuiſus in ſpeciem:corpus cãdidum:quod cælo demeat:amictus cerulus: quod mari remeat. Iam ſingulas uirgines quæ deæ putabantur ſui obibant comites. Iunonem quidem Caſtor & Pollux: quorum capita: caſſides orbatæ:ſtellarum apicibus inſignes contegebant.Sed & iſti caſtores erant ſcenici pueri.Hæc puella uarios modulos laſciua cõcinẽte tibia procedẽs: quieta & inaffectata geſticulatiõe: nutibus honeſtis paſtori pollicetur: ſi ſibi p̃miũ decoris addixiſſet:ſeſe regnũ totius aſiæ tributurã. Atillã quã cultus armorũ Mineruã fecerat duo pueri muniebãt præliaris deæ comites armigeri: tradũt Saturnũ abſcidiſſe celii patris pudẽda illiſq; i mare deiectis uenerẽ procreatã:apud Auſoniũ diſtichon eſt de uenere ſcitu dignũ qd' ſubſcripſimus: Orta ſalo ſuſcepta ſolo patre edita cælo: æneadũ genitrix:hic habito alma uenus. OBIbant:Adibant:circuibantq;. CASSIdes orbatæ:Noue dictũ orbatæ pro orbiculatæ ab orbæ & rotũditate talis enĩ eſt caſſidũ forma:quidam legũt obbatæ:ut caſſides bono epitheto obbatæ dicãtur a ſimilitudine Obbarũ:ſunt aũt obbæ uaſa potoria galearũ ſimilitudine.M.Varro utrũ meridie an ueſperi libentius ad obbã accedas. Seſſilẽ a figura obbã dixit Perſius illo uerſu.exhalet uapida leſum pice ſeſſilis obba:quidã emẽdãt caſſides orbiculatæ: ut dictio ſit illuſtrior.& intellectus manifeſtior. STELlarũ apicibus inſignes:Ex hiſtoria argonautarũ ſumptum qua proditur argonautis magna tempeſtate periclitantibus ſalutẽq; deſperantibus orphea ſolũ uota pro ſalute oium ſamothracibus diis feciſſe: extẽploq; tempeſtate ſedata ſtellas duas ſupra caſtoris & pollucis capita cecidiſſe:unde factũ eſt:ut caſtor & pollux inuocarentur a nauigantibus inſigniren turq; ſtellarũ apicibus. Preterea Seneca & Plinius auctores ſunt apparere in magna tempeſtate ſtellas quibus adiuuari ſe tunc periclitantes exiſtimant:quas uocãt caſtores:caſtoris & pollucis numini aſſignãtes.cũ ſolitarie uenerũt graues ſunt:mergẽteſq; nauigia.geminæ aũt ſalutares: & proſperi curſus p̃nũciæ.cũ aũt in aere qui medius inter lunã & terrã eſt appareãt huſcemodi caſtores ſcienter uidetur Lucius noſter eos aſſignaſſe comites Iunoni:quæ aer eſt uel aeris numẽ.Illud adde qd' antiqui pilea caſtori & polluci dederũt:qa lacones fuerũt:quibus pileatis militare mos eſt: hinc Catullus pileatos fratres dixit ædẽ caſtoris atq; pollucis intelligi uolẽs. Aſtrologi geminos ĩ cœlo caſtoré & pollucẽ eẽ dixerũt quos demõſtrãt oium fratrũ iter ſe amãtiſſimos fuiſſe: Dii ſamothraces de quibus apud eruditos frequẽs mentio quoꝝ poera ſatyricus meminit:putãtur eẽ caſtor & pollux.græci Dioſcuros uocãt.Elianus ait figurari iuuenes magnos iberbes.cõſimiles chlamydatos & hũeris habentes gladios qui & manibus haſtas teneãt.Annotãdũ q̃ cũ ſcriptores oẽs cõſono ore ſidus caſtorũ ſalutare eſſe dicãt nauigãtibus unus eſt fulgẽtius qui ut ĩ pleriſq; aliis:ita in hoc quoq; a cæteris diſſentiat nouitate opinor aliqua gloriolã captãs.ſcribit enĩ in mythologiis caſtoré & pollucem eẽ ſymbolum perditionis:& in mari ſigna caſtorũ creare pericula etymon quoq; nugatoriũ cõmentus ait pollucẽ dici απο του απολλειμ.i.a perdendo.Caſtorem uero quaſi κακον υστερον.ideſt malum extremum. IN affectata geſticulatione.Incurioſa & pene negligente.dicitur affectata geſticulatio. quæ diligẽter fit & curioſe:cui diſſimilis erat hæc qua iuno ad paridem acceſſit. SE ſe regnum tributuram.Apud Lucianum ſic inquit iuno.ην γαρ ωε ωπαρι λικασησ ει αι καλην απασησ εση τησ ασιασ λεσποτησ ideſt ſi me o pari pulchram eſſe iudicaueris: te dominum totius aſiæ cõſtituam. Merito autem iuno ſe regna tributuram pollicetur.quia regnis præeſſe dicitur. Vnde & cum ſceptro pingitur: in cuius tutela pauonem ponunt:q̃ omnis uitæ potentia petax. in aſpectum ſui ſemper querat ornatus.Apud Ouidium ſic inquit paris.Regna iouis coniunx uirtutem filia iactat:& in epiſtola helenæ ſic ſcriptum eſt:unaq; cum regnum belli daret altera laudem. tyndaridis cõiunx tertia dixit eris. ADDIxiſſet.tradidiſſet adiudicaſſetq;. PRAEliaris deæ. Dea præliaris dicitur minerua: quæ & bello & artibus præeſt:præliarem quoq; deam accipimus bellonam.quæ ſoror martis eſſe dicitur.

TERror

TERror & metus: Canit Statius papinius armigeros martis esse furorem iram & pauorem: sic enī scribit in tertio thebaidos comunt furor iraq; cristas frena ministrat amens pauor armiger. græci poetæ equos martis appellant Δεῖμον καὶ φόβον. i. pauorem & terrorem. qđ & nostri memorant. & decenter expressit Valerius flaccus illo uersu. terrorq; pauorq; martis equi. & profecto conducenter terror ac metus armigeri siue equi assignantur deo bellatori. & dē præliari: qm̄ bella sunt terrifica & pauoris plena. PONe tergū. A tergo post tergū. HORmū canebat bellicosum. ὁρμάω uerbo græco dicitur impetum facio. & ὁρμὴ impetus. & perturbatio: inde hormū canticum dictum impetuosum: & alacritati bellicæ accommodatum. Verum ego existimo legendum esse orthrium. est autem orthrium ut docet Dion carmē palladis bellici ardoris incentiuum. Quod Timotheus arte musica celebratus cum aliquādo perite admodum modularet. ferunt Alexandrum magnum tāquam numine quodam correptū mox ad arma posiluisse. adeo regem illū musici cantus uehementia concitauerat. Orthrii carminis herodotus Gellius cæteri meminere. qđ & olim arion quoq; uoce sublatissima cantauit: cantuq; peracto se se procul in profundū eiaculauit. Vbi adelphine exceptus euasit in

Armigeri martis.

Eq martis terror & pauor.

Orthriū.

Alexander prosiliit ad arma.

terror & metus: nudis insultates gladiis. At pone tergū tibicē hormū cāebat bellicosū: & pmiscēs bōbis grauib⁹ tinit⁹ acutos: ī modū tubæ: saltatōis agilis uigorē scitabat. Hæc inquieto capite: & oculis ī aspectū miacibus: citato & itorto genere gesticulatōe alacri demonstrabat Paridi si sibi formæ uictoriā tradidisset: fortē tropheisq; bellorū inclytū: suis amminiculis futurū. Venus ecce: cū magno fauore caueæ ī ipso meditullio scenæ circūfuso populo lætissimorū paruulorū dulce subridēs: cōstitit amene: illos teretes & lacteos puellos diceres tu cupidies ueros de cœlo uel mari cōmodū iuolasse. Nā & pinulis: & sagittulis & habitu cætero formæ p̄clare cōgruebāt: & uelut nuptialis epulas obituræ domiæ: coruscis p̄lucebāt facib⁹: & īfluūt inuptarū puellarū decore soboles. Hīc gratiæ gratissimæ: īde

columis. apud suidam lego. ὀρθίον εἶ ῥυμὸν κιθαῳδικόν. i. legē citharedicā: a quo ēt memorat. ὀρθίος ῥυμὸς κιθαῳδικὸς τῆς ἁρμονίας. itaq; orthriū & orthiū p cātico & lege citharedicæ armōiæ.

Orthios. lex citharedica.

BOMbis grauibus. Ex acutis & grauibus sonis fit cōcinētia musicusq; cōcētus. p foramīa tibiæ patētiora acutior p angustiora grauior sonus emittit. bōbū āt sonū dici nemo ē q nesciat. ennius sonū pedū dicere uolēs bōbū pedū dixit. ī hāc sniam ait i floridis acuto tinitu & graui bōbo cōcētū musicū miscuit. IN modū tubæ. Est q̄dā tibia. ut iquit Oratius tubæ emula: qua doriū bellicosū canit. INtorto. Flexuoso. FORtē futurū. pallas cū armorū & uirtutis dea sit scite fortitudinē atq; trophea bellicæ uictoriæ īsignia paridi pollicebat. ADminiculis: Auxilio & ope. adminiculator dicit opitulator. M. Tullius auctore Gellio usus ē ī studiis disciplīnaq; adminiculatore liberto tirōe. CAueæ. theatri. MEditullio. Medio ut ante diximus. POpulo paruulorū. significat ī comitatu ueneris fuisse cupidinum turbā populosā quos poetæ. ut aliubi quo testatū ē: īnumeros fingūt arcesilaus sculptor fecit marmoreā leenā aligeroſq; ludētes cū ea cupidines. quorū alii religatā tenerēt. alii e cornu cogerēt bibere. alii calciarēt soccos omnes ex uno lapide. DVLce subridēs. Dulciter amabiliter. & cū memoratōe ridēs sub. n. ut sæpe dictū ē significat tēperamētū. modicus āt risus decet uenerē: & uenustā quoq; fœminā: hic p̄ceptū illud eroticō. sint modici risus paruæq; utriq; lacunæ. TEretes. Habētes mēbra teretia & suculēta. qualis habitudo cupidines decet. Oratius teretes suras, pbat ī fœmīa cū ait brachia & uultū teretesq; suras iteger laudo. teres āt rotūdū ī longū dicit. idē Oratius ī epodo tereté puerū appellat quē itelligi uult spectosū. habētē crura brachiaq; teretia. COMmodū iuolasse. eo ipso tēpore euolasse alias ī uolare dicimus furari. quasi uola māus furtī subtrahere alias iuolare cū uolētæ māus ī aliquē dirrigūt. Virgilius uolare posuit, p ambulare. eo uersu pascētes illæ tantū, pdire uolādo. ubi Dōatus expōjt uolādo, p ambulādo. PINnulis & sagittulis. Cupidines aligeri & sagittiferi pingūt. ut ante dictū est.

Sint modici risus.

Teres.

Inuolare

Volare ambulat

OBlturæ dñæ. i. ueneris adituræ pacturæ susceptūræ. potes legere obituri hoc ē ipsi cupidines aditu- ti uelut nuptiales epulas dñæ ueneris faces flamma coruscantes præferebant. ex ritu moreq; nuptiali. nāq; apud ueteres quinq; faces in nuptiis accendebantur. causam refert plutarchus in problematis & nos in oratione nuptiali diligenter perscripsimus. spinam nuptiarum facibus auspicatissimam eē auctores sunt plinius & massurius. quoniam inde fecerint pastores qui rapuerunt sabinas hinc illud Catullianum spineā quare tedā pleriq; falso legunt pineam. pueri tres patrimi & matrimi hoc est habentes patrem & matrem adhibebantur in nuptiis. unus & faciem perferret ex spia alba duo qui nubentem tenebant. INfluunt. instar fluenti. & unde stipātes uenerē incedunt. GRAtiæ gratissimæ. Comites ueneris gratiæ quas charitas uocant. Quod & fulgētius refert nec imerito. quid enim sine uenere gratiosum quid iucundū quid amabile eē pōt? de gratiis supra diximus habunde. Apelles dicere solebat unā illā uenerē deesse cæteris pictoribus: quā græci charita uocant: ea soli sibi neminē parē.

Quinq; faces in nuptiis.

spinea scitum appellis

Horæ. HOræ pulcherrimæ. Ouidius horas deas Celeres cõmodissimo epitheto appellat: quas nõ inscite tradit iungere equos solis ad currũ: quas Homerus cœlestis aulæ custodes eẽ narrat iuuentutis quoq; dea apud priscos uocat' hora quã quirino iungunt: de qua Ouidius horãq; uocat. quæ nunc quoque iuncta quirino est: & ennius te quirine pater uenenor horãq; quirini. Horus apud egyptios uocat' sol ex quo & horæ nomẽ acceperuut: Quattuor quoq; tẽpora quibus annuus orbis implet'. horæ uocant' auctor Macrobius. IAculis floris serti. iaculationibus florũ contextorũ solutorũq; dicit antẽ horas eiaculasse flores parti solutos partim sertos: atq; contextos. singularis numerus pro plurimo: nã sertus flos & serta corona dicit' a serẽdo/ plinius in. xxi. cũ uero a floribus fierent serta a serendo seruiæ appellabantur. Lucanus sertas nardo florente coronas: serilla uetetes dixerunt nauigia. quæ lino ac sparto condensantur. a conserendo. & contexendo dicta. quidam serilia spartea apud pecuniũ expo nunt pro funiculis qui sparto cõseruntur/ sertores quoq; dici inue nio eos qui aliquid sererẽt: quos nõ nulli pro assertoribus usurpãt. DOminæ uoluptatum: Veneri.

horæ pulcherrimæ: q̃ iaculis floris serti & soluti deã suã propitiãtes scitissimũ cõstruxerũt chorũ: dominæ uoluptatũ ueris coma blãdiẽtes. Iã tibiæ multiforabiles cãtus lydicos dulciter cõsonãt: quibus spectatorũ pectora suaue mulcẽtibus: lõge suauior uẽus placide cõmoueri: cũctãtiq; lẽta uestigio: & leuiter p fluctuantes pinnulas: & sensim annutante capite cœpit icedere: molliq; tibiarũ sono delicatis respondere gestibus: & nunc mite coniuentibus: nunc acre cõminantibus:

VEris coma. Herbis & floribus. quid. n. aliud est coma ueris q̃ flos. & frõdes: eleganter papinius dixit crinit' arbos pro frondescit floresciteq;: flos est pleni ueris iudiciũ & gaudiũ arborũ/ detrahe ueri frõdes & flores caluũ & caluitio deformatũ uideri poterit. Consimiliter. Au. Gellius uolumine duodeuigesimo comas iquit arborũ lætissimas uberrimosq; uitiũ palmites decidit. TIbiæ multiforabiles: A multitudine & numero foraminũ multiforatilis tibia dicta. apud antiquos tibia tenuis fuit quartuor tñ foraminibus distincta: tales in tẽplo uidisset se se refert. M. Varro de hac tibia intelligit Oratius in arte poetica. tenuis simplexq; foramine pauco aspirare & adesse choris erat utilis. præterea tibiæ aut seranæ dicunt'. quæ sunt pares & æquales habent cauernas. aut phrygiæ: q̃ sunt impares inæqualibusq; foraminibus. tibia phrygia dextra unũ habet foramẽ sinistra duo quorũ unũ acutũ reddit sonũ alterũ graue. tibiæ sacrificæ ex buxo fiunt. ut docet plinius ludicræ uero ex loto ossibusq; asininis. & argẽto. tibialẽ calamũ auleticon uocãt græce enim αυλὸν tibia est. inter genera tibiarũ sunt præcentoriæ: quibus in sacrificiis præcinunt ad puluinaria: sunt & puellatoriæ. quibus a sono clariore uocamen datur quasdã uescas uocant: quæ multiforatiles sunt Gigrinæ noiant'. quæ exiguæ licet sint subtiliorib⁹ tñ modis insonãt a priscis tibicen dicebat' gigeriator & subulo. alibi docuimus subulones quoq; dici cer uos quorũ cornua sunt simplicia. ante hiagnim marsiæ tibicinis patrẽ rudibus adhuc musicæ seculis in usu fuit simplex tibia hic primus duas tibias uno spiritu animauit quãuis plinius marsiã dicat geminas tibias inuenisse. primus multiforatili tibia sinistris & dextris foraminibus distincta acutis grauibus sonis concentũ musicũ miscuit. CANtus lydios. Amphyon lydios modulos primus inuenit dorios thamiras thrax: phrygios marsias phryx Aristoteles in. viii. politicorũ lydiã musicã flebilẽ eẽ & querimoniis accommodam docet. Quod & Lucius noster indicat qui in floridis lydium querulum appellat plato quoq; libro tertio de re publica harmonias lydias querulas esse easq; inutiles etiã mulieribus. ne dum uiris esse refert. hic autem lydios cantus accipimus pro musicos & uoluptarios. quales in festiuitate ueneria & saltationibus ludicris solent adhiberi. siquidem lydium melos auctore cassiodoro oblectationibus animorumq; remissionibus est accommodatum: cuius uerba ex epistolis subscripsi tonos musicos describentia quæ sunt hæc. dorius tonus prudentiæ largitor & castitatis effector est phrygius pugnas excitat uotum furoris inflammat. e olius animi tempestates tranquillat somnũ quæ iam placatis attribuit. asius intellectum obtusis acuit & terreno desiderio gratis celestium appetentiam bonorum operator indulget. lydius contra curas animæ tediaq; repertus remissione reparat & oblectatione corroborat. hoc ad saltationes sæculum corruptibile flectens honestum remediũ turpe fecit esse commertium. hactenus cassiodorus. CVNctantiq; lenta. Lentus incessus & cunctabundus decet matronam & deam. unde nunc scitissime uenus iducit' lẽta & tardigrada uestigio suspẽso: & molli uex sicut icessus i matrõa decorus. ita i uiro erubescẽdus ẽ. unde Seneca castigator morũ se uerissimus sancte & grauiter scribit libro ultimo q̃stionũ naturaliũ uerba hæc. tenero & molli gressu suspendimus gradũ nõ ambulamus sed icedimus. Seruius grãmaticus exponẽs illud Virgilianum. Ast ego q̃ diuũ incedo regina: icedere iquit proprie est nobiliũ pson a x. Qui nascunt' orientibus pleiadibus. hii molliter ambulant uestigiaq; suspẽdũt pœnitet eos q̃ uiri nati sint. PER fluctuãtes pinulas. Venus iter pinatos cupidines. quox pinulæ leuiter fluctuabant cœpit icedere. REspondere gestibus. significat deã gesticulatam esse motu corporis. prout tibiarum sonus saltationem uariabat.

Horæ pulcherrimæ
Hora quirini
Horus sol
sertus flos
serilla
sertores
Multiforalitis tibia
Auleticos calamus
præcentotriæ
Gigrinæ
Gigeriator
subulo
Lydia musica querula
Dorius tonus
phrygius
Lydius

GEstire pupulis. Sensus est uenus modo oculis mitibus & tranquillis blandiebat: modo fulminantibus minacibusq; gestiebat. indicia. n. animi maxima sunt i oculis. qui moderationis clementiæ misericordiæ odii amoris tristitiæ leticiæ idices sūt. & ut plinii uerbis utar cōtuitu quoq; multiformes tuces: torui flagrantes graues transuersi limi summissi blandi/ profecto in oculis animus inhabitat media eorū natura cornea fenestrauit pupilla. in qua uis uidendi iest: aliis nigra. aliis rufa aliis glauci coloris. Ab oculo oculissimū dicit pro carissimū. & oculitus aduerbiū. quo significat tā carū eē q̄ oculum.

Index aī. oculus. Oculissimum. Oculitus Glauco pis. petus oculus.

gestire pupulis: & nonnunquam saltare solis oculis. Hæc ut primum ante iudicis conspectum facta est: nixu brachiorum polliceri uidebatur: si fuisset deabus cæteris antelata: daturam se nuptam Paridi forma præcipuam suiq; consimilem. Tunc animo uolēti Phrygius iuuenis malum: quod tenebat aureū uelut uictoriæ calculū: puellæ tradidit. Quid ergo miramini uilissima capita: immo forensia pecora: immo uero togati uulturii: si toti nunc iudices sententias suas precio nundinantur: cum rerum exordio: inter deū & homines agitatum iudiciū: corruperit gratia: & origiālē sniam magni Iouis consiliis: electus iudex rusticanus & opilio

SAltare solis oculis. Decenter dictū de uenere: cuius oculi mobiles lubrici uersatiles. quasi saltare uidebant: tales oculos in fœmina amorabūda probare solemus: & cū aliæ saltent pedibus i chorea & motu corporis gestiant uenus oculis ludibundis saltatoriū munus implebat: poetæ mineruæ flauos oculos dant. Vnde glaucopis poetico græco epitheto dicta. Veneri uero petos assignant/ qd carminis obsceni testimonio notissimū est. Minerua flauo luminæ uenus peto. peti autē oculi dicuntur leniter declinati. & cū uenustate: hoies quoq; petos uocant ab huiusmodi oculis. Oratius Strabonē appellat petūpat. plinius petos dici eēt. quorū oculi deprauati sint. qd ita intelligimus deprauatiōe uitioq; nō inamabili. uerba plinii hæc sunt ex. xi. uni aīaliū homini oculi deprauant. unde cognomina Strabonū & petoꝝ. IVdicis. Paridis. Visu. Dic nixu ideſt motu & gestu. qui interdū pro sermōe ē

Glauco pis. petus oculus.

SVIq; consimilē. ideſt tā formosam coniugē. q̄ eēt ipsa uenus signat autē helenā Apud Lucianū sic i quit uenus. υπισχρουμαι δησοι την ελενην παραλαβειν γυναικα και ακολουθησειν γε επ αυτην και αφιξεσθαι παρυμας εις την αλιον και αυτη παρεσομαι και συμπραξουσα παντα. i. pmitto o pari helenā uxorē tibi me daturā ad uos iliū uēturā ipa adero & i oībus opitulabor. PHRYgius iuuēis. Paris. MAlū tradidit. paris apud lucianum traditurus aureum malum ueneri prius petit ut illa ducat amores & gratias quasi testes pmissoꝝ: q̄ plus pollicet dicēs se quoq; cupiditatē. & hymeneū adducturā qbus testibus adhibitis iquit paris επιτουτοισι δωμιτο μηλον επιτουτοισ λαμβανε. corā his malū trado. & tu corā his cape. VIctoriæ calculū. Victoriæ suffragiū supra dixi mus copiose quēadmodū calculis i urnā missis rei dānabāt. uel absoluebāt. & ita uictores decernebāt iterdū unus calculus cā ē uictoriæ: put accesserit ad partes i cā opianici docet. M. Tullius quēadmodū stalēi iudicis snīa septimadecima & calculus accedēs ad numerū aliarū snīaꝝ absolutionē cōficere debebat. Ante dictū ē. quid sit apud iuriscōsultos heremodiciū. inibi hoc adde. puerbiū celebrari apd græcos ερημωδικη. quasi dicas heremodiciū/ qñ reus quia nō adest pſens iudicio dānat. quasi desolatū sit iudiciū pp rei absentiā. VIlissima capita. Elegātissima p apostrophā castigatio qua monemur ut iudiciū hoc paridis sit nobis documēto iudices oēs pecunia corrūpi posse. & nihil eē tā sanctū qd nō precio uiolari nihil tā mūitū qd nō auro expugnari possit. IMmo forēsia pecora. Vocabulis obiurgatoriis ꝓbrosis & cōducētibus icessit causidicos oratoresq; forēses: nā merito pecoꝝ noīe taxāt/ cū demirantes stupēt si nūarii iudices cōtra ipsos ꝓnūciāt: & pcio corrupti ius & fas pecuniæ postponāt: eodē togatos quoq; uulturios deceēter noīat. a rapacitate qua utūt i causis forēsibus. dū mō puaricāt pecunia corrupti & ꝓdūt reos. mō uēdūt aduocatōes & pecunias enormes extorquēt. cōtra pscriptū legis. cintiæ: q̄ cauet antiquitus: ne aduocatus donū pecuniāue accipiat ob cām orādā. uñ plinius iunior dilaudandus q nūq aduocatōes suas uoluit eē uenales. q pyraticū paciscēdi morē iprobauit: q xeniis etiā semp abstinuit. scribit Augustinus qd & in decretis canonicis. xi. Qu. iii. refert qd nō licet iudici uēdere iustū iudicium/ & si licet aduocato uēdere iustū patrociniū. & iurisconsulto rectū cōsiliū. sicut a. M. Tullio paludati uulturii dicti scitissime sunt piso & gabinius ipatores. ita nūc festiuissime togati uulturii nominātur. qui i toga & i forēsibus actiōibus pdāt istar uultuꝝ: de quibus suo loco diximus. PREcio nundinātur. Vendūt & quasi i nundinario foro emptoribus addicūt. nūdinari. n. & nūdinare ꝓprie est i nundinis & i propatulo uenditare. iulius firmicus i. v. matheseos q̄stus & libidinis cā pudorē duobus fratribus nundinauit: ab eodē nundinatus pudor elegāter dicit pstitutus & pcio pphanatus. M. Tullius i antonianis. totum iperium romanum nundinabant. utit. & suetonius eo uerbo i uita titi. INter deum & homines imo iter deos & hoiem tres enī deæ fuerunt & homo unus iudex. ORIgialem: primordialem & ab origie rerum uetusto sæculo pronunciatum dictamq;. MAgni iouis consiliis. iupiter elegit paridē iudicē ad eūq; mercuriū misit. q iussu iouis illi imperaret. ut litē dearum diiudicaret.

Dehere modicio Vulturii. togati. Cintia lex.

paludati. uulturii Nundinare. Nundinatus pudor.

Constu prati. Numma rii. Lucides.

LVcro libidinis. Alii iudices lucro auri & pecũiæ illecti iudicia nundinãt: hic uero precio libidinis & pollicitationibus Veneris corruptus sententiã uendidit. M. Tullius constupratos iudices. & nummarios elegantissime appellat corruptos nummis precioq; libidinũ. STIRpis exitio. Ex hac paridis sententia prima malorũ Troianis labes. hĩc decennalia bella confligunt. hinc clades & exitia nouissima fluxere. hinc ortũ est prouerbiũ. apud græcos. ιλιαδ κακων. i. ilias malorũ: qd επι των μεγαλων και κων in magnis malis usurpant: qñ επ ιλιω μυρια κακα in ilio infinita malorũ milia contigerunt. Adagiũ hoc usurpat. M. Tullius i epistolis ad atticũ scribens tanta malorũ impendet ιλιαδ: & ita in sinceribus codicibus legit. SIC hercules: Certe aduerbiũ est adiurantis. PAlamedes, pditionis dãnat. Vlysses palamedi infestus ifẽ suscepistolã priami nomiẽ ad illũ cõmentus est: per quã agebat gratias prodicionis & cõmemorabat auri pondus esse transmissũ. hãc dedit captiuo: quẽ in itinere clã fecit occidi. inuenta hæc epistola more militiæ regi Agamẽnoni obla ta est & lecta in cetu procerũ. tunc ulysses uaferrimus cũ se palamedi adesse simularet inquit ut ueritas illucescat in tentorio palamedis id aurũ quærat de quo loquit epistola: quo facto inuentũ est auq; qd ipse per noctẽ corruptis seruis præfoderat. itaq; palamedes insons perinde ac proditor iniusto iudicio ab inclytis achiuorũ ducibus dãnatus est lapidibusq; iterẽptus est. ob hoc cecinit poeta bellidæ nomẽ palamedis & inclyta fama gloria quẽ falsa sub proditione pelasgi insontẽ infando indicio: qa bella uetabat demisere neci. & aiax apud Ouidiũ sic incessit ulyssem prodere rẽ danaũ finxit factũq; pbauit crimẽ & ostendit qd iã præfoderat aurũ. palamedes teste plinio ordiné exercitus signi dationẽ tesseras troiano bello primus inuenit. eundẽ tradunt litteras inuenisse. ο. φχ. unde & epigrãmatista grues appellare uidet aues palamedis. constat enim grues uolitare ordine litterato. & ut auctor est philostratus glorianti olim palamedi se tres litteras inuenisse ulysses repente obiecit eam laudem esse grum quæ. v. litteram faciunt iussitq; eas suspici præteruolantes. Apuleius noster in apologia inter eos qui dolo memorandi fuerunt noiat palamedẽ. suidas palamedẽ præconio uirtutis extollit tanquam fuerit optimus poeta & iuẽtor rerũ plurimarũ. VIRtute manita. Bellica fortitudine. PRAEferẽ ulysses modicus. Famigeratũ est armorũ achillis iudiciũ pro quibus duo græcorũ proceres maximi imprimis contenderunt aiax ut ulysses apud Ouidiũ uolumine metamorphoseon tertiodecimo tota res luculenter explicat. auditis utrinq; allegationibus arma achillis ulysli adiudicata sunt. & quid facũdia tunc possit paruit fortisq; uiri tulit arma disertus. aiax dolore stimulatus furere cœpit & mox ex furore necẽ sibi consciuit. seneca libro secundo de ira. aiacẽ in mortẽ egit furor in furorẽ ira. Cor. celsus in tertio genus insaniæ describit qua implicati imaginibus nõ mente fallunt: qualẽ inquit insaniẽtem aiacẽ uel oresẽ poetarũ fabulæ ferunt apud græcos prouerbiũ est. αιαντιοσ γελωσ aiacis risus επι των παραφρονοσ γελοντων de hominibus insipienter ridentibus. aiax enim insania laborãs & furore uexatus ob ulyssem in armorũ iudicio sibi antepositum insectabatur armenta credens esse græcos: & duos maximos arietes flagello cedebat clamans se occidere agamẽnonẽ & menelaũ & ita furens ac insaniens illos deridebat. ab hoc insipientis aiacis risu ducta παροemia: qui postea resipiscẽs in silua incubuit gladio seq; interemit. Quod autem ulysses modicus & aiax maximus a lucio nostro dicuntur scito id ex Homero sumptũ qui in tertio iliados tradit ulyssem modica statura præditũ fuisse aiacẽ uero enormi proceritate staturosum. a quo didicit πελοριοσ ερκοσ αχαιων. i. dest excelsus aiax græcorum murus. item εξοχων αργειων κεφαλην. i. dest capite eminens supra græcos. QuAle & illud iudicium. De iudicio loquitur quo iniuste damnatus est socrates in carcere ad necem plato in apologia & in libro qui inscribitur phedon. item laertius diogenes copiosissime referunt. quẽadmodum socratem anytus lycon. & melitus insimulauerunt. horũce cumprimis criminum iura uiolat socrates: noua demonia inducit, deos patrios respuens. contra ius & fas iuuentutem corrumpit: pœna illi mors. cum iudiciũ hoc ageret ascendisse platonẽ ferunt in suggestũ ac dicere cœpisse, mior natu cũ sim uiri atheniẽses his oĩbus qui tribunal ascenderunt statiq; interpellatum descẽdisse: dãnatus est igit capitis pœna socrates nõ solũ primis sentẽtiis sed & secundis. cũ interrogatus quã pœnam cõmeruisse se cõfiteret respõdisset se meruisse. ut amplissimis honoribus & pmiis decoraret & ut ei uictus cotidianus in prytaneo publice præberetur qui honos apud græcos maximus habebatur. quo responso iudices sic exarserunt ut capitis hoiem inocentissimum cõdẽnarent. existimat. M. Tullius socratẽ damnatũ nullã aliã ob culpã nisi propter dicendi insiẽntiã. seneca quoq; dixit in declamationibus eloquentissimi uiri platonis oratio: quæ pro socrate scripta est. nec patrono nec reo digna est. socrates i carcere bibit uenenum potõe dilutum: & ita decessit. Fuit autem uenenum id cicuta: quã merito dixit plinius publica athenienſium pœna iuisam. hĩc illud persianũ barbatũ hoc crede magistr; di

lucro libidinis uẽdiderit: cũ totius ẽt suæ stirpis exitio

Sic hercules & aliud sequens iudicium inter inclytos achiuorum duces celebratum: uel cum falsis insimulationibus: eruditione doctrinaque præpollens palamedes proditiõis damnatur. uel uirtute martia p̃potenti p̃fertur Vlysses modicus Aiaci maximo. Quale autẽ & illud iudiciũ apud legiferos atheniẽses & catosillos

Inuenta. palamedis. Armorũ. iudicium

Aiacis risus.

Aiax proceros. Iudicium socratis

Cicuta periit socrates.

cere sorbitio tollit quē dira cicutæ. Seneca scribens ad gallionē de uita beata atheniēsiū Rē.pu. uel ob hoc maxime uituperat: in qua socrates dānat. idē tradit tantā fuisse in socrate maiestatē ut intrās carcerē nō a carcerariis sordibus polluere: sed carceri oēm detraxerit ignominiā: neq; enim poterat carcer uideri: in quo socrates erat. post dānatū socratē tanta mox pœnitentia eius rei athenienses cœpit: ut gymnasia clauderent. ut accusatores socratis partim exilio: partim morte mulctarent. ut socrati ipsi statuā æneā statuerent in loco athenis celeberrimo. scribit plutarchus in eo libello cui titulus est de odio & inuidia q̄ athēiēses adeo oderunt auersatiq; sunt socratis calūniatores: ut neq; ei ignē accēdere neq; interrogantibus respō dere nec aqua illa in qua hi se abluissent uti uoluerint: sed eam p̄inde hac sceleratā effundi iusserit proinde illi cū odiū tā atrox perpeti diutius nō possent suspensio se se necauerunt: uerū nō solū puniē di fuerant accusatores socratis uerū etiā iudices mulctandi qui damnantes socratē iniustissimo iudicio ipsam uirtutē dānare atq; excindere uisi sūt. Quod crimē eo atrocius iudicandū q̄ athenienses: & erant & habebant prudentes eruditi humani: & legū latores optimi: unde humanitas doctrina religio iura leges ortæ atq; in oēs distributæ putant: proinde nunc lucius noster illos appellat legiferos apud quos draco & solon nomothetæ. i. legū conditores inclyti celebrantur. Cati quoq; optimo epitheto. dicuntur acuti & sapientes catus. n. qua dictione usitatus est oratius frequenter significat doctū atq; acutū. cata signa dixit ennius pro acuta nullo uersu: iā cata signa sonū dare uoce parabant. autūat M. Varro uerbū hoc sabinū eē hinc catus helius sextus cognomiātus: propter iuris ciuilis scientiā: ut sentit. M. Tullius ut placet uarroni. nō tā quia sapiens erat: q̄ q̄ acutus. Diuus Augustinus. qd notabile est tradit priscos coluisse deū catū qui catos. i. acutos faceret. auctor est plinius in. vii. catos corculos apud romanos cognominatos eē eos qui sapientia erant præcellentes. fortassis hinc fluxit dictio uulgaria & uernacula qua catos uocitant feles & solercia uidelicet: qua auibus insidiantur: & in musculos insiliunt. palladius uocabulo uulgi subscribere uidet cū ait cōtra talpas prodest frequenter hī catos i mediis carduetis. ubi catos accipio pro felibus domesticis quas male litterati muscipulas appellāt. cū muscipula instrumētū sit nō aīal ad mures capiēdos. OMnis scientiæ magistros. M. Tullius in libris oratoriis oīum doctrinarū inuentrices athenas appellat: in bruto quoq; athenis natā & altā eē eloquētiā refert: qui in oratiōe pro flacco athenienses p̄conio uirtutis exornat. PRAEtulit deus delphicus. Apud græcos socrates oraculo apollinis delphici prælatus est sapientia cūctis mortalibus. cherephō enim socratis familiarissimus cōsuluit oraculū an eēt ullus socrate sapientior. respōdit pythia socratē eē sapientissimū mortaliū. cuius rei Plinius Solinus Laertius plato cōmeminere. Res est in ore omniū. inde & illud cantatissimū. uir bonus & sapiens qualē uix reperit unū milibus e cunctis hominum consultus apollo. annotatu dignū est qd a plinio prodit in. xxxiiii. romanos posuisse statuas pythagoræ & alcibiadi in cornibus comitii. cū delphicus deus fortissimo græcorū gentis iussisset & alteri sapientissimo simulacra celebri loco dicari: mirū sane est illos patres circunspectissimos socrati pytagorā ante posuisse cunctis ab eodē deo sapientia prælato. NEquissimæ factionis: Capita factionis conspirationisq; in sanctissimū philosophū fuere anytus lycon & melitus qui socratē inuidentia irritati ferre nō poterant. melitus ob poetas in factus anytus ob artifices atq; rei. pu. gubernatores. lycon gratia rhetorū. itaq; hi calūnias struxerunt ad socratē obruendū. PEstilentis herbæ. Cicutam intelligit: cuius uis refrigeratoria necat. ut ante diximus. scitu memoratuq; dignū est: Quod cū cicuta sit homis uenenū. est pecudū pabulū. idq; lucrecius docet illis uersibus quippe uidere licet pingue scere sæpe cicuta barbigeras pecudes homini quæ est acre uenenum. sturni quoq; ut Alexander Aphrodiseus & Ambrosius prodiderunt. cicuta uescuntur habentq; in cibatu. græci κωρειον uocant. IGNOminiæ maculam. Sicut mors calisthenis est Alexandri magni crimen æternum quod nulla uirtus: nulla fœlicitas bellorum redimet. ita mors socratis est athenienſium macula ineluibilis: quam nulla doctrinarum claritudo: nullæ res gestæ abluent: nam cum quis dixerit athenienses darium xerſem persarum reges profligarunt opponaretur & socratem occiderunt. cum dictum erit leges litteras disciplinas fruges mortalib⁹ dederūt dicet. sed & socratē sanctissimū sapiētissimūq; mortaliū iniquo iudicio i iustissimæ morti dānauerūt. SEctā eius: a socrate uelut a fōte: deriuati sūt riui & semiatæ familiæ philosophoꝝ: q licet iter se dissentiētes: & multū disiūctæ & dispes sint: tñ oēs se socraticos & dici uoluerūt & eē arbitrabāt. qd &. M. T. mēorat i. iii. de oratore: q̄ i epistolis ad atticū socrati & socratis uiris accepti refert q̄ lactucā p̄imōii flocci nō facit qd q̄ cæteri calāitate uocāt ipse nec icōmodū. O Socrates iqt O

& omnis scientiæ magistros? Nonne diuinæ prudentiæ senex: quem sapientia prætulit cunctis moralibus deus delphicus: fraude & inuidia nequissimæ factiōis circunuentus: uelut corruptor adolescentiæ: quam frenis coercebat: herbæ pestilentis suco noxio peremptus est: relinquens ciuibus ignominiæ perpetuæ maculam? Cū nunc etiam egregii philosophi sectam eius sanctissimam p̄optent: & summo beatitudinis studio:

Accusatores socr. interstabiles.

Legiferi. Nomothetæ. Cati. Catus deus.

Muscipula.

Socrates sapientissimus dictus

Cicuta cibus pecudum. Coniū.

Socratis fons philosophorum.

Socratici uiri nūq̄ uobis gratiam referam. Dii īmortales q̄ mihi iſta pro nihilo. Socraticæ chartæ ora tio Flacco p̄hicæ ſunt: ſocraticum opus Ouidio philoſophicū. pingit ſocrates coma cadente: ſicut Dio genes barba comante. zeuſippus curua ceruice. ariſtoteles brachio exerto xenocrates crure collecto. Socratem ſimis naribus & recalua fronte repandis cruribus fœdiſſimūq; fuiſſe auctor ē diuus Hiero nymus. cæterum uirtus nō tam formoſum corpus q̄ animum quærit poteſtq; ſub qualibet cute īge nium beatiſſimum latere: & ſicut poteſt in humili caſula uir magnus habitare: ita poteſt in deformi corpuſculo formoſus animus ac magnus exiſtere. uideť mihi ſo crates in exemplar editus: ut ſcire poſſemus nō deformitate corpo ris fœdari animum: ſed pulchritu dine animi corpus ornari. IVrēt in ipſius nomē. Qui ſe addicunt ſectæ philoſophicæ. iurant in ma giſtri nomē & uerba. ſe nūq̄ ſectā deſerturos & dogmata præcepto ris, p uirili parte defenſuros: ſicut milites iurant in uerba imperato ris adacti: oīa ſe ſtrenue facturos: quæ præceperit impator: nec unq̄ militiam deſerturos. Quod apud hiſtoricos frequentiſſime lectita bis. extat ius iurandum hippocra tis quo diſcipulos adiurat in uer ba concepta. & magiſtri nomen. ſic ſectatores ſocratis adiurant in nomē doctoris. & ſe ſocraticos futu ros afirmant. neq; a ſocratica diſciplina deuios abituros. ſic & platonici. & ariſtotelici & cæteri cæterar; ſectarum ſectatores iurant in nomen magiſtrorum eorumq; ſpiritui quaſi conſecrantur. unde & con ſecranei nuncupati. hinc illud oratianum. nullius addictus iurare in uerba magiſtri. & Quintilianus in tertio. ex eodem inſtituto ſic inquit: neq; me cuiuſq̄ ſectæ. uelut quadam ſuperſtitione imbutus ad duxi. M. Tullius in ſecunda tuſculana eos philoſophos uituperat: qui certis quibuſdam diſtinatiſq; ſententiis quaſi addicti & conſecrati ſunt. eaq; neceſſitate conſtricti: ut etiam quæ non probare ſoleāt ea cogantur conſtantiæ cauſa defendere. VNVM diſceſci. Corrige. unde diſceſſi. REpulſæ geni tiuus ē caſus ſignificat enim iunonem & mineruam geſtibus demonſtraſſe indignationem & dolo rem: quo afficiebantur ob repulſam. præteritæ poſthabitæq; nam ut inquit Donatus, fœminæ offen duntur, ſi fœdæ iudicentur: & ut refert Tertullianus, prælatio alterius, ſine alterius contumelia nō po teſt, pcedere: uñ illud manet alta mente repoſtum iudiciū paridis. apud Valerium maximum titu lus eſt de repulſis: quo clariſſimorum uirorum repulſæ in honorum petitione percenſcentur. M. Tul lius in oratione pro plancio repulſas edilicias identidem memorat. MONtis: idæ: qui mons in ſce na lignea fabrica inſtructus fuerat. FIſtulam: Qua ſcilicet aqua fiſtulatim excutiebatur: aliubi anno tauimus ex auctoritate plinii. Victruuii: Frontini fiſtulas dici denarias, quarum laminæ latitudo ante quam curuetur digitorum decem eſt: quinarias uero quarum lamina quinq; digitos lata eſt. IMO croco. Quidam legunt uino: ut alludere uideatur ad Romanū morē: quo crocum uino miſcebāt præ cipue dulci tritum ad theatra replenda: ut docet plinius in. xxi. & nos apud propertiū abunde memini mus: ueſiculū illū explicantes pulpita ſolēnes nō oluere crocos. uerū ex tali lectione ſentētia quidē erit erudita ſed uerborū ſtructura futilis & lapſabunda. dictio. n. illa diluta nuſq̄ ſubſiſtet: nulloq; adminiculo fulciet: quo circa corrigo. unda croco diluta: ut ſit ſenſus integer ex eadē tamē eruditōe deductus dicit enim undā croco dilutā cōmixtāq; emicaſſe per fiſtulam ſiue ſiphonem in ſublime mechanico i ſtrumento. ita ut croceus nimbus eſſe uideretur: de quo epigrammatiſta. & cilices nimbis hic madue re ſuis: idem aliubi rubrum nimbum a croceo colore nominauit: & a Lucretio ex eodem ritu decen ter dictum: & cum ſcena croco cilici perfuſa recens eſt: & ita poetæ ferme omnes indicant undam ſo lo croco dilui ſolitam ad ſcenam pulpitaq; theatrica perfundenda. ODOro hymbre: Odorum hym brem decēter dixit: undam illam croco dilutam odoremq; croceum ſpirantē: q̄ excuſſa per fiſtulā ca pellas paſcētes. quaſi hymber & pluuia madefaciebat. Seneca libro. vi. cōtrouerſiarū rhetorē noīe mu ſam: irridet: qui odoratorios hymbres dixerat itelligi uolēs ſparſiōes. q̄ in theatro fiebāt de quibus in telligit papinius ſic canēs in ſiluis. diues ſparſio quos agit tumultus: ubi iure īterpres ſiluarū iceſſit: re fellitur q; ab eruditioribus: legēs ſpaſſio accipiēſq; p noīe hiſtrionico. LVteo colore exīmitatōe Vir gil iana ducta ſnia: ipſe ſed in pratis aries iā ſuaue rubēti murice. iā croceo mutabit uellera luto: nec il lud quoq; abſimile ē ſponte ſua ſandyx paſcentes ueſtiet agnos. eſt autē ſandyx gēus pigmēti flāmei coloris. plinius tū iſto uerſu Virgiliū accepiſſe ſandycē, p herba autūat. libro. xxxv. SVAue: Suauirer.

FRAgrante.

Socrates ſimius re caluaſter

Ius iurandum. Hippocratis. Conſecranei

Vnda croco diluta.

Odorati hymbres, ſparſiones

Sandyx.

FRAgrante.ſpirãte.& ſuaueolẽtiã redolẽte. TERræ uorago.laus ẽ exhibiti ſpectaculi:ꝙuo poſt ludicrã fabulã pactã:igenio machiatoris artificiſq; ſolertia effectum ẽ:ut mõs ille ligneus qui idã repſentabat uoragine quadã ſubitaria.& quodam quaſi hiatu terræ & chaſmate abſorberet. PRAEclaris nuptiis.aſininis.ſ. TOrus genialis: Tãq; nuptiæ futuræ eẽnt iter aſinũ & mulierẽ:nubẽtibus enĩ gẽialis Torus ſterni ſolet.Lucianus.κλίνη ἡρωϊκὴ μάλα ἀπὸ ἐλεφάντου ἐριθακὸς πεποίητο.i.lectus erat magnus ex ĩdica teſtudie factus.docent hæc Lucii noſtri.& græci Luciani uerba lectos ex teſtudine p̃cioſos fieri ſolitos.Id qd Plinius: Iuuenalis:Martialis cæteri ꝓdiderunt:cuius rei iuriſconſultiquoq; memierũt his uerbis.nũc ex ebore:aut teſtudie:aut argẽto.iam ex auro etiã atq; gẽmis ſuppellectili utuntur.Seneca caſtigator moꝝ & luxus accerrimus libro.vii. de beneficiis uideo inquit elaboratã ſcrupuloſa diſtictiõe teſtudinẽ & fœdiſſimoꝝ pigerimorũq; aĩaliũ teſtas ĩgẽtibus p̃ciis emptas.carbilius.pollio ſagacis ad luxuriæ inſtrumẽta ĩgẽii uir primus ĩſtituit teſtudinũ putamia ſecare ĩ lamĩnas lectoſq; & repoſitoria his ueſtire.Plinius portẽtoſa ĩgenia appellat:quæ materiẽ ĩ mari q̃ſiuere ad lectos teſtudinẽq; ĩ hoc ſecuere.Feneſtella dicit Tiberii Cæſaris p̃cipatu teſtudinea repoſitoria ĩ uſum ueniſſe. VEſte ſerica. De oloſerica ueſte:quæ tota erat ſerica de ſubſerica cui itextũ erat aliquid ſericũ ſcripſi in cõmẽtariis trãquilli & aliubi plura. OBEundi publice cõcubitus:cũ aſini cæteraq; bruta animãtia paſſim in ꝓpatulo coeãt uullo pudore:tñ aſinus noſter retinẽs priſtinũ ſenſũ erubeſcebat publice cõcũbere:Tãtus a natura ĩſitus eſt pudor mortalib⁹ rei ueneriæ: ut cũ eã maxĩe expetãt: tamẽ confiteri cõcũbere erubeſcãt:ut docet Ariſtoteles in ꝓblematis. ex inſtituto lygurgi: ut ĩ trãſcurſu id quoq; attingam.

Lecti ex teſtudine

ſponſus noctu clã accedebat ad ſponſam extincto lumine. atq; cũ ea quadã religione timidus uerecũduſq; coibat.Ariſtoteles quoq; præcipit in ſecũdo oeconomico:ut mãritus cũ pudore & modeſtia ꝓpinquet uxori:ut in uerbis ſit uerecũdia.in operibus fas & honeſtũ.Mos ille maſſagetaꝝ aliorũq; barbaroꝝ ſpurciſſimus ac prorſus brutalis ẽ a nobis explodẽdus:ſi quidẽ uir maſſageta quotiens libidine capitur mulieris ſuſpẽſa ad plauſtrum pharetra ſine pudore palã cõcũbit.herodoto teſte qui Naſamonas quoq; tradit uxores plures habere & cũ his in propatulo coire. Quæcũq; beſtia:ſupra dictũ eſt ex ſententia præſidis fœmiam hanc fuiſſe beſtiis addictam:proinde timebat Lucius noſter:ne immiſſa beſtia ad exitium fœminæ ſe quoq; diſcerperet:coherẽtẽ cum illa uenerio complexu. Lucianus.ἐγὼ μὲν οὖν ἀηδοὺς μὲν ἐν τῷ θεάτρῳ κατακείμενος ἀκούσας ἔτυχον ἀηδόνος δὲ οὐδὲ λέοντος ἦν μὴ παρὸν ἀκροάσασθαι.i.ego quidẽ ſimul uerebar ĩ theatro cũ fœmia cõcũbere.ſimul timebã:ne aut urſus aut leo ĩ me ĩſiliret. FRVgi:modeſta moderataq;. DISTRIctus:occupatus.Plinius diſtringor officio. INdẽnato.nõ dãnato & iſõti. FVRtiuũ pedẽ:Veteres pedẽ ſtruit dicebant ꝓ eo qd eſt fugit. CENchreas puado.Oppidũ eſt in iſthmo teſte Pomponio mela:Strabo iu.viii. Cenchreas ait eſſe Nauale corinthioꝝ:ad orientem ſpectans:Liuius cenchreas corinthioꝝ emporiũ fuiſſe refert.Plinius in quarto:lecheæ hinc:Cenchreæ illinc anguſtiaꝝ termini.Paulus apoſtolus comã tontondit in cenehris. CORinthienſium.Videtur ὁ Κυρὸς dixiſſe corinthienſium pro corinthioꝝ: cum inter corinthios.& corinthienſes.ea differentia ſit:quæ inter ſardos & ſardinienſes:hiſpanos & hiſpanienſes: Siculos & ſici-

Mos laconicus.

Sponſus coit cum ſpõſa ĩ tenebris.

Maſſagetæ coeũt ĩ ꝓpatulo.

Pedem ſtruit

Cenchreæ.

corinthii lienses. Nā non nulli ueterum grammaticorum appellatiões has ita diuiserunt: ut corinthios Sardos
corinthi' siculos putarent dici. qui corinthi in sardinia in sicilia nati sint. Corinthienses uero. & sardinienses &
enses. sicilienses incolas negociatoresq; corinthi sardiniæq; & siciliæ: ceteraq; hoc genus consimiliter. sæpe ta
men hæc in discriminatim usurpantur: adnotauitq; porphirio oratiāus interpræs Sardum & sardini
ensem dici posse eum qui in sardinia esset natus. Ego existimo Lucium nostrū significāter & proprie
corinthiensium dixisse melius q̄ corinthioꝝ: cum corinthus Romana colonia foret: incoleretur q; a
Romanis colonis & negociato-
ribus. Constat enim inter aucto-
res Cæsarem dictatorem dedu-
xisse corinthum colonos liberti-
nos: qui corinthiēses uerius q̄ co
rinthii nuncupantur. SARdo-
nico mari. Quis minus paulo cu
riosus non credat lectionem hāc
esse puram. & sincerā: & apertāt
tāq̄ a sardinia sardonicum mare
nomietur: sed cum sardinia a co-
rintho distet qunatum hipanis ueneto dissidet eridano. & nulla communicatio sit inter sardoum
Mare & egeum: corrigenda dictio est: unius litteræ detractione: quæ res cum pronunciatu uideatur
esse leuicula & pene friuola: sensu tamē est erudita: & ex interioribus litteris eruta: legas igitur Saroni
Soroni- co mari: non sardonico. Est enim sinus saronicus & Mare saronicum adluens isthmum corin-
cum. thiacū. Plinius in quarto corinthiacus hic illinc saronicus appellatus sinus: olim pontus & porus qua
Mare. si transitus dictus strabone teste. cām noinis refert idē pliniushis uerbis. sinus saronicus olim querno
nemore redimitus: unde & nomen. Ita græcia antiqua appellante quercum. restituenda est obiter di-
ctio Pomponio melæ: apud quem consimiliter legitur portus sardonicus pro saronicus. TVRbulis
υποκοριοστικωσ. turbis. Prope fluctuum aspergines. Celsus iurisconsultus littus inquit est: quo-
Littus. usq; maximus fluctus hybernus a mari peruenit. idq;. M. Tullium aiunt: cum arbiter esset primum cō
puluinus stituisse. Littus quoq; dici locum in quo litamus autumat Donatus. MOLlissimo arenæ gremio: pul
arenæ. uinum intelligit sic enim mollior arena nuncupatur. Seruius tamen secus sentit qui ait in. x. commē
tario. Dorsum est durior arena quæ euntibus remeantibusq; fluctibus densatur. & in modum saxi du
rescit quod a nautis puluinus uocatur. ab hoc puluino arenario uidetur plautus metaphoricos dixis
se in cassina ibo intro subducam nauim rursum in puluinarium. VLtimam diei metam: suprema
puluina tempestas. dicebatur priscis diei nouissimum tempus ut in. xii. tabulis decem uiralibus expressum
rium. est: quarum hæc sunt uerba: solis occasus suprema tempestas esto. CVRriculum solis. currus siue
suprema cursus utrūq; enim curriculum significat uerba hæc meta & curriculum decenter translata sunt a cur-
tēpestas riculi spectaculo. VEspertinæ quieti: post supremam tempestatem uespera est unde uespertina qui-
es græci εσπεραν dicunt. ille autem somnus uespertinus uidetur esse suauior & dulcior quo prima
quies incipit & dono diuum gratissima serpit.

& saronico mari ubi portus etiam tutissimum naui-
um receptaculum magno frequentatur populo. Vi-
tatis ergo turbulis & electo secreto littore: prope ip-
sas fluctuum aspergīes in quodam mollissimo arenæ
gremio lassum corpus porrectus refoueo. Nam & ul-
timam diei metam: curriculum solis deflexerat: & ues
pertinæ me quieti traditum dulcis somnus oppressit.

Argumentum. xi. uoluminis.

TOtus quidem Apuleius elegantia & eruditione plenus est hic uero nouissimus liber in-
ter omnis excellit in quo dicuntur quædam simpliciter, multa ex fide historica plurima ex
secretariis philosophiæ & religionis ægyptiæ deprompta in principio eloquenter explica
tur oratio non asinalis sed theologica ad lunam eiusq; luculenta descriptio mox lunæ ad
lucium beniuola institutio pompæ sacerdotalis copiosa & erudita descriptio: ex asino in
hominem pristinum deuoratis rosis facillima reformatio religiosa sacris isidis & osiridis initiatio ca
stimoniarum abstinentia. altera ad lunam deprecatio fœlix romam uersus profectio: ubi sacris Ro
manis initiatus in collegium pastophororum allectus est.

PRimã uigiliã: Alibi sæpe annotauimus quẽadmodũ nox in quattuor uigilias diuidit ex instituto militari: q̃ singulæ triũ horarũ spatio supputantur: ideo aũt i quattuor partes sunt diuisæ noctis uigiliæ: qa cũ ipossibile uideat p totã noctẽ uigilãtes singulos in speculis pmanere. istituerũt ut nõ amplius q̃ tribus horis nocturnis necesse sit uigilare: a Tubicine oẽs uigiliæ cõmittuntur. & finitis horis a cornicine reuocãtur. EXPErectus: dicit expgitus q excitatus sõno spõte uigilat: expgefactus ẽ qui p aliũ sõno excitatur. expectus uero a quiete ipeditus. auctor Diomedes i prio: uerũ. ut Donatus i secũdo æneidos cõmẽtario refert: excussus sõno dicit is: cuius dormiẽtis quies abrupta ẽ: cũ expgefactus ille dicat cui sõni facietas cõtigit. PROmicãtis: ualde splendẽtis radiantisq;. COMpletũ orbẽ. pleni luniũ signat qd' græci. παρσελήνον. uocãt. quo luna orbe pleno fulget: pnoxq; cõspicit. COMmodũ: id horæ: tũc primũ. SILẽtiosa secreta: Silẽtiis plẽa noctu eni cũcta cõsilescũt: q̃rit Aristoteles i ꝓblematis cur nox ad audiẽdũ aptior sit q̃ dies. an q̃ aer iter diẽ stridet a sole cõcalefactus obstrepitq;: noctu uero reqescit: ut pote oi calore subducto. tũc aũt q̃cũq; audiri melius possunt cũ nullus strepitus est. an q̃ p inanius facultas audiẽdi amplior q̃ plenius dat: ẽ aũt aer iterdiu densus: ut q lucẽ radiisq; refertus sit. noctu aũt rarior. q̃ ex eo ignis & radii recesserũt: ꝓterea silentiũ noctis dictũ id tẽpus: qd' alii cõcubiũ appellant. Plautus cõticiniũ. ab eo qd' sileretur ut iterꝓtatur. M. Varro dicit aũt silentiosus eodẽ inclinamẽto. quo facũdiosus: religiosus: cõsiliosus: aliaq; id gẽus cõpluria. q̃ significãt copiã quãdã imodicã rei sup qua dicũtur. REGI puidẽtia: Auctor ẽ Firmicus maternus: ũ tertio matheseos oẽm substãtiã hũani corpis ad lunaris numinis ptinere ptãtẽ. idẽ aliubi refert solẽ & lunã totius dños dedignari dũia sortiri i gẽituris. idẽ i q̃rto lunã hũanoꝝ corpoꝝ matrẽ sciẽter appellat. eodẽ teste luna terræ ipiũ ex uicinitate sortita. oia aiantiũ corpa & cõcepta ꝓcreat & gñata dissoluit. Crescẽtis lunæ augumẽta corpibus nostris: & deficiẽtis luminis dãna sentimus: medullæ hũani corpis cũ luna crescũt & decrescũt. Plinius quoq; refert sidus lunæ eẽ qd' terrã saturet. accedẽsq; corpa ipleat. abscẽdẽsq; inaniat: sanguinẽ etiã hominũ cũ lumie eius augeri ac minui: lunæ fœmineũ: solis masculũ sidus appellãt. PEcuina & ferina. A pecore pecuinũ deriuat: ut a belua beluinũ: uñ pecuinæ uoluptates dictæ q̃ nobis cũ beluis cõmũes fũt.

VErũ iã iã. ppẽso sensu. litterisq; pẽsitatis atq; pspectis corrigo inanima. & enĩ ꝓcliuis fuit ex ꝓximo error: ut hæc dictio inanima adulterarẽt. uertereturq; i iã iã: ẽ aũt sensus nõ solũ aiantia: uerũ etiã anima carẽtia: q̃ inanima dicũt uegetari. Aliq; potestate lunari: scribit Ambrosius i quarto exameri lunã id id se induere ministeriũ. i qd' & frater eius: ut illuminet tenebras: foueat semia augeat fructus. hẽt etiã pleraq; a fratre distincta. ut quẽ toto die calor hũorẽ terræ siccauerit eũdẽ exiguo tẽporis nocte ros reponat. nã & ipsa luna larga roris ẽ. deniq; cũ luna ẽ pnox tũc largior ros fertur arua pfundere. Defectu lunæ cõpatiunt elemẽta. progressu eius: q̃ fuerit exinanita cumulãtur. ut animãtiũ cerebrũ & maritimoꝝ humida: siquidẽ pleniores ostreæ repiri ferũtur multaq; alia cũ globus lunaris adolescit: hoc idẽ quoq; in arboribus pollet. & plãtis. Quin etiã philosophi ꝓdiderũt. φυτικον. i. naturã plantãdi & augẽdi corpa existere ex globo lunari. NVNC incremẽtis augeri: Auctores sũt. M. Tullius. Plinius. A. Gellius. cæteri. luna adolescẽte ostrearũ & cõcharũ oium corpora augeri rursus senescẽte minui. ie cuscula quoq; musculoꝝ & fibras respõdere numero lunæ exquisiuere diligẽtiores. arbores cũ luna simul senescentes quia tunc exsicatæ sint. Tempestiue cædi putãt: hinc Lucilianũ illud. luna alit ostrea iplet & echinos muribus fibras & pecu addit: scitu dignus est ille uersus ex astronomicis Mãlii: ad lunæ motũ uariãt aĩalia corpus. Rem memorãdã Plutarchus refert: qui ait luna decedẽte cœpe reuirescere & cõgerminare: cõtra aũt inarescere adolescẽte. eã cãm eẽ dicũt sacerdotes ægyptii cur pelusiotæ cœpe nõ edãt. quia hoc solũ olerũ oium cõtra lunæ incremẽta atq; decremẽta uices minuẽdi & augẽdi habeat cõtrarias. M. Varro ꝓcipit dies lunares obseruãdos in oi agricolatione: cũ alia in agris faciẽda sint potius luna crescẽte q̃ senescẽte q̃dã e cõtrario: i ouibus tondẽdis hoc obseruabant ueteres: ut decrescẽte luna tonderẽtur. qdã qd' ánotatu dignũ ẽ capillũ tõdẽt & calui fiũt lunæ decremẽto. Tiberius i capillo tõdẽdo seruauit iter lunia: mẽdose legit apd' Plinĩ i Capitolio cõdẽdo. cũ legi oporteat in capillo tondendo. SPEcie salutis: ut legas spẽ salutis & sensus & uerborum structura deposcit.

Vigiliæ q̃ttuor.

expectus Expgefactus.

Nox ad audiẽdũ commodior.

Silentiũ silẽtiosus

Luna mater caducorũ. Cum luna sãguis augetur. Pecuinæ uoluptates. Inanima

Luna alit ostrea.

Pelusiotæ non edunt cœpe. capillũ tõdẽt lũa senescente

AVGVStũ ſpecimẽ deæ: Venerabilẽ & ſacroſanctã lunæ effigiẽ. LAVAcro trado. M. Tullius libro primo de legibus docet. aſpſione aquæ labẽ corporeã tolli. & caſtimoniã corpis ꝑſtari: ſed cũ multum aius corpe ꝑſtet obſeruetur; ut caſta corpa adhibeãt: multo ẽ in aĩs id ſeruãdũ magis: ut caſti animo & corpe deos adeamus: cõſtat ex lectiõe celeberrimo; ſcripto; diis ſupis ſacra facturũ corpis ablutione purgari: cũ uero iferis litãdũ eſt: ſatis aptũ uideꝫ ſi aſpſio ſola cõtingit. Virgilianus æneas de purificatiõe ad ſacra ſupo; ptinẽte ſic inquit: donec me flumine uiuo abluero. at Dido cũ ſacra dis iferis inſtituit ait. dic corpus ꝓpet: fluuali ſpgere lympha. iter gña purgationũ quib⁹ aĩæ purgãt ẽ & aqua qd' poeta indicat ſic ſcribẽs: aliis ſub gurgit e uaſto infectũ eluitur ſcelus. qd' totũ copioſe explicat diuus Auguſtinus lib. xxxi. de ciuitate dei: ideo aũt dixit marino lauacro: qm̃ marina aqua purificat pp igneã portõnẽ: uñ & ſacerdotes: ut docet ꝓclus platonicus maria aqua ĩ purificatiõibus utebãt: catullus quo; oſtẽdẽs uim purgatoriã eſſe aqs marinis ſcite iqt ſuſcipit ô Gelli q̃tũ nõ ultima thetis/Nec genitor nympharũ abluit oceanus. SEPTIES ſubmerſo capite: Ex ſupſtitione priſco; qui aq̃ fluuiali q̃ſi purgatoria ĩ mergebãt capita iuxta illud Perſianũ. Tyberino in gurgite mergis mane caput bis ter; & noctẽ flumine purgas. Iuuenalis quo; cõſimiliter: Ter matutino tyberi mergetur & ipſis uorticibus Timidũ caput abluet. Cũ ſeptenarius numerus ſit in rebus oĩbus & potiſſimũ ĩ religionibus potẽtiſſimus ſcitiſſime dixit ſe ſepties caput fluctibus imerſiſſe. cõſimiliter libro regũ quarto heliſeus ꝓpheta inquit leproſo uade & lauare ſepties in iordane: & recipiet ſanitatẽ caro tua & mundaberis. Item Paulo poſt lauit inquit ſepties in iordane iuxta ſermonẽ ꝓphetæ & mũdatus ẽ. Septẽnario nũero ut auctor eſt diuus Auguſtinus i epiſtolis uniuerſitatis ſignificatio ſæpe figurat' qui etiã ipſi eccleſiæ tribuitur ꝓpter inſtar uniuerſitatis. Præterea qd' memoratu ſcitu; dignũ ẽ. hic nũerus hoĩ cũprimis cõuenit. ſiquidẽ quaternarius ad corpus ptinet: qd' conſtat ex quattuor elemẽtis & quattuor qualitatibus afficit'. Sicca/humida/calida & frigida. qd' quattuor tẽporibus adminiſtrat' uerno/æſtate/autũno/hyeme. Ternarius uero ad aĩam ptinet pp triplicem uim animæ: q̃ ẽ rationalis iraſcibilis/cõcupiſcibilis. De ui & potẽtia ſeptẽnarii nũeri ſcripſi copioſe ĩ libello: qui inſcribit' heptalogos ſiue ſeptẽ ſapiẽtes. de ſeptenario nũero. qui græce dicit' heptas ſic ſcribit Martianus ĩ arithmetica: Quid te heptas uenerãda cõmemorẽt' q ꝓ naturæ opa ſine feturarũ cõtagiõe cõformas/iter deos tritoniæ uirginis uocabulũ poſſedi ſti. Macrobius in prio in ſõniũ ſcipionis. docẽs ſeptẽnariũ rei; oĩum fere nodũ eẽ: & totius fabricæ diſpenſatorẽ ac dñm refert pythagoricos quaternariũ & ternariũ ex qbus ſeptenarius cõſtat ĩter arcana uenerari: ut ex quaternario iuris iurãdi Religionẽ ſibi facerẽt: ut ternario ad ſanctificatiões deo; uterẽt': qd' & Ariſtoteles tradit ĩ prio de cœlo. DIVInus pythagoras: De pythagora cũ inuulgata ſint omnia id tãtũ retuliſſe ſuffecerit: eũ fuiſſe tanta diuinitate ꝑditũ. ut pythagoras ex eo nominatus credatur: ꝙ nõ minus uera Apolline pythio loqueret' ut ipſius auctoritas apud ſectatores fuerit pto ratione: quos ferũt ſiquid affirmarẽt ĩ diſputãdo reſpõdere ſolitos. αυτοϛ ἔφα ipſe dixit. Diuus Auguſtinus pythagorã miratur & laudibus effert ꝙ regendæ rei. p. Diſciplinã ſuis auditoribus ultimã tradebat/iam doctis iam perfectis/iam beatis. ſcribit q; diſciplinã Pythagoræ habitã eſſe uenerabilem ac prope diuinã. Apud græcos ſit iſta diſtinctio. ut pythagorici uocentur/qui una cũ pythagora cõuerſabantur. pythagorei diſcipuli pythagoræ/pythagoriſtæ uitam pythagoræ ſectantes/Symbola pythagoræ aliubi a nobis fuſius explicãtur. REGINA cœli: oratio eſt myſticotera ad lunã ex ſecretariis religionis theologiæ; priſco; educta: qua deam ꝑcatur: ut ſibi opitulet'. cuius nomina & numina multiiuga percenſet: tãq̃ dea ſit una & nomina plura: ſic enĩ ueteres ſolem & lunã pluribus nominibus coluere: q̃ omnia ad myſticas cerimonias referũtur. M. Varro & Auguſtinus duos deos eſſe. & principalia duo rerũ eſſe tradiderũt. cœlũ & terrã: qbus omnia numina & nomina cõueniunt. TV ceres alma. Philoſophi dicũt nõ eẽ niſi unũ deum & unam deam: q̃ pro ratione officio; noſtro; uariis nominibus appellatur: unde eũdẽ ſolem eũdẽ liberum: eundẽ apollinẽ uocãt. item lunã eãdẽ cereré appellant: eandẽ Dianã: eandẽ Iunonẽ eandẽ proſerpinã & ſub aliarũ quo; appellationũ uarietate uenerantur. quod ſecutus poeta maximus pro ſole & luna liberũ & cereré iuuocauit illo uerſu/uos o clariſſima mũdi lumina labentem cœlo quæ ducitis annũ: liber & alma ceres/ſuper qua re luculenta extat in ſaturnalibus explicatio. Alma autem ab alendo. ceres a creando dicta/ut grãmatici tradunt. M. Varro ceres inquit dicta ꝙ gerit fruges/hoc idem ſentit. M. Tullius in tertio de natura deorum. fulgentius uero neſcio quid indictũ noſtris ſequitur ut ceres dicatur. a χαρα: quod gaudium ſignificat. quoniam ubi plenitudo frugum ſit. gaudia ſuperhabundent neceſſe eſt: Alma bono epitheto dicta ab alendo ut ſeruius interpretatur. lucem almã interpretarur apud Virgilium Donatus illuſtrem & claram. Idem almum diem exponit pro Tranquillo.

Aqua abluí ſordeſ noxarũ.

Marina aqua in purificationibus

Septẽnarius ad hominẽ.

Heptas.

Ipſe dixit

Pythagorici.

Pythagorei.

Pythagoriſtæ.

Deus unꝰ noĩa plura.

ceres uñ.

Alma.

PARENS originalis. Genitrix primigenia: & prima. REPERtu inuentione. MITI commo
ſtrata cibo. Plinius in ſeptimo ceres prima inuenit frumenta. cũ ante glande ueſcerẽtur. Ante Plinĩ Ceres inuenit fruges.
Ouidius quoq; cecinerat. Mutauit glandes utiliore cibo. Idẽ in ſerio opere prima dedit leges cereris
ſunt oĩa munus. Nil notius raptu proſerpinæ nil celebratius cerere. & cerealibus. ſũt aũt cerealia dies
feſtus cereri dicatus. MITI cibo. Mitiore urbanioreq;. ELEVſinã glebã. Athenienſes cererem p̃
cæteris coluerunt tũ ſacrificiis ampliſſimis. tũ eleuſinis myſteriis quæ ut ſcribit Diododus antiquita-
te caſtimoniaq; apud oẽs hoĩes ſũt celebratiſſima. Strabo quoq; eleuſin inquit urbs eſt in attica: ubi eleuſinæ cereris templum ex tat & fanũ myſticũ: quod ictinus extruxit turbæ theatralis capaciſſimum. Olim Numenius inter philoſophos occultoq; curioſior offenſam numinũ contraxit: qđ eleuſina ſacra interpretãdo uulgauiſſet. Somniauit eni ſe uidere ipas eleuſinas deas habitu meretricio ante apertũ lupanar proſtantes: quod cũ admirari uidere

Eleuſina myſteria

Curioſitas numenii.

parens originalis: quæ repertu lætata filiæ: uetuſtæ glandis ferino remoto pabulo, miti commõſtrata cibo: nunc eleuſiniam glebam percolis: ſeu tu cœleſtis uenus: quæ primis rerum exordiis: ſexuum diuerſitatem generato amore ſociaſti: & æterna ſobole humano genere propagato nunc circunfluo Paphi ſacrario coleris: ſeu Phœbi ſoror: q̃ partu ferarum medelis lenientibus recreato populos tantos educaſti: p̃clariſq; nũc ueneraris delubris epheſi: ſeu nocturniſ ululatib9

tur iratæ reſponderunt ab ipſo ſe adyto pudicitiæ ſuæ ui abſtractas & paſſim adeuntibus proſtitutas. Ex hoc ſomnio admonitus eſt cerimonias deorũ minime inuulgãdas eſſe. Auguſtinus in. vii. in ceteris inquit ſacris p̃dicantur illa eleuſina: q̃ apud athenienſes nobiliſſima fuerũt. Ob hæc myſteria ab Ouidio dicitur cerealis eleuſis. prouerbiũ eſt græcũ. αττικοι τα ελευσιμια de his quæ hoĩes faciunt ſibi ipſis: nec cõmunicãt cũ aliis. PRImis rerũ exordiis. Sublata uenere orbis iacebit cuncta ſqualebunt deſolata. mũdũ ipſum facies inamabilis cõtriſtabit. Veneris beneficio diuerſi ſexus copulantur. Animãtia perenniter propagãtur hoĩes ſingulatim mortales uniuerſo tamẽ genere ſufficiendaq; uiciſſim prole perpetui fiunt & imortales. Itaq; Lucretius merito ſic exorſus eſt poema philoſophicum Aeneadũ genitrix hoĩum diuũq; uoluptas Alma uenus p te quoniã genus omne animãtũ concipitur: uiſitq; exortũ lumina ſolis. Et quoniã incidimus in mentionem Lucretii. illud eſt notabile Lucretium nõ feciſſe initiũ ſuoꝝ librorꝝ. ab hoc principio. qđ oẽs cõcinũt qđ uulgo legitur ſed cũ ſcripſiſſet unũ &. xx. uolumina ſic cœpiſſe. Aetheris & terræ genitabile quærere tẽpus. hoc tradit. M. Varro. cuius auctoritate cõmonitus exiſtimo iſtos libros Lucretii qui circũferũtur eẽ nõ integrũ opus. ſed partẽ operis legitimi: quo unus & uiginti libri cõtinebãtur. Venus aũt hæc luna eſt: q̃ mortraliũ corporꝝ teſte Macrobio & auctor eſt & cõditrix. quã ætheriã terrã phyſici uocauerũt & habitatores eius lunares populos nũcuparũt. Philocorus quoq; in athide affirmat uenerẽ eſſe Lunã & ei ſacrificiũ facere uiros cũ ueſte muliebri mulieres cũ uirili q̃ eadẽ & mas exiſtimet & fœmĩa. Diuus Auguſtinus i ſeptimo. Eandẽ inquit uenerẽ eſſe & Lunã uolunt. PAPHI ſacrario coleris. Venerẽ apud paphios coli. unde & ipa paphie nominatur nullus ignorat. qui uel illud tantum celebratiſſimum audiuerit. o uenus regina gnidi paphiq;. Plinius & Strabo tradũt ĩ iſula cypro fuiſſe urbes. paphon & palepaphon. quaſi uetuſtam paphon. Vbi antiquum ueneris paphiæ templum ſpectabatur. circunfluo autem dixit alludens ad inſulæ ſitum quæ mari circunflua eſt. PARTV ferarum. Sententia parum congruens lunæ ſiue lucinæ poteſtati. ut partus ferarum recreare dicatur: cum hominum cauſa magis q̃ ferarum myſtica eius cerimonia inſtituta eſſe uideantur. Quocirca uerior lectio erit & eruditior. ſi legas partu fetarum. ut ad fetas fœminas. hoc eſt eas. quæ enixæ ſunt referatur: fetæ enim abſoluto uocabulo dicũtur puerperæ & quæ iam partu exoneratæ ſunt. Ita eruditorum ſchola. Ita Plinius noſter loquitur. Interdum quoque fœtum dici plenum & grauidum quis ignorat? Cui ignotum non ſit illud maronianum omnibus notiſſimum loca feta furentibus auſtris. Lunam autem quæ & iuno lucina dicta eſt. ducem eſſe naſcentium & partubus mulierum fauere. & a parientibus Inuocari ſcribunt omnes: & hoc uidiſſe antiquos apparet: ex quorum inſtituto mulieres potiſſimum ſupercilia ſua huic deæ attribuerũt: hic enim maxime debuit collocari iuno lucina ubi ab diis lux datur oculis. ob hoc nomine quoq; myſtico ilithya inuocatur a parturientibus Oratius in carmine ſeculari ad lunam. Rite maturos aperire partus lenis ilithya tuere matres ſiue tu lucina probas uocari ſeu genitalis. VENEraris. Coleris in paſſiua ſignificatione: itidem a Virgilio dictum eſt uenerata ſacerdos.

Prouerbium.

Attici eleuſinia

Pricipiũ lucretii aliud q̃ id uulgatũ.

Aetheria terra:

Paphia uenus.

Foctæ.

Ilithy.

DELVbris epheſi. Templum dianæ epheſiæ tantæ fuit magnificentiæ atq; admiratiõis. apud priſcos ut inter ſeptem miracula numeraretur. ducentis uiginti annis conſtat id factum eſſe a tota aſia. Columnæ cẽtum uiginti ſeptem a ſingulis regibus factæ ſexaginta pedum altitudine. ex his triginta ſex celatæ ſimulacrum ipſius deæ Cæteri ex hebeno eſſe tradunt. Mucianus uero uitigineum. & nunquam mutatum ſepties reſtituto templo. Cætera eius operis ornamenta tanta fuerunt. ut plurium librorum inſtar obtineant. Et quoniam mentio incidit de ſeptem mundi miraculis. uideor

Delubrũ dianæ epheſiæ.

Septem miracula mundi.

facturus operæ precium si ea hoc in loco percensem. Sunt autem hæc templum dianæ ephesiæ. mausoleum. hoc est mausoli sepulchrum: colossus solis apud rhodios. Iouis olympici simulacrum: quod phidias fecit exebore. Muri Babilonis quos semyramis regina constituit: Pyramides in ægypto & domus cyri medorum regis/quam memnon arte prodiga illigatis auro lapidibus fabricauit non me preterit uarietatem esse in quibusdam apud quosdam: sed in præsentia secutus cum cassiodorum: hæc quæ diximus septem miracula percensentem. HORRENda proserpina. M. Varro luna inquit q̄ sola lucet noctu. eadem dicta noctiluca. Quidā dianam uocant. quasi diuianam. q̄ in altitudinem & latitudinem simul eat. Proserpinā quoq; appellant q̄ hæc ut serpens modo in dextram modo in siniſtram partem late mouetur. serpere enim & proserpere idem dicebant. Fulgentius non insciteproserpinam inquit quasi segetem uoluerunt ideſt terram radicibus proserpentem & hecate græce dicitur/hecaton eni græce centū sunt: & ideo hoc illi nomen īponūt: quia centūplicatum ceres proferat fructum. Nocturnis autem ululatibus Ideo horrendam dixit/quia sacra proserpinæ erant nocturna. & noctu cum ululatibus colebatur. Quod & poeta docet illo uersu. Nocturnis hecate triuiis ululata per urbes eandem enim esse proserpinam & hecatem & dianam & cererem. & lunam nouimus. Cur ululatibus coleretur. per triuia & quadriuia rationem tradunt. ad representandam scilicet cereris imitationem: quæ raptam proserpinam in triuiis clamore requirebat. Romæ quoq; in ludis secularibus trinoctia sacra celebrantur in honorem plutonis: & proserpinæ. Diagondas Thebanus omnia nocturna sacra apud græcos lege perpetua sustulit. Aristophanes quoq; archeæ comediæ conditor nocturnas per uigilationes amaritudine perstringit. Seueritas Romana bacchanalia & nocturna sacra dānauit. cum sub nomine religionis stupra puerorum fœminarumq; promiscua & corruptelæ omnis generis fieri cœpissent. TRIFORmi facie. Triuiam tergeminam triformen diuam dici proserpinam lectione poetica compertum est: tanquam luna in cœlo/Diana in terris/proserpina apud inferos sit Virgilius Tergemināq; hecatem tria uirginis ora dianæ/Orpheus innuit ideo triplicem tergemināq; diuam nuncupari quoniam tribus capitibus figuretur equino canino & humano. LARuales impetus. Cum proserpina sit dea manium merito in eius potestate est impetus laruarum: & omnia noctium occursacula cōprimere. & omnia umbrarū nocturnarū terriculamenta cohibere. ne laruatos faciant homines atq; lymphaticos. Iam sæpe dictum est. laruas perhiberi animas mortaliū exutas corpore si propter aduersa uitæ merita deprauantur. easdem manias dici docet Martianus.

horrēda Proserpina: triformi facie laruales īpetus cō primens. terræque clausſtra cohibēs lucos diuersos in errās: uario cultu propitiaris: ista luce fœminea cōlustrās cūcta mœnia: & nudis ignib⁹ nutriēs læta semīa:

Noctiluca. Diana. Proserpina. Hecate. Nocturna sacra sublata. Triformis. Laruæ. Maniæ. Hercules colitur cū conuitiis Lunus deus. Arsenotheles. Spiritus sanctus. f.g. apud hebreos.

LVCOS diuersos. Diana in lucis uim propriam exerit sicut in cœlo luna. Virgilius in. vi. iam subeunt triuiæ lucos. PROpiciaris. Placaris coleris. VARIO cultu. Quelibet natio suos ritus & cultus cerimoniarū prope habet peculiares. Romani Liuio teste omnē disciplinā sacrificandi p̄ter q̄ more Romano aboleuere: iudicantes nihil æque dissoluendæ religionis esse: q̄ ubi non patrio sed externo ritu sacrificaretur. prouerbiū est græcū ΜΟΣΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΑ quo significatur singulas gentes ꝓpriis legibus uti tam in administratione Rei. Pu. q̄ in cultu cerimoniarū: & ut exempla p̄tereā q̄ sunt innumera aurium fastidio parcens: unum tantū ad p̄sens cōmemorabo. de lindiis qui herculē nouo cultu & ritu colunt uidelicet cum conuiciis. & maledictis. Quod si alicui inter solemnes ritus uel imprudenti exciderit bonum uerbum sacra herculanea habēt pro uiolatis. Vnde ꝓuerbiū græcoꝝ ī notuit ΛΙΜΑΙΟΙ ΤΗΝ ΘΥΣΙΑΝ. uerum hæc non tam sacra dicenda sunt q̄ sacrilegia. LVCE fœminea. Lux solis masculā & sidus masculum. lux lunæ fœminea & fidus fœmineum. Plinius in secundo solis eē masculum sidus accipimus: e contrario ferunt lunæ fœmineum. ac molle sidus atq; nocturnum soluere humorem & trahere non auferre. Illud notabile quod doctissimi memoriæ prodiderunt. & carreni præcipue obseruant: ut qui lunam fœmineo nomine ac sexu putauerit nūcupandā is addictus mulieribus semper inseruiat. qui uero marē deum esse crediderit. is dominetur uxori: neq; ullas mulieres patiatur insidias. Vnde ægyptii quāuis lunam deam ut fœminam dicant. tamē mystice. deū dicunt. Parthi quoq; lunum deum nomine masculino & sexu colebant: nec id sine causa: nam priſci deos omnis ΑΡΣΕΝΟΘΗΛΕΑΣ esse crediderunt. quasi dicas masculo fœminos/tāq̄ utriusq; sexus participationem numina habeant: proinde caluus pollentem deum uenerem sanctissime nominauit & a Virgilio dictum: Descendo ac ducente deo flammam inter & hostes expedior. Item nec dextræ erranti deus abfuit. nam illic uenus hic iuno intelligitur. Diximus quoq; paulo ante ex auctoritate philocori uiros sacrificium feciſſe lunæ quam & uenerem esse credebant cum ueste muliebri mulieres cū uirili. q̄ eadem & mas existimetur & fœmina. Tradit Diuus Hieronymus in diuinis/neq; sexū neq; genus esse spectandum/siquidem a nostris spiritus sanctus masculino genere dicitur/a græcis neutro ab hebreis fœminino. NVDIS ignibus. Nitidior lectio udis ignibus/in luna enim ignes non sunt torrentes & ignei: ut in sole sed humētes & diluti: ut pote quæ alienum fulgorem mutuetur: cunctaque humifico spiritu laxet: temperamento autem humoris & caloris semina nutriuntur.

SOlis

SOlis ambagibus. Luna solis discipula obsequitur cursibus fraternis & prout accedit ad solē uel recedit a sole crescens aut senecens dispensat lumen quod optimo epitheto appellat incertū: cū semper in incremento sit aut decremento. & sic semper istabile. Clamat pythagora apud Ouidium nec par aut eadem nocturnæ forma dianæ esse potest usquā: semperq; hodierna sequente si crescit minor est maior si cōtrahit orbē. ex mystico lunæ mutabilis exemplo admonet nos Ambrosius in exhamero nihil rei; humanæ; esse posse. qd nō aliquādo resoluatur. Vnde scriptura ait stultus ut luna mutatur: Vere illa nō spōte mutat. Tu uero spōte mutaris. ob hoc uidētur nobiles Romani lunulas i calceis gestasse: ut nō nimis extollerent in dulgētia fortunæ fauētis. sed admonerētur instabilitatis rei; humanæ; exēplo lunæ: quæ mō clarissima prænitet orbe pleno: mō oī splendore uiduata graciliscit & ad nihilū redit. Luna auctore Macrobio dispēsationibus septēnariis luminis sui uices sēpiterna lege uariando dispōit. Primis septē diebus dimidiata semiorbē ostēdit: græcoq; sermōe dichomēis & dichotomos uocat' q̄si diuidua. Secūdis orbē totū cōplet: fitq; plenilumū. qd græci παρσελήνον uocant. Tertiis dichotomos rursus efficit'. Quartis fit coitus lūæ cū sole qd iterluniū uocat & silētē lunā & intermēstruā. græce synodos dī. hic discas synodicā radiationem dicē frequēter a Firmico mīno aphicyrtos ēt noīat' utriq; pminentib⁹ gibbis ut docet Marcellinus. pterea utrū habeat ppriū splēdorē an notho lumine luceat scrutatores rei; celestiū uarias opiniōes pdiderūt. SVBsiste. Succure subueni opitulare. AFFIRma. Melius est offirma. i. stabilito fulcitoq; & firmā redditō: ne me deinceps sua mutabilitate cōcutiat. PAVsam. Cessationē & quietem.

& solis ambagibus dispēsas incerta lumina: quoquo nomīe: quoquo ritu: quaq; facie: te fas est īuocare: tu meis iā nūc extremis erumnis subsiste: tu fortunā cola psam affirma: tu sæuis exāclatis casib⁹: pausam pacēq; tribue. sit satis laborū. sit satis piculorū. depelle q̄dru pedis dirā faciem: redde me cōspectui meorum: redde me meo Lucio. Ac si qd offensum numē iexorabili me sæuicia p̄mit: mori saltē liceat: si nō licet uiuere. Adistū modū fusis precib⁹: & adstructis lamētationibus: rursus mihi marcentē aīum: in eodē illo cubili sopor circūfusus opp̄ssit: necdū satis comp̄sserā: & ecce pelago medio uenerādos diis ēt uultus attollēs emergit diuina facies. At dehīc paulatī toto corpore perfectū simulacrū excusso pelago ante me cōstitisse uisum est. Eius mirandā speciem ad uos etiā referre connitar: si tamen mihi differendi tribuerit facultatem Paupertas oris humani: uel ipsum numen eius dapsilem copiam eloquutilis facundiæ subministrauerit. Iam primum crines uberrimi prolyxiq; & sensim itorti per diuīa colla

MEO lucio. Mihi ipsi & humānæ figuræ: hoc dicit reforma me i pristinū Apuleiū. MOri. liceat. Malo inqt mori q̄ degere uitā iumētoriā & prsus Asinalē. MARcentē animū. Sōnulētū torpētē. nec dū excusso torpore expgefactū. sic & Fulgētius dixit marcēcia lāgore sōni lumīa marcētes uuæ dicūtur Martialli uina marcida Papinio: bacchi quoq; epithetō ē ut marcidus dicat' p ebrius & lassus. qdq; molles efficit ut iterp̄tat' lutatius Statii iterpres. COMpserā. Lege cōpresserā uix inquit cœperā oculos cōprimere & cōniuere. qd adormitāte fieri solet. PElago medio. Hoc ex uulgari opiniōe nec nō poetica dictū: qua credit' lunā & solē exoriētes emergere de pelago & i pelagus occidētes cadere. tūcq; ut inquit Possidonius fit īgēs strepitus & stridor tāq; sole i. pfūdū cadēte pelagus efferuescat. Hoc signat Papinius in siluula cū ait. Quæ pnos hyperiōis meatus sūmis oceani uides i undis. Stridorēq; rotæ cadētis audis.

PERlucidū simulacrū. Corpora dēonū ex purissimo aeris liqdoq; elemēto coalita nemini hōinū temere uisibilia. nisi diuinitus specie sui offerāt: filis texta fūt. splēdidis. & usq; adeo tēuibus: ut radios oīs fīri tuoris & raritate trāsmittāt: & splēdore reuerberēt: & subtilitate frustrēt: hīc illa hōerica Mierua cohibēdo achilli iterueniēs. Soli cōspicua ē. alioq; nēo tuet': hīc illa uirgiliana iuturna fratri turno auxiliabū da i mediis militibus cōuersat'. miscetq; uiris nec cernit' ulli. PAVpertas oris hūani'. Dixit Lucretius patrii sermōis egestas. DAPsilē copiā. Largā eloquētiæ ubertatē. græce λαψιλια dī largitas. & opulētia. λαψιλησ abūdās & copiosus q̄ dictōe & nīi usitati fūt. Plautus i aulularia: Dotes dapsiles nihil mortor. Suetōius de uespasiāo cōuiuabat' assidue ac dapsile hoc ē abūdāter & laute. A columella uitis dī dapsilis musto q̄ abūdātia uini exuberat: ille quoq; scriptor: q cato qa de moribus disserit iscribit' iter minutulos auctores primi nois decēter dixit iterdū dapsilis esto. Lucilius iqt iuitauit dapsili° se. p largi° & copiosi°. Suidas refert ħ. λαψιλεια ἡ πολυτελεια λαψιλησ ὁ πολυτελησ λαψιλεστατοσ πολυτελεστατοσ. IAM primū cries uberimi. Lūæ ē luculēta mysticaq; descriptō ex istituto scriptor; q bus mos est ppe. peculiariter deū uel deā quāpiam accuratius describere. Sic Fulgentius musas describit. hic noster lunæ ante omnia dat capillū densū. & plyxā comā per colla defluentem: quia uenus est. quæ sine ornatu pene erit inuenusta. quod & referri potest ad radios lunares. uerum cum hæc mysticotera sint. non debent ut inquit Lucianus in libro de Dea Siria dici sine sacerdotibus & prophetis.

Mutabilitas lunæ.

Lunæ in calceis.

Dichotomos.

Interlūiū Lūa silēs.

Synodus.

Amphicyrtos.

Corpora demonū aerie.

Dapsilis.

Dapsili°.

Mystica nō sine sacerdotibus.

PASsiue:passim & incondite passiua libido dicit Firmico materno.pro publica promiscuaq;. CO rona multiformis.Simplex sensus & historicus patet mystico intellectu signari uidet multiplex lũæ effigies quæ nunq; postridie eadẽ forma lucet qua illuxit pridie.hinc existimat Eusebius ĩ præparatio ne euangelia dici ecatẽ pp uarias.s.figuras quas quotidie nouas representat.põt & referri ad uirtutem lunæ multiformẽ atq; multiplicẽ.nil ẽt prohibet intelligi de coronis quæ multifariæ circa lunã cõspici unt.M.Varro.& plinius prodiderunt si luna coronã circa se habebit & eã sincerã nõ ante plenilunium hyemẽ eẽ metuendã.si gemini orbes lunã cinxerint significari maiorẽ tẽpestatẽ.si plena lũa circa se habebit orbẽ ex qua parte is maxime spẽdebit.ex ea uentũ ostendet.plinius quoq; in secundo sic inquit.existunt eadẽ coronæ circa lunã.& circa nobilia astra. Aristoteles in meteoris & cæteri græci.halo nuncupãt.quã nostri modo circulũ.modo coronã interpretant.Seneca in primo questionũ hunc inquit græci halo uocãt:quẽ nos dicere coronã aptissime possumus. PLAna rotunditas.hoc ad pleniluniũ uidet eẽ referendũ.

Hecate.
Coronæ circa lunã
Halo.

passiue disperſi⁊ molliter defluebãt. Corona multiformis:uariis floribꝰ sublimẽ distrinxerat uerticẽ. cuius media quidẽ super frõtẽ planã rotũditas in modũ speculi:uel ĩmo argumẽtũ lunæ candidũ lumẽ emicabat dextra leuaq; sulcis ĩsurgẽtiũ uiperarũ:cohibita spicis etiã cerealibus desuper porrectis:multicolor bisso tenui pertexta:nunc albo cãdore lucida: tunc croceo flore lutea:nunc roseo rubore flammida: & quæ lõge lõgeq; etiam meum cõfutabat obtutum:palla nigerrima splendescens atro nitore quæ circuncirca remeans: & sub dextrum ¡latus ad humerum leuum recurrens.

CANdidũ lumẽ.Suus cuiq; planetæ color est Saturno candidus.ioui clarus.Marti igneus lucifero candens.uespери refulgens.Mercurio radians lunæ blandus.Soli cũ oriẽt ardens postea radiãs. SULcis insurgentiũ uiperæ.iã dictũ est lunã eẽ proserpinã.eẽ cererẽ.eẽ ut ita dixeri oĩa.proinde illi assignãtur ea q̃ ptinent ad agricolationẽ cerealẽ:in qua sulci interdũ tortuosi uiperas imitant.in arando magnopere seruandũ est Catonis oraculũ.sulco uario ne ares.Arator auctore plinio nisi incuruus præuaricat idẽ ait oẽ aruũ rectis fulcis mox & obliqs subigi debet.põt & hoc cõmodissime referri ad angues quibus frenatis curruiq; remotis ceres dea sulcauit cælũ.& p aera uecta est. Ouidius. Geminos Dea fertilis angues curribus admouit freniſq; cohercuit ora.& mediũ cæli.terræq; p aera uecta est: ego potius opinor sulcos uiperæ ptinere ad iter lunæ flexuosum:qualis est draconũ meatus. BISso tenui erat inquit luna induta uestе bissina multicolori.bissum autẽ linũ uocamus.plinius in.xyiiii. lino bissino secundã bonitatis & principatis palmã dat mulierũ maxime deliciis:cuius stipula quaternis denariis uendebat.in exodo præcepit dñs decẽ cortinas fieri de bisso retorta: & hyacintho ac purpura coco bis tincto uariata ope plumario.ad tabernaculi operimentũ.iosephus libro tertio antiquitatũ. itẽ in.vi.belli iudaici subtiliter scribit hos quattuor colores ex quibus cortinæ contextæ erant designare naturã elementoꝝ.Coccũ.n.ignẽ imitat.purpura mare significat.hyacinthus aeris est indiciũ.bissum uero terrã declarat eo q̃ linũ oriat ex terra.ꝓterea sacerdotes ad altare accedentes uestе bissina amicti erant pontifex quoq; caput tegebat bissina thyara de quibus oĩbus ꝓter iosephũ copiosissime apud nostros scripsit Diuus Hieronymus in libello ad fabiolam de uestе sacerdotali. est præterea bissum color purpureus.unde bission dicunt græci uestimentum βυσσινον βεβαμμενον πορφυρον.ideſt bisso tinctũ ut docet suidas in etymologico.bissini mentionem & plinius facit.ix. ALbo candore lucida.ex causa physica multicolor uestis lunæ tribuitur.ut & candido & croceo & rubenti colore contexta merito dicatur.namq; luna uario mutabiliq; colore speciem sui subinde uariat.neq; id sine præsagiis tempestatum.si quidem rubicunda uentos.nigra pluuias.puro nitore splendens serenitatem portendere creditur.hinc illa Virgiliana pronostica.at si uirgineum suffuderit ore ruborẽ uentus erit uento semper rubet aurea phœbe. CONfutabat obtutum.perturbabat aciem oculorum meorum & quasi præstringebat. PALla nigerrima.notissimum est pallam dici uestem matronalem & honeste mulieris uestimentum. cuius Oratius.Virgilius plautus omnes meminere.ideo autem pallam nigerrimam lunæ assignare uidetur:quia eam ex partem proprii candoris totam esse & alienæ lucis indigam multi crediderunt.Berosus uero sideralis scientiæ consultissimus lunam professus est pilam esse ex dimidia parte candentem:reliquam cerulei coloris:eamq; cum ad perpendiculum & normaliter sibi subiecta sit obscuram uideri & nigram.ut nigerrima palla referatur.uel ad colorem lunæ proprium. uel ad defectus & quando in coitu solis obscuratur.Quidam lunam denso corpore esse.alii leui ceu quodam speculo & solis ipetu recipere splẽdorẽ arbitrãt. ATRO nitore.Decẽter dixit atro nitore cum nitor.quidã ex nigro colore refulgeat.Apelles atramẽto absoluta opa illinere solebat ita tenui.ut id ipsũ repulsu claritates oculorũ excitaret. AD humerũ leuũ recurrẽs.Videt signare habitũ gabinũ de quo Virgilius ipse qrinali trabea cinctuq; gabino.ẽ ãt gabinus cinctus toga ĩ tergũ reiecta ut una eius lacinia a tergo reuocata hominẽ cingat:quo uestimẽti genere utebatur consul bella inducturus.

Colores. planetarum.
Bissum
Coccum purpura. Hiacynthus.
præsagia. lunæ.
Palla.
Color lunæ.
Cinctus gabinus.

VMbonis uice: Vmbonē eē mediā clipei partē eminentioré & pro ſcuto interdū accipi. docent grā- Vmbo.
matici & ſciūt oēs. papini⁹ iā clipe⁹ clipeis umbōe repellit umbo. Senſus eſt Apuleianus ueſtem recur
rentē ad humerū ſiniſtrū repreſentaſſe uicē umbonis: & ſcuti ſicut ſæpe palliū ſiniſtræ inuolutū eſt pro
clypeo. apud perſiū candidus umbo nō accipi debet pro clypeo: ut incurioſi & male litterati opinant: Locus per-
ſed pro ueſte qua adoleſcentuli die tyrocinii induebant: quā. M. Tullius & Plinius togā purā. a candi- ſii.
te nuncupant: cuius & Sidonius fecit mentionē. CONtabulatione. Sicut contabulationes ſunt in Conta-
domicilio & tabulatis pluribus te bulatōes.
cta conſurgunt. ita inueſtibus ma Contu-
xime fœmineis contabulationes bulatio
quædā extare uiſunt: quaſi grada- Tubuli
tim ſeſe dilatantes. Quidā codices
habēt cōtubulatione: quod nō di
ſplicet: eſt. n. contubulatio dicta a
tubis ſiue tubulis: quaſi tumiditas
orbiculata per ueſtē ducta iſtar tu
buloꝝ. quibus aquæ ductus extru
unt qui ut Victruuius & Plinius
docent ex una parte lingulati eſſe
debēt. ut alius in aliū inire cōueni
req; poſſint cōmiſſuris pvxidatis:
multoq; ſalubrior eſt aqua ex tu-
bulis fictilibus ducta q̄ per fiſtulas
plumbeas. inter ueſtes pontificis
apud priſcos erat indumentū ro-

umbonis uicem deiecta parte laciniæ multiplici conta
bulatione dependula. Ad ultimas oras: nodulis fim
briarum decoriter confluctuabat: per intextam extre-
mitatem: & in ipſa eius planicie ſtellæ diſperſæ coru-
ſcabant. earumque media ſemeſtris luna flammeos ſpi
rabat ignes. q̄q̄ tamen inſignis illius pallæ perfluebat
ambitus indiuiduo nexu corona: totis floribus: to-
tiſque conſtructa pomis: adherebat iam geſtamina:
longe diuerſa: nam dextra quidem ferebat æreū cre-
pitaculum: cuius per anguſtam laminam in modum
baltei recuruatam: traiectæ mediæ paucæ uirgulæ cri-
ſpāte brachio: trigemios iactus reddebāt argutū ſonū.

Tintina-
bula in
neſte.

tundū. ex quo fimbriæ pendebant alternis aurea tintinabula malaq; granata ſuſtinentes tintinabulis
quidē tonitrua: malis uero fulgura deſignantibus. Gregorius in paſtorali quod &. D. xliii. proditū eſt.
Tropologice interpretatus per tintinabula ſignificari ſonū prædicatōis in ſacerdote eſſe debere. p ma Mala pu-
la punica fidei unitatē deſignari i quibus uno exterius cortice multa iterius grana muniāt. ORAS nica.
extremitates ueſtimēti & fimbrias ſine aſpiratōe ſcribēdū eſt. INtectā: Oculis obuiā & aptā pōt legi in
textā. STELlæ coruſcabāt: Stellis diſtinctā uariegatāq; ueſtē fuiſſe deſignat. hæc legēs uideor legere
deſcriptōes ueſtiū ſacerdotaliū hebraicarū. inter quas una nobilitat intextu gēmarū. &. n. duodeci lapi
des i qttuor ptes terni diuiſi ueſte icluſi ſpectabāt: pferētes ſcripta tribuū idaciæ gētis noīa Lucia. quoq;
in deſcriptōe cultus deæ ſyriæ & ſimulacri opoſus eſt. cuius emulator eſt noſter Iucius. SEmeſtris lu Seme-
na. Nō a numero ſex menſiū ſemeſtris hic dicit luna: ut ego ſentio: ſed aſemimēſe qñ fere in dimidia- ſtris luna
tis mēſibus plena ſplēdicat & cuncta colluſtrat: unde idus uocabulo tuſco appellāt iouis fiduciā. qui di ideus.
es fere implenilunio & medio menſe fieri ſolet. &. n. fiducia iouis eſt luna cūcta illuſtrante. PERfluebat. Veſtis laxior quaſi undacio fluctuat & pfluit. INdiuiduo nexu: Videt ſignare coronā hāc fuiſſe in
extremo pallæ ambitu cōſtructā floribus & pomis ad deſignādā cereris fœcūditatē. & fructuū ubertatē
ex qua primo flores mox poma proueniāt. DEXtra ferebat crepitaculū. Lucianus ſimulacrū deæ de Deſcrip-
ſcribens. eſt inquit iuno dea. habet āt aliquid & palladis & ueneris. & lunæ & rheæ: & diāæ. & nemeſi- tio deæ
os: & parcarū māu qdē altera geſtat ſceptrū altera āt fuſum i capite radios fert & turri & ceſtō. lucius ue ex luciāo
ro noſter dicit i māu dextera lunæ fuiſſe crepitaculū æneū: ut p hoc oſtēdat ritū priſcorū. q crepitu æra- Crepita-
mētoꝝ diſſono lunæ laborāti auxiliabāt. cuius rei pter poetas liuius quoq; & plinius meminere: uel culum.
ut p crepitaculū declaret lunā tinnitu quodā & ſonitu i cœlo moueri aſſidua uertigie. De muſico mūdi
cōcētu & ſyderū tinnitu plato & platonici oēs ſcribūt: Aſſerētes armoniā eē i cœlo. Quod Ariſtoteles &
Ariſtotelici alacriter inficiantur. ſed cum lucius noſter ſit platonicus potuit uideri ſub hoc inuolucro
intellexiſſe. tinnitum lunarem mundanumq; concentum. Cæterum cum cōmentatoris officium ſit
uarias interpretationes afferre & non ſolum quid ſibi ſed quid & aliis uideatur oſtendere dixi opinio
nes aliorum ſuper hac re myſticas: quas qui uolet ſequi poſſit. Ego uero exiſtimo per crepitaculū hoc
ſignificari ſiſtrum: quod iſis dea egyptiorum geſtat in dextra. iſidem autem & lunam eſſe eandē do- Siſtrum.
cent auctores. & paulo mox apte demōſtrat luci⁹ noſter. iō āt iſidi ſiue lūæ ſiſtrū qd crepitaculū ſanabile iſidis
eſt aſſignat. ut nili incrementa ſignificēt. quod & ſeruius grāmaticus. uelut in tranſcurſu indicat enar
rans illud Virgilianū ex. viii. Eneidos regina in mediis patrio uocat agmina ſiſtro. præterea in ſacris
iſidis ut auctor eſt Herodotus mulieres crepitacula tenentes plaudunt uiri tibiis canunt. De crepita-
culis puerilibus Marcialis & Quintilianus. a crepitu & ſonitu inditum nomē. PAVcæ ungulæ. Qui
dam legunt undulæ. quidam uirgulæ quæ lectio magis quadrat cum in crepitaculo ſint uirgulæ. quæ Crispate.
agitatu brachii criſpantis reſonabant: criſpante dixit brachio pro uibrante agitante reciprocante. ut
Virgilius bina manu lato criſpans haſtilia ferro. TER geminos iactus: Verba ita ordinanda ſunt uir
gulæ crepitaculi reddebāt argutū ſonū brachio criſpante tergeminos iactus. dum enim brachium cri-
ſpat agitatq; iactus triplices reſonabant uirgulæ ſonoro concentu.

Cymbiũ. LEuæ cymbiũ:in ſiniſtra ferebat poculũ.qd cymbiũ uocãt procerũ ac cymbæ naui ſimile unde & no
Ciſſimbi mẽ:Auctores Seruius:Macrobius.cæteri.Fuerunt qui cymbiũ a ciſſimbio per ſyncopã dictũ exiſtima
um. uerint:ciſſimbiũ uero uolunt eſſe poculũ ligneũ exhedera quæ græce dicit κισσοσ homerus hoc po
culũ cyclopi ab ulyſſe datũ memorat myſtice cymbiũ lunæ aſcribi credit ad fluorẽ aquarũ ſignificandũ
quas humifica lunæ uis identidẽ refundit: uerũ ego opinor hoc totũ referendũ eẽ ad iſidẽ: quæ eadẽ
Situla & luna eſt:cuius ſiniſtra fert cymbiũ:qd quidẽ ſitulã appellant.ex myſticis ægyptiorũ cerimõiis ad flu
entiã lacunarũ.& inundationẽ ni
li ſignificandũ. Quidã hoc referen
dũ cenſent ad iſidis nauigium de
quo paulo mox plura. ANſulæ.
cimbiũ anſatũ uas fuiſſe ſignificat
tale fuit & carcheſiũ: qd ut eruditi
deſcribunt procerũ. erat cõpreſſũ
circa mediã partẽ anſatũ medio.
criter anſis a ſũmo ad infimũ per
tingentibus feſtiuiter a plauto &
Anſatus. decenter dictũ:quis hic anſatus ambulat:de eo qui manibus quaſi alis magnifice ſubnixis & glorioſæ
homo. inflexis ambulabat. INſurgebat aſpis:in põpa iſidis ouidiana ſerpens quoq; deſcribit illo uerſu ple
Serpens. naq; cõniferis ſerpens peregrina ueneris.Euſebius in ſecundo præparatõis euangelice ĩ myſteriis pri
myſtica ſcorũ draconẽ in ſpirã cõuolutũ adhiberi refert:qm iupiter draco factus cõcubuit cũ herephate cere
ris filia:hæc autẽ oĩs ratio ſacrificalis ad eandẽ deã refert: quæ una eſt multiiugis nominibus celebra
ta præterea aſpida ægyptiacã ſerpẽtẽ autumãt cõuenire deæ ægyptiæ cerimõiis. CERuicibus tume
ſcentibus.Colla aſpidũ ueneno tumeſcere auctor eſt plinius quarũ ictus irremediabilis eſt præter q̃ ſi
confeſti partes contactæ amputent.alibi annotauimus quẽadmodũ aſpis habet interneciuũ bellum
Ichneu cũ ichneumone:qui ubi pluribus ſe coriis ex limo loricauit in dimicationẽ pergit:in ea caudã attollẽs
mon. ictus irritos auerſus excipit.donec obliquo capite ſpeculatus inuadat in fauces.De hoc intellexit Lu
canus illo uerſu aſpidas ut pharias cauda ſolertior hoſtis ludit & iratas incerta prouocat umbra. PE
des.Ambroſios:Diuinos & ĩmortales.nec non unguenti liquore delibutos. PALmæ foliis intextæ
Lunæ ſimulacro:quæ & iſis eſt conueniunt calciamenta ex palmaceis foliis intexta.cũ ob alia.tũ quia
in ægypto larga palmarum copia.ubi religioſe hæc dea adoratur.apud plinium nulla mentio eſt qd
Vitilia. palmarum folia fuerint in uſu calceũm.qui ea tantum ſcribit in uſu eſſe ad funes uitiliumq; nexus &
capitum umbracula:ubi uitilia quæ dictio pliniana eſt ſignificatur omnia aduinciendum:ligandũq;
accommodata.lego apud eccleſiaſticos ſcriptores maximeq; apud Hieronymum quod paulus ana
chorita foliis palmarum contextis ueſtiebatur.Eratq; illi ueſtis palmacia.Herodotus dixit ſacerdotes
ægypti calceos papiraceos geſtare:non palmaceos.Verum enim uero Lucius noſter ſibi ipſi concors
eſt & congruens:qui in ſecundo huiuſce operis uolumine baxeas palmeas dedit ægyptio prophetæ:
& nunc ipſi ægyptiorum deæ dat ſoleas palmarum foliis conſuetas ut intelligamus id genus calcia
menti prope peculiare eſſe in cerimonia ægyptiorum. præterea priſcos palmarum foliis ſcriptitaſſe
Pphœni conſtat.unde φοιρικια γραμματα.ideſt litteræ dicebantur phœnicia φοιριξ enim græce palma.
cia littere Quidam phœnicia dici ταγραμματα.ideſt litteras autumant a phœnice cadmo ſiue Agenore lit
terarum inuentore.uidentur autem palmacei calcei deæ congruenter aptari ne quid ſcilicet Mortici
num eius membra polluerent.ſic apud Marcianum calceos ex papyro ſubligat phroneſis philologiæ.
quod autem palma dicatur arbor uictrix fitq; ĩ certaminibus ſymbolum uictoriæ ſciunt omnes cauſã
Natura plutarchus.Ariſtoteles Gellius cæteri tradiderunt.quoniam ſcilicet ponderi non ſuccumbit: neq; de
palmæ. orſum flectitur:ſed aduerſus pondus reſurgit recuruaturq; quale eſt uictoris ingenium quod urgenti
bus præmentibuſq; nõ cedit. SPIrans arabiæ fœlicia gemina.Legi,poteſt arabiæ fœlicis germia:nã
cum triplicem arabiã plinius ptolomeus cæteriq; deſcribunt:illa eſt memoratiſſima.q̃ græco cogno
Eudemõ mine eudemon latino fœlix ſiue beata nuncupatur:q̃ teſte ſtrabone aromatifera ẽ.q̃ ut tradit plinius
Arabia. germina odoratiſſima progenerat:& quãuis caſſiam cinnamomumq; nõ fuerat.tamẽ fœlix appellat
idẽ plinius peculiaria arabiæ germina percenſet in.xii. COMmota luci.reſpõſio lunæ ad Apuleium
myſticotera.qua euidenter oſtendit unũ eẽ numẽ nominibus pluribus cultũ nominatũq;.luci caſus
Nuatra eſt ſalutatorius qui uocatiuus dicit alloqt.n.Luciũ Apuleiũ. RErũ natura parens:Natura qua dicius
deus. nata eẽ oĩa a naſcendo nomẽ accepit:q̃ nihil aliud eẽ credit q̃ deus.qd & Lactãtius refert in ſecundo:
ſed Seneca planius id explicatitq; demonſtrat libro.iiii.de beneficiis cuius uerba ſubieci q̃ ſũt hæc
natura inqt hoc mihi præſtat nõ itelligis te cũ hoc dicis mutare nomẽ deo.qd.n.aliud ẽ natura q̃ deus
Fatum. & diuina ratio toti mũdo & partibus eius inſerta.quotiẽs uoles tibi licet aliter hũc auctorẽ rerũ noſtra
deus. rũ cõpellare.& iouẽ rite dices & tonantem & ſtatorem.eundem ſi fatum dixeris nõ mentieris.cum fa
tum nihil aliud ſit q̃ ſenes implexa cauſarum.ille eſt prima omnium cauſa: ex qua cæteræ pendent:
quæcunque uoles illi nomina proprie aptabis uim aliquam effectumque celeſtium continentia.Tot
appellationes eius poſſunt eſſe.quot munera ergo nihil agis ĩgratiſſime mortalium q negas te deo

debere:sed naturæ quia nec natura sine deo est:nec deus sine natura:sed idē est utrūq; :hactenus Seneca:cuius auctoritate fulcimur:ut numerosis appellationibus deum siue deam hanc de qua loquimur appellemus.cū nihil referat utrū nominibus masculinis an fœmininis rerū natura nūcupetur: Quoniā ut supra exposui breuiter dii oēs sunt αρσενοθηλειϛ. Idest masculofœmini.ita possumus p unā rē utrūq; intelligere. Plinius noster ubiq; librorū naturā rerū parentē & magistrā appellat quā & deum opificē oium intelligi uult. ELEmentorū oium domina:Initia rerū esse tria arbitratur Plato. Deum & materiā: rerūq; formas quas Ideas uocat:Deus artifex cōformat uniuersa ex materia: hinc prima elementa eē progenita.ignē & aquā memorauit

Vbi; Librorū

inicia rerum tria.

elementorum omnium domīa:sæculorum progenies inicialis:summa numinū:regina manium: prima cælitum deorum.dearumq; facies uniformis: quæ cœli luminosa culmina:maris salubria flamina: inferum deplorata silentia: nutibus meis dispenso: cuius numen unicum: multiformi specie: ritu uario: nomine multiiugo totus ueneratur orbis.Inde primigenii phriges

INIcialis:primordialis originalis diuus Augustinus i. xi. De ciuitate dei.nō est inquit mundus factus in tempore sed cū tempore ante mundū nullum est tempus:& ut auctor est Trimegistus receptaculum temporis est mūdus. SVMma numinū.Maxima deorū. REGIna manium.Proserpina nominatur quæ dea est defunctorū. DEOrū dearūq; facies:hinc euidenter ostēditur deos omnis & deas ad unū referri:qui fabricator rerū uariis nominibus deorū & dearū tā figmentis poeticis q̄ philosophicis rationibus colatur.Quod & Valerius soranus duobus his uersibus scitissime complexus est.Iuppiter omnipotens regū Rex ipe deusq; progenitor genitrixq; deum/Deus unus & omnis:hos uersus.M.Varro in hanc sententiā exposuit.In libro quē inscripsit de cultu deor:& diuus Augustinus identidem citat pro testimonio. DEPLOrata silentia: Vbi homo in familia proserpinæ esse cœpit:& loca manium silentiosa in habitare actum est/deploratur ineternū reditus. Illinc negat redire quēq̄: illic est fletus & stridor dentiū:ut auctor ē diuus Augustinus ī libello de Triplici habitaculo īn inferno flāmiuomo principalia duo sunt tormenta:frigus intolerabile.& calor ignis inextinguibilis.Sacra scriptura gehenam uocat.ubi dolor sine remedio:pœna sine fine & omnium rerū desperatio est. NVTIbus meis.Quid est numen.nisi dei nutus ac potestas. M.Varro.numen dicunt esse iperium ab nutu. MVLtiformi specie. Cum deus sit.ασωματοσ και αρρητοσ και ακατωρωματοσ.i.incorporeus indicibilis innominabilis/Scienter & prudenter existimantur facere iudei qui sola mente.unum tantum numen intelligunt prophanos existimantes:qui deorum imagines mortalibus materiis in species hominum effingant; itaq; nulla simulachra deorum in suis templis sunt.& ex præscripro legis mosaycæ nefas est simulachrum dei nedum hominis non solum in templo sed neq; in prophano loco collocare.auctores.Cor.Tacitus & iosephus:quod & in pentateucho copiose explicatur.Cn.Pompeius Domitis iudeis templum hierosolymorum illud famigeratum iure uictoriæ ingressus uulgauit nullam intus dei effigiem esse.uacuam sedem & inania arcana.cōtra ægyptii sub effigie animalium plurimorum deos non tam uenerantur q̄ infamant.Nāque ut inquit.M.Varro & renarrat diuus Augustinus.Qui primi populis instituerunt simulachra Deorū Metum dempserunt errorem addiderunt. DE uario cultu deorum simulacrisq; multiformibus & nominibus.quibus coluntur/apud uarias nationes scatent uolumina scriptorū. & suo loco singillatim annotabitur. MVLtiiugo noīe:multis uariisq; nominibus.est enī deus unus noīa plura. PRImigenii phryges:Ex historia remotiore sumptū:ut phryges primigenii:siue primi mortalium nūcupentur:nam psametichus rex ægypti Cupidus noscendi quinā primi hoium extitissent: huiusmodi rē cōminiscitur/pueros duos recens natos tradit pastori educādos:iubens neminē corā eis uocē ullā edere.solitaria in casa Ambos relinqui:eisdē in tēpore capras admoueri:quarū lacte nutrirentur.ptea iussit diligēter obseruari quā uocē primā ederēt:itaq; ex acto biēnio:cū pastor qui puerorū nutricationē susceperat accedēs ad casam ianuā repāderet/Ambo infantes clamare cœperunt Becchus. qd primo audiēs pastor obticuit. cū uero crebrius adeūti & obseruāti idē uerbū ab infantibus ingeretur rē domino indicat:eiusq; iussu pueros exhibet:quos cū & ipse psammetichus audisset:uestigauit quinā hoies beccus quidpiā appellarent:hoc curiose perquirens cōperit phrygas sic panē appellare: quo argumento confutati ægyptii phrygas primigenios primosq; hoium & se ipsis priores extitisse concesserunt: cum ante psametichum persuasissimum habuissent omnium hominum se primos extitisse:historiæ auctor herodotus in secūdo.De ægyptiis dixit Lucianus. αι γυπτιοι λεγομται πρωτοι τωμ αρθρωπωμ.apud Trogum explicatur luculenta contentio inter scytas & ægyptios de generis uetustate:qua scythæ antiquiores censentur. Claudianus scribens ineutropium uetustatis & historiæ phrygum meminit his uersibus Dat cuncta uetustas principium phrygibus: nec rerum ægyptius ulcera restitit humani postquam puer uberis expārs: in phrygiam primum laxauit murmura uocem. Ennius Teste. M.Tullio fruges dicebat non phryges & purrum non pyrrhum: nec enim antiqui græcam litteram adhibebant. nunc & phryges & pyrrhum autium causa dicimus.

De' un' & omnis.

Duo tormētā in inferno Gehēna Numen. Deus īnomīalib'. Apd iudeos nullū dei simulacrum.

Historia de phrigibus primigenis.

Beccus panis.

Egyptii primi hominum.

Fruges p phryges.

Pesinuntica. PESInuntică:In phrygia oppidum est:quod pesinuntium appellatum ferunt: a simulachro deæ cybeles:cœlitus lapso in eum locum.nam.πεσεῖν.græce dicitur: quod cadere nos dicimus.alii nomen hoc loco inditum esse tradunt:quia permulti illic utrinq; ceciderunt:pugna inter illum phryga & tantalum lydum commissa:auctores herodianus:& Amianus Marcellinus.Ad pesinunta colebătur orgia matris magnæ.quam & ideam uocant.& uetusta eiusdem delubra conspiciebantur.Vnde pesinuntia dea dicta:cuius simulachrum ex hoc oppido bello punico secũdo carmine sibyllino monente Romam trãslatum est:& per Scipionem nasicam qui optimus a senatu iudicatus. hospitio rite receptum est. pesinuntis oppidi:& pesinuntiæ deæ memi nit Strabo his uerbis:pesin⁹ emporium est eorum qui in hac regione sunt:& templum maximum habet magnæ uenerationis matris deum:qnam anginistam uocant. DOMIni matrem.Lege Deum pro deorum. AVTOchthones:Epitheton perpetuum atticorum:ut autochthones dicãtur:quasi indigenæ:& in eodem nati solo:quod incolant:eiusdemq; terræ primi cultores.non enim aduenæ sunt attici:neq; passim collecta colluuies Originem Vrbi dedit:Sed ut historici tradunt:quæ illis sedes eadẽ origo est:& ut utar uerbis.M.Tullii Vrbs athenienſium uetustate ea est ut ipsa ex se se suos ciues genuisse dicatur:& eorum eadem terra parens altrix fuisse dicatur.De autochthonibus scripsimus copiosius:in primo cõmentario.In epistolis ad atticum decenter dicitur.αὐτοχθονῶ in homine urbanitas pro ingenita & natiua:non autem insitiua & alienigena.Illud adde quod refert Suidas in ætymologico autochthonas dici præter athenienses: arcadas quoq; & eginetas. CECROpiam Mineruam: Athenienses attico uocabulo notissimo.athenam uocant Mineruam.ex cuius nomine athenæ nuncupatæ.Cecropia uero cognominatur a cecrope rege:qui primus multitudinem in ciuitates.xii.digessit a cuius noie Cecropidæ nominantur: & cecropia regio nominata quem græci diphien cognominant:nostri geminum:quia primus marem fœminæ matrimonio iunxit:uel q̃ cum esset ægyptius utrãque linguam caluerit:græcam & ægyptiacam.primus cecrops bouẽ imolans.Iouem appellauit: Auctores Strbbo.Trogus Eusebius. FLVctuantes Cyprii spectanda est huiusce scriptoris in rebus omnibus elegantia:& inephitetis apponendis mira solertia: cũ unicuiq; quod suũ est scienter minus nec decenter apponat.a qno ut primigenii phryges.& autochthones attici significanter & proprie atque ex priscorum doctrina nuncupati: Ita & Cyprii fluctuantes optimo Conuenientissimoq; epitheto dicuntur:cum sint populi insulani:& omnis insula mari circũflua & maritimis fluctibus sit obnoxia. fuit quondam Cyprus nouem regnorum sedes in cilicio mari sita:Vbi inter cætera urbs est paphos inclyta Delubro ueneris claro:per indigenas aduenasq;: quam paphiam cognominant:qd̃ numen est Cypriorum peculiare.Simulachrum paphiæ ueneris non effigie humana Colitur.sed cõtinuus est orbis latiore initio tenuem in ambitum: metæ modo exurgens.cur autem hac forma colatur ratio in obscuro est:ut refert Cornelius Tacitus.Præterea Cyprus ut docet Origenes in Omellis canticorum appellatur Vua florens & uirgulti species est ferentis quendam fructum floridum habentẽ uim excalfactoriam. Fuit & Romæ uicus nomine Cyprius ex eo dictus q̃ ibi Sabini bono omine confederunt nam cyprum Sabine bonum dicunt:ut refert Marcus Varro. CRETES sagittiferi. cretam quam homerus hecatompolim a numero centum ciuitatum appellat:quã a temperie Cæli macaron neson.i.beatam insulam dixere:nobilitatur usu sagittarum:nec peritia sagittariorum oriẽtis populis:qui sagittis bella conficiunt postponitur:Lucanus.nec eois peior cortina sagittis Plinius in.xvi.ait q̃ præcipuus sagittarum usus i creta bellatores suos præcipitauit.De hac Solinus creta prima potuit remis & sagittis:& ut auctor est Strabo in.x.cretenses nauigandi principatum tenuerunt unde uetus prouerbium inuulgatum est de eo qui quod optime nouit id se ignorare & fugere dissimulat.cres nescit pelagus græce dicitur.ὀκρησ τὴρ θαλαττὰν & cum cretenses fuerint impostores ac mendaces qui ab epimenide dicũtur.κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται. factum est alterum prouerbium. κρητίζειν:quo utimur ad mendaces fallaceſq;: Quin etiam creta una est ex tribus illis nationibus propter quas exiit illud.τρία κάππα κάκιστα Tria Cappapessima uidelicet cappadocia Creta cilicia.cuius rei supra quoq; commeminimus. DICTYnam Dianam: Cretes dianam religiosissime uenerantur britomartem gentiliter nominantes:quod sermone nostro sonat uirginem dulcẽ.eandem & dictynam cognominant propterea q̃ retia inuenerit quæ græce dicũtur δίκτυα.scribit Diodorus in.vi.bibliothecæ. Dictynam ex Ioue genitam: in creta consuetudine Dianæ familiarissime usam esse.quæ res causam præbuit ut quidam dictynam dianamq; eandem esse existimarent. callimachus autumat dictynam a retibus piscatoriis denominatam: intra quæ fugiens euaserit uiolentiam Minois regis:ex libidinis causa insequentis.Tibullus perq; suas impune sinit dictyna sagittas. De templo dictynæ mentio quoq; est apud Strabonem. SICVLI trilingues:Queritur cur Trilingues siculos appellauerit:quidã exponũt quasi dolosos & fraudulentos:quos & bilingues dicimus:siculos enĩ acumine pallere cõstat atq; uafricia: quos Maternus bono epitheto acutos appellat.gre-

ci quoq;

Dea uñ

Autochthones:

Autochthon urbanitas.

Athena pallas.

Cecrops diphies.

Cyprus.

Simulacrum Veneris.

Hecatõpolis creta.

Sagittiferi cretes.

Prouerbium.

Cres mare.

cretizein

Tria cappapessima.

Britomartis.

Dictyna.

trilingues siculi.

pessimũticã noĩant dñi mrem. hic autochthões attici cecropeiã Mineruã: illinc fluctuãtes Ciprii paphiam uenerẽ: Cretes sagittiferi dictynã dianã: siculi trilingues

ci quoq; usurpāt hoc uerbum σικελιζειν pro eo quod ē: πορπηρεύεσθαι.ideſt nequiter agere & pra ue.ego uero itelligo Trilingues dici quia tribus linguis:græca & latina & ſicula loquebātur: quis nec latina nec græca ſatis bene uterent:quod & ſentit pediāus Aſcōius in expoſitōe uerrinaꝝ:& Plautus ſignat cū ait Tibi ſexcēti logiatici nullū ſiculū accœperis:ficiliſſitare plautinū uerbū ē.quod ſignificat ſi cule loqui.Diuus Hieronymus uocat hominē pentaglotō.i. quinque linguē.qui oībus quinq; græcoꝝ linguis loqueretur. STYgiā proſerpinā.In ſicilia ex ennenſiū nemore qui locus quod in media ē inſula ſitus umbilicus ſiciliæ nominatur.rapta ē proſerpina a ſtygio plutone:quē orcū dicunt. M. Tullius ī oratiōe de ſignis tradit ī ſulā ſiciliā totā eē cereri ac proſerpinæ cōſecratā quā & liberā uocāt, nā & natas eē has ī his locis deas & fruges in ea terra primū repertas arbitrantur.Syracuſani feſtos dies anniuerſarios agūt eo in loco quo ditē patrē ferūt penetraſſe ſub terras a pſerpiæ raptu abreptāq; ſecū aſportaſſe. ELEVſini cererē: hoc paulo ante explicatum ē & ſupra ab Apuleio Eleuſis dicta Atticæ ſacrariū. Pōponius mela Jn atthide eleuſin cereri cōſecrata. IVNOnē alii. ut famii:qua ī inſula iunonis ſacra celebrātur. BELlonam.Soror eſt martis.Carminibus poeticis iclytā:quā ut inquit Auguſtinus. ita iungūt marti:ut uenerem uulcano.neptuno ſalatiam:a bello cui præeſt bellōa nūcupata:ut a pomis pomona:a bobus dea bobona. HECAten.De hac diximus ſuo loco:de qua & Virgilius tergemināq; hecaten.tria uirginis ora Dianæ:a numeroſa effigie & poteſtate hecaten dici tradunt: quia græce εκατον centū.orpheus in argonauticis figmento poetico tradit hecaten eſſe tricipitem. ideſt tria capita habere unū equinum alterum caninum tertium humanum.unde a poetis tergemīa:& triformis dici creditur. Lego apud ſcriptores græcos morem fuiſſe ut ſingulis menſibus diuites offerrent hecate panes & alia quædam quæ a pauperibus corripiebantur. RHANnuſiam alii. Rhanus pagus eſt atticæ:ſiue ciuitas parua quidē:illuſtris tñ teſte pōponio mela ꝙ in ea fanū eſt amphiarai:& phidiaca nemeſis.

Mīror phidiacam nemeſin dici a mela quā fecerit agoracritus parius phidiæ diſcipulus:niſi forte ideo phidiacā dixit:quia phidias pleraq; e iuis operibus nomini agoracriti donaſſe fertur. NARrāt auctores rem dignam memoratu.quemadmodum ſcilicet Agoracritus Et alcamenes ambo phidiæ diſcipuli Certauere inter ſe In Venere facienda: Vicitque Alcamenes non opere ſed ſuffragiis athenienſium:qui alcameni ciui ſuo contra peregrinum fauerunt.quare Agoracritus ea lege Signū ſuum uendidiſſe traditur ne athenis eſſet & appellaſſe nemeſin.Id poſitum eſt Rhannunte quod Mar.Varro omnibus ſignis prætulit:unde Nemeſis Rhānuſia nuncupata Catullo Ouidio poetiſq; cæteris.De qua intelligi uoluit & Lucanus illo uerſu:& tumidis infeſta collit qua numina Rhānus. eſt autem.Nemeſis ultrix faciorum impiorū bonorūq; pmiatrix arbitra reꝝ regina cauſaꝝ:quā theologi ueteres fingentes iuſticiæ filiam ex abdita quadam æternitate tradunt omnia deſpectare terrena:pinas ideo illi fabuloſa uetuſtas aptauit: ut adeſſe uelocitate uolucri cunctis exiſtimetur:eidē gubernaculum dedit & rotā ſubdidit:ut uniuerſitatem regere per elementa diſcurrens omnia nō ignoretur.Macrobius nemeſin contra ſuperbiam coli eſſeq; ſolis poteſtatem arbitratur:cuius iſta natura eſt.ut fulgentia obſcuret:& quæ ſunt in obſcuro illuminet: ſic &.nemeſis nūc erectas mentium humanaꝝ ceruices opprimit & eneruat.nunc bonos ab imo ſuſcitans ad bene uiuendum extollit.eandem uocant adraſtiam de qua eſt prouerbium αδραστειαμεμψισ.de his qui primo fortunati:poſtremo infortuniis pmuntur.Martianus nemeſin fortunam eſſe ſentit:quam & ſortem & tychen & nortiam uocant.Plinius in.xi.prodidit poſt aurem dextram locum eē nemeſios quæ dea inquit latinū nomen ne in capitolio quidem inuenit.Idem in.xxviii.alii grecam nemeſin iuocātes.cuius ob id Romæ ſimulacrū:ī capitolio ē quāuis latinum nomē non ſit.cū ſit hæc dea:ut diximus ultrix īproborū.& ſuperboꝝ caſtigatrix merito ita ait apud Auſoniū punio ſic perſas uaniloquos nemeſis.de hac ē & illud Catullianū ne pœnas nemeſis repoſcat a te eſt uehemens dea ledere hanc caueto.eſt & alteꝝ apud græcos prouerbiū cuius mentio ſit apud ſuidam:μεμεσισ παρα πολασ βαιρει.ideſt nemeſis iuxta pedes graditur:quo ſignificatur ſontes celeriter punire.a dea nemeſi:quæ græcis uocabulis dicitur. μεμψισλικη υβρισφοροσ τυκη. græci uocant nemeſin αλαζονωνπτιμωρον.ideſt ſuperborum ultricem. RAdiis ethiopes:De ethiopibus nota ſunt omnia:& affatim ſcripſi in primo commentario:qui naſcenti ſoli ſubiecti ſunt:Homerus bipartitos appellat:ſuper quo longa eſt Strabonis diſertatio. ILlud adde. Quod cum ethiopibus nigricia ſit ingenita natiuaq; & conſequenter inelubilis factum eſt prouerbium αιθιωπασωμηκωρ.ideſt æthiopem purgans de hominibus in caſſum laborantibus.Nam ut inquit propheta neq; æthiops mutare poteſt pellem ſuam neq; pardus maculas extat eſopia fabella ſuper æthiopis emptore cuius colorem nullis lauacris nullis purgatoriis medicamibus potuit immutare.ex quo admōemur uitia naturalia tolli pœnitus nō poſſe. ARIIq; Plinius in.vi.arios poſt īdiam populos celebrat de quibus & Strabo.in.xv.paropamiſidis ad occidentem arii adiacent:Ariis parthi.hinc ariana dicta ariorum regio quam poſt indiam collocant.

Sicelizei.

Pētaglotos.

Libera.p/ſerpina:

Bellona

Bobona

Hecate.

Derhanuſia.

Nemeſis.

Adraſtia.

Prouerbium.

Ethiopē lauas.

Arii.

Egyptus mater artium.

POLlentes ægyptii. Auctores agminatim & cõcorditer ægyptios dicũt diuinaꝝ reꝝ omniũ cõscios extitisse. a Macrobio ægyptus mater artium appellatur: ab ægyptiis græci disciplinas oĩs mutuati sũt. Pythagorã: Platonẽ cæteraq; lumina doctrinaꝝ petiisse ægyptias disciplinas atq; ibi a sacerdotibus cerimoniaꝝ arcana mysteria didicisse: memoriæ proditũ est. Nõ nulli putauerunt Platonẽ quãdo perrexit in ægyptũ hieremiã audisse prophetã: scripturasq; propheticas in eadem peregrinatione perlegisse: quod & diuus Augustinus credit: in libris de doctrina christiana. mox in opere serio de ciuitate dei

Plato auditor.

Hieremiæ.

scribens cõputata diligenter tempoꝝ ratiõe cõstanter affirmat Platonem hieremiæ auditorem esse nõ potuisse multis annis ante defũcti. Annotat Amianus Marcellinus quod Annotatu dignũ ẽ tãtã fuisse auctoritatẽ doctrinaꝝ alexãdriæ quæ ægypti ciuitas est clarissima: ut medico ad cõmẽdãdã artẽ pro omni experimẽto sufficeret dicere se alexandriæ esse eruditũ. REginã Isidẽ. Diodorus Eusebius: cæteri tradũt Isidẽ & osirim maxima esse numina: & cõmũia: ægyptioꝝ & solem quidẽ osirim. lunam uero isin significare: quæ uocabula si quis ad latinã linguã transferat osiris dici põt multiocus: isis uero prisca siue antiqua interprætat: neq; id abre: nã radios

pollentes egyptii: cerimoniis me propriis percolẽtes: appellant uero nomine reginam Isidem. Adsum tuos miserata casus: adsum fauẽs & propicia: mitte iam fletus: & lamentationes omitte. depelle merorem. Iam tibi prouidentia mea. illucescit dies salutaris: Ergo igitur ĩperiis istis meis animum ĩtende sollicitum. Diem: q̃ dies ex ista nocte nascetur: æterna mihi nũcupauit religio: quo sedatis hybernis tempestatib9: & lenitis maris procellosis fluctibus: nauigabili iã pelago rudem dedicantes carinam: primitias cõmeatus libant mei sacerdotes. Id sacrũ: nec sollicita nec prophana mente debebis opperiri. Nam meo monitu sacerdos in ipso procinctu põpæ roseam manu dextra sistro coherẽtem gestabit coronam: ĩcõtãter ergo dimotis turbulis: alacer

Osiris multiocus antiq̃

suos sol quasi multos oculos rebus imittit: luna uero prisca sempiternaq; ẽ: Isin naturã reꝝ esse perititerprætatur. ILLUcescit dies: Quo scilicet exuto asinali corio in pristinũ hominẽ reformaberis. EX ista nocte nascetur: tãq̃ nox sit mater diei: & dies noctis partus: & enim noctẽ die priorẽ eẽ autumant

Nox p̃or. Die.

legimus apud Cæsarẽ gallos spacia oĩs temporis: nõ numero dieꝝ finire. sed noctiũ: qui dies natales & mensium & annoꝝ inicia sic obseruant: ut noctẽ dies subsequatur. SEdatis hybernis tempestatibus: signat diem hunc fuisse uernum: quo isiaca mysteria celebrantur: ue enim ut inquit Plinius aperit nauigantibus maria: quæ hiberno tempore hyemant: & seuitia tempestatum concluduntur: fortassis denotantur hilaria sic enim appellant diem ad octauum calendas Aprilis: quo primum tempore sol diem longiorem nocte prætendit: quo leticiæ celebratur exordium. & tunc isidis luctus ex egyptia religione uertitur in læticiam. RUdem carinam: Nouũ nauigiũ nec dũ undis assuetum. signat aũt solitos sacerdotes quot annis die isiacæ cerimoniæ dedicare nouam carinam pelago iam nauigabili facto: cum sedatæ essent tempestates uerna temperie. apud egyptios nauis est quædam nomine baris: quæ a græcis epibathra nominatur: qua corpora per paludem acherusiam a portitore uehuntur: cui nomen est Caron. apud athenienses. quot annis quoq; ut docet Plato: in phedone. nauis in delon insulam mittebatur spectaculi cuiuspiã cã: quæ donec peruenirent in delon & rursus athenas reuerteretur ex delo: ne: ninem eo tempore publice necabant. Fortassis autẽ hæc nauis dedicabatur a corithiis ĩ Isidis memoriã: quã nauigio usam eẽ cõstat. de quo Lactãtius hæc in primo certus dies habetur i festis quo isidis nauigiũ celebrat: q̃ res docet nõ tranasse illã sed nauigasse. COMmeatus: sicut primitiæ frugũ dis dicãtur: ita primitiæ nauigatiõis a sacerdotibus Isidis libabãt In dedicatiõe tyrũculæ nauis: ut. s. ire ac redire fœliciter nauibus possent: nã cõmeatus hoc i loco significat itionẽ nauiũ ipsamq; nauigationẽ: a cõmeãdo sic cæsar ĩ cõmẽtariis duobus cõmeatibus exercitũ reportare cõstituit: idẽ paulo post prioris cõmeatus expositis militibus. PROphana. Irreligiosa hæc duo ueluti cõtraria opponũtur religiosus & prophanus. ut prophanos itelligas dici nõ tã detestabiles sicut uulgo usurpatur q̃ eos qui sacris iniciati nõ sint: quos seculares ex idiotismo uernaculæ linguæ nũcupamus: sic & seruius exposuit illud Maronianũ procul o ,pcul este prophani. i. qui nõ estis iniciati. ego & cæteri: q nõ sumus iniciati cerimõiis dici nõ absurde possumus prophãi: quasi procul a phano. i. a tẽplo. & cerimonia: cuius cultores sũt religiosi. Prophanũ id dicit auctore festo qd nõ ẽ sanctũ. Plautus sanctũ an prophanũ habeas paruipenditur. IN procinctu: Apparatu procincta classis dicebatur cum exercitus erat paratus. cõfesti pugnaturus. A. Gellius classem ,pcictã extra põeriũ. i. exercitũ armatũ uidere religio est. Vnũ accepimus esse testamẽ toꝝ genus: qd i procinctu dicebatur: cũ uiri ad pliũ faciẽdũ in aciẽ uocabãtur. SIstro. Crepitaculũ intelligit Isiacũ: quod sacerdotes in põpa sacroꝝ manu gestabant. unde sistrati dicti Martialis linigeri fugiũt calui sistrataq; turba. Ipsa quoq; Isis figurat cũ sistro ut diximus. olim quidã cũ rasisset caput & habitu Isiaco eẽt indutus sumpsit & sistrum idq; instar sacerdotis cõcutiens fefellit euasitq; impẽdens infortunium. INCONtanter: sine cunctatione & mora.

Egyptus mater artium.

Plato auditor.

Hieremiæ.

Osiris multiocus antiq̃

Nox p̃or. Die.

Hilaria.

Nauis baris.

Epibathra.

Isidis nauigium.

Cõmeatus.

Prohani seculares.

Classis ,p cincta.

Testamẽtũ ĩ procinctu.

Sistrati.

CONtinuare. Imperatis ẽ uerbũ. VOlentia fretus. Volũtate mea cõfisus: Volentia enĩ a uolendo dicta: sicut a ualeo ualẽtia. Alterũ, p uolũtate: alterũ, p fortitudine accipiť. Titinius sapiẽtia gubernator nauẽ torquet nõ ualẽtia. OSCVlabundus. osculãs. TE, ptinus exuo. Ego ĩqt Isis cõfestim tibi detraham hoc asini coriũ: q̃ bellua mihi iã pridẽ detestabilis est: põt legi exue ut sit iperãtis uerbũ. qd' magis quadrat: cũ antecedẽtibus subsequẽtibusq;. EOdẽ momẽto. Deus ubiq; locorũ pśens est: ubiq; totus nec dũ ad unũ accedit ab altero recedẽs. Dogmati christiano quadrat illud poeticũ. Deũ nãq; ire p oẽs terras q; tractus q; maris. cælũq;, p fundũ: poterat ergo dea eodem momẽdo Luciũ monere quid facto opus foret. & sacerdotẽ ĩstruere qd facere deberet. CONstricti. Coarctati densatiq;: ex frequẽtia. SEquius. In deteriorẽ partẽ.

Volẽtia. Valentia

cõtinuare põpã meã: uolentia fretus: & de proxio clemẽter: uelut manũ sacerdotis osculabũdus rosis decerptis: pessimæ mihiq; detestabilis iã dudũ beluæ istius corio te protinus exuo: nec q̃q̃ reg meag reformides: ut arduũ: nã hoc eodẽ momẽto: quo tibi uenio: simul & tibi pśens: quæ sũt cõsequẽtia sacerdoti meo p quietẽ faciẽda p̃cipio: meo iussu tibi cõstricti cõitatus decedẽt populi: nec iter hylares cerimonias: & festiua spectacula: quisq; deformen istã quã geris: faciẽ phorrescet: uel figuram tuã repẽte mutatã sequius ĩterp̃tatus aliquis maligne criminabitur. Plane memineris: & penitamente conditum semper tenebis: mihi reliq̃ uitæ tuæ curricula aduscq; terminos ultimi spiritus uadata: nec iniuriũ: cuius beneficio redieris ad homies: ei totum debere. q̃ uiues. Viues aũt beatus: uiues in mea tutela gloriosus: & cũ spaciũ sæculi tui pmẽsus adĩferos demearis, ibi quoq; in ipso subterraneo semirotũdo: me quã uides acherõtis tenebris interlucẽtẽ: stygiisq; penetralibus regnantẽ: campos elysios incolens ipse: tibi propiciã frequens adorabis. qd si sedulis obsequis & religiosis ministeriis: & tenacibus castimoniis numen nostrũ

PENIta mente. In intimis p̃cordiis. sic Plautus age q̃so hercle. usque ex penitis faucibus ab aduerbio penitus uocabulũ inclinatũ. cuius & cõperatiuo & suplatiuo & suplatiuo utũť auctores: penitissimos scythas dixit. Au. Gelli⁹. ĩtelligi uolẽs extimos ac remotissimos. lõgeq; ab orbe nostro ĩ penitioribus partib⁹ sequestratos. Itidẽ Sidonius in carmine phalecio frãcoq; penitissimas paludes.

Penita mens. Penitissimus.

VITAE curricula. Cursum. M. Tullius exiguũ nobis uitæ curriculũ natura circũscripsit ĩmẽsum gloriæ. NEC iniuriũ. Nõ ẽ inqt iniquũ: nec iniustũ. te uiuere ĩ famulatu meo. cuius beneficio ex asino ĩ hoiem sis reformatus restitutusq;. VADAta. Obstricta macipata petit aũt: ut isiacus fiat sacerdos initieturq; suis cerimoniis. CVius beneficio. Cũ beneficio meo ĩqt luna reformatus fueris ĩ hoiem: merito mihi debebis dedicabisq; reliquũ uitæ. quãtũcũq; tibi superit: ut ita uiuas sacerdos meus & in mea tutela cõsecratus.

VIVEre aũt. Legẽdũ ẽ uiues aũt beatus. SVBterraneo semirotũdo. Hemispheriũ itelligit. qd' antipodes icolũt. qd' & iferis assignať: ẽ aũt sensus cũ adiferos ex mortis lege descẽderis: ibi me quoq; adorabis, ubi, pserpina a latinis, psephonẽ graiis appellať & ita ostẽdit se eadẽ esse. & lunã & isidẽ. & pserpinã. & dẽiq; rerũ naturã: quã multiiugo noie mortales uenerãť. Cõsimiliter de Ioue scribẽs Diuus Augustinus ĩqt ipse ĩ æthere sit iupiter. ipse ĩ aere iuno. ipse ĩ mari neptunus ĩ iferioribus maris salacia interra pluto. in terra iferiore, pserpina ĩ focis domesticis uesta. in fabroq; fornace Vulcãus. in sideribus sol & luna & stellæ & cætera: qbus docet deos & deas oĩs ad unũ deũ referri. CAMPOS elysios. Aĩæpiorũ maxieq; sacerdotũ cãpos elysios incolũt: q̃ sunt apud inferos domicilia beatorũ. Secũdũ poetas in medio inferorũ est elysium suis fœlicitatibus plenũ. Secundũ philosophos insulæ fortunatæ sunt: quas poetarũ carminibus inclytas scimus. & historici dilaudant. Secũdũ theologos circa lunarẽ circulum. Vbi aer purior est & defecatior. Dictũ elysiũ ut grãmatici iterp̃tãtur. απο του λυσεως a solutione. nãq; animæ post solutionẽ uinculi corporei deueniũt ĩ elysios cãpos: Macrobius prĩo in somniũ cõmẽtario ĩ sphæra aplane. elysios cãpos eẽ tradit: quos puris animis deputatos antiquitas intelligi uoluit. Apud græcos scribitur ηλυσιον πεδιον elysium cãpũ eẽ ερωοι δικαιοι αυλιζομται. ĩ quo iusti habitãt. TENacibus castimoniis. Canit poeta in. vi. sacerdotes maxime castos. incolere beatas elysii sedes: illo uersu. Quiq; sacerdotes casti dũ uita manebat: cõstat sacerdotes: qui maxima sacra accipiebãt renũciare solitos omnibus rebus. quibus nulla nisi numinũ cura remanebat. Herbis etiã qui busdã emasculabãtur. & ut auctor est Diuus Hieronymus. in libro ad gerũtiã de monogamia. hierophãta apud athenas euirat uirũ. & eterna debilitate fit castus. est aũt hierophanta græco uocabulo sacrorũ sacerdos. M. Tullius in legibus ita p̃cipit ad diuos adeũto caste: q̃ lex iubet. ut castimoniã corporis & animi simul adhibeamus. in euangelio cũ scriptum sit sunt eunuchi qui se ipsos castrarunt propter regna celorum. Origenes ille magister ecclesiæ incomparabilis se ipsum castrauit. & semet ipso re aggressus est implere: quod uox dominica non historico sed mystico intellectu præcipiebat.

Semirotundum hemispheriũ.

Elysium.

Emasculabant sacerdotes Hierophanta. origenes se castrauit.

PROmerueris. Conciliaueris tibiq; propicium reddideris. Oratio ſpiritalis ut inquit Cyprianus deum prometetur. VLTRa ſtatuta fato ſpatia. Sententia philoſophica eſt. præſcriptos eē unicuiq; mortalium ex diſpoſitione fatali uitæ terminos: quos non liceat tranſgredi. legē fati inſuperabilem: eſſe & ineluctabilem: ex quo eſt illud Tertulliani. fato ſtat iupiter ipſe. & græcus in eam ſententiā uerſus. hoc idem ſignificat fatum ſummum exuperat Iouem. Attamē ex uarietate ſectarum philoſophicarū. traditur p̄ter fatū multa contingere poſſe: & fata ipſa prorogari. ex quo dogmate exiit illud Virgilianū. atque imota manet fatis lauinia coniunx attrahere atque moras tantis licet addere rebus. Secundum Aruſpicinæ libros & ſacra quæ tages compoſuiſſe dicitur. fata decem annis quadam ratione diferri poſſunt. igitur cū fato ſtet ſua cuique dies. nunc luna pollicetur. ſe uitam Apuleio prorogaturam. Vltra fati præſcriptum. & legem tāq; plus polleat deus q̄ fatale decretum: & liceat deo uitā prorogare mortalibus aduerſus fati neceſſitatem. Conſimiliter in canonicis ſcripturis libro quarto regum / Deus addidit annos. xv. diebus ezechiæ. Videtur hoc i loco ſignare palingeneſiam pythagoræ: ideſt regenerationē: qua poſt exacta curricula animæ reuocantur ad uitam aliiſq; corporibus indutæ reuiuiſcunt. Verū hæc omnis quæſtio alterius eſt inſtituti. Stoici naſci & mori fatis aſſignant. media omnia fortunæ tribuunt. IN ſe receſſit. Numen in ſe ipſum recedit. dum ſubducitur colloquio oculiſq; mortalium. quod i ſe ipſo eſt. Deus in canonicis ſcripturis dicitur abſcondere faciem cum hominibus cognitionem ſui abſcondit. Nimirum deus intra penetralia penitiſſima recedit ad quæ nefas eſt homini penetrare: cuius mens ad cōtemplatum diuinæ maieſtatis hebereſcit: & oculi noſtri tanquam noctuini ſunt in contuitu fulgoris exuperantiſſimi. TAM claram præſentiam. Sic Virgilius. nec tam præſentes alibi cognoſcere diuos. Aſpectus autem & præſentia fauorem affert. MARIno rore. Supra diximus ex auctoritate procli Platonici. aquam marinam ad purificationes adhiberi propter igneam portionem. TVRbulæ complent. Docet quemadmodum corinthienſes celebrauere pompabiliter feſtiuitatem iſidis ſolemnem ex ritu uidelicet inſtitutoq; egyptiorum: a quibus græci pleraq; omnia ſunt mutuati. PRAEter peculiarem meam. Vltra inquit genuinum gaudium meum & hilaritatem: qua ego geſtiebam. cuncta quoq; hilaritudinis plena eſſe uidebantur. PEcua. Pecora brutaq; animantia. PRVInam pridianam. Non abſimilis eſt illa ſententia. nocte pluit tota redeunt ſpectacula mane. ex rore gelido pruinam gigni tradunt Meteorologi: & ut auctor eſt Ariſtoteles pruina fit ex euaporatione hyeme & locis hyemalibus magis q̄ tepidis. In coſmographia inquit Apuleius. huic eſt Pruina conſimilis ſi mollicies roris matutinis roribus incanuit. CAnoræ auiculæ. Inter canoras auiculas cumprimis luſciniæ numerātur. quibus diebus ac noctibus continuis quindecim per uernū tempus garulus eſt ſine intermiſſu cantus. & in tam paruo corpuſculo. tam modulatus editur ſonus ut perfecta muſicæ ſcientia i hac aue digna miratu conſpiciatur. PROlectante. Inuitante ac alliciente. Tepor enim uernus. & uerna temperies prolectant auiculas ad cōcentus edendos. MAtrem ſyderum. Lunam intelligit. quæ mater ſyderū genitrix temporum mundi domina merito nūcupatur. cum ſit rerum natura. & opifex. BLANdo affamine. allocutione & affatu. cantus enim auicularū ſermocinatio eſt: Democritus tradit confuſo auium ſanguine ſerpentē gigni. quē quiſq; ederit intellecturus ſit alitū colloquia. Apollonius thyaneus. quo nihil diuinus inter homines fuit: cū audiret hirundinē canentē dixit in cœtu amicorū eā aliis hirundinibus ea uoce nūciare. aſinū prope urbē onuſtū tritico cecidiſſe. triticūq; humi diffuſum. Cuius rei meminit Porphyrius platōicus libro tertio de ſacrificiis. Philoſtratus uero libro quarto refert non hirundinem fuiſſe ſed paſſerem: cuius uoce cæteri paſſerculi quaſi commoniti poſt ipſum uoli tarunt: quod uidens apollonius. ad amicos conuerſus paſſer inquit ille cæteris nunciauit inuentum eſſe cibum: cū puer quidā frumentū effuderit. quibus uerbis per multi commoti ad hoc uiſendum cucurrere / compertoq; ut prædixerat Apollonius / cum clamore atq; admiratione ſumma reuerſi ſunt.

Fato ſtat deus.

Ezechiæ uita prorogata.

Oculi noctuini cōtemplatu diuinitatis.

Ex rore pruina.

Luſciniæ muſicauis.

apollonius ītelligens colloquii auium.

promerueris: ſcies ultra ſtatuta fato tuo ſpatia: uitam quoq; tibi prorogare mihi tantū licere. Sic oraculi uenerabilis fine prolato: numē iuictū i ſe receſſit: nec mora cū ſomno protinus abſolutus pauore & gaudio. ac dein ſudore nimio promixt⁹ exurgo: ſūmeque mirat⁹ deæ potētis tā clarā p̄ſentiā marino rore reſperſus: magniſque iperiis eius itētus: monitiōis eius ordinē recolebā. Nec mora: cū noctis atræ fugato nubilo: ſol exurgit aureus: & ecce diſcurſu religioſo ac prorſus trium phali: turbulæ cōplētotas plateas tātaque hylaritudine p̄ter peculiarē meā geſtire mihi cūcta uidebātur: ut pecua etiā huiuſcemodi & totas domos: & ip̄m diē ſerena facie gaudere ſentirē. Nam & pruinā pridianam: dies apricus ac placidus repente fuerat inſecutus: ut canoræ etiam auiculæ prolectante uerno uapore cōcentus ſuaues adſonarent: matrem ſiderū: parentē tēpor̄: orbiſque totius dominā: blando mulcentes affamine:

Quid quod arbores. Plinius & theophrastus arbores bifariam discriminãt. in silueſtres. ſ. & urbanas: quæ ſint ſilueſtres nomie ipſo apparet. Vrbanæ uero dicuntur quæ mites fructu aut aliqua dote umbrarũ officio humanius iuuãt. Antiqui infœlices arbores dixerũt: quæ fructũ nõ ferũt: fœlices uero. frugiferas ſiue pomiferas: nũc Lucius noſter utrũq; genus arboꝝ ait gaudiũ quaſi quoddã demõſtraſſe dulci ſtrepitu foliorũ. VMbra cõtentæ. Platanus inter eas arbores numeratur quarũ ſola expetitur umbra: quãdo qdẽ cõmendatio arboris eius nõ alia maior eſt q̃ ſolẽ æſtate arcere & ut auctor eſt Plini. hæc arbor umbræ gratia tãtũ ex alieno petita orbe eſt.

ſilueſtres Vrbanæ. Arbores. infœlices arbores. Platanꝰ

quid quod arbores: etiã quæ pomifera ſobole fœcunde quæq; earum tantum umbra contentæ: ſteriles auſtrinis laxatæ flatibus: germine foliorum renidentes: clementi motu brachiorum dulces ſtrepitus obſibilabãt: magnoq; procellarũ ſedato fragor: ac turbido fluctuũ tumore poſito, mare quietas alluuies tẽperabat. Cælũ aũt nubilo ſa caligine diſiecta: nudo ſudoq; lumi nis proprii ſplẽdore cãdebat: ecce põpæ magnæ paulatim p̃cedũt anteludia: uocib9 cui uiſq; ſtudiis exornata pulcherrime. hic icinctus balteo militẽ gerebat: illum ſuccinctũ chlamyde crepidas & uenabula uenatorem fecerant. Alius ſoccis obauratis indutus ſerica ueſte

AVſtrinis flatibus. Plinius ſcribit uiuiſcẽtia e terra maritari uẽto fauonio: quo flãte natura animã infert oĩbus ſatis. Quibuſdã arboribus geminatur germinatio nimia ſoli ubertate. aut inuitantis cæli uoluptate. & cũ cibus arboꝝ ſit imber. & tepore germinationes euocentur. merito auſtrinis flatibus dixit: qui hũectus eſt uentus & calidus. arbores laxari. Plinius tamẽ ait arbores defatiſcere. ſi blandiãtur auſtri. fruges celerius matureſcunt: auſtrinis diebus. RENIdẽtes. Flores & folia arboꝝ gaudia ſunt. tũc ſe

Fauõius maritus plantaꝝ.

nouas aliaſq; q̃ ſunt oſtẽdũt. tũc uariis colorũ picturis certamẽ uſq; luxuriãt: tũc fiunt comoſiſſimæ: & capillamentis renidentes: quæ prius caluitio deformes ac ſqualore triſtes cõſpiciebãtur. CLEmenti motu. Modico leni blando: ſic eni legẽdũ eſt. nõ de menti. BRAchiorũ. In corpore arboꝝ. ut reliquorũ animalium cutis ſanguis caro nerui. uenæ. oſſa medullæ adipes ſunt. eiſdẽ pedes. brachia articuli aſſignãtur. OBſibilabãt. Apte dixit arbores obſibilare: quarũ ſtrepitus ſibila imitatur: græci ψιθυριſμα uocãt in arboribus ſibilum ac ſtrepitũ. TVMOre poſito. Signate locutus. ſic Virgilius. tũ uenti poſuere. ALLVuies. Rheumata & æſtus intelligit qui bruma & ſolſtitio inanes ſunt. qui modici luna noua ad diuidũa pleniores ab ea exundant: plena maxime feruent. Inde miteſcũt: Alluuionẽ iuriſcõſulti appellant inundationẽ fluuiorũ: qua latẽs incremẽtũ agris iducitur. CALIginẽ diſſiecta. Nebula exhalatio eſt uaporata q̃ ortu ſolis diſſipatur: cui ſerenitas abolitionẽ infert. nec enĩ aliud eſt ſerenitas. q̃ aer purgatus caligine & perſpicue ſincerus. SVDO ſplendore. Sudũ dicunt ſerenũ & liquidũ quaſi ſine udo quale eſt cælũ poſt pluuias. hinc poeta cecinit uer nactæ ſudũ: & in ſerio opere p ſudũ ſutilare uident. M. Tullius in epiſtolis ad Tironẽ horologiũ mittã & libros ſi erit ſudũ. Inde ſudificus dictus boreas: quaſi faciẽs ſudũ. i. ſerenũ: quẽ Homerus αιθρηγενεθλην uocat. In apologia Lucius noſter ſpecula ſuda dixit. q̃ udis cõtraria ſunt. CANdebat. Relucebat a candore dictũ uerbum.

Alluuio. Nebula Sereũitas. Sudum. ſudificus.

ECCE: Annotauerũt eruditi hãc particulã apud. M. Tulliũ. & Virgiliũ fere ſemp ſignificare inopinatũ: atq; iprouiſum. & ſubitarium malũ. qd' nõ itẽ apud alios. nã & hic & aliubi ſæpe ſignat bonũ repentinũ. Ouidius. ecce corinna uenit tunica uelata recincta. POMpæ anteludia. Elegãter anteludia põpæ ſacrificalis appellat ea etiã præludia: quæ in huiuſcemodi ſpectaculis præmitti ſolent: quibus oculi ſpectatorũ mirũ in modũ capiũtur. Apud nos hodieq; in pompa cerimoniali quæ deo noſtro quot annis peculiariter dedicatur ſolent id genus anteludia præcedere. & oblectationes ludicræ uagari in quibus prophetæ repreſentantur. alati pueri cõcinunt. fœminarũ chorus inducitur. pegmata obambulant. & hiſtoria iudaica cõuiſitur: inqua hic herodem gerit ille reginã fingit. alii ſatellites regios repreſentant: quo apparatu ludicro uenatores. ſimiæ iumenta inducuntur: unde fit ut hæc legẽs pompam oẽm noſtræ cerimoniæ uidere uidear & agnoſcere. INcinctus balteo. inter anteludia pompæ primus præcedebat miles: hoc eſt hiſtrio militem habitu reddẽs. alius apparatu uenatorio. Venator eſſe uidebatur. alius ueſtitu & inceſſu fœminã mentiebatur. alii alias perſonas ſuſtinebant. prout depoſcit ludicra feſtiuitas. CREpidæ. Lego apud auctores ſemiplotia fuiſſe calciamẽta ſiue ſoleas dimidiatas. quibus utebantur in uenando: quo planius pedem ponerent: quæ nunc ſignificari uidentur nomine crepidarum: non diſpicio quomodo crepidæ uenatori cõueniant: quæ magis geſtamina philoſophica ſunt q̃ uenatoria: codex manu ſcriptus copides habet: q̃ dictio magis quadrat: ſunt enim copides cultri ſiue gladii recurui: quibus manus ſiue promuſcides elephantorum in prælio milites amputabant. quorum meminit quintus curtius. Suidas tradit κοπιδα eſſe macheram. copen. i. κωπη græcis eſt manubrium gladii. SOCCIS obauratis. Modo accipe ſoccos pro calciatu fœmineo: alias dicuntur calcei comœdorum. fœminæ autem deauratos calceos induebant: quod cenſoria caſtigatiõe Plinius noſter taxat. in. xxxiii. his uerbis at hercules ut brute mulierũ pedibus aurum

Semiplotia. Copides Socci.

gestari tacuisti. Idē in. ix. luxū fœminarū castigās margaritas inquit pedibus: nec crepidarū tārum ob stragulis sed totis socculis addunt. In usu uiroꝝ quoq; socculos auratos fuisse testis est Seneca scribēs Caium Cæsarē porrexisse ad osculādū sinistrū pedē Pōpeio pœno ut ita ostēderet socculū auratū mar

Solum. garitisq; distinctū. dixit Plautus in bacchidibus. auro habet soccis suppactū solū. ubi solū significat' so lea calciamenti & coriū infimū. qd' eē solet crassius. sic & apud epigrāmatistā ponit' pictoꝝ: sola basiate regū. Itē & mordere luto putre uetusq; solū. MVNdo. Ornatu muliebri. hoc. n. significat mūdus uo cabulo notissimo: de quo supra abunde diximus. ADtextis capite crinibus. Qui fœminā repre sentat i spectaculo sole crines fœ mineos subtiliter attrexere: ut ca pillamētū natiuū: nō insitiuū esse

ealiēdrū. uideatur. Galiendrū & galericu lum dixerūt ueteres comas adul terinas qbus concinniter appositis. & solerter annexis calui fiunt comati. INCessu pfluo. Nō potuit significātius exprimere gradum matronalē q̄ perfluū appellādo. Vndatim enī incedūt matronæ. & fluctuāt. quarū incessus & hac & illac pfluit. qd' specimē fastus ē & molliciæ. FOEminā mētiebat'. Cyprianus plus illic placet quisq; ui rū in fœminā magis fregerit. OCREIS scuto. Arma sunt & militaria: & gladiatoria ocrea qd' oppo

Ocrea. nebat' ob crus dicta: sicut a galero galea: ocreas & cristas primi cares inuenerūt. galeā & gladiū lacede

ocreatus monii. Scuta pretus & acritus iter se bellantes. ab ocrea ocreatus noiatur: nō solū is q ferreas ocreas ī ducit: sed & pelliceas. sic ocreatū uenatorē posuit Oratius illo uersu. In niue lucana dormis ocreatus ut aprū cenē ego. FAscibus purpuraq; luderet. Inter ludicras oblectationes & ille quoq; inambula bat. qui magistratū repsentabat ptexta purpurea: & lictoribus fasces uirgarū ex more gestantibus: pur

Blatta. purā Sidonius. Cassiodorus recētioresq; scriptores blattā appellāt. NEC qui pallio. Gestamina phi

gestamia loſophi. & cynicæ insignia familiæ sunt palliū pera baculus. q̄ multi hac tēpestate palliati barbatiq; in

cynicoꝝ. cedūt nomē sanctitatis tali habitu usurpātes: ut nō solū philosophi habeatur. sed & deorū cōsiliarii. &

Contra cerimoniarū antistites sinceriſſimi existiment'. cū re uera sint animalia spurca. & probra cū ipostores

pseudo sint mali & malicioſi nulla re prorsus bōa digni foris tristes domi dissoluti: uestitu philosophi & san

sacerdo cti moribus spurcissimi. fronti nulla fides. nō barbæ nō pallio sordibusq; affectatis credēdū est: Olim

tes. qd' huic loco conuenit: ad herodē atticū adiit palliatus quispiā. & crinitus barbaq; prope usq; ad pubē

Scitum porecta ac petit æs sibi dari ad panes emendos. Tum Herodes interrogat quis nā esset' atq; ille uultu

herodis. sonituq; uocis obiurgatorio philosophū se esse dicit. mirari quoq; addit. cur quærēdū putasset. quod

Video uideret tunc herodes uocē illam memorabilē protulit. Video inqt barbā & palliū philosophū adhuc

barbam nō uideo. Oratius barbam philosophi nō sine mordacitate satyrica sapientē appellat in sermonibus

& palliū. tanq barba sapientē faciat & philosophū. sic enī inquit apud illum Damasippus solatus iussit sapien

Palliata tem pascere barbam. Idē illudēs barbatos philosophos dixit. uellunt tibi barbam lasciui pueri barba

mendica tos quoq; magistros poetæ uocitant sapientes. & sanctos. palliata mendicabula Lucius noster decen

bula. ter appellat quosdā qui palliotenus philosophos imitantur: sordidi prorsus: & iperiti Diogenes inter

Barba cynicos philosophos famigeratus pingitur barba comante. sicut Socrates coma cādente. hinc illud

diogenis Persianū. si cynico petulans barbā nonaria uellat. Consimile est & illud Sidonii apollinaris. q̄ cynicī

per menta feri rugosaq; colla rupit odoratā redolenti forcipe barbam. Quod autē baculus & pera sit

Supellex supellex philosophoꝝ & maxime cynicorū ostendit Lucius noster scribens in floridis. qd' crates phi

cynica. losophus perā cū baculo & palliū humi posuerit: eāq; suppellectilem sibi esse professus sit. Item in apo logia docet peram & baculū philosophis cynicis. hoc esse quod regibus diadema quod pontificibus galerū. Diogenes baculo uice sceptri gloriabatur. Sidonius quoq; apollinaris libro. ix. epistolaꝝ. non cesariem inqt pascere neq; pallio aut claua ueluti sophisticis insignibus gloriari. Posuit aūt Sidonius clauam: pro baculo propterea q̄ Hercules quē sectæ cynicæ auctorē ferūt claua & leonina pelle usus

Baxeæ. est dequo dictum est. Neq; una pelle uestitior neq; uno baculo comitatior. BAxeæ. Dicuntur crepi dæ & calciamina philosophica uocabulo minime protrito minimeq; triuiali quod apud scriptorem alium non temere reperias. Idem in floridis loquens de calciatu philosophico sic inquit uestē de tex terna emere baxeas istas de suterna præstinare. Itē in secundo huius operis uolumine dixit prophe

Locus tam palmeis baxeis pedes indutum esse. ex hac Apuleiana doctrina cum plautum iam pridem pro

plauti. fiterer correxi opinor rectissime mendosam dictionē ex menechmis. Vbi sic passim legitur. quis iste

Pēiculus est peniculus qui extergetitur bexe. Ego fidenter & plausibiliter monui ut in locum bexe. quod uo

spongia. cabulum est cassum & nihili substitueretur baxeæ. dictio uetus & ad sententiam Plautinam mire fa ciens nam alludens ad nomen peniculi quod genus spongiæ est: quo baxeæ ideſt calciamenta ho dieq; extergentur. festiuiter dixit ex persona menechmi ignorantis peniculum parasitum nō noui inqt alium peniculum. q̄ illum quo calcei extergentur fiuntq; nitidiores puluere detersō. intelligens spongiā: quæ peniculus uocatur & est inter cæteras mollissima: de qua Plinius copiosissime in. xxxi.

HIRcino

HIRcino barbicio. Hircina barba porrecta scilicet & promissa ad similitudinẽ barbæ hircorum: quos barbigeros esse conspicimus. plautus in pseudolo heus tu qui cum hirquina stas barba respondeq̃d rogo. pili uiris crescunt plinio teste maxime in capite mox in barba recisi non ut herbæ ab cætera inci sura augentur sed ab radice exeunt. oium caprarũ mento dependet uillus quẽ aruncũ uocant: hoc si quis apprensam ex grege unã trahat. cæteræ stupentes spectant. eos autẽ qui philosophi uideri uolũt barbatos conspicamur barba ad pubẽ usq; porrecta. tãq barbiciũ illud faciat sapientẽ: uerũ nõ ois barbatus est sanctus: nõ ois discalceatus integer. deniq; nõ ois cũ sacerdotali ueste est sacerdos cum sæpe sub tali habitu flagitiosissimi nequissimiq; delitescant: de quibus dici potest dolosi hoies dolosa uestimenta: proinde Hieronymus salubriter præcipit Eustochio: ut uiros illos fugiat quorũ fœminei sunt crines: & hircorũ barba nigræ palliũ & nudi impatientia frigoris pedes. CVM fisco. Lege cũ uisco obrepsit enim miutulus error uitio linguæ barbaricæ. Diuersis harundinibus. piscatoria & aucupatoria: namq; harundines. aliæ seruiunt piscatoribus. aliæ aucupibus. plinius in. xvi. utriusq; generis meminit hisce uerbis aucupatoria harundo a panormo laudatissima piscatoria abaritana ex aphrica calami aucupatorii græco uerbo uocantur ixeutæ. CVM hamo. Hamiotas. & hamotrahonas dixere antiqui piscatores ab hamo. unde hamata numera captatoris decenter dicta. quæ insidiosa sunt. & hamos imitantur. MANsuem. Mansuetam. sic ueteres loquebantur. ut supra annotauimus. sic & plautus: reddam te ex fera fame mansuem uel ut alii codices habent mansuetem. CVLtu matrona li. spectaculum prorsus ludicrum. & ridiculum ursam uehi in sella ornatu matronali. haud absimile ẽ illud oratianum. siquis lectica nitidam gestare amet agnam. huic uestem ut gnatæ paret ancillas paret aurum. SImiam pileo. sæpe & apud nos inter oblectamenta oculorum exhibitæ sunt simiæ uestitu & calciatu ludibundæ. quæ maxime hominum imitatrices sunt & parasitæ: cum opere preciũ sit nihil omittere de simiis. ista produntur. uenatores imitatione calciari gestiunt: ob hoc illi inungunt laqueos uisco. quo oculos oblinũt: & ita capiunt. amant fœtus immoderate exultãt noua luna: Tristes sunt cornuto & concauo sidere cercopitheci caudas habent: unde & nomen. cynocephali & ipsi sunt in numero simiarum. quibus efferatior natura est: sunt & satyri mitiores. callitriches. & facie barbam habent: unde a pulchritudine barbicii sic dicti. refert possidonius se uidisse siluam quandam simiis plenam: quarum aliæ super arboribus aliæ in terra sederent nonnullæ catulos haberent: & ubera pendentia nonnullæ etiam caluæ. quædam hernioſæ conspectæ cum risu sunt. de simia ennius simia q̃ similis turpissima bestia nobis. græci πιθηκον dicunt: unde pithecusis insulæ inditum nomen Quida existimauere a multitudine uidelicet simiarum: ad quem intellectum Ouidianus uersus referri solet colle pithecusas habitantum nomine dictas. uerum plinius in tertio opinionem hanc refellit scribẽs pithecusam insulam dici a græcis: non a simiarum multitudine. sed a figulinis doliariorum. græci. n. πιθος dicitur dolium. illic enim doliarii opifices dolia & figulina opera peculiariter conficiebant. & ita Ouidianum carmen ut congruat cũ pliniana sententia poterit exponi. ut a nomine habitantum exponas a nomine doliariorum. de hoc tamen opinetur. ut cuiq; libitum erit. prouerbium est apud græcos cuius meminit & suidas γερων πιθηκος ουκ αλισκηται. ideſt senex simia non capitur.

CROcciis phrigiis. purior dictio crocotis. sunt enim crocotæ & per diminutionẽ crocotulæ uestes crocei coloris quarum infectores crocotarii dicuntur. in aululariaincedunt infectores crocotarii. De his supra scripsi. CAtamiti pastoris. Dicit simiam crocotula ueste indutam gestasse poculum ad istar Ganimedis. qui catamitus est iouis & pollicitator: quem in cælo aquarium esse fingunt poetæ & græco uocabulo hydrochoõ uocant. catamitos dici pueros meritorios & concubinos sat notum catamitum iouis esse Ganimedem nemo non nouit: quem hoc in loco pastorem uocat sicuti supra: rusticũ nominauit. ut uiridiculi sint illi qui sinceram lectionem interpollantes pro rustico puero corrigũt rheteum tanq̃ Ganimedes dicendus sit rhoeteus hoc est phrygius & non rusticus: intoleranda est quorũdam male litteratorũ licẽtia. qui nõ tã explicãt q̃ implicãt nõ tam corrigunt q̃ corrumpunt prisca uolumina. cuiuscemodi homines magis obsũt q̃ prosunt latinæ linguæ. igitur Apuleius sibi cõsentaneus & concors Ganimedem scite rusticum appellat: quem hic pastorem dicit. nam si pastor consequenter & rusticus. ASInum pinnis agglutinatis. Ad representandam bellorophontis fabulam. pro pegaso equo uolatico inductus est asinus cum pinnis annexis. pro bellerophonte senex. ut res esset spectatior ridiculosiorque. de bellerophonte suo loco. superius explicata sunt omnia.

Hircinũ barbitiũ.

Dolosi hoies dolosa uestimenta.

Aucupatoria & piscatoria harundo

Hamiotæ

Hamotrahones

De simiis

Cercopithecus.

Callitriches.

Pithecusæ unde.

Doliarii.

Hydrocos.

Rusticus ganimedes

POMpa:Olim apelles pinxit megabyzi sacerdotis dianæ ephesiæ pompam. SOspitatricis deæ.Iunam intelligit.siue isidem deam illam multinominam:quæ merito sospitatrix uocatur.cuius nutu & numine cuncta sospitantur in terris cuncta uiuiscunt. CANdido amicimine: uestitu. dicuntur autē hæc per rhetoricas exornationes.quibus nomina sunt omioteleuta omioptota isocola latine dicunt similiter cadens similiter desinens & compar. VERno coronamine.coronis uerno flore contextis. flores ita distinguit plinius.ut alios uernos.alios æstiuos appellet:illa quoq; nō omittenda differētia. odoramentorum multa. nihil p tinere ad coronamenta. NItentibus.lucidis. POne. post tergumi a tergo.dicit autem fuisse quasdā mulieres.quæ a tergo gestabāt speculum.ut ita pompaticum ministerium conuiseretur. REuersus idest retro uersus.& a tergo positis uel lege reuexis.pro retro inclinatis.obliquatisq;. PEctines ferentes.Augustinus in .vi. de ciuitate dei.& ante Augustinum Seneca superstitionem Ethnicorum illudentes scribunt in hanc sententiā conducenter.sunt quæ iunoni ac mineruæ capillos disponant longe a templo non tantum a simulacro stantes digitos mouēt:ornātium modo. sunt quæ speculum teneant:sunt quæ ad uadimonia sua deos aduocent:sunt qui libellos offerant.& illos causam suam doceant. OBpexum.pectinationem. nomen est quarti ordinis: nam a pectendo pexus & per cōpositionem obpexus dicitur:signat autem fuisse in pōpa isiaca quasdam mulieres quæ uicem ornatrici cum implentes fingerent se pectinibus pectere crines reginæ isidis. GEniali:uoluptario & ad genialia obeunda accommodatissimo. SIderum celestium stirpem & populum stellarū numerosissimū: quæ cum igneæ sint ardentisq; naturæ merito propiciantur flammis:flammiuomisq; instrumentis. SYMphoniæ.annotandum a nostris symphoniam penultima correpta enunciari:contra uulgi producentis consuetudinem hoc docent cum cæteri.tum Oratius scribens.tum gratas inter mensas symphonia discors.symphoniam nostri concentum interpretantur inde symphoniaci dicti cantores musici quorum mentio apud auctores. LEctissimæ:electissimæ. VEste niuea & catacliſta:homines quorum nominibus parco in ætate nostra alioquin doctissimi locum hunc Apuleianum ita legebant. Chorus catastlita exponentes chorum catastlitam dici ex catastlis pueris constantem. catastlos autē pueros eē dicebant formosos:& egregie canentes.quorū Victruuius meminisset in.viii.& in hoc interpretamento sibimet applaudebāt tanq̄ Gordianū nodū dissoluissent.quibus nos plane permittamus ut se ament & sua nos certe riuales nō habebunt.cæterū ut cōmentationes nostras asseramus citra alienam infectationem.scito catacliſtam dici uestē undiq; clausam quales hodieq; nostri sacerdotes in pompa sacrificali induunt:dicit autem catacliſta uerbo græco κατακλείω:quod significat claudo alii deducere malunt a κατακλάω.quod est frango.tanq̄ sit uestis sine manicis mutila quam & colobiam uocant:antiqui enim quod & seruius grāmaticus memorat.colobiis utebant. & ut auctor est Gellius tunicas citra humerum desinentes siue manicis habebant:quod genus græci dicant:ἐξωμίδας.nam tunicæ manicatæ nō sine probro habebantur colobia autem ut id quoq; explicemus uestimenta appellant mutila sine manicis:& quasi trunca.a uerbo græco κολοβόω.legimus in decretis canonicis quod paulus primus heremita in testamento colobium suum athanasio Alexandrio Episcopo reliquit.ubi colobiū accipitur pro hoc genere uestis quod iam descripsimus.sensus autem Apuleii hic est chorus splendens & lucidus in ueste candida & manicis carente sequebatur pompam præcedentem & ita catacliſta erit septimus casus:& cum ueste copulabitur.suidas auctor est catacliſtas dici ὀφορουσ hoc est sedilia admensam parata. SOLlers poeta:ut scribit Oratius. carmine dii superi placantur:carmine manes:poscit opem chorus & præsentia numina sentit:olim cū Augustus Cæsar celebraret seculares ludos.cantatum est orationum carmen a uirginibus puerisq; prætextatis:liuius quoq; andromicus poeta quondam carmen cōposuit. qd Romæ in sacrificiis cantauerunt. QuoD argumentum.Carmine poetico.Argumentum festiuitatis & pompæ totius referebatur.

Amicim.

pompa moliebatur.Mulieres candido splendētes amicimine:uario lætantes gestamine:uerno florentes coronamine:quæ de gremio per uiam: qua sacer incedebat comitatus:solum sternebant floscul is.Aliæque nitentibus speculis pone tergum reuersis: uenienti deæ obuium cōmonstrarent obsequium .Et quæ pectines eburneos ferentes:gestu brachiorum:flexuque digitorum ornatum atque obpexum crinium regalium fingerent.illæ etiam quæ cæteris unguentis & geniali balsamo guttatim excusso cōspergebant plateas: magnus ꝑterea sexus utriusque numerus lucernis tedis cereis. & alio genere ficti luminis syderum cælestium stirpem propiciantes:symphonæ dehinc suaues fistulæ: tibiæque modulis dulcissimis personabant:eas amœnus lectissimæ iuuentutis uestе niuea & catacliſta prænitens sequebatur chorus. carmen uenustum iterantes:quod camœnarum fauore sollers poeta modulatus edixerat quod argumentum referebat. Interim maiorum

Obpex.

Sympho nia.

Sympho niaci.

Catastli pueri.

Catacli sta uestis

Colobia.

ANtecantamenta:ut anteloquia dicunt pfamina/sic & antecantamenta sunt illa quæ præcinunt. ante uota & preces legitimas. MAgno serapi:apis rex argiuoꝝ transuectus in egyptū cū ibi mortuꝰ esset factus est serapis oīum maximus egyptiorū deus. Cur autē nō apis post mortē sed serapis appellatus sit. M. Varro. Augustinus. Eusebius. nvmpodorus rationē hanc reddiderunt:nā quia arca in qua mortuus ponit soros dicit græce:primo soros apis deinde littera una ut fieri solet cōmutata serapis dictus est:constitutū est etiā de illo:ut quisquis eū fuisse hominē dixisset capitalē penderet pœnā:unde in omnibus templis ubi colebātur isis & serapis/erat etiam simulacꝝ quod digito labris impſſo admonere uideret. ut silentiū fieret. utꝙ taceretur eos homines fuisse dicebatur autem harpocrates ille silentii monitor de quo. M. Varro harpocrates digito significat silentiū. plinius iam uero harpocratē statuaſq; egyptiorū numinū in digitis uiri quoq; portare incipiunt:hinc Catullus silentiosum atq; tacturnissimū intelligi uolens scitissime dixit factū me eē puta harpocratē:de hoc intellexit & Ouidius illo uersu. quiq; præmit uocē diligitisq; silentia suadet. ab ausonio dicit sigalion a silentio ut opinor. σιγάω enim græce sileo. καὶ σιγή. silentium. idē. M. Varro serapin & isim egypti deos eosdem esse censet. cælum & terrā qui ut samothracū inicia docent sunt dei magni multisq; nominibus nuncupantur apud alexandriā templū fuit serapidis opere fornicario constructū:& mira arte uisendum: in quo simulacrū dei ita erat uastū ut dextera unum parietem. alterū leua perstringeret:quod ex oībus generibus metallorum lignorūq; cōpositum ferebatur:erat etiam dolis & arte cōposita fenestra perexigua ab ortu solis ita aptata ut radius solaris per eam directus. os & labra serapis illustraret. ita ut in spectante populo osculo salutatus serapis uideretur a sole. erat & aliud ibi fraudis genus huiusmodi simulacrū solis ex ferro fabrefactum in aere pendens uisebatur. cum in laquearibus lapis magnes subtilissimo artificio intextus ui naturali ferꝝ ad se rapet:cogeretq; simulacꝝ paulatim assurgere. atq; in sublime sustolli quæ res inspectores miraculo rei attonitos faciebat atq; uenerabundos. Quidam serapim iouem putant. cuius capiti modius superpositus ut indicet cum mensura modoq; cuncta moderari oportere. alii genium nili esse autumant. cuius egyptus opibus & fœcunditate pascatur. de origine serapidis Cor. tacitus non parum multa. Lactantius in primo hic est osiris:quem serapin & serapidem uulgus appellat:lactantio subscribit Marcianus in hymno sic scribens. te serapin memphis nilus ueneratur osirin. serapium & isium appellat lampridius templum serapis & isidis. in alexandro marcellinus serapium refert eminere inter egypti templa. ita exornatum:ut post capitolium nihil orbis terrarum ambitiosius cernat. PER obliquum calamum:obliquam tibiam intelligit:quā mydas in phrigia primus inuenit sicuti monaulum mercurius:& geminas tibias marsias dicitur autem monaulō singularis tībia & simplex. unde & nomen:de qua epigrammatarius. sæpe duas pariter sæpe monaulon habet. MOdulum:modulatum carmen. SAcris uiam dari:in pompa sacrorum hodieq; aliquot præficiunt qui iubeant uiam dari:ut pompa sine offensaculo pompabiliter procedat. ex institto solemni. præterea præcones proclamare solebant. hoc agite:quo uerbo admonebant reliquis rebꝰ posthabitis sola sacrificia curanda eē. illud quoq; ob iter annotandum. placuisse maioribus loca uelari qua pompa ueheretur:sicut etiam apud nos conuelantur causam refert. Verrius flaccus. scribit enī cum po. romanus pestilentia laboraret. essetq; responsum. id accidere q; dii despicerentur. Anxiā urbē fuisse:quia nō intelligeret oraculū:euenisset q; ut circensium die puer de cenaculo pompam superne despiceret:& matri referret:quo ordine secreta sacrorum in arca pilenti:quod uehiculi genus est. composita uidisset qua re senatui nunciata. tunc placuit loca uelis contegi:qua pompa uehi solet. atq; ita peste sedata puer qui ambiguitatē sortis absoluerat prætextæ gestandæ. munus impetrauit:ambiguitas autem oraculi fuit in uerbo despicerentur. nam qui audit quod dii despicerentur. statim intelligit quod dii & cerimoniæ negligerentur haberenturq; despicatui:cū tamē oraculū quod semper flexiloquum est & amphibolon. intelligi uellet q; dii despicerētur. idest deorsum ex superiore cenaculi parte aspicerētur quod nefas est & ad pollutionem sacrorum pertinet. unde & nostri hodieq; in pompa sacrificali pueros & puellas ex fenestris uetant despicere hoc est superne in locū inferiorū despectare.

INIciatæ sacris. inter religiosos ascitæ & cultui cerimoniarum dedicatæ. M. Tullius auctor est mysteria appellari inicia. quibus ex agresti uita exculti ad humanitatem sumus tanquam ea sint uitæ principia. unde iniciari est ritu sacrorum institui. & sacris diuinis ascribi. idē. M. Tullius diligentissime iqt. faciēdū est. ut iniciētur eo ritu cæteri quo romæ iniciantur. M. Varro ait q; iniciis cereris porci imolantur. & quod iniciis pacis fœdus cū feritur porcus occidit. dies inicioꝝ dicuntur a Liuio quibus solemnia sacrificia celebrabāt:quibus nefas erat itereſſe nō iniciatos. in alio significatu notissimo iniciari ē inchoare:& auspicari. Firmicus maternus uer iniciat cum primam atietis ptem sol fuerit ingressus.

Antelo quia.
Antecantamenta.
Serapis
Soros
Harpocrates.
Locus catulli.
Sigalion
Simulacrum serapidis
mirum.
Notabile
Serapiū. isium.
Mōaulō.
Hocagite.
Dii despicerentur.
inicia.

Linteæ uestis sacrificalis.

LINteæ uestis candore: orphei & pythagoræ placita laneũ uestimentũ in rebus diuinis ut prophanũ ipurũq; uituperant. cũ lineũ uelamentũ ut purissimũ mundissimũq; maxime probent: unde nõ mõ indutui. & amictui sanctissimis ægyptioꝝ sacerdotibus sed opertui quoq; in rebus sacris usurpabatur. scribit plinius libro undeuigesimo. uestes sacerdotibus ægypti lineas gratissimas eẽ. ex eo genere lini qd xylon uocant. unde & dicta xylina. quibus nulla sunt in candore mollitiaue præferenda. igit cum

Isiaci linigeri.

isiaci ideſt isidis sacerdotes lintea ueste prope peculiariter uterent. a poetis perpetuo epitheto linigeri cognominãtur. sic Ouidius iuuenalis. Marcialis. sic cæteri ore consono appellitant. Apollonio tyaneo apud Domitianũ principem inter cætera crimina. hoc quoq; accusatores calumnioſi obiecerunt quod ueſtitu liteo uteretur: quod crimẽ diluens. ut futile & nugatoriũ o diuine pythagora inquit tu pro me ipſo cãm dicito. pro his. n. in iudiciũ uocor quoꝝ tu inuentor ego imitator ſum. pythagoras. n. ægyptioꝝ disciplinã cũprimis laudãs linteis amiciri cõſtituit. & calciamẽta ex arborib⁹ corticib⁹ fieri mãdauit ueſtitũ illũ ipuꝝ eẽ autumãs qui ex morticina materia confectus geſtaret. ideo autem impurus ex lana ueſtitus ægyptiis ſacerdotibus & pythagoræ & mox Apollonio uidebat quoniam ab animato decerpitur. & ex eo quidem aĩali quod inter cætera mitiſſimum eſt. linea uero ueſtis ideo pura habita eſt. & ſacrificantibus imprimis accommodata quoniam linum ex terra oritur. Quæcũq; autem ex terra naſcuntur munda & pura eẽ exiſtimauerunt. hæc & id genus alia apud philoſtratum memorat Apollonius. unde ſidonio data eſt occaſio appellandi Apollonium inter purpuratos linteatum. quid multa? non ne hodie quoq; noſtri ſacerdotes linteati linigeriq; in ſacrorum pompa incedere cõſpiciuntur? ritu opinor tranſlato ab egyptiis ſacerdotibus: de quibus hæc herodotus. ueſtibus amiciuntur lineis. circa crura fimbriatis. quas calaſiras appellant ſuper quas candida ferunt amicula tanquam ſuperiecta. laneæ neq; in ædes ſacras geſtantur. neq; una cum cadauere ſepeliuntur prophanũ. n. eſt. idem aliubi linea inquit ferunt ueſtimẽta ſemper recens abluta. huic rei præcipue uacantes calceos papiraceos geſtant: aliam ueſtem. aut alios calceos induere eis fas non eſt. a lintea ueſte linteones dicti linteorum textores. ſcribit Maternus. ſi luna in ueneris ſignis conſtituta feratur ad martem: quod iſta coniunctio faciet linteones. aut tabernarios. Alexander Romanus imperator uectigal pulcherrimum inſtituit lampridio teſte. bracchariorum linteonum. & pallionum ubi braccharii & palliones dicuntur braccharum quæ ueſtes ſunt & palliorum confectores. LIMpido: lucido ſplendicante. limpida ſtella eſt in ſecunda parte leonis. quæ i horoſcopo facit reges. MAdidos: unguentatos. CRInes madidos: unguento delibutos. CApillum derafi: ſacerdotes egyptiaci erant capitibus derafis. quod plinius noſter indicat: & ante plinium herodotus ſic ſcripſit deorum ſacerdotes alibi comati ſunt. in egypto derafi. idem refert ſolitos eos totum corpus alternis diebus deradere. ne inter deorum cultum quicquam pediculorum. aut alterius excrementitiæ ſordis illos pollueret. Lactantius libro primo inſtitutionum illudens ſacra iſidis egyptia ſic refert. primo ſacerdotes eius deglabrato corpore ſuã pectora tundunt lamentantur ſicut ipſa cũ perdidit filiũ fecerat. ob hoc poetæ caluos hoſce ſacerdotes decenter appellant. Satyrographus cũ grege linigero circũdatus & grege caluo: epigrammatiſta linigeri fugiũt calui ſiſtrataq; turba. quinetiam lampridius de imperatore commodo ſcribens ſic inquit. Sacra iſidis coluit ut & caput raderet anubin portaret & omnis partes expleret. Ex hoc iſiacorum ritu uidetur id quoq; tranſlatum eſſe. ut noſtri ſacerdotes comam alere prohibeantur. capite deraſo: quãuis eccleſiaſtici ſcriptores hoc ueluti myſtice & tropologice interpretentur: nam Diuus Hieronymus tradit quod raſio capitis eſt temporalium omnium depoſitio: & quod corona in capite deſignat regni cœleſtis coronam. hoc idem legitur in decretis cãonicis. xii. q. i. De caluis celebre eſt prouerbiũ apud græcos φαλακροῖτιλλειϛ ideſt caluum uellis: quod refertur ad caſſos ineficaceſq; hominum labores: illud attende a nobis explicari hunc totũ cerimoniarum ritum ſecundum myſteria ægyptiorum: quãuis hæc res fiat corinthi ex formula tamẽ & inſtituto ægyptiacæ religionis. hoc enim imprimis ſignificari uoluit Lucius noſter. VERtice prænitentes: qui deraſo capite ſunt: uerticem habent ſplendicantem. TERrena ſidera: magna ſacerdotum dignatio: & maieſtas: qui terrena ſidera dici mereantur. ſacerdotes hodie mundi lumina nuncupantur. & Diſtinctione. lxxxxvi. legimus q aurum non tã præcioſius plumbo eſt: q regia poteſtate altior ordo ſacerdotalis. unde tu Archiepiſcope ampliſſime dici meritiſſimo potes Terrenum ſidus. & quidẽ fulgentiſſimũ. cũ in te & fulgor ſacerdotalis: & litteraꝝ ſplendor eluceſcant & radient. columella oppido q eleganter terreſtria ſidera flores appellat illo uerſu pingit & in uarios terreſtria ſidera flores. AEreis ſiſtris: ſupra diximus ſiſtra dici crepitacula: q agitata reddebant argutũ ſonũ. ob hoc ſonabile ſiſtraꝝ a poetis dictũ. Simulacraꝝ iſidis cũ ſiſtro figurabat: hinc illud ſatyricũ. iſis & irato feriat mea lumia ſiſtro: ſiſtratos iſidis ſacerdotes poetæ appellãt a geſtamĩe ſiſtroꝝ. ut iqt ſuidas. ιϛιλοϛ θερα πευτηρέϛ. i. iſidis cultores ſiſtraꝝ quatiebãt: unde a uerbo græco. ϛειω. qd ſignificat quatio inditũ nomen.

Laus archiepiſcopi.

Terrena. ſidera.

Raſio capitis.

Prouerbium caluũ uellis.

Derafi ſacerdotes.

Limpida ſtella.

Linteões Baccarii. Palliões.

Apollõius lineatus.

Laneſtris ueſtitus.

Ifiaci linigeri.

Siſtratus

ARGVtum tinnitum: stridulum sonitum: qualem scilicet reddunt æramenta. ANTIstites primatios: sacerdotes intelligit quos ptomystas græco uocabulo sidonius uocat: qui Archiflamines quoq; nominatur. libro codicis primo legimus Archimandritas nominari proceres sacerdotũ & antistites qui ab eo quod ante stãt & præpollent. nomen sortiuntur. antistitium uocabnlo elegantissimo dicitur excellentia & apex: Marcianus uenerabili Antistitio præminebat Athanasia. inter protomystas es tu cum primis numerandus Archiepiscope sacratissime: qui in ordine episcopali uenerabilis maiestatis antistitio præcellis & istar luciferi inter minores stellas enitescis.

Protomystæ.

Archiflamines.

Archimãdritæ.

Antistitiũ

argutum tinnitum constrepentes: & antistites sacrorum proceres illi: qui candido linteamine cinctum pectoralem aduſq; uestigia strictim iniecti: potẽtissimorum domini proferebant insignis exuuias. Quorum primus lucernam præmicantem porrigebat lumen nõ adeo nostris illis consimilem: quæ uespertinas illuminant epulas. sed aureum cymbium in medio sui patore flammulam suscitans largiorem. Secundus uestitu quidem similis: sed mãibus ambabus gerebat altaria: ideſt auxilia: quibus nomen dedit proprium: deæ summatis auxiliaris prouidentia. Ibat tertius attollens palmam: auro subtiliter foliatam: necnon mercurialem etiam caduceũ. quartus æquitatis ostendebat ĩdicium:

CINctum pectoralem: non tã cicturam q̃ uestẽ hoc in loco cinctũ accipimus: nã & porphirio docet cinctũ tunicæ genus eẽ infra pect⁹ aptatæ. a quo cinctutos cetegos Oratius nominauerit. M. Varro cinctus inquit & cingulũ a cingẽdo alterum uiris alterum mulieribus attributum. uidetur autẽ denotare id genus uestis sacerdotalis: quæ ex lĩo poderis erat ideſt talaris duplici syndone: quam Iosephus Hieronymus. cæteri byssinã uocant. hæc adheret corpori. & ita arcta est: & strictis manicis: ut nulla omnino i uestẽ sit ruga: & usq; ad crura descẽdat. Fuit & apud antiquos uestimenti genus nomine cingulum pellis colubrinæ similitudine rotũdum. textum. ut marsupium longius putes. hoc balteo lineam tunicam talarẽ supradictam stringunt inter umbilicum & pectus. POTENtissimorum domini. Lege deum: ideſt deorũ: dicit. n. proceres sacerdotum ostentasse exuuias deorum maximorũ. exuuiarum autẽ noĩne symbola quædã peculiaria & gestamina diuĩa hoc in loco significantur. Vt lucerna. Caduceus: uanus & quæ statim explicantur. PRImus lucernã. Religionis ægyptiæ symbolum est lucerna. ut opinor pertinẽs ad osiridis uestigationem: quem perditum cum luctu quærunt: mox iuentum magno gaudio prosecũtur Auctores Seneca. Auguſtinus lactantius cæteri: ob hoc uidetur Seneca in libro de beata uita sic scripsisse: cum laurum liteatus senex & medio lucernam die proferens conclamat iratum aliquem deorum: concurritis & auditis. Apud nos hodieq; in pompa sacrorum ceroferarii conspiciuntur. Ritu prope cosimili atque germano. Tertullianus denotat hunc ritum lucernarum solemnium & improbat inquiens. cur die læto nec laureis postes obumbramus. nec lucernis diem infrigimus. potest lucerna hæc uideri symbolum solis qui & osiris dicitur. cuius luce cuncta colluſtrantur. præterea auctor est herodotus festiuitatem solemnem in ægypto celebrari: cui nomen est accensio lucernarum. propterea q̃ noctu sub dio per uniuersam ægiptum lucernas accendunt. imbutas sale. & oleo plenas cum multo Ellychnio. quod tota nocte ardẽs perduret. Cur uero sic lucernæ accẽdantur. sacra quedam ratio commemoratur: quæ auribus prophanorum minime intimanda sit. Ad hũc mysticum sensum. referri non absurde posset illud pſianum. Dispositæ pĩguem nebulam uomuere lucernæ. portantes uiolas. potest hæc lucerna symbolũ uideri inquisitionis osiridis. qd si ad uulcanũ referatur: quẽ inuentorem ignis primum in egypto regnasse sacerdotes affirmãt. lucernari uerbũ uetus est quod significat lucernis dispositis illuminare: hĩc illud tecta lucernantur Florentia lumina sertis. CYMbiũ. poculũ a cymba dictum: cuius effigiẽ repſentat: de quo supra. PEctore. Corrigo patore. est enĩ pator: apuleianum uocabulũ significans hiatũ aptionẽq; & est orificĩũ patens. VEstitu similis: liteamine candido ĩdutus. IDEM auxilia: dic. i. auxilia: est enim quoddam quasi interptamentũ: ut lector audiens altaria sacerdotis manu gestari. intelligat ea auxilia nuncupari. Cur autẽ ita nũcupentur: statim subiungit ab auxilio scilicet. quod auxiliatrix dea isis cultoribus suis præstat: itaq; altaria hæc possunt uideri symbola auxilii diuini. Apud Plautum loquitur ĩ cistellaria deus cui auxilio est nomen. PALmam: tanq̃ sit symbolum uictoriæ: & argumentum palmiferæ regionis. scribit Plinius Dactylos palmarum honori deorũ dicatos esse. CADVceũ. Egypti caduceum mercurii sic figurant. dracones duo mas. & fœmina cõiunguntur parte media uoluminis sui nodo: quem uocant Herculis: primæ partes reflexæ in circulum sunt. caudæ uero reuocantur ad capulum caducei. ornanturque alis ex eadem parte capitis nascentibus. Argumentum caducei ad genituram hominum: quæ genesis appellatur: egyptii pertinere demonstrant. Plinius ideo caduceum fieri asserit. circundata effigie Anguium: quia angues sunt concordissimi inter se & complexu mutuo copulantur. Vnde & caduceum signum pacis & symbolum esse uoluerunt. hinc caduceatores dicti pacis internuncii: liuio curtio cæteris: caducifer: quoque ipse mercurius a poetis nominatur.

Cinctum Cicturus.

Poderis uestis.

Cingulum

Accensio lucernarũ

Lucernari.

Pator.

Deus auxilium

Caducei forma.

Symcbolũ pacis caduceus.

Caduceator.

DEFORmata manu siniſtra: Videtur diſcordare Lucius noſter a Diodoro: q̃ ſcribit in quarto bibliothecæ q̃ iter ſacras litteras ægyptioꝝ deformatur manus dextra expanſa liberalitatem ſignificans. ſiniſtra uero compreſſa tenacitatem: atq; auaritiã: Verum nullum eſt inter ſcriptores ſuper re iſta diſſidium. cum utrũq; fieri cõmode potuerit: ut ſiniſtra compreſſis digitis eſſet ſymbolũ tenacitatis. eadẽ explicata palma foret indicium æquitatis. GENVIna pigricia: Ingenita & naturali: ſiniſtram enim natura in hoĩnibus pigriorem eſſe. q̃ dextrã ſat notum p̃terq̃ ĩ his qui ſcæuæ nominãtur: Tales enim agiliore ſunt ſiniſtra. Vnde & illis inditum nomen. Sceã. n. græci ſiniſtram uocãt: Talis uir Tiberius quẽ ſcribit tranquillus ſiniſtra manu fuiſſe agiliore ac ualidiore. Iuriſcõſulti Titulo ad edilitium edictum ſceuam hoc eſt hominẽ agilioris ſiniſtræ: neq; morboſũ neq; uitioſum eẽ tradũt. Albertus magnus in ſecundo de animalibus: cauſam refert ſiniſteritatis: ꝙa uidelicet inquit iecur: Et cor uirtutes ſuas mittãt in ſiniſtrum latus & a dextro remoueantur: contingit etiam aliquando ut quis a puero ſiniſtram q̃ dextram frequentius exerceat: fiatq; inde conſuetudo. & ex conſuetudine natura: ſcripſi in tranquilli comentariis Ambidextros dici: qui utraq; manu pariter utantur: quos græci amphoterodexios uocant. de qbus Plato. Ariſtoteles hyeronimus: ſed quod ad ſiniſtræ manus pigritiam pertiet quodq; memoratu dignũ eſt: comperior apud auctores quod anuli precioſi Dextra manu exempti ſunt: quæ multum negocium gerit. & in ſiniſtram relegati: quæ ocioſior eſt: ne crebro motu & officio manus Dextræ præcioſi lapides frãgerentur. IN modum papillæ rotundatum. Vaſculum hoc papillæ lactanti ſimile uideri poteſt indicium bouis: in quam: Io. reformata eſt: & mox facta dea Iſis. ut fabulæ ferũt. põt & hoc ſymbolum eſſe fœcunditatis niloticæ ut ſicut lac profuſum. ex papilla ſaginat fœtum. Ita aqua nili exuberans opimat ægyptum: obiter annotandum quẽadmodum helena in templo mineruæ ſacrauit calicem ex electro. mammæ ſuæ mẽſura. Inclytus Vldricus roſenſis inter barones Boemiæ primarius. inter diſcipulos meos tranſmontanos clariſſimus cum mecum ſemper egerit munificenter liberaliter continẽrur munera: qbus me cõpluſculi proſecuti ſunt ob doctrinæ igeniiq; ut exiſtimãt claritudinem: ut ego ſentio. mediocritatem. ibidẽ quoq; radiat ſcyphus ille argenteus quẽ tu ad me ab hinc ſeq̃ũanum dono miſiſti Archiepiſcope munificentiſſime: qui bracteatoris opificio fabrefactus luculenter Vina facit meliora: ſubinuitatq; ad bibendũ. LActe: ſecundũ priſcorum declinationem Lacte dixit prolac: ut ſupra. VANnum: Cribrũ poetæ georgicis dixit. & myſtica uanus iachi. ubi cõmentatores expoſuerũt: ideo myſticam dici quod liberi patris ſacra ad purgationem animæ pertinebant: & ſic homines eius myſteriis purgabantur: ſicut uannis frumẽta purgantur. hĩc eſt quod dicit Iſis oſiridis membra a Tiphone dilaniata cribro. i. uãno ſuperpoſuiſſe: nã idem eſt liber pater & oſiris Iſidis maritus: in cuius myſteriis uãnus eſt: & nunc in põpa iſiaca geſtabatur. dicitur aũt uãnus cribrũ ὑποκορίστικως Vallus. inde ſit uerbum euannare: quod eſt uãnis ſiue uallis expurgare. M. Varro in primo de re ruſtica. Ita fit ut qd leuiſſimũ ẽ in eo: atq; appellat acus: euannatur foras extra areã: in uarronianis codicib' mendũ ioleuit inqbus euaminat paſſim legit. uerbo futili & nugatorio: cũ euãnat legem dũ ſit ſicuti nos correximus uerbo latiniſſimo. & uarroniano: qd a uãnis iflexũ ẽ. Columel la p̃cipit frumẽta uãnis expurgari in area deterſa. DEI dignati pedibus incedere: ioculariter dictũ & decẽter. dicimus. n. deos ĩcedere pedibus hũanis: quãdo hoĩnes in põpa ſacrificali ſuſtinẽt perſonas & nomina deoꝝ: De quibus itellexit Tertullianus ſic ſcribẽs ipos deos ueſtros ſæpe noxii induunt. Me cum ego ſubinde recoſſens: hæc inſtituta ſacroꝝ ethnicorũ uenio in eã ſententiã: ut credã pleraq; oĩa ad cerimoniaꝝ noſtraꝝ celebrationẽ ptinẽtia: illinc eẽ trãſlata trãſpoſitaq;. Nimiꝝ ex gentiliũ religiõe ſunt lineæ ueſtes: derafa ſacerdotũ capita. uertigines in altari pompa ſacrificalis: muſica modulamina Adorationes p̃ces aliaq; id genus cõpluria: q̃ noſtri ſacerdotes in noſtris myſteriis ſolẽniter uſurpãt: aud dubie ſumpta de cerimonia priſcoꝝ. ſic & apud nos hoĩnes incedũt in põpa ſacrorum: ſub effigie ſanctorũ & pphetaꝝ: qui dici poſſent dei humanis pedibus incedẽtes. ILLE ſupum: Sẽſus eſt. mercurius q̃ & Anubis dicitur q̃ & nuutius ſuperoꝝ ac iferorũ deoꝝ eſſe fertur. pdibat attollẽs caninũ caput. cecinit poeta in ope ſerio. oĩgenumq; deum mõſtra. & Iatrator Anubis: quẽ locum exponens Seruius inquit hunc uolũt eſſe mercuriũ. Ideo capite canino pingit. qa nihil eſt cane ſagatius. Tradunt hiſtorici anubim oſiridis filium ſecutum eſſe patrẽ in bellicam. expeditionẽ: qui armis uſus inſignibus canẽ p inſigni geſtauit: qua ex re canina forma apud ægyptios collit: & canes ipſi i ſumma dignatione habentur

Siniſtra pigra.

Sceua q

deformatã manum ſiniſtrã: porrecta palmula: quæ genuina pigritia: nulla calliditate: nulla ſolertia prædita: uidebatur æqtati magis aptior q̃ dextra. Idẽ gerebat & aureum uaſculũ in modum papillæ rotundatum: de quo lacte libabat. Quintus aureã uannum aureis congeſtam ramulis: & alius ferebat amphoram. Nec mora cum dei dignati pedibus humanis incedere prodeunt: hic horrendum: ille ſuperũ cõmeator & inferũ:

Curi ſiniſtra anuli

Munus uldrici roſenſis.

Sciphus archiepiſcopi.

Vannus myſtica.

Euãnare.

Excerioniis priſcoꝝ cerimoniæ noſtræ.

Anubis canino capite.

bentur:cuius rei Eusebius quoq; cõmeminit libro secundo ꝓparationis euãgelicæ:scribens deum qui apud egyptios Anubis appellatur caninũ habere caput: eaq; re ostẽdi custodem ipsum ositidos fuisse:tam belluas q̃ iportune obiãm factos coercẽtem. A canibus qui pro diis habentur dicta est Cynopolis.quasi canum ciuitas.hic morsus ille satyricus. oppida tota canẽ uenerantur nemo dianam. De anubi dixit Ouidius p anubidis ora uerendi:& ut autumat Strabo anubis deus q capite canino figuratur colitur in ciuitate canũ.i.cynopoli:ubi sacer quidã cibus est canibus cõstitutus.dicitur auter Mercurius cõmeator superorum & inferorũ qm̃ ultro citroq; commeat inter superos & inferos ut poetæ canunt:& ut inquit claudianus cõmune profundis & superis numẽ qui fas per limen utrũq; solus habet geminoq; facit cõmertia mũdo.ab Homero dicitur.Διακτωρ. ideſt iternũcius'. Macrobi' ex hoc Mercurium mystice solem significari argumentatur: nam cum sol in iferiore hemispherio.ideſt hiemalibus signis cursum suum peragit: dicitur iferorum administer cũ uero superioi hemispherio partem zodiaci ambit æstiuam: tunc

Cynopolis.

Cõmeator superorũ & inferorũ

Διακτωρ.

Internuncius.

Sol mercurius.

nunc atra nunc aurea facie sublimis: attollens canis ceruices arduas anubis: leua caduceum gerens dextra palmam uirentem quatiens: cuius uestigium continuum sequebatur. bos in erectum leuata statum bos omnia parentis deæ fœcundum simulacrum: quod residens humeris suis proferebat unus ẽ ministerio beato,gressu gestuoso: ferebatur ab alio cista secretorum cápax: pœnitus celans operta magnificæ religionis. gerebat alius fœlici suo gremio summi sui numinis: uenerandam effigiem: Ac ne. Hominis quidem non pecoris. non auis. non feræ ipsius consimile: Sed

superorum nuncius existimatur. NVNC atra:nunc aurea facie.Egyptii simulacrum Mercurii partĩ cerulea specie & atra partim aurea & clara figurant:ut per atrum colorem commeator iferum per aream faciem superorum nuncius declaretur. BOS in erectum leuata statum. Fabula notissima quẽ admodum .Io. in bouem demutata est.mox ẽ boue dea isis facta:unde merito in pompa isiaca bos ꝓdibat: quæ symbolum quoq; ut docet ipse Lucius est deæ oĩa progignentis.egyptus bouem uice numinis colit.quem apim uocant:cui semel in anno ostenditur fœmina bos isignibus quibusdam notabilis.Plinius & Solinus auctores.Fuit & in egypto præfectura. bouina nuncupata a boue cui dedicata est:bouem autem colũt inter deos utilitatis causa:constat enĩ ut refert Eusebius bouem tam partu q̃ arandi opera esse conducibilem. Annotãdum ab eodem Eusebio tradi papauer esse symbolum fecunditatis.supra diximus quẽadmodum apis egyptiorum deus maximus, postea dictus ẽ serapis. Scribit Suidas απιλεσθεοι ησαν τιμωμενοι παρα αιγυπτιοις σημειον εχουτες περι την ουραν και γλωσσαν λιλουν ειναι αυτους απιλας. i. Apides dei erant honorati apud egyptios signũ habẽtes ĩ cauda & in ligua qd̃ declarabat eos eẽ apides: qbus inuẽtis εορτην μεγαλην ηγον.i. festiuitatẽ magnã agebant.Præterea memoriæ ꝓditũ est a scriptoribus celeberrimis deos egyptios eẽ bruta animãtia & singulas pene i egypto ciuitates singulas bestias & mõstra uenerari, unde & urbes apd eos ex ãimaliũ uocabulis nũcupãt.ut leõtopolis cynopolis licopolis. Cur aũt ãimalia ꝓ diis ĩ egypto colerentur causas cũ alii referũt tũ Diodorus i secũdo bibliothecæ. OMnia parẽtis deæ. Iũcti lego oĩparẽtis.sic & poeta dixit i.vi.terræ oĩparẽtis alũnũ cernere erat:qua enĩ forma oĩpotens eadẽ & oĩparẽs dicit q̃si oĩa pariẽs oĩa gignẽs. EMInisterio beato.ex mistris sacrorũ.q merito beati dicũt.ut pote cognatione quadã cũ numine beatifico coniũcti.Meercurius cũ uenere ĩ horoscopo faciet baiulos sacrorũ simulacroq;. Idẽ i tertio loco cũ uenere faciet uestitores deoq;. Gressu gestuoso.M.Tul.& Diu' Ambrosius de officiis scribẽtes ꝓcipiũt cauẽdũ esse ne tarditatib' utamur ln gressu molliorib': ut simi les põpaq; ferculis eẽ uideamur ex quo dclarat fercula baiulosq; sacroq; simlacroq; ĩ põpa solẽni ĩcedeĩ cõsueuisse gressu quodã mollissimo.& histriõico ac ꝓrsus põpatico. CISta sacroq; capax. De cista hac qua sacra optanea occultãtur & de canephoris.i.baiulis cistæ sacrificalis.habũde ãnotaui ĩ.vi. cõmẽtario.ubi scribit tacita secreta cistaq;.illic repete si qd hic desiderabit. Suidas appellat κιστας ιερας. i. cistas sacras:a qbus κιστοφορος dictus cistifer baiulusq; cistaq;. OPERta. Supra diximus optanea sacra appellari:quæ opta erãt:neq; exposita oculis ꝓphanoq; nã mysteria a græcis dicũtur. ut interptatur Suidas.απο του μυειν το στομα.i.ab ore claudẽdo.q. s.deceat eos. q audiũt diuinas cerimonias & religionis arcana os obturare.nec ulli mortaliũ enũtiare. SVMmi sui numinis. Videtur signare simulacrũ isidis quod ĩ arcano habebatur.quod nulla animantiũ effigie figuratũ fuisse demonstrat.sed noua quãdã forma fabrefactũ:tãq; deus & natura rerũ parẽs nulla imagine mortaliũ effingi possit.Sic quĩtus curtius effigiẽ Iouis hamonis umbilico similẽ fuisse tradit.sic & Cor.Tacitus simulacrũ paphiæ ueneris nõ humana effigie fabrefactũ esse autumat:sed continuũ orbẽ latiore initio tenuem in ambitum.metæ modo.exurgentẽ spectari:cuius rei ratio in obscuro sit.Iudei nulla omnino effigie nulloq; simulacro deũ colũt:qui incorporeus est.inominabilis indicibilis incõprẽssibilis.Vnde anthropomorphitæ merito culpãtur quorum heresis ex eo fluxit & nomẽ:q deũ habere humana mẽbra arbitrabãtur ignorãtes qd̃ deus nec mẽbris distinguitur nec corporis mole cẽsetur. Verũ quando incanonicis

Diu' Ambrosius de officiis scribẽtes ꝓcipiũt cauẽdũ esse ne tarditatib' utamur ln gressu molliorib': ut simi les põpaq; ferculis eẽ uideamur ex quo dclarat fercula baiulosq; sacroq; simlacroq; ĩ põpa solẽni ĩcedeĩ cõsueuisse gressu quodã mollissimo.& histriõico ac ꝓrsus põpatico.

Cistæ sacræ.

Cistopho rus.

Optanea Mysteria unde.

Anthropomorphitæ.

scripturis membra deo attribuuntur id totum mystico intellectu ad potestates diuinas referendum est. SOlerti repertum. Corrigo repertu. hoc est inuentu. siue inuentione. TEgente. Purior lectio e tegendæ religionis. VRnula faberrime cauata. C[illegible]nor hãc urnulã referri ad situlã. quã siniſtra retinens isis figuratur: per quam fluentium omnium lacunæ ostendi tradunt. præterea capiti serapis. cuius numen cum iside cõmune est. calathum infigunt. quasi sol sit. cuius uertex insignitus calatho & altitudinem sideris monstrat. & potentiam capacitatis ostendit. faberrime autem aduerbium est signi

Faberrie.

ficãs pfectissime politissimeq; fabre ut iquit placiades perfecte dicitur. Quam rotundo. Rancida grammaticoꝝ subtilitas. q̃ rotundissimo contendit esse dicẽdum. auctoritas eruditoꝝ: quæ lõge potentior est grãmaticalibus illis placitis posthabitis. sic dicere sæpissime mauult. SIMVlacris egyptorũ. De simulacris egyptioꝝ: quæ sunt illorum sacræ litteræ suo loco mox dicemus. & dudum diximus deos egyptioꝝ esse animalia. LONgo riuulo prominebat. Videtur ostendere urnam illam fuisse nasutiorem. &. n. nasus dicitur in uasis riuulus ille prominẽs ex quo liquor egeritur Iuuenalis siccabis calicem nasoꝝ quattuor. Ab epigrammatario poeta quoq; dictum est. nasus longior ille fuit. DILAtione. Lego dilatatione signat enim urnã dilatatam fuisse ab ea parte. qua adherebat ansa. & ita hodieq; urnæ fictiles fingũtur ut scilicet sint orificio patentiore SVPER sedebat aspis. Nõ temere aspis sedens super ansam urnæ fuisse describitur. sed ex mysteriis egyptioꝝ sumptũ quibus isis figurabatur Cinctũ caput habens aspide serpẽte: Quod & Valerius Flaccus denotat illo uersu de iside loquens. Aspide cincta comas. & ouanti persona sistro. Auctor est herodotus serpentes in egypto sacros esse. nihil omnino hominibus noxios. Lego apud Amianũ Marcellinũ aliis in egypto serpẽtes innumeras quas ois magnitudine & decore aspis facile supereminet multa in illis tractibus. Vnde & simulacris isidis peculiaris. Aspidũ ceruices & colla ĩtumescere. & tumore uenenato exuberare auctor est Plinius. qui aliubi tradit aspidi uim somnificã eẽ: ut percussos torpore & somno necet: tales uocãt hypnalas a somno. Cleopatra teste Solino hypnalen aspida adhibuit ad morsũ: Vt ita somno extingueretur. ptyadas aspidas appellãt: q̃ Saliuas uenẽatas ioculos hominum expuãt. PRAESENtissimi. Virgilius nec tã pstentes alibi cognoscere diuos. Plinius remedia pstantissima scite appellat. quæ statim afferũt. medelã salutarẽ: & sine dilatione persanãt. SAlutẽ meã gerẽs sacerdos. Coronã roseã itelligit qua salus Lucii & reformatio promittebatur. PROferẽs sistrũ deæ. Hæc fuerat diuina isidis ꝓmissio quæ supra sic Luciũ alloquitur meo monitu sacerdos. qui iipo procĩctu põpæ roſea mãu dextra sistro coherẽtẽ gestabit coronã. MIhi hercules coronã. Sensus ẽ. sacerdos dextra ferebat coronã isiacã. quæ dubio procul mihi quoq; erat cõueniẽs corona: cũ coronãdus merito forẽ. tãq̃ fortunæ uictor. qui tot labores tot erũnas i oi uita pertulerã: corõati. n. uictores i ludis corõis multifariis cõstat de qb⁹ aliubi plura. EXANclatis. Exhaustis exsudatisq;. DEæ maximæ. Isidis. INCLEmẽti. ĩmodico. & ferociẽti. CVNctabũdus. Cõtãter & lẽto gressu gradiẽs. DECEdẽte diuinitus populo. Nutu & numĩe deæ isidis cõmonitus ois populus asino decedebat: dixit. n. supra hoc ipso uolumĩe: meo iussu tibi cõstricti comitatus decedent populi. RE ab se. Legẽdũ est reapse. hoc est re ipsa. ut ueteres dicebãt & supra annotatũ est. NOcturni oraculi. Dixit supra isis: hoc eodẽ momẽto quo tibi uenio simul quæ sũt cõseq̃ntia sacerdoti meo per quietẽ facienda præcipio. MANdati muneris. A dea scilicet per nocturnam quietem. OB os. A dos.

Scilicet repertum etiam ipsa nouitate: reuerendam altioris utcumq; & magno silentio tegente religionis argumentum ineffabile. sed ad istum plane modum fulgẽte aurο figuratum. Vrnula faberrime cauata fundo q̃ rotundo miris extrinsecus simulacris egyptiorũ effigiata. eius orificium non altiuscule leuatũ: in canalem porrectum longo riuulo prominebat. Ex alia parte uero multũ recedens spatiosa dilatione adherebat ansa: quam contorto nodulo supersedebat aspis squameæ ceruicis stricto tumore sublimis: & ecce pstantissimi numinis promissa nobis accedunt beneficia: & fata. salutemq; ipsam meã gerens sacerdos appropinquat adipsum pscriptũ diuinæ promissionis ornatũ. dextra proferẽs sistrũ, deæ coronã. mihi etiã Hercules coronã consequenter. quod tot ac tantis exanclatis laboribus: tot emersis periculis deæ maximæ prouidentia adluctantẽ mihi sæuissimã fortunã superarẽ: nec tamen gaudio subitario cõmotus inclementi me cursu proripui: uerens scilicet ne repentino quadrupedis impetu religionis qetus turbaretur ordo: sed placido ac prorsus humano gradu cõtabundus paulatim obliquato corpore sane diuinitus decedente populo. sensim in repo. At sacerdos ut reapse cognoscere potui: nocturni cõmonefcũs oraculi: miratusq; cõgruentiã mãdati muneris. cõfestim restitit: & ultro porrecta dextra ob os ipsũ meũ

CORonam deuorauí. Luciãus sine ullo mysterio religioso simpliciter narrat seuidisse inter flores alios rosas promicantes ad quas procurrés eas deuorauerit hoc enim utitur uerbo ροδα κατεπιρον rosas deuoraui. Noster uero Lucius mysticoteta quædã decentissime sapientissimeq; præfatus ait se ex manu sacerdotis coronã roseam deuorasse: atq; deuorata in pristinum hominẽ fuisse e uestigio reformatũ: ut mystice intelligas coronam roseam esse sapientiam: Ad quam gustandam: quam diu mortales non aspirant: tam diu bruti & asinino corio contecti torpescunt: mox ubi rosas carpserunt

coronam exhibuit. Tunc ego trepidans assiduo pulsu micanti corde: coronam quæ rosis amœnis intexta fulgurabat auido ore susceptam: cupidus cupidissime deuoraui. nec me fefellit celeste promissũ. Protinus mihi delabitur deformis & ferina facies: ac primo quidem squallens pilus defluit. ac de hĩc cutis crassa tenuatur: uenter obesus resident. pedum plantæ per ungulas in digitos exeunt. manus non iam pedes sunt: sed in erecta porrigũtur officia. ceruix procera cohibetur. os & caput rotundatur: aures enormes repetunt paruitẽtem pristinam. dentes saxei redeunt ad humanam minuciẽ: & quæ me potissimum cruciabat ante cauda: nusq̃ cõparuit: populi mirantur: religiosi uenerãtur tam euidentem maximi numinis potentiam: & cõsimilem nocturnis imaginibus magnificentiam: & facilitatem reformationis. claraq; & consona uoce cælo manus attẽdentes testantur tam illustre deæ beneficium. At ego stupore nimio defixus tacitus herebam: animo meo tam repentinum: tamq; magnum non capiente gaudium:

ex: manu porrigentis sacerdotis hoc est sapientis. qui antistes ẽ doctrinæ: qui esurientes ultro inuitat ad gustulum sapientiæ dulcissimum: illico exuunt brutale tegumẽtũ fiũtq; humana ratiõe pollẽtes & uere hoies: ipsi quoq; sacerdotalibus sacris iniciãtur: terreni corporis labe purgati & uitiis exutis nulla deiceps scelere cõtagiõe polluti Deo seruiũt: cui cõciliante uirtute cõiũgũtur: Qua uita nihil beatius eẽ potest: ad quã utinam nos quoq; peruenire possimus sicut Apuleius noster. post exudatos labores multiiugos post exutas terrenas sordes aliquãdo felicissime peruenit. DELAbitur ferina facies. Cupis exuere faciẽ ferinã facito ut ex animo tuo brutales sordes: q̃ interiorẽ hominẽ deformãt delabãtur. Curato prouideto ut in te nihil belluinũ cõspiciat̃ da operã. ut sicuti diceris animal ratiõale. Ita rationẽ uitæ ducẽ sequaris: apperitiõibus cõculcatis: ut uirtutis fulgore fias luminosus: Ita pilus asininus defluet: ita coriũ crassum in cutẽ subtiliorẽ tẽuabitur ita obesitas uẽtris cohibebitur. deniq; oĩ abolita brutali effigie reformaberis in hominẽ quẽ cũcti merito mirẽtur & cũ ueneratiõe suscipiãt. sic hõines trãsfigurãtur in lupos. fiũtq; uersipelles quãdo induũt lupinã uoracitatẽ. sic mox ex lupis in pristinã faciẽ reuertũtur: pristinãq; uestẽ resumũt: qñ exutis improbis moribus & lupina deposita natura ad hũanos mores. & hũanã rationẽ oculo mẽtis uegetiore regrediũtur probitatẽ amplexãtes. & uirtutẽ quã deposuerãt resumentes. CVtis tenuat̃. Sũq; putent tenuitatẽ cutis & opimẽta corpor̃ magis aut minus bruta efficere animalia tãq̃ crassitudo coriii asinis & id genus cæteris obstet tenuitati sensus. in hõine ex tẽuiore cute subtilitas animi cõstat. VENter obesus. Hõines minus solertes esse cesset Plinius quibus sit obesissimus uẽter. hĩc illud Hieronymi memoratissimũ. pinguis uẽter ñ gignit sẽsũ tenuẽ. COHIbetur. Ad hũanã breuitatẽ redigit̃. ENORmes. ĩmodicæ p̃grãdes & prsus asininæ. PRIstinã. Priorẽ. AD hũanã minuciẽ. i. dẽtes qui in asino ingẽtes cõspiciebãt̃ tãtilli facti sũt. ad hũanæ paruitatis modulũ redeũtes. Scribit Diuus Augustinus uidisse se molarẽ hõinis dentẽ tã igẽtẽ ut si i nostros dẽtiũ modulos minutati cõcideret̃ cẽtũ sibi uideret̃ facere potuisse: a dente Plautinũ uerbũ ẽ oppido q̃ elegãs edẽtare malas. qd ut aliubi annotauimus significat dẽtes maxillis excutere. & dẽtibus priuare. qd fieri solet i his quos pugnis cõtũdimus. & dẽtilegos efficimus: edẽtulos q̃: sicut. n. edẽtulus dictus a pticula priuatiua. q sine dẽte ẽ. sic & edentare inde quoq; deflexũ ẽ. COMparuit. apparuit uisa ẽ. NOcturnis imaginibus. p ut p nocturnã uisionẽ ipa dea sacerdotibus. quæ futura erãt demõstrauerat. uel hoc dicit rẽ similimã sõnio hãc uisã esse: quæ tñ uera erat. CAElo manus attendentes. Virgilius tendoq; supinas ad cælũ cũ uoce mãus. communis mos & hominũ obseruatões affirmãt superiora eẽ deo tradita. nãq; habitus orãtium. sic est. ut manibus extensis in cælũ p̃cemur: & ut auctor est Aristoteles in primo de cælo & mũdo: oẽs hoies barbari græci. & quicũq; putant deos esse attribuũt locum superiorẽ diis. hoc ẽ cælũ ut imortalibus ĩmortale conueniens. ut terra hoĩum est sic dei cælũ. ANImo nõ capiente gaudium. Interdum tãta est gaudii exuberantia. & leticiæ cumulus: ut aĩus noster incapax eius sit. ut homo gaudens ita perturbetur ut apud seipsum non sit: sic & Liuius. cum uix gaudium animis caperent discursum hinc ab aliis circa tẽpla deum ut grates agerent. Hinc repio apud auctores gaudiũ ingens. non pauc̃ multis mortem tatu lisse. sicut gaudio obit philippides poeta. & mater illa uiso filio ex pugna canensi præter opinionẽ suam incolumi copia atq; magnitudine inopinati gaudii oppressa exanimataq; est. Causam refert

Coröa rosacea ẽ sapientia.

Moralis sententia

Versipelles qui.

Ex tẽuitate cutis acumen.

Pinguis uẽter hebetat.

Mirum de hominis dẽte.

Edẽtare.

Cælum deoq; est.

Ex gaudio obiit.

Cã mortis ex gaudio.

Galenus libro quinto de accidenti & morbo cur gaudio hoies plurimi itereãt. Quoniã inquit uis uitalis ex gaudio egreditur ad partes corporis exteriores & ita corpus calore uegetali destitutũ extingutur. Addit interps Galeni i microtechni ex gaudio imodico spiritũ & sanguinẽ simul egredi ad exteriora. Ideoq; extingui stati caliditatẽ inatã sicut extinguitur ignis ex uenti ui uehemẽtiore. Quid potissimũ. Oratoria diaporesis ẽ. i. dubitatio. qua figura utitur icertus dubitãsq;. quid primũ dicat: & quid potissimũ. Cõsimile ẽ illud poeticũ. quid primũ mediũue canã: quo fine quiescã: lætitia aũt obstrepit fa

Diaporesis.

cũdiæ & cogitatio uoluptate ipeditur. SED sacerdos. Luciãus aliter narrat scribẽs spectatores hac trãsformatiõis nouitate cõsternatos partim cẽsuisse. ut perinde ac magus & quoddã qsi mõstrũ igni cremaretur. parti dixisse ut ipsum prius audirẽt sermocinãtẽ. & ita rẽ cognoscerẽt: Itaq; scribit se cursim ad pricipẽ accessisse: illiq; totã rem gestam denarrasse: pterea quibus natalibus. qua patria qua cõditione nat⁹ foret edocuisse quo audito. pses osculo & cõplexu excepit Lucianũ ut pote patris ipsius amicissimus. domũ deductũ hospitaliter susceptit. fuit aũt Luciãus ut ipse testat patrẽsis: quæ ciuitas Achaiæ ẽ patre noie lucio natus: συγγραφευσ ιστοριων και ποιητησ και ωρτισ ἀγαθοσ. interdum assyrium se esse cõmemorat quẽ & suidas samosateũ a patria nũcupat. potuit. n. fieri. ut hic ortus eẽt illic oriũdus & ita duplici patria cẽseret. ut ante. pdidimus. NEphãdo tegmie. Corio brutali & tegumẽto asinali. DIuino monitu. Dea sacerdotẽ uisiõibus nocturnis cũcta edocuerat ad asinũ nostr̃ ptinẽtia. COMpssus i altũ fœmibus. Corrigo cõpressis i arctũ fœmibus. ẽ. n. sesus cũ primũ despoliatus fui tegmine asinino primã habui rationẽ uerecũdiæ: Itaq; cõpressis strictissime femorib⁹ & sup cõnexis mãibus naturali uelamẽto uerẽda coopui cũ nudus forẽ. nec ullũ quidẽ habẽs subligaculũ: hõini aũt iprimis uerecundiæ ratio habẽda ẽ: ut. M. Tullius ambrosiusq; pcipiũt: cuius magistra natura ẽ: q̃ docuit & suasit tegẽdas eẽ partes nostri corporis pudibũdas: pinde cynici philosophi merito explodũtur: quibus uerecundia nulla. quos palã i ppatulo nõ pudebat cũ uxoribus cõcũbere. auctor ẽ Ruffinus i expositiõe symboli Apostolici. q̃ nõ natura docuit hæc eẽ obscena: sed obseruãtia: ideoq; scite scribit Diuus Augustinus hoies statim a peccato nuditatẽ turpẽ iudicasse: uñ euestigio cõsutis fici foliis fecerũt sibi succictoria genitaliũ: q̃ & fœmialia dicunt a fœmibus. i. femoribus. coxisq; uelãdis: de uelamentis genitaliũ. q̃ femoralia. fœminalia bracchæ. piscelides: succicteria cãpestria subligaria subligacula noiant aliubi scripsi copiosissime ex auctoritate ethnicor̃ ecclesiasticorũq; scriptor̃. SVpior ẽ tunicã. In canonicis scripturis ephod hebraice appellatur. qd latini iterptes iterpretantur super humerale: qd græce dr. επωμισ est autem ut docet Hieronymus uestimentũ sacerdotale lineũ. & simplex & toto cãdore purissimũ. qd super hũeros uenit. cui subiicit υπενδυτην quod nos subtũicalem siue tunicã quã subtus uestitus est: possumus iterptari. Idem Hieronymus i libro de ueste sacerdotali refert tunicã poderin. ideſt talarem esse lineã. duplici sindone. quã Iosephus byssinã uocat. hæc adheret corpori. & talis est. quales solẽt militãtes habere lineas quas camisias uocãt. GEniali. Hylaro & gaudibundo. HERcules. Certe: aduerbium est assẽuerãtis. FORtunæ: tempestatibus. Oratio est sacerdotis Apuleium iã hõini testitutũ monentis: fortunæ cecitatem nihil deinceps formidãdã esse: & inuitãtis ad sacramenta militiæ sacerdotalis. uerba autem hæc metaphoricos dicuntur translatione facta: a maris tempestatibus. & procellis fluctuũ: & portu nauticor̃. ARA misericordiæ. Alludit ad arã quã athenis misericordiæ cõsecrasse memorãt heraclidas: qui post obitum herculis pulsi ab euristheo. cum facile auxilium ab athenienſibus meruissent aram misericordiæ dedicarũt: quæ græco uocabulo dicitur ελεου βωμοσ de qua papinius libro thebidos nouissimo sic cecinit: Vrbe fuit media nulli concessa potentum ara deum. mitis posuit clementia sedem. & miseri fecere sacrã: sine supplice nunquam illa nouo: nulla damnauit uota repulsa. auditi quicunq; rogant noctesq; diesq; ire datum. & solis numen placare querellis. Erat hæc ara misericordiæ cõmune miseris cõfugiũ. & asylũ quasi quoddã calamitosor̃. olim orestes matricida cũ post ab solutionẽ fureret ad hãc arã pilade amico trahente confugit & resipiuit. M. Tullius arã sotior̃. portũ gentium appellat Romanum senatum: Idẽ arã legũ dicit intelligi uolens tribunal prætorum.

Lucianus patrensis sine samosareus.

Verecundiæ ratio.

Obscena ex obseruantia.

Fœminalia.

Succicteria.

Ephod.

Superhumerale.

Poderis talaris.

Ara misericordiæ.

Ara legũ.

quid potissimũ pfarer primarium? unde nouæ uocis exordium caperẽ? quo sermonem nunc renata lingua fœlicius auspicarer: quibus quãtisq; uerbis tãtæ deæ gratias agerem. Sed sacerdos utcũq; diuino monitu cognitis ab origine cunctis cladibus meis. q̃q̃ & ipse insigni permotus miraculo: nutu significato: pri⁹ pcipit tegendo mihi linteã dari laciniã. Na me cõprimũ nefando tegmine despoliauerat: asinus compressis in altum fœminibus & superstrictus accurate manibus quantũ nudo licebat: uelamẽto me naturali probe muniuerã. Tũc ecohorte religiõis unus ipigre superiorẽ exutus tunicã. suptexit me celerrime quo facto sacerdos ultu geniali. & hercules perhumão: in aspectum meum attonitus sic affatur. Multis & uariis exanclatis laboribus. magnisq; fortunæ tempestatibus: & maximis actus procellis ad portum quietis & arã misericordiæ

LVCI. Allocutio est p uocatiuũ casum: ad Luciũ Apuleiũ. NATALes. Hæc oĩa hominibus frequẽter prodesse solẽt. ut claritudine natalium. ut dignitate. ut doctrina fiant fauorabiles: ut hisce adminiculis cõtra aduersa fulciãtur. q̃ ait sacerdos nihil Lucio nostro profuisse: quominus ĩ asinũ trãsmutatus pœnas dederit curiositatis. VIRENtis ætatulæ. Adolescẽtiæ lubricũ tã instabile tãq; obnoxiũ est. ut qui ĩ eo nõ cadũt. saltẽ titubent. Quod & pacatus panegyrista cõmemorat. CVRIOsitatis. Sepe diximus curiositatẽ eẽ infœlicẽ periculorũq; germanã: q̃ detrimẽta suis amatoribus nouerit magis parturire q̃ gaudia. SINIstrũ pmiũ. Noxiũ intelligit aũt trãsfiguratione ĩ asinũ: scribit trimegistus qđ imagine intelligẽtiæ nulla uera ratione inspecta hoies decipiuntur: q̃ trãsformat optimũ animal in naturã feræ moresq; bestiarũ.

luci tandem ueneristi: nec tibi natales. ac ne dignitas quidem: uel ipsa qua flores usq; doctrina profuit. sed lubrico uirẽtis ætatulæ ad seruiles delapsus uoluptates: curiositatis in prosperæ siniſtrum præmium reportasti. Sed utcũq; fortunæ cecitas: dum te pessimis periculis discruciat ad religiosam istam beatitudinem: improuida produxit malicia. Eat nunc: & sũmo furore sæuiat. & crudelitati suæ materiã q̃rat aliam. Nam in eos quorum sibi uitas: seruitium: deæ nostre maiestas uindicauit: nõ habet locum casus infestus. quid latrones. quid feræ. quid seruitium. quid asperimorũ itinerum ambages reciprocæ. quid metus mortis quotidianæ nefariæ fortunæ profuit. In tutelam iam receptus es fortunæ: sed uidentis: quæ suæ lucis splendore cæteros etiã deos illuminat. sume iam multum lætiorem: candido isto habitu tuo cõgruentẽ. comitare pompã deæ sospitatricis in ouanti gradu: uideant irreligiosi: uideãt & errorẽ suum recognoscant. En ecce pristinis erumnis absolutus: Isidis magnæ prudẽtia: gaudens Lucius de sua fortuna triũphat: quo tamẽ tutior siſq; munitior:

IMprouida produxit. Haud absimile eẽ illud Terẽtii. ex ecyra. eq; dẽ plus boni feci hodie iprudẽs q̃ sciẽs ante hũc diẽ. Itidẽ Plautus ĩ captiuis sæpe iam ĩ multis locis plus insciẽs qd fecit q̃ prudẽs boni. cõsimiliter fecit fortuna ĩ Luciũ Apuleiũ qđ nõ parũ multi facere noscũtur. qui prosunt dũ nolunt imo qa nolũt: Ideoq; illis beneficium nõ debemus sicut phereus deploratus a medicis Vomicæ morbo uulneratus ab hoste medicinã inuenit ex uulnere nec tamen ob id hosti debuit. qa non sufficit pfuisse nisi etiã uelis prodesse. NON habet locũ casus. In hãc sentẽtiã. ait Seneca q̃ uir sapiẽs. est supra fortunã collocatus nec in illũ fortuna hẽt longas manus. Ita Papinius ĩ siluis laudãs pollium scitissime inquit uitio sublimior omni exẽptus fatis. indignãtẽq; refellis fortunã. Satyricus quoq; de democrito philosopho loquens. In quẽ fortuna locũ seuiendi nõ habebat. ait cũ fortunæ ipse minaci mandaret laqueũ mediũq; ostẽderet unguẽ. fortuna inquit etiã infesta nõ habet locũ sæuiendi in eos quos maiestas deæ isidis uindicauit in suũ mancipatũ: recœpitq; in tutelã. De casu Pepinius oĩa casum fecimus & uires auxit fortuna nocẽdi. Quid latrones quid feræ. Enumerat icõmoda. & erũnas qbus Lucius noster fuit obnoxius fortunæ fulminãtis ĩpulsu. FORtunæ sed uidẽtis. Fortunã cæcã. exoculatãq; & brutã eẽ superius annotauimus: uerũ isis est fortuna uidens: bona: & salutaris: q̃ pmiatrix est bonoꝝ nec malos fouet & extollit sicut facit forruna cæcutiens. Vnde possumus accipere pro fortuna bona isidẽ: quæ græce dicitur αγαθη τυχη cũ illa altera accipiatur pro mala quam græci: κακηι τυχηι malam fortunã uocãt. utriusq; locus est in cælo: Macrobius auctor est in primo saturnalium lunã: quæ dea hic signatur esse tychen. Idest fortunam quia corporum præsul est: quæ fortuitoꝝ uarietate iactantur. DEOS illuminat. Clanculum alludere uidetur ad lunæ splẽdorem: quæ in plenilunio lucidissima nocturnus sol uidetur cuncta collustrãs. potest & symbolicos referri ad numinis maiestatem lucidissimam. HABItu congruentem. sicut indutus es uestem candidam & luminosam ita sume uultum hilariorem. ac sereniorem. habitu autem dixit datiuo casu secundum ueterum consuetudinem. qui senatu uictu aspectu pro senatui uictui aspectui dicebãt: & cætera consimiliter. sup qua re scribũt grãmatici. & caput extat apud Gellium elegãter graphiceq; conscriptũ: & nos iam annotamenta confecimus. INOuanti gradu. Seiunctim lego. ut duæ sint dictiones. In ouanti hoc est gaudibundo & lætanti gradu. ERROrẽ suũ recognoscãt. irreligiosorũ error est. ut aut nõ esse autument denm. aut curã nõ agere rerũ humanarũ: nec miraculum ullum fieri ex diuina prouidentia sed ex naturæ instituto. in quẽ errorẽ lapsus est Oratius scribens: nãq; deos didici securũ agere æuũ. nec si qd miri faciat natura deos id tristes ex alto cæli demittere tecto: Igitur religiosi suum errorem recognoscunt. quãdo euidenti miraculo cõmoniti diuinã maiestatem coguntur confiteri. Diagoras cognominatus est atheos ex eo q̃ negabat deos esse quẽ irreligiositatis merito arcessunt.

PRVdentiæ. Lego prouidentia. ut sit ea quã græci προνοιαν uocant. de qua. M. Tullius in primo de natura deorũ audite non fatidicam stoicorum proneam. quam latine licet prouidentiam dicere.

Prosunt dũ nolũt.

Luna tyche.

diagoras atheos.

Pronoea

DA nomẽ ſanctæ militiæ. Decẽs ex diſciplina militari facta trãſlatio. nãq; ĩ delectu militũ habendo euocabãtur ad dandũ nomẽ. & multi plerũq; nomẽ dare recuſabant. qd' ſæpiſſime leges apud Liuiũ. ubi aũt nomẽ dederãt in militiã ſcribebãtur. & ut inqt Vegetius matriculis inſerti iurabãt p maieſtatẽ ĩperatoris oĩa ſe ſtrenue facturos. q̃ p̃cepiſſet nũq̃ deſerturos militiã. nec mortẽ recuſaturos pro Romana Re Publica. unde & militiæ ſacramẽta dicũtur. igitur ſicut milites dãt nomẽ in militia ſeculari & ſacramẽto aſtringũtur. Ita qui pp militiã religioſam aſcribuntur dãt nomẽ. & adiurati obſequio religionis dedicãtur: duplex. n. militia eſt ſecularis. & cæleſtis. hinc illud eccleſiaſticum. nemo militãs deo negotiis ſecularibus ĩplicabitur. NON olim. Haud ita pridẽ.

da nomen huic ſanctæ militiæ: cuius nõ olim ſacramẽto etiã rogabaris: teq; iam nũc obſequio religionis noſtræ dedica. & miniſterii iugum ſubi uoluntariũ. Nã cũ cœperis deæ ſeruire. tũc magis ſenties fructum tuæ libertatis. Ad iſtum modũ uaticinatus ſacerdos egregius. fatigatos anhelitus trahens conticuit. Exĩn p̃mixtus agmini religioſo procedens comitabar ſacrarium totæ ciuitati notus: ac conſpicuus: digitis hominũ nutibuſq; notabilis. omnes in me populi fabulabantur: hunc omnipotentis hodie deæ numen auguſtũ reformauit ad homines: fœlix hercules: & ſibi beatus: q uitæ ſcilicet præcedentis innocentia: fideq; meruerit: tam præclarum de cælo patrocinium: ut renatus quodam modo ſtatim ſacrorum obſequio deſpũderetur. Inter hæc: & feſtorum uotorum tumultum paulatim progreſſi: iam ripam maris proximamus: atq; ad ipſum illum locum: quo pridie meus ſtabulauerat aſinus: peruenimus. Ibidem ſimulacris rite diſpoſitis: naue m faberrime factam: picturis miris ægyptiorũ circũſeptus

ὑποζύγιον iumentũ. Iuga iũo. Iugũ ſacerdotale.

Subi.

ſubit obediẽtiæ atq; miniſterii. ut obſequẽter miniſtret agatq; quæ cũq; primarius Antiſtes iperauerit: quale ſit hoc iugũ nouerũt religioſi: qui ſæpe ingemiſcũt. & ſecũ taciti muſſitantes optãt ſubire iugũ maritale. tãq̃ id p̃ illo ſit ſuauiſſimũ geſtatuq; facillimũ: cũ illud ſuũ ut ingeſtabile frequenter conẽtur excutere eſt aũt ſubi ipetratiui modi uerbum ut illud Catullianũ: Raſilẽq; ſubi forẽ & apud Claudianũ. primus iuſſa ſubi. uoluntariũ aũt merito dixit: quoniã ultronei. & uolentes nõ coacti debemus iugum ſubire religionis alioqui nũquã quicquã ſalutare ſit a ſacerdote qui inuitus ſacris initiatur. FRVctum libertatis: In hanc ſententiã ait ſeneca eũ maxime libertate frui qui philoſophiæ ſeruiat. FATIgatos anhelitus trahens: itelligimus anhelationes traxiſſe ſacerdotem. nõ tam ex fatigatione loquendi: q̃ ex furore uaticino. & afflatu diuino qui græce dicitur ἐνθουσιασμός. ſic apud poetas ſibyllæ deo plenæ trahũt. anhelitus fatigatos. EXIN. exinde deinde. HVNC omnipotentis: Sermocinatio & confabulatio populi admirãtis: ſubitariam ex aſino in hominem reformationem. idq; miraculum attribuẽtis maieſtati ac numini Iſidis deæ omnipotentis.

Deus oĩpotens

DEAE omnipotentis. Deus dicitur omnipotens faciendo quod uult. nõ patiendo quod non uultq; ſi ei accideret nequaquam eſſet omnipotens: unde propterea quædam non poteſt quia omnipotens eſt: & enim mori & falli nõn põteſt auctor Auguſtinus in. v. de ciuitate dei. AVguſtũ ſanctum & uenerabile. ET tibi beatus. Scribe ſibi beatus: ut uerba tertiæ perſonæ ſint congruentia uel lege ter beatus: ut pro beatiſſimo accipiatur dicimus. n. ter fœlicẽ & ter beatum quẽ intelligi uolumus fœliciſſimũ: beatiſſimũq; a potentia. ſ. & ui numeri ternarii quẽ latini ternionẽ græci triada uocant.

Ternio. Trias.

Ripa. Littus.

RIPAM maris. ἀκυρωσε & ĩproprie uidetur dixiſſe ripam maris. cũ ex obſeruatione grãmatica littus maris ſit ripa uero fluuioꝝ: quod edocẽter expreſſit Ouidius illo uerſu dimidiato: pro ripis littora pulſant. PRIdie ſtabulauerat. littus intelligit & harenæ gremiũ propre cẽchras ubi laſſum corpus cũ adhuc aſinus eẽ refouit & ſomno dulciſſimo quieuit. NAVem faberrime factã: Luna ſupius allo quens luciũ dixit ſacerdotes ſibi dedicaſſe hãc nauẽ die feſto cũ pelagus ſedatis hibernis tẽpeſtatibus iã nauigabile factũ eſſet. uidetur aũt hæc nauis eſſe ſymbolũ nauigationis Deæ Iſidis. nãq; dies certus teſte lactãtio habetur ĩ faſtis: quo iſidis nauigiũ celebratur q̃ res docet nõ tranaſſe illã: ſed nauigaſſe: & ut auctor eſt fulgentius in mythilogis nauigiũ iſidis ægyptus colit. q̃m hoc in loco nauigiũ Iſidis a lucio noſtro luculẽte deſcribitur. Videor facturus operæ p̃ciũ ſi q̃dã annotauero nõ indigna memoratu ad rẽ nauticã ptinẽtia. Dromones naues ſũt frumentariæ a celeritate nauigãdi dictæ quarũ memi nit Caſſiodorus in epiſtolis. emphrata dicũtur nauigia tecta a uerbo græco ἐμφράττω qd' ſignificat obturo occludoq; : e diuerſo aphracta nũcupãt aperta intectaq; nauigia: de quibus. M. T. ĩ epiſtolis ad atticũ. nos rhodiorũ aphractis trãquillitates aucupaturi eramus: corrige mẽdoſum locũ apud eũdẽ in

Iſidis nauigium.

dromões Emphrata. aphracta

eiſdẽ

eisdem epistolis:nã ubi legit acta rhodioꝝ:tu lege aphracta rhodioꝝ:& de hoc nauigii gñe dictum accipe. cõsimiliter apud iurisconsultos titulo de exercitoria actiõe maculosa dictio in sinceritatẽ redigẽda est:& suo nitore illuminãda.sic enim passim legit:q̃dã naues onerariæ:q̃dã ut ipsi dicũt emphate sunt: tu pro emphatæ legito emphractæ.significãt enim naues clausæ undiq; ut docuimus & tectæ. plinius ait tectas naues a tasiis inuentas eẽ:apud Liuiũ cæteros q; historicos tectæ & apertæ naues crebriter noiant:q̃ emphracta & aphracta græcis uocabulis appellãt. VAriegatã:scribe uariegatã.hoc est distinctã exornatãq; uariis picturis. dictio est Apulei prope peculiaris a quo etiã dicit uariegare pro uariare & ornatus uarietate distinguere. FAberrime: politissime perfectissimeq;: idem aliubi faberrimo signaculo dixit pro absolutissimo perfectissimoq;. TEda & ouo & sulphure:in sacris fere oibus priscoꝝ:tres erant istæ purgationes:nã aut teda purgabant & sulphure:aut aqua abluebant aut aere uentilabant:de purgatiõe teda & sulphuris meminit satyrographus illo uersu.cuperent lustrari si qua darent sulphura cum tedis plinius in.xvi.inter arbores q̃ resinã ferunt ponit & tedã:quã flãmis aclumini sacroꝝ etiã gratã eẽ refert idẽ i.xxxv. auctor est sulphur habere in religionibus locũ ad expiandas suffitu domos:Ouidius triplicẽ purgationẽ signat illo uersu.terq; senẽ flma ter aqua.ter sulphure lustrat.ouũ quoq; purgatiõibus usurpari solitũ testes sunt præter reliquos iuuenalis & Ouidius quoꝝ alter sic scribit:nisi se centũ lustrauerit ouis.alter in libris de arte ludens sic canit.& ueniat quæ lustret anus lectũq; locũq; referat & tremula sulpur & oua manu.Lucianus in Dialogo cui titulus est. Κατα πλουσ ητυραννοσ dixit τα εκτωμ καθαρσιωμωα.i.purgationũ oua ostendens oua eẽ lustralia & purgatoria:lego apud Macrobiũ.quod iniciati sacris liberi patris magna ueneratione ouũ colunt mundi simulacrũ uocantes.his adde.ut nihil qd equidẽ memineri prætereã qd scribit .pclus nobilis platonicus.sacerdotes in purificatiõibus uti solitos sulphure atq; asphalto hoc est bitumiue aqua marina aspergentes:quoniã ut ille inquit purificat sulphur propter odoris acumẽ:aqua uero marina ptopter igneã portionẽ. ALuei:nauis alueum intelligit.sic & propertius portabat sanctos alueus ille uiros. CARbasus litteræ:emendo carbasus lintea signant enim uela Nautica:quæ lintea sunt ex carbaso quod genus lini Tenuissimũ est/scribit plinius carbasa primũ in hispania reperta eẽ:mira lini tenuitate:porro in nauigiis sunt maiora uela. sunt & minora alia in proris.alia in puppibus pandunt græci Dolones uocant τα μικρα ιστια.hoc est minuscula nauiũ uela,prout docent suidas & iulius pollux:hoc iccirco transeunter annotaui.ut intelligeres illud Liuianũ.ex.xxxvi.uolumine:dolonibus erectis altum petere interdit.item mox paulo polyxenidas ut uirtute militũ superari se uidit subláris dolonibus effuse fugere intendit. INgestans gestans. ECce litteræ:denotat litteras fuisse in carbaso intextas siue scriptas q̃ indicarent id uotum eẽ prospere nauigationis.& cõmeatus.hoc est itus & reditus fœlicioris: nec mirũ uideri debet si litteris erant uela nautica inscripta.cũ auctores tradant ante usum chartaꝝ uoluminibus linteis fuisse scriptitatũ.unde & Liuius libros linteos frequenter citat. MAlus insurgit:arbor nautica.iurisconsultus titulo de uerboꝝ significatiõe ex sententia labeonis tradit malum nauis eẽ partẽ:quia pleræq; naues sine malo inutiles eẽnt.artemonẽ autẽ magis eẽ additamẽtũ q̃ partẽ nauis:in expositiõe artemõis cecutiens labit acursius qui expõit artemonẽ eẽ gubernaculũ.interpres quoq; canonicæ scripturæ Nicolaus delira nõ minus delirat:qui in actibus apostoloꝝ exponens illud leuata artemõe scdm auræ flatũ trudebant ad littus refert artemonẽ dici uelũ paruũ.ueꝝ a uero deuius aberrat.nãq; artemonẽ ut docet Victruuius in.x.trocleã uocant nostri:quã græci dicunt epagunta.hæc autẽ in nauibus funes ductarii trahunt:& armamenta explicantur:ut merito additamentũ magis q̃ pars nauis eẽ uideat:ait idẽ scriptor machinas id genus tractorias ad onerandas.& exonerandas naues eẽ accõmodatas:fierique his trocleis nauium subductiones. INsigni carchesio:summa pars ueli naualis carchesium nominatur.sicut inferior paterna:media trachelon.a similitudine carchesii nautici dictum est carchesium poculum procerum ansatum.& circa mediam partem compressum:quod plautus scribit in fabula Amphitrione.pateram datam alcumenæ a ioue pro precio concubitus.id pherecides scripsit fuisse aureũ carchesium:Victruuius carchesia uersatilia appellat indicans non tam esse uela in nauibus:q̃ id quod in mali fastigio collocatum circum agitur a quo significatu non abhorret Apuleiana sententia.

CHEnisco:dictio est futilis & illiterata.dignaq; quæ obelo fodiatur. itaq; illa expuncta in eius uicẽ substitue cerucho:dicitur autem nomine græco ceruchos cornutus poniturq; pro cornibus nauali-
bus.quæ in utrunq; ueli latus diffunduntur.de quibus poeta.Cornua uelatarum obuertimus antennaꝝ.quidã ceruchos accipiunt pro cauea illa:quæ in fastigio nauigii sustollitur effigie corniculata.Va-

Locus M.Tullii emaculatus.

Correctũ uerbum. iurisconsultorum.

Variegare.

Purgationes priscorum.

Ouum in purgationibus.

Alueus.

Carbasus

Dolones Locus liuii.

Malus pars nauis.

Artemo. qd apud iurisconsultos.

Carchesium.

Ceruch.

Ceruchi. lerius Flaccus in primo argonauticon. Tēperet ut tremulos zetes fraterq; ceruchos. De ceruchis Lucanus in.x. transtraq; nautaꝝ summiq; arsere ceruchi. itē in.yiii. surget & instabit summis minor ursa ceruchis: in codicibus impressis nō ceruchi legit' sed cheruſci: & cheruſcis: uerū etymō uocabuli exigit ut legas ceruchi & ceruchis: cū cheruſci sint populi germaniæ nihil ad hunc intellectū pertinentes: quibus dā placet in apuleio tueri lectionē uulgarē cheniſco. ut cheniſcus dicat' loculus & uas in puppe nauis. uel q; puppis ipſa eēt ad effigiē cheniſci inflexa intortaq; uocabulo deducto ἀποτησχοιρικοσ. ideſt

Chenix. a chenice. eſt autē chænix græco nomine uaſis ſiuæ menſuræ nomē litteratis ſat notum: qua ſeſtarii quattuor continentur. de quo eſt illud pythagoricum enygma. ſuper chenice nō ſedendū: qua ſignificatur de craſtino cogitandū eē: & ocioſum deſidiam eliminandam. CArina citro limpido: Auctor eſt Diodorus ſeſoſtrē egypti regē feciſſe nauē ex cedro ducenū octoginta cubitorū longitudīe forinſecus bracteis aureis ueſtitam: intus uero de argentatā: quā dono obtulit deo. qui thebis hecatōpylis coliť plinius in.xyi. at in egypto inquit ac ſyria reges inopia abiectis cedro ad claſſes ferunť uſi. De citro & citreis menſis nō pauca plinius noſter ī.xiii. & nos aliubi perſcripſimus. QuAM, pphāi: Vt ſupra diximus religioſus & prophanus frontibus aduerſis opponunť: qui.n. religioni iniciatus nō eſt prophanus noiať. VANnos: uallos ſiue cribra. De uāno. hoc eodē uolumine paulo ſupra diximꝰ

Super chenice non ſedeas.

carina citro lympido perpolita florebat. Tunc cuncti populi tam religioſi: q̄ prophāi uānos onuſtas armatis & huiuſcemodi ſuppliciis certatī congerunt. & inſuper fluctus libant intritū lacte conſectū. dōec muneribꝰ largis: & deuotōibus fauſtis completa nauis. abſoluta ſtrophiis anchoralibus: peculiari ſereno q; flatu pelago redderetur: q̄ poſtq̄ curſus ſpacio proſpectū ſui nobis incertat. ſacrorum geruli. ſumptis rurſum q̄ qſq; detulerant alacres ad phanum reditum capeſſunt: ſimili ritu pompæ decori. At cū ad ipſū iā tēplū peruenimꝰ: ſacerdos maxius: quiq; diuinas effigies progerebāt: & q uenerādis penetralibꝰ pridē fuerāt iniciati: ītra cubiculū deæ r̄cepti: diſponūt rite ſimulacra ſpirātia. tūc ex his unꝰquē cūcti grāmatea dicebāt. pro foribꝰ aſſiſtēs:

aromatis aromatū. AROmatis: aromatibus ſcdm uetex cōſuetudinē: q epigrāmatis, pblematis poematis dicebāt & alia cōſimilia. pro epigrāmatibus. pblematibus poematibus. tāq̄ priſca declinatio foret hoc aromatū aromati/epigrāmatū epigrāmati & cætera ſimiliter: hoc & in ſuperioribus annotatum eſt.

Suppli/cia. SVPpliciis. noīe ſuppliciorū. hoc in loco ſignificant' res ſacrificales. & ſupplicationibus deoꝝ accōmodatæ. & enī ſupplicia dicunť ſupplicationes. ſaluſtius in ſuppliciis deoꝝ magnifici. tradit ſeruius. quia de bonis dānatoꝝ & ſupplicia paſſorum fiebant ſacrificia inde dici ſupplicia pro ſupplicationibus.

Profecta. INſuper fluctꝰ ſupra fluctus libamina proiiciunt. INtritum. profecta ſignare uidetur. ſic enim dicunt exta: quæ in ſacris profecantur. ad inſtar intriti minutatim. intrita catoni prope peculiaris eſt, p emplaſtro quaſi quodam. ad inſitiones. hinc plinius & catonis emplaſtratione loquens ait. iuſſit ita cognomiari. & illa ſua intrita oblini. idem plinius intritam uocat materiam calcis. ab interendo intritum dicitur. & intrita.

Intrita catonis.

Strophia Terentius. Quod tibi intriſti exercendum eſt. ABſoluta ſtrophiis. reſoluta uinculis anchorarum. ſtrophia enim uincula dicuntur dictione græca. στροφιον ſed latinis uſitatiſſima. quia ſtrophia modo, p uinculis modo pro coronis modo pro faſciis. quibus pectora uinciuntur accipiunt ut ſupra diximus. ex eodem fonte concta deriuata. ſuidas docet ſtrophium eſſe στρογγυλον χορδιον ideſt rotundū cingulum & coronam capitis.

Nihil ui/ſu fallaci/us. PROſpectum ſui incertat. hoc eſt incertum facit. & dubium ſcribunt philoſophi. nihil humana acie fallacius eſſe remus integer in aqua fracti ſpeciem reddit. poma per uitrum aſpicientibus multo maiora. ſunt columnarum interualla porticus longiores iungunt: ſolem qui toto orbe terrarum maior eſt acies noſtra pedalem eſſe exiſtimat. ſcribit Macrobius in commentario in ſomnium ſcipionis. aciem noſtram. non excedere ſtadia centum octogīta ad quod ſpaciū: cū uenerit uiſus deficere incipit. & in rotunditatem currendo curuatur. AD phanum: ad deæ templum

Crāma/teus. archigrā/mateus VEnerandis penetralibus: arcanis cerimoniis: quæ in ſanctiore ſacrario recōduntur. SImulacra ſpirantia. homines dicit: qui deorum imaginem repreſentantes ſpirabant: ſupra ait: Dii dignati humāis pedibus incedere. GRAMmatea dicebant. græci. γραμματεα dicunt ſcribam: & archigrammatea principem ſcribarum. Eumenes Cardianus. plutarcho teſte archigrammateus ideſt ſcribarum princeps uocabatur: ſub alexandro magno. Multo autem apud graios honorificentius eſt. q̄ apud romanos ſcribæ nomen. nam apud græeos: ut auctor eſt probus Emylius nemo ad id officium admittitur niſi honeſto loco & fide & induſtria cognita: q; neceſſe eſt eum omnium conſiliorum participem eē. apud romanos uero mercenarii ſcribæ exiſtimabantur: quos & ſcripturarios & librarios uocābāt: qui rationes publicas ſcribunt in tabulis: nunc uulgo cācellarios nominitant: qua dictione utunť & ſcriptores idonei. Flauius uopiſcus de carino imperatore ſcribens inquit præfectum urbi unum ex cancellariis ſuis fecit: quo fœdius nec cogitari potuit aliquid nec dici. Quicūq; natus fuerit oriente hedo

Cancella/rius.

erit scriba & obsequiis magistratuũ deputatus. Mercurius & saturnus in parte horoscopi partiliter cõsti tuti faciũt scribas: sed lãguidos & qui cito deficiãt. In libris regũ auricularius a secreto dicit archigrãma teus: quẽ & lingua uernacula. secretariũ appellitãt: officiũ aũt scribe est ĩter cætera subiicere p̃coni uerba populo recitãda. Olĩ ut auctores ãnotauerũt publius seruilius globulus. Tri. plebis scribã subiicere uerba legis Corneliæ. & p̃conẽ pronũtiare passus nõ est. Tũc ipse Cornelius ĩ tribunatu pro rostris codicẽ recitauit. hic significat Lucius noster scribã ipsum sine p̃conis ministerio p̃fatũ eẽ uota fausta: prout ĩ libro descripserat/ nã descripto & ex libello. recitare dicũtur hi q ãnotata habẽt ĩ libro quæcũq; dicturi sunt: Quod facere solẽt hi/ q ediscẽdi laborẽ perferre non possunt: & memoriæ piculũ uerẽtur. M. Tullius ĩ oratione pro plãtio. auctor ẽ orationẽ dictã esse de scripto propter eius magnitudinẽ. Augustꝰ sermones grauiores ex libello habebat. etiã cũ liuia sua: ne plus minusue loqueretur ex tẽpore. Quĩtilianus ĩ oratore dicit uitiosum eẽ respicere ad libellũ. Suidas ait grãmatea eẽ notariũ & απορρητων idest arcanoꝝ participẽ. est aũt grãmatea accusatiuus græcus cuius rectus est grãmateus. idest. γραμματευσ. ut ορφευσ ορφεα. CAEtu pastophoꝝ. Pastophori dicũtur sacerdotes sacrosancti. græca dictione. quasi thalami feri. hoc est ĩ supplicationibus pallinũ ferẽtes sacerdotale pastophoria dicunt domicilia pastophorũ. idest sacerdotũ: de quibus mẽtionen fieri apud auctores ecclesiasticos potissimũ cõperio. nãq; in libro primo Macabeorũ. scriptum est. & uiderunt sanctificationem desertã & altare prophanatũ. & portas exustas. & pastophoria diruta. Eusebius in. xi. historiæ ecclesiasticæ. extrema tãti ambitus spatia occupant exedræ. & pastophoria: Iosephus ĩ quito belli iudaici uolumine meminit pastophoriorum. Venus epitheto græco pastophoros. quasi thalamifera nominatur. PRINcipi magno senatuiq;. Expressit morem edictorum: ĩ quibus honoris causa. fœlicitatem præfari solemus principi. & senatui & populo. Liuius auctor est morem fuisse argiuorum ut prætores die primo comitiorum uelut honoris causa pronunciarẽt. Iouem Apollinem. & Herculem quibus ut Philippus rex addiiceretur instituerũt. cuius nomen. quia præco aliquando non adiecit fremitus multitudinis ortus & clamor est subiicientiũ philippi nomẽ. Iubentiunq; legitimũ nomẽ usurpare donec cũ ingẽti assensu nomẽ recitatũ est. RITV græciensi. More gercanico. & lingua. λασισ αφεσισ. Interprætamentum grecarum dictionum est populis missio: uerba sunt: quæ græci nostriq; iuxta usurpant: post cuncta celebrata mysteria: ut dicatur missio populis scilicet est uel datur: ut tũc demum omnibus abire fas sit. uis exemplum consimile? proximum habes: nam quotidie in mysteriis nostris solet sacerdos post peracta solemnia dicere. Ite missa est. ita nũc scriba græce dixit. λαοισ αφεσισ: idest populis missio. & ita legendum est: mendosi codices non missio habent sed missis quod repugnant uerbo græco atq; sententiæ: αφετηρια aphetiria græci dicunt carceres. unde equi emittuntur ad cursum græce dicit. θυρα ιππο λρομου/ sunt & apheteria auctore Suida οργαμα πολιορκητικα. idest instrumenta ad urbes expugnandas accõmodata. FOELlciter euenire. Vis uidere quippiam germanum consimileq; moribus institutisq; priscorum? scito in nostra religione idem pollere amen. quod hic fœliciter. nam ut Aquila interpres exprimit: quod nos fideliter possumus dicere/ id apud hebreos significat amen: quod alii fiat transtulerunt: quo significatur ut ea quæ supra sunt uere dicta confirmentur. super ea re: extat breuis epistola diui Hieronymi ad marcellam. scire autem debemus apud hebreos in fine librorum unum ex tribus solere subnecti: ut aut amen scribant: quod fideliter siue fiat significat/ aut sella quod transfertur semper/ aut salon quod exprimit pacem: igitur ut solemus nos completis opusculis ad distinctionem rei alterius subsequentis interponere explicit: aut fœliciter aut aliquid istius modi: ita & hebrei: ut quæ scripta sunt roborentur facere solent: ut dicant amen: aut in sempiternum & scribenda commemorant. ut ponant sella aut transacta fœliciter protestantur pacem in ultimo subnotantes: sic & nunc ex ritu prisco fœliciter populus succlamauit in fine orationis quam de libro scriba pronunciauerat. EXin. Exinde. deinde. VNgue latius. prouerbiale est ex illo plautino digitum transuersum. aut unguem latum excesseris. Verbenas: Verbenæ generali uocabulo sunt omnes herbæ: & frondes quæ festæ ad aras coronandas adhibentur quasi herbenæ dictæ. & ut inquit donatus redimicula sunt ararum. De uerbenis quæ & sanguina dicuntur: de uerbenario legato: quem ad hostes mittebant res raptas repetitum: aliubi plura annotauimus. INDIdem: inde. INTENtus deæ: idest spectans intentis oculis effigiem deæ.

cætu pastophorũ: quod sacrosancti collegii nomẽ ẽ. uelut ĩ cõtionẽ uocato: ĩdidẽ de sublimi suggestu: de libro d littetis fausta uota p̃fatꝰ prĩcipi magno senatuiq; & eqti totoq; romão populo nauticis nauibꝰ. q̃q; sub ĩpio mũdi nr̃atis regũtur: renũciat s̃mõe rituq; græciensi ita λαοισ αφεσισ populis missio. Quã uocẽ fœliciter cũctis euẽire signauit populi clamor ĩsecutꝰ: exĩ gaudio delibuti populares: talos uerbẽas corollas ferẽtes exoculatꝫ uestigiis deæ. q̃ gradibus herebat argẽto formata ad suos discedunt lares: nec tñ sinebat me aĩmꝰ ungue latius ĩdidẽ digredi. sed intẽtus deæ specimẽ pristinos cãus meos recordabar. nec tñ fama uolucris pigra

Auricularius.

Oĩo dicta de scriptio.

Pastophori.

Pastophoria.

Populis missio.

Apheteria.

Amẽ qd.

Verbenæ.

Verbenarius:

PINArum tarditate famam uolaticam pingunt: & pinnatam qua nihil uelocius: quã poetæ elegan/ ter graphiceq; depingũt. & imprimis noster maro qui eam pedibus celerem. & pernicibus alis esse me morat: cui quot sunt corpore plumæ: tot uigiles oculi subter: Tertullianus ĩ apologetico. Cur malum inquit fama: quia uelox an quia plurimum mẽdax. serpit hæc intraduces linguarum & aurium: Con/ tra symachus uera ĩquit res est famam esse uelocem: sed dissentio a mantuano: q̃ eam putat ĩ malis de/ bere numerari. nam quid hac præclarius: cum letis nunciis rigat aures & mentem bonorum. ADO rabile: Adoratione ueneratioeq; dignissimũ. Vernulæ: seruuli. Do mestici. NExu sanguinis: Cõsan guineos necessariosq; significat.

Cur ma/ lum.

LVctu deposito. luctũ deponere ꝓprie ẽ squalorẽ uestis nigræ lugu brẽ exuere: & oẽ meroris ĩdicium deponere ut sæpe diximus. VA/ riæ munerabundi: Cũ uariis mu nerib⁹ ueniẽtes: Munerabũd⁹. ñ si/ milis donãti. sed donãs & mune/ ra dãs significatur. REducẽ cõspe ctũ: Signate locut⁹. nã redux, ꝓprie is dicit⁹. qui ex ĩsperato piculo eua/ dẽs reducitur ad suos. DEspe/ rata facie. Desperauerat Lucius se deiceps unq̃ uisurũ quẽpiã suorũ. unde gaudiũ tanto maius efficie/ batur quãto erat ĩd ĩsperatius. & ꝑ ter expectatõem. OBlatões. Mu nera q̃ illi ultro obtulerãt seruatur & hic mos hodieq; : ut necessarii offerãt munera reducibus. AEq boniq; facio. In bonã ptẽ accipio ꝓuerbiale ẽ: de quo ĩ primo cõmẽ tario: & hæc honesta locutio. Ad cultũ sumptũq; : denotat ñ solũ ne cessaria ĩ sumptũ deportata esse a necessariis: sed ea quoq; q̃ ad cultũ splẽdidiorẽ ptinerẽt large sũminis/ trata. AFfatis singulis: allocutis passiua significatiõe posuit ut Vir/ gili⁹ cursusq; dabit uenerata sacer/ dos. PRIstinis. prioribus: q̃s sub Asinali forma exãclauerã. INtra conseptũ tẽpli: noie cõsepti: significat totũ illd̃ sepimẽtũ. & ãbitũ: quo una cũ tẽplo ædes quoq; sepiebãt græci pibolõ appellãt. LArẽ tẽporariũ domiciliũ ad tẽpus: nõ ppetuũ, sic faciũt q̃ icõducto habitãt. IN/ diuiduus: adherescẽs. & ut mox ait ĩsepabilis. VIsu deæ ieiuna. Inanis & uacua. Iuuenalis en animã & mẽtẽ cũ qua dii nocte locũtur. sic Socrates sæpenumero a demone suo regebat⁹: cuius monitis sedulo obediebat cuius. uocẽ aurib⁹ sæpenumero usurpabat. Cui & forma demonis uisitata sæpe ẽ: pythago/ rici mirabant⁹ siqs sẽ denegaret unq̃ uidisse demonẽ. Itaq; cũ nihil deo similius sit & gratius q̃ uir aĩo p fecte bonus credibile ẽ eũ monitu dei & uisu instrui posse. & pfrui q bonitate fiet deo ꝓximus gratissi musq;. INsciati. religioni & mysteriis dedicari: De iniciis q̃ sũt sacra deoꝝ diximus supra. q̃ a Tertullia no iniciationes appellãt⁹ cũ ait: cũ ẽt sẽp ipie iniciatiões arceãt, pphanos: & arbritris caueat⁹. REligiosa/ formidie. Laudabilis ẽ illa formido & uerecũda: quã reb⁹ religiosis adhibemus Socrates ĩ Cratillo de/ os iqt iã mittam⁹ p deos obsecro: nã de his diserere uereor: & ut Aristoteles ac Seneca ꝑcipiũt. nũq̃ nos uerecũdiores eẽ decet q̃ cũ de diis agit⁹: neqd temere neqd ĩpudẽter. neqd iscitẽter ĩ religiosis reb⁹ audea m⁹. ide ẽt fit. ut itrem⁹ tẽpla cõpositi: ut ad sacrificiũ accessuri uultũ sũmittamus. oĩ argumẽto modestiæ fũgẽtes. Percũctauerã. iterrogauerã: secũdũ actiuã formã ex priscoꝝ cõsuetudie dixit pcõtauerã: qd⁹ nos pcũctat⁹ fuerã. sic recordauit dixit q̃drigarius: ꝑstolat turpilli⁹. ꝑliãt Ennius: sic & neuius pcũctare actie, p tulit scribẽs si pcũctasse: malũ hoc me pterisset. CAstimonioꝝ: de castimoniis ãte dictũ ẽ qb⁹ ĩprimis sa cerdotis uita dẽt eẽ uallata cũ ppetuũ & q̃si peculiare epithetõ sacerdotũ sit ut castĩ nominẽt⁹: ut sint fru galissimi abstinẽtissimiq;. Didicerat pcũctãdo Lucius noster. q̃ta castimonia: q̃taq; circũspiciẽtia & sãcti tudine uiuendũ esset homini religioso: & sacraria religionis ingredienti: proinde rẽ procrastinabat.

Munera/ bundus.

Peribol⁹.

Videre demonẽ boni est.

Iniciatio/ nes.

Verecun de d deo loquẽdũ.

Percũcto

Præstolo

Prælio.

pinnarũ tarditate cessauerat: sed protinus ĩ patria: deæ prouidẽtis adorabile beneficium: meãq; ipsius fortu/ nam memorabilem narrauerat passim cõfestim deniq; familiares ac Vernulæ quiq; mihi proximo nexu san guinis coherebant: luctu deposito: quẽ de meæ mortis falso nũcio susceperãt: repentino lætati gaudio. uarie quisq; munerabũdi: ad meũ festinãt ilico diurnum: re ducẽq; ab ĩferis cõspectũ: quo rum desperata ipse etiam facie recreatus, oblationes honestas: æqui boniq; facio. quippe cum mihi familiares: quoad cultũ sumptumq; largiter succederet: deferre perspicuæ curassent. affatis itaque ex officio singulis, narratisq; meis pristinis erũ nis: & præsentibus gaudiis, me rursum ad deæ gratissi mum mihi refero conspectum: ædibusque conductis: intra conspectum templi larem tẽporarium mihi con stituo: deæ misteriis adhuc priuatis appositus. contu/ berniisq; sacerdotum indiuiduus: & numinis magni cultor insepabilis. Nec fuit nox una: uel quies aliqua uisu deæ monituq; ieiuna: sed crebris ĩperiis sacris su is meam dudum destinatum: nunc saltem censebat ini ciari. At ego q̃q̃ cupienti uoluntate præditus: tamen re ligiosa formidine renitebar: quod enim sedulo percõ taueram difficile religionis obsequium: & castimo/ niorum abstinentiam satis arduam. cautoq; circunspe ctu uitam quæ multis casibus subiacet esse uenien/ dam. hæc idem tidem mecũ reputãs: nescio quomodo:

Quãq festinans differebã. Diuus Augustinus libro. viii confessionũ. hoc idem de se ipso scribẽs ait: qp scilicet cũ seruire deo dispositisset tũ procrastinabat de die i diẽ differebat dicẽs modo ecce modo/ sine paululum: sed mõ & mõ nõ habebat modũ: & sine paululũ in longũ ibat. duæ inqt uolũtates aĩum meum discerpebãt: fiebatq; rixa interior animi: ut nec plene uellet: nec plene nollet. VIsus est mihi. Scili cet i somniis. SVMmus sacerdos. Græcis uocabulis dicitur archiiereus protomystes Archimãdrita. PARtes illas. Sicut partes obsonio; de mẽsa mitti solẽt amicissimis. Ita uidebatur dormienti Lucio

Mõ non habebat modum

q̃q festinãs differrebã. Nocte quadã plenũ gremiũ suũ uisus est mihi summus sacerdos offerre. At requirenti quid utiq; istud. respõdisse: partes illas de thessalia mihi missas. seruũ etiam meũ ĩdidem superuenisse. nomine candidũ. hanc experrectus imaginẽ: diu diuq; apud cogitatiões meas reuoluebã: quid rei portẽderet: pterrim cũ nullum unq̃ habuisse me seruũ isto nomine nũcupatum certus essem: ut tamen sese psagiũ somni porrigeret. lucrum certum modis oĩbus significari partium oblatione credebam. sic anxius & in prouẽtũ prosperiorem attonitus: templi matutinas aperti ones operiebar. Ac dũ ualuis candentibus reductis in diuersum deæ uenerabilẽ conspectũ appcamur. & per dispositas aras circũiens sacerdos rẽ diuinã procurat: supplicamẽtis sollẽnibus: de penetrali fonte petitũ spõdeon libat. rebus iã rite cõsumatis. ĩchoatæ lucis salutatiõib9 religiosi primã nũciãtes horã pstrepũt. Et ecce supueniũt d pria quos ibi reliq̃ rã famuli. cũ me fotq; malis ĩcapistrasset erroribꝰ: cognitis. f. famlis meis: necnõ & equũ qº qꝫ illũ meũ reducẽtibꝰ quẽ diuerse distractũ:

sũmus sacerdos offerre plenũ gremiũ & partes effũdere. quod significabat uẽturos famulos de patria cũ muneribus largioribus. INdidẽ. Inde ex thessalia. NOmie candidũ. Somnia plerũq; ut oracula flexuosa sunt. & ãbigua. sicut nũc somniat Lucio ad se uenire seruũ nomine cãdidũ: quo portẽdebat equũ colore candidũ de thessalia supuẽturũ. quẽ illic i hospitio milonis habuerat. ISto nomine. Scilicet cãdidi. candidũ aũt nomẽ esse uiri propriũ & recẽs & uetustũ nemo ificiatur. PATRIũ oblatiõe. Corrige partiũ oblatione. nã ex illa oblatiõe partiũ quas pleno gremio uisus erat sacerdos offerre cõiectabat lucrũ certũ indubitãter significari. OPEriebar. Expectabã. ut tẽplũ isidis matutĩo apetiret

CANdẽtibus. Splendẽtibus lucẽtibus. REductis in diuersum. Valuæ i diuersum reducunt. qñ patefiũt. & i diuersas partes reuoluuntur. PEtitũ spondeõ: Libat: greci spondeon. i. σπορδειον uocant calicẽ & poculũ libatoriũ

Spõdiõ.

atq; sacrificale. spondeus pes est metricus cunctis notus. qui constat ex duabus syllabis longis dictus παρα τηρσπορδην quia in sacrificiis libãtes eo utebantur/ græci enim σπορδην libamina appellãt Numa Pompilius hunc pedem pontificium nominauit. cum spondeo melo hoc est cãtu patrios placaret indigetes. præterea thure incensis altaribus tibicẽ spõdalion canere iubebatur: ut duabus longis melodiis quasi duplicibus & iugibus uocibus prospera deorũ uoluntas firmaretur. Sensus est: sacerdos de sacrario penitiore calicẽ libatorium exprõpsit eoq; libauit: & ita legere malo: ut spõdeon sit casus accusatiuus accipiasq; pro uase q̃ qp spondeo legatur septimo casu. & accipiatur pro pede & carmine sacrificali. Suidas tradit σπορδεια ειμαι αγγειαι εν οις σπενδοσι. ideſt spõdea esse uasa ĩ quibus sacrificãt. CONsumatis: Peractis. LVcijs salutationibus: Adorationibus matuinis incipientibus:

Spõdeus põtificꝰ.

Salutatiõnes. adorationes.

namq; salutationes dicuntur uenerariones deorum: & adorationes: & salutare deos ẽ uenerati & adorare: Terentius in phormione at ego deos penates hic salutatum domum deuortor: exponit Donatus salutatum adoratum: quod est primum post redditam præcẽ: hoc idem tradit Seruius. in xii. commentario: martialis cõpressis natibus Iouẽ salutat Plautus i curguliõe. Quis hic est q operto capite eſ culapiũ salutat. Victruuius. i quarto de architectura pcipit si circũ uias publicas erũt edificia deoꝝ. ut ita cõstituãtur uti ptereũtes possint aspicere & iconspectu salutationes facere. hoc est ut docuimus deos adorare & uenerari/ nõ ielegãter & nos quãdo imus auditũ diuina mysteria dicere possemus. nos facere salutationẽ & deũ salutare. PRImã horã: Sic & nostri sacerdotes primã. tertiam. sextã nonam horas habẽt sacrificiis legitimas: & deputatas/ si curiose itrospexeris nouissimũ hoc uolumen Apuleianũ haud dubie cognosces pleraq; oĩa istituta nostræ religionis sumpta esse Trãslataq;: ex cerimõia ethnicoꝝ. ET ecce. Sæpe annotauimus apud Virgilium. & M. Tullium qp hæc particula aliquod malum repentinum ĩsperatumq; significat. hic uero & aliubi sæpe improuisum bonum denotat. FOtis. Ancilla milonis. cuius amore captus dum uult fieri bubo demutatus est in asinum. quod habunde i primis uoluminibus explicatur. INCApistrasset. Illigasset: illaqueasset irretisset: a capistro formatũ uerbum. oportet inquit Plinius araturos boues fiscellis capistrari ne gremium tenera pcerpãt. ubi fiscellæ significantur uincula illa ex funiculis texta/ qbus ora boum uinciuntur inter arãdum. Cato quoq; fiscellas in hoc significatu nominat. DISTRActum. i. pluribus diuenditũ. & diuersos dños sortitũ.

Ecce.

Incapistrare

Fiscellis capistrare.

NOtæ dorſualis. Deſignat equũ: notã ſiue maculã in dorſo habuiſſe: qua fiebat cognibilior. ſic bucæphalas Alexãdri magni impſſum habuit armo taurini capitis inſigne. ſic & cæſaris dictatoris equus pedes priores ſimiles humanis pedibus habuiſſe ꝓditur: a dorſo dorſualis nota dicta. Solinus aculeate ſunt inqt delphini ſpinæ dorſuales: dorſualia quoq; dicũtur opimenta iumẽtoria Iulius capitolinus in gallienis ꝓceſſerũt & altriſecus cẽteni albi boues cornibus auro iugatis. & dorſualibꝰ ſericis diſcoloribꝰ ꝓfulgẽtes. REcuperauerãt. Titulo de rei uẽdicatione docẽt copioſiſſime Iuriſconſulti. non ſolũ ſingulas res ſed & gregem poſſe uẽdicari. Quod & de armẽto. & de eqtio cæteriſq; quæ gregatim habentur dicẽdũ ẽ: & ut inquit Vlpianus ubi ꝓbaui rẽ meã eſſe neceſſe habebit poſſeſſor reſtituere qui nõ obiecit aliquam exceptiõem. LVcro ſæpollicitationis. lucroſa pollicitatio refertur ad ptiũ oblationẽ: quas in ſomnis offerri uiderat a ſacerdote qbus congruebant ſerui de patria uenientes cũ pecuniis: ſicut ſeruo nomine candido mire cõgruebat equꝰ colore cãdidus. IDEM. Dicinde. FVtura. Lego futuri ſpes inquit boni futuri fulciebatur ꝓſentibus beneficiis. quaſi pignerata.

Dorſualia.

Vẽdicatio gregis.

INDIes. Quotidie magis. CVpido gliſcebat. Creſcebat dſideriũ FAmoſus. Attende famoſum in bonã partem & cum laude dici: cũ frequentius famoſus dicatur in infamis. cõſimiliter Firmicus Maternus in ſecũdo famoſos oratores appellat famigeratos & inclytos. Plinius quoq; in epiſtolis famoſam cauſam dixit clarã. & illuſtrẽ intelligi uolens. illud uero Satyrici poetæ famoſos eqtũ cũ dictatore magiſtros: legere cõſueui fumoſos ut ad imagines fumoſas referaꝫ: Iuxta illud Senece. non facit nobilẽ atriũ plenũ fumoſis imaginibus. Subſcriptor quoq; accedit. M. Tullius q in piſonẽ ſcribens inquit obrepſiſti ad honores errore hominũ. Fumoſæ cõmendatione fumoſarũ imaginum. quaꝫ ſimile habes nihil ꝓter colorem. Vſitatiſſimum aũt eſt & magis ꝓprium. ut piratæ lenones gladiatores famoſi dicãtur. hoc ẽ infames & uitæ turpitudie notatiſſimi. IMmaturis deſideriis. Ex quotidiano negotio ducta ſentẽtia. quotidie. n. uidemus parẽtes ire obuiã deſideriis filioꝝ ꝓpropis quadã modificatione. ut moneãt qdã melius fieri ſi differantur. q̃ ſi ſtatim peragantur. ſic latinus Virgilianus cohibet turnum ferocientem. NAM & diem. hæc dicebãtur a primario ſacerdote. ad leniẽdum Apuleii deſiderium: quem ut pote feſtinantem omnis dilatio & mora torquebat. VTRANque culpã uitare. Videlicet ne nimis auidus feſtinarem: & ne uocatus nimis contumaciter remorarer. Quãquam Corrige quẽquã. NOxã lætalẽ. Implicata phraſis hoc itellectu nullus ẽ ſacerdotũ tã temerarius tã perditæ mentis: ut audeat ſine iuſſu deæ ſubire miniſteriũ ſacerdotale. & periculũ mortiferꝝ irato numine contraheret: qui. n. non iubente domina uellet ſacra tractare. ille ſacrilegium committeret & noxam hoc eſt culpam exitialẽ contraheret. & ex culpa ſuppliciũ. IN deæ manu. Vt ante dictũ ẽ: hæc eadẽ dea eſt Regina manium. quæ inferorũ deplorata ſilentia nutribus diſpenſat. TRAditionẽ. Quãdo quiſpiam traditur i tutelã deæ. & obſeqo religiõis deſtinaꝫ: ea traditio fit quædã quaſi uolũtaria mors: dũ. ſ. a uita ꝓphana trãſitur ad religioſam: ut tũc hõ renaſci uideaꝫ. ſalute data numinis ꝓſidio. uel hoc dicit Sacerdotes eligi ab ipſo deæ numine eos: qui iam hãc uitam pegerunt ſuntq; inconfinio uitæ ac mortis conſtituti: & ita tunc quodã modo renaſci uidẽtur: & ſalute ꝓcario data ꝓfrui. LVcis lumĩe. Lego limine ſic Virgilius ifantũq; animæ flẽtes in limine primo. Quis qbus. POſt ſunt. corrige poſſint.

Famoſus laude.

Locus Iuuenalis.

Fumoſæ imagines.

notæ dorſualis cognitione recuperauerũt. Quare ſollertiã ſomni tũ mirabar: uel maxie q; ꝓter cõgruẽtiã lucroſæ pollicitatõis: argumẽto ſerui cãdidi: equũ mihi reddidiſſet colore candidũ. Quo facto idẽ ſollicitus. ſedulũ colẽdi freq̃ntabã miniſteriũ. ſpe futura bñficiis ꝓſẽtibꝰ pignerata. Nec minus ĩ dies mihi magis magiſq; accipiendoꝝ ſacroꝝ cupido gliſebat. ſummiſq; ꝓcibus primariũ ſacerdotẽ ſæpiſſime cõuenerã: petens ut me noctis ſacræ tãdẽ arcanis iniciaret. At ille: uir alioquin grauis: & ſobriæ religiõis. obſeruatõe famoſus: clemẽter accomiter. & ut ſolent parẽtes. ĩmaturis liberoꝝ deſideriis modificari: meã differẽs inſtãtiã ſpei melioris ſolatiis: alioqn anxiũ mihi permulcebat animũ. Nã & diẽ quo qſq; poſſit iniciari: deæ nutu demõſtrari. & ſacerdotẽ q ſacra debeat miniſtrare eiuſdẽ prouidẽtia deligi. ſumptus ẽt cerimoniis neceſſarios: ſimili ꝓcepto deſtinari. Quæ cũcta noſ quoq; obſeruabili patiẽtia ſuſtinere auiditati contumaciæq; ſũmæ cauere: & utrãq; culpã uitare. Acneq; uocatꝰ morari: necnõ iuſſus feſtinare deberẽ: nec tñ eẽ q̃nq̃ de ſuo numero tã ꝓdite mentis. uel ĩmo deſtinatæ mortis: q nõ ſibi quoq; ſeorſũ iubẽte dña: temerariũ atq; ſacrilegum audeat miniſteriũ ſubire: noxãq; lætalẽ cõtrahere. Nã & inferũ clauſtra: & ſalutis tutelã ĩ deæ manu poſita. ipſamq; traditionẽ ad inſtar uolũtariæ mortis: & ꝓcariæ ſalutis celebrari. quippe cũ trãſactis uitæ ꝓpibus iã i ipſo finitæ lucis limĩe cõſtitutos. quis tamẽ tuto poſſint magna religiõis

COMmitti

COMmitti silentia: Sæpe diximus nulla re magis mysteria cõmendari q̃ silentio. hinc Tertullianus. omnibus inquit mysteriis silentii fides adhibetur samothracia & eleusina reticentur. ELIcere. Legẽdũ est eligere. & est ordo ac sensus: numẽ deæ soleat eligere cõstitutos in ipo lucis finitæ limine. ERGO igitur. supra dictũ. ꝙ ueteres particulas has multiplicabãt. & est archaismos figura. NVNcupatũ. Nominatũ dedicatũ promissum. nũcupata pecunia dicitur nominata. certa nominibus propriis pronunciata: Itẽ uota nũcupata dicũtur q̃ magistratus. cũ in prouinciã proficiscũtur faciunt. Santra ait nũcupata significare q̃ promissa testificata recepta sint. CIbis prophanis ac nefariis tẽperare. Cum uita clericoꝝ discreta eẽ debeat a uita laicorum. ut thelesphorus ĩquit: merito sacerdotes & candidati religionis abstinere debẽt a cibis prophanorũ. hoc ẽ. eorũ. qui religiosi nõ sunt: apud ethnicos costũ nõ gustabãt sacerdotes isidis & cybeles. esus carnium & uini potus specialiter ĩterdicitur sacerdotibus: de quo paulo mox dicemus copiosius. nefarii aũt cibi dicuntur: quibus sacerdoti nephas est uesci. Nefarios. M. Varro & Nõius sceleratos dici interpretãtur tãq̃ ne fare quidẽ uti debeãt: Vnde qui indigni sũt qui uiuãt nefarii uocãtur: Pedianus Asconius. nefandũ inquit ẽ non fandũ. Nefariũ qd' sacra polluit. farre pio solita celebrari. Ergo nefarii sacrilegi dñr. qui sacra polluũt. AD arcana peruadere: Nihil sic acumẽ mẽtis operatur. q̃ frugalitas in esu. & sobrietas ĩ potu. Apollonius tyaneus potu aquæ dicebat ingeniũ uegetari. fieriq; purgatius atq; diuinius: ut merito sobriosus atq; abstemius facilius posse uideatur aspirare ad religionis arcana noscẽda, q̃ helluonibus. uinolentisq; nõ patẽt: quorũ mẽtes quibusdã quasi adipibus inuolutæ curuantur in terrã. neq; cælestia suspicere possunt. INtẽtis. lego intẽtus. PRObabili taciturnitate: Silentio religioso. Qui sacris iniciãtur ĩprimis loquitari dediscũt. tacere cõdiscũt. & pythagorica taciturnitate sese religioni idoneos approbare. Orpheus ab his quos iniciabat exegit ne prophanis auribus religionis secreta ꝓderentur. Quot dies. Quotidie. & ut ueteres dicebãt quot diebus pro singulis diebus: sicut dicit' quot annis: quot mẽsibus. OBIbã: adhibã peragebã. PROlatione: Dilatione procrastinatione. COMpeteret. quasi dicas compotem faceret. SVPPLIcamentis. Nomine supplicamentorum. non tam supplicationes & cerimonias intelligere uidetur. q̃ apparatum necessarium ad cerimonias. & religionem auspicandam. IPSVM mithram decernit. Non temere mithram sacerdotem appellat. sed mystico intellectu. alludens uidelicet scite & callenter ad nomen solis. qui serapis & osiris est quem mithram persæ appellant: Strabo in. xv. persæ inquit cælum Iouem putant. colunt solem quem mithram uocant. Item lunam & uenerem. & ignem. & tellurem. & uentos. & aquam de hoc intellexit Papinius in primo thebaidos illo uersu. indignata sequi torquentem cornua mithram. ubi lutatius interpres inquit sol apud achamenios titan. apud assyrios osiris. apud persas ubi in antro coitur mithra uocatur. hostanes quoque refert solem proprio nomine mithram dici. persarum mos est ut per mithram idest solem iurent: sic apud Plutarchum artoxerses iurat. μητον μιθραν. idest per solem. Suidas inquit μιθραν μομιζουσιν οι περσαι ειναι τον ηλιον και τουτω θυουσι πολλασ θυσιασ. i. persæ autumant mithram esse solem, cui multas hostias sacrificãt: hinc mithriaca sacra dicuntur osiridis siue solis sacrificia. de quibus helius lampridius ĩ uita cõmodi sic scribit. Sacra mithriaca homicidio uero polluit. cũ illic aliquid ad speciem timoris. uel dici uel fingi soleat. scitissime igitur mithrã Lucius appellat sacerdotẽ primarium. quasi solis lunæq; antistitem, quorũ deorũ numina & sacra ĩter se cognata sunt & cõmunia: Mithrax persarũ gẽma est cõtra solem uarie refulgens. STELlarũ consortio. Consimile est illud Persianum. Nescio quod certe est. quod me tibi temperat astrum. nec absimile illud Oratianum. utrunq; nostrum incredibili modo consentit astrum. Quis. Quibus

cõmitti silentia: numẽ deæ soleat elicere: & sua prouidẽtia quodã modo renatos: ad nouæ reponere rursus salutis curricula. Ergo igitur me quoq; oportere cæleste sustinere p̃ceptũ. q̃q̃ perspicua euidentiq; magni numinis dignatione. iã dudũ fœlicis ministerio nũcupatum destinatũq;: nec secus q̃ cultores cæteri: cibis prophanis ac nefariis iã nũc tẽperare: quo rectius ad arcana purissimæ religionis secreta peruaderẽ. Dixerat sacerdos: nec ĩpatiẽtia corrũpebatur obsequiũ meũ. sed intentus miti quiete & probabili taciturnitate: sedulũ quot dies obibã culture sacrorũ ministeriũ. nec me fefellit: nec longi tẽporis prolatione cruciauit potentis deæ benignitas salutaris. Sed noctie obscuræ nõ obscuris ĩperiis euidẽter monuit: aduenisse diem mihi semp optabilẽ: quo me maximi uoti cõpeteret. quãtoq; sumptu deberẽ procurare supplicamẽtis ipsũque mithrã illum suũ sacerdotẽ præcipuũ: diuino quodam stellarum consortio ut aiebat mihi coniunctum sacroꝝ ministrum decernit. quis & cæteris beniuolis præceptis

Nũcupata uota.

Nefarius

Quot diebus.

Quot mẽsibus.

Mithra sol.

Mithriaca sacra.

Mithrax gemma.

Sūmatis infimatis

SVMmatis deæ: Præpotentis isidis: dicimus summates summæ conditionis & potentiæ infimates infimo loco natos. Plautus in sticho summates uiri summi accumbent: ego infimatis infimus.

RECREAtus animi. Pro animo. sic ueteres loquebantur: ut supra dictum est. sic & Flaccus in argonauticis tandem animi incertum dixit. & Terentius falsus animi pro animo. ut exponit Donatus scribens esse antiptosin ueterum. ut casus pro casu ponatur. CONtendo. Pergo. COMmodum prodeuntem. Tunc tunc. eo ipso tempore. ut sæpe iam dictum est. CONTINVAtus. Subsequens. O Luci. Verba summi sacerdotis ad Luciū Apuleium: quibus eum fœlicem appellat. tanquam ipsi deæ gratum. a qua dignus iudicatur religionis obsequio. AVGVstum. Venerabile. & sacrosanctum. DEAE multinominis. Supra explicatū est deam hanc merito multinominem dici. quam totus uenerator orbis nominibus uariis.

summatis deæ recreatus animi: nec dum satis luce luci da discussa quiete. protinus ad receptaculum sacerdotis contendo: atque eum cubiculo suo cōmodum prodeuntem continuatus saluto. solito constantius destinaueram iam uel ut debitum sacris obsequium flagitare. At ille statim ut me conspexit: prior. O Luci inquit te fœlicem: te beatum: quem propitia uoluntate numen augustum tanto pere dignatur. Et quid inquit iam nunc stas ociosus: atque ipsum demoraris. Adest tibi dies uotis assiduis exoptatus: quo deæ multinominis diuinis imperiis per istas meas manus piissimis sacrorū arcanis insinueris. & iniecta dextera senex comissimus: ducit me protinꝰ: ad ipsas fores ędis amplissimæ. rituq; solemni apertionis celebrato ministerio. ac matutino peracto sacrificio: de optis adyti profert quosdā libros litteris ignorabilibus prænotatos partim figuris huiuscemodi animaliū: concepti sermonis

An piissimus latine dicit.

PIISSImis. Si credimus. M. Tullio piissimus latinum nomē non est carpenti. M. Antonium. tāquam parum latine locutum. qui piissimum hominem dixerat / uerba Ciceronis ex. xiii. Antoniana hæc sunt: tu porro ne pios quidem sed piissimos quæris & quod uerbū omnino nullum in latina lingua est. id propter tuam diuinam pietatem nouum inducis: Verum posterior scriptorum ætas latinitate donauit id uocabulū / quibus dictio hæc usitatissima. pientissimum quoque idonei Auctores usurpant. INSInueris: Quasi per insinuationem inseratis admittarisque. COMISSImus. Suauissimus facillimus affabilissimus. APERtionis ministerio: Hodieque nostri sacerdotes ritu quodam solemni & uerbis religiosis aperiunt templi fores matutinumque officium peragunt in ecclesia. DE operis adyti. Adyta sunt sacraria intemplis: ad quæ nullus nisi sacerdos summus accedit. Vnde ex græca interpretatione nomen namque

Adyta.

α / μοριον στερητικον. id est particula priuatiua est & δυω ingredior Virgilius æternumque adytis

Santa sanctorꝫ.

effert penetralibus ignem: Tale erat hierosolymis in templo sacrarium sanctitatis: quod sancta sanctorum uocant: quo solus semel in anno princeps sacerdotum solebat intrare: non sine sanguine: quem pro se offerret. & populi delicto: Vt refert egesippus libro quinto & ut auctor est Iosephus intima templi pars inaccessa & inuiolata. & inuisibilis omnibus habebatur sanctique sanctum uocabatur. Olim Pompeius magnus sancta sanctorum. non ut uenerator sed ut prophanator intrauit. Refert Liuius habita de bacchanalibus quæstione senatum decreuisse ne qua sacra in operto fierent.

optanea Secluſa.

opertanea sacra ut iam diximus / appellant quæ in operto fiunt. secluſa quoque dicebantur: quæ græci mysteria appellant. PARTIM huiuscemodi animalium. Religiosa ægyptiorum uolumina designat: Quæ ex charta hieratica. id est sacrata conficiebantur. In his litteras ignorabiles perscribebant

Litteræ ægyptiorū sacræ. Hieroglyphicæ. Vultur natura. Apis rex. Annus draco. Accipiter res cito facta.

notis uolucrum ferarum aliarumque rerum prænotatas: quas sacras uocant: quas Marcellinus Manetho crobius cæteri hieroglyphicas nominari tradunt: quibus & obeliscos insculptos habebant: hinc illud Plinianum ex. xxxvi. ubi de obeliscis mentio. & enim sculpturæ illæ effigiesque quas uidemus ægyptiæ sunt litteræ. De his litteris: quæ singulæ singulis nominibus seruiebant: & non nunquam significabant integros sensus. Cor. Tacitus sic scribit primi per figuras animalium ægyptii sensus mentis effingebant: & antiquissima monumenta memoriæ humanæ impressa saxis cernuntur: & litterarum semet inuentores perhibent. hoc idem Lucanus eleganter expressit his uersibus. Nouerat & saxis tantum uolucresque feræq; sculptaque seruabant magicas animalia linguas. Vt autem tota res planius liquescat subiicienda sunt ex celeberrimis auctoribus exempla: qui tradunt per uulturem in litteris ægyptiorum sacris & consequenter ignorabilibus naturæ uocabulum significari: quia mares nullos posse inter has alites inueniri rationes memorant physicæ. per figuram apis mella conficientis designatur rex imperans cum iucunditate. Annus indicatur picto dracone caudam suam mordente. quia in se uertit. Idem scribunt accipitrem Denotantes rem cito factam. quoniam accipiter sit

inter aues uelocissimus crocodilus malum significat multaq; consimilia ne infinitus sim Annotata reperio quibus nunc libros ad cerimoniarum arcana pertinentes prænotatos fuisse tradit: ne scilicet a prophanis talia nosci possent. COMpendiosa uerba. Verba compendiosa & litteræ dicuntur quibus singulariis integri sensus significantur. INDIdem. Ex libris illis: quorum lectio erat impenetrabilis. & imperuia curiositati eorum: qui non forent iniciati illis enim solis erant cognobilia. CAPolatim condensis apicibus. Figuras exprimit ieraticarum litterarum quæ instar capolorum colligatæ iplicatæq; ita erāt. ut coriositas irreligiosorum talem lectionem assequi nequiret. Cheremō philosophus scripsit hieroglyphica ad huc Romæ cōsimiles litteræ uisuntur in minore obelisco & aliæ q̄dā iuxta pantheon Agrippæ: capolatim aūt aduerbium ē: quod significat implicate & connexe: ductū a capolis uitigineis: Nam ut docet. M. Varro colliculus uiteus itortus. ut cincinnus a capiēdo capolus est dictus: qui se erigit ad locum capiendū: & uites impllcat uulgo hodieq; tales capoli nominantur. AD usum teletæ. Teleta græco nomine dicitur consecratio expiatio sacrificium Augustinus in quarto de ciuitate dei tradit græcos teletas ac mysteria taciturnitate parietibusq; clausisse eiusdē ex uolumine decimo uerba hæc sunt. hāc enī dicit p quasdā cōsecrationes theurgicas. quas teletas uocāt idoneā fieri. Apud Platonē in secundo de re publica legimus libros circūferri musei & orphei secūdū quos sacra celebrāt persuadentes nō priuatis solū uerū etiā ciuitatibus solutiones & purgationes scelerū per sacrificia cū ludorū oblectamentis fieri. & uiuentibus & defunctis: quas teletas. i. expiationes uocāt: quæ nos ab illis. quæ illis mala sunt liberent: De teletis apud Platonicos philosophos frequēs mētio. Scribit Porphirius teleris solis & lunæ animas nō purgari. ut hinc ostēderet nullos deos teletis hominē posse purgari. Suidas docet τελεθη hoc est teletā esse sacrificium maximū. & pciosum ex eo dictū q multa in teletis absumuntur. τελειν enī dicūt græci το δαπαναν hoc est sumere & ipendere. GNAuiter. celeriter & strenue. SVETO lauacro. Vt mundus pureq; lautus: purissimæ religionis sacris initiaret. Græco uocabulo Nymphea appellamus lauacra & ita Josephus interpretatur. Suidas tradit Nymphea dici λουτρα. i. lauacra Iulius capitolinus i uita gordianorum sic refert opera Gordiani Romæ nulla extāt præter quædam Nymphea & balneas. ubi Nymphea accipimus pro lauacris & thermis: quæ posteritatis causa a principibus extruebātur. Fedissime labuntur hi & cecutientes hallucinantur qui existimāt Nymphea apud Capitolinum significare cubicula nuptialia. Non enim nego μυμφαιον dici μυμφων ιερον. i. sponsorum sacrarium sed hanc significationem haud quaquam conuenire cum intellectu capitolini asseueranter affirmo. DOmini. Purior lectio est deum pro deorum. CIRCVM rorans. Ouidius roratis sustrauit aquis. M. Tullius i legibus præcipit ut casti diuos adeamus: & aspersione aquæ labes eluamus: quod & ad animos purificandos refertur ex instituto priscorum sacrificaturus diis superis corporis ablutione purgatur. cum uero inferis litandum esset sola aspersione utebantur. CONStituit. Statuit collocauit.

Quæ uoce meliora. Idest quæ fileri melius est. & ita ostendit non esse in uulganda arcana sacrorū.

CVNCTIS arbitris. Idest coram omnibus. ut cuncti audirent spectarentque. DECEM diebus. Superstitio priscorum decem dies puros castosq; dedicauit Isiacæ religioni: hinc illud Propertianum cynthia iam noctes est operata decem. Liuius scribens de matre filium iniciatura bacchanalibus sic refert: Decem dierum castimonia opus esse. Decimo die cenatum deinde pute lautum in sacrarium deductura. Idem docet eum qui iniciari uolebat per aliquot noctes secubuisse a fœminæ cōplexu: religionis causa. Ouidius quoq; in sacris cerealibus tradit secubitus usurpari solitos. ut. s. fœminæ solæ in uacuo toro per aliquot noctes secubarent. Apud ueteres cerimoniæ denariæ dicebantur: quibus sacra adituris per decem continuos dies certis quibusdam rebus carendum erat. nūc Lucius noster denotat ei ieiunium indici solitum decem dierum: qui sacris isidis iniciari uellet: sic hodieq; nostri sacerdotes cibis ganeatis inducuntur causa religionis. uerum cum ad diem festum uenerint saturantur ad uomitum: Quorundam gulosa abstinentia est: ut scilicet ab esu panis & carnium tempetantes farciantur bellariis: & martiū panē pro frumentario pane deuorantes de ieiunio glorientur.

compendiosa uerba suggerātes: partim nodosis: & in modum rotæ tortuosis: capolatimque condensis apicibus: a curiositate profanorum lectione munita: indidem mihi prædicat: quæ forent ad usum teletæ necessario præparanda: Ea protinus gnauiter & aliquanto liberalius: partim ipse: partim per meos socios coemēda procuro. Iamque tempore: ut aiebat sacerdos: id postulante: stipatū me religiosa cohorte deducit ad proximas balneas & prius sueto lauacro traditum: præfatus domini ueniam purissime circūrotans abluit: rursumq; ad templum reductū iam diebus diei partibus transactis ante ipsa deæ uestigia constituit. secretoque mādatis quibusdā quæ uoce meliora sunt: illud plane cunctis arbitris præcipit. decem continuis illis diebus cibariam uoluptatem cohercerem. neq; ullum animal

Crocodilus malū.

Capolati

teleta qd.

Nymphea.

Ablutio i sacris.

Castimonia. x. dierum.

Cerimoniæ denariæ.

ESSEM. Comessem comederē ab edo. es. inclinatū uerbū. NEQue ullum animal. Priscis tempo ribus, nec carnibus uescebantur, nec animalia diis īmolabant: sed liba & fructus melle cōcinnati cæ teraq; huiusmodi sacrificia pura diis offerebātur, nā uesci carnibus ut inquit Plato libro. vi. de legibus & deorū aras polluere sanguīe impiū uidebatur: & hæc fuit orphica uita & pythagorica. inanimatis quippe omnibus uescebant: & ab animalibus omnibus abstinebant. Dicearchus peripateticus anti quos inquit nullum animal occidisse. Essei iudeorum philosophi. de quibus Hieronymus Iosephus

Orphica. Pythagorica uita.

Ab aiali bus absti nebant.

euſebius multa diligētissime scri pserunt: abstinebant tū animali bus multis tū prorsus omni īcō tinentia. deniq; ex ipsa uita tēpe ratissima atq; ueritatis studiosissi ma & deo deuotissima inter eos multi futura pīagiebant: prophe tæq; nominabātur. Porphirius Platonicus libro quarto de sacri ficiis auctor est uitā æternā conti neri sanctimonia abstinentia ab esu animalium: sicut inquit ma gnes lapis animam quasi quādā tradit ferro Quod rapit ferrūque natura grauissimū leue euadit eleuaturq; spiritu magnetis: ita qui ad deū eleuari cupit. nō debet que rere nutrimentū carnium: quo saginatū corpus mentē ipedit: nutritusq; diuinitate naturalius deo cō iungetur q̄ magneti ferrū. Sed utinā absq; cibo penitus atq; potu agere uitā potuissemus, ut corpus cohibentes optimis statim rebus coniungeremur: in qbus & deus existēs ita deus existit. Democha res ait uiuere iprudenter intēperāter ipie nō tā male uiuere est q̄ diu mori: si uis perfectus eē ut uerbis Hieronymi utar melius ē saginare animā q̄ corpus: Potus uini carnisq; saturitas seminariū libidinis est. Idē Porphyrius. sed & cheremō stoicus & Hieronymus noster narrāt antiquos ægypti sacerdotes ex eo tēpore quo cœpissent diuino cultui de seruire. & carnibus & uino sp abstinuisse. qui oua quoq; & lac in cibis uitauerūt: quoq; alterū carnes liquidas. alterū sanguinē eē dicebāt colore mutato, in tem plo eleusinæ cereris tria tantū pcepta de triptolemi legibus celebrātur. honorādos parētes uenerādos deos carnibus nō uescendū in decretis canonicis. D. xxxv. & in ueteri testamēto scriptū legimus. q̄ sa cerdotes qui ministrāt in templo dei prohibentur uinū & ficerā bibere. ne ebrietate grauentur corda eorū: ut sensus uigeat semp & tenuis sit: item. xliiii. Dis. cū uinolentus eē prohibetur gulæ intemperā tiā nequaq̄ habere permittitur: neq; enī ebrietas prohibetur. & uoracitas permittitur utrūq; improba tur. unde Hieronymus uenter inq; & genitalia sibimet ipsis uicina sunt: ut ex uicinitate mēbrorū cō federatio intelligatur uitiorū. sacerdoti itaq; de altari uiuere nō luxuriari permittitur. Comessationes & ebrietates tāq̄ pestiferæ abdicātur: iterdicūturq;. INVInius: uocabulū Apuleianū elegātissime fictū: pro abstemio. & eo qui uinū nō bibit. inuinius enī dicitur quasi sine uino. ut inuius sine uia. candida tū autē religionis inuiniū hoc est abstemiū & hydropotā. i. aquæ potorē esse debere sanxit uetustas: & dudū explicauimus. Apollonius Tyaneus. apud philostratū docet se aquā semper bibisse neglecto ui no aitq; potores aquæ somnū leuē capere neq; uertigines ullas pati quibus uinolenti afficiuntur. ptē rea anima inquit a uino pura facilius cōspicit p somnia uaticinationē q̄ apud hoies diuinissima exi stimatur: ob hoc dixit sidonius apollinaris De Tyaneo apollonio scribēs lege inquit uirū a diuitibus ambitū nec diuitias ambientē cupidū scientiæ: cōtinentē pecuniæ. inter epulas abstemium. error est ī codicibus īpressis in qbus legitur inter epulas abstemiū cū legi debeat inter epulas abstemiū. Quis: qbus. DIVIno uadimonio: sicut uadimoniū ptoris ē ad quod ex iuris formula sisti debet reus. ita ua dimoniū dicit diuinū quo sisti debeat Lucius noster. post exactos decē pscriptos abstinentiæ dies fu rus ī nūero sacratorū trāslatio est a uadimonio ptorio de quo supra abunde dictū ē. CVRuatus. ad occasum flexus. & i uesperā pceps. SEMOtis pro sanis. sequestratis oībus irreligiosis. iuxta illud poe ticum procul o procul eē prophani cōclamat uates totoq; absistite luco. CONtectū amicimine. hoc quoq; tēpore sacerdotes nostri dū iniciantur sacris religiosis Amiciuntur amicimine hoc ē camisia si ue tunica lintea. ad ea q̄ supius hoc eodē cōmētario copiosissime annotauimus. de lintea ueste sacer dotali: adde & hoc qd' scriptū legimus in ezechiele Cuius uerba subiciam: q̄ sunt hæc. cū ingredietur portas atrii mei iterioris: uestibus lineis induētur: nec ascēdet super eos quicq̄ laneū. quādo ministrāt ī portis atrii interioris intrinsecus uittæ lineæ erūt in capitibus eorū. & fœminalia linea erunt in lum bis eorū. In leuitico moses cū ante fores tabernaculi lauisset Aaron & filios eius: uestiuit pōtificē subu cula linea: accingēs eū balteo: & induēs eū tunica hiacyntina: & desup humerale iposuit. cydari quoq; texit caput. est aūt cidaris: ut græci scriptores tradūt: tegumētum capitis quidam ex capillis id textum autumant. nonnulli pileum regium persarum cidarim esse dicūt. a quibusdam tiara creditur, alii co ronā: alii strophion sacerdotale esse cōtendunt: Noegeum antiqui uocarūt uestimentum candidū,

Magnes trahit ferrum.

Saginanda est anima.

Inuinius

Apollonius potor aque.

Amicimen.

Cidaris quid.

Noegeū uestimētum.

DICErem si dicere liceret: mos hic scriptoꝝ ferme oium. quasi peculiaris ē: ut arcana cerimōiaꝝ nec uelint nec audeāt in uulgus edere tāq̄ nō liceat prophanis nosce mysteria deoꝝ: in quibus nulla maior q̄ fides silentii debeatur. Herodotus scribit se in colloquio cū egyptiis sacerdotibus fuisse multaq; ab his edidicisse ad rē diuinā pertinentia: q̄ minime enunciāda esse ait Theodotus tragœdiaꝝ poeta cū nō nulla ex iudaicæ scripturæ mysteriis ad fabulā quādā trāsferre uellet luminibus captus ē. Theopōpus quoq; q̄ cæperat nō nulla ex lege diuina trāsferre. in græcā linguā. Illico turbatiōe quadā mentis & aī perculsus ē: unde magnopere deū orās. cuius rei gratia id sibi accidisset audiuisse fert̄ persōniū quia res diuinas lenocinio inquinaret. hoībus p̄mulgaret. mysteria ide dicta supra docuim⁹. q̄m .s. oportet μυεῖν τοστομα.i.os occludere neq; i uulgaī taletas arcana sacroꝝ. Esseni qui sūt p̄si iudeoꝝ: adiurant nouitios iniciatos nihil quicq̄ de mysteriis cōmunicare cū prophanis: etiā si itentata quispiā morte compellat: ī apologia equidē inquit nullo unq̄ periculo cōpellar: q̄ reticenda accepi: hæc ad p̄phāos annunciare. PArē noxā. par eēt inquit culpa: & eorū qui audirent. & eoꝝ qui annunciarent. ACcessi cōfiniū mortis. Ex hoc colligimus hominē q uere cōsecratur fitq; sacerdos integer sanctus per quādā quasi mortem exuere uitā hāc irreligiosā rapiq; numinis īstinctu p superna & inferna: ut ea uideat & agnoscat: q̄ uidit & agnouit apostolus paul⁹: quæ ineffabilia sunt nec licet homini eloqui quæ etiā audita non itelligātur cum sint supra captum intellectūq; mortaliū. PROserpinæ limine. limnen proserpinæ hostiū est mortis & introitus inferoꝝ. SINE piaculo. sine scelere. PROphanoꝝ. eoꝝ qui intiari non sunt. DVOdecim stolis. Attē de hic stolas accipi pro uestibus sacerdotalibus sicut hodie stolas induunt nostri sacerdotes: qđ & oratiū uocāt: hinc illud. xxiii. distinctiōe scriptū ē. ecclesiastica institutiōe p̄fixum nouimus: ut omnis sacerdos cum ordinatur orario utroq; humero ambiat: nec ad solēnia sacrificia accedat nisi orario utroq; humero circūseptus. ita ut de uno eodēq; orario ceruicē pariter & utrūq; humerū p̄mat. alias stola dicitur uestis matronalis. unde stolatus pudor pro matronalis. Valerius maximus. te custode matronalis stola censetur: ideo autem uidetur dixisse duodecim stolis se sacratū processisse propter duodecim signa zodiaci. Nāq; in mysteriis iudaicæ cerimoniæ duodecim panes in mensa positi significabant circulum duodecim signorum. atq; annum duodecim mensibus diuisum. septem uero lucernæ in ipso candelabro septem planetas indicabant. in sacris litteris numerus duodenarius refert̄ ad duodecim tribus israeliticas: & in apocalipsi ioānis legimus amictos stolis albis nuncupari puros. & candore mentis immaculatos. Lego apud auctores græcos pulcherrimum eē somnium fere στολην λευκην. i. stolam candidam. contra stolam purpuream portendere longum morbum ornati stola regia signat λυσιν ελπιδων. idest spei solutionem. NVLLO uinculo. Nullum īquit uinculum religionis est. nullum interdictum quo prohibear enunciare de ipso habitu uestituq; religioso.

MEDIT VLLIO: In ipso medio. SVPERstiti. steti super tribunal. ex iussu sacerdotis. BYSsina ueste conspicuus. Byssinam uestem lineam intelligit a bysso quod genus est lini tenuissimi de quo supra diximus: Iosephus libro sexto belli iudaici scribit sacerdotes ad altare templumq; accedere soli tos omni uitio carentes ueste byssina amictos maxime uero uino abstinentes ac sobrios religionis metu: nequid res diuinas faciendo peccarent. Dicimus & byssinum absolute pro uestimento lineo: in Apocalypsi: erat uestitus byssino albo & mundo: Byssinum capitur Plinio pro infectu præcioso: & colore qui ex cocco tyrioq; commixtus sit. SED floride depicta: Inter uestes sacerdotales priscorum est & illud uelamentum: quod hiacyntho & Bysso & cocco & purpura uariatum mirabili opere textum uisebatur: quod elementorum causam designabat: byssus enim terram declarat: eo q̄ linum oriatur ex terra. purpura mare eo q̄ piscium sanguine coloratur: aer hiacynthi colore significatur. Coccum uero erat ignis indicium.

Dicerem: si dicere liceret. cognoscerem: si liceret audire. sed parem noxam contraherent aures & linguæ illæ temerariæ curiositatis. nec te tamen desiderio forsitā religioso suspensum angore diutina cruciabo: Igitur audi. sed crede: quæ uera sunt. Accessi confinium mortis: & calcato proserpinæ limine per omnia uectus elementa remeaui. nocte media uidi solem candido coruscantem lumine. deos inferos: & deos superos. Accessi corā & adoraui de proximo. Ecce tibi retuli: quæ q̄uis audita: ignores tamen necesse est: ergo quod solum potest sine piaculo ad prohanoꝝ intelligentias enunciari referā. Mane factum est. & perfectis solemnibus processi duodecim sacratus stolis. habitu quidem religioso satis: sed effari de eo nullo uinculo prohibeor: quippe quod tunc tēporis uidere præsentes plurimi. Nāq; ī ipso odis sacræ meditullio: ante deæ simulacrū constitutū tribūal ligneū iussus superstiti: byssina quidem sed floride depicta ueste cōspicuus: & humeris depēdebat:

Theodotus luminibus captus ob pphana ta mysteria

Theopō pus Mysteria

Stole sacerdotales Stolatus pudor

Xii. pāes cur. Septē lucernæ. Stola cā dida in sōnis bonū

Byssina uestis

Byssinū Byss⁹ terra. purpura mare. Hiacynthus aer. coccum ignis.

PONE tergum.post tergum. TALOrum tenus.usq; ad talos/denotat autem tunicam talarem sacerdotalem.cui consimilis uideri potest illa quam describit Iosephus libro tertio antiquitatum/princeps sacerdotum super induitur tunica de hiacyntho facta:quæ & ipsa talaris est:quæ Zona constringitur.coloribus prædictis:floribus exornata auro contexta uariata ornatusq; in fimbriis eius ẽ.ita ut inter duo tintinabula malum granatum habeatur:itemq; inter duo mala granata tintinabulũ. TAlaris tunica græco nomine dicitur poderis.Cuius mentio fit a Ioanne in apocalypsi:& meminit Hieronymus:de qua sic scribit Suidas

Poderis Talaris

ποδηρης εως ποδων χιτων. ideſt poderis. Tunica usq; ad pedes dimissa est. CHLAmyda.ut supra.ex priscorum consuetudine.declinatur.recto casu chlamyda tanq; nomen sit primi ordinis.sicut & cassida a priscis dicta ẽ cassis. CIR.cũnotatis animalibꝰ. ante dictum est sacras ægyptiorũ litteras animalibus denotari. aliarumq; rerum imaginibꝰ. DRAcones indici.Denotat in ueste fuisse dracones cum gryphibus itextos. bono autem epitheto hæc distinguntur.nãq; apud ĩdos immensi sunt dracones.cum ĩmanibus elephantis pari periculo i mutuam perniciem bellantes: quorum dimicatio cõmoritura elegãter Plinio dicta:simul enim concidunt.& cõmoriunt: gryphes uero hyperborei cognominantur:quoniam in hyperboreis montibus nascuntur:quos haud procul ab ipso aquilonis exortu esse produnt:eruentes ex cuniculis aurum:propter quod bellum illis assidue est cum Arimaspis/quos uno oculo in fronte media insignes tradunt:itaq; gryphibus aurum custodientibus.& Arimaspis rapientibus atrox dimicatio.sunt autem gryphes ex uolucri genere ferarum cætera parte leones alis & facie aquilis similes.De fœlicitate hyperboreorum fabulosis celebrata miraculis scribunt omnes/quæ gens ultra aquilonem sita fœlix annoso degit æuo:regio aprica est. fœlici temperie:omni afflatu noxio carens.domus his nemora luciq; & deorum cultus/uiritim gregatimq; discordia ignota & egritudo omnis:ibi cardines mundi esse creduntur:extremiq; siderum ambitus luce semestri.alii medios fecere eos inter utrũq; solem/Antipodum occasum.exorientemq; nostrum.ob hoc dixit Lucius noster q̃ gryphes generat mundus alter:quoniam hyperborei ad antipodes spectare traduntur in collimitio nostri mundi:& alterius collocati:quod tamen fieri nullo modo posse Plinius noster affirmat. HANC olympiacam.cælestem & diuinam & olympiis diis dicatam. Deos autem olympios Iuppiter appellauit illos tãtum qui sibi in gigãtomachia affuerunt:ut hoc cognominis honore bonus a malo internosceretur:ipse quoq; Iuppiter inter cætera cognomẽta olympius nuncupatur:de olympiade:quæ est ut græci dicunt τετραετηρικος αγων. i.quadriẽnii certamen scribunt omnes:nihil notius. SAcrati.Sacerdotes. FLAMmis adultam: ardentem larga flãma intelligit:nam & adolere significat cremare in sacris. EXORnatum.lege exornato.ut cõstructio congrua sit.se autem exornatum dicit ad instar solis.quia coronatus erat corona palmacea:Cuius folia radios solis repræsentabant. INuicem simulacri:sicut simulacra & statuæ exornatæ constituunt̃ ĩ populi conspectu.ita Lucius exornatus intus/& mox tanq; simulacrum subtractis uelis populo exhibetur. NAtalem sacrorũ: Natalis sacrorum dicitur ille dies:quo quispiam consecratur fitq; sacris initiatus:quem non minus religiose celebrare debemus q̃ diem natiuitatis:quoniam ex illo uita tãtum/ex hoc uero uita religiosa & sancta producitur.Natalem autem solitum antiquitus solemniter coli quis ignorat.quo lautiora conuiuia & festa fiebant quæ.M.Tullius natalicia appellat a natali celebratiõe natalis diei.quo & munera missitabantur.Qui iniciantur sacris dicere possunt.hic nobis natalis erit. & illud hæc uitæ genitalis est origo. IENtaculum religiosum:q̃ multa dii boni in nostra religiõe cõ similia sunt religioni ethnicorum:q̃ multi ritus prope germani:de quibus plura alias: quorum iam magna quoq; pars superius explicata est:ex quibus & hic est:Nam quando nostri sacerdotes consecrantur:quoniam sacerdotium aliquod adipiscuntur:consueuere ientaculo non tam religioso q̃ gulose accipere symmistas.i.consacerdotes:ut auspicentur introitum sacerdotalem. TEletæ:sacrificii sacerdotalis siue expiationis purificationisq; necessariæ:de qua supra dictum est abunde. INexplicabili.inenarrabili.& ob hoc maxima:quæ ob magnitudinem explicari uerbis non posset.

pone tergum talorum tenus:præciosa chlamyda.qua qua tamen uiseres:colore uario circunnotatis insignibar animalibus.hinc dracones indici.inde gryphes hyperborei:quos in spẽm pinnatæ alitis generat mũdus alter.hanc olympiacam stolam sacrati nũcupãt.ad manum dextram gerebant flãmis adultam facem:& caput decore corona cinxerat palmæ candide foliis in modũ radiorum prosistẽtibus.sic ad instar solis exornatum & in uicem simulacri constituto repente uelis reductis in aspectum populus errabat Exhinc festissimum celebraui natalem sacrorum.& suaues epulæ & facetа conuiuia.dies etiam tertius pari cerimoniarum ritu celebratus.& ientaculum religiosum & teletæ legitima cõsumatio. paucis dehĩc ibidem cõmoratusdiebus ĩexplicabili uoluptate simulacri diuini pfruebar:

Chlamyda

Griphes hyperborei arimaspi mo oculi

Fœlicitas hypborеorum

Olympii Dii.

Natalis sacrorũ

Natalicia lentaculũ initiatoꝝ

Symmistæ

IRREmunerabili beneficio:beneficium maximum cumulatissimumq; dicere uolēs dixit decenter irremunerabile:quod.s.tantum erat. ut nulla unq̄ remuneratione repēsari posset. irremunerabile.n ideſt quod ob magnitudinem remunerari non possumus nec par pari rependere nec ullo modo dis soluere semper obligati semper obnoxii. PIgneratus:mancipatus obligatus addictus. SVPplicue. Suppliciter aduerbium priscum est. GRAtis:lege gratiis. DOmuitionem.Tādem iquit domum in patriam ad meos redire constitui.q̄uis me retinacula firmissima retentarent:quæ abrumpere difficile erat cum a dea deæq; cultu atq; cō spectu ex desiderio diuelli abdu ciq; nequirē. dōitionē dicimus q̄si itionē domū ut supra. Detrusis:le go detersis.i. absterſis. SERmonē iterficiēs ille sermonē iterficit.i tercipitq; :q uerba ,pmere nō po test singultu præssus & merore cō fusus. qui impedimētibus lachrymis uerba singultantia deuorat & absorbet. TV quidem sancta.ē uidere in Lucio nostro orationes diuinas tam sancte tam grauiter tam sententialiter compositas ab solui: ut nihil religiosius dici quic quam possit: ut Apuleianæ præca tiones possint commodissime ap tari ad diuinā christianorū:ut quic quid hoc in loco dicitur de luna si ue iside. idem religiose & conduc center de beata uirgine dici possit inumeri sunt hymni præcatiōes orationes cōpositæ a doctissimis ad diuam uirginem. sed nihil est quod bona cum uenia illorum di ctum sit:cum hac Apuleiana præ catione comparādum:hæc doctri næ & elegantiæ omnis est refertis sima.hac rogata dea nostra nō minus placaretur fieretq; propria: q̄ omnibus sanctorum orationibus specta dictiones pensita sensus perpende mysteria.uidebis nihil quicq̄ absolutius posse excogitari:di gnamq; esse precem quæ sacris nostris iseratur.& ad exorandam christianæ sectæ sospitatricem quot tidie peculiariter adhibeatur:sed iam uerba ipsa sancta & pura dispiciamus. MAtris affectionē. quid maius in laudem deæ nostræ dicitur. q̄ quod materno affectu & indulgentia nos foueat:q; benigna mitis indulgens.perinde ac piissima mater casibus nostris opituletur nec benefacere ullo unq̄ tempo re cunctetur.cui eximia propter merita cognomen indidimus maternæ uenerationis: quæ christia norū mater ac sospitatrix passim appellat. FAtoꝝ retractas licia: dicit numē deæ posse fatalia decreta rescindere uel saltem remorari.ita ut fila pcaꝝ q̄s iexorbiles aiunt retractet:progetq; sicut ezechiæ fata ānos.xv. sūt ,ptelata ,plōgataq;.noīe aūt fatoꝝ:q̄ tria sūt tres quoq; pcæ significātur:quas plato & p'oti nus filias ἀραγκης. i.necessitatis eē dixerūt quaꝝ lachesis ,pterita.cloto ,psētia.atropos futura ,pcuret: q̄ sentētias iouis orthographæ studio ueritatis excipiūt.utpote librariæ superū Archiuiq; custodes.uel i tellige q; numē Isidis pōt melius referre retorquereq; filia parcarū:ut uidelicet si pcæ dira mortalibus moliunt ea:i fœlicitatē numinis potētia cōuertāt. LVminas solē.euidēter oñdit deā hāc eē itelligiq; parentem reꝝ naturā ac opificē deū summū:cuius nutu cūcta fiūt:q̄ pricipia fines. & media reꝝ oium penetrat:q illustrat solē rotat mūdū quē patrē & architectū huius orbis ,pnūciāt alioq lunæ nō cōuenit: ut solē illuminare dicat. cū ipsa a sole lumē mutuet:nec luna rotat orbē sed ipa i orbe statis motibus ro tat:deniq; lunæ maiestati ista nō cōueniūt:q̄ hic explicāt nisi mystico itellectu ppēdātur. itaq; hæc oia ad ultramūdanū deū referēda sunt.q'genitor reꝝ oium ē beatificus.optimus.maximus. idicibilis ino minabilis:q siue masculino gñere.siue fœminino dicatur nihil refert.cū in rebus diuinis nō sexus sed potestatis maiestas q̄renda sit. TIbi respōdent sidera.i.motus siderales tibi cōsentiūt atq; obsecūt. res pondere.n.ē cōgruere:& cōsentire:uñ & responsus ,p cōueniētia dr & cōgruētia ac cōsensu: Victruuius symmetrica est ex ipsius operis membris ratæ partis responsus. FLVmina. specioſior lectio est.flami na ut dicat flamina hoc est uentos deæ nutu spirare nō ignoro & ex fluminibus auras spirantes senti ri unde Homerus & Plinius auraꝝ antelucanas e flumine semper insalubres esse tradiderunt. De nilo auctores annotauerunt q; contra fluminum naturam nullas spiret auras quasi anauros.i. sine aura sit.

Irre mūe rabile.

Suppli cue.

Domui tio.

Oratio re ligiosa.

Parcæ fi liæ neceſſi tatis.

Librariæ iouis.

Respōde re.

Respōsus Nilus anauros.

Morus sapientissima arborum.

GERminant semina: quædam arbores terna germina edunt ut robur & abies: & larix/serotino q̃dã germinatu florent maturãtq; celeriter ut morus: quæ nouissima urbanarũ germinat: nec nisi exacto frigore: ob id dicta sapientissima arborum. AVES cælo meantes. Tres exornationes iũcti locatæ. Isocolon. i. compar omioteleuton similiter desinens omioptoton similiter cadens: quibus/si cõmode collocata fuerint rarenterq; interspargãtur tãq̃ luminibus distinctis illustrabimus orationẽ. BEluæ ponto natantes. in põto hoc est mari beluæ sunt omnis generis: monstrificæ & enormes. & ut tradit Plinius uulgi opinio est quicquid nascatur in pte naturæ ulla: & in mari esse. prærerq; multa quæ nusq̃ alibi. a beluarum & multitudine & magnitudine beluosus Oceanus oratio flacco eleganter dictus. inter cæteras maris belluas sunt balenæ pristis physeter. rotæ orcæ.

Belluosus oceanus.

NEC ora mille: Scilicet sufficiũt. sumptum ex poetica illa locutiõe. non mihi si linguæ centum sint. oraq; cẽtum ferea uox/ab Homero partius dictũ. Δεκὰ γλῶσσαι Δεκαστοματα. Decem linguæ decem ora. Quod solum potest pauper. non hecatonibus: nõ auro non argento pauper deum colere põt: sed pura mẽte & corde casto & cogitatione idiuidua: quod sacrificii genus & culturæ præstaturum se Lucius noster spondet: &. n. homines tenues. unum habent colendi dei locum mentem scilicet & imaginationem: ut sincero animo deum adorẽt: Deum imaginentur: Qui uerus est Dei cultus legitimumq; sacrificium.

PEctoris secreta: consimile est illud persianũ. cõpositum ius fasq; animi sanctosq; recessus mẽtis. & inconditum generoso pectus honesto. MEum iam parentẽ: Merito sacerdotem a quo cõsecratus fuerat parẽtem uocat: quasi auctorem secũde natiuitatis. ut iterum quasi renatus fuisse uideatur: quãdo sacris iniciatus est. p̃terea patrem religionis cã & ætatis sacerdotem appellare solemus: q̃n etiã p̃ceptores hoc noie dignamur cũ mentium parentes sint sicuti patres corpoꝝ. Quod deũ: legendum puto eũ. ut a sacerdote referat: cuius beneficiis: remunerationẽ cõdignã negat se posse repẽdere. GRAtiarũ gerẽdaꝝ. acyros loquut⁹ uidet: eũ cõsuetudo quotidiani sermõis sit: ut gratias agẽdas eẽ potius q̃ gerẽdas usurpet. PAtriũ larẽ. domiciliũ paternũ. CONtẽdo. pgo. & ꝓgredior. CONstrictis. sarcinulis: alligatis. moris ẽ uiãtiũ sarcinnlas alligare. Plinius in epl̃is atq; adeo sarcinulas alligamus festinatu ri q̃tũ itineris ratio pmiserit. AVsi portũ. in portũ fœliciter pueni. CARpẽto. Plaustro nã carpẽtũ genus ẽ currus siue uehiculi sat notũ & aliu bi ãnotatũ: cuius faber dicit carpẽtari⁹. PER uolaui. ad significãdã celeritatẽ hoc uerbo usus ẽ. sicut &. M. T. in oróne ꝓ Roscio Amerino inqt decẽ horis nocturnis. sex & qnq̃ginta milia passuũ cisiis puolanit: cisia ut Ciceronianũ uerbũ itelligas sunt uehicula: sup quare i libro ãnotationũ copiose diligẽterq; pscripsimus. DIes iduũ. Significat se pridie idus decẽbres ut bẽ romã: quã sacrosanctã ciuitatẽ appellat accessisse: ẽ aũt dies mẽsis duodecim⁹: sacrosancta aũt ciuitas merito roma noiat: cũ ob religionẽ: cuius cultores synceriss̃imi romãi semp extitere: tũ ob deos quos dedit mortalibus: p̃terea ut iqt Plinius numie deũ electa ẽ roma: q̃ cælũ ipum clarius faceret: ecclesiastica doctrina sanctã ciuitatẽ nũcupat hierosolyma. COMpẽsis: minutulus error syllabæ unius littere ue interdũ magis obturbat: ac remorat cõmẽtatoris itẽtionẽ q̃ dictiões totæ iuersæ. atq; ꝓposteræ: q̃lis ẽ hic locus. q ut uerũ fatear diu me torsit uexauitq; cũ emẽdatio cõgruẽs nõ suppeteret & dictio barbara illi terataq; cognoseret: tãdẽ re ẽt atq; ẽt agitata. inspecta perpẽsa. uideor ut mihi blandiar plausibili

Carpẽtũ.

Cisiũ uehiculum

Sacrosancta ciuitas.

germinãt semina. crescũt gemina. Tuã maiestatem perhorrescũt aues: cælo meãtes. feremõtib⁹ errãtes: serpẽtes solo latãtes. beluæ ponto natãtes. At ego referẽdis laudibus tuis exilis ingenio. & adhibẽdis sacrificiis tenuis patrimonio. nec mihi uocis ubertas: ad dicẽda q̃ de tua maiestate sentio sufficit: nec hora mille lĩguæq; totidem: uel inde fessi sermonis æterna series. Ergo qd solum potest religiosus quidẽ: sed pauper alioquin efficere curabo: diuinos tuos uultus numenq; sanctissimum intra pectoris mei secreta conditũ: ppetuo custodiẽs imaginabor. Adistũ modũ depcato summo numine complexus mitram sacerdotẽ: & meũ iã parentem: colloq; eius multis osculis ĩherẽs ueniã postulabam: q̃ deum condigne tãtis beneficiis numerari nequirem. diu deniq; gratiarum gerendarum sermone prolyxo cõmoratus: tãdẽ digredimur. & recta uia. patrium larẽ reuisurus meum: post aliquãtulum tẽporis contẽdo: pauciq̃ post diebus deæ potentis ĩstructu: raptim cõstrictis sarcinulis: naue conscensa: romam uersus profectionẽ dirigo: tutusq; prosperitate uentoꝝ ferẽtium hausi portũ celerrime. Ac dehĩc carpento dies insequebatur iduũ decembrium: sacrosanctã istã ciuitatẽ accedo. nec illum tam præcipuum mihi exinde studiũ fuit. q̃ quotidie supplicare summo numini reginæ Isidis: q̃ de templi situ sumpto nomĩe: campensis summa cum uenerationepropiciatur. Eram deniq; cultor assiduus

liter reperisse uerba prorsus Apuleianũ: ut. s. legas cãpensis ītellectu historico. & uerbo. nã in cãpo martio romæ erat tẽplum isidis. unde a loco sumpsit nomẽ: ut cãpensis diceret: qd autẽ in cãpo martio tẽplum isidis fuerit constitutum p̃ter alios ostendit poeta satyricus. cum ait a meroe portabit aquas. ut spargat in edẽ isidis antiquo quæ proxima surgit Ouili. nãq; hoe uersu euidenter ædẽ isidis fuisse proximã ouili: ouile autem fuisse in campo martio. tradunt oẽs & imprimis strabo scribens libro quinto Dictatorẽ syllã: Marianos ad quattuor fere milia qui arma proiecerant in cãpo martio ad ouila coactos immissis militibus triduo iugulasse. Liuius quoq; ouile idicat fuisse in cãpo martio uolumine ab origine urbis. xxyi. quin etiam Seruius grãmaticus sepia & ouila in cãpo martio inclusa tabulatis tradit quãuis pax explicate: ut in notis seruianis coarguimus. lego apud iosephum libro duodeuigesimo antiquitatum tẽplum isidis funditus euersum eẽ Romæ iubẽte Tiberio: statuã isidis in Tyberĩ fluuium proiectã sacerdotes isiacos ĩ cruce sublatos. ob scelus: quo matronã adultero tãq; deo Anubi di prostituerunt. FAni aduena: tẽpli se isidis aduenã dicit: qa alie nigena erat. nec romæ prius fuerat. indigenã uero religionis. quia cerimonias isiacas optĩe callebat. easq; edidicerat sacris iuitiat⁹. hoc genere eloquendi eleganter uti possent sacerdotes nostri qui expuinciis huc uenientes ad concilia bulũ sacerdotale. sunt quidẽ aduenæ ipsius tẽpli ad qd ueniunt: sed religionis indigenæ quã in patrio solo & aliubi didicerunt: coluerunt q;. SIgnifero. zodiaco: interdũ. n. notius est uulgatiusq; uocabulũ græcũ q̃ latinũ. SOL magnus. põt legi magnũ: iuxta illud matronianũ interea magnũ sol circunuertit annũ: annus. n. solis magnus dicit cõparatõe lunaris anni. qui ẽ mẽstruus: de magno anno: & maximo doctissime inter cæteros auctores scribit cẽsorinus libro de die natali. INterpellat: interrũpit. ĩterpellare. n. ẽ hominẽ aliqd dicẽtẽ aut faciẽtẽ interrũpere & ipedire: auctor asconius. interpellatores dicti q molesti sunt. M. Tullius in studiis inqt sine interpellatore uersor: signat se a numine deæ admonitũ eẽ in somnis. ut secũdã teletã expiationẽq; sacrorũ usurparet. PERuigilis: ueteres recto casu dicebant peruigilis. nos dicimus peruigil sic mugilis dicit & mugil. TEletæ. expiatõis sacrificalis.

RElegiosum scrupulum: scrupulus religiosus qui anxium fecerat Lucium: erat ex eo quod cũ sacris isidis plenissime iniciatus foret. non intelligebat. quid sibi uellent commonitiones nocturnæ quib⁹ a dea iubebatur. ut rursus teleta expiaretur rursus sacris consecraretur. quod ut mox docet erat referẽdum ad alteram magni osiridis religionẽ: quæ quãuis connexa sit cum isiaca cerimonia tamẽ teletæ dissimilitudine discriminat. SAcratorum. antistitũ & iuris pontificii omnisq; religionis peritissimorũ. AD: lege at. ut sit particula aduersatiua. q̃ tñ ab antiquis per. D. scribit. DOminiq;: legi põt deũq; pro deoq;. ARtio: corrige ratio. menda est ex transmutatõe litteraq; quales errores subinde scaturiũt ĩ codicibus ipressis. NVminis religiõisq; ægyptii p æque uniuersi colũt isidẽ & osirĩ. quorũ mysteria sunt cognata atq; germana nec imerito. cũ isis osiridis & soror & cõiunx fuisse dicat: q̃ uiro mortuo iurauit nulli se deinceps nupturã pro ut herodotus Diodorus Eusebius cæteri prodiderunt: & ut añ dictũ ẽ osirĩ solẽ. isidẽ lunã eẽ arbitrãt utrũq; multinoiem & oipotẽtẽ. PROhic: proide ideoq;. MAgno deo famulũ. qui sacris isidis despõsus ẽ idẽ quoq; osiridi quẽ magnũ deũ uocat famulari debet & consecrari: ut Numia cõiũctissima ad æque colat sitq; utriusq; numinis sacerdos. DE sacratis: hic distiguẽdũ ẽ. ne iũctĩ legas de sacratis linteis. ẽ. n. sensus. & ordo uidi quẽdã de sacratis hoc ẽ sacerdotibus itectũ linteis. i. ueste lintea & sacerdotali amictũ. VIdi. s. scdm quietẽ & in somniis. THYRsos gerẽs: sacerdotes osiridis thyrsus & hederas gestare merito dicunt cũ osiris idẽ sit & Dionysius siue bacchus: quẽ uitis & hederæ iuẽtorẽ perhibent. unde & uitisator dictus est hedera nysia siue bacchica uocat quã lingua ægyptia osiridis planã nominant: quæ in sacris uiti præfert. ex eo quod uitis folia amittat illa uero pennẽ seruet uiriditatẽ. thyrsum ãt dici hastã pãpinis inuolutã & hederis circunfusam tradũt a qua cultores bacchi thyrsigeri dicti. Thyrso ut eruditi autumant liber pater ferit non sentientes. quoniam uinum latenter ferit cerebrum potoris. thyrsum pro stimulo & incentiuo posuit Lucretius.

Campensis isis.

Ouile in campo martio

Annus magnus solis interpellare.

Ad.

Thyrsigeri.

Planta osiridis hedera.

REligiõis amplæ: religionẽ isiridis dicit. CVNctabũdo: lẽto & tardigrado. INcedebat: incedere uidebaꝫ. narrat. n. nocturnã uisionẽ. perfectis salutatiõibus mysteriis diuinis celebratis. qd sit salutare deũ ante dictũ est. ET qui: melius legiꝫ ecqui. i. nun quispiã foret uestigiũ similis hoc ẽ habẽs uestigia similia illi sacerdoti quẽ in sõniis uiderã: qualẽq; mihi quiescẽti sõniũ demõstrauerat. est autẽ uestigiũ similis. archaismos uetusq; figura pro habẽs similia uestigia. sic & Virgilius oĩa mercurio similis uultũq; colorẽq;. FIDE abfuit: lego nec fides abfuit. põt & legi necis defuit utroq; intellectu lectiõeq; planissima. PAstophoris: pastophoros sacerdotes sacrosanctos eẽ. & pastophoria sacerdotũ domicilia dici supra explicauimus. PRAEter indiciũ pedis. claudicationẽ intelligit. q̃ ex siniſtri pedis talo inflexo faciebat tardigradũ sacerdotẽ tales proprie dicunt scauri. CAEteros: legẽdũ est cæteris. uel cætero ut sit sensus cõspexi unũ sacerdotẽ præter illud idiciũ pedis tortuosi cõgruentẽ etiã in cæteris rebus & statura & habitu nocturnæ uisiõi. STAtu: statura. EXamussim: pfecte diligẽter absolute. plautus examussim est optima. diciꝫ & adamussim. ASInũ marcellum: lego asiniũ siquidẽ romanũ nom̃ est asinius. ut apud Catullũ Marrucine asini mãu siniſtra nõ belle uteris. celebrati sunt inter oratores asinius pollio. & asinius galus in patria mea gens asinioꝝ fuit olim florẽtissima. opulẽtissimaq; a qua turris in minusculo foro cõstructa cõuisiꝫ. quã a cõditoribus i hodiernũ usq; cognominãt turri asinioꝝ: q̃ altitudine structuræq; æqlibrio ẽ Bonõiæ spectatissima. ALIEnũ nomẽ. legẽdũ putamus nõ alienũ nomẽ. dicit. n. asiniũ marcellũ habuisse nomẽ nõ alienũ a sua reformatione qua in asinum fuerat demutatus. nãq; inter asinũ & asiniũ cognatio est & proximitas: igitur congruenter illi: qui asinus fuerat per asiniũ sacra ministrant. COMmonefactũ: sicut isis sacerdoti suo per quietẽ præcepit q̃ erga Apuleiũ eẽnt faciẽda. sic & osiris sacerdotẽ suũ pariter secũdũ quietẽ cõmonefecit ut sacra sua madaurensi Apuleio ministraret. MAgno deo: osiridi. FActa dicrat. elegãtior lectio est fata. ut intelligamus fatalia mortaliũ decreta constitui decerniq; ab osiride. tanquam causa primordialis sit a qua cæteræ causæ dependeant. MAdaurensem: Luciũ Apuleiũ: qui madaurensis fuit. ex madaura aphrice ciuitate: ut docuimus in principio cõmentarioꝝ. hinc platõicus madaurensis diciꝫ a sidonio. ILli: apuleio. IPsi. asinio marcello. MAgno cõpendio: lucro cõpendiosum dicimus lucrosum. sicut e contrario dispendiũ damnũ & dispendiosũ damnosũ. Columella dispendiosa cunctatio est. DEsponsus sacris. Desponsa diciꝫ: quæ promissa uxor ẽ desponsus qui uxorẽ spopondit se ductuꝝ. qui spoponderat filiam desponsisse dicebaꝫ. hinc & desponsus diciꝫ. qui promissus est sacris & obligatus. & desponsor q promissit a despondendo nata oĩa spondere uero & despondere a sponte inclinantur. i. uoluntate illud obiter annotatu dignũ q; despodisse aĩum is diciꝫ: qui suæ spontis statuit finẽ & de uita desperauit: qua elocutõe usitati sunt. M. Varro. Plautus. Liuius. Seneca totaq; illa cohors scriptoꝝ classicoꝝ. elegãter quoq; dixit columella desponderis sapiẽtiã pro desperaueris ad sapientiã te peruenire posse. CIRca uotũ: corrige cõtra uotũ. IVriculas patrimõii: legẽdum est uiriculas. hoc est pusillas uires a uiribus ὑποκοριστικῶς inflexo uocabulo. dicimus autẽ eleganter uiriculas patrimonii pusillũ patrimoniũ siue facultatulã. & reculas: in apologia scribit patrimoniũ a se imminutũ modice eẽ partim peregrinationibus partim liberalitatibus dum amicis opitulaꝫ & magistris gratiã refert quoꝝ filias etiã dote auxit. EROgatões urbicæ: sensus ẽ erogatões pecuniaꝝ. quas i urbe Roma facere cogebar ut sacris osiridis cõsecrarer lõge maiores erãt q̃ fuissent illæ priores ,puinciales in achaia. s. prouincia factæ ad peragẽdã isiacæ cerimoniæ consecrationẽ. ab urbe deriuatur urbicus urbanus. ut ab oppido oppidicus: & oppidanus: ꝑterea urbanicianum usurpari leges & urbicariũ ab eadẽ origine formato uocabulo.

religionis amplæ denunciaret epulas. is ut agnitionẽ mihi. s. certo aliquo sui signo subministraret: siniſtri pedis talo paululum reflexo. contabundo clementer i cedebat uestigio. sublata est ergo. post tam mãifestam dñi uoluntatẽ. ambiguitatis tota caligo: & illico deæ matutinis pfectis salutatõibus: sũmo studio pcõtabar singulos. & q uestigiũ similis ut sõniũ. nec fides abfuit. Nã de pastophoris unũ cõspexi. statĩ ꝑter indiciũ pedis cætero ẽt statu atque habitu examussim nocturne imagini cõgruentẽ quẽ asiniũ marcellum uocitari cognoui postea reformatõis meæ alienũ nomẽ. nec moratus cõueni protius eũ sane. nec ipsum futuri sermõis ignarũ: quippe iã dudũ cosimili ꝑcepto sacrorũ ministrandorũ cõmonefactũ. Nã sibi uisus ẽ quiete proxima: dũ magno deo corõas exaptat: & de eius ore: quo singulorum facta dictat: audisset: mitti sibi mãdaurensẽ sed admodum pauperẽ: cui statim sua sacra deberet ministrate. Nã & illi studiorum gloriã: & ipsi grãde cõpẽdium sua cõparari prouidẽtia. Ad istum modũ despõsus sacris sumptuũ tenuitate: cõtrauotũ meũ retardabar. Nã uiriculas patrimonii peregrinationis attriuerant impensæ: & erogatões urbicę pristinis illis prouincialib?

Examussim.
Adamussim.
Turris
Asinioꝝ. Bononiensis.
Dispẽdio sum.
Desponsus.
Desponsa
Desponsse animum.
Desponsere sapientiam
Viriculæ
Liberalis in magistros.
Vrbicus.
Vrbanicianus.
Vrbicariꝰ

ANtiſtabāt:præcellebāt exuperabātq; dicimus antiſtat cæteros & cæteris:ſicut præſtat doctos & doctis pro exuperat & antecellit. DVritia paupertatis: uerſus apud græcos uice prouerbii celebratus ē. ουδεὶν πενίας βαρυτέρον ἐστὶ φορτίον.i.nullū onus paupertate durius grauiuſq; eſt.ab eiſdē græcis id quoq; canit.πενίαν φερεῖν καὶ γήρας ἐστὶ λυσκολον.i.paupertatē ferre & ſenectutē difficile eſt & dur. INter ſacr & ſaxū poſitus:prouerbiū hoc difficultatis eſt & periculi.cui cōſimile ē illud uulgi ſermōe protritū.inter calces & parietē.hoc autē maxime plautinū eſt ex captiuis.nnnc ergo inter ſacrū ſaxūq; ſto nec qd faciā ſcio. Sūptū autē uideť a fœdere faciendo cuius hæc erat formula. Fetialis ſacerdos ſūpto in māu ſaxo porcoque adhibito poſt recitatas extabula leges.audi inquit iupiter ſi illis legib⁹ po.romāus prior defecerit publico cōſilio dolo malo.tu illo die.po.romanū ſic ferito ut ego hūc porcū hodie feriā tātoq; magiſ ferito q̄to magiſ poteſ polleſq; Vbi id dixerat porcū ſaxo ſilice percutiebat.ex hac ſolēnitate fœdus grāmatici dictū eē iterp̄tāť a porca fœde & crudeliter occiſa.igiť cū porcus ille inter ſacrū fœderis & ſaxū Fetialis ſacerdotis ſtaret periculo proximus fœdāq; mortē iā iā ſubiturus:Vbi nullū erat effugiū.inde factū eſt prouerbiū de hoibus īpericulo & difficultate poſitis.ut dicať inter sacr & ſaxū poſitus eſt.haud lōge diſſimili ſentētia eſt παρὸ ἰμᾶτια illa græcor.τὸν ωτὸν ἔχω τὸν λυκον:latine dicit auribus lupū teneo.cuius Terentius.Suetōius.Hieronymus meminerūt.Quoniā incidimus in mentionē lapidis ſacrificalis nō ab re fuerit.hoc potiſſimū loco annotatiūculā cōficere enarrareq; qd ſit iouē lapidē iurare.nā & apud.M.Tulliū quæri ſolet qd ſignificet in epiſtolis ad trebatiū quomodo tibi placebit iouē lapidē iurare.& apud Gelliū iouem lapideū inqt:qd ſanctiſſimū iuſiurādū eſt habitū:paratus ſum ego iurare.hoc anxie quærens legi iā pridē qd ad hāc rē facit apud Feſtū Pōpeiū ſcriptorē promiſcuū ſic tradi.lapidē ſilicē tenebāt iuraturi per iouē hæc uerba dicētes.ſi ſciēs fallo.ita me dieſpiter ſalua urbe arceq; bōis eiiciat:ut ego hūc lapidē. Verū cū hoc grāmatici interpretamētū nō mihi plenū eē uideret neq; deſiderio faceret ſatis.in uoluēdis uoluminibus incidi in polybiū megalopolitanū.q fuſius uberiuſq; explicat quid ſit iouē lapidē iurare:cuius uerba.ut res planius noſcať appoſui ex libro tertio hiſtoriar.q̄ ſunt hæc:in primo fœdere iuſiurādū factū accipimus primū Carthaginenſes deos patrios iurati ſunt:Deinde Romāi p lapidē. ſecundū uetuſtiſſimū ritū.Martis Quiriniq; numinibus additis iuſiurādū præſtiterūt.ritus uero lapidis fuit huiuſmodi.Fecialis ſūpto i māibus lapide poſtq̄ de fœdere iter partes cōuenerat.hæc uerba dixit.ſi recte ac ſine dolo malo hoc fœdus atq; hoc iuſiurādū facio.dii mihi cūcta fœlicia p̄ſtēt.ſin aliter aut ago aut cogito cæteris oībus ſaluis in propriis patriis.in propriis legibus.in propriis laribus in propriis tēplis in propriis ſepulchris ſolus ego pereā.ut hic lapis e māibus meis decidet.nec plura locutus māu lapidē deiecit.hactenus polibius. SEpide.Minutulus error pro ſepicule.aduerbiū ē Lucio noſtro frequens .i.ſæpe. VEſte diſtracta.ueſtibus diuēditis:uēdidi inquit ueſtimēta mea.ut ita cōfecta pecunia poſſē erogatōes pagere ad cōſecrationē religiōis iſiridis ptinētes. CORraſi ſūmulā:collegi cōfeciq; ſūmā pecūiæ mediocrē ſic ſupra.Viaticulū corraſi.ide corraſas pecūias p collectas & cōgregatas dixeret iuriſcōſulti titulo de bōis dānatoq; hiſce uerbis.plerūq; ide corroſas pecūias p̄ſides ad fiſcū trāſmiſerūt. LAciniis neq̄q̄ pceres.pba argumētatio a maiori ſi cā uoluptatis iplēdæ hō nō parcit īpēſæ.& uēdit ueſtē q̄to id magis æquū ē fieri cā cerimōiæ adeūdæ: cū diuina terrēis cū æterna caducis.cū bōa aī bōis corporis lōge ſint anteponēda. IMpenitēdæ paupiei.īpenitēda ē paupies.quā facimus cā religiōis.pp quā mīti aug argētūq; abiecerūt bōa terrēa cōculcātes:ut aīo beatiſſimi forēt:Multi nūc ſacerdotes de bōis loquor.cū nihil habeāt oīa tn poſſidēt.iuxta apoſtolicā ſentētiā:quoq; deus diſpēſatorē largiſſimus.Talis ergo paupies nō ſolū ē fugiēda.ſed ultro appetēda ut deo ditiſſimi ſimus.qbus diuitiis nullæ ueriores exiſtūt.paupies autē accipiť & pro inopia & pro dāno.Cōtra cōpluſculos īuenias:qui exemplū ananiæ & ſaphyræ imitentur.qui deo mentientes agro diuendito partē precii ante pedes Apoſtolorum poſuerunt partem ſibi reſeruantes.multi auro ſuffarcinati deū ſequuntur:& foris pannoſi ac ſenti domi aureos uentilāt.nō tam ſotera hoc eſt ſeruatorē noſtrū:q̄ argentinū deū eſculanūq; percolentes.

antiſtabāt:Plurimū ergo duritia paupertatis ītercedēte:quod ait uetus prouerbiū:iter ſacrū & ſaxū poſitus crutiabar. nec ſecius tamē idēdidē numinis p̄mebar inſtātia.lāq; ſepicule:nō ſine magna turbatiōe ſtimulat⁹ poſtremo iuſſus:ueſte ipſa mea quāuis paruula diſtracta:ſufficientem corraſi ſummulam:& id ipſum p̄ceptū fuerat ſpecialiter. An tu īqt ſi quā rē uoluptati ſtruēdæ molireris laciniis tuis nequaq̄ pceres. Nunc tantas cerimonias aditurus:impenitēdæ te pauperiei cōtaris

Pauper tas & ſenectus dura.

inter ſacrum & ſaxum.

Auribus. lupum teneo.

iouem lapidem iurare

Ritus lapidis.

Corraſi ſummulam.

COMITEM: legitur & committere. AFFAtim: abunde large copioſe. INAnis cõtentus cibis: lego inanimis hoc eſt inanimatis: dicit enim ſe in hac quoq; cerimonia auſpicanda abſtinuiſſe ab eſu animalium per decem dies: ſicuti & iſiacis quoq; myſteriis factitauerat Trimmegiſtus. hoc optantes conuertimus nos ad puram & ſine animalibus cenam. denarias cerimonias priſci dixere. ut iam docuimus. quibus ſacra adituro decem continuis diebus certis quibuſdam rebus & cibis erat temperandum. DE ſerapis orgiis. de ſerapi ſupra copioſiſſime annotauimus: quem eundem & oſirim eé tradunt omnes: & hic noſter euidẽter oſtendit. Diodorus in primo bibliothecæ: oſiris tum ſerapis dicitur. tum Dionyſius. tum Pluto. tum Amon. tum iupiter. Martianus quoq; in hymno. ſic inquit. te ſerapim memphis nilus ueneratur oſitim. illud adde. quod Appion cognominatus pliſtonices ſcriptum reliquit fuiſſe in labyrintho egypti coloſſeum ſerapin ex ſmaragdo nouem cubitorum.

Pura cena.

Serapis oſiris.

comitẽ. Ergo igitur cunctis affatim præparatis: rurſus decẽ diebus inanimis contentus cibis inſuper etiã de ſerapis principalis dei nocturnis orgiis illuſtrat⁹: plena iam fiducia germanæ religionis: obſequium diuinũ frequentabam. quæ res ſummum peregrinationi meæ tribuebat ſolacium. nec minus etiam uictum uberiorem ſubminiſtrabat: quidni ſpiritu fauentis euentis quæſticulo forenſi nutrito: per patrocinia ſermonis romani. Et ecce poſt pauculum tempus: inopinatus & uſque quaque mirificis imperiis domini rurſus interpellor & cogor tertiam quoq; teletam ſuſcitare. nec leui cura ſollicitus. ſed oppido ſuſpenſus animi: mecum ipſe cogitationes exercitus cogitabam: quorſus noua hæc & inaudita ſe cæleſtium porrigeret intentio. quid ſubſiciuum quãuis iteratæ iam traditioni remanſiſſet. nimirum perperam: uel minus plene: conſuluerunt in me ſacerdos utriq;. & hercules iam de fide quoq; eorum opinari cœptabam ſequius: quo mea cogitationis æſtu fluctuantẽ ad iſtar inſaniæ percitum: ſic inſtruxit nocturna diuinatione clemens imago.

GERmanæ religionis: uel q̃ religio oſiridis & ſerapis germana immo eadem eſt. cum idẽ ſit numen. uel potius q̃ cerimoniæ iſidis & oſiridis ut ante dictum eſt. ſunt inter ſe cognatæ. atq; germanæ: ob quam cognationem fidentior obſequium diuinum capeſſebat. Qudni: cur non interpoſitio comica ut ſupra. FAuentis euentus: ſuperius quoq; annotatum eſt euentum fuiſſe deum priſcorum maxime agricolarũ: quẽ. M. Varro inuocat in primo de re ruſtica quoniam ſine ſucceſſu ac bono euentu fruſtratio eſt non cultura. Praxiteles plinio teſte fecit boni euentus ſimulacrum: quod fuit Romæ in capitolio.

Euentus deus.

NVTRITO: ſcilicet mihi. & ſubaudi uerbum ſubminiſtrabat. Quæſticulo forenſi: quæſticulus forenſis dicitur paruum lucrum partum ex actione cauſarum forenſium. quarum ſe actorem & patronum fuiſſe ſignificat. dicitur quæſticulus puſillus quæſtus. ut lucellum minutum lucrum. Marcus Tullius in ſecundo de diuinatione conuenire poteſt aut fiſſum iecoris cum lucello meo: aut meus quæſticulus cum cælo terra rerumque natura. SERMOnis romani. latini: idem enim eſt ſermo romanus & latinus at ut inquit Diomedes latinis eſt incorrupta loquendi obſeruatio ſecundum romanam linguam. patrii ſermonis egeſtas dixit Lucretius pro romani hoc eſt latini: aliubi fuſius latiuſq; explicauimus uernaculum ſermonem romanorum fuiſſe latinum. IMPEriis domini: iuſſu oſiridis uel lege deum pro deorum. Cuiuſcemodi error frequenter obrepſit. TERtiam teletam: expiationem purificationemq;. ut tertiæ. quoq; religionis ſacris iniciaret. ut ter ſacratus. ter religioni deſponſus fierem beatiſſimus: cum numerus ternarius plene perfectus ſit. & maſculus numerus dictus. OPPIDO ſuſpenſus: ualde ſollicitus.

Quæſticulus forenſis. Lucellũ Sermo. Romãus latinus.

ANImi: pro animo archaiſmos. ut ſupra ſic Oratius integer eſt animi. ſic &. Marcus Tullius pẽdeo animi. EXERcitus: exercitatus. & iugi cogitatione me cum ipſe recogitans. Alias exercitus dicitur cõtemptus: ut docet placiades ex auctoritate Plauti ſcribentis. Nos noſtramq; familiam habes exercitam. Quid ſubſiciuum. quid reliquum. ſuper hoc uerbo ſuo loco ſatis ac ſuper. ITERATæ: repetitæ. & hoc dicit propter ſacra. primo iſidis. mox oſiridis quibus utriſq; fuerat dedicatus Oratius cras ingens iterabimus æquor. SAcerdos utriq;. alter iſidis mithra. alter oſiridis aſinius Marcellus. SEquius. in deteriorem partem. PERcitum. percuſſum cõmotũq; ea ferme cõmotõe. qua inſani ſolẽt.

Pendeo. animi. Exercit⁹

Nihil est iquit. Verba imaginis diuinæ & propiciæ ad Lucium: quibus admonetur. ut alacri animo & fidenti & gaudibundo tertiam sacrorum traditionem suscipiat inicieturq; tertiis sacris auctoribus diis: quod illi fœlix ac salutare futurum sit. erant autem hæc tertia sacro isidis sed Romanæ: ut scilicet ita Romæ isidis sacris dedicaretur. sicut in prouincia achaia fuerat dedicatus. nam cum in prouincia reliquisset amictum illum isiacum sacerdotalem: erat opus ut alterum Romæ quoq; repararet. & ita secunda isiaca cerimonia imbueretur: quoniam sine illa Sacrificali ueste diebus solemnibus supplicare non poterat. NVminnm dignatione: Quod dii dignentur te tam frequenter inuisere q̄ te peculiariter dignum iudicent suorū sacrorum iniciatiōibus. De isto numero. Scilicet ternario: qui prīceps est imparium: qui perfectos gignit senarium nouenariumq;: cuis auspicio præces tertio ac libamina repetuntur: & ut pythagorici autumāt ternatio numero omnia continentur. græci triada uocant: Cuius uim multiplicem explicat Ausonius in grypho ternario. libet obiter enodare nodum ex grypho Ausonii de trigono. sic scribentis/ per trinas species trigonorum linea currit æquilatus uel crure pari uel nominis impar. quibus plane uersibus significatur. q̄ tripleuros tres habet formas dissimili positione figuratas. Nam trigonos oīs aut est isopleuros aut aut isoceles. aut scalenos: Isopleuros est tribus paribus lineis lateribusq; concurrens: latine æquilaterum dicitur. æquilatus dixit Ausonius/ Isoceles est quod ex tribus lineis duas æquales habet. quibus quasi cruribus insistit. nostri æquicrurium uocitant. Ausonius crure pari. Scalenos uero omnes lineas tres inæquales habet. Quod signat clausula carminis nouissima. uel nominis impar. In mentione ternarii numeri subit mentem prouerbium græcū παντα οκτω: quo significatur octonario numero cuncta contineri/ Quidam autumant deos esse octo omnium dominos & cuncta cōtinētes uidelicet πυρ/υδωρ/γην/ουραν/ον/σελην/ην/ηλιον/μιθραν/νυκτα. i. ignem/ aquam/ terram/ cælum/ lunam/ solem mithram & noctem. ubi annotandum mithram a sole seiungi/ diuersumq; censeri deum. Alii hanc paroemiam aliunde ortam prodiderunt. EXVuias deæ. Intelligit olympiacam illam stolam nuncupatā. quæ erat talaris byssina floride depicta. qua indutus insignitusq; celebrauit natalem sacrorum isiacorum. ut proxime explicatum est. hanc autem uestem exuerat deposueratq; in templo isidis prouincialis in achaia: Ideoq; paranda erat romæ altera per nouam religionis consecrationem. FOElici amictu: Nimirum fœlix amictus est ille nominādus: quo ex prophanis efficimur sacrati ex impuris puri ex tenebricosis luminosi: & ab hac rerum terrenarum colluuione transferimur ad uitam sincerissimam & perinde beatissimam: qua Tu Antistes Amplissime illustratus merito dici beatus potes & fœlix. cum in te sacerdotali dignitati sit litterarū doctrina coniuncta. INIciare. Ego iniciatus tertiis cerimoniis/ imperatiui modi est. DIIS magnis. Osiris siue serapis. & isis Dii magni intelliguntur: quorum auctoritate & iussu. iubetur tertium consecrati. Græci θεους μεγαλους uocant deos magnos de quibus. M. Varro hæc/ prīcipes Dei cælum & terram hi dei. Idem qui egypti serapis & isis. in latio Saturnus: & ops. cælum enim & te[illegible] thacum inicia docent: sunt dei magni: & hi quos dixi multis nominibus hactenus Var[illegible] magni samothraces nominantur: De quibus Satyricus iures licet & samothracum & n[illegible] Macrobium in tertio Saturnalium non parū multa scripsit de diis penatibus quos eos[illegible] magnos & samothracas. & deos patrios esse celeberrimorum scriptorum auctoritatibus quo liquet uerum id esse. quod sæpe iampridē testati sumus deum esse unum nomia n[illegible] da. Suadens & ut ueteres dicebant persuastrix. græci pitho uocat: persuadendi deam: qu[illegible] periclis atheniensis scripsit eupolis sessitauisse. hanc ennius suadam appellauit scribens [illegible] torem suadæ medullam fuisse ob suauiloquentiam: Oratius suadelam uocat ilio uersu[illegible] matum decorat suadela uenusq;. Quintilianus thetoricen dicere uolens esse suadæ me[illegible] tamen audens uti uerbis ennianis dixit persuadēdi opificem quod græce iso crates dix[illegible]

Nihil est inquit quod numerosa serie religionis: quasi quicq̄ sit prius omissum: terreare. quin assidua ista numinum dignatione lætum capesse gaudium. & potius exultater futurus: qnod alii uel semel uix conceditur. teq; de isto numero merito præsume semper beatum. cæterum futura tibi sacrorum traditio pernecessaria est. si tecum nunc saltē reputaueris exuuias deæ: quas in prouincia sumpsisti: in eodem Fano depositas perseuerare: nec te romæ diebus sollemnibus uel supplicare his: uel cum præceptum fuerit fœlici illo amictu illustrari posse. quod fœlix itaque ac faustum salutareq; tibi sit: animo gaudiali rursum sacris iniciare diis magnis auctoribus. Hactenus diuini somnii suada maiestas quod usus foret: pronunciauit: nec deīceps postposito uel in supinam procrastinationem reiecto negocio: statim sacerdoti meo relatis quæ uideram: inanimæ protinus castimoniæ iugum subeo: & lege perpetua prescriptis illis decem diebus:

Ternari⁹ potentissimus.
Nod⁹ ausonii enodatus.
Tripleuros.
Isopleuros.
Isosceles.
Scalēos.
Oīa octo
La⁹ archi episcopi.
Dii magni.

Procrastiatio odiosa Recrastiare.

Ἀπὸ μιᾶς ὀργῆς.a poeta bono fames male suada decēter dicta.q̄ suadeat maleficia. & ad malū præcipitanter impellat. IN supinam procastinationem. Supina procrastinatio dicitur ignaua mollis & languida cunctatio dilatioq̄:quæ dispēdiosa est.& infensa magnis plerumq̄ rebus gerendis iuxta illud Silii.cum fata tenemus pelle moras breuis ē magni fortuna fauoris.M.T.in.vi.philippica. nam cum plerisq̄ in rebus gerendis tarditas & procrastinatio odiosa est tum hoc bellum indiget celeritatis.dicimus procrastinare & recrastinare.pro differte & in crastinum prorogare.Col.propter quæ recrastinari non debet.

Inanima castimōia

INAnimæ castimoniæ.Iam inquit redeo ad castimoniam abstinentiāq̄ ciborum inanimatorum:sicut iambis ante fatitauerat.inanima castimonia dicitur frugalitas edēdi:qua ab animalibus abstinentes/cibariis uescimur anima carētibus:sicut paulo ante dixit inanimis contentus cibis. Qui uictus ē orphicus & pythagoricus: Talis autē uitæ & castimōiæ iugum plerisq̄ omnibus durissimum est.assuetis carnibus uesci & mihi īprimis: qui malim ītercreophagos q̄ carpophagos annūerari: & q̄is clamet pythagoras.pcite mortales dapib⁹ temerare nephādis corpora diuitias alimentaq̄ mitia tellus sugerit atq̄ epulas sine cede & sanguine p̄bet: tamen ego illud eccleſiasticū probo oia munda mūdis.& nihil reiiciēdum quod cum gratiarum actione suscipitur.Si quis mihi interdiceret esu canium & ad inanimos cibos relegaret citissime tabescerē: fieremq̄ & ipse inanimis.hic occurrat fonsan quispiam dicens heus tu magister & commentator noster heccine tua est disciplina:sic nos instruis:Ganeo es & lurco & edax & uorax. Tu nobis popinam & ganeam colendam præcipis.Nescis studium salutare fieri non posse citra frugalitatem/nescis parco uictu & tenuiculo opus esse studiosis disciplinarum: quarum tu haberis professor.tam magnus tā famigeratus:Quomodo potes corpori simul & animo uacare: Quomodo popinam simul & libros colis:Isti ego si quis forsan id quærat sic uoce exertissima respondeo.Lautior uictus ad studēdum. ad philosophandum.ad bene uiuendum impedimento non est.modo sit moderatus. Quod olim Aristippum dixisse tradūt.ego iuxta illud saluberrimum præceptum edo citra sacietatem bibo citra ebrietatem:edo & bibo ut uiuam prout Socrates monet:non uiuo ut edam & bibam ut Asoti de patella proclamāt:Simplex quidem cibus mihi iucundissimus est.ut pote qui homini saluberrimus esse dicatur.sed eum uolo delicatiorem.nec ificior esculentiorēq̄:qui nec oneret sensus.nec difficulter perficiatur.nec enim ita stomachus meus concalluit.ut etiam cruda digerere possit: in summa non sagina.non uoratrinam ex esu carnium quæro.sed bonam corporis ualitudinem.& ingenii salubritatem.& profecto longe conducibilius salutariusq̄ est modico cibo & eo quidem precioso uiriculas refocillare recreareq̄:q̄ oleribus & pomis atq̄ leguminibus implere uentrem ad saturitatem.quæ omnia sunt cacochyma.ut Galenus docet.& argumenta quotidiana euidenter ostendunt:quibus corpus distentum languet.& animus hebetescit.Sed cum hæc ὁλοῦ παραῤῥήσεως dicta sint.Iam a diuerticulo in uiam regrediamur.ut extrema manus.diis hominibusq̄ fauentibus hisce commētariis imponatur:ut tandem Lucius noster ex tenebroso Lucidus factus prouolet in publicum.& in manus tuas Antistes Maxime festinanter conueniat:quæ illum comiter desyderanter amanter excipient.

Sine esu carnium uiuere nō possum

Lautior uictus nō īpedit studia.

Edo ut uiuam.

SPONtali sobrietate multiplicaris. Ex præscripto legis sacerdotalis cibaria uoluptas per dies tantum decem erat coercenda.& sinceritas castimoniæ obseruanda:tamen Lucius noster ait se multiplicasse dies illos frugallissimos.& ultronea sobrietate.longe pluribus diebus q̄ lex ipsa præscribat fuisse abstemium abstinuisseq̄ a cibatu animalium esculentiore.quidam putant multiplicatos intelligi dies:quia iam tertia uice abstinens fit & inuinius.ut ita multiplicati ter dies decem summam conficiant menstruam. INSTRVctum teletæ. Apparatum instrumentumq̄ necessarium ad teletam.

spontali sobrietate multiplicatis:instructū teletæ comparo largitus: ex studio pietatis magis:q̄ mēsura reb⁹ collatis.nec hercules laborū me: sumptuūq̄ qcq̄ pœnituit.quidni: liberali domini prouidentia: iam stipendiis forensibus bellule fotum.Deniq̄ post dies admodum paucul os deus deū magnoq̄ potior.& maiorum summus.& summorū maximus.& maximorū regnator osiris nō in alienā quāpiā psonam reformatus: sed coram suo uenerando me dignatus affamine:p quietē

tionem.& cerimoniam tertiam indipiscendam/nomen est quarti ordinis. LARgitus. bundanter/media correpta pronuntiandum cum aduerbiū sit.dicitur enim largitus pro ublicitus pro publice.Affranius quid istud est quid fles:Quid lachrymas lagitus proloquiini.Osiridis uel dic deum.pro deorum.ut sæpe. BELlule fotum. Ordo est nec me pœnituum bellule fotum.hoc est satis belle & eleganter suffarcinatum.instructumq̄ ex lucello e forensis patrimonii.bellule aduerbium Plautinum est tertio gradu diminutionis bene le. DEus maiorum summus.Describitur maiestas dei Ampliſſimi sacratissimiq̄ osiridis lificatione per exornationem.quæ græce climax latine gradatio nominatur:qua repetitio perioris uerbi fit:quæ res habet leporem quendam & elegantiam.Consimile est illud Galnagis pecuniarum repetūdarum.q̄ maiestatis:neq̄ maiestatis magis q̄ plautiæ legis. neq̄

plautinæ legis magis q̃ omnium legum reus inuenitur. AFFAmine: affatu & alloquio. NON. alienam personam reformatus. Tale est illud poeticum. Cum mihi se nõ ante oculis tam clara uidei dam obtulit. & pura per noctem in luce refulsit. alma parens confessa deam qualisque uideri cælicc lis & quanta solet. scribit iamblichus Platonicus in libro de mysteriis. q̃ omnes supi inuocati ueniun in conspectum: sed alii sub aliis formis occurrunt: Dii in aspectum ueniunt admodum salutares. Ai changeli horribiles simul & mansueti. Mitiores Angeli. Demones metuendi: heroes uerendi minu: deorum pulchritudo occurrit in æstimabilis. incomparabilis Ad miranda supra modum delectãs. Archangelorũq; cõ similis: sed gradatim inæqualis. deorum apparentium Magnitu do totum cælum occupare uide tur. Demonũ magnitudo & for ma minor. heroum rursus angu stior. Deniq; quilibet pro magni tudine potentiæ suæ. & imperii la titudine magnitudinem formæ luciscq; præfert deorum imagines q̃ plurimo splendore coruscant: Dii animas perfectissime purgãt: exhibent insuper alii nobis alia.

precipere uisus est. q̃ nunc incontanter glorioſa in fo ro redderem patrocinia. nec extimescerem maliuolo rum disseminationes: quas studiorum meorum la borioſa doctrina ibi deseruiebat. Ac ne sacris suis gre gi cætero permixtus deseruirem: in collegium me pa stophorum suorum inter ipsos decurionum quin queunales elegit. Rursus deuique quam raſo capil lo collegii uetustissimi: & sub illis Syllæ tempori bus conditi munia non obumbrato: uel obtecto cal

Dii præsentes dant corpori sanitatem. Virtutem animæ: menti sinceritatem / quod in nobis est letife rum delent calorem fouent. efficatioremque reddunt ad uitam. & armonia intelligibili menti lumẽ effundunt. Optandum est ergo ut deus præsens uenerando affamine nos dignetur ueniatq; in aspe ctum nostrum inuocatus. ut tribuat bona præmia: sicut Lucius noster ait osirim suum sibi apparuisse opitulatorem monioremq; uitæ salutaris & ut patrocinia susciperet calamitosorũ: cum homo hnmi num inuandorum causa natus sit. REcipere: Lego præcipere: est enim uisus præcipere & monere.

INcontanter: sine cunctatione: & procrastinatione. DEseruiebat. emendo diserebat. hoc est dise minabat. præmisit enim disseminatones maliuolorum. nam rumusculi & maledicta inuidorum dise rebantur. i. di seminabantur diuulgabanturq; cum glorioſa doctrina Lucii rumperentur & hominis uirtutem ferre non possent inuidet enim nemo nisi superiori: sententia platuina est. Mauelim mihi inuidere inimicos meos q̃ me inimicis meis. GREgi cætero permixtus. uoluit inquit Deus me esse inter suos cultores egregium & eximium hoc est e grege exemptum tanq̃ excellentiorem electioreq;: nec dignum gregali colluuione. IN collegium pastophorum. Ante dictum est pastophoros fuisse uenerabiliores maioriscq; auctoritatis sacerdotes quorum collegium erat sacrosanctum. sensus est. Osi ris deus elegit me non solum ut essem unus in collegio pastophororum. uerum etiam inter ipsos de curiones: quorum dignitas erat temporaria: qui per quinquẽnium præ erant ipsi collegio. Nunc ho dieq; in collegiis conciliabulisq; nostrorum sacerdotum creantur Rectores generales præsules uica rii temporarii: quorum imperium ferme triennale est. hos nunc Decuriones uocat: sicut in munici piis Decuriones dicuntur Senatores gubernatoresq; primarii. & in militia decuriones præfecti turma rum equestrium: animaduerti i libris esdræ pastophorium proprie dici Triclinium siue cænationem: in qua sacerdotes discumbunt. sic enim scriptum est: exurgens hæsdras ab ante atrium templi abiit in pastophorium Ionathæ & hospitatus illic non gustauit panem nec aquam bibit super iniquitatẽ mul titudinis. Item paulo ante in apostophorio domus dei nostri: ubi exposuit commentator pastopho rium esse thalamum deputatum ad uescendum extra atrium sacerdotum. QVAM raro capillo. Legi etiam potest q̃ raso. ut dicat capillis bene derasis ex istituto rituq; cerimoniæ se peregisse munia & officia pertinentia ad collegium pastophororum. quod syllanis temporibus conditum fuisse desi gnat. Cuius rei nulla sane extat historia nec refert: neque enim res hæc est digna historico stilo: cum auctore Cornel. Tacito ex dignitate. R. p. repertum sit res illustres scribendas annalibus mandare: mi nuta uero & uilia: qualia sunt hæc de collegio pastophororum diurnis urbis actis tradi. NON ob umbrato. Solent plerique omnes sacerdotes tiara siue pileolo capitis coronam caluitiumque facti tium obumbrare obtegereque: Lucius uero noster denotat se capite aperto detectoque incedere solitum palam ostentãs derasum caput: & obuium. omni ex parte exhibens nullo galericulo. nulloq; pileolo obumbrans caluicium sacerdotale per quod ostendere uidetur se simplicibus moribus & ap to pectore puroq; & ut ita dicam feneſtrato obiisse munia religionis citra omnem personatam seueri

ſuamem ſanctitudinemq; adumbratam. ſub cuius uelamento. multi flagitioſi deliteſcunt. Supra ſuo loco Annotauimus non indiligenter opinor pertinentia ad deraſum caput ſacerdotis coronāq; cal uicii manu factam. Illud adde ne quid ſciens præteream in luctu & amaritudine ſolitos ueteres maxi meq; iudeos radere caluicium & caput puluere cinereq; turpare. hinc illud Ezechielis & ſuperiacient puluerem capitibus ſuis & cinere conſpergentur. & radent ſuper te caluicium & accingentur ciliciis. Apud eundem dominus præcipit. quod annotatu dignum ſcituque eſt ne ſacerdotes caput ſuum ra dant. neque comam nutriāt ſed tondeant. Quoquo uerſus ob uio. Ex omni parte ſpectabili. cun ctiſq; conſpicuo caluicio. GAV dens obibam. Cum gaudio cum hilaritate adibam peragebamq; munia ſacerdotalia: quæ letus obibit & plenus gaudio quiſquis fuerit ſacerdos integer uitæ ſceleriſq; purus: cuius mens non in terris curua. ſed in cælum ſublimata nihil niſi diuinum. niſi cæleſte cogita bit: qui contemplatu dei. ac diuinitatis perfruens uitam deget gaudialem ac prorſus beatam: cuius utinam nos aliqua ex parte participes eſſe poſſimus.

uicio: ſed quoquo uerſus obuio: gaudens obibam.

FINIS Commentariorum.

EAbes Antiſtes maxime commentarios Apuleianos Philippea incude formatos: & ſucci ſiuis lucubrationibus abſolutos: qui ſi faciunt ad ſtomachum litteratorum & cumprimis tuum: ſi tibi probantur tuiq; ſimilibus in cælo ſum: nec operæ fit iactura: bonaſq; horas be ne collocatas eſſe gaudibundus exulto. uale & hoc quicquid eſt muneris litteratorii ea hi laritate benignus cape qua lucubrationes id genus noſtras capere conſueuiſti: qui cum maximis ipſe ſtudiis polleas. noſtra ſitienter amplecteris. Lectio Aſini Apuleiani nimirum ſpeculum eſt rerum humanarum: iſtoq; inuolucro efficti noſtri mores: expreſſaque imago uitæ quotidianæ conſpicitur. Cuius finis & ſumma beatitas eſt religio cultuſque diuinæ maieſtatis una cum eruditio ne copulata connexaque. Iam uale Decus antiſtitum & commentarios hoſce una cum aſino aureo conſertos perlege. quo plane opere Lucius noſter magiam aſſerere: eamque rerum omnium poten tiſſimam oſtendere pro uirili parte contendit.

¶ Impreſſum Venetiis per Simonem Papienſem dictum Biuilaquam
Anno Domini Ieſu Chriſti. M.CCCCCI. Die. xxix. Aprilis.

Cum Gratia Et Priuilegio.

Cœlii calcagnini Ferrarienſis epigramma.

Exi lucidus undecūq; Luci
Terſus, frugifer, elegans, rotundus
Nec graues metuas ſubiſſe honchos
Adeptus modo priſtinum decorem,
Quem doctus Beroaldus & diſertus
Lima reſtituit ſeueriore.
Nec ſolum tibi reddidit priorem
Cultum: at ſi quid erat parum remotum
Conſuetudine: diſpulit tenebras
Et lucem dedit enitentiorem.
Quare ſub ſtudium eruditiorum
Exi lucidus undecunque luci.

Philippi Beroaldi Endecaſyllabon ad Aſinum Aureum.

I dextro pede, Sidere & ſecundo
Fœlix pannoniam petas Aſelle,
Te non aſpera ſaxa non uiarum
Scruppi, flumina, cælpites, lacunæ
Cliuorum ſalebroſa, ſenticeta
Delaſſent: iter hoc laborioſum
Tranſcurras ſine claudicatione.
Commentaria noſtra ſarcinaſq;
Perfer nauiter, offeraſq; Munus
Petro Pontifici pio eloquenti,
Quo nil doctius elegantiuſq;
Quo nil ſanctius eſt benigniuſq;
Is te comiter obuioq; greſſu
Gratanter capiet, ſtatim refectum
Vnguento, Ambroſia, Toro fouebit.
Tunc molli ſatur educatione
Fies delicium tui patroni,
Guſtabiſq; roſas, eris Toroſus
Splendens Floridus aureuſq; Aſſellus.
I dextro pede, Sidere & ſecundo
Fœlix pannoniam petas Aſſelle.

prima alba
ad maximum
b
Philippi Beroaldi
Vita Iucii
At ego
c
Fructum
Dei medici
Sciti saporis
d
hinc illud
in scrobem
pro mutilis
e
Fulcimentum:
Iugulari
Ingeniculasse
f
interpretari
ad contemptum
Dicta pręsagium.
g
Tucetum: Tuceta
Nullus extinguet:
Iacedemonii
h
Facesso
Annuus
Vesana
i
tione ad
bia & inde
hoc animali
k
eorum qui
auctore
Dux &
l
Cade cultorum
morbo:
per diminutionem
m
Iatrones.
Habere
Pagani:
n
rei uehicularis
Manu: Pro
amesse
o
sumus solis
Patulo. Lege
potentissimus
p
Ita dies:
Virgo: Psyche.
asiæ. Idem
q
as turestris
Collumellæ
dio dictum est:
r
uam cubicularem
Inscio
s
Inter ea Psyche: post
siciliæ nominatur. ibi
cõiunct a sunt: alterum
t
reale papauer
tibus panis ubi tradit
bus aceruatim
u
deformat: medullas
hæc ferrem calidus
pocillator: Vocabulo
x
& conseruare: Ennius.
debitoribus
gorę quo preciebat
y
bellicosam Iatronum
antidotum contra
uictum a. Cn. Põpeio
z
Tuceta concinnat:
soluitur. sicut ludi
minat. græce enim
&
petiuit: Insidiose
cæsare dixit curio eum
sunt. Martialis cum sis
?
Erat in proxima:
quis ignorat
ptione decenter facit
&
personata: Velamẽto
sanguis uxoris est. &
Namq; apud priscos
A
ius peculiare
stringendum: igitur
Seruum quoq; senem
B
hominis exorcistæ
a colono deposcunt
pecuinis ossibus:
C
expeditum: explicatũ
eradere sordes dolii.
Manipulus armati
D
apud sequestrem
barbarum: nomen hic
adamantinæ fores.
E
rabie perculsus. ira in
uelutriter eos quibus
liasset que: ideoque
F
cus Diogenes: &
spende leges hic
habiturum te uicinũ:
G
Matrimonium
non ipsos canaliculos
odium sit longe
H
Nec rota. De rota
Patibulo suffigitur: In
Affatim saginabar:
I
Tapetis. Sic apud
Quis. Quibus.
Sed totum recipit:
K
Vngula rotunda.
Consitus uiretis. In
asserui diis hoibusque
L
Fragrante. spirante. &
Primam uigiliam:
Parens originalis.
M
ci quoque usurpant
Continuare.
Quid quod arbores.
N
bentur: cuius rei
Coronam deuoraui.
Luci. Allocutio est per
O
Committi silentia:
iter aues uelocissimus
Dicerem si dicere
P
Nihil est inquit. Verba
plautinæ legis magis

FINIS